

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

Feb. 21.

23644

e. 16

116. B 118.
BIBLIOTHECA
SCRIPTORUM GRAECORUM ET ROMANORUM
TEUBNERIANA

APPIANI
HISTORIA ROMANA

EDIDIT

LUDOVICUS MENDELSSOHN

VOLUMEN ALTERUM

LIPSIAE
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI

MDCCCLXXXI

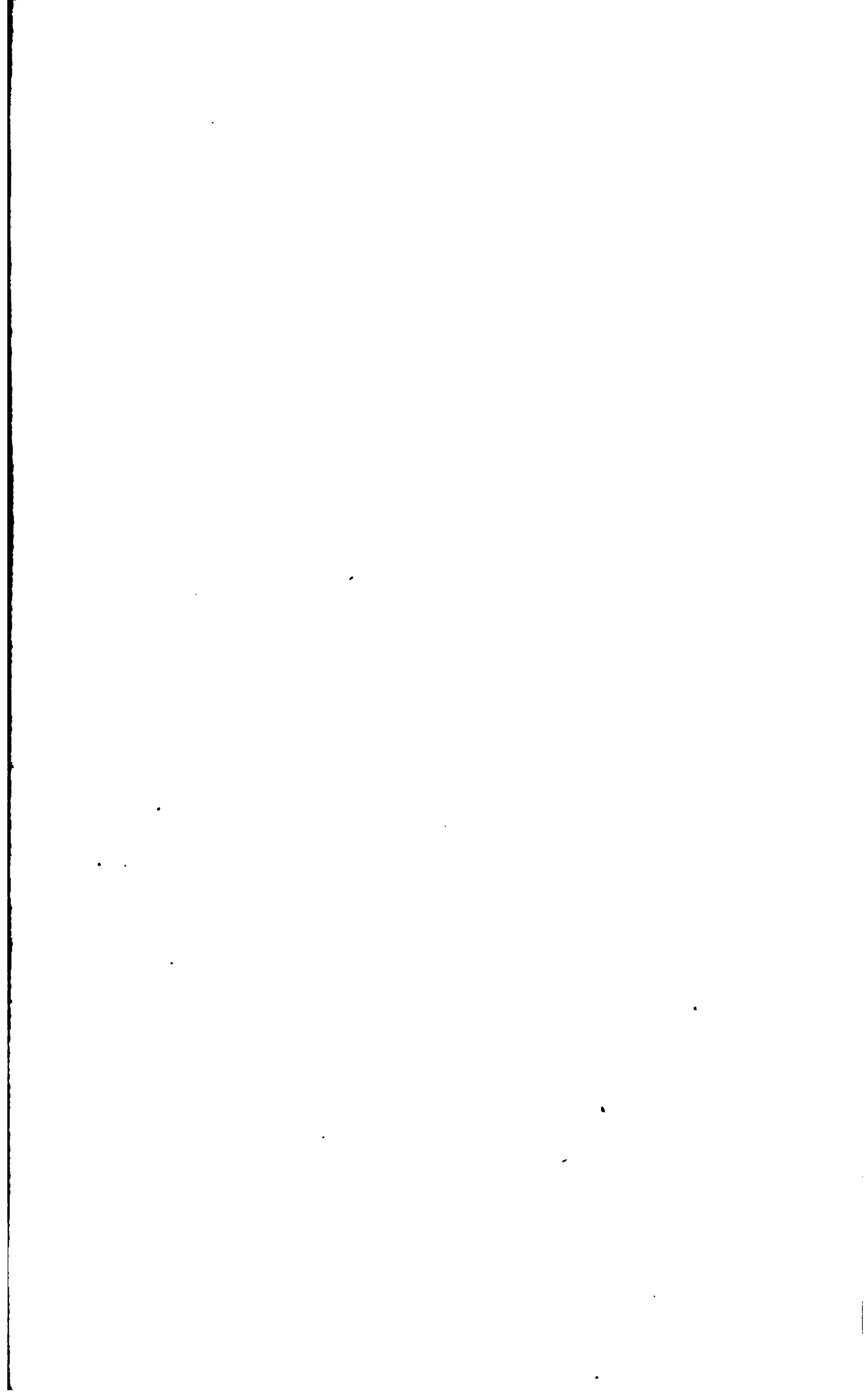
BIBLIOTHECA SCRIPTORUM GRAECORUM ET ROMANORUM TEUBNERIANA.

A. Griechische Autoren.

<p>Aeliani opera, 2 voll. . . . . Mk. 9 — — varia historia . . . . . " — 90 Aeneae comment. . . . . " 1 35 Aeschini orationes . . . . . " — 90 Aeschyli tragoediae . . . . . " 1 20 Aesopicae fabulae . . . . . " — 90 Anacreon . . . . . " 1 — Andocidis orationes . . . . . " 1 20 Anthologia lyrica . . . . . " 4 50 Antiphontis orationes . . . . . " 2 10 Apollodorus . . . . . " 1 — Apollonii Rhodii Argonaut. . . . . " 1 — Appiani hist. Romana, 2 voll. . . . . " 9 — Archimedis opera. Vol. I et II à . . . . . " 6 — Aristophanis comoediae, 2 voll. . . . . " 3 — Aristoteles de part. animal. . . . . " 1 80 — de arte poetica . . . . . " — 60 — physica . . . . . " 1 50 — Ethica Nicom. . . . . " 1 80 Arriani expeditio Alex. . . . . " 1 20 — scripta minora . . . . . " 1 — Athenaeus, 4 voll. . . . . " 12 — Babrii fabulae . . . . . " — 60 Bucolici Graeci . . . . . " — 60 Cebetis tabula . . . . . " — 60 Demosthenis orationes, 3 voll. . . . . " 4 50 Dinarchi orationes . . . . . " 1 — Dio Cassius, 5 voll. . . . . " 13 50 Dio Chrysostomus, 2 voll. . . . . " 5 40 Diodorus Siculus, 5 voll. . . . . " 15 75 Dionysius Halic. 4 voll. . . . . " 10 80 Epicorum Graec. fragmenta. I. . . . . " 3 — Erotici scriptores, 2 voll. . . . . " 7 50 Eudociae violarium . . . . . " 7 50 Euripides, 3 voll. . . . . " 5 70 Eusebius. Vol. I—IV . . . . . " 15 — Fab. Rom. graece conscr. Vol. I. . . . . " 3 75 Heliodorus . . . . . " 2 40 Herodianus . . . . . " 1 20 Herodoti historiae, 2 voll. . . . . " 2 70 Hesiodus . . . . . " — 45 Hesychius Milesius . . . . . " — 75 Historici graeci min., Vol. I & II . . . . . " 8 25 Homerus. 2 voll. 4 Partes à . . . . . " — 75 — — m. Einl. v. Sengebusch à vol. . . . . " 2 25 Hymni Homerici . . . . . " — 75 Hyperidis orationes . . . . . " 1 35 Iliadis carmina XVI, ed. Köchly . . . . . " 3 — Iosephus Flavius, 6 voll. . . . . " 12 60</p>	<p>Isaeus . . . . . Mk. 1 20 Isocratis orationes, 2 voll. . . . . " 2 70 Iulianus, 2 voll. . . . . " 6 75 Luciani opera, 3 voll. . . . . " 6 30 Lycophronis Alexandra . . . . . " 1 80 Lycurgus . . . . . " — 60 Lydus de ostentis . . . . . " 2 70 Lysiae orationes . . . . . " 1 20 Manetho . . . . . " 1 50 Maximi et Ammonis carmina . . . . . " 1 80 Metrologici scriptores, 2 voll. . . . . " 5 10 Nicephori opuscula . . . . . " 3 30 Nicomachus Gerasenus . . . . . " 1 80 Nonnus, 2 voll. . . . . " 9 — Onosander . . . . . " 1 20 Pausanias, 2 voll. . . . . " 3 60 Philostrati opera, 2 voll. . . . . " 8 25 Pindari carmina . . . . . " 1 — Platonis dialogi, 6 voll. . . . . " 10 50 Plotinus, 2 voll. . . . . " 6 — Plutarchi vitae, 5 voll. . . . . " 8 40 Plutarchi moralia. Vol. I . . . . . " 1 80 Polemon . . . . . " 1 — Polyaenus . . . . . " 4 50 Polybius, 4 voll. . . . . " 10 80 Porphyrius . . . . . " 1 80 Proclus . . . . . " 6 75 Quintus Smyrnaeus . . . . . " 1 50 Rerum natur. Script. Graeci. Vol. I. . . . . " 2 70 Rhetores Graeci, 3 voll. . . . . " 9 — Simeon Seth. . . . . " 1 80 Sophoclis tragoediae . . . . . " 1 50 Stobaei florilegium, 4 voll. . . . . " 9 60 — eclogae, 2 voll. . . . . " 6 — Strabo, 3 voll. . . . . " 6 — Themistii paraphrases, 2 voll. . . . . " 6 — Theodorus Prodromus . . . . . " — 50 Theophrastus Eresius, 3 voll. . . . . " 6 60 Theophrasti characteres . . . . . " 1 20 Theo Smyrnaeus . . . . . " 3 — Thucydides, 2 voll. . . . . " 2 40 Xenophontis expeditio Cyri. . . . . " — 75 — — Editio major . . . . . " 1 20 — historia graeca . . . . . " — 90 — institutio Cyri . . . . . " — 90 — commentarii . . . . . " — 45 — scripta minora . . . . . " — 90 Zonaras. 6 voll. . . . . " 15 75</p>
--	---

B. Lateinische Autoren.

<p>Ammianus Marcellinus. 2 voll. Mk. 7 20 Anthimi epistula . . . . . " 1 — Anthologia lat. Vol. I. fasc. I & II . . . . . " 7 50 Augustinus de civit. Dei, 2 voll. . . . . " 6 — Aulularia ed. Peiper . . . . . " 1 50 Boetii libri de inst. mathem. . . . . " 5 10 — de consolatione libri V . . . . . " 2 70 — comm. in Aristot. 2 voll. . . . . " 8 70 Caesaris commentarii ed. Dinter, Vol. I. II. III. à Vol. . . . . " 1 — — — Ed. minor (in 1 vol.) . . . . . " 1 50 — — de bello Gallico. Ed. min. . . . . " — 75 — — de bello civili. Ed. minor . . . . . " — 60 Cassius Felix . . . . . " 3 — Catulli Tibulli Propertii carmina . . . . . " 2 70 Catullus . . . . . " — 45 Celsus . . . . . " 3 —</p>	<p>Censorinus . . . . . Mk. 1 20 Ciceronis opera ed. Klotz. 11 voll. . . . . " 22 35 — ed. Müller. IV. 1—3, II. 1 à . . . . . " 2 10 Ciceronis oration. selectae. 2 voll. . . . . " 1 50 Ciceronis oratt. XVIII. ed. Eber- hard et Hirschfelder. . . . . " 2 — Ciceronis epist. select. Pars I & II . . . . . " 2 50 — — ed. Wesenberg. 2 voll. . . . . " 6 — Commodianus. Part. I & II. . . . . " 2 70 Cornelius Nepos . . . . . " — 30 Curtius Rufus . . . . . " 1 20 Dares Phrygius . . . . . " 1 20 Dictys Cretensis lib. VI . . . . . " 1 50 Dracontii carmina . . . . . " 1 20 Eclogae poetarum latin. . . . . " 1 — Eutropius . . . . . " — 30 Florus et Ampellius . . . . . " 1 —</p>
---	---

100

APPIANI

HISTORIA ROMANA

EDIDIT

LUDOVICUS MENDELSSOHN

VOLUMEN ALTERUM

LIPSIAE

IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI

MDCCLXXXI

21.

LIPSIÆ TYPIS B. G. THURNERÆ

PRAEFATIO

Quod prioris voluminis p. XXV posui Vratislaviensem codicem (d) Laurentiani LXX, 33 (f) videri esse partem priorem, id quidem ipso illo libro Vratislaviae nuper inspecto secus coniectatum esse intellexi. Est autem cod. Rhedigeranus 14, membraneus, quadratus, paginarum 355. Subscriptionem manus antiquae habet hanc: f. 1453 25 sēp. Rome. Insunt in eo quae in i classi inesse solent (cf. t. I p. X) praeter B. C. libros posteriores tres; nitide ceteroqui scriptus est tamque religiose ut nihil propemodum correctionis adpareat.¹⁾

Praeterea ipsis prioris voluminis commentariis pauca quaedam additamenta cum mea tum aliena inserta velim haec. P. 10, 15. 16 (Prooem. c. 10) videatur nunc luculenta Fr. Ruehlii disputatio ann. phil. t. 119 (a. 1879) p. 621 sq.; p. 17, 2 (R. 2) τοῦ Ταρκενίου

1) Quem nuper L. Duchesne descripsit codicem Vat. Pii II n. 37 ('de codicibus mss. Graecis Pii II in bibliotheca Alexandrino-Vaticana' Parisiis 1880 p. 21 sq.) ne quis desideret, non me latuit is liber sed consulto eum, aequae atque alios ad i classem pertinentes codices, non memoravi. Ultra nomen vero non innotuit ἱστορικὸν παπιανοῦ (ἀππιανοῦ coni. Foerster) quod medio fere s. XVI in bibliotheca Rhaedestina fuit: v. R. Foerster 'de antiquitatibus et libris mss. Cpolitianis comm.' Rostoch. 1877 p. 31. Denique quod Ieremias quidam, Graecus homo, Graevio narravit de variis ἀνευδότης Appiani quae in Athone monte servarentur (v. Burmanni ep. syll. t. IV p. 69), vigesimi quarti libri fragmentum a Millero atque Treuio nuper editum ille in mente habuisse videtur.

verba delet G. Zippel Lit. Centralbl. a. 1880 col. 757; p. 22, 24 (It. 5, 4): ὁ δὲ Μάρκιος οὐκ εἶα πατρίδα <καλεῖν> τὴν ἐκβαλοῦσαν I. Hilberg Z. f. oest. Gymn. t. 30 (a. 1879) p. 918 recte scripsit οὐκ εἶναι πατρίδα τὴν ἐκβ.; p. 28, 22 (Sa. 4, 1) velim cum eodem ib. σύροντες pro φέροντες Schweighaeuseri (εὐρόντες libri); p. 29, 17 (Sa. 4, 2) malim αὐτόν pro αὐτόν, idemque vitium aliis locis corrigendum; p. 35, 15 (Sa. 7, 1) ἐγκλημα ποιούμενοι malim pro ἐγκλήματα π.; p. 38, 5 (Sa. 9): χρίσας τοῖς κατακαίουσι καὶ δαπανῶσι Nauckius τοῖς pro τοῖς coniecit (κανθαρίσιν ὑπέλειψε Diod. XXII, 1, 2 Dind., ἐναλείφει κανστικῶ φαρμάκῳ Dionys. H. XX, 5 K.); p. 68, 26 (Hisp. 10) Nauckius de quo nimis breviter rettuli voluit: ἐντυχεῖν οἱ καὶ Ζακανθαίων μετεπ. πρέσβεις; p. 274, 12 (Pu. 88): τί ταῦτα <εἰ μὴ> μνημεῖα ὑμῖν ἐστίν coni. Hilberg l. d.; p. 441, 1. 4 (Sy. 70) in adn. scribe: τριάκοντα Scaliger, ἑβδομήκοντα libri; p. 557, 22 (Mi. 115) Πομπηίου πόλις praefert Nauckius.

Iam huius voluminis¹⁾ rationes relicuae cum sint eadem ac prioris, rerum adnotationi subinde paullo plus concessi quam antea, nullo tamen opinor legentium incommodo. In fragmentis deinde, ad quae *Maximiliani Treu* beneficio altera libri primi epitome nuperrime accessit, digerendis meam me sequi rationem consentaneum erat. Indicem denique Schweighaeuserianum cum modo abundare modo deficere experiendo

1) Adnotationi addenda haec: p. 571, 18. 19 (I cap. 7): τὰ μὲν ὠνούμενοι πειθοῖ τὰ δὲ βία λαμβάνοντες nunc πειθοῖ potius quam ὠνούμενοι delet Nauckius; p. 967, 17 (IV cap. 40) ὄργῃ pro ὄδῳ Nauckius, malim ἐλέω; p. 991, 14 (IV cap. 68) in adn. scribe διατριβὴν pro διαττριβήν; p. 991, 17 μὴ αὐτῆ coni. Nauckius pro μηδ' αὐτῆ. — Accentus autem et spiritus quod hic illic aut evanuerunt prorsus aut nil nisi umbram sui reliquerunt, fugam illi dum liber in chartam puram transfertur capessisse credendi sunt.

comperirer, novae nominum tabulae concinnandae laborem detrectare nolui; quam quidem tabulam communibus usibus aptam visum iri speramus.

Relicuum est ut AUGUSTO NAUCKIO pro benevolentia qua expurgandarum plagularum molestiam iterum mecum exantlare voluit proque summo fructu quem adnotationes eius mihi attulerunt, iustae agantur gratiae. Quae Nauckii adnotationes qua lege utpote subitariae editori utendae permissae sint, prioris voluminis p. XXVI expositum est.

Scr. Dorpati Kal. Iun. a. 1881.

L. Mendelssohn.

INDEX CODICUM

(cf. t. I p. XXVIII)

A: Monac. Gr. 374
B: Marc. 387
V: Vat. Gr. 134
E: Paris. 1642 } B. c. II, 149—154
F: Paris. 1672 } IV, I—52

C: Candidi translatio

a: Paris. 1681
b: Paris. 1682
d: Vratisl. Rhedig. 14 (cf. t. II p. III)
f: Laur. LXX, 33 (cf. ibid.)

Schw: Schweighaeuserus

Did: Duebneri editio Didotiana

Asterisco * mea notata sunt¹⁾)

1) Etiam quae asterisco vel meo vel typographi peccato carent mea sunt sicubi alienum nomen non adscriptum est. Cadit hoc in prius maxime volumen.

ΑΠΠΙΑΝΟΥ

ΡΩΜΑΙΚΩΝ ΕΜΦΥΛΙΩΝ Α.

1 Ῥωμαίοις ὁ δῆμος καὶ ἡ βουλὴ πολλάκις ἐς ἀλλή-
 λους περὶ τε νόμων θέσεως καὶ χρεῶν ἀποκοπῆς ἢ γῆς
 διαδατουμένης, ἢ ἐν ἀρχαιρεσίαις, ἐστασίασαν· οὐ μὴν 5
 τι χειρῶν ἔργον ἔμφυλον ἦν, ἀλλὰ διαφοραὶ μόναι καὶ
 ἐριδες ἐννομοί, καὶ τάδε μετὰ πολλῆς αἰδοῦς εἰκοντες
 ἀλλήλοις διετίθεντο. ὁ δὲ δῆμός ποτε καὶ στρατευόμε-
 νος ἐς τοιάνδε ἔριν ἐμπεσῶν οὐκ ἐχρήσατο τοῖς ὄπλοις
 παροῦσιν, ἀλλ' ἐς τὸ ὄρος ἐκδραμῶν τὸ ἀπὸ τοῦδε κλη- 10
 ζόμενον ἱερόν, οὐδὲν οὐδὲ τότε χειρῶν ἔργον, ἀλλ' ἀρ-
 χὴν ἑαυτοῦ προστάτιν ἀπέφηνε, καὶ ἐκάλεσε δημαρχίαν,
 ἐς κώλυσιν μάλιστα τῶν ὑπάτων ἀπὸ τῆς βουλῆς αἰρου-
 μένων, μὴ ἐντελὲς αὐτοῖς ἐπὶ τῇ πολιτείᾳ τὸ κράτος
 εἶναι. ὅθεν δὴ καὶ μάλιστα δυσμενέστερον ἔτι καὶ 15
 φιλονεικότερον ἐς ἀλλήλας αἱ ἀρχαὶ διετίθεντο ἀπὸ
 τοῦδε, καὶ ἡ βουλὴ καὶ ὁ δῆμος ἐς αὐτὰς ἐμερίζετο ὡς
 ἐν ταῖς τῶνδε πλεονεξίαις ἐκάτεροι τῶν ἐτέρων ἐπι-
 κρατοῦντες. Μάρκιός τε ὁ Κοριολανὸς ἐν ταῖσδε ταῖς
 ἐρισιν ἐξελαθεὶς παρὰ δίκην ἐς Ὀλούσκους ἔφυγέ τε 20
 2 καὶ πόλεμον ἐπήγαγε τῇ πατρίδι. καὶ τοῦτο μόνον

5. διαδατουμ. forma insolens || 8. στρατευόμενος] *cum plebs
 se in unum contulisset* C, unde συνεργόμενος posuit Steph ||
 12. προστάτιν A¹ ex corr. et d, προστάτην reliqui || 16. ἀλλήλας
 Vad, ἀλλήλαις A, ἀλλήλους b quod ferri potest || διετίθεντο] διέ-
 κειντο;* ni malis διετέθειντο (cf. Cobet obs. in Dionys. Hal. p. 35)

ἂν τις εὖροι τῶν πάλαι στάσεων ἔργον ἔνοπλον, καὶ
 τοῦθ' ὑπ' αὐτομόλου γενόμενον, ξίφος δὲ οὐδὲν πω
 παρενεχθὲν ἐς ἐκκλησίαν, οὐδὲ φόνον ἔμφυλον, πρὶν
 γε Τιβέριος Γράγχος δημαρχῶν καὶ νόμους ἐσφέρων
 5 πρῶτος ὄδε ἐν στάσει ἀπώλετο, καὶ ἐπ' αὐτῷ πολλοὶ
 κατὰ τὸ Καπιτώλιον εἰλούμενοι περὶ τὸν νεῶν ἀνηρέ-
 θησαν. καὶ οὐκ ἀνέσχον ἔτι αἱ στάσεις ἐπὶ τῷδε τῷ
 μύσει, διαιρουμένων ἐκάστοτε σαφῶς ἐπ' ἀλλήλοις, καὶ
 ἐγχειρίδια πολλάκις φερόντων, κτιννυμένης τέ τινος
 10 ἀρχῆς ἐκ διαστήματος ἐν ἱεροῖς ἢ ἐκκλησίαις ἢ ἀγο-
 ραῖς, δημάρχων ἢ στρατηγῶν ἢ ὑπάτων, ἢ τῶν ἐς
 ταῦτα παραγγελλόντων, ἢ τῶν ἄλλως ἐπιφανῶν. ὕβρις
 τε ἄκοσμος ἐπεῖχεν αἰεὶ δι' ὀλίγου, καὶ νόμων καὶ δί-
 κης αἰσχρὰ καταφρόνησις. προϊόντος δ' ἐς μέγα τοῦ
 15 κακοῦ, ἐπαναστάσεις ἐπὶ τὴν πολιτείαν φανεραὶ καὶ
 στρατεῖαι μεγάλαι καὶ βίαιοι κατὰ τῆς πατρίδος ἐγί-
 γνοντο φυγάδων ἀνδρῶν ἢ καταδίκων, ἢ περὶ ἀρχῆς
 τινος ἢ στρατοπέδου φιλονεικούντων ἐς ἀλλήλους.
 δυναστεαὶ τε ἦσαν ἤδη κατὰ πολλὰ καὶ στασίαρχοι
 20 μοναρχικοί, οἳ μὲν οὐ μεθιέντες ἔτι τὰ πιστευθέντα
 σφίσιν ὑπὸ τοῦ δήμου στρατόπεδα, οἳ δὲ καὶ κατὰ
 σφᾶς ἄνευ τοῦ κοινοῦ κατ' ἀλλήλων ξενολογοῦντες.
 ὁπότεροι δ' αὐτῶν τὴν πόλιν προλάβοιεν, τοῖς ἑτέροις

2. πω Vi, τῶ A, *hactenus a nemine* C, *bene* || 4. σεμπρώνιος
 pro τιβέριος fuit in V b, sed corr. a m. 1 utrobique || γράγχος
 A V b, const. at γράγχος in Hispan. et Hannib. cod. Vat. 141 || καὶ
 <καινοῦς> νόμ. vel sim.?* 'nouas leges' vertit Gelenius || 5. ὄδε
 om. i || 6. εἰλούμενοι] εἰλούμενοι i. an ἀλώμενοι?* quamquam
 illud redit infra c. 16 probaturque Nisseno haec disceptanti mus.
 Rhen. t. XXVIII p. 543 sq. || 9. τε <αἰ> τινος?* || 12. ἄλλως i,
 ἄλλων O || 13. ἐπεῖχεν αἰεὶ mihi dubia || 14. αἰσχρὰ] ἐκράτει
 Nauckius. an δίκης <ἦν> αἰσχ.?* || 17. περὶ Schw, ἐπὶ Oi || 20.
 καὶ μοναρχικοί vertit C

ἦν ὁ ἀγὼν λόγῳ μὲν ἐπὶ τοὺς ἀντιστασιώτας, ἔργῳ
 δ' ἐπὶ τὴν πατρίδα· ἐσέβαλλον γὰρ ὡς ἐς πολεμίαν,
 καὶ σφαγαὶ τῶν ἐν ποσὶν ἐγίνοντο νηλεεῖς, καὶ ἄλλων
 ἐπὶ θανάτῳ προγραφαὶ καὶ φυγαὶ καὶ δημεύσεις, ἐνίων
 3 δὲ καὶ βάσανοι πάμπαν ἐπαχθεῖς. ἔργον τε οὐδὲν ἀη- 5
 δὲς ἀπῆν, μέχρι τῶνδε τῶν στασιάρχων εἷς, ἔτει πεντη-
 κοστῷ μάλιστα ἀπὸ Γράκχου, Κορνήλιος Σύλλας, κακῷ
 τὸ κακὸν ἰώμενος μόναρχον αὐτὸν ἀπέφηνεν ἐπὶ πλει-
 στον· οὐς δικτάτορας ἐκάλουν τε, καὶ ἐπὶ ταῖς φοβε-
 ρωτάταις χρεΐαις ἑξαμήνους τιθέμενοι ἐκ πολλοῦ δι- 10
 ελελοίπεσαν. ὁ δὲ Σύλλας βία μὲν καὶ ἀνάγκη, λόγῳ
 δ' αἰρετός, ἐς αἰὲν δικτάτωρ γενόμενος, ὅμως, ἐπεὶ τε
 ἐκορέσθη τῆς δυναστείας, πρῶτος ἀνδρῶν ὅδε μοι δο-
 κεῖ θαρρηῆσαι τυραννικὴν ἀρχὴν ἐκὼν ἀποθέσθαι, καὶ
 ἐπειπεῖν ὅτι καὶ τοῖς μεμφομένοις εὐθύνας ὑφέξει, 15
 ἰδιώτης τε ὁρώντων ἀπάντων ἐς πολὺν βαδίσαι κατ'
 ἀγορὰν καὶ ἐπανελθεῖν ἀπαθῆς οἴκαθε. τοσοῦτον ἦν
 ἄρα τοῖς ὁρώσιν ἔτι τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ δέος, ἢ τῆς ἀπο-
 θέσεως κατάπληξις, ἢ τῶν εὐθυνῶν τῆς ἐπαγγελίας
 αἰδώς, ἢ ἄλλη φιλάνθρωπία, καὶ λογισμὸς ἐπὶ συμ- 20
 φέροντι τὴν τυραννίδα γενέσθαι.

ᾧδε μὲν ἐπὶ βραχὺ ἔληξαν αἱ στάσεις ἐπὶ Σύλλα,
 4 καὶ κακῶν ἀντίδοσις ἦν ᾧν ὁ Σύλλας εἰργάζετο· μετὰ
 δὲ Σύλλαν αὐτίς ὅμοια ἀνερριπίζετο, μέχρι Γάιος Καῖ-

2. ἐσέβαλον A a b || ὡς om. i || ἐς om. V || 3. ἄλλων] πολ-
 λῶν Nauckius || 9. ἐπὶ ταῖς] ἐν ταῖς? * || 9. 10. φοβερωτέραις V ||
 14. ἐκὼν Musgr, ἔχων libri || 16. ὁρώντων] possis ἐφορώντων ||
 βαδίσας i || 18. ἐσορώσιν editiones veteres || 20. καὶ λογ.] ἢ vel
 (ἢ) καὶ λ. Nauckius || 23. ἀντίδοσις] ἐνδοσις coni. Schw. ego
 potius κακῶν aut deleverim aut post εἰργάζετο transposuerim ||
 εἰργαστο? quae a Sylla erant perpetrata C || 24. ὅμοια om. i

σαρ, αίρετήν ἀρχήν ἐπὶ πολὺ δυναστεύων ἐν Γαλατία,
 τῆς βουλῆς αὐτὸν ἀποθέσθαι κελευούσης αἰτιώμενος
 οὐ τὴν βουλὴν ἀλλὰ Πομπήιον, ἐχθρὸν ὄντα οἱ καὶ
 στρατοῦ περὶ τὴν Ἰταλίαν ἡγούμενον, [ὡς] τῆς ἀρχῆς
 5 αὐτὸν ἐπιβουλεύοντα παραλύειν, προυτίθει προκλήσεις,
 ἢ ἄμφω τὰ στρατεύματα ἔχειν ἐς τῆς ἐχθρας τὴν ἀφο-
 βίαν, ἢ καὶ Πομπήιον οὓς ἔχει μεθέντα ἰδιωτεύειν
 ὁμοίως ὑπὸ νόμοις. οὐ πείθων δ' ἐς οὐδέτερα, ἐκ
 Γαλατίας ἤλαυνεν ἐπὶ τὸν Πομπήιον ἐς τὴν πατρίδα.
 10 ἐσβαλὼν τε ἐς αὐτὴν καὶ διώκων ἐκφυγόντα, περὶ Θεσ-
 σαλίαν ἐνίκησε μεγάλη μάχη λαμπρῶς, καὶ ἐδίωκεν ἐς
 Αἴγυπτον ὑποφεύγοντα. ἀναιρεθέντος δὲ Πομπηίου
 πρὸς ἀνδρῶν Αἰγυπτίων ἐπανῆλθεν ἐς Ῥώμην, ἔστιν
 ἃ καὶ περὶ Αἴγυπτον ἐργασάμενός τε, καὶ ἐπιμείνας
 15 μέχρι καταστήσαιο αὐτῇ τοὺς βασιλέας. στασιώτην τε
 μέγιστον, ᾧ διὰ μεγαλουργίαν πολεμικὴν μέγας ἐπώ-
 νυμον ἦν, οὗτος, δὴ μάλιστα πολέμου κράτει σαφῶς
 καθελῶν, οὐδενὸς αὐτῷ θαρροῦντος ἐς οὐδὲν ἔτι ἀντ-
 ειπεῖν, δεύτερος ἐπὶ Σύλλα δικτάτωρ ἐς τὸ διηνεκές
 20 ἠρέθη· καὶ στάσεις αὐθις κατεπαύοντο πᾶσαι, ἔστε καὶ
 τόνδε Βροῦτος καὶ Κάσσιος, ζήλω τε τῆς ἀρχῆς τοῦ
 μεγέθους καὶ πόθῳ τῆς πατρίου πολιτείας, ἐν τῷ βου-
 λευτηρίῳ κατέκανον, δημοτικώτατον καὶ ἐμπειρότατον
 ἀρχῆς γενόμενον. ὃ γέ τοι δῆμος αὐτὸν μάλιστα πάν-
 25 των ἐπεπόθησε, καὶ τοὺς σφαγέας ἐζήτουν περιμόντες,

1. δυναστεύσας? * || 2. αὐτὴν i || 4. possis <τοῦ> περὶ || ὡς
 omisi cum i || 7. ἔχει V, ἔχοι Ai, vulgo. utrumque habet B || 8.
 ὑπονόμιον i || 9. <ὡς> ἐπὶ? * || 11. μάχη μεγάλη V || 13. ἔστιν ἃ
 om. i || 15. αὐτῇ non vertit C. fort. <ἐν> αὐτῇ * || 17. σαφῶς
 post ἀντειπεῖν transponendum? * || 18. ἔτι om. V || 19. ἐπὶ σύλλα
 libri, corr. Schw || 25. ἐπεπόθησε AV, ἐπόθησε i, vulgo

καὶ τὸ σῶμα ἔθαψαν ἐν ἀγορᾷ μέσῃ, καὶ νεῶν ἐπ-
 φοδομήσαν τῇ πυρᾷ, καὶ θύουσιν ὡς θεῶ.

5 αἱ δὲ στάσεις ἐπὶ τῷδε μάλιστα αὐθις ἐπανελθοῦ-
 σαι τε καὶ ἀύξηθεῖσαι δυνατώτατα ἐς μέγα προῆλθον,
 καὶ φόνοι καὶ φυγαὶ καὶ ἐπὶ θανάτῳ προγραφαὶ βου- 5
 λευτῶν τε καὶ τῶν καλουμένων ἱππέων, κατὰ πλῆθος
 ἀθρόως ἑκατέρων, ἐγίνοντο, τοὺς ἐχθροὺς ἀλλήλοις
 τῶν στασιωτῶν ἀντιπαρεχόντων, καὶ ἐς τοῦτο ἀμε-
 λούντων καὶ φίλων καὶ ἀδελφῶν· τοσοῦτον ἐκράτει τῆς
 ἐς τὰ οἰκεῖα εὐνοίας ἢ ἐς τὰ ἀντίπαλα φιλονεικία. προ- 10
 ἰόντες τε τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν ὡς ἰδιωτικὸν σφῶν κτῆμα
 διενείμαντο ἐφ' ἑαυτῶν τρεῖς οἶδε ἄνδρες, Ἀντωνίος
 τε καὶ Λέπιδος καὶ ὅτῳ πρότερον μὲν Ὀκτάσιος ὄνομα
 ἦν, Καίσαρι δὲ πρὸς γένους ᾧν καὶ θετὸς ἐν διαθή-
 καις ὑπ' αὐτοῦ γενόμενος Καίσαρ ἐκ τοῦδε μετωνο- 15
 μάζετο. ἐπὶ δὲ τῇ διαιρέσει τῆδε μετὰ βραχὺ συμ-
 πεσόντες, ὡς εἰκὸς ἦν, ἐς ἀλλήλους, ὁ Καίσαρ αὐτῶν
 συνέσει τε καὶ ἐμπειρία προύχων Λέπιδον μὲν πρότε-
 ρον [αὐτῶν], ἣν ἐκεκλήρωτο Λιβύην, ἐπὶ δὲ τῷ Λεπίδῳ
 καὶ Ἀντωνίῳ, πολέμῳ περὶ Ἄκτιον, ἀφείλετο τὴν ἀπὸ 20
 Συρίας ἐπὶ κόλπον τὸν Ἰόνιον ἀρχὴν. ἐπὶ τε τούτοις,
 μεγίστοις δὴ φανεῖσι καὶ ἐς ἐκπληξιν ἅπαντας ἐμβαλοῦ-
 σιν, εἶλε καὶ Αἴγυπτον ἐπιπλεύσας, ἣ χρονιωτάτη
 τε ἦν ἐς τότε καὶ δυνατωτάτη μετ' Ἀλέξανδρον ἀρχή,
 καὶ μόνῃ Ῥωμαίοις ἔλειπεν ἐς τὰ νῦν ὄντα. ὥστε σε- 25
 βαστὸς εὐθύς ἐπὶ τοῖς ἔργοις, ἔτι περιῶν, ὅδε πρῶτος
 ὀφθῆναι τε Ῥωμαίοις καὶ κληθῆναι πρὸς αὐτῶν, αὐτός

2. ἔθυσαν vertit C || 3. στάσεις — μάλιστα om. i || 15. με-
 τωνόμαστο? || 17. αὐτῶν non vertit C || 19. αὐτὸν i, et V¹ ut
 vid. ego seclusi || 24. <τῶν> μετ' Ἀλ.?*

τε ἑαυτόν, ὡσπερ Γάιος, καὶ ἐς το δυνατότερον ἔτι
Γαίου, ἄρχοντα ἀποφῆναι τῇ τε πατρίδι καὶ τοῖς ὑπ'
αὐτὴν ἔθνεσιν ἅπασιν, οὐδὲν αἰρέσεως ἢ χειροτονίας
ἢ προσποιήματος ἔτι δεηθεῖς. χρόνιου δ' αὐτῷ καὶ
5 ἐγκρατοῦς τῆς ἀρχῆς γενομένης, ἐπιτυχῆς ἐς πάντα
καὶ φοβερὸς ὧν γένος ἀφ' ἑαυτοῦ καὶ διαδοχὴν τὴν
ἐπικρατοῦσαν ὁμοίως ἐπ' ἐκείνῳ κατέλιπεν.

ὣδε μὲν ἐκ στάσεων ποικίλων ἡ πολιτεία Ῥωμαίοις 6
ἐς ὁμόνοιαν καὶ μοναρχίαν περιέστη· ταῦτα δ', ὅπως
10 ἐγένετο, συνέγραψα καὶ συνήγαγον, ἀξιοθαύμαστα ὄντα
τοῖς ἐθέλουσιν ἰδεῖν φιλοτιμίαν ἀνδρῶν ἄμετρον καὶ
φιλαρχίαν δεινὴν καρτερίαν τε ἄτροντον καὶ κακῶν
ιδέας μυρίων, μάλιστα δ' ὅτι μοι τῆς Αἴγυπτίας συγ-
γραφῆς τάδε προηγούμενα, καὶ τελευτήσαντα ἐς ἐκείνην,
15 ἀναγκαῖον ἦν προαναγράψασθαι· ὣδε γὰρ Αἴγυπτος
ἐλήφθη, διὰ τήνδε τὴν στάσιν, Ἀντωνίῳ Κλεοπάτρας
συμμαχούσης. διήρηται δ' αὐτῶν, διὰ τὸ πλῆθος, ἐν-
θάδε μὲν ὅσα ἐπὶ Κορνήλιον Σύλλαν ἀπὸ Σεμπρωνίου
Γράκχου, ἐξῆς δ' ὅσα μέχρι Γαίου Καίσαρος τῆς τε-
20 λευτῆς. αἱ δὲ λοιπαὶ τῶν ἐμφυλίων βίβλοι δεικνύου-
σιν ὅσα οἱ τρεῖς ἐς ἀλλήλους τε καὶ Ῥωμαίους ἔδρασαν,
μέχρι το τελευταῖον δὴ τῶν στάσεων καὶ μέγιστον ἔρ-
γον, τὸ περὶ Ἀκτιον Καίσαρι πρὸς Ἀντώνιον ὁμοῦ
καὶ Κλεοπάτραν γενόμενον, ἀρχὴ καὶ τῆς Αἴγυπτιακῆς
25 συγγραφῆς ἔσται.

Ῥωμαῖοι τὴν Ἰταλίαν πολέμῳ κατὰ μέρη χειρούμε- 7

4. αὐτῷ i, αὐτοῦ AV || 7. ἐπ'] ἔτι? ἐπ' ἐκείνων conl.
Musgr. || 14. τελευτήσοντα AV || 15. προαναγράψασθαι bene
habet exemplaque Luciana perperam temptavit Herwerden
Mnemos. t. VII (1879) p. 86 activum reponens || 16. διὰ — στά-
σιν fort. insiticia

νοι, γῆς μέρος ἐλάμβανον καὶ πόλεις ἐνφύκιζον, ἢ ἐς τὰς πρότερον οὐσας κληρούχους ἀπὸ σφῶν κατέλεγον. καὶ τάδε μὲν ἀντὶ φρουρίων ἐπενόουν, τῆς δὲ γῆς τῆς δορικτήτου σφίσειν ἐκάστοτε γιγνομένης τὴν μὲν ἐξειρασμένην ἀντίκα τοῖς οἰκισομένοις ἐπιδηήρουν ἢ ἐπί- 5 πρασκον ἢ ἐξεμίσθουν, τὴν δ' ἀργὸν ἐκ τοῦ πολέμου τότε οὐσαν, ἢ δὴ καὶ μάλιστα ἐπλήθυνεν, οὐκ ἄγοντές πω σχολὴν διαλαχεῖν, ἐπεκήρυττον ἐν τοσῶδε τοῖς ἐθέλουσιν ἐκπονεῖν ἐπὶ τέλει τῶν ἐτησίων καρπῶν, δεκάτῃ μὲν τῶν σπειρομένων, πέμπτῃ δὲ τῶν φυτευομένων. 10 ὄριστο δὲ καὶ τοῖς προβατεύουσι τέλη μειζόνων τε καὶ ἐλαττόνων ζῶων. καὶ τάδε ἔπραττον ἐς πολυανδρίαν τοῦ Ἰταλικοῦ γένους, φερεπονωτάτου σφίσειν ὀφθέντος, ἵνα συμμάχους οἰκείους ἔχοιεν. ἐς δὲ τοῦναντίον αὐτοῖς περιήει. οἱ γὰρ πλούσιοι τῆσδε τῆς ἀνεμῆτου 15 γῆς τὴν πολλὴν καταλαμβάνοντες, καὶ χρόνῳ θαρροῦντες οὐ τινα σφῶς ἔτι ἀφαιρήσεσθαι, τὰ τε ἀγχοῦ σφίσειν, ὅσα τε ἦν ἄλλα βραχέα πενήτων, τὰ μὲν ὠνούμενοι πειθοῖ τὰ δὲ βία λαμβάνοντες, πεδία μακρὰ ἀντὶ χωρίων ἐγεώργουν, ὠνητοῖς ἐς αὐτὰ γεωργοῖς καὶ ποι- 20 μέσι χρώμενοι τοῦ μὴ τοὺς ἐλευθέρους ἐς τὰς στρατείας ἀπὸ τῆς γεωργίας περισπᾶν, φερούσης ἅμα καὶ τῆσδε τῆς κτήσεως αὐτοῖς πολὺ κέρδος ἐκ πολυπαιδίας θεραπόντων, ἀκινδύνως αὐξομένων διὰ τὰς ἀστρατείας.

2. προτέρας V || 6. ἐκ τοῦ πολέμου τότε] cf. Schwegler H. B. t. II p. 438. *ingruentibus bellis* C || 7. ἀγαγόντες a || 17. 18. *quaecumque ipsis finitima, in quibus permultae tenuiorum portiones inerant, partim suadendo* C, bene. τὰ τε ἀγχοῦ σφίσειν ἄλλα βραχέα, ὅσα τε ἦν πενήτων coni. Musgr || 18. ὠνούμενοι del. Nauckius. an ὠν., τὰ δὲ πειθοῖ <ἢ> βία λαμβ.?* || 19. 20. *imensa camporum spacia obsederant* C, male || 21. στρατείας a || 22. περισπᾶσθαι?*

ἀπὸ δὲ τούτων οἱ μὲν δυνατοὶ πάμπαν ἐπλούτουν, καὶ τὸ τῶν θεραπεόντων γένος ἀνὰ τὴν χώραν ἐπλήθυε, τοὺς δ' Ἰταλιώτας ὀλιγότης καὶ δυσανδρία κατελάμβανε, τρυχομένους πενίᾳ τε καὶ ἐσφοραῖς καὶ στρα-
 5 τείαις. εἰ δὲ καὶ σχολάσειαν ἀπὸ τούτων, ἐπ' ἀργίας διετίθεντο, τῆς γῆς ὑπὸ τῶν πλουσίων ἐχομένης, καὶ γεωργοῖς χρωμένων θεράπουσιν ἀντὶ ἐλευθέρων.

ἐφ' οἷς ὁ δῆμος ἐδυσφόρει μὲν ὡς οὔτε συμμάχων 8
 ἐξ Ἰταλίας ἔτι εὔπορήσων, οὔτε τῆς ἡγεμονίας οἱ γενη-
 10 σομένης ἀκινδύνου διὰ πλῆθος τοσούδε θεραπεόντων·
 διόρθωσιν δ' οὐκ ἐπινοοῦντες, ὡς οὐδὲ ῥάδιον ὄν,
 οὐδὲ πάντῃ δίκαιον, ἄνδρας τοσοῦσδε ἐκ τοσοῦδε χρό-
 νου κτῆσιν τοσῆνδε ἀφελέσθαι φυτῶν τε ἰδίων καὶ
 οἰκοδομημάτων καὶ κατασκευῆς, μόλις ποτέ, τῶν δη-
 15 μάρχων ἐσηγουμένων, ἔκριναν μηδένα ἔχειν τῆσδε τῆς
 γῆς πλέθρα πεντακοσίων πλείονα, μηδὲ προβατεύειν
 ἑκατὸν πλείω τὰ μείζονα καὶ πεντακοσίων τὰ ἐλάσσονα.
 καὶ ἐς ταῦτα δ' αὐτοῖς ἀριθμὸν ἐλευθέρων ἔχειν ἐπ-
 ἔταξαν, οἳ τὰ γιγνόμενα φυλάξουσιν τε καὶ μηνύουσιν
 20 ἔμελλον. οἳ μὲν δὴ τάδε νόμῳ περιλαβόντες ἐπώμο-
 σαν ἐπὶ τῷ νόμῳ καὶ ζημίαν ὄρισαν, ἡγούμενοι τὴν
 λοιπὴν γῆν αὐτίκα τοῖς πένησι κατ' ὀλίγον διακεπερά-
 σεσθαι· φροντὶς δ' οὐδεμία ἦν οὔτε τῶν νόμων οὔτε
 τῶν ὄρκων, ἀλλ' οἳ τινες καὶ ἐδόκουν φροντίσαι, τὴν
 25 γῆν ἐς τοὺς οἰκείους ἐπὶ ὑποκρίσει διένεμον, οἳ δὲ

8. δυσανδρία] δυσαρρεστία? * possis etiam ὀλιγανδρία καὶ
 δυσαρρέστησις. nil mutat Nauckius εὐανδρία comparans || 6. δι-
 ετίθεντο] διέκειντο? * (vel διετέθειντο, cf. ad p. 565, 16) || 10.
 τοσῶνδε V a || 15. τῆσδε om. i C || 21. ἐπὶ τῷ νόμῳ mihi dubia ||
 ζημίαν <τῷ παραβάντι> vel sim.? * || 22. κατ' ὀλίγον] 'per por-
 tiones minutas', cf. Krueg. ad Thuc. IV, 10, 4

9 πολλοὶ τέλειον κατεφρόνου, μέχρι Τιβέριος Σεμπρώ-
 νιος Γράκχος, ἀνὴρ ἐπιφανὴς καὶ λαμπρὸς ἐς φιλοτι-
 μίαν, εἶπειν τε δυνατώτατος, καὶ ἐκ τῶνδε ὁμοῦ πάν-
 των γνωριμώτατος ἅπασι, δημαρχῶν ἐσεμνολόγησε περὶ
 τοῦ Ἰταλικοῦ γένους ὡς εὐπολεμωτάτου τε καὶ συγ- 6
 γενοῦς, φθειρομένου δὲ κατ' ὀλίγον ἐς ἀπορίαν καὶ
 ὀλιγανδρίαν, καὶ οὐδὲ ἐλπίδα ἔχοντος ἐς διόρθωσιν.
 ἐπὶ δὲ τῷ δουλικῷ δυσχεράνας ὡς ἀστρατεύτῳ καὶ
 οὔποτε ἐς δεσπότηας πιστῷ, τὸ ἔναγχος ἐπήνεγκεν ἐν
 Σικελίᾳ δεσποτῶν πάθος ὑπὸ θεραπόντων γενόμενον, 10
 ἠΰξημένων κἀκείνων ἀπὸ γεωργίας, καὶ τὸν ἐπ' αὐ-
 τοὺς Ῥωμαίων πόλεμον οὐ ῥάδιον οὐδὲ βραχύν, ἀλλ'
 ἐς τε μῆκος χρόνου καὶ τροπὰς κινδύνων ποικίλας ἐκ-
 τραπέντα. ταῦτα δὲ εἰπὼν ἀνεκαίνιζε τὸν νόμον μη-
 δένα τῶν πεντακοσίων πλέθρων πλέον ἔχειν. παισὶ 15
 δ' αὐτῶν ὑπὲρ τὸν παλαιὸν νόμον προσετίθει τὰ ἡμί-
 σεα τούτων· καὶ τὴν λοιπὴν τρεῖς αἰρετοὺς ἄνδρας,
 ἐναλλασσομένους κατ' ἔτος, διανέμειν τοῖς πένησιν.
 10 τοῦτο δ' ἦν ὃ μάλιστα ἠνώχλει τοὺς πλουσίους, οὐ
 δυναμένους ἔτι, ὡς πρότερον, τοῦ νόμου καταφρονεῖν, 20
 διὰ τοὺς διαιροῦντας, οὐδὲ ὠνεῖσθαι παρὰ τῶν κλη-
 ρουμένων· ὁ γάρ τῳ Γράκχος καὶ τότε προειδόμενος,
 ἀπηγόρευε μὴ πωλεῖν. συνιστάμενοι δὲ κατὰ μέρος
 ὀλοφύροντο, καὶ προύφερον τοῖς πένησιν ἀρχαῖά τε
 ἔργα ἑαυτῶν καὶ φυτὰ καὶ οἰκοδομίας, καὶ τιμὴν ἔνιοι 25

6. ἀπορίαν A || 11. ἀπὸ] malit quispiam ὑπὸ || αὐτοὺς V¹
 ex corr. et i, αὐτοῖς AV, quod ferri potest || 12. <ὡς> οὐ? * ||
 14. δὲ] δὴ? * || 21. διὰ τοὺς διαιροῦντας fort. spuria || παρὰ τῶν
 κληρουμένων] nec quicquam ultra id quod sorte datum erat vel
 precio indipisci potentibus C, quasi παρὰ τὰ κληρούμενα inve-
 nerit || 22. προειδόμενος AVb || 25. ἔνιοι Schw, ἐνίοις libri

δεδομένην γείτοσιν, εἰ καὶ τήνδε μετὰ τῆς γῆς ἀπο-
 ολοῦσι, τάφους τε ἐνιοὶ πατέρων ἐν τῇ γῇ, καὶ διαι-
 ρέσεις ἐπὶ τοῖς κλήροις ὡς πατρώοις, οἳ δὲ καὶ προΐκας
 γυναικῶν ἐς ταῦτα ἀναλωμένας, ἢ τὴν γῆν παισὶν
 5 ἐμπροΐκιον δεδομένην. δανεισταὶ τε χρέα καὶ ταύτης
 ἐπεδείκνυον, καὶ ἄκοσμος ἦν ὄλως οἰμωγὴ καὶ ἀγανά-
 κτησις. οἳ δ' αὖ πένητες ἀντωδύροντο ἐξ εὐπορίας ἐς
 πενίαν ἐσχάτην, καὶ ἀπ' αὐτῆς ἐς ἀγониάν, οὐ δυνά-
 μενοι παιδοτροφεῖν, περιφέρεσθαι. στρατείας τε ὅσας
 10 στρατεύσαιντο τὴν γῆν τήνδε περιποιούμενοι, κατέλε-
 γον, καὶ ἠγανάκτουν εἰ τῶν κοινῶν ἀποστερήσονται.
 ὠνειδίξόν τε ἅμα αὐτοῖς αἰρουμένοις ἀντὶ ἐλευθέρων
 καὶ πολιτῶν καὶ στρατιωτῶν θεράποντας, ἄπιστον
 ἔθνος καὶ δυσμενὲς αἰεὶ καὶ διὰ τοῦτο ἀστράτευτον.
 15 τοιαῦθ' ἑκατέρων ὀδυρομένων τε καὶ ἀλλήλοις ἐπι-
 καλούντων, πλῆθος ἄλλο ὅσον ἐν ταῖς ἀποΐκοις πόλεσιν
 ἢ ταῖς ἰσοπολίτισιν ἢ ἄλλως ἐκοινῶνει τῆσδε τῆς γῆς,
 δεδιότες ὁμοίως ἐπήεσαν καὶ ἐς ἑκατέρους αὐτῶν διεμε-
 ρίζοντο. πλήθει τε θαρροῦντες ἐξετραχύνοντο, καὶ
 20 στάσεις ἐξάπτοντες ἀμέτρους τὴν δοκιμασίαν τοῦ νόμου
 περιέμενον, οἳ μὲν ὡς οὐδενὶ τρόπῳ συγχωρήσοντες
 αὐτὸν γενέσθαι κύριον, οἳ δ' ὡς κυρώσοντες ἐξ ἅπαν-
 τος. φιλονεικία δὲ ἑκατέροις προσέπιπτεν ἐπὶ τῇ χρεΐα,
 καὶ ἐς τὴν κυρίαν ἡμέραν παρασκευὴ κατ' ἀλλήλων.
 25 Γράκῳ δ' ὁ μὲν νοῦς τοῦ βουλευμάτος ἦν οὐκ 11
 ἐς εὐπορίαν ἀλλ' ἐς εὐανδρίαν, τοῦ δὲ ἔργου τῇ ὠφε-

1. 2. ἀπολοῦσι* et sic ubique, ἀπολέσουσι Oi || 4. ἀνηλωμ.
 Oi || 5. δανειστάς A || foeneratores uero debita et alia huius-
 modi protulerant C || 8. ἀγωνίαν iC || 16. 17. sensus etsi patet,
 verba tamen corrupta. possis ἢ ἄλλ[η οἰκισθὲν ἀμωσγέπ]ως

λεία μάλιστα αἰωρούμενος, ὡς οὐ τι μείζον οὐδὲ λαμπρότερον δυναμένης ποτὲ παθεῖν τῆς Ἰταλίας, τοῦ περὶ αὐτὸ δυσχεροῦς οὐδ' ἐνεθυμεῖτο. ἐνστάσης δὲ τῆς χειροτονίας, πολλὰ μὲν ἄλλα προείπεν ἐπαγωγὰ καὶ μακρά, διηρώτα δ' ἐπ' ἐκείνοις εἰ δίκαιον τὰ κοινὰ 5 κοινῇ διανέμεσθαι, καὶ εἰ γνησιώτερος ἂν θεράπωντος ὁ πολίτης, καὶ χρησιμώτερος ὁ στρατιώτης ἀπολέμου, καὶ τοῖς δημοσίοις εὐνούστερος ὁ κοινωνός. οὐκ ἐς πολὺ δὲ τὴν σύγκρισιν ὡς ἄδοξον ἐπενεγκών, αὐθις ἐπήει τὰς τῆς πατρίδος ἐλπίδας καὶ φόβους, διεξιὼν 10 ὅτι πλείστης γῆς ἐκ πολέμου βία κατέχοντες, καὶ τὴν λοιπὴν τῆς οἰκουμένης χώραν ἐν ἐλπίδι ἔχοντες, κινδυνεύουσιν ἐν τῷδε περὶ πάντων, ἢ κτήσασθαι καὶ τὰ λοιπὰ δι' εὐανδρίαν, ἢ καὶ τὰδε δι' ἀσθένειαν καὶ φθόρον ὑπ' ἐχθρῶν ἀφαιρεθῆναι. ὧν τοῦ μὲν τὴν 15 δόξαν καὶ εὐπορίαν τοῦ δὲ τὸν κίνδυνον καὶ φόβον ὑπερεπαίρων, ἐκέλευε τοὺς πλουσίους, ἐνθυμουμένους ταῦτα, ἐπιδόσιμον, εἰ δέοι, παρὰ σφῶν αὐτῶν τήνδε τὴν γῆν ἐς τὰς μελλούσας ἐλπίδας τοῖς παιδοτροφοῦσι χαρίσασθαι, καὶ μὴ, ἐν ᾧ περὶ μικρῶν διαφέρονται, 20 τῶν πλεόνων ὑπεριδεῖν, μισθὸν ἅμα τῆς πεπονημένης ἔξεργασίας αὐτάρκη φερομένους τὴν ἐξαίρετον ἄνευ τιμῆς κτήσιν ἐς ἂν βέβαιον ἐκάστῳ πεντακοσίων

1. καὶ ὡς i || 3. οὐδ' Schw, οὐδὲ i, οὐδὲν O quod coll. c. 31: οὐδ' ἐνθυμηθῆναι τι παρασχῶν et Herod. VI, 133: ὅπως μὲν τι δώσουσι Μιλτιάδῃ ἀργυρίου οὐδὲν διενοεῦντο, ubi tamen οὐδὲ optimi libri, fort. quis defendat || δὲ] δῆ? * || 5. μακρά] καί-ρια Nauckius. an μέτρια? * || 8. τοῖς δημοσίοις] τοῦ δημοσίου coni. Nitzsch 'd. Gracchen' p. 306 adn. 6, perperam || <ξένου> εὐνού-στερος vel sim.? * || 11. ἐκ πολέμων βία κατασχόντες? * || 12. χώ-ραν a, χώρας reliqui. ego deleverim || 15. exspectabas φθόρον <τὸν ἐς ἀλλήλους> || 21. τῆς πεπονημένοις AV || 22. ἐργασίας i || 22. 23. impedita sententiae conformatio, sed nil mutandum

πλέθρων, καὶ παισίν, οἷς εἰσὶ παῖδες, ἐκάστῳ καὶ
τούτων τὰ ἡμίσεια. τοιαῦτα πολλὰ ὁ Γράκχος εἰπών,
τούς τε πένητας καὶ ὅσοι ἄλλοι λογισμῶ μᾶλλον ἢ
πόθῳ κτήσεως ἐχρῶντο ἐρεθίσας, ἐκέλευε τῷ γραμμα-
5 τεῖ τὸν νόμον ἀναγνῶναι. Μάρκος δ' Ὀκτάκιος δὴ- 12
μαρχος ἕτερος, ὑπὸ τῶν κτηματικῶν διακωλύειν παρ-
εσκευασμένος, καὶ ὦν ἀεὶ παρὰ Ῥωμαίοις ὁ κωλύων
δυνατώτερος, ἐκέλευε τὸν γραμματέα σιγᾶν. καὶ τότε
μὲν αὐτῷ πολλὰ μεμψάμενος ὁ Γράκχος ἐς τὴν ἐπ-
10 ιοῦσαν ἀγορὰν ἀνέθετο . . . φυλακὴν τε παραστησάμενος
ἱκανὴν ὡς καὶ ἄκοντα βιασόμενος Ὀκτάκιον, ἐκέλευε
σὺν ἀπειλῇ τῷ γραμματεῖ τὸν νόμον ἐς τὸ πλῆθος
ἀναγιγνώσκειν. καὶ ἀνεγίνωσκε, καὶ Ὀκτακίου κω-
λύοντος ἐσιώπα. λοιδοριῶν δὲ τοῖς δημάρχοις ἐς ἀλλή-
15 λους γενομένων, καὶ τοῦ δήμου θορυβοῦντος ἱκανῶς,
οἱ δυνατοὶ τοὺς δημάρχους ἤξιουν ἐπιτρέψαι τῇ βουλῇ
περὶ ὧν διαφέρονται. καὶ ὁ Γράκχος ἀρπάσας τὸ λεχθέν,
ὡς δὴ πᾶσι τοῖς εὖ φρουοῦσιν ἀρέσοντος τοῦ νόμου,
διέτρεχεν ἐς τὸ βουλευτήριον. ἐκεῖ δ', ὡς ἐν ὀλίγοις,
20 ὑβριζόμενος ὑπὸ τῶν πλουσίων, αὐτίς ἐκδραμὼν ἐς τὴν
ἀγορὰν ἔφη διαψήφισιν προθήσειν ἐς τὴν ἐπιούσαν
ἀγορὰν περὶ τε τοῦ νόμου καὶ τῆς ἀρχῆς τῆς Ὀκτα-
κίου, εἰ χρὴ δήμαρχον ἀντιπράττοντα τῷ δήμῳ τὴν
ἀρχὴν ἐπέχειν. καὶ ἔπραξεν οὕτως· ἐπεὶ τε γὰρ Ὀκτά-
25 κιος οὐδὲν καταπλαγείς αὐτίς ἐνίστατο, ὃ δὲ προτέραν
τὴν περὶ αὐτοῦ ψῆφον ἀνεδίδου. καὶ τῆς πρώτης φυ-

7. ὦν] ἦν Didotiana, at in simili sententia infra III, 50 est
ἔστι, ut etiam ap. Plut. Ti. Gr. c. 10. nominativus absolutus exem-
plo Herodoteo positus est || καὶ ὦν παρὰ Ῥωμ. ἀεὶ ὁ κωλύειν δυνα-
τώτερος i || 10. lacunam significavit Nauckius. cf. Lange A. R. t. III²
p. 11 sq. || 15. δήμου A V, νόμου i C || 24. ἐπέχειν] ἔτι ἔχειν?*

λῆς καταψηφισαμένης τὴν ἀρχὴν τὸν Ὀκτάειον ἀπο-
 θέσθαι, ἐπιστραφεὶς πρὸς αὐτὸν ὁ Γράκχος ἐδεῖτο
 μεταθέσθαι. οὐ πειθομένου δὲ τὰς ἄλλας ψήφους ἐπ-
 ῆγεν. οὐσῶν δὲ τότε φυλῶν πέντε καὶ τριάκοντα, καὶ
 συνδραμουσῶν ἕς τὸ αὐτὸ σὺν ὀργῇ τῶν προτέρων 5
 ἑπτακαίδεκα, ἣ μὲν ὀκτωκαιδεκάτη τὸ κῦρος ἔμελλεν
 ἐπιθήσειν, ὁ δὲ Γράκχος αὐτίς, ἐν ὄψει τοῦ δήμου,
 τότε μάλιστα κινδυνεύοντι τῷ Ὀκταίῳ λιπαρῶς ἐν-
 ἔκειτο, μὴ ἔργον ὀσιώτατον καὶ χρησιμώτατον Ἰταλία
 πάση συγγέαι, μηδὲ σπουδὴν τοῦ δήμου τοσήνδε ἀνα- 10
 τρέψαι, ᾧ τι καὶ παρενδοῦναι προθυμουμένῳ δήμαρ-
 χον ὄντα ἤρμοξε, καὶ μὴ αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν ἀφαιρου-
 μένην περιιδεῖν ἐπὶ καταγνώσει. καὶ τάδε λέγων, καὶ
 θεοὺς μαρτυρόμενος ἄκων ἄνδρα σύναρχον ἀτιμοῦν,
 ὥς οὐκ ἔπειθεν, ἐπῆγε τὴν ψῆφον. καὶ ὁ μὲν Ὀκτά- 15
 εις αὐτίκα ἰδιώτης γενόμενος, διαλαθὼν ἀπεδίδρα-
 13 σκε, Κόιντος δὲ Μούμιος ἀντ' αὐτοῦ δήμαρχος ἤρξειτο,
 καὶ ὁ νόμος ὁ περὶ τῆς γῆς ἐκυροῦτο. διανέμειν τε
 αὐτὴν ἐνεχειροτόνηντο πρῶτοι Γράκχος αὐτὸς ὁ νομο-
 θέτης, καὶ ἀδελφὸς ὁμώνυμος ἐκείνου, καὶ ὃς ἐκήδευε 20
 τῷ νομοθέτῃ Κλαύδιος Ἄππιος, πάνυ τοῦ δήμου καὶ
 ὥς δεδιότος μὴ τὸ ἔργον ἐκλειφθεῖν τοῦ νόμου, εἰ μὴ
 Γράκχος αὐτοῦ σὺν ὄλῃ τῇ οἰκίᾳ κατάρχοιτο. Γράκχος
 δὲ μεγαλαυχούμενος ἐπὶ τῷ νόμῳ, ὑπὸ τοῦ πλήθους,

3. πειθομένου BV, πειθομένους Abd, πειθόμενος a || *re-
 liquas tribus rogare pergat* C || 6. τὸ om. A || 11. προθυμου-
 μένῳ] προθυμουμενον et προθυμουμένως conl. Schw. an προ-
 θύμως? * || 13. ἐπὶ sup. ἐν V¹ || τοιάδε i || 17. μόμενος V, Mumius
 C. Μούμιος Plut. Ti. Gr. 13, 'Minucius' Oros. V, 8 || 19. ἐνε-
 χειροτόνηντο] *declarantur* C. at cf. Cobet observ. in Dionys.
 p. 192 sq. || ὁ νομοθέτης molesta || 22. *ne legis promulgatio quo-
 quo modo impediretur* C

οἷα δὴ κτίστης οὐ μιᾶς πόλεως οὐδ' ἐνὸς γένους ἀλλὰ πάντων ὅσα ἐν Ἰταλίᾳ ἔθνη, ἐς τὴν οἰκίαν παρεπέμπετο. καὶ μετὰ ταῦθ' οἱ μὲν κεκρατηκότες ἐς τοὺς ἀγροὺς ἀνεχώρουν, ὅθεν ἐπὶ ταῦτ' ἐληλύθεσαν, οἱ δ' ἤσσημένοι δυσφοροῦντες ἔτι παρέμενον καὶ ἐλογοποιοῦν, οὐ χαιρήσειν Γράκχον ἀντίκα ὅτε γένοιτο ιδιωτῆς, ἀρχὴν τε ὑβρίζαντα ἱερὰν καὶ ἄσυλον, καὶ στάσεως τοσὴνδε ἀφορμὴν ἐς τὴν Ἰταλίαν ἐμβαλόντα.

θέρους δ' ἦν ἤδη, καὶ προγραφὰι δημάρχων ἐς τὸ 14
 10 μέλλον· καὶ οἱ πλούσιοι, τῆς χειροτονίας πλησιαζούσης, ἐνδηλοὶ σαφῶς ἦσαν ἐσπουδακότες ἐς τὴν ἀρχὴν τοῖς μάλιστα Γράκχῳ πολεμίους. ὁ δ' ἐγγὺς τοῦ κακοῦ γιγνομένου δείσας εἰ μὴ καὶ ἐς τὸ μέλλον ἔσοιτο δήμαρχος, συνεκάλει τοὺς ἐκ τῶν ἀγρῶν ἐπὶ τὴν χειρο-
 15 τουίαν. ἀσχολουμένων δ' ἐκείνων ὡς ἐν θέρει, συνελαννόμενος ὑπὸ τῆς προθεσμίας ὀλίγης ἐς τὴν χειροτουίαν ἔτι οὔσης ἐπὶ τὸν ἐν τῷ ἄστει δῆμον κατέφυγε, καὶ περιῶν κατὰ μέρος ἐκάστων ἐδεῖτο δήμαρχον αὐτὸν ἐς τὸ μέλλον ἐλέσθαι, κινδυνεύοντα δι' ἐκείνους. γι-
 20 γνομένης δὲ τῆς χειροτονίας, δύο μὲν ἐφθασαν αἱ πρῶται φυλαὶ Γράκχον ἀποφῆναι, τῶν δὲ πλουσίων ἐνισταμένων οὐκ ἐννομον εἶναι δις ἐφεξῆς τὸν αὐτὸν ἄρχειν, καὶ Ρουβρίου δημάρχου, τοῦ προεστάναι τῆς ἐκκλησίας ἐκείνης διειληχότος, ἐνδοιάζοντος ἐπὶ τῷδε,
 25 Μούμιος αὐτόν, ὁ ἐπὶ τῷ Ὀκτακίῳ δημαρχεῖν ἤρη-

4. ἀνεχώρουν V, ἀπεχ. reliqui, vulgo || 5. δυσφοροῦντες a || 6. οὐχ αἰρήσειν i C || 7. ἰδρύσαντα iC || 13. γιγνόμενος conī. Musgr || εἰ μὴ i, μὴ οὐ AV || 17. κατέφυγε A, κατέφευγε reliqui, vulgo || 18. ἐκάστων*, ἕκαστον Oi || αὐτόν*, αὐτόν Oi || 23 et p. 579, 3. ῥομβίου Oi, ex C corr. Gelen || 25. μόμιος V, Μυμιος C

μένος, ἐκέλευεν ἑαυτῷ τὴν ἐκκλησίαν ἐπιτρέψαι. καὶ
 ὃ μὲν ἐπέτρεψεν, οἱ δὲ λοιποὶ δήμαρχοι περὶ τῆς ἐπι-
 στασίας ἤξιον ἀνακληροῦσθαι. Ῥουβρίου γὰρ τοῦ
 λαχόντος ἐστάντος, αὐθις ἐς ἅπαντας τὴν διακλήρω-
 σιν περιέειναι. ἔριδος δὲ καὶ ἐπὶ τῷδε πολλῆς γενο- 5
 μένης, ὁ Γράκχος ἐλαττούμενος τὴν μὲν χειροτονίαν
 ἐς τὴν ἐπιούσαν ἡμέραν ἀνέθετο, πάντα δ' ἀπογνοὺς
 ἐμελανειμόνει τε ἔτι ὢν ἑναρχος, καὶ τὸ λοιπὸν τῆς
 ἡμέρας ἐν ἀγορᾷ τὸν υἱὸν ἐπάγων ἐκάστοις συνίστη
 καὶ παρετίθετο ὡς αὐτὸς ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἀντίκα 10
 15 ἀπολούμενος. οἴκτου δὲ πολλοῦ σὺν λογισμῷ τοὺς
 πένητας ἐπιλαμβάνοντος ὑπὲρ τε σφῶν αὐτῶν ὡς οὐκ
 ἐν ἰσονόμῳ πολιτευσόντων ἔτι ἀλλὰ δουλευσόντων
 κατὰ κράτος τοῖς πλουσίοις, καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ Γράκχου
 τοιαῦτα δεδιότος τε καὶ πάσχοντος ὑπὲρ αὐτῶν, σὺν 15
 τε οἴμωγῇ προπεμπόντων αὐτὸν ἀπάντων ἐπὶ τὴν οἴ-
 κίαν ἐσπέρας, καὶ θαρρεῖν ἐς τὴν ἐπιούσαν ἡμέραν
 ἐπικελευόντων, ἀναθαρρήσας ὁ Γράκχος, ἔτι νυκτὸς
 τοὺς στασιώτας συναγαγών, καὶ σημεῖον εἰ καὶ μάχης
 δεήσειεν ὑποδείξας, κατέλαβε τοῦ Καπιτωλίου τὸν νεών, 20
 ἐνθα χειροτονήσειν ἔμελλον, καὶ τὰ μέσα τῆς ἐκκλη-
 σίας. ἐνοχλούμενος δ' ὑπὸ τῶν δημάρχων καὶ τῶν
 πλουσίων, οὐκ ἐώντων ἀναδοθῆναι περὶ αὐτοῦ χειρο-
 τονίαν, ἀνέσχε τὸ σημεῖον. καὶ βοῆς ἄφνω παρὰ τῶν
 συνειδόντων γενομένης, χεῖρες τε ἦσαν ἤδη τὸ ἀπὸ 25

1. ἐκκλησίαν] ἐπιστάσιαν vel ἐπιστατείαν? * || 4. αὐθις om.
 V || 5. περιέειναι Vi, πεποιημέναι AB || 9. ἐπάγων] περιάγων? *
 (noli περιαγόμενος). possis etiam περιών || 11. συνλογισμῷ A,
 σὺν λογισμῷ, σ ante μ corr. ex γ ut vid., V, συλλογισμῷ i.
 offendit Schw || 15. δεδιότος] δεδρακότος? * || αὐτῶν*, αὐτῶν Qi ||
 18. παρακελευόντων? * || 20. ἀποδείξας a, impropens C

τοῦδε, καὶ τῶν Γρακχείων οἱ μὲν αὐτὸν ἐφύλαττον
 οἷά τινες δορυφόροι, οἱ δὲ τὰ ἱμάτια διαζωσάμενοι,
 ῥάβδους καὶ ξύλα τὰ ἐν χερσὶ τῶν ὑπηρετῶν ἀρπάσαν-
 τές τε καὶ διακλάσαντες ἐς πολλά, τοὺς πλουσίους ἐξ-
 5 ἤλαυνον ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας, σὺν τοσῶδε ταράχῃ καὶ
 τραύμασιν ὡς τοὺς τε δημάρχους δείσαντας διαφυγεῖν
 ἐκ μέσου, καὶ τὸν νεῶν τοὺς ἱερέας ἐπικλεῖσαι, δρόμον
 τε πολλῶν ἄκοσμον εἶναι καὶ φυγὴν, καὶ λόγον οὐκ
 ἀκριβῆ τῶν μὲν ὅτι καὶ τοὺς ἄλλους δημάρχους ὁ
 10 Γράκχος παραλύει τῆς ἀρχῆς (οὐ γὰρ ὁρωμένων αὐτῶν
 εἰκαζον οὕτω), τῶν δ' ὅτι αὐτὸς ἑαυτὸν ἐς τὸ μέλλον
 δήμαρχον ἄνευ χειροτονίας ἀποφαίνει. γιγνομένων δὲ 16
 τούτων ἡ βουλή συνῆλθεν ἐς τὸ τῆς Πίστεως ἱερόν.
 καὶ μοι θαῦμα καταφαίνεται τὸ πολλάκις ἐν τοιοῖσδε φό-
 15 βοις διὰ τῆς αὐτοκράτορος ἀρχῆς διασσωσμένους τότε
 μηδ' ἐπὶ νοῦν τὸν δικτάτορα λαβεῖν, ἀλλὰ χρησιμώ-
 τατον τοῖς προτέροις τόδε τὸ ἔργον εὐρεθῆν μηδ' ἐν
 μνήμῃ τοῖς πολλοῖς ἄρα γενέσθαι, μήτε τότε μήθ'
 ὕστερον. κρίναντες δ' ὅσα ἔκριναν, ἐς τὸ Καπιτώ-
 20 λιον ἀνῆσαν. καὶ πρῶτος αὐτοῖς ὁ μέγιστος ἀρχιε-
 ρεὺς λεγόμενος ἐξῆρχε τῆς ὁδοῦ, Κορνήλιος Σκιπίων
 ὁ Νασικᾶς· ἐβόα τε μέγιστον ἔπεσθαί οἱ τοὺς ἐθέλον-
 τας σῶζεσθαι τὴν πατρίδα, καὶ τὸ κράσπεδον τοῦ ἱμα-
 τίου ἐς τὴν κεφαλὴν περιεσύρατο, εἴτε τῷ παρασῆμῳ
 25 τοῦ σχήματος πλεονάς οἱ συντρέχειν ἐπισπώμενος, εἴτε

2. περιζωσάμενοι i || 5. ἀπὸ] possis ἐκ, sed potius delev-
 rim || 10. παραλύει Musgr, παραλύσει A Vi. quod alios Tribunos
 a Graccho dignitate spoliatos existimarent C || 12. ἀποφαίνοι
 A V || 14. τὸ] τοὺς vel τὸ <τοὺς>?* || 21. σκηπίων. Oi, const. ||
 24. 25. sive hoc gestu plures excitaturus sive ad cursum futurus
 aptior sive belli signum his qui sequebantur praebiturus sive ut
 deos . . . O

πολέμου τι σύμβολον τοῖς ὄρωσιν ὡς κόρυθα ποιούμενος, εἴτε θεοὺς ἐγκαλυπτόμενος ὧν ἔμελλε δράσειν. ἀνελθόντι δὲ ἐς τὸ ἱερόν καὶ τοῖς Γρακχείοις ἐπιδραμόντι εἶξαν μὲν ὡς κατ' ἀξίωσιν ἀνδρὶ ἀρίστῳ, καὶ τὴν βουλήν ἅμα οἱ θεωροῦντες ἐπιούσαν· οἱ δὲ τὰ 5 ξύλα τῶν Γρακχείων αὐτῶν περισπάσαντες, ὅσα τε βάρθρα καὶ ἄλλη παρασκευὴ ὡς ἐς ἐκκλησίαν συνενήνεκτο διελόντες, ἔπαιον αὐτοὺς καὶ ἐδίωκον καὶ ἐς τὰ ἀπόκρημνα κατερρίπτουν. κὰν τῷδε τῷ κυδοιμῷ πολλοὶ τε τῶν Γρακχείων καὶ Γράκχος αὐτός, εἰλούμενος 10 περὶ τὸ ἱερόν, ἀνηρέθη κατὰ τὰς θύρας, παρὰ τοὺς τῶν βασιλέων ἀνδριάντας. καὶ πάντας αὐτοὺς νυκτὸς ἐξέριψαν ἐς τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ.

17 οὕτω μὲν δὴ Γράκχος ὁ Γράκχου τοῦ δις ὑπατεύσαντος καὶ Κορνηλίας τῆς Σκιπίωνος τοῦ Καρχηδο- 15 νίου τὴν ἡγεμονίαν ἀφελομένου παῖς, ἀρίστου βουλευματος ἕνεκα, βιαίως αὐτῷ προσιών, ἀνήρητο ἐτι δημορχῶν ἐν τῷ Καπιτωλίῳ. καὶ πρῶτον ἐν ἐκκλησίᾳ τόδε μῦθος γενόμενον οὐ διέλιπεν αἰεὶ τινος ὁμοίου γιγνομένου παρὰ μέρος. ἡ δὲ πόλις ἐπὶ τῷ Γράκχου 20 φόνῳ διήρητο ἐς λύπην καὶ ἡδονήν, οἱ μὲν οἰκτεῖροντες αὐτοὺς τε κἀκεῖνον καὶ τὰ παρόντα ὡς οὐκέτι πολιτείαν ἀλλὰ χειροκρατίαν καὶ βίαν, οἱ δ' ἐξαιργάσθαι σφίσιν ἡγούμενοι πᾶν ὅσον ἐβούλοντο.

1. τοῖς ὄρωσιν ὡς κόρυθα (κόρινθα A¹, κόλυθα i)] τοῖς ἀκολουθοῦσι? * ita C quoque || 3. ἀνελθῶν . . . ἐπιδραμῶν εἶξασιν ὡς Oi. corr. Schw, sed fort. tradita teneri possunt || 10. εἰλούμενος i. iterum ut p. 566, 6 malim ἀλώμενος || 11. κατὰ ΔV, παρὰ i || 13. ἔριψαν i || 20. παρὰ μέρος] παραμένον van Geer 'de font. Plut. in vit. Gracch.' (L. B. 1878) sent. contr. 6, perperam || 22. 23. quasi non ulterius rempublicam habituri sed

καὶ τὰδε μὲν ἦν, ὅτε Ἀριστόνικος Ῥωμαίοις περὶ
 τῆς ἀρχῆς ἐπολέμει τῆς ἐν Ἀσίᾳ ἀναιρεθέντος δὲ 18
 Γράκχου καὶ τελευτήσαντος Ἀππίου Κλαυδίου, ἀντι-
 καθίστανται μὲν ἐς τὸ τὴν γῆν ἅμα τῷ νεωτέρῳ Γράκχῳ
 5 διανέμειν Φούλιος Φλάκκος καὶ Παπίριος Κάρβων,
 ἀμελούντων δὲ τῶν κεκτημένων αὐτὴν ἀπογράφεσθαι,
 κατηγόρους ἐκήρυττον ἐνδεικνύναι. καὶ ταχὺ πλῆθος
 ἦν δικῶν χαλεπῶν· ὅση γὰρ ἄλλη πλησιάζουσα τῆδε
 ἐπέπρατο ἢ τοῖς συμμάχοις ἐπιδηήρητο, διὰ τὸ τῆσδε
 10 μέτρον ἐξητάζετο ἅπασα, ὅπως τε ἐπέπρατο καὶ ὅπως
 ἐπιδηήρητο, οὔτε τὰ συμβόλαια οὔτε τὰς κληρουχίας
 ἔτι ἐχόντων ἀπάντων. ἃ δὲ καὶ ἠύρισκετο, ἀμφίλογα
 ἦν. ἀναμετρομένης τε αὐτῆς, οἱ μὲν ἐκ πεφυτευμέ-
 νης καὶ ἐπαύλεων ἐς ψιλὴν μετετίθεντο, οἱ δ' ἐξ ἐνερ-
 15 γῶν ἐς ἀργὸν ἢ λίμνας ἢ τέλματα, οὐδὲ τὴν ἀρχὴν
 ὡς ἐπὶ δορικτήτοις ἀκριβῆ πεποιημένοι. καὶ τὸ κή-
 ρυγμα, τὴν ἀνέμητον ἐξεργάζεσθαι τὸν ἐθέλοντα προ-
 λέγον, ἐπῆρε πολλοὺς τὰ πλησίον ἐκπονοῦντας τὴν
 ἐκατέρας ὄψιν συγχέαι· χρόνος τε ἐπελθὼν ἐνεόχμωσε
 20 πάντα. καὶ τὸ τῶν πλουσίων ἀδίκημα, καίπερ ὄν
 μέγα, δυσεπίγνωστον ἦν. καὶ οὐδὲν ἄλλ' ἢ πάντων
 ἀνάστασις ἐγίνετο, μεταφερομένων τε καὶ μετοικιζο-
 μένων ἐς ἀλλότρια.

ταῦτά τε δὴ καὶ τὰς ἐπὶ τούτοις τῶν δικαζόντων 19
 25 ἐπείξεις οὐ φέροντες οἱ Ἰταλιῶται Κορνήλιον Σκι-

per vim et arma passuri omnia C, i. e. καὶ βίαν <ἔχοντες>. fort. καὶ βίαν <ἀποστρεφόμενοι> vel sim.* || 11. τὰς κληρουχίας] lo- cutio singularis. cf. tamen ad B. c. III cap. 22 || 15. οὐδὲ Schw, οὔτε A V i || 16. ὡς om. i || ἀκριβῆ <τὰ μέτρα> πεπ. conl. Schw. malim οὐδὲ ἀρχὴν τὴν <ἀπογραφὴν> ὡς* || 17. malim <τὸ> τὴν* || τὸν ἐθέλοντα om. i || 25. ἐπείξεις] impulsiones C. malim ἀπειλάς vel etiam διώξεις*

πίωνα, ὃς Καρχηδόνα ἐπόρθησεν, ἠξίουν προστάτην
 σφῶν ἀδικουμένων γενέσθαι. ὃ δ' ἐς τοὺς πολέμους
 αὐτοῖς κεχρημένος προθυμοτάτοις ὑπεριδεῖν τε ᾤκησε,
 καὶ παρελθὼν ἐς τὸ βουλευτήριον τὸν μὲν Γράκχου
 νόμον οὐκ ἔψεγε διὰ τὸν δῆμον σαφῶς, τὴν δὲ τοῦδε 5
 δυσχέρειαν ἐπεξιὼν ἠξίου τὰς δίκας οὐκ ἐπὶ τῶν διαι-
 ρούντων ὡς ὑπόπτων τοῖς δικαζομένοις, ἀλλ' ἐφ' ἐτέ-
 ρων λέγεσθαι. ᾧ δὴ καὶ μάλιστα ἔπεισεν, εἶναι δο-
 κοῦντι δικαίῳ· καὶ Τουδιτανὸς αὐτοῖς ὑπατεύων ἐδόθη
 δικάζειν. ἀλλ' ὅδε μὲν ἀψάμενος τοῦ ἔργου καὶ τὴν 10
 δυσχέρειαν ἰδὼν ἐπ' Ἰλλυριοὺς ἐστράτευε, πρόφασιν
 τήνδε ποιούμενος τοῦ μὴ δικάζειν· οἱ δὲ τὴν γῆν
 διανέμοντες, οὐκ ἀπαντῶντος ἐς αὐτοὺς οὐδενὸς ἐς
 δίκην, ἐπ' ἀργίας ἦσαν. καὶ μῖσος ἐντεῦθεν ἤρξατο
 ἐς τὸν Σκιπίωνα τοῦ δήμου καὶ ἀγανάκτησις, ὅτι 15
 αὐτὸν ἀγαπήσαντες ἐπιφθόνως, καὶ πολλὰ τοῖς δυνα-
 τοῖς ἐναντιωθέντες ὑπὲρ αὐτοῦ, ὑπατόν τε δις ἐλό-
 μενοι παρανόμως, ὑπὲρ τῶν Ἰταλιωτῶν ἀντιπεπραχότα
 σφίσι ἐώρων. ταῦτα δ' ὅσοι τοῦ Σκιπίωνος ἦσαν
 ἐχθροὶ κατιδόντες, ἐβόων ὡς λῦσαι τὸν Γράκχου νό- 20
 μον ὅλως διεγνωκὸς μέλλοι πολὺν ἐπὶ τῷδε ἔνοπλου
 20 φόνον ἐργάσεσθαι. ᾧ ὁ δῆμος ἀκροώμενος ἐδεδίει,
 μέχρι ὁ Σκιπίων, ἐσπέρας παραθέμενος ἑαυτῷ δέλτον
 ἐς ἣν νυκτὸς ἐμελλε γράψειν τὰ λεχθησόμενα ἐν τῷ
 δήμῳ, νεκρὸς ἄνευ τραύματος ἠύρεθη, εἶτε Κορνηλίας 25

1. ἠξίουν σφῶν ἀδικ. προστ. γεν. i || 5. τοῦδε] τοῦ διαγιγνώ-
 σκειν vel sim.?* || 8. λέγεσθαι] γενέσθαι?* || 9. Τουδιτανὸς Schw,
 τουρδιτανὸς O, τουρδιανὸς iC || 11. malim ἐστράτευσε* || 21. ἔν-
 οπλον AV, ἐνόπλιον B, ἐν ὄπλοις i. fort. πολιτικὸν vel etiam
 ἔμφυλον fuit || 22. ἐργάσεσθαι*, ἐργάσασθαι AVi || 24. exspecta-
 bas τὰ <ἐσάυριον> λεχθ.

αὐτῷ, τῆς Γράκχου μητρός, ἐπιθεμένης, ἵνα μὴ ὁ νόμος ὁ Γράκχου λυθείη, καὶ συλλαβούσης ἐς τοῦτο Σεμπρωνίας τῆς θυγατρός, ἢ τῷ Σκιπίωνι γαμουμένη δια δυσμορφίαν καὶ ἀπαιδίαν οὐτ' ἐστέργετο οὐτ' ἐστεργεν· εἶθ' ὡς ἔνιοι δοκοῦσιν, ἐκὼν ἀπέθανε, συνιδὼν ὅτι οὐκ ἔσοιτο δυνατὸς κατασχεῖν ὧν ὑπόσχοιτο. εἰσὶ δ' οἱ βασανιζομένους φασὶ θεράποντας εἰπεῖν ὅτι αὐτὸν ξένοι δι' ὀπισθοδόμου νυκτὸς ἐπεσαχθέντες ἀποπνίξαιεν, καὶ οἱ πνυθόμενοι ὀκνήσαιεν ἐξενεγκεῖν διὰ τὸν δῆμον ὀργιζόμενον ἔτι καὶ τῷ θανάτῳ συνηδόμενον.

Σκιπίων μὲν δὴ ἔτεθνήκει, καὶ οὐδὲ δημοσίας ταφῆς ἠξιοῦτο, μέγιστα δὴ τὴν ἡγεμονίαν ὠφελήσας· οὕτως ἢ παραντίκα ὀργὴ τῆς ποτὲ χάριτος ἐπικρατεῖ. καὶ τόδε, ὃν τηλικούτον, οἷα πάρεργον ἐπὶ τῇ Γράκχου 15 στάσει συνέπεσεν. τὴν δὲ διαίρεσιν τῆς γῆς οἱ κεκτημέ- 21 νοι καὶ ὡς ἐπὶ προφάσεσι ποικίλαις διέφερον ἐπὶ πλεῖστον. καὶ τινες ἐσηγοῦντο τοὺς συμμάχους ἅπαντας, οἱ δὴ περὶ τῆς γῆς μάλιστα ἀντέλεγον, ἐς τὴν Ῥωμαίων πολιτείαν ἀναγράψαι, ὡς μείζονι χάριτι περὶ τῆς γῆς οὐ 20 διοισομένους. καὶ ἐδέχοντο ἄσμενοι τοῦθ' οἱ Ἰταλιῶται, προτιθέντες τῶν χωρίων τὴν πολιτείαν. συνέπρασσέ τε αὐτοῖς ἐς τοῦτο μάλιστα πάντων Φούλιος Φλάκκος, ὑπατεύων ἅμα καὶ τὴν γῆν διανέμων. ἡ βουλὴ δ' ἐχαλέπαινε, τοὺς ὑπηκόους σφῶν ἰσοπολίτας εἰ ποιήσονται.

3. malim γεγαμημένη* || 4. καὶ ἀπαιδίαν] ac stulticiam C, i. e. καὶ ἀπαιδευσίαν || 6. Utcunq̄ue eius mors incerta est post ὑπόσχοιτο add. C || 7. malim <τοὺς> θεράπ.* || 9. καὶ οἱ cum a b Schw || ὀκνήσαι A || 12. μέγιστα V1, μάλιστα AB. utrumque bonum || 13. ἐπεκράτει vertit C, bene || 14. ἐπὶ molestum || 15. συστάσει AV, male || 19. aut <ἐπὶ> μείζ. χαρ. aut χάρ. <ὑπαχθέντες> corr. Schw, hoc probabiliter || 21. προτιθέντες <ἄρα>?* || 24. ποιήσαιεντο, suprascr. a m. 1 ονται, V

καὶ τότε μὲν τὸ ἐγχείρημα οὕτω διελύθη, καὶ ὁ δῆμος ἐν ἐλπίδι τέως τῆς γῆς γενόμενος ἠθύμει· ὧδε δ' αὐτοῖς ἔχουσι ἀσπάσιος ἐκ τῶν τὴν γῆν διαιρούτων ἐς δημαρχίαν ἐπιφαίνεται Γάιος Γράκχος ὁ Γράκχου τοῦ νομοθέτου νεώτερος ἀδελφός, ἐς πολὺ μὲν ἠσυχάσας ἐπὶ τῇ τοῦ ἀδελφοῦ συμφορᾷ· πολλῶν δ' αὐτοῦ καταφρονούντων ἐν τῷ βουλευτηρίῳ, παρήγγειλεν ἐς δημαρχίαν. καὶ περιφανέστατα αἰρεθεὶς εὐθύς ἐπεβούλευε τῇ βουλῇ, σιτηρέσιον ἔμμηνον ὀρίσας ἐκάστῳ τῶν δημοτῶν ἀπὸ τῶν κοινῶν χρημάτων, οὐ πρότερον εἰωθὸς διαδίδοσθαι. καὶ ὁ μὲν ὀξέως οὕτως ἐνὶ πολιτεύματι τὸν δῆμον ὑπηγάγετο, συμπράξαντος αὐτῷ Φουλίου Φλάκκου. καὶ εὐθύς ἐπὶ τῷδε καὶ ἐς τὸ μέλλον ἤρητο δημαρχεῖν· καὶ γάρ τις ἤδη νόμος ἐκεκύρωτο, εἰ δῆμαρχος ἐνδέοι ταῖς παραγγελίαις, τὸν δῆμον ἐκ πάντων ἐπιλέγεσθαι.

22 ὁ μὲν δὲ Γάιος Γράκχος οὕτως ἐδημάρχει τὸ δεύτερον, οἷα δ' ἔχων τὸν δῆμον ἔμμισθον, ὑπήγετο καὶ τοὺς καλουμένους ἱππέας, οἳ τὴν ἀξίωσίν εἰσι τῆς βουλῆς καὶ τῶν δημοτῶν ἐν μέσῳ, δι' ἑτέρου τοιοῦδε πολιτεύματος. τὰ δικαστήρια, ἀδοξοῦντα ἐπὶ δωροδοκίαις, ἐς τοὺς ἱππέας ἀπὸ τῶν βουλευτῶν μετέφερε, τὰ ὑπόγυα μάλιστα αὐτοῖς ὀνειδίζων, ὅτι Ἀυρήλιος

3. ἐκ O, εἰς b, εἰ ad, i. e. εἰς. utrumque bonum || 4. ἐς δημαρχίαν deleverim || Γράκχος om. A || 7. exciditne post αὐτοῦ <διὰ τότε> vel simile quid?* || 9. malim ἐπεβούλευσε* || ἔμμηνον ut vid. V || 10. ἀπὸ τῶν κοινῶν χρημάτων mihi dubia. fort. ἀπὸ κοινοῦ ὀλίγων χρημάτων vel sim. || 15. sententia legis etsi plana, verba tamen admodum dubia. expectabas: εἰ ἐν ταῖς δημαρχίας παραγγελίαις ὁ παραγγελλόντων ἀριθμὸς ἐνδέοι || 16. ἐκ πάντων] ἐκ τῶν παρόντων vel ὄντων coni. Schw, praeter rem. cf. Mommsen Staatsr. t. I² p. 477 adn. 1 || 23. Ἀυρήλιος Gelen et Schw, κορηήλιος libri

Κόττας καὶ Σαλινάτωρ καὶ τρίτος ἐπὶ τούτοις Μάνιος
 Ἀκύλιος ὁ τὴν Ἀσίαν ἔλων σαφῶς δεδωροδοκηκότες
 ἀφείντο ὑπὸ τῶν δικασάντων, οἳ τε πρέσβεις οἱ κατ'
 αὐτῶν ἔτι παρόντες σὺν φθόνῳ ταῦτα περιμόντες ἐκε-
 5 κράγεσαν. ἄπερ ἢ βουλὴ μάλιστα αἰδουμένη ἐς τὸν
 νόμον ἐνεδίδου· καὶ ὁ δῆμος αὐτὸν ἐκύρου. καὶ μετ-
 ηνέχθη ἔμην ὧδε ἐς τοὺς ἱππέας ἀπὸ τῆς βουλῆς τὰ
 δικαστήρια, φασὶ δὲ κυρωθέντος μὲν ἄρτι τοῦ νόμου
 τὸν Γράκχον εἰπεῖν ὅτι ἀθρόως τὴν βουλὴν καθηρήκοι,
 10 τοῦ δ' ἔργου προϊόντος ἐς πείραν μειζόνως ἔτι ἐκφα-
 νῆναι τὸ ἔπος τοῦ Γράκχου. τό τε γὰρ δικάζειν αὐτοὺς
 Ῥωμαίοις καὶ Ἰταλιώταις ἅπασι καὶ αὐτοῖς βουλευταῖς,
 ἐπὶ παντὶ μέτρῳ, χρημάτων τε πέρι καὶ ἀτιμίας καὶ
 φυγῆς, τοὺς μὲν ἱππέας οἷά τινας ἄρχοντας αὐτῶν
 15 ὑπερεπῆρε, τοὺς δὲ βουλευτὰς ἴσα καὶ ὑπηκόους ἐποίει.
 συνιστάμενοί τε τοῖς δημάρχοις οἱ ἱππεῖς ἐς τὰς χειρο-
 τονίας, καὶ ἀντιλαμβάνοντες παρ' αὐτῶν ὅ τι θέλοιεν,
 ἐπὶ μέγα φόβου τοῖς βουλευταῖς ἐχώρουν. ἴταχύ τε
 περιῆν ἀνεστράφθαι τὸ κράτος τῆς πολιτείας, τὴν μὲν
 20 ἀξίωσιν μόνην ἔτι τῆς βουλῆς ἐχούσης, τὴν δὲ δύνα-
 μιν τῶν ἱππέων. προϊόντες γὰρ οὐκ ἐδυνάστευον
 μόνον, ἀλλὰ καὶ σαφῶς ἐνύβριζον τοῖς βουλευταῖς
 παρὰ τὰς δίκας. τὴν τε δωροδοκίαν μεταλαβόντες, καὶ
 γευσάμενοι καὶ οἷδε κερδῶν ἀθρόων, αἰσχροτέρου ἔτι
 25 καὶ ἀμετροτέρου αὐτοῖς ἐχρῶντο. κατηγόρους τε ἐνε-

3. 4. κατ' αὐτὸν a || 7. ἀπὸ τῆς βουλῆς ἐς τοὺς ἱππέας V ||
 8. μὲν om. i, bene si post καθηρήκοι plene interpungatur et
 vs. 10 ἐξεφάνη scribatur || 9. καθηρήκει Vi || 10. μειζόνως] cf.
 Krueg. ad Thuc. I, 130, 2 || 14. αὐτῶν mihi dubium, exspecta-
 bas πάντων || 21. γάρ] δέ? * || 23. τὴν τε AV, τὴν δὲ i, vulgo ||
 24. αἰσχροτέρου] malim αἴσχιον*

τοὺς ἐπὶ τοῖς πλουσίοις ἐπήγοντο, καὶ τὰς τῶν δωροδοκιῶν δίκας, συνιστάμενοι σφίσιν αὐτοῖς καὶ βιαζόμενοι, πάμπαν ἀνήρουν, ὡς καὶ τὸ ἔθος ὄλως τῆς τοιαύσδε εὐθύνης ἐπιλιπεῖν, καὶ στάσιν ἄλλην τὸν δικαστικὸν νόμον οὐκ ἐλάσσω τῶν προτέρων ἐς πολὺ παρασχεῖν. 5

23 ὁ δὲ Γράκχος καὶ ὁδοὺς ἔτεμνεν ἀνὰ τὴν Ἰταλίαν μακράς, πλῆθος ἐργολάβων καὶ χειροτεχνῶν ὑφ' ἑαυτῷ ποιούμενος, ἐτοίμων ἐς ὃ τι κελεύοι, καὶ ἀποικίας ἐσηγεῖτο πολλάς. καὶ τοὺς Λατίνους ἐπὶ πάντα ἐκάλει τὰ Ῥωμαίων, ὡς οὐκ εὐπρεπῶς συγγενέσι τῆς βουλῆς ἀντι- 10 στήναι δυναμένης· τῶν τε ἐτέρων συμμάχων οἷς οὐκ ἔξην ψῆφον ἐν ταῖς Ῥωμαίων χειροτονίαις φέρειν, ἐδίδου φέρειν ἀπὸ τοῦδε, ἐπὶ τῷ ἔχειν καὶ τούσδε ἐν ταῖς χειροτονίαις τῶν νόμων αὐτῷ συντελοῦντας. ἐφ' ᾧ δὴ μάλιστα ἡ βουλή διαταραχθεῖσα τοὺς ὑπάτους 15 ἐκέλευσε προγράψαι μηδένα τῶν οὐ φερόντων ψῆφον ἐπιδημεῖν τῇ πόλει, μηδὲ προσπελάζειν ἀπὸ τεσσαράκοντα σταδίων, παρὰ τὴν ἐσομένην περὶ τῶνδε τῶν νόμων χειροτονίαν. Λίσιόν τε Δρουῶσον, ἕτερον δήμαρχον, ἔπεισε κωλύσαι τοὺς Γράκχου νόμους, οὐκ ἐπι- 20 λέγοντα τῷ δήμῳ τὰς αἰτίας· δέδοται δὲ τῷ κωλύοντι μηδ' ἐπιλέγειν. ἔδωκαν δ' αὐτῷ καὶ φιλανθρωπεύσασθαι τὸν δῆμον δώδεκα ἀποικίαις· ᾧ δὴ καὶ μάλιστα ὁ δῆμος ἡσθεῖς τῶν Γράκχου νόμων κατεφρόνησεν.

24 ὁ δὲ τοῦ δημοκοπήματος ἐκπεσὼν ἐς Λιβύην ἄμα 25

1. ἐπὶ τοῖς πλ. ἐπήγοντο] τοῖς πλ. ἐπήγον?* || τῶν del.* ||
 2. fort. <ἐν> σφίσιν αὐτοῖς. quamquam illud esse potest: 'in vicem se adiuvantes' || 4. ἀπολιπεῖν, ἐπι sup. vs. a m. 1, V ||
 4. 5. τῶν δικαστικῶν νόμων iC || 6. ἔτεμεν a || 7. μακράν A ||
 9. τὰ V et A¹ ex corr., τῶν Ai, unde τὰ τῶν conl. Schw || 20. ἔπεισε] ἔπεισαν?*

Φουλσίῳ Φλάκκῳ, κἀκείνῳ μεθ' ὑπατείαν διὰ τὰδε
 δημαρχεῖν ἐλομένῳ, διέπλευσεν, ἐψηφισμένης κατὰ δό-
 ξαν εὐκαρπίας ἐς Λιβύην ἀποικίας καὶ τῶνδε αὐτῶν
 οἰκιστῶν ἐπίτηδες ἡρημένων, ἵνα μικρὸν ἀποδημού-
 5 τῶν ἀναπαύσαιτο ἢ βουλή τῆς δημοκοπίας. οἱ δὲ τῆ
 ἀποικία τὴν πόλιν διέγραψον ἐνθα ποτὲ ἦν ἡ Καρχη-
 δονίων, οὐδὲν φροντίσαντες ὅτι Σικιπίων αὐτήν, ὅτε
 κατέσκαπτεν, ἐπηράσατο ἐς αἰὲ μῆλόβοτον εἶναι. δι-
 ἐγράψον δ' ἐς ἑξακισχιλίους ἀντὶ ἐλαττόνων τῶν ὄντων
 10 ἐν τῷ νόμῳ, ὡς καὶ τῷδε τὸν δῆμον ὑπαζόμενοι. ἐπαν-
 ελθόντες τε ἐς Ῥώμην συνεκάλουν ἐξ ὅλης Ἰταλίας
 τοὺς ἑξακισχιλίους. ἐπιστειλάντων δὲ τῶν ἐν Λιβύῃ
 τὴν πόλιν ἔτι διαγραφόντων ὅτι λύκοι τοὺς ὄρους
 Γράκχου τε καὶ Φουλσίου διέρριψαν ἀνασπάσαντες,
 15 καὶ τῶν μάντεων τὴν ἀποικίαν ἡγουμένων ἀπαίσιον,
 ἢ μὲν βουλή προέγραψεν ἐκκλησίαν ἐν ἣ τὸν νόμον
 ἔμελλε τὸν περὶ τῆσδε τῆς ἀποικίας λύσειν, ὁ δὲ Γράκ-
 χος καὶ ὁ Φούλιος ἐπεὶ καὶ τοῦδε ἐξέπιπτον, μεμη-
 νόσιν ἑοικότες ἐψεῦσθαι τὴν βουλήν ἔφασκον περὶ
 20 τῶν λύκων. οἳ τε θρασύτατοι τῶν δημοτῶν αὐτοῖς
 συνελάμβανον, ἐγχειρίδια φέροντες ἐς τὸ Καπιτώλιον,
 οὗ περὶ τῆς ἀποικίας ἐκκλησιάσειν ἔμελλον. ἤδη δὲ 25
 τοῦ δήμου συνειλεγμένου, καὶ Φουλσίου τι περὶ τού-
 των ἀρχομένου λέγειν, ὁ Γράκχος ἀνέβαινε ἐς τὸ
 25 Καπιτώλιον ὑπὸ τῶν συνθεμένων δορυφορούμενος.
 ἐνοχλούμενος δ' ὑπὸ τοῦ συνειδότος ὡς ἐπὶ ἀλλοκότοις
 βουλευμάσι, τὴν μὲν σύνοδον τῆς ἐκκλησίας ἀπέκλιεν,

1. διὰ τὰδε] cf. cap. 34. ceterum om. C || 9. τῶν ὄντων om.
 iC. fort. fuit ἀντὶ ,ε (vel ,γ) τῶν ὄντων || 23. τι om. V || 27. ἀπέ-
 κλιεν] ἐξέκλ.?*

ἐς δὲ τὴν στοᾶν παρελθὼν διεβάδιζεν, ἐφεδρεύων
 τοῖς ἐσομένοις. καὶ αὐτὸν οὕτως ἔχοντα θορύβου
 κατιδὼν δημότης ἀνὴρ Ἀντύλλος ἐν τῇ στοᾷ θύων,
 ἐμβαλὼν τὴν χεῖρα, εἶτε τι πυθόμενος ἢ ὑποπτέων
 ἢ ἄλλως ἐς τὸν λόγον ὑπαχθείς, ἠξίου φείσασθαι τῆς
 πατρίδος. ὃ δὲ μᾶλλον τε θορυβηθεὶς καὶ δείσας ὡς
 κατάφωρος, ἐνέβλεψεν αὐτῷ δριμύ· καί τις τῶν παρόν-
 των, οὔτε σημείου τινὸς ἐπαρθέντος οὔτε προστάγμα-
 τὸς πω γεγονότος, ἐκ μόνης τῆς ἐς τὸν Ἀντύλλον
 Γράκχου δριμύτητος εἰκάσας ἤδη τὸν καιρὸν ἦκειν,¹⁰
 καὶ χαριεῖσθαι τι τῷ Γράκχῳ δόξας πρῶτος ἀρξάμενος
 ἔργου, τὸ ἐγχειρίδιον ἐπισπάσας διαχρῆται τὸν Ἀντύλ-
 λον. βοῆς δὲ γενομένης καὶ σώματος ὀφθέντος ἐν
 μέσῳ νεκροῦ, πάντες ἐκ τοῦ ἱεροῦ κατεπήδων σὺν
 ὁμοίου κακοῦ φόβῳ. Γράκχος δ' ἐς τὴν ἀγορὰν παρελ-¹⁵
 θὼν ἐβούλετο μὲν αὐτοῖς ἐκλογίσασθαι περὶ τοῦ γεγο-
 νότος· οὐδενὸς δ' αὐτὸν οὐδ' ὑφισταμένου, ἀλλ' ὡς
 ἐναγῆ πάντων ἐκτρεπομένων, ὁ μὲν Γράκχος καὶ ὁ
 Φλάκκος ἀπορούμενοι, καὶ τὸν καιρὸν ὧν ἐβουλεύοντο
 φθάσαι τὴν ἐγχείρησιν ἀπολωλεκότες, ἐς τὰς οἰκίας²⁰
 διέτρεχον, καὶ οἱ συνθέμενοι αὐτοῖς συνήεσαν ἐς αὐ-
 τὰς, τὸ δ' ἄλλο πλῆθος ἐκ μέσων νυκτῶν, ὡς ἐπὶ
 δὴ τινι κακῷ, τὴν ἀγορὰν προκατελάμβανον. καὶ ὅς

1. ἐβάδιζεν i || ἐφεδρεύων παρεσομένοις i || 3. *Attilius C*,
Ἀντύλος (ita h. l. b) Wannowski *Ant. Rom.* p. 91, *Κόιντος Ἀν-*
τύλλιος Plut. C. Gr. 18. (codices [Aurel.] de vir. ill. c. 65 magno-
 pere inter se dissident) || ἐν τῇ στοᾷ θύων] *ad eum accurrat C* ||
 5. ἢ ἄλλων d || 7. ἐνέβλεψεν Nauckius, ἐσέβλεψεν AV, vulgo,
 ἐβλ. i || 9. ἐς τὸν Ἀντύλλον non vertit C || 11. 12. πρῶτος ἀρξά-
 μενος ἔργου non vertit C || 15. 16. εἰσελθὼν i || 19. 20. *et tempus*
quod armis praeuenire satagebat amittens C. <διὰ τὸ> φθάσαι
 coni. Schw. latet aliud || 23. κακῶν A

ἐπεδήμει τῶν ὑπάτων, Ὀπίμιος, διέτασσε μὲν τινὰς ἐνόπλους ἐς τὸ Καπιτώλιον ἅμα ἔφ' συνιέναι, καὶ τὴν βουλήν διὰ κηρύκων συνεκάλει, αὐτὸς δ' ἐν μέσῳ πάντων ἐν τῷ νεῷ τῶν Διοσκούρων ἐφήδρευε τοῖς ἐσομένοις.

5 <καὶ> τάδε μὲν ἦν τοιαῦτα, ἢ <δὲ> βουλή Γράκχον καὶ Φλάκκον ἐκ τῶν οἰκιῶν ἐς ἀπολογία ἐς τὸ βουλευτήριον ἐκάλουν. οἱ δὲ σὺν ὄπλοις ἐξέθεον ἐπὶ τὸν Ἀευντῖνον λόφον, ἐλπίσαντες, εἰ τόνδε προλάβοιεν, ἐνδώσειν πρὸς τὰς συνθήκας αὐτοῖς τι τὴν βουλήν.

10 διαθέοντές τε τοὺς θεράποντας συνεκάλουν ἐπ' ἐλευθερίᾳ. καὶ τῶνδε μὲν οὐδεὶς ὑπήκουεν, αὐτοὶ δέ, σὺν ὅσοις εἶχον ἀμφ' αὐτούς, τὸ Ἀρτεμίσιον καταλαβόντες ἐκρατύνοντο, καὶ Κόιντον Φλάκκου παῖδα ἐς τὴν βουλήν ἐπεμπον, δεόμενοι διαλλαγῶν τυχεῖν

15 καὶ βιοῦν μεθ' ὁμοιοῖας. οἱ δ' ἐκέλευον αὐτοὺς ἀποθεμένους τὰ ὄπλα ἦκειν ἐς τὸ βουλευτήριον καὶ λέγειν ὅ τι θέλοισιν, ἢ μηκέτι πέμπειν μηδένα. τῶν δ' αὐθις τὸν Κόιντον ἐπιπεμψάντων, τόνδε μὲν Ὀπίμιος ὁ ὑπατος διὰ τὴν προαγόρευσιν, ὡς οὐκέτι πρεσβευτὴν ὄντα,

20 συνελάμβανε, τοῖς δὲ περὶ τὸν Γράκχον τοὺς ὀπλισμένους ἐπέπεμπεν. καὶ Γράκχος μὲν διὰ τῆς ξυλλήνης γεφύρας ἐς τὸ πέραν τοῦ ποταμοῦ καταφυγῶν ἐς ἄλλος τι μεθ' ἐνὸς θεράποντος, ὑπέσχε τῷ θεράποντι τὴν σφαγὴν καταλαμβανόμενος. Φλάκκου δ' ἐς ἐργαστή-

25 ριον ἀνδρὸς γνῶριμου καταφυγόντος, οἱ μὲν διώκοντες, τὴν οἰκίαν οὐκ εἰδότες, ὄλον, ἐμπρήσειν τὸν στενωπὸν ἠπειλουν, ὁ δ' ὑποδεξάμενος αὐτὸς μὲν ᾤκησε

2. ἐν ὄπλοις i || 4. ναῶ i || 5. τὰ δὲ ἦν τοιαῦτα, ἢ μὲν βουλή libri, corr. Schw || 9. malim αὐτοῖς || τι om. i || 19. διὰ τὴν . . . ὄντα non vertit C || διὰ] κατὰ Nauckius || 21. ἐπέπεμπε Schw, ἐπεμπε Oi

μηνῦσαι τὸν ἰκέτην, ἑτέρῳ δὲ προσέταξε μηνῦσαι. καὶ
 συλληφθεὶς ὁ Φλάκκος ἀνηρέθη. Γράκχου μὲν δὴ καὶ
 Φλάκκου τὰς κεφαλὰς ἔφερόν τινες Ὀπιμίῳ, καὶ αὐτοῖς
 ὁ Ὀπίμιος ἰσοβαρῆς χρυσίου ἀντέδωκεν· ὁ δὲ δῆμος
 αὐτῶν τὰς οἰκίας διήρπαξε, καὶ τοὺς συμφρονήσαντας ⁵
 ὁ Ὀπίμιος συλλαβὼν ἐς τὴν φυλακὴν ἐνέβαλέ τε καὶ
 ἀποπνιγῆναι προσέταξεν. Κοῦντῳ δὲ τῷ Φλάκκου παιδί
 συνεχώρησεν ἀποθανεῖν ὡς θέλοι, καὶ τὴν πόλιν ἐπὶ
 τοῖς φόνοις ἐκάθηρεν. ἡ δὲ βουλὴ καὶ νεῶν ὁμονοίας
 αὐτὸν ἐν ἀγορᾷ προσέταξεν ἐγεῖραι. 10

²⁷ καὶ ἡ στάσις ἡ τοῦ δευτέρου Γράκχου ἐς τὰδε
 ἔληγε· νόμος τε οὐ πολὺ ὕστερον ἐκυρώθη, τὴν γῆν,
 ὑπὲρ ἧς διεφέροντο, ἐξεῖναι πιπράσκειν τοῖς ἔχουσιν·
 ἀπίρητο γὰρ ἐκ Γράκχου τοῦ προτέρου καὶ τότε.
 καὶ εὐθύς οἱ πλούσιοι παρὰ τῶν πενήτων ἔωνοῦντο, ¹⁵
 ἢ ταῖσδε ταῖς προφάσεσιν ἐβιάζοντο. καὶ περιῆν ἐς
 χεῖρον ἔτι τοῖς πένησι, μέχρι Σπόριος Θόριος δημαρ-
 χῶν ἐσηγήσατο νόμον, τὴν μὲν γῆν μηκέτι διανέμειν,
 ἀλλ' εἶναι τῶν ἐχόντων, καὶ φόρους ὑπὲρ αὐτῆς τῷ
 δήμῳ κατατίθεσθαι, καὶ τὰδε τὰ χρήματα χωρεῖν ἐς ²⁰
 διανομάς. ὅπερ ἦν μὲν τις τοῖς πένησι παρηγορία,
 διὰ τὰς διανομάς, ὄφελος δ' οὐδὲν ἐς πολυπληθίαν.
 ἅπαξ δὲ τοῖς σοφίσμασι τοῖσδε τοῦ Γρακχείου νόμου

1. ὤκν. μηνῦσαι] fort. προδοῦναι vel simile quid fuit || 4. ὁ
 om. i || 5. διήρπαξε ad. an διήρπασε?* || 9. ἐκάθηρεν*, ἐκά-
 θαιρεν Oi || 15. καὶ αὐτοῖς οἱ a || 16. ταῖσδε ταῖς] πλασταῖς Em-
 perius Philol. t. X p. 244, ταῖς καὶ ταῖς Schw. cf. p. 294, 16 ||
 16. περιῆν] περιῆει conl. Schw, περιῆλθε vel περιῆκε Emperius
 l. d. || 17. σπόριος V, σπούριος reliqui, vulgo || Θόριος Hoto-
 mannus, βόριος ACi, βούριος V. cf. Mommsen C. I. L. I
 p. 76 sq. (priorum commenta v. ap. Reinium in Paulyi encycl.
 t. VI, 1 p. 263) || 22. ἐς πολυπληθίαν mihi dubia

παραλυθέντος, ἀρίστου καὶ ὠφελιμωτάτου, εἰ ἐδύνατο
πραχθῆναι, γενομένου, καὶ τοὺς φόρους οὐ πολὺ ὕστε-
ρον διέλυσε δήμαρχος ἕτερος, καὶ ὁ δῆμος ἀθρόως
ἀπάντων ἐξεπεπτώκει. ὅθεν ἐσπάνιζον ἔτι μᾶλλον ὁμοῦ
5 πολιτῶν τε καὶ στρατιωτῶν, καὶ γῆς προσόδου καὶ
διανομῶν, καὶ νόμων, πεντεκαίδεκα μάλιστα ἔτεσι
ἀπὸ τῆς Γράκχου νομοθεσίας, ἐπὶ δίκαις ἐν ἀργίᾳ
γεγονότες.

τῷ δ' αὐτῷ χρόνῳ Σκιπίων ὑπατος καθείλε τὸ
10 θέατρον οὗ Λεύκιος Κάσσιος ἤρκετο, καὶ ἤδη πού τέλος
ἐλάμβανεν, ὡς καὶ τότε στάσεων ἄρξον ἑτέρων, ἢ οὐ
χρήσιμον ὅλως Ἑλληνικαῖς ἠδυπαθείαις Ῥωμαίους
ἐθίζεσθαι. τιμητῆς δὲ Κόιντος Καικίλιος Μέτελλος
Γλανκίαν τε βουλευόντα καὶ Ἀπουλήιον Σατορνῖνον
15 δεδημαρχηκότα ἤδη τῆς ἀξιώσεως παρέλκεν, αἰσχροῦς
βιοῦντας, οὐ μὴν ἐδυνήθη· ὁ γὰρ οἱ συνάρχων οὐ
συνέθετο. μικρὸν οὖν ὕστερον ὁ Ἀπουλήιος, ὡς ἀμυ-
νούμενος τὸν Μέτελλον, ἐς ἑτέραν παρήγγελλε δημαρ-
χίαν, φυλάξας στρατηγοῦντα τὸν Γλανκίαν καὶ τῆσδε
20 τῶν δημάρχων τῆς χειροτονίας προεστῶτα. Νώνιος
μὲν οὖν, ἐπιφανῆς ἀνὴρ, ἐς τε τὸν Ἀπουλήιον παρ-

2. <ἄν> γενομένου? ἀρίστου <ἄν> Nauckius, melius ||
6. καὶ νόμων deletat Musgr, καὶ νομῶν conl. Schw totum
tamen locum suspectans, et Kiene 'Bundesgenossenkrieg' p. 131.
alii alia || 7. et a controuersis ad ocium delati sunt C, i. e. ἀπὸ
δικῶν. desperandum de totius enuntiati inde ab ὅθεν verbo vel
emendatione vel enarratione || 9. σκιπίων iC, καιπίων A, καὶ πίων
V. aut error Appiani est aut lacuna lateat: fuit enim P. Corne-
lius Scipio cos. 599 [155] || 10. Λεύκιος] imo Γάιος. cf. de Boor
'fast. cens.' p. 20 || 15. δημαρχοῦντα V || 18. malim παρήγγειλε* ||
19. καὶ τῆσδε — p. 593, 1. Γλανκίαν om. A || 20. τῶν δημάρ-
χων fort. spuria || 20 et p. 593, 8. νόνιος et νονίου V. ceterum
nomen dubium || 21. ἐπιφανῆς] cf. Borghesi op. t. VII p. 306

ρησία χρώμενος καὶ Γλανκίαν ἐξουειδίξων δήμαρχος ἀπεδείχθη. δείσαντες δ' ὁ Γλανκίας καὶ ὁ Ἀπουλήιος μὴ δημαρχῶν αὐτοὺς ἀμύναιτο, ὄχλον ἀνδρῶν εὐθύς ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἀπιόντι ἐπιπέμπουσι σὺν θορύβῳ, καὶ ἔς τι πανδοκεῖον συμφυγόντα συνεκέντησαν. τοῦ δὲ πάθους οἰκτροῦ καὶ δεινοῦ φανέντος, οἱ περὶ τὸν Γλανκίαν, οὕτω τοῦ δήμου συνελθόντος, ἅμ' ἔφ' χειροτονοῦσι δήμαρχον τὸν Ἀπουλήιον. καὶ τὸ μὲν Νωνίου πάθος ὧδε ἐσιγήθη διὰ τὴν δημαρχίαν Ἀπουλήιου, δεδιότων αὐτὸν ἔτι ἐξελέγγχειν, ἐξηλάθη δὲ καὶ 10 Μέτελλος ὑπ' αὐτῶν, προσλαβόντων Γάιον Μάριον ἕκτην ἄρχοντα ὑπατείας, ἐχθρὸν ἀφανῆ τοῦ Μετέλλου. καὶ συνέπραξαν ὧδε ἅπαντες ἀλλήλοις. ὁ μὲν Ἀπουλήιος νόμον ἐσέφερε, διαδάσασθαι γῆν ὅσην ἐν τῇ νῦν ὑπὸ Ῥωμαίων καλουμένη Γαλατία Κίμβροι γένος 15 Κελτῶν κατειλήφεσαν, καὶ αὐτοὺς ὁ Μάριος ἐναγχος ἐξελάσας τὴν γῆν ὡς οὐκέτι Γαλατῶν ἐς Ῥωμαίους περιεσπάκει. προσέκειτο δέ, εἰ κυρώσειε τὸν νόμον ὁ δῆμος, τὴν βουλήν πένθ' ἡμέραις ἐπομόσαι πεισθῆσθαι τῷ νόμῳ, ἢ τὸν οὐκ ὁμόσαντα μήτε βουλευεῖν 20 καὶ ὀφλεῖν τῷ δήμῳ τάλαντα εἴκοσιν, ἐπινοοῦντες οὕτως ἄλλους τε τῶν δυσχεραινόντων ἀμυνεῖσθαι καὶ Μέτελλον ὑπὸ φρονήματος οὐκ ἐνδῶσοντα ἐς τὸν ὄρκον. ὁ μὲν δὴ νόμος ὧδε εἶχε, καὶ ὁ Ἀπουλήιος ἡμέ-

3. malim αὐτοὺς.* αὐτὸς A || 5. πανδοκεῖον*, πανδοχ. Oi || κατεκέντησαν i || 6. <πᾶσι> φανέντος? miserantibus omnibus C || 11. προσλαβόντων A || 12. ἄγοντα V || ἀφανῆ] ἐμφανῆ?* || 19. ἐπομόσαι] ὁμόσαι?* possis etiam ἐπ(ελθοῦσαν) ὁμόσαι coll. Plut. Mar. 29: τὴν σύγκλητον ὁμόσαι προσελθοῦσαν || 21. ὀφλεῖν Bekk, ὄφλειν Oi || ἐπινοοῦντες*, arbitratu C, ὑπονοοῦντες Oi, vulgo || 22. malim ἀμύνασθαι || 23. ἐς O, πρὸς i, vulgo

ραν αὐτοῦ τῇ δοκιμασίᾳ προτιθῆι, καὶ περιέπεμπε
 τοὺς ἐξαγγελοῦντας τοῖς οὖσιν ἀνὰ τοὺς ἀγρούς, οἷς
 δὴ καὶ μάλιστ' ἐθάρορον ὑπεστρατευμένοις Μαρίας.
 πλεονεκτούντων δ' ἐν τῷ νόμῳ τῶν Ἰταλιωτῶν ὁ δῆ-
 5 μος ἐδυσχέραινε. καὶ στάσεως ἐν τῇ κυρία γενομένης, 30
 ὅσοι μὲν ἐκώλυον τῶν δημάρχων τοὺς νόμους, ὑβρι-
 ζόμενοι πρὸς τοῦ Ἀπουληίου κατεπήδων ἀπὸ τοῦ βή-
 ματος, ὁ δὲ πολιτικὸς ὄχλος ἐβόα ὡς γενομένης ἐν
 ἐκκλησίᾳ βροντῆς, ὅθεν οὐ θέμις ἐστὶ Ῥωμαίοις οὐδὲν
 10 ἔτι κυροῦν. βιαζομένων δὲ καὶ ὡς τῶν περὶ τὸν
 Ἀπουλήιον, οἱ πολιτικοὶ τὰ τε ἱμάτια διαζωσάμενοι
 καὶ τὰ προστυχόντα ξύλα ἀρπάσαντες τοὺς ἀγροίκους
 διέστησαν. οἱ δ' αὖτις ὑπὸ τοῦ Ἀπουληίου συγκαλού-
 μενοι, μετὰ ξύλων καὶ οἶδε τοῖς ἀστικοῖς ἐπήεσαν, καὶ
 15 βιασάμενοι τὸν νόμον ἐκύρωσαν. κυρωθέντος δ' αὐ-
 τῆκα Μάριος, οἷα ὑπατος, τῇ βουλῇ προτιθῆι σκοπεῖν
 περὶ τοῦ ὄρκου· καὶ τὸν Μέτελλον εἰδὼς στερρόν τε
 τῇ γνώμῃ καὶ βέβαιον ἐφ' ὅ τι φρονήσειεν ἢ εἰπεῖν
 φθάσειεν, ἐτίθει πρῶτος ἐς μέσον τὴν γνώμην τὴν
 20 ἑαυτοῦ μετ' ἐνέδρας, καὶ ἔλεγεν ὡς οὔποτε τὸν ὄρκον
 ἐκὼν τόνδε αὐτὸς ὁμόσει. συναποφνηαμένου δὲ ταῦτα
 καὶ τοῦ Μετέλλου, καὶ τῶν ἄλλων αὐτοὺς ἐπαινεσάν-
 των, ὁ Μάριος διέλυσε τὴν βουλήν. εἶτα τῆς πέμ-

2. ἐξαγγελοῦντας*, ἐξαγγέλλοντας Oi || 6. τὸν νόμον ex
 Appiani quidem narratione expectabas, quamvis Saturninus
 plures leges eodem tempore promulgaverit, v. Lange A. R.
 t. III² p. 78 || 8. 9. turbata. ἐν ἐκκλησίᾳ ante ἐβόα legisse vi-
 deri potest C; equidem post ἔτι collocarim. at ὅθεν quoque
 mihi dubium || 14. ἀστικοῖς Vi, ἀστυκοῖς A. fluctuatio codicum
 perpetua || 15. διασάμενοι A (fort. ex διωσάμενοι, Schw) || 16.
 οἷα O, ὁ i || 18. malim φρονεῖν* || 21. ὁμόσει*, ὁμόσειεν Oi,
 οὔποτ' ἂν τὸν vel ὁμόσοι conl. Bekk || ταῦτα] ταυτό;* || 22. αὐ-
 τοὺς] id ipsum C

πτης ἡμέρας, ἢ τῷ ὄρκῳ τελευταία κατὰ τὸν νόμον
 ἦν, ἀμφὶ δεκάτην ὄραν αὐτοὺς κατὰ σπουδὴν συν-
 αγαγῶν ἔφη τὸν δῆμον ἐσπουδακότα περὶ τὸν νόμον
 δεδιέναι, μηχανὴν δ' ὄραν καὶ σόφισμα τοιόνδε· ὁμό-
 σειν γάρ, ἢ νόμος ἐστὶ, τῷδε πεισθήσεσθαι τῷ νόμῳ, ⁵
 καὶ νῦν μὲν οὕτω διασκεδᾶν τοὺς ἀπὸ τῶν ἀγρῶν
 ἐνηδρευμένους, ὕστερον δ' οὐ δυσχερῶς ἐπιδείξειν
 ὅτι οὐκ ἐστὶ νόμος ὁ πρὸς βίαν τε καὶ βροντῆς ὄνο-
 31 μασμένης κεκυρωμένος παρὰ τὰ πάτρια. ταῦτα δ'
 εἰπὼν καὶ τέλος οὐδὲν ἀναμείνας, πάντων ἔτι σιωπῶν- ¹⁰
 των ὑπ' ἐκπλήξεως ἐπὶ τῇ ἐνέδρᾳ καὶ τῷ χρόνῳ δεδα-
 κανημένῳ, οὐδ' ἐνθυμηθῆναί τι παρασχῶν αὐτοῖς ἐξ-
 ανίστατο ἐς τὸν τοῦ Κρόνου νεών, οὗ τοῖς ταμίαις
 ἐχρῆν ὁμνύναι, καὶ ὤμνυ σὺν τοῖς φίλοις πρῶτος.
 ὤμνον δὲ καὶ οἱ λοιποί, τῷ ἑαυτοῦ δεδιῶς ἕκαστος. ¹⁵
 Μέτελλος δ' οὐκ ὤμοσε μόνος, ἀλλ' ἐπὶ τῆς ἑαυτοῦ
 προαιρέσεως διέμεινεν ἀφόβως. καὶ αὐτὸν εὐθύς τῆς
 ἐπιούσης ὁ Ἀπουλήιος, ἐπιπέμψας τὸν ὑπηρέτην, ἐξ-
 εἶλκεν ἀπὸ τοῦ βουλευτηρίου. ἑνομένων δὲ τῶν ἐτέ-
 ρων δημάρχων, ὁ Γλαυκίας καὶ ὁ Ἀπουλήιος ἐς τοὺς ²⁰
 ἀγροίκους ἐκδραμόντες οὐκ ἔφασκον αὐτοῖς ἔσεσθαι
 τὴν γῆν, οὐδὲ τὸν νόμον κύριον, εἰ μὴ Μέτελλος ἐξ-
 ελαθείη. ψήφισμά τε φυγῆς ἐπέγραφον αὐτῷ, καὶ τοὺς
 ὑπάτους ἐπικηρῦξαι προσετίθεσαν μηδένα Μετέλλῳ
 κοινωνεῖν πυρὸς ἢ ὕδατος ἢ στέγης· ἐς τε τὴν δοκι- ²⁵

5. ἢ νόμος ἐστὶ] eadem sententia in Plut. Mar. 29 ἢπερ
 ἐστὶ νόμος pro εἶπερ ἔ. ν. restituendum || 13. τοῖς ταμίαις Klenze
 philol. Abhandl. p. 18 adn. 52, τοὺς ταμίαις Oi, τοὺς τιμητὰς
 vertit C. <πρὸς> τοὺς ταμίαις coni. Emperius || 15. δεδιῶς V.
 possis δεδιότες || 19. ἀπὸ] malim ἐκ

μασίαν τοῦδε τοῦ ψηφίσματος ἡμέραν προύγραφον. δεινῆς δὲ τῶν ἀστικῶν ἀγανακτήσεως οὔσης, καὶ παραπεμπόντων Μέτελλον ἀεὶ σὺν ξιφιδίοις, ὁ Μέτελλος αὐτοὺς ἀσπασάμενος καὶ ἐπαινέσας τῆς προαιρέσεως, 5 οὐκ ἔφη δι' ἑαυτὸν ἑάσειν οὐδένα κίνδυνον ἐπιγενέσθαι τῇ πατρίδι. καὶ τότε εἰπὼν ὑπεξῆλθε τῆς πόλεως. καὶ τὸ ψήφισμα ὁ Ἀπουλήιος ἐκύρου, καὶ τὰ ἐν τῷ ψηφίσματι Μάριος ἐπεκήρυττεν.

οὕτω μὲν δὴ καὶ Μέτελλος, ἀνὴρ εὐδοκιμώτατος, 32
 10 ἔφευγε, καὶ ὁ Ἀπουλήιος ἐπ' αὐτῷ τρίτον ἐδημάρχει. καὶ τις αὐτῷ συνῆρχε δραπέτης εἶναι νομιζόμενος, Γράκχον ἑαυτῷ τὸν πρεσβύτερον πατέρα ἐπιγράφων· καὶ τὸ πλῆθος αὐτῷ συνεπεπράχει περὶ τὴν χειροτο-
 νίαν πόθῳ Γράκχου. προτεθείσης δὲ ὑπάτων χειροτο-
 15 νίας, Μάρκος μὲν Ἀντώνιος ἐπὶ τὴν ἑτέραν ἀναμφι-
 λόγως ἠρέθη, τὴν δὲ ὑπόλοιπον Γλαυκίας ὄδε καὶ Μέμμιος μετήεσαν. Μεμμίου δ' ὄντος ἐπιδοξοτέρου παρὰ πολὺ, δείσας ὁ Γλαυκίας καὶ ὁ Ἀπουλήιος ἐπι-
 πέμπουσί τινας αὐτῷ σὺν ξύλοις ἐν αὐτῇ τῇ χειροτονίᾳ,
 20 οἱ τὸν Μέμμιον παλοντες ἐν μέσῳ πάντων ὀρώντων συνέκοψαν. καὶ ἡ μὲν ἐκκλησία θορυβηθεῖσα διελύετο, οὔτε νόμων οὔτε δικαστηρίων οὔτε τινὸς αἰδοῦς ἔτι ὑπούσης· ὁ δὲ δῆμος ἀγανακτῶν ἐς τὴν ἐπιούσαν ἡμέ-
 ραν μετ' ὀργῆς συνέτρεχεν ὡς κτενουῦντες τὸν Ἀπου-
 25 λήιον. ὁ δ' ἄλλο πλῆθος ἀλίσσας ἀπὸ τῶν ἀγρῶν, μετὰ Γλαυκίου καὶ Γαίου Σαυφηίου ταμίου τὸ Καπι-

1. ἡμέραν] *diem unicam dumtaxat perscripsere* C || 6. ἐπει-
 πῶν A, vulgo || 7. 8. τὰ ἐν τῷ ψηφίσματι] τὰ τῷ ψηφ. <προσ-
 κείμενα> vel sim.?* || 15. fort. ἀρχὴν post ἑτέραν excidit* ||
 18. δείσας] cf. Nauckius ad Soph. Ai. 1386 || 25. ὀπλίσσας V ||
 26. σαφηίου Vi, const. *Saphinius Candido est*

τώλιον κατέλαβεν. καὶ αὐτοὺς τῆς βουλῆς ἀναιρεθῆναι
 ψηφισαμένης, ὁ Μάριος ἀχθόμενος ὅμως ὄπλιζέ τινας
 σὺν ὄκνω· καὶ βραδύνοτος ἕτεροι τὸ ὕδωρ ἐπιρρέον
 ἐς τὸ ἱερὸν διέτεμον. καὶ Σαυφήιος μὲν ἐμπροῆσαι
 τὸν νεῶν, ὑπὸ δίψης ἀπολλύμενος, ἠέλιου, Γλανκίας ⁵
 δὲ καὶ Ἀπουλήιος ἐλπίσαντες αὐτοῖς ἐπικουρήσειν Μά-
 ριον παρέδωκαν ἑαυτούς, οἶδε πρῶτοι, καὶ ἐπ' ἐκεί-
 νοις ὁ Σαυφήιος. Μάριος δ', ἀντίκα πάντων αὐτοὺς
 ἀναιρεῖν κελεύόντων, ἐς τὸ βουλευτήριον συνέκλεισεν
 ὡς ἐννομώτερον ἐργασόμενος. οἱ δὲ πρόφασιν τοῦτ' ¹⁰
 εἶναι νομίσαντες, τὸν κέραμον ἐξέλυον τοῦ βουλευτη-
 ρίου, καὶ τοὺς ἀμφὶ τὸν Ἀπουλήιον ἔβαλλον ἕως ἀπ-
 ἔπειναν, ταμίαν τε καὶ δήμαρχον καὶ στρατηγόν, ἔτι
³³ περικειμένους τὰ σύμβολα τῆς ἀρχῆς. πολὺς δὲ καὶ
 ἄλλος ὄμιλος ἐν τῇ στάσει διέφθαρτο, καὶ δήμαρχος ¹⁵
 ἕτερος, τοῦ Γράκχου παῖς εἶναι νομιζόμενος, πρώτην
 δημαρχῶν ἐκείνην ἡμέραν, οὐδένα ἔτι ὠφελούσης οὔτε
 ἐλευθερίας οὔτε δημοκρατίας οὔτε νόμων οὔτε ἀξιώ-
 σεως οὔτε ἀρχῆς, ὅπου καὶ ἡ τῶν δημάρχων ἐς τε
 κώλυσιν ἀμαρτημάτων καὶ ἐς ἐπικούρησιν τῶν δημο- ²⁰
 τῶν γενομένη, ἱερὰ καὶ ἄσυλος οὔσα, τοιάδε ὕβριζε
 καὶ τοιάδε ἔπασχεν. ἀναιρεθέντων δὲ τῶν ἀμφὶ τὸν
 Ἀπουλήιον, ἡ μὲν βουλή καὶ ὁ δῆμος ἐκεκράγεσαν
 κατακαλεῖν Μέτελλον, Πόπλιος δὲ Φούριος δήμαρχος,
 οὐδ' ἐλευθέρου πατρὸς ἀλλ' ἐξελευθέρου, θρασέως ²⁵
 ἐνίστατο αὐτοῖς, καὶ οὐδὲ Μετέλλου τοῦ Μετέλλου

3. <τὸ> ἐπιρρ.?* || 6. malim αὐτοῖς* || 10. ἐργασάμενος A.
 fort. ἐξεργασόμενος* || 13. ταμίαν] censorem C || 16. <ὁ> τοῦ?* ||
 17. οὐδέ ἔτι A, fort. pro οὐδὲν ἔτι || 21. <καὶ> ἱερὰ?* || 22. ἀμφὶ
 AV, δημάρχων i. interfecto a tribunis Aruleio C || 24. φρούριος,
 ut adsolent, libri plerique || 25. ἐξελευθέρου <ῶν>?*

παιδὸς ἱκετεύοντος αὐτὸν ἐν ὄψει τοῦ δήμου, καὶ δα-
κρύοντος καὶ τοῖς ποσὶ προσπίπτοντος, ἐνεκλάσθη.
ἀλλ' ὁ μὲν παῖς ἐκ τῆσδε τῆς ὄψεως εὐσεβῆς ἐς τὸ
ἔπειτα ἐκλήθη, τοῦ δ' ἐπιόντος ἔτους Φούριον μὲν ἐπὶ
5 τῶδε ἐς δίκην Γάιος Κανουλήσιος δήμαρχος ὑπῆγε, καὶ
ὁ δῆμος οὐδὲ τοὺς λόγους ὑπομείνας διέσπασε τὸν
Φούριον· οὕτως αἰεὶ τι μύσος ἐκάστου ἔτους ἐπὶ τῆς
ἀγορᾶς ἐγίνετο· Μετέλλω δ' ἡ κάθοδος ἐδόθη, καὶ
φασιν αὐτῶ τὴν ἡμέραν οὐκ ἀρκέσαι περὶ τὰς πύλας
10 δεξιουμένω τοὺς ἀπαντῶντας.

τρίτον μὲν δὴ τόδε ἔργον ἐμφύλιον ἦν τὸ Ἀπου-
ληίου, μετὰ δύο τὰ Γράκχεια, καὶ τοσάδε εἰργαστο
ῚΡωμαίους· οὕτω δ' ἔχουσιν αὐτοῖς ὁ συμμαχικὸς κα- 34
λούμενος πόλεμος ἐπιγίγνεται ἐθνῶν ἀνὰ τὴν Ἰταλίαν
15 πολλῶν, ἀρξάμενός τε παραδόξως καὶ ἀθρόως ἐπὶ μέγα
προελθὼν καὶ τὰς στάσεις ἐν ῚΡώμῃ σβέσας ὑπὸ δέους
ἐπὶ πολὺ. λήγων δὲ καὶ ὄδε στάσεις τε ἄλλας καὶ στασι-
άρχους δυνατωτέρους ἀνέθρεψεν, οὐ νόμου ἐσηγήσε-
σιν ἔτι οὐδὲ δημοκοπίαῖς ἀλλ' ἀθρόοις στρατεύμασι
20 κατ' ἀλλήλων χρωμένους. καὶ αὐτὸν διὰ τὰδε συνήγα-
γον ἐς τήνδε τὴν συγγραφὴν, ἐκ τε τῆς ἐν ῚΡώμῃ στά-
σεως ἀρξάμενον, καὶ ἐς πολὺ χεῖρονα στάσιν ἑτέραν
ἐκπεσόντα. ἤρξατο δὲ ὧδε.

Φούλκιος Φλάκκος ὑπατεύων μάλιστα δὴ πρῶτος
25 ὄδε ἐς τὸ φανερώτατον ἠρέθιζε τοὺς Ἰταλιώτας ἐπι-

5. Κανουλήσιος] *Cornelius C.* 'C. Appuleius Decianus' re-
ponebant Zumpt 'Criminalrecht' t. I, 2 p. 353 et Lange A. R.
t. III² p. 86, 2 || 7. ἔτους om. iC || 11. ἔργον om. AV || 13. Ὶρω-
μαίοις V¹a || 16. malim <τὰς> ἐν ῚΡώμῃ* || 17. στασιάρχας Ai,
vulgo || 18. νόμου] νόμων?* || 25. ἐς τὸ φανερώτερον?*

θυμῆν τῆς Ῥωμαίων πολιτείας ὡς κοινωνοὺς τῆς ἡγεμονίας ἀντὶ ὑπηκόων ἐσομένους. ἐσηγούμενος δὲ τὴν γνώμην καὶ ἐπιμένων αὐτῇ καρτερῶς, ὑπὸ τῆς βουλῆς ἐπὶ τινα στρατείαν ἐξεπέμφθη διὰ τόδε. ἐν ἣ τῆς ὑπατείας αὐτῷ δεδαπανημένης, ὃ δὲ καὶ δημαρχεῖν εἴλετο 5 μετ' αὐτήν, καὶ ἔπραξε γενέσθαι σὺν Γράκχῳ τῷ νεωτέρῳ, τοιάδε ἄλλα ὑπὲρ τῆς Ἰταλίας ἐσφέρουσι κἀκείνῳ. ἀναιρεθέντων δὲ ἀμφοῖν ὡς μοι προεῖρηται, πολὺ μᾶλλον ἡρέθιστο ἢ Ἰταλία· οὔτε γὰρ ἡξίουεν ἐν ὑπηκόων ἀντὶ κοινωνῶν εἶναι μέρει, οὔτε Φλάκκον καὶ 10 Γράκχον ὑπὲρ αὐτῶν πολιτεύοντας τοιάδε παθεῖν.

35 ἐπὶ δὲ ἐκείνοις καὶ Λίβιος Δροῦσος δημαρχῶν, ἀνὴρ ἐπιφανέστατος ἐκ γένους, δεηθεῖσι τοῖς Ἰταλιώταις νόμον αὐτοῖς ἐσυνεγκεῖν περὶ τῆς πολιτείας ὑπέσχετο· τούτου γὰρ δὴ μάλιστα ἐπεθύμουν ὡς ἐνὶ τῷδε 15 αὐτίκα ἡγεμόνες ἀντὶ ὑπηκόων ἐσόμενοι. ὃ δὲ τὸν δῆμον ἐς τοῦτο προθεραπεύων, ὑπήγετο ἀποικίαις πολλαῖς ἐς τε τὴν Ἰταλίαν καὶ Σικελίαν ἐψηφισμέναις μὲν ἐκ πολλοῦ, γεγρονυλαῖς δὲ οὔπω. τὴν τε βουλήν καὶ τοὺς ἰσπέας, οἳ μάλιστα δὴ τότε ἀλλήλοις διὰ τὰ δι- 20 καστήρια διεφέροντο, ἐπικολῶν νόμῳ συναγαγεῖν ἐπειράτο, σαφῶς μὲν οὐ δυνάμενος ἐς τὴν βουλήν ἐπανεγκεῖν τὰ δικαστήρια, τεχνάζων δ' ἐς ἑκατέρους ὧδε. τῶν βουλευτῶν διὰ τὰς στάσεις τότε ὄντων μόλις ἀμφὶ τοὺς τριακοσίους, ἑτέρους τοσοῦσδε αὐτοῖς ἀπὸ τῶν 25

4. διὰ τόδε fort. post αὐτήν (vs. 6) transponenda || 7. τοιάδε ἄλλα] haec et alia quaedam C. possis τ. ἄρα || 10. εἶναι] μείναι;* || 11. malim αὐτῶν* || 13. ἐπιφανέστατος ἐκ γένους] malim ἐπ. ἐς γένος (ἐπιφανεστάτου ἐκ γένους conicere noli) || 14. τῆς om. i || 16. ἡγεμόνες] κοινωνοὶ τῆς ἡγεμονίας vs. 1 || 21. ἐπικολῶν*, communi lege coniungere temptavit C, ἐπὶ κοινῷ Oi, vulgo || 22. ἐπενεγκεῖν A V b

ἱππέων ἐσηγεῖτο ἀριστίνδην προσκαταλεγῆναι, καὶ ἐκ
 τῶνδε πάντων ἐς τὸ μέλλον εἶναι τὰ δικαστήρια. εὐ-
 θύνας τε ἐπ' αὐτῶν γίνεσθαι δωροδοκίας προσέγρα-
 φεν, ἐγκλήματος ἴσα δὴ καὶ ἀγνοουμένου διὰ τὸ ἔθος
 5 τῆς δωροδοκίας ἀνέδην ἐπιπολαζούσης. ὃ μὲν δὴ τάδε
 πρὸς ἑκατέρους ἐπενόει, περιῆλθε δὲ ἐς τὸ ἐναντίον
 αὐτῷ. ἥ τε γὰρ βουλή χαλεπῶς ἔφερεν ἀθρόως αὐτῇ
 τοσοῦσδε προσκαταλεγῆναι καὶ ἐξ ἱππέων ἐς τὸ μέγι-
 στον ἀξίωμα μεταβῆναι, οὐκ ἀδόκητον ἡγουμένη καὶ
 10 βουλευτὰς γενομένους κατὰ σφᾶς ἔτι δυνατώτερον τοῖς
 προτέροις βουλευταῖς στασιάσειν· οἷ τε ἱππεῖς ὑπό-
 πτενον ὅτι τῆδε τῇ θεραπείᾳ πρὸς τὸ μέλλον ἐς τὴν
 βουλήν μόνην τὰ δικαστήρια ἀπὸ τῶν ἱππέων περι-
 φέροιτο, γευσάμενοί τε κερδῶν μεγάλων καὶ ἐξουσίας
 15 οὐκ ἀλύπως τὴν ὑπόνοιαν ἔφερον. τό τε πλῆθος αὐτῶν
 ἐν ἀπορίᾳ σφᾶς ἐποίει καὶ ὑποψία πρὸς ἀλλήλους,
 τίνες ἀξιώτεροι δοκοῦσιν ἐς τοὺς τριακοσίους κατα-
 λεγῆναι· καὶ τοῖς λοιποῖς φθόνος ἐς τοὺς κρείττους
 ἐσῆει. ὑπὲρ ἅπαντα δ' ἠγανάκτουν ἀναφνομένου τοῦ
 20 τῆς δωροδοκίας ἐγκλήματος, ὃ τέως ἡγοῦντο καρτερῶς
 ὑπὲρ αὐτῶν πρόρριζον ἐσβέσθαι.

οὕτω μὲν δὴ καὶ οἱ ἱππεῖς καὶ ἡ βουλή, καίπερ 36
 ἔχοντες ἀλλήλοις διαφόρως, ἐς τὸ Δρούσου μῖσος

3. ἐπ' αὐτῶν] imo aut ἐπ' αὐτοῖς aut κατ' αὐτῶν || 7. αὐτῇ*,
 αὐτῇ Oi || 9. non absurde arbitratus cum senatores effecti essent
 longe potentius primis illis seditionem in se concitaturos esse C,
 i. e. οὐκ ἀλογίστως ἡγουμένη βουλ. γεν. κατὰ σφῶν ἔτι δυν. τῶν
 προτέρων στασιάσειν. ceterum καὶ cum C fort. omittendum ||
 10. <συνισταμένους> κατὰ σφᾶς vel sim.?* || 21. ὑπὲρ] ni peri
 malis, sententia ipsa recte habet. a se explosum C et ὑπ' Musgr,
 perperam, quamvis probante Schw qui tamen in καρτερῶς offen-
 dens lacunam statuit || αὐτῶν Did, αὐτῶν Oi

συνεφρόνουν, καὶ μόνος ὁ δῆμος ἔχαιρε ταῖς ἀποικίαις. οἱ Ἰταλιῶται δ', ὑπὲρ ὧν δὴ καὶ μάλιστα ὁ Δρούσος ταῦτα ἐτέχναξε, καὶ οἶδε περὶ τῷ νόμῳ τῆς ἀποικίας ἐδοδοίκεσαν, ὡς τῆς δημοσίας Ῥωμαίων γῆς, ἣν ἀνέμητον οὔσαν ἔτι οἱ μὲν ἐκ βίας οἱ δὲ λανθάνοντες ἐγεώργουν, ἀντίκα σφῶν ἀφαιρεθησομένης, καὶ πολλὰ καὶ περὶ τῆς ἰδίας ἐνοχλησόμενοι. Τυρρηνοὶ τε καὶ Ὀμβρικοὶ ταῦτὰ δειμαίνοντες τοῖς Ἰταλιώταις, καὶ ὡς ἐδόκει, πρὸς τῶν ὑπάτων ἐς τὴν πόλιν ἐπαχθέντες ἔργῳ μὲν ἐς ἀναίρεσιν Δρούσου λόγῳ δ' ἐς κατηγο- 10 ρίαν, τοῦ νόμου φανερώς κατεβόων καὶ τὴν τῆς δοκιμασίας ἡμέραν ἀνέμενον. ὧν ὁ Δρούσος αἰσθανόμενός τε, καὶ οὐ θαμινὰ προϊών, ἀλλ' ἐνδον ἐν περιπάτῳ βραχὺ φῶς ἔχοντι χρηματίζων αἰεὶ, καὶ περὶ ἐσπέραν τὸ πλῆθος ἀποπέμπων, ἐξεβόησεν ἄφνω πεπληῆχθαι, 15 καὶ λέγων ἔτι κατέπεσεν. ἠύρέθη δὲ ἐς τὸν μηρὸν αὐτῷ σκυτοτόμου μαχαίριον ἐμπεπηγμένον.

37 οὕτω μὲν δὴ καὶ Δρούσος ἀνήρητο δημαρχῶν. καὶ οἱ ἱππεῖς ἐπίβασιν ἐς συνοφαντίαν τῶν ἐχθρῶν τὸ πολίτευμα αὐτοῦ τιθέμενοι, Κόιντον Ἰάριον δῆμαρχον 20 ἔπεισαν ἐσηγήσασθαι κρίσεις εἶναι κατὰ τῶν τοῖς Ἰταλιώταις ἐπὶ τὰ κοινὰ φανερώς ἢ κρύφα βοηθούντων, ἐλπίσαντες τοὺς δυνατοὺς ἅπαντας ἀντίκα ἐς ἔγκλημα ἐπίφθονον ὑπάξεσθαι, καὶ δικάσειν μὲν αὐτοί, γενομένων δ' ἐκείνων ἐκποδῶν δυνατώτερον ἔτι τῆς πό- 25

1. συνεφρόνουν i || 3. ὁ νόμος τῆς ἀποικίας locutio mira. certe τῆς ἀποικίσεως exspectabas || 6. 7. πολλὰ περὶ i || 8. 9. καὶ ὡς ἐδόκει] ὡς ἐδ., καὶ? * καὶ non vertit C || 9. ἐσαχθέντες? * || 12. αἰσθόμενος i || 13. ἐνδον del. Nauckius || 14. καὶ] ποτὲ? * || 20. οὐαλέριον libri, corr. Pighius || 22. βοηθούντων] fort. βοηθησάντων * || 24. malim ὑπάξειν *

λεως ἐπάρξειν. τὸν μὲν δὴ νόμον ἀπαγορευόντων τῶν
 ἐτέρων δημάρχων μὴ τίθεσθαι, περιστάντες οἱ ἱππεῖς
 σὺν ξιφιδίοις γυμνοῖς ἐκύρωσαν· ὡς δ' ἐκεκύρωτο,
 αὐτίκα τοῖς ἐπιφανεστάτοις τῶν βουλευτῶν ἐπεγρά-
 5 φοντο κατήγοροι. καὶ Βηστίας μὲν οὐδ' ὑπακούσας
 ἐκῶν ἔφηνεν ὡς οὐκ ἐκδώσων ἑαυτὸν ἐς χεῖρας ἐχ-
 θρῶν, καὶ Κόττας ἐπ' ἐκείνῳ παρῆλθε μὲν ἐς τὸ δι-
 καστήριον, σεμνολογήσας δὲ ὑπὲρ ὧν ἐπεπολίτευτο,
 καὶ λοιδορησάμενος τοῖς ἱππεῦσι φανερῶς, ἐξῆει τῆς
 10 πόλεως καὶ ὄδε πρὸ τῆς ψήφου· Μούμμιος δ' ὁ τὴν
 Ἑλλάδα ἐλὼν, αἰσχροῦς ἐνεδρευθεὶς ὑπὸ τῶν ἱππέων
 ὑποσχομένων αὐτὸν ἀπολύσειν, κατεκρίθη φεύγειν, καὶ
 ἐν Δήλῳ διεβίωσεν. ἐπιπολάζοντος δ' ἐς πολὺ τοῦ 38
 κακοῦ κατὰ τῶν ἀρίστων, ὃ τε δῆμος ἤχθετο τοιῶνδε
 15 καὶ τοσάδε εἰργασμένων ἀνδρῶν ἀθρόως ἀφαιρούμε-
 νος, καὶ οἱ Ἴταλοὶ τοῦ τε Δρούσου πάθους πυνθανό-
 μενοι καὶ τῆς ἐς τὴν φυγὴν τούτων προφάσεως, οὐκ
 ἀνασχετὸν σφίσιν ἔτι ἠγούμενοι τοὺς ὑπὲρ σφῶν πολι-
 τεύοντας τοιάδε πάσχειν, οὐδ' ἄλλην τινὰ μηχανὴν
 20 ἐλπίδος ἐς τὴν πολιτείαν ἔτι ὄρωντες, ἔγνωσαν ἀπο-
 στῆναι Ῥωμαίων ἀντικρὺς καὶ πολεμεῖν αὐτοῖς κατὰ
 κράτος. κρύφα τε διεπρεσβεύοντο συντιθέμενοι περὶ
 τῶνδε, καὶ ὄμηρα διέπεμπον ἐς πίστιν ἀλλήλοις. ὧν
 ἐς πολὺ μὲν οὐκ ἐπήσθοντο Ῥωμαῖοι διὰ τὰς ἐν ἄστει
 25 κρίσεις τε καὶ στάσεις· ὡς δ' ἐπύθοντο, περιέπεμπον
 ἐς τὰς πόλεις ἀπὸ σφῶν τοὺς ἐκάστοις μάλιστα ἐπι-
 τηδεῖους, ἀφανῶς τὰ γιγνόμενα ἐξετάζειν. καὶ τις ἐκ

2. τίθεσθαι mihi dubium || 5. οὐιστίας O i, Vistius C. cf. Lange
 A. R. III² p. 106 || οὐδ' O, οὐχ i || 6. malim ἔφηνεν* || 10. Μούμ-
 μιος] imo Μέμμιος. cf. Freinsb. suppl. Liv. LXXI, 41 || 14. τοιῶνδε]
 τοσῶνδε coni. Zeiss || 17. τούτων] aliorum C || 24. ἐπύθοντο a b

τούτων μειράκιον ὄμηρον ἰδὼν ἐξ Ἄσκλου πόλεως ἐς
 ἑτέραν ἀγόμενον, ἐμήνυσε τῷ περὶ τὰ χωρία ἀνθυ-
 πάτῳ Σερβιλίῳ. ἦσαν γάρ, ὡς ἔοικε, τότε καὶ τῆς
 Ἰταλίας ἄρχοντες ἀνθύπατοι κατὰ μέρη· ὃ καὶ Ἀδρια-
 νὸς ἄρα μιμούμενος ὕστερον χρόνῳ πολλῷ, τὴν αὐτο-
 κράτορα ἀρχὴν Ῥωμαίοις ἡγούμενος, ἀνεκαίνισε, καὶ
 μετ' αὐτὸν ἐπέμεινε ἐς βραχύ. ὁ δὲ Σερβίλιος θερμό-
 τερον ἐσδραμῶν ἐς τὸ Ἄσκλον, καὶ πανηγυρίζουσι τοῖς
 Ἀσκλαίοις χαλεπῶς ἀπειλῶν, ἀνηρέθη ὡς ὑπὸ ἤδη πε-
 φωραμένων. ἐπανηρέθη δ' αὐτῷ καὶ Φοντήμιος, ὃς 10
 ἐπρέσβευεν αὐτῷ· καλοῦσι δ' οὕτω τοὺς τοῖς ἡγεμόσι
 τῶν ἔθνῶν ἐκ τῆς βουλῆς ἐπομένους ἐς βοήθειαν.
 πεσόντων δὲ τῶνδε, οὐδὲ τῶν ἄλλων Ῥωμαίων ἦν τις
 φειδώ, ἀλλὰ τοὺς παρὰ σφίσι πάντας οἱ Ἀσκλαῖοι συν-
 κέντουν ἐπιτρέχοντες, καὶ τὰ ὄντα αὐτοῖς διήρπαζον. 15
 39 ἐκφραγείσης δὲ τῆς ἀποστάσεως, ἅπαντα ὅσα τοῖς
 Ἀσκλαίοις ἔθνη γείτονα ἦν, συνεξέφηνε τὴν παρα-
 σκευὴν, Μάρσοι τε καὶ Παιλιγνοὶ καὶ Ἐηστῖνοι καὶ
 Μαρρουκῖνοι, καὶ ἐπὶ τούτοις Πικεντῖνοι καὶ Φρεν-
 τανοὶ καὶ Ἰρπίνοι καὶ Πομπηϊανοὶ καὶ Ἐενοῦσιοι καὶ 20
 Ἰάπυγες, Λευκανοὶ τε καὶ Σαννῖται, χαλεπὰ Ῥωμαίοις

2. 3. ἀνθυπάτῳ i. e. praetori vel pro pr. cum imperio con-
 sulari. cf. Mommsen 'röm. Staatsr.' t. II², 1 p. 225 || 3. Σερβι-
 λίῳ] σερουηλίῳ V, const. de ceteris scriptoribus v. Wehrmann
 'fast. praet.' p. 23 deque ipso homine Mommsen 'röm. Münzw.'
 p. 536 || 5. <ὁ> τὴν? * || τὴν (τὸν a) αὐτοῦ. Ῥωμαίοις i || 10.
 Φοντήμιος] cf. Mommsen ibid. p. 543 || 13. ἦν τις V, τις ἦν Ai,
 vulgo || τις] ἔτι Nauckius || 17. συνεξέφηνε *, συνεξέφανε Oi ||
 18. Παιλιγνοὶ * (cf. Halm Cic. t. II² p. 999), Πελιγνοὶ Gelen et
 Cluver, παγλιῖνοι V, παγκλιῖνοι A, μαγκλιῖνοι i, Malini C || οὐ-
 ιστῖνοι ACi, Ἰουστῖνοι V || 19. 20. Φρεντανοὶ Cluver, φερεντρά-
 νοι Vb, φερεντρανοὶ a, φερετρανοὶ A, Ferentani C || 20. Hir-
 rini C, Ἰρπίνοι Ai, εἰρπίνοι V || πομπηϊανοὶ AV

καὶ πρὶν ἔθνη γενόμενα, ὅσα τε ἄλλα ἀπὸ Λίριος πο-
ταμοῦ, ὃν νῦν μοι δοκοῦσι Λίτερνον ἡγεῖσθαι, ἐπὶ
τὸν μυχὸν ἐστὶ τοῦ Ἰονίου κόλπου πεζεύοντι καὶ περι-
πλέοντι. πέμψασι δ' αὐτοῖς ἐς Ῥώμην πρέσβεις, αἰτια-
5 σομένους ὅτι πάντα Ῥωμαίοις ἐς τὴν ἀρχὴν συνεργασά-
μενοι οὐκ ἀξιοῦνται τῆς τῶν βεβοηθημένων πολιτείας,
ἢ βουλὴ μάλα καρτερῶς ἀπεκρίνατο, εἰ μεταγιγνώσκουσι
τῶν γεγονότων, πρεσβεύειν ἐς αὐτήν, ἄλλως δὲ μή. οἱ
μὲν δὴ πάντα ἀπογνόντες ἐς παρασκευὴν καθίσταντο·
10 καὶ αὐτοῖς, ἐπὶ τῷ κατὰ πόλιν στρατῷ, κοινὸς ἦν ἱπ-
πέων τε καὶ πεζῶν ἕτερος ἐς δέκα μυριάδας. καὶ Ῥω-
μαῖοι τὸν ἴσον αὐτοῖς ἀντεξέπεμπον ἀπὸ τε σφῶν
αὐτῶν καὶ τῶν ἔτι συμμαχοῦντων σφίσι βάρβάρων τῆς
Ἰταλίας. ἡγοῦντο δὲ Ῥωμαίων μὲν ὕπατοι Σέξτος τε 40
15 Ἰούλιος Καῖσαρ καὶ Πόπλιος Ῥουτίλιος Λουῖπος· ἄμφω
γὰρ ὡς ἐς μέγαν τε καὶ ἐμφύλιον πόλεμον ἐξήεσαν,
ἐπεὶ καὶ τὰς πύλας οἱ ὑπόλοιποι καὶ τὰ τείχη διὰ χει-
ρὸς εἶχον ὡς ἐπ' οἰκείῳ καὶ γείτονι μάλιστα ἔργῳ. τό-
τε ποικίλον τοῦ πολέμου καὶ πολυμερῆς ἐνθυμούμενοι
20 ὑποστρατήγους τοῖς ὑπάτοις συνέπεμψαν τοὺς τότε
ἀρίστους, ὑπὸ μὲν Ῥουτιλίῳ Γναῖόν τε Πομπήιον, τὸν
πατέρα Πομπηίου τοῦ Μάγνου παρονομασθέντος, καὶ
Κόιντον Καιπίωνα καὶ Γάιον Περπένναν καὶ Γάιον
Μάριον καὶ Ἰαλέριον Μεσάλαν, ὑπὸ δὲ Σέξτῳ Καί-

1. a *Lario flumine* C || 4. 5. αἰτιασομένους*, αἰτιωμένους
A V a, vulgo, αἰτιωμένοις b || 6. τῶν βεβοηθημένων] cf. Vellei.
Π, 15, 2: 'petebant enim eam civitatem cuius imperium armis
tuebantur' || 10. καὶ τοῖς V || 14. <οἱ> ὕπ. conl. Schw || Σέξτος]
imo Λεύκιος, at ipsius scriptoris est peccatum || 16. ὡς om. V ||
τε A V, δὴ i, vulgo || ἐμφύλιον O, ἐγγώριον i || 21. <σφῶν> ἀρί-
στους?* || 23. Καιπίωνα Schw, καπίωνα A V, varie corruptum
nomen in i || 24. Ἰαλέρ. Μεσσ.] cf. Borghesi t. I p. 408

σαρι Πόπλιον Λέντλον, ἀδελφὸν αὐτοῦ Καίσαρος, καὶ
 Τίτον Δίδιον καὶ Λικίνιον Κράσσον καὶ Κορνήλιον
 Σύλλαν, καὶ Μάρκελλον ἐπὶ τοῖσδε. τοσοῖδε μὲν δὴ
 τοῖς ὑπάτοις, διελόμενοι τὴν χώραν, ὑπεστρατήγουν.
 καὶ πάντας ἐπεπορεύοντο οἱ ὑπατοὶ καὶ αὐτοῖς οἱ ⁵
 Ῥωμαῖοι καὶ ἑτέρους ὡς ἐς μέγαν ἀγῶνα ἔπεμπον ἑκά-
 στοτε. Ἴταλοῖς δ' ἦσαν μὲν στρατηγοὶ καὶ κατὰ πόλεις
 ἕτεροι, κοινοὶ δ' ἐπὶ τῷ κοινῷ στρατῷ καὶ τοῦ παν-
 τὸς αὐτοκράτορες Τίτος Ἀφράνιος καὶ Γάιος Ποντί-
 λιος καὶ Μάριος Ἐγνάτιος καὶ Κόιντος Πομπαίδιος ¹⁰
 καὶ Γάιος Πάπιος καὶ Μάρκος Λαμπώνιος καὶ Γάιος
 Ἰουδακίλιος καὶ Ἔριος Ἀσίνιος καὶ Ἐέτιος Κάτων, οἱ
 τὸν στρατὸν ὁμοίως μερισάμενοι τοῖς Ῥωμαίων στρα-
 τηγοῖς ἀντεκαθέζοντο, καὶ πολλὰ μὲν ἔδρασαν πολλὰ
 δ' ἔπαθον· ὧν ἑκατέρων, ἐν κεφαλαίῳ φράσαι, τὰ ¹⁵
 ἀξιολογώτατα ἦν τοιάδε.

⁴¹ Ἐέτιος μὲν Κάτων Σέξτον Ἰούλιον τρεψάμενός τε
 καὶ δισχιλίους κτείνας ἐπὶ Αἰσερνίαν ἤλασε ῥωμαῖζου-

1. Λέντλον <καὶ Γάιον Καίσαρα> conl. Schw. *Publium Lentulum ac fratrem ipsius Caesaris* C || 7. καὶ om. i ||
 9. Ἀφράνιος] cf. O. Keller *mus. Rhen. t. XXXII p. 487. Λαφρήνιος* Schw, vulgo || πομπίλιος, οντί sup. vers. a. m. 1, V. Ποντίδιος ex Vell. II, 16, 1 conl. Schw || 10. Ἐγνάτιος Schw, *γνάτιος libri, quod defendit Wannowski ant. Rom. (Regim. 1846) p. 3* || Πομπαίδιος] *Pompedius* C, πομπάδιος AV, ποπάδιος i. Ποπαίδιος scribi mavult Kapteijn 'de bello Marsico' (L. B. 1864) p. 62 adn. 1 || 11. 12. γάιος ἰουδακίλιος iC, γάιος οὐαδενκίλιος V, γάιον ἀδακίλιος A, οὐαδακίλιος B sec. Schw. 'Vidacilius', non 'Iudacilius' boni Orosii (V, 18) codices sec. Zangemeisterum, idque Appiano fort. reddendum. In titulo tamen ap. Borghesium t. VII p. 168 cum hoc p. 206 'Quidacilius' tenendum, non cum De Minicis 'annali' a. 1839 p. 31 scribendum 'Q. Vidacilius' || 12. ἀσίνιος A || 12. 17. οὐέτιος A, οὐέτιος Vi, Vectius C || Κάτων] Σνάτων] conl. Schw, probabili-
 liter || 18. Αἰσερνίαν Schw, ἀσερνίαν V Ci, ἀρσερνίαν A

σαν· καὶ αὐτὴν οἱ μὲν συντάττοντες, Λεύκιός τε Σκι-
 πίων καὶ Λεύκιος Ἀκίλιος, θεραπεύοντων ἐσθῆτας ὑπο-
 δύντες ἀπέδρασαν, χρόνῳ δὲ καὶ λιμῷ παρεστήσαντο
 οἱ πολέμιοι. Μάριος δὲ Ἐγνάτιος Ἐνεαφρον ἐλὼν ἐκ
 5 προδοσίας ἔκτεινε δύο Ῥωμαίων σπείρας ἐν αὐτῇ.
 Πρησενταῖος δὲ Πόπλιος Περπένναν μυρίων ἀνδρῶν
 ἡγούμενον ἐτρέψατο, καὶ ἔκτεινεν ἐς τετρακισχιλίους,
 καὶ τῶν λοιπῶν τοῦ πλέονος μέρους τὰ ὄπλα ἔλαβεν·
 ἐφ' ὅτῳ Περπένναν Ῥουτίλιος ὕπατος παρέλυσε τῆς
 10 στρατηγίας, καὶ τὸ μέρος τοῦ στρατοῦ Γαῖῳ Μαρίῳ
 προσέθηκεν. Μάρκος δὲ Λαμπώνιος τῶν ἀμφὶ Δικί-
 νιον Κράσσον ἀνεῖλεν ἐς ὀκτακοσίους, καὶ τοὺς λοι-
 πούς ἐς Γρούμεντον πόλιν συνεδίωξεν. Γάιος δὲ Πά- 42
 πιος Νῶλάν τε εἶλεν ἐκ προδοσίας, καὶ τοῖς ἐν αὐτῇ
 15 Ῥωμαίοις, δισχιλίοις οὖσιν, ἐκήρυξεν, εἰ μεταθοῖντο,
 στρατεύσειν ἑαυτῷ. καὶ τούσδε μὲν ὁ Πάπιος μετα-
 θεμένους ἐστράτευσεν· οἱ δ' ἡγεμόνες αὐτῶν οὐχ ὑπ-
 ακούσαντες τῷ κηρύγματι ἐλήφθησαν αἰχμάλωτοι, καὶ
 λιμῷ πρὸς τοῦ Παπίου διεφθάρησαν. Πάπιος δὲ καὶ
 20 Σταβίας εἶλε καὶ Μινόερνον καὶ Σάλερνον, ἧ Ῥωμαίων

1. Λεύκιος Σκιπίων] cf. Mommsen C. I. L. I p. 13, 15 ||
 2. ἀκίλιος dC, ἀκίλλιος ab et fort. A in quo una litt. post λ
 eras., ἀκύλιος V || 3. παρεστήσαντο] cf. Stein ad Herod. III, 45.
 παρεστήτο, accentu qui fuerat sup. ε delete, A. παρίσταντο in
 ind. Gr. s. v. coni. Schw, perperam || 4. ἰγνάτιος et γνάτιος
 libri. et sic postea || οὐ ἐνεφράνον A, οὐνεφράνον V b, οὐνε-
 φρανον a, Venefrano . . . recepto C. corr. Schw || 5. σπείρας
 <οὔσας>? * || 10. possis τὸ <ἄλλο> μέρος, sed tradita scriptura
 defendi potest || 13. τρουμέντον O i, Adrumetum C. corr. Gelen ||
 ἐξεδίωξε i || 14. νόλαν i || 15. μεταθεῖντο Vi || 17. ἐστράτευσεν
 a, ἐστράτευεν reliqui, vulgo || 19. 20. δὲ κασταβίας O i, Casta-
 balos C. corr. Gelen || 20. μινόερνον (sic) libri praeter aC qui
 μίντερνον. Λίτερνον Freinsheim, vulgo, in quo iure haesit
 Kapteijn p. 75 adn. 2. Surrentum intellegit Beloch 'Campa-

ἄποικος ἦν· καὶ τοὺς ἐξ αὐτῶν αἰχμαλώτους τε καὶ
 δούλους ἐστράτευσεν. ὡς δὲ καὶ Νουκερίας τὰ ἐν κύ-
 κλῳ πάντα κατέπρησεν, αἱ πλησίον αὐτῷ πόλεις κατα-
 πλαγεῖσαι προσετίθεντο, στρατιάν τε αἰτοῦντι παρέσχον
 ἑς μυρίους πεζοὺς καὶ ἱππέας χιλίους. μεθ' ὧν ὁ Πά- 5
 πιος Ἀχέρραις παρεκάθητο. Σέξτου δὲ Καίσαρος Γαλα-
 τῶν πεζοὺς μυρίους καὶ Νομάδας Μαυρουσίους ἱππέας
 καὶ πεζοὺς προσλαβόντος τε καὶ χωροῦντος ἐπὶ τὰς
 Ἀχέρρας, ὁ Πάπιος Ὀξύνταν, υἷον Ἰογόρθα τοῦ Νο- 10
 μάδων ποτὲ βασιλέως, ὑπὸ Ῥωμαίων ἐν Ἐνεουσίᾳ φυ-
 λαττόμενον, ἤγαγεν ἐκ τῆς Ἐνεουσίας, καὶ περιθεὶς
 αὐτῷ πορφύραν βασιλικὴν ἐπεδείκνυ θάμινά τοις Νο-
 μάσι τοῖς σὺν Καίσαρι. πολλῶν δ' ὡς πρὸς ἴδιον
 βασιλέα αὐτομολούντων ἀθρόως, τοὺς μὲν λοιποὺς τῶν
 Νομάδων ὡς ὑπόπτους ὁ Καῖσαρ ἑς Λιβύην ἀπέπεμψε, 15
 Παπίου δὲ πελάσαντος αὐτῷ σὺν καταφρονήσει, καὶ
 μέρος ἤδη τοῦ χάρακος διασπῶντος, τοὺς ἱππέας ἐκ-
 πέμψας κατ' ἄλλας πύλας ἔκτεινε τοῦ Παπίου περὶ
 ἑξακισχιλίους. καὶ ἐπὶ τῷδε Καῖσαρ μὲν ἐξ Ἀχερρῶν
 ἀνεξεόγγνευ, Ἰουδακίλιῳ δ' ἐν Ἰαπυγίᾳ προσετίθεντο 20
 Κανύσιοι καὶ Ἐνεούσιοι καὶ ἕτεραι πόλεις πολλαί. τινὰς
 δὲ καὶ ἀπειθούσας ἐξεπολιόρκει, καὶ τῶν ἐν αὐταῖς
 Ῥωμαίων τοὺς μὲν ἐπιφανεῖς ἔκτεινε, τοὺς δὲ δημό-
 τας καὶ δούλους ἐστράτευεν.

nien' (Berol. 1879) p. 254 adn. 7, recte opinor || 1. ἄποικος] ἀποι-
 κης? * || 2. ἐστράτευσεν*, ἐστράτευεν Oi || 3. αἱ V, αἱ, suprascr.
 αἱ a m. antiqua, A, ἃ αἱ a, ἃ καὶ πλ. b || αὐτῶν i || 7. Νου-
 μίδας Μαυρουσίους C || 8. καὶ ante πεζ. om. i || 8. 9. ἐπὶ τὰς
 ἀχέρραις A || 9. Ὀξύντα A, Oxintam C || Ἰογόρθου Oi, quod cor-
 rexi || 17. διασπῶντος] malim διασπάσαντος* || 17. 18. πέμψας
 V || 20. Ἰουδακίλιῳ iC, Ἰουδακυλίῳ V, Ἰουδενυκίλιῳ B, Ἰουδενυκ-
 λίῳ A || 24. ἐστράτευσε a

Ῥουτίλιος δὲ ὁ ὕπατος καὶ Γάιος Μάριος ἐπὶ τοῦ 43
 Λίριος ποταμοῦ γεφύρας ἐς διάβασιν ἐξ οὐ πολλοῦ
 διαστήματος ἀπ' ἀλλήλων ἐπήγνυντο· καὶ Ἰέτιος Κά-
 των αὐτοῖς ἀντεστρατοπέδευε παρὰ τὴν Μαρίου μά-
 5 λιστα γέφυραν, ἔλαθ' τε νυκτὸς περὶ τὴν Ῥουτιλίου
 γέφυραν λόχους ἐν φάραγξιν ἐνεδρεύσας. ἅμα δ' ἔω
 τὸν Ῥουτίλιον διελθεῖν ὑπεριδὼν ἀνέστησε τὰς ἐνέδρας,
 καὶ πολλοὺς μὲν ἔκτεινεν ἐπὶ τοῦ ξηροῦ, πολλοὺς δ' ἐς
 τὸν ποταμὸν κατῶσεν· ὃ τε Ῥουτίλιος αὐτὸς ἐν τῷδε
 10 τῷ πόνῳ βέλει τρωθεὶς ἐς τὴν κεφαλὴν μετ' ὀλίγον
 ἀπέθανεν. καὶ Μάριος ἐπὶ τῆς ἐτέρας ὄν γεφύρας,
 τὸ συμβᾶν ἐκ τῶν φερομένων κατὰ τὸ ρεῦμα σωμάτων
 εἰκάσας τοὺς ἐν ποσὶν ᾤσατο, καὶ τὸ ρεῦμα περάσας
 τὸν χάρακα τοῦ Κάτωνος ὑπ' ὀλίγων φυλαττόμενον
 15 εἶλεν, ὥστε τὸν Κάτωνα νυκτερεῦσαί τε ἐνθαπερ ἐνί-
 κησε, καὶ ἀποροῦντα ἀγορᾶς ἀναξεῦξαι περὶ τὴν ἔω.
 Ῥουτιλίου δὲ τοῦ σώματος καὶ πολλῶν ἄλλων ἐπιφα-
 νῶν ἐπὶ ταφὴν ἐς Ῥώμην ἐνεχθέντων, ἧ τε ὄψις ἀηδῆς
 ἦν ὑπάτου καὶ τοσῶνδε ἄλλων ἀνηρημένων, καὶ πολυ-
 20 ἡμερον ἐπὶ τῷδε πένθος ἠγέρθη. καὶ ἀπὸ τοῦδε ἡ
 βουλὴ τοὺς ἀποθνήσκοντας ἐν τοῖς πολέμοις ἔκρινεν,
 ἐνθαπερ ἂν θάνωσι, θάπτεσθαι, τοῦ μὴ τοὺς λοιποὺς
 ἐκ τῆς ὄψεως ἀποτρέπεσθαι τῶν στρατειῶν. τὸ δ' αὐτὸ
 καὶ οἱ πολέμιοι, πνυθόμενοι, περὶ σφῶν ἐψηφίσαντο.
 25 Ῥουτιλίῳ μὲν δὴ διάδοχος ἐπὶ τὸ λοιπὸν τοῦ ἔτους 44
 οὐκ ἐγένετο, Σέξτου Καίσαρος οὐκ ἀγαγόντος σχολὴν

3. Vectius C unde corr. Schw, οὐετιίδιος A, οὐετιίδιος
 V b d, οὐεντιίδιος a || 4. malim ἀντεστρατοπέδευσε* || 10. ἐν τῇ
 κεφαλῇ i || 23. στρατειῶν Gelen et Musgr, στρατιωτῶν libri ||
 26. Σέξτου] v. ad p. 604, 14 || ἀγαγόντος (ἀγαγόντος i)] malim
 ἄγοντος*

διαδραμεῖν ἐπὶ ἀρχαιρεσίᾳ ἐς Ῥώμην· τῆς δ' ὑπ' αὐτῷ
στρατιᾶς ἢ βουλή προσέταξεν ἄρχειν Γάιον τε Μάριον
καὶ Κόιντον Καιπίωνα. τούτῳ τῷ Καιπίωνι Κόιντος
Πομπαιδίος ὁ ἀντιστράτηγος οἷά τις αὐτόμολος προσ-
έφυγεν, ἄγων καὶ διδούς ἐνέχυρον δύο βρέφη δοῦλα, 5
καθάπερ υἱεῖς, ἐσκευασμένα ἐσθῆσι περιπορφύροις. ἐς
δὲ πίστιν ἔφερε καὶ μάζας ἐκ μολίβδου, χρυσῷ καὶ
ἀργύρῳ περιβεβλημένας· καὶ ἐδεῖτο κατὰ σπουδὴν αὐτῷ
τὸν Καιπίωνα ἔπεσθαι μετὰ τῆς στρατιᾶς ὡς καταλη-
φόμενον αὐτοῦ τὸ στρατόπεδον ἔρημον ἔτι ἄρχοντος. 10
Καιπίων μὲν δὴ πειθόμενος εἶπετο, Πομπαιδίος δὲ
κλησίον τῆς ἐσκευασμένης ἐνέδρας γενόμενος ἀνέδρα-
μεν ἐς τινα λόφον ὡς κατοψόμενος τοὺς πολεμίους,
καὶ σημεῖον αὐτοῖς ἐπῆρεν. οἱ δὲ ἐκφανέντες αὐτόν
τε Καιπίωνα καὶ πολλοὺς σὺν αὐτῷ κατέκοψαν· καὶ 15
τὸ λοιπὸν τῆς στρατιᾶς Καιπίωνος ἢ σύγκλητος Μαρίῳ
προσέξευξεν.

45 Σέξτος δὲ Καῖσαρ μετὰ τρισμυρίων πεζῶν καὶ ἑπ-
πέων πεντακισχιλίων διεξιὼν τινα φάραγγα καὶ κρη-
μνούς, ἄφνω προσπεσόντος αὐτῷ Μαρίου Ἐγνατίου 20
ἐς τὴν φάραγγα περιωσθεὶς ἔφυγεν ἐπὶ κλίνης, διὰ νό-
σον, ἐπὶ τινα ποταμὸν οὐ μίαν γέφυρα ἦν· καὶ ἐνταῦθα
τὸ πλεόν τῆς στρατιᾶς ἀπολέσας καὶ τῶν ὑπολοίπων
τὰ ὄπλα, μόλις ἐς Τεανὸν καταφυγὼν ὄπλιζεν οὓς ἔτι
εἶχεν, ὡς ἐδύνατο. ἑτέρου δὲ πλήθους αὐτῷ κατὰ σπου- 25

1. ἐπὶ ἀρχαιρεσία scripsi cum A V (cf. Baehr ad Herod. VI, 58), ἐπὶ ἀρχαιρέσια i, vulgo, ubi tamen articulo careri non potest || 3. Καιπίωνα] cf. Borghesi op. t. V p. 177 || 4. 11. Πομπαιδίος C, πομπίδιος V, πομπάδιος Ai || 6. ἐσκευασμένους ad, quod ferri potest || 8. αὐτῷ*, αὐτῶ Oi || 10. αὐτοῦ*, αὐτοῦ Oi || 11. πνθόμενος i || 15. <τῶν> σὺν?* || 17. προσέξευξεν] προσέθηκε Nauckius || 21. περιωρισθεὶς A² ad

δὴν ἐπελθόντος, ἐπὶ Ἀχέρρας ἔτι πολιορκουμένας ὑπὸ τοῦ Παπίου μετήει. καὶ οἶδε μὲν ἀλλήλοις ἀντιστρατοπεδεύοντες οὐκ ἐπεχείρουν οὐδέτερος οὐδετέρῳ διὰ φόβον, Μάρσους δὲ Κορνήλιος Σύλλας καὶ Γάιος Μάρσιος ἐπιθεμένους σφίσι συντόνως ἐδίωκον, μέχρι θριγκοῖς ἀμπέλων ἐμπεσεῖν αὐτούς. καὶ Μάρσοι μὲν τοὺς θριγκοὺς κακοπαθῶς ὑπερέβαινον, Μαρίῳ δὲ καὶ Σύλλᾳ διώκειν ὑπὲρ τούτους οὐκ ἔδοξεν. Κορνήλιος δὲ Σύλλας ἐπὶ θάτερα τῶνδε τῶν ἀμπέλων στρατοπεδεύων, αἰσθόμενος τοῦ γεγονότος ὑπήντα τοῖς ἐκφεύγουσι τῶν Μάρσων, καὶ πολλοὺς καὶ ὄδε ἀπέκτεινεν, ὡς τὸν φόνον ἐκείνης τῆς ἡμέρας γενέσθαι περὶ πλείους ἑξακισχιλίων, ὅπλα δ' ὑπὸ Ῥωμαίων ληφθῆναι πολὺ πλείονα.

Μάρσοι μὲν δὴ δίκην θηρίων, τῷ πταίσματι προσ-αγανακτοῦντες, αὐθις ὠπλίζοντο, καὶ παρεσκευάζοντο αὐτοῖς ἐπιέναι προεπιχειρεῖν μὴ θαρροῦσι, μηδὲ ἄρχειν μάχης· ἔστι γὰρ τὸ ἔθνος πολεμικώτατον, καὶ φασὶ κατ' αὐτοῦ θρίαμβον ἐπὶ τῷδε τῷ πταίσματι γενέσθαι μόνῳ, λεγόμενον πρότερον οὔτε κατὰ Μάρσων οὔτε ἄνευ Μάρσων γενέσθαι θρίαμβον. περὶ δὲ τὸ Φάλερον ὄρος Γναῖον Πομπήιον Ἰουδακίλιος καὶ Τίτος Ἀφράνιος καὶ Πόπλιος Ἰέττιος ἐς ταῦτον ἀλλήλοις

2. 3. ἀντιστρατοπεδεύσαντες Nauckius || 4. 8. Κορνήλιος Σύλλας] mendum subesse vidit Schw. cf. Kiene 'Bundesgenossenkrieg' p. 198 adn. 2 || 5. ἐπιθέμενοι vertit C || θριγγοῖς Vi || 7. θριγγοὺς Vi || 8. τούτους Schw, τοῦτ' Oi, vulgo || 11. καὶ ὄδε non vertit C || 12. malim τὸν <μὲν> φόνον* || περὶ om. i || 21. Φάλερον] 'circa Falerinum montem' Gelen, valde probabiliter. φάλεον, εν sup. vs. a m. 2, A, φάλεον B, φάλαιον V || 22. Ἰουδακίλιος i. sic et 'bis deinde' (Schw) || 23 et p. 611, 2. 6. 11. Affranius C quod restitui, λαφρήνιος Oi. cf. ad p. 605, 9. || 24. Ἰέττιος Schw ex Cic. Phil. XII, 27, οὐεντίλιος O, οὐεντίλλιος bd, οὐεντίδιος aC

συνελθόντες ἐτρέποντο, καὶ κατεδίωκον ἐς πόλιν Φίρ-
 μον. καὶ οἱ μὲν αὐτῶν ἐφ' ἕτερα ᾤχοντο, Ἀφράνιος δὲ
 παρεκάθητο Πομπηίῳ ἐς τὸ Φίρμον κατακεκλεισμένῳ.
 ὁ δ' αὐτίκα μὲν ὀπλίζων τοὺς ὑπολοίπους ἐς χεῖρας
 οὐκ ἦει, προσελθόντος δὲ ἐτέρου στρατοῦ Σουλπίκιον ⁵
 περιέπεμπεν ὀπίσω τοῦ Ἀφρανίου γενέσθαι, καὶ αὐτὸς
 κατὰ μέτωπον ἐπήει. γενομένης δ' ἐν χερσὶ τῆς μάχης
 καὶ πονουμένοιιν ἀμφοῖν, ὁ Σουλπίκιος ἐνεπίμπρη τὸ
 τῶν πολεμίων στρατόπεδον, καὶ τοῦθ' οἱ πολέμιοι κατ-
 ιδόντες ἐς Ἄσκλον ἔφευγον, ἀκόσμως ἅμα καὶ ἀστρα- ¹⁰
 τηγῆτως. Ἀφράνιος γὰρ ἐπεπτώκει μαχόμενος. Πομ-
 πήιος δὲ καὶ τὸ Ἄσκλον ἐπελθὼν ἐπολιόρκει.

¹⁸ πατρίς δ' ἦν Ἰουδακιλίου τὸ Ἄσκλον, καὶ δεδιῶς
 ὑπὲρ αὐτῆς ἠπείγετο, σπείρας ἄγων ὀκτώ. προπέμψας
 τε τοῖς Ἀσκλαίοις ἐκέλευσεν, ὅταν αὐτὸν ἴδωσι πόρρω- ¹⁵
 θεν ἐπιόντα, ἐκδραμεῖν ἐπὶ τοὺς περικαθημένους, ὡς
 τὸν ἀγῶνα τοῖς ἐχθροῖς ἐκατέρωθεν γενέσθαι. ἀλλ'
 Ἀσκλαῖοι μὲν ἀπώκνησαν, ὁ δὲ Ἰουδακίλιος καὶ ὡς ἐς
 τὴν πόλιν διὰ μέσων τῶν πολεμίων ἐσδραμῶν μεθ'
 ὄσων ἐδυνήθη, ὠνείδισε μὲν αὐτοῖς τὴν ἀτολμίαν καὶ ²⁰
 δυσπείθειαν, οὐκ ἐλπίζων δ' ἔτι τὴν πόλιν περιέσε-
 σθαι, τοὺς μὲν ἐχθρούς, οἱ τέως αὐτῷ διεφέροντο καὶ
 τότε διὰ φθόνον τὸ πλῆθος ἐς ἃ παρήγγελλεν ἀπέτρε-
 ψαν, ἐκτείνε πάντας, ἐν δὲ ἱερῷ πυρὰν νήσας, καὶ
 κλίνην ἐπιθεῖς ἐπὶ τῇ πυρᾷ, παρηνωχῆθη σὺν τοῖς ²⁵

5. Σουλπίκιον] cf. Borghesi op. t. IV p. 57 || 13. 18. et
 p. 612, 3. Ἰουδακιλ. V || 14. ἠπείγετο A V C, ὑπήγετο i ||
 15. τε V, δὲ Ai, vulgo || ἐκέλευεν Vi, bene || malim αὐτὸν* ||
 20. τὴν om. Vi || 21. 22. περιέσεσθαι] exspectabas περισώσειν ||
 23. ἐς ἃ] ὧν malebat Schw || παρήγγελλεν a. malim παρήγγει-
 λεν || 25. ἐπὶ τῇ πυρᾷ molesta

φίλοις, καὶ προϊόντος τοῦ πότου φάρμακόν τε προσ-
 ηνέγκατο, καὶ κατακλίνας αὐτὸν ἐπὶ τῆς πυρᾶς ἐκέλευσε
 τοῖς φίλοις ἄψαι τὸ πῦρ. καὶ Ἰουδακίλιος μὲν ᾧδε
 φιλοτιμηθεὶς πρὸ τῆς πατρίδος ἀποθανεῖν κατελύθη,
 5 Σέξτος δὲ Καῖσαρ, ἐξήκοντος αὐτῷ τοῦ χρόνου τῆς
 ἀρχῆς ἀνθύπατος ὑπὸ τῆς βουλῆς αἰρεθεὶς, ἐπέδραμεν
 ἀνδράσι δισμυρίοις μεταστρατοπεδεύουσί ποι, καὶ
 ἔκτεινε αὐτῶν ἐς ὀκτακισχιλίους, ὄπλα τε πολὺ πλειό-
 νων ἔλαβεν. χρονίου δ' αὐτῷ τῆς περὶ τὸ Ἄσκλον
 10 οὔσης πολιορκίας, ἀποθνήσκων ἐκ νόσου ἀντιστράτη-
 γον ἀπέφηνε Γάιον Βαίβιον.

καὶ τάδε μὲν ἀμφὶ τὴν Ἰταλίαν ἦν τὴν περὶ τὸν 49
 Ἴόνιον αἰσθόμενοι δ' αὐτῶν οἱ ἐπὶ θάτερα τῆς Ῥώμης
 Τυρρηνοὶ καὶ Ὀμβρικοὶ καὶ ἄλλα τινὰ αὐτοῖς ἔθνη
 15 γειτονεύοντα, πάντες ἐς ἀπόστασιν ἠρεθίζοντο. δείσασα
 οὖν ἡ βουλή μὴ ἐν κύκλῳ γενόμενος αὐτοῖς ὁ πόλε-
 μος ἀφύλακτος ἦ, τὴν μὲν θάλασσαν ἐφρούρει τὴν ἀπὸ
 Κύμης ἐπὶ τὸ ἄστν δι' ἀπελευθέρων, τότε πρῶτον ἐς
 στρατείαν δι' ἀπορίαν ἀνδρῶν καταλεγέντων, Ἰταλιω-
 20 τῶν δὲ τοὺς ἔτι ἐν τῇ συμμαχίᾳ παραμένοντας ἐψηφί-
 σατο εἶναι πολίτας, οὗ δὴ μάλιστα μόνου πάντες ἐπ-
 εθύμουν. καὶ τάδε ἐς Τυρρηνοὺς περιέπεμπεν, οἳ δὲ
 ἄσμενοι τῆς πολιτείας μετελάμβανον. καὶ τῆδε τῇ χά-
 ριτι ἡ βουλή τοὺς μὲν εὖνους εὐνουστέρους ἐποίησε,

9. αὐτῷ mihi dubium || τῆς περὶ τὰς Ἀχέρρας dubitanter
 conī. Schw. contra Kiene p. 204 sq. || 10. πολιορκίας O, χειρο-
 τονίας iC. lacunam statuebat Schw || 11. βέβιον A V C b, βέρ-
 βιον a || 12. ἦν om. i || τὸν Vi, τὸ AB || 16. αὐτῆς V || ὁ πολέ-
 μιος i, et C: *ne hostibus omni ex parte ingruentibus urbem minus
 tueri posset. possis γενομένου αὐτοῖς τοῦ πολέμου <ἡ πόλις>
 ἀφ. ἦ vel sim., ni simplicius ἄφνηκτος pro ἀφύλακτος scribas* ||
 19. στρατίαν, εἰ sup. ἔ a m. 1, V || 21. μόνου del. Nauckius

τοὺς δὲ ἐνδοιάζοντας ἐβεβαιώσατο, τοὺς δὲ πολεμοῦν-
 τας ἐλπίδι τινὶ τῶν ὁμοίων πραοτέρους ἐποίησεν. Ῥω-
 μαῖοι μὲν δὴ τούσδε τοὺς νεοπολίτας οὐκ ἐς τὰς πέντε
 καὶ τριάκοντα φυλάς, ἀλλ' τότε ἦσαν αὐτοῖς, κατέλεξαν,
 ἵνα μὴ τῶν ἀρχαίων πλέονες ὄντες ἐν ταῖς χειρο- 5
 τονίαις ἐπικρατοῖεν, ἀλλὰ δεκατεύοντες ἀπέφηναν ἐτέ-
 ρας, ἐν αἷς ἐχειροτόνουν ἔσχατοι. καὶ πολλάκις αὐτῶν
 ἢ ψῆφος ἀχρεῖος ἦν, ὅτε τῶν πέντε καὶ τριάκοντα
 προτέρων τε καλουμένων καὶ οὐσῶν ὑπὲρ ἡμισυ. ὅπερ
 ἢ λαθὼν αὐτίκα, ἢ καὶ ὡς αὐτὸ ἀγαπησάντων τῶν 10
 Ἰταλιωτῶν, ὕστερον ἐπιγνωσθὲν ἐτέρας στάσεως ἤρξεν.
 50 οἱ δὲ περὶ τὸν Ἰόνιον οὐπω τὴν Τυρρηνῶν μετά-
 νοιαν ἐγνωκότες, μυρίους καὶ πεντακισχιλίους ὁδὸν
 ἀτριβῆ καὶ μακρὰν ἐς τὴν Τυρρηνίαν ἐπὶ συμμαχίᾳ
 περιέπεμπον. καὶ αὐτοῖς ἐπιπεσὼν Γνατος Πομπήιος, 15
 ὕπατος ὢν ἤδη, διέφθειρεν ἐς πεντακισχιλίους· καὶ
 τῶν λοιπῶν ἐς τὰ σφέτερα δι' ἀπόρου χώρας καὶ χει-
 μῶνος ἐπιπόνου διατρεχόντων οἱ ἡμίσεις βαλανηφα-
 γοῦντες διεφθάρησαν. τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος Πόρκιος
 μὲν Κάτων, ὁ σύναρχος τοῦ Πομπηίου, Μάρσοις πο- 20
 λεμῶν ἀνηρέθη, Λεύκιος δὲ Κλοέντιος Σύλλα περὶ τὰ
 Πομπαια ὄρη στρατοπεδεύοντι μάλα καταφρονητικῶς
 ἀπὸ σταδίων τριῶν παρεστρατοπέδευεν. καὶ ὁ Σύλλας

6. δεκατεύοντες] *decimantes* C. cf. Kiene l. d. p. 343. δέκα
 conī. Musgr, δέκα πέντε edidit Bekk, cum tamen πεντεκαί-
 δεκα ex Appiani usu scribendum fuerit || 7. malim aut ἐν αἷς ἐχ.
 <πάντων> ἔσχατοι aut αὖ ἐχ. ἔσχαται (quamquam ἔσχατοι de-
 fendi potest). de ipso qui sic quoque manet Appiani errore —
 renuntiationem enim cum suffragiorum latione confudit — cf.
 Lange progr. Lips. 1879 p. 14 || 17. καὶ ante χειμ. non vertit C,
 fort. recte. totus autem locus impeditus || 19. Πόρκιος Gelen,
 κορνήλιος libri || 23. malim παρεστρατοπέδευεν*

τὴν ὕβριν οὐκ ἐνεγκῶν, οὐδὲ τῶν ἰδίων τοὺς χορτο-
 λογοῦντας ἀναμείνας, ἐπέδραμε τῷ Κλοεντίῳ. καὶ τότε
 μὲν ἠττώμενος ἔφευγε, προσλαβὼν δὲ τοὺς χορτο-
 λογοῦντας τρέπεται τὸν Κλοέντιον. ὃ δ' αὐτίκα μὲν
 5 πορρωτέρῳ μετεστρατοπέδευεν, ἀφικομένων δ' αὐτῷ
 Γαλατῶν αὐτίκα ἐπλησίαζε τῷ Σύλλῳ. καὶ συνιόντων
 τῶν στρατῶν Γαλάτης ἀνὴρ μεγέθει μέγας προδραμῶν
 προυκαλεῖτό τινα Ῥωμαίων ἐς μάχην. ὥς δ' αὐτὸν
 ὑποστὰς Μαυρούσιος ἀνὴρ βραχὺς ἔκτεινεν, ἐκπλαγέν-
 10 τες οἱ Γαλάται αὐτίκα ἔφευγον. παραλυθείσης δὲ τῆς
 τάξεως οὐδ' ὁ ἄλλος ὄμιλος ἔτι τοῦ Κλοεντίου παρ-
 ἔμενεν, ἀλλ' ἔφευγεν ἐς Νῶλαν ἀκόσμως. καὶ ὁ Σύλ-
 λας αὐτοῖς ἐπόμενος ἔκτεινεν ἐς τρισμυρίους ἐν τῷ
 δρόμῳ, καὶ τῶν Νωλαίων αὐτοὺς μιᾷ πύλῃ δεχομέ-
 15 νων ἵνα μὴ οἱ πολέμιοι σφίσι συνεσπέσοιεν, ἑτέρους
 ἔκτεινεν ἀμφὶ τοῖς τείχεσιν ἐς δισμυρίους· καὶ σὺν
 τοῖσδε Κλοέντιος ἀγωνιζόμενος ἔπεσεν.

Σύλλας δ' ἐς ἔθνος ἕτερον Ἴρπίνους μετεστρατο- 51
 πέδευε, καὶ προσέβαλεν Αἰκουλάνῳ. οἱ δὲ Λευκανοὺς
 20 προσδοκῶντες αὐτῆς ἡμέρας σφίσιν ἐπὶ συμμαχίαν
 ἀφίξασθαι, τὸν Σύλλαν καιρὸν ἐς σκέψιν ἤτουν. ὃ δ'
 αἰσθανόμενος τοῦ τεχνάσματος ὄραν αὐτοῖς ἔδωκε,

6. exciditne post Γαλατῶν aliquid velut συμάχων? * etiam
 numerus deesse putari potest || 7. μεγέθει μέγας] cf. intpp. ad
 Herod. I, 51 || 8. Ῥωμαῖον V || 11. τῷ Κλοεντίῳ vertit C, bene ||
 παρέμενεν V, παρέμεινεν reliqui, vulgo || 15. ἐσπέσοιεν i. in A
 συν eras. || 17. ἀγωνιζόμενος] videtur ἀνδρείως vel simile quid
 intercidisse. egregie pugnans C || 18. Ἴρπίνους AVa || malim
 μετεστρατοπέδευσε || 19. προσέβαλε V i, προσέβαλλεν A, vulgo ||
 αἰκουλάνον i, in Nolanos C || 20. ἐπὶ συμμαχίαν] ἐπὶ συμμα-
 χία? * || 22. αἰσθανόμενος] malim αἰσθόμενος. intellecta fraude
 C || αὐτοῖς] Nolanis C

κάν τῆδε ξυλίμφ ὄντι τῷ τείχει κληματίδας περιτιθεῖς
 μετὰ τὴν ὄραν ὑφῆπτεν· οἱ δὲ δεῖσαντες τὴν πόλιν
 παρεδίδουν. καὶ τήνδε μὲν ὁ Σύλλας διήρπαξεν ὡς
 οὐκ εὐνοία προσελθοῦσαν ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης, τῶν δ'
 ἄλλων ἐφείδετο προστιθεμένων, μέχρι τὸ Ἰρπίνων
 ἔθνος ἅπαν ὑπηγάγετο, καὶ μετῆλθεν ἐπὶ Σαυνίτας,
 οὐχ ἢ Μοτίλος ὁ τῶν Σαυνιτῶν στρατηγὸς τὰς παρ-
 ὄθους ἐφύλαττεν, ἀλλ' ἑτέραν ἀδόκητον ἐκ περιόδου.
 προσπεσῶν δ' ἄφνω πολλοὺς τε ἔκτεινε, καὶ τῶν ὑπο-
 λοίπων σκοράδην διαφυγόντων ὁ μὲν Μοτίλος τραυ- 10
 ματίας ἐς Αἰσερνίαν σὺν ὀλίγοις κατέφυγεν, ὁ δὲ
 Σύλλας αὐτοῦ τὸ στρατόπεδον ἐξελὼν ἐς Βουάνον
 παρῆλθεν, ἣ κοινοβούλιον ἦν τῶν ἀποστάντων. τρεῖς
 δ' ἄκρας τῆς πόλεως ἐχούσης, καὶ τῶν Βουάνων ἐς
 τὸν Σύλλαν ἐπεστραμμένων, περιπέμπσας τινὰς ὁ Σύλ- 15
 λας ἐκέλευε καταλαβεῖν ἣν τινα τῶν ἄλλων δυνηθεῖεν
 ἄκραν, καὶ καπνῶ τοῦτο σημῆναι. γενομένου δὲ τοῦ
 καπνοῦ συμβαλὼν τοῖς ἐκ μετώπου, καὶ μαχόμενος
 ὄραις τρισὶ καρτερῶς, εἶλε τὴν πόλιν.

καὶ τάδε μὲν ἦν τοῦδε τοῦ θέρους εὐπραγήματα 20
 Σύλλα· χειμῶνος δ' ἐπιόντος ὁ μὲν ἐς Ῥώμην ἀνέστρε-
 22 φεν, ἐς ὑπατεῖαν παραγγέλλων, Γναῖος δὲ Πομπήιος
 ὑπηγάγετο Μάρσους καὶ Μαρρουκίνοους καὶ Ὀηστίνους,
 καὶ Γάιος Κοσκώνιος, ἕτερος Ῥωμαίων στρατηγός, ἐπελ-

1. περιτιθεῖς] malim περιθεῖς* || 3. διήρπαξεν a || 4. προσ-
 ελθοῦσαν <οἱ>? * || ἀλλ' ἀνάγκη a || 5. Ἰρπίνων AV || 7. 10. Em-
 tulus C || 11. in Aserniam C || 14. Βουανῶν malim cum Schw ||
 17. deinde ex fumo rem notam sibi facere C, bene || γενομέ-
 νου] prodeunte C || 18. μαχόμενος] malim μαχεσάμενος* || 22.
 παραγγέλλων] malim παραγγελῶν* || 23. οἰστίνους Vi, uesti-
 nosque C, Ἰουστίνους A || 24. κοσκώνιος V, const.

θῶν Σαλαπίαν τε ἐνέπρησε καὶ Κάννας παρέλαβε, καὶ
 Κανύσιον περικαθήμενος Σαννίταις ἐπελθοῦσιν ἀντι-
 εμάχετο ἐγκρατῶς, μέχρι φόνος πολὺς ἑκατέρων ἐγένετο
 καὶ ὁ Κοσκώνιος ἐλαττούμενος ἐς Κάννας ὑπεχώρει.
 5 Τρεβάτιος δ' αὐτὸν ὁ τῶν Σαννιτῶν στρατηγός, ποτα-
 μοῦ διείργοντος, ἐκέλευεν ἢ περᾶν ἐπ' αὐτὸν ἐς μά-
 χην, ἢ ἀναχωρεῖν ἵνα περάσειεν. ὃ δ' ἀναχωρεῖ, καὶ
 διαβάντι τῷ Τρεβατίῳ προσπεσὼν μάχῃ τε κρείττων
 ἐγένετο, καὶ φεύγοντος ἐπὶ τὸ ρεῦμα αὐτοῦ μυρίους
 10 καὶ πεντακισχιλίους διέφθειρεν· οἱ δὲ λοιποὶ μετὰ τοῦ
 Τρεβατίου διέφυγον ἐς Κανύσιον. καὶ ὁ Κοσκώνιος τὴν
 Λαριναίων καὶ Ὕενουσίων καὶ Ἀσκλαίων ἐπιδραμῶν
 ἐς Ποιδίκλους ἐσέβαλε, καὶ δυσὶν ἡμέραις τὸ ἔθνος
 παρέλαβεν. Καικίλιος δ' αὐτῷ Μέτελλος ἐπελθὼν ἐπὶ 53
 15 τὴν στρατηγίαν διάδοχος, ἐς Ἰάπυγας ἐμβαλὼν ἐκράτει
 καὶ ὄδε μάχῃ τῶν Ἰαπύγων. καὶ Πομπαίδιος, ἄλλος
 τῶν ἀφεστῶτων στρατηγός, ἐνταῦθα ἔπεσεν· οἱ δὲ
 λοιποὶ σποράδην ἐς τὸν Καικίλιον διέφυγον.

καὶ τάδε μὲν ἦν περὶ τὴν Ἰταλίαν ἀμφὶ τὸν συμ-
 20 μαχικὸν πόλεμον, ἀκμάσαντα δὴ μάλιστα μέχρι τῶνδε,
 ἕως Ἰταλία πᾶσα προσεχώρησεν ἐς τὴν Ῥωμαίων πολι-
 τείαν, χωρὶς γε Λευκανῶν καὶ Σαννιτῶν τότε· δο-
 κοῦσι γάρ μοι καὶ οἶδε τυχεῖν ὧν ἔχρηζον ὕστερον.

1. σαλαπίαν V, σαλπίαν ceteri || 5. Τρεβάτιος] Ἐγνάτιος Perizonius quod multi probaverunt. contra Kiene p. 212 adn. 2 ||
 6. ἐπ' αὐτὸν] malim ἐφ' αὐτὸν || 7. exspectabas ἔν' αὐτὸς περάσειεν || ἀναχωρεῖ] loco cessit C || 8. διαβάντι] transeuntī C, i. e. διαβαίνοντι || 11. κανούσιον A Vi || 12. ἀσκλαίων γῆν ἐπιδρ. Vi ||
 13. Ποιδίκλους Schw, ποδίκλους A Vi, in podiceos C | 14. ἐπελθῶν] ἐλθῶν? * || 16. πομπάδιος A Vi, Pompilius C. cf. supra ad p. 605, 10 || 18. ἐς (vel εἰς) τὸ (sic) κεκίλιον A a b || 20. μέχρι τῶνδε] μέχρι τοῦδε? * || 22. γε post τότε transponendum? *

ἐς δὲ τὰς φυλὰς ὅμοια τοῖς προτυχοῦσιν ἕκαστοι κατέλεγοντο, τοῦ μὴ τοῖς ἀρχαίοις ἀναμειγμένοι ἐπικρατεῖν ἐν ταῖς χειροτονίαις, πλέονες ὄντες.

ἡ τοῦ δ' αὐτοῦ χρόνου κατὰ τὸ ἄστυ οἱ χρῆσται πρὸς ἀλλήλους ἐστασίασαν, οἳ μὲν πράττοντες τὰ χρέα σὺν τόκοις, νόμον τινὸς παλαιοῦ διαγορεύοντος μὴ δανείζειν ἐπὶ τόκοις, ἢ ζημίαν τὸν οὕτω δανείσαντα προσοφλεῖν. ἀποστραφῆναι γάρ μοι δοκοῦσιν οἱ πάλαι Ῥωμαῖοι, καθάπερ Ἕλληνες, τὸ δανείζειν ὡς καπηλικὸν καὶ βαρὺ τοῖς πένησι καὶ δύσερι καὶ ἐχθροποιόν, ᾧ λόγῳ καὶ Πέρσαι τὸ κίχρασθαι ὡς ἀπατηλὸν τε καὶ φιλοψευδές. ἔθους δὲ χρόνιου τοὺς τόκους βεβαιοῦντος, οἳ μὲν κατὰ τὸ ἔθος ἦτον, οἳ δὲ οἶον ἐκ πολέμων τε καὶ στάσεων ἀνεβάλλοντο τὰς ἀποδόσεις· εἰσὶ δ' οἳ καὶ τὴν ζημίαν τοὺς δανείσαντας ἐκτίσειν ἐπηπείλουν. τε στρατηγὸς Ἀσελλίων, ᾧ ταῦτα προσέκειτο, ἐπεὶ δαλύων αὐτοὺς οὐκ ἐπειθεν, ἐδίδου κατ' ἀλλήλων αὐτοῖς δικαστήρια, τὴν ἐκ τοῦ νόμου καὶ ἔθους ἀπορίαν ἐς τοὺς δικαστὰς περιφέρων. οἱ δανεισταὶ δὲ χαλεπήναντες ὅτι τὸν νόμον παλαιὸν ὄντα ἀνεκαίνιζε, κτείνουσιν αὐτὸν ᾧδε. ὃ μὲν ἔθνε τοῖς Διοσκούροις ἐν ἀγορᾷ, τοῦ πλήθους ὡς ἐπὶ θυσίᾳ περιστάντος· ἐνὸς δὲ λίθου τὸ πρῶτον ἐπ' αὐτὸν ἀφεθέντος, ἔρριψε τὴν φιάλην

1. ἐς δὲ τὰς <νεωτέρας> φυλὰς con. Musgr, ἐς δὲ τὰς <δέκα> φ. Schw, probabiliter || προτυχοῦσιν i, προστ. A V || ἕκαστοι] separatim C || 4. οἱ χρῆσται cum esse vix possint et debitores et creditores uno eodemque vocabulo comprehensi, πρὸς ἀλλήλους verba corrupta videntur. an πρὸς τοὺς δανειστὰς;* οἱ χρῆσται <καὶ οἱ χρεῶσται> πρὸς ἀλλ. Nauckius || 6. προσαγορεύοντος i || 7. ἐπὶ τόκοις] cf. Schwegler Hist. R. t. II² p. 215 adn. 1 || 9. καθάπερ <καὶ> Ἕλλ.* || 11. κίχρασθαι Nauckius, κικρᾶσθαι Oi || 14. στάσεων <θλιβόμενοι> Musgr || 15. ἠπέλλουν i || 22. τοῦ πλήθους] πολλοῦ πλήθους vel sim.* || ἐπὶ θυσίαν a b²

καὶ εἰς τὸ τῆς Ἑστίας ἱερὸν ἵετο δρόμῳ. οἱ δὲ αὐτὸν
 προλαβόντες τε ἀπέκλεισαν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, καὶ κατα-
 φυγόντα εἰς τι πανδοκεῖον ἐσφαξαν. πολλοὶ τε τῶν
 διωκόντων εἰς τὰς παρθένους αὐτὸν ἠγούμενοι κατα-
 5 φυγεῖν, ἐσέδραμον ἔνθα μὴ θέμις ἦν ἀνδράσιν. οὕτω
 μὲν καὶ Ἀσελλίων στρατηγῶν τε καὶ σπένδων, καὶ
 ἱερὰν καὶ ἐπίχρυσον ἐσθῆτα ὡς ἐν θυσίᾳ περικείμενος,
 ἀμφὶ δευτέραν ἴσραν ἐσφάζετο ἐν ἀγορᾷ μέσῃ παρὰ
 ἱεροῖς. καὶ ἡ σύγκλητος ἐκήρυσσεν, εἴ τις τι περὶ τὸν
 10 Ἀσελλίωνος φόνον ἐλέγξειεν, ἐλευθέρῳ μὲν ἀργύριον,
 δούλῳ δὲ ἐλευθερίαν, συνεγνωκότει δὲ ἄδειαν· οὐ μὴν
 ἐμήνυσεν οὐδεὶς, τῶν δανειστῶν περικαλυψάντων.

τάδε μὲν δὴ φόνοι καὶ στάσεις ἔτι ἦσαν ἐμφύλιοι 55
 κατὰ μέρη· μετὰ δὲ τοῦτο στρατοῖς μεγάλοις οἱ στασί-
 15 αρχοὶ πολέμου νόμῳ συνεπλέκοντο ἀλλήλοις, καὶ ἡ
 πατρις ἄθλον ἔκειτο ἐν μέσῳ. ἀρχὴ δ' εἰς ταῦτα καὶ
 πάροδος εὐθύς ἐπὶ τῷ συμμαχικῷ πολέμῳ ἦδε ἐγίγνετο.

ἐπειδὴ Μιθριδάτης ὁ τοῦ Πόντου καὶ ἄλλων ἐθνῶν
 βασιλεὺς εἰς Βιθυνίαν καὶ Φρυγίαν καὶ τὴν Ὀμορον
 20 αὐταῖς Ἀσίαν ἐνέβαλεν, ὥς μοι κατὰ τὴν βίβλον εἴρη-
 ται τὴν πρὸ τῆσδε, Σύλλας μὲν ὑπατεύων ἔλαχε στρα-
 τηγεῖν τῆς Ἀσίας καὶ τοῦδε τοῦ Μιθριδατείου πολέμου,
 καὶ ἦν ἔτι ἐν Ῥώμῃ, Μάριος δὲ τὸν πόλεμον εὐχερῆ
 τε καὶ πολύχρυσον ἠγούμενος εἶναι, καὶ ἐπιθυμῶν

1. τῆς addidi ex A V || ἱερὸν sup. vs. A², nec valde desi-
 deratur. cf. Lobeck ad Phryn. p. 100 || 2. τε om. A || 3. παν-
 δοκεῖον*, πανδοχεῖον Oi || 8. 9. παρὰ <τοῖς> ἱεροῖς?* || 9. τι
 om. d || 12. foeneratoribus interim reum occultentibus C || 13. ἐμ-
 φύλιοι ἔτι ἦσαν V. ceterum tota enuntiati structura insolens
 mihi que suspecta. τότε pro τάδε coni. Nauckius || 14. τοῦτο]
 ταῦτα?* || 18. τοῦ ante Πόντου del.* || ἄλλων <τινῶν> ἐθνῶν?*

τῆς στρατηγίας, ὑπηγάγετό οἱ συμπράσσειν ἐς τοῦτο
 Πόπλιον Σουλπίκιον δήμαρχον ὑποσχέσει πολλὰς,
 καὶ τοὺς ἐκ τῆς Ἰταλίας νεοπολίτας, μειονεκτοῦντας
 ἐπὶ ταῖς χειροτονίαις, ἐπήλπιζεν ἐς τὰς φυλὰς ἀπάσας
 διαιρήσειν, οὐ προλέγων μὲν τι περὶ τῆς ἑαυτοῦ χρείας, ⁵
 ὡς δὲ ὑπερέταις ἐς πάντα χρησόμενος εὔνοις. καὶ νό-
 μον αὐτίκα ὁ Σουλπίκιος ἐσέφερε περὶ τοῦδε· οὐ κυρω-
 θέντος ἔμελλε πᾶν ὅ τι βούλοιο Μάριος ἢ Σουλπίκιος
 ἐσεσθαι, τῶν νεοπολιτῶν πολὺ παρὰ τοὺς ἀρχαίους
 κλειάνων ὄντων. οἱ δ' ἀρχαιότεροι συνορῶντες ταῦτα, ¹⁰
 ἐγκρατῶς τοῖς νεοπολίταις διεφέροντο. ξύλοις δὲ καὶ
 λίθοις χρωμένων αὐτῶν ἐς ἀλλήλους, καὶ μείζονος ἀεὶ
 γιγνομένου τοῦ κακοῦ, δειδαντες οἱ ὕπατοι περὶ τῆς δοκι-
 μασίας τοῦ νόμου πλησιαζούσῃ προύγραψαν ἡμερῶν
 ἀργίας πολλῶν, ὅποιον ἐν ταῖς ἑορταῖς εἴωθε γίγνε- ¹⁵
 σθαι, ἵνα τις ἀναβολὴ γένοιτο τῆς χειροτονίας καὶ τοῦ
⁵⁶ κακοῦ. Σουλπίκιος δὲ τὴν ἀργίαν οὐκ ἀναμένων, ἐκέ-
 λευε τοῖς στασιώταις ἐς τὴν ἀγορὰν ἦκειν μετὰ πεκρυμ-
 μένων ξιφιδίων, καὶ θρᾶν ὅ τι ἐπείγοι, μηδ' αὐτῶν
 φειδομένους τῶν ὑπάτων, εἰ δέοι. ὡς δὲ αὐτῶ πάντᾳ ²⁰
 ἔτοιμα ἦν, κατηγόρει τῶν ἀργιῶν ὡς παρανόμων, καὶ
 τοὺς ὑπάτους Κορνήλιον Σύλλαν καὶ Κόιντον Πομπή-
 πηιον ἐκέλευεν αὐτὰς αὐτίκα ἀναιρεῖν, ἵνα προθείη
 τὴν δοκιμασίαν τῶν νόμων. θορύβου δ' ἀναστάντος
 οἱ παρεσκευασμένοι τὰ ξιφίδια ἐπεσπάσαντο καὶ τοὺς ²⁵
 ὑπάτους ἀντιλέγοντας ἠπέλιονεν πνευεῖν, μέχρι Πομπ-

4. ἐπὶ] ἐν? * || ἐπήλπισεν a || 5. διαιρήσειν] διαιρεθήσα-
 σθαι? * || 5. vel 6. αὐτοῖς desidero || 9. τῶν δε νεοπ. A, unde τῶν
 δὴ νεοπ. conl. Schw, male || 15. εἴωθε] mos fuit C || 17. οὐκ
 ἀναμένων] οὐχ ὑπομένων vel sim.? * || 25. ἐπασπάσαντο AV,
 ἐσπάσαντο i, vulgo

πήιος μὲν λαθῶν διέφυγε, Σύλλας δ' ὡς βουλευσόμενος ὑπεχώρει. κὰν τῷδε Πομπηίου τὸν υἱόν, κηδεύοντα τῷ Σύλλα, παρρησιαζόμενόν τι καὶ λέγοντα κτείνουσιν οἱ τοῦ Σουλπικίου στασιῶται. καὶ ὁ Σύλλας ἐπελθὼν ἐβάστασε τὴν ἀργίαν, ἐς τε Καπύην ἐπὶ τὸν ἐκεῖ στρατόν, ὡς ἐκ Καπύης ἐς τὴν Ἀσίαν ἐπὶ τὸν Μιθριδάτου πόλεμον διαβαλῶν, ἠπείγετο· οὐ γὰρ πῶ τις τῶν ἐπ' αὐτῷ πραττομένων ἤσθετο. ὁ δὲ Σουλπίκιος, ἀναιρεθείσης τῆς ἀργίας καὶ Σύλλα τῆς πόλεως ἀποστάντος, ἐκύρου τὸν νόμον, καὶ οὗ χάριν ἅπαντα ταῦτα ἐγίνετο, Μάριον εὐθύς ἐχειροτόνει τοῦ πρὸς Μιθριδάτην πολέμου στρατηγεῖν ἀντὶ Σύλλα. πνυθόμενος δ' ὁ Σύλλας, καὶ πολέμῳ κρίνας διακριθῆναι, 57 συνήγαγε τὸν στρατὸν ἐς ἐκκλησίαν, καὶ τόνδε τῆς ἐπὶ τὸν Μιθριδάτην στρατείας ὀρεγόμενόν τε ὡς ἐπικερδοῦς, καὶ νομίζοντα Μάριον ἐς αὐτὴν ἑτέρους καταλέξειν ἀνθ' ἑαυτῶν. τὴν δ' ὕβριν ὁ Σύλλας τὴν ἐς αὐτὸν εἰπὼν Σουλπικίου τε καὶ Μαρίου, καὶ σαφές οὐδὲν ἄλλο ἐπενεγκῶν (οὐ γὰρ ἐτόλμα πῶ λέγειν περὶ 20 τοιοῦδε πολέμου), παρήνεσεν ἐτοίμοις ἐς τὸ παραγγελλόμενον εἶναι. οἱ δὲ συνιέντες τε ὧν ἐπενόει, καὶ περὶ σφῶν δεδιότες μὴ τῆς στρατείας ἀποτύχοιεν, ἀπεγύμνουσαν αὐτοὶ τὸ ἐνθύμημα τοῦ Σύλλα, καὶ ἐς Ῥώμην σφᾶς ἄγειν θαρροῦντα ἐκέλευον. ὁ δὲ ἠσθεὶς

8. καὶ λέγοντα] καὶ ἀντιλέγ.* μεταξὺ λέγ.* || 5. ἐνβάστασε A. ἐβεβαίωσε Musgr, perperam. quamquam ne ἐβάστασε quidem offensione caret || 6. ὡς ἐκ τῆς καπύης a, non male || 8. ἠσθετο] ἠσθητο malim cum C qui: non enim quisquam quae ab eo agitabantur intellexerat || 11. ἅπαντα addidi ex V || 14. 15. καὶ τὸν τῆς V || 18. αὐτὸν*, αὐτὸν libri || 20. ἐτοίμους Vi || 21. 22. ἐπενόει καὶ περὶ ὧν ἐπενόει καὶ π. σφ. V

ἤγεν ἕξ τέλη στρατιωτῶν αὐτίκα. καὶ αὐτὸν οἱ μὲν ἄρχοντες τοῦ στρατοῦ, χωρὶς ἑνὸς ταμίου, διέδρασαν εἰς Ῥώμην, οὐχ ὑφιστάμενοι στρατὸν ἄγειν ἐπὶ τὴν πατρίδα· πρέσβεις δ' ἐν ὁδῷ καταλαβόντες ἠρώτων, τί μεθ' ὀπλων ἐπὶ τὴν πατρίδα ἐλεύνοι. ὃ δ' εἶπεν, ⁵ ἐλευθερώσω αὐτὴν ἀπὸ τῶν τυραννούντων. καὶ τοῦτο δις καὶ τρίς ἑτέροις καὶ ἑτέροις πρέσβεσιν ἐλθοῦσιν εἰκὼν ἐπήγγελλεν ὁμῶς, εἰ θέλοιεν τὴν τε σύγκλητον αὐτῷ καὶ Μάριον καὶ Σουλπίκιον εἰς τὸ Ἄρειον πεδίου συναγαγεῖν, **[[καὶ] πράξειν ὃ τι ἂν βουλευομένοις δοκῇ.** ¹⁰ πλησιάζοντι δὲ Πομπήιος μὲν ὁ σύναρχος ἐπαινῶν καὶ ἀρεσκόμενος τοῖς γιγνομένοις ἀφίκετο, συμπράξων εἰς ἅπαντα, Μάριος δὲ καὶ Σουλπίκιος εἰς παρασκευὴν ὀλίγου διαστήματος δεόμενοι πρέσβεις ἑτέρους ἐπεμ- ¹⁵ πον ὡς δὴ καὶ τούσδε ὑπὸ τῆς βουλῆς ἀπασταλμένους, δεόμενοι μὴ ἀγχοτέρῳ τεσσαράκοντα σταδίων τῇ Ῥώμῃ παραστρατοπεδεύειν, μέχρι ἐπισκέψαιντο περὶ τῶν παρ- ²⁰ ὄντων. Σύλλας δὲ καὶ Πομπήιος τὸ ἐνθύμημα σαφῶς εἰδότες ὑπέσχοντο μὲν ὧδε πράξειν, εὐθύς δὲ τοῖς ²⁵ πρέσβεσιν ἀπιούσιν εἶποντο. καὶ Σύλλας μὲν τὰς Αἰσκυ- ²⁸ λείας πύλας καὶ τὸ παρ' αὐτὰς τεῖχος ἐνὶ τέλει στρατιω- ³⁰ τῶν κατελάμβανε, Πομπήιος δὲ τὰς Κολλίνας ἑτέρῳ τέλει· καὶ τρίτον ἐπὶ τὴν ξυλλίνην γέφυραν ἐχώρει, καὶ τέταρτον πρὸ τῶν τειχῶν εἰς διαδοχὴν ὑπέμενευ. τοῖς δ' ὑπόλοιποις ὁ Σύλλας εἰς τὴν πόλιν ἐχώρει δόξῃ καὶ ³⁵

4. intercudit aut Σύλλαν, quod vertit C, aut αὐτὸν || 6. τοῦτο] ταῦτό;* || 7. ἐλθοῦσιν om. i || 8. ἐπήγγελλεν] ἐπηγγέλλετο;* || 9. malim αὐτῷ || 10. καὶ susp. Schw || 11. δὲ AV, δὴ i || 17. ἐπι- σκέψαιτο A || 20. 21. Αἰσκυλείας Schw (praestiterit Αἰσκυλείους), κολίλλας AV, κοιλίας a (ualles C), κοιλίας bd. cf. Jordan 'Topogr. d. St. Rom' I, 1 p. 221. vocabuli scribendi ratio dubia

ἔργῳ πολεμίου. ὅθεν αὐτὸν οἱ περιοικοῦντες ἄνωθεν
 ἠμύνοντο βάλλοντες, μέχρι τὰς οἰκίας ἠπέλησεν ἐμ-
 πρήσειν· τότε δ' οἱ μὲν ἀνέσχον, Μάριος δὲ καὶ Σουλ-
 πίκιος ἀπήντων περὶ τὴν Αἰσκύλειον ἀγορὰν μεθ' ὅσων
 5 ἐφθάκεσαν ὀπλίσει. καὶ γίννεται τις ἀγὼν ἐχθρῶν, ὅδε
 πρῶτος ἐν Ῥώμῃ, οὐχ ὑπὸ εἰκόνι στάσεως ἐτι, ἀλλ'
 ἀπροφασίστως ὑπὸ σάλπιγγι καὶ σημείοις, πολέμου
 νόμῳ· ἐς τοσοῦτον αὐτοῖς κακοῦ τὰ τῶν στάσεων ἀμε-
 ληθέντα προέκοψεν. τρεκομένων δὲ τῶν Σύλλα στρα-
 10 τιωτῶν, ὁ Σύλλας σημεῖον ἀραάσας προεκινδύνευεν,
 ὡς αἰδοῖ τε τοῦ στρατηγοῦ καὶ θέει τῆς ἐπὶ τῷ σημείῳ,
 εἰ ἀπέχοντο, ἀτιμίας εὐθὺς ἐκ τῆς τροπῆς αὐτοῦς με-
 τατίθεσθαι. καὶ ὁ Σύλλας ἐκάλει τε τοὺς νεαλεῖς ἐκ τοῦ
 στρατοπέδου, καὶ ἑτέρους κατὰ τὴν καλουμένην Σι-
 15 βούραν ὁδὸν περιέπεμπεν, ἧ κατὰ νότον τῶν πολε-
 μίων ἐμελλον ἔσεσθαι περιδραμόντες. οἱ δ' ἀμφὶ τὸν
 Μάριον πρὸς τε τοὺς ἐπειθόντας ἀκμηῆτας ἀσθενῶς
 μαχόμενοι, καὶ ἐπὶ τοῖς περιοδεύουσι δείσαντες περι-
 κύκλωσιν, τοὺς τε ἄλλους πολίτας ἐκ τῶν οἰκιῶν ἐτι
 20 μαχομένους συνεκάλουν, καὶ τοῖς δούλοις ἐκήρυκτον
 ἐλευθερίαν εἰ μετὰσχοιεν τοῦ πένου. οὐδενὸς δὲ προσ-
 ιόντος, ἀπογνόντες ἀπάντων ἐφευγον εὐθὺς ἐκ τῆς
 πόλεως, καὶ σὺν αὐτοῖς ὅσοι τῶν ἐπιφανῶν συνεπεπρά-

4. *ad Equilium forum* C, unde corr. Schw (*Αἰσκυλείαν Klebs* 'de aetat. Sullan. scriptor.' diss. Berol. 1876 p. 18 adn.), *δασκύλειον* Oi || 5. *τις*] *τε* Did, errore puto || 7. *σάλπιγγι* i || 12. *εἰ ἀπέχοντο*] *εἰ ἀπέρχοντο* Musgr, *perperam*. an *εἰ ἀπόλοιτο* vel *sim.*?* || 14. 15. *σιβούραν* A V quod restitui, *σιβοῦραν* i, *Συβοῦραν* H. Steph, vulgo. *per Saburrae viam* C || 15. ἧ A b, οἱ V a || 16. *περιδραμόντες*, *περι* in ras. a m. 1, V || 18. *ἐπὶ τοῖς περιοδεύουσι*] *ob viarum transitus* C (*ἐπὶ ταῖς περιοδεύσεσι* Schw). ἀπὸ τῶν περιοδεύόντων conii. Schw || 19. *πολίτας* (τοὺς) ἐκ?* || 23. fort. *dativus ante συνεπ. intercidit**

59 *χρσαν.* ὁ δὲ Σύλλας τότε μὲν ἐς τὴν λεγομένην ἱερὰν
 ὁδὸν παρῆλθε, καὶ τοὺς διαρπάζοντας τι τῶν ἐν ποσίῃ
 αὐτίκα ἐν μέσῳ πάντων ἐφορώντων ἐκόλαξε, φρουρὰν δὲ
 κατὰ μέρος ἐπιστήσας τῇ πόλει διεννηκτέρεσεν αὐτός τε
 καὶ ὁ Πομπήιος, περιθέοντες ἐκάστους, ἵνα μὴ τι δει- 5
 νὸν ἢ παρὰ τῶν δεδιότων ἢ παρὰ τῶν νενικηκότων ἐπι-
 γένοιτο. ἅμα δ' ἡμέρα τὸν δῆμον ἐς ἐκκλησίαν συν-
 αγαγόντες ᾠθύροντο περὶ τῆς πολιτείας ὡς ἐκ πολλοῦ
 τοῖς δημοκοποῦσιν ἐκδεδομένης, καὶ αὐτοὶ τάδε πρά-
 ξαντες ὑπ' ἀνάγκης. ἐσηγοῦντό τε μηδὲν ἔτι ἀπροβοῦ- 10
 λευτον ἐς τὸν δῆμον ἐσφέρεσθαι, νενομισμένον μὲν
 οὕτω καὶ πάλαι, παραλελυμένου δ' ἐκ πολλοῦ, καὶ τὰς
 χειροτονίας μὴ κατὰ φυλὰς ἀλλὰ κατὰ λόχους, ὡς Τύλ-
 λιος βασιλεὺς ἔταξε, γίνεσθαι, νομίσαντες διὰ δυοῖν
 τοίνδε οὔτε νόμον οὐδένα πρὸ τῆς βουλῆς ἐς τὸ πλῆθος 15
 ἐσφερόμενον, οὔτε τὰς χειροτονίας ἐν τοῖς πένησι καὶ
 θραυστάτοις ἀντὶ τῶν ἐν περιουσίᾳ καὶ εὐβουλίᾳ γιγνο-
 μένας, δώσειν ἔτι στάσεων ἀφορμὰς. πολλὰ τε ἄλλα
 τῆς τῶν δημάρχων ἀρχῆς, τυραννικῆς μάλιστα γεγενη-
 μένης, περιελόντες, κατέλεξαν ἐς τὸ βουλευτήριον; ὀλι- 20
 γανθρωπότατον δὴ τότε μάλιστα ὄν καὶ παρὰ τοῦτ'
 εὐκαταφρόνητον, ἀθρόους ἐκ τῶν ἀρίστων ἀνδρῶν
 τριακοσίους. ὅσα τε ὑπὸ Σουλπικίου ἐκεκύρωτο μετὰ
 τὴν κερηρυγμένην ὑπὸ τῶν ὑπάτων ἀργίαν, ἅπαντα
 διελύετο ὡς οὐκ ἔννομα. 25

60 ὧδε μὲν αἱ στάσεις ἐξ ἔριδος καὶ φιλονεικίας ἐπὶ

3. φρουρὰν] malim φρουρὰς. C: praesidijs dispositis || 9. καὶ
 αὐτοὶ ὅσον δὲ πράξαντες a d, καὶ αὐτίκα δὲ πρ. b. velim aut
 αὐτοὶ ὡς τάδε πράξαιεν aut αὐτοὶ τάδε πράξαι || 24. κερηρυγ-
 μένην AV, κερηυμένην a, κερηυμένην bd || 26. ἐπὶ] ἐς? *

φόνους καὶ ἐκ φόνων ἐς πολέμους ἐντελεῖς προέκοπτον,
 καὶ στρατὸς πολιτῶν ὄδε πρῶτος ἐς τὴν πατρίδα ὡς
 πολεμίαν ἐσέβαλεν. οὐδ' ἔληξαν ἀπὸ τοῦδε αἱ στάσεις
 ἔτι κρινόμεναι στρατοπέδοις, ἀλλ' ἐσβολαὶ συνεχεῖς ἐς
 5 τὴν Ῥώμην ἐγίνοντο καὶ τειχομαχίαι καὶ ὅσα ἄλλα
 πολέμων ἔργα, οὐδενὸς ἔτι ἐς αἰδῶ τοῖς βιαζομένοις
 ἐμποδῶν ὄντος, ἢ νόμων ἢ πολιτείας ἢ πατρίδος.
 τότε δὲ Σουλπίκιον δημαρχοῦντα ἔτι, καὶ σὺν αὐτῷ
 Μάριον ἐξάκις ὑπατευκότα, καὶ τὸν Μαρίου παῖδα
 10 καὶ Πόπλιον Κέθηγον καὶ Ἰούνιον Βροῦτον, καὶ Γναῖον
 καὶ Κόιντον Γράνιον, καὶ Πόπλιον Ἀλβινοσανὸν καὶ
 Μᾶρκον Λαιτώριον, ἐτέρους τε ὅσοι μετ' αὐτῶν, ἐς
 δώδεκα μάλιστα, ἐκ Ῥώμης διεπεφεύγεσαν, ὡς στάσιν
 ἐγείραντας καὶ πολεμήσαντας ὑπάτοις, καὶ δούλοις κη-
 15 ρύξαντας ἐλευθερίαν ἐς ἀπόστασιν, πολεμίους Ῥωμαίων
 ἐψήφιστο εἶναι, καὶ τὸν ἐντυχόντα νηπιονὶ κτείνειν ἢ
 ἀνάγειν ἐπὶ τοὺς ὑπάτους· τὰ τε ὄντα αὐτοῖς ἐδεδή-
 μευτο. καὶ ζητηταὶ διέθρον ἐπὶ τοὺς ἄνδρας· οἱ Σουλ-
 πίκιον μὲν καταλαβόντες ἔπειναν, ὁ δὲ Μάριος αὐτοὺς 61
 20 ἐς Μιντούρνας διέφυγεν, ἔρημος ὑπηρέτου τε καὶ θε-
 ράποντος. καὶ αὐτὸν οἱ τῆς πόλεως ἄρχοντες, ἀνα-
 παυόμενον ἐν οἴκῳ ζοφῶδει, δεδιότες μὲν τὸ κήρυγμα
 τοῦ δήμου, φυλαττόμενοι δὲ ἀνδρὸς ἐξάκις ὑπατεύσαν-
 τος καὶ πολλὰ καὶ λαμπρὰ εἰργασμένου ἀνθένται γενέ-
 25 σθαι, Γαλάτην ἄνδρα ἐπιδημοῦντα μετὰ ξίφους ἐσ-

2. 3. ὡς <ἐς> πολεμίαν?* || 3. ἐσέβαλλεν A || || 11. Γρά-
 νιον] *Grannium* C. Γρανίω vel Γρανίους conl. Bekk || *Albi-*
nouanum C, ἀλβιδανὸν A Vi || '12. *Lectorium* C || 16. in ἐψή-
 φιστο offendit Schw, iniuria || 20. τε om. V || 24. ἀνθέντας
 A V || 25. ἐπιδημ.] *Galatam etiam carnificem publicum* C, quasi
 δήμιον legerit

ἐπεμψαν ἀνελεῖν. τὸν δὲ Γαλάτην φασὶν ἐν τῷ σκότῳ
 προσιόντα τῷ στιβαδίῳ δεῖσαι, δόξαντα τοὺς ὀφθαλ-
 μούς τοῦ Μαρίου πυρὸς ἀγγὴν καὶ φλόγα ἀφιέναι.
 ὡς δὲ καὶ ὁ Μάριος αὐτὸς ὑπανιστάμενος ἐκ τῆς εὐνῆς
 ἐνεβόησε παμμέγεθες αὐτῷ “ σὺ τολμᾶς κτεῖναι Γάιον 5
 Μάριον; ” προτροπάδην ὁ Γαλάτης ἔφρευγεν ἔξω διὰ
 θυρῶν, μεμηνότι ἰοικῶς καὶ βοῶν “ οὐ δύναμαι κτεῖ-
 ναι Γάιον Μάριον ”. ὅθεν καὶ τοῖς ἄρχουσιν, ἅτε καὶ
 τέως ταῦτα σὺν ὄκνῳ κεκρικόσιν, ἐνέπιπτε τι δαιμόνιον
 θεός καὶ μνήμη τῆς ἐκ παιδὸς ἐπιφημισθείσης τῷ ἀνδρὶ 10
 ἑβδόμης ὑπατείας· παιδὶ γὰρ ὄντι φασὶν ἐς τὸν κόλπον
 αἰτοῦ νεοττοὺς ἐπτά καταρρυῆναι, καὶ τοὺς μάντις
 62 εἰπεῖν ὅτι ἐπτάκις ἐπὶ τῆς μεγίστης ἀρχῆς ἔσοιτο. ταῦτ’
 οὖν οἱ τῆς Μιντούρνης ἄρχοντες ἐνθυμούμενοι, καὶ
 τὸν Γαλάτην ἐνθουν κατὰ δαίμονα καὶ περιδεᾶ νομί- 15
 ζοντες γεγονέναι, τὸν Μάριον ἀντίκα τῆς πόλεως ἐξ-
 ἐμπεπον ὅπῃ δύναίτο σώζεσθαι. ὁ δὲ συγγιγνώσκων
 ἑαυτῷ ζητουμένῳ τε ἐκ Σύλλα καὶ πρὸς ἱππέων δι-
 ωκομένῳ, ὁδοὺς ἀτριβεῖς ἐπὶ θάλασσαν ἤλατο, καὶ καλύ-
 βης ἐπιτυχῶν ἀνεπαύετο, φυλλάδα ἐπιβαλόμενος τῷ 20
 σώματι. ψόφου δ’ αἰσθόμενος ἐς τὴν φυλλάδα ὑπ-
 ἐκρύφθη, καὶ μᾶλλον ἔτι αἰσθόμενος ἐς σκάφος ἀλιέως
 πρεσβύτου παρόρμου, βιασάμενος τὸν πρεσβύτην, ἐσ-
 ἤλατο χειμῶνος ὄντος, καὶ τὸ πείσμα κόψας καὶ τὸ
 ἰστίον πετάσας ἐπέτρεψε τῇ τύχῃ φέρειν. κατήχθη δὲ 25
 ἐς τινα νῆσον, ὅθεν νεῶς οἰκείων ἀνδρῶν παραπλευού-
 σης ἐπιτυχῶν ἐς Λιβύην ἐπέρα. εἰργόμενος δὲ καὶ

1. ἐν σκότῳ? * || 4. ὑπανιστάμενος Vi, ἐπαν. A, vulgo ||
 5. ἐνεβόησε AV, ἀνεβ. i, vulgo || 6. malim ἐφρυγεν || 9. τέως om.
 V || 15. mirum hyperbaton || 17. ὅποι i

Λιβύης ὡς πολέμιος ὑπὸ Σεξιλλίου ἡγουμένου, διεχεί-
μαζεν ἐν τῇ θαλάσῃ, μικρὸν ὑπὲρ Λιβύην ἄνω ἐν
τοῖς Νομάδων ὄροις. καὶ αὐτῶν θαλασσεύοντι δεῦρο
κατὰ πύστιν ἐπέπλευσαν τῶν συγκατεγνωσμένων Κέθη-
5 γός τε καὶ Γράνιος καὶ Ἀλβινοθανὸς καὶ Λαιτώριος
καὶ ἕτεροι, καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Μαρτίου· οἱ ἐς μὲν Ἴεμ-
ψάλαν τὸν Νομάδων δυνάστην ἀπὸ Ῥώμης διέφυγον,
ὑποψία δ' ἐκδόσεως ἐκείθεν ἀπέδρασαν.

οἱ μὲν δὴ, καθὰ καὶ Σύλλας ἐπεπράχει, βιάσασθαι
10 τὴν πατρίδα διανοούμενοι, στρατιὰν δ' οὐκ ἔχοντες,
περιέβλεπον εἴ τι συμβαίῃ· ἐν δὲ Ῥώμῃ Σύλλας μὲν, 63
ὄπλοις τὴν πόλιν ὄδε πρῶτος καταλαβὼν τε καὶ δυνη-
θεὶς ἂν ἴσως ἤδη μοναρχεῖν, ἐπεὶ τοὺς ἐχθροὺς ἡμύ-
νατο, τὴν βίαν ἐκὼν ἀπέθετο, καὶ τὸν στρατὸν ἐς
15 Καπύην προπέμψας αὐθις ἤρχεν ὡς ὕπατος, οἱ δὲ τῶν
ἐξελαθέντων στασιῶται, ὅσοι τῶν πλουσίων, καὶ γύ-
ναια πολλὰ πολυχρήματα, τοῦ δέους τῶν ὄπλων ἀνα-
πνεύσαντες ἠρεθίζοντο ὑπὲρ καθόδου τῶνδε τῶν ἀν-
δρῶν, καὶ οὐδὲν σπουδῆς ἢ δαπάνης ἐς τοῦτο ἀπέλειπον,
20 ἐπιβουλεύοντες καὶ τοῖς τῶν ὑπάτων σώμασιν ὡς οὐκ
ἐνὸν τῶνδε περιόντων ἐκείνοις κατελθεῖν. Σύλλα μὲν
δὴ καὶ παυσάμενῳ τῆς ἀρχῆς στρατὸς ἦν, ὁ ἐψηφισμέ-
νος ἐπὶ Μιθριδάτην, ἐς σωτηρίαν αὐτοῦ φύλαξ· Κόιν-
τον δὲ Πομπήιον, τὸν ἕτερον ὕπατον, ὁ δῆμος οἰκτεί-

1. Σεξιλλίου ex Plut. Mar. c. 40 corr. Schw, quae con-
iectura numis Hadrumeti cuspis confirmatur, cf. Wehrmann
'fast. praet.' p. 26. σεξιλλίου libri || <τοῦ> ἡγ.* || 5. ἀλβιανὸς V,
ἀλβινιανὸς Ai || Lectorius C || 6. Μαρτίου] Μάριος?* || ἱεμψάλαν
A || 15. αὐθις non vertit C || 16. ἐξελαθέντων AV, ἐξελεθόντων i ||
17. malim aut <ἀπὸ> aut <ἐκ> τοῦ δέους* || 18. ἠρεθίζοντο]
hortabantur C

ρων τοῦ δέους ἐψηφίσατο ἄρχειν Ἰταλίας καὶ ἑτέρου
 τοῦ περὶ αὐτὴν στρατοῦ, τότε ὄντος ὑπὸ Γναίῳ Πομ-
 πηίῳ. τοῦθ' ὁ Γναῖος πυθόμενός τε καὶ δυσχεράνας
 ἴκοντα μὲν τὸν Κόιντον εἰς τὸ στρατόπεδον ἐσδέξατο,
 καὶ τῆς ἐπιούσης τι χρηματίζοντος ὑπεχώρησε μικρὸν
 οἷα ιδιότης, μέχρι τὸν ὑπατον πολλοὶ καθ' ὑπόκρισιν
 ἀκροάσεως περιστάντες ἔπειναν. καὶ φυγῆς τῶν λοι-
 πῶν γενομένης ὁ Γναῖος αὐτοῖς ὑπήντα, χαλεπαίνων
 ὡς ὑπάτου παρανόμως ἀνηρημένου· δυσχεράνας δ'
 ὅμως εὐθὺς ἤρχεν αὐτῶν. ἐξαγγελθέντος δ' εἰς τὴν 10
 πόλιν τοῦ Πομπηίου φόνου, αὐτίκα μὲν ὁ Σύλλας περι-
 δεῆς ἐφ' ἑαυτῷ γενόμενος τοὺς φίλους περιήγετο
 πανταχοῦ καὶ νυκτὸς ἀμφ' αὐτὸν εἶχεν, οὐ πολὺ δ'
 ἐπιμείνας εἰς Καπύην ἐπὶ τὸν στρατὸν ἀκεῖθεν εἰς τὴν
 Ἀσίαν ἐξήλασεν. οἱ δὲ τῶν φυγάδων φίλοι Κίννα τῷ 15
 μετὰ Σύλλαν ὑπατεύοντι θαρροῦντες, τοὺς νεοπολίτας
 ἠρέδιζον εἰς τὸ ἐνθύμημα τοῦ Μαρίου, ταῖς φυλαῖς
 ἀξιοῦν ἀναμιχθῆναι, ἵνα μὴ τελευταῖοι ψηφιζόμενοι
 πάντων ὣσιν ἄκυροι. τοῦτο δὲ προοίμιον τῆς αὐτοῦ
 τε Μαρίου καὶ τῶν ἀμφὶ τὸν ἄνδρα καθόδου. ἀνθ- 20
 ισταμένων δὲ τῶν ἀρχαίων κατὰ κράτος, Κίννας μὲν
 τοῖς νεοπολίταις συνέπραττε, νομιζόμενος ἐπὶ τῷδε
 τριακόσια δωροδοκῆσαι τάλαντα, τοῖς δ' ἀρχαίοις ὁ

1. ἐψηφίσαντο i || 6. πολλοὶ mihi dubium. fort. ὀπλίται vel
 nim. || 7. λοιπῶν] malim αἰτίων || 8. χαλεπαίνων] exspectabas
 χαλεπαίνειν ὑποκρινόμενος vel sim. || 10. ὅμως] eoque modo C,
 i. e. οὕτως] || ἤρχεν VCA, ἤρχον A¹ ex corr., i. <αὐ> ἤρχεν
 coni. Schw. malim εὐθὺς <αὐθις> ἤρξεν* || αὐτῷ, 1 litt. (ν
 nimirum) post τῷ eras., A || 12. ἐφ' ἑαυτῶν A || 14. ἐπὶ τὴν
 Ἀσίαν i || 17. imo ταῖς φυλαῖς <πάσαις> vel sim.* || 18. ἀξιοῦν-
 τες i || 19. <ἦν> τῆς? * uidebatur esse C || 19. 20. τῆς αὐτοῦ μαρίου
 τε καὶ V

ἕτερος ὑπατος Ὀκτάκιος. καὶ οἱ μὲν ἀμφὶ τὸν Κίνναν
 προλαβόντες τὴν ἀγορὰν μετὰ κεκρυμμένων ξιφιδίων,
 ἐβόων ἐς τὰς φυλὰς πάσας ἀναμιγῆναι· τὸ δὲ καθαρώ-
 τερον πλῆθος ἐς τὸν Ὀκτάκιον ἐχώρει, καὶ οἶδε μετὰ
 5 ξιφιδίων. ἔτι δ' αὐτῷ κατὰ τὴν οἰκίαν τὸ μέλλον περι-
 ορωμένῳ ἐξαγγέλλεται τοὺς πλέουας δημάρχους κωλύειν
 τὰ γινόμενα, θόρυβον δὲ τῶν νεοπολιτῶν εἶναι καὶ
 ἀπογύμνωσιν ἤδη τῶν ξιφιδίων περὶ ὁδὸν ἐς τοὺς ἀντι-
 λέγοντας δημάρχους ἀναπηδῶντων ἐπὶ τὰ ἔμβολα. ὧν
 10 Ὀκτάκιος πνυθόμενος κατέβαινε διὰ τῆς ἱερᾶς ὁδοῦ
 μετὰ πικνοῦ πάνυ πλῆθους, καὶ οἷα χειμάρρους ἐς τὴν
 ἀγορὰν ἐμπεσὼν ὥσατο μὲν διὰ μέσων τῶν συνεστῶ-
 των καὶ διέστησεν αὐτούς, ὥς δὲ κατέπληξεν, ἐς τὸ
 τῶν Διοσκούρων ἱερὸν παρῆλθε, τὸν Κίνναν ἐκτρεπό-
 15 μενος. ὅσοι δ' αὐτῷ συνῆσαν, χωρὶς ἐπαγγέλματος
 ἐμπεσόντες τοῖς νεοπολίταις ἔκτεινάν τε πολλούς, καὶ
 ἑτέρους φεύγοντας ἐπὶ τὰς πύλας ἐδίωκον. Κίννας δὲ 65
 θαρρήσας μὲν τῷ πλήθει τῶν νεοπολιτῶν καὶ βιάσε-
 σθαι προσδοκήσας, παρὰ δόξαν δ' ὄρων τὸ τόλμημα
 20 τῶν ὀλιγωτέρων ἐπικρατοῦν, ἀνὰ τὴν πόλιν ἔθει τοὺς
 θεράποντας ἐπ' ἐλευθερίᾳ συγκαλῶν. οὐδενὸς δ' αὐτῷ
 προσιόντος, ἐξέδραμεν ἐς τὰς ἀγχοῦ πόλεις τὰς οὐ πρό
 πολλοῦ πολίτιδας Ῥωμαίων γενομένας, Τίβυρτόν τε
 καὶ Πραινεστὸν καὶ ὅσαι μέχρι Νώλης, ἐρεθίζων ἅπαν-
 25 τας ἐς ἀπόστασιν, καὶ χρήματα ἐς τὸν πόλεμον συλ-
 λέγων. ταῦτα δ' ἐργαζομένῳ τε καὶ ἐπινοοῦντι τῷ Κίννα
 προσέφυγον ἀπὸ τῆς βουλῆς οἱ τὰ αὐτὰ ἐφρόνουν, Γαίος

8. περὶ ὁδὸν] *per angiportus* C. fort. καὶ ἐπηρεασμὸν (vel ἐπήρειαν) τῶν ἐς vel sim. || 14. ἐκτρεπόμενος V (-οι A), ἐντρ. b d, ἀνατρ. a || 18. βιάσασθαι i || 19. παραδόξως V || 24. ὅσαι <ἄλλαι>? *

τε Μιλώνιος καὶ Κόιντος Σερτώριος καὶ Γάιος Μάριος
 ἕτερος. ἡ μὲν δὴ βουλὴ τὸν Κίνναν, ὡς ἐν κινδύνῳ
 τε τὴν πόλιν καταλιπόντα ὕπατον καὶ δούλοις ἐλευ-
 θερίαν κηρύξαντα, ἐψηφίσατο μήτε ὕπατον μήτε πολί-
 τὴν ἔτι εἶναι, καὶ Λεύκιον Μερόλαν χειροτόνησαν ἀντ' 5
 αὐτοῦ, τὸν ἱερέα τοῦ Διός. λέγεται δ' οὗτος ὁ ἱερεὺς
 φλαμέντας, καὶ πιλοφορεῖ μόνος αἰεὶ, τῶν ἄλλων ἱερέων
 ἐν μόναις πιλοφορούντων ταῖς ἱερουργίαις. Κίννας δ'
 ἐς Καπύην τραπόμενος, ἐνθα Ῥωμαίων στρατὸς ἄλλος 10
 ἦν, τοὺς τε ἄρχοντας αὐτοῦ καὶ ὅσοι ἀπὸ τῆς βουλῆς
 ἐπεδήμουν ἐθεράπευε, καὶ παρελθὼν ὡς ὕπατος ἐς
 μέσους τὰς τε ράβδους καθείλεν οἷα ἰδιώτης, καὶ δα-
 κρύσας ἔφη "παρὰ μὲν ὑμῶν, ὦ πολῖται, τὴν ἀρχὴν
 τήνδε ἔλαβον· ὁ γὰρ δῆμος χειροτόνησεν· ἡ βουλὴ δ'
 ἀφείλετό με χωρὶς ὑμῶν. καὶ τάδε παθὼν ἐν οἰκείοις 15
 κακοῖς ὑπὲρ ὑμῶν ὅμως ἀγανακτῶ· τί γὰρ ἔτι τὰς φυ-
 λὰς ἐν ταῖς χειροτονίαις θεραπεύομεν, τί δὲ ὑμῶν δεό-
 μεθα, ποῦ δὲ ἔσεσθε τῶν ἐκκλησιῶν ἢ χειροτονιῶν ἢ
 τῶν ὑπατειῶν ἔτι κύριοι, εἰ μὴ βεβαιώσετε μὲν ἂ δι-
 66 δοτε, ἀφαιρήσεσθε δ' ὅταν αὐτοὶ δοκιμάσητε." ταῦτ' 20
 εἰπὼν ἐς ἐρέθισμα, καὶ πολλὰ περὶ αὐτοῦ κατοικτισά-
 μενος, τὴν τε ἐσθῆτα κατέρρηξε, καὶ ἀπὸ τοῦ βήματος
 καταθορῶν ἔρριπεν αὐτὸν ἐς μέσους, καὶ ἔκειτο ἐπὶ
 πλεῖστον, ἕως ἐπικλασθέντες ἀνέστησάν τε αὐτόν, καὶ
 καθίσαντες αὐθις ἐπὶ τοῦ θρόνου τὰς τε ράβδους ἀν- 25

1. *Meloni* C || de hoc Mario v. Drumann t. II p. 461
 adn. 97 || 3. καταλιπόντα <όντα> ὕπατον? * || 5. *Μερόλλαν* AV,
 A constanter || 7. φλαμέντας] φλάμεν διάλις coni. Bekk || 9. ἄλ-
 λος στρατὸς V || 11. 12. ἐς μέσον b || 20. ἀφαιρεθήσεσθε i, male ||
 24. ἐπικλασθέντες] *illachrymantes* C, cf. ad p. 553, 21 || 25. τε
 post τὰς om. AV

έσχον, καὶ θαρρεῖν οἷα ὕπατον ἐκέλευον, καὶ σφᾶς ἄγειν
 ἐφ' ὅτι χηῆροι. τῆς δ' ἀφορμῆς εὐθύς οἱ ἄρχοντες
 αὐτῶν ἐπέβαινον, καὶ ᾤμνον τῷ Κίννα τὸν ὄρκον τὸν
 στρατιωτικόν, καὶ τοὺς ὑφ' αὐτὸν ἕκαστος ἐξώρκου.
 5 ὁ δ', ἐπεὶ οἱ ταῦτ' εἶχεν ἀσφαλῶς, ἐπὶ τὰς συμμαχίδας
 πόλεις διέθει, καὶ ἠρέθιζε κἀκείνους ὡς διὰ τούσδε
 μάλιστα τὴν συμφορὰν αὐτῷ γενομένην. οἱ δὲ κρή-
 ματὰ τε αὐτῷ καὶ στρατιὰν συνετέλουν. καὶ πολλοὶ καὶ
 τῶν ἐν Ῥώμῃ δυνατῶν ἕτεροι πρὸς αὐτὸν ἀφικνοῦντο,
 10 οἷς ἀπήρεσκεν ἢ τῆς πολιτείας εὐστάθεια.

καὶ Κίννας μὲν ἀμφὶ ταῦτ' ἐγίννετο, Ὀκτάκιος δὲ
 καὶ Μερόλας οἱ ὕπατοι τὸ μὲν ἄστν τάφροις καὶ τει-
 χῶν ἐπισκευαῖς ὠχύρουν, καὶ μηχανήματα ἐφίστανον,
 ἐπὶ δὲ στρατιὰν ἔς τε τὰς ἑτέρας πόλεις τὰς ἔτι σφῶν
 15 κατηκόους καὶ ἔς τὴν ἀγχοῦ Γαλατίαν περιέπεμπον,
 Γναῖόν τε Πομπήιον, ἀνθύπατον ὄντα καὶ στρατευ-
 μάτων περὶ τὸν Ἰόνιον ἠγούμενον, ἐκάλουν κατὰ σπου-
 δὴν ἐπικουρεῖν τῇ πατρίδι. ὁ δ' ἦλθε, καὶ πρὸς ταῖς 67
 Κολλίναις πύλαις ἐστρατοπέδευσε· καὶ ὁ Κίννας ἐπελ-
 20 θὼν αὐτῷ παρεστρατοπέδευεν. Γάιος δὲ Μάριος τού-
 των πνθόμενος ἔς Τυρρηνίαν κατέπλευσεν ἅμα τοῖς
 συνεξελαθεῖσι καὶ θεράπουσιν αὐτῶν ἐπελθοῦσιν ἀπὸ
 Ῥώμης, ἔς πεντακοσίους μάλιστα πού γεγονόσιν. ῥυ-
 πῶν δ' ἔτι καὶ κόμης ἔμπλεως ἐπήει τὰς πόλεις,

1. οἷα ὕπατον ante vel post σφᾶς transponenda? * || 3. αὐτῶν
 om. i || 7. αὐτῷ*, αὐτῷ libri || 8. αὐτῷ errore post καὶ στρατιὰν
 posuit Schw, vulgo || καὶ στρατιὰν om. i || 9. ἕτεροι non vertit C ||
 15. λατίαν AV || 16. στρατευμάτων] στρατοῦ p. 627, 2 || 17. ἐκά-
 λουν] ἐκέλευον? * || 18. πρὸς AV, περὶ i. de re cf. Jordan 'To-
 pogr.' I, 1 p. 243 adn. 80 || 20. malim παρεστρατοπέδευεν* ||
 23. ἔς πεντακοσίους μ. π.] mille, additis tamen Numidis, sec.
 Plut. Mar. 41 (cf. Gran. Licin. p. 23, 21 A Bonn.) fuerunt

οίκτρος ὀφθῆναι· μάχας τε καὶ τρόπαια αὐτοῦ Κιμβρικὰ καὶ ἔξ ὑπατείας ὑπερεκαίρων; καὶ περὶ τῆς χειροτονίας ἀφόδρα αὐτοῖς ἐπιθυμοῦσιν ἐπαγγελλόμενός τε καὶ πιστός εἶναι δοκῶν, συνήγαγε Τυρρηνοῶν ἑξακισχιλίους, καὶ ἔς Κίνναν διῆλθεν ἀσμένως αὐτὸν ἐπὶ κοινωνίᾳ τῶν 5 παρόντων δεχόμενον. ὡς δὲ ἀνεμίχθησαν, ἔστρατοπέδου ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ Τιβέριος, ἔς τρία διαιρέθιντες, Κίννας μὲν καὶ Κάρβων σὺν αὐτῷ τῆς πόλεως ἀντικρῦ, Σερτώριος δὲ ὑπὲρ τὴν πόλιν ἄνω, καὶ Μάριος πρὸς τῇ θαλάσῃ, ξυγγύντες οἶδε τὸν ποταμὸν 10 καὶ γεφυροῦντες, ἵνα τὴν πόλιν ἀφέλοιτο τὴν σιταγωγίαν. Μάριος δὲ καὶ Ὅστια εἶλε καὶ διήρπαξε, καὶ Κίννας ἐπιπέμψας Ἀρίμινον κατέλαβε, τοῦ μή τινα στρατιὰν ἔς τὴν πόλιν ἐπελθεῖν ἐκ τῆς ὑπηκόου Γαλα- 68 τίας. οἱ δὲ ὕπατοι δεδιότες, καὶ στρατιᾶς ἄλλης δεόμε- 15 νοι, Σύλλαν μὲν οὐκ εἶχον καλεῖν ἔς τὴν Ἀσίαν ἤδη πεπερακότα, Καικίλιον δὲ Μέτελλον, τὰ λείψανα τοῦ συμμαχικοῦ πολέμου πρὸς Σαννίτας διατιθέμενον, ἐκέλευον, ὅπη δύναίτο εὐπρεπῶς διαλυσάμενον, ἐπικουρεῖν τῇ πατρίδι πολιορκουμένη. οὐ συμβαίνοντος δὲ Σαν- 20 νίταις ἔς ἃ ἦτον τοῦ Μετέλλου, ὁ Μάριος αἰσθόμενος συνέθετο τοῖς Σαννίταις ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἦτον παρὰ τοῦ Μετέλλου. ὧδε μὲν δὴ καὶ Σαννίται Μαρίῳ συν-

1. οἰκτρῶς, os sup. ὡς a m. 1, V || 5. ἐπὶ κοινωνίᾳ τῶν παρόντων] ἐπὶ κοινωνίᾳ πραγμάτων κεκληκώς Plut. Sert. 5. ad belli societatem C || 8. σὺν αὐτῷ] cum suis C || 12. διήρπαξε] malim διήρπασε* || 13. Ἀρίμινον A V i, ut multis aliis locis || ne exercitus quisquam ex populis urbi parentibus aut ex Gallia romam commeare posset C || 14. ἔς om. i || 18. διατιθ. πρὸς Σανν. V || πρὸς] circa C, i. e. περὶ, bene || 20. οὐ συμβ.] cf. Cass. D. fr. 102, 10 Bk.: κελεύσαντες αὐτῷ πρὸς τοὺς Σαννίτας . . συμβῆναι

εμάχουν· Κλαύδιον δὲ Ἄππιον χιλιάρχον, τειχοφυλακοῦντα τῆς Ῥώμης τὸν λόφον τὸν καλούμενον Ἴάνουκλον, εὖ ποτὲ παθόντα ὑφ' ἑαυτοῦ τῆς [εὐεργεσίας ἀναμνήσας ὁ Μάριος ἐς τὴν πόλιν ἐσῆλθεν, ὑπανοιχθεί-

5 σης αὐτῷ πύλης περὶ ἔω, καὶ τὸν Κίνναν ἐσεδέξατο. ἀλλ' οὗτοι μὲν ἀντίκα ἐξεώσθησαν, Ὀκταίου καὶ Πομπηίου σφίσιν ἐπιδραμόντων· κεραυνῶν δὲ πολλῶν ἐς τὸ τοῦ Πομπηίου στρατόπεδον καταφραγόντων, ἄλλοι τε τῶν ἐπιφανῶν καὶ ὁ Πομπήιος ἀπώλετο.

10 Μάριος δ' ἐπεὶ τῆς ἀγορᾶς τῆς ἐκ τε θαλάσσης καὶ ἄνωθεν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ φερομένης κατέσχευε, ἐπὶ τὰς ἀγχοῦ τῆς Ῥώμης πόλεις διειτρόχαζεν, ἐνθα σίτος ἦν τοῖς Ῥωμαίοις προσεσωρευμένος. ἄφνω δὲ τοῖς φρουροῦσιν αὐτὸν ἐπιπίπτων εἶλε μὲν Ἄντιον καὶ Ἀρικίαν

15 καὶ Λανούριον καὶ ἄλλας πόλεις, ἔστιν ἂν καὶ προδιδόντων τινῶν· ὡς δὲ καὶ τῆς κατὰ γῆν ἐκράτησεν ἀγορᾶς, εὐθαρσῶς ἐβάδιζεν ἐπὶ τὴν Ῥώμην ἀντίκα διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς καλουμένης Ἀππίας, πρὶν τινα αὐτοῖς ἀγορὰν ἄλλην ἐτέρωθεν ἀχθῆναι. τοῦ δ' ἄστεος ἑκατὸν

20 σταδίους αὐτός τε καὶ Κίννας καὶ οἱ στρατηγοῦντες αὐτοῖς Κάρβων τε καὶ Σερτώριος ἀποσχόντες ἐστρατοπέδευσαν, Ὀκταίου καὶ Κράσσου καὶ Μετέλλου περὶ τὸ ὄρος τὸ Ἀλβανὸν αὐτοῖς ἀντικαθημένων καὶ τὸ μέλλον ἐσεσθαι περιβλεπομένων, ἀρετῇ μὲν ἔτι καὶ

25 πλήθει νομιζομένων εἶναι κρείττωνων, ὀκνούντων δ'

3. ὑπ' αὐτοῦ V || 5. ἐπεδέξατο A, *unaque Cinnam introducit* C, unde ἐπεισεδέξατο con. Schw || 7 sq. cf. Klebs 'de aet. Sull. script.' p. 14 sq. || 14. αὐτὸν] *expectabas* αὐτὰς || 15. ἔστιν ἂς con. Bekk, *probabiliter* || 17. ἀντίκα] *iterum* C, i. e. αὐτίς, bene || 20. συστρατηγοῦντες? * || 25. νομιζομένων] *νομιζόντων?* *

ὑπὲρ ὅλης ὀξέως κινδυνεῦσαι τῆς πατρίδος διὰ μάχης
 μᾶς. ὡς δὲ περιπέμψας ὁ Κίννας περὶ τὸ ἄστυ κήρυ-
 κας ἐδίδου τοῖς ἐς αὐτὸν αὐτομολοῦσι θεράπουσιν ἐλευ-
 θερίαν, κατὰ πλῆθος ἠντομόλουν ἀντίκα· καὶ ἡ βουλή
 ταραττομένη, καὶ πολλὰ καὶ δεινὰ, εἰ βραδύνειεν ἡ σιτο- 5
 δία, παρὰ τοῦ δήμου προσδοκῶσα, μετέπιπτε τῇ γνώμῃ,
 καὶ πρέσβεις περὶ διαλύσεων ἐς τὸν Κίνναν ἔπεμπον.
 ὁ δὲ αὐτοὺς ἤρετο πότερον ὡς πρὸς ὕπατον ἔλθοιεν
 ἢ πρὸς ἰδιώτην. ἀπορησάντων δ' ἐκείνων καὶ ἐς τὸ
 ἄστυ ἐκανελθόντων, πολλοὶ καὶ τῶν ἐλευθέρων ἤδη 10
 κατὰ πλῆθος πρὸς τὸν Κίνναν ἐξεπήδων, οἱ μὲν περὶ
 τῷ λιμῷ δεδιότες, οἱ δὲ πρὸ πολλοῦ τὰ ἐκείνων αἰρού-
 μενοι καὶ τὴν ῥοπήν τῶν γιγνομένων περιμένοντες.
 70 Κίννας δ' ἤδη καταφρονητικῶς τῷ τείχει ἐπλησίαζε,
 καὶ ἀποσχῶν ὅσον βέλους ὄρμην ἐστρατοπέδευεν, ἀπο- 15
 ρούντων ἔτι καὶ δεδιότων καὶ ὀκνούντων ἐπιχειρεῖν
 αὐτῷ τῶν ἀμφὶ τὸν Ὀκτάκιον διὰ τὰς αὐτομολίας τε
 καὶ διαπρεσβεύσεις. ἡ δὲ βουλή πάνυ μὲν ἀποροῦσα,
 καὶ δεινὸν ἠγουμένη Λεύκιον Μερόλαν, τὸν ἱερέα τοῦ
 Διός, ὑπατεύοντα ἀντὶ τοῦ Κίννα καὶ οὐδὲν ἐς τὴν 20
 ἀρχὴν ἀμαρτόντα ἀφελέσθαι, ἄκουσα δ' ὁμως ὑπὸ τῶν
 συμφορῶν αὐτίς ἐς τὸν Κίνναν [ταῦς] πρέσβεις ἔπεμ-
 πεν ὡς πρὸς ὕπατον. οὐδέν τε χρηστὸν ἔτι προσδοκῶν-
 τες τοῦτο μόνον ἤτουν, ἐπομόσαι σφίσι τὸν Κίνναν

3. αὐτὸν] αὐτὸν? * || αὐτομολοῦσι bene habet || 7. ὑπὲρ
 διαλ. i || 8. ἤρετο πότερον ὡς Musgr, πότ. ἤρ. ὡς Schw, vulgo,
 πρότερον ἤρετο ὡς AVi, πρ. ἤ. <εἰ> ὡς Steph. an ad se tan-
 quam ad consulem C || 12. αἰρούμενοι] malim ἠρημένοι || 13. ma-
 lim περιμείναντες || 18. διαπρεσβεύσεις i || 20. 21. οὐδὲν ἀμαρ-
 τότητα τὴν ἀρχὴν ἀφελέσθαι coni. Musgr. et sic vertit C: cum
 nihil deliquisset dignitate spoliare || 21. ἄκουσα] ἀλοῦσα? * || ὑπὸ
 AV, ἐπὶ i || 22. τοὺς del. Nauckius

φόνον οὐκ ἐργάσεσθαι. ὃ δὲ ὁμόσαι μὲν οὐκ ἤξιωσεν,
 ὑπέσχετο δὲ καὶ ᾧδε, ἐκῶν οὐδενὶ σφαγῆς αἷτιος ἐσε-
 σθαι. Ὀκτάειον δ' ἤδη περιοδεύσαντα καὶ κατ' ἄλλας
 πύλας ἐς τὴν πόλιν ἐσελθόντα ἐκέλευσεν ἐκστῆναι τοῦ
 5 μέσου, μή τι καὶ ἄκοντος αὐτοῦ πάθοι. ὃ μὲν δὴ
 ταῦτ' ἐπὶ βήματος ὑψηλοῦ, καθάπερ ὕπατος, τοῖς πρέ-
 σβεσιν ἄνωθεν ἀπεκρίνατο. Μάριος δ' αὐτῷ παρεστῶς
 παρὰ τὸν θρόνον ἠσύχαζε μὲν, ἐδήλου δὲ τῇ δριμύ-
 τητι τοῦ προσώπου πόσον ἐργάσεται φόνον. δεξαμένης
 10 δὲ ταῦτα τῆς βουλῆς, καὶ καλοῦσης ἐσελθεῖν Κίνναν
 τε καὶ Μάριον (ἦσθοντο γὰρ δὴ Μαρτίου μὲν εἶναι
 τὰ ἔργα τάδε πάντα, Κίνναν δ' αὐτοῖς ἐπιγράφεσθαι),
 σὺν εἰρωνείᾳ σφόδρα ὁ Μάριος ἐπιμειδιῶν εἶπεν οὐκ
 εἶναι φυγάσιν ἐσόδους. καὶ εὐθύς οἱ δήμαρχοι τὴν
 15 φυγὴν αὐτῷ τε, καὶ ὅσοι ἄλλοι κατὰ Σύλλαν ὕπατου
 ἐξελέησαντο, ἐψηφίσαντο λελύσθαι.

οἱ μὲν δὴ δεχομένων αὐτούς σὺν δέει πάντων ἐσ- 71
 ἦσαν ἐς τὴν πόλιν, καὶ τὰ τῶν ἀντιπράξαι σφίσι δο-
 κούντων ἀκωλύτως πάντα διηροπάζετο. Ὀκταεῖω δὲ
 20 Κίννας μὲν καὶ Μάριος ὄρκους ἐπεπόμεσαν, καὶ θύται
 καὶ μάντις οὐδὲν πείσεσθαι προύλεγον, οἱ δὲ φίλοι
 φυγεῖν παρήνουν. ὃ δ' εἰπὼν οὐποτε προλείψειν τὴν
 πόλιν ὕπατος ᾧν, ἐς τὸ Ἰάνουκλον, ἐκστάς τοῦ μέσου,
 διῆλθε μετὰ τῶν ἐπιφανεστάτων καὶ τινος ἔτι καὶ στρα-

1. ἐργάσεσθαι*, ἐργάσασθαι libri || 2. δὲ καὶ ᾧδε; ἐκῶν] δ' ἐκῶν Nauckius || 4. ἐκέλευεν Vi || 5. αὐτοῦ*, αὐτοῦ libri || 6. ὕπατος, <καθήμενος>? Κίννας μὲν οὖν ὡς ὕπατος ἐπὶ τοῦ δίφρου καθήμενος Plut. Mar. 43. e tribunali C || 13. σφόδρα om. C. fort. σφοδρᾶ praestat scribi || 16. ἐψηφίσαντο] cf. cap. 86: Κάρβων Μέτελλόν τε καὶ τοὺς ἄλλους . . . ἐψηφίζετο εἶναι πολεμίους || 22. φυγὴν παρήνουν ab || 23. ἐς τὸν Ἰάν. a. de ipsa verbi forma v. Jordan 'Topogr.' t. I, 1 p. 197 adn. 75.

τοῦ, ἐπὶ τε τοῦ θρόνου προικάθητο τὴν τῆς ἀρχῆς
 ἐσθῆτα ἐπικείμενος, ῥάβδων καὶ πελέκεων ὡς ὑπάτω
 περικειμένων. ἐπιθέοντος δ' αὐτῷ μετὰ τινῶν ἱππέων
 Κηρσωρίνου, καὶ πάλιν τῶν φίλων αὐτὸν καὶ τῆς
 παρεστῶσης στρατιᾶς φυγεῖν παρακαλούντων. καὶ τὸν 6
 ἵππον αὐτῷ προσαγόντων, οὐκ ἀνασχόμενος οὐδὲ ὑπ-
 αναστῆναι τὴν σφαγὴν περιέμενεν. ὁ δὲ Κηρσωρίνος
 αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν ἐκτεμῶν ἐκόμισεν εἰς Κίνναν, καὶ
 ἐρεμάσθη πρὸ τῶν ἐμβόλων ἐν ἀγορᾷ πρώτου τοῦδε
 ὑπάτου. μετὰ δ' αὐτὸν καὶ τῶν ἄλλων ἀναιρουμένων 10
 ἐκήρηναντο αἱ κεφαλαί, καὶ οὐ διέλιπεν ἔτι καὶ τότε
 τὸ μύσος, ἀρξάμενόν τε ἀπὸ Ὀκταβίου καὶ εἰς τοὺς
 ἔπειτα ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ἀναιρουμένους περιόν. ζητη-
 ταί δ' ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτίκα ἐξέθρον τούς τε ἀπὸ
 τῆς βουλῆς καὶ τῶν καλουμένων ἱππέων. καὶ τῶν μὲν 15
 ἱππέων ἀναιρουμένων λόγος οὐδεὶς ἔτι μετὰ τὴν ἀναί-
 ρεσιν ἐγίνετο, αἱ δὲ τῶν βουλευτῶν κεφαλαὶ πᾶσαι
 προκίθεντο πρὸ τῶν ἐμβόλων. αἰδώς τε θεῶν ἢ νέ-
 μεσις ἀνδρῶν ἢ φθόνου φόβος οὐδεὶς ἔτι τοῖς γιγνο-
 μένοις ἐπῆν, ἀλλ' εἰς ἔργα ἀνήμερα καὶ ἐπὶ τοῖς ἔργοις 20
 εἰς ὄψεις ἐτρέποντο ἀθεμίστους, κτιννύντες τε ἀνηλεῶς,
 καὶ περιτέμνοντες αὐχένας ἀνδρῶν ἤδη τεθνεώτων,
 καὶ προτιθέντες τὰς συμφορὰς εἰς φόβον ἢ κατάπληξιν
 ἢ θάνατον ἀθέμιστον.

6. προσαγόντων i, προσαγαγόντων AV, vulgo || 8. ἀποτε-
 μῶν i || 10. ὑπάτου <γενομένου>?* || 11. διέλιπεν] διέλειπεν?* ||
 12. τε] δῆ?* || 14. ἐχθροὺς fort. corruptum. exspectabas ἀπο-
 θανουμένους vel simile quid || 15. 16. καὶ τῶν μὲν ἱπ. ἀναιρ.
 om. i || 16. ἀναιρουμένων molestam || 20. ἀλλ' εἰς <τὰ> ἔργα Did,
 male || 21. κτιννύντες A, κτεινύντες ab, κτειννύντες d || ἀνη-
 λεῶς scripsi cum AV, νηλεῶς i, vulgo || 23. in. verbis τὰς συμ-

Γάιος μὲν δὴ Ἰούλιος καὶ Λεύκιος Ἰούλιος, δύο 72
 ἀλλήλοιν ἀδελφῶ, καὶ Ἀτίλιος Σερρανὸς καὶ Πόπλιος
 Λέντλος καὶ Γάιος Νεμετώριος καὶ Μᾶρκος Βαίβιος ἐν
 ὁδῷ καταληφθέντες ἀνηρέθησαν, Κράσσος δὲ μετὰ τοῦ
 5 παιδὸς διωκόμενος τὸν μὲν υἱὸν ἐφθάσε προανελεῖν,
 αὐτὸς δ' ὑπὸ τῶν διωκόντων ἐπανηρέθη. τὸν δὲ φή-
 τορα Μᾶρκον Ἀντώνιον ἔς τι χωρίον ἐκφυγόντα ὁ
 γεωργὸς ἐπικρύπτων καὶ ξενίζων ἔς πανδοχεῖον ἐπεμψε
 τὸν θεράποντα σπουδαιότερον τοῦ ἀνήθους οἶνον
 10 πρίασθαι· καὶ τοῦ καπήλου, τί δὴ σπουδαιότερον αἰτοίη,
 πνυθομένου, ὁ μὲν θεράπων ἐψιθύρισε τὴν αἰτίαν καὶ
 πριάμενος ἐπανῆλθεν, ὁ δὲ κάπηλος αὐτίκα ἔθει Μα-
 ρίῳ τοῦτο δηλώσων, καὶ ὁ Μάριος ἐπεὶ τε ἤκουσεν,
 ὑφ' ἡδονῆς ἀνέδραμεν ὡς αὐτὸς ὀρμήσων ἐπὶ τὸ ἔρ-
 15 γον. ἐπισχόντων δ' αὐτὸν τῶν φίλων, χιλίαρχος ἀπο-
 σταλεὶς στρατιώτας ἔς τὸ οἶκημα ἀνέπεμψεν, οὓς ὁ
 Ἀντώνιος ἡδὺς ὦν εἰπεῖν κατεκλήλει λόγοις μακροῖς,
 οἰκτιζόμενός τε καὶ πολλὰ καὶ ποικίλα διεξιῶν, ἕως ὁ
 χιλίαρχος ἀπορῶν ἐπὶ τῷ γιγνομένῳ αὐτὸς ἀνέδραμεν
 20 ἔς τὸ οἶκημα, καὶ τοὺς στρατιώτας εὐρῶν ἀκροωμένους
 ἔκτεινε τὸν Ἀντώνιον φητορεύοντα ἔτι, καὶ τὴν κεφα-

φορὰς usque ad ἀθέμιστον recte offendit Musgr. certo aut φόβον
 aut κατάπληξιν supervacaneum maleque ἀθέμιστον vocabulum
 repetitum || 1 sq. cf. Klebs 'de aetat. Sull. script.' p. 9 sq. ||
 1. 2. δύο ἀλλήλοιν ἀδελφῶ verba in libris post Σερρανὸς (ἔρρα-
 νος) collocata transposuit Schw || 2. ἀλλήλων, οιν sup. ων a m. 1,
 V || ἀτίλλιος A, Attilius C || ἔρρανος AV, ἔρράνος, ut videtur, i,
 Eranus C, corr. Schw || 3. νεμεστορίος i, Nemistorius C || βέ-
 βιος Vi, ἀσέβιος A || 8. πανδοχεῖον i || 9. σπουδαιότερον: 'melio-
 rem vini notam' cf. Plut. Mar. 44 qui eundem atque Appianus
 scriptorem Graecum — Posidonium cum H. Petero puto — se-
 quitur. vulgo 'solito saepius' vertunt, perperam || 16. ἀνέπεμ-
 ψεν] cf. Plut. ib.: οἱ στρατιῶται διὰ κλιμάκων ἀναβάντες

73 λην ἔπεμψε τῷ Μαρίῳ. Κορνοῦτον δὲ ἐν καλύβαις κρυπτόμενον οἱ θεράποντες εὐμηχάνως περιέσωσαν· νεκρῷ γὰρ περιτυχόντες σώματι πυρᾶν τε ἔνησαν, καὶ τῶν ζητητῶν ἐπιόντων ἄψαντες τὴν πυρᾶν ἔφασαν τὸν δεσπότην καίειν ἀπαγξάμενον. ὁ μὲν δὴ πρὸς τῶν 5 θεραπόντων περιεσέσωστο, Κόιντος δὲ Ἀγχάριος Μάριον ἐν τῷ Καπιτωλίῳ μέλλοντα θύσειν ἐφύλαττεν, ἐλπίζων οἱ τὸ ἱερὸν διαλλακτήριον ἔσεσθαι. ὁ δ' ἀρχόμενος τῆς θυσίας, προσιόντα τὸν Ἀγχάριον καὶ προσγορεύοντα αὐτίκα ἐν τῷ Καπιτωλίῳ τοῖς παρестῶσι 10 προσέταξεν ἀνελεῖν. καὶ ἡ κεφαλὴ καὶ τοῦδε καὶ Ἀντωνίου τοῦ φήτορος καὶ τῶν ἄλλων ὑπάτων ἢ στρατηγῶν γεγονότων ἐν ἀγορᾷ προυτέθησαν. ταφήν τε οὐδενὶ ἔξην ἐπενεγκεῖν ἐς οὐδένα τῶν ἀναιρουμένων, ἀλλ' οἰωνοὶ καὶ κύνες ἄνδρας τοιούσδε διεσπάσαντο. πολὺς 15 δὲ καὶ ἄλλος ἦν τῶν στασιωτῶν φόνος ἐς ἀλλήλους ἀνεύθυνος, καὶ ἐξελάσεις ἐτέρων, καὶ δημεύσεις περιουσίας, καὶ ἀρχῆς ἀφαιρέσεις, καὶ ἀνατροπαὶ τῶν ἐπὶ Σύλλα τεθέντων νόμων. αὐτοῦ τε Σύλλα φίλοι πάντες ἀνηροῦντο καὶ ἡ οἰκία κατεσκάπτετο καὶ ἡ περι- 20 ουσία δεδήμευτο, καὶ πολέμιος ἐψηφίζετο· τὸ δὲ γύναιον καὶ ἡ γενεὰ ζητούμενοι διέφυγον. ὅλως τε οὐδὲν ἀπὴν ἀθρόων τε καὶ ποικίλων κακῶν.

74 ἐπὶ δὲ τούτοις, ἐς ὑπόκρισιν ἀρχῆς ἐννόμου μετὰ

1. κορνοῦτον AVi. de ipso homine v. Borghesi t. I p. 465 || ἐν καλύβαις temptare noli || 3. post σώματι fort. aliquid excidit, cf. Plut. Mar. c. 43 || 11. <ἡ> Ἄντ. et 12. καὶ <αἱ>? * || 16. ἐς ἀλλήλους] adversus innocentes C, i. e. ἐς ἀναίτιους (ἀνεγκλήτους, ἀναμαρτήτους vel sim.), bene || 17. ἐξελεύσεις O || 18. 19. ἐπὶ Σύλλα] ὑπὸ Σ. vertit C, qui a Sylla. cf. p. 96, 21 || 20. κατέσκαπτο V || 21. ἐδημεύετο καὶ <αὐτὸς> πολ. conl. Schw, probabiliter || 22. ἐφυγον i

τῶσδε φόνους ἀκρίτους, ὑπεβλήθησαν κατήγοροι
 τῷ τε ἱερεῖ τοῦ Διὸς Μερόλα, κατ' ὄργην ἄρα τῆς
 ἀρχῆς ἦν Κίνναν οὐδὲν ἀδικῶν διεδέδεκτο, καὶ Λου-
 τατίῳ Κάτλῳ τῷ Μαρίου περὶ τὰ Κιμβρικὰ συνάρχῳ,
 5 περισωθέντι μὲν ἐκ Μαρίου πάλαι, ἀχαρίστῳ δ' ἐς
 αὐτὸν καὶ πικροτάτῳ περὶ τὴν ἐξέλασιν γενομένῳ. οὗτοι
 μὲν δὴ φυλασσόμενοι τε ἀφανῶς, καὶ τῆς κυρίας ἡμέ-
 ρας ἐπελθούσης ἐς τὴν δίκην ἀνακαλούμενοι (τετράκις
 δὲ ἐχρῆν κηρυττομένους ἐν ὠρισμένοις ὥρῳν διαστή-
 10 μασιν ἀλῶναι), Μερόλας μὲν τὰς φλέβας ἐνέτεμεν ἐαυ-
 τοῦ, καὶ πινάκιον αὐτῷ παρακείμενον ἐδήλου ὅτι κόπτων
 τὰς φλέβας τὸν πῖλον ἀποδοίτο (οὐ γὰρ ἦν θεμιτὸν
 ἱερέα περικείμενον τελευτᾶν), Κάτλος δ' ἐν οἰκήματι
 νεοχρίστῳ τε καὶ ἐτι ὑγρῷ καίων ἀνθρακας ἐκὼν ἀπ-
 15 ἐπνίγη. καὶ οὗτοι μὲν οὕτως ἀπέθανον, θεράποντες δ'
 ὅσοι κατὰ τὸ κήρυγμα πρὸς Κίνναν ἐκδραμόντες ἐλεύ-
 θεροι ἐγεγένητο καὶ αὐτῷ Κίννα τότε ἐστρατεύοντο,
 ταῖς οἰκίαις ἐπέτρεχον καὶ διήρπαζον, ἀναιροῦντες ἅμα
 οἷς περιτύχοιεν· οἳ δὲ αὐτῶν καὶ τοῖς σφετέροις δεσπό-
 20 ταις μάλιστα ἐπεχείρουν. Κίννας δ' ἐπεὶ πολλάκις αὐτοῖς
 ἀπαγορεύων οὐκ ἔπειθε, Γαλατῶν στρατιὰν αὐτοῖς ἐτι
 νυκτὸς ἀναπανομένοις περιστήσας διέφθειρε πάντας.

οἳ μὲν δὴ θεράποντες δίκην ἀξίαν ἔδοσαν τῆς ἐς δε-
 σπότης πολλάκις ἀπιστίας· τοῦ δ' ἐπιόντος ἔτους ὕπατοι 75
 25 μὲν ἦρηντο Κίννας τε αὐτίς καὶ Μάριος ἑβδομον, ᾧ

4. περὶ] παρὰ? * || 6. ἐξέλευσιν O || οὕτω A || 9. κηρυττομέ-
 νοις i || ὠρῶν] *diffinitis in locis et inter se distantibus* C. ἡμε-
 ρῶν conī. Sch, bene || 11. περικείμενον i || 16. ὅσοι <τε> κατὰ? * ||
 17. αὐτῷ] τῷ Musgr || τότε idem, ὅτε Ai, ὅσοι τὲ V. an ἐγεγέν.
 καὶ Μαρίῳ ὅσοι ἔστρ. || 23. ἐς <τούς> δεσπότης? * || 24. πολλάκις
 om. C. an πολλῆς? *

μετὰ φυγὴν καὶ ἐπικήρυξιν εἴ τις ὡς πολέμιον ἀνέλοι, τὸ μάντευμα ὅμως ἀπήντα τὸ τῶν ἑπτὰ νεογνῶν ἀετῶν. ἀλλ' οὗτος μὲν πολλὰ καὶ δεινὰ ἐς Σύλλαν ἐπινοῶν τοῦ πρώτου μηνὸς τῆς ἀρχῆς ἀπέθανε, καὶ Ἐαλέριον Φλάκκου ὁ Κίννας ἐλόμενος ἀντ' αὐτοῦ ἐς τὴν Ἀσίαν 5 ἐξέπεμψεν, ἀποθανόντος δὲ καὶ Φλάκκου Κάρβωνα 76 εἴλετο συνάρχειν ἑαυτῷ. Σύλλας δ' ἐπέβη τῆς ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς ἐπανόδου τὰ ἐς Μιθριδάτην πάντ' ἐπιταχύνας, ὡς μοι προείρηται, καὶ ἔτεσιν οὐδ' ὅλοις τρισὶν ἑκατάδεκα μὲν ἀνδρῶν μυριάδας κατακανῶν, τὴν δὲ Ἑλλάδα 10 καὶ Μακεδονίαν καὶ Ἰωνίαν καὶ Ἀσίαν καὶ ἄλλα ἔθνη πολλά, ὅσα Μιθριδάτης προειλήφει, ἐς Ῥωμαίους ἀναλαβάν, αὐτὸν τε τὸν βασιλέα τὰς ναῦς ἀφελόμενος καὶ ἐς μόνην τὴν πατρῴαν ἀρχὴν ἐκ τοσῶνδε κατακλείσας, ἐπανήει στρατὸν ἄγων εὖνον οἱ καὶ γεγυμνα- 15 σμένον καὶ πολὺν καὶ τοῖς γεγονόσιν ἐπηρμένον. ἦγε δὲ καὶ νεῶν πλῆθος καὶ χρήματα καὶ παρασκευὴν ἐς ἅπαντα ἀξιόλογον, καὶ τοῖς ἐχθροῖς ἦν ἐπίφοβος, ὥστε δειμαίνοντες αὐτὸν ὃ τε Κάρβων καὶ ὁ Κίννας ἐς ὅλην τὴν Ἰταλίαν τινὰς περιέπεμπον, χρήματα καὶ στρατιάν 20 καὶ σίτον αὐτοῖς ἀθροίζειν, τοὺς τε δυνατοὺς συνουσίας ἀνελάμβανον, καὶ τῶν πόλεων ἠρέθιζον μάλιστα τὰς νεοπολίτιδας ὡς δι' αὐτὰς ὄντες ἐν τοσῶνδε κινδύνου. τὰς τε ναῦς ἐπεσκεύαζον ἀθρόως, καὶ τὰς ἐν Σικελίᾳ μετεκάλουν, καὶ τὴν παράλιον ἐφύλασσον, καὶ 25 οὐδὲν ὀξείας οὐδὲ οἶδε παρασκευῆς μετὰ δέους ἅμα καὶ σπουδῆς ἐξέλειπον.

2. τὸ τῶν A V, τὸ i || 6. καὶ om. A || 8. πάντ'] πάντως et πάντα conl. Schw || 12. προειλήφει] παρελήφει? * || 21. malim αὐτοῖς || συνουσίας A || 22. 23. μᾶλλον τὰς V || 23. 24. κινδύνου] κινδύνῳ Nauckius || 27. ἐξέλειπον Steph, ἐξέλιπον A Vi

Σύλλας δ' ἐπὶ φρονήματος ἐπέστειλλε τῇ βουλῇ περὶ 77
 ἑαυτοῦ, καταλέγων ὅσα περὶ Λιβύην ἐς Ἰογόρθαν τὸν
 Νομάδα ἔτι ταμιεύων, ἢ ἐπὶ τοῖς Κιμβρικοῖς πρε-
 σβεύων, ἢ Κιλικίας ἡγούμενος, ἢ ἐν τοῖς συμμαχικοῖς,
 ἢ ὑπατεύων ἔπραξε, τὰ δ' ἑναγχος ἐς Μιθριδάτην
 ὑπερεπαίρων τε μάλιστα, καὶ καταλογιζόμενος αὐτοῖς
 ἀθρόως ἔδνη πολλά ὅσα Μιθριδάτου γενόμενα Ῥω-
 μαίοις ἀναλάβοι, καὶ οὐδενὸς ἤττον ὅτι τοὺς ἐξελα-
 θέντας ἐκ Ῥώμης ὑπὸ Κίννα, καταφυγόντας ἐς αὐτόν,
 10 ὑποδέξαιτο ἀπορουμένους, καὶ ἐπικουφίξοι τὰς συμφο-
 ρὰς αὐτοῖς. ἀνθ' ὧν ἔφη τοὺς ἐχθροὺς πολέμιον αὐτὸν
 ἀναγράψαι καὶ τὴν οἰκίαν ἀνασκάψαι καὶ τοὺς φίλους
 ἀνελεῖν, τὴν δὲ γυναῖκα καὶ τέκνα μόλις πρὸς ἑαυτὸν
 διαφυγεῖν. ἀλλ' ἀντίκα καὶ τοῖσδε καὶ τῇ πόλει πάσῃ
 15 τιμωρὸς ἦξει ἐπὶ τοὺς εἰργασμένους. τοῖς δ' ἄλλοις
 πολίταις τε καὶ νεοπολίταις προύλεγεν οὐδενὶ μέμψε-
 σθαι περὶ οὐδενός. ὧν ἀναγιγνωσκομένων δέος ἅπαν-
 τας ἐπεῖχε, καὶ πρέσβεις ἔπεμπον οἱ συναλλάξειν αὐτὸν
 τοῖς ἐχθροῖς ἔμελλον, καὶ προερεῖν, εἴ τινος ἀσφαλείας
 20 δέοιτο, τῇ βουλῇ τάχιστα ἐπιστεῖλαι. τοῖς δ' ἀμφὶ τὸν
 Κίνναν εἶρητο μὴ στρατολογεῖν ἔστε ἐκεῖνον ἀποκρί-
 νασθαι. οἱ δ' ὑπέσχοντο μὲν ὧδε πράξειν, οἰχομένων
 δὲ τῶν πρέσβεων ἐς τὸ μέλλον ἑαυτοὺς ἀνεῖπον ὑπάτους
 ἀντίκα, τοῦ μὴ διὰ τὰ ἀρχαιρέσια θᾶττον ἐπανήκειν.
 25 καὶ τὴν Ἰταλίαν περιμόντες στρατιὰν συνῆγον, ἣν ἐς

1. ἐπὶ φρονήματος <ῶν> Musgr. at cf. infra II c. 106 in.:
 ἐπὶ φόβου καὶ δόξης κτέ. || ἐπέστειλλε] malim ἐπέστειλε* || περὶ
 ἑαυτοῦ Schw, περὶ τε αὐτοῦ (αὐτοῦ) libri, vulgo || 3. ἐπὶ τοῖς]
 ἐν τοῖς?* || 6. ὑπεραίρων i || 9. 11. αὐτόν*, αὐτόν Oi || 12. κατα-
 σκάψαι dubitanter conl. Schw || 13. malim καὶ <τὰ> τέκνα* ||
 18. ἐπεῖχε] ἐπέσχε Nauckius || 21. ἀποκρίναςθαι conl. Bekk,
 ἀποκρίνεσθαι Oi, vulgo || 22. οὕτω πράξειν a

Λιβυρνίαν, ὡς ἐκείθεν ἀπαντήσοντες τῷ Σύλλα, κατὰ μέρος ἐπὶ νεῶν διεβίβαζον.

78 τὸ μὲν δὴ πρῶτον μέρος εὐσταθῶς διέπλευσε· τῷ δ' ἐξῆς χειμῶν ἐπέπεσε, καὶ ὅσοι τῆς γῆς ἐλαμβάνοντο, εὐθὺς ἐς τὰς πατρίδας διεδίδρασκον ὡς οὐ στρατεύ- 5
 σοντες ἐκόντες κατὰ πολιτῶν. οἳ τε λοιποὶ πυνθανόμενοι ταῦτ' οὐδ' αὐτοὶ περάσειν ἔτι ἔλεγον ἐς τὴν Λιβυρνίαν. Κίννας δ' ἀγανακτῶν ἐς ἐκκλησίαν αὐτοῦς ὡς ἐπιπλήξων συνεκάλει· καὶ οἱ σὺν ὀργῇ παρήεσαν ὡς ἀμνηνούμενοι. τῶν δὲ φαβδοφόρων τινὸς ὁδοποιουῦν- 10
 τος τῷ Κίννα καὶ τινα τῶν ἐν ποσὶ πατάξαντος, ἕτερος ἐκ τοῦ στρατοῦ τὸν φαβδοῦχον ἐπάταξεν. καὶ Κίννα κελύσαντος αὐτὸν συλλαβεῖν, βοή παρὰ πάντων ἀνέστη καὶ λίθων ἦσαν ἐπ' αὐτὸν ἀφέσεις· οἱ δ' ἐγγὺς καὶ τὰ ξιφίδια ἐπισπάσαντες συνεκέντησαν αὐτόν. οὕτω μὲν 15
 δὴ καὶ Κίννας ὑπατεύων ἀπέθανε· Κάρβων δ' ἐκ Λιβυρνίας τοὺς διαπεπλευκότας ἐς αὐτὴν μετεκάλει, καὶ τὰ γιγνόμενα δεδιῶς ἐς τὴν πόλιν οὐ κατήει, καὶ πάνυ τῶν δημάρχων αὐτὸν καλούντων ἐπὶ συνάρχου χειροτονίαν. ἀπειλησάντων δὲ ἰδιώτην ἀποφανεῖν, ἐπ- 20
 ανῆλθε μὲν καὶ χειροτονίαν προύθηκεν ὑπάτου, ἀπαίσιου δὲ τῆς ἡμέρας γενομένης ἑτέραν προύγραφεν. κὰν ταύτη κεραυνοῦ πεσόντος ἐς τὸ τῆς Σελήνης καὶ τὸ τῆς Δήμητρος ἱερόν, οἱ μάντις ὑπὲρ τὰς θειρινὰς τροπὰς ἀνετίθεντο τὰς χειροτονίας, καὶ μόνος ἦρχεν ὁ 25
 Κάρβων.

2. διεβίβαζον*, διεβιβάζοντο O i || 4. ἐπελαμβάνοντο V || 9. καὶ οἱ <μὲν> σὺν Musgr, bene || 10. ὡς ἀμνηνούμενοι] *sibi nutuo auxilio futuri* C || τινὸς A i, ἐνὸς V || 16. ἐκ V, ἐκ τε A i, vulgo || 18. τὰ γιγνόμενα] *rerum gestarum formidine correptus* C, i. e. τὰ γενόμενα, bene || 22. κὰν V i, καὶ A || 24. ὑπὲρ] *ad* C

Σύλλας δὲ τοῖς πρὸς αὐτὸν ἤκουσιν ἀπὸ τῆς βου- 79
 λῆς ἀπεκρίνατο αὐτὸς μὲν οὐποτε ἀνδράσι τοιάδε ἐφ-
 γασαμένοις ἔσεσθαι φίλος, τῇ πόλει δ' οὐ φθονήσειν
 χαριζομένη τὴν σωτηρίαν αὐτοῖς· ἀσφάλειαν δὲ αὐτὸς
 5 μᾶλλον αὐτοῖς ἔφη καὶ τοῖς ἐς αὐτὸν καταφυγοῦσιν
 ἐς αἰὲ παρέξειν, στρατὸν ἔχων εὖνουν· ὧ δὴ καὶ μᾶ-
 λιστα δῆλος ἐγένετο, ἐνὶ ῥήματι τῷδε, οὐ διαλύσων
 τὸν στρατὸν ἀλλὰ τὴν τυραννίδα ἤδη διανοούμενος.
 ἦται δ' αὐτοὺς τὴν τε ἀξίωσιν καὶ περιουσίαν καὶ ἱερω-
 10 σύνην, καὶ εἴ τι ἄλλο γέρας εἶχεν, ἐντελεῖ πάντα ἀπο-
 δοθῆναι· καὶ τοὺς περὶ τούτων ἐροῦντας συνέπεμπε
 τοῖς πρέσβεσιν. οἱ δ' εὐθύς ἀπὸ τοῦ Βρεντεσίου, Κίν-
 ναν τε πνυθόμενοι τεθνάναι καὶ τὴν πόλιν ἀδιοίκητον
 εἶναι, πρὸς τὸν Σύλλαν ἀνέστρεφον ἄπρακτοι. καὶ ὁ
 15 Σύλλας πέντε Ἰταλοῦ στρατοῦ τέλη καὶ ἱππέας ἑξα-
 κισχιλίους, ἄλλους τέ τινας ἐκ Πελοποννήσου καὶ Μακε-
 δονίας προσλαβών, ἅπαντας ἄγων ἐς μυριάδας ἀνδρῶν
 τέσσαρας, ἐπὶ τε Πάτρας ἀπὸ τοῦ Πειραιῶς καὶ ἐκ
 Πατρῶν ἐς Βρεντέσιον χιλίαις καὶ ἑξακοσίαις ναυσὶ
 20 διέπλει. δεξαμένων δ' αὐτὸν ἀμαχὶ τῶν Βρεντεσίων,
 τοῖσδε μὲν ὕστερον ἔδωκεν ἀτέλειαν, ἣν καὶ νῦν ἔχου-
 σιν, αὐτὸς δ' ἀναστήσας τὸν στρατὸν ἤγεεν ἐς τὸ πρόσω.

καὶ αὐτῷ Μέτελλος Καικίλιος ὁ εὐσεβής, ἐκ πολ- 80
 λοῦ τε ἠρημένος ἐς τὰ λοιπὰ τοῦ συμμαχικοῦ πολέμου,
 25 καὶ διὰ Κίνναν καὶ Μάριον ἐς τὴν πόλιν οὐκ ἐσελθὼν

5. αὐτοῖς] αὐτῷ (imo αὐτῶ) conl. Schw || malim αὐτὸν ||
 6. ἐς αἰὲ A1, αἰὲ V || 9. αὐτοὺς] αὐτῶ?* careri eo certe vix
 potest || 13. ἀδιοίκητον (sic) A, et C qui: civitatem difficulter
 adiri posse || 15 sq. de numeris v. Klebs 'de aet. Sull. script.'
 p. 21 || 18. Πειραιῶς*, Πειραιέως libri

ἀλλ' ἐν τῇ Λιγυστίδι τὸ μέλλον περιορῶν, αὐτόκλητος
 σύμμαχος ἀπήντα μεθ' ἧς εἶχε συμμαχίας, ἀνθύπατος
 ἔτι ὦν· ἔστι γὰρ εἶναι τοῖς αἰρεθεῖσιν ἔστε ἐπανέλθοιεν
 ἐς Ῥώμην. ἐπὶ δὲ τῷ Μετέλλῳ καὶ Γναῖος Πομπήιος ὁ
 μετ' οὐ πολὺ μέγας παρονομασθεὶς, Πομπηίου μὲν ὦν 5
 παῖς τοῦ διεφθαρμένου τῷ κεραυνῷ, οὐκ εὖνου τῷ
 Σύλλα νομισθέντος, τὴν δ' ὑποψίαν διαλυόμενος, ἦλθε
 καὶ τέλος ἤγαγεν, ἐκ τῆς Πικηνίτιδος κατὰ κλέος τοῦ
 πατρὸς ἰσχύσαντος ἐν αὐτῇ μάλιστα ἀγείρας. μετὰ δ'
 οὐ πολὺ καὶ δύο ἄλλα συνέλεξε, καὶ χρησιμώτατος ἐν 10
 τοῖς μάλιστα ὄδε ὁ ἀνὴρ ἐγένετο τῷ Σύλλῳ. ὄθεν αὐτὸν
 ὁ Σύλλας ἔτι νεώτατον ὄντα ἤγεν ἐν τιμῇ, καὶ ἐπιόντος,
 φασίν, ὑπανίστατο μόνῳ. λήγοντος δὲ τοῦ πολέμου,
 καὶ ἐς Λιβύην ἐπεμψεν ἐξελάσαι τε τοὺς Κάρβωνος φί-
 λους, καὶ Ἰεμφάλαν ἐκπεσόντα ὑπὸ Νομάδων ἐς τὴν 15
 βασιλείαν καταγαγεῖν. ἐφ' ᾧ δὴ καὶ θριαμβεῦσαι κατὰ
 τῶν Νομάδων αὐτῷ παρέσχεν ὁ Σύλλας, ἔτι ὄντι νέῳ
 καὶ ἔτι ὄντι τῶν ἱππέων. καὶ ἀπὸ τοῦδε ἐπαρθεὶς ἐς
 μέγα ὁ Πομπήιος ἐπὶ Σερτώριον ἐς Ἰβηρίαν ἐπέμφθη
 καὶ ἐς τὸν Πόντον ἐπὶ Μιθριδάτην ὕστερον. ἀφίκετο 20
 δὲ καὶ Κέθηγος ἐς τὸν Σύλλαν, χαλεπώτατος ἀντιστα-
 σιώτης αὐτῷ μετὰ Κίννα καὶ Μαρίου γενόμενος καὶ
 σὺν ἐκείνοις τῆς πόλεως ἐκπεσῶν, ἰκέτης τε γιγνώμε-
 νος καὶ ἑαυτὸν ὑπηρέτην ἐς ὃ τι βούλοιτο παρέχων.

1. ἐν τῇ Λιγυστίδι <διατρέψας> vel sim.?* ceterum Africanam Metelli expeditionem omisit Appianus || 2. συμμαχίας] expectabas δυνάμεως. illud ex σύμμαχος repetitum videtur || 3. ἔστι] licebat C, bene || 5. προσονομασθεὶς i, vulgo || 7. διαλυόμενος?* || 12. ἐπιόντος] eadem constructione eadem in re utitur Plut. Crass. c. 6 || 15. Ἰεμφάλαν AV || 16. κατὰ τῶν Νομ. del.?* || 23. τε] τότε? 'tunc vero' Gelen || γενόμενος a, quod ferri potest

ὁ δὲ καὶ στρατιᾶς πολὺ πλῆθος ἔχων ἤδη καὶ φί- 81
 λους πολλοὺς τῶν ἐπιφανῶν, τοῖσδε μὲν ὑποστρατή-
 γοις ἐχρῆτο, αὐτὸς δὲ καὶ Μέτελλος ἀνθυπάτω ὄντε
 ἐς τὸ πρόσθεν ἐχώρουν· ἐδόκει γὰρ δὴ καὶ ὁ Σύλλας,
 5 ἀνθύπατος ἐπὶ Μιθριδάτῃ γενόμενος, οὐκ ἀποθέσθαι
 πω τὴν ἀρχήν, εἰ καὶ πολέμιον αὐτὸν ἐψηφίσατο Κίν-
 νας. ὁ μὲν δὴ κατὰ τῶν ἐχθρῶν ἦει βαρυτάτη καὶ
 ἀφανεῖ ἐχθρα, οἱ δ' ἐν ἄστει τῆς τε φύσεως αὐτοῦ
 καλῶς τεκμαιρόμενοι, καὶ τὴν προτέραν ἐς τὴν πόλιν
 10 ἐσβολὴν αὐτοῦ καὶ κατάληψιν ἔτι ἔχοντες ἐν ὄψει, τὰ
 τε ψηφίσματα ἃ ἐπεκήρυξαν αὐτῷ λογιζόμενοι, καὶ τὴν
 οἰκίαν ὄρωντες ἀνεσκαμμένην καὶ περιουσίαν δεδημευ-
 μένην καὶ φίλους ἀνηρημένους καὶ γενεὰν μόλις ἐκ-
 φυγοῦσαν, ἐδείκναινον. καὶ οὐδὲν σφίσι νίκης ἢ παν-
 15 ωλεθρίας μέσον εἶναι νομίζοντες, συνίσταντο τοῖς ὑπά-
 τοις ἐπὶ τὸν Σύλλαν μετὰ δέους, ἐς τε τὴν Ἰταλίαν
 περιπέμποντες στρατιὰν καὶ τροφὰς καὶ χρήματα συν-
 ἦγον, οὐδέν, ὡς περὶ ἐσχάτων, σφίσι ἀπολείποντες
 οὔτε σπουδῆς οὔτε προθυμίας. Γαίός τε Νωρβανὸς 82
 20 καὶ Λεύκιος Σμιπίων τὸ τότε ὄντε ὑπάτω, καὶ μετ'
 αὐτῶν Κάρβων ὃς πέρυσιν ἦρχεν, ἐχθρα μὲν ἐς τὸν
 Σύλλαν ὁμοίᾳ χρώμενοι, δέει δὲ καὶ συνειδῶτι ὧν
 ἔπραξαν πολὺ τῶν ἄλλων χείρονι, ἐκ τε τῆς πόλεως
 στρατὸν ὅσον ἠὺπόρου κατέλεγον, καὶ τὸν ἐκ τῆς
 25 Ἰταλίας προσλαβόντες ἐπὶ τὸν Σύλλαν κατὰ μέρος

7. ὁ μὲν δὴ οὐ μετὰ τῶν ἐχθρῶν βαρυτ. i || βαρυτάτη
 <τε>? * || 7. 8. καὶ ἀφανεῖ] καὶ <οὐκ> ἀφ. con. Schw, καὶ ἐμ-
 φανεῖ vel ἐκφανεῖ Bekk, uterque perperam || 12. 13. desideran-
 tur articuli || 14. ἦ] exspectabas καὶ. et C || 17. στρατιᾶς b ||
 18. corrupta. an οὐδέν, ὡς τῶν ἐσχάτων σφίσι περιεστῶτων,
 ἀπολείπ.? * περὶ ἐσχάτων <κινδυνεύοντες>, σφίσι ὑπολείπ.
 Nauckius || 23. χείρονι] deteriores C. an χειρόν<ων πλέον>ι? *

ἐχώρου, σπείραις ἐκ πεντακοσίων ἀνδρῶν διακοσίαις τότε πρῶτον ὕστερον γὰρ καὶ πλέοσι τούτων. ἢ γὰρ εὐνοια τῶν ἀνδρῶν ἐς τοὺς ὑπάτους παρὰ πολὺ ἐποίει, ὡς τὸ μὲν ἔργον τὸ Σύλλα, χωροῦντος ἐπὶ τὴν πατρίδα, δόξαν ἔχον πολεμίου, τὸ δὲ τῶν ὑπάτων, εἰ 5 καὶ ὑπὲρ σφῶν ἔπραττον, πρόσχημα τῆς πατρίδος. τῶν τε ἀμαρτηθέντων αὐτοῖς οἱ πολλοὶ συνεγνωκότες, καὶ τοῦ φόβου μετέχειν ἠγούμενοι, συνέπρασσον, εὖ τὸν Σύλλαν εἰδότες οὐ κόλασιν ἢ διόρθωσιν ἢ φόβον ἐπὶ σφίσιν ἀλλὰ λύμας καὶ θανάτους καὶ δημεύσεις καὶ 10 ἀναίρεσιν ὅλως ἀθρόαν ἐπινοοῦντα. ὧν οὐκ ἐψεύσθησαν τῆς δόξης. ὃ τε γὰρ πόλεμος ἐφθειρε πάντα, ὧν γε καὶ μύριοι καὶ δισμύριοι πολλάκις ἐν μάχῃ μιᾷ, καὶ ἀμφὶ τὸ ἄστυ πέντε μυριάδες ἀμφοῖν ἀπέθανον· καὶ ἐς τοὺς ὑπολοίπους ὁ Σύλλας οὐδὲν δεινὸν καὶ 15 καθ' ἓνα καὶ κατὰ πόλεις ἐξέλιπε δρωῶν, μέχρι καὶ μόναρχον ἑαυτὸν ἀπέφηνε τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς ὅλης, ἐφ' ὅσον ἐχρηζέ τε καὶ ἐβούλετο.

83 καὶ τάδε αὐτοῖς ἐδόκει καὶ τὸ δαιμόνιον ἐν τῷδε τῷ πολέμῳ προσημῆναι. δείματά τε γὰρ ἄλογα πολ- 20 λοῖς καὶ ἰδίᾳ καὶ κατὰ πλῆθος ἐνέπιπτε περὶ ὅλην τὴν Ἰταλίαν, καὶ μαντευμάτων παλαιῶν ἐπιφοβωτέρων ἐμνημόνευον, τέρατά τε πολλὰ ἐγίγνοντο, καὶ ἡμίονος ἔτεκε, καὶ γυνὴ κύουσα ἔχιν ἀντὶ βρέφους ἐξέδωκεν. τὴν τε γῆν ὁ θεὸς ἐπὶ μέγα ἔσεισε, καὶ νεῶς τινὰς ἐν 25 Ῥώμῃ κατήνεγκε, καὶ πάνυ Ῥωμαίων ὄντων ἐς τὰ τοι-

5. ἔχων Α. ἔχοι vel ἔχειν conī. Musgr, perperam || 6. ὑπὲρ Schw, περὶ Οἱ, vulgo || 6. τὴν πατρίδα? * || 7. αὐτοῖς? * || 12. πάντα] malim πάντας * || 20. σημῆναι i || ἄλογα] ἀλλόκοτα Nauckius || 21. περὶ] παρὰ? * || 22. ἐπιφοβωτέρων] ἔτι φοβερωτέρων? *

αὐτα βαρνεργῶν· τό τε Καπιτώλιον ὑπὸ τῶν βασιλέων
 τετρακοσίοις που πρόσθεν ἔτεσι γενόμενον ἐνεπρήσθη,
 καὶ τὴν αἰτίαν οὐδεὶς ἐπενόει. πάντα δ' ἔδοξεν ἐς τὸ
 πλῆθος τῶν ἀπολουμένων καὶ τὴν ἄλωσιν τῆς Ἰταλίας
 5 καὶ Ῥωμαίων αὐτῶν, τῆς τε πόλεως κατάληψιν καὶ
 πολιτείας μεταβολὴν προσημῆναι.

ἤρξατο μὲν οὖν ὅδε ὁ πόλεμος ἐξ οὗ Σύλλας ἐς 84
 Βρεντέσιον παρῆλθεν, Ὀλυμπιάδων οὐσῶν ἑκατὸν ἑβδο-
 μήκοντα καὶ τεσσάρων· μῆκος δ' αὐτοῦ, διὰ τε τὸ μέ-
 10 γεθος τῶν ἔργων, σὺν ἐπείξει ὡς ἐπ' ἐχθροὺς ἰδίους
 ταχυνόντων, οὐ πολὺ ὡς ἐπὶ τοσοῖσδε ἔργοις ἐγένετο.
 ὅθεν καὶ μάλιστα αὐτοῖς τὰ παθήματα ἐπειγομένοις
 ἐν βραχεῖ μείζω καὶ ὀξύτερα συνέβη γενέσθαι. ἐς δὲ
 τριετὲς ὅμως προῆλθε, κατὰ γε τὴν Ἰταλίαν, μέχρι τὴν
 15 ἀρχὴν ἀνεδήσατο Σύλλας· ἐν γὰρ Ἰβηρίᾳ καὶ μετὰ
 Σύλλαν ἐξέτεινεν ἐπὶ πλεῖον. μάχαι δὲ καὶ ἀκροβολίαι
 καὶ πολιορκίαι καὶ πολέμων ἰδέαι πᾶσαι κατὰ τὴν
 Ἰταλίαν ἀθρόαι τε καὶ κατὰ μέρη τοῖς στρατηγοῖς ἐγέ-
 νοντο πολλαί, καὶ πᾶσαι διαφανεῖς. ὧν τὰ μέγιστα
 20 καὶ ἀξιολογώτατα, ἐν κεφαλαίῳ φράσαι, τοιάδε ἦν.

πρώτη μὲν ἀμφὶ Κανύσιον τοῖς ἀνθυπάτοις πρὸς
 Νωρβανὸν ἐγένετο μάχη· καὶ θνήσκουσι Νωρβανοῦ
 μὲν ἑξακισχίλιοι, τῶν δ' ἀμφὶ τὸν Σύλλαν ἑβδομή-
 κοντα, τραυματῖαι δ' ἐγένοντο πολλοί. καὶ Νωρβανὸς

1. βαρνεργῶν] βαρνοργῶν (sic) Musgr. περιέργων con. Schw, probabiliter, sed postea βαρνεργῶν defendebat. κατωφερῶν Nau-
 ckius || 9. διὰ τε] διὰ γε Schw, male || 10. ἔργων, <καὶ> σὺν? * ||
 11. ἔργοις] στρατοῖς? * || 12. ἐπειγομένοις] ἐπερχόμενα Musgr, in-
 utiliter: poterat ἐπειγόμενα || 15. ἐνεδήσατο b, ἐνεθύσατο Musgr,
 praeter rem || 21. Κανύσιον] Κασιλῖνον con. Tzschucke ad Eutr.
 V, 7 et Drumann t. II p. 459 adn. 85, probabiliter || 23. de
 numeris v. Klebs l. d. p. 22 sq., quem tamen non probo, et

85 ἔς Καπύην ἀνέξεν. Σύλλα δὲ καὶ Μετέλλω περὶ
τὸ Τεανὸν οὐσι Λεύκιος Σκιπίων ἐπήει μεθ' ἑτέρου
στρατοῦ, πάνυ ἀθύμως ἔχοντος καὶ ποθοῦντος εἰρήνην
γενέσθαι. αἰσθόμενοι δ' οἱ περὶ τὸν Σύλλαν πρὸς
τὸν Σκιπίωνα περὶ συμβάσεων ἐπρέσβευον, οὐχ οὕτως 5
ἐλίξοντες ἢ χηρίζοντες, ὡς στασιάσειν προσδοκῶντες
αὐτοῦ τὸν στρατὸν [ἀθύμως ἔχοντα]. ὃ καὶ συνηνέχθη
γενέσθαι. Σκιπίων μὲν γὰρ ὄμηρα τῆς συνόδου λα-
βὼν ἔς τὸ πεδίου κατήει, καὶ συνήεσαν τρεῖς ἑκατέ-
ρωθεν, ὅθεν οὐδὲ γινῶναι τὰ λεχθέντα συνέβη· ἐδόκει 10
δ' ἀναθέμενος ὁ Σκιπίων ἔς Νωρβανὸν τὸν σύναρχον
περὶ τῶν λελεγμένων πέμψαι Σερωρίον ἀπαγγελοῦντα,
καὶ ὁ στρατὸς ὁ ἑκατέρων ἠσύχαζε, τὰς ἀποκρίσεις
ἀναμένοντες. Σερωρίου δ' ἐν παρόδῳ Σύεσσαν, ἣ
τὰ Σύλλα ἦρητο, καταλαβόντος ὁ μὲν Σύλλας ἠτιᾶτο 15
πέμπων ἔς τὸν Σκιπίωνα, ὃ δέ, εἴτε τῷ γενομένῳ
συνεγνωκῶς, εἴτε ἀποκρίσεως ἀπορῶν ὡς ἐπὶ ἀλλο-
κίῳ δὴ τῷ Σερωρίου ἔργῳ, τὰ ὄμηρα ἀπέπεμπε τῷ
Σύλλᾳ. καὶ ἀντίκα ὁ στρατὸς αὐτοῦ, τῇ τε τῆς Συσ-
σης ἐν σπονδαῖς ἀλόγῳ καταλήψει καὶ τῇ τῶν ὀμήρων 20
οὐκ ἀπαιτουμένων ἀποπέμψει τοὺς ὑπάτους ἔχοντες
ἐν αἰτίαις, κρύφα τῷ Σύλλᾳ συνετίθεντο μεταθήσε-
σθαι πρὸς αὐτόν, εἰ πελάσειεν. καὶ προσιόντος ἀντίκα
πάντες ἀθρόως μετέστησαν, ὡς τὸν ὑπατοῦ Σκιπίωνα
καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Λεύκιον μόνους ἐκ τοῦ στρατοῦ 25

Peter H. R. r. t. I p. CCLXXXIII || 7. ἀθύμως ἔχοντα del. Nau-
ckius || 13. ὁ ante ἑκατ. om. i || 15. σύλλα A, σύλλεια Vi || 19. <ἐπὶ>
τῇ τε Schw, nisi participium aliquod exciderit. exercitus captio-
nis huiusce per inducias factae non parum admiratus C || 20. τῇ
τῶν Ai, τῶν V || 21. 22. ἔχοντες ἐναντίας A. mihi totus locus
turbatus videtur

παντὸς ἐν τῇ σκηνῇ διηπορημένους Σύλλαν καταλαβεῖν. καὶ μοι δοκεῖ τόδε οὐ στρατηγοῦ παθεῖν ὁ Σκιπίων, ἀγνοήσας ὄλου στρατοῦ τοσήνδε συνθήκην.

5 Σκιπίωνα μὲν δὴ μετὰ τοῦ παιδὸς οὐ μεταπείθων 86
ὁ Σύλλας ἀπέπεμπεν ἀπαθῆ. καὶ πρὸς Νωρβανὸν ἐς
Καπύην περὶ συμβάσεων ἐπεμπεν ἐτέρους, εἴτε δείσας
τῆς πλέονος Ἰταλίας ἔτι τοῖς ὑπάτοις συνισταμένης,
εἴτε καὶ ἐς τόνδε καθάπερ ἐς τὸν Σκιπίωνα τεχνάζων.
10 οὐδενὸς δ' αὐτῷ προσιόντος οὐδ' ἐς ἀπόκρισιν (ὁ γάρ
τοι Νωρβανός, ὡς ἔοικε, μὴ διαβληθεῖν τὰ ὅμοια ἐς
τὸν στρατὸν ἔδεισεν) ἀναστήσας Σύλλας ἐχώρει πρόσω,
τὰ πολέμια πάντα δηῶν· τὸ δ' αὐτὸ καὶ Νωρβανὸς
ἐπραττε κατ' ἄλλας ὁδοῦς. Κάρβων δὲ ἐς τὸ ἄστν
15 προδραμῶν Μέτελλόν τε καὶ τοὺς ἄλλους, ὅσοι ὄντες
ἀπὸ τῆς βουλῆς τῷ Σύλλα συνῆσαν, ἐψηφίζετο εἶναι
πολεμίους. αἷς ἡμέραις καὶ τὸ Καπιτώλιον ἐνεπίμ-
πρατο· καὶ τὸ ἔργον τινὲς ἐλογοποιοῦν Κάρβωνος ἢ
τῶν ὑπάτων ἢ Σύλλα πέμψαντος εἶναι. τὸ δ' ἀκριβὲς
20 ἄδηλον ἦν, καὶ οὐκ ἔχω τὴν αἰτίαν ἐγὼ συμβαλεῖν
δι' ἣν ἂν οὕτως ἐγένετο. Σερτώριος δ' ἐκ πολλοῦ
στρατηγεῖν ἠρημένος Ἰβηρίας, μετὰ τὴν Συνέσεως κατά-
ληψιν ἔφυγεν ἐς τὴν Ἰβηρίαν· καὶ αὐτὸν τῶν προτέ-
ρων στρατηγῶν οὐ δεχομένων, πολλοὺς ἐνταῦθα καὶ

2. οὐ στρατηγοῦ <ἄξιον> conl. Musgr, inutiliter || 3. τοσήνδε mihi dubium. possis τοιάνδε || 8. ἔτι AV, ἐπὶ i || 10. προσιόντος Schw ex C qui: nemine accedente, προϊόντος AVi, quod postea Schw teneri volebat || 16. ἐψηφίζετο] cf. p. 634, 17 || 18. 19. ἢ τῶν ὑπάτων] alii consulum C || 19. εἶναι] patratum C || 20. συμβαλεῖν Ai, συλλαβεῖν V || 21. δι' ἣν ἂν] cf. Krueg. gr. Gr. 65, 6, 9 || ἐκ πολλοῦ] cf. Wilsdorf 'Leipz. Stud.' t. I p. 113sq. || 23. malim ἔφυγεν* || 24. ἐνταῦθα om. V

ὄδε Ῥωμαίοις ἀνεκίνησε πόνους. πλέονος δ' αἰεὶ τοῖς ὑπάτοις γιγνομένου στρατοῦ ἀπὸ τε τῆς πλέονος Ἰταλίας ἔτι σφίσι συνεστῶσης καὶ ἀπὸ τῆς ὁμόρου περὶ τὸν Ἡριδανὸν Γαλατίας, οὐδ' ὁ Σύλλας ἡμέλει, περιπέμπων ἐς ὅσα δύναιτο τῆς Ἰταλίας, φιλία τε καὶ ὀφύβῳ καὶ χρήμασι καὶ ἐλπίσιν ἀγείρων, μέχρι τὸ λοιπὸν τοῦ θέρους ἑκατέροις ἐς ταῦτα ἀναλώθη.

87 τοῦ δ' ἐπιόντος ἔτους ὕπατοι μὲν ἐγενέσθην Παπίριός τε Κάρβων αὐτίς καὶ Μάριος ὁ ἀδελφιδουῖς Μαρίου τοῦ περιφανοῦς, ἑπτὰ καὶ εἴκοσιν ἔτη γεγονώς· χειμῶν δὲ καὶ κρύος πολὺ γενόμενον ἅπαντας ἀλλήλων διέστησεν. ἀρχομένου δ' ἡρος περὶ τὸν Αἰσίνον ποταμόν, ἐξ ἠοῦς ἐπὶ μεσημβρίαν, ἀγὼν καρτερὸς ἐγένετο Μετέλλῳ τε καὶ Καρρίνῳ Κάρβωνος στρατηγῶ πρὸς ἀλλήλους· καὶ φεύγει μὲν ὁ Καρρίνας πολλοὺς ἀποβαλὼν, τὰ δὲ περιόικα πάντα ἐς τὸν Μέτελλον ἀπὸ τῶν ὑπᾶτων μετετίθετο. Μέτελλον δὲ Κάρβων καταλαβὼν ἐφρούρει περικαθήμενος, ἔστε Μάριον τὸν ἕτερον ὕπατον μεγάλη μάχη περὶ Πραϊνεστὸν ἠττῆσθαι πυνθόμενος ἀνεστρατοπέδευεν ἐς Ἀρίμινον. καὶ τοῦδε μὲν 20 Πομπήιος τῆς οὐραγίας ἐξαπτόμενος ἠνώχλει, ἣ δὲ περὶ Πραϊνεστὸν ἦσσα ὧδε ἐγένετο. Σύλλα Σήτιον καταλαβόντος, ὁ Μάριος ἀγχοῦ στρατοπεδεύων ὑπ-

1. ἀνεκίνησε O C, ἀνεκαίνισε i || πλέονος] μείζονος? * || 2. <τοῦ> στρατοῦ? * || 4. 5. οὐδ' — Ἰταλίας om. V || 6. ἐλπίσιν ἀγείρων] ἐλπίσι <πάντας> πειρῶν? * || 7. ἀνηλώθη Oi || 9. ὁ ἀδελφιδουῖς] cf. Drumann t. II p. 461 adn. 97 || 12. αἰσίνον i, αἰσῆνον AB, αἰσηνον V, Esinum C. Αἰσιν malim cum Schw || 14. 15. καρρίνα et καρρίνας V || 19. Πραϊνεστον Bekk contra libros. et sic ille fere constanter. cf. Wannowski 'antiq. Rom.' p. 64 sq. || 20. malim ἀνεστρατοπέδευεν || 22. Σήτιον] σῖτον legit C qui commeatum verbit. Σίγνιον Plut. Sull. c. 28, qui tamen alio atque Appianus fonte h. l. usus est

εχώρει κατ' ὀλίγον, ὡς δ' ἦλθεν ἐπὶ τὸν καλούμενον
 Ἰερὸν λιμένα, ἐξέτασσεν ἐς μάχην καὶ ἠγωνίζετο προ-
 δύμως. ἀρχομένου δ' ἐνδιδόναι τοῦ λαιοῦ μέρους,
 σπεῖραι πέντε πεζῶν καὶ δύο ἰππέων οὐκ ἀναμείνασαι
 5 τὴν τροπὴν ἐκφανῆναι, τὰ τε σημεῖα ἔρριψαν ὁμοῦ
 καὶ πρὸς τὸν Σύλλαν μετετίθεντο. καὶ τόδ' εὐθύς
 ἦρχε τῷ Μάριω δυσχεροῦς ἥττης. κοπτόμενοι γὰρ ἐς
 Πραινεστὸν ἔφευγον ἅπαντες, ἐπομένου τοῦ Σύλλα
 σὺν δρόμῳ. καὶ οἱ Πραινέστιοι τοὺς μὲν πρώτους
 10 αὐτῶν ἐσεδέξαντο, Σύλλα δ' ἐπικειμένου τὰς πύλας
 ἀπέκλεισαν καὶ Μάριον καλωδίως ἀνιμήσαντο. πολὺς
 δ' ἄλλος ἐκ τοῦδε περὶ τοῖς τείχεσιν ἐγίνετο φόνος,
 καὶ πλῆθος αἰχμαλώτων ὁ Σύλλας ἔλαβεν, ὧν τοὺς
 Σαυνίτας ἔκτεινε πάντας ὡς αἰεὶ χαλεποὺς Ῥωμαίοις
 15 γενομένους.

ταῖς δ' αὐταῖς ἡμέραις καὶ Μέτελλος ἐνίκα ἕτερον 88
 Κάρβωνος στρατόν, πέντε κἀνταῦθα σπειρῶν ἐν τῷ
 ἔργῳ σεσωσμένων ἐς Μέτελλον. Πομπηῖός τε Μάρ-
 κιον ἐνίκα περὶ πόλιν Σήνας, καὶ τὴν πόλιν διήρπα-
 20 ξεν. ὁ δὲ Σύλλας τὸν Μάριον ἐς Πραινεστὸν κατα-
 κλείσας τὴν πόλιν ἀπετάφρευε καὶ ἀπετειχίζεν ἐκ μα-
 κροῦ διαστήματος, καὶ Λουκρήτιον Ὀφέλλαν ἐπέστησε
 τῷ ἔργῳ, ὡς οὐκέτι μάχῃ παραστησόμενος Μάριον
 ἀλλὰ λιμῶ. Μάριος δὲ οὐδὲν χρηστὸν ἔτι προσδοκῶν,
 25 τοὺς ἰδίους ἐχθροὺς ἠπειέγετο προανελεῖν, καὶ Βρούτῳ

3. μέρους] κέρατος (vel etiam κέρως)?* || 6. malim μετέ-
 θεντο || τότε A || 7. κοπτόμενοι] *interfectis quippe plurimis reli-*
qui Praeneste fuga contendere C || 9. Πραινεστῖνοι Musgr, quo
 tamen opus non est || 12. ἄλλος] *reliquorum* C: τῶν ἄλλων || ἐκ
 τοῦδε A Vad, αὐτοῦδε b || 19. Σήνας Cluver, et Schw ex C,
 σίνας Vi, σίννας, altero v sup. vs. a m. 2, A || 25. Βρούτῳ] cf.
 Drumann t. II p. 463 adn. 3 et t. IV p. 49

στρατηγοῦντι τῆς πόλεως ἐπέστειλε <τὴν> σύγκλητον ὡς ἐπὶ τι ἄλλο συναγαγεῖν, καὶ κτεῖναι Πόπλιον Ἀντίστιον καὶ Παπίριον Κάρβωνα ἕτερον καὶ Λεύκιον Δομίτιον καὶ Μούκιον Σκαιόλαν τὸν τὴν μεγίστην Ῥωμαίοις ἱερωσύνην ἱερωμένον. οἱ μὲν δὴ δύο τῶνδε ἄνηρέθησαν ἐν τῇ βουλῇ, καθὰ Μάριος προσέταξε, τῶν σφαγέων ἐς τὸ βουλευτήριον ἐσαχθέντων· Δομίτιος δ' ἐκτρέχων παρὰ τὴν ἔξοδον ἀνηρέθη, καὶ μικρὸν πρὸ τοῦ βουλευτηρίου Σκαιόλας. τὰ τε σώματα αὐτῶν ἐς τὸν ποταμὸν ἐρρίφη· ἐπεπόλαξε γὰρ ἤδη 10 μὴ καταθάπτεσθαι τοὺς ἀναιρουμένους. Σύλλας δὲ στρατὸν ἐς Ῥώμην κατὰ μέρη δι' ἐτέρων καὶ ἐτέρων ὁδῶν περιέπεμπεν, ἐντελλόμενος τὰς πύλας καταλαβεῖν, εἰ δὲ ἀποκρουσθεῖεν, ἐπὶ Ὅστια χωρεῖν. τοὺς δὲ αἶ τε πόλεις παροδεύοντας σὺν φόβῳ προσεδέχοντο, καὶ τὸ 15 ἄστν προσιοῦσι τὰς πύλας ἀνέφξαν, ὑπὸ τε λιμοῦ πιεζόμενοι, καὶ τῶν παρόντων κακῶν ἄρα ἀεὶ τὰ ἐπικρατοῦντα φέρειν ἐδιζόμενοι.

89 Σύλλας δ' ὡς ἔμαθεν, αὐτίκα ἐπελθὼν τὴν μὲν στρατιὰν ἴδρυσεν πρὸ τῶν πυλῶν ἐν τῷ Ἀρείῳ πεδίῳ, 20 αὐτὸς δ' ἔσω παρῆλθεν, ἐκφυγόντων τῶν ἀντιστασιωτῶν ἀπάντων. καὶ τὰ μὲν τούτων αὐτίκα ἐδημεύετο καὶ διεπιπράσκετο, τὸν δὲ δῆμον ἐς ἐκκλησίαν συναγαγὼν τὴν τε ἀνάγκην τῶν παρόντων ὠλοφύρετο, καὶ θαρρεῖν προσέταξεν ὡς αὐτίκα τῶνδε πανσομένων καὶ 25

1. τὴν addidi || 5. ἱερῶμενον edidit H. Steph, fort. recte. ἱερωσύνην ἱεράσασθαι exstat in lege spuria ap. Aesch. in Tim. § 21 || 11. <τὸ> μὴ? * || καταθάπτεσθαι AV, θάπτεσθαι i, vulgo || 15. 16. urbes receperant et ingredi efflagitantibus portas aperuerant C. an ἀνέφξεν? * ni malis καὶ οἱ κατ' ἄστν || 16. πιεζόμενοι AVd || 17. κακῶν V Ci, κακὰ AB, vulgo || αἶ om. i || 18. φέρειν] θεραπεύειν? * fort. etiam τῶν del.

τῆς πολιτείας ἐς τὸ δέον ἐλευσομένης. διοικησάμενος
 δ' ὅσα ἤπειγε, καὶ τῇ πόλει τινὰς ἐπιστήσας τῶν
 ἑαυτοῦ, ἐξώρμησεν ἐς Κλούσιον, ἐνθα τοῦ πολέμου
 τὰ λοιπὰ ἤκμαζεν. ἐν δὲ τούτῳ τοῖς ὑπάτοις προσ-
 5 ἐγένοντο ἱππεῖς Κελτίβηρες, ὑπὸ τῶν ἐν Ἰβηρίᾳ στρα-
 τηγῶν ἀπεσταλμένοι, καὶ γενομένης παρὰ τὸν Γλάνιν
 ποταμὸν ἱππομαχίας ὁ μὲν Σύλλας ἔκτεινεν ἐς πεντή-
 κοντα τῶν πολεμίων, διακόσιοι δὲ καὶ ἑβδομήκοντα
 τῶνδε τῶν Κελτιβήρων ἠὺτομόλησαν ἐς Σύλλαν· καὶ
 10 τοὺς λοιποὺς ὁ Κάρβων ἀνείλεν, εἴτε χαλεπήνας τῆς
 τῶν ὁμοεθνῶν αὐτομολίας, εἴτε δείσας περὶ ὁμοίου.
 τοῦ δ' αὐτοῦ χρόνου περὶ Σατουρνίαν ἑτέρῳ μέρει
 τοὺς ἐχθροὺς ὁ Σύλλας ἐνίκα, καὶ Μέτελλος ἐπὶ Ῥά-
 κενναν περιπλέων τὴν Οὐριτανὴν χώραν, πεδιάδα καὶ
 15 πυροφόρον οὖσαν, προκατελάμβανεν. ἐς τε Νέαν πό-
 λιν ἐκ προδοσίας νυκτὸς ἕτεροι τῶν Συλλείων ἐσελ-
 θόντες ἔκτειναν ἅπαντας χωρὶς ὀλίγων διαφυγόντων,
 καὶ τὰς τριήρεις τῆς πόλεως ἔλαβον. αὐτῷ δὲ Σύλλα
 καὶ Κάρβωνι περὶ Κλούσιον ἐξ ἡοῦς ἐπὶ ἑσπέραν
 20 γίννεται μάχη καρτερὰ· καὶ φανέντες ἀλλήλοις ἰσό-
 μαχοι μετὰ σκότους διεκρίθησαν. ἐν δὲ τῷ Σπωλη- 90
 τίῳ πεδίῳ Πομπήιος καὶ Κράσσος, ἄμφω Σύλλα στρα-
 τηγοί, κτείνουσι τῶν Καρβωνείων ἐς τρισχιλίους, καὶ

1. ἀνελευσομένης? * || 6. *iuxta Glaniam fluvium* C || 7. ὁ
 μὲν Σύλλας om. V || *ad quingentos* C || 9. τῶνδε τῶν Κελτιβή-
 ρων non vertit C || ἐς Σύλλαν: *ad eum* C || 12. 13. ἑτέρῳ μέρει τοὺς
 ἐχθροὺς] *residuas hostium copias* C, male. in tradita vero scri-
 ptura ἑτέρῳ <στρατοῦ> μέρει *expectaveris* || 14. πλέων V || 17.
 ἅπαντας <τοὺς ἀντιστασιώτας> (<τοὺς Σύλλα ἀντιπράττοντας>)
 vel sim.? * nisi ipsum ἅπαντας vocabulum corruptum est ||
 19. περὶ Κλούσιον om. V || 20. κρατερὰ i || 21. μετὰ σκότος coni.
 Musgr || 21. 22. σκωλυτίῳ, π sup. κ et η sup. v a m. 1, V

Καρρίναν τὸν ἀντιστρατηγοῦντα σφίσιν ἐπολιόρκουν,
 ἔστε Κάρβων μὲν ἕτερον τῷ Καρρίνα στρατὸν ἐπεμ-
 ψεν, ὁ δὲ Σύλλας αἰσθόμενος καὶ ἐφεδρεύσας ἐκτεινεν
 αὐτῶν παροδευόντων ἐς δισχιλίους, καὶ Καρρίνας νυ-
 κτός, ὕδατός τε ὄντος ἐξ οὐρανοῦ πολλοῦ καὶ σκότους 5
 [δέ], αἰσθομένων μὲν τι τῶν περικαθημένων, [διὰ δὲ
 τὸν ὄμβρον ἀμελούντων, διέφυγεν. καὶ Κάρβων ἐς
 Πραινεστὸν Μαρίῳ τῷ συνάρχῳ Μάρκιον ἐπεμψεν
 ὀκτὼ τέλη στρατιᾶς ἄγοντα, πνυθανόμενος αὐτὸν ὑπὸ
 λιμοῦ κακοπαθεῖν· οἷς ὁ Πομπήιος ἐξ ἐνέδρας ἐν 10
 στενῷ προσπεσὼν τρέπεται τε καὶ πολλοὺς διαφθείρας
 ἐς λόφον συνέκλεισε τοὺς λοιπούς. ἐξ οὗ Μάρκιος
 μὲν οὐ σβέσας τὸ πῦρ ἀπεδίδρασκεν, ὁ δὲ στρατὸς
 αὐτῷ τὴν αἰτίαν τῆς ἐνέδρας προστιθεὶς ἐστασίασε
 χαλεπῶς, καὶ τέλος μὲν ὑπὸ τοῖς σημείοις ὄλον ἄνευ 15
 παραγγέλματος ἐπανῆλθεν ἐς Ἀρίμινον, οἱ λοιποὶ δ'
 ἐς τὰς πατρίδας κατὰ μέρη διελύθησαν, ὡς ἐπὶ σπεί-
 ρας τῷ στρατηγῷ μόνας παραμεῖναι. καὶ Μάρκιος
 μὲν ὧδε πράξας κακῶς ἐς Κάρβωνα ἐπανῆει, Μάρκον
 δὲ Λαμπώνιον ἐκ Λευκανίας καὶ Πόντιον Τελεσίνον 20
 ἐκ τῆς Σαννίτιδος καὶ τὸν Καπυαῖον Γοῦτταν, μεθ'
 ἐπὶ μυριάδων ἐπειγομένους Μάριον ἐξελέσθαι τῆς
 πολιορκίας, ὁ Σύλλας ἐν τοῖς στενοῖς, ἣ μόνῃ διαβατὸν
 ἦν, ἀπέκλειε τῆς παρόδου. καὶ ὁ Μάριος ἀπογιγνώ-
 σκων ἤδη τὰς ἐξωθεν ἐπικουρίας, φρούριον ἐν τῷ 25

1. καρρίναν V, const. || 4. νυκτός A, δὲ νυκτός Vi || 5. ὄν-
 τος] cf. Xen. Anab. IV, 2, 2: ὕδωρ πολὺ ἦν ἐξ οὐρανοῦ || 6. δέ
 omisi cum Vi || μὲν τι Ai, μέντοι V || 18. τὸ πῦρ] cf. p. 158, 10 ||
 14. τῆς ἐνέδρας] exspectabas τῆς συμφορᾶς || 18. περιμεῖναι V ||
 23. ἐν] malim aut <στρατοπεδεύσας> ἐν aut ἐνστρατοπεδεύσας
 τοῖς* || διάβατον a

μεταιχμίῳ μεγάλῳ ὄντι ἤγειρεν, ἐς ὃ καὶ μηχανὰς καὶ στρατιὰν συναγαγὼν ἐπεχείρει βιάσασθαι τὸν Λουκρήτιον. πολυημέρου δ' αὐτῷ καὶ ποικίλης τῆς πείρας γενομένης, οὐδὲν ἀνύων ἐς Πραϊνεστὸν αὐθις
5 συνεκλείετο.

καὶ περὶ τὰς αὐτὰς ἡμέρας ἐν Φαρευτιά, Κάρβων 91
καὶ Νωρβανὸς ἐξ ὁδοῦ βραχὺ πρὸ ἑσπέρας ἐπὶ τὸ Μέ-
τέλλου στρατόπεδον ἐλθόντες, λοιπῆς οὔσης ὄρας μιᾶς
καὶ ἀμπέλων πυκνῶν περικειμένων, ἀνοήτως μάλα ὑπ'
10 ὀργῆς ἐς μάχην ἐξέταττον, ἐλπίσαντες Μέτελλου τῷ
παραλόγῳ καταπλήξειν. ἠττώμενοι δὲ ὡς ἐν ἀφυεῖ
χωρίῳ τε καὶ ὄρα, καὶ ἐς τὰ φυτὰ ἐμπύπτοντες, ἐφθεί-
ροντο κατὰ πλῆθος, ὡς ἀπολέσθαι μὲν ἀμφὶ τοὺς μυ-
ρίους, αὐτομολῆσαι δ' ἐς ἑξακισχιλίους, καὶ τοὺς λοι-
15 πούς διαρριφῆναι, μόνων ἐν τάξει χιλίων ἐπανελθόντων
ἐς Ἀρίμινον. τέλος δ' ἄλλο Λευκανῶν ἀγόμενον ὑπὸ
Ἀλβινοσανοῦ, τῆς ἠττης πυθόμενον μετεχώρει πρὸς
Μέτελλου, δυσχεραίνοντος Ἀλβινοσανοῦ. ὃ δὲ τότε μὲν
οὐ κατασχὼν τῆς ὀρμῆς αὐτὸ ἐς Νωρβανὸν ἐπανῆλθεν,
20 οὐ πολλαῖς δὲ ἡμέραις ὕστερον κρύφα τῷ Σύλλᾳ κοινο-
λογησάμενος καὶ λαβὼν ἄδειαν εἴ τι πράξειεν ἀξιό-
λογον, ἐπὶ ἐστίασιν ἐκάλεε Νωρβανόν τε καὶ τοὺς
συνόντας αὐτῷ στρατηγούς, Γάιον Ἀντίπατρον καὶ
Φλάκιον Φιμβρίαν, ἀδελφὸν τοῦδε τοῦ περὶ τὴν Ἀσίαν

4. ἀνύων] ἀνύσας? * || 16. Ἀρίμινον scripsi de Schweighauseri coniectura — cf. etiam Ps. Ascon. p. 168, 20 Bait. —, ἀρρήγιον AVi, Arrigium C. Ἀρρήτιον cum Gelenio edidit Schw || 17. ἀλβινοσανοῦ AVi, et sic deinceps. tenui tamen vulgarem scripturam quam C quoque expressit || 19. αὐτὸ ex C Schw, et Musgr, αὐτὸν AV, αὐτὸν i || 20. 21. κοινολογησάμενος V, clanculum cum Sylla pepigit C, προσέπεμπε i, vulgo, om. AB || 23. ἀντίπεστρον iC || 24. τοῦδε] τόνδε Musgr, non recte

ἑαυτὸν ἀνελόντος, ὅσοι τε ἄλλοι τῶν Καρβωνείων στρατηγοὶ τότε παρήσαν. ὡς δ' ἀφίκοντο χωρὶς γε Νωρβανοῦ (μόνος γὰρ οὐκ ἀφίκετο), πάντας αὐτοὺς ὁ Ἀλβινοσανὸς ἐπεινευ ἐπὶ τῆς διαίτης, καὶ ἐς τὸν Σύλλαν διέφυγεν. Νωρβανὸς δὲ καὶ Ἀρίμινον ἐπὶ τῆδε 5 τῇ συμφορᾷ, καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν πλησίον στρατοπέδων, ἐς τὸν Σύλλαν μεταχωρεῖν πυνθανόμενος, τῶν τε παρόντων οἱ φίλων οὐδένα ἔτι πιστὸν οὐδὲ βέβαιον ὡς ἐν συμφοραῖς τιθέμενος, ἰδιωτικοῦ σκάφους ἐπιβάς ἐς Ῥόδον διέπλευσεν· ὅθεν ὕστερον ἐξαιτούμενος ὑπὸ 10 τοῦ Σύλλα, Ῥοδίων ἔτι ἀμφιγνοούντων, ἑαυτὸν ἐν ἀγορᾷ μέσῃ διέφθειρεν.

92 Κάρβων δὲ ἕτερα δύο τέλη στρατιωτῶν ἐς Πραϊνεστὸν ἄγειν ἔπεμπε Δαμασίππον, ὑπερεπειγόμενος Μάριον ἐκλῦσαι τῆς πολιορκίας· ἀλλ' οὐδ' οὔτοι τὰ στενὰ 15 διελθεῖν ἐδύναντο φυλασσόμενα ὑπὸ τοῦ Σύλλα. Γαλάται τε ὅσοι ἀπὸ Ῥαβέννης ἐπὶ τὰ Ἄλπεια παρήκουσιν, ἀθρόως ἐς Μέτελλον μετετίθεντο· καὶ Δεύκολλος ἑτέρους τῶν Καρβωνείων ἐνίκα περὶ Πλακεντίαν. ὢν ὁ Κάρβων πυνθανόμενος, τρισμυρίους ὅμως ἔτι ἔχων 20 περὶ τὸ Κλούσιον, καὶ δύο τέλη τὰ Δαμασίππου καὶ ἕτερα περὶ Καρρίναν καὶ Μάρκιον, Σαννιτῶν τε αὐτῷ χειρὶ πολλῇ προθύμως περὶ τὰ στενὰ κακοπαθούντων, ἀπογνοὺς ἀπάντων ἀσθενῶς ἔφυγε σὺν τοῖς φίλοις ἐς Λιβύην ἐξ Ἰταλίας, ὕπατος ἔτι ὢν, ὡς Λιβύην παρα- 25 στησόμενος ἀντὶ τῆς Ἰταλίας. τῶν δ' ὑπολειφθέντων

3. ἀφίκετο Vi, ἀφίετο A, hoc vel ἀφίστο B. an ἐπί-
στεινευ;* || 5. Ἀρίμινον] h. l. Ἀρρήτιον rescripserim || 13. δύο
τέλη AV, τέλη δύο i, vulgo || 23. περὶ AVC, ἔτι περὶ i ||
24. fort. ἀσθενῶς (μάλα) || ἔφυγε] malim ἔφυγε || 25. ὕπατος
ἔτι ὢν non vertit C

οἱ μὲν ἀμφὶ τὸ Κλούσιον Πομπηίῳ συνενεχθέντες ἐς
μάχην ἀπέβαλον ἐς δισμυρίους, καὶ ὡς ἐπὶ συμφορᾷ
μεγίστῃ καὶ τὸ λοιπὸν τοῦδε τοῦ στρατοῦ ἐς τὰς πατρί-
δας κατὰ μέρη διελύθη· Καρρίνας δὲ καὶ Μάρκιος καὶ
5 Δαμάσιππος, οἷς εἶχον ἄπασιν, ἐπὶ τὰ στενὰ ἐχώρουν
ὡς ὁμοῦ τοῖς Σαυνίταις βιασόμενοι πάντως αὐτὰ περᾶ-
σαι. οὐ δύνηθέντες δὲ οὐδ' ὄως, ἐφέροντο ἐς Ῥώμην
ὡς ἔρημον ἀνδρῶν καὶ τροφῶν ἅμα καταληψόμενοι τὸ
ἄστυ, καὶ πρὸ σταδίων ἑκατὸν ἐστρατοπέδευον ἀμφὶ
10 τὴν Ἀλβανῶν γῆν. δείσας οὖν ὁ Σύλλας περὶ τῆ πόλει, 93
τοὺς μὲν ἱππέας προύπεμψε κατὰ σπουδὴν ἐνοχλεῖν
αὐτοῖς ὀδεύουσιν, αὐτὸς δ' ἐπειχθεὶς ἀθρόω τῷ στρατῷ
παρὰ ταῖς Κολλίταις πύλαις περὶ μεσημβρίαν ἐστρατο-
πέδευσεν, ἀμφὶ τὸ τῆς Ἀφροδίτης ἱερόν, ἥδη καὶ τῶν
15 πολεμίων περὶ τὴν πόλιν στρατοπεδεύοντων. μάχης δ'
εὐθύς αὐτοῖς περὶ δείλην ἐσπέραν γενομένης, τῷ μὲν
δεξιῷ Σύλλας ἐκράτει, τὸ δὲ λαιὸν ἠττώμενον ἐπὶ τὰς
πύλας κατέφυγεν. οἱ δὲ γέροντες ὄντες ἐπὶ τῶν τει-
χῶν, ὡς εἶδον αὐτοῖς συνεστρέχοντας τοὺς πολεμίους,
20 τὰς πύλας καθῆκαν ἀπὸ μηχανῆς· αἱ δ' ἐμπίπτουσαι
πολλοὺς μὲν ἀπὸ τοῦ στρατοῦ διέφθειραν πολλοὺς δ'
ἀπὸ τῆς βουλῆς, οἱ λοιποὶ δ' ὑπὸ δέους καὶ ἀνάγκης
ἀνέστρεφον ἐς τοὺς πολεμίους. καὶ νυκτὸς ὅλης ἀγωνι-
σάμενοι πολὺ πλῆθος ἔκτειναν. ἔκτειναν δὲ καὶ τῶν
25 στρατηγῶν Τελεσίνον τε καὶ Ἀλβῖνον, καὶ τὰ στρατό-

7. 8. *romam ueluti uiris armisque destitutam uertere copias ut una commeatum interciperent et . . .* C || ἐφέρον (sic) A, ἔφερον Did || 10. ἀλβανῶν γῆν A, ἀλβανὸν γῆν, ut vid., b¹, ad *Albanum* C || 12. ἐπαχθεὶς a || 15. περὶ] παρὰ? * || 18. <οἱ> ὄν-
τες? * || 19. συντρέχοντας Vi || 22. λοιποὶ A V, πολλοὶ iC, vulgo ||
25. Ἀλβῖνον] cf. Borghesi op. t. II p. 274

πεδα αὐτῶν ἔλαβον. Λαμπώνιος τε ὁ Λευκανὸς καὶ Μάρκιος καὶ Καρρίνας, ὅσοι τε ἄλλοι στρατηγοὶ τῆς Καρβωνείου στάσεως αὐτοῖς συνῆσαν, διέφυγον. καὶ θάνατος ἐκ τοῦδε τοῦ ἔργου πέντε μυριάδων ἐδόκει γενέσθαι παρ' ἀμφοτέρων. τὰ τε αἰχμάλωτα ὀκτακισ- 5 χιλίων πλείω γενόμενα Σύλλας, ὅτι Σαννίται τὸ πλεον ἦν, κατηκόντισεν. μετὰ δὲ μίαν ἡμέραν αὐτῶ καὶ Μάρκιος καὶ Καρρίνας ἀλόντες προσήγοντο· καὶ οὐδὲ τῶνδε φειδόμενος οἷα Ῥωμαίων, ἔκτεινεν ἄμφω, καὶ τὰς κεφαλὰς ἐς Πραινεστὸν Λουκρητίῳ περὶ τὰ τεῖχη 10 περιενεγκεῖν ἔπεμψεν.

94 Πραινέστιοι δὲ καὶ τάδε θεώμενοι, καὶ τὸν Κάρβωνος στρατὸν ἀπολωλέναι πάντα πυνθανόμενοι, αὐτὸν τε Νωρβανὸν ἤδη φυγεῖν ἐξ Ἰταλίας, καὶ τὴν ἄλλην Ἰταλίαν καὶ Ῥώμην ἐπ' αὐτῇ Σύλλαν ἐκτενωῶς κεχειρω- 15 σθαι, τὴν πόλιν τῶ Λουκρητίῳ παρέδοσαν, Μαρίου καταδύντος ἐς τάφρους ὑπονόμους, καὶ μετὰ βραχὺ καὶ ἀνελόντος ἑαυτόν. Λουκρήτιος μὲν δὴ Μαρίου τὴν κεφαλὴν ἐκτεμὼν ἔπεμψεν ἐς Σύλλαν· καὶ αὐτὴν ὁ Σύλλας ἐν ἀγορᾷ μέσῃ πρὸ τῶν ἐμβόλων θέμενος ἐπιγελάσαι 20 λέγεται τῇ νεότητι τοῦ ὑπάτου, καὶ εἰπεῖν "ἐρέτην δεῖ πρῶτα γενέσθαι πρὶν πηδαλίοις ἐπιχειρεῖν". Λουκρήτιος δ' ἐπεὶ Πραινεστὸν εἶλε, τῶν ἀπὸ τῆς βουλῆς ἐνταῦθα Μαρίῳ στρατηγούντων τοὺς μὲν αὐτίκα ἀνήρει, τοὺς δ' ἐς φυλακὴν ἐσέβαλλεν· οὓς ὁ Σύλλας ἐπελθὼν ἀν- 25

1. Λαμπώνιος δὲ Nauckius || 2. Μάρκιος Gelen, μάρκειλος libri || 5. παρ' del.?* || 12. 13. καρβώνιον a, κάρβωνον b || 17. ὑπονόμους Musgr, ὑπὸ νόμου A V a b. Mario aggerem per cuniculos ingresso C. ὑπονόμου d quod tenuit Did || 21. ἐρέτην κτλ.] Aristoph. Eq. 542 Dind. || δεῖ] oportere C, χρῆναι Arist. || 25. ἐσέβαλλεν i, ἐσέβαλεν O, ἐνέβαλλεν Musgr

εἶλεν· καὶ τοὺς ἐν Πραινεστῶ προσέταξε χωρὶς ὄπλων
 προελθεῖν ἅπαντας ἐς τὸ πεδίον, καὶ προελθόντων τοὺς
 μὲν ἑαυτῶ τι χρησίμους γενομένους, ὀλίγους πάμπαν,
 ἐξείλετο, τοὺς δὲ λοιποὺς ἐκέλευσεν ἐς τρία ἀπ' ἀλλή-
 5 λων διαστήναι, Ῥωμαίους τε καὶ Σαννίτας καὶ Πραι-
 νεστίους, ἐπεὶ δὲ διέστησαν, τοῖς μὲν Ῥωμαίοις ἐπεκή-
 ρυξεν ὅτι καὶ οἶδε ἄξια θανάτου δεδράκασι, καὶ συγ-
 γνώμην ἔδωκεν ὅμως, τοὺς δὲ ἑτέρους κατηκόντισεν
 ἅπαντας· γυναῖκα δ' αὐτῶν καὶ παιδία μεθῆκεν ἀπαθεῖς
 10 ἀπιέναι. καὶ τὴν πόλιν διήρπαξε, πολυχρήματον ἐν
 τοῖς μάλιστα τότε οὔσαν.

ᾧδε μὲν δὴ καὶ Πραινεστὸς ἐάλω, Νῶρβα δ' ἑτέρα
 πόλις ἀντειχεν ἔτι ἐγκρατῶς, ἔστε Αἰμιλίου Λεπίδου
 νυκτὸς ἐς αὐτὴν ἐκ προδοσίας ἐσελθόντος διαγανακτῆ-
 15 σαντες οἱ ἔνδον ἐπὶ τῇ προδοσίᾳ, οἱ μὲν ἑαυτοὺς
 ἀνήρουν, οἱ δ' ἀλλήλους ἐκόντες, οἱ δὲ καὶ βρόχοις
 συνεπλέκοντο· καὶ τὰς θύρας ἐνέφραττον ἕτεροι, καὶ
 ἐνεπίμπρασαν. ἄνεμός τε πολὺς ἐμπεσὼν ἐς τοσοῦτον
 αὐτὴν ἔδαπάνησεν ὥς μηδὲν ἐκ τῆς πόλεως λάφυρον
 20 γενέσθαι.

καὶ οἶδε μὲν οὕτως ἐγκρατῶς ἀπέθανον, ἠνυσμέ- 95
 νων δὲ τῶν ἀμφὶ τὴν Ἰταλίαν πολέμοις καὶ πυρὶ καὶ
 φόνῳ πολλῷ, οἱ μὲν τοῦ Σύλλα στρατηγοὶ τὰς πόλεις
 ἐπιόντες τὰ ὑποπτα ἐφρούρουν, καὶ Πομπήιος ἐς τε
 25 Λιβύην ἐπὶ Κάρβωνα καὶ ἐς Σικελίαν ἐπὶ τοὺς ἐκεῖ

3. πάμπαν <ὄντας>? * || 8. δέδωκεν i. δίδωσιν ferri posset ||
 10. 11. ἐν τοῖς] cf. Krueg. ad Thuc. I, 6, 2. ἐν ταῖς coni. Schw,
 perperam || 12. Νῶρβα Bekk, νῶρβα Oi || 15. αὐτοὺς V || 16.
 ἐκόντες] ἐφόνευον, ἐκτεινον vel sim.? * || 17. συνεπλέκοντο] la-
 queis finire vitam C. συνεπνίγοντο coni. Schw. totus locus male
 compositus || 17. 18. καὶ <τὴν πόλιν> ἐνεπίμπρασαν coni. Schw ||
 19. αὐτὴν] omnia C || 21. ἐγκρατῶς] egregie C || 22. πολέμων a

Κάρβωνος φίλους ἐστέλλετο· αὐτὸς δὲ ὁ Σύλλας Ῥωμαίους ἐς ἐκκλησίαν συναγαγὼν πολλὰ ἐμεγαληγόρησεν ἐφ' ἑαυτῷ, καὶ φοβερὰ ἐς κατάπληξιν εἶπεν ἕτερα, καὶ ἐπήνεγκεν ὅτι τὸν μὲν δῆμον ἐς χρηστὴν ἄξει μεταβολήν, εἰ πείθονται οἱ, τῶν δ' ἐχθρῶν οὐδενὸς ἐς ἔσχατον κακοῦ φείσεται, ἀλλὰ καὶ τοὺς στρατηγούς ἢ ταμίας ἢ χιλιάρχους, ἢ ὅσοι τι συνέπραξαν ἄλλοι τοῖς πολεμίοις μεθ' ἣν ἡμέραν Σκιπίων ὁ ὕπατος οὐκ ἐνέμεινε τοῖς πρὸς αὐτὸν ὠμολογημένοις, μετελεύσεσθαι κατὰ κράτος. ταῦτα δ' εἰπὼν ἀντίκα βουλευτὰς ἐς τεσσαράκοντα καὶ τῶν καλουμένων ἱππέων ἀμφὶ χιλίους καὶ ἑξακοσίους ἐπὶ θανάτῳ προύγραφεν. οὗτος γὰρ δοκεῖ πρῶτος οὓς ἐκόλασε θανάτῳ προγράψαι, καὶ γέρα τοῖς ἀναιροῦσι καὶ μῆνυτρα τοῖς ἐλέγχουσι καὶ κολάσεις τοῖς κρύπτουσιν ἐπιγράψαι. μετ' οὐ πολὺ δὲ βουλευτὰς ἄλλους αὐτοῖς προσετίθει. καὶ τῶνδε οἱ μὲν ἀδοκίμως καταλαμβανόμενοι διεφθείροντο ἔνθα συνελαμβάνοντο, ἐν οἰκίαις ἢ στενωποῖς ἢ ἱεροῖς, οἱ δὲ μετέωροι πρὸς τὸν Σύλλαν φερόμενοί τε καὶ πρὸ ποδῶν αὐτοῦ ῥιπτούμενοι· οἱ δὲ καὶ ἐσύροντο καὶ κατεπατοῦντο, οὐδὲ φωνὴν ἔτι τῶν θεωμένων οὐδενὸς ἐπὶ τοσοῖσδε κακοῖς ἔχοντος ὑπ' ἐκπλήξεως. ἐξέλασις τε ἑτέρων ἦν, καὶ δήμευσις τῶν ἑτέροις ὄντων. ἐπὶ δὲ τοὺς τῆς πόλεως

3. ἐς κατάληψιν iC || 5. 6. ἐς <τὸ> ἔσχ. κακ.* cf. Herod. I, 22; II, 129, unde locutio fluxit || 7. ἄλλοι*, ἄλλο libri || 9. αὐτὸν] αὐτὸν?* || 10. ταῦτ' εἰπὼν?* || de numeris v. Mommsen H. R. II° p. 338 adn. || 13. ἐκόλαξε?* || προγράψας A || 14. 15. τοῖς ἀναιροῦσι] participiis aoristis eadem in re utitur Plut. Sull. c. 31, at cf. p. 461, 26 || 14. μνηύματα i || 15. ἐπιγράψαι fort. ex praecedente προγράψαι ortum. possis ἐπικηρῦξαι || 16. in αὐτοῖς vide an numerus lateat || 22. ἔχοντος] ἠχούντος coni. Schw. uocem emittere audente C, ἰέντος Nauckius

ἐκφυγόντας ζητηταὶ πάντα μαστεύοντες διέθρονον, καὶ ὅσους αὐτῶν λάβοιεν ἀνήθρονον.

πολλὴ δὲ καὶ τῶν Ἰταλιωτῶν ἀναίρεσις τε καὶ ἐξ- 96
 ἔλασις καὶ δήμευσις ἦν, ὅσοι τι Κάρβωνος ἢ Νωρβανού
 ἢ Μαρίου ἢ τῶν ὑπ' ἐκείνοις στρατηγούντων ὑπήκου-
 σαν. κρίσεις τε ἦσαν ἐπὶ τούτοις ἀνὰ τὴν Ἰταλίαν ὅλην
 πικραὶ καὶ ἐγκλήματα ποικίλα, στρατηγίας ἢ στρατείας
 ἢ ἐσφορᾶς χρημάτων ἢ ἄλλης ὑπηρεσίας ἢ βουλευσεως
 ὅλως κατὰ Σύλλα. ἐγκλήματα δ' ἦν καὶ ξενία καὶ φιλία
 10 καὶ δάνεισμα, λαβόντος ἢ δόντος. ἤδη δέ τις καὶ προ-
 θυμίας ἢ μόνης συνοδίας ἠλίσκετο. καὶ ταῦτ' ἤκμαζε
 μάλιστα κατὰ τῶν πλουσίων. ὡς δ' ἐξέλιπε τὰ καθ'
 ἓνα [ἄνδρα ἐγκλήματα], ἐπὶ τὰς πόλεις ὁ Σύλλας μετήει,
 καὶ ἐκόλαζε καὶ τάσδε, τῶν μὲν ἀκροπόλεις κατασκά-
 15 πτων ἢ τείχη καθαιρῶν, ἢ κοινὰς ζημίας ἐπιτιθεῖς, ἢ
 ἐσφοραῖς ἐκτρούχων βαρυτάταις· ταῖς δὲ πλείοσι τοὺς
 ἑαυτῶ στρατευσαμένους ἐπώκιζεν ὡς ἕξων φρούρια
 κατὰ τῆς Ἰταλίας, τὴν τε γῆν αὐτῶν καὶ τὰ οἰκήματα
 ἐς τούσδε μεταφέρων διεμέριζεν. ὁ καὶ μάλιστ' αὐτοὺς
 20 εὖνους αὐτῶ καὶ τελευτήσαντι ἐποίησεν· ὡς γὰρ οὐχ
 ἔξοντες αὐτὰ βεβαίως εἰ μὴ πάντ' εἶη τὰ Σύλλα βέ-
 βαια, ὑπερηγωνίζοντο αὐτοῦ καὶ μεταστάντος.

καὶ τάδε μὲν ἦν ἀμφὶ τὴν Ἰταλίαν, Κάρβωνα δ'
 ἐκ Λιβύης ἐς Σικελίαν μετὰ πολλῶν ἐπιφανῶν, καὶ
 25 ἀπ' αὐτῆς ἐς Κοσσύραν νῆσον ὑποφεύγοντα, πέμψας
 τινὰς ὁ Πομπήιος συνέλαβεν. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους τοῖς

11. συνοδίας] συνηθείας conl. Musgr || 13. ἄνδρα ἐγκλήματα
 omisi cum V || 18. per Italiam C, i. e. κατὰ τὴν Ἰταλίαν (Schw) ||
 21. τῶ σύλλα A || 25. κοσσύραν A i, κόρσικα VC || ὑποφεύγοντα]
 malim ὑποφυγόντα*

ἄγουσιν ἐκέλευσεν οὐδ' ἐς ὄψιν οἱ προσαχθέντας ἀν-
ελεῖν, Κάρβωνα δὲ παραστησάμενος αὐτοῦ τοῖς ποσὶ
δεσμώτην τρις ὕπατον ἐπεδημηγόρησε καὶ κατέκανε,
καὶ τὴν κεφαλὴν ἐς Σύλλαν ἔπεμψεν.

97 ὁ δ', ἐπεὶ οἱ πάντα ὡς ἐβούλετο ἐπὶ τοῖς ἐχθροῖς 5
διώκητο, καὶ πολέμιον οὐδὲν ἦν ἔτι πλὴν Σερωρίου
μακρὰν ὄντος, Μέτελλον μὲν ἐπὶ τοῦτον ἐξέπεμπεν ἐς
'Ιβηρίαν, τὰ δ' ἐν τῇ πόλει καθίστατο ἅπαντα ἐφ' ἑαυ-
τοῦ, καθ' ὃν ἐβούλετο τρόπον. νόμου γὰρ ἢ χειροτο-
νίας ἢ κλήρου λόγος οὐκ ἦν ἔτι, πεφρικότων ὑπὸ δέους 10
πάντων καὶ κρυπτομένων ἢ σιωπῶντων· οἱ καὶ πάντα
ὅσα διώκησεν ὁ Σύλλας ὑπατεύων τε καὶ ἀνθυπατεύων,
βέβαια καὶ ἀνεύθυνα ἐψηφίζοντο εἶναι, εἰκόνα τε αὐ-
τοῦ ἐπίχρυσον ἐπὶ ἵππου πρὸ τῶν ἐμβόλων ἀνέθεσαν,
καὶ ὑπέγραψαν Κορνηλίου Σύλλα ἡγεμόνος εὐτυχοῦς. 15
ᾧδε γὰρ αὐτὸν οἱ κόλακες, διευτυχοῦντα ἐπὶ τοῖς
ἐχθροῖς, ὠνόμαζον· καὶ προῆλθεν ἐς βέβαιον ὄνομα ἢ
κολακεία. ἤδη δέ που γραφῇ περιέτυχον ἡγουμένη τὸν
Σύλλαν ἐπαφρόδιτον ἐν τῷδε τῷ ψηφίσματι ἀναγρα-
φῆναι, καὶ οὐκ ἀπεικὸς ἐφαίνετό μοι καὶ τότε, ἐπεὶ 20
καὶ φαῦστος ἐπωνομάζετο· δύναται δὲ τοῦ αἰσίου καὶ
ἐπαφροδίτου ἀγχοτάτω μάλιστα εἶναι τὸ ὄνομα. ἔστι

3. ὕπατον <γεγονότα>? * possis etiam ὑπατεύσαντα ut est
ap. Plut. Pomp. 10. τρισύπατον Did || 7. ὄντος] ἀπόντος Nauckius ||
15. ὑπέγραψαν] inscripseruntque C, i. e. ἐπέγραψαν || ἡγεμόνος]
'dictatoris': cf. Mommsen Münzw. p. 596 adn. 387 et C. I. L. I
p. 168 || 18 sq. ego quippe non nulla legisse memini in quibus
Sylla ex decreto uenustum se appellari uoluit C || 21. δύναται]
uidetur C i. e. δοκεῖ, bene. intercidisse tamen quaedam videntur
velut: φαῦστος ἐπωνομάζετο· δύναται δὲ <τοῦτο αἰσίος· δοκεῖ
δὲ> τοῦ αἰσίου κτέ. || 22. ἐπαφροδισίου i || ἀγχοτάτω] cf. Krueg.
gr. Gr. II, 62, 2, 3 || τὸ ὄνομα] τὰ ὀνόματα? * || post ὄνομα verba
ὀπότερα — ἐπιγράψαι (p. 662, 10—12) collocari volebat Schw

ὶδε, σκε

ες σοι.

τὴν εἰκόνα
ἢ ἐκμειλισσό-
καὶ στέφανου

Ἀφροδίτῃ,
εἰκονομα-
κίον.

ἄνθρωπος, οὐκ αἰρετός
ἄρα καὶ τοῦ προ-
σθένος καὶ τόδε ἐρημα-
κίον ἦσαν οἱ βασι-
λεῖς, βουλευτικὸς ἕτερος
ἦσαν, ἕως τινὰ ἄλλοι
καὶ τόνδε τὸν κενθί-
ον.

*agitur in AV | 6. ἀδελφοί
| καὶ ἐν στίβῳ con. Muegr.
tradita scriptura in
ἄλλοις] ἀποστολῶν (ἴσα ἐ-
coni. Muegr, ἢ vel αἱ ἐστὶν
coni. Schw | 12. δὲ] ἀδελφῶν
desideravit Zois | 17. ἄνθρω-
ρία? | 18. ita transponitur
αἱ αἰσθ. εἶναι δεκτὰ, ἀποστολῶν
9. ἀδελφῶν] ἀδελφῶν con. Muegr, per
- de rep. II, 12, 24 | ἀποστολῶν*

μερον ἄρχοντα ἰντέρρηγα ἐκάλουν· εἶη δ' ἂν ἐν τοσῶδε βασιλεύς. ἀρχαιρέσια δ' ὑπάτων οἱ λήγοντες τῆς ἀρχῆς ἀεὶ προτίθεσαν· καὶ εἴ ποτε κατὰ συντυχίαν ὑπατος οὐκ εἶη, ὅδε ὁ ἐν τοσῶδε βασιλεύς καὶ τότε ἐγίνετο ἐς τὴν τῶν ὑπάτων χειροτονίαν. τούτου δὴ 5
 τοῦ ἔθους ἐπιβαίνων ὁ Σύλλας, ὑπάτων οὐκ ὄντων ἐπὶ καὶ Κάρβων ἐν Σικελίᾳ καὶ Μάριος κατὰ Πραινεστὸν ἐτεθνήκεσαν, αὐτὸς μὲν πού τῆς πόλεως ὑπεβῆλθε, τῇ δὲ βουλῇ προσέταξεν ἐλέσθαι τὸν καλούμενον μεταξὺ βασιλέα. ἢ μὲν δὴ Ἐαλέριον Φλάκκον 10
 ἔλετο, ἐλπίσασα ὑπάτων προτεθήσεσθαι χειροτονίαν· δὲ Σύλλας ἐπέστειλε τῷ Φλάκκῳ γνώμην ἐς τὸν δήμον ἐσενεγκεῖν, ὅτι χρήσιμον ἦγοῖτο Σύλλας ἐν τῷ χρόνῳ ἐσεσθαι τῇ πόλει τὴν ἀρχὴν οὓς ἐκάλουν ὑπάτορας, παυσάμενον ἔθος ἐκ τετρακοσίων ἐτῶν· 15
 δὲ ἔλοιντο, ἐκέλευεν ἄρχειν οὐκ ἐς χρόνον ὀρεγνόν, ἀλλὰ μέχρι τὴν πόλιν καὶ τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν ἀρχὴν ἐκστράσειν καὶ πολέμοις σεσαλευμένην στηρίσειεν. ἔπειτα δὴ νοῦς τὴν γνώμην ἐς αὐτὸν ἔφερε τὸν Σύλλαν καὶ οὐδ' ἀμφίβολον ἦν· ὁ δὲ Σύλλας οὐ κατα- 20
 ἔλασεν αὐτοῦ καὶ τοῦτ' ἐν τέλει τῆς ἐπιστολῆς ἀνεκάλει, ὅτι οἱ δοκοῖη μάλιστ' ἂν αὐτὸς τῇ πόλει ἐπὶ τῶδε γενέσθαι χρήσιμος. ὁ μὲν δὴ τάδε ἐπέειπε, Ἕλληες, Ῥωμαῖοι δ' οὐχ ἐκόντες μὲν οὐδὲ κατὰ νόμον χειροτονουῦντες οὐδέν, οὐδ' ἐπὶ σφίσιν ἠγούμενοι 25

οὐκ ἰντέρρηγα Οἱ || (ὁ) ἐν τοσῶδε β. ?* || 2. οἱ ἀεὶ λήγ. τῆς ἀρχῆς ἀεὶ προτίθεσαν. ?* || 14. ἐλέσθαι a || 15. τετρακοσίων eiecit Schw. de-
 κεντὸν εἴκοσιν. τεττάρων γενεῶν con. Nauckius || 16. ἐκέ-
 λυεν || 18. στηρίσειεν] στηρίξειεν con. Bekk || 19. ὁ μὲν δὴ τὴν γνώμην] ὁ μὲν δὴμος τ. γ. con. C. Steph., ὁ μὲν νοῦς ἀνέβη Musgr. ego τὴν γνώμην deleverim. cf. Herod. I, 216

τῆς πολιτείας ἐς τὸ δέον ἐλευσομένης. διοικησάμενος
 δ' ὅσα ἤπειγε, καὶ τῇ πόλει τινὰς ἐπιστήσας τῶν
 ἑαυτοῦ, ἐξώρμησεν ἐς Κλούσιον, ἐνθα τοῦ πολέμου
 τὰ λοιπὰ ἤκμαζεν. ἐν δὲ τούτῳ τοῖς ὑπάτοις προσ-
 5 ἐγένοντο ἱππεῖς Κελτίβηρες, ὑπὸ τῶν ἐν Ἰβηρίᾳ στρα-
 τηγῶν ἀπεσταλμένοι, καὶ γενομένης παρὰ τὸν Γλάνιν
 ποταμὸν ἱππομαχίας ὁ μὲν Σύλλας ἔκτεινεν ἐς πεντή-
 κοντα τῶν πολεμίων, διακόσιοι δὲ καὶ ἐβδομήκοντα
 τῶνδε τῶν Κελτιβήρων ἠὺτομόλησαν ἐς Σύλλαν· καὶ
 10 τοὺς λοιποὺς ὁ Κάρβων ἀνείλεν, εἴτε χαλεπήνας τῆς
 τῶν ὁμοεθνῶν αὐτομολίας, εἴτε δείσας περὶ ὁμοίου.
 τοῦ δ' αὐτοῦ χρόνου περὶ Σατουρνίαν ἑτέρῳ μέρει
 τοὺς ἐχθροὺς ὁ Σύλλας ἐνίκα, καὶ Μέτελλος ἐπὶ Ῥά-
 βενναν περιπλέων τὴν Οὐριτανὴν χώραν, πεδιάδα καὶ
 15 πυροφόρον οὖσαν, προκατελάμβανεν. ἐς τε Νέαυ πό-
 λιν ἐκ προδοσίας νυκτὸς ἕτεροι τῶν Συλλείων ἐσελ-
 θόντες ἔκτειναν ἅπαντας χωρὶς ὀλίγων διαφυγόντων,
 καὶ τὰς τριήρεις τῆς πόλεως ἔλαβον. αὐτῶ δὲ Σύλλα
 καὶ Κάρβωνι περὶ Κλούσιον ἐξ ἡοῦς ἐπὶ ἑσπέραν
 20 γίννεται μάχη καρτερά· καὶ φανέντες ἀλλήλοις ἰσό-
 μαχοι μετὰ σκότους διεκρίθησαν. ἐν δὲ τῷ Σπωλη- 90
 τίῳ πεδίῳ Πομπήιος καὶ Κράσσος, ἄμφω Σύλλα στρα-
 τηγοί, κτείνουσι τῶν Καρβωνείων ἐς τρισχιλίους, καὶ

1. ἀνελευσομένης? * || 6. iuxta Glaniam fluvium C || 7. ὁ
 μὲν Σύλλας om. V || ad quingentos C || 9. τῶνδε τῶν Κελτιβή-
 ρων non vertit C || ἐς Σύλλαν: ad eum C || 12. 13. ἑτέρῳ μέρει τοὺς
 ἐχθροὺς] residuas hostium copias C, male. in tradita vero scri-
 ptura ἑτέρῳ <στρατοῦ> μέρει expectaveris || 14. πλέων V || 17.
 ἅπαντας <τοὺς ἀντιστασιώτας> (<τοὺς Σύλλα ἀντιπράττοντας>)
 vel sim.? * nisi ipsum ἅπαντας vocabulum corruptum est ||
 19. περὶ Κλούσιον om. V || 20. κρατερά i || 21. μετὰ σκότος conl.
 Musgr || 21. 22. σκωλυτίῳ, π sup. κ et η sup. v a m. 1, V

Καρρίναν τὸν ἀντιστρατηγοῦντα σφίσιν ἐπολιόρκουν,
 ἔστε Κάρβων μὲν ἕτερον τῷ Καρρίνα στρατὸν ἐπεμ-
 ψεν, ὁ δὲ Σύλλας αἰσθόμενος καὶ ἐφεδρεύσας ἔκτεινεν
 αὐτῶν παροδευόντων ἐς δισχιλλίους, καὶ Καρρίνας νυ-
 κτός, ὕδατός τε ὄντος ἐξ οὐρανοῦ πολλοῦ καὶ σκότους 5
 [δέ], αἰσθομένων μὲν τι τῶν περικαθημένων, [διὰ δὲ
 τὸν ὄμβρον ἀμελοῦντων, διέφυγεν. καὶ Κάρβων ἐς
 Πραινεστὸν Μαρίῳ τῷ συνάρχῳ Μάρκιον ἐπεμψεν
 ὅκτῳ τέλῃ στρατιᾶς ἄγοντα, πνυθανόμενος αὐτὸν ὑπὸ
 λιμοῦ κακοπαθεῖν· οἷς ὁ Πομπήιος ἐξ ἐνέδρας ἐν 10
 στενωῷ προσπεσὼν τρέπεται τε καὶ πολλοὺς διαφθείρας
 ἐς λόφον συνέκλεισε τοὺς λοιπούς. ἐξ οὗ Μάρκιος
 μὲν οὐ σβέσας τὸ πῦρ ἀπεδίδρασκεν, ὁ δὲ στρατὸς
 αὐτῷ τὴν αἰτίαν τῆς ἐνέδρας προστιθεὶς ἐστασίασε
 χαλεπῶς, καὶ τέλος μὲν ὑπὸ τοῖς σημείοις ὄλον ἄνευ 15
 παραγγέλματος ἐπανῆλθεν ἐς Ἀρίμινον, οἱ λοιποὶ δ'
 ἐς τὰς πατρίδας κατὰ μέρη διελύθησαν, ὡς ἐπτὰ σπεί-
 ρας τῷ στρατηγῷ μόνας παραμεῖναι. καὶ Μάρκιος
 μὲν ὧδε πράξας κακῶς ἐς Κάρβωνα ἐπανῆει, Μάρκον
 δὲ Λαμπώνιον ἐκ Λευκανίας καὶ Πόντιον Τελεσίνον 20
 ἐκ τῆς Σαννίτιδος καὶ τὸν Καπναῖον Γοῦτταν, μεθ'
 ἐπτὰ μυριάδων ἐπειγομένους Μάριον ἐξελέσθαι τῆς
 πολιορκίας, ὁ Σύλλας ἐν τοῖς στενοῖς, ἣ μόνῃ διαβατὸν
 ἦν, ἀπέκλειε τῆς παρόδου. καὶ ὁ Μάριος ἀπογιγνώ-
 σκων ἤδη τὰς ἐξωθεν ἐπικουρίας, φρούριον ἐν τῷ 25

1. καρρίναν V, const. || 4. νυκτός A, δὲ νυκτός Vi || 5. ὄν-
 τος] cf. Xen. Anab. IV, 2, 2: ὕδωρ πολὺ ἦν ἐξ οὐρανοῦ || 6. δέ
 omisi cum Vi || μὲν τι Ai, μέντοι V || 13. τὸ πῦρ] cf. p. 158, 10 ||
 14. τῆς ἐνέδρας] expectabas τῆς συμφορᾶς || 18. περιμεῖναι V ||
 23. ἐν] malim aut <στρατοπεδεύσας> ἐν aut ἐνστρατοπεδεύσας
 τοῖς* || διάβατον a

μεταιχμίῳ μεγάλῳ ὄντι ἤγειρεν, ἐς ὃ καὶ μηχανὰς καὶ στρατιὰν συναγαγὼν ἐπεχείρει βιάσασθαι τὸν Λουκρήτιον. πολυημέρου δ' αὐτῷ καὶ ποικίλης τῆς πείρας γενομένης, οὐδὲν ἀνύων ἐς Πραϊνεστὸν αὐτίς
 5 συνεκλείετο.

καὶ περὶ τὰς αὐτὰς ἡμέρας ἐν Φασεντία Κάρβων 91
 καὶ Νωρβανὸς ἐξ ὁδοῦ βραχὺ πρὸ ἐσπέρας ἐπὶ τὸ Μέ-
 τέλλου στρατόπεδον ἐλθόντες, λοιπῆς οὔσης ὥρας μιᾶς
 καὶ ἀμπέλων πυκνῶν περικειμένων, ἀνοήτως μάλα ὑπ'
 10 ὀργῆς ἐς μάχην ἐξέτατον, ἐλπίσαντες Μέτελλον τῷ
 παραλόγῳ καταπλήξειν. ἠττώμενοι δὲ ὡς ἐν ἀφνεῖ
 χωρίῳ τε καὶ ὥρα, καὶ ἐς τὰ φυτὰ ἐμπύπτοντες, ἐφθει-
 ροντο κατὰ πλῆθος, ὡς ἀπολέσθαι μὲν ἀμφὶ τοὺς μυ-
 ρίους, αὐτομολῆσαι δ' ἐς ἑξακισχιλίους, καὶ τοὺς λοι-
 15 πούς διαρριφῆναι, μόνων ἐν τάξει χιλίων ἐπανελθόντων
 ἐς Ἀρίμινον. τέλος δ' ἄλλο Δευκανῶν ἀγόμενον ὑπὸ
 Ἀλβινοσανοῦ, τῆς ἠττης πυθόμενον μετεχώρει πρὸς
 Μέτελλον, δυσχεραίνοντος Ἀλβινοσανοῦ. ὃ δὲ τότε μὲν
 οὐ κατασχὼν τῆς ὀρμῆς αὐτὸ ἐς Νωρβανὸν ἐπανῆλθεν,
 20 οὐ πολλὰς δὲ ἡμέραις ὕστερον κρύφα τῷ Σύλλᾳ κοινο-
 λογησάμενος καὶ λαβὼν ἄδειαν εἴ τι πράξειεν ἀξιό-
 λογον, ἐπὶ ἐστίασιν ἐκάλει Νωρβανόν τε καὶ τοὺς
 συνόντας αὐτῷ στρατηγούς, Γάιον Ἀντίπατρον καὶ
 Φλάειον Φιμβρίαν, ἀδελφὸν τοῦδε τοῦ περὶ τὴν Ἀσίαν

4. ἀνύων] ἀνύσας? * || 16. Ἀρίμινον scripsi de Schweighauseri coniectura — cf. etiam Ps. Ascon. p. 168, 20 Bait. —, ἀρρήγιον AVi, Arrigium C. Ἀρρήτιον cum Gelenio edidit Schw || 17. ἀλβινοσανοῦ AVi, et sic deinceps. tenui tamen vulgarem scripturam quam C quoque expressit || 19. αὐτὸ ex C Schw, et Musgr, αὐτόν AV, αὐτόν i || 20. 21. κοινολογησάμενος V, clanculum cum Sylla perigit C, προσέπεμπε i, vulgo, om. AB || 23. ἀντίπεστον iC || 24. τοῦδε] τόνδε Musgr, non recte

ἑαυτὸν ἀνελόντος, ὅσοι τε ἄλλοι τῶν Καρβωνείων στρατηγοὶ τότε παρήσαν. ὡς δ' ἀφίκοντο χωρὶς γε Νωρβανοῦ (μόνος γὰρ οὐκ ἀφίκετο), πάντας αὐτοὺς ὁ Ἀλβινοσανὸς ἐκτεινεν ἐπὶ τῆς διαίτης, καὶ ἐς τὸν Σύλλα διέφυγεν. Νωρβανὸς δὲ καὶ Ἀρίμινον ἐπὶ τῆδε 5 τῇ συμφορᾷ, καὶ ἄλλα πολλὰ τῶν πλησίον στρατοπέδων, ἐς τὸν Σύλλα μεταχωρεῖν πυνθανόμενος, τῶν τε παρόντων οἱ φίλων οὐδένα ἔτι πιστὸν οὐδὲ βέβαιον ὡς ἐν συμφοραῖς τιθέμενος, ἰδιωτικοῦ σκάφους ἐπιβάς ἐς Ῥόδον διέπλευσεν· ὅθεν ὕστερον ἐξαιτούμενος ὑπὸ 10 τοῦ Σύλλα, Ῥοδίων ἔτι ἀμφιγνοούντων, ἑαυτὸν ἐν ἀγορᾷ μέσῃ διέφθειρεν.

92 Κάρβων δὲ ἕτερα δύο τέλη στρατιωτῶν ἐς Πραινεστὸν ἄγειν ἐπεμπε Δαμάσιππον, ὑπερεπειγόμενος Μάριον ἐκλῦσαι τῆς πολιορκίας· ἀλλ' οὐδ' οὔτοι τὰ στενὰ 15 διελθεῖν ἐδύναντο φυλασσόμενα ὑπὸ τοῦ Σύλλα. Γαλάται τε ὅσοι ἀπὸ Ῥαβέννης ἐπὶ τὰ Ἄλπεια παρήκουσιν, ἀθρόως ἐς Μέτελλον μετετίθεντο· καὶ Λεύκολλος ἑτέρους τῶν Καρβωνείων ἐνίκᾳ περὶ Πλακεντίαν. ὧν ὁ Κάρβων πυνθανόμενος, τρισμυρούς ὅμως ἔτι ἔχων 20 περὶ τὸ Κλούσιον, καὶ δύο τέλη τὰ Δαμασίππου καὶ ἕτερα περὶ Καρρίναν καὶ Μάρκιον, Σαυνιτῶν τε αὐτῷ χειρὶ πολλῇ προθύμως περὶ τὰ στενὰ κατοπαθούντων, ἀπογνοὺς ἀπάντων ἀσθενῶς ἔφευγε σὺν τοῖς φίλοις ἐς Λιβύην ἐξ Ἰταλίας, ὕπατος ἔτι ὧν, ὡς Λιβύην παρα- 25 στησόμενος ἀντὶ τῆς Ἰταλίας. τῶν δ' ὑπολειφθέντων

3. ἀφίκετο Vi, ἀφίετο A, hoc vel ἀφίστο B. an ἐπί-
 στευεν;* || 5. Ἀρίμινον] h. l. Ἀρρήτιον rescripserim || 13. δύο
 τέλη AV, τέλη δύο i, vulgo || 23. περὶ AVC, ἔτι περὶ i ||
 24. fort. ἀσθενῶς <μάλα> || ἔφευγε] malim ἔφυγε || 25. ὕπατος
 ἔτι ὧν non vertit C

οἱ μὲν ἀμφὶ τὸ Κλούσιον Πομπηίῳ συνενεχθέντες ἐς
μάχην ἀπέβαλον ἐς δισμυρίους, καὶ ὡς ἐπὶ συμφορᾷ
μεγίστη καὶ τὸ λοιπὸν τοῦδε τοῦ στρατοῦ ἐς τὰς πατρί-
δας κατὰ μέρη διελύθη· Καρρίνας δὲ καὶ Μάρκιος καὶ
5 Δαμάσιππος, οἷς εἶχον ἅπασιν, ἐπὶ τὰ στενὰ ἐχώρουν
ὡς ὁμοῦ τοῖς Σαννίταις βιασόμενοι πάντως αὐτὰ περᾶ-
σαι. οὐ δύνηθέντες δὲ οὐδ' ὄως, ἐφέροντο ἐς Ῥώμην
ὡς ἔρημον ἀνδρῶν καὶ τροφῶν ἅμα καταληψόμενοι τὸ
ἄστυ, καὶ πρὸ σταδίων ἑκατὸν ἐστρατοπέδευον ἀμφὶ
10 τὴν Ἀλβανῶν γῆν. δείσας οὖν ὁ Σύλλας περὶ τῆ πόλει, 93
τοὺς μὲν ἱππέας προύπεμψε κατὰ σπουδὴν ἐνοχλεῖν
αὐτοῖς ὀδεύουσιν, αὐτὸς δ' ἐπειχθεὶς ἀθρόω τῷ στρατῷ
παρὰ ταῖς Κολλίταις πύλαις περὶ μεσημβρίαν ἐστρατο-
πέδευσεν, ἀμφὶ τὸ τῆς Ἀφροδίτης ἱερόν, ἤδη καὶ τῶν
15 πολεμίων περὶ τὴν πόλιν στρατοπεδεύοντων. μάχης δ'
εὐθύς αὐτοῖς περὶ δείλην ἐσπέραν γενομένης, τῷ μὲν
δεξιῷ Σύλλας ἐκράτει, τὸ δὲ λαιὸν ἠττώμενον ἐπὶ τὰς
πύλας κατέφυγεν. οἱ δὲ γέροντες ὄντες ἐπὶ τῶν τει-
χῶν, ὡς εἶδον αὐτοῖς συνεστρέχοντας τοὺς πολεμίους,
20 τὰς πύλας καθῆκαν ἀπὸ μηχανῆς· αἱ δ' ἐμπίπτουσαι
πολλοὺς μὲν ἀπὸ τοῦ στρατοῦ διέφθειραν πολλοὺς δ'
ἀπὸ τῆς βουλῆς, οἱ λοιποὶ δ' ὑπὸ δέους καὶ ἀνάγκης
ἀνέστρεφον ἐς τοὺς πολεμίους. καὶ νυκτὸς ὅλης ἀγωνι-
σάμενοι πολὺ πλῆθος ἐκτεῖναν. ἐκτεῖναν δὲ καὶ τῶν
25 στρατηγῶν Τελεσίνον τε καὶ Ἀλβίνον, καὶ τὰ στρατό-

7. 8. *romam ueluti uiris armisque destitutam uertere copias ut una commeatum interciperent et . . .* C || ἐφέρον (sic) A, ἔφερον Did || 10. ἄλβανῶν γῆν A, ἄλβανὸν γῆν, ut vid., b¹, ad *Albanum* C || 12. ἐπαχθεὶς a || 15. περὶ] παρὰ? * || 18. <οἱ> ὄντες? * || 19. συντρέχοντας Vi || 22. λοιποὶ A V, πολλοὶ iC, vulgo || 25. Ἀλβίνον] cf. Borghesi op. t. II p. 274

πεδα αὐτῶν ἔλαβον. Λαμπώνιος τε ὁ Λευκανὸς καὶ Μάρκιος καὶ Καρρίνας, ὅσοι τε ἄλλοι στρατηγοὶ τῆς Καρβωνείου στάσεως αὐτοῖς συνῆσαν, διέφυγον. καὶ θάνατος ἐκ τοῦδε τοῦ ἔργου πέντε μυριάδων ἐδόκει γενέσθαι παρ' ἀμφοτέρων. τὰ τε αἰχμάλωτα ὀκτακισ- 5 χιλίων πλείω γενόμενα Σύλλας, ὅτι Σαννίται τὸ πλεον ἦν, κατηκόντισεν. μετὰ δὲ μίαν ἡμέραν αὐτῷ καὶ Μάρκιος καὶ Καρρίνας ἀλόντες προσήγοντο· καὶ οὐδὲ τῶνδε φειδόμενος οἷα Ῥωμαίων, ἔκτεινεν ἄμφω, καὶ τὰς κεφαλὰς ἐς Πραινεστὸν Δουκρητίῳ περὶ τὰ τείχη 10 περιενεγκεῖν ἐπεμψεν.

94 Πραινέστιοι δὲ καὶ τάδε θεώμενοι, καὶ τὸν Κάρβωνος στρατὸν ἀπολωλέναι πάντα πυνθανόμενοι, αὐτὸν τε Νωρβανὸν ἤδη φυγεῖν ἐξ Ἰταλίας, καὶ τὴν ἄλλην Ἰταλίαν καὶ Ῥώμην ἐπ' αὐτῇ Σύλλαν ἐκτενωῶς κεχειρω- 15 σθαι, τὴν πόλιν τῷ Δουκρητίῳ παρέδοσαν, Μαρίου καταδύντος ἐς τάφρους ὑπονόμους, καὶ μετὰ βραχὺ καὶ ἀνελόντος ἑαυτὸν. Δουκρήτιος μὲν δὴ Μαρίου τὴν κεφαλὴν ἐκτεμῶν ἐπεμψεν ἐς Σύλλαν· καὶ αὐτὴν ὁ Σύλλας ἐν ἀγορᾷ μέσῃ πρὸ τῶν ἐμβόλων θέμενος ἐπιγελάσαι 20 λέγεται τῇ νεότητι τοῦ ὑπάτου, καὶ εἰπεῖν "ἐρέτην δεῖ πρῶτα γενέσθαι πρὶν πηδαλλοῖς ἐπιχειρεῖν". Δουκρήτιος δ' ἐπεὶ Πραινεστὸν εἶλε, τῶν ἀπὸ τῆς βουλῆς ἐνταῦθα Μαρίῳ στρατηγούντων τοὺς μὲν αὐτίκα ἀνήρει, τοὺς δ' ἐς φυλακὴν ἐσέβαλλεν· οὓς ὁ Σύλλας ἐπελθὼν ἀν- 25

1. Λαμπώνιος δὲ Nauckius || 2. Μάρκιος Gelen, μάρκελλος libri || 5. παρ' del.?* || 12. 13. καρβώνιον a, κάρβωνον b || 17. ὑπονόμους Musgr, ὑπὸ νόμου A V a b. Mario aggerem per cuniculos ingresso C. ὑπονόμου d quod tenuit Did || 21. ἐρέτην κτλ.] Aristoph. Eq. 542 Dind. || δεῖ] oportere C, χρῆναι Arist. || 25. ἐσέβαλλεν i, ἐσέβαλεν O, ἐνέβαλλεν Musgr

εἶλεν· καὶ τοὺς ἐν Πραινεστῶ προσέταξε χωρὶς ὄπλων
 προελθεῖν ἅπαντας ἐς τὸ πεδῖον, καὶ προελθόντων τοὺς
 μὲν ἑαυτῶ τι χρησίμους γενομένους, ὀλίγους πάμπαν,
 ἐξείλετο, τοὺς δὲ λοιποὺς ἐκέλευσεν ἐς τρία ἀπ' ἀλλή-
 5 λων διαστῆναι, Ῥωμαίους τε καὶ Σαννίτας καὶ Πραι-
 νεστίους, ἐπεὶ δὲ διέστησαν, τοῖς μὲν Ῥωμαίοις ἐπεκή-
 ρυξεν ὅτι καὶ οἶδε ἄξια θανάτου δεδράκασι, καὶ συγ-
 γνώμην ἔδωκεν ὅμως, τοὺς δὲ ἑτέρους κατηκόντισεν
 ἅπαντας· γυναῖκα δ' αὐτῶν καὶ παιδία μεθῆκεν ἀπαθεῖς
 10 ἀπιέναι. καὶ τὴν πόλιν διήρπαξε, πολυχρήματου ἐν
 τοῖς μάλιστα τότε οὔσαν.

ὧδε μὲν δὴ καὶ Πραινεστὸς ἐάλω, Νῶρβα δ' ἑτέρα
 πόλις ἀντειχεν ἔτι ἐγκρατῶς, ἔστε Αἰμιλίου Λεπίδου
 νυκτὸς ἐς αὐτὴν ἐκ προδοσίας ἐσελθόντος διαγανακτῆ-
 15 σαντες οἱ ἔνδον ἐπὶ τῇ προδοσίᾳ, οἳ μὲν ἑαυτοὺς
 ἀνήρουν, οἳ δ' ἀλλήλους ἐκόντες, οἳ δὲ καὶ βρόχοις
 συνεπλέκοντο· καὶ τὰς θύρας ἐνέφραττον ἕτεροι, καὶ
 ἐνεπίμπρασαν. ἄνεμός τε πολὺς ἐμπεσὼν ἐς τοσοῦτον
 αὐτὴν ἐδαπάνησεν ὥς μηδὲν ἐκ τῆς πόλεως λάφυρον
 20 γενέσθαι.

καὶ οἶδε μὲν οὕτως ἐγκρατῶς ἀπέθανον, ἠνυσμέ- 95
 νων δὲ τῶν ἀμφὶ τὴν Ἰταλίαν πολέμοις καὶ πυρὶ καὶ
 φόνῳ πολλῶ, οἳ μὲν τοῦ Σύλλα στρατηγοὶ τὰς πόλεις
 ἐπιόντες τὰ ὑποπτα ἐφρούρουν, καὶ Πομπήιος ἐς τε
 25 Λιβύην ἐπὶ Κάρβωνα καὶ ἐς Σικελίαν ἐπὶ τοὺς ἐκεῖ

3. πάμπαν <ὄντας>? * || 8. δέδωκεν i. δίδωσιν ferri posset ||
 10. 11. ἐν τοῖς] cf. Krueg. ad Thuc. I, 6, 2. ἐν ταῖς coni. Schw,
 perperam || 12. Νῶρβα Bekk, νῶρβα Oi || 15. αὐτοῦς V || 16.
 ἐκόντες] ἐφόνεον, ἐκτεινον vel sim.? * || 17. συνεπλέκοντο] la-
 queis finire vitam C. συνεπνίγοντο coni. Schw. totus locus male
 compositus || 17. 18. καὶ <τὴν πόλιν> ἐνεπίμπρασαν coni. Schw ||
 19. αὐτὴν] omnia C || 21. ἐγκρατῶς] egregie C || 22. πολέμων a

Κάρβωνος φίλους ἐστέλλετο· αὐτὸς δὲ ὁ Σύλλας Ῥωμαίους ἐς ἐκκλησίαν συναγαγὼν πολλὰ ἐμεγαληγόρησεν ἐφ' ἑαυτῷ, καὶ φοβερὰ ἐς κατάπληξιν εἶπεν ἕτερα, καὶ ἐπήνεγκεν ὅτι τὸν μὲν δῆμον ἐς χρηστὴν ἄξει μεταβολήν, εἰ κείθουντό οἱ, τῶν δ' ἐχθρῶν οὐδενὸς ἐς ἔσχατον κακοῦ φείσεται, ἀλλὰ καὶ τοὺς στρατηγούς ἢ ταμίαις ἢ χιλιάρχους, ἢ ὅσοι τι συνέπραξαν ἄλλοι τοῖς πολεμίοις μεθ' ἣν ἡμέραν Σκιπίων ὁ ὕπατος οὐκ ἐνέμεινε τοῖς πρὸς αὐτὸν ὁμολογημένοις, μετελεύσεσθαι κατὰ κράτος. ταῦτα δ' εἰπὼν ἀντίκα βουλευτὰς ἐς τεσσαράκοντα καὶ τῶν καλουμένων ἱππέων ἀμφὶ χιλίους καὶ ἑξακοσίους ἐπὶ θανάτῳ προύγραφεν. οὗτος γὰρ δοκεῖ πρῶτος οὓς ἐκόλασε θανάτῳ προγράψαι, καὶ γέρα τοῖς ἀναιροῦσι καὶ μῆνυτρα τοῖς ἐλέγχουσι καὶ κολάσεις τοῖς κρύπτουσιν ἐπιγράψαι. μετ' οὐ πολὺ δὲ βουλευτὰς ἄλλους αὐτοῖς προσετίθει. καὶ τῶνδε οἱ μὲν ἀδοκῆτως καταλαμβανόμενοι διεφθείροντο ἐνθα συνελαμβάνοντο, ἐν οἰκίαις ἢ στενωποῖς ἢ ἱεροῖς, οἱ δὲ μετέωροι πρὸς τὸν Σύλλαν φερόμενοί τε καὶ πρὸ ποδῶν αὐτοῦ ῥιπτούμενοι· οἱ δὲ καὶ ἐσύροντο καὶ κατεπατοῦντο, οὐδὲ φωνὴν ἔτι τῶν θεωμένων οὐδενὸς ἐπὶ τοσοῖσδε κακοῖς ἔχοντος ὑπ' ἐκπλήξεως. ἐξέλασίς τε ἑτέρων ἦν, καὶ δήμευσις τῶν ἑτέροις ὄντων. ἐπὶ δὲ τοὺς τῆς πόλεως

3. ἐς κατάληψιν iC || 5. 6. ἐς <τὸ> ἔσχ. καν.* cf. Herod. I, 22; II, 129, unde locutio fluxit || 7. ἄλλοι*, ἄλλο libri || 9. αὐτὸν] αὐτὸν?* || 10. ταῦτ' εἰπὼν?* || de numeris v. Mommsen H. R. II° p. 338 adn. || 13. ἐκόλασε?* || προγράψας A || 14. 15. τοῖς ἀναιροῦσι] participiis aoristis eadem in re utitur Plut. Sull. c. 31, at cf. p. 461, 26 || 14. μηνύματα i || 15. ἐπιγράψαι fort. ex praecedente προγράψαι ortum. possis ἐπικηρῦξαι || 16. in αὐτοῖς vide an numerus lateat || 22. ἔχοντος] ἡγούντος coni. Schw. vocem emittere audente C, ἴέντος Nauckius

ἐκφυγόντας ζητηταὶ πάντα μαστεύοντες διέθρον, καὶ ὄσους αὐτῶν λάβοιεν ἀνήρουν.

πολλὴ δὲ καὶ τῶν Ἰταλιωτῶν ἀναίρεσίς τε καὶ ἐξ- 96
 ἔλασις καὶ δήμευσις ἦν, ὅσοι τι Κάρβωνος ἢ Νωρβανού
 5 ἢ Μαρίου ἢ τῶν ὑπ' ἐκείνοις στρατηγούντων ὑπήκου-
 σαν. κρίσεις τε ἦσαν ἐπὶ τούτοις ἀνὰ τὴν Ἰταλίαν ὄλην
 πικραὶ καὶ ἐγκλήματα ποικίλα, στρατηγίας ἢ στρατείας
 ἢ ἐσφορᾶς χρημάτων ἢ ἄλλης ὑπηρεσίας ἢ βουλευσεως
 ὅλως κατὰ Σύλλα. ἐγκλήματα δ' ἦν καὶ ξενία καὶ φιλία
 10 καὶ δάνεισμα, λαβόντος ἢ δόντος. ἤδη δέ τις καὶ προ-
 θυμίας ἢ μόνης συνοδίας ἠλίσκετο. *καὶ ταῦτ' ἤκμαζε
 μάλιστα κατὰ τῶν πλουσίων. ὡς δ' ἐξέλιπε τὰ καθ'
 ἓνα [ἄνδρα ἐγκλήματα], ἐπὶ τὰς πόλεις ὁ Σύλλας μετήει,
 καὶ ἐκόλαζε καὶ τάσδε, τῶν μὲν ἀκροπόλεις κατασκά-
 15 πτων ἢ τείχη καθαιρῶν, ἢ κοινὰς ζημίας ἐπιτιθεῖς, ἢ
 ἐσφοραῖς ἐκτρούχων βαρυτάταις· ταῖς δὲ πλείοσι τοὺς
 ἑαυτῷ στρατευσαμένους ἐπῶκιζεν ὡς ἔξων φρούρια
 κατὰ τῆς Ἰταλίας, τὴν τε γῆν αὐτῶν καὶ τὰ οἰκήματα
 ἐς τούσδε μεταφέρων διεμέριζεν. ὁ καὶ μάλιστ' αὐτοὺς
 20 εὔνοους αὐτῷ καὶ τελευτήσαντι ἐποίησεν· ὡς γὰρ οὐχ
 ἔξοντες αὐτὰ βεβαίως εἰ μὴ πάντ' εἶη τὰ Σύλλα βέ-
 βαια, ὑπερηγωνίζοντο αὐτοῦ καὶ μεταστάντος.

καὶ τάδε μὲν ἦν ἀμφὶ τὴν Ἰταλίαν, Κάρβωνα δ'
 ἐκ Λιβύης ἐς Σικελίαν μετὰ πολλῶν ἐπιφανῶν, καὶ
 25 ἀπ' αὐτῆς ἐς Κοσσύραν νῆσον ὑποφεύγοντα, πέμψας
 τινὰς ὁ Πομπήιος συνέλαβεν. καὶ τοὺς μὲν ἄλλους τοῖς

11. συνοδίας] συνηθείας conl. Musgr || 13. ἄνδρα ἐγκλήματα
 omisi cum V || 18. per Italiam C, i. e. κατὰ τὴν Ἰταλίαν (Schw) ||
 21. τῷ σύλλα A || 25. κοσσύραν A1, κόρσικα VC || ὑποφεύγοντα]
 malim ὑποφυγόντα*

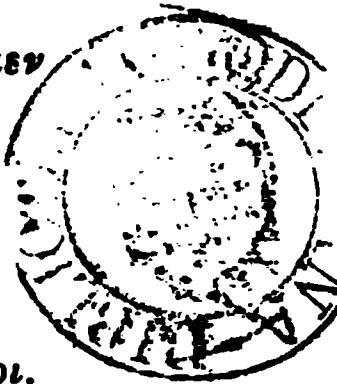
ἄγουσιν ἐκέλευσεν οὐδ' ἐς ὄψιν οἱ προσαχθέντας ἀνελεῖν, Κάρβωνα δὲ παραστησάμενος αὐτοῦ τοῖς ποσὶ δεσμώτην τρις ὕπατον ἐπεδημηγόρησε καὶ κατέκανε, καὶ τὴν κεφαλὴν ἐς Σύλλαν ἐπεμψεν.

97 ὁ δ', ἐπεὶ οἱ πάντα ὡς ἐβούλετο ἐπὶ τοῖς ἐχθροῖς 5
διώκητο, καὶ πολέμιον οὐδὲν ἦν ἔτι πλὴν Σερτωρίου μακρὰν ὄντος, Μέτελλον μὲν ἐπὶ τοῦτον ἐξέπεμπεν ἐς Ἴβηρίαν, τὰ δ' ἐν τῇ πόλει καθίστατο ἅπαντα ἐφ' ἑαυτοῦ, καθ' ὃν ἐβούλετο τρόπον. νόμου γὰρ ἢ χειροτονίας ἢ κλήρου λόγος οὐκ ἦν ἔτι, πεφρικότων ὑπὸ δέους 10
πάντων καὶ κρυπτομένων ἢ σιωπώντων· οἱ καὶ πάντα ὅσα διώκησεν ὁ Σύλλας ὑπατεύων τε καὶ ἀνθυπατεύων, βέβαια καὶ ἀνεύθυνα ἐψηφίζοντο εἶναι, εἰκόνα τε αὐτοῦ ἐπίχρυσον ἐπὶ ἵππου πρὸ τῶν ἐμβόλων ἀνέθεσαν, καὶ ὑπέγραψαν Κορνηλίου Σύλλα ἡγεμόνος εὐτυχοῦς. 15
ἄθε γὰρ αὐτὸν οἱ κόλακες, διευτυχοῦντα ἐπὶ τοῖς ἐχθροῖς, ὠνόμαζον· καὶ προῆλθεν ἐς βέβαιον ὄνομα ἢ κολακεία. ἦδη δέ που γραφῇ περιέτυχον ἡγουμένη τὸν Σύλλαν ἐπαφροδίτου ἐν τῷδε τῷ ψηφίσματι ἀναγραφῆναι, καὶ οὐκ ἀπεικὸς ἐφαίνετό μοι καὶ τόδε, ἐπεὶ 20
καὶ φαῦστος ἐπωνομάζετο· δύναται δὲ τοῦ αἰσίου καὶ ἐπαφροδίτου ἀγχοτάτω μάλιστα εἶναι τὸ ὄνομα. ἔστι

3. ὕπατον <γεγονότα>* possis etiam ὑπατεύσαντα ut est ap. Plut. Pomp. 10. τρισύπατον Did || 7. ὄντος] ἀπόντος Nauckius || 15. ὑπέγραψαν] inscripseruntque C, i. e. ἐπέγραψαν || ἡγεμόνος] 'dictatoris': cf. Mommsen Münzw. p. 596 adn. 387 et C. I. L. I p. 168 || 18 sq. ego quippe non nulla legisse memini in quibus Sylla ex decreto uenustum se appellari uoluit C || 21. δύναται] uidetur C i. e. δοκεῖ, bene. intercidisse tamen quaedam videntur velut: φαῦστος ἐπωνομάζετο· δύναται δὲ <τοῦτο αἰσίος· δοκεῖ δὲ> τοῦ αἰσίου κτέ. || 22. ἐπαφροδισίου i || ἀγχοτάτω] cf. Krueg. gr. Gr. II, 62, 2, 3 || τὸ ὄνομα] τὰ ὀνόματα?* || post ὄνομα verba ὀπότερα — ἐπιγράψαι (p. 662, 10—12) collocari volebat Schw

δ' ὅπου καὶ χρησμὸς αὐτῷ δοθεὶς ἐβεβαίου τάδε, σκεπτομένῳ τὰ μέλλοντα.

5 πείθεό μοι, Ῥωμαῖε. κράτος μέγα Κύπρις ἔδωκεν Αἰνείου γενεῇ μεμελημένη. ἀλλὰ σὺ πᾶσιν ἀθανάτοις ἐπέτεια τίθει. μὴ λήθῃς τῶνδε. Δελφοῖς δῶρα κόμιζε. καὶ ἔστι τις ἀμβραίνουσιν Τάυρου ὑπὸ νιφόεντος, ὅπου περιμήκετον ἄστν Καρῶν, οἷ ναίουσιν ἐπώνυμον ἐξ Ἀφροδίτης· καὶ πέλεκυν θέμενος λήψῃ κράτος ἀμφιλαφές σοι.

10 ὁπότερα δ' αὐτῶν ἐψηφίσαντο Ῥωμαῖοι τὴν εἰκόνα τιθέντες, δοκοῦσί μοι παρασκώπτοντες ἢ ἐκμειλισσόμενοι τὸν ἄνδρα ἐπιγράψαι. ἐπεμψε δὲ καὶ στέφανον χρυσοῦν καὶ πέλεκυν, ἐπιγράψας τάδε·

15 τόνδε σοι αὐτοκράτωρ Σύλλας ἀνέθηκ', Ἀφροδίτη, ὡς εἶδον κατ' ὄνειρον ἀνὰ στρατιὴν διέπουσαν τεύχεσι τοῖς Ἄρεος μαρναμένην ἔνοπλον.

ὁ δὲ ἔργῳ βασιλεὺς ὦν ἢ τύραννος, οὐχ αἰρετὸς 98 ἀλλὰ δυνάμει καὶ βία, δεόμενος δ' ἄρα καὶ τοῦ προσποιήματος αἰρετὸς εἶναι δοκεῖν, ὧδε καὶ τόδε ἐμηχά-
20 νήσατο. Ῥωμαίοις πάλαι κατ' ἀρετὴν ἦσαν οἱ βασιλεῖς· καὶ ὅποτε τις αὐτῶν ἀποθάνοι, βουλευτῆς ἕτερος παρ' ἕτερον ἐπὶ πέντε ἡμέρας ἦρχεν, ἕως τινὰ ἄλλον ὁ δῆμος δοκιμάσειε βασιλεύειν. καὶ τόνδε τὸν πενθῆ-

3. post ἔδωκεν commate interpungitur in A V || 6. ἀδελφοῖς A, δέλφοις a, δελφοῖν b || καὶ ἔστι τις] καὶ ἐν στίβῳ con. Musgr. an πάτος δέ τις? * nisi forte θεὸς in tradita scriptura subintelligitur || 7. περιμήκιστον V || 8. οἷ ναίουσιν] δηναίοισιν (imo δηναιοῖσιν) con. Musgr || 9. καὶ] ἄ con. Musgr, ἢ' vel οἱ Schw. malim τῇ. illic C || 11. <μᾶλλον> ἢ con. Schw || 12. δὲ] δῆ? * || 13. τόδε V || 15. pentametrum desideravit Zeiss || 17. ἔργῳ <μὲν>? * || οὐχ αἰρετὸς — βία spuria? * || 18. ita transposuerim: δεομ. δ' ἄρα προσποιήματος τοῦ καὶ αἰρ. εἶναι δοκεῖν. προσποιήματος potius delet Nauckius || 19. ὧδε] ὄδε con. Musgr, perperam || 20. κατ' ἀρετὴν] cf. Cic. de rep. II, 12, 24 || βασιλεῖς*, βασιλέες Oī

μερον ἄρχοντα ἰντέρρηγα ἐκάλουν· εἶη δ' ἂν ἐν τοσῶδε βασιλεύς. ἀρχαιρέσια δ' ὑπάτων οἱ λήγοντες τῆς ἀρχῆς ἀεὶ προτιθένεσαν· καὶ εἴ ποτε κατὰ συντυχίαν ὑπατος οὐκ εἶη, ὅδε ὁ ἐν τοσῶδε βασιλεύς καὶ τότε ἐγίνετο ἐς τὴν τῶν ὑπάτων χειροτονίαν. τούτου δὴ 5 τοῦ ἔθους ἐπιβαίνων ὁ Σύλλας, ὑπάτων οὐκ ὄντων ἐπεὶ καὶ Κάρβων ἐν Σικελίᾳ καὶ Μάριος κατὰ Πρανεστὸν ἐτεθνήκεσαν, αὐτὸς μὲν που τῆς πόλεως ὑπεξῆλθε, τῇ δὲ βουλῇ προσέταξεν ἐλέσθαι τὸν καλούμενον μεταξὺ βασιλέα. ἢ μὲν δὴ Ἰαλέριον Φλάκκου 10 εἵλετο, ἐλπίσασα ὑπάτων προτεθήσεσθαι χειροτονίαν· ὁ δὲ Σύλλας ἐπέστελλε τῷ Φλάκκῳ γνώμην ἐς τὸν δῆμον ἐσενεγκεῖν, ὅτι χρήσιμον ἦγοῖτο Σύλλας ἐν τῷ παρόντι ἔσεσθαι τῇ πόλει τὴν ἀρχὴν οὓς ἐκάλουν δικτάτορας, παυσάμενον ἔθος ἐκ τετρακοσίων ἐτῶν· 15 ὃν δὲ ἔλοιντο, ἐκέλευεν ἄρχειν οὐκ ἐς χρόνον ῥητόν, ἀλλὰ μέχρι τὴν πόλιν καὶ τὴν Ἰταλίαν καὶ τὴν ἀρχὴν ὅλην στάσει καὶ πολέμοις σεσαλευμένην στηρίσειεν. ὁ μὲν δὴ νοῦς τὴν γνώμην ἐς αὐτὸν ἔφερε τὸν Σύλλαν, καὶ οὐδ' ἀμφίβολον ἦν· ὁ δὲ Σύλλας οὐ κατα- 20 σχῶν αὐτοῖ· καὶ τοῦτ' ἐν τέλει τῆς ἐπιστολῆς ἀνεκάλυπτεν, ὅτι οἱ δοκοῖη μάλιστ' ἂν αὐτὸς τῇ πόλει 99 καὶ ἐν τῷδε γενέσθαι χρήσιμος. ὁ μὲν δὴ τάδε ἐπέστελλε, Ῥωμαῖοι δ' οὐχ ἐκόντες μὲν οὐδὲ κατὰ νόμον ἔτι χειροτονοῦντες οὐδέν, οὐδ' ἐπὶ σφίσιν ἠγούμενοι 25

1. οὐιντέρρηγα Oi || <ὁ> ἐν τοσῶδε β. ?* || 2. οἱ ἀεὶ λήγ. τῆς ἀρχ. προτιθ. ?* || 14. ἐλέσθαι a || 15. τετρακοσίων eiecit Schw. debbat ἑκατὸν εἴκοσιν. τετάρων γενεῶν con. Nauckius || 16. ἐκέλευσεν A || 18. στηρίσειεν] στηρίξειεν con. Bekk || 19. ὁ μὲν δὴ νοῦς τὴν γνώμην] ὁ μὲν δῆμος τ. γ. con. C. Steph., ὁ μὲν νοῦς τῆς γνώμης Musgr. ego τὴν γνώμην deleverim. cf. Herod. I, 216

τὸ ἔργον ὅλως, ἐν δὲ τῇ πάντων ἀπορίᾳ τὴν ὑπόκρισιν τῆς χειροτονίας ὡς ἐλευθερίας εἰκόνα καὶ πρόσχημα ἀσπασάμενοι, χειροτονοῦσι τὸν Σύλλαν ἐς ὅσον θέλοι τύραννον αὐτοκράτορα. τυραννὶς μὲν γὰρ ἢ τῶν
 5 δικτατόρων ἀρχὴ καὶ πάλαι, ὀλίγῳ χρόνῳ ὀριζομένη· τότε δὲ πρῶτον ἐς ἀόριστον ἐλθοῦσα τυραννὶς ἐγένετο ἐντελής. τοσόνδε μέντοι προσέθεσαν ἐς εὐπρέπειαν τοῦ δῆματος, ὅτι αὐτὸν αἰροῦντο δικτάτορα ἐπὶ θέσει νόμων ὧν αὐτὸς ἐφ' ἑαυτοῦ δοκιμάσειε, καὶ
 10 καταστάσει τῆς πολιτείας. οὕτω μὲν δὴ Ῥωμαῖοι βασιλεῦσιν ὑπὲρ τὰς ἐξήκοντα Ὀλυμπιάδας χρησάμενοι, ἐπὶ δ' ἐκείνοις δημοκρατία τε καὶ ὑπάτοις ἑτησίοις προστάταις ἐς ἄλλας ἑκατὸν Ὀλυμπιάδας, αὐθις ἐπειρῶντο βασιλείας, Ὀλυμπιάδων οὐσῶν ἐν Ἑλλησιν ἑκα-
 15 τὸν ἑβδομήκοντα πέντε, καὶ οὐδενὸς ἐν Ὀλυμπίᾳ τότε ἀγωνίσματος πλὴν σταδίου δρόμου γιγνομένου· τοὺς γὰρ ἀθλητὰς καὶ τὰ ἄλλα θεάματα πάντα ὁ Σύλλας ἐς Ῥώμην μετεκέκλητο ἐπὶ δόξῃ τῶν Μιθριδατείων ἔργων ἢ τῶν Ἰταλικῶν. πρόφασις δ' ἦν ἀναπνεῦσαι
 20 καὶ ψυχαγωγῆσαι τὸ πλῆθος ἐκ καμάτων.

ὁ δ' ἐς μὲν πρόσχημα τῆς πατρίου πολιτείας ὑπά- 100
 τους αὐτοῖς ἐπέτρεψεν ἀποφῆναι, καὶ ἐγένοντο Μᾶρκος

3. θέλοι A V, θέλουσι i. fort. θέλει fuit || 4. τυραννὶς* ex C, τύραννος A V i || 5. ὀλίγῳ <δὲ> χρ.* possis etiam <δ'> ὀριζ. || 11. ἐξήκοντα Schw, εἴκοσιν A V, ἑκατὸν i C || 15. καὶ non vertit C, bene || 16. 17. cf. Euseb. t. I p. 211 Sch || 18. ἐπὶ δόξῃ A V, ἐπιεικείᾳ i, *veluti solamina quaedam belli mithridatici aut itali* C. ἐπ' εὐκλείᾳ con. Schw, ἐπινίκια Faber (v. praef. Didot. p. VII) et Musgr, quod vulgo receptum. at totus locus corruptus ac fort. mutilus est. possis: μετ. δόξῃ μὲν ἐπὶ τοῖς Μιθριδατείοις ἔργῳ δὲ ἐπὶ τοῖς Ἰταλικοῖς. cf. Drumann t. II p. 477 || 20. ψυχαγωγῆσαι] imo ψυχαγωγηθῆναι* || malim ἐκ <τῶν> καμάτων* || 22. ἐγένετο, ον sup. ε a m. 1, V

Τύλλιος καὶ Κορνήλιος Δολοβέλλας· αὐτὸς δ', οἷα δὴ βασιλεύων, δικτάτωρ ἐπὶ τοῖς ὑπάτοις ἦν. πελέκεις τε γὰρ ἐφέροντο πρὸ αὐτοῦ, οἷα δικτάτορος, εἴκοσι καὶ τέσσαρες, ὅσοι καὶ τῶν πάλαι βασιλέων ἠγοῦντο, καὶ φυλακὴν τοῦ σώματος περιέθετο πολλήν. νόμους ⁵ τε ἐξέλυε, καὶ ἑτέροισ ἐτίθετο· καὶ στρατηγεῖν ἀπέπειπε πρὶν ταμιεῦσαι, καὶ ὑπατεύειν πρὶν στρατηγήσαι, καὶ τὴν ἀρχὴν τὴν αὐτὴν αὐθις ἄρχειν ἐκώλυσε πρὶν ἔτη δέκα διαγενέσθαι. τὴν δὲ τῶν δημάρχων ἀρχὴν ἴσα καὶ ἀνεῖλεν, ἀσθενεστάτην ἀποφήνας, καὶ νόμῳ κωλύ- ¹⁰ σας μηδεμίαν ἄλλην τὸν δήμαρχον ἀρχὴν ἔτι ἄρχειν· διὸ καὶ πάντες οἱ δόξης ἢ γένους ἀντιποιοῦμενοι τὴν ἀρχὴν ἐς τὸ μέλλον ἐξετρέποντο. καὶ οὐκ ἔχω σαφῶς εἰπεῖν εἰ Σύλλας αὐτήν, καθὰ νῦν ἐστίν, ἐς τὴν βου- λὴν ἀπὸ τοῦ δήμου μετήνεγκεν. αὐτῇ δὲ τῇ βουλῇ, ¹⁵ διὰ τὰς στάσεις καὶ τοὺς πολέμους πάμπαν ὀλιγανδρούση, προσκατέλεξε ἀμφὶ τοὺς τριακοσίους ἐκ τῶν ἀρίστων ἱππέων, ταῖς φυλαῖς ἀναδοὺς ψῆφον περὶ ἑκάστου. τῷ δὲ δήμῳ τοὺς δούλους τῶν ἀνηρημένων τοὺς νεωτάτους τε καὶ εὐρώστους, μυρίων πλείους, ²⁰ ἐλευθερώσας ἐγκατέλεξε, καὶ πολίτας ἀπέφηνε Ῥωμαίων, καὶ Κορνηλίους ἀφ' ἑαυτοῦ προσεῖπεν, ὅπως ἐτοίμοις ἐκ τῶν δημοτῶν πρὸς τὰ παραγγελλόμενα μυρίοις χρῶτο. τὸ δ' αὐτὸ καὶ περὶ τὴν Ἰταλίαν ἐπινοῶν,

1. Τύλλιος Tolliana, σύλλιος ACi, σύλιος V || Κορνήλιος Schw, ὀρτούλιος OCi || δολαβέλλας A || 4. καὶ] cf. Mommsen Staatsr. t. I² p. 366 adn. 1 || 6. ἐτίθετο] ἐτίθει?* || 11. τὸν δήμαρχον] imo τὸν δημαρχήσαντα. recte C: qui tribunatum gessisset || 12. πάν- τες ἢ δόξης & || ἀντιποιοῦμενοι] qui pollebant C. in γένους fort. vitium inest. possis etiam οἱ δόξης τοῦ γένους || <ταύτην> τὴν ἀρχὴν;* || 16. τοὺς i, om. AV || 18. cf. Lange A. R. III² p. 156 || 20. εὐρώστους] imo εὐρωστοτάτους* || 22. κορνήλιος ἀφ' ἑαυτοῦ i

τέλεσι τοῖς ὑπὲρ ἑαυτοῦ στρατευσαμένοις τρισὶ καὶ εἴκοσιν ἐπένειμεν, ὥς μοι προείρηται, πολλὴν ἐν ταῖς πόλεσι γῆν, τὴν μὲν ἔτι οὖσαν ἀνέμητον, τὴν δὲ τὰς πόλεις ἀφαιρούμενος ἐπὶ ζημίᾳ.

5 ἔς ἅπαντα δ' ἦν οὕτω φοβερός καὶ ἄκρος ὀργὴν 101
ὡς καὶ Κόιντον Λουκρήτιον Ὀφέλλαν τὸν Πραϊνεστὸν
αὐτῷ λαβόντα καὶ Μάριον τὸν ὕπατον ἐκπεπολιορρη-
κότα καὶ τὸ τέλος αὐτῷ τῆς νίκης συναγαγόντα, ὑπα-
τεύειν ἔτι ἱππέα ὄντα, πρὶν ταμιεῦσαι καὶ στρατη-
10 γῆσαι, διὰ τὸ μέγεθος τῶν εἰργασμένων κατὰ παλαιὸν
ἔθος ἀξιοῦντα, καὶ τῶν πολιτῶν δεόμενον, ἐπεὶ κω-
λύων καὶ ἀνατιθέμενος οὐ μετέπειθεν, ἐν ἀγορᾷ μέσῃ
κτεῖναι. καὶ συναγαγὼν τὸ πλῆθος ἐς ἐκκλησίαν εἶπεν
“ἴστε μὲν ὧ ἄνδρες, καὶ παρ' ἐμοῦ δὲ ἀκούσατε, ὅτι
15 Λουκρήτιον ἐγὼ κατέκανον ἀπειθοῦντά μοι”. καὶ
λόγον εἶπε “φθειρες γεωργὸν ἀροτριῶντα ὑπέδακνον·
ὃ δὲ δις μὲν” ἔφη “τὸ ἄροτρον μεθεῖς τὸν χιτωνί-
σκον ἐκάθηρεν, ὡς δ' αὐθις ἐδάκνετο, ἵνα μὴ πολ-
λάκις ἀργοίῃ, τὸν χιτωνίσκον ἔκαυσεν. καὶ γὰρ τοῖς δις
20 ἠττημένοις παραινῶ τρίτου πυρὸς μὴ δεηθῆναι”. Σύλ-
λας μὲν δὴ καὶ τοῖσδε καταπληξάμενος αὐτούς, καθὰ
ἐβούλετο ἤρχεν. καὶ ἐθριάμβευσεν ἐπὶ τῷ Μιθριδατεῖῳ
πολέμῳ. καὶ τινες αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν ἀρνούμενην βασι-
λείαν ἐπισκώπτουτες ἐκάλουν, ὅτι τὸ τοῦ βασιλέως
25 ὄνομα μόνον ἐπικρύπτει. οἱ δ' ἐπὶ τούναντίον ἀπὸ

1. τρισὶ καὶ εἴκοσιν] XLVII fuerunt sec. Liv. P. 89 || 2. ὥσπερ μοι i || 10. κατὰ παλαιὸν ἔθος] cf. Mommsen Staatsr. t. I³ p. 520 adn. 2 || 14. δὲ] δὴ? * || 15. κατέκτανον i || 16. εἶπε] ἐπέειπε? || 19. τοῖς δις V, τοῖς δίῳ AB, τοῖσδε i || 20. ἠττημένοις] διηττημένοις conii. Musgr, in tradita scriptura recte offendens. malim ἠλε-
ημένοις*. forma ipsa nota || 22. ἐθριάμβευεν AV || 24. τοῦ del.? *

τῶν ἔργων μετέφερον, καὶ τυραννίδα ὁμολογοῦσαν
 102 ἔλεγον. ἐς τοσοῦτον αὐτοῖς τε Ῥωμαίοις καὶ Ἰταλοῖς
 ἅπασιν ὁ πόλεμος ὄδε προύβη κακοῦ, προύβη δὲ καὶ
 τοῖς ὑπὲρ τὴν Ἰταλίαν ἔθνεσιν ἅπασιν, ἄρτι μὲν ὑπὸ
 ληστῶν καὶ Μιθριδάτου καὶ Σύλλα πεπολεμημένοις, 5
 ἄρτι δ' ἀποφοῦντος τοῦ ταμείου διὰ τὰς στάσεις
 ἐκτετροχωμένοις ἐσφοραῖς πολλαῖς. ἔθνη τε γὰρ πάντα,
 καὶ βασιλεῖς ὅσοι σύμμαχοι, καὶ πόλεις οὐχ ὅσαι μό-
 νον ὑποτελεῖς, ἀλλὰ καὶ ὅσαι ἐαυτὰς ἐνεκεχειρίκεσαν
 ἐπὶ συνθήκαις ἔνορκοι, καὶ ὅσαι διὰ συμμαχίαν ἢ τινα 10
 ἀρετὴν ἄλλην αὐτόνομοί τε καὶ φόρων ἦσαν ἀτελεῖς,
 τότε πᾶσαι συντελεῖν ἐκελεύοντο καὶ ὑπακούειν, χώρας
 τε ἔνιαι καὶ λιμένων κατὰ συνθήκας σφίσι δεδομένων
 ἀφηροῦντο.

Σύλλας δὲ καὶ Ἀλέξανδρον τὸν Ἀλεξάνδρου τοῦ 15
 ἐν Αἰγύπτῳ βασιλεύσαντος υἱόν, ἀνατραφέντα μὲν ἐν
 Κῶ καὶ ὑπὸ Κῶων ἐκδοθέντα Μιθριδάτῃ, διαφυγόντα
 δὲ πρὸς Σύλλαν ἐκ Μιθριδάτου καὶ συνήθη <οἱ>
 γενόμενον, ἐψηφίσατο βασιλεύειν Ἀλεξανδρέων, ἐρή-
 μου τῆς [Ἀλεξανδρέων] ἀρχῆς ἀνδρὸς οὔσης, καὶ τῶν 20
 γυναικῶν, ὅσαι βασιλείου γένους [ἦσαν], ἀνδρὸς συγ-
 γενοῦς δεομένων, ἐπίστας χρηματιεῖσθαι πολλὰ ἐκ
 βασιλείας πολυχρόσου. ἀλλὰ τόνδε μὲν οἱ Ἀλεξανδρεῖς
 ἐννεακαιδεκάτην ἡμέραν ἔχοντα τῆς ἀρχῆς, καὶ ἀτο-
 πώτερον σφῶν, οἷα Σύλλα πεποιθότα, ἐξηγούμενον, 25

1. καὶ τὴν τυραννίδα AB || 3. ὁ πόλεμος — 4. ἅπασιν
 om. AV || 5. πεπολεμημ.] πεπορθημ.* σεσυλημ. Nauckius || 6. τα-
 μείον libri, corr. Schw || 7. καὶ εἰσφοραῖς a || 8. οὐ μόνον ὅσαι
 Nauckius || 16. βασιλεύσαντος]. cf. Cless ap. Paulyum t. VI, 1
 p. 226 || 18. οἱ add. Schw || 20. Ἀλεξανδρέων omisi cum C ||
 21. ἦσαν omisi cum O || 24. καὶ del.*

ἐς τὸ γυμνάσιον ἐκ τοῦ βασιλείου προαγαγόντες ἔκτειναν. οὕτως ἔτι καὶ οἶδε, διὰ τε μέγεθος ἀρχῆς ἰδίας, καὶ τῶν ἔξωθεν κακῶν ἔτι ὄντες ἀπαθείς, ἀφόβως εἶχον ἑτέρων.

5 τοῦ δ' ἐπιόντος ἔτους Σύλλας, καίπερ ὢν δικτά- 103
τωρ, ἐς ὑπόκρισιν ὅμως καὶ σχῆμα δημοκρατικῆς ἀρχῆς
ὑπέστη καὶ ὑπατος αὐτίς γενέσθαι σὺν Μετέλλῳ τῷ
εὐσεβεῖ. καὶ ἀπὸ τοῦδε ἴσως ἔτι νῦν οἱ Ῥωμαίων βασι-
λεῖς, ὑπάτους ἀποφαίνοντες τῇ πατρίδι, ἔστιν ὅτε καὶ
10 ἑαυτοὺς ἀποδεικνύουσιν, ἐν καλῷ τιθέμενοι μετὰ τῆς
μεγίστης ἀρχῆς καὶ ὑπατεῦσαι.

τῷ δ' ἐξῆς ἔτει ὁ μὲν δῆμος καὶ τότε τὸν Σύλλαν
θεραπεύων ἤρειτο ὑπατεύειν, ὃ δὲ οὐκ ἀνασχόμενος
ὑπάτους μὲν αὐτοῖς ἀπέφηνε Σερείλιον Ἰσαυρικὸν καὶ
15 Κλαύδιον Ποῦλχρον, αὐτὸς δὲ τὴν μεγάλην ἀρχὴν οὐ-
δενὸς ἐνοχλοῦντος ἐκὼν ἀπέθετο. καὶ μοι θαῦμα μὲν
καὶ τότε αὐτοῦ καταφαίνεται, τοσῆνδε ἀρχὴν πρῶτον
ἀνδρῶν καὶ μόνον ἐς τότε Σύλλαν, οὐδενὸς ἐπείγοντος,
ἀποθέσθαι, οὐ παισίν, ὡς Πτολεμαῖος ἐν Αἰγύπτῳ καὶ
20 Ἀριοβαρζάνης ἐν Καππαδοκίᾳ καὶ Σέλευκος ἐν Συρίᾳ,
ἀλλ' αὐτοῖς τοῖς τυραννουμένοις· ἄλογον δ' ἤδη καὶ
τὸ βιασάμενον ἐς τὴν ἀρχὴν ριψοκινδύνως, ἐπεὶ τε ἐγ-
κρατῆς ἐγένετο, ἐκόντα ἀποθέσθαι, καὶ παράδοξον,
οἶον οὕπω τι ἕτερον, τὸ μὴ δεῖσαι νεότητος ἐν τῷδε τῷ

2. καὶ *dubium* || 4. ἑτέρων *sanum?* *possis* <τῶν σφ>ετέρων ||
7. ὑπέστη καὶ ὑπατος σὺν μετ. γεν. τῷ εὐσ. V || 8. 9. βασιλεῖς*,
βασιλέες *libri* || 13. ἤρειτο] *populus quo Syllae obsequeretur con-*
sulatum eundem ut gereret deprecatus est C, quasi θεραπεύσων
et ἤτειτο *legerit* || 14. *Cornelium Isauricum* C || 15. τὴν μεγά-
λην ἀρχὴν] τ. μεγίστην ἀ.* *dictaturam praestantissimam digni-*
tatum omnium C || 17. καταφαίνετο i || <τὸ> τοσῆνδε?* || 21. ἄλο-
γον δ' ἤδη] ἄτοπον δ' ἔτι?

πολέμῳ πλέον μυριάδων δέκα ἀνηρημένης, καὶ τῶν
 ἐχθρῶν αὐτῶν ἀνελόντα βουλευτὰς μὲν ἐνευήκοντα,
 ὑπάτους δ' ἐς πεντεκαίδεκα, ἀπὸ δὲ τῶν καλουμένων
 ἱππέων δισχιλίους καὶ ἑξακοσίους σὺν τοῖς ἐξεληλαμέ-
 νοις· ὧν τῆς τε περιουσίας δεδημευμένης, καὶ πολλῶν 5
 ἀτάφων ἐκριφέντων, οὔτε τοὺς οἴκοι ὁ Σύλλας οὔτε
 τοὺς φεύγοντας καταπλαγείς, οὐδὲ τὰς πόλεις ὧν ἀκρο-
 πόλεις τε καὶ τείχη καὶ γῆν καὶ χρήματα καὶ ἀτελείας
 104 ἀφήρητο, ἑαυτὸν ἀπέφηνεν ἰδιώτην. τοσοῦτον ἦν ἐν
 τῷδε τῷ ἀνδρὶ τόλμης καὶ τύχης· ὃν γέ φασιν ἐπ- 10
 ειπεῖν ἐν ἀγορᾷ, τὴν ἀρχὴν ἀποτιθέμενον, ὅτι καὶ λό-
 γον, εἴ τις αἰτοίῃ, τῶν γεγονότων ὑφέξει, καὶ τὰς
 ῥάβδους καθελόντα καὶ τοὺς πελέκεας τὴν φρουρὰν
 ἀπὸ τοῦ σώματος ἀπώσασθαι,* καὶ μόνον μετὰ τῶν
 φίλων ἐς πολὺ ἐν μέσῳ βαδίσει, θεωμένου τοῦ πλή- 15
 θους καὶ καταπεπληγότος αὐτὸν καὶ τότε. ἀναχωροῦντα
 δ' ἐπὶ τὴν οἰκίαν μόλις ποτὲ μειράκιον ἐπεμέμφετο,
 καὶ οὐδενὸς αὐτὸ ἀπερῦκοντος ἐθάρρησε καὶ λοιδορού-
 μενον αὐτῷ μέχρι τῆς οἰκίας ἐλθεῖν. ὃ δὲ κατὰ τῶν
 μεγίστων ἀνδρῶν τε καὶ πόλεων ἄκρος ὄργην γενό- 20
 μενος, εὐσταθῶς τὸ μειράκιον ἤνεγκε· καὶ τοσοῦτον
 ἐσιῶν ἐς τὴν οἰκίαν, εἴτε ἀπὸ συνέσεως εἴτε καὶ τύχῃ
 καταμαντευόμενος τῶν ἐσομένων, ἀπεκρίνατο, ὅτι κω-
 λύσει τὸ μειράκιον τόδε ἕτερον ἄνδρα ἀρχὴν τοιάνδε
 ἔχοντα ἀποθέσθαι. καὶ Ῥωμαίοις μὲν οὕτω γενέσθαι 25

2. αὐτῶν i, αὐτὸν AV, vulgo || de numeris v. Mommsen Hist. R. II° p. 338 adn. || 3. ὑπάτους] debebat aut ὑπατικούς aut ὑπάτους δ<ε καὶ ὑπατικούς> || 6. ὁ Vi, om. A, vulgo || 11. ἐν τῇ ἀγορᾷ i || 14. ἀπὸ del. Nauckius || 18. αὐτὸ AV, αὐτῷ i || aut καὶ deleverim aut 19. ἤλθεν scripserim || 22. συνέσεως libri, vulgo || 23. ἀπεκρίνατο] malim ἀπέρρηξεν*. hoc solum . . . dixisse fertur C || 25. ἔχοντα] ἐκόντα?*

- συνηνέχθη μετ' ὀλίγον, Γαῖου Καίσαρος τὴν ἀρχὴν
 οὐκέτι μεθέντος· ὁ δὲ Σύλλας μοι δοκεῖ, ἐς πάντα
 σφοδρὸς ὁμοῦ καὶ δυνατὸς γενόμενος, ἐπιθυμῆσαι τύ-
 ραννος ἐξ ἰδιώτου γενέσθαι καὶ ἰδιώτης ἐκ τυράννου,
 5 καὶ μετὰ τοῦτ' ἐπ' ἐρημίας ἀγροίκου διαγενέσθαι.
 διῆλθε γὰρ ἐς χωρία ἴδια ἐς Κύμην τῆς Ἰταλίας, καὶ
 ἐνταῦθα ἐπ' ἐρημίας θαλάσση τε καὶ κυνηγεσίοις ἐχρῆτο,
 οὐ φυλασσόμενος ἄρα τὸν κατ' ἄστν ἰδιώτην βίον,
 οὐδ' ἀσθενῆς ὢν αὐτίς ἐς ὃ τι ὀρμήσειεν· ᾧ δυνατὴ
 10 μὲν ἔτι ἡ ἡλικία καὶ τὸ σῶμα εὖρωστον, ἀμφὶ δὲ τὴν
 Ἰταλίαν δώδεκα μυριάδες ἀνδρῶν ἦσαν ἐναγχος ὑπ-
 εστρατευμένων καὶ δωρεὰς μεγάλας καὶ γῆν πολλὴν παρ'
 αὐτοῦ λαβόντων, ἔτοιμοι δ' οἱ κατὰ τὸ ἄστν μύριοι
 Κορνήλιοι καὶ ὁ ἄλλος αὐτοῦ στασιώτης λεῶς, εὔνους
 15 αὐτῷ καὶ φοβερὸς ὢν ἔτι τοῖς ἑτέροις, καὶ τὸ σφέτε-
 ρον ἀδεὲς ὢν τῷ Σύλλᾳ συνεπεπράχεσαν, ἐν τῷ Σύλ-
 λαν περιεῖναι τιθέμενοι. ἀλλὰ μοι δοκεῖ κόρον τε
 πολέμων καὶ κόρον ἀρχῆς καὶ κόρον ἄστεος λαβῶν
 ἐπὶ τέλει καὶ ἀγροικίας ἐρασθῆναι.
 20 ἄρτι δ' ἀποστάντος αὐτοῦ, Ῥωμαῖοι φόβου καὶ τυ- 105
 ραννίδος ἀπαλλαγέντες ἡσυχῇ πάλιν ἐπὶ στάσεις ὑπερ-
 ριπίζοντο ἑτέρας. καὶ ὑπατοὶ αὐτοῖς καθίστανται Κόιν-
 τός τε Κάτλος ἀπὸ τῶν Συλλείων καὶ Λέπιδος Αἰμίλιος
 ἀπὸ τῶν ἐναντίων, ἐχθίστω τε ἀλλήλοιν καὶ εὐθύς
 25 ἀρξάμενω διαφέρεσθαι. δῆλόν τε ἦν τι κακὸν ἕτερον
 ἐκ τοῦδε γενησόμενον.

Σύλλας δ' ἐν τοῖς ἀγροῖς ἐνύπνιον ἔδοξεν ἰδεῖν, ὅτι

2. μεθέντος] malim μεθιέντος* || ἐς πάντα μοι δοκεῖ
 σφοδρὸς i || 5. μετὰ τοῦτ'] ob id C i. e. κατὰ τ. || 9. ἐς] ἐφ'
 Nauckius || 10. δὲ] om. A || 11. <αὐτῷ> ὑπεστρ.* || 22. Κόιντος
 Schw, γάιος libri || 27. ὁ σύλλας b

αὐτὸν ὁ δαίμων ἤδη καλοίη· καὶ ὁ μὲν αὐτίκα μεθ' ἡμέραν τοῖς φίλοις τὸ ὄναρ ἐξειπὼν διαθήκας συν- ἔγραφεν ἐπειγόμενος· καὶ αὐτῆς ἡμέρας συνετέλει, σφρα- ρισαμένῳ δ' αὐτὰς περὶ ἐσπέραν πυρετὸς ἐμπίπτει, καὶ νυκτὸς ἐτελεύτησεν, ἐξήκοντα μὲν ἔτη βιώσας, εὐτυ- χέστατος δ' ἀνδρῶν ἔς τε τὸ τέλος αὐτὸ καὶ ἔς τὰλλα πάντα, ὡσπερ καὶ ὠνομάζετο, γενέσθαι δοκῶν, εἰ δὴ τις εὐτυχίαν ἠγοῖτο τυχεῖν ὅσων ἂν ἐθέλη. γίνεται δ' εὐθὺς ἐν ἄστει στάσις ἐπ' αὐτῷ, τῶν μὲν ἄγειν ἀξιούντων τὸ σῶμα διὰ τῆς Ἰταλίας ἐπὶ πομπῇ, καὶ 10 ἔς τὴν Ῥώμην ἐν ἀγορᾷ προτιθέναι καὶ ταφῆς δημο- σίας ἀξιούν, Λεπίδου δὲ καὶ τῶν ἀμφὶ Λέπιδον ἐν- ισταμένων. ἐξενίκα δ' ὁ Κάτλος καὶ οἱ Σύλλειοι, καὶ ἐφέρετο ὁ νέκυς ὁ τοῦ Σύλλα διὰ τῆς Ἰταλίας ἔς τὸ ἄστυ ἐπὶ κλίνης χρυσηλάτου καὶ κόσμου βασιλικοῦ, 15 σαλπικταί τε πολλοὶ καὶ ἵππεῖς καὶ ἄλλος ὄμιλος ἐκ ποδὸς ὠπλισμένος εἶπετο. οἱ τε ὑποστρατευσάμενοι αὐτῷ πανταχόθεν ἐπὶ τὴν παραπομπὴν ὠπλισμένοι συν- ἔθειον, καὶ ὡς ἕκαστος ἀφικνοῖτο, εὐθὺς ἔς κόσμον καθίσταντο. ἄλλο τε πλῆθος, ὅσον ἐπ' οὐδενὶ ἔργῳ, 20 συνέτρεχεν. ἠγεῖτο δ' αὐτοῦ σημεῖα καὶ πελέκεις, ὅσοις περιῶν ἔτι καὶ ἄρχων ἐκοσμεῖτο. ὡς δ' ἐπὶ τὸ ἄστυ ἠνέχθη, ἐσεφέρετο μετὰ πομπῆς ἐνταῦθα δὴ μάλιστα ὑπερόγκου. στέφανοί τε γὰρ δισχιλίων πλείους ἀπὸ χρυσοῦ κατὰ σπουδὴν γενόμενοι παρεφέροντο, δῶρα 25 τῶν πόλεων καὶ τῶν ὑπ' αὐτῷ στρατευσαμένων τελῶν

8. ἐθέλοι i, Did || 11. ἔς τὴν Ῥώμην] eadem constructione Herodian. IV, 2, 4: (τὴν κλίνην) ἔς τὴν ἀρχαίαν ἀγορὰν προτι- θέασιν || 15. καὶ κόσμου] μετὰ κ. Nauckius || 17. ὠπλισμένον abd, in a tamen correctum in -ος, in b ων superscriptum || οἱ τε (γὰρ) ὑποστρ. . . . καθίσταντο, ἄλλο τε . . . ?*

καὶ καθ' ἓνα τῶν φίλων, ἄλλη τε τῶν ἐς τὴν ταφὴν
 πεμφθέντων οὐ δυνατὴ φράσαι πολυτέλεια. καὶ τὸ
 σῶμα, δέει τοῦ συνδραμόντος στρατοῦ, παρέπεμπον
 ἱερεῖς τε ἅμα πάντες καὶ ἱέρεια, κατὰ σφᾶς αὐτῶν
 5 ἐκάτεροι, καὶ ἡ βουλὴ πᾶσα καὶ αἱ ἀρχαί, τὰ σφέτερα
 σημεῖα ἐπικείμενοι. κόσμῳ δ' ἄλλῳ τὸ τῶν καλου-
 μένων ἱππέων πλῆθος εἶπετο, καὶ ὁ στρατὸς ἐν μέρει
 πᾶς, ὅσος ὑπεστράτευτο αὐτῷ· συνέδραμον γὰρ σπουδῇ,
 τὸ ἔργον ἅπαντες ἐπειγόμενοι καταλαβεῖν, σημεῖά τε
 10 φέροντες ἐπίχρυσά καὶ ὄπλα ἐπὶ σφίσι περιάργυρα,
 οἷς ἔτι νῦν ἐς τὰς πομπὰς εἰώθασι χρῆσθαι. σαλπικ-
 τῶν τε ἄπειρον ἦν πλῆθος, παρὰ μέρος ὑγρότατα
 καὶ πένθιμα μελωδούντων. βοῇ δ' ἐπηυφήμον ἢ τε
 βουλὴ πρώτη καὶ οἱ ἱππεῖς ἐν μέρει, εἶθ' ὁ στρατός,
 15 εἶθ' ὁ δῆμος, οἱ μὲν τῷ ὄντι τὸν Σύλλαν ἐπιποθοῦν-
 τες, οἱ δὲ δειμαίνοντες αὐτοῦ καὶ τότε τὸν στρατὸν
 καὶ τὸν νέκυν οὐχ ἦττον ἢ περιόντος· ἔς τε γὰρ τὴν
 ὄψιν τῶν γιγνομένων ἀποβλέποντες, καὶ ἐς τὴν μνή-
 μην ὧν ἔδρασεν ὁ ἀνὴρ, ἐξεπλήττοντο, καὶ ὠμολόγουν
 20 τοῖς ἐναντίοις εὐτυχέστατον αὐτὸν ἐκείνοις γενέσθαι,
 καὶ σφίσι καὶ τεθνεῶτα φοβερώτατον. ὥς δ' ἐπὶ τοῦ
 βήματος, ἔνθα δημηγοροῦσιν ἐν ἀγορᾷ, προυτέθη, τοὺς
 μὲν ἐπιταφίους λόγους εἶπεν ὁ κράτιστος εἰπεῖν τῶν
 τότε, ἐπεὶ Φαῦστος ὁ παῖς ὁ τοῦ Σύλλα νεώτατος ἦν

1. τὴν om. Vi || 4. κατὰ σφᾶς αὐτοὺς ἐκ.* || 6. ἄλλῳ] ἰδίῳ?* || 9. ἅπαντες] πάντως?* || 10. ἐπὶ σφίσι mihi dubia || 12. ὑγρότατα] ἀρήϊά τε Nauckius || 14. ἱππεῖς* ἱππέες libri || 15. τὸν addidi ex AV || 17. περιόντα?* καὶ τὸν νέκυν potius del. Nauckius || 18. 19. καὶ ἐς μνήμην . . . . <ἐπανελθόντες> ἐξεπλ.* ἔχοντες μν. pro ἐς τὴν μν. coni. Nauckius || 24. νεώτατος] νεώτερος coni. Bekk

ἔτι, τὸ δὲ λέχος ὑποδύντες ἀπὸ τῆς βουλῆς ἄνδρες εὐρωστοὶ διεκόμιζον ἐς τὸ πεδίον τὸ Ἄρειον, ἐνθα βασιλεῖς θάπτονται μόνοι· καὶ τὸ πῦρ οἷ τε ἵππεῖς καὶ ἡ στρατιὰ περιέδραμον.

07 καὶ Σύλλα μὲν τοῦτο τέλος ἦν, ἀπὸ δὲ τῆς πυρᾶς⁵ χωροῦντες εὐθύς οἱ ὕπατοι λόγοις βλασφήμοις ἐς ἀλλήλους διεφέροντο, καὶ τὸ ἀστικὸν ἐς αὐτοὺς διήρητο. Λέπιδος δὲ καὶ τοὺς Ἰταλικούς προσποιούμενος, ἔλεγεν ὅτι τὴν γῆν αὐτοῖς, ἣν ὁ Σύλλας ἀφήρητο, ἀποδώσει. ἄμφω μὲν οὖν ἡ βουλή δείσασα ὤρκωσε μὴ πο-¹⁰ λέμῳ διακριθῆναι, κληρωσάμενος δ' ὁ Λέπιδος τὴν ὑπὲρ Ἄλπεις Γαλατίαν, ἐπὶ τὰ ἀρχαιρέσια οὐ κατήει ὡς πολεμήσων τοῖς Συλλείοις τοῦ ἐπιόντος ἔτους ὑπὲρ τὸν ὄρκον ἀδεῶς· ἐδόκουν γὰρ ἐς τὸ τῆς ἀρχῆς ἔτος ὠρκῶσθαι. οὐ λανθάνων δ' ἐφ' οἷς ἐβούλευεν, ἐκα-¹⁵ λείτο ὑπὸ τῆς βουλῆς· καὶ οὐδὲ αὐτὸς ἀγνοῶν ἐφ' οἷς ἐκαλείτο, ἦει μετὰ τοῦ στρατοῦ παντὸς ὡς ἐς τὴν πόλιν ἐσελευσόμενος σὺν αὐτῷ. κωλυόμενος δὲ ἐκήρυξεν ἐς τὰ ὄπλα χωρεῖν, καὶ ἀντεκήρυττε Κάτλος. μικρόν τε πρὸ τοῦ Ἄρειου πεδίου μάχης αὐτοῖς γενομένης,²⁰ ἠττώμενος ὁ Λέπιδος καὶ οὐκ ἐς πολὺ ἔτι ἀντισχῶν ἐς Σαρδῶ διέπλευσεν, ἐνθα νόσῳ τηκεδόνι χρώμενος ἀπέθανεν. καὶ ὁ στρατὸς αὐτοῦ μικρὰ κατὰ μέρος ἐνοχλήσας διελύθη, τὸ δὲ κράτιστον Περπέννας ἐς Ἰβηρίαν ἤγαγε Σερωρίῳ.

25

08 λοιπὸν δ' ἐστὶ τῶν Συλλείων ἔργων τὸ Σερωρίου,

5. καὶ Σύλλα — ἦν om. O || 7. ἀστικὸν i, ἀστυκὸν AV, vulgo || 11. post διακριθῆναι fort. lacuna || 14. malim ἐδόκει γὰρ ἐς <μόνον> τὸ || 18. ἐπελευσόμενος O || 19. malim ἀντεκήρυξε* || 22. χρώμενος] cf. Herod. I, 42. correptus C || 23. 24. mihi dubia: possis μικρὰ ἄττα ἐνοχλήσας μέρος <μέν τι> διελ. vel sim.

γενόμενον μὲν ὀκτάετες, οὐκ εὐμαρὲς δὲ οὐδαμὰ Ῥωμαίοις, ἄτε μὴ πρὸς Ἰβηρας αὐτούς, ἀλλὰ καὶ τότε ἐπ' ἀλλήλους καὶ πρὸς Σερτώριον, ὃς ἤρητο μὲν Ἰβηρίας ἄρχειν, Κάρβωνι δ' ἐπὶ Σύλλα συμμαχῶν Σύεσαν πόλιν ἐν σπονδαῖς κατέλαβε, καὶ φεύγων ἐπὶ τὴν στρατηγίαν ᾤχετο. καὶ στρατὸν ἔχων ἔκ τε Ἰταλίας αὐτῆς, καὶ τινὰ ἄλλον ἐκ Κελτιβήρων ἀγείρας, τοὺς τε πρὸ ἑαυτοῦ στρατηγούς, οὐ παραδιδόντας οἱ τὴν ἀρχὴν ἐς χάριν Σύλλα, τῆς Ἰβηρίας ἐξέβαλλε, καὶ πρὸς

10 Μέτελλον ἐπιπεμφθέντα ὑπὸ Σύλλα ἀπεμάχετο γενναίως. περιώνυμος δὲ ὢν ἐπὶ τόλμῃ, βουλήν κατέλεξεν ἐκ τῶν συνόντων οἱ φίλων τριακοσίους, καὶ τήνδε ἔλεγεν εἶναι τὴν Ῥωμαίων βουλήν, καὶ ἐς ὕβριν ἐκείνης σύγκλητον ἐκάλει. Σύλλα δ' ἀποθανόντος, καὶ

15 Λεπίδου μετὰ Σύλλαν, στρατὸν ἔχων ἄλλον Ἰταλῶν, ὅσον αὐτῷ Περπέννας ὁ τοῦ Λεπίδου στρατηγὸς ἦγαγεν, ἐπίδοξος ἦν στρατεύσειν ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν, εἰ μὴ δείσασα ἢ βουλή στρατὸν τε ἄλλον καὶ στρατηγὸν ἕτερον ἐπὶ τῷ προτέρῳ Πομπήϊου ἐπεμψεν ἐς Ἰβηρίαν,

20 νέον μὲν ἔτι ὄντα, περιφανῆ δ' ἐξ ὧν ἐπὶ Σύλλα περίτε Λιβύην καὶ ἐν αὐτῇ Ἰταλία κατείργαστο. ὃ δὲ ἐς 109 τὰ Ἄλπεια ὄρη μετὰ φρονήματος ἀνήει, οὐ κατὰ τὴν Ἀννίβου μεγαλουργίαν, ἐτέραν δ' ἐχάρασσεν ἀμφὶ ταῖς πηγαῖς τοῦ τε Ῥοδανοῦ καὶ Ἡριδανοῦ, οἳ ἀνίσχουσι

1. ὀκτάετες] *debebat δεκάετες si quidem scriptor inde a Sertorii in Hispaniam adventu calculos deduxit (Zeiss). ceterum cf. Wilsdorf 'fast. Hisp.' (Leipz. Stud. t. I) p. 114 sq. || οὐδαμὰ Bekk, οὐδ' ἄμα libri || 2. αὐτούς AV, αὐτοῦ i. an αὐτοῖς?**

|| 3. Σερτώριον (γενόμενον)?* || 4. ἐπὶ Σύλλα] cf. p. 84, 24 || 6. ἔκ τε τῆς ἰταλ. a || 7. ἄλλην i || 9. ἐξέβαλλε i, ἐξέβαλε AV, vulgo || 10. ἐπιπεμφθέντα (οἱ)?* || 12. συνιόντων A, male || 23. δ' om. a

μὲν ἐκ τῶν Ἀλπειῶν ὄρωσιν οὐ μακρὰν ἀπ' ἀλλήλων, ῥεῖ δ' ὁ μὲν διὰ Κελτῶν τῶν ὑπὲρ Ἀλπεῖς ἐς τὴν Τυρρηνικὴν θάλασσαν, ὁ δὲ ἐνδοθεν τῶν Ἀλπειῶν ἐπὶ τὸν Ἰόνιον, Πάδος ἀντὶ Ἡριδανοῦ μετονομασθεῖς. ἀφικομένου δ' ἐς Ἰβηρίαν ἀντίκα ὁ Σερτώριος τέλος 5 ὄλον, ἐπὶ χορτολογία ἐξιόν, αὐτοῖς ὑποξυγίοις καὶ θεράπουσι συνέκοψε, καὶ Λαύρωνα πόλιν ἐφορῶντος αὐτοῦ Πομπηίου διήρπασε καὶ κατέσκαψεν. ἐκ δὲ τῆς πολιορκίας γυνή τις ἐνυβρίζοντος αὐτῆ τοῦ λαβόντος παρὰ φύσιν τοῖς δακτύλοις ἐξέτεμε τὰς ὄψεις· καὶ ὁ 10 Σερτώριος τοῦ πάθους πνυθόμενος, τὴν σπείραν ὄλην ἀγέρωχον ἐς τὰ τοιαῦτ' εἶναι νομιζομένην, καίπερ οὔσαν Ῥωμαϊκὴν, κατέκτανεν.

καὶ τότε μὲν χειμῶνος ἐπιόντος διέστησαν, ἀρχομένου δ' ἤρος ἐπήεσαν ἀλλήλοις, Μέτελλος μὲν καὶ 15 Πομπήιος ἀπὸ τῶν Πυρρηναίων ὄρωσιν, ἐνθα διεχείμαζον, Σερτώριος δὲ καὶ Περπέννας ἐκ Λυσιτανίας. καὶ συμβάλλουσιν ἀλλήλοις περὶ πόλιν ἣ ὄνομα Σούκρων. κτύπου δ' ἐν αἰθρία φοβεροῦ καὶ ἀστραπῶν παραλόγων γενομένων, τάδε μὲν ὡς ἐμπειροπόλεμοι διέφε- 20 ρον ἀκαταπλήκτως, πολὺν δ' ἀλλήλων φόνον ἐξεργάζοντο, μέχρι Μέτελλος μὲν Περπένναν ἐτρέψατο καὶ τὸ στρατόπεδον αὐτοῦ διήρπαξεν, ὁ δὲ Σερτώριος ἐνίκα Πομπήιον, καὶ ἐτρόθη δόρατι ἐς τὸν μηρὸν ἐπικινδύνως ὁ Πομπήιος. καὶ τοῦτο τέλος ἐγένετο τῆς τότε 25 μάχης. ἔλαφος δ' ἦν λευκὴ χειροήθης τῷ Σερτωρίῳ

6. ἐπὶ χορτολογία revocavi ex AV (cf. Schw t. III p. 471 sq.), ἐπὶ χορτολογία i, vulgo || 8. 9. ἐκ δὲ τῆς πολιορκίας mihi dubia. exspectabas ἐαλωκυίας δὲ τῆς πόλεως vel simile quid || 10. τὰς ὄψεις ἐξέτεμε τοῖς δακτύλοις V || 18. Σούκρων Schw, σούρων Oi, Surum C || 25. ἐγένετο O, γέγονε i

καὶ ἄνετος· ἧς ἀφανοῦς γενομένης, ὁ Σερτώριος οὐκ αἷσιον ἑαυτῷ τιθέμενος ἐβαρυνθῦμαι τε καὶ ἐπ' ἀργίας ἦν, καὶ ταῦτ' ἐπιτωθαζόμενος ἐς τὴν ἔλαφον ὑπὸ τῶν πολεμίων. ὡς δ' ὤφθη διὰ δρυμῶν δρόμῳ φερομένη, 5 ἀνά τε ἔδραμεν ὁ Σερτώριος, καὶ εὐθύς, ὥσπερ αὐτῇ προκαταρχόμενος, ἠκροβολίσατο ἐς τοὺς πολεμίους. οὐ πολὺ δὲ ὕστερον ἀγῶνα μέγαν ἠγωνίσατο περὶ Σαγοντίαν, ἐκ μεσημβρίας ἐπὶ ἄστρα. καὶ αὐτὸς μὲν ἱππομαχῶν ἐκράτει τοῦ Πομπηίου, καὶ ἔκτεινεν ἐς ἑξακισ- 10 χιλίους, ἀποβαλὼν ἐς ἡμίσεας· Μέτελλος δὲ καὶ τότε Περπέννα περὶ πεντακισχιλίους διέφθειρεν. καὶ ὁ Σερτώριος μετὰ τὴν μάχην τῆς ἐπιούσης ἡμέρας πολλοὺς βαρβάρους προσλαβὼν ἐπέδραμεν ἀδοκῆτως τῷ Μετέλλου στρατοπέδῳ περὶ δείλην ἐσπέραν ὡς ἀποταφρεύ- 15 σων αὐτὸ σὺν τόλμῃ, Πομπηίου δ' ἐπιδραμόντος ἐπαύσατο τῆς καταφρονήσεως.

καὶ τάδε μὲν αὐτοῖς ἦν τοῦδε τοῦ θέρους ἔργα, καὶ πάλιν ἐς χειμασίαν διεκρίθησαν· τοῦ δ' ἐπιόντος 111 ἔτους, ἕκτης ἑβδομηκοστῆς καὶ ἑκατοστῆς Ὀλυμπιάδος 20 οὔσης, δύο μὲν ἐκ διαθηκῶν ἔθνη Ῥωμαίοις προσεγίνετο, Βιθυνία τε Νικομήδους ἀπολιπόντος, καὶ Κυρήνη Πτολεμαίου τοῦ Λαγίδου βασιλέως, ὃς ἐπικλησιν ἦν Ἀπίων, πόλεμοι δ' ἤκμαζον οὗτός τε ὁ Σερτωρίου περὶ Ἰβηρίαν, καὶ ὁ Μιθριδάτου περὶ τὴν

3. ἐς τὴν ἔλαφον mihi dubia || 5. ἀνά τε ἔδραμεν] Herodoteum || 7. 8. Σαγοντίαν Car. Steph, Saguntum C, μογοντίαν Oi. Σεγοντίαν malebat Schw, Σάγουντον Kritz Sallust. t. III p. 137 fr. 25 || 9. ἐς om. A || 11. Περπέννα] cf. p. 233, 17 || 15. αὐτῷ i. ceterum σὺν τόλμῃ molesta || 16. ἐπαύσατο τῆς καταφρονήσεως] ab incepto destitit C || 17. ἦν αὐτοῖς a || 22. βασιλέως molestum || 23. ἀπίων V

ἀνατολήν, καὶ ὁ τῶν ληστῶν ἐν ὄλῃ τῇ θαλάσῃ, καὶ περὶ Κρήτην πρὸς αὐτοὺς Κρήτας ἕτερος, καὶ ὁ τῶν μονομάχων ἀνὰ τὴν Ἰταλίαν, αἰφνίδιος αὐτοῖς καὶ ὄδε καὶ σφοδρὸς ὁμοῦ γενόμενος. διαιρούμενοι δ' ἐς τοσαῦτα, ὅμως καὶ ἐς Ἰβηρίαν ἐπεμψαν ἄλλα στρατοῦ 5 δύο τέλη, μεθ' ὧν ἅμα τῷ ἄλλῳ παντὶ Μέτελλός τε καὶ Πομπήιος αὐτίς ἀπὸ τῶν Πυρρηναίων ὄρων ἐπὶ τὸν Ἰβηρα κατέβαινον. Σερτώριος δὲ καὶ Περπέννας αὐτοῖς ἀπήντων ἀπὸ Λυσιτανίας. καὶ τότε μάλιστα 112 πολλοὶ Σερτωρίου πρὸς τὸν Μέτελλον ἠὺτομόλουν, ἐφ' 10 ᾧ χαλεπαίνων ἔ. Σερτώριος ἀγρίως καὶ βαρβαρικῶς ἐλυμαίνετο πολλοῖς, καὶ διὰ μίσους ἐγίνετο. μᾶλλον δ' αὐτὸν ὁ στρατὸς ἐν αἰτίαις εἶχεν, ἐπεὶ καὶ δορυφόρους ἀντ' αὐτῶν ἐπήγετο πανταχοῦ Κελτίβηρας, καὶ τὴν φυλακὴν τοῦ σώματος, Ῥωμαίους ἀπελάσας, τοῖσδε ἀντ' 15 ἐκείνων ἐπέτρεπεν. οὐ γὰρ ἔφερον ἐς ἀπιστίαν ὄνειδίζόμενοι, εἰ καὶ πολεμῶ Ῥωμαίων ἐστρατεύοντο· ἀλλ' αὐτὸ δὴ τοῦτο καὶ μάλιστα ὑπέδακνεν αὐτούς, τὸ ἀπίστους ἐς τὴν πατρίδα διὰ τὸν Σερτώριον γενομένους ἀπιστεῖσθαι καὶ πρὸς αὐτοῦ, οὐδ' ἠξίουν διὰ τοὺς 20 αὐτομολήσαντας οἱ παραμένοντες κατεγνῶσθαι. πολλὰ δὲ καὶ οἱ Κελτίβηρες αὐτοῖς, ἀφορμῆς λαβόμενοι, ἐνύβριζον ὡς ἀπιστουμένοις. οἱ δ' οὐ τελέως ὅμως τὸν Σερτώριον ἀπεστρέφοντο διὰ τὰς χρείας· οὐ γὰρ ἦν τότε τοῦ ἀνδρὸς οὔτε πολεμικώτερος ἄλλος οὔτ' ἐπι- 25 τυχέστερος. ὅθεν αὐτὸν καὶ οἱ Κελτίβηρες διὰ τὴν ταχυεργίαν ἐκάλουν Ἀννίβαν, ὃν θρασύτατόν τε καὶ ἀπατηλότατον στρατηγὸν παρὰ σφίσιν ἐδόκουν γενέ-

2. πρὸς αὐτοὺς] πρὸς τοὺς?* || 8. σερτώριός τε a || 14. ἐπήγετο] περιήγετο?* || 28. στρατηγὸν <τῶν> π. σφ.*

σθαι. ὁ μὲν δὴ στρατὸς ᾧδε εἶχε Σερτωρίω, πόλεις
 δ' αὐτοῦ πολλὰς ἐπέκρεχον οἱ περὶ τὸν Μέτελλον, καὶ
 τοὺς ἄνδρας ἐς τὰ ὑπήκοα σφίσι μετῆγον. Παλλαντίαν
 δὲ Πομπηίου περικαθημένον, καὶ τὰ τεῖχη ξύλων κορ-
 5 μοῖς ὑποκρεμάσαντος, ἐπιφανεῖς ὁ Σερτώριος τὴν μὲν
 πολιορκίαν ἐξέλυσε, τὰ τεῖχη δ' ἔφθασεν ὑποκαύσας
 ὁ Πομαήιος, καὶ ἐς Μέτελλον ἀνεχώρει. Σερτώριος
 δὲ καὶ τὰ πεσόντα ἤγειρε, καὶ τοῖς περὶ τι χωρίου
 Καλάγυρον στρατοπεδεύουσιν ἐπιδραμῶν ἔκτεινέ τρισ-
 10 χιλίους. καὶ τάδε ἦν καὶ τοῦδε τοῦ ἔτους ἐν Ἰβηρία.
 τοῦ δ' ἐπιόντος οἱ στρατηγοὶ Ῥωμαίων, μᾶλλον τι 11:
 θαρρήσαντες, ἐπήεσαν ταῖς πόλεσι ταῖς ὑπὸ Σερτωρίω
 σὺν καταφρονήσει, καὶ πολλὰ αὐτοῦ περιέσπων, καὶ
 ἑτέροις ἐπέβαινον, ἐπαιρόμενοι τοῖς ἀπαντωμένοις. οὐ
 15 μέντοι μεγάλη γε μάχη συνηνέχθησαν, ἀλλ' αὐθις...
 μέχρι τοῦ ἑξῆς ἔτους αὐτοὶ μὲν αὐθις ἐπήεσαν σὺν
 πλέονι μᾶλλον καταφρονήσει, ὁ δὲ Σερτώριος, βλά-
 πτοντος ἤδη θεοῦ, τὸν μὲν ἐπὶ τοῖς πράγμασι πόνου
 ἐκὼν μεθίει, τὰ πολλὰ δ' ἦν ἐπὶ τρυφῆς, γυναιξὶ καὶ
 20 κώμοις καὶ πότοις σχολάζων. ὅθεν ἠττᾶτο συνεχῶς.
 καὶ ἐγεγένητο ὀργὴν τε ἄκρος δι' ὑπουοίας ποικίλας,
 καὶ ὤμωτατος ἐς κόλασιν, καὶ ὑπόπτῃς ἐς ἅπαντας,
 ὥστε καὶ Περπένην τὸν ἐκ τῆς Αἰμιλίου στάσεως
 ἐκόντα πρὸς αὐτὸν ἐλθόντα μετὰ πολλοῦ στρατοῦ δεῖ-

3. παλλαντίαν d, παλαντίαν ceteri || 5. ὑποκρεμάσαντος
 <ἤδη>?* || 9. καλάγυρον V, Calagurum C, καλλάγυρον Ai. Κα-
 λάγυριν malebat Schw || post στρατοπεδεύουσιν lacuna?* ||
 10. ἔτους <ἔργα> ἐν?* || 14. ἀπαντωμένοις Schw, ἀπατωμένοις
 libri || 15. lacunam significavit Schw. exciderint haec fere:
 ἀλλ' αὐθις <ἀκροβολίαι ἦσαν κατὰ μέρη> μέχρι || 18. μὲν om.
 AV || 22. ἐς κόλασιν] ἐς κολάσεις?* || ἐς ἅπαντας] ad uniuersa
 dubitabat C || 23. ὥστε Ai, ὅθεν V

σαι περὶ ἑαυτοῦ καὶ προεπιβουλεύσαι μετ' ἀνδρῶν
δέκα. ὡς δὲ καὶ τῶνδ' ἑνὸς τινος τῶν ἀνδρῶν ἐνδειχθέν-
τες οἱ μὲν ἐκολάσθησαν οἱ δ' ἀπέφυγον, ὁ Περπέννας
παρὰ δόξαν λαθῶν ἔτι μᾶλλον ἐπὶ τὸ ἔργον ἠπειγέτο,
καὶ οὐδαμοῦ τὸν Σερτώριον μεθιέντα τοὺς δορυφόρους
ἐπὶ ἐστίασιν ἐκάλει, μεθύσας δ' αὐτόν τε καὶ τὴν
περιεστῶσαν τῶν ἀνδρῶν φυλακὴν ἔκτεινεν ἐπὶ τῆς
114 διαίτης. καὶ ὁ στρατὸς εὐθύς ἐπὶ τὸν Περπένναν ἀν-
ίστατο σὺν Θορύβῳ τε πολλῷ καὶ μετ' ὀργῆς, ἐς εὐ-
νοίαν αὐτίκα τοῦ Σερτωρίου μεταβάλλοντες ἀπὸ τοῦ 10
μίσους, ὥσπερ ἅπαντες ἐπὶ τοῖς ἀποθανούσι τὴν μὲν
ὀργὴν μεθιάσιν, οὐκ ἐμποδῶν ἔτι τοῦ λυποῦντος ὄν-
τος, ἐς δὲ τὴν ἀρετὴν αὐτῶν μετ' ἐλέου καὶ μνήμης
ἐπανίασιν. τότε δὲ καὶ τὰ παρόντα σφίσιν ἐκλογιζό-
μενοι, Περπέννα μὲν ὡς ἰδιώτου κατεφρόνου, τὴν 15
δ' ἀρετὴν Σερτωρίου μόνην ἂν σφίσιν ἠγούμενοι γενέ-
σθαι σωτήριον, χαλεπῶς ἐς τὸν Περπένναν διετίθεντο
αὐτοὶ τε καὶ οἱ βάρβαροι σὺν αὐτοῖς, μάλιστα δὲ τού-
των Λυσιτανοί, ὅσῳ καὶ μάλιστα αὐτοῖς ὁ Σερτώριος
ἐχρῆτο. ὡς δὲ καὶ τῶν διαθηκῶν ἀνοιχθεισῶν τῶν 20
Σερτωρίου ὁ Περπέννας αὐταῖς ἐνεγέγραπτο ἐπὶ τῷ
κλήρῳ, μᾶλλον τι πάντας ὀργὴ καὶ μῖσος ἐς τὸν Περ-
πένναν ἐσῆει, ὡς οὐκ ἐς ἄρχοντα μόνον ἢ στρατηγὸν
ἀλλὰ καὶ ἐς φίλον καὶ εὐεργέτην τοσόνδε μύσος ἐργα-
σάμενον. καὶ οὐκ ἂν οὐδὲ χειρῶν ἀπέσχοντο, εἰ μὴ 25
περιθέων αὐτοὺς ὁ Περπέννας τοὺς μὲν δῶροις ὑπηγά-

7. τῶν ἀνδρῶν molesta. possis τῷ ἀνδρὶ || ἐπὶ Musgr, ἀπὸ
libri, vulgo || 9. τε om. i || 10. μεταβαλλόντες (sic) A, μετα-
βαλόντες V || 13. μετ' ἐλέου] μετ' ἐπαίνου?* || 18. βάρβαροι <οἱ>
σὺν?* || 20. ἐχρῆτο] ἐκέχρητο?* || 21. 22. ἐπὶ κλήρῳ?*

γετο τοὺς δ' ὑποσχέσεσι, τοὺς δ' ἀπειλαῖς ἐξεφόβησε, τοὺς δὲ καὶ διεχρήσατο ἐς κατάπληξιν ἑτέρων. ἐπὶ τε τὰ πλήθη παρερχόμενος ἐδημαγώγει, καὶ τοὺς δεσμώ-
 5 τοῖς Ἰβηροσι τὰ ὄμηρα ἀπέλυεν. οἷς ὑπαχθέντες ὑπ-
 ἤκουον μὲν ὡς στρατηγῶ (τὸ γὰρ δὴ μετὰ Σερτώριον εἶχεν ἀξίωμα), οὐ μέντοι χωρὶς δυσμενείας οὐδὲ τότε ἐγίννοντο· καὶ γὰρ ὠμότατος αὐτίκα ἐς κολάσεις θαρ-
 10 ρήσας ἐφαίνετο, καὶ τῶν ἐκ Ῥώμης αὐτῶ συμφυγόν-
 των ἐπιφανῶν ἔκτεινε τρεῖς, καὶ τὸν ἀδελφιδοῦν ἑαυτοῦ.

ὡς δὲ ἐφ' ἕτερα τῆς Ἰβηρίας ὁ Μέτελλος ᾤχετο (οὐ 111
 γὰρ ἔτι δυσχερὲς ἐδόκει Περπένναν ἐπιτρέψαι μόνῳ Πομπηίῳ), ἐπὶ μὲν τινὰς ἡμέρας ἐγίννοντο ἀψιμαχίαι καὶ ἀπόπειραι Πομπηίου καὶ Περπέννα, μὴ σαλευόν-
 15 των ἄθρουν τὸν στρατόν, τῇ δεκάτῃ δὲ ἀγῶν αὐτοῖς μέγιστος ἐξερράγη. ἐνὶ γὰρ ἔργῳ κρίναντες διακριθῆ-
 ναι, Πομπήιος μὲν τῆς Περπέννα στρατηγίας κατεφρό-
 νει, Περπέννας δ' ὡς οὐ πιστῶ χρησόμενος ἐς πολὺ τῶ στρατῶ, πάσῃ σχεδὸν τῇ δυνάμει συνεπλέκετο. ταχὺ
 20 δ' ὁ Πομπήιος περιῆν ὡς οὔτε στρατηγοῦ διαφέρον-
 τος οὔτε προθύμου στρατοῦ. καὶ τροπῆς πάντων ὁμα-
 λουῖς γενομένης, ὁ μὲν Περπέννας ὑπὸ θάμνῳ πόας ἐκρύφθη, δεδιὼς τοὺς οἰκείους μᾶλλον τῶν πολεμίων, λαβόντες δ' αὐτὸν ἵππεῖς τινὲς εἶλκον ἐς τὸν Πομ-
 25 πῆιον, ἐπιβλασφημούμενον ὑπὸ τῶν ἰδίων ὡς αὐθέντην Σερτωρίου, καὶ βοῶντα πολλὰ μηνύσειν τῶ Πομπηίῳ

2. <τῶν> ἑτέρων (vel ἑταίρων)?* || 3. πλήθη] pro ἔθνη po-
 situm? || 11. ᾤχετο] malim ᾤχητο || 18. ἐπὶ πολὺ ἰ, bene || 21.
 22. ὁμαλοῦ a || 22. ὑπὸ θάμνῳ] ὑπὸ θάμνον? || πόας] ἰτέας
 Nauckius || 24. λαβόντες — Πομπῆιον om. V

περὶ τῆς ἐν Ῥώμῃ στάσεως. ἔλεγε δὲ εἶτε ἀληθεύων, εἶθ' ἵνα σῶος ἀχθεῖν πρὸς αὐτόν. ὃ δὲ προπέμψας ἀπέκτεινεν αὐτὸν πρὶν ἐς ὄψιν ἐλθεῖν, δείσας ἄρα μή τι μηνύσειεν ἀδόκητον, καὶ ἐτέρων ἀρχὴ κακῶν ἐν Ῥώμῃ γένοιτο. καὶ ἔδοξεν ἐμφρόνως πάνυ τοῦθ' ὃ 5 Πομπήιος πράξει, καὶ συνετέλεσεν αὐτῷ καὶ τότε ἐς δόξαν ἀγαθὴν. τέλος δ' ἦν τοῦτο τῷ περὶ Ἰβηρίαν πολέμῳ, τὸ καὶ Σερτώριῳ τοῦ βίου γενόμενον· δοκεῖ γὰρ οὐκ ἂν οὔτε ὀξέως οὔτε εὐμαρῶς οὕτως, ἔτι Σερτωρίου περιόντος, συντελεσθῆναι. 10

116 τοῦ δ' αὐτοῦ χρόνου περὶ τὴν Ἰταλίαν μονομάχων ἐς θέας ἐν Καπύῃ τρεφομένων, Σπάρτακος Θράξ ἀνὴρ, ἑστρατευμένος ποτὲ Ῥωμαίοις, ἐκ δὲ αἰχμαλωσίας καὶ πράσεως ἐν τοῖς μονομάχοις ὄν, ἔπεισεν αὐτῶν ἐς ἑβδομήκοντα ἄνδρας μάλιστα κινδυνεῦσαι περὶ ἑλευθε- 15 ρίας μᾶλλον ἢ θέας ἐπιδείξεως, καὶ βιασάμενος σὺν αὐτοῖς τοὺς φυλάσσοντας ἐξέδραμε, καὶ τινῶν ὄδοιπόρων ξύλοις καὶ ξιφιδίοις ὀπλισάμενος ἐς τὸ Βέσβιον ὄρος ἀνέφυγεν, ἔνθα πολλοὺς ἀποδιδράσκοντας οἰκέτας καὶ τινὰς ἑλευθέρους ἐκ τῶν ἀγρῶν ὑποδεχόμενος ἐλή- 20 στευε τὰ ἐγγύς, ὑποστρατήγους ἔχων Οἰνόμαόν τε καὶ Κρίξον μονομάχους. μεριζομένῳ δ' αὐτῷ τὰ κέρδη κατ' ἰσομοιρίαν ταχὺ πλῆθος ἦν ἀνδρῶν, καὶ πρῶτος ἐπ' αὐτὸν ἐκπεμφθεὶς Ἰαρίνιος Γλάβρος, ἐπὶ δ' ἐκείνῳ Πόπλιος Ἰαλέριος, οὐ πολιτικὴν στρατιὰν ἄγοντες ἀλλ' 25

5. εὐφρόνως i || 14. πράσεως Steph, πράξεως libri || ἐς om. i || 16. θέας ἐπιδείξεως] alterum utrum delendum? * quam in spectaculis C || 18. ὀπλισάμενος O, ὠπλισμένος i || 19. ἐξέφυγεν a || malim ἀποδράντας || 24. Ἰαρίνιος Γλάβρος] cf. Wehrmann 'fast. praet.' p. 42 || 25. Πόπλιος Ἰαλέριος] cf. Willems 'le sénat' t. I p. 455

ὅσους ἐν σπουδῇ καὶ παρόδῳ συνέλεξαν (οὐ γάρ πω
 Ῥωμαῖοι πόλεμον, ἀλλ' ἐπιδρομὴν τινα καὶ λησθηρίῳ
 τὸ ἔργον ὅμοιον ἠγοῦντο εἶναι), συμβαλόντες ἠττῶντο.
 Ἰδαρινίου δὲ καὶ τὸν ἵππον αὐτὸς Σπάρτακος περι-
 5 ἔσπασε· παρὰ τοσοῦτον ἦλθε κινδύνου Ῥωμαίων ὁ στρα-
 τηγὸς αὐτὸς αἰχμάλωτος ὑπὸ μονομάχου γενέσθαι. μετὰ
 δὲ τοῦτο Σπαρτάκῳ μὲν ἔτι μᾶλλον πολλοὶ συνέθεον,
 καὶ ἑπτὰ μυριάδες ἦσαν ἤδη στρατοῦ, καὶ ὄπλα ἐχάλ-
 κευε, καὶ παρασκευὴν συνέλεγεν, οἱ δ' ἐν ἄστει τοὺς 117
 10 ὑπάτους ἐξέπεμπον μετὰ δύο τελεῶν. καὶ τούτων ὑπὸ
 μὲν θατέρου Κρίξος, ἠγούμενος τρισμυρίων ἀνδρῶν,
 περὶ τὸ Γάργανον ὄρος ἠττάτο, καὶ δύο μέρη τοῦ στρα-
 τοῦ καὶ αὐτὸς συναπώλετο αὐτοῖς· Σπάρτακον δὲ διὰ
 τῶν Ἀπεννίνων ὄρων ἐπὶ τὰ Ἄλπεια καὶ ἐς Κελτοὺς
 15 ἀπὸ τῶν Ἀλπειῶν ἐπειγόμενον ὁ ἕτερος ὑπάτος προ-
 λαβὼν ἐκώλυε τῆς φυγῆς, καὶ ὁ ἕτερος ἐδίωκεν. ὁ δὲ
 ἐφ' ἐκάτερον αὐτῶν ἐπιστρεφόμενος παρὰ μέρος ἐνίκα.
 καὶ οἱ μὲν σὺν θορύβῳ τὸ ἀπὸ τοῦδε ὑπεχώρουν, ὁ
 δὲ Σπάρτακος τριακοσίους Ῥωμαίων αἰχμαλώτους ἐναγί-
 20 σας Κρίξῳ, δώδεκα μυριάσι πεζῶν ἐς Ῥώμην ἠπέιγετο,
 τὰ ἄχρηστα τῶν σκευῶν κατακαύσας καὶ τοὺς αἰχμαλώ-
 τους πάντας ἀνελὼν καὶ ἐπισφάξας τὰ ὑποζύγια, ἵνα
 κοῦφος εἴη· αὐτομόλων τε πολλῶν αὐτῷ προσιόντων
 οὐδένα προσίετο. καὶ τῶν ὑπάτων αὐτὸν αὐθις περὶ
 25 τὴν Πικηνίτιδα γῆν ὑποστάντων, μέγας ἀγὼν ἕτερος
 ὅδε γίννεται, καὶ μεγάλη καὶ τότε ἦσσα Ῥωμαίων.
 ὁ δὲ τῆς μὲν ἐς Ῥώμην ὁδοῦ μετέγνω ὡς οὕτω γεγο-

3. συμβάλλοντες bd || 4. 5. περιέσπασε] confodit C. τὸν ἵππον
 αὐτοῦ λαβὼν Plut. Crass. 9 || 9. ἀνέλεγεν i || 12. circa Garga-
 rum montem C || 18. τὸ ἀπὸ τοῦδε] ab eo C || 20. μυριάσι Ῥω-
 μαίων πεζῶν iC

νὼς ἀξιόμαχος, οὐδὲ τὸν στρατὸν ὅλον ἔχων στρατιω-
 τικῶς ὀπλισμένον (οὐ γάρ τις αὐτοῖς συνέκραττε πόλις,
 ἀλλὰ θειράποντες ἦσαν καὶ ἀντόμολοι καὶ σύγκλυδες),
 τὰ δ' ὄρη τὰ περὶ Θουρίους καὶ τὴν πόλιν αὐτὴν
 κατέλαβε, καὶ χρυσὸν μὲν ἢ ἄργυρον τοὺς ἐμπόρους⁵
 ἐσφέρειν ἐκώλυε, καὶ κεντῆσθαι τοὺς ἑαυτοῦ, μόνον
 δὲ σίδηρον καὶ χαλκὸν ἐωνοῦντο πολλοῦ, καὶ τοὺς
 ἐσφέροντας οὐκ ἠδίκουν. ὅθεν ἀθρόας ὕλης εὐπορή-
 σαντες εὖ παρεσκευάσαντο, καὶ θαμινὰ ἐπὶ λεηλα-
 σίας ἐξήεσαν. Ῥωμαίοις τε πάλιν συννευχθέντες ἐς¹⁰
 χεῖρας ἐκράτουν καὶ τότε, καὶ λείας πολλῆς γέμοντες
 ἐκινήσαν.

118 τριέτης τε ἦν ἤδη καὶ φοβερός αὐτοῖς ὁ πόλεμος,
 γελῶμενος ἐν ἀρχῇ καὶ καταφρονούμενος ὡς μονο-
 μάχων. προτεθείσης τε στρατηγῶν ἄλλων χειροτονίας¹⁵
 ὄκνος ἐπεῖχεν ἅπαντας, καὶ παρήγγελλεν οὐδεὶς, μέχρι
 Λικίνιος Κράστος, γένει καὶ πλούτῳ Ῥωμαίων δια-
 φανής, ἀνεδέξατο στρατηγήσειν, καὶ τέλεσιν ἐξ ἄλλοις
 ἤλαυνεν ἐπὶ τὸν Σπάρτακον. ἀφικόμενος δὲ καὶ τὰ
 τῶν ὑπάτων δύο προσέλαβεν. καὶ τῶνδε μὲν αὐτίκα²⁰
 διακληρώσας, ὡς πολλάκις ἠττημένων, ἐπὶ θανάτῳ μέ-
 ρος δέκατον διέφθειρεν. οἱ δ' οὐχ οὔτω νομίζουσιν,
 ἀλλὰ παντὶ τῷ στρατῷ συμβαλόντα καὶ τόνδε, καὶ
 ἠττημένον, πάντων διακληρῶσαι τὸ δέκατον, καὶ ἀν-
 ελεῖν ἐς τετρακισχιλίους, οὐδὲν διὰ τὸ πλῆθος ἐνδοιᾶ-²⁵
 σαντα. ὁποτέρως δ' ἔπραξε, φοβερώτερος αὐτοῖς τῆς
 τῶν πολεμίων ἠττης φανεὶς αὐτίκα μυρίων Σπαρτα-

7. ἐωνοῦντο*, ὠνοῦντο libri || 15. στρατηγῶν] *consulium* C ||
 16. παρήγγελεν V, bene || 18. στρατηγήσειν] *malim* στρατηγή-
 σαι* || 26. ὁποτέρως] ὁπότερον?* || 26. 27. τῆς τῶν πολεμίων
 ἠττης] cf. ad p. 259, 1

κείων ἐφ' ἑαυτῶν που στρατοπεδευόντων ἐκράτει, καὶ
 δύο αὐτῶν μέρη κατακανῶν ἐπ' αὐτὸν ἤλαυνε τὸν
 Σπάρτακον σὺν καταφρονήσει. νικήσας δὲ καὶ τόνδε
 λαμπρῶς ἐδίωκε φεύγοντα ἐπὶ τὴν θάλασσαν ὡς δια-
 5 πλευσούμενον ἐς Σικελίαν, καὶ καταλαβὼν ἀπετάφρευε
 καὶ ἀπετείχιζε καὶ ἀπεσταύρου. βιαζομένου δ' ἐς τὴν 119
 Σαννίτιδα τοῦ Σπαρτάκου διαδραμεῖν, ἐκτεινεν ὁ Κράσ-
 σος ἐς ἑξακισχιλίους ἄλλους περὶ ἕω, καὶ περὶ δείλην
 ἐς τοσοῦσδε ἑτέρους, τριῶν ἐκ τοῦ Ῥωμαίων στρατοῦ
 10 μόνων ἀποθανόντων καὶ ἑπτὰ τρωθέντων· τοσῆδε ἦν
 ἀντίκα διὰ τὴν κόλασιν ἐς τὸ τῆς νίκης θάρσος μετα-
 βολή. Σπάρτακος δὲ ἰππέας ποθὲν αὐτῷ προσιόντας
 περιμένων, οὐκέτι μὲν ἐς μάχην ἦει τῷ στρατῷ παντί,
 πολλὰ δ' ἠνώχλει τοῖς περικαθημένοις ἀνὰ μέρος,
 15 ἄφνω τε καὶ συνεχῶς αὐτοῖς ἐπιπίπτων, φακέλους
 τε ξύλων ἐς τὴν τάφρον ἐμβάλλων κατέκαιε, καὶ τὸν
 πόνον αὐτοῖς δύσεργον ἐποίει. αἰχμάλωτόν τε Ῥωμαῖον
 ἐκρέμασεν ἐν τῷ μεταιχμίῳ, δεικνὺς τοῖς ἰδίοις τὴν
 ὄψιν ὧν πείσονται μὴ κρατοῦντες. οἱ δ' ἐν ἄστει
 20 Ῥωμαῖοι τῆς πολιορκίας πυνθανόμενοι, καὶ ἀδοξοῦντες
 εἰ χρόνιος αὐτοῖς ἔσται πόλεμος μονομάχων, προσκατ-
 ἔλεγον ἐπὶ τὴν στρατείαν Πομπήιον ἄρτι ἀφικόμενον
 ἐξ Ἰβηρίας, πιστεύοντες ἤδη δυσχερὲς εἶναι καὶ μέγα
 τὸ Σπαρτάκειον ἔργον. διὰ δὲ τὴν χειροτουλίαν τήνδε 120
 25 καὶ Κράσος, ἵνα μὴ τὸ κλέος τοῦ πολέμου γένοιτο

2. κατακανῶν V, κατακτανῶν A in quo κτα sup. vs. a m. 2,
 et ut vid. i || 4. 5. διαπλευσούμενον AV, διαπλευσόμενον i,
 vulgo || 9. Ῥωμαίου a²b || 11. θάρσος i || 12. ἰππ. αὐτῷ προσιόν-
 τας ποθὲν V, bene || 15. φακέλους V et Nauckius, φακέλλους
 Ai, vulgo || 17. Ῥωμαίων i, ex Romanis C || 22. ἐπὶ τὴν στρα-
 τείαν] ad curam eius rei delegere C, quasi στρατηγίαν legerit

Πομπηίου, πάντα τρόπον ἐπειγόμενος ἐπεχείρει τῷ Σπαρτάκῳ, καὶ ὁ Σπάρτακος, τὸν Πομπηίου προλαβεῖν ἀξιῶν, ἐς συνθήκας τὸν Κράσσον προκαλεῖτο. ὑπερ-
 ορώμενος δ' ὑπ' αὐτοῦ διακινδυνεύειν τε ἔγνω, καὶ παρόντων οἱ τῶν ἱππέων ἤδη ὄσατο παντὶ τῷ στρατῷ 5
 διὰ τοῦ περιτειχίσματος, καὶ ἔφυγεν ἐπὶ Βρεντέσιον Κράσσου διώκοντος. ὡς δὲ καὶ Λεύκολλον ἔμαθεν ὁ Σπάρτακος ἐς τὸ Βρεντέσιον, ἀπὸ τῆς ἐπὶ Μιθριδάτῃ νίκης ἐπανιόντα, εἶναι, πάντων ἀπογνοῦς ἐς χεῖρας ἦει τῷ Κράσσῳ μετὰ πολλοῦ καὶ τότε πλήθους. γενο- 10
 μένης δὲ τῆς μάχης μακρᾶς τε καὶ καρτερᾶς ὡς ἐν ἀπογνωσῆι τοσῶνδε μυριάδων, τιτρώσκεται ἐς τὸν μηρὸν ὁ Σπάρτακος δορατίῳ, καὶ συγκάμψας τὸ γόνυ καὶ προβαλὼν τὴν ἀσπίδα πρὸς τοὺς ἐπιόντας ἀπεμά-
 χητο, μέχρι καὶ αὐτὸς καὶ πολὺ πλῆθος ἀμφ' αὐτὸν 15
 κυκλωθέντες ἔπεσον. ὃ τε λοιπὸς αὐτοῦ στρατὸς ἀκόσμως ἤδη κατεκόπτοντο κατὰ πλῆθος, ὡς φόνον γενέσθαι τῶν μὲν οὐδ' εὐαρίθμητον Ῥωμαίων δὲ ἐς χιλίους ἄνδρας, καὶ τὸν Σπαρτάκου νέκυν οὐχ εὐρεθῆναι. πολὺ δ' ἔτι πλῆθος ἦν ἐν τοῖς ὄρεσιν, ἐκ τῆς μάχης 20
 διαφυγόν· ἐφ' οὓς ὁ Κράσσος ἀνέβαινε. οἱ δὲ διελόντες ἑαυτοὺς ἐς τέσσαρα μέρη ἀπεμάχοντο μέχρι πάντες ἀπώλοντο, πλὴν ἑξακισχιλίων οἱ ληφθέντες ἐκρεμάσθησαν ἀνὰ ὄλην τὴν ἐς Ῥώμην ἀπὸ Καπύης ὁδόν.

121 καὶ τάδε Κράσσος ἔξ μηνῶν ἐργασάμενος ἀμφήρι- 25

2. exspectabas <καὶ αὐτὸς> τὸν Π. || προσλαβεῖν i || 4. τε del.?* || 7. 8. de hoc Appiani errore v. Perizon. an. hist. p. 52 sq. ed. Harl. || 9. εἶναι] uenisse C. an τεῖναι?* || 12. ἐς quod libri ante τὸ γόνυ habent, ante τὸν μηρὸν posui || 13. συγκάμψας V, συγκάψας Ai. συγκύψας Steph || 14. προλαβῶν A || 18. οὐδ'] οὐκ Nauckius || 20. πολὺ δέ τι i || 22. ἐς τεσσαράκοντα μέρη iC

στος ἐκ τοῦδε αὐτίκα μάλα τῇ δόξῃ τῇ Πομπηίου γίννε-
 ται. καὶ τὸν στρατὸν οὐ μεθίει, διότι μηδὲ Πομπήιος.
 ἐς δὲ ὑπατείαν ἄμφω παρήγγελλον, ὃ μὲν ἐστρατηγηκῶς
 κατὰ τὸν νόμον Σύλλα, ὃ δὲ Πομπήιος οὔτε στρατηγή-
 5 σας οὔτε ταμιεύσας, ἔτος τε ἔχων τέταρτον ἐπὶ τοῖς
 τριάκοντα. τοῖς δὲ δημάρχοις ὑπέσχετο πολλὰ τῆς
 ἀρχῆς ἐς τὸ ἀρχαῖον ἐπανάξειν. αἰρεθέντες δὲ ὑπατοὶ
 οὐδ' ὡς μεθίεσαν τὸν στρατὸν, ἔχοντες ἀγχοῦ τῆς
 πόλεως, ἐκάτερος πρόφασιν τήνδε ποιούμενος, Πομ-
 10 πήιος μὲν ἐς τὸν Ἰβηρικὸν θρίαμβον περιμένειν ἐπ-
 ανιόντα Μέτελλον, ὃ δὲ Κράσσος ὡς Πομπήιον δέον
 προδιαλῦσαι. καὶ ὃ δῆμος ἑτέραν ἀρχὴν στάσεως
 ὄρων, καὶ φοβούμενος δύο στρατοὺς περικαθημένους,
 ἐδέοντο τῶν ὑπάτων ἐν ἀγορᾷ προκαθημένων συν-
 15 ἀλλαγῆναι πρὸς ἀλλήλους. καὶ τὰ μὲν πρῶτα ἐκάτερος
 ἀπεκρούετο· ὡς δὲ καὶ θεόληπτοὶ τινες προύλεγον.
 πολλὰ καὶ δεινὰ εἰ μὴ συναλλαγεῖεν οἱ ὑπατοὶ, ὃ δῆ-
 μος αὐτίς αὐτοὺς μετ' οἰμωγῆς παρεκάλει πάνυ ταπει-
 νῶς, ἔτι τῶν Σύλλα καὶ Μαρίου κακῶν ἀναφέροντες.
 20 καὶ ὃ Κράσσος πρότερος ἐνδοὺς ἀπὸ τοῦ θρόνου
 κατέβαινε καὶ ἐς τὸν Πομπήιον ἐχώρει, τὴν χεῖρα
 προτείνων ἐπὶ διαλλαγαῖς· ὃ δ' ὑπανίστατο καὶ προσ-
 ἔτρεχεν. καὶ δεξιωσαμένων ἀλλήλους εὐφημίαι τε
 ἦσαν ἐς αὐτοὺς ποικίλαι, καὶ οὐ πρὶν ὃ δῆμος ἀπέστη
 25 τῆς ἐκκλησίας ἢ προγράψαι τοὺς ὑπάτους τὰς ἀφέσεις
 τῶν στρατοπέδων. οὕτω μὲν δὴ δόξασα καὶ ἦδε με-

1. μάλα O, μάλιστα i || τοῦ πομπηίου AV || 3. παρήγγελλον
 d, Steph || 6. ὑπέσχετο i || 8. τὸν στρατὸν] τοὺς στρατοὺς?* ||
 ἔχων τε b, fort. pro εἰχόν τε || 9. τήνδε suspectum Nauckio ||
 12. ἑτέραν om. i. ceterum malim ἑτέρας* || 15. πρὸς ἀλλήλους
 fort. spuria || 18. 19. ταπεινὸς i

γάλη στάσις ἔσσεσθαι, κατελύετο εὐσταθῶς· καὶ ἔτος ἦν τῷδε τῷ μέρει τῶν ἐμφυλίων ἀμφὶ τὰ ἐξήκοντα μάλιστα ἀπὸ τῆς ἀναιρέσεως Τιβερίου Γράκχου.

ΕΜΦΥΛΙΩΝ Β.

¹ Μετὰ δὲ τὴν Σύλλα μοναρχίαν, καὶ ὅσα ἐπ' αὐτῇ ⁵ Σερτώριός τε καὶ Περπέννας περὶ Ἰβηρίαν ἔδρασαν, ἕτερα ἐμφύλια Ῥωμαίοις τοιάδε ἐγίνετο, μέχρι Γάιος Καῖσαρ καὶ Πομπήιος Μάγνος ἀλλήλοις ἐπολέμησαν, καὶ Πομπήιον μὲν καθεῖλεν ὁ Καῖσαρ, Καίσαρα δ' ἐν τῷ βουλευτηρίῳ τινὲς ὡς βασιλιζόμενον κατέκανον. ¹⁰ ταῦτα δὲ ὅπως ἐγένετο, καὶ ὅπως ἀνηρέθησαν ὁ τε Πομπήιος καὶ ὁ Γάιος, ἢ δευτέρᾳ τῶν ἐμφυλίων ἦδε δηλοῖ.

ὁ μὲν δὴ Πομπήιος ἄρτι τὴν θάλασσαν καθήρας ἀπὸ τῶν λησθηρίων τότε μάλιστα πανταχοῦ πλεονα- ¹⁵ σάντων, Μιθριδάτην ἐπὶ τοῖς λησταῖς καθηρήκει, Πόντου βασιλέα, καὶ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ, καὶ ὅσα ἄλλα ἔθνη προσέλαβεν ἀμφὶ τὴν ἕω, διετάσσετο· ὁ δὲ Καῖσαρ ἦν ἔτι νέος, δεινὸς εἰπεῖν τε καὶ πράξει, τολμησαί τε ἐς πάντα καὶ ἐλπῖσαι περὶ ἀπάντων, ἐς δὲ δὴ φιλο- ²⁰ τιμίαν ἀφειδῆς ὑπὲρ δύναμιν, ὡς ἀγορανομῶν ἔτι καὶ στρατηγῶν εἶναι κατὰχρεως, καὶ τῷ πλήθει δαιμονίως ὑπεραρέσκειν, τῶν δήμων αἰὲ τοὺς δαψιλεῖς ἐπαινού- ² των. Λεύκιος δὲ Κατιλίνας, μεγέθει τε δόξης καὶ

3. γράκχου AV || 7. τοιάδε mihi dubium || 8. μάγνος om. A || 11. 12. καὶ ὅπως — ὁ Γάιος del. Nanckius || 19. ἦν <μὲν> . . , δεινὸς <δ'> εἰπ.* || 23. τῶν δήμων] τῶν δημοτῶν?* || 24. Lucius Catilina C, unde Λεύκιος posui, γάιος Oi

γένους λαμπρότητι περιώνυμος, ἔμπληκτος ἀνὴρ, δόξας ποτὲ καὶ υἱὸν ἀνελεῖν δι' Αὐρηλίας Ὀρεσίλλης ἔρωτα, οὐχ ὑφισταμένης τῆς Ὀρεσίλλης παῖδα ἔχοντι γήμασθαι, Σύλλα φίλος τε καὶ στασιώτης καὶ ζηλωτῆς μάλι-
 5 στα γεγονώς, ἐκ δὲ φιλοτιμίας καὶ ὄδε ἐς πενίαν ὑπενηνεγμένος, καὶ θεραπευόμενος ἔτι πρὸς δυνατῶν ἀνδρῶν τε καὶ γυναικῶν, ἐς ὑπατείαν παρήγγελεν ὡς τῆδε παροδεύσων ἐς τυραννίδα. πάγχυ δ' ἐλπίσας αἰρεθήσεσθαι διὰ τὴν ὑποψίαν τήνδε ἀπεκρούσθη,
 10 καὶ Κικέρων μὲν ἤρχεν ἀντ' αὐτοῦ, ἀνὴρ ἠδιστος εἰπεῖν τε καὶ φητορεῦσαι, Κατιλίνας δ' αὐτὸν ἐς ὕβριν τῶν ἐλομένων ἐπέσκωπτεν, ἐς μὲν ἀγνωσίαν γένους καινὸν ὀνομάζων (καλοῦσι δ' οὕτω τοὺς ἀφ' ἑαυτῶν ἀλλ' οὐ τῶν προγόνων γνωρίμους), ἐς δὲ ξενίαν τῆς
 15 πόλεως Ἰγκουιλίνου, ᾧ ῥήματι καλοῦσι τοὺς ἐνοικοῦντας ἐν ἀλλοτριαῖς οἰκίαις. αὐτὸς δὲ πολιτείαν μὲν ὄλως ἔτι ἀπεστρέφετο ἐκ τοῦδε, ὡς οὐδὲν ἐς μοναρχίαν ταχὺ καὶ μέγα φέρουσαν, ἀλλ' ἔριδος καὶ φθόρου μεστήν· χρήματα δὲ ἀγείρων πολλὰ παρὰ πολλῶν
 20 γυναικῶν, αἰ τοὺς ἀνδρας ἠλπίζον ἐν τῇ ἐπαναστάσει διαφθερεῖν, συνώμνυτό τισιν ἀπὸ τῆς βουλῆς καὶ τῶν καλουμένων ἱππέων, συνῆγε δὲ καὶ δημότας καὶ ξέ-

2. καὶ <τὸν> υἱὸν? * || 2. 3. ὀρεσίλλης a, ὀρεσιάλης O, ὀρεσιάλλης b d || 3. ἔχοντι b¹, ἔχοντα ceteri || 7. παρήγγελεν AV, παρήγγελλεν i, Did || 8. πάγχυ AV b d, πάνυ a, quod tamen fort. praefarendum. cf. ad p. 393, 23 || 10. ἤρχεν] malim ἤρξεν * || 13. καινὸν] ex Sall. Cat. 23, 6? certe non probandus Iohn ann. phil. suppl. t. VIII p. 770 || 15. Ἰγκουιλίνου AV b || 17. ἔτι ὄλως V. an ὄλως ἤδη? * || 18. φέρουσαν] ἔχουσαν? * || 19. χρήματα δὲ ἀγείρων πολλὰ παρὰ πολλῶν γυναικῶν] male haec ex Sallustianis Cat. c. 24, 3: 'mulieres etiam aliquot quae . . . . aes alienum grande conflaverant' efficta esse intellexit Espersen 'de exc. et fragm. aliquot Appiani' Havniae 1851 p. 7 adn. 5

νους καὶ θεράποντας. καὶ πάντων ἡγεμόνες ἦσαν αὐτῶ
 Κορνήλιος Λέντλος καὶ Κέθηγος, οἳ τότε τῆς πόλεως
 ἐστρατήγουν. ἀνά τε τὴν Ἰταλίαν περιέπεμπεν ἐς τῶν
 Συλλείων τοὺς τὰ κέρδη τῆς τότε βίας ἀναλωκότας
 καὶ ὀρεγομένους ἔργων ὁμοίων, ἐς μὲν Φαισούλας τῆς ⁵
 Τυρρηνίας Γάιον Μάλλιον, ἐς δὲ τὴν Πικηνίτιδα καὶ
 τὴν Ἀπουλίαν ἑτέρους, οἳ στρατὸν αὐτῶ συνέλεγον ἀφα-
³ νῶς. καὶ τάδε πάντα ἔτι ἀγνοούμενα Φουλκία γύναιον
 οὐκ ἀφανὲς ἐμήνυε τῶ Κικέρωνι· ἣς ἐρῶν Κόιντος Κού-
 ριος, ἀνὴρ δι' ὀνειδίη πολλὰ τῆς βουλῆς ἀπεωσμένος ¹⁰
 καὶ τῆσδε τῆς Κατιλίνα συνθήκης ἠξιωμένος, κούφως
 μάλα καὶ φιλοτίμως ἐξέφερεν οἷα πρὸς ἐρωμένην, ὡς
 αὐτίκα δυναστεύσων. ἤδη δὲ καὶ περὶ τῶν ἐν τῇ
 Ἰταλίᾳ γιγνομένων λόγος ἐφοίτα. καὶ ὁ Κικέρων τὴν
 τε πόλιν ἐκ διαστημάτων φρουραῖς διελάμβανε, καὶ ¹⁵
 τῶν ἐπιφανῶν ἐξέπεμπε πολλοὺς ἐς πάντα τὰ ὕποπτα,
 τοῖς γιγνομένοις ἐφεδρεύειν. Κατιλίνας δ', οὐδενὸς
 μὲν πω θαρροῦντος αὐτοῦ λαβέσθαι διὰ τὴν ἔτι τοῦ
 ἀκριβοῦς ἀγνωσίαν, δεδιῶς δ' ὄμως καὶ τὸ χρόνιον
 ἠγούμενος ὕποπτον, ἐν δὲ τῶ τάχει τὴν ἐλπίδα τιθέ- ²⁰
 μενος, τά τε χρήματα προύπεμπεν ἐς Φαισούλας, καὶ
 τοῖς συνωμόταις ἐντειλάμενος κτεῖναι Κικέρωνα καὶ

3. 4. ἐς τῶν συλλ. b, ἐς ἐκ τ. σ. a, ἐκ τῶν σ. AVC || 4. τῆς
 ποτὲ βίας? * || 5. *Fesulas* C, φαισάλας BVi, const., φασσάλας
 A || 6. μάλιον V, ut solet || 9. οὐκ ἀφανὲς] *parum pudica mu-*
lier C, male. 'mulier nobilis' Sall. c. 23, 3; γυνὴ τῶν ἐπιφα-
 νῶν Plut. Cic. c. 16 || ἐμήνυε, σ sup. v a m. 2, A || 9. 10. Κού-
 ριος Schw, *Curius* C, σπούριος AVi || 10. 11. *uir ob probrum con-*
sulatu amotus et ob id consiliorum Catilinae particeps C, i. e. καὶ
 διὰ τόδε τῆς Κατ. συνηθείας ἠξιωμένος, quod non improba-
 verim || 11—13. κούφως — δυναστεύσων vix integra. possis ἐξ-
 ἐφερέ <τε πάντα πρὸς αὐτὴν καὶ ἐμεγαλαυχεῖτο> οἷα . . . ||
 13. καὶ τῶν περὶ τῶν A || 14. φοίτα V || 21. φαισάλας A

τὴν πόλιν ἐκ διαστημάτων πολλῶν νυκτὸς ἐμπρηῆσαι
 μιᾶς, ἐξήκει πρὸς Γάιον Μάλλιον ὡς αὐτίκα στρατὸν
 ἄλλον ἀθροίσων καὶ ἐς τὸν ἐμπρησμόν τῆς πόλεως
 ἐπιδραμούμενος. ὃ μὲν δὴ φάβδους τε καὶ πελέκεας
 5 ὡς τις ἀνθύπατος κούφως μάλα ἀνέσχε πρὸ ἑαυτοῦ,
 καὶ ἐς τὸν Μάλλιον ἐχώρει στρατολογῶν. Λέντλω δὲ
 καὶ τοῖς συνωμόταις ἔδοξεν, ὅτε Κατιλίαν ἐν Φαι-
 σούλαις πνυθάνοιντο γεγενῆσθαι, Λέντλον μὲν αὐτὸν
 καὶ Κέθηγον ἐφεδρεῦσαι ταῖς Κικέρωνος θύραις περὶ
 10 ἕω μετὰ κεκρυμμένων ξιφιδίων, ἐσδεχθέντας τε διὰ
 τὴν ἀξίωσιν καὶ λαλοῦντας ὅτιδὴ μηκῦναι τὴν ὀμίλιαν
 ἐν περιπάτῳ καὶ κτείνειν περισπάσαντας ἀπὸ τῶν ἄλλων,
 Λεύκιον δὲ Βηστίαν τὸν δήμαρχον ἐκκλησίαν εὐθύς
 ὑπὸ κήρυξι συνάγειν, καὶ κατηγορεῖν τοῦ Κικέρωνος
 15 ὡς αἰεὶ δειλοῦ καὶ πολεμοποιοῦ καὶ τὴν πόλιν ἐν οὐ-
 δεινῷ δεινῷ διαταράττοντος, ἐπὶ δὲ τῇ Βηστίου δημη-
 γορίᾳ, νυκτὸς αὐτίκα τῆς ἐπιούσης, ἑτέρους ἐν δώδεκα
 τόποις ἐμπιπράναι τὴν πόλιν καὶ διαρπάξειν, καὶ κατα-
 κτείνειν τοὺς ἀρίστους.

20 ὧδε μὲν Λέντλω καὶ Κεθήγῳ καὶ Στατιλίῳ καὶ 4
 Κασσίῳ, τοῖς ἄρχουσι τῆς ἐπαναστάσεως, ἐδέδοκτο, καὶ
 τὸν καιρὸν ἐπετήρουν. Ἀλλοβρίγων δὲ πρέσβεις, αἰτι-
 ὄμενοι τοὺς ἡγουμένους αὐτῶν, . . . ἐς τὴν Λέντλου

2. μιᾶς non vertit C, male: cf. Plut. Cic. c. 18 || 7. 8. φασά-
 λαις A || 13. Βηστίαν Schw, σηστίαν Aad, σιστίαν b, Sextium
 C, στησίαν V || 15. ἐν] ἐπ' ?* || 16. δεινῶν A || στησίου AVi,
 Sextii C || 18. ἐμπιπράναι ab || 21. κασίῳ V, Sextio C || 22.
 23. αἰτιώμενοι] αἰτιασόμενοι? * accusaturi. C || post αὐτῶν signi-
 ficavi lacunam: accusaturi romam uenerant, Galliam quoque ad
 bellum concitare cum Lentulo ceterisque una consenserant, C.
 possis: αὐτῶν, <ἐς Ῥώμην ἀφιγμένοι ἐτύγχανον· οἱ ὑπὸ τῶν
 συνωμοτῶν τινος> ἐς τὴν A. duplex ἐς fefellit librarior

συνωμοσίαν ἐπήχθησαν ὡς ἀναστήσοντες ἐπὶ Ῥωμαίους
 τὴν Γαλατίαν. καὶ Λέντλος μὲν αὐτοῖς συνέπεμπεν ἐς
 Κατιλίαν Ὀουλτούρκιον ἄνδρα Κροτωνιάτην, γράμ-
 ματα χωρὶς ὀνομάτων γεγραμμένα φέροντα· οἱ δ' Ἀλλό-
 βριγες ἐνδοιάσαντες ἐκοινώσαντο Φαβίῳ Σάγγα, ὃς ἦν 5
 τῶν Ἀλλοβρίγων προστάτης, ὥσπερ ἀπάσαις πόλεσιν
 ἔστι τις ἐν Ῥώμῃ προστάτης. παρὰ δὲ τοῦ Σάγγα
 μαθὼν ὁ Κικέρων συνέλαβεν ἀπιόντας τοὺς Ἀλλόβρι-
 γὰς τε καὶ Ὀουλτούρκιον, καὶ ἐς τὴν βουλὴν εὐθύς
 ἐπήγαγεν. οἱ δ' ὁμολόγουν ὅσα τοῖς ἀμφὶ τὸν Λέντλον 10
 συνήδεσαν, ἀχθέντας τε ἤλεγχον ὡς ὁ Κορνήλιος
 Λέντλος εἶποι πολλάκις εἰμάρθαι τρεῖς Κορνηλίους
 γενέσθαι Ῥωμαίων μονάρχους, ὧν ἤδη Κίνναν τε καὶ
 5 Σύλλαν γεγονέναι . . . λεχθέντων δὲ τούτων ἢ μὲν
 βουλὴ Λέντλον παρέλυσε τῆς ἀρχῆς, ὁ δὲ Κικέρων 15
 ἕκαστον ἐς τὰς οἰκίας τῶν στρατηγῶν διαθεὶς ἐπαν-
 ἤλθεν αὐτίκα, καὶ ψῆφον περὶ αὐτῶν ἐδίδου. θόρυβος
 δ' ἦν ἀμφὶ τὸ βουλευτήριον, ἀγνοουμένου ἔτι τοῦ ἀκρι-
 βοῦς, καὶ θεός τῶν συνεγνωκότων. αὐτοῦ δὲ Λέντλου
 καὶ Κεθήγου θεράποντές τε καὶ ἐξελεύθεροι, χειρο- 20
 τέχνας πολλοὺς προσλαβόντες, κατ' ὀπισθίας ὁδοὺς
 περιήεσαν ἐπὶ τὰς τῶν στρατηγῶν οἰκίας ὡς τοὺς δε-
 σπώτας ἐξαρπασόμενοι· ὧν ὁ Κικέρων πυνθόμενος ἐξ-

3. *Vulturcium* C, βουρτίκιον V, βυρτύκιον A, βουρτού-
 κιον i || 5. *expectabas* <ἐπὶ τι> ἐνδοιάσαντες <τέλος> ἐκοιν.
vel sim. || 7. ἔστι] ἦν *vertit* C || 8. ἀπιόντας *om.* V || 9. βουρ-
 τούκιον AVi || ἐς] ἐπὶ? * || εὐθύς i, εὐθέως AV || 13. τε *addidi*
ex V || 14. γεγονέναι A¹ *in mg.*, i, γενέσθαι O || *post γεγονέναι*
lacunam significavi: extitisse. Se tertium Sibyllinis libris de-
clarari C. cf. *Sall. c. 47, 2; Plut. Cic. c. 17* || *λεχθέντων*] *qui-*
bus cognitis C, quasi ἐλεγχθέντων *legerit* || 17. ἐδίδου] *fort.*
ἀνεδίδου scripsit

ἔδραμεν ἐκ τοῦ βουλευτηρίου, καὶ διαθείς ἐς τὰ ἐπί-
 καιρα φύλακας ἐπανῆλθε, καὶ τὴν γνώμην ἐπετάχυνεν.
 Σιλανὸς μὲν δὴ πρῶτος ἔλεγεν, ὅς ἐς τὸ μέλλον ἦρητο
 ὑπατεύειν· ὧδε γὰρ Ῥωμαίοις ὁ μέλλων ὑπατεύσειν
 5 πρῶτος ἐσφέρει γνώμην, ὡς αὐτός, οἶμαι, πολλὰ τῶν
 κυρουμένων ἐργασόμενος, καὶ ἐκ τοῦδε εὐβουλότερόν
 τε καὶ εὐλαβέστερον ἐνθυμησόμενος περὶ ἐκάστου. ἀξι-
 οῦντι δὲ τῷ Σιλανῷ τοὺς ἄνδρας ἐσχάτη κολάσει μετ-
 ιέναι πολλοὶ συνετίθεντο, ἕως, ἐπὶ Νέρωνα τῆς γνώμης
 10 περιούσης, ὁ Νέρων ἐδικαίου φυλάττειν αὐτοὺς μέχρι
 Κατιλίαν ἐξέλωσι πολέμῳ καὶ τὰ ἀκριβέστατα μάθωσι,
 Γαίός τε Καῖσαρ οὐ καθαρῶν μὲν ὑπονοίας μὴ συν- 6
 εγνωκέναι τοῖς ἀνδράσι, Κικέρωνος δ' οὐ θαρροῦντος
 καὶ τόνδε, ὑπεραρέσκοντα τῷ δήμῳ, ἐς τὸν ἀγῶνα
 15 προβαλέσθαι, προσετίθει διαθέσθαι τοὺς ἄνδρας Κικέ-
 ρωνα τῆς Ἰταλίας ἐν πόλεσιν αἷς ἂν αὐτὸς δοκιμάσῃ,
 μέχρι Κατιλίνα καταπολεμηθέντος ἐς δικαστήριον ὑπ-
 αχθῶσι, καὶ μηδὲν ἀνήκεστον ἐς ἄνδρας ἐπιφανεῖς ἢ
 πρὸ λόγου καὶ δίκης ἐξεργασμένος. δικαίου δὲ τῆς
 20 γνώμης φανείσης καὶ δεχθείσης, ἀκρατῶς οἱ πολλοὶ
 μετετίθεντο, μέχρι Κάτων ἤδη σαφῶς ἀνακαλύπτων

4. ὧδε] ὧδε coni. Schw, non recte || 10. περιούσης b, περι-
 ούσης a. cf. Plut. Cic. 21: ἐπεὶ δ' οὖν ἡ γνώμη περιῆλθεν εἰς
 αὐτόν || 11. καὶ τὰκριβὲς καταμάθωσι Nauckius || 15. προβα-
 λέσθαι V, προβαλλέσθαι Ab, προβάλλεσθαι a, vulgo || προσ-
 ετίθει] censuit C, προουτίθει coni. Casaubonus. at male Sallu-
 stiana c. 50, 4 Appianus intellexit, cf. Drumann t. V p. 526
 adn. 42 || 18. καὶ μηδὲν] ὡς μηδὲν coni. Musgr || 18. 19. ἢ
 ἐξεργασμένος] neque quid dirum aut intolerabile . . . esse sta-
 tuendum C, bene. ἐξεργασμένης b, ἐξεργασμένον coni. Musgr ||
 20. δεχθείσης] imo λεχθείσης vel δειχθείσης adverbio aliquo
 addito. cf. Plut. Cic. 21: (ὄντος) τοῦ λέγοντος εἰπεῖν δυνα-
 τωτάτου, et Caes. 8: τοῦ λόγου δυνατῶς ῥηθέντος || ἀκρατῶς]
 ἀκαρῶς?

τὴν ἐς τὸν Καίσαρα ὑποψίαν, καὶ ὁ Κικέρων δεδιώς ἀμφὶ τῇ νυκτὶ προσιούσῃ, μὴ τὸ συνεγνωκὸς τοῖς ἀνδράσι πλῆθος αἰωρούμενον ἔτι κατ' ἀγοράν, καὶ δεδιὸς περὶ τε σφῶν αὐτῶν καὶ περὶ ἐκείνων, ἐργάσῃται τι ἄτοπον, ἔπεισαν ὡς αὐτοφώρων ἄνευ κρίσεως κατα- 5 γνῶναι. καὶ εὐθύς ἐκ τῶν οἰκιῶν, ἔτι τῆς βουλῆς συνεστῶσης, ἕκαστον αὐτῶν ὁ Κικέρων ἐς τὸ δεσμοτήριον μεταγαγών, τοῦ πλῆθους ἀγνοοῦντος, ἐπείδεν ἀποθνήσκοντας, καὶ τοῖς ἐν ἀγορᾷ παροδεύων ἐσήμηνεν ὅτι τεθνᾶσιν. οἱ δὲ διελύοντο πεφρικότες τε καὶ 10 περὶ σφῶν ἀγαπῶντες ὡς διαλαθόντες.

οὕτω μὲν ἡ πόλις ἀνέπνευσεν ἀπὸ τοῦ δέους, πολλοῦ σφίσι ἐκείνης τῆς ἡμέρας ἐπιστάντος· Κατιλίαν δὲ ἐς δισμυρίους τε ἀγείραντα, καὶ τούτων τεταρτη- 7 μόριον ὀπλίσαντα ἤδη, καὶ ἐς Γαλατίαν ἐπὶ ἄλλην 15 παρασκευὴν ἀπιόντα, Ἀντώνιος ὁ ἕτερος ὕπατος ὑπ' Ἀλπειοῖς καταλαβών, οὐ δυσχερῶς ἐκράτησεν ἀνδρὸς ἐμπλήκτως ἀλλόκοτον ἔργον ἐπὶ νοῦν λαβόντος τε καὶ ἐς πείραν ἔτι ἐμπληκτότερον ἀπαρασκευῶς προαγαγόντος. οὐ μὲν ὅ γε Κατιλίνας, οὐδ' ἄλλος οὐδεὶς τῶν 20 συνόντων ἐπιφανῶν φυγεῖν ἠξίωσεν, ἀλλ' ἐσδραμόντες ἐς τοὺς πολεμίους ἀπώλοντο.

ᾧδε μὲν ἡ Κατιλίνα ἐπανάστασις, παρ' ὀλίγον ἐς ἔσχατον ἐλθοῦσα κινδύνου τῇ πόλει, διελύετο. καὶ ὁ Κικέρων ἅπασιν ἐπὶ λόγου δυνάμει μόνη γνώριμος ὢν, 25 τότε καὶ ἐπὶ ἔργῳ διὰ στόματος ἦν, καὶ σωτὴρ ἐδόκει

14. δισμυρίους] cf. Wiedemann Philol. t. XXII p. 480 || 15. 16. ἐπὶ ἄλλην παρασκευὴν mihi dubia || 16. 17. ὑπ' Ἀλπειοῖς (Ἀλπίοις) Schw, sub ipsis alpium radicibus C. ὑπὲρ Ἀλπειοῖς Oī, vulgo. cf. Sall. 57, 3. 4. efrorem Appiani hic quoque statuit Esper- 18. τε del.?* || 19. ἀπαρασκευῶν?* || 21. <οἱ> ἐπιφανῶν?*

περιφανῶς ἀπολλυμένη τῇ πατρίδι γενέσθαι, χάριτές
 τε ἦσαν αὐτῷ παρὰ τὴν ἐκκλησίαν καὶ εὐφημίαι ποι-
 κίλαι. Κάτωνος δ' αὐτὸν καὶ πατέρα τῆς πατρίδος προσ-
 αγορεύσαντος ἐπεβόησεν ὁ δῆμος. καὶ δοκεῖ τισὶν ἦδε
 5 ἡ εὐφημία ἀπὸ Κικέρωνος ἀρξαμένη περιελθεῖν ἐς τῶν
 νῦν αὐτοκρατόρων τοὺς φαινομένους ἀξίους· οὐδὲ γὰρ
 τοῖσδε, καίπερ οὖσι βασιλευσιν, εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς ἅμα
 ταῖς ἄλλαις ἐπωνυμίαις, ἀλλὰ σὺν χρόνῳ μόλις ἦδε,
 ὡς ἐντελής ἐπὶ μεγίστοις δὴ μαρτυρία, ψηφίζεται.

10 ὁ δὲ Καῖσαρ στρατηγὸς ἐς Ἰβηρίαν αἰρεθεὶς ἐπὶ 8
 μὲν τι πρὸς τῶν χρηστων διεκρατεῖτο ἐν Ῥώμῃ, πολὺ
 πλέονα τῆς περιουσίας ὀφείλων διὰ τὰς φιλοτιμίας·
 ὅτε φασὶν αὐτὸν εἰπεῖν ὅτι δέοιτο δισχιλίων καὶ πεντα-
 κοσίων μυριάδων ἵνα ἔχοι μηδέν· διαθέμενος δὲ τοὺς
 15 ἐνοχλοῦντας ὡς ἐδύνατο, καὶ τῆς Ἰβηρίας ἐπιβὰς χρη-
 ματίζειν μὲν ταῖς πόλεσιν ἢ διαιτᾶν δίκας, ἢ ὅσα
 ὁμοίотροπα τούτοις, ἅπαντα ὑπερεῖδεν ὡς οὐδὲν οἷς
 ἐπενόει χρήσιμα, στρατιὰν δὲ ἀγείρας ἐπετίθετο τοῖς
 ἔτι λοιποῖς Ἰβήρων ἀνὰ μέρος, μέχρι τὴν Ἰβηρίαν ἐς
 20 τὸ ὀλόκληρον ἀπέφηνε Ῥωμαίοις ὑποτελῆ, καὶ χρή-
 ματα πολλὰ ἐς Ῥώμην ἐπεμψεν ἐς τὸ κοινὸν ταμιεῖον.
 ἐφ' οἷς ἡ μὲν βουλή θριαμβεῦσαι παρέσχεν αὐτῷ, ὃ
 δὲ τῆς πομπῆς τὴν παρασκευὴν ἐς τὸ λαμπρότατον
 ἐν τοῖς τῆς Ῥώμης προαστείοις διεκόσμη, ἐν αἷς ἡμέ-
 25 ραις ὑπατείας ἦσαν παραγγελίαι, καὶ ἔδει τὸν παρ-
 αγγέλλοντα παρεῖναι, ἐσελθόντι δὲ οὐκ ἦν ἔτι ἐπὶ τὸν

11. χρηστων V, χρηστῶν Ai, vulgo || 12. ὀφείλων Bekk.,
 ὄφλων libri || 17. interpungebatur post ἅπαντα || 18. δὲ om. A ||
 21. ἐπεμψεν O, ἀπέπεμψεν i, vulgo || ἐς τὸ κοινὸν ταμιεῖον] per
 Quintum quaestorem C || 26. ἐσελθόντα b

θριάμβον ἐπανελθεῖν. ὃ δὲ καὶ τῆς ἀρχῆς ἐς πολλὰ
 τυχεῖν ἐπειγόμενος, καὶ τὴν πομπὴν οὐχ ἔτοιμον ἔχων,
 ἐσέπεμπε τῇ βουλῇ δεόμενος ἐπιτρέψαι οἱ τὴν παραγ-
 γελίαν ἀπόντι ποιήσασθαι διὰ τῶν φίλων, εἰδὼς μὲν
 παράνομον, γεγονὸς δὲ ἤδη καὶ ἑτέροις. Κάτωνος δ' 5
 ἀντιλέγοντος αὐτῷ, καὶ τὴν ἡμέραν τελευταίαν οὔσαν
 τῶν παραγγελιῶν ἀναλοῦντος ἐπὶ τοῖς λόγοις, ἐσέδρα-
 μεν ὁ Καῖσαρ ὑπεριδὼν τοῦ θριάμβου, καὶ παραγγεί-
 9 λας ἐς τὴν ἀρχὴν ἀνέμενε τὴν χειροτονίαν. ἐν δὲ
 τούτῳ Πομπήιος, ἐκ τῶν Μιθριδατείων ἔργων ἐπὶ μέγα 10
 δόξης καὶ δυνάμεως ἐλθὼν, ἠξίου πολλά, ὅσα βασι-
 λεῦσι καὶ δυνάσταις καὶ πόλεσιν ἐδεδώκει, τὴν βουλήν
 βεβαιῶσαι. φθόνῳ δ' αὐτῶν οἱ πολλοί, καὶ μάλιστα
 Λεύκολλος ὁ πρὸ τοῦ Πομπηίου στρατεύσας ἐπὶ τὸν
 Μιθριδάτην, ὡς ἀσθενέστατον αὐτὸν ἀπολιπὼν τῷ 15
 Πομπηίῳ, διεκώλυεν, ἴδιον ἔργον ἀποφαίνων τὸ Μιθρι-
 δάτειον. καὶ Λευκόλλῳ συνελάμβανε Κράσσος. ἀγα-
 νακτῶν οὖν ὁ Πομπήιος προσεταιρίζεται Καίσαρα,
 συμπράξειν ἐς τὴν ὑπατείαν ἐπομόσας. ὃ δ' εὐθύς
 αὐτῷ Κράσσον διήλλασσεν. καὶ τρεῖς οἶδε τὸ μέγιστον 20
 ἐπὶ πᾶσι κράτος ἔχοντες τὰς χρείας ἀλλήλοις συνηράνι-
 ζον. καὶ τις αὐτῶν τήνδε τὴν συμφροσύνην συγγρα-
 φεύς, Ἰάφρων, ἐν βιβλίῳ περιλαβὼν ἐπέγραψε Τρι-
 κάρανον. ὑφορωμένη δ' αὐτοὺς ἡ βουλή Λεύκιον Βύ-
 βλον ἐς ἐναντίωσιν τοῦ Καίσαρος ἐχειροτόνησεν αὐτῷ 25
 10 συνάρχειν, καὶ εὐθύς αὐτῶν ἦσαν ἔριδες τε καὶ ὄπλων

1. ἐπανελθεῖν] fort. ἐς τὸν ἔξω στρατὸν vel simile quid
 intercudit || 6. αὐτῷ del.?* || 7. ἐπὶ τοῖς λόγοις] ἐν τῷ λέγειν
 κατατρέψαντος Plut. Caes. 13 || 11. πολλά, ὅσα] possis παντα
 ὅσα. videtur tamen illud teneri posse || 13. αὐτῶν] αὐτὸν a. an
 αὐτοῦ?* || 15. ὡς] καὶ?* || 24. Λεύκιον] cf. ad p. 421, 20

ἐπ' ἀλλήλους ἰδία παρασκευαί. δεινὸς δ' ὢν ὁ Καίσαρ
 ὑποκρίνεσθαι, λόγους ἐν τῇ βουλῇ περὶ ὁμονοίας δι-
 έθετο πρὸς Βύβλον, ὡς τὰ κοινὰ λυπήσοντες εἰ δια-
 φέροιιντο. πιστευθεὶς δ' οὕτω φρονεῖν, ἀπερίσκεπτον
 5 ἤδη καὶ ἀπαρασκευον καὶ οὐδὲν ἔτι τῶν γιγνομένων
 ὑπονοοῦντα τὸν Βύβλον ἔχων, χεῖρά τε πολλὴν ἀφα-
 νῶς ἠτοιμάζετο, καὶ νόμους ὑπὲρ τῶν πενήτων ἐς τὸ
 βουλευτήριον ἐσέφερε, καὶ γῆν αὐτοῖς διένεμε, καὶ
 τὴν ἀριστεύουσαν αὐτῆς μάλιστα περὶ Καπύην, <ἦ>
 10 ἐς τὰ κοινὰ διεμισθοῦτο, τοῖς οὖσι πατράσι παίδων
 τριῶν, ἔμμισθον ἑαυτῷ τῆσδε τῆς χάριτος πλῆθος το-
 σόνδε ποιούμενος· δισμύριοι γὰρ ἀθρόως ἐφάνησαν οἱ
 τὰ τρία τρέφοντες μόνοι. ἐνισταμένων δὲ τῇ γνώμῃ
 πολλῶν, ὑποκρινάμενος δυσχεραίνειν ὡς οὐ δίκαια
 15 ποιούντων ἐξέδραμε, καὶ βουλὴν μὲν οὐκέτι συνῆγεν
 ἐπὶ τὸ ἔτος ὅλον, ἐπὶ δὲ τῶν ἐμβόλων ἐδημηγόρει.
 Πομπηϊόν τε ἐν μέσῳ καὶ Κράσσον ἠρώτα περὶ τῶν
 νόμων· οἱ δὲ αὐτοὺς ἐπήνουν, καὶ ὁ δῆμος ἐπὶ τὴν
 χειροτονίαν ἦει σὺν κεκρυμμένοις ξιφιδίοις. ἡ βουλὴ 11
 20 δέ (οὐ γὰρ τις αὐτὴν συνῆγεν, οὐδ' ἐξῆν τῷ ἑτέρῳ τῶν
 ὑπάτων συναγαγεῖν αὐτήν) ἐς τὴν οἰκίαν τοῦ Βύβλου
 συνελθόντες οὐδὲν μὲν ἀντάξιον τῆς Καίσαρος ἰσχύος
 τε καὶ παρασκευῆς ἐποιοῦν, ἐπενόουν δ' ὅμως Βύβλον

1. ἰδία i || 3. λυπήσοντες *dubium* Nauckio || 8. ἐπέφερε A ||
 καὶ γῆν κτέ. *turbata. exspectabas* καὶ <τὴν τῶν Καμπανῶν>
 γῆν || 9. αὐτοῖς a || <τὴν> περὶ? * || καπόην A, ut saepius || ἦ
 addidit Schw || 10. ἐς τὰ κοινὰ non vertit C || 11. τριῶν <διε-
 δίδου> vel sim.? * || <διὰ> τῆσδε coni. Schw ind. Gr. v. ἔμμι-
 σθος || 14. ὑποκρινάμενος] malim ὑποκρινόμενος * || 20. 21. οὐδ'
 ἐξῆν — αὐτήν] cf. Willems rev. archéol. 1878 p. 233 adn. 3 ||
 22. ἀνάξιον errore ut videtur typographico edidit Bekk || 23.
 ἐπενόουν] *adhortabatur* C. an παρασκευῆς ἐπενόουν, παρεκά-
 λουν δ' ὅμ.? *

ἐνίστασθαι τοῖς νόμοις, καὶ μὴ δόξαν ἀμελείας ἀλλ' ἤσσης ἐνέγκασθαι. πεισθεὶς οὖν ὁ Βύβλος ἐνέβαλεν ἐς τὴν ἀγορὰν δημηγοροῦντος ἔτι τοῦ Καίσαρος. ἔριδος δὲ καὶ ἀταξίας γενομένης πληγαὶ τε ἦσαν ἤδη, καὶ οἱ μετὰ τῶν ξιφιδίων τὰς φάβδους καὶ τὰ σημεῖα τοῦ 5 Βύβλου περιέκλων, καὶ τῶν δημάρχων ἔστιν οὓς περὶ αὐτὸν ὄντας ἔτρωσαν. Βύβλος δ' οὐ καταπλαγείς ἀπεγύμνου τὴν σφαγὴν, καὶ μετὰ βοῆς ἐκάλει τοὺς Καίσαρος φίλους ἐπὶ τὸ ἔργον· “εἰ γὰρ οὐ δύναμαι πείσαι τὰ δίκαια ποιεῖν” ἔφη “Καίσαρα, τό γε ἄγος αὐτῷ καὶ 10 μύσος οὕτως ἀποθανῶν ἐπιβαλῶ.” ἀλλὰ τὸν μὲν ἄκουτα ἰπεξήγαγον οἱ φίλοι ἐς τὸ πλησίον ἱερὸν τοῦ στησίου Διός, Κάτων δ' ἐπιπεμφθεὶς ὤσατο μὲν ὡς νέος ἐς μέσους καὶ δημηγορεῖν ἤρχετο, μετέωρος δ' ὑπὸ τῶν Καίσαρος ἀρθεὶς ἐξεφέρετο. καὶ λαθῶν κατ' ἄλλας 15 ὁδοὺς αὐθις ἀνέδραμεν ἐς τὸ βῆμα, καὶ λέγειν μὲν ἐν οὐδενὸς ἀκούοντος ἀπεγλίγνωσκε, τοῦ δὲ Καίσαρος ἀγροίκως κατεβόα, μέχρι καὶ τότε μετέωρος ἐξεροίφη, 12 καὶ τοὺς νόμους ὁ Καῖσαρ ἐκύρωσεν. καὶ ἐπ' αὐτοῖς τὸν τε δῆμον ὤρκωσεν ἐς αἰὲν κυρίους νομιεῖν, καὶ 20 τὴν βουλὴν ἐκέλευεν ὀμνύναι. ἐνισταμένων δὲ πολλῶν καὶ Κάτωνος, ἐσηγείτο μὲν ὁ Καῖσαρ θάνατον τῷ μὴ ὀμόσαντι, καὶ ὁ δῆμος ἐπεκύρου, ὤμνον δ' αὐτίκα

2. ἤσσης] *alacritatis* C || ἐνέβαλλεν *bd* || 4. καὶ οἱ <μὲν> *coni. Musgr* || 10. τό γε V, τότε Δi || ἄγος αὐτῷ καὶ μύσος (μῖσος a) || *cf. Ruhnken ad Tim. p. 12 ed. Lips.* || 11. οὕτως] αὐτοῦ? * || ἐπιβαλῶ] ἐπικαλῶ *coni. Schw* || 12. στησίου *Gelen, κτησίου libri* || 17. ἀκούοντος *om. i. malim ἐσακούοντος** || 21. ὀμνύναι] ἐπομνύναι? * || πολλῶν <τε ἄλλων> καὶ? * *fort. etiam plura interciderunt: tribunorum quidem pl. mentio expectanda propter p. 698, 1 nisi illic potius post καὶ οἱ δήμαρχοι lacuna statuenda*

δεισαντες οἷ τε ἄλλοι καὶ οἱ δήμαρχοι· οὐ γὰρ ἔτι χρή-
 σιμον ἀντιλέγειν ἦν, κυρουμένου διὰ τοὺς ἄλλους τοῦ
 νόμου. Ὀέτιος δ' ἀνὴρ δημότης, ἐς τὸ μέσον ἐσδρα-
 μῶν μετὰ ξιφιδίου γυμνοῦ, ἐπιπεμφθῆναι ἔφη πρὸς
 5 τε Βύβλου καὶ Κικέρωνος καὶ Κάτωνος ἐς ἀναίρεσιν
 Καίσαρός τε καὶ Πομπηίου, καὶ τὸ ξιφίδιον αὐτῷ
 Βύβλου ῥαβδοῦχον ἐπιδοῦναι Ποστούμιον. ὑπόπτου
 δ' ὄντος ἐφ' ἐκάτερα τοῦ πράγματος, ὁ μὲν Καίσαρ
 ἐξετράχυνε τὸ πλῆθος, τὴν δ' ἐπιούσαν ἐξετάσειν τὸν
 10 Ὀέτιον ἀνεβάλλοντο. καὶ ὁ Ὀέτιος φυλασσόμενος ἐν
 τῷ δεσμοτηρίῳ νυκτὸς ἀνηρέθη. εἰκαζομένου δ' ἐς
 ποικίλα τοῦ συμβεβηκότος, ὁ Καίσαρ οὐκ ἀνίει καὶ
 τοῦτο δρᾶσαι λέγων τοὺς δεδιότας, ἕως ὃ δῆμος αὐτῷ
 συνεχώρησεν ἀμύνειν τοῖς ἐπιβεβουλευμένοις. καὶ Βύ-
 15 βλος μὲν ἐκ χειρῶν ἅπαντα μεθεῖς, οἷά τις ἰδιώτης,
 οὐ προῆει τῆς οἰκίας ἐπὶ τὸ λοιπὸν τῆς ἀρχῆς ἅπαν,
 ὃ δὲ Καίσαρ οὐδ' αὐτὸς ἔτι ἐξήτει περὶ τοῦ Ὀεττίου, 13
 μόνος ἔχων τὸ κράτος ἐπὶ τῇ πολιτείᾳ. νόμους δ' ἐσ-
 ἔφευρεν, ἐκθεραπεύων τὸ πλῆθος, ἑτέρους, καὶ τὰ Πομ-
 20 πηίῳ πεπραγμένα ἅπαντα ἐκύρου, καθάπερ ὑπέσχητο
 αὐτῷ. οἱ δ' ἱππεῖς λεγόμενοι, τὴν μὲν ἀξίωσιν τοῦ
 δήμου καὶ τῆς βουλῆς ὄντες ἐν μέσῳ, δυνατώτατοι δὲ
 ἐς ἅπαντα περιουσίας τε οὐνεκα καὶ μισθώσεως τελῶν
 καὶ φόρων, οὓς ὑπὸ τῶν ἔθνῶν τελουμένους ἐξεμι-

3. Vectius C, οὐετούτιος BVbd, οὐετίτιος A, οὐέτιος a ||
 8. ἐφ' ἐκάτερα] ἐς ἐκ.?* || 9. <ἐς> τὴν δ' ἐπιούσαν malim cum
 Schw || ἐξετάσειν] cf. Herod. V, 49; VI, 86 || 10. Vectium C,
 οὐέτιον i, οὐετούτιον O. et sic vs. 17 || ἀνεβάλλοντο, priore
 l sup. vs. a m. 1, V || 13. τοὺς <ἀντιστασιώτας> δεδιότας vel
 sim.?* || 18. ἐπὶ τῇ πολιτείᾳ AV, ἐπὶ τῆς πολιτείας i, vulgo ||
 19. ἑτέρους <τε> καὶ?* || 21. ἱππεῖς*, ἱππέες libri || 22. δυνατώ-
 τεροι iC

σθοῦντο, καὶ πλήθους βεβαιοτάτων ἐς ταῦτα θερα-
 πόντων, ἐκ πολλοῦ τὴν βουλήν ἤτουν ἄφροσιν τινα
 μέρους τῶν φόρων αὐτοῖς γενέσθαι. καὶ ἀποδιέτριβεν
 ἡ βουλή. ὁ δὲ Καίσαρ ἐς οὐδὲν τότε τῆς βουλῆς δεό-
 μενος, ἀλλὰ μόνῳ τῷ δήμῳ χρώμενος, τὰ τρίτα τῶν
 μισθώσεων αὐτοῖς παρήκεν. οἱ δέ, ὑπὲρ τὴν σφετέ-
 ραν ἀξίωσιν ἀδοκῆτου τῆς χάριτος αὐτοῖς γενομένης,
 ἐξεθείαζον αὐτόν, καὶ στίφος ἄλλο κρατερώτερον τοῦ
 δήμου τότε τῷ Καίσαρι προσεγεγένητο δι' ἐνὸς πολι-
 τεύματος. ὁ δὲ καὶ θεῶν ἐπεδίδου καὶ κυνηγέσια θη- 10
 ρίων ὑπὲρ δύναμιν, δανειζόμενος ἐς ἅπαντα, καὶ τὰ
 πρότερα πάνθ' ὑπερβάλλων παρασκευῆ καὶ χορηγία
 καὶ δόσεσι λαμπραῖς· ἐφ' οἷς αὐτὸν εἵλοντο Γαλατίας
 τῆς τε ἐντὸς Ἄλπεων καὶ ὑπὲρ Ἄλπεις ἐπὶ πενταετὲς
 ἄρχειν, καὶ ἐς τὴν ἀρχὴν ἔδοσαν τέλη στρατοῦ τέσσαρα. 15
 14 ὁ δὲ καὶ τὴν ἀποδημίαν οἱ χρόνιον ὄρων ἐσομέ-
 νην, καὶ τὸν φθόνον ὡς ἐπὶ μεγίστοις δὴ τοῖς δεδο-
 μένοις μείζονα, Πομπηίῳ μὲν ἐξεύγνυ τὴν θυγατέρα,
 καίπερ ἠγγυημένην Καιπίῳ, δεδιὼς μὴ καὶ φίλος ὢν
 ἐπιφθονήσειε τῷ μεγέθει τῆς εὐδαιμονίας, τοὺς δὲ θρα- 20
 συτάτους τῶν στασιωτῶν ἐπὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ μέλλοντος
 ἔτους παρήγε. καὶ ὑπατον μὲν ἀπέφηνεν Αὐλοῦ Γαβί-
 νιον, φίλον ἑαυτοῦ· Λευκίου δὲ Πείσωνος τοῦ σὺν
 αὐτῷ μέλλοντος ὑπατεύσειν τὴν θυγατέρα Καλπουρ-

2. ἄφροσιν τινα] fort. ἄφροσιν τινὸς || 3. malim αὐτοῖς ||
 7. ἀδοκῆτου τῆς num sana?* || 8. κρατερώτερον Va || 11. ἐς
 ἅπαντας i || 16. οἱ ὄρων χρόνιον V. possis χρόνιον οἱ ὄρων ||
 19. καίπερ ἐνηγγυημένην (ἠγγυημένην*) AV, καίπερ ὄντι iC ||
 Καιπίῳ Schw, σκηπίῳ AV, τῷ σκιπίῳ i. καίπερ ἔγγυον
 τῷ Καιπίῳ correxerat Perizon. an. hist. p. 435 ed. Harl. ||
 22. παρήγε O, om. i. προήγε coniecerat Musgr || 22. 23. γαουί-
 νιον Oi

νίαν αὐτὸς ἤγετο, βοῶντος Κάτωνος διαμαστροπεύ-
 εσθαι γάμοις τὴν ἡγεμονίαν. δημάρχους δὲ ἤφειτο
 Ἰατίνιον τε καὶ Κλώδιον τὸν καλὸν ἐπίκλην, ὃν τινα
 αἰσχρὰν ἐν ἱερουργίᾳ γυναικῶν ποτὲ λαβόντα ὑπόνοιαν
 5 ἐπὶ τῇ Καίσαρος αὐτοῦ γυναικὶ ὁ μὲν Καῖσαρ οὐκ
 ἔκριεν, ὑπεραρέσκοντα τῷ δήμῳ, καίπερ ἀποπεμψά-
 μενος τὴν γυναῖκα, ἕτεροι δὲ διὰ τὴν ἱερουργίαν ἐς
 ἀσέβειαν ἐδίωκον, καὶ συνηγόρευε τοῖς διώκουσι Κικέ-
 ρων. καὶ κληθεὶς ἐς μαρτυρίαν ὁ Καῖσαρ οὐ κατεῖπεν,
 10 ἀλλὰ καὶ τότε δήμαρχον ἐς ἐπιβουλήν τοῦ Κικέρωνος
 ἀπέφηνε, διαβάλλοντος ἤδη τὴν συμφροσύνην τῶν
 τριῶν ἀνδρῶν ἐς μοναρχίαν. οὕτω καὶ λύπης ἐκρά-
 τουν ὑπὸ χρείας, καὶ τὸν ἐχθρὸν εὐηργέτουν ἐς ἄμυ-
 ναν ἑτέρου. δοκεῖ δὲ ὁ Κλώδιος ἀμείψασθαι πρότερος
 15 τὸν Καῖσαρα καὶ συλλαβεῖν ἐς τὴν τῆς Γαλατίας ἀρχήν.

τοσάδε μὲν δὴ Καῖσαρ ὑπατεύων ἔπραξε, καὶ τὴν 15
 ἀρχὴν ἀποθέμενος ἐπὶ τὴν ἑτέραν εὐθύς ἐξῆει· Κικέ-
 ρωνα δὲ γράφεται Κλώδιος παρανόμων, ὅτι πρὸ δικα-
 στηρίου τοὺς ἀμφὶ Λέντλον καὶ Κέθηγον ἀνέλοι. ὃ
 20 δ' ἐς τὸ ἔργον ἐκεῖνο γενναιοτάτῳ λήματι κεχρημένος
 ἀσθενέστατος ἐς τὴν δίκην ἐγίνετο, καὶ ταπεινὴν
 ἐσθῆτα ἐπικείμενος, γέμων τε ἀύχμου καὶ ῥύπου, προσ-
 έπιπτεν οἷς ἐντύχοι κατὰ τοὺς στενωπούς, οὐδὲ τοῖς
 ἀγνώσιν ἐνοχλεῖν αἰδούμενος, ὥστε αὐτῷ τὸ ἔργον διὰ
 25 τὴν ἀπρέπειαν ἀπὸ οἴκτου μεταπίπτειν ἐς γέλωτα. ἐς
 τοσοῦτο δειλίας περὶ μίαν οἰκείαν δίκην κατέπεσεν, ὃς

3. Ἰατίνιον] aut vitium aut scriptoris error || 5. ἐπὶ Ἰουλίᾳ
 τῇ Οἰ. *Calpurnia* est *Candido*. del. Gelen || 10. post ἀλλὰ manca
 videtur oratio ni ἀλλὰ τότε καὶ scribas || 12. ἐς μον.] *ad monar-*
chiam aspirantium C || 12. ἐκράτει et 13. εὐηργέτει Gelen, praeter
 rem || 14. δὲ καὶ ὁ κλώδιος i, quod ferri potest

τὸν ὄλον βίον ἐν ἀλλοτριαῖς ἐξήταστο λαμπρῶς, οἷόν
 τι καὶ Δημοσθένη φασὶ τὸν Ἀθηναῖον οὐδ' ὑποστῆναι
 τὴν ἑαυτοῦ δίκην, ἀλλὰ πρὸ τοῦ ἀγῶνος φυγεῖν. Κλω-
 δίου δὲ καὶ τὰς παρακλήσεις αὐτῷ σὺν ὕβρει διακό-
 ποντος ἐν τοῖς στενωποῖς, ἀπέγνω πάνθ' ὁ Κικέρων, 5
 καὶ ἔφευγεν ἐκούσιον καὶ ὄδε φυγὴν, καὶ φίλων αὐτῷ
 πλῆθος συνεξήει, καὶ ἡ βουλή συνίστη τὸν ἄνδρα πό-
 λεσί τε καὶ βασιλεῦσι καὶ δυνάσταις. Κλώδιος δ' αὐτῷ
 τὴν οἰκίαν καὶ τὰς ἐπαύλεις ἐπικατέσκαπτεν, ἐπαιρό-
 μένος τε ἐπὶ τῷδε ἀντιπαρεβάλλετο ἤδη καὶ Πομπηίῳ, 10
 16 τὸ μέγιστον ἐν τῇ πόλει κράτος ἔχοντι. ὃ δὲ Μίλωνα
 τὸν σὺν τῷ Κλωδίῳ τὴν ἀρχὴν παραδεδεγμένον, θρα-
 σύτερον ὄντα τοῦ Κλωδίου, ἐς ὑπατείαν ἐπήλυψε, καὶ
 ἤλειπεν ἐπὶ τὸν Κλώδιον, καὶ ψηφίσασθαι τῷ Κικέ-
 ρωνι κάθοδον ἐκέλευεν, ἐλπίσας τὸν Κικέρωνα ἐλθόντα 15
 περὶ μὲν τῆς παρούσης πολιτείας οὐκέτι φθέγγεσθαι,
 μεμνημένον οἷα ἔπαθε, δίκας δὲ καὶ πράγματα ἐπ-
 οίσειν τῷ Κλωδίῳ.

Κικέρων μὲν δὴ διὰ Πομπηίου ἐκπεσὼν διὰ Πομ-
 πηίου κατῆει, ἐκκαιδεκάτῳ μάλιστα μηνὶ τῆς ἐξελά- 20
 σεως· καὶ αὐτῷ καὶ τὴν οἰκίαν καὶ τὰς ἐπαύλεις <ἡ
 βουλή> ἀνίστη τέλεσι κοινοῖς. λαμπρῶς δ' αὐτὸν περὶ

5. ἀπέγνω i || 6. ἔφευγεν] ἔφυγεν? * || 9. ἐπικατέσκαπτεν a ||
 10. ἀντιπαρεβ.] ἀντιπαρεμβάλλετο d. fort. latet aliud, cf. Plut.
 Cic. 33, Pomp. 48; Cass. D. 38, 30 || 12. τὸν σὺν τ. Κ. τ. ἀ. παρα-
 δεδεγμένον] corrupta. qui cum Clodio consulatum postulabat C.
 possis τὸν ἐπὶ τῷ Κ. κτέ., ni latius etiam corruptela serpsit || 14.
 ἤλειπεν AV, εἴληπεν i. cf. p. 339, 16 || 15. ἐλθόντα] κατελθόντα? * ||
 16. φθέγγεσθαι V bd || 19. 20. διὰ Πομπηίου κατῆει coni. Schw.
 at cf. Herod. IV, 137: διὰ Δαρεῖον ἕκαστος αὐτῶν τυραννεύει.
 ὃ Πομπηίου ὑπὸ τῆς αὐτοῦ ἐκείνου ἀποβλήσθαι C ||
 20. 21. ἐξελεύσεως i || 21. καὶ ante τὴν om. A || 21. 22. ἡ βουλή
 addidi cum Schw. cf. Plut. Cic. 33 et Vellei. II, 45, 3

τὰς πύλας ὑποδεχομένων πάντων, φασὶ περὶ τὰς δεξι-
 ώσεις τὴν ἡμέραν ὅλην, οἷόν τι καὶ Δημοσθένει συν-
 έβη κατιόντι, ἀναλωσθαι. ὁ δὲ Καῖσαρ ἔν τε Κελτοῖς 17
 καὶ Βρεττανοῖς πολλὰ καὶ λαμπρὰ εἰργασμένος, ὅσα
 5 μοι περὶ Κελτῶν λέγοντι εἴρηται, πλούτου γέμων ἐς
 τὴν ὄμορον τῇ Ἰταλίᾳ Γαλατίαν, τὴν ἀμφὶ τὸν Ἡρι-
 δανὸν ποταμόν, ἤκεν, ἐκ συνεχοῦς πολέμου τὸν στρα-
 τὸν ἀναπαύσων ἐπ' ὀλίγον. ὅθεν αὐτῷ περιπέμποντι
 ἐς Ῥώμην πολλὰ πολλοῖς χρήματα αἷ τε ἐτήσιοι ἀρχαὶ
 10 παρὰ μέρος ἀπήντων, καὶ οἱ ἄλλως ἐπιφανεῖς ἐς ἡγε-
 μονίας ἐθνῶν ἢ στρατοπέδων ἐξήεσαν, ὡς ἑκατὸν μὲν
 ποτε καὶ εἴκοσι ράβδους ἀμφ' αὐτὸν γενέσθαι, βου-
 λευτὰς δὲ πλείους διακοσίων, τοὺς μὲν ἀμειβομένους
 ὑπὲρ τῶν ἤδη γεγονότων, τοὺς δὲ χρηματιουμένους,
 15 τοὺς δ' ἄλλο τι τοιουτότροπον αὐτοῖς ἐξεργασομένους.
 πάντα γὰρ ἤδη διὰ τούτου ἐπράσσετο στρατιᾶς τε πολ-
 λῆς οὔνεκα καὶ δυνάμεως χρημάτων καὶ σπουδῆς ἐς
 ἅπαντας φιλανθρωπῶπου. ἀφίκοντο δ' αὐτῷ καὶ Πομ-
 πήιος καὶ Κράσσος οἱ κοινωνοὶ τῆς δυναστείας. καὶ
 20 αὐτοῖς βουλευομένοις ἔδοξε Πομπήιον μὲν καὶ Κράσσον
 αὐθις ὑπατεῦσαι, Καῖσαρι δ' ἐς τὴν ἡγεμονίαν ὧν
 εἶχεν ἐθνῶν ἄλλην ἐπιψηφισθῆναι πενταετίαν.

ὧδε μὲν ἀπ' ἀλλήλων διεκρίθησαν, Πομπηίῳ δ' ἐς
 τὴν ὑπατείαν ἀντιπαρήγγελλε Δομίτιος Ἀηνόβαρβος·

3. ἀναλωσθαι*, *diem ferme integram fuisse consumptam* C, ἀναλωσαι Oi || 7. ἐκ συνεχῶν πολέμων vertit C || 8. περιπέμποντι] *cum . . . praemisisset* C || 10. καὶ ὅσοι ἄλλοι conl. Musgr. *et quicumque illustres gentium et exercituum duces aderant vicissim exierunt* C, quasi ὅσοι ἄλλοι . . . (παρήσαν) ἐξήεσαν legerit. fort. καὶ ὅσοι ἄλλως . . . ἐξήεσαν, (παρήσαν) corrigendum || 15. αὐτοῖς*, αὐτοῖς libri || 17. 18. ἐς ἅπαντα i || 21. τὴν om. a || 24. malim ἀντιπαρήγγειλε* || Ἀηνόβαρβος*, *Eneobarbus* C,

καὶ τῆς κυρίας ἡμέρας ἄμφω κατήεσαν ἔτι νυκτὸς ἐς τὸ πεδίον ἐς τὴν χειροτονίαν. τῶν δ' ἄμφ' αὐτοὺς ἐριδες ἦσαν, καὶ συνεπλέκοντο, μέχρι τις τὸν Δομιτίου δαδοῦχον ἐπάταξε ξίφει. καὶ φυγὴ μετὰ τοῦτο ἦν, Δομίτιός τε αὐτὸς ἐς τὴν οἰκίαν διεσώζετο μόλις, καὶ 5 Πομπηίου τὴν ἐσθῆτά τινες ἡμαγμένην ἔφερον οἴκαδε. παρὰ τοσοῦτον ἐκάτερος ἦλθε κινδύνου.

18 αἰρεθέντες δ' οὖν ὑπατοὶ Κράσσος τε καὶ Πομπήιος Καίσαρι μὲν, ὥσπερ ὑπέστησαν, τὴν ἑτέραν πενταετίαν προσεψηφίσαντο, τὰ δὲ ἔθνη διακληρούμενοι, καὶ στρα- 10 τιὰν ἐπ' αὐτοῖς, ὁ μὲν Πομπήιος εἴλετο Ἰβηρίαν τε καὶ Λιβύην, καὶ ἐς τὰςδε τοὺς φίλους περιπέμπων αὐτὸς ὑπέμεινεν ἐν Ῥώμῃ, ὁ δὲ Κράσσος Συρίαν τε καὶ τὰ Συρίας πλησίον ἐπιθυμίᾳ πολέμου πρὸς Παρθυαίους ὡς εὐχεροῦς δὴ καὶ ἐνδόξου καὶ ἐπικέρδοῦς. ἀλλὰ 15 τῷδε μὲν ἐξιόντι τῆς πόλεως πολλά τε ἄλλα ἀπαίσια ἐγίνετο, καὶ οἱ δήμαρχοι προηγόρευον μὴ πολεμεῖν Παρθυαίοις οὐδὲν ἀδικοῦσιν, οὐ πειθομένῳ δὲ δημοσίας ἀρὰς ἐπηρῶντο, ὧν ὁ Κράσσος οὐ φροντίσας ἀπώλετο ἐν τῇ Παρθυηνῇ σὺν τε παιδὶ ὁμωνύμῳ καὶ 20 αὐτῷ στρατῷ· μύριοι γὰρ οὐδ' ἐντελεῖς ἐκ δέκα μυριάδων ἐς Συρίαν διέφυγον. ἀλλὰ τὴν μὲν Κράσσου συμφορὰν ἢ Παρθικὴ δηλώσει γραφή, Ῥωμαῖοι δὲ λιμῷ πιεζόμενοι Πομπήιον εἴλοντο τῆς ἀγορᾶς αὐτοκράτορα

αἰνοβάραρος Aab, βάρβαρος Vd. αἰνόβαρβος in mg. A a m. rec., vulgo || 1 sq. et ad diem statutam ambo ad petendum descenderant nec quomquam nocte ingruente e Marcio campo discedebant. Iam enim lites . . . C || 2. δ' om. a || 10. προσεψηφίζοντο, σα sup. ζο a m. 1, V || 10. 11. στρατιάν] exercitusque C, bene || 17. ἐγίνετο om. i || 20. παρθυίνη i || 23. παρθικὴ V, παρθιακὴ a, παρθυακὴ Abd, vulgo

εἶναι, καὶ οἱ, καθάπερ ἐπὶ τῶν λησθηρίων, εἴκοσιν ἀπὸ τῆς βουλῆς ὑπηρέτας ἔδωκαν. ὃ δὲ αὐτοὺς ὁμοίως ἐς τὰ ἔθνη διαθεῖς ἐπέτρεχε, καὶ τὴν Ῥώμην ἀντίκα ἐνέπλησεν ἀγορᾶς δαψιλοῦς, ὅθεν ἔτι μᾶλλον ἐς μέγα
 5 δόξης ἐπῆρτο καὶ δυνάμεως.

τοῦ δ' αὐτοῦ χρόνου καὶ ἡ Καίσαρος θυγάτηρ κύ- 19
 οῦσα τῷ Πομπηίῳ θνήσκει. καὶ δέος ἅπασιν ἐνέπιπτεν ἀνηρημένης τῆς ἐπιγαμίας, ὡς ἀντίκα μεγάλοις στρα-
 τοῖς Καίσαρός τε καὶ Πομπηίου διοισομένων ἐς ἀλλή-
 10 λους, ἀσυντάκτου μάλιστα καὶ χαλεπῆς ἐκ πολλοῦ γεγε-
 νημένης τῆς πολιτείας· αἶ τε γὰρ ἀρχαὶ κατὰ στάσιν ἢ δωροδοκίαν σπουδῇ τε ἀδίκῳ καὶ λίθοις ἢ ξίφεσι καθίσταντο, καὶ τὸ δεκάζειν ἢ δωροδοκεῖν ἀναισχύν-
 τως τότε μάλιστα ἐπλεόνασεν, ὃ τε δῆμος αὐτὸς ἐμμι-
 15 σθος ἐπὶ τὰς χειροτονίας ἦει. ὣφθη δέ που καὶ μεσεγγύημα ταλάντων ὀκτακοσίων ὑπὲρ τῆς ἐπωνύμου γενόμενον ἀρχῆς. οἱ τε ἀνὰ ἔτος ἕκαστον ὕπατοι στρατεύειν μὲν που καὶ πολεμεῖν ἀπεγίγνωσκον, δια-
 κλειόμενοι τῇ δυναστείᾳ τῶνδε τῶν τριῶν ἀνδρῶν·
 20 ὅσοι δ' ἦσαν αὐτῶν ἀτοπώτεροι, κέρδος ἀντὶ τῶν στρατειῶν ἐτίθεντο τὰ κοινὰ τῆς πόλεως καὶ τὰς τῶν ἰδίων διαδόχων χειροτονίας. οἱ δ' ἀγαθοὶ διὰ ταῦτα καὶ πάμπαν ἐξέλιπον τὸ ἄρχειν, ὥστε ποτὲ καὶ μῆνας ὀκτὼ τὴν πόλιν ἀναρχον ἐκ τῆς τοιαῆσδε ἀσυνταξίας

1. εἴκοσιν] at tum erant ὑπηρέται ἀπὸ τῆς βουλῆς, οὗς κα-
 λοῦσι πρεσβευτάς, πέντε καὶ εἴκοσιν: Mithr. c. 94; 'ille lega-
 tos quindécim cum postularet' Cic. ad Att. IV, 1, 7 || 12. σπουδῇ
 ἀδίκῳ] τυρπὶ studio C, bene || 14. ἐπλεόνασεν] malim ἐπλεό-
 ναξεν* || 18. που] ποι? * || 20. ἀτοπώτεροι suspectum Nauckio ||
 τῶν om. i || 21. στρατιῶν AC, στρατιωτῶν b || 23. ἐξέλειπον
 edidit Steph, bene

γενέσθαι, Πομπηίου πάνθ' ὑπερορῶντος ἐπίτηδες, ἵνα
 20 ἐν χρεία γένοιτο δικτάτορος. καὶ πολλοὶ τοῦτο ἐς
 ἀλλήλους διελάλουν, ὅτι μόνον ἂν γένοιτο φάρμακον
 ἐπὶ τοῖς παροῦσι κακοῖς ἢ μόναρχος ἐξουσία, χρῆναι
 δ' ἐλέσθαι δυνατὸν ὁμοῦ καὶ ἥπιον, ἐνσημαινόμενοι 5
 τὸν Πομπήιον, στρατιᾶς τε ἄρχοντα ἱκανῆς, καὶ φιλό-
 δημον εἶναι δοκοῦντα, καὶ τὴν βουλήν ἄγοντα διὰ
 τιμῆς, καὶ τὸν βίον ἐγκρατῆ καὶ σώφρονα, περὶ τε
 τὰς ἐντεύξεις εὐπρόσιτον ἢ ὄντα ἢ νομιζόμενον εἶναι.
 ὁ δὲ τὴν προσδοκίαν τήνδε λόγῳ μὲν ἐδυσχέραινεν, 10
 ἔργῳ δ' ἐς αὐτὴν πάντα ἔπραττεν ἀφανῶς, καὶ τὴν
 ἀσυνταξίαν τῆς πολιτείας καὶ ἀναρχίαν ἐπὶ τῇ ἀσυν-
 ταξίᾳ ἐκὼν ὑπερεώρα. Μίλωνός τε τὰ ἐς Κλωδίον
 ὑπηρετήσαντος αὐτῷ καὶ ἀρεσκομένου τῷ δήμῳ διὰ
 τὴν Κικέρωνος κάθοδον; ὑπατείαν ὡς ἐν καιρῷ παρὰ 15
 τήνδε τὴν ἀναρχίαν μετιόντος ἀποδιέτριβε τὰς χειρο-
 τονίας, μέχρι βαρυθυμῶν ὁ Μίλων ὡς καὶ περὶ αὐτὸν
 ἀπίστου γενομένου τοῦ Πομπηίου, ἐς τὴν πατρίδα
 Λανούβιον ἐξῆει, ἣν Διομήδη φασίν, ἀλώμενον ἐξ
 Ἰλλίου, πρώτην ἐν τῇ Ἰταλίᾳ πόλιν οἰκίσαι, καὶ εἰσὶν 20
 ἀπὸ Ῥώμης ἐς αὐτὴν στάδιοι πεντήκοντα καὶ ἑκατόν.
 21 Κλωδίου δ' ἐξ ἰδίων χωρίων ἐπανιόντος ἐπὶ ἵππου,
 καὶ περὶ Βοίλλας ἀπαντήσαντος αὐτῷ, οἱ μὲν κατὰ
 τὴν ἐχθραν ὑπείδοντο μόνον ἀλλήλους καὶ παρώδευ-
 σαν, θεράπων δὲ τοῦ Μίλωνος ἐπιδραμῶν τῷ Κλωδίῳ, 25

6. fort. <ἄρα> τὸν || 15. 16. παρὰ — ἀναρχίαν om. C ||
 16. ἀρχὴν Ai, sed in A corr. m. 1 ἀναρχίαν || τὰς O, τῆς i ||
 17. αὐτὸν Steph, αὐτὸν Oi, vulgo || 18. γενομένου a, γιν. b,
 γιν. AV, vulgo || 19. Λανούβιον Schw, λαβουίνιον Oi, Lau-
 nium C || ἣν] quo in loco C, i. e. ἡ || ἀλώμενον V, ἀλόμ. i ||
 20. οἰκῆσαι i || 23. βοίλλας V, βοίλλας, altera λ sup. vs. a m. 1,
 A, Bouillas C

εἶτε κεκελευσμένος εἶθ' ὡς ἐχθρὸν δεσπότην κτείνων,
 ἐπάταξεν ἐς τὸ μετάφρενον ξιφιδίῳ. καὶ τὸν μὲν αἵ-
 ματι φεόμενον ἐς τὸ πλησίον πανδοκεῖον ὁ ἱπποκόμος
 ἐσέφερεν, ὁ δὲ Μίλων μετὰ τῶν θεραπόντων ἐπιστὰς
 5 ἔτι ἔμπνου ἢ καὶ νεκρὸν ἐπανεῖλεν, ὑποκρινόμενος
 μὲν οὐ βουλευῆσαι τὸν φόνον οὐδὲ προστάξαι· ὡς δὲ
 κινδυνεύσων ἐξ ἅπαντος, ἠξίου τὸ ἔργον οὐκ ἀτελὲς
 καταλιπεῖν. περιαγγελθέντος δ' ἐς Ῥώμην τοῦ πάθους
 ὁ μὲν δῆμος ἐκπλαγεὶς ἐν ἀγορᾷ διενυκτέρευε, καὶ τὸ
 10 σῶμά τινες τοῦ Κλωδίου μεθ' ἡμέραν προύθεσαν ἐπὶ
 τῶν ἐμβόλων· ἀρπάσαντες δ' αὐτὸ τῶν τε δημάρχων
 ἔνιοι καὶ οἱ φίλοι τοῦ Κλωδίου, καὶ πλῆθος ἄλλο σὺν
 ἐκείνοις, ἐς τὸ βουλευτήριον ἐκόμισαν, εἶτε ἐπὶ τιμῇ,
 βουλευτικοῦ γένους ὄντα, εἶτε ἐς ὄνειδος τῆς βουλῆς
 15 τοιάδε περιορώσης. καὶ τῶν παρόντων οἱ προπετέ-
 στεροι τὰ βᾶθρα καὶ τοὺς θρόνους τῶν βουλευτῶν
 συμφορήσαντες ἤψαν αὐτῶ πυρᾶν, ὑφ' ἧς τό τε βου-
 λευτήριον καὶ πολλαὶ τῶν πλησίων οἰκίαι τῷ Κλωδίῳ
 συγκατεφλέγησαν.
 20 Μίλωνι δὲ θράσος τοσόνδε περιῆν ὡς οὐ δεδιέναι 22
 περὶ τῷ φόνῳ μᾶλλον ἢ ἀγανακτεῖν ἐπὶ τῇ Κλωδίου
 περὶ τὴν ταφὴν τιμῇ. θεραπόντων οὖν καὶ ἀνδρῶν
 ἀγροίκων πλῆθος ἀθροίσας, καὶ ἐς τὸν δῆμον περι-
 πέμπσας χρήματα, τῶν τε δημάρχων Μᾶρκον Καίλιον
 25 πριάμενος, ἐς τὴν πόλιν κατῆει θρασύτατα. καὶ αὐτὸν

1. εἶθ' ὡς κεκελευσμένος i || κτείνων] malim κτενῶν cum Schw || 3. φαινόμενον i || 5. ἢ καὶ νεκρὸν] (spirantem adhuc) necdum vita functum C || ὑποκρινόμενος V || 7. οὐκ om. iC || 8. προσ-αγγελθέντος conl. Musgr, perperam || 13. ἐπὶ τιμῆς A || 17. αὐτῶ] αὐτοῦ? * || 24. τε A¹ sup. vs. || 24 et p. 707, 1, 12. κεκίλιον et -os libri, corr. Schw

ὁ Καίλιος εὐθύς ἐσιόντα εἶλκεν ἐς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ
 τοὺς παρ' αὐτοῦ δεδωροδοκηκότας ὥσπερ ἐπ' ἐκκλη-
 σίαν, ὑποκρινόμενος μὲν ἀγανακτεῖν καὶ οὐ διδόναι
 τῆς δίκης ἀναβολήν, ἐλπίζων δέ, εἰ αὐτὸν οἱ παρόντες
 μεθεῖεν, ἐκλύσειν τὴν δίκην τὴν ἀληθεστέραν. καὶ Μί- 5
 λων μὲν οὐ βουλευῆσαι τὸ ἔργον εἰπών (οὐ γὰρ ἂν
 μετὰ σκευῆς καὶ γυναικὸς ἐπὶ ταῦτα ὀρμηῆσαι) τὸν λοι-
 πὸν λόγον κατὰ τοῦ Κλωδίου διετίθετο ὡς θρασυ-
 τάτου δὴ καὶ φίλου θρασυτάτων, οἳ καὶ τὸ βουλευ-
 τήριον ἐπικατέπρησαν αὐτῷ· ἔτι δ' αὐτοῦ λέγοντος οἷ 10
 τε λοιποὶ δήμαρχοι καὶ τοῦ δήμου τὸ ἀδιάφθορον ὀπλι-
 σάμενοι ἐνέβαλον ἐς τὴν ἀγορὰν. Καίλιος μὲν δὴ καὶ
 Μίλων δούλων ἐσθῆτας ὑποδύντες ἀπέδρασαν, πολὺς
 δὲ τῶν ἄλλων ἐγίνετο φόνος, οὐ τοὺς Μίλωνος ἔτι
 φίλους ἐρευνώντων, ἀλλὰ τὸν ἐντυγχάνοντα ἀναιρούν- 15
 των, ἄστὸν ὁμοῦ καὶ ξένον, καὶ μάλιστα ὅσοι ταῖς
 ἐσθῆσιν ἢ σφραγῖσιν ἀπὸ χρυσοῦ διέφερον. ὡς γὰρ
 ἐν ἀσυντάκτῳ πολιτείᾳ, σὺν ὀργῇ καὶ προφάσει τοῦδε
 τοῦ θορύβου προσπεσόντος, θεράποντές τε ὄντες οἱ
 πλείους καὶ ὀπλισμένοι κατ' ἀνόπλων ἐς ἀρπαγὰς ἐτρά- 20
 ποντο. ἔργον τε οὐδὲν αὐτοῖς ἀπῆν, ἀλλὰ καὶ ἐπ'
 οἰκίας ἐφέροντο, καὶ περιόντες ἠρεύνων ἔργῳ μὲν τὰ
 εὐληπτα σφίσιν ἅπαντα, λόγῳ δὲ τοὺς φίλους τοῦ
 Μίλωνος· πρόφασίς τε ἦν αὐτοῖς ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας
 καὶ πυρὸς καὶ λίθων καὶ παντὸς ἔργου Μίλων. 25

2. ἐπ' om. b || 7. ἐπὶ ταῦτα] ἐπὶ τὰ τοιαῦτα?* || 7. 8. τὸν
 λ. χρόνον i || 9. φίλων OCi, corr. Schw (nam φίλον quod in eius
 editione exstat operarum error est) || 12. ἐνέβαλον AV, ἐνέβαλ-
 λον i, vulgo || <καὶ> Καίλιος coni. Schw || κεκίλιος δὲ καὶ V ||
 15. ἐντυχόντα i || 17. ἀπὸ χρυσοῦ mihi suspecta || 19. προσπεσόν-
 τες coni. Schw. non liquet

ἡ βουλή δὲ συνήει μετὰ δέους, καὶ ἐς τὸν Πομπήϊον 23
 ἀφεώρων ὡς αὐτίκα σφῶν ἐσόμενον δικτάτορα· χρή-
 ζειν γὰρ αὐτοῖς ἐφαίνετο τὰ παρόντα τοιαῦσδε θεραπειάς.
 Κάτωνος δ' αὐτοὺς μεταδιδάξαντος ὕπατον εἶλοντο χω-
 5 ρὶς συνάρχου, ὡς ἂν ἔχοι τὴν μὲν ἐξουσίαν δικτάτο-
 ρος, ἄρχων μόνος, τὴν δ' εὐθύνην ὑπάτου. καὶ πρῶτος
 ὑπάτων ὄδε ἔθνη τε δύο μέγιστα καὶ στρατιὰν ἔχων
 καὶ χρήματα καὶ τὴν τῆς πόλεως μοναρχίαν διὰ τὸ
 μόνος ὕπατος εἶναι, Κάτωνά μὲν ἐψηφίσατο, ἵνα μὴ
 10 παρῶν ἐνοχλοῖη, Κύπρον ἀφελέσθαι Πτολεμαίου βασι-
 λέως, νενομοθετημένον ἤδη τοῦτο ὑπὸ Κλωδίου, ὅτι
 οἷ ποτὲ ἀλόντι ὑπὸ ληστῶν ὁ Πτολεμαῖος ἐς λύτρα
 ὑπὸ σμικρολογίας δύο τάλαντα ἐπεπόμφει. Κάτων μὲν
 δὴ καθίστατο Κύπρον, Πτολεμαίου τὰ χρήματα φίσαν-
 15 τος ἐς τὴν θάλασσαν καὶ ἑαυτὸν ἐξαγαγόντος, ἐπεὶ
 τῶν ἐψηφισμένων ἐπύθετο· ὁ δὲ Πομπήϊος δίκας προ-
 τίθει τῶν τε ἄλλων ἀμαρτημάτων καὶ μάλιστα δωρο-
 δοκίας καὶ δεκασμοῦ (ἐδόκει γὰρ ἐντεῦθεν αὐτῷ νοσεῖν
 τὰ κοινὰ ἀρξάμενα ἐν τούτῳ καὶ τὴν ἴασιν ἔξειν τα-
 20 χεῖαν), νόμῳ τε ὄριζεν ἀπὸ τῆς ἑαυτοῦ τὸ πρῶτον
 ὑπατείας ἐς τὸ παρὸν εὐθύνην τὸν ἐθέλοντα. καὶ ἦν
 ὁ χρόνος ὀλίγῳ μείων ἐτῶν εἴκοσιν, ἐν ᾧ καὶ ὁ Καῖσαρ
 ἐγεγένητο ὕπατος. τῶν οὖν φίλων τοῦ Καίσαρος ὑπο-

3. θεραπειάς] cf. infra cap. 28 || 4. ὕπατον <αὐτὸν>? * ||
 6. εὐθύνην V || 6 sq. Ita primus et unicus consulatum gerens
 i. e. καὶ πρῶτος ὑπατεύων ὄδε μόνος, C, vs. 8. 9. διὰ τὸ μόνος
 ὕπατος εἶναι non vertens, utrumque bene || 9. in mg. V
 a m. 1: λείπει, quod quo spectet non patet. nam in ana-
 chronismo offendisse librarius credi vix potest || εἶναι. κάτων
 μὲν i. recte AV ita ut ne huc quidem illud λείπει referri pos-
 sit || 11. Κλωδίου <δυσχεραίνοντος> ὅτι? * || 13. μικρολογίας i ||
 19. vulgo commate post ἀρξάμενα distinguebatur. ἐν τε τούτῳ
 voluerat Musgr

νοούντων ἐς ὕβριν ἢ ἐς ἐπήρειαν αὐτὸν τοῦ Καίσαρος
 ὧδε πολὺ τοῦ χρόνου προλαβεῖν, καὶ παραινούντων
 τὸ παρὸν διορθοῦσθαι μᾶλλον ἢ τὸ παρελθὸν ἐνοχλεῖν
 ἐπ' ἀνδράσι τοσοῖσδε ἀξιολόγοις, ἐπονομαζόντων δὲ
 τοῖς ἄλλοις καὶ τὸν Καίσαρα, ὁ Πομπήιος ἀμφὶ μὲν 5
 τοῦ Καίσαρος ἠγανάκτει ὡς ἀμείνονος ὄντος ὑποψίας,
 ἐπεὶ καὶ τὴν ἑαυτοῦ δευτέραν ὑπατείαν τῷ χρόνῳ περι-
 λαμβάνεσθαι, πολὺν δὲ ἀναλαβεῖν ἔλεγεν ἐς ἀκριβῆ
 διόρθωσιν ἐπιτετριμμένης ἐκ πολλοῦ τῆς πολιτείας.
 11 τοιαῦτα δ' εἰπὼν ἐκύρου τὸν νόμον, καὶ πλῆθος ἦν 10
 ἀντίκα δικῶν ποικίλων. ἵνα τε μὴ δείσειαν οἱ δικα-
 σταί, αὐτὸς αὐτοὺς ἐπώπτευε στρατιὰν περιστησάμενος.
 καὶ πρῶτοι μὲν ἀπόντες ἐάλωσαν Μίλων τε ἐπὶ τῷ
 Κλωδίου φόνῳ καὶ Γαβίνιος παρανομίας ὁμοῦ καὶ ἀσε-
 βείας, ὅτι χωρὶς ψηφίσματος ἐς Αἴγυπτον μετὰ στρα- 15
 τίας ἐσέβαλεν ἀπαγορευόντων τῶν Σιβυλλείων, Ἰψαῖος
 δὲ καὶ Μέμμιος καὶ Σέξτος καὶ ἕτεροι πλείονες ἐπὶ
 δωροδοκίαις ἢ πλῆθους δεκασμῶ. Σκαῦρον δὲ τοῦ
 πλῆθους παραιτουμένου ἐκήρυξεν ὁ Πομπήιος ὑπακοῦ-
 σαι τῇ δίκῃ· καὶ πάλιν τοῦ δήμου τοὺς κατηγόρους 20
 ἐνοχλοῦντος, σφαγὴ τις ἐκ τῶν Πομπηίου στρατιωτῶν
 ἐπιδραμόντων ἐγένετο, καὶ ὁ μὲν δῆμος κατεσιώπησεν,
 ὁ δὲ Σκαῦρος ἐάλω. καὶ πάντων φυγὴ κατέγνωστο,
 Γαβινίου δὲ καὶ δήμευσις ἦν ἐπὶ τῇ φυγῇ. καὶ τάδε
 ἡ βουλή λαμπρῶς ἐπαινοῦσα, δύο τε ἄλλα τέλη καὶ 25
 χρόνον ἐς τὴν ἀρχὴν τῶν ἔθνῶν ἕτερον τῷ Πομπηίῳ
 προσεψηφίσαντο. Μέμμιος δὲ ἀλοῦς ἐπὶ δεκασμῶ, τοῦ

6. ἀμειμόμενος a, ἀμείμονος d || 10. malim τοιαῦτ' εἰ-
 πῶν* || 13. τῷ addidi ex V || 17. σέξτος AV, saepius, bene ||
 23. πάντων Musgr, de omnibus C, ὑπὸ πάντων Oi. sed malim
 πάντων <μὲν> || 24. ἦν del. Nauckius

νόμου τοῦ Πομπηίου διδόντος [αὐ]τῷ φήναντι ἕτερον ἀφείσθαι τῆς καταδίκης, τὸν πενθερὸν τοῦ Πομπηίου Λεύκιον Σκιπίωνα προεκαλέσατο ἐς ὁμοίαν δεκασμοῦ δίκην. καὶ ἐπὶ τῷδε τοῦ Πομπηίου τὴν τῶν κρινο-
 5 μένων ἐσθῆτα μεταλαμβάνοντας, πολλοὶ καὶ τῶν δικαστῶν μετελάμβανον. ὀλοφυράμενος οὖν ὁ Μέμμιος τὴν πολιτείαν, διέλυσε τὴν δίκην. καὶ ὁ Πομπήιος, ὡς ἤδη 25 τὰ χρήζοντα τῆς μοναρχίας διωρθωμένος, τὸν Σκιπίωνα σύναρχον ἐς τὸ λοιπὸν τοῦ ἔτους ἐποιεῖτο. καὶ μετὰ
 10 τοῦθ' ἑτέρων ἐς τὴν ἀρχὴν καθισταμένων οὐδὲν ἦττον ἐφεώρα καὶ ἐδυνάστευε, καὶ πάντ' ἦν ἐν Ῥώμῃ τότε Πομπήιος· ἡ γὰρ εὐνοία τῆς βουλῆς μάλιστα ἐς αὐτὸν ἐποίει, ζήλω τε τοῦ Καίσαρος ἐς οὐδὲν αὐτῇ παρὰ τὴν
 15 ἰδίαν ὑπατείαν κεχρημένου, καὶ ὅτι νοσοῦσαν ὁ Πομπήιος τὴν πολιτείαν ὀξέως ἀναλάβοι, καὶ οὐδενὶ σφῶν παρὰ τὴν ἀρχὴν φορτικὸς ἢ ἐπαχθῆς γένοιτο.

τῶν δὲ φυγάδων ἐς τὸν Καίσαρα ἰόντων ἀθρόων, καὶ παραινούντων φυλάσσεσθαι τὸν Πομπήιον ὡς τὸν νόμον τοῦ δεκασμοῦ μάλιστα θέμενον ἐπ' ἐκείνῳ,
 20 τούσδε μὲν ὁ Καῖσαρ παρηγόρει καὶ τὸν Πομπήιον ἠνυφῆμει, τοὺς δὲ δημάρχους ἐπεισεν ἐσηγήσασθαι νόμον ἐξεῖναι Καίσαρι δευτέραν ὑπατείαν ἀπόντι μετιέναι. καὶ τοῦθ' ὑπατεύοντος ἔτι τοῦ Πομπηίου, καὶ οὐδὲν ἀντειπόντος, ἐκεκίρωτο. ὁ δὲ Καῖσαρ ἀντι-
 25 πράξειν τὴν βουλὴν ὑπονοῶν, ἐδεδοίκει μὲν ὑπὸ τοῖς ἐχθροῖς ἰδιώτης γενέσθαι, ἐτέχναξε δὲ ἐπὶ δυνάμεως

1. τῷ*, αὐτῷ libri. cf. Cass. D. 40, 52, 3 || 3. Λεύκιον] imo Κόιντον. at redit infra error || προεκαλέσατο Bekk || 8. τῆς del.* || 10. τοῦθ'] malim ταῦθ'. post quem C || 13. ἐποίει] inclinabat C. cf. Thuc. II, 8, 3 || 19. ἐπ' ἐκείνων A || 25. <οἱ> τὴν?* || 25. 26. ὑπὸ τοῖς ἐχθροῖς] ὑπὸ τοὺς ἐχθροὺς Naber

εἶναι μέχρι ὑπατος ἀποδειχθεῖη, καὶ τὴν βουλὴν ἤπει
 χρόνον ἄλλον ὀλίγον ἐς τὴν παροῦσάν οἱ τῆς Γαλα-
 τίας ἡγεμονίαν ἢ ἐς μέρος αὐτῆς ἐπιλαβεῖν. διακωλύ-
 σαντος δὲ Μαρκέλλου, ὃς ἐπὶ τῷ Πομπηίῳ ὑπατος ἦν,
 φασὶ τὸν Καίσαρα τῷ μηνύοντι ἀποκρίνασθαι, κόπτοντα ⁵
²⁶ τὴν λαβὴν τοῦ ξίφους, "ἦδε μοι δώσει". πόλιν δὲ
 Νεόκωμον ὁ Καῖσαρ ἐς Λατίου δίκαιον ἐπὶ τῶν Ἄλ-
 πεων ᾤκικει, ὧν ὅσοι κατ' ἔτος ἤρχον, ἐγίνοντο Ῥω-
 μαίων πολῖται· τότε γὰρ ἰσχύει τὸ Λάτιον. τῶν οὖν
 Νεοκώμων τινά, ἄρχοντά τε αὐτοῖς γενόμενον καὶ ¹⁰
 παρὰ τοῦτο Ῥωμαῖον εἶναι νομιζόμενον, ὁ Μάρκελλος
 ἐφ' ὑβρεῖ τοῦ Καίσαρος ἔξηνε ράβδοις ἐφ' ὄψοι, οὐ
 πασχόντων τοῦτο Ῥωμαίων· καὶ τὸν νοῦν ὑπ' ὀργῆς
 ἀνεκάλυπτε, τὰς πληγὰς εἶναι ξενίας σύμβολον, καὶ
 φέρειν αὐτὰς ἐκέλευε καὶ δεικνύναι τῷ Καίσαρι. οὕτω ¹⁵
 μὲν ὑβριστικῶς ὁ Μάρκελλος, ἐσηγεῖτο δὲ ἤδη καὶ δια-
 δόχους αὐτῷ πέμπειν ἐπὶ τὰ ἔθνη, προαφαιρῶν τοῦ
 χρόνου. ἀλλὰ διεκώλυσεν ὁ Πομπήιος εὐπρεπεία τε
 λόγου καὶ εὐνοίας ὑποκρίσει, μὴ δεῖν ἄνδρα λαμπρὸν
 καὶ ἐς πολλὰ χρήσιμον τῇ πατρίδι γενόμενον ὑβρίζειν ²⁰
 βραχεῖ διαστήματι χρόνου. καὶ δῆλον ἐποίησεν ὅτι
 χρὴ μετὰ τὸν χρόνον παραλύειν τῆς ἀρχῆς ἀντίκα τὸν
 Καίσαρα. καὶ ἐπὶ τῷδε οἱ μάλιστα ἐχθροὶ τοῦ Καίσα-
 ρος ἐς τοῦπιόν ἠρέθησαν ὑπατοὶ, Αἰμίλιός τε Παῦλος
 καὶ Κλαύδιος Μάρκελλος, ἀνεψιὸς τοῦ προτέρου Μαρκ- ²⁵

Mnemos. t. IV (a. 1876) p. 346. poterat minore negotio ἐπὶ τοῖς ἐ.
 γ., quo in eadem caussa utitur Cass. D. 40, 60, 1. at nihil mutan-
 dum || p. 710, 26. ἰδιώτης] ἰδιοτεύσας? * || 1. καὶ om. A || 6. <ἀλλ'>
 ἦδε? at hic mihi dabit si vos abnueritis C. ἀλλ' αὕτη δώσει
 Plut. Caes. 29, cf. Pomp. 58 || 10. Νεοκώμων temptare noli ||
 20. 21. ὑβρίζειν <ἐπὶ>? * || 25. Κλαύδιος Schw, καλίδιος libri,
 constanter

κέλλου, δήμαρχός τε Κουρίων, ἐχθρὸς ὦν καὶ ὄδε τῷ
 Καίσαρι καρτερὸς καὶ ἐς τὸν δῆμον εὐχαριτώτατος καὶ
 εἰπεῖν ἱκανώτατος. τούτων ὁ Καίσαρ Κλαύδιον μὲν
 οὐκ ἴσχυσεν ὑπαγαγέσθαι χρήμασι, Παῦλον δὲ χιλίων
 5 καὶ πεντακοσίων ταλάντων ἐπρίατο μηδὲν αὐτῷ μήτε
 συμπράττειν μήτε ἐνοχλεῖν, Κουρίωνα δὲ καὶ συμ-
 πράττειν ἔτι πλειόνων, εἰδὼς ἐνοχλούμενον ὑπὸ χρεῶν
 πολλῶν. Παῦλος μὲν δὴ τὴν Παύλου λεγομένην βασι-
 λικὴν ἀπὸ τῶνδε τῶν χρημάτων ἀνέθηκε Ῥωμαίοις,
 10 οἰκοδόμημα περικαλλές· ὁ δὲ Κουρίων ἵνα μὴ ἄφνω 27
 μετατιθέμενος γίγνοιτο κατάφωρος, ἐσηγεῖτο βαρυτά-
 τας ὁδῶν πολλῶν ἐπισκευάς τε καὶ κατασκευάς, καὶ
 αὐτὸν ἐπιστάτην αὐτῶν ἐπὶ πενταετὲς εἶναι, εἰδὼς μὲν
 [αὐτὸν] τούτων οὐδὲν ἐσόμενον, ἐλπίζων δὲ τοὺς Πομ-
 15 πηίου φίλους ἀντιλέξειν, καὶ αὐτὸς ἐς τὸν Πομπήιον
 ἔξειν τι τοῦτο πρόσκρουμα. καὶ γενομένων τῶνδε ὡς
 προσεδόκησεν, ὃ μὲν εἶχε τὴν πρόφασιν τῆς διαφορᾶς,
 Κλαύδιος δ' ἐσηγεῖτο πέμπειν Καίσαρι διαδόχους ἐπὶ
 τὰ ἔθνη· καὶ γὰρ ἔληγεν ὁ χρόνος. καὶ Παῦλος ἐσιώπα.
 20 Κουρίων δὲ νομιζόμενος ἀμφοτέροις διαφέρεσθαι,
 ἐπήνει τὴν τοῦ Κλαυδίου γνώμην, ὡς δὲ ἐνδέον αὐτῇ
 προσετίθει τὸ καὶ Πομπήιον ὁμοίως Καίσαρι ἀπο-
 θέσθαι τὰ ἔθνη καὶ τὸν στρατόν· ὧδε γὰρ ἔσεσθαι τῇ
 πόλει καθαρὰν καὶ πανταχόθεν ἀδεῆ τὴν πολιτείαν.
 25 ἐνισταμένων δὲ πολλῶν ὡς οὐκ ἴσον <διὰ> τὸ μήπω
 τὸν χρόνον ἐξήκειν τῷ Πομπηίῳ, σαφέστερον ὁ Κου-

4. ὑπάγεσθαι A || 5. malim αὐτῷ* || 8. πολλῶν del.?* ||
 9. ἀνέθηκε] ἀνέστησε?* || 14. αὐτὸν omisi cum AVC || τούτων
 οὐδὲν V, οὐδὲν τούτων Ai, vulgo || ἐσόμενον A¹ ex ἐσομέ-
 νων || 22. τὸ om. a || 25. <διὰ> τὸ*, τῷ μήπω voluerat Schw

ρίων ἤδη καὶ τραχύτερον ἀπεγύμνου μὴ χρῆναι μηδὲ
 Καίσαρι πέμπειν διαδόχους, εἰ μὴ καὶ Πομπηίῳ δοτεν·
 ὄντων γὰρ αὐτῶν ἐς ἀλλήλους ὑπόπτων, οὕπω τῇ
 πόλει τὴν εἰρήνην ἔσεσθαι βεβαίαν εἰ μὴ πάντες ἰδιω-
 τεύσειαν. ἔλεγε δὲ ταῦτ' εἰδῶς οὐ μεθήσοντα τὴν 5
 ἀρχὴν τὸν Πομπήιον, καὶ τὸν δῆμον ὁρῶν ἤδη τι
 προσκοπτόμενον αὐτῷ διὰ τὰς τοῦ δεκασμοῦ δίκας.
 εὐπρεποῦς δὲ τῆς γνώμης οὔσης, ὁ δῆμος ἐπῆνει τὸν
 Κουρίωνα ὡς μόνον ἀξίως τῆς πόλεως τὴν πρὸς ἀμ-
 φοτέρους αἰρόμενον ἔχθραν, καὶ ποτε καὶ παρέπεμψαν 10
 αὐτὸν ἀνθοβολοῦντες ὥσπερ ἀθλητὴν μεγάλου καὶ
 δυσχεροῦς ἀγῶνος· οὐδὲν γὰρ ἐδόκει τότε εἶναι φοβε-
 28 ρώτερον τῆς Πομπηίου διαφορᾶς. ὁ δὲ Πομπήιος
 νοσηλευόμενος περὶ τὴν Ἰταλίαν ἐπέστειλλε τῇ βουλῇ
 σὺν τέχνῃ, τὰ τε ἔργα τοῦ Καίσαρος ἐπαινωῶν, καὶ τὰ 15
 ἴδια ἐξ ἀρχῆς καταλέγων, ὅτι τε τῆς τρίτης ὑπατείας
 καὶ ἔθνῶν τῶν ἐπ' αὐτῇ καὶ στρατοῦ δοθέντος· οὐ
 μετιῶν ἀλλ' ἐς θεραπείαν τῆς πόλεως ἐπικληθεὶς ἀξιο-
 θείῃ· ἃ δὲ ἄκων ἔφη λαβεῖν, "ἐκὼν ἀποθήσομαι τοῖς
 ἀπολαβεῖν ἐθέλουσιν, οὐκ ἀναμένων τοὺς χρόνους τοὺς 20
 ὠρισμένους". ἡ μὲν δὴ τέχνη τῶν γεγραμμένων εἶχεν
 εὐπρέπειάν τε τῷ Πομπηίῳ καὶ ἐρέθισμα κατὰ τοῦ
 Καίσαρος, οὐκ ἀποδιδόντος τὴν ἀρχὴν οὐδ' ἐν τῷ
 νενομισμένῳ χρόνῳ· ἀφικόμενος δ' ἄλλα τε τούτοις
 ὅμοια ἔλεγε, καὶ τὴν ἀρχὴν καὶ τότε ὑπισχνεῖτο ἀπο- 25

1. ἀπεγύμνου <τὴν γνώμην> μὴ? * || 3. οὕπω] possis οὕ-
 ποτε. similiter tamen Herod. I, 32: ἐκεῖνο δὲ οὐκ ἔγω λέγω
 πρὶν . . . πύθωμαι || 4. πάντες] ni ambo C. at cf. Caes. b. c. I, 9, 3;
 Cass. D. 40, 62, 3; Suet. Caes. 29 || 6. prius τὸν addidi ex AV ||
 τι om. V || 19. ἃ δὲ καὶ ἄκων V || 20. ἐθέλουσιν V, θέλουσιν Ai,
 vulgo || 22. τε om. V || 23. Καίσαρος <ὡς> οὐκ? * || 24. τε om. V

θήσεσθαι. ὡς δὲ δὴ φίλος καὶ κηδεστῆς γενόμενος
 Καίσαρι, κἀκείνον ἔλεγε μάλα χαίροντα ἀποθήσεσθαι·
 χρόνιόν τε γὰρ αὐτῷ τὴν στρατείαν καὶ ἐπίκουρον κατ'
 ἔθνῶν μαχιμωτάτων γεγονέναι, καὶ πολλὰ τῇ πατρίδι
 5 προσλαβόντα ἐπὶ τιμᾶς καὶ θυσίας ἤξειν καὶ ἀναπαύ-
 σεις: ἔλεγε δὲ ταῦθ' ὡς Καίσαρι μὲν ἀντίκα δοθησο-
 μένων διαδόχων, αὐτὸς δ' ἐσόμενος ἐν ὑποσχέσει μόνῃ.
 Κουρίων δὲ αὐτοῦ τὸ σόφισμα διελέγχων οὐχ ὑπ-
 ισχνεῖσθαι δεῖν ἔφη μᾶλλον ἢ ἀντίκα ἀποθέσθαι, οὐδ'
 10 ἐξοπλίζειν Καίσαρα τῆς στρατιᾶς πρὶν καὶ αὐτὸν ιδιω-
 τεῦσαι· οὔτε γὰρ ἐς τὴν ἰδίαν ἐχθρὰν ἐκείνῳ λυσι-
 τελεῖν, οὔτε Ῥωμαίοις, ὑφ' ἐνὶ τηλικαύτην ἀρχὴν γενέ-
 σθαι μᾶλλον ἢ τὸν ἕτερον αὐτῶν ἔχειν ἐπὶ τὸν ἕτερον,
 εἴ τι τὴν πόλιν καταβιάζοιτο. οὐδέν τε ἐπικρούπτων
 15 ἔτι, ἀφειδῶς ἐς τὸν Πομπήιον ἐβλασφήμει ὡς τυραν-
 νίδος ἐφιέμενον, καὶ εἰ μὴ νῦν σὺν φόβῳ τῷ Καίσα-
 ρος ἀποθοῖτο τὴν ἀρχὴν, οὔποτε μεθήσοντα. ἠξίου
 δ', ἂν ἀπειθῶσιν, ἄμφω ψηφίζεσθαι πολεμίους καὶ
 στρατὸν ἀγείρειν ἐπ' αὐτούς· ᾧ δὴ καὶ μάλιστα ἔλαθεν
 20 ὑπὸ Καίσαρος ἐωνημένος. Πομπήιος δ' αὐτῷ χαλεψά- 29
 μενός τε καὶ ἀπειλήσας, εὐθύς ἐς τὰ προάστεια ἀγα-
 νακτῶν ὑπεξῆει. καὶ ἡ βουλή ὑπόπτως μὲν εἶχεν ἤδη
 πρὸς ἀμφοτέρους, δημοτικώτερον δ' ὅμως ἠγοῦντο
 Πομπήιον, καὶ τῷ Καίσαρι ἐδυσχέραινον τῆς παρὰ
 25 τὴν ὑπατείαν ὑπεροψίας σφῶν. οἱ δὲ καὶ τῷ ὄντι
 οὐκ ἀσφαλὲς ἠγοῦντο διαλύειν τὴν ὑπὸ τῷ Πομπηίῳ
 δύναμιν μέχρι πρότερον ἐκείνον ἀποθέσθαι, ἔξω τε

3. στρατείαν] στρατηγίαν? * || 5. fort. <ἐκόντα> ἐπὶ || 6. ἔλεγε
 μὲν ab || 12. ὑφ' ἐνὶ] cf. ad p. 710, 25. 26. || 14. εἴ τι] εἴ
 τις? * || 16. τῷ] τοῦ? || 19. καὶ addidi ex AV || 25. ὑποψίας i ||
 27. μέχρι πρότερον] πρὸ τοῦ Nauckius

τῆς πόλεως ὄντα καὶ μεγαλοπραγμονέστερον. τὸ δ' αὐτὸ καὶ ὁ Κουρίων ἀνέστρεφεν, ὡς δέον ὑπάρχειν αὐτοῖς ἐπὶ τὸν Πομπήιον Καίσαρα, ἢ ὁμοῦ πάντας καταλύειν. οὐ πείθων δὲ διέλυε τὴν βουλὴν ἐπὶ ἀτελέσι πᾶσι· δύναται δὲ τοῦθ' ὁ δήμαρχος· ὅτε δὴ καὶ 5 μάλιστα τῷ Πομπηίῳ μετεμέλησε τὴν δημαρχίαν, ἐς ἀσθενέστατον ὑπὸ Σύλλα καθηρημένην, ἀναγαγόντι αὐθις ἐπὶ τὸ ἀρχαῖον. διαλυόμενοι δὲ ὅμως τοσόνδε μόνον ἐψηφίσαντο, Καίσαρα καὶ Πομπήιον τέλος ἐν στρατιωτῶν ἐς Συρίαν ἐκάτερον πέμψαι, φυλακῆς οὐ- 10 νεκα διὰ τὴν Κράσσου συμφορὰν. καὶ τεχνάζων ὁ Πομπήιος ἀπήγει τὸ τέλος ὃ ἐναγχος ἐπὶ συμφορᾷ στρατηγῶν δύο Καίσαρος, Τιτυρίου τε καὶ Κόττα, Καίσαρι ἐκεχρήκει. ὃ δ' αὐτό, τιμήσας ἕκαστον ἄνδρα δραχμαῖς πεντήκοντα καὶ διακοσίαις, ἀπέπεμπεν ἐς 15 Ῥώμην, καὶ συνέπεμπεν ἄλλο παρ' ἑαυτοῦ. οὐδενὸς δὲ δεινοῦ περὶ Συρίαν φανέντος τάδε μὲν ἐχείμαζεν 30 ἐν Καπύῃ· οἱ δ' ἐπ' αὐτὰ πεμφθέντες ὑπὸ τοῦ Πομπηίου πρὸς Καίσαρα ἄλλα τε πολλὰ δυσχερῆ κατὰ τοῦ Καίσαρος διεθρόουν, καὶ ἰσχυρίζοντο τῷ Πομπηίῳ τὴν 20 στρατιὰν Καίσαρος τετρομένην τε πόνῳ καὶ χρόνῳ καὶ τὰ οἴκοι ποθοῦσαν μεταθήσεσθαι πρὸς αὐτὸν ὅτε τὰ Ἄλπεια διέλθοιεν. καὶ οἱ μὲν οὕτως ἔλεγον, εἶθ' ὑπ' ἀγνοίας εἴτε διεφθαρμένοι, Καίσαρι δ' ἔρωτο

1. μεγαλοπραγμονέστερον <δοκοῦντα>? * || 3. πάντας*, πάντα libri. cf. ad p. 713, 4. haesit iam Schw || 4. malim καταλ. <τοὺς στρατούς>. || 5. πᾶσι] πράγμασι conl. Blok 'Sex. Pompeius Magnus' (L. B. a. 1879) p. 73, perperam || τοῦθ' Bekk, ταῦθ' libri || 8. ὅμως] οὕτω? || 9. ἐν Bekk, ἔχοντα AV, ἔχοντας i. deleri iussit Blok l. d. || 19. δυσχερῆ] εἰς τὸ πλῆθος οὐκ ἐπιεικῆς οὐδὲ χρηστοὺς κατέσπειραν λόγους ὑπὲρ τοῦ Καίσαρος Plut. Caes. 29 || 21. τετρομένην C. Steph, τετρομμένην Oi. cf. ad p. 151, 21

πᾶς ἀνὴρ ἐς προθυμίαν καὶ πόρους ὑπό τε ἔθους [τῶν]
 στρατειῶν καὶ ὑπὸ κερδῶν, ὅσα πόλεμος τοῖς νικῶσιν
 ἐργάζεται καὶ ὅσα παρὰ Καίσαρος ἄλλα ἐλάμβανον·
 ἐδίδου γὰρ ἀφειδῶς, θεραπεύων ἐς ἃ ἐβούλευεν. οἱ
 5 δὲ καὶ αὐτοὶ συνιέντες αὐτῶν ὁμῶς ὑπέμενον. ὁ δὲ
 Πομπήιος τοῖς ἠγγελμένοις πίσυνος οὔτε στρατιὰν
 οὔτε παρασκευὴν ὡς ἐς τοσοῦτον ἔργον ἤγειρεν. ἡ
 βουλή δὲ γνώμην ἕκαστον ἤτει· καὶ ὁ Κλαύδιος πανούρ-
 γως διήρει, καὶ ἐπνυθάνετο αὐτῶν παρὰ μέρος εἰ δοκεῖ
 10 Καίσαρι πέμπειν διαδόχους, καὶ εἰ Πομπήιον τὴν ἀρ-
 χὴν ἀφαιρεῖσθαι. οἱ δὲ τοῦτο μὲν ἀνένευον οἱ πλεί-
 ους, Καίσαρι δ' ἐπεψήφισον τοὺς διαδόχους. ἐπανερο-
 μένου δὲ τοῦ Κουρίωνος εἰ ἀμφοτέρους δοκεῖ τὰ ἐν
 χερσὶν ἀποθέσθαι, δύο μὲν καὶ εἴκοσιν ἀνδράσιν
 15 ἀπήρεσκε, τριακόσιοι δὲ καὶ ἑβδομήκοντα ἐς τὸ συμ-
 φέρον ἀπὸ τῆς ἔριδος ἐπὶ τὴν τοῦ Κουρίωνος γνώμην
 ἀπέκλινον, ὅτε δὴ καὶ ὁ Κλαύδιος τὴν βουλήν διελύσε,
 βοῶν "νικᾶτε δεσπότην ἔχειν Καίσαρα". λόγου δ' 31
 ἄφνω ψευδοῦς ἐμπεσόντος, ὅτι τὰς "Ἄλπεις ὁ Καῖσαρ
 20 ὑπερελθὼν ἐπὶ τὴν πόλιν ἐλαύνει, θόρυβός τε πολὺς
 ἦν καὶ φόβος ἀπάντων, καὶ ὁ Κλαύδιος ἐσηγεῖτο τὴν
 ἐν Καπύῃ στρατιὰν ἀπαντᾶν ὡς πολεμίῳ Καίσαρι.
 ἐνισταμένου δὲ ὡς ἐπὶ ψευδέσι τοῦ Κουρίωνος, εἶπεν
 "εἰ κωλύομαι ψήφῳ κοινῇ τὰ συμφέροντα διοικεῖν,
 25 κατ' ἐμαντὸν ὡς ὑπατος διοικήσω". καὶ τάδε εἰπὼν
 ἐξέδραμε τῆς βουλῆς ἐς τὰ προάστεια μετὰ τοῦ συν-

1. τῶν eieci || 2. ὅσα <τε> πόλεμος? || 7. ὡς om. i || 8. Κλαύ-
 διος Schw, καλίδιος libri, constanter || 9. εἰ δοκοῖ A || 11. τού-
 τω i || 15. 16. turbata. possis ἑβδ. ὡς κοινῇ συμφέρον vel sim.,
 ní participium aliquod velut μετενεχθέντες post ἔριδος omissum
 esse statuere malis || 20. ἐλαύνει i, bene

ἀρχου, ξίφος τε ὀρέγων τῷ Πομπηίῳ “κελεύω σοι” ἔφη
 “κἀγὼ καὶ ὄδε χωρεῖν ἐπὶ Καίσαρα ὑπὲρ τῆς πατρίδος·
 καὶ στρατιὰν ἐς τοῦτό σοι δίδομεν ἢ τε νῦν ἀμφὶ
 Καπύην ἢ τὴν ἄλλην Ἰταλίαν ἐστί, καὶ ὄσσην αὐτὸς
 ἐθέλοις ἄλλην καταλέγειν”. ὁ δ’ ὑπήκουε μὲν ὡς 5
 κελευόμενος πρὸς ὑπάτων, ἐπετίθει δ’ ὄμως “εἰ μὴ
 τι κρεῖσσον”, ἀπατῶν ἢ τεχνάζων καὶ τότε ἐς εὐπρέ-
 πειαν. Κουρίωνι δ’ οὐκ ἦν μὲν ὑπὲρ τὴν πόλιν ἐξ-
 ουσία τις (οὐδὲ γὰρ προϊέναι τῶν τειχῶν τοῖς δημάρ-
 χοις ἐφίεται), ὠλοφύρετο δ’ ἐν τῷ δήμῳ τὰ γιγνόμενα, 10
 καὶ τοὺς ὑπάτους ἠξίου κηρύσσειν μηδένα πῶ κατα-
 λέγοντι πείθεσθαι Πομπηίῳ. οὐδὲν δὲ ἀνύων, ἐπεὶ οἱ
 καὶ ὁ τῆς δημαρχίας χρόνος ἔληγε, δείσας ὑπὲρ ἑαυτοῦ
 καὶ ἀπογνοὺς ἔτι δύνασθαι βοηθεῖν τῷ Καίσαρι, κατὰ
 σπουδὴν ἐχώρει πρὸς αὐτόν. 15

32 ὁ δ’ ἄρτι τὸν ὠκεανὸν ἐκ Βρεττανῶν διεπεπλεύκει,
 καὶ ἀπὸ Κελτῶν τῶν ἀμφὶ τὸν Ῥήνον τὰ ὄρη τὰ Ἄλ-
 πεια διελθὼν σὺν πεντακισχιλίοις πεζοῖς καὶ ἵππεῦσι
 τριακοσίοις κατέβαινε ἐπὶ Ῥαβέννης, ἢ συναφῆς τε
 ἦν τῇ Ἰταλίᾳ καὶ τῆς Καίσαρος ἀρχῆς τελευταία. φιλο- 20
 φρονησάμενος δὲ τὸν Κουρίωνα καὶ χάριν ὑπὲρ τῶν
 γεγονότων ὁμολογήσας ἐσκόπει περὶ τῶν παρόντων.
 Κουρίωνι μὲν δὴ συγκαλεῖν ἐδόκει τὸν στρατὸν ἅπαντα
 ἦδη καὶ ἄγειν ἐπὶ Ῥώμης, Καίσαρι δ’ ἔτι πειραῖσθαι
 διαλύσεων. τοὺς οὖν φίλους ἐκέλευεν ὑπὲρ αὐτοῦ συμ- 25
 βῆναι, τὰ μὲν ἄλλα αὐτὸν ἔθνη καὶ στρατόπεδα ἀπο-

1. σὲ i || 3. τοῦτό σοι V, τοῦτο σοὶ A, vulgo || 5. ἐθέλειν V,
 ἐθέλεις, οἰς sup. vs. a m. 1, b || 10. τὰ γιγνόμενα] quae gesta
 fuerant C || 15. ἀνεχώρει i || 22. ἐσκόπει] coepit inquirere C ||
 25. ἐκέλευσεν i || αὐτοῦ*, αὐτοῦ vulgo

θήσεσθαι, μόνᾳ δ' ἔξειν δύο τέλη καὶ τὴν Ἰλλυρίδα
 μετὰ τῆς ἐντὸς Ἄλπεων Γαλατίας, ἕως ὕπατος ἀποδει-
 χθείη. καὶ Πομπηίῳ μὲν ἀρκεῖν ἐδόκει, κατακωλύον-
 των δὲ τῶν ὑπάτων ὁ Καῖσαρ ἐπέστειλλε τῇ βουλῇ,
 5 καὶ τὴν ἐπιστολὴν ὁ Κουρίων', τρισὶν ἡμέραις τρια-
 κοσίους ἐπὶ δισχιλίσι σταδίους διαδραμῶν, ἐπέδωκε
 τοῖς νέοις ὑπάτοις ἐσιοῦσιν ἐς τὸ βουλευτήριον τῇ
 νουμηνία τοῦ ἔτους. περιεῖχε δ' ἡ γραφὴ κατάλογόν
 τε σεμνὸν ὧν ἐξ ἀρχῆς ὁ Καῖσαρ ἐπεπράχει, καὶ πρό-
 10 κλησιν, ὅτι θέλοι Πομπηίῳ συναποθέσθαι, ἄρχοντας
 δ' ἔτι ἐκείνου οὔτε ἀποθήσεσθαι καὶ τιμωρὸς αὐτίκα
 τῇ τε πατρίδι καὶ ἑαυτῷ κατὰ τάχος ἀφίξεσθαι. ἐφ'
 ᾧ δὴ σφόδρα πάντες ἀνέκραγον, ὡς ἐπὶ πολέμου καταγ-
 γελία, διάδοχον εἶναι Λεύκιον Δομίτιον. καὶ ὁ Δομί-
 15 τιος εὐθύς ἐξῆει μετὰ τετρακισχιλίων ἐκ καταλόγου.
 Ἄντωνίου δὲ καὶ Κασσίου δημαρχοῦντοιν μετὰ Κου- 33
 ρίωνα, καὶ τὴν Κουρίωνος γνώμην ἐπαινοῦντοιν, ἡ
 βουλὴ φιλονεικότερον ἔτι τὴν Πομπηίου στρατιὰν φύ-
 λακα σφῶν ἠγοῦντο εἶναι, τὴν δὲ Καῖσαρος πολεμίαν.
 20 καὶ οἱ ὕπατοι, Μάρκελλός τε καὶ Λέντλος, ἐκέλευον
 τοῖς ἀμφὶ τὸν Ἄντωνιον ἐκστῆναι τοῦ συνεδρίου, μῆ
 τι καὶ δημαρχοῦντες ὁμῶς πάθοιεν ἀτοπώτερον. ἐνθα
 δὴ μέγα βοήσας ὁ Ἄντωνιος ἀνά τε ἔδραμε τῆς ἔδρας
 σὺν ὀργῇ, καὶ περὶ τῆς ἀρχῆς ἐπεθείλαζεν αὐτοῖς, ὡς

2. μετὰ τὴν ἐ. ἄ. γαλατίαν Β. ἠξίου ἀφεις τὰ ἄλλα πάντα
 τὴν ἐντὸς Ἄλπεων καὶ τὸ Ἰλλυρικὸν μετὰ δυεῖν ταγματῶν αὐτῷ
 δοθῆναι Plut. Caes. 31 || 4. ἐπέστειλλε] malim ἐπέστειλε || 6. δισ-
 χιλίοις conī. Schw, χιλίοις V, τρισχιλίοις ceteri, vulgo || δια-
 δραμῶν V, δραμῶν Ai, vulgo || 12. τε τῇ πατρίδι Oi, corr.
 Schw || 13. 14. post καταγγελία lacuna?* || 16. 17. impedita ora-
 tionis conformatio || 18. τὴν <μὲν>?* || 23. ἀνά τε ἔδραμε] cf.
 Stein ad Herod. II, 141

ἱερά καὶ ἄσυλος οὐσα ὑβρίζοιτο, καὶ περὶ σφῶν, ὅτι
 γνώμην ἐσφέροντες ἦν δοκοῦσι συνοίσειν, ἐξελαύνοντο
 σὺν ὕβρει, μήτε τινὰ σφαγὴν μήτε μύσος ἐργασάμενοι.
 ταῦτα δ' εἰπὼν ἐξέτρεχεν ὥσπερ ἔνθους, πολέμους καὶ
 σφαγὰς καὶ προγραφὰς καὶ φυγὰς καὶ δημεύσεις, καὶ 5
 ὅσα ἄλλα αὐτοῖς ἐμελλεν ἔσεσθαι, προθεσπίζων, ἀράς
 τε βαρείας τοῖς τούτων αἰτίοις ἐπαρώμενος. συνεξ-
 ἔθειον δ' αὐτῷ Κουρίων τε καὶ Κάσσιος· καὶ γάρ τις
 ἦδη στρατὸς ἐωρᾶτο ἐκ Πομπηίου περιστάμενος τὸ
 βουλευτήριον. οἶδε μὲν δὴ τάχει πολλῷ πρὸς Καίσαρα, 10
 νυκτὸς ἀντίκα, λαθόντες ἐχώρουν ἐπὶ ὀχήματος μι-
 σθωτοῦ, θεραπεύοντων ἐσθῆτας ἐνδύντες. καὶ αὐτοὺς
 ἐτι ὥδε ἔχοντας ὁ Καῖσαρ ἐπεδείκνυ τῷ στρατῷ, καὶ
 ἠρέθειζε λέγων ὅτι καὶ σφᾶς, τοσάδε ἐργασαμένους,
 ἠγοῦνται πολεμίους, καὶ τοιούσδε ἄνδρας, ὑπὲρ αὐτῶν 15
 τι φθειγξάμενους, οὕτως ἐξελαύνουσιν αἰσχρῶς.

34 ὁ μὲν δὴ πόλεμος ἐκατέρωθεν ἀνέωκτο καὶ ἐκεκή-
 ρηκετο ἤδη σαφῶς, ἣ δὲ βουλή νομίζουσα Καίσαρι τὸν
 στρατὸν ἀπὸ Κελτῶν σὺν χρόνῳ παρέσεσθαι, καὶ οὐ-
 ποτε αὐτὸν ὀρμήσειν ἐπὶ τηλικούτον ἔργον σὺν ὀλί- 20
 γοις, προσέτασσε Πομπηίῳ τρισκαίδεκα μυριάδας Ἰτα-
 λῶν ἀγείρειν, καὶ μάλιστα αὐτῶν τοὺς ἐστρατευμένους
 ὡς ἐμπειροπολέμους, ξενολογεῖν δὲ καὶ ἐκ τῶν περι-
 οίκων ἔθνῶν ὅσα ἄλκιμα. χρήματα δ' ἐς τὸν πόλεμον
 αὐτῷ τὰ τε κοινὰ πάντα ἀντίκα ἐψηφίζοντο, καὶ τὰ 25
 ἰδιωτικὰ σφῶν ἐπὶ τοῖς κοινοῖς, εἰ δεήσειεν, εἶναι

1. ἱερά τε καὶ V || 4. malim ταῦτ' εἰπὼν || 16. αἰσχρῶς Vi,
 ἐσφρῶς A¹ ex πικρῶς. fort. adnotatio marginalis est || 17. ἀνέ-
 ωκτό <τε>? || 21. 22. Θετταλῶν iC || 24. ὅσοι ἄλκιμοι vertit C ||
 26. σφῶν non vertit C, recte opinor. fort. verbum aliquod iu-
 bendi latet

στρατιωτικά. ἔς τε τὰς πόλεις ἐφ' ἕτερα περιέπεμπον
 σὺν τε ὀργῇ καὶ φιλονεικίᾳ, σπουδῆς οὐδὲν ἀπολεί-
 ποντες ὀξύτατης. ὁ δὲ Καῖσαρ ἐπὶ μὲν τὸν ἑαυτοῦ
 στρατὸν περιεπεπόμφει, χαίρων δ' αἰεὶ ταχυεργίας τε
 5 ἐκπλήξει καὶ φόβῳ τόλμης μᾶλλον ἢ παρασκευῆς δυνά-
 μει, μετὰ τῶν πεντακισχιλίων ἔγνω προεπιχειρεῖν το-
 σῶδε πολέμῳ καὶ φθάσαι τὰ εὐκαιρα τῆς Ἰταλίας. τοὺς 35
 οὖν λογαγοὺς αὐτῶν σὺν ὀλίγοις τοῖς μάλιστα εὐτολ-
 μοτάτοις, εἰρηνικῶς ἐσταλμένοις, προύπεμπεν ἐσελθεῖν
 10 ἐς Ἀρίμινον καὶ τὴν πόλιν ἄφνω καταλαβεῖν· ἢ δ'
 ἐστὶν Ἰταλίας πρώτη μετὰ τὴν Γαλατίαν. αὐτὸς δὲ
 περὶ ἐσπέραν, ὡς δὴ τὸ σῶμα ἐνοχλούμενος, ὑπεχώ-
 ρησε τοῦ συμποσίου, τοὺς φίλους ἀπολιπὼν ἔτι ἐστιᾶ-
 σθαι, καὶ ζεύγους ἐπιβάς ἤλαυνεν ἐς τὸ Ἀρίμινον,
 15 ἐπομένων οἱ τῶν ἵππέων ἐκ διαστήματος. δρόμῳ δ'
 ἔλθων ἐπὶ τὸν Ῥουβίκωνα ποταμὸν, ὃς ὀρίζει τὴν
 Ἰταλίαν, ἔστη τοῦ δρόμου, καὶ ἐς τὸ ρεῦμα ἀφορῶν
 περιεφέρετο τῇ γνώμῃ, λογιζόμενος ἕκαστα τῶν ἐσο-
 μένων κακῶν εἰ τόνδε τὸν ποταμὸν σὺν ὄπλοις περά-
 20 σειεν. καὶ πρὸς τοὺς παρόντας εἶπεν ἀνευεγκῶν " ἢ
 μὲν ἐπίσχεσις, ᾧ φίλοι, τῆσδε τῆς διαβάσεως ἐμοὶ κακῶν
 ἄρξει, ἢ δὲ διάβασις πᾶσιν ἀνθρώποις". καὶ εἰπὼν
 οἷά τις ἔνθους ἐπέρα σὺν ὀρμῇ, τὸ κοινὸν τότε

4. περιεπεπόμφει, περι sup. vs. a m. 1, V || 5. ἐκπλήξει O, καταπλήξει i, καὶ καταπλήξει A² in mg. cf. Plut. Caes. 32: ἐκπλήξειν γὰρ ἀπιστούμενος ῥᾶον || 8. οὖν O, μὲν i || 9. ἐσταλμένους;* || 10. ἀρίμνηνον O i, constanter fere || 10. 11. ἢδ' ἐστὶν V i || 17. ἔστη τοῦ δρόμου] cf. Krueg. ad Thuc. II, 91, 3. ἔσχετο δρόμου Plut. Caes. 32 || 18. περιεφέρετο τῇ γνώμῃ] περιφερόμενον τῷ μεγέθει τῶν τολμωμένων Plut. ib. || 19. κακῶν del.* αὐτὸς πρὸς ἑαυτὸν συλλογιζόμενος τὸ μέγεθος τοῦ τολμήματος Plut. Pomp. 60; 'reputans quantum moliretur' Suet. Caes. 81 || 22. εἰπὼν] ἀντίκα Nauckius

ἐπειπών "ὁ κύβος ἀνερρίφθω". δρόμῳ δ' ἐντεῦθεν ἐπιών Ἀρίμινόν τε αἶρεϊ περὶ ἔω, καὶ ἐς τὸ πρόσθεν ἐχώρει, φρούρια τοῖς ἐπικαίροις ἐφιστάς, καὶ τὰ ἐν ποσὶν ἢ βία χειρούμενος ἢ φιλανθρωπία. φυγαί τε καὶ μεταναστάσεις ἦσαν ἐκ πάντων χωρίων ὡς ἐν ἐκπλή- 5
ξει, καὶ δρόμος ἀσύντακτος μετ' οὐμωγῆς, τό τε ἀκριβῆς οὐκ εἰδότες, καὶ τὸν Καίσαρα νομίζοντες μετ' ἀκείρου στρατοῦ κατὰ κράτος ἐλαύνειν.

36 ὧν οἱ ὕπατοι πυνθανόμενοι, τὸν Πομπήιον οὐκ εἶων ἐπὶ τῆς ἑαυτοῦ γνώμης ἐμπειροπολέμως εὐστα- 10
θεῖν, ἀλλ' ἐξώτρυνον ἐκπηδᾶν ἐς τὴν Ἰταλίαν καὶ στρατολογεῖν ὡς τῆς πόλεως καταληφθησομένης αὐτίκα. ἢ τε ἄλλη βουλή, παρὰ δόξαν αὐτοῖς ὀξείας τῆς ἐσβολῆς τοῦ Καίσαρος γενομένης, ἐδεδοίκεσαν ἔτι ὄντες ἀπαράσκευοι, καὶ σὺν ἐκπλήξει μετενόουν οὐ δεξά- 15
μενοι τὰς Καίσαρος προκλήσεις, τότε νομίζοντες εἶναι δικαίας ὅτε σφᾶς ὁ φόβος ἐς τὸ εὐβουλον ἀπὸ τοῦ φιλονείκου μετέφερεν. τέρατά τε αὐτοῖς ἐπέπιπτε πολλὰ καὶ σημεῖα οὐράνια· αἷμά τε γὰρ ἔδοξεν ὁ θεὸς ὑσαι, καὶ ξόανα ἰδρῶσαι, καὶ κεραυνοὶ πεσεῖν ἐπὶ νεῶς 20
πολλούς, καὶ ἡμίονος τεκεῖν· ἄλλα τε πολλὰ δυσχερῆ προεσήμαινε τὴν ἐς αἶετ' τῆς πολιτείας ἀναίρεσίν τε καὶ μεταβολήν. εὐχαί δὲ ὡς ἐπὶ φοβεροῖς προυγρά-

1. ἐπειπών Bekk, εἰπών librī. ὑπειπών eadem in caussa Plut. Caes. 32 || *iacta alea est* C. 'ἀνερρίφθω κύβος (Menander Com. 4 p. 88) Plut. Caes. 32, Pomp. 60' Nauckius || 2. ἐπιών] προῖών? δρόμῳ τὸ λοιπὸν ἤδη χρώμενος Plut. Caes. 32 || 7. εἰδότες et νομίζοντες temptare noli || 10. ἐμπειροπολέμως mihi dubium. *consules neutiquam Pompeium belli expertem (sic) iuxta eorum sententiam in urbe residere uerum . . .* C. fort. fuit ἐπὶ τῆς ἑαυτοῦ γνώμης μένοντα ἐν τῇ πόλει εὐστ. || 13. αὐτῆς A || 18. ἐπέπιπτε, πι sup. vs. a m. 1, A, ἐπιπτε Vi || 23. εὐχαί τε?*

φοντο, καὶ ὁ δῆμος ἐν μνήμῃ τῶν Μαρίου καὶ Σύλλα
κακῶν γιγνόμενος ἐκεκράγει Καίσαρα καὶ Πομπήιον
ἀποθέσθαι τὰς δυναστείας ὡς ἐν τῷδε μόνῳ τοῦ πολέ-
μου λυθησομένου, Κικέρων δὲ καὶ πέμπειν ἐς Καί-
5 σαρα διαλλακτάς. ἀντιπραττόντων δ' ἐς ἅπαντα τῶν 37
ὑπάτων, Φαώνιος μὲν Πομπήιον ἐπισκώπτων τοῦ ποτὲ
λεχθέντος ὑπ' αὐτοῦ, παρεκάλει τὴν γῆν πατάξαι τῷ
ποδὶ καὶ τὰ στρατόπεδα ἐξ αὐτῆς ἀναγαγεῖν· ὁ δὲ
“ἔξετε” εἶπεν, “ἂν ἐπακολουθῆτέ μοι καὶ μὴ δεινὸν
10 ἠγγῆσθε τὴν Ῥώμην ἀπολιπεῖν, καὶ εἰ τὴν Ἰταλίαν ἐπὶ
τῇ Ῥώμῃ δεήσειεν”. οὐ γὰρ τὰ χωρία καὶ τὰ οἰκή-
ματα τὴν δύναμιν ἢ τὴν ἐλευθερίαν εἶναι τοῖς ἀνδρά-
σιν, ἀλλὰ τοὺς ἄνδρας, ὅπῃ ποτ' ἂν ᾧσιν, ἔχειν ταῦτα
σὺν ἑαυτοῖς· ἀμυνομένους δ' ἀναλήψεσθαι καὶ τὰ
15 οἰκήματα. ὁ μὲν δὴ τοσάδε εἰπὼν, καὶ ἀπειλήσας
τοῖς ἐπιμένουσιν εἰ φειδοῖ χωρίων ἢ κατασκευῆς ἀπο-
λελείφονται τῶν ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀγώνων, ἐξῆει
τῆς τε βουλῆς καὶ τῆς πόλεως ἀντίκα ἐς τὴν ἐν Καπύῃ
στρατιάν, καὶ οἱ ὑπατοὶ συνείποντο αὐτῷ· τοὺς ἄλλους
20 δ' ἀπορία τε ἐς πολὺν κατεῖχε, καὶ διενυκτέρευον ἐν τῷ
βουλευτηρίῳ μετ' ἀλλήλων. ἅμα δ' ἡμέρα τὸ πλεόν
ὄμως ἐξῆει, καὶ ἐδίωκε τὸν Πομπήιον.

ὁ δὲ Καῖσαρ ἐν Κορφινίῳ Λεύκιον Δομίτιον τὸν 38
ἐπιπεμφθέντα οἱ τῆς ἀρχῆς εἶναι διάδοχον καταλαβών,
25 οὐ πάντας ἀμφ' αὐτὸν ἔχοντα τοὺς τετρακισχιλίους,
ἐπολιόρκει· καὶ οἱ τὸ Κορφίνιον οἰκοῦντες φεύγοντα

1. τῶν <ἐπὶ> Μαρίου? * || 2. γιγνόμενος] γενόμεν.? * || 4. καὶ
<τότε> πέμπειν? * ni malis καὶ <Τύλλος>. cf. Plut. Pomp. 60 ||
10. ἠγγείσθε Vab || εἰ ante δεήσειεν collocat Nauckius || 16. τοῖς
ὑπομενοῦσιν? * || 19. τοὺς ἄλλους δ' AV, τοὺς δ' ἄλλους i, vulgo ||
23. τὸν om. i || 25. οὐ non vertit C || 26. οἱ τὸ Κορφίνιον οἰ-
κοῦντες] si sana, incompertum mihi unde fluxerint

τὸν Δομίτιον ἀμφὶ τὰς πύλας καταλαμβάνοντες τῷ Καί-
 σαρι προσήγαγον. ὃ δὲ τὴν μὲν στρατιὰν αὐτοῦ προσ-
 τιθεμένην οἱ προθύμως ἐδέχετο ἐς ἐρέθισμα τῶν
 ἄλλων, Δομίτιον δ' αὐτὸν ἀπαθῆ μετὰ τῶν ἑαυτοῦ
 χρημάτων μεθῆκεν ὅποι βούλοιο ἀπιέναι, ἐλπίσας μὲν ἴ-
 σως διὰ τὴν εὐποιάν παραμενεῖν, οὐ κωλύσας δ' ἐς
 Πομπήιον ἴοντα. γιγνομένων δὲ τούτων οὕτως ὀξέως,
 ὁ Πομπήιος ἐς Νουκερίαν ἐκ Κυπύης καὶ ἐκ Νουκερίας
 ἐς Βρεντέσιον ἠπείγετο, ὡς τὸν Ἴόνιον διαβαλῶν ἐς
 Ἕπειρον, καὶ τοῦ πολέμου τὴν παρασκευὴν συστήσων 10
 ἐν αὐτῇ. ἔθνεσί τε πᾶσι καὶ βασιλεῦσι καὶ πόλεσι
 καὶ στρατηγοῖς καὶ δυνάσταις ἔγραφε κατὰ σπουδὴν
 ὅ τι δύναίτο ἕκαστος ἐς τὸν πόλεμον συμφέρειν. καὶ
 τάδε μὲν ἀθρόως ἐγίνετο, ὃ δ' ἴδιος αὐτοῦ Πομπηίου
 στρατὸς ἦν ἐν Ἰβηρίᾳ, καὶ παρασκευῆς εἶχεν ὡς ὀρμή- 15
 σων ὅπη ποτ' ἂν αἱ χρεῖται καλῶσιν. αὐτὸς δ' ὁ Πομ-
 πήιος τῶν ἀμφ' αὐτὸν ἤδη τελῶν τὰ μὲν ἔδωκε τοῖς
 39 ὑπάτοις προαπάγειν ἐς Ἕπειρον ἐκ Βρεντεσίου, καὶ
 διέπλευσαν οἶδε ἀντίκα ἀσφαλῶς ἐς Δυρράχιον· ἦν
 Ἐπίδαμνόν τινες εἶναι νομίζουσι διὰ τοιάνδε ἄγνοιαν. 20
 βασιλεὺς τῶν τῆδε βαρβάρων, Ἐπίδαμνος, πόλιν ᾤκι-
 σεν ἐπὶ θαλάσσης καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ προσεῖπεν Ἐπίδαμνον.
 τούτου θυγατριδοῦς Δύρραχος, νομιζόμενος εἶναι Πο-

7. γενομένων a. *his igitur prospere gestis* C || 8. Νουκε-
 ρίαν] Λουκερίαν coní. Cluver. erroris originem explicavit Wachsmuth
 'de Luceria Apuliae urbe' progr. Lips. a. 1844 p. 7 sq. ||
 9. 10. διαβαλῶν ἐς ἤπειρον ἐλθεῖν καὶ V. *ut Ionio superato mari*
 (διαβαλῶν) *in Epirum pertransiret* C || 12. καὶ στρατηγοῖς
 καὶ δυνάσταις post πᾶσι collocata in i, vulgo || 16. ὅποι edidit
 Bekk || 18. προάγειν, in mg. ab al. m.: γρ. προαπάγειν προ-
 άγειν, V || 19 sq. cf. Drumann t. III p. 476 et Mommsen C. I. L.
 III, 1 p. 117 || 20. ἄγνοιαν] αἰτίαν Nauckius

σειδῶνος, ἐπίνειον ᾤκισε τῇ πόλει καὶ Δυρράχιον ὠνόμασεν. πολεμουμένῳ δ' ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν τῷδε τῷ Δυρράχῳ συνεμάχησεν ὁ Ἡρακλῆς ἐπὶ μέρει τῆς γῆς, ἐξ Ἐρυθρίας ἐπανιών· ὅθεν οἱ Δυρράχιοι τὸν Ἡρακλέα, ὡς μερίτην τῆς γῆς, οἰκιστὴν σφῶν τίθενται, οὐκ ἀρνούμενοι μὲν οὐδὲ τὸν Δύρραχον, φιλοτιμούμενοι δ' ὑπὲρ σφῶν ἐς τὸν Ἡρακλέα μᾶλλον ὡς ἐς θεόν. φασὶ δ' ἐν τῇ μάχῃ τῆδε Δυρράχου παῖδα Ἴόνιον ὑφ' Ἡρακλέους ἐξ ἀγνοίας ἀποθανεῖν, καὶ τὸν Ἡρακλέα τὸ σῶμα θάψαντα ἐμβαλεῖν ἐς τὸ πέλαγος, ἵνα ἐπώνυμον αὐτοῦ γένοιτο. χρόνῳ δὲ τῆς τε χώρας καὶ πόλεως κατασχεῖν Βρίγας ἐκ Φρυγῶν ἐπανελθόντας, καὶ Ταυλαντίους ἐπ' ἐκείνοις, Ἰλλυρικὸν ἔθνος, ἐπὶ δὲ τοῖς Ταυλαντίοις ἕτερον γένος Ἰλλυριῶν Λιβυρνούς, οἱ τὰ περίοικα ναυσὶ ταχείαις ἐλήζοντο· καὶ Λιβυρνίδας ἐντεῦθεν ἡγοῦνται Ῥωμαῖοι τὰς ναῦς τὰς ταχείας, ὧν ἄρα πρώτων ἐς πείραν ἦλθον. οἱ δ' ἐκ τῶν Λιβυρνωῶν ἐξελαθέντες ἀπὸ τοῦ Δυρραχίου, Κερκυραίους ἐπαγόμενοι θαλασσοκρατοῦντας ἐξέβαλον τοὺς Λιβυρνούς· καὶ αὐτοῖς οἱ Κερκυραῖοι σφετέρους ἐγκατέμιξαν οἰκήτορας, ὅθεν Ἑλληνικὸν εἶναι δοκεῖ τὸ ἐπίνειον. τὴν δ' ἐπίκλησιν ὡς οὐκ αἴσιον ἐναλλάξαντες οἱ Κερκυραῖοι καὶ τήνδε ἀπὸ τῆς ἄνω πόλεως Ἐπίδαμνον ἐκάλουν, καὶ Θουκυδίδης οὕτως ὠνόμαζεν· ἐκνικᾶ δ' ὅμως τὸ ὄνομα, καὶ Δυρράχιον κλήζεται.

1. ᾤκισε] ἐπώκισε? * portum urbi adiecit C || 4. ἐρυθρίας a, ἐρυθρίας b || 10. θάψαντα] 'tumulo facto', cf. Stein ad Herod. V, 8 || 12. καὶ <τῆς> πόλεως? * || φρύγας aC. cf. Zippel 'Illyrien' (Lips. 1877) p. 11 sq. || 14. λιβυρνούς Aa || 15. ναυσί*, νηυσὶ libri, || 17. πρώτον a || 18. ἀπὸ] ἐκ? * || 19. θαλασσοκρατοῦντας <τότε>? * sic Gelen quoque vertit || 24. ὠνόμαζεν] nominat C, bene || 25. exspectabas τὸ <παλαιὸν> ὄνομα

40 οἱ μὲν δὴ μετὰ τῶν ὑπάτων διεπεπλεύκεσαν ἐς τὸ
 Δυρράχιον, ὃ δὲ Πομπήιος τὸν ὑπόλοιπον στρατὸν ἐς
 τὸ Βρεντέσιον ἀγαγὼν τάς τε ναῦς ἀνέμενεν ἐπαν-
 ελθεῖν, αἱ τοὺς ὑπάτους διέφερον, καὶ τὸν Καίσαρα ἐπ-
 ελθόντα ἀπὸ <τῶν> τειχῶν ἠμύνετο, τὴν τε πόλιν δι- 5
 ετάφρευε, μέχρι καταπλεύσαντος αὐτῷ τοῦ στόλου περὶ
 δέιλῃν ἐσπέραν ἀπέπλευσε, τοὺς εὐτολμοτάτους ἐπὶ
 τῶν τειχῶν ὑπολιπών· οἱ καὶ αὐτοὶ νυκτὸς ἐρχομένης
 ἐξέπλεον οὐρίῳ πνεύματι.

καὶ Πομπήιος μὲν ὧδε μετὰ τοῦ στρατοῦ παντὸς 10
 ἐς Ἡπειρον, ἐκλιπὼν τὴν Ἰταλίαν, διεπέρα· ὁ δὲ Καίσαρ
 ἠπόρει μὲν ὅπη τραπεΐη καὶ ὄθεν ἄρξαιτο τοῦ πολέ-
 μου, τὴν ὁρμὴν πανταχόθεν οὔσαν ἐς τὸν Πομπήιον
 ὄρων, δείσας δὲ τοῦ Πομπηίου τὸν ἐν Ἰβηρίᾳ στρα-
 τὸν πολὺν τε ὄντα καὶ χρόνῳ γεγυμνασμένον, μή οἱ 15
 διώκοντι τὸν Πομπήιον κατόπιν ἐπιγένοιτο, τόνδε μὲν
 αὐτὸς ἔγνω προκαθελεῖν ἐς Ἰβηρίαν ἐλάσας, τὴν δὲ
 δύναμιν ἐς πέντ' ἐπιδιήρει. καὶ τοὺς μὲν ἐν τῷ Βρεντε-
 σίῳ τοὺς δ' ἐν Ἰδροῦντι κατέλιπε, τοὺς δ' ἐν Τάραντι,
 φύλακας εἶναι τῆς Ἰταλίας. ἑτέρους δ' ἔπεμπεν ἅμα 20
 Κοῖντῳ Ἰαλερίῳ, Σαρδῶ [τὴν] νῆσον καταλαβεῖν πυρο-
 φοροῦσαν· καὶ κατέλαβον. Ἀσίνιός τε Πολλίων ἐς Σι-
 κελίαν πεμφθεὶς, ἧς ἠγεῖτο Κάτων, πυνθανομένῳ τῷ
 Κάτωνι πότερα τῆς βουλῆς ἢ τοῦ δήμου δόγμα φέρων

3. ἄγων V || 5. τῶν addidi || 8. ἐρχομένης] ἀρχομένης b.
 θέρους ἐπελθόντος infra cap. 42, νυκτὸς ἐπελθούσης Herod. I,
 209 || 12. ὅποι V || 16. 17. τόνδε μὲν οὖν αὐτὸς i || 19. ἰδροῦντι V ||
 21. τὴν notavi || 22. ἀν καὶ κατέλαβον <ἀμαχι>* || πολλίων A,
 πολίων Vi, Πωλίων Bekk. ipsam rem, admodum quidem eam
 probabilem, Appianus et Plut. Cat. 58 ex scriptore aliquo Graeco
 qui ipsius Asinii commentarios sequebatur sumpsisse videntur.
 recte Thouret 'Leipz. Stud.' t. I p. 343

ἔς ἄλλοτριάν ἀρχὴν ἐμβάλλοι, ὧδε ἀπεκρίνατο "ὁ τῆς
 Ἰταλίας κρατῶν ἐπὶ ταῦτά με ἐπεμψεν". καὶ Κάτων
 μὲν τοσόνδε ἀποκρινάμενος, ὅτι φειδοῖ τῶν ὑπηκόων
 οὐκ ἐνταῦθα αὐτὸν ἀμυνεῖται, διέπλευσεν <ἔς Κέρκυ-
 5 ραν καὶ> ἐκ Κερκύρας ἐς Πομπήιον· ὁ δὲ Καῖσαρ ἐς 41
 Ῥώμην ἐπειχθεὶς τὸν τε δῆμον, ἐκ μνήμης τῶν ἐπὶ
 Σύλλα καὶ Μαρίου κακῶν πεφροκότα, ἐλπίσι καὶ ὑπο-
 σχέσεσι πολλαῖς ἀνελάμβανε, καὶ τοῖς ἐχθροῖς ἐνση-
 μαινόμενος φιλανθρωπίαν εἶπεν ὅτι καὶ Λεύκιον Δο-
 10 μίτιον ἐλὼν ἀπαθῆ μεθείη μετὰ τῶν χρημάτων. τὰ
 δὲ κλεῖθρα τῶν δημοσίων ταμείων ἐξέκοπτε, καὶ τῶν
 δημάρχων ἐνὶ Μετέλλῳ κωλύοντι θάνατον ἠπείλει. τῶν
 τε ἀψάυστων ἐκίνει χρημάτων, ἃ φασιν ἐπὶ Κελτοῖς
 πάλαι σὺν ἀρᾷ δημοσίᾳ τεθῆναι, μὴ σαλεύειν ἐς μη-
 15 δὲν εἰ μὴ Κελτικὸς πόλεμος ἐπίοι. ὁ δ' ἔφη Κελτοῦς
 αὐτὸς ἐς τὸ ἀσφαλέστατον ἐλὼν λελυκέναι τῇ πόλει
 τὴν ἀράν. Λέπιδον δὲ Αἰμίλιον ἐφίστη τῇ πόλει, καὶ
 τὸν δήμαρχον Μάρκον Ἀντώνιον τῇ Ἰταλίᾳ καὶ τῷ
 περὶ αὐτὴν στρατῷ. ἔς τε τὰ ἔξω, Κουρίωνα μὲν ἀντὶ
 20 Κάτωνος ἠρεῖτο ἠγεῖσθαι Σικελίας, Κόιντον δὲ Σαρ-
 δοῦς, καὶ ἐς τὴν Ἰλλυρίδα Γάιον Ἀντώνιον ἐπεμπε,
 καὶ τὴν ἐντὸς Ἀλπεων Γαλατίαν ἐπέτρεπε Δικινίῳ
 Κράσσῳ. ἐκέλευσε δὲ καὶ νεῶν στόλους δύο γίννε-
 σθαι κατὰ σπουδὴν, ἀμφὶ τε τὸν Ἰόνιον καὶ περὶ τὴν

1. ἀρχὴν om. i || 3. φειδοῖ τῶν ὑπηκόων] ἄλλης δὲ μείζο-
 νος ἐπερχομένης δυνάμεως οὐ βούλεσθαι τὴν νῆσον ἐμπολεμῶν
 ἀπολέσαι Plut. Cat. 53 || 4. 5. ἐς Κέρκυραν καὶ add. Davisius
 ad Caes. b. c. I, 30, 2. in Corcyram ad Pompeium enauigavit C ||
 5. ἐκ σικελίας, κερκύρας. suprascripto a m. 1, V || 12. ἐνὶ] an
 τινί;* || 13. ἐπὶ Κελτοῖς mihi dubia || 14. 15. ut . . . a nullo
 promerentur C, quasi σαλεύειν μηδὲνα legerit || 24. τὴν ad-
 didi ex V

Τυρρηνίαν· καὶ ναυάρχους αὐτοῖς ἔτι γιγνομένοις ἐπέστησεν Ὀρτήσιόν τε καὶ Δολοβέλλαν.

42 οὕτω κρατυνάμενος ὁ Καῖσαρ ἄβατον Πομπηίῳ γενέσθαι τὴν Ἰταλίαν, ἐς Ἰβηρίαν ἦει, ἔνθα Πετρηίῳ καὶ Ἀφρανίῳ τοῖς Πομπηίου στρατηγοῖς συμβαλὼν 5 ἦτον αὐτῶν ἐφέρετο τά γε πρῶτα, μετὰ δὲ ἀγχωμάλως ἀλλήλοις ἐπολέμουν ἀμφὶ πόλιν Ἰλέρτην. καὶ στρατοπεδεύων ὁ Καῖσαρ ἐπὶ κρημνῶν, ἐσιτολόγει διὰ γεφύρας τοῦ Σικόριος ποταμοῦ. χειμάρρου δ' ἄφνω τὴν γέφυραν καταβαλόντος, ἀνδρῶν τε πλῆθος ἀπο- 10 ληφθὲν ἐν τῇ περαίᾳ διέφθειραν οἱ περὶ τὸν Πετρήιον, καὶ ὁ Καῖσαρ αὐτὸς ἐμόχθει μετὰ τοῦ ἄλλου στρατοῦ κἄνυ καρτερῶς ὑπὸ τε δυσχωρίας καὶ ὑπὸ λιμοῦ καὶ χειμῶνος ἤδη καὶ πολεμίων, οὐδὲν τε ἀλλ' ἢ πολιορκίας ἔργον ἦν, μέχρι θέρους ἐπελθόντος ὁ μὲν Ἀφρά- 15 νιος καὶ ὁ Πετρήιος ἐς τὴν ἐντὸς Ἰβηρίαν ἐχώρουν, ἕτερον στρατὸν ἀθροίσουντες. καὶ ὁ Καῖσαρ αἰεὶ προλαμβάνων διατάφρευε τὰς παρόδους, καὶ ἐκώλυεν ἐς τὸ πρόσθεν ἵεναι, καὶ τι καὶ μέρος αὐτῶν, προπεμπόμενον ἐς στρατοπέδου κατάληψιν, ἐκνκλώσατο. οἱ 20 δὲ ἐπέθεσαν ταῖς κεφαλαῖς τὰς ἀσπίδας, ὅπερ ἐστὶ σύμβολον ἑαυτοῦς παραδιδόντων. καὶ ὁ Καῖσαρ οὔτε συνέλαβεν οὔτε κατηκόντισεν, ἀλλὰ μεθῆκεν ἀπαθεῖς ἐς τοὺς περὶ τὸν Ἀφράνιον ἀπιέναι, δημοκοπῶν ἐς τοὺς πανταχοῦ πολεμίους. ὅθεν ἐν ταῖς στρατοπε- 25 δαῖαις ἐπιμιξίαι τε ἐς ἀλλήλους ἐγίννοντο συνεχεῖς,

7. circa Plerdam C || 10. 11. ἀπολειφθὲν i, partem derelictam C, male || 16. καὶ πετρήιος V || 17. ἀθροίσαντες i || 18. τὰς διόδους i || 24. 25. omnifariam blanditiarum genere ad hostes usus C, i. e. δημ. ἐς τ. πολ. πανταχοῦ (vel πανταχῇ), bene

καὶ λόγοι περὶ συμβάσεων κατὰ τὸ πλῆθος. ἤδη δὲ 43
καὶ τῶν ἡγεμόνων Ἀφρανίῳ μὲν καὶ ἑτέροις ἐδόκει
τῆς Ἰβηρίας ἐκστῆναι Καίσαρι καὶ ἀπαθεῖς ἐς Πομ-
πήιον ἀπιέναι, Πετρήιος δὲ ἀντέλεγε, καὶ περιθέων
5 ἀνὰ τὸ στρατόπεδον ἔκτεινεν ὅσους εὐρίσκοι κατὰ τὴν
ἐπιμιξίαν τῶν Καίσαρος, τῶν τε ἰδίων ἡγεμόνων ἐν-
ισταμένον τινα αὐτοχειρὶ διεχρήσατο. ἐξ ὧν ἔτι μᾶλ-
λον ἀχθόμενοι τῷ σκυθραπῷ τοῦ Πετρηίου, ἐς τὸ
φιλάνθρωπον τοῦ Καίσαρος ἐτρέποντο ταῖς γνώμασι.
10 ἐπεὶ δὲ πού καὶ τὴν ὑδρείαν αὐτῶν προύλαβεν ὁ Καί-
σαρ, ἐν ἀμηχάνῳ γενόμενος ὁ Πετρήιος ἐς λόγους τῷ
Καίσαρι συνήει μετ' Ἀφρανίου, ἐφορώντων αὐτοὺς
τῶν στρατῶν ἑκατέρωθεν. καὶ συνέβησαν οἱ μὲν ἐκ-
στῆναι τῆς Ἰβηρίας τῷ Καίσαρι, ὁ δὲ Καίσαρ αὐτοὺς
15 ἀπαθεῖς ἐπὶ τὸν Ἰᾶρον ποταμὸν διαγαγεῖν, καὶ ἀπὸ
τοῦδε χωροῦντας ἐς Πομπήιον εἶναι. γενόμενος δ' ὁ
Καίσαρ ἐπὶ τοῦδε τοῦ ποταμοῦ, συνήγαγεν αὐτῶν ἐς
ἐπήκοον ὅσοι ἦσαν ἐκ τε Ῥώμης καὶ Ἰταλίας, καὶ ἐδη-
μηγόρησεν αὐτοὺς. "ὑμῶν, ὧ πολέμιοι (τῷδε γὰρ ἔτι τῷ
20 ῥήματι χρώμενος ἐναργεστέρην ὑμῖν τὴν ἐμαντοῦ γνώ-
μην ποιήσω), οὔτε τοὺς προπεμφθέντας ἐς τὴν κατά-
ληψιν τοῦ στρατοπέδου, οἱ σφᾶς ἐμοὶ παρέδοσαν,
διέφθειρα, οὔτε τὸν ἄλλον ὑμῶν στρατόν, λαβὼν τὰ
ὑδρεύματα, Πετρηίου ἐκ τῶν ἐμῶν τοὺς ὑπὲρ τὸν
25 Σίκοριν ποταμὸν ἀποληφθέντας προανελόντος. εἰ δὴ
τις ἔστι μοι παρ' ὑμῶν ὑπὲρ τούτων χάρις, φράζετε
αὐτὰ τοῖς Πομπηίου στρατιώταις ἅπασιν." τοσάδε εἰπὼν

1. τὸ om. V || 2. <τοῖς> ἑτέροις?* cf. Caes. b. c. I, 74 sq. ||
5. εὐρίσκει ab || 6. 7. ἐνισταμένων vertit C || 21. τὴν et 22. τοῦ
molesta || 24. ὑδρεύματα <ἀνεῖλον> vel sim.?? || 26. μοι om. VC

τούς μὲν ἀπέλυεν ἀπαθείς, αὐτὸς δὲ τῆς Ἰβηρίας ἀπέφαινεν ἠγεῖσθαι Κάσσιον Κόιντον.

44 καὶ τὰδε μὲν ἦν ἀμφὶ τὸν Καίσαρα, Λιβύης δὲ ἄραρος Ἄττιος ἐστρατήγει τῷ Πομπηίῳ, καὶ Ἰόβας ὁ τῶν Μαυρουσίων Νομάδων βασιλεὺς τῷ ἄραρῳ συν-⁵εμάχει. Κουρίων δ' ὑπὲρ Καίσαρος αὐτοῖς ἐκ Σικελίας ἐπέπλει δύο τέλεσι στρατοῦ καὶ ναυσὶ δώδεκα μακραῖς καὶ ὀλκάσι πολλαῖς. Ἰτύκη δὲ προσσχὼν ἐν μὲν τινὶ βραχεῖα περὶ αὐτὴν ἰππομαχίᾳ τρέπεται τινὰς τῶν Νομάδων ἰππέας, καὶ ὑπὸ τῆς στρατιᾶς ἐν τοῖς ¹⁰ὄπλοις ἔτι οὔσης αὐτοκράτωρ ὑπέστη προσαγορευθῆναι. ἔστι δὲ τιμὴ τοῖς στρατηγοῖς τόδε τὸ προσαγόρευμα παρὰ τῶν στρατῶν, καθάπερ αὐτοῖς ἐπιμαρτυρούντων ἀξίως σφῶν αὐτοκράτορας εἶναι· καὶ τήνδε τὴν τιμὴν οἱ στρατηγοὶ πάλαι μὲν ἐπὶ πᾶσι τοῖς μεγίστοις ἔργοις ¹⁵προσίεντο, νῦν δ' ὄρον εἶναι τῆδε τῆ εὐφημίᾳ πυνθά-νομαι τὸ μυρίους πεσεῖν. ἔτι δὲ τοῦ Κουρίωνος ἐπιπλέοντος ἐκ Σικελίας, οἱ ἐν τῇ Λιβύῃ, νομίσαντες αὐτὸν διὰ δοξοκοπίαν ἀμφὶ τὸν χάρακα τὸν Σκιπίωνος κατὰ δόξαν τῆς ἐκείνου μεγαλουργίας στρατοπεδεύσειν, ²⁰τὸ ὕδωρ ἐφάρμαξαν. καὶ ἐλπίδος οὐ διήμαρτον· ὃ τε γὰρ Κουρίων ἐστάθμευσεν ἐνταῦθα, καὶ ὁ στρατὸς εὐθὺς ἐνόσει, ποιῶσί τε τὸ βλέμμα ἀμαυρὸν ἦν ὥσπερ ἐν ὀμίχλῃ, καὶ ὕπνος ἐπεγίγνετο σὺν κάρῳ, μετὰ δ'

4. Ἄττιος Schw, ἀττιίδιος Oi, *Attilius* C || 5. *Maurusiorum et Numidarum rex* C || 6. a *Caesare ex Sicilia missus* C || 10. ἰππέων, ας sup. ων a m. 1, V || 14. ἀξίους coni. Musgr, inutiliter || αὐτοκράτορας εἶναι] *exspectabas ἠγεμόνας εἶναι vel ἠγεῖσθαι. de re v. Mommsen 'Staatsrecht' t. I² p. 121 sq. || 23. malim ἐνόσησε || οὐσί τε A, ποιῶσί τε b. totus locus mihi dubius || 24. ἐν κάρῳ i*

αὐτὸν ἔμετοι τροφῆς ποικίλοι καὶ σπασμὸς ὄλου τοῦ σώματος. ὧν δὴ χάριν ὁ Κουρίων παρ' αὐτὴν Ἰτύκην μετεστρατοπέδευε, δι' ἔλους ἰσχυροῦ τε καὶ μακροῦ τὸν στρατόν, ἀσθενῆ διὰ τὴν ἀρρωστίαν γεγυότα, ἄγων. ὡς δέ σφισιν ἡ νίκη Καίσαρος ἢ περὶ τὴν Ἰβηρίαν ἀπηγγέλθη, ἀνεθάρρησάν τε, καὶ παρετάξαντο παρὰ τὴν θάλασσαν ἐν βραχεῖ χωρίῳ. μάχης δὲ καρτερᾶς γενομένης Κουρίωνος μὲν εἰς ἀνὴρ ἔπεσεν, ἄφρου δὲ ἑξακόσιοι, καὶ κατετρώθησαν ἔτι πλείονες. Ἰόβα δ' ἐπιόντος δόξα ψευδῆς προσεπήδησεν, ἀμφὶ τὸν Βαγράδαν ποταμὸν οὐ πολὺ διεστῶτα ὑπεστροφέναι τὸν Ἰόβαν, πορθουμένης αὐτῷ τῆς ἀρχῆς ὑπὸ τῶν γειτόνων, Σαβούρραν στρατηγὸν σὺν ὀλίγοις ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ καταλιπόντα. καὶ τῷδε τῷ λόγῳ πίσυνος ὁ Κουρίων θέρους θερμοῦ περὶ τρίτην ὥραν ἡμέρας ἤγε τὸ κράτιστον τῆς στρατιᾶς ἐπὶ τὸν Σαβούρραν, ὁδὸν ψαμμώδη καὶ ἄνυδρον· εἰ γάρ τι καὶ νᾶμα χειμέριον ἦν, ἐξήραντο ὑπὸ τῆς φλογὸς τοῦ ἡλίου, καὶ ὁ ποταμὸς ὑπὸ τε Σαβούρρα καὶ ὑπ' αὐτοῦ παρόντος κατείχετο τοῦ βασιλέως. σφαλεῖς οὖν τῆς ἐλπίδος ὁ Κουρίων ἐς λόφους ἀνέδραμεν, ὑπὸ τε καμάτου καὶ πνίγους καὶ δίψης ἐνοχλούμενος. ὡς δὲ αὐτὸν κατείδον οὕτως ἔχοντα οἱ πολέμιοι, τὸν ποταμὸν ἐπέρων ἐς μάχην

1. αὐτὸν om. C, bene || 3. malim μετεστρατοπέδευσε || circa paludem magnam et profundam C || ἰσχυροῦ] δυσχεροῦς? * an γλίσχρον? * || τε i, γε AV || 5. ἄγων] ἀγαγών? * || 10. προσεπήδησεν a, προσεπήδησεν AVb, quod fort. teneri potest, προσέπεσεν omi. Musgr, προσφοίτησεν Nauckius || 10. 11. p. 731, 12 βαρβάδαν Oi, Bragadam C, corr. Gelen || 11. 12. τὸν Ἰόβαν fort. spuria || 12. αὐτῷ i, αὐτοῦ AV || 13. 16. 19. σαβούρραν V || 15. ἡμέρας om. A || 18. post ἡλίου add. C: squalabant omnia circum loca || 19. παρόντος molestum || 23. μὲν post τὸν omisi cum AV

ἔσκευασμένοι· καὶ ὁ Κουρίων κατέβαινε ἀφρόνως μάλα καὶ καταφρονητικῶς, ἀσθενῆ τὸν στρατὸν ἄγων. κυκλωσαμένων δ' αὐτὸν τῶν Νομάδων ἰππέων ἐπὶ μὲν τινα χρόνον ὑπεχώρει καὶ ἐς βραχὺ συνεστέλλετο, ἐνοχλούμενος δὲ ἀνέφευγεν αὐθις ἐς τοὺς λόφους. Ἀσίνιος⁵ μὲν δὴ Πολλίων ἀρχομένου τοῦ κακοῦ διέφυγεν ἐπὶ τὸ ἐν Ἰτύκῃ στρατόπεδον σὺν ὀλίγοις, μή τις ἐξ Ἐάρου γένοιτο πρὸς τὴν δόξαν τῆς ἐνταῦθα κακοπραγίας ἐπίθεσις· Κουρίων δὲ φιλοκινδύνως μαχόμενος σὺν ἅπασιν τοῖς παροῦσιν ἔπεσεν, ὡς ἐπὶ τῷ Πολλίῳι μη-¹⁰ δένα ἄλλον ἐπανελθεῖν ἐς Ἰτύκην.

τοιοῦτο μὲν δὴ τὸ τέλος τῆς ἀμφὶ τὸν Βαγράδαν ποταμὸν μάχης ἐγένετο, καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ Κουρίωνος⁴⁶ ἀποτμηθεῖσα ἐς Ἰόβαν ἐφέρετο· ἐν δὲ τῷ περὶ τὴν Ἰτύκην στρατοπέδῳ τοῦ κακοῦ φανεροῦ γενομένου,¹⁵ Φλάμμας μὲν ὁ ναύαρχος αὐτίκα ἔφευγεν αὐτῷ στόλῳ, πρὶν τινα τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ἀναλαβεῖν, Ἀσίνιος δ' ἐς τοὺς παρορμοῦντας ἐμπόρους ἀκατίῳ διαπλεύσας εἶδειτο αὐτῶν ἐπιπλεῦσαι τε καὶ τὸν στρατὸν ἀναλαβεῖν. καὶ τινες ἐς τοῦτο νυκτὸς ἐπέπλευσαν, ἀθρόων δ' ἐσβαι-²⁰ νόντων ἐκείνων τὰ τε σκάφη κατεδύετο, καὶ τῶν ἀναχθέντων οἱ ἔμποροι τοὺς πολλοὺς χρήματα φέροντας

2. καταφρονητικῶς V, καταφρονικῶς A, ἀφρονικῶς iC || ἄγων] ἔχων? * || 5. ἀσίνιος Ab || 6. πολλίων V, const. || 12. τὸ del.? * || 16. Flameas C || malim ἔφυγεν || 17. Ἀσίνιος — 19. ἀναλαβεῖν om. O, hab. iC. de re v. Caesar b. c. II, 43 Asinii ne hoc quidem loco memor || 18. παρορμοῦντας] discedentes C || 20. ἐς τοῦτον B, νυκτὸς ἐς τούτου b || ἀθρόων BVd, ἀθρόως ab, ἀθρό (sic) A || 21. exspectabas τῶν τε σκαφῶν τινὰ vel, si males, τινὰ τε σκάφη. 'ut multitudine atque onere nonnulli (lenunculi) deprimerentur' Caes. II, 43, 4 || 22. τοὺς πολλοὺς] multosque C. difficilis optio

ἔνεκα τῶν χρημάτων ἐς τὴν θάλασσαν ἐρρίπτουν. καὶ
 τάδε μὲν ἦν ἀμφὶ τοὺς ἀναχθέντας, ἕτερα δ' ἐν τῇ γῆ,
 νυκτὸς ἔτι, περὶ τοὺς ὑπολειφθέντας ἐγίγνετο ὅμοια.
 καὶ μεθ' ἡμέραν οἳ μὲν τῷ Ἰάρω σφᾶς παρέδοσαν, ὁ
 5 δὲ Ἰόβας ἐπελθὼν περιέστησεν αὐτοὺς περὶ τὸ τεῖχος
 καὶ ὡς λείψανα τῆς ἑαυτοῦ νίκης κατηκόντισεν, οὐδέν
 τι φροντίσας οὐδὲ Ἰάρου παρακαλοῦντος. οὕτω μὲν
 δὴ τὰ σὺν Κουρίωνι ἐς Λιβύην ἐπιπλεύσαντα Ῥωμαίων
 δύο τέλη διώλετο ἅπαντα, καὶ ὅσοι μετ' αὐτῶν ἦσαν
 10 ἵππεῖς τε καὶ ψιλοὶ καὶ ὑπηρέται τοῦ στρατοῦ. Ἰόβας
 δ' ἐς τὰ οἰκεῖα ἀνέστρεψε, μέγιστον ἔργον τότε Πομ-
 πηίῳ καταλογιζόμενος.

καὶ τῶν αὐτῶν ἡμερῶν Ἀντώνιος τε περὶ τὴν Ἰλλυ- 47
 ρίδα ἠττάτο ὑπὸ Ὀκτασίου Πομπηίῳ στρατηγοῦντος,
 15 καὶ στρατιᾶ Καίσαρος ἄλλη περὶ Πλακεντίαν στασιάζ-
 σασα τῶν ἀρχόντων κατεβόησεν, ὡς ἐν τε τῇ στρατείᾳ
 βραδύνοντες καὶ τὰς πέντε μνᾶς οὐ λαβόντες, ἦν τινα
 δωρεὰν αὐτοῖς ὁ Καῖσαρ ἔτι περὶ Βρεντέσιον ὑπέσχητο.
 ὧν ὁ Καῖσαρ πνυθόμενος ἐκ Μασσαλίας ἐς Πλακεντίαν
 20 ἠπείγετο συντόνως, καὶ ἐς ἔτι στασιάζοντας ἐπελθὼν
 ἔλεγεν ὧδε. "τάχει μὲν ὅσῳ περὶ ἕκαστα χρῶμαι, σύν-
 ιστέ μοι· βραδύνει δ' ὁ πόλεμος οὐ δι' ἡμᾶς ἀλλὰ διὰ

1. ἔνεκα τῶν χρημάτων spuria? * || 2. ἦν om. A || 2 sq. ἕτερα δ' ἐν τῇ γῆ, μεθ' ἡμέραν, περὶ . . . ὅμοια. καὶ <γάρ> οἳ μὲν νυκτὸς ἔτι τῷ . . . ? * cf. Caes. II, 44 || 5. περὶ O, ἐπὶ i, ὑπὸ conī. Musgr || 9. ἅπαντα om. iC || 14. δολοβέλλα ante πομπηίῳ libri, del. Schw. possis: ἠττάτο Δολοβέλλα <ἐπικουρῶν> ὑπὸ Ὀκτασίου. Cass. D. 41, 40, 2: Γάιον Ἀντώνιον ἐπαμῦναι οἱ (Δολοβέλλα) ἐθελήσαντα . . . || 16. 17. ὡς ἐν τε τῇ στρ. βραδ.] cf. cap. 92: ὡς οὔτε τὰ ἐπηγγελμένα σφίσι . . λαβόντες οὔτε ἐννόμως ἔτι βραδύνοντες ἐν τῇ στρατείᾳ || 18. Βρεντέσιον <ῶν>? * cum Brundisii adesset C || ὑπέσχετο AV || 20. συντόνως Schw, συντόμως Oi, vulgo || 21. 22. τάχει — μοι] quid hoc malè esse dicam

τοὺς πολεμίους ὑποφεύγοντας ἡμᾶς. ὑμεῖς δ' ἐν τε Γαλατία πολλὰ τῆς ἐμῆς ἀρχῆς ὀνόμενοι, καὶ ἐς τόνδε τὸν πόλεμον ὄλον, οὐκ ἐς μέρος αὐτοῦ μοι συνομόσαντες, ἐν μέσοις ἔργοις ἡμᾶς ἀπολείπετε, καὶ τοῖς ἄρχουσιν ἐπανίστασθε, καὶ προστάττειν ἀξιοῦτε παρ' ὧν χρῆ 5 προστάγματα λαμβάνειν. μαρτυράμενος οὖν ἐμαυτὸν τῆς ἐς ὑμᾶς μέχρι δεῦρο φιλοτιμίας, χρήσομαι τῷ πατρίῳ νόμῳ, καὶ τοῦ ἐνάτου τέλους, ἐπειδὴ μάλιστα τῆς στάσεως κατήρξε, τὸ δέκατον διακληρώσω θανεῖν." θρήνου δὲ ἀθρόως ἐξ ἅπαντος τοῦ τέλους γενομένου, 10 οἱ μὲν ἄρχοντες αὐτοῦ προσπεσόντες ἰκέτευον, ὁ δὲ Καῖσαρ μόλις τε καὶ κατ' ὀλίγον ἐνδιδούς ἐς τοσοῦτον ὅμως ὑφῆκεν ὡς ἑκατὸν καὶ εἴκοσι μόνους, οἳ κατάρξαι μάλιστα ἐδόκουν, διακληρῶσαι, καὶ δώδεκα αὐτῶν τοὺς λαχόντας ἀνελεῖν. τῶν δὲ δώδεκα τῶνδε ἐφάνη 15 τις οὐδ' ἐπιδημῶν ὅτε ἡ στάσις ἐγίνετο· καὶ ὁ Καῖσαρ τὸν ἐμφήναντα λοχαγὸν ἐκτεινεν ἀντ' αὐτοῦ.

48 ἡ μὲν δὴ περὶ Πλακεντίαν στάσις οὕτως ἐλέλυτο, ὁ δὲ Καῖσαρ ἐς Ῥώμην παρῆλθε, καὶ αὐτὸν ὁ δῆμος πεφρικῶς ἤρειτο δικτάτορα, οὔτε τι τῆς βουλῆς ψηφι- 20 ζομένης οὔτε προχειροτονοῦντος ἄρχοντος. ὁ δέ, εἴτε παραιτησάμενος τὴν ἀρχὴν ὡς ἐπίφθονον εἴτε οὐ χρήζων, ἄρξας ἐπὶ ἔνδεκα μόνους ἡμέρας (ὧδε γάρ τισι δοκεῖ) ὑπάτους ἐς τὸ μέλλον ἀπέφηνεν ἑαυτὸν τε καὶ Πόπλιον Ἰσαυρικόν. ἠγεμόνας τε ἐς τὰ ἔθνη περι- 25

milités: ad quaecunque uestra opera necesse est? statim mihi insurgitis C || 7. φιλοτιμίας] cf. Suet. Caes. 67 || 7. 8. πετρίῳ i, et C (Petrei leges imitabor) || 11. αὐτοῦ] αὐτῷ?* || 18. ἐλύετο V, male || 19. 20. καὶ αὐτὸν τοῦ δήμου πεφρικώτος vertit C || 22. παραιτησόμενος vertit C || 25. Πούπλιον Schw, πομπήιον libri. Σεργίλιον vulgo ex Gelenii em.

ἐπεμπεν ἢ ἐνήλλαττεν, ἐφ' ἑαυτοῦ καταλέγων, ἐς μὲν
 Ἰβηρίαν Μάρκον Λέπιδον, ἐς δὲ Σικελίαν Αὐλον Ἀλ-
 βίνον, ἐς δὲ Σαρδῶ Σέξτον Πεδουκαῖον, ἐς δὲ τὴν
 νεόληπτον Γαλατίαν Δέκμον Βροῦτον. τῷ δὲ δήμῳ
 5 λιμώττοντι σῖτον ἐπέδωκε, καὶ τοὺς φυγάδας δεομένῳ
 καταγαγεῖν συνεχώρησε, χωρὶς Μίλωνος. αἰτοῦσι δ'
 αὐτοῖς καὶ χρεῶν ἀποκοπὰς διὰ τε πολέμους καὶ στά-
 σεις καὶ τὴν ἐκ τῶνδε τοῖς πιπρασκομένοις ἐποῦσαν
 εὐωνίαν, τὰς μὲν ἀποκοπὰς οὐκ ἔδωκε, τιμητὰς δὲ τῶν
 10 ὠνίων ἀπέφηεν ὧν ἔδει τοὺς χρήστας τοῖς δανείσασιν
 ἀντὶ τῶν χρημάτων διδόναι. καὶ τάδε πράξας, περὶ
 χειμερίους τροπὰς περιέπεμπε τὸν στρατὸν ἀπαντᾶν ἐς
 τὸ Βρεντέσιον, αὐτὸς τε ἐξῆει Δεκεμβρίου μηνὸς Ῥω-
 μαίοις ὄντος, οὐκ ἀναμείνας οὐδὲ τῆς ἀρχῆς ἔνεκα τὴν
 15 νουμηνίαν τοῦ ἔτους πλησιάζουσιν. ὁ δὲ δῆμος εἶπετο
 παρακαλῶν συμβῆναι Πομπηίῳ· οὐ γὰρ ἄδηλον ἦν ἐς
 μοναρχίαν τὸν νικῶντα τρέψεσθαι.

καὶ ὃ μὲν ᾧδευεν οὐδὲν ἐλλείπων δυνατῆς ἐπέξεως,
 ὁ δὲ Πομπήιος πάντα τὸν χρόνον τόνδε ναῦς ἐποιεῖτο, 49
 20 καὶ στρατὸν αἰεὶ πλείονα καὶ χρήματα συνῆγε, καὶ τὰς
 ἐν τῷ Ἰουίῳ Καίσαρος τεσσαράκοντα ναῦς ἐλὼν ἐφύ-
 λασσεν αὐτοῦ τὸν διάπλουν, τὸν τε στρατὸν ἐγύμναζε,
 συντρέχων καὶ συνιππεύων καὶ παντὸς ἐξάρχων πόνου
 παρ' ἡλικίαν· ὅθεν αὐτῷ ῥαδίως εὐνοιά τε ἦν, καὶ
 25 συνέθεον ἐπὶ τὰ γυμνάσια Πομπηίου πάντες ὡς ἐπὶ

2. 3. Ἀλβίνον] Ἀλλιῆνον Borghesi t. VII p. 296 (epist. a. 1839),
 valde probabiliter, itemque Mommsen C. I. L. I p. 451 et Hoelzl
 'fast. praet.' p. 75 sq. contra Ἀλβίνον tenet Willems 'le sénat'
 t. I p. 471, 117. || 6. καταγαγεῖν om. C: *exules deprecantibus* . . .
concessit || 7. διὰ τε — 9. ἀποκοπὰς om. V || 10. ὧν Schw, οἷς libri.
 cf. Caes. b. c. III, 1, 2 || 13. αὐτὸς δ' V || δεκεμβρίου AV || 16.
 17. *monarchiam sibi desumpturum esse* C || 25. Πομπηίου om. C

θέαν. ἦν δ' ἐς τότε Καίσαρι μὲν δέκα τέλη πεζῶν,
 καὶ Κελτῶν ἵππεις μύριοι, Πομπηίῳ δὲ πέντε μὲν ἐξ
 Ἰταλίας, μεθ' ὧν τὸν Ἰόνιον διεπεπλεύκει, καὶ τούτοις
 ὅσοι συνετάσσοντο ἵππεις, ἐκ δὲ Παρθυαίων δύο, τῶν
 σὺν Κράσσῳ πεπολεμηκότων τὰ ὑπόλοιπα, καὶ τι μέ- 5
 ρος ἄλλο τῶν ἐς Αἴγυπτον ἐσβαλόντων μετὰ Γαβινίου,
 σύμπαντα ἀνδρῶν Ἰταλῶν ἑνδεκα τέλη καὶ ἵππεις ἀμφὶ
 τοὺς ἑπτακισχιλίους. σύμμαχοι δ' ἐξ Ἰωνίας τε καὶ
 Μακεδονίας καὶ Πελοποννήσου καὶ Βοιωτίας, τοξόται
 τε Κρήτες καὶ σφενδονῆται Θρᾶκες, καὶ ὅσοι περὶ τὸν 10
 Πόντον βέλεσι χρῶνται, ἵππεις τέ τινες Κελτῶν, καὶ
 ἐκ Γαλατίας ἕτεροι τῆς ἐφάσ, Κομμαγηνοί τε ὑπ' Ἀν-
 τιόχου πεμφθέντες καὶ Κίλικες καὶ Καππαδόκαι, καὶ
 ἐκ τῆς βραχυτέρας Ἀρμενίας τινές, καὶ Παμφύλιοι καὶ
 Πισίδαί. ὧν οὐχ ἅπασιν ἐς μάχας, ἀλλ' ἐς φρούρια 15
 καὶ ταφρείας καὶ τὴν ἄλλην ὑπηρεσίαν τοῦ Ἰταλικοῦ
 στρατοῦ χρῆσθαι διενοεῖτο, ἵνα μηδένα τῶν Ἰταλῶν
 τοῦ πολέμου περισπῶη. καὶ τάδε μὲν ἦν αὐτῷ τὰ
 πεζά, νῆες δὲ μακρὰι μὲν ἐντελεῖς τοῖς πληρώμασιν
 ἑξακόσιαι, καὶ τούτων ἐς ἑκατὸν Ῥωμαίων ἐπιβατῶν, 20
 αἱ καὶ μάλιστα προύχειν ἐδόκουν, πολὺ δὲ ὀλκᾶδων
 καὶ σκευοφόρων ἄλλο πλῆθος. ναύαρχοί τε πολλοὶ
 κατὰ μέρη, καὶ ἐπ' αὐτοῖς Μάρκος Βύβλος.

2. μύριοι] in numero recte offendit Drumann t. III p. 483 ||
 3. μεθ' ὧν Musgr, et ita ut vid. C, δι' ὧν Oi, vulgo || 7. un-
 decim legionum ut numerus efficeretur, adiciendum aliquid recte
 putavit Schw. neque locum probabiliter expedivit Drumann t.
 III p. 478. denique ne ἑννέα quidem pro ἑνδεκα si ex Caes.
 III, 4, 1 scribas, dubitatio omnis tollitur || 15. ὧν suspectum
 Nauckio || 16. καὶ ταφρείας om. V || 18. τάδε] τοςάδε? * || 20.
 τούτων] τούτοις Musgr, perperam, sed locus vix sanus || 23. βου-
 βίνος Oi, Bubius C, corr. Rutgers

ὡς δέ οἱ πάντα ἦν ἔτοιμα, συναγαγὼν ὅσοι τε ἦσαν 50
 ἀπὸ τῆς βουλῆς καὶ ἀπὸ τῶν καλουμένων ἱππέων, καὶ
 τὸν στρατὸν ἅπαντα ἐς ἐπήκοον, ἔλεξεν ὧδε. “ καὶ
 Ἀθηναῖοι τὴν πόλιν ἐξέλιπον, ὧ ἄνδρες, ὑπὲρ ἐλευθε-
 5 ρίας τοῖς ἐπιούσι πολεμοῦντες, οὐ τὰ οἰκήματα πόλιν
 ἀλλὰ τοὺς ἄνδρας εἶναι νομίζοντες· καὶ τότε πράξαντες
 ὀξέως αὐτὴν ἀνέλαβόν τε καὶ εὐκλεεστέραν ἀπέφηναν·
 καὶ ἡμῶν αὐτῶν οἱ πρόγονοι Κελτῶν ἐπιόντων ἐξέλι-
 πον τὸ ἄστυ, καὶ αὐτὸ ἀνεσώσατο ἐξ Ἀρδεατῶν Κάμιλ-
 10 λος ὀρμώμενος. πάντες τε οἱ εὖ φρονοῦντες τὴν ἐλευ-
 θερίαν, ὅπη ποτ’ ἂν ὦσιν, ἠγοῦνται πατρίδα. ἰ καὶ
 ἡμεῖς ἐνθυμούμενοι δεῦρο διεπλεύσαμεν, οὐ τὴν πα-
 τρίδα ἐκλιπόντες, ἀλλ’ ὑπὲρ αὐτῆς παρασκευασόμενοί
 τε καλῶς ἐνθάδε, καὶ ἀμυνοῦμενοι τὸν ἐκ πολλοῦ μὲν
 15 ἐπιβουλεύοντα αὐτῇ, διὰ δὲ τοὺς δωροδοκοῦντας τὴν
 Ἰταλίαν ἄφνω καταλαβόντα. ὃν ὑμεῖς μὲν ἐψηφίσασθε
 εἶναι πολέμιον, ὃ δὲ καὶ νῦν ἡγεμόνας ἐς τὰ ἔθνη τὰ
 ὑμέτερα περιπέμπει, καὶ τῇ πόλει τινὰς ἐφίστησι, καὶ
 ἑτέρους ἀνὰ τὴν Ἰταλίαν· τοσῆδε τόλμη τὸν δῆμον
 20 ἀφαιρεῖται τὴν ἡγεμονίαν. καὶ εἰ τάδε πολεμῶν ἔτι
 καὶ δεδιῶς καὶ δίκην σὺν θεῷ δώσων ἐξεργάζεται, τί
 χρὴ νικήσαντα προσδοκᾶν ἐκλείψειν ὠμότητος ἢ βίας;
 καὶ τάδε πράττοντι κατὰ τῆς πατρίδος σύνεισί τινες
 ἐωνημένοι χρημάτων ὧν ἐκεῖνος ἀπὸ τῆς ἡμετέρας
 25 Γαλατίας πεπόρισται, δουλεύειν ἀντὶ τῆς πρὸς αὐτὸν
 ἐκεῖνον ἰσονομίας αἰρούμενοι. ἐγὼ δ’ οὐκ ἐξέλιπον, 51

3. ἐς ἐπήκοον <καλέσας> vel sim.?* cf. ad p. 81, 25 ||
 9. Ἀρδεατῶν Musgr, ἀρδεάτου Οἱ, ex ardea C || 11. ὃ] ἀ?* ||
 18. παρασκευασάμενοί τε V || 14. Caesarem ante τὸν add. C || 18.
 ἡμέτερα a b C || 24. ὑμετέρας i || 25. δουλεύειν] δουλείαν Nauckius

οὐδ' ἂν ἐκλίπομι, τὸν μεθ' ὑμῶν καὶ ὑπὲρ ὑμῶν ἀγῶνα, ἀλλὰ καὶ στρατιώτην ἑμαυτὸν ὑμῖν καὶ στρατηγὸν ἐπιδίδωμι, καὶ εἴ τις ἔστι μοι πολέμων ἐμπειρία καὶ τύχη ἀηττήτῳ μέχρι νῦν γενομένῳ, καὶ τάδε μοι πάντα τοὺς θεοὺς ἐς τὰ παρόντα συνενεγκεῖν εὐχομαι,⁵ καὶ γενέσθαι τῇ πατρίδι κινδυνευούσῃ, καθὰ καὶ περιτωμένη τὴν ἡγεμονίαν, αἴσιος. θαρρεῖν δὲ χρὴ τοῖς τε θεοῖς καὶ αὐτῷ τῷ λογισμῷ τοῦ πολέμου, καλὴν καὶ δικαίαν ἔχοντι φιλοτιμίαν ὑπὲρ πατρίου πολιτείας, ἐπὶ δὲ τούτῳ, τῷ πλήθει τῆς παρασκευῆς, τῷ τε νῦν¹⁰ ὄντι ἡμῖν κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, καὶ τῷ γιγνομένῳ τε αἰεὶ καὶ προσεσομένῳ μᾶλλον ἐπειδὴ τῶν ἔργων ἀψώμεθα. ὅσα γὰρ εἰπεῖν ἐπὶ τὴν ἕω καὶ τὸν Εὐξείνου πόντου ἔθνη, πάντα, ἑλληνικά τε καὶ βάρβαρα, ἡμῖν σύνεστι· καὶ βασιλεῖς ὅσοι Ῥωμαίοις ἢ¹⁵ ἐμοὶ φίλοι, στρατιὰν καὶ βέλη καὶ ἀγορὰν καὶ τὴν ἄλλην παρασκευὴν χορηγοῦσιν. ἴτε οὖν ἐπὶ τὸ ἔργον ἀξίως τῆς τε πατρίδος καὶ ὑμῶν αὐτῶν καὶ ἐμοῦ, καὶ τῆς Καίσαρος ὕβρεως μνημονεύοντες, καὶ ὀξέως ἐς τὰ παραγγελλόμενα χωροῦντες.”²⁰

52 ὁ μὲν ὧδε εἶπεν, ὁ δὲ στρατὸς ἅπας, καὶ ὅσοι ἦσαν ἀμφ' αὐτὸν ἀπὸ τῆς βουλῆς, πολὺ καὶ γνωριμώτατον πλῆθος, ἠὺφήμουν ὁμοῦ καὶ ἐκέλευον ἄγειν ἐφ' ὅ τι χρήζοι. ὁ δὲ (ἠγεῖτο γάρ, δυσχεροῦς ἔτι τῆς

1. οὐδ' Bekk, οὐτ' Oi || 2. fort. expressa ex Sall. Cat. 20, 16: 'vel imperatore vel milite me utimini' || 3. μοι om. AV || 9. ἔχοντος dubitanter conii. Steph || <τῆς> πατρίου πολ.* || 10. τούτῳ] τούτοις?* || 13. εἰπεῖν <ἔστι> Musgr, <ὡς> εἰπεῖν Steph, ut sic dixerim C. fort. <ὡς> εἰπεῖν post πάντα transponenda || 14. ἔθνη om. A || 22. ex senatorio equestrique ordine C, bene || 23. ἄγειν <σφᾶς>?*

ῶρας οὔσης καὶ τῆς θαλάσσης ἀλιμένου, μετὰ χειμῶνα ἐπιπλευσεῖσθαι τὸν Καίσαρα, ὑπατόν τε ὄντα τὴν ἀρχὴν ἐν τοσῶδε διαθήσεσθαι) τοῖς μὲν ναυάρχοις προσέταττεν ἐπιτηρεῖν τὴν θάλασσαν, τὸν δὲ στρατὸν ἐς
 5 χειμασίαν ἐπιδηῖρει, καὶ περιέπεμπεν ἐς τε Θεσσαλίαν καὶ Μακεδονίαν.

καὶ Πομπήιος μὲν οὕτω τοῦ μέλλοντος ἀμελῶς ἐτεκμαίρετο, ὁ δὲ Καῖσαρ, ὥς μοι προείρητο, περὶ χειμερίους τροπὰς ἐς τὸ Βρεντέσιον ἠπέιγετο, νομίζων τῷ
 10 ἀδοκίῳ μάλιστα ἐκπλήξειν τοὺς πολεμίους. οὔτε δὲ ἀγορὰν οὔτε παρασκευὴν οὔτε τὸν στρατὸν τὸν ἑαυτοῦ πάντα ἠθροισμένον ἐν τῷ Βρεντεσίῳ καταλαβών, τοὺς παρόντας ὅμως ἐς ἐκκλησίαν συναγαγὼν ἔλεγεν
 " οὔτε τῆς ῶρας τὸ χειμέριον, ὧ ἄνδρες οἱ περὶ τῶν 53
 15 μεγίστων ἐμοὶ συναίρεσθε, οὔθ' ἢ τῶν ἄλλων βραδυτῆς ἢ ἔνδεια τῆς προεπούσης παρασκευῆς ἐφέξει με τῆς ὀρμῆς· ἀντὶ γὰρ πάντων ἠγοῦμαι μοι συνοίσειν τὴν ταχυεργίαν. καὶ πρώτους ἡμᾶς, οἱ πρῶτοι συνεδράμομεν ἀλλήλοις, ἀξιῶ θεράποντας μὲν ἐνταῦθα καὶ
 20 ὑποξύγια καὶ παρασκευὴν καὶ πάνθ' ὑπολιπέσθαι, ἵνα ἡμᾶς αἱ παροῦσαι νῆες ὑποδέξωνται, μόνους δ' εὐθύς ἐμβάντας περᾶν, ἵνα τοὺς ἐχθροὺς διαλάθοιμεν, τῷ μὲν χειμῶνι τύχην ἀγαθὴν ἀντιθέντες, τῇ δ' ὀλιγότητι τόλμαν, τῇ δ' ἀπορίᾳ τὴν τῶν ἐχθρῶν εὐπορίαν, ἧς
 25 ἔστιν ἡμῖν εὐθύς ἐπιβαίνουσιν ἐπὶ τὴν γῆν κρατεῖν, ἣν εἰδῶμεν ὅτι μὴ κρατήσασιν οὐδὲν ἔστιν ἴδιον. ἴωμεν

3. ναυλόχοις AV || 8. προείρητο] malim προείρηται. ut a nobis praemissum est C || 22. malim διαλάθοιμεν || 23. ἀντιτιθέντες a, bene, ἀντιτιθέντας Musgr || 25. ἡμῖν V¹C, ὑμῖν ceteri || ἀποβαίνουσιν Musgr, descendantibus C || 26. εἰδῶμεν A

οὖν ἐπὶ θεράποντάς τε καὶ σκεύη καὶ ἀγοραν τὴν
 ἐκείνων, ἕως χειμάζουσιν ἐν ὑποστέγοις. ἴωμεν, ἕως
 Πομπήιος ἠγεῖται καὶ με χειμάζειν ἢ περὶ πομπᾶς καὶ
 θυσίας ὑπατικᾶς εἶναι. εἰδόσι δ' ὑμῖν ἐκφέρω δυνατώ-
 τατον ἐν πολέμοις ἔργον εἶναι τὸ ἀδόκητον· φιλότιμον ⁵
 δὲ καὶ πρῶτιστον δόξαν ἀπενέγκασθαι τῶν ἐσομένων,
 καὶ τοῖς ἀντίκα διωξομένοις ἡμᾶς ἀσφαλῆ τὰ ἐκεῖ
 προετοιμάσαι. ἐγὼ μὲν δὴ καὶ τόνδε τὸν καιρὸν πλεῖν
 ἂν ἢ λέγειν μᾶλλον ἐβουλόμην, ἵνα με Πομπήιος ἴδῃ,
 νομίζων ἔτι τὴν ἀρχὴν ἐν Ῥώμῃ διατίθεσθαι· τὸ δὲ ¹⁰
 ὑμέτερον εὐπειθὲς εἰδὼς ὁμῶς ἀναμένω τὴν ἀπόκρισιν”.

⁵⁴ ἀναβοήσαντος δὲ σὺν ὀρμῇ τοῦ στρατοῦ παντὸς
 ἄγειν σφᾶς, εὐθύς ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἤγεν ἀπὸ τοῦ
 βήματος, πέντε πεζῶν τέλη καὶ ἱππέας λογάδας ἑξακο-
 σίους. καὶ ἐπ' ἀγκυρῶν ἀπεσάλευε, κλυδωνίου δια- ¹⁵
 ταράσσοντος. χειμέριοι δ' ἦσαν τροπαί, καὶ τὸ πνεῦμα
 ἄκοντα καὶ ἀσχάλλοντα κατεκώλυε μέχρι καὶ τὴν πρῶ-
 τὴν τοῦ ἔτους ἡμέραν ἐν Βρεντεσίῳ διατρεῖψαι. καὶ
 δύο τελεῶν ἄλλων ἐπελθόντων, ὃ δὲ καὶ τάδε προσ-
 λαβὼν ἀνήγετο χειμῶνος ἐπὶ ὀλκάδων· αἱ γὰρ ἦσαν αὐτῷ ²⁰
 νῆες ὀλίγαι μακραί, Σαρδῶ καὶ Σικελίαν ἐφρούρουν.
 ὑπὸ δὲ χειμῶνων ἐς τὰ Κεραύνια ὄρη περιαχθεῖς τὰ
 μὲν πλοῖα εὐθύς ἐς Βρεντέσιον ἐπὶ τὴν ἄλλην στρα-
 τῖαν περιέπεμπεν, αὐτὸς δ' ἦει νυκτὸς ἐπὶ πόλιν Ὀρι-
 κον διὰ τραχείας ἀτραποῦ καὶ στενῆς, ἐς μέρη πολλὰ ²⁵

1. σκεύη AV bd, σκευήν a, vulgo || 4. ἐκφέρω suspectum Nauckio || 14. 15. ἱππεῖς ἔχων λογάδας ἑξακοσίους Plut. Caes. 37, eodem nimirum atque Appianus scriptore Graeco usus || 15. ἀπεσάλευε O, ἐπεσ. i. cf. Plut. Pomp. 77: ἐπ' ἀγκυρῶν πρόσσω τῆς χώρας ἀποσαλεύων || 22. περιαχθεῖς] παραχθεῖς;* παρενεχθεῖς;* || 24. 25. Ὀρικόν V, const. Ὀρικὸν edidit Bekk

διασπώμενος ὑπὸ τῆς δυσχωρίας, ὡς εὐεπιχείρητος ἄν,
 εἴ τις ἤσθετο, γενέσθαι. περὶ δὲ τὴν ἕω μόλις αὐτῷ
 συνῆει τὸ πλῆθος, καὶ ὁ φρούραρχος ὁ τῆς ᾽Ωρίκου,
 τῶν ἔνδον αὐτῷ προειπόντων οὐ κωλύσειν ἐπιόντα
 5 ᾽Ρωμαίων ὑπατον, τὰς τε κλεῖς παρέδωκε τῷ Καίσαρι
 καὶ παρ' αὐτῷ κατέμεινε τιμῆς ἀξιούμενος. Λουκρή-
 τιος δὲ καὶ Μινούκιος ἐπὶ θάτερα τῆς ᾽Ωρίκου ναυσὶν
 ὀκτωκαίδεκα μακράς Πομπηίῳ σίτον ἐν πλοίοις φυλάσ-
 σοντες, τὰ τε πλοῖα κατέδυσαν, ἵνα μὴ ὁ Καῖσαρ αὐτὰ
 10 λάβοι, καὶ ἐς Δυρράχιον διέφυγον. ἀπὸ δὲ τῆς ᾽Ωρί-
 κου Καῖσαρ ἐς Ἀπολλωνίαν ἠπείλετο· καὶ τῶν Ἀπολλω-
 νιατῶν αὐτὸν δεχομένων, Σταβέριος ὁ φρούραρχος
 ἐξέλιπε τὴν πόλιν. καὶ ὁ Καῖσαρ ἀλίσας τὸν ἑαυτοῦ 55
 στρατὸν ἀνέμνησεν ὅτι διὰ τὴν ταχυεργίαν τοῦ τε χει-
 15 μῶνος σὺν τῇ τύχῃ περιγένοιτο, καὶ θαλάσσης τοσῆσδε
 χωρὶς νεῶν κρατήσειαν, ᾽Ωρικόν τε καὶ Ἀπολλωνίαν
 ἀμαχὶ λάβοιεν, καὶ τὰ τῶν πολεμίων ἔχοιεν, καθάπερ
 εἶπεν, ἀγνοοῦντος ἔτι Πομπηίου. "εἰ δὲ καὶ Δυρράχιον"
 ἔφη "τὸ ταμειῖον τῆς Πομπηίου παρασκευῆς προλά-
 20 βοιμεν, ἔσται πάντα ἡμῖν ἂ ἐκείνοις δι' ὅλου θέρους
 πεπονημένοις". τοσαῦτα εἰπὼν ἦγε συντόμως ἐπὶ τὸ
 Δυρράχιον αὐτοὺς ὁδὸν μακράν, οὔτε ἡμέρας οὔτε
 νυκτὸς ἀναπαύων. Πομπήιος δὲ προμαθῶν ἀντιπαρ-
 ῶδευεν ἐκ Μακεδονίας, σὺν ἐπέξει καὶ ὄδε πολλῇ,

2. τὴν del.* || 6. 7. λουκρήτιος AV || 7. μινούτιος AVbd ||
 fort. ἐπὶ* || 9. κατέδησαν vertit C || 10. λάβη V || 12. στα-
 βέριος V, σταμέριος Ai, Tamerius C || 15. τῇ del.* || περι-
 γένοιτο VC, περιγένοιτο Ai || 17. ἔχοιεν vertit C, ἔχοι Ai,
 ἔχει V || 19. 20. παραλάβοιμεν a || 20. 21. τὰ ἐκείνοις . . . πεπονη-
 μένα coni. Musgr, probabiliter || 21. συντόμως Hertlein ann.
 philol. t. 115 (a. 1877) p. 38, συντόμως Oi || 23. 24. ἀντιπαρ-
 ῶδευεν i, vulgo

κόπτων τε τὴν ὕλην ἣν παρώδευεν, ἵνα Καίσαρι δύσβατος εἶη, καὶ ποταμῶν γεφύρας διαιρῶν, καὶ ἀγορὰν τὴν ἐν μέσῳ πᾶσαν ἐμπιπράς, ἐν μεγίστῳ, καθάπερ ἦν, καὶ ὅδε τιθέμενος τὴν ἑαυτοῦ παρασκευὴν διαφυλάξει. κονιορτὸν δ' ἢ πῦρ ἢ καπνὸν εἴ ποτε μακρόθεν ἴδοιεν αὐτῶν ἑκάτεροι, νομίζοντες εἶναι τὰ ἀλλήλων, ἐφιλονείκουν ὡς ἐν ἀγῶνι δρόμου. καὶ οὔτε τροφῇ καιρὸν ἐδίδοσαν οὔτε ὕπνῳ· ἐπειξίς δ' ἦν καὶ σκουδῆ καὶ βοαὶ τῶν ἀγόντων αὐτοὺς ὑπὸ λαμπτήρσι, καὶ θόρυβος ἐκ τοῦδε πολὺς καὶ φόβος, ὡς τῶν πολεμίων ἀεὶ πλησιαζόντων. ὑπὸ δὲ καμάτου τινὲς ἀπερρίπουν ἃ ἔφερον, ἢ ἐν φάραγγι διαλαθόντες ὑπελείποντο, τὴν ἀντίκα ἀνάπαυσιν τοῦ παρὰ τῶν ἐχθρῶν φόβου διαλλασσόμενοι.

56 τοιαῦτα δὲ ἑκατέρων κακοπαθούντων, προύλαβεν 15 ὅμως ὁ Πομπήιος τὸ Δυρράχιον, καὶ παρ' αὐτὸ ἐστρατοπέδευσε. ναῦς τε ἐπιπέμπσας Ὠρικὸν αὐθις εἶλε, καὶ τὴν θάλασσαν ἀκριβεστέραις φρουραῖς ἐφύλασσε. ὁ δὲ Καῖσαρ τοῦ Πομπηίου τὸν Ἄλωρα ποταμὸν ἐν μέσῳ θέμενος ἐστρατοπέδευσε. καὶ τὸν ποταμὸν διαβαίνοντες 20 ἵππομάχων ἀλλήλοις ἀνὰ μέρη. ἀθρόοις δὲ τοῖς στρατοῖς οὐ συνεπλέκοντο, Πομπήιος μὲν ἔτι γυμνάζων τοὺς νεοστρατεύτους, ὁ δὲ Καῖσαρ τοὺς ἐκ Βρεντεσίου περιμένων. νομίσας δ' ἦρος μὲν αὐτοὺς ἐπὶ ὀλκάδων

6. 7. τὰ ἀλλήλων] *ab hostibus factum existimantes* C, quasi ἐκ τῶν ἀντιπάλων legerit || 19. 20. τῷ Πομπηίῳ . . . ἀντεστρατοπέδευσε coni. Schw, probabiliter, cf. Cass. D. 41, 47, 1. idem (οὐ πόρρω) τοῦ Πομπ. . . ἐστρ. coni., ni potius totus locus nihilus putandus sit || 19. Ἄλωρα] Ἄψον Rutgers aliique ex Caesare Cassioque. in manifesta tamen diversitate fontium non ausim quicquam mutare || 24. ἦρος*, ἕαρος libri

διαπλέοντας οὐ λήσειν τὰς τοῦ Πομπηίου τριήρεις
 θαμινὰ ἐς φυλακὴν ἀναπλευούσας, χειμῶνος δ' εἰ παρα-
 βάλλοιντο, ναυλοχούντων ἐς νήσους τῶν πολεμίων,
 λαθεῖν ἂν αὐτοὺς ἴσως, ἢ καὶ βιάσασθαι μεγέθει τε
 5 νεῶν καὶ πνεύματι, μετεπέμπετο κατὰ σπουδὴν. οὐκ
 ἀναγομένων δ' ἐκείνων αὐτὸς ἔκριεν ἐπὶ τὴν στρα-
 τῖαν διαπλευῖσαι λαθῶν, ὡς οὗ τινος αὐτὴν ἄλλου φα-
 δίως ἐπαξομένου. καὶ τὸ βούλευμα ἐπικρύψας ἔπεμπε
 τρεῖς θεράποντας ἐπὶ τὸν ποταμὸν ἀπὸ δώδεκα στα-
 10 δίων ὄντα, οἱ κελήτιον ὄξυ καὶ κυβερνήτην τὸν ἄριστον
 ὡς δὴ τινι πεμπομένῳ πρὸς Καίσαρος ἔμελλον ἐτοιμά-
 σειν. αὐτὸς δ' ἀπὸ διαίτης ὑπεχώρησε μὲν ὡς κάμνων 57
 τῷ σώματι, τοὺς φίλους ἔτι ἐστιᾶσθαι κελεύσας, ἐπι-
 θέμενος δ' ἐσθῆτα ἰδιώτου καὶ ὀχήματος εὐθύς ἐπιβάς
 15 ἐξήλασεν ἐπὶ τὴν ναῦν ὡς ὅδε ὦν ὁ πρὸς τοῦ Καί-
 σαρος ἀπεσταλμένος· τὰ τε λοιπὰ διὰ τῶν θεραπόντων
 προσέτασεν, ἐγκεκαλυμμένος τε καὶ ἐν νυκτὶ μάλιστα
 ἀγνοούμενος. χειμερίου δὲ τοῦ πνεύματος ὄντος, θαρ-
 ρεῖν ἐκέλευον οἱ θεράποντες τὸν κυβερνήτην ὡς τῷδε
 20 μάλιστα λησόμενοι τοὺς πολεμίους ἐγγὺς ὄντας. τὸν
 μὲν δὴ ποταμὸν ὁ κυβερνήτης εἰρεσίᾳ βιαζόμενος ἔπλει·
 ὡς δ' ἐπὶ τὰς ἐκβολὰς ἀφίκετο, καὶ ἡ θάλασσα σὺν
 κλυδωνίῳ καὶ πνεύματι τὸ ρεῦμα ἀνέκοπτεν, ὃ μὲν

8. ἐς] περὶ conl. Schw || 7. τινος ἂν αὐτὴν V || 9. ἐπὶ
 τὸν <Ἀῶν> ποτ.* ni malis ἐπ' Ἀῶν ποτ. varie illud nomen
 corrumpi solet || 9. 10. *duo stadia* C. multo maior quam duo-
 decim stadiorum numerus latet || 13. 14. ἐπιθέμενος] cf. Cobet
 observ. ad Dionys. Hal. p. 54 || 14. ἐπιβάς εὐθύς?* || 18. 19. *ser-
 uos gubernatorem adhortari iubet* C, vs. 20 λησόμενος vertens ||
 19. ὡς ἐν τῷδε a || 21. ἔπλει] κατέπλει?* || 22. malim ἀφί-
 κοντο || 28. καὶ πνεύματι, πν in ras. (ex q nimirum) V, καὶ ρεῦ-
 ματι b, καὶ ταραχῇ ad

ἐπισπερχόντων αὐτὸν τῶν θεραπεόντων ἐβιάζετο, καὶ ὡς ἐς οὐδὲν προκόπτων ἀπέκαμνε καὶ ἀπεγίγνωσκεν, ὁ δὲ Καῖσαρ ἀποκαλυψάμενος ἐνεβόησεν αὐτῷ "θαυρῶν ἴθι πρὸς τὸν κλύδωνα· Καίσαρα φέρεις καὶ τὴν Καίσαρος τύχην". ἐκπλαγέντων δὲ τῶν ἐρετῶν καὶ τοῦ κυβερνήτου, προθυμία τε πᾶσιν ἐνέπιπτε, καὶ ἡ ναῦς ὑπὸ βίας ἐξέπιπτε τοῦ ποταμοῦ. τὸ πνεῦμα δ' αὐτὴν καὶ τὸ κῦμα μετέωρον ἐς τὰς ὄχθας διερρίπτει, μέχρι πλησιαζούσης ἡμέρας οἱ μὲν ἐδεδοίκεσαν ὡς ἐν φωτὶ κατάδηλοι τοῖς πολεμίοις ἐσόμενοι, ὁ δὲ Καῖσαρ τῷ¹⁰ δαιμονίῳ χαλεψάμενος ὡς φθονερῷ, ἐφῆκε τὴν ναῦν ἐπανιέναι. ἡ μὲν δὴ πνεύματι ταχεῖ τὸν ποταμὸν ἀνέπλει, Καίσαρα δ' οἱ μὲν ἐθαύμαζον τῆς εὐτολμίας, οἱ δ' ἐπεμέμφοντο ὡς στρατιώτῃ πρέπον ἔργον εἰργασμένον, οὐ στρατηγῷ. ὁ δ' οὐκέτι λήσεσθαι προσ¹⁵δοκῶν Ποστουμίον ἀνθ' ἑαυτοῦ προσέταξε διαπλεῦσαι τε καὶ φράσαι Γαβινίῳ τὸν στρατὸν εὐθύς ἄγειν διὰ θαλάσσης· ἂν δ' ἀπειθῇ, ταῦτα προστάσσειν Ἀντωνίῳ, καὶ τρίτῳ μετὰ τὸν Ἀντώνιον Καληνῷ. εἰ δ' οἱ τρεῖς ἀποκνοῖεν, ἐπιστολὴ πρὸς τὸν στρατὸν αὐτὸν ἐγγρά²⁰πτο ἄλλη, τὸν βουλόμενον αὐτῶν ἐπὶ τὰς ναῦς ἔπεσθαι τῷ Ποστουμίῳ, καὶ καταίρειν ἀναχθέντας ἐς χωρίον ἐς ὃ τι ὁ ἄνεμος ἐκφέρει, μηδὲν τῶν νεῶν φειδομένους· οὐ γὰρ νεῶν χρήζειν Καίσαρα ἀλλ' ἀνδρῶν.

οὕτω μὲν ἀντὶ λογισμῶν ὁ Καῖσαρ ἐπεποίθει τῇ τύχῃ.²⁵

1. θεραπεόντων O, πολεμίων iC || 1. 2. καὶ ὅς ἐς V. fort. aliquid intercudit. ἐς del. Nauckius || 2. ἀπεγίγνωσκεν] ac desperans tandem clavum e manibus abiicit C || 3. ἐνεβόησεν] ἀνεβόησεν Vi || 3. 4. θαυρεῖ, ὦν sup. εἰ, V || 6. τε addidi ex AV || 12. ταχεῖ] τραχεῖ;* || 18. ταῦτα] ταυτό;* haec ipsa C || 21. ἐπὶ τὰς ναῦς mihi dubia || 23. ἐκφέρει] ἐκφέροι Nauckius

τάδε οὖν ὁ Πομπήιος προλαβεῖν ἐπειγόμενος, ἐς μάχην
 διεσκευασμένος ἐπήει. καὶ δύο αὐτοῦ στρατιωτῶν ἐν
 μέσῳ τὸν ποταμὸν ἐρευνωμένων, ἧ μάλιστα εἶη διαβατός,
 τῶν τις Καίσαρος εἰς ἐπιδραμῶν τοὺς δύο ἀνεῖλεν. καὶ ὁ
 5 Πομπήιος ἀνέξεν, οὐκ αἰσιον τὸ συμβᾶν ἡγούμενος.
 αἰτίαν δ' εἶχε παρὰ πᾶσι καιρὸν ἄριστον ἐκλιπεῖν.

Ποστουμίου δὲ διαπλεύσαντος ἐς τὸ Βρεντέσιον, ὁ 59
 μὲν Γαβίνιος οὐχ ὑποστάς τὸ πρόσταγμα ἤγε τοὺς βου-
 λομένους διὰ τῆς Ἰλλυρίδος, οὐδαμοῦ διαναπαύων· καὶ
 10 ἀνηρέθησαν ὑπὸ τῶν Ἰλλυριῶν σχεδὸν ἅπαντες, καὶ
 ὁ Καῖσαρ ἠνεγκεν ὑπ' ἀσχολίας. ὁ δ' Ἀντώνιος τοὺς
 ἑτέρους ἐπὶ τὰς ναῦς ἐπιβήσας Ἀπολλωνίαν μὲν παρ-
 ἔπλευσεν, ἰστίοις ἐπιπνέοντος ἀνέμου· χαλάσαντος δὲ
 τοῦ πνεύματος περὶ μεσημβρίαν, εἴκοσι τοῦ Πομπηίου
 15 νῆες ἐπ' ἐρευναν τῆς θαλάσσης ἀναχθεῖσαι καθορθῶσι
 τοὺς πολεμίους, καὶ ἐδίωκον. τοῖς δέ, ὡς ἐν γαλήνῃ,
 δέος ἦν πολὺ μὴ σφᾶς ἀνατρήσειαν ἢ καταδύσειαν καὶ
 μακρὰ τοῖς ἐμβόλοις· καὶ τὰ εἰκόνα παρεσκευάζοντο,
 σφενδόναι τε ἠφίεντο ἤδη καὶ βέλη. καὶ ὁ ἄνεμος ἄφνω
 20 μείζων ἢ πρότερον ἐπέρραξεν. αἱ μὲν δὴ μεγάλοις ἀνδρῶν
 ἰστίοις ἐξ ἀέλπτου τὸ πνεῦμα ἐδέχοντο, καὶ διεπλεον
 ἀδεῶς· αἱ δ' ἀπελείποντο, φοδίῳ καὶ πνεύματι καὶ
 θαλάσῃ κοίλῃ κακοπαθοῦσαι. καὶ μόλις ἐς ἀλίμενα
 καὶ πετρώδη διερρίφησαν, δύο τινὰς ἐς τέλμα τῶν
 25 Καίσαρος κατενεχθεῖσας ἐλοῦσαι. Ἀντώνιος δὲ ταῖς
 λοιπαῖς ἐς τὸ καλούμενον Νυμφαῖον κατήχθη.

2. 3. τὸν ἐν μέσῳ ποταμὸν? * || 3. διάβατος a || 4. ἐπιδραμῶν
 εἰς Nauckius || 13. malim <τοῖς> ἰστίοις || 22. ἀπελείποντο*, ἀπε-
 λίποντο Oi || 23. μόλις ante δύο τινὰς poni volebat Schw. possis
 τέλος, ni potius aliquid intercidisse putes || 24. 25. durum hyper-
 baton || 26. Νυμφαῖον] Νύμφαιον? *

60 καὶ τῷ Καίσαρι σύμπας ὁ στρατὸς ἤδη παρῆν, παρῆν δὲ καὶ Πομπηίῳ. καὶ ἀντεστρατοπέδενον ἀλλήλοις ἐπὶ λόφων ἐν φρουρίοις πολλοῖς, πείραί τε ἦσαν περὶ ἑκα-
στον φρούριον πυκναὶ περιταφρευόντων καὶ περιτει-
χιζόντων ἀλλήλους, καὶ γιγνομένων ὁμοῦ καὶ ποιούν- 5
των ἐν ἀπόροις. ἐν δὲ ταῖσδε ταῖς πείραις περὶ τι φρούριον ἠττωμένου τοῦ Καίσαρος στρατοῦ, λοχαγὸς ὃ Σκευᾶς ὄνομα ἦν, πολλὰ καὶ λαμπρὰ δρῶν ἐς τὸν ὀφθαλμὸν ἐτρώθη βέλει, καὶ προπηδήσας κατέσεισεν ὡς εἰπεῖν τι βουλόμενος. σιωπῆς δ' αὐτῷ γενομένης, 10
Πομπηίου λοχαγὸν ἐπὶ ἀνδρεία γνώριμον ἐκάλει· “σῶζε τὸν ὄμοιον σεαυτῷ, σῶζε τὸν φίλον, καὶ πέμπε μοι τοὺς χειραγωγήσοντας, ἐπεὶ τέτρωμαι”. προσδραμόν-
των δ' ὡς αὐτομολοῦντι δύο ἀνδρῶν, τὸν μὲν ἔφθασε κείνας, τοῦ δὲ τὸν ὤμον ἀπέκοψεν. καὶ ὁ μὲν τάδε 15
ἔφρασεν ἀπογιγνώσκων ἑαυτοῦ καὶ τοῦ φρουρίου· τοῖς δ' ἄλλοις αἰδῶς ἐπὶ τῷ συμβεβηκότι καὶ ὄρμη προσ-
έπεσε, καὶ τὸ φρούριον περιεσώθη, πολλὰ καὶ τοῦ φρουράρχου Μινουκίου παθόντος, ὃ γέ φασι τὴν μὲν ἀσπίδα ἑκατὸν καὶ εἴκοσιν ἀναδέξασθαι βέλη, τὸ δὲ 20
σῶμα ἔξ τραύματα, καὶ τὸν ὀφθαλμὸν ὁμοίως ἐκκο-
πῆναι. τούτους μὲν δὴ Καῖσαρ ἀριστείοις πολλοῖς ἐτίμησεν, αὐτὸς δ', ἐκ Δυρραχίου τινὸς αὐτῷ πρασσο-
μένης προδοσίας, ἦκε μὲν, ὡς συνέκειτο, νυκτὸς σὺν ὀλίγοις ἐπὶ πύλας καὶ ἱερὸν Ἀρτέμιδος . . . 25

τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος ἄλλην στρατιὰν ἐκ Συρίας ἤγε Πομπηίῳ ὁ κηδεστής· καὶ αὐτῷ Γάιος Καλισίσιος

5. 6. ποιούντων] περιστάντων vel περιφερόντων? * || 8. δράσας vertit C || 11. ἀνδρεία bd, bene || 17. 18. προσέπιπτε O, vulgo || 25. lacunam significavit Schw. cf. Cass. D. 41, 50, 3 || 27. Pom-
peii socer C || Γάιος Καλισίσιος] errorem scriptoris pro L. Cassio

περὶ Μακεδονίαν συμβαλὼν ἠττᾶτο, καὶ τέλος ἐν αὐτοῦ
κατεκόπη χωρὶς ὀκτακοσίων ἀνδρῶν.

Καίσαρι μὲν δὴ οὐδὲν ἦν ἐκ θαλάσσης διὰ Πομ- 61
πήιον ναυκρατοῦντα· ἐλίμαινε οὖν ὁ στρατὸς αὐτῷ,
5 καὶ τὴν πόαν ἠρτοποιοῦν. αὐτόμολοί τε Πομπηίῳ τοι-
ούσδε ἄρτους προσήνεγκαν ὡς εὐφρανοῦντες ἰδόντα·
ὁ δὲ οὐχ ἦσθη, ἀλλ' εἶπεν "οἷσις θηρίοις μαχόμεθα".
ὁ μὲν δὴ Καῖσαρ ὑπ' ἀνάγκης τὸν στρατὸν ἅπαντα
· συνῆγεν ὡς καὶ ἄκοντα Πομπήιον βιασόμενος ἐς μά-
10 χην· ὁ δὲ αὐτοῦ τὰ πολλὰ τῶν φρουρίων ἔκ τοῦδε
κεκενωμένα προσλαβὼν ἠσύχαζεν. καὶ τῷδε μάλιστα
ἀνισχυθεὶς ὁ Καῖσαρ ἐπετόλμησεν ἔργῳ δυσχερεῖ τε καὶ
παραλόγῳ, πάντα Πομπηίου τὰ στρατόπεδα ἐνὶ τείχει
περιλαβὼν ἐκ θαλάσσης ἐς θάλασσαν ἀποτειχίσει, ὡς
15 μεγάλην, εἰ καὶ διαμάρτοι, δόξαν οἰσόμενος ἐπὶ τῷ
τολμῆματι· στάδιοι γὰρ ἦσαν διακόσιοι καὶ χίλιοι. καὶ
ὁ μὲν ἐνεχείρει τοσῶδε ἔργῳ, Πομπήιος δ' αὐτὸν ἀν-
απετάφρευε καὶ ἀντωκοδόμει· καὶ μάταια τὰ ἔργα
ἀλλήλοις ἐποιοῦν. γίννεται δ' αὐτοῖς ἀγὼν εἰς μέγας,
20 ἐν ᾧ Πομπήιος τρέπεται τε τοὺς Καίσαρος πάνυ λαμ-
πρῶς, καὶ ἐς τὸ στρατόπεδον ἐδίωκε φεύγοντας, ση-
μεῖά τε πολλὰ εἶλεν αὐτῶν· καὶ τὸν ἀετόν, ὃ δὴ

Longino aut C. Calvino putavit Borghesi op. t. V p. 149. non
liquet || 4. ἐλίμαινε Schw ex C qui: fame premebatur, ἐδείμαι-
νεν O i || 5. καὶ τὴν] καὶ τινα? * || 7. οἷσις temptare noli ||
11. προλαβὼν i || 15. ἐπὶ <γε>? * || 16. διακόσιοι καὶ χίλιοι] εἰκοσι
καὶ ἑκατὸν coni. Schw. numerus sine dubio corruptus: sec. Caes.
b. c. III, 63, 4 — ubi v. Hofmann — erant milia passuum XVII,
h. e. stadia 186; sec. Florum II, 13 [IV, 2] 39 XVI m. p., i. e.
128 stadia. Pompei vallum Schw sua coniectura expressit, non
Caesarianum || 18. ἀντωκοδόμει] ἀπωκοδόμει b. an ἀνταπωκο-
δόμει? *

κυριώτατόν ἐστι Ῥωμαίοις, μόλις ἐφθασεν ὁ φέρων
 62 ὑπὲρ τὸ χαράκωμα τοῖς ἔνδον ρίψαι. γενομένης δὲ
 τῆς τροπῆς λαμπρᾶς, ὁ Καῖσαρ ἐτέρωθεν ἤγεν ἄλλον
 στρατόν, οὕτω δὴ τι καὶ τοῦτον περίφοβον ὡς Πομ-
 πηίου μακρόθεν ἐπιφανέντος μήτε στήναι, περὶ τὰς 5
 πύλας ὄντας ἤδη, μήτε ἐσελθεῖν ἐν κόσμῳ, μήτε πει-
 σθῆναι τοῖς προστάγμασιν, ἀλλὰ φεύγειν ἕκαστον ὅποι
 τύχοιεν ἀμεταστρεπτί, χωρὶς αἰδοῦς καὶ παραγγέλματος
 καὶ λογισμοῦ. Καῖσαρος δ' αὐτοὺς περιθέοντός τε καὶ
 σὺν ὀνειδέει μακρὰν ἔτι τὸν Πομπήϊον ὄντα ἐπιδεικνύ- 10
 οντος, καὶ ἐφορῶντος τὰ σημεῖα ἀπερρίπτουν καὶ ἔφρευ-
 γον, οἳ δὲ μόλις ὑπ' αἰδοῦς κατέκλυτον ἐς τὴν γῆν
 ἄπρακτοι· τοσοῦτος αὐτοῖς τάραχος ἐνεπεπτώκει. εἷς δὲ
 καὶ στρέψας τὸ σημεῖον ἀνέτεινε τὸν οὐρίαχον ἐς τὸν
 αὐτοκράτορα. καὶ τόνδε μὲν οἱ Καῖσαρος ὑπασπισταὶ 15
 κατέκοπτον, οἳ δ' ἐσελθόντες οὐδ' ἐπὶ τὰς φυλακὰς
 ἀπῆντων, ἀλλὰ μεθειμένα πάντα ἦν καὶ τὸ χαράκωμα
 ἀφύλακτον, ὥστε αὐτὸ δοκεῖ συνεσπεσῶν ἂν τότε ὁ
 Πομπήϊος ἐλεῖν κατὰ κράτος καὶ τὸν πόλεμον ἐνὶ τῷδε
 ἔργῳ πάντα ἐξεργάσασθαι, εἰ μὴ Λαβιηνὸς αὐτόν, θεοῦ 20
 παράγοντος, ἐπὶ τοὺς φεύγοντας ἐπειθε τραπῆναι· καὶ
 αὐτὸς ἅμα ὤκνησεν, ἢ τὴν ἀφυλαξίαν τοῦ χαρακώμα-
 τος ὡς ἐνέδραν ὑφορῶμενος, ἢ ὡς ἤδη κεκριμένου τοῦ
 πολέμου καταφρονήσας. ἐπὶ δὲ τοὺς ἔξω τραπεῖς ἐτέ-

1. praecipuum Romanis signum C, bene || 3. ἤγεν] ἐπ-
 ἤγεν? * || 7. ὅποι V, ὅπη ceteri, vulgo || 8. καὶ ante παραγγέλμα-
 τος del.? * nisi utrumque inducere males || 11. καὶ ἐφορῶν-
 τος] καὶ ἐφορῶντα vertit C. αὐτοῦ post ἐφ. dubitanter in-
 serbat Schw. καὶ ἐφορῶντος coni. Musgr, itemque Roscher ann.
 philol. t. 119 (a. 1879) p. 592, contra quem dixi ib. p. 821 ||
 14. οὐρίαχον Tolliana, οὔραχον Oi

ρους τε ἔκτεινε πολλούς, καὶ σημεῖα τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἔλαβεν ἐν ταῖς δύο μάχαις ὀκτῶ καὶ εἴκοσι, καὶ δεύτερον τόνδε καιρὸν ἐντελοῦς ἔργου μεθῆκεν. ὃ καὶ τὸν Καίσαρά φασιν εἰπεῖν, ὅτι σήμερον ἂν ὁ πόλεμος ἐξείργαστο τοῖς πολεμίοις, εἰ τὸν νικᾶν ἐπιστάμενον εἶχον.

ὁ δὲ Πομπήιος τὴν τε νίκην ὑπερεπαίρων ἐπέστελλε 68 βασιλεῦσι καὶ πόλεσι πάσαις, καὶ τὸν στρατὸν ἀντίκα τὸν Καίσαρος ἤλπιζε πρὸς ἑαυτὸν μεταβαλεῖσθαι, λιμῶ 10 τε πεπιεσμένον καὶ ὑπὸ τῆς ἥττης καταπεπληγμένον, μάλιστα δὲ τοὺς ἡγεμόνας αὐτοῦ, τὸ σφέτερον ἀμάρτημα φοβουμένους. οἱ δέ, θεοῦ σφᾶς ἐπὶ μετάνοιαν ἄγοντος, τὸ ἀμάρτημα ἠδοῦντο, καὶ τοῦ Καίσαρος αὐτοῖς ἐπιμεμφομένου τε πράως καὶ συγγνώμην διδόντος 15 ἔτι μᾶλλον ἠρεθίζοντο καθ' ἑαυτῶν, καὶ ἐκ παραδόξου μεταβολῆς ἐκέλευον τῷ πατρίῳ νόμῳ διακληρώσαντα αὐτοὺς τὸ δέκατον μέρος ἀνελεῖν. οὐ πειθομένου δὲ τοῦ Καίσαρος μᾶλλον ἠδοῦντο, καὶ συνεγίνωσκον αὐτὸν οὐκ ἀξίως ὑπὸ σφῶν ἠδικῆσθαι, καὶ τοὺς φέρου- 20 τας τὰ σημεῖα κτείνειν ἐπεβόων, ὡς οὐκ ἂν αὐτοὶ ποτε φυγόντες εἰ μὴ τὰ σημεῖα προαπεστράφη. ὡς δὲ ὁ Καίσαρ οὐδὲ τοῦτ' ἀνασχόμενος ὀλίγους μόλις ἐκόλασεν, ἀντίκα πᾶσιν αὐτοῦ πρὸς τὴν μετριοπάθειαν ὄρμη- τοσήδε ἐνέπιπτεν ὡς εὐθύς αὐτὸν ἄγειν ἀξιοῦν ἐπὶ

1. 2. καὶ σημεῖα ἔλαβεν ἐν ταῖς δύο τῆς ἡμέρας ἐκείνης μάχαις? * 'duobus his unius diei proeliis' Caes. III, 71, 1 || 10. πεπιεσμένον (sic) Didotiana || 11. αὐτοῦ] αὐτῶν? * haec certe Appiani consuetudo || 11. 12. ἀμάρτημα mihi dubium || 17. αὐτοὺς? * || ἀνελεῖν AV, ἀναιρεῖν i, et V¹ in mg.: γρ. ἀναιρεῖν || 21. προανεστράφη a || 24. ἐνέπιπτεν] ἐνέπεσεν? * || αὐτὸν] malim αὐτούς. ut se quam celerrime in hostes deduci poscerent C

τοὺς πολεμίους. καὶ ἐνέκειντο σφόδρα προθύμως, παρα-
καλοῦντές τε καὶ ὑπισχνούμενοι διορθώσεσθαι τὸ ἀμάρ-
τημα νίκη καλῇ· κατὰ τε σφᾶς ἐπιστρεφόμενοι πρὸς
ἀλλήλους ἰλαδὸν κατὰ μέρη συνώμνυντο, ἐφορῶντος
[αὐ]τοῦ Καίσαρος, μὴ ἐπανήξειν ἐκ τῆς μάχης εἰ μὴ 5
64 κρατοῖεν. ὄθεν αὐτὸν οἱ μὲν φίλοι παρεκάλουν ἀπο-
χρήσασθαι τοιαῦδε μετανοία καὶ προθυμία στρατοῦ· ὃ
δ' ἐς μὲν τὸ πλῆθος εἶπεν ὅτι μετὰ βελτιόνων καιρῶν
αὐτοὺς ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἄξει, καὶ μεμνήσθαι τῆσδε
τῆς προθυμίας διεκελεύσατο, τοὺς δὲ φίλους ἀνεδί- 10
δασκεν ὅτι χρῆ καὶ τῶνδε προσξελεῖν τὸν φόβον τῆς
ἥττης πολὺν αὐτοῖς ἐγγενόμενον, καὶ τῶν πολεμίων
τὸ φρόνημα ἀκμάζου προκαθελεῖν. ὠμολόγει τε μετα-
γινώσκειν πρὸς Δυρραχίῳ στρατοπεδεύσας, ἔνθα ἔστιν
ἢ παρασκευὴ πᾶσα Πομπηίῳ, δέον ἀποσπᾶν αὐτὸν ἐτέ- 15
ρωδι ἐς ὁμοίας ἀπορίας.

καὶ τάδε εἰπὼν ἐς Ἀπολλωνίαν εὐθύς μετήει, καὶ
ἀπ' αὐτῆς ἐς Θεσσαλίαν νυκτὸς ὑπεχώρει λανθάνων·
Γόμφους τε πόλιν μικρὰν οὐ δεχομένην αὐτὸν ἐξεῖλεν
ὑπ' ὀργῆς, καὶ ἐπέτρεψε τῷ στρατῷ διαρπάσαι. οἱ δ' 20
ὡς ἐκ λιμοῦ πάντων ἐνεπίμπλαντο ἀθρόως καὶ ἐμεθύ-
σκοιτο ἀπρεπῶς, καὶ μάλιστα αὐτῶν οἱ Γερμανοὶ γε-
λοιότατοι κατὰ τὴν μέθην ἦσαν, ὥστε δοκεῖ καὶ τότε
ἂν ὁ Πομπηίως ἐπελθὼν ἐργάσασθαι τι λαμπρόν, εἰ
μὴ διαώκειν ὅλως ὑπερεῖδεν ἐκ καταφρονήσεως, μέχρι 25
Καῖσαρ ἐπὶ συντόνως ἡμέραις ὀδεύσας ἐστρατοπέδευσε

4. εἰλαδὸν i || 5. τοῦ καίσαρος VC, bene || 6. κρατήσαιεν
veritit C, bene || 11. 12. <ἐκ> τῆς ἥττης? * || 15. ἀποσπᾶν] περι-
σπᾶν? * cf. Plat. Caes. 39: ὅτι ἐάσας (malim ἐξόν) ἐκεῖ περι-
σπάσαι τὸν πόλεμον ἐνταῦθα καθέξοιτο πρὸς θαλάττη || 15. 16.
ἐτέρωσε? * || 21. ἐνεπίμπλαντο Ai || 23. καὶ pro κατὰ V || 26. ἡμέρας a

περὶ Φάρσαλον. λέγεται δ' ἐν τοῖς Γόμοις γενέσθαι παθήματα γενναῖα, καὶ νεκροὺς τῶν ἐπιφανῶν γερόντων ἐν ἰατρείῳ φανῆναι, κυλίκων αὐτοῖς παρακειμένων ἀτρώτοις, εἴκοσι μὲν ὡς ἐς μέθην κατακεκλιμένους ἐπὶ τὸ ἔδαφος, ἓνα δ' ἐπὶ θρόνου παρακαθεζόμενον οἷα ἰατρόν, ὃς τὸ φάρμακον αὐτοῖς ἄρα παρέσχευεν.

Πομπήιος δ' ἐπὶ τῇ Καίσαρος ἀναξεύξει βουλὴν 65 προτιθεί. καὶ Ἀφρανίῳ μὲν ἐδόκει τὸ ναυτικόν, ᾧ δὴ καὶ πολὺ προσείχευ, ἐπιπέμπειν Καίσαρι καὶ ἐνοχλεῖν 10 θαλασσοκρατοῦντας ἄλωμένῳ καὶ ἀποροῦντι, τὸ δὲ πεζὸν αὐτὸν Πομπήιον ἄγειν κατὰ σπουδὴν ἐς τὴν Ἰταλίαν εὔνου τε πρὸς αὐτὸν οὔσαν καὶ πολεμίων ἔρημον, κρατυνάμενον δ' αὐτὴν τε καὶ Γαλατίαν καὶ Ἰβηρίαν ἐξ οἰκείας καὶ ἡγεμονίδος γῆς αὐτίς ἐπιχει- 15 ρεῖν Καίσαρι. ὃ δὲ καὶ ταῦτα ἄριστα ἂν οἱ γενόμενα παριδῶν, ἐπεΐθετο τοῖς λέγουσιν αὐτίκα τὸν Καίσαρος στρατὸν μεταθήσεσθαι πρὸς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ λιμοῦ, ἢ οὐ πολὺ σφίσιν ἔσεσθαι τὸ ἔτι λοιπὸν ἐπὶ τῇ κατὰ Δυρράχιον γενομένη νίκη· τὸ δ' ἐναντίον αἰσχιστον 20 εἶναι, καταλιπεῖν φεύγοντα Καίσαρα, καὶ τοῖς ἡττηθεῖσιν ὁμοίως τὸν νικῶντα φεύγειν. ὃ μὲν δὴ τοῖσδε προσθέμενος αἰδοῖ μάλιστα τῶν ἐφ' ὧν ἔθνῶν ἐς αὐτὸν ἀφορώντων, καὶ φειδοῖ Λευκίου Σκιπίωνος, μή τι περὶ Μακεδονίαν ὧν ἔτι πάθοι, μάλιστα δ' ἐς ἀγῶνα χρή- 25 σασθαι θαρροῦντι τῷ στρατῷ διανοούμενος, ἐπῆλθε

2. τῶν] τινῶν? * nisi males ἐπιφανεστάτων || 4. in ἀτρώτοις offendit Musgr || ὡς ἐς μέθην] *veluti ex ebrietate* C, bene. κατακεκλιμένοις i || 9. προσείχευ Nauckius, προῦχευ Oi. προσείχον tamen malim cum Gelen || 10. ἄλωμένῳ A, ἀλομένῳ V || 15. ταῦτα τὰ ἄριστα A || 16. ἐπύθετο V || 18. γε desidero aut 16. ἢ || 22. μάλιστα] μὲν? * nec vertit C

καὶ ἀντεστρατοπέδευσε τῷ Καίσαρι περὶ Φάρσαλον, καὶ τριάκοντα σταδίους ἀλλήλων ἀπέχον.

66 ἀγορὰ δὲ Πομπηίῳ μὲν ἦν πανταχόθεν· οὕτω γὰρ αὐτῷ προδιώκηντο καὶ ὁδοὶ καὶ λιμένες καὶ φρούρια ὡς ἐκ τε γῆς ἀεὶ φέρεσθαι καὶ διὰ θαλάσσης πάντα ἄνεμον αὐτῷ φέρειν· Καῖσαρ δὲ μόνον εἶχεν ὃ τι μόλις εὖροι καὶ λάβοι κακοπαθῶν. καὶ οὐδ' ὡς αὐτὸν ἀπέλιπεν οὐδεὶς, ἀλλὰ σπουδῇ δαιμονίῳ συνενεχθῆναι τοῖς πολεμίοις ὠρέγοντο, καὶ ἠγοῦντο πολέμῳ μὲν εἶναι παρὰ πολὺ ἀμείνους νεοστρατεύτων ἔτι ὄντων δέκα 10 ἔτεσιν ἠσκημένοι, ἐς δὲ ταφρείας ἢ περιτειχίσεις ἢ σιτολογίας ἐπιπόνους ἀσθενέστεροι διὰ γῆρας. ὅλως τε κάμνουσιν αὐτοῖς ἐδόκει δρᾶν τι ἢ μετ' ἀργίας λιμῷ διαφθαρῆναι. ὣν ὁ Πομπήιος αἰσθανόμενος ἐπικίνδυνον μὲν ἠγεῖτο γεγυμνασμένοις καὶ ἀπογιγνώσκου- 15 σιν αὐτῶν ἀνδράσι καὶ τύχῃ Καίσαρος λαμπρᾶ περὶ τῶν ὅλων συνενεχθῆναι δι' ἐνὸς ἔργου, δυνατώτερον δὲ καὶ ἀκινδυνότερον ἐκτρῦσαι ταῖς ἀπορίαις αὐτοῦς οὔτε γῆς εὐπόρου κρατοῦντας οὔτε θαλάσση χρωμένους οὔτε ναῦς ἐς φυγὴν ταχεῖαν ἔχοντας. ὁ μὲν δὲ κρα- 20 τίστῳ λογισμῷ τρίβειν τὸν πόλεμον ἐγνώκει, καὶ ἐς 67 λοιμὸν ἐκ λιμοῦ τοὺς πολεμίους περιφέρειν· πολὺ δ' ἀμφ' αὐτὸν πλῆθος ἀνδρῶν ἀπὸ τε τῆς βουλῆς ὁμοτίμων οἱ, καὶ τῶν καλουμένων ἱππέων οἱ διαφανέστατοι,

5. ἀεὶ om. V || 6. ἄνεμον et φέρειν del. Nauckius || 8. ἀπέλιπεν Vi, ἀπέλειπεν A, vulgo || 10. ἔτι ὄντων om. A. possis ἔτι ἄτε* || 11. 12. cf. Plut. Caes. 40, Pomp. 66 || 13. 14. δρᾶν τι μετ' ἀργίας ἢ λιμῷ δ. libri. tenui Schwi coniecturam — idem δρᾶν τι <μετ' ἀνορίας> ἢ μετ' ἀργ. λ. δ. coniecit quod recep. Did — malim tamen δρᾶν τι μετ' ἀπονορίας ἢ λ. δ.* || 20. ναῦν i || 22. λοιμὸν Davis ad Caes. b. c. III, 84, 1 quod tenui propter Plut. Caes. 40. λιμὸν libri

βασιλεῖς τε πολλοὶ καὶ δυνάσται, οἳ μὲν ὑπ' ἀπειρίας,
 οἳ δ' ἀμέτρως τοῖς περὶ τὸ Δυρράχιον εὐπραγίμασιν
 ἐπηρμένοι, εἰσὶ δ' οἳ καὶ τῷ πλέονες εἶναι τῶν πολε-
 μίων, οἳ δὲ καὶ κάμνοντες ὅλως τῷ πολέμῳ τὴν κρίσιν
 5 ταχύτεραν μᾶλλον ἢ πρόπευσαν ἐπειγόμενοι γενέσθαι,
 πάντες ἐξώτρυνον αὐτὸν ἐς τὴν μάχην, ἐπιδεικνύοντες
 αἰετὸν τὸν Καίσαρα παρατάττοντά τε καὶ προκαλούμενον.
 ὁ δ' ἐξ αὐτοῦ μάλιστα τοῦδε αὐτοῦ ἀνεδίδασκεν ὅτι Καί-
 σαρι μὲν τοῦτ' ἐξ ἀπορίας ἀναγκαῖον ἦν, σφίσι δὲ καὶ
 10 διὰ τοῦτ' εὐκαιρον ἠσυχάζειν, ὅτι Καῖσαρ ὑπ' ἀνάγκης
 ἐπαίγοιτο. ἐνοχλούμενος δὲ ὑπὸ τε τοῦ στρατοῦ παντὸς
 ἐπηρμένου τοῖς περὶ τὸ Δυρράχιον ἀμέτρως, καὶ τῶν ἐπ'
 ἀξιώσεως αὐτὸν ἐπιτωθαζόντων ἐς φιλαρχίαν ὡς ἐκόντα
 βραδύνοντα ἴν' ἀνδρῶν ὁμοτίμων τοσῶνδε ἄρχοι, καὶ
 15 ἐπὶ τῷδε αὐτὸν βασιλέα τε βασιλέων καὶ Ἀγαμέμνονα
 καλούντων, [ὅτι κακείνος βασιλέων διὰ τὸν πόλεμον
 ἤρχεν], ἐξέστη τῶν οἰκείων λογισμῶν καὶ ἐνέδωκεν αὐ-
 τοῖς, θεοῦ βλάπτοντος ἤδη καὶ τᾶλλα παρ' ὅλον τόνδε
 τὸν πόλεμον. κωθῆς τε γὰρ καὶ βραδύς παρὰ τὴν αὐτοῦ
 20 φύσιν ἐν ἅπασι γεγυῶς, παρεσκευάζετο ἅκων ἐς μά-
 χην ἐπὶ κακῷ τε αὐτοῦ καὶ τῶν αὐτὸν ἀναπειθόντων.

Καίσαρι δὲ τῆς νυκτὸς ἐκείνης τρία μὲν ἐπὶ σιτο- 68
 λογίαν ἐξῆει τέλη (τὸν γὰρ Πομπήιον ἐπαινῶν τῆς
 βραδυτηῆτος καὶ οὐδαμοῦ νομίζων μεταθήσεσθαι τοῦ

4. ὅλως Schw, ὅμως libri, vulgo || τὴν κρίσιν om. V || 6. ἐξ-
 ώτρυναν V || τὴν del. ?* || 7. malim τὸν Καίσαρ. αἰετὸν || 9. ἦν ab Appiani
 consuetudine abhorrere videtur. possis ἐστι vel etiam εἶναι || 16.
 17. ὅτι κακ. — ἤρχεν del. Nauckius. cf. Plut. Pomp. 67 || 18. post
 ἤδη commate distinguit V, bene. καὶ τᾶλλα — πόλεμον fort. post
 φύσιν transponenda. possis etiam ἤδη, <ὡς> καὶ ταλλα || 21. αὐ-
 τοῦ V, αὐτοῦ Δι, vulgo || αὐτοῦ τε ?* || 24. οὐδαμοῦ] οὐδαμὰ vel
 οὐδαμῶς ?*

βουλεύματος, περιέπεμπεν ἐπὶ σίτον), πυθόμενος δὲ τῆς παρασκευῆς, ἦσθη τε τῆς ἀνάγκης ἣν εἶκαζεν ἠναγκάσθαι Πομπήιον ὑπὸ τοῦ στρατοῦ, καὶ τὸν ἑαυτοῦ τάχιστα ἀνεκάλει πάντα, καὶ ἀντιπαρεσκευάζετο. θυόμενός τε νυκτὸς μέσης τὸν Ἄρη κατεκάλει καὶ τὴν 5 ἑαυτοῦ πρόγονον Ἀφροδίτην (ἐκ γὰρ Αἰνείου καὶ Ἴλου τοῦ Αἰνείου τὸ τῶν Ἰουλίων γένος, παρενεχθέντος τοῦ ὀνόματος, ἠγείτο εἶναι), νεῶν τε αὐτῇ νικηφόρῳ χαριστήριον ἐν Ῥώμῃ ποιήσειν ἤϋχετο κατορθώσας. ὡς δὲ καὶ σέλας ἐξ οὐρανοῦ διαπτὰν ἀπὸ τοῦ Καίσαρος ἐς 10 τὸ Πομπηίου στρατόπεδον ἐσβέσθη, οἱ μὲν ἀμφὶ τὸν Πομπήιον ἔσεσθαι τι λαμπρὸν αὐτοῖς ἔφασαν ἐκ τῶν πολέμων, ὁ δὲ Καίσαρ σβέσειν αὐτὸς ἐμπεσὼν τὰ Πομπηίου. αὐτῷ δὲ τῷ Πομπηίῳ τῆς αὐτῆς νυκτὸς τινα τῶν ἱερῶν ἐκφυγόντα οὐ συνελήφθη, καὶ με- 15 λισσῶν ἔσμός ἐπὶ τοῖς βῶμοις ἐκάθισε, ζῶου νωχελουῆς. μικρὸν τε πρὸ ἕω πανικὸν ἐνέπεσεν αὐτοῦ τῷ στρατῷ· καὶ τότε περιδραμῶν αὐτὸς καὶ καταστήσας ἀνεπαύετο 69 σὺν ὕπνῳ βαθεῖ, περιεγειράντων δ' αὐτὸν τῶν φίλων, ὄναρ ἔφασκεν ἄρτι νεῶν ἐν Ῥώμῃ καθιεροῦν Ἀφρο- 20 δίτη νικηφόρῳ. καὶ τότε μὲν, ἀγνοία τῆς Καίσαρος εὐχῆς, οἳ τε φίλοι καὶ ὁ στρατὸς ἅπας πυθόμενοι ἠδοντο, καὶ τᾶλλα ἀλόγως σὺν ὀρμῇ καὶ καταφρονήσει χωροῦντες ἐπὶ τὸ ἔργον ὡς ἐπὶ ἔτοιμον. ὧν γε πολλοὶ καὶ τὰς σκηναὶς δάφναις ἀνέστεφον ἤδη, συμ- 25 βόλῳ νίκης· καὶ οἱ θεράποντες αὐτοῖς δαῖτα λαμπροτάτην ἐπόρσυνον. εἰσὶ δ' οἱ καὶ περὶ τῆς Καίσαρος

5. μέσης om. V || 8. νικηφόρον V || 16. βωμοῖς] σημείοις? *
 sic certe ceteri scriptores || ζῶου νωχελουῆς om. C, fort. recte ||
 18. alterum καὶ del.? *

ἀρχιερωσύνης ἐς ἀλλήλους ἤδη διήριζον. ἄπερ ὁ Πομπήιος οἷα πολέμων ἔμπειρος ἀπεστρέφετο, καὶ νεμεσῶν ἐπ' αὐτοῖς ἐνεκαλύπτετο, κατεσιώπα δ' ὅμως ὑπ' ὄκνου καὶ δέους, ὥσπερ οὐ στρατηγῶν ἔτι ἀλλὰ στρατηγού-
 5 μενος καὶ πάντα πράσσων ὑπ' ἀνάγκης παρὰ γνώμην. τοσοῦτον ἀνδρὶ μεγαλουργῶ καὶ παρὰ πᾶν ἔργου ἐς ἐκείνην τὴν ἡμέραν εὐτυχεστάτῳ γενομένῳ τὸ δύσθυμον ἐνεπεπτώκει, εἴτε ὅτι τὰ συμφέροντα κρίνων οὐκ ἔπειθεν, ἀλλ' ἐπὶ κύβον ἐχώρει πλήθους ἀνδρῶν
 10 τοσῶνδε σώτηρίας καὶ τῆς ἑαυτοῦ δόξης ἐς τότε ἀηττήτου· εἴτε τι καὶ μαντικώτερον αὐτόν, πλησιάζοντος ἤδη τοῦ κακοῦ, συνετάρασσε, μέλλοντα τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐκ δυναστείας τοσῆσδε ἀθρόως ἐκπεσεῖσθαι. τοσοῦτον δ' οὖν εἰπὼν τοῖς φίλοις, ὅτι ἦδε ἡ ἡμέρα, ὀπότερος
 15 ἂν ἐπικρατήσῃ, μεγάλων ἐς αἰὲς Ῥωμαίοις ἄρξει κακῶν, παρέτασεν ἐς τὴν μάχην. ᾧ δὴ καὶ μάλιστα αὐτοῦ τὴν διάνοιαν προπεσεῖν τινὲς ἐν τῷ φόβῳ νομίζοντες ἠγοῦντο οὐδ' ἂν Πομπήιον κρατήσαντα μεθεῖναι τὴν μοναρχίαν.

20 στρατιὰ δ' ἦν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, πολλῶν ἀμφίλογα 70 εἰπόντων ἐπομένῳ μάλιστα Ῥωμαίων τοῖς τὰ πιθανώτατα γράφουσι περὶ τῶν ἐξ Ἰταλίας ἀνδρῶν, οἷς δὴ καὶ μάλιστα θαρροῦντες τὰ συμμαχικὰ οὐκ ἀκριβοῦσιν οὐδὲ ἀναγράφουσιν ὡς ἀλλότρια καὶ ὀλίγην ἐν αὐτοῖς
 25 ἐς προσθήκην χώραν ἔχοντα, Καίσαρι μὲν ἐς δις-

1. ἤδη om. V || 3. ἀνεκαλύπτετο Musgr, male || ὅμως] ὅλως conī. Schw, perperam || 8. ἐπεπεπτώκει V || 14. δ' del.?* δ' ἐνε-
 ειπὼν i || 15. ἐπικρατήσῃ V, ἐπικρατήσοι Ai, vulgo || ἐς αἰὲς non
 vertit C, bene || 16. τὴν molestum || 23. θαρροῦντες] ἐθάρρουν,
 τὰ <δὲ> συμμ.?* || 24. αὐτοῖς*, αὐτοῖς libri || 25. ἐς προσθήκην
 del.?* ni males ὅλ. ἐν αὐτοῖς ῥοπήν ἔχοντα, ut ἐς προσθ. χώρ.
 glossema sint

χιλίους ἐπὶ δισμυρίοις, καὶ τούτων ἵππεις ἦσαν ἀμφὶ
 τοὺς χιλίους, Πομπηίῳ δὲ ὑπὲρ τὸ διπλάσιον, καὶ τού-
 των ἵππεις ἔς ἑπτακισχιλίους. ὧδε μὲν τοῖς τὰ πιθανώ-
 τατα λέγουσι δοκεῖ, μυριάδας ἑπτὰ ἀνδρῶν Ἰταλῶν
 συμπεσεῖν ἀλλήλοις ἔς μάχην· οἱ δ' ὀλιγωτέρους ἑξα-
 κισμυρίων φασίν, οἱ δ' ὑπερεπαίροντες τεσσαράκοντα
 μυριάδας γενέσθαι λέγουσιν. καὶ τούτων οἱ μὲν ἡμι-
 ὄλιον, οἱ δὲ ἕκ τριῶν νομίζουσιν ἀμφὶ τὰ δύο τῷ
 Πομπηίῳ γενέσθαι μέρη. τοςάδε μὲν ἀμφιγνοοῦσι περὶ
 τοῦ ἀκριβοῦς· ὅπως δ' οὖν εἶχε, τοῖσδε μάλιστα τοῖς 10
 ἔξ Ἰταλίας ἑκάτερος αὐτῶν ἐθάρρει. τὸ δὲ συμμαχι-
 κὸν ἦν Καίσαρι μὲν ἵππεις τε Κελτοὶ καὶ Κελτῶν τῶν
 ὑπὲρ Ἄλπεις ἀριθμὸς ἄλλος· Ἑλλήνων δ' ἐπέλταξον
 αὐτῷ Δόλοπες Ἀκαρναῖνες Αἰτωλοί. τοσοῖδε μὲν τῷ
 Καίσαρι συνεμάχουν, Πομπηίῳ δὲ πάντα τὰ ἑῷα ἔθνη 15
 κατὰ πλῆθος, οἱ μὲν ἔξ ἵππων οἱ δὲ πεζοί, ἀπὸ μὲν
 τῆς Ἑλλάδος Λάκωνες ὑπὸ τοῖς ἰδίοις βασιλεῦσι τασσό-
 μενοι, καὶ ἡ ἄλλη Πελοπόννησος καὶ Βοιωτοὶ μετ'
 αὐτῶν. ἐστράτευον δὲ καὶ Ἀθηναῖοι, κηρυξάντων μὲν
 αὐτοὺς ἑκατέρων μὴ ἀδικεῖν τὸν στρατὸν ὡς ἱεροῦς 20
 τῶν θεσμοφόρων, πρὸς δὲ τὴν δόξαν ἄρα τοῦ πολέ-
 μου τραπέντες ὡς ὑπὲρ τῆς Ῥωμαίων ἡγεμονίας ἀγω-
 21 νιούμενοι. ἐπὶ δὲ τοῖς Ἑλλησιν ὀλίγου πάντες ὅσοι
 περιόντι τὴν ἐν κύκλῳ θάλασσαν ἐπὶ τὴν ἕω, Θραῦκές

5. 6. ὀλιγωτέρους, ἑξακισμυρίους aC || 6. τεσσαράκοντα] τεσ-
 σαρεσκαίδεκα conl. Schw. at cf. Flor. II, 13, [IV, 2] 44 || 12. post
 Κελτοὶ notam numeralem desideravit Schw. possis ex τε eli-
 cere τριακόσιοι, i. e. τ', sed totum enuntiatum corruptum est ||
 καὶ ex C add. Schw, om. Oi || 13. ἄλλος vertit C, ἄλλως Oi ||
 20. ἱεροῦς Oi, veluti legum latores sacros C. ἱερεῖς Steph. locus
 obscurus

τε καὶ Ἑλλησπόντιοι καὶ Βιθυννοὶ καὶ Φρύγες καὶ Ἴωνες,
 Λυδοὶ τε καὶ Παμφύλιοι καὶ Πισίδαι καὶ Παφλαγόνες,
 καὶ Κιλικία καὶ Συρία καὶ Φοινίκη, καὶ τὸ Ἑβραίων
 γένος καὶ Ἄραβες οἱ τούτων ἐχόμενοι, Κύπριοί τε καὶ
 5 Ῥόδιοι καὶ Κρήτες σφενδονῆται, καὶ ὅσοι ἄλλοι νη-
 σιῶται. παρῆσαν δὲ καὶ βασιλεῖς καὶ δυνάσται στρα-
 τὸν ἄγοντες, Δηϊόταρος μὲν τετραρχῆς Γαλατῶν τῶν
 ἐσθίων, Ἀριαράθης δὲ Καππαδοκῶν βασιλεύς. Ἀρμε-
 νίους δὲ ἤγε τοὺς ἐντὸς Εὐφράτου στρατηγὸς Ταξίλης,
 10 καὶ [Ἀρμενίους] τοὺς ὑπὲρ Εὐφράτην Μεγαβάτης, ὑπα-
 ρχος Ἀρταβάζου βασιλέως. ἄλλοι τε μικροὶ δυνάσται
 συνεπελαμβάνοντο τοῦ πόνου. λέγονται δὲ καὶ ἐκ
 Αἰγύπτου νῆες ἐξήκοντα αὐτῷ παραγενέσθαι παρὰ τῶν
 Αἰγύπτου βασιλέων, Κλεοπάτρας τε καὶ τοῦ ἀδελφοῦ
 15 παιδὸς ἔτι ὄντος. ἀλλ' αἶθε μὲν οὐ συνεμάχησαν· οὐδὲ
 γὰρ τὸ ἄλλο ναυτικόν, ἀλλ' ἐπὶ ἀργίας ἐν Κερκύρα
 κατέμενε. καὶ δοκεῖ Πομπήιος τότε μάλιστα ἀφρόνως
 ἐργάσασθαι, τῶν μὲν νεῶν καταφρονήσας, αἷς δὲ πολὺ
 πλούτων ἐδύνατο πανταχοῦ τὴν ἐπακτὸν ἀγορὰν τοὺς
 20 πολεμίους ἀφαιρεῖσθαι, ἐν δὲ ἀγῶνι πεζῷ συνενεχθεῖς
 ἀνδράσιν ἐκ πόνου πολλοῦ μεγαλαύχοις τε καὶ θηρι-
 ώδεσιν ἐς μάχας γενομένοις. ἀλλ' αὐτὸν αὐτοὺς φυλαξά-
 μενον περὶ Δυρράχιον θεοβλάβεια δοκεῖ παραγαγεῖν, ἐν
 καιρῷ μάλιστα δὴ πάντων ἦδε τῷ Καίσαρι γενομένη· διὰ
 25 γὰρ αὐτὴν ὁ στρατὸς ὁ [τοῦ Πομπηίου] κουφόνως μάλα

8. καππαδόκων a b || 10. Ἀρμενίους del. Nauckius || 11. Ἀρ-
 ταβάζου scripsi ex Schwi conii., ἀρτάπα τοῦ AV, ἀρταπευ τοῦ
 i, Artari regis C. Ἀρταπάτου Musgr, vulgo || 20. πεζῶν A ||
 21. ἐκ πόνων πολλῶν? * || 23. αὐτῷ θεοβλάβεια i. an τότε θ.? * ||
 25. ὁ ante τοῦ om. V

ἐπήρθη, καὶ τοῦ στρατηγοῦ σφῶν κατεκράτησαν, καὶ ἐς τὸ ἔργον ἀπειροπολέμως ἐτράποντο.

ἀλλὰ τάδε μὲν ᾠκονόμεναι θεὸς ἐς ἀρχὴν τῆσδε τῆς
 72 νῦν ἐπεχούσης τὰ πάντα ἡγεμονίας· τότε δ' αὐτῶν τὴν
 στρατιὰν ἐκάτερος συναγαγὼν ἐπώτρυνε, Πομπήιος 5
 μὲν τοιάδε λέγων. “ὕμεις ᾧ συστρατιῶται, στρατηγεῖτε
 τοῦ πόνου μᾶλλον ἢ στρατεύεσθε· αὐτοὶ γάρ, ἐμοῦ τὰ
 Καίσαρος ἐκτρέφειν ἔτι βουλομένου, τὸν ἀγῶνα τόνδε
 κρουκαλέσασθε. ὡς οὖν ἀγωνοθέται τῆς μάχης, χρή-
 σασθε μὲν ὡς ἐλάττωσι πολὺ πλείονες, καταφρονεῖτε 10
 δὲ ὡς ἠττημένων νενικηκότες καὶ γερόντων νέοι καὶ
 πολλὰ κεκμηκότων ἀκμηῆτες [ἄνδρες], οἷς ὑπάρχει δύ-
 ναμις τοσῆδε καὶ παρασκευὴ καὶ τὸ συνειδὸς αὐτὸ τῆς
 αἰτίας· ὑπὲρ γὰρ ἐλευθερίας καὶ πατρίδος ἀγωνιζόμεθα
 μετὰ νόμων καὶ δόξης ἀγαθῆς καὶ τοσῶνδε ἀνδρῶν, 15
 τῶν μὲν ἀπὸ βουλῆς τῶν δ' ἰππέων,“ πρὸς ἄνδρα ἓνα
 ληστεύοντα τὴν ἡγεμονίαν. ἴτε οὖν ὡς ἠξιούτε, μετ'
 ἀγαθῆς ἐλπίδος, ἐν ὄψει τιθέμενοι τὴν τε φυγὴν αὐτῶν
 τὴν περὶ τὸ Δυρράχιον γενομένην, καὶ ὅσα σημεῖα μιᾶς
 ἡμέρας κρατοῦντες αὐτῶν ἐλάβομεν”.

80

73 ὁ μὲν δὴ Πομπήιος ᾧδε ἔλεγεν, ὁ δὲ Καίσαρ τοῖς
 ἰδίοις τοιάδε. “τὰ μὲν δυσχερέστερα ἤδη νενικήκαμεν,
 ᾧ φίλοι· ἀντὶ γὰρ λιμοῦ καὶ ἀπορίας ἀνδράσι μαχού-
 μεθα· ἦδε δὲ ἡ ἡμέρα κρινεῖ πάντα. μέμνησθέ μοι

6. 7. στρατηγεῖτε τοῦ πολέμου μᾶλλον ἢ στρατηγεῖσθε;*
 στρατηγεῖσθε C legisse videtur qui: huic labori praesidetis ma-
 gis quam ab aliis uobis imperetur || 9. post μάχης desidero
 γενομένοι vel γεγονότες || 12. ἄνδρες seclusi || 13. αὐτὸ AV,
 ἀπὸ i || 21. τοιαῦτα ἔλεγεν V || 23. 24. μαχόμεθα aC, quod
 ferri potest || 24. ἦδε δὲ ἡ ἡμ. V, ἦδη δὲ ἡμ. A, ἦδε δὲ ἡμ. i ||
 ante μοι fort. οὖν intercidit

τῆς περὶ τὸ Δυρράχιον ἐπαγγελίας, καὶ ὧν ἐφορῶντος
 ἐμοῦ συνώμνυσθε ἀλλήλοις, μὴ νικῶντες οὐδ' ἐπαν-
 ῆξειν. οἶδε εἰσὶν, ὧ ἄνδρες, ἐφ' οὓς ἐξ Ἑρακλείων
 στηλῶν ἦλθομεν· οἶδε οἱ περιφυγόντες ἡμᾶς ἐξ Ἰτα-
 5 λίας, οἱ τοὺς δέκα ἔτεσιν ἀθλοῦντας ἡμᾶς, καὶ πολέ-
 μους τοσοῦσδε καὶ νίκας δυσαριδμήτους ἀνύσαντας, καὶ
 Ἰβήρων καὶ Κελτῶν καὶ Βρεττανῶν ἔθνη τετρακόσια
 περιποιήσαντας τῇ πατρίδι, διέλκον ἀγεράστους ἀνευ
 θριάμβου τε καὶ δωρεᾶς, καὶ οὔτ' ἐς τὰ δίκαια αὐτοῦς
 10 ἐγὼ προκαλούμενος ἔπειθον, οὔτε χάρισιν ἐξήνουν. ἴστε
 οὓς μεθῆκα ἀπαθείς, ἐλπίσας ἡμῖν τι παρ' αὐτῶν ἔσε-
 σθαι δίκαιον. τῶνδε οὖν μοι τήμερον ἀθρόων ἀν-
 ενέγκατε, καὶ τῆς ἐμῆς πρὸς ὑμᾶς, εἴ τι σύνιστέ μοι,
 κηδεμονίας ἢ πίστεως ἢ δωρεῶν μεγαλοφροσύνης. ἔστι 74
 15 δὲ οὐ δυσχερὲς νεοστρατεύτων καὶ ἀπειροπολέμων ἔτι
 πολυπόνους ἀγωνιστὰς περιγενέσθαι, ἄλλως τε καὶ
 μειρακιωδῶς ἐς ἀταξίαν καὶ δυσπείθειαν τοῦ στρατη-
 γοῦ τραπέντων, ὃν ἐγὼ πυνθάνομαι δεδιότα καὶ ἄκουτα
 χωρεῖν ἐπὶ τὸ ἔργον, τύχῃ τε παρακμάζοντα ἤδη καὶ
 20 νωθῇ καὶ βραδύν ἐς ἅπαντα γεγεννημένον, καὶ οὐδὲ
 στρατηγοῦντα ἔτι μᾶλλον ἢ στρατηγούμενον. καὶ τάδε
 μοι περὶ μόνων ἔστι τῶν Ἰταλῶν, ἐπεὶ τῶν γε συμ-
 μάχων μηδὲ φροντίζετε, μηδ' ἐν λόγῳ τίθεσθε, μηδὲ
 μάχεσθε ὅλως ἐκείνοις. ἀνδράποδα ταῦτ' ἔστι Σύρια
 25 καὶ Φρύγια καὶ Λύδια, φεύγειν ἀεὶ καὶ δουλεύειν

2. οὐδ'] οὐκ? * || 9. 10. οὔτ' . . . οὔτε Bekk, οὐδ' . . . οὐδὲ
 libri || 10. οὐδέ <τι> χάρισιν conl. Steph. || 10. 11. ἴστε οὓς] οὓς
 γε conl. Schw. an ἐξ., οὐδ' οὓς? * || 11. καὶ ἀπαθείς i || 11. 12.
 αὐτῶν <γε> ἔσ.? * || 12. 13. τῶνδε — ἀνενέγκατε: horum omnium
 uindices in unum mihi adeste C || 12. ἀθρόων AV || 19. παρα-
 κμάζοντα] παρακμάσαντα? * || 24. μάχεσθαι A

ἔτοιμα· οἷς ἐγὼ σαφῶς οἶδα, καὶ ὑμεῖς δὲ αὐτίκα ὄψε-
 σθε, οὐδὲ Πομπήιον αὐτὸν τάξιν ἐγγυῶντα πολέμου.
 ἔχεσθε οὖν μοι τῶν Ἰταλῶν μόνων, καὶ οἱ σύμμαχοι
 δίκην κυνῶν περιθέωσιν ὑμᾶς καὶ θορυβοποιῶσιν.
 τρεψάμενοι δ' αὐτοὺς τῶνδε μὲν ὡς συγγενῶν φειδώ- 5
 μεθα, τοὺς δὲ συμμάχους ἐς τὴν τῶνδε κατάπληξιν
 ἐξεργάσασθε. πρὸ δὲ πάντων, ὡς ἂν εἰδείην ὑμᾶς
 ἐγωγε ὧν συνετίθεσθε μεμνημένους τε καὶ νίκην πάν-
 τως ἢ θάνατον αἰρουμένους, καθέλετέ μοι προιόντες
 ἐπὶ τὴν μάχην τὰ τείχη τὰ σφέτερα αὐτῶν καὶ τὴν 10
 τάφρον ἐγκώσατε, ἵνα μηδὲν ἔχωμεν ἂν μὴ κρατῶμεν,
 ἴδωσι δ' ἡμᾶς ἀσταθμεύτους οἱ πολέμιοι, καὶ συν-
 ῶσιν ὅτι πρὸς ἀνάγκης ἐστὶν ἡμῖν ἐν τοῖς ἐκείνων
 σταθμεῦσαι.”

75 ὁ μὲν τοσάδε εἰπὼν φυλακὴν ὅμως τῶν σκηνῶν 15
 κατέπεμπε δισχιλίους τοὺς πάνυ γέροντας· οἱ δ' ἐξ-
 ἰόντες τὸ τεῖχος ἤρειπον μετὰ σιωπῆς βαθυτάτης, καὶ
 ἐς τὴν τάφρον αὐτὸ ἐνεχώννυον. ὁρῶν δ' ὁ Πομπήιος,
 ἡγουμένων τινῶν ἐς φυγὴν αὐτοὺς συσκευάζεσθαι,
 συνίει τοῦ τολμήματος, καὶ ἔστενε καθ' αὐτὸν ὅτι χω- 20
 ροῦσιν ἐς χεῖρας θηρίοις, λιμὸν ἔχοντες, ἄξιον θηρίων
 φάρμακον. ἀλλ' οὐ γὰρ ἦν ἀναδῦναι ἔτι, τῶν πραγ-
 μάτων ὄντων ἐπὶ ξυροῦ. διὸ δὴ καὶ τετρακισχιλίους
 τῶν Ἰταλῶν φύλακας τοῦ στρατοπέδου καταλιπὼν, παρ-
 ἔτασσε τοὺς λοιποὺς ἐς τὸ μεταξὺ Φαρσάλου τε πόλεως 25
 καὶ Ἐνιπέως ποταμοῦ, ἐνθα καὶ ὁ Καῖσαρ ἀντιδι-

4. ὑμᾶς, ἢ sup. v a m. 1, V. et sic B, ut vid. || 8. συνέθεσθε
 Nauckius || 11. ante ἔχωμεν fort. lacuna || 12. ἴδωσί θ' ἡμᾶς? * ||
 16. κατέλειπε con. Schw, praeter rem || 23. καὶ] ad quattuor
 Italorum millia C, καὶ <αὐτὸς> con. Schw, ante καὶ lacunam
 statuebat Musgr ἰππέων ἱλας supplens || 26. ποταμοῦ <πεδίον>? *

εκόσμει, τοὺς μὲν Ἴταλοὺς ἐκάτερος αὐτῶν ἐς τρία δι-
 αιρῶν ἐπὶ μετώπου, μικρὸν ἀλλήλων διεστῶτας, καὶ
 τοὺς ἰππέας ἐπὶ τοῖς κέρασι τοῖς κατὰ μέρη τάσσων.
 τοξόται δὲ πᾶσιν ἀνεμεμίχαστο καὶ σφενδονῆται. καὶ
 5 τὸ μὲν Ἴταλικὸν οὕτως ἐκεκόσμητο, ᾧ δὴ καὶ μάλιστα
 αὐτῶν ἐκάτερος ἐθάρρει· τὰ συμμαχικὰ δ' ἦγον ἐφ'
 ἑαυτῶν ὡς ἐς ἐπίδειξιν. πολύθρονον δὲ ἦν τὸ Πομπηίου
 συμμαχικόν καὶ πολύγλωσσον· καὶ αὐτῶν ὁ Πομπήιος
 Μακεδόνας μὲν καὶ Πελοποννησίους καὶ Βοιωτοὺς καὶ
 10 Ἀθηναίους, ἀποδεξάμενος τῆς εὐταξίας καὶ σιωπῆς,
 παρεστήσατο τῇ φάλαγγι τῇ Ἴταλικῇ, τοὺς δὲ ἄλλους,
 ὅπερ ὁ Καῖσαρ εἵκαζεν, ἔξω τάξεως ἐκέλευσε κατὰ φυ-
 λὰς ἐφεδρεύοντας, ὅταν ἐν χερσὶν ὁ ἀγὼν γένηται,
 κυκλοῦσθαι τοὺς πολεμίους καὶ διώκειν, ὅσα δύναιντο
 15 βλάπτοντας, καὶ τὸ στρατόπεδον αὐτὸ Καίσαρος ἀχα-
 ράκωτον ὄν διαρπάξειν.

ἡγοῦντο δὲ τῆς φάλαγγος Πομπηίῳ μὲν ὁ κηδεστῆς 76
 Σκιπίων ἐν μέσῳ, καὶ ἐπὶ τοῦ λαιοῦ Δομίτιος, ἐπὶ δὲ
 τοῦ δεξιοῦ Λέντλος· Ἀφράνιος δὲ καὶ Πομπήιος τὸ
 20 στρατόπεδον ἐφύλαττον. Καίσαρι δ' ἐστρατήγουν μὲν
 Σύλλας καὶ Ἀντώνιος καὶ Δομίτιος, αὐτὸς δ' ἐπὶ . . . .
 κέρως συνετάσσετο τῷ δεκάτῳ τέλει, καθάπερ ἦν ἔθος
 de ipsis locis v. Mommsen Hist. R. t. III° p. 424 adn. || p. 759,
 26 et 760, 1 ἀντιεκόσμει (sic) A || 6. ἦγον] εἶχον? * || 7. ἐς om.
 Bb. ἐς sup. ὡς A² || 8. συμμαχικὸν molestum || 12. ὅπερ AV, ὥσπερ
 iC || 19. 20. τὸ στρατόπεδον ἐφύλαττον] τὸ στρατόπεδον (vel τὰ
 πάντα) ἐφεώρων coni. Schw. Afranio curam castrorum deman-
 datam fuisse probabile utique est: Pompeius erat quidem in
 sinistro cornu (v. Caes. III, 88, 1), at potest fieri ut fontis com-
 munitis errorem repetens Appianus, aequae ac Plutarchus (Caes.
 44, Pomp. 69), ei dextrum cornu tribuerit. unde possis: Λέντλος·
 ἢ καὶ αὐτὸς Πομπήιος ἦν. Ἀφρ. δὲ τὸ στρατ. ἐφύλαττεν || 21. Δο-
 μίτιος] Brutus C || 21. ἐπὶ κέρως V, optime nisi quod <τοῦ δε-
 ξιοῦ> excidit. ἐπικαίρως ceteri, vulgo

αὐτῶ. καὶ τοῦτ' ἰδόντες οἱ πολέμοιοι μετήγαγον ἐπ' αὐτὶ τοὺς ἀρίστους τῶν ἱππέων, ἵνα πλέονες ὄντες, εἰ δυνηθεῖεν, κυκλώσαιντο. συνεῖς δὲ ὁ Καῖσαρ τρισχιλίους εὐτολμοτάτους πεξοὺς ἐνήδρευσεν, οἷς ἐκέλευσεν, ὅταν αἰσθῶνται τοὺς πολεμίους περιθέοντας, 5 ἀναπηδᾶν καὶ τὰ δόρατα ἐσπηδῶντας ἀνίσχειν ὀρθὰ ἐς τὰ πρόσωπα τῶν ἀνδρῶν· οὐ γὰρ οἴσειν ἀπίρους καὶ νέους, ὠραιζομένους ἔτι, τὸν ἐς τὰ πρόσωπα κίνδυνον. οἱ μὲν δὴ τοιάδε κατ' ἀλλήλων ἐμηχανῶντο, καὶ περιήεσαν ἐκάστους, καθιστάμενοί τε τὰ ἐπείγοντα 10 καὶ ἐς εὐτολμίαν παρακαλοῦντες, καὶ τὰ συνθήματα ἀναδιδόντες, ὁ μὲν Καῖσαρ Ἀφροδίτην νικηφόρον, ὁ δὲ Πομπήιος Ἡρακλέα ἀνίκητον· ὡς δὲ σφίσιν ἔτοιμα πάντα ἦν, ἐπὶ πολὺ καὶ ὡς ἀνέμενον ἐν βαθείᾳ σιωπῇ, μέλλοντες ἔτι καὶ ὀκνοῦντες καὶ ἐς ἀλλήλους ἀποβλέ- 15 ποντες, ὁπότερος ἄρξει τῆς μάχης. τό τε γὰρ πλῆθος ἄκτειρον, οὐδενός πω τοσοῦδε Ἰταλοῦ στρατοῦ ἐς ἓνα κίνδυνον συνελθόντος, καὶ τὴν ἀρετὴν ἐκκρίτων ὄντων ἐκατέρων ἠλέουν, καὶ μάλιστα ὅτε ἴδοιεν Ἰταλοὺς Ἰταλοῖς συμφερομένους. ἐγγύς τε τοῦ κακοῦ γιγνομένοις αὐτοῖς 20 ἢ μὲν ἐκκαίουσα καὶ τυφλοῦσα πάντας φιλοτιμία ἐσβέννυτο, καὶ μετέβαλλεν ἐς δέος, ὁ δὲ λογισμὸς ἐκαθάρευε δοξοκοπίας καὶ τὸν κίνδυνον ἐμέτρει καὶ τὴν αἰτίαν, ὅτι περὶ πρωτείων δύο ἄνδρε ἐρίζοντε ἀλλήλοιν αὐτῶ τε κινδυνεύετον ἀμφὶ τῇ σωτηρίᾳ, μηδ' ἐσχάτω πάν- 25

2. αὐτὸν vertit C || 4. <τοὺς> εὐτολμοτάτους? * || ἐφήδρευσεν conl. Marklandus, inutiliter || 5. περιθέοντας] ὅταν προσφέρωνται Plut. Caes. 44, ὅταν προσελαύνωσιν Pomp. 69. ἀναπιπεύοντας? * || 10. τε τὰ Bekk, τά τε libri || 16. ἀρξῆ AB || 17. Ἰταλῶν vertit C || 19. ἐκατέρωθεν b C || 20. γιγνομένοις] γιγνομένου i C quod probavit Schw. utrumque bonum || 25. ἀμφὶ AV, ἐπὶ i

των ἡττηθέντε ἔτι εἶναι, καὶ τοσόνδε πλῆθος ἀνδρῶν ἀγαθῶν δι' αὐτούς. ἐσῆει δὲ σφᾶς ὅτι φίλοι καὶ κηδεσταὶ τέως ὄντες, καὶ πολλὰ συμπράξαντες ἀλλήλοις ἐς ἀξίωμα καὶ δύναμιν, ξίφη νῦν φέρουσι κατ' ἀλλήλων, καὶ τοὺς ὑποστρατευομένους ἐς ὁμοίας ἀθεμιστίας ἄγουσιν ὁμοεθνεῖς τε ὄντας ἀλλήλοις καὶ πολίτας καὶ φυλέτας καὶ συγγενεῖς, ἐνίους δὲ καὶ ἀδελφούς· οὐδὲ γὰρ ταῦτα ἐνέλειπεν ἐκείνη τῇ μάχῃ, ἀλλ' ὡς ἐν τοσαῖσδε μυριάσιν ἐξ ἐνὸς ἔθνους ἐπ' ἀλλήλας λούσαις, 10 πολλὰ τὰ παράδοξα συνέπιπτεν. ὧν ἐνθυμούμενος ἐκότερος μετανοίας τε οὐ δυνατῆς ἔτι ἐν τῷ παρόντι ἐνεπίμπλατο, καὶ ὡς ἐσόμενός ἐκείνη τῇ ἡμέρᾳ τῶν ἐπὶ γῆς ἢ πρῶτος ἢ τελευταῖος, ὄκνει τοσῆσδε ἀμφιβολίας ἄρξαι. καὶ φασιν αὐτῶν ἐκότερον καὶ δακρῦσαι. 15 μέλλουσι δ' ἔτι καὶ ἐς ἀλλήλους ἀποβλέπουσιν ἢ ἡμέρα προύκοπτεν. καὶ τὸ μὲν Ἰταλικὸν ἅπαν εὐσταθῶς ἐφ' ἡσυχίας ἀκριβοῦς ἀνέμενε· τὸ δὲ συμμαχικὸν ὁ Πομπήιος αὐτοῦ ταρασσόμενον ὄρων ὑπὸ τῆς μελλήσεως, καὶ δείσας μὴ πρὸ τοῦ ἀγῶνος ἀταξίας κατάρξειεν, 20 ὑπεσήμηνε πρῶτος, καὶ ἀντήχησε Καῖσαρ. αὐτίκα δ' αἶ τε σάλπιγγες αὐτοῦς ἐξώτρυνον ὀρθίοις κλαγγαῖς ὡς ἐν τοσῶδε πλήθει πολλὰ κατὰ μέρη, καὶ οἱ κήρυκες καὶ οἱ ἐπιστάται περιθέοντες ἠπειγον. οἱ δὲ σοβαρῶς ἀλλήλοις ἐπήεσαν, μετὰ τε θάμβους καὶ σιωπῆς 25 βαθυτάτης ὡς πολλῶν ἀγῶνων τοιῶνδε ἐμπειροπόλεμοι. πλησιάζουσι δ' αὐτοῖς ἤδη τόξα καὶ λίθοι πρῶ-

6. τε om. a b || 8. ταῦτα] τοῦτο? * || ἐνέλειπεν b. ἐνέλειπεν <ἐν> Nauckius || 11. οὐ om. i, et C qui: acri poenitentia || 17. ἀνέμενε] ἔμενε? * || 18. αὐτοῦ Steph, αὐτοῦ Oi || 20. ὑπεσήμεινε A unde corr. Schw, ὑπεσήμαινε Vi, vulgo || 22. πολλὰ i || malim μέρη <οὔσαι> || 24. τε om. V, fort. recte || θάμβους] θάρσους? *

τον ἦν, καὶ τῶν ἱππέων βραχὺ τὰ πεζὰ προλαβόντων
 πείραι τε καὶ ἐπελάσεις ἐπ' ἀλλήλους. καὶ προύχοντες
 οἱ τοῦ Πομπηίου τὸ δέκατον τέλος ἐκκυλοῦντο. Καί-
 σαρος δὲ τὸ σημεῖον τοῖς ἐφεδρεύουσιν ἄφαντος, οἱ
 μὲν ἕξαναστάντες ἐς τοὺς ἵππους ἐχώρουν, ὀρθοῖς ἄνω ⁵
 τοῖς δόρασιν ἐς τὰ πρόσωπα τύπτοντες τοὺς ἐπικαθ-
 ημένους, οἱ δ' οὐκ ἐνεγκόντες αὐτῶν οὔτε τὴν ἀπόνοιαν
 οὔτε τὰς ἐπὶ στόμα καὶ κατ' ὀφθαλμοὺς πληγὰς ἔφευ-
 γον ἀκόσμως. καὶ τὸ ἐνταῦθα πεζὸν εὐθύς ἱππέων
 ἔρημον γενόμενον ἐκκυλοῦντο οἱ τοῦ Καίσαρος [ἱππεῖς], ¹⁰
⁷⁹ αὐτοὶ δειδραντες περικύκλωσιν. Πομπήιος δὲ πυθόμενος
 ἐκέλευε τοῖς πεζοῖς μὴτ' ἐπεκθεῖν ἔτι μὴτ' ἐκτρέχειν
 ἐκ τῆς φάλαγγος, μηδ' ἀκοντίζειν, ἀλλ' ἐν προβολῇ
 διαστάντας ἀμύνεσθαι διὰ χειρὸς τοῖς δόρασι τοὺς ἐπ-
 ιόντας. καὶ τότε τινὲς αὐτοῦ τὸ στρατήγημα ἐπαινοῦ- ¹⁵
 σιν ὡς ἄριστον ἐν περικυκλώσει, ὁ δὲ Καῖσαρ ἐν ταῖς
 ἐπιστολαῖς καταμέμφεται. τὰς τε γὰρ πληγὰς ὑπὸ τῆς
 βολῆς εὐτονωτέρας γίνεσθαι καὶ τοὺς ἄνδρας ὑπὸ τοῦ
 δρόμου προθυμοτέρους· ἐστῶτας δ' ἀποψύχεσθαι τε
 καὶ τοῖς ἐπιθέουσιν εὐβλήτους δι' ἀτρεμίαν οἷα σκο- ²⁰
 πούς εἶναι. ὃ καὶ τότε γενέσθαι· τὸ γὰρ δέκατον τέλος
 σὺν αὐτῷ περιδραμεῖν τὰ λαιὰ τοῦ Πομπηίου ἔρημα
 ἱππέων γενόμενα, καὶ πανταχόθεν ἀτρεμοῦντας ἐς τὰ
 πλευρὰ ἐσακοντίζειν, μέχρι θορυβουμένοις ἐμπесόντας
 βία τρέψασθαι καὶ τῆς νίκης κατάρξαι. κατὰ δὲ τὸ ²⁵

2. ἐπελεύσεις O || 5. ἄνω ante ἐς τὰ πρόσ. collocatum ma-
 lim || 8. κατ' ὀφθαλμῶν? * || 10. ἱππεῖς recte seclisit Schw, cf.
 Plut. Caes. 45 || 11 sq. v. Plut. Caes. 44, Pomp. 69 quem eodem
 atque Appianum fonte Graeco usum esse — qui quidem fons
 Asiniana referebat — ipsa verborum similitudo prodit || 22.
 αὐτῷ*, αὐτῷ libri

ἄλλο πλῆθος ἦν ἔτι τραυμάτων καὶ φόνων ἔργα πολλὰ
 καὶ ποικίλα· βοή δὲ οὐδεμία ἐκ τοσῆσδε φάλαγγος
 τοιάδε δρώσης, οὐδ' οἰμωγαὶ τῶν ἀναιρουμένων ἢ
 πλησσομένων, ἄλλὰ βρυχήματα μόνα καὶ στόνοι πιπτόν-
 5 των, ἔνθα συνετάχθησαν, εὐσχημόνως. οἱ σύμμαχοι δέ,
 καθάπερ ἀγῶνα πολέμου θεώμενοι, κατεπλήσσοντο τὴν
 εὐταξίαν, καὶ οὔτε ἐς τὰς σκηνὰς τοῦ Καίσαρος ἐτόλ-
 μων ὑπὸ θαύματος, ὀλίγων αὐτὰς καὶ πρεσβυτέρων
 ἀνδρῶν φυλασσόντων, περιδραμεῖν, οὔτε τι ἄλλο ἢ
 10 ἐστῶτες ἐθάμβουν. ὡς δὲ ἐνέδωκε τὸ λαιὸν τοῦ Πομ- 80
 πηίου, αὐτοὶ μὲν καὶ τότε βάδην ὑπεχώρουν ἅμα καὶ
 συνεπλέκοντο, οἱ δὲ σύμμαχοι προτροπάδην ἔφευγον
 ἄτρωτοι, βοῶντες "ἠσσήμεθα" καὶ τὰς σκηνὰς σφῶν
 αὐτοὶ καὶ τὰ χαρακώματα ὡς ἀλλότρια προλαβόντες
 15 διέσπων καὶ διήρπαζον ἐς τὴν φυγὴν ὅ τι δύναιντο
 ἐπάγεσθαι. ἦδη δὲ καὶ τὸ ἄλλο τῶν Ἰταλῶν ὀπλιτι-
 κὸν τῆς ἐπὶ τάδε ἥσσης αἰσθανόμενον ὑπεχώρει κατὰ
 πόδα, πρῶτον ἐν κόσμῳ, καὶ ἔτι ἐκ τῶν δυνατῶν ἀμυνό-
 μενοι· ἐπικειμένων δ' αὐτοῖς ὡς ἐν εὐπραξίᾳ τῶν πο-
 20 λεμίων ἐστράφησαν ἐς φυγὴν. καὶ ὁ Καῖσαρ εὐμηχάνως
 δὴ τότε μάλιστα, ἵνα μὴ συνέλθοιεν αὐθις, μηδὲ τὸ
 ἔργον γένοιτο μάχης μιᾶς ἀλλὰ παντὸς τοῦ πολέμου,
 κήρυκας ἐς τὰς τάξεις πανταχοῦ περιέπεμπεν, οἱ τοῖς
 νικῶσιν ἐκέλευον ἀψαυστεῖν τῶν ὁμοεθνῶν, ἐπὶ δὲ
 25 τοὺς συμμάχους μόνους χωρεῖν. καὶ τοῖς ἠττωμένοις
 προσεπέλαζον παραινούντες ἀδεῶς ἐστάναι. ἀνήρ τε

4. μόνα <ἦν>? * || 7. ἐς om. i || 9. τι om. i || 13. ἄτρωτοι O,
 ἄπρακτοι A² in mg. et i — id praetulit Bekk — om. C. latet
 aliud velut ἄτρωτοι, nisi id qualitati potius quam statui de-
 signando adhiberetur. || 14. αὐτῶν V, bene || 16. ἐπάγεσθαι
 <ἐπειγόμενοι>? * || 18. πρῶτον <μὲν>? * || 25. ἠττημένοις? *

παρ' ἀνδρὸς ἐκμανθάνων τὸ κήρυγμα εἰστήκει· καὶ
σύμβολον ἤδη τοῦτο τῶν Πομπηίου στρατιωτῶν ἦν,
τὸ ἀδεῶς ἐστάναι, τὰ ἄλλα, ὡς Ἴταλῶν, ὁμοιοτρόπως
ἐσκευασμένων τε καὶ φωνὴν ὁμοίαν ἀφιέντων. διεκ-
θέοντες δ' αὐτοὺς οἱ τοῦ Καίσαρος τοὺς συμμάχους οὐ 5
δυναμένους ἀντέχειν ἀνήρουν· καὶ ὁ πλείστος ἐνταῦθα
ἐγένετο φόνος.

81 Πομπήιος δ' ἐπεὶ τὴν τροπὴν εἶδεν, ἐκφρων αὐτοῦ
γενόμενος ἀπήει βάρην ἐς τὸ στρατόπεδον, καὶ παρ-
ελθὼν ἐς τὴν σκηνὴν ἐκαθέζετο ἀναυδος, οἷόν τι καὶ 10
τὸν Τελαμῶνος Αἰαντὰ φασιν ἐν Ἰλίῳ παθεῖν, ἐν μέ-
σοις πολεμίοις, ὑπὸ θεοβλαβείας. τῶν δ' ἄλλων ὀλίγοι
πάνυ ἐσήεσαν ἐς τὸ στρατόπεδον· τὸ γὰρ κήρυγμα τοῦ
Καίσαρος ἐστάναι τε ἀκινδύνως ἐποίει, καὶ παρα-
δραμόντων τῶν πολεμίων διεσκίδνη κατὰ μέρος. ληγού- 15
σης δὲ τῆς ἡμέρας ὁ Καῖσαρ τὸν στρατὸν ἀσχέτως πον
περιθέων ἰκέτευε προσπονηῆσαι μέχρι καὶ τὸν χάρακα
τοῦ Πομπηίου λάβοιεν, ἐκδιδάσκων ὅτι, εἰ συσταῖεν
αὐτοῖς οἱ πολέμιοι, μίαν ἡμέραν ἔσονται νενικηκότες,
εἰ δὲ τὸ στρατόπεδον αὐτῶν ἔλοιεν, τὸν πόλεμον ἐνὶ 20
τῷδε ἔργῳ κατωρθωκότες ἂν εἶεν. τὰς τε οὖν χεῖρας
αὐτοῖς ᾤρεγε, καὶ πρῶτος ἐξῆρχε δρόμου. τοῖς δὲ τὰ
μὲν σώματα ἔκαμνε, τὴν δὲ ψυχὴν ὅ τε λογισμὸς καὶ
ὁ αὐτοκράτωρ συντρέχων ἐκούφιζεν. ἠώρει δὲ καὶ ἡ
τῶν γεγονότων εὐπραξία καὶ ἐλπίς, ὅτι καὶ τὸν χάρακα 25

3. τὸ ἀδεῶς ἐστάναι fort. spuria || 3. 4. τὰ τε ἄλλα ὁμοιο-
τρόπως ἐσκ. καὶ φωνὴν, ὡς Ἴταλῶν, ὁμ. ἀφ.* || 6. ὁ del. Nau-
ckius || 8. ἐπειδὴ i || 9. ἀπήει βάρην εἰς τὸν χάρακα Plut. Pomp.
72 || 10. ἀναυδος] ἀφθογγος Plut. ib. et Caes. 45 || 15. διεσκίδνη]
διεσκεδάσθησαν? * per partes dissipati sunt C || 16. πον] παντα-
χοῦ? * || 18. ἐκδιδάσκων] ἀναδιδάσκων? * || 22. <τοῦ> δρόμου? *

αίρήσουσι καὶ πολλὰ τὰ ἐν αὐτῷ· ἦμιστα δ' ἐν ἐλί-
 σιν ἢ εὐτυχίαις ἄνθρωποι καμάτων αἰσθάνονται. οἱ
 μὲν δὴ καὶ τῷδε προσπεσόντες ἐπεχείρουν σὺν πολλῇ
 πρὸς τοὺς ἀπομαχομένους καταφρονήσει, ὁ δὲ Πομ-
 5 πῆιος μαθὼν ἐξ ἀλλοκότου σιωπῆς τοσοῦτον ἀπέρρηξεν
 “οὐκοῦν καὶ ἐπὶ τὸν χάρακα ἡμῶν;” καὶ εἰπὼν τὴν τε
 στολὴν ἐνήλλαξε, καὶ ἵππου ἐπιβάς σὺν φίλοις τέσσαρ-
 σιν οὐκ ἀνέσχε δρόμου πρὶν ἀρχομένης ἡμέρας ἐν
 Λαρίσῃ γενέσθαι. ὁ δὲ Καῖσαρ, ὡς ἐπηπείλησε παρα-
 10 τάσσω, ἐν τῷ Πομπηίου χάρακι ἐστάθμευσε, καὶ αὐτός
 τε τὴν ἐκείνου βρώμην καὶ ὁ στρατὸς ἅπας τὴν τῶν
 πολεμίων ἐδαίσαντο.

ἀπέθανον δὲ ἑκατέρων, τῶν γε Ἴταλῶν (οὐ γὰρ δὴ 82
 τῶν γε συμμάχων οὐδ' ἐξαρίθμησις ἐγένετο ὑπὸ πλή-
 15 θους καὶ καταφρονήσεως) ἐκ μὲν τοῦ Καίσαρος στρα-
 τοῦ τριάκοντα λοχαγοὶ καὶ ὀπλίται διακόσιοι, ἢ ὡς
 ἑτέροις δοκεῖ, χίλιοι καὶ διακόσιοι, ἐκ δὲ τῶν Πομ-
 πηίου βουλευταὶ μὲν δέκα, ὧν ἦν καὶ Λεύκιος Δομίτιος
 ὁ αὐτῷ Καίσαρι πεμφθεὶς ἐπὶ τὴν Γαλατίαν διάδοχος,
 20 τῶν δὲ καλουμένων ἱππέων ἀμφὶ τεσσαράκοντα τῶν
 ἐπιφανῶν· ἐκ δὲ τῆς ἄλλης στρατιᾶς οἱ μὲν ἐπαίρου-
 τές φασι δισμυρίους ἐπὶ πεντακισχιλίοις, Ἀσίνιος δὲ
 Πολλίων, ὑπὸ Καίσαρι τῆς μάχης ἐκείνης στρατη-
 γῶν, ἑξακισχιλίους ἀναγράφει νεκροὺς εὐρεθῆναι τῶν
 25 Πομπηίου.

τοῦτο τέλος ἦν τῆς ἀοιδίμου περὶ Φάρσαλον μάχης.

1. πολλὰ] et quaecunque in illis essent C, i. e. πάντα ||
 8. <τοῦ> δρόμου?* || 9. p. 767, 12. λαρίσση OCi, corr. Bekk ||
 ἐπηπείλησε] ἠπείλησε?* || 14. γε del.* || 15. <τε> καὶ?* || 15. 16.
 στρατοῦ om. a || 19. τὴν om. AV || 22. ἐπὶ (ἀμφὶ a) πεντακισχιλίοις
 AVa, ἀμφὶ πεντακισχιλίοις bd || ἀσίνιος Ai || 23. πολλίων Vi

ἀριστεία δ' ὁ μὲν Καῖσαρ αὐτὸς καὶ πρῶτα καὶ δεύτερα ἐκ πάντων ἐφέρετο, ὁμολογούμενος ἀριστεῦσαι, καὶ σὺν αὐτῷ τὸ τέλος τὸ δέκατον· τὰ δὲ τρίτα Κρασσίνιος λοχαγός, ὃν Καῖσαρ μὲν ἐξιὼν ἐπὶ τὴν μάχην ἤρετο ὅ τι προσδοκῆ, ὃ δὲ λαμπρῶς ἀνεβόησε "νικήσομεν 5 ὃ Καῖσαρ, κἀμὲ τήμερον ἢ ζῶντα ἢ νεκρὸν ἀποδέξῃ". ἡ στρατιὰ δ' ἐμαρτύρει, καθάπερ ἔνθουν ἐς ἐκάστην τάξιν μεταθέοντα πολλὰ καὶ λαμπρὰ δρᾶσαι. ἐπεὶ δὲ ζητούμενος ἐν τοῖς νεκροῖς ἠύρεθη, τὰ ἀριστεία ὁ Καῖσαρ αὐτῷ περιέθηκε καὶ συνέθαψε, καὶ τάφον ἐξ- 10 αἰρετον ἀνέστησεν ἐγγὺς τοῦ πολυανδρίου.

83 ὁ δὲ Πομπήιος ἐκ Λαρίσης ὁμοίῳ δρόμῳ μέχρι θαλάσσης ἐπειχθεὶς σκάφους ἐπέβη σμικροῦ, καὶ νεῶς παραπλεύσας ἐπιτυχῶν ἐς Μιτυλήνην διέπλευσεν· ὅθεν τὴν γυναῖκα Κορνηλίαν ἀναλαβὼν καὶ τριήρων τεσσά- 15 ρων ἐπιβάς, αἱ αὐτῷ παρά τε Ῥοδίων καὶ Τυρίων ἀφίκοντο, Κερκύρας μὲν καὶ τότε καὶ Λιβύης ὑπερείδεν, ἔνθα αὐτῷ στρατὸς ἦν ἄλλος πολὺς καὶ ναυτικὸν ἀκραιφνές, ἐπὶ δὲ τὴν ἕω φερόμενος ἐπὶ τὸν Παρθναῖον ὡς δι' ἐκείνου πάντα ἀναληψόμενος τὸ ἐνθύ- 20 μημα ἐπέκρουπτε, μέχρι περὶ τὴν Κιλικίαν μόλις ἐξέφερε τοῖς φίλοις. οἱ δὲ αὐτὸν ἠξίουν φυλάσσεσθαι τὸν Παρθναῖον ἐπιβεβουλευμένον τε ἔναγχος ὑπὸ Κράσσου

1. 2. malim δεύτ. ἐφέρετο, ἐκ πάντων ὁμολ. κτέ. δεύτ. εἰς ἐφ., πάντων ὁμολ. Nauckius || 3. τὸ δέκατον τέλος V || κρασσίνιος A, κρασσίνιος Vi, Crasinius C. Κράστινος Gelen, vulgo || 5. λαμπρῶς fort. post νικήσομεν ponendum, cf. Plut. Pomp. 71, Caes. 44. ὁ δὲ "λαμπρῶς" ἀνεβόησε "νικήσομεν Ch. G(raux) Rev. de philol. t. IV (1880) p. 188, non credo recte || 6. τήμερον addidi ex C: et me hodie vel . . . habetque Plutarchus utrobique || 7. δ' ἐμαρτύρει O. διεμαρτύρει i, unde τοῦτον ante ἢ addebat Musgr. malim αὐτὸν post ἔνθουν vel μεταθέοντα adici || 8. διαθέοντα i || 13. μικροῦ i || 17. καὶ ante τότε debebat Musgr

καὶ θυμούμενον ἔτι τῇ Κράσσου συμφορᾷ, μηδ' ἐς ἀκρατεῖς βαρβάρους ἄγειν εὐπρεπῆ γυναῖκα Κορνηλίαν, Κράσσου μάλιστα γεγεννημένην. δεύτερα δ' αὐτοῦ προθέντος περὶ τε Αἰγύπτου καὶ Ἰόβα, Ἰόβα μὲν ὑπερ-
 5 εώρων ὡς ἀδόξου, ἐς δὲ τὴν Αἴγυπτον αὐτῷ συνεφρόνουν, ἐγγύς τε οὔσαν καὶ μεγάλην ἀρχὴν, ἔτι δὲ καὶ εὐδαίμονα καὶ δυνατὴν ναυσὶ καὶ σίτῳ καὶ χρήμασι· τούς τε βασιλεύοντας αὐτῆς, εἰ καὶ παῖδές εἰσι, πατρικούς εἶναι τῷ Πομπηίῳ φίλους.

10 ὃ μὲν δὴ διὰ τάδε ἐς τὴν Αἴγυπτον ἔπλει· ἄρτι δ' 84 ἐκπεσούσης ἀπ' Αἰγύπτου Κλεοπάτρας, ἣ τῷ ἀδελφῷ συνῆρχε,¹ καὶ στρατὸν ἀμφὶ τὴν Συρίαν ἀγειρούσης, Πτολεμαῖος ὁ τῆς Κλεοπάτρας ἀδελφὸς ἀμφὶ τὸ Κάσιον τῆς Αἰγύπτου ταῖς Κλεοπάτρας ἐσβολαῖς ἐφήδρευε,
 15 καὶ πῶς κατὰ δαίμονα ἐς τὸ Κάσιον τὸ πνεῦμα τὸν Πομπηῖον κατέφερεν. θεασάμενος δὲ στρατὸν ἐπὶ τῆς γῆς πολὺν ἔστησε τὸν πλοῦν, καὶ εἶκασεν ὅπερ ἦν, παρ- εἶναι τὸν βασιλέα. πέμψας τε ἔφραζε περὶ ἑαυτοῦ καὶ τῆς τοῦ πατρὸς φιλίας. ὃ δὲ ἦν μὲν ἐπὶ τρισκαίδεκα
 20 ἔτη μάλιστα γεγονώς, ἐπετρόπευον δ' αὐτῷ τὴν μὲν στρατιὰν Ἀχιλλᾶς τὰ δὲ χρήματα Ποθεινὸς εὐνοῦχος· οἱ βουλήν· προυτίθεντο περὶ τοῦ Πομπηίου. καὶ παρῶν ὁ Σάμιος Θεόδοτος ὁ φήτωρ, διδάσκαλος ὢν τοῦ παιδός, ἀθέμιστον ἐσηγεῖτο ἔργον, ἐνεδρεῦσαι καὶ κτεῖναι
 25 Πομπηῖον ὡς χαριουμένους Καίσαρι. κυρωθείσης δὲ

1. θυμούμενον] εὐθυμούμενον conl. Musgr. an βρενθυόμενον ἔτι (ἐπὶ non opus)?* || 2. Κορνηλίαν del.* || 9. τῷ om. a || 11. ἀπ'] ἐξ?* || 13. 14. 15. κάσιον V, κάσιον reliqui, quod coll. Cass. D. 42, 5, 6 defendi potest || 14. Αἰγύπτου <τέλος>?* || τῆς κλεοπ. A || 16. 17. στρατὸν πολὺν ἐπὶ τῆς γῆς a || 19. ἐπὶ ἀμφὶ?* περὶ Nauckius

τῆς γνώμης, σκάφος εὐτελὲς ἐπ' αὐτὸν ἐπέμπετο ὡς
 τῆς θαλάσσης οὔσης ἀλιτενοῦς καὶ μεγάλαις ναυσὶν
 οὐκ εὐχεροῦς, ὑπηρέται τὲ τινες τῶν βασιλικῶν ἐν-
 ἔβαινον ἐς τὸ σκάφος. καὶ Σεμπρώνιος, ἀνὴρ Ῥωμαῖος
 τότε μὲν τῷ βασιλεῖ πάλαι δὲ αὐτῷ Πομπηίῳ στρατευ- 5
 σάμενος, δεξιὰν ἔφερε παρὰ τοῦ βασιλέως τῷ Πομ-
 πηίῳ, καὶ ἐκέλευεν ὡς ἐς φίλον τὸν παῖδα διαπλεῦσαι.
 ἅμα δὲ ταῦτ' ἐγίγνετο, καὶ ὁ στρατός, ὥσπερ ἐπὶ τιμῇ
 τοῦ Πομπηίου, παρὰ τὸν αἰγιαλὸν ἐξετάσσετο ἅπας,
 καὶ ὁ βασιλεὺς ἐν μέσῳ τῇ φοινικίδι κατάδηλος ἦν 10
 85 περικειμένη. ὁ δὲ Πομπήιος ὑπώπτευε μὲν ἅπαντα,
 καὶ τὴν παράταξιν τοῦ στρατοῦ καὶ τὴν τοῦ σκάφους
 εὐτέλειαν, καὶ τὸ μὴ τὸν βασιλέα αὐτόν οἱ παραγενέ-
 σθαι μηδὲ τῶν ἐπιφανῶν τινὰς πέμψαι· τοσοῦτο δ' ἐκ
 τῶν Σοφοκλέους λαμβείων πρὸς ἑαυτὸν ἀνευεγκῶν, 15
 "ὅστις γὰρ ὡς τύραννον ἐμπορεύεται, κείνου ἔστι δοῦ-
 λος, κἂν ἐλεύθερος μόλῃ", ἐνέβαινε ἐς τὸ σκάφος.
 καὶ ἐν τῷ διάπλῳ σιωπῶντων ἀπάντων ἔτι μᾶλλον
 ὑπώπτευε· καὶ τὸν Σεμπρόνιον εἴτε ἐπιγιγνώσκων Ῥω-
 μαῖον ὄντα καὶ ἐστρατευμένον ἑαυτῷ, εἴτε τοπάζων ἐκ 20
 τοῦ μόνου ἐστάναι, κατὰ δὴ τὴν στρατιωτικὴν ἄρα
 διδασκαλίαν οὐ συνεδρεύοντα αὐτοκράτορι, ἐπιστρα-
 φεῖς ἐς αὐτὸν εἶπεν "ἄρα σε γιγνώσκω, συστρατιῶτα;"
 καὶ ὅς αὐτίκα μὲν ἐπένευσεν, ἀποστραφέντα δ' εὐθύς
 ἐπάταξε πρῶτος, εἶθ' ἕτεροι. καὶ τὸ μὲν γύναιον τοῦ 25
 Πομπηίου καὶ οἱ φίλοι ταῦτα μακρόθεν ὁρῶντες ἀν-

4. Σεμπρώνιος] Σεπτίμιος reposuerim cum Schw || 7. τὸν
 παῖδα del. Nauckius || 11. περικειμένη spurium?* || 16. ὅστις]
 Soph. fr. 711 D., fr. 788 N. || 17. ἀνέβαινε i || 25. εἶθ' ἄτε-
 ραι?* (vel <οἱ> ἔτ.) || post ἕτεροι fort. nonnulla de Pompei oc-
 cumbentis habitu interciderunt, cf. Plut. Pomp. 79

φμωζόν τε καὶ χεῖρας ἐς θεοὺς ἐκδίκους σπονδῶν ἀν-
 ἰσχοντες ἀπέπλεον τάχιστα ὡς ἐκ πολεμίας· Πομπηίου 86
 δὲ τὴν μὲν κεφαλὴν ἀποτεμόντες οἱ περὶ Ποθεινὸν
 ἐφύλασσαν Καίσαρι ὡς ἐπὶ μεγίσταις ἀμοιβαῖς (ὃ δὲ
 5 αὐτοὺς ἠμύνατο ἀξίως τῆς ἀθεμιστίας), τὸ δὲ λοιπὸν
 σῶμά τις ἔθαψεν ἐπὶ τῆς ἡόνος, καὶ τάφον ἤγειρεν
 εὐτελεῆ· καὶ ἐπίγραμμα ἄλλος ἐπέγραψε "τῷ ναοῖς βρι-
 θοντι πόση σπάνις ἔπλετο τύμβου". χρόνῳ δὲ τὸν
 τάφον τόνδε ἐπικρυφθέντα ὅλον ὑπὸ ψάμμου, καὶ εἰ-
 10 κόνας ὄσας ἀπὸ χαλκοῦ τῷ Πομπηίῳ περὶ τὸ Κάσιον
 ὕστερον οἱ προσήκοντες ἀνέθηκαν, λελωβημένα πάντα
 καὶ ἐς τὸ ἄδυτον τοῦ ἱεροῦ κατενεχθέντα ἐξήτησε καὶ
 ἠῦρεν ἐπ' ἐμοῦ Ῥωμαίων βασιλεὺς Ἀδριανὸς ἐπιδημῶν,
 καὶ τὸν τάφον ἀνεκάθηρε γνώριμον αὐθις εἶναι, καὶ
 15 τὰς εἰκόνας αὐτοῦ Πομπηίου διαφωθώσατο.

τόδε μὲν δὴ τοῦ βίου τέλος ἦν Πομπηίῳ τῷ με-
 γίστους πολέμους ἀνύσαντι καὶ μέγιστα τὴν Ῥωμαίων
 ἀρχὴν ὠφελήσαντι, καὶ μεγάλῳ διὰ ταῦτα ὀνομασθέντι,
 καὶ οὐχ ἠττηθέντι ποτὲ πρότερον, ἀλλ' ἀηττήτῳ καὶ
 20 εὐτυχεστάτῳ ἐξέτι νέου γενομένῳ· ἀπὸ γὰρ τριῶν καὶ
 εἴκοσιν ἐτῶν οὐ διέλειπεν, ἐς ὀκτῶ καὶ πεντήκοντα,
 τῇ μὲν ἰσχύι μοναρχικῶς δυναστεύων, τῇ δὲ δόξῃ διὰ
 τὸν Καίσαρος ζῆλον δημοτικῶς νομιζόμενος ἄρχειν.

Λεύκιος δὲ Σκιπίων ὁ κηδεστῆς τοῦ Πομπηίου, καὶ 87
 25 ὅσοι ἄλλοι τῶν ἐπιφανῶν ἐκ τοῦ κατὰ Φάρσαλον ἔργου

1. ἐκδίκους] ἐκδικητὰς con. Musgr, at cf. Herodian. VII,
 4, 5 || 10. κάσιον V, κάσιον ceteri || 12. ἐς τὸ ἄδυτον τοῦ ἱεροῦ
 mihi dubia || 13. ἀδριανὸς A || 15. αὐ τοῦ πομπηίου Vi || 16. τότε
 Aa || 19. ἀλλ' V, ἀλλὰ Ai || ἀηττήτῳ Ai, ἀιδίῳ V. an ἀνικῆ-
 τῳ? * || 20. γινομένῳ b || 21. διέλειπεν A, διέλιπεν Vi, vulgo ||
 22. 23. τῇ δὲ δόξῃ — ἄρχειν] confuse dicta

διεπεφεύγεσαν, ἐπὶ Κερκύρας ἠπείγοντο πρὸς Κάτωνα, ἑτέρου στρατοῦ καὶ τριακοσίων τριήρων ἄρχειν ὑπολειμμένον, εὐβουλότερον οἶδε τοῦ Πομπηίου. καὶ αὐτῶν οἱ περιφανέστατοι νειμάμενοι τὸ ναυτικόν, Κάσσιος μὲν ἐς τὸν Πόντον ἐπλεῖ πρὸς Φαρνάκην ὡς ἀναστήσων αὐτὸν ἐπὶ Καίσαρα, Σκιπίων δὲ καὶ Κάτων ἐς Λιβύην ἐπλεον, Ἰάρω τε πίσυνοι καὶ τῷ μετὰ Ἰάρου στρατῷ καὶ Ἰόβα Νομάδων βασιλεῖ συμμαχοῦντι. Πομπήιος δὲ ὁ τοῦ Πομπηίου πρεσβύτερος υἱός, καὶ Λαβηνὸς σὺν αὐτῷ καὶ Σκάπλας, τὸ μέρος ἔχοντες ἠπείγοντο ἐς Ἰβηρίαν, καὶ αὐτὴν ἀποστήσαντες ἀπὸ τοῦ Καίσαρος στρατὸν ἄλλον ἐξ αὐτῶν Ἰβήρων τε καὶ Κελτιβήρων καὶ θεραπόντων συνέλεγον, ἐν τε παρασκευῇ μείζονι ἐγίννοντο. τηλικαῦται δυνάμεις τῆς Πομπηίου παρασκευῆς ἦσαν ὑπόλοιποι, καὶ αὐτῶν ὑπὸ θεοβλαβείας ὑπεριδῶν ὁ Πομπήιος ἐφυγεν. τῶν δ' ἐν Λιβύῃ Κάτωνα σφῶν στρατηγεῖν αἰρουμένων, ὁ Κάτων οὐχ ὑπέστη παρόντων ἀνδρῶν ὑπάτων, οἱ κατ' ἀξίωσιν ἐπρέσβευον αὐτοῦ μόνην ἀρχὴν ἄρξαντος ἐν Ῥώμῃ τὴν στρατηγίδα. γίννεται μὲν δὴ Λεύκιος Σκιπίων αὐτοκράτωρ, καὶ στρατὸς κἀνταῦθα πολὺς ἠθροίζετο καὶ ἐγυμνάζετο. καὶ δύο αἶδε μάλιστα ἀξιόλογοι παρασκευαί, περὶ Λιβύην καὶ Ἰβηρίαν, ἐπὶ Καίσαρα συνεροτοῦντο.

⁸⁸ αὐτὸς δ' ἐπὶ τῇ νίκῃ δύο μὲν ἡμέρας ἐν Φαρσάλῳ διέτριψε θύων καὶ τὸν στρατὸν ἐκ τῆς μάχης ἀναλαμβάνων· ἔνθα καὶ Θεσσαλοὺς ἐλευθέρους ἠφίει συμ-

2. 3. ὑπολειμμένον εὐβουλότερον· οἱ (vel οἶ) δὲ τ. πομπ. libri, corr. Musgr || 10. κάπλας O || 14. μείζονι] μειζόνων Musgr. praeferrem μείζονος sed nil mutandum || 19. ἀρχὴν molestum

μαχήσαντάς οί, καὶ Ἀθηναίοις αἰτήσασι συγγνώμην ἐπεδίδου, καὶ ἐπεῖπε “ποσάκις ὑμᾶς ὑπὸ σφῶν αὐτῶν ἀπολλυμένους ἢ δόξα τῶν προγόνων περισώσει;” τῇ τρίτῃ δ’ ἐξήλαυνεν ἐπὶ τὴν ἕω κατὰ πύστιν τῆς Πομπηίου φυγῆς, καὶ τὸν Ἑλλήσποντον, ἀπορία τριήρων, σκάφεσιν ἐπεραιούτο μικροῖς. Κάσσιος δὲ σὺν τῷ μέρει τῶν τριήρων ἐπιφαίνεται μεσοποροῦντι, πρὸς Φαρνάκην ἐπειγόμενος· καὶ δυνηθεὶς ἂν πολλαῖς τριήρεσι κατὰ σκαφῶν μικρῶν, ὑπὸ δέους τῆς Καίσαρος εὐτυχίας περιπύστου δὴ καὶ ἐπιφόβου τότε οὔσης ἐξεπλάγη, καὶ νομίσας οἱ τὸν Καίσαρα ἐπίτηδες ἐπιπλεῖν, τὰς χεῖρας ὄρεγεν ἐς αὐτὸν ἀπὸ τριήρων ἐς σκάφη, καὶ συγγνώμην ἤτει, καὶ τὰς τριήρεις παρεδίδου. τοσοῦτον ἴσχυεν ἢ δόξα τῆς Καίσαρος εὐπραγίας· οὐ γὰρ
 15 ἔγωγε αἰτίαν ἑτέραν ὄρω, οὐδὲ ἔργον ἕτερον ἠγοῦμαι τύχης ἐν ἀπόρῳ καιρῷ γενέσθαι μᾶλλον ἢ Κάσσιον τὸν πολεμικώτατον ἐπὶ τριήρων ἑβδομήκοντα ἀπαρασκευῷ Καίσαρι συντυχόντα μὴδ’ ἐς χεῖρας ἔλθειν ὑποστῆναι. ὁ δ’ οὕτως ἑαυτὸν αἰσχροῶς ὑπὸ φόβου μόνου
 20 παραπλέοντι παραδοῦς ὕστερον ἐν Ῥώμῃ δυναστεύοντα ἤδη κατέκανεν· ᾧ καὶ αὐτῷ δῆλόν ἐστι τὸν ἕτερον τῷ Κασσίῳ φόβον ὑπὸ τύχης ἐγγενέσθαι τὸν Καίσαρα ἐπαιρούσης.

διασωθεὶς δ’ οὕτω παραδόξως ὁ Καῖσαρ, καὶ τὸν 89

1. 2. ἐπεδίδου] ἐδίδου? * || 9. κατὰ] κρατεῖν? * *et quamquam triremium numero adversus parvas rates tute depugnare posset* C || κατὰ σφῶν μικρῶν Vi || 10. τότε <μάλιστα> οὔσης? * || 12. ἐς αὐτὸν molesta. ἀπὸ τριήρων ἐς σκάφη potius delet Nauckius || 15. ἑτέραν αἰτίαν i, ἑτέραν om. V || 17. ἑβδομήκοντα] decem fuere sec. Suet. Caes. 63. potest fieri ut i' et o' notae permutatae sint, fontis tamen diversitatem sumere malo || 19. μόνου] μόνον? * μόνῳ Nauckius || 21. τὸν ἕτερον] τὸν πρότερον? *

Ἐλλήσποντον περικλιθεὶς, Ἰωσι μὲν καὶ Αἰολεῦσι, καὶ ὅσα ἄλλα ἔθνη τὴν μεγάλην χειρόνησον οἰκοῦσι, καὶ καλοῦσιν αὐτὰ ἐν ὀνόματι Ἀσίαν τὴν κάτω, συνεγγίνωσκε πρεσβευομένοις ἐς αὐτὸν καὶ παρακαλοῦσι, πνυθόμενος δὲ Πομπήιον ἐκ' Αἰγύπτου φέρεσθαι διέπλευ- 5 σεν ἐς Ῥόδον. καὶ οὐδ' ἐνταῦθα τὸν στρατὸν αὐτοῦ κατὰ μέρη προσιόντα περιμείνας, ἐς τὰς Κάσιον καὶ Ῥοδίαν τριήρεις ἐνέβη σὺν τοῖς παροῦσιν. οὐδενί τε ἐκφήνας ὅποι τὸν πλοῦν ποιήσεται, περὶ ἐσπέραν ἀνῆγγο, ἐπαγγείλας τοῖς λοιποῖς κυβερνήταις πρὸς τὸν 10 λαμπτήρα τῆς ἑαυτοῦ νεὼς καὶ μεθ' ἡμέραν πρὸς τὸ σημεῖον εὐθύνειν· τῷ δ' αὐτοῦ κυβερνήτῃ, πολὺ τῆς γῆς ἀποσχών, προσέταξεν ἐς Ἀλεξάνδρειαν φέρεσθαι. καὶ ὁ μὲν τρισὶν ἡμέραις πελάγιος ἀμφὶ τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἦν· ἐσδέχονται δ' αὐτὸν οἱ τοῦ βασιλέως ἐπι- 15 τροπεύοντες, ἔτι τοῦ βασιλέως ἀμφὶ τὸ Κάσιον ὄντος. καὶ πρῶτα μὲν ἀπραγμοσύνην τινα διὰ τὴν ὀλιγότητα τῶν συνόντων ὑπεκρίνετο, φιλοφρόνως τε τοὺς ἐντυγχάνοντος ἐξεδέχετο, καὶ τὴν πόλιν περιωὴν τοῦ κάλλους ἐθαύμαζε, καὶ τῶν φιλοσόφων μετὰ τοῦ πλήθους 20 ἑστῶς ἠροῶτο· ὅθεν αὐτῷ χάρις τε καὶ δόξα ἀγαθὴ 90 ὡς ἀπράγμονι παρὰ τοῖς Ἀλεξανδρεῦσιν ἐφύετο. ἐπεὶ δ' ὁ στρατὸς αὐτῷ κατέπλευσε, Ποθεινὸν μὲν καὶ Ἀχιλλᾶν ἐκόλασε θανάτῳ τῆς ἐς τὸν Πομπήιον παρανομίας (Θεόδοτον δὲ διαδράντα Κάσιος ὕστερον ἐκρέμασεν, 25 εὐρῶν ἐν Ἀσίᾳ), θορυβοῦντων δ' ἐπὶ τῷδε τῶν Ἀλεξανδρέων, καὶ τῆς στρατιᾶς τῆς βασιλικῆς ἐπ' αὐτὸν

6. αὐτοῦ*, αὐτοῦ Oi || 8. ἀνέβη i || 9. ὅποι V, ὅπη Ai, vulgo || 10. ἀπαγγείλας a || 11. καθ' ἡμέραν i || 16. κάσιον V, κάσιον ACi || 24. θανάτου i || τὸν om. a b || 25. διαδράσαντα i

ιούσης, ἀγῶνες αὐτῷ ποικίλοι περὶ τὸ βασίλειον ἐγένοντο καὶ ἐν τοῖς παρ' αὐτὸ αἰγιαλοῖς, ἔνθα καὶ φεύγων ἐς τὴν θάλατταν ἐξήλατο καὶ ἐς πολὺ ἐν τῷ βυθῷ διενήξατο· καὶ τὴν χλαμύδα αὐτοῦ λαβόντες οἱ Ἀλεξάνδρῆς περὶ τρόπαιον ἐκρέμασαν. τελευταῖον δ' ἀνὰ τὸν Νεῖλον αὐτῷ γίννεται πρὸς τὸν βασιλέα ἀγών, ᾧ δὴ καὶ μάλιστα ἐκράτει. καὶ ἐς ταῦτα διετρίφθησαν αὐτῷ μῆνες ἑννέα, μέχρι Κλεοπάτραν ἀντὶ τοῦ ἀδελφοῦ βασιλεύειν ἀπέφηνεν Αἰγύπτου. καὶ τὸν Νεῖλον ἐπὶ τετρακοσίων νεῶν, τὴν χώραν θεώμενος, περιέπλει μετὰ τῆς Κλεοπάτρας, καὶ τὰλλα ἠδόμενος αὐτῇ. ἀλλὰ τάδε μὲν ἕκαστα, ὅπως ἐγένετο, ἀκριβέστερον ἢ περὶ Αἰγύπτου συγγραφὴ διέξεισι· τὴν δὲ κεφαλὴν τοῦ Πομπηίου προσφερομένην οὐχ ὑπέστη, ἀλλὰ προσέταξε ταφῆναι, καὶ τι αὐτῇ τέμενος βραχὺ πρὸ τῆς πόλεως περιτεθὲν Νεμέσεως τέμενος ἐκαλεῖτο· ὅπερ ἐπ' ἐμοῦ κατὰ Ῥωμαίων αὐτοκράτορα Τραϊανόν, ἐξολλύντα τὸ ἐν Αἰγύπτῳ Ἰουδαίων γένος, ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων ἐς τὰς τοῦ πολέμου χρείας κατηρεῖφθη.

20 τοσάδε μὲν δὴ Καῖσαρ ἐργασάμενος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ 91 διὰ Συρίας ἐπὶ Φαρνάκην ἠπείγετο. ὃ δὲ ἤδη μὲν εἰργαστο πολλά, καὶ περιεσπάκει τινὰ Ῥωμαίων χωρία, καὶ Δομιτίῳ Καίσαρος στρατηγῷ συνενεχθεὶς ἐς μάχην

5. περὶ τρόπαιον] *in trophæi modum erexere* C, unde ὡσπερὶ τρόπ. conī. Schw. at cf. Cass. D. 42, 40, 5: τὴν δὲ δὴ ἐσθῆτα αὐτοῦ οἱ Αἰγύπτιοι λαβόντες πρὸς τὸ τρόπαιον, ὃ ἔστησαν τῆς τροπῆς ταύτης, ἀνεκρέμασαν || 10. θεώμενος] *quo regionem perlustraret oculis* C, i. e. θεασόμενος, bene || περιέπλει] *malim aut ἐπλει aut ἀνέπλει* || 14. ne προσφερομένην <οἱ> conicias cf. Plut. Pomp. 80, Caes. 48 de eadem re verba facientem || 15. πρὸς τῆς πόλεως A quod teneri posse putabat Schw || 18. τῶν om. b || 21. μὲν del.?^{*}

ἐνευικήκει πάνυ λαμπρῶς, καὶ τῷδε μάλιστα ἐπαρθεὶς
 Ἀμισὸν πόλιν ἐν τῷ Πόντῳ φωμαίζουσαν ἐξηνδραπόδι-
 στο καὶ τοὺς παῖδας αὐτῶν τομίας ἐπεποίητο πάντας·
 προσιόντος δὲ τοῦ Καίσαρος ἔταράσσετο καὶ μετεγίνω-
 σκε, καὶ ἀπὸ σταδίων διακοσίων γενομένῳ πρέσβεις ⁵
 ἐπεμπεν ὑπὲρ εἰρήνης, στέφανόν τε χρυσοῦν αὐτῷ φέ-
 ροντας, καὶ ἐς γάμον ὑπ' ἀνοίας ἐγγυῶντας Καίσαρι
 τὴν Φαρνάκουσ θυγατέρα. ὃ δ' αἰσθόμενος ὧν φέ-
 ρουσι, προῆλθε μετὰ τοῦ στρατοῦ, καὶ ἐς τὸ πρόσθεν
 ἐβάδιζε λεσχηνεύων τοῖς πρέσβεσι, μέχρι προσπελάσας ¹⁰
 τῷ χάρακι τοῦ Φαρνάκουσ, καὶ τοσόνδε εἰπὼν, "οὐ
 γὰρ αὐτίκα δώσει δίκην ὁ πατροκτόνος;" ἐπὶ τὸν ἵππον
 ἀνεπήδησε, καὶ εὐθὺς ἐκ πρώτης βοῆσ τρέπεται τε τὸν
 Φαρνάκην καὶ πολλοὺς ἔκτεινε, σὺν χιλίοις που μάλ-
 ιστα ἰππεῦσιν ὧν τοῖς πρώτοις αὐτῷ συνδραμοῦσιν, ¹⁵
 ὅτε καὶ φασιν αὐτὸν εἰπεῖν "ὦ μακάριε Πομπήιε, τοι-
 οῦτοις ἄρα κατὰ Μιθριδάτην τὸν τοῦδε πατέρα πολε-
 μῶν ἀνδράσι μέγας τε ἐνομίσθησ καὶ μέγας ἐπεκλήθησ."
 ἐς δὲ Ῥώμην περὶ τῆσδε τῆσ μάχησ ἐπέστειλεν "ἐγὼ
 δὲ ἦλθον εἶδον ἐνίκησα". 20

²² μετὰ δὲ τοῦτο Φαρνάκησ μὲν ἀγαπῶν ἐς τὴν ἀρχὴν
 Βοσπόρου, τὴν δεδομένην οἱ παρὰ Πομπηίου, συν-
 ἔφυγεν· ὃ δὲ Καῖσαρ οὐ σχολὴν ἄγων περὶ μικρὰ τρί-
 βεσθαι τοσῶνδε πολέμων αὐτὸν περιμενόντων, ἐς τὴν

1. πάνυ i, μάλα AV || 2. ἀμισὸν V || 3. ἐποίησαντο (sic)
 i || 6. ἐπεμπεν] ἐπέπεμπεν? * || χρυσοῦν*, χρύσειον Oi, χρύσειον
 Musgr || 8. 9. φέρουσι] θέλουσι coni. Musgr || 9. καὶ ἐς] et ipse
 in primis antequam properavit legatos uerbis detinens C, i. e. καὶ
 αὐτὸς ἐν τοῖς πρώτοις ἐς τὸ πρόσθεν ἐβ., bene || 10. ἐβάδισε a ||
 14. που om. V || 19. ἐπέστειλεν] malim ἐπέστειλεν || 20. δὲ] δὴ
 coni. Schw, perperam || 22. τὴν om. b || 24. αὐτῷ V

Ἀσίαν μεταήλθε, καὶ παροδεύων αὐτὴν ἐχηματίζε ταῖς
 πόλεσιν ἐνοχλομέσαις ὑπὸ τῶν μισθοαίμενων τοὺς φό-
 ρους, ὡς μοι κατὰ τὴν Ἀσιανὴν συγγραφὴν δεδήλωται.
 κινθόμενος δ' ἐν Ῥώμῃ στάσιον εἶναι καὶ Ἀντωνίου τὸν
 5 ἱπποκρονον ἀντιοῦ τὴν ἀγορὰν στρατικῶ φυλάσσειν, πάντα
 μεθεὶς ἐς Ῥώμην ἠπειρέσα. ὡς δ' ἤλθειν, ἡ μὲν στάσις
 ἡ πολιτικὴ κατεπαύετο, ἑτέρα δ' ἐπ' αὐτὸν ἀνίστατο
 τοῦ στρατοῦ, τῶς οὔτε τὰ ἐπαγγελμένα σφίσιον ἐπὶ τῷ
 κατὰ Φάρσαλον ἔργῳ λαβόντες, οὔτε ἐννάμιος ἔτι βρα-
 10 δύνοντες ἐν τῇ στρατείᾳ· ἀφραθῆναί τε πάντες ἐπὶ τὰ
 αὐτῶν ἠξίουσιν. ὃ δ' ἐπήγγελλο μὲν αὐτοῖς ἀόριστά τινα
 ἐν Φαρσάλῳ, καὶ ἕτερα ἀόριστα ὅταν ὁ ἐν Λιβύῃ πό-
 λεμος ἐκτελεσθῆ· τότε δ' ἕαμπεν ἄλλας ὀρίζων ἐνάμιστον
 χιλίας δραχμῶν. οἱ δὲ αὐτὸν οὐχ ὑπισχνεῖσθαι μᾶλλον
 15 ἢ ἀντίκα διδόναι πάντα ἐκέλευον· καὶ περὶ τῶνδε Σα-
 λούστιον Κρίσπον πεμφθέντα πρὸς αὐτοὺς ὀλίγου καὶ
 διέφθειραν, εἰ μὴ διέφυγεν. κινθόμενος δ' ὁ Καῖσαρ
 τέλος μὲν ἄλλο στρατιωτῶν, οἱ τὴν πόλιν ἐξ Ἀντωνίου
 παρεφύλακσον, περιέστησε τῇ οἰκίᾳ καὶ ταῖς τῆς πό-
 20 λεως ἐξόδους, δείσας περὶ ἀρπαγῆς· αὐτὸς δέ, πάντων
 δεδιότων καὶ παραινούντων αὐτῷ τὴν ὁρμὴν τοῦ στρα-
 τοῦ φυλάξασθαι, μᾶλα θρασέως αὐτοῖς ἔτι στασιάζου-
 σιν ἐς τὸ Ἄρειον πεδίου ἐπῆλθεν οὐ προσηνύσας, καὶ
 ἐπὶ βήματος ὤφθη. οἱ δὲ σὺν θορύβῳ τε ἄνοπλοι συν- 93

2. ἐνοχλουμέναις τε i || 5. αὐτοῦ] malim αὐτοῦ || 9. λαβόν-
 τες et βραδύνοντες con. Musgr, ὃ pro ὡς (vs. 8) delete te post
 ἀφραθ. malebat Schw, sed postea tradita recte tenebat. cf. supra
 cap. 47 et Stein ad Herod. I, 51 || 11. ἐπήγγελλο Schw ex C,
 ἐπηγγέλλετο A, ἐπηγγέλλετο Vi || 12. ἐν Φαρσ.] ἐπὶ Φ. con. i.
 Musgr || 15. πάντα διδόναι V || 16. Κρίσπον Schw, κρίσκον Qi,
Priscum Salustium C. fort. verba Sal. Κρίσκ. post αὐτοῖς
 transponenda*

ἔτιγον, καὶ ὡς ἔθος, ἄφνω φανέναι σφίσιν ἠσπάζοντο
 αὐτοκράτορα. κελύσαντος δ' ὃ τι θέλοιεν εἰπεῖν, παρὰ
 μὲν τῶν δωρεῶν ἐς ὄψιν εἰπεῖν αὐτοῦ παρόντος οὐδὲ
 ἐτόλμησαν ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἐκπλήξεως, ὡς δὲ μετριά-
 τερον, ἀφεθῆναι τῆς στρατείας ἀνεβόησαν, ἐλπίζοντας 5
 στρατοῦ θεόμενου ἐς τοὺς ὑπολοίπους πολέμους αὐτὸν
 εἶναι τι καὶ περὶ τῶν δωρεῶν. ὃ δὲ παρὰ τὴν ἀπάν-
 των δόξαν, οὐδὲ μεκλήσας, ἀπεκρίνατο "ἀφῆμι." κατα-
 πλαγέντων δ' αὐτῶν ἔτι μᾶλλον, καὶ σιωπῆς βαθυτά-
 τῆς γενομένης, ἐπέειπε "καὶ δώσω με ὑμῖν τὰ ἐπηγγελ- 10
 μένα ἅπαντα, ὅταν θριαμβεύσω μεθ' ἑτέρων". ἀδοκίμου
 δ' αὐτοῖς ἅμα καὶ τοῦδε καὶ φιλανθρωποῦ φανέντος,
 αἰδῶς ἀντίκα πᾶσιν ἐνέπιπτε, καὶ λογισμὸς μετὰ ζήλου,
 εἰ δόξουσι μὲν αὐτοὶ καταλιπεῖν σφῶν τὸν αὐτοκρά-
 τορα ἐν μέσοις τοσοῦδε παλεμίοις, θριαμβεύσουσι δ' 15
 ἀνθ' αὐτῶν ἕτεροι, καὶ σφεῖς τῶν ἐν Λιβύῃ κερδῶν
 ἐκπεσοῦνται μεγάλων ἔσεσθαι νομιζομένων, ἐχθροὶ τε
 ὁμοίως αὐτοῦ τε Καίσαρος ἔσονται καὶ τῶν πολέμιων.
 δεισαντες οὖν ἔτι μᾶλλον ἠσύχαζον ἐξ ἀπορίας, ἐλπύ-
 ζοντες ἐνθάσειν τι καὶ τὸν Καίσαρα καὶ μεταγνώσεσθαι 20
 διὰ τὴν ἐν χερσὶ χρεῖαν. ὃ δ' ἀνθησάχαζε, καὶ τῶν
 φίλων αὐτὸν παρακαλούντων ἐπιφθέγγασθαι τι πρὸς
 αὐτοὺς ἄλλο καὶ μὴ βραχεὶ καὶ αὐστηρῶ λόγῳ πολλὰ
 συνεστρατευμένους ἐγκαταλιπεῖν, ἀρχόμενος λέγειν πο-

1. 2. expectabas καὶ ἄφνω φαν. σφίσιν, ὡς ἔθος, ἠσπάζοντο
 (τὸν) αὐτ. || 4. ὑπ' αὐτῆς τῆς ἐκπλήξεως? || 6. πολέμιους ver-
 tit C || αὐτὸν i, αὐτῶ AV unde ὑπολ. αὐτῶ πολ. conl. Schw ||
 8. οὐδὲν μεκλήσας edidit Bekk || 10. γε] γέω? δὲ Nauckius ||
 12. καὶ ante τοῦδε del.? || 14. εἰ δόξουσαν αὐτοὶ μὲν ἐγκατα-
 λιπεῖν? || 15. πολέμοις] πολέμοις? || 16. ἀνθ' αὐτῶν*, ἀπὸ
 αὐτῶν Oi || 18. αὐτοῦ] ταῦ? || 20. καὶ τὸν] τὸν Nauckius ||
 24. συνεστρατευμένους οἱ καταλιπεῖν?

λίτας ἀντὶ στρατιωτῶν προσεῖπεν· ὅπερ ἐστὶ σύμβολον
 ἀφειμένων τῆς στρατείας καὶ ἰδιωτευόντων. οἱ δ' οὐκ 94
 ἐνεγκόντες ἔτι ἀνέκραγον μετανοεῖν, καὶ παρεκάλουν
 αὐτῷ συστρατεύεσθαι. ἀποστρεφομένου τε τοῦ Καί-
 5 σαρος καὶ ἀπιόντος ἀπὸ τοῦ βήματος, οἱ δὲ σὺν ἐπέ-
 ξει πλέονι βοῶντες ἐνέκειντο παραμεῖναι τε αὐτὸν καὶ
 κολάζειν σφῶν τοὺς ἁμαρτόντας. ὃ δ' ἔτι μὲν τι διέτρι-
 ψεν, οὔτε ἀπιὼν οὔτε ἐπανιῶν, ὑποκρινόμενος ἀπορεῖν·
 ἐπανελθὼν δ' ὅμως ἔφη κολάσειν μὲν αὐτῶν οὐδένα,
 10 ἄχθεσθαι δ' ὅτι καὶ τὸ δέκατον τέλος, ὃ προετίμησεν
 αἰεὶ, τοιαῦτα θορυβεῖ. “καὶ τόδε” ἔφη “μόνον ἀφήμι
 τῆς στρατείας· δώσω δὲ καὶ τῷδε ὅμως τὰ ὑπεσχημένα
 ἅπαντα, ἐπανελθὼν ἐκ Λιβύης. δώσω δὲ καὶ γῆν ἅπα-
 σιν ἐκτελεσθέντων τῶν πολέμων, οὐ καθάπερ Σύλλας,
 15 ἀφαιρούμενος ἑτέρων ἦν ἔχουσι καὶ τοῖς ἀφαιρεθεῖσι
 τοὺς λαβόντας συνοικίζων καὶ ποιῶν ἀλλήλοις ἐς αἰεὶ
 πολεμίους, ἀλλὰ τὴν τοῦ δήμου γῆν ἐπινέμων καὶ τὴν
 ἑμαντοῦ, καὶ τὰ δέοντα προσωνούμενος”. κρότου δὲ
 καὶ εὐφημίας παρὰ πάντων γενομένης, τὸ δέκατον
 20 ὑπερήλγει τέλος, ἐς μόνον αὐτὸ τοῦ Καίσαρος ἀδιαλ-
 λάπτου φανέντος· καὶ σφᾶς αὐτὸν ἠξίουν διακληρωσαί
 τε καὶ τὸ μέρος θανάτῳ ζημιῶσαι. ὃ δὲ οὐδὲν αὐτοὺς
 ἐπερεθίζειν ἔτι δεόμενος ἀκριβῶς μετανοοῦντας, συν-
 ηλλάσσετο ἅπασι, καὶ εὐθὺς ἐπὶ τὸν ἐν Λιβύῃ πόλε-
 25 μον ἐξήει.

3. 4. παρεκάλουν αὐτῷ συστρατεύεσθαι] συστρατεύσειν οἱ
 ἐθέλονται ὑπέσχοντο Cass. D. 42, 53, 4. παρακαλαῖν saepius
 apud Appianum simplicem orandi notionem habet || 5. οἷδε
 edidit Schw, praeter rem || 6. ἐπέκειντο d || 7. ἁμαρτόντας i ||
 ἔτι μὲν τι (τι om. a)] ἐπὶ μὲν τι? * || 14. πολεμίον AB || 18. τὰ
 δέοντα] τὰ ἐνδέοντα? * || 28. ἐπερεθίζειν Bekk, ὑπερεθ. Oi

95 διαβαλὼν δ' ἐκ Ῥηγίου τὸν πορθμὸν ἐπὶ Μεσσή-
 νης, ἐς Διλύβαιον ἦλθε. καὶ πυθόμενος Κάτωνα μὲν
 τὴν παρασκευὴν τοῦ πολέμου ναυσὶ καὶ πεζῶν τινὶ
 μέρει φρουρεῖν ἐν Ἰτύκῃ μετὰ τῶν τριακοσίων οὓς ἀπὸ
 σφῶν ἐκ πολλοῦ προβούλους ἐπεποίητο τοῦ πολέμου 5
 καὶ σύγκλητον ἐκάλουν, τὸν δ' αὐτοκράτορα Δεύκιον.
 Σκιπίωνα καὶ τοὺς ἀρίστους ἐν Ἀδρυμητῷ στρατεύειν,
 διέπλευσεν ἐπὶ τὸν Σκιπίωνα. καὶ αὐτὸν οἰχόμενον ἐς
 Ἴόβαν καταλαβὼν, παρέτασσε ἐς μάχην παρ' αὐτὸ τοῦ
 Σκιπίωνος τὸ στρατόπεδον, ὡς ἐν καιρῷ συνοισόμενος 10
 τοῖς πολεμίοις χωρὶς αὐτοκράτορος οὓσιν. ἀντεπήεσαν
 δ' αὐτῷ Λαβιηνός τε καὶ Πετρήιος οἱ τοῦ Σκιπίωνος
 ὑποστράτηγοι, καὶ ἐκράτουν τῶν Καίσαρος παρὰ πολὺ,
 καὶ τραπέντας ἐδίωκον σοβαρῶς μετὰ καταφρονήσεως,
 μέχρι Λαβιηνὸν μὲν ὁ ἵππος ἐς τὴν γαστέρα πληγείς 15
 ἀπεσεύδατο, καὶ αὐτὸν οἱ παρασπισταὶ συνήρπαζον, ὁ
 δὲ Πετρήιος, ὡς ἀκριβῆ τοῦ στρατοῦ λαβὼν πείραν καὶ
 νικήσων ὅτε βούλεται, διέλυε τὸ ἔργον, ἐπειπὼν τοῖς
 ἀμφ' αὐτόν "μὴ ἀφελώμεθα τὴν νίκην τὸν αὐτοκρά-
 τορα ἡμῶν Σκιπίωνα". καὶ τὸ μὲν ἄλλο μέρος τῆς Καί- 20
 σαρος τύχης ἔργον ἐφαίνετο κρατησάντων ἄν, ὡς ἐδό-
 κει, τῶν πολεμίων ἄφνω τὴν μάχην ὑπὸ τῶν νικούν-
 των διαλυθῆναι· αὐτὸς δὲ λέγεται παρὰ τὴν φυγὴν
 ἐγγρίμπτων ἅπασιν ἐπιστρέφειν αὐτούς, καὶ τινα τῶν

1. διαλαβὼν V || 7. στρατεύειν] *moram ducere* C. ἀν στρα-
 τοκετεύειν? * || 10. ὡς om. V || 12. τε om. V || 16. συνασπισταὶ i ||
 (μόλις) συνήρπαζον? * || 17. *Petreius abunde eorum periculo per-*
specto C || 18. διέλυσε? * || 20. 21. μέρος et ἔργον transposita inve-
 nit C: *quod opus Caesareae fortunae pars altera videtur extitisse.*
haesit etiam Schw. possis μέρος inducere || 24. ἅπασιν] *in suos*
insurgentem C. *expectabas τοῖς ἀπαντῶσιν vel τοῖς ἀποδιδρά-*
σκουσιν (sive ἀποδράσιν)

τὰ μέγιστα σημεῖα, τοὺς ἀετούς, φερόντων τῇ ἑαυτοῦ
χειρὶ περισπάσας μετενεγκεῖν ἀπὸ τῆς φυγῆς εἰς τὸ
πρόσθεν, ἕως Πετρήιος ἀνέβηξε καὶ ὁ Καῖσαρ ἀσπα-
σίως ὑπεχώρει.

- 5 τοῦτο μὲν δὴ τῆς πρώτης ἐν Αἰβύῃ Καίσαρι μάχης
τέλος ἦν· οὐ πολὺ δὲ ὕστερον, αὐτοῦ [τε] Σκιπίωνος ⁹⁶
ὄκτω τέλεσι πεζῶν καὶ ἰππέων δύο μυριάσιν, ὧν οἱ
πολλοὶ Αἰβυες ἦσαν, πελτασταῖς τε πολλοῖς καὶ ἐλέ-
φασιν εἰς τριάκοντα προσδοκωμένου παρέσεσθαι σὺν
10 Ἰόβα τῷ βασιλεῖ, καὶ τῷδε ἄγοντι πεζοὺς ἄλλους ἀμφὶ
τριμυρίους καὶ ἰππέας Νομάδας εἰς δισμυρίους καὶ
ἀκοντιστὰς πολλοὺς καὶ ἐλέφαντας ἐξήκοντα ἑτέρους, ἣ
στρατιὰ τοῦ Καίσαρος ἐδείμαινε, καὶ ἐν σφίσιν αὐτοῖς
ἐθορυβοῦντο κατὰ τε πειραν ὧν ἤδη ἐπεπόνθεσαν καὶ
15 κατὰ δόξαν τῶν ἐπιόντων τοῦ τε πλήθους καὶ ἀρετῆς
μάλιστα τῶν Νομάδων ἰππέων. ὃ τε τῶν ἐλεφάντων
πόλεμος ἀήθης σφίσιν ὧν ἐξέπλησεν. Βόκχου δ' ἑτέ-
ρου Μαυρουσίων θυνάστου Κίρταν, ἣ βασιλείου ἦν
Ἰόβα, καταλαβόντος, ὁ μὲν Ἰόβας, ἐξαγγελθέντος αὐτῷ
20 τοῦδε, εἰς τὰ οἰκεῖα μάλιστα ἀνεξεύγνυ μεταὶ τοῦ ἰδίου
στρατοῦ, τριάκοντα ἐξ αὐτοῦ μόνους ὑπολιπῶν ἐλέ-
φαντας τῷ Σκιπίωνι, ἣ δὲ στρατιὰ τοῦ Καίσαρος εἰς
τοσοῦτον ἀνεθάρρησεν ὥς τὸ πέμπτον τέλος, αἰτῆσαν
ἀντιταχθῆναι τοῖς ἐλέφασιν, κρατῆσαι πάνυ καρτερῶς·

1. τοὺς ἀετούς fort. spuria, quamquam τὸν ἀστοφόρον eadem
in re memorat Plut. Caes. 52 || 6. τε aut deleri aut in τοῦ mu-
tari voluit Schw. illud praetuli || 13. ἐδείμαινε] coepit trepidare
C, bene, modo aoristus illius verbi exstaret || 15. 16. exspe-
ctabas τῶν ἐπιόντων, μάλιστα δὲ τοῦ τε πλήθους καὶ ἀρ. τῶν
N. I. || 19. Ἰόβα] Ἰόβα? || 20. μάλιστα] om. C, τάχιστα, ni ali-
quid exciderit, conii. Schw, bene || 21. ἀπολιπῶν a || 24. καρτε-
ρῶς] λαμπρῶς?*

καὶ νῦν ἀπ' ἐκείνου τῷδε τῷ τέλει ἐλέφαντες ἐς τὰ
 97 σημεῖα ἐπίκεινται. μακρᾶς δὲ καὶ ἐπιπόνου κατὰ πάντα
 τὰ μέρη τῆς μάχης καὶ πολυτρόπου γενομένης, περὶ
 ἐσπέραν μόλις ὁ Καῖσαρ ἐνίκα, καὶ τὸ στρατόπεδον
 εὐθὺς ἐξήρει τὸ τοῦ Σκιπίωνος, οὐδὲν ἀνιείς οὐδ' ἐν 5
 νυκτὶ τῆς νίκης μέχρι τὸ σύμπαν ἐξεργάσασθαι. οἱ δ'
 ἐχθροὶ κατ' ὀλίγους, ὅπη δύναιτο, διέφευγον· καὶ ὁ
 Σκιπίων αὐτὸς ἅμα Ἀφρανίῳ, πάντα μεθεῖς, ἔφευγεν
 ἀνὰ τὸ πέλαγος ἐπὶ δώδεκα ἀφράκτων.

ὧδε μὲν θῆ καὶ ὄδε ὁ στρατός, ἐς ὅκτω μυριάδας 10
 μάλιστα συνελθὼν, ἐκ τε πολλοῦ γεγυμνασμένος καὶ
 ἐκ τῆς προτέρας μάχης ἐν ἐλπίδι καὶ θάρσει γενόμε-
 νος, δευτέρᾳ τῆδε συμβολῇ συνειρίβετο ἀθρόως. καὶ
 τὸ τοῦ Καίσαρος κλέος ἐς ἅμαχον εὐτυχίαν ἐδοξάζετο,
 οὐδὲν ἔτι τῶν ἠσσωμένων ἐς ἀρετὴν αὐτοῦ μεριζόν- 15
 των, ἀλλὰ καὶ τὰ σφέτερα αὐτῶν ἀμαρτήματα τῇ Καί-
 σαρος τύχῃ προστιθέντων· ἐδόκει γὰρ δὴ καὶ ὄδε ὁ
 πόλεμος ἀβουλία τῶν στρατηγῶν, οὔτε διατριψάντων
 αὐτὸν ἕως ἀπορήσειεν ὁ Καῖσαρ ὡς ἐν ἀλλοτριᾷ, οὔτε
 τὴν πρώτην νίκην ἐς τέλος προαγαγόντων, συντρι- 20
 φθεις οὕτως ὀξέως διαλυθῆναι.

98 ἔξαγγελθέντων δὲ τούτων ἐς Ἰτύκην τρίτη μάλιστα
 ἡμέρα, καὶ τοῦ Καίσαρος εὐθὺς ἐπὶ τὴν Ἰτύκην ἰόν-
 τος, ἐγίγνετο φυγὴ πάντων. καὶ οὐδένα κατεῖχεν ὁ
 Κάτων, ἀλλὰ καὶ ναῦς ἐδίδου τοῖς αἰτουῦσι τῶν ἐπι- 25
 φανῶν· αὐτὸς δ' εὐσταθῶς ὑπέμενε, καὶ τοῖς Ἰτυκαίοις

1. <ἔτι> ἀπ' ?* || 5. 6. οὐδὲν ἀνιείς οὐδ' ἐν νυκτὶ <τῆς ὁρμῆς
 (φιλοτιμίας vel sim.)> μέχρι τῆς νίκης τὸ σ. ἐ. ?* || 7. ὅποι V ||
 8. ἅμα} C: ceteris omnibus Affranio permissis i. e. αὐτὸς Ἀφρ.
 τὰλλα πάντα μεθεῖς ἔφ., quod fort. receptum oportuit || 20. 21.
 συντριφθεις iure susp. Schw. συντριμηθεις dubitanter Nauckius

ὑπισχνουμένοις πρὸ ἑαυτῶν ὑπὲρ ἐκείνου δεήσεσθαι,
 ἐπιμειδιῶν ἀπεκρίνατο οὐ δεήσειν αὐτῷ πρὸς Καίσαρα
 διαλλακτῶν, καὶ τοῦτο εἰδέναι καὶ τὸν Καίσαρα κα-
 λῶς. σημηνάμενος δὲ τοὺς θησαυροὺς ἅπαντας καὶ
 5 συγγραφὰς ὑπὲρ ἐκάστου τοῖς Ἴτυκαίων ἄρχουσιν ἐπι-
 δούς, περὶ ἐσπέραν ἀμφὶ λουτρὰ καὶ δεῖπνον ἦν, καθ-
 εξόμενός τε ἐγέυετο, ὥσπερ εἰθιστο ἐξ οὗ Πομπήιος
 ἀνήρητο· οὐδέν τε τῶν συνήθων ἐναλλάσσω, οὐδ'
 ἐλάσσω προσφερόμενος ἢ πλείω, συνελεσχήνευε τοῖς
 10 παροῦσι περὶ τῶν ἐκπεπλευκότων, καὶ ἡρώτα περὶ τοῦ
 πνεύματος, εἰ κατὰ πρύμνην ἔσοιτο αὐτοῖς, καὶ τοῦ
 διαστήματος, εἰ φθάσουσι πόρρω γενέσθαι πρὶν ἐς ἔω
 Καίσαρα ἐπελθεῖν. οὐ μὴν οὐδ' ἐς ὕπνον ἀπιὼν ἐν-
 ἠλλαξέ τι τῶν συνήθων, πλὴν ὅτι τὸν υἱὸν ἠσπάσατο
 15 φιλοφρονέστερον. τὸ δὲ ξιφίδιον τῇ κλίνῃ τὸ σύννηθες
 οὐχ εὐρὼν παρακείμενον, ἐξεβόησεν ὅτι προδιδοῖτο ὑπὸ
 τῶν οἰκείων τοῖς πολεμίοις· τίνι γὰρ ἔφη χρήσεσθαι
 προσιόντων, ἂν νυκτὸς ἐπίωσι; τῶν δὲ αὐτὸν παρα-
 καλούντων μηδὲν ἐφ' ἑαυτὸν βουλεύειν ἀλλ' ἀναπαύε-
 20 σθαι χωρὶς ξιφιδίου, ἀξιοπιστότερον ἔτι εἶπεν "οὐ γὰρ
 ἔστι μοι, θέλοντι, καὶ δι' ἐσθῆτος ἑμαυτὸν ἀποπνίξαι,
 καὶ ἐς τὰ τείχη τὴν κεφαλὴν ἀπαράξαι, καὶ ἐς τράχη-
 λον κυβιστῆσαι, καὶ τὸ πνεῦμα κατασχόντα ἐκτριψαί;"

1. πρὸ A¹ in mg., πρὸς in contextu || 2. αὐτῷ] αὐτῷ? * ||
 3. καὶ ante τὸν om. i || 5. 6. ἐπιδοὺς, ἐπι sup. vs. a m. 1, V,
 ἐπιδιδούς i || 18. προσιόντων] *quemadmodum enim inquit neces-*
sariis uti possum si per noctem contra me insurgat quisquam C.
 <κατὰ> προσιόντων conl. Schw, περιέσεσθαι pro χρήσεσθαι
 Musgr. *expectabam ἐς ἄμυναν vel simile quid* || 19. μηδὲν O,
 καὶ μηδὲν i || ἐφ' ἑαυτῷ b || 22. ἀπαράξαι Oi. πρὸς τὰ τείχη
 τ. κ. ἀράξαι Nauckius || 23. ἐκτριψαί mihi dubium. ἐκψῦξαι
 Nauckius

πολλά τε ὅμοια εἰπὼν παρήγαγεν αὐτοὺς παραθεῖναι
 τὸ ξιφίδιον. ὡς δὲ ἐτέθη, Πλάτωνος αἰτήσας τὴν περὶ
 99 ψυχῆς συγγραφὴν ἀνεγίνωσκεν. καὶ ἐπεὶ τέλος εἶχε
 τῷ Πλάτῳ ὁ λόγος, ἀναπαύεσθαι τοὺς περὶ θύρας
 ὑπολαβὼν ἔτρωσεν αὐτὸν ὑπὸ τὰ στέρνα. προπεσόν- 5
 των δ' αὐτῷ τῶν σπλάγγων, καὶ στόνου τινὸς ἑξακου-
 σθέντος, ἐσέδραμον οἱ περὶ θύρας· καὶ οἱ ἰατροὶ τὰ
 σπλάγγνα ἔτι σῶα ὄντα ἐνέθησαν ἐνδον, καὶ τὰς πλη-
 γὰς ἐπιρράψαντες ἐπέδησαν. ὁ δὲ ἀνενεγκὼν αὐθις
 ὑπεκρίνετο, καὶ κατεμέμφετο μὲν ἑαυτῷ πληγῆς ἀσθε- 10
 νοῦς, χάριν δ' ὁμολόγει τοῖς περισώσασιν, καὶ κατα-
 δαρθεῖν ἔφη δεῖσθαι. οἱ μὲν δὴ τὸ ξίφος ἔχοντες
 ᾤχοντο, καὶ τὰς θύρας ὡς ἡρεμοῦντι ἐπέκλεισαν· ὁ δ'
 ὕπνου δόξαν αὐτοῖς παρασχών, τὰ δεσμὰ ταῖς χερσὶ
 μετὰ σιγῆς ἀπερρήγνυ καὶ τὰς φαφὰς τοῦ τραύματος 15
 ἀνέπτυσσεν, οἷα θηρίον τό τε τραῦμα καὶ τὴν γαστέρα
 ὄνυξι καὶ δακτύλοις εὐρύνων [ἐρευνῶν], καὶ τὰ σπλάγγ-
 να διαρρίπτων, μέχρι ἐτελεύτησεν, ἔτη μὲν ἀμφὶ πεντή-
 κοντα γεγονώς, ὁμολογούμενος δὲ τὴν τε γνώμην, ἐς
 ὃ τι κρίνειε, πάντων ἀνδρῶν ἐπιμονώτατος φῦναι, καὶ 20
 τὸ δίκαιον ἢ πρέπον ἢ καλὸν οὐκ ἔθεσι μᾶλλον ἢ με-
 γαλοψύχοις λογισμοῖς ὀρίσαι. Μαρκία γέ τοι τῇ Φι-
 λίππου συνῶν ἐκ παρθένου, καὶ ἀρεσκόμενος αὐτῇ
 μάλιστα καὶ παῖδας ἔχων ἐξ ἐκείνης, ἔδωκεν ὅμως αὐτὴν

1. πολλά τε ἕτερα εἰπὼν iC. fort. fuit: πολλά τε ἕτερα
 ὅμοια εἰπὼν || 6. στόνου] *cum strepitus insecutus esset* C, bene,
 habentque ψόφον Plut. Cat. 70 et Cass. D. 48, 11, 4 || 7. ἐπ-
 ἑδραμον iC || 8. ἐνέθησαν] *reducere... tentabant* C, αὐθις κατέτα-
 ξαν Cass. D. || 9. ἐπιρράψαντες] ἀπορράψαντες? * || 10. καὶ om. i ||
 πληγῆς O, πλάνης d, πλανῆς ab || 15. τοῦ σώματος iC || 16. ἀν-
 ἔπτυσεν Abd || 17. εὐρύνων, quod in libris ante ὄνυξι, trans-
 posuit Nauckius. ἐρευνῶν iam ego omiseram cum C

Ὀρτησίῳ τῶν φίλων τινέ, παίδων τε ἐπιθυμοῦντι καὶ
τεκνοποιῶ γυναικὸς οὐ τυγχάνοντι, μέχρι πάντων
κνήσασαν ἐς τὸν οἶκον αὐτοῖς ὡς χήσας ἀνεδέξατο.
τοιόσδε μὲν δὴ Κάτων ἦν, καὶ αὐτὸν οἱ Ἴτυκατοὶ λαμ-
5 πρῶς ἔθαπτον· ὁ δὲ Καῖσαρ ἔφη μὲν οἱ φθονῆσαι
Κάτωνα καλῆς ἐπιδείξεως, Κικέρωνος δὲ ποιήσαντες
ἐγκώμιον ἐς αὐτὸν καὶ ἐπιγράψαντος Κάτων, ἀντέγραψε
κατηγορίαν ὁ Καῖσαρ, καὶ ἐπέγραψεν Ἀντικάτων.

Ἰόβας δὲ καὶ Πετρήιος τῶν γενομένων πυνθανό- 100
10 μενοι, καὶ οὐδεμίαν σφίσιν οὔτε φηγὴν οὔτε σωτηρίαν
ἐπινοοῦντες, ἐπὶ διαίτη ξίφεσι διεχρήσαντο ἀλλήλους·
καὶ τὴν ἀρχὴν τὴν Ἰόβα Καῖσαρ ὑποτελῆ Ῥωμαίοις
ἐποίησεν, αὐτῇ Σαλούστιον Κρίσπον ἐγκαταστήσας.
Ἴτυκαίοις δὲ καὶ τῷ Κάτωνος υἱῷ συνεγίνωσκε· καὶ
15 τὴν θυγατέρα τοῦ Πομπηίου μετὰ δύο παίδων αὐτῆς
ἐν Ἰτύκῃ καταλαβὼν ἐξέπεμπε σώους τῷ Πομπηίῳ. τῶν
δὲ τριακοσίων ὅσους ἡῦρε διέφθειρεν. Δεύμιος δὲ Σκι-
πίων ὁ αὐτοκράτωρ χειμαζόμενος ἐν τῇ θαλάσῃ καὶ
πολεμiais ναυσὶν ἐντυχῶν ἐφέρετο γενναίως, μέχρι
20 καταλαμβανόμενος αὐτὸν τε διεχρήσατο καὶ τὸ σῶμα
μεθῆκεν ἐς τὸ πέλαγος.

τοῦτο μὲν δὴ καὶ τῷ περὶ Αἰβύην Καῖσαρος πολέμου
τέλος ἐγίνετο, αὐτὸς δ' ἐπανελθὼν ἐς Ῥώμην ἐθριάμ- 101
βενε τέσσαρας ὁμοῦ θριάμβους, ἐπὶ τε Γαλάταις, ὧν

2. τυγχάνοντι] τυχόντι? * cum ille filiorum cupidus nusquam
mulieri faecundae convenisset C | 9. τῶν γενομένων πυνθανό-
μενοι] τῶν γενομένων πυνθόμενοι? * | 11. ἐπὶ τῇ διαίτῃ i | 15.
τοῦ Πομπηίου] fort. aliquid intercidit: Pompei enim patris
fuisse filia dicenda erat | 16. ἐν Ἰτύκῃ post ὅσους (vs. 17) colle-
canda? * | 19. ἐφέρετο] ἐπεφέρετο con. Musgr, perperam. per-
egregie se gessit C. cf. Steph. Thes. t. VIII p. 724 | 21. ἐς τὴν
θάλασσαν i | 24. quattuor interpositis diebus peregit triumphos C,

δὴ πολλὰ καὶ μέγιστα ἔθνη προσέλαβε καὶ ἀφιστάμενα
 ἄλλα ἐκρατένατο, καὶ Ποντικὸν ἐπὶ Φαρνάκει, καὶ Λι-
 βυκὸν ἐπὶ Λιβύων τοῖς συμμαχήσασιν τῷ Σικκίῳ·
 ἔνθα καὶ Ἰόβα παῖς, Ἰόβας ὁ συγγραφεύς, βρέφος ὄν
 ἔτι παρήγετο. παρήγαγε δέ τινα καὶ τῆς ἀνὰ τὸν Νεῖ- 5
 λον ναυμαχίας θριάμβον Αἰγύπτιον, μεταξὺ τοῦ Γα-
 λατῶν καὶ Φαρνάκους. τὰ δὲ Ῥωμαίων φυλαξάμενος
 ἄφα, ὡς ἐμφύλια οὐκ ἑοικότα τε αὐτῷ καὶ Ῥωμαίοις
 αἰσχρὰ καὶ ἀκαίσια, ἐπιγράψαι θριάμβῳ, παρήνευκεν
 ὅμως αὐτῶν ἐν τοῖσδε τὰ καθήματα ἅπαντα καὶ τοὺς 10
 ἄνδρας ἐν εἰκόσι καὶ πεντάκισι γραφαῖς, χωρὶς γε Πομ-
 πηίου· τοῦτον γὰρ δὴ μόνον ἐφυλάξατο δεῖξαι, σφό-
 δρα ἔτι πρὸς πάντων ἐπιποδοῦμενον. ὁ δὲ δῆμος ἐπὶ
 μὲν τοῖς οἰκείοις κακοῖς, καίπερ δεδιώς, ἔστεινε, καὶ
 μάλιστα ὅτε ἴδοι Λεύκιόν τε Σικκίωνα τὸν αὐτοκρά- 15
 τορα πλησσομένον ἐς τὰ στέρνα ὑφ' ἑαυτοῦ καὶ μεθ-
 ώμενον ἐς τὸ πέλαγος, ἢ Πετρήιον ἐπὶ διαίτη διαχρώ-
 μενον ἑαυτόν, ἢ Κάτωνα ὑφ' ἑαυτοῦ διασπάμενον ὡς
 θηρίον· Ἀχιλλῆ δ' ἐφήσθησαν καὶ Ποθεινῶ, καὶ τὴν
 102 Φαρνάκους φυγὴν ἐγέλασαν. χρήματα δ' ἐν τοῖς 20
 θριάμβοις φασὶ παρενεχθῆναι μυριάδας ἕξ καὶ ἥμισυ
 ταλάντων, καὶ στεφάνους δύο καὶ εἰκοσι καὶ δισχιλίους
 ἐπὶ τοῖς ὀκτακοσίοις ἀπὸ χρυσοῦ, ἔλκοντας ἐς δις-
 μυρίας καὶ δεκατέσσαρας καὶ τετρακοσίας λίτρας. ἄφ'

fort. Suetonium Caes. 37 secutus, non exemplum suum Graecum ||
 2. φαρνάκη V || 4. Ἰόβας om. V || 8. αὐτῷ V, bene || 14. καίπερ
 suspectum Nauckio. an καίπερ <Καίσαρα> δεδ.?* || 22. 23. καὶ
 δισχιλίους ἐπὶ τοῖς ὀκτακοσίοις] eadem collocatione infra V.c. 50:
 ἑκατὸς ἑξακισχιλίους ἐπὶ πεντακοσίοις || 24. δεκατέσσαρας Bekk,
 δέκα καὶ τέσσαρας libri. sed malim δισμυρίας καὶ τετρακοσίας καὶ
 δεκατέσσαρας λίτρας. quae quattuor supra decem et quadringen-
 tarum amplius vigintiisque millium librarum pondus excelleret C

ὧν εὐθύς ἐπὶ τῷ θριάμβῳ διένειμε, τὰ ὑπεσχημένα
 πάνθ' ὑπερβάλλον, στρατιώτη μὲν ἀνὰ πεντακισχίλιας
 δραχμὰς Ἀττικάς, λοχαγῷ δ' αὐτοῦ τὸ διπλάσιον, καὶ
 χιλιάρχῳ καὶ ἱππάρχῳ τὸ ἔτι διπλάσιον, καὶ τοῖς
 5 δημόταις ἐκάστῳ μνᾶν Ἀττικὴν. ἐπέδωκε δὲ καὶ θεῶς
 ποικίλας, ἵππων τε καὶ μουσικῆς καὶ πεζομαχίας ἀνδρῶν
 χιλίων πρὸς ἑτέροισι χιλίοις, καὶ ἵππομαχίαν διακοσίων
 πρὸς ἴσους, καὶ ἀναμιξ ἄλλων πεζῶν τε καὶ ἱππέων
 ἀγῶνα, ἐλεφάντων τε μάχην εἴκοσι πρὸς εἴκοσι, καὶ
 10 ναυμαχίαν ἐρετῶν τετρακισχιλίων, ἐπιβεβηκότων ἐς
 μάχην χιλίων ἑκατέρωθεν. ἀνέστησε καὶ τῇ γενετείρᾳ
 τον νεῶν, ὥσπερ ἠϋξάτο μέλλον ἐν Φαρσάλῳ μαχεῖ-
 σθαι· καὶ τέμενος τῷ νεῷ περιέθηκεν, ὃ Ῥωμαίοις
 ἔταξεν ἀγορὰν εἶναι, οὐ τῶν ὠνίων, ἀλλ' ἐπὶ πράξεσι
 15 συνιόντων ἐς ἀλλήλους, καθὰ καὶ Πέρσαις ἦν τις
 ἀγορὰ ζητοῦσιν ἢ μανθάνουσι τὰ δίκαια. Κλεοπάτρας
 τε εἰκόνα καλὴν τῇ θεῷ παρεστήσατο, ἣ καὶ νῦν
 συνέστηκεν αὐτῇ. τὸ δὲ τοῦ δήμου πλῆθος ἀναγραφά-
 μενος, ἐς ἡμισυ λέγεται τῶν πρὸ τοῦδε τοῦ πολέμου
 20 γενομένων εὐρεῖν· ἐς τοσοῦτο καθείλεν ἢ τῶνδε φιλο-
 νεικία τὴν πόλιν.

αὐτὸς δὲ ἤδη τέταρτον ὑπατεύων ἐπὶ τὸν νέον 101
 Πομπήιον ἐστράτευεν ἐς Ἰβηρίαν, ὥσπερ αὐτῷ λοιπὸς
 ἦν ἔτι πόλεμος ἐμφύλιος, οὐκ εὐκαταφρόνητος. τῶν
 25 τε γὰρ ἀρίστων ὅσοι διεπεφεύγεσαν ἐκ Λιβύης, ἐκεῖ
 συνέδραμον, καὶ στρατός ὃ μὲν ἐξ αὐτῆς Λιβύης τε

4. χιλιάρχῳ καὶ ἱππάρχῳ a, χιλιάρχη καὶ ἱππάρχη ceteri, vulgo ||
 11. <δὲ> καί? * || 12. aut τὸν delet aut ὄνπερ corr. Nauckius ||
 15. ἐς ἀλλήλους molesta || 16. 17. Cleopatra perillustram deae ima-
 ginem templo contulit C. at cf. Cass. D. 51, 22, 3 || 18. αὐτῇ] eo
 in loco C, i. e. αὐτοῦ || 28. malim ἐστράτευεν * || 25. ἐκεῖ ἐκ λιβ. a

καὶ Φαρσάλου τοῖς ἡγεμόσι συνήλθεν, ὃ δὲ ἐξ Ἰβήρων τε καὶ Κελτιβήρων, ἔθνους ἀλκίμου καὶ χαίροντος ἀεὶ μάχαις. πολὺς δὲ καὶ δούλων ὄμιλος ἐστρατεύετο τῷ Πομπηίῳ· καὶ τέταρτον ἔτος εἶχον ἐν τοῖς γυμνασίοις, καὶ γνώμην ἔτοιμον ἀγωνίσασθαι μετ' ἀπογνώσεως. ᾧ δὴ καὶ μάλιστα σφαλεῖς ὁ Πομπήιος οὐκ ἀνεβάλλετο τὴν μάχην, ἀλλ' εὐθὺς ἐλθόντι τῷ Καίσαρι συνεμάχετο, καίτοι τῶν πρεσβυτέρων αὐτῷ παραινούντων, ἐκ πείρας ὧν ἀμφὶ τε Φάρσαλον καὶ Λιβύην ἐπεπόνθεσαν, ἐκτρίβειν τῷ χρόνῳ τὸν Καίσαρα, ¹⁰ καὶ ἐς ἀπορίαν ὡς ἐν ἀλλοτρίᾳ γῆ περιφέρειν. ὁ δὲ Καῖσαρ ἦκε μὲν ἀπὸ Ῥώμης ἑπτὰ καὶ εἴκοσιν ἡμέραις, βαρυντάτῳ στρατῷ μακροτάτην ὁδὸν ἐπελθών· δέος δ' οἶον οὐ πρότερον ἐνέπιπτεν αὐτοῦ τῷ στρατῷ κατὰ δόξαν τῶν πολεμίων τοῦ τε πλήθους καὶ ἀσκήσεως ¹⁵ καὶ ἀπογνώσεως. δι' ἃ καὶ ὁ Καῖσαρ αὐτὸς ἐβράδυνεν, ἔστε πού τι αὐτῷ κατασκευεπομένῳ προσπελάσας ὁ Πομπήιος ὠνειδισεν ἐς δειλίαν. καὶ τὸ ὄνειδος οὐκ ἐνεγκὼν ὁ Καῖσαρ ἐξέτασσε παρὰ πόλιν Κορδύβην, σύνθημα καὶ τότε δοῦς Ἀφροδίτην· ἔδωκε δὲ καὶ ὁ ²⁰ Πομπήιος Εὐσέβειαν. ὡς δὲ καὶ συνιόντων ἤδη τοῦ Καίσαρος στρατοῦ τὸ δέος ἦπτετο καὶ ὄκνος ἐπεγίγνετο τῷ φόβῳ, θεοὺς πάντας ὁ Καῖσαρ ἰκέτευε, τὰς

2. ἔθνων ἀλκίμων καὶ χαίροντων vertit C || 6. ᾧ δὴ] *qua* (*desperatione*) *minime confisus Pompeius pugnam subire formidabat* C || 7. ἀνεβάλλετο V, *quod verum an falsum sit in totius enuntiati obscuritate discerni nequit* || 8. συνεμάχετο] *συμβάλλειν ἐβούλετο vel sim.?** *contra ἀνεβάλλετο si praeferas possis vel σύν <καταφρονήσει> ἐμάχετο, vel συνέβαλε. prior tamen ratio probabilior* || 13. ἐπανελθών i. *malim ἐλθών vel διελθών* || 15. καὶ <τῆς> ἀσκ. Nauckius || 20. καὶ τότε A || 21. εὐσέβειαν Bekk. cf. Roscher *ann. philol.* t. 119 (a. 1879) p. 351 || 22. τὸ del. Nauckius

χειρας ἐς τὸν οὐρανὸν ἀνίσχων, μὴ ἐνὶ πόνῳ τῶδε
πολλὰ καὶ λαμπρὰ ἔργα μιῆναι, καὶ τοὺς στρατιώτας
ἐπιθέων παρεκάλει, τό τε κράνος τῆς κεφαλῆς ἀφαι-
ρῶν ἐς πρόσωπον ἐδυσώπει καὶ προύτρεπεν. οἱ δὲ
6 οὐδ' ὡς τι μετέβαλλον ἀπὸ τοῦ δέους, ἕως ὃ Καῖσαρ
αὐτὸς ἀρπάσας τινὸς ἀσπίδα, καὶ τοῖς ἀμφ' αὐτὸν
ἡγεμόσιν εἰπὼν "ἔσται τοῦτο τέλος ἐμοί τε τοῦ βίου
καὶ ὑμῖν τῶν στρατειῶν," προύδραμε τῆς τάξεως ἐς
τοὺς πολεμίους ἐπὶ τοσοῦτον ὡς μόνους αὐτῶν ἀπο-
10 σχεῖν δέκα πόδας καὶ διακόσια αὐτῷ δόρατα ἐπιβλη-
θῆναι, καὶ τούτων τὰ μὲν αὐτὸν ἐκκλῖναι, τὰ δὲ ἐς
τὴν ἀσπίδα ἀναδέξασθαι. τότε γὰρ θῆ τῶν τε ἡγε-
μόνων προθέων ἕκαστος ἴστατο παρ' αὐτόν, καὶ ὁ
στρατὸς ἅπας ἐμπεσὼν μετὰ ὀρμῆς ὄλην ἡγωνίζετο
15 τὴν ἡμέραν, προύχων τε καὶ ἠττώμενος αἰεὶ παρὰ
μέρος, μέχρι ἐς ἑσπέραν μόλις ἐνίκησεν, ὅτε καὶ φασὶν
αὐτὸν εἰπεῖν ὅτι πολλάκις μὲν ἀγωνίσαιτο περὶ νίκης,
νῦν δὲ καὶ περὶ ψυχῆς.

φόνου δὲ πολλοῦ γενομένου, καὶ φυγῆς τῶν Πομ- 101
20 πηίου στρατιωτῶν ἐς τὴν Κορδύβην, ὃ μὲν Καῖσαρ,
ἵνα μὴ διαφυγόντες οἱ πολέμιοι πάλιν ἐς μάχην παρα-
σκευάσαιντο, ἐκέλευε τὸν στρατὸν ἐκτειχίσαι τὴν Κορ-
δύβην, οἱ δὲ κάμνοντες τοῖς γεγονόσι τὰ τε σώματα
καὶ τὰ ὄπλα τῶν ἀνηρημένων ἐπεφόρουν ἀλλήλοις, καὶ
25 δόρασιν αὐτὰ διαπηγνύντες ἐς τὴν γῆν ἐπὶ τοιοῦδε

2. μιᾶναι Nauckius || 3. ἐπιθέων] 'similis furenti primam
in aciem procurrit' Flor. II, 13, 82 || 6. <τὴν> ἀσπίδα Nauckius ||
18. καὶ mihi suspectum. tunc autem pro anima solum decertasse
C. νῦν δὲ πρῶτον περὶ ψυχῆς Plut. Caes. 56, eodem ex scri-
ptore Graeco || περὶ om. AB || 22. ἐκτειχίσαι] ἀποτειχίσαι? ἐκ
et ἀπὸ praepositionum frequens confusio || 23. τε et 24. καὶ ante
τὰ om. C, male || 25. ἐς τὴν γῆν om. V, fort. recte

τείχους ηύλίσαντο. τῆς δ' ἐπιούσης ἑάλω μὲν ἡ πόλις, τῶν δὲ ἡγεμόνων τοῦ Πομπηίου Σκάπλας μὲν νήσας πυρὰν ἑαυτὸν ἐνέπρησεν, Ἰάρου δὲ καὶ Λαβιηνοῦ καὶ ἑτέρων ἀνδρῶν ἐπιφανῶν ἐκομίσθησαν αἱ κεφαλαὶ Καίσαρι. Πομπήιος δ' αὐτὸς διέφυγε μὲν ἀπὸ τῆς ἥττης 5 σὺν ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα ἵππεῦσιν ἐπὶ Καρθαίας, ἐνθα αὐτῷ νεῶν στόλος ἦν, καὶ παρῆλθεν εἰς τὰ νεώρια λαθῶν ὥς τις ἰδιώτης, φορεῖω κομιζόμενος· ὁρῶν δὲ καὶ τούτους ἀπογιγνώσκοντας ἑαυτῶν ἔδεισε περὶ ἐκδόσεως, καὶ ἔφευγεν αὐτίς, ἐπιβαίνων σκάφους. ἐμ- 10 πλακέντα δ' αὐτοῦ τὸν πόδα καλωδίω, κόπτων· τις τὸ καλωδίον ξιφιδίω, τὸν ταρσὸν ἔτεμεν ἀντὶ τοῦ καλωδίου τοῦ ποδός· καὶ διαπλεύσας εἰς τι χωρίον ἐθεραπέυετο. ζητούμενος δὲ κἀνταῦθα ἔφευγε διὰ δυσβάτου καὶ ἀκανθώδους ὁδοῦ, τὸ τραῦμα περικεντούμενος, 15 μέχρι κάμνων ὑπὸ τι δένδρον ἐκαθέζετο, καὶ τῶν ζητητῶν ἐπιπεσόντων οὐκ ἀγεννῶς αὐτοὺς ἀμυνόμενος κατεκόπη. τοῦδε μὲν δὴ τὴν κεφαλὴν ὁ Καίσαρ ἐνεχθεῖσάν οἱ προσέταξέ τινα θάψαι, καὶ ὁ πόλεμος ἐνὶ ἔργῳ καὶ ὄδε παρὰ δόξαν ἐλέλυτο· τοὺς δ' ἐξ αὐτοῦ δια- 20 φυγόντας ἠθροίζεν ὁ τοῦδε τοῦ Πομπηίου νεώτερος ἀδελφός, Πομπήιος μὲν καὶ ὄδε ὢν, Σέξτος δὲ καλούμενος τῷ προτέρῳ τῶν ὀνομάτων.

ἀλλ' ὄδε μὲν ἔτι λανθάνων καὶ διαδιδράσκων ἐλή- 106 στευεν, ὁ δὲ Καίσαρ εἰς Ῥώμην ἠπέιγετο, τὰ ἐμφύλια 25 πάντα καθελών, ἐπὶ φόβου καὶ δόξης οἷας οὗ τις πρὸ

11. τις non vertit C || 12. ἔτεμεν a || 13. τοῦ ποδός spu-
ria?* || καὶ διαπλεύσας (ὁ Πομπήιος)?* || 19. προσέταξέ τινα A,
bene || 24. verum idem latitans et fugiens dietim praedabatur C ||
25. τὰ] καὶ Did || 26. ne ὢν post δόξης inseras cf. I, 77: Σύλ-
λας δ' ἐπὶ φρονήματος ἐπέστειλε τῇ βουλῇ || οὗ τις om. V

τοῦ. ὅθεν αὐτῷ τιμαὶ πᾶσαι ὅσαι ὑπὲρ ἄνθρωπον,
 ἀμέτρως ἐς χάριν ἐπεκθεῖντο, θυσιῶν τε πέρι καὶ
 ἀγώνων καὶ ἀναθημάτων ἐν πᾶσιν ἱεροῖς καὶ δημοσίοις
 χωρίοις, ἀνὰ φυλὴν ἐκάστην καὶ ἐν ἔθνεσιν ἅπασιν,
 καὶ ἐν βασιλεῦσιν ὅσοι Ῥωμαίοις φίλοι. σχήματά τε
 ἐπεγράφετο ταῖς εἰκόσι ποικίλα, καὶ στέφανος ἐκ δρυὸς
 ἦν ἐπ' ἐνίαις ὡς σωτῆρ τῆς πατρίδος, ᾧ πάλαι τοὺς
 ὑπερασπίσαντας ἐγέραιρον οἱ περισσώθεντες. ἀνερωρήθη
 δὲ καὶ πατὴρ πατρίδος, καὶ διακτάτωρ ἐς τὸν ἑαυτοῦ
 10 βίον ἠρέθη καὶ ὑπατος ἐς δέκα ἔτη, καὶ τὸ σῶμα
 ἱερὸς καὶ ἄσυλος εἶναι, καὶ χρηματίζειν ἐπὶ θρόνων
 ἔλεφαντίνων τε καὶ χρυσῶν, καὶ θύειν μὲν αὐτὸν αἰὶ
 θριαμβικῶς ἠμφιεσμένον, τὴν δὲ πόλιν ἀνὰ ἔτος ἑκα-
 στον αἷς αὐτὸς ἡμέραις ἐν παραπάξειν ἐνίκα, ἱερίας
 15 δὲ καὶ ἱερίας ἀνὰ πενταετὲς εὐχὰς δημοσίας ὑπὲρ
 αὐτοῦ τίθεσθαι, καὶ τὰς ἀρχὰς εὐθύς καθισταμένας
 ὀμνύναι μηδενὶ τῶν ὑπὸ Καίσαρος ὀριζομένων ἀντι-
 πράξειν. ἐς τε τιμὴν τῆς γενέσεως αὐτοῦ τὸν Κυν-
 τίλιον μῆνα Ἰούλιον ἀντὶ Κυντιλίου μετωνόμασαν
 20 εἶναι. καὶ νεῶς ἐψηφίσαντο πολλοὺς αὐτῷ γενέσθαι
 καθάπερ θεῷ, καὶ κοινὸν αὐτοῦ καὶ Ἐπιεικίας, ἀλλή-
 λους δεξιουμένων· οὕτως ἐδεδοίκεσαν μὲν ὡς δεσπότην, 107
 ἠΰχοντο δὲ σφίσιν ἐπιεικῆ γενέσθαι. εἰσὶ δ' οἱ καὶ
 βασιλέα προσεῖπαι ἐπενόουν, μέχρι μαθὼν αὐτὸς
 25 ἀπηγόρευσε καὶ ἠπέλιπεν ὡς ἀθέμιστον ὄνομα μετὰ
 τὴν τῶν προγόνων ἀράν. σπεῖραι δ' ὅσαι στρατη-
 γίδες αὐτὸν ἐκ τῶν πολέμων ἔτι ἐσωματοφυλάκουν,

1. ὅσαι om. V || 6. ἐπεγράφεοντο i || 17. ὀριζομένων] cf.
 Mommsen Staatsr. I² p. 600 || 22. ὡς δεσπότην <αὐτόν>? * ||
 25. ἠπέλιπεν] ἐπηπέλιπεν? * || 26. τῶν om. AV

ἀπέστησε τῆς φυλακῆς, καὶ μετὰ τῆς δημοσίας ὑπη-
 ρασίας ἐπεφαίνετο μόνῃς. ὧδε δ' ἔχοντι, καὶ χρηματί-
 ζοντι πρὸ τῶν ἐμβόλων, τὸ ψήφισμα τῶν προλελεγ-
 μένων τιμῶν ἢ βουλή, τῶν ὑπάτων ἡγουμένων, ἐν
 κόσμῳ τῷ πρέποντι ἐκάστῳ προσέφερον. ὃ δὲ αὐτοὺς 5
 ἐδεξιούτο μὲν, οὐχ ὑπανέστη δὲ προσιοῦσιν οὐδ'
 ἐπιμένουσιν, ἀλλὰ τοῖς διαβάλλουσιν αὐτὸν ἐς τὴν
 ἐπιθυμίαν τῆς βασιλικῆς προσηγορίας καὶ τόδε παρ-
 ἔσχεν. τὰς δὲ ἄλλας τιμὰς χωρὶς τῆς δεκαετοῦς ὑπα-
 τείας προσέμενος, ὑπάτους ἐς τὸ μέλλον ἀπέφηνεν 10
 αὐτόν τε καὶ Ἀντώνιον τὸν ἱππαρχον ἑαυτοῦ, Λεπίδῳ
 προστάξας ἱππαρχεῖν ἀντὶ τοῦ Ἀντωνίου, ἄρχοντι μὲν
 Ἰβηρίας, ἡγεμονεύοντι δ' αὐτῆς διὰ φίλων. κατεκάλει
 δὲ καὶ τοὺς φεύγοντας ὁ Καῖσαρ, πλὴν εἴ τις ἐπὶ
 ἀνηκέστοις ἔφευγε· καὶ τοῖς ἐχθροῖς διηλλάσσετο, καὶ 15
 τῶν πεπολεμηκότων οἱ πολλοὺς προῆγεν εὐθρόως ἐς
 ἐτησίους ἀρχὰς ἢ ἐς ἔθνων ἢ στρατοπέδων ἡγεμονίας.
 ᾧ δὴ καὶ μάλιστα ὑπαχθεὶς ὁ δῆμος ἠλπιζε καὶ τὴν
 δημοκρατίαν αὐτὸν αὐτοῖς ἀποδώσειν, καθάπερ Σύλλας
 ἐς ἴσον αὐτῷ δυναστεύσας ἐποίησεν. ἀλλὰ τοῦδε μὲν 20
 108 ἐσφάλησαν, εἰκόνα δ' αὐτοῦ τις τῶν ὑπερεθιζόντων
 τὸ λογοποίημα τῆς βασιλείας ἐστεφάνωσε δάφναις,
 ἀναπεπλεγμένης ταινίας λευκῆς· καὶ αὐτὸν οἱ δήμαρ-
 χοι Μάρυλλός τε καὶ Καισήτιος ἀνευρόντες ἐς τὴν
 φυλακὴν ἐσέβαλον, ὑποκρινάμενοί τι καὶ τῷ Καίσαρι 25
 χαρίζεσθαι, προαπειλήσαντι τοῖς περὶ βασιλείας λέγου-

7. τὴν del.?* || 19. 20. Σύλλας <ὁ> ἐς Nauckius || 23. ἀναπε-
 πλεγμένης] *lauro tenia peralba inserta coronavit* C. cf. Sallet 'com-
 ment. Mommsen.' (Berol. 1877) p. 93 || 24. μάρυλλός τε V. et sic
 constanter || τε καὶ αἰτίος (αἰτίος V) AVi. *Cesetiusque* C || 25. ἐσ-
 έβαλον V, ἐσέβαλλον Ai, vulgo || ὑποκρινόμενοι τι?* || τι] τε A

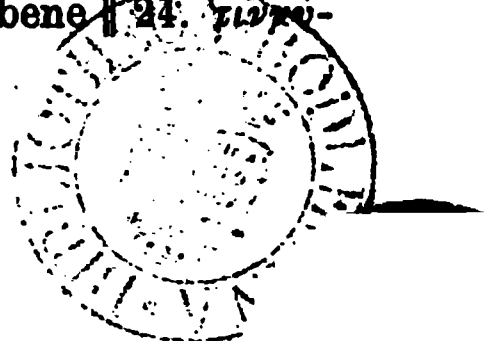
σιν. ὃ δὲ τοῦτο μὲν ἤνεγκεν εὐσταθῶς, ἑτέρων δ'
 αὐτὸν ἀμφὶ τὰς πύλας ἰόντα ποθὲν βασιλέα προσειπόν-
 των, καὶ τοῦ δήμου στενάξαντος, εὐμηχάνως εἶπε τοῖς
 ἀσπασαμένοις "οὐκ εἰμὶ Βασιλεὺς ἀλλὰ Καῖσαρ," ὡς δὴ
 5 περὶ τὸ ὄνομα ἐσφαλμένοις. οἱ δ' ἀμφὶ τὸν Μάρυλλον
 καὶ τῶνδε τῶν ἀνδρῶν τὸν ἀρξάμενον ἐξηῦρον, καὶ τοῖς
 ὑπηρέταις ἐκέλευον ἄγειν ἐς δίκην ἐπὶ τὸ ἀρχεῖον αὐ-
 τῶν. καὶ ὁ Καῖσαρ οὐκέτι ἐνεγκῶν κατηγορήσεν ἐπὶ τῆς
 βουλῆς τῶν περὶ τὸν Μάρυλλον ὡς ἐπιβουλευόντων οἱ
 10 μετὰ τέχνης ἐς τυραννίδος διαβολήν, καὶ ἐπήνεγκεν ἀξι-
 ούς μὲν αὐτοὺς εἶναι θανάτου, μόνης δ' αὐτοὺς ἀφαι-
 ρεῖσθαι καὶ παραλύειν τῆς τε ἀρχῆς καὶ τοῦ βουλευτη-
 ρίου. ὃ δὴ καὶ μάλιστα αὐτὸν διέβαλεν ὡς ἐπιθυμοῦν-
 τα τῆς ἐπικλήσεως καὶ τὰς ἐς τοῦτο πείρας καθιέντα
 15 καὶ τυραννικὸν ὅλως γεγονότα· ἢ τε γὰρ πρόφασις
 τῆς κολάσεως περὶ τῆς βασιλικῆς ἐπωνυμίας ἦν, ἢ τε
 τῶν δημάρχων ἀρχὴ ἱερὰ καὶ ἄσυλος ἦν ἐκ νόμου
 καὶ ὄρκου παλαιοῦ, τὴν τε ὀργὴν ὀξεῖαν ἐποίει τὸ μηδ'
 ἀναμεῖναι τῆς ἀρχῆς τὸ ὑπόλοιπον. ὧν καὶ αὐτὸς 109
 20 αἰσθανόμενος καὶ μετανοῶν, καὶ τότε πρῶτον ἡγού-
 μενος ἄνευ πολεμικῆς ἀρχῆς ἐν εἰρήνῃ βαρὺ καὶ δυσ-
 χερὲς διαπεπραχθαι, λέγεται τοῖς φίλοις αὐτὸν ἐντεί-
 λασθαι φυλάσσειν ὡς δεδωκότα τοῖς ἐχθροῖς λαβὴν
 ζητοῦσι καθ' αὐτοῦ. πυθομένων δ' ἐκείνων εἰ συγ-

2. ποθὲν] *aliquando* C, i. e. ποτὲ. at cf. Cass. D. 44, 10, 1 ||
 3. στενάξαντος] ἐπιστενάξαντος? * *cum populis ad vocem inge-*
misceret C || ἀμηχάνως b || 4. Βασιλεὺς] βασιλεὺς Bekk, male.
 item Βασιλεὺς (sive 'Rex') apud ceteros scriptores (v. Lange A.
 R. t. III² p. 480, 5) reponendum || 6. τοὺς ἀρξάμενους vertit C.
 at cf. Cass. D. l. d. || 7. 8. αὐτῶν] αὐτῶν? * || 14. καθιέντα] καθ-
 έντα? * || 16. ἢ τε] *obscura* || 22. αὐτὸν] αὐτὸν Steph, bene ||
 24. καθ' αὐτοῦ V, καθ' αὐτοῦ A, κατ' αὐτοῦ i, vulgo

χωρεῖ πάλιν αὐτὸν σωματοφυλακεῖν τὰς Ἰβηρικὰς σπείρας, "οὐδὲν ἀτυχεστέρον" ἔφη "διηνεκοῦς φυλακῆς· ἔστι γὰρ αἰεὶ δεδιότος". οὐ μὴν αἶ γε περὶ τῆς βασιλείας πείραι κατεπαύοντο οὐδ' ὧς, ἀλλὰ θεώμενον αὐτὸν ἐν ἀγορᾷ τὰ Λουπερκάλια ἐπὶ θρόνου χρυσοῦ, 5. πρὸ τῶν ἐμβόλων, Ἀντώνιος ὑπατεύων σὺν αὐτῷ. Καίσαρι, καὶ διαθέων τότε γυμνὸς ἀληλιμμένος, ὥσπερ εἰώθασιν οἱ τῆσδε τῆς ἑορτῆς ἱερεῖς, ἐπὶ τὰ ἐμβολα ἀναδραμῶν ἐστεφάνωσε διαδήματι. κρότου δὲ πρὸς τὴν ὄψιν παρ' ὀλίγων γενομένου καὶ στόνου παρὰ 10 τῶν πλειόνων, ὁ Καῖσαρ ἀπέριψε τὸ διάδημα. καὶ ὁ Ἀντώνιος αὐτίς ἐπέθηκε, καὶ ὁ Καῖσαρ αὐτίς ἀπερίπτει. καὶ ὁ δῆμος διεριζόντων μὲν ἔτι ἠσύχαζε, μετέωρος ὢν ὅπῃ τελευτήσειε τὸ γιγνόμενον· ἐπικρατήσαντος δὲ τοῦ Καίσαρος ἀνεβόησαν ἠδιστον, καὶ 15 αὐτὸν ἅμα ἠυφήμουν οὐ προσέμενον.

110 ὁ δέ, εἴτε ἀπογνοῦς, εἴτε κάμνων καὶ ἐκκλίνων ἤδη τήνδε τὴν πείραν ἢ διαβολήν, εἴτε τισὶν ἐχθροῖς τῆς πόλεως ἀφιστάμενος, εἴτε νοσήματα τοῦ σώματος θεραπεύων, ἐπιληψίαν καὶ σπασμὸν αἰφνίδιον ἐμ- 20 πίπτοντα αὐτῷ μάλιστα παρὰ τὰς ἀργίας, ἐπενόει στρατείαν μακρὰν ἐς τε Γέτας καὶ Παρθυαίους, Γέταις μὲν αὐστηρῶ καὶ φιλοπολέμῳ καὶ γείτονι ἔθνει προεπιβουλεύων, Παρθυαίους δὲ τινύμενος τῆς ἐς Κράσσον παρασπονδήσεως. στρατιὰν δὴ προύπεμπεν ἤδη τὸν 25 Ἴόνιον περᾶν, ἐκκαίδεκα τέλη πεζῶν καὶ ἰππέας μυ-

7. γυμνὸς ἀληλιμμένος] idem asyndeton eadem in re ap. Nicol. Dam. v. Aug. c. 21 (F. H. G. t. III p. 442) || 8. ἱερέες Οἱ, vulgo || 12. 13. ἀπερίπτει] ἀπέριψεν? * || 18. ἦ] καὶ? * || κείν] τοῖς? * || 19. ὑφιστάμενος i || νόσημα Vi, bene || 24. τινύ-μενος Οἱ, vulgo

ρίους. καὶ λόγος ἄλλος ἐφοίτα, Σιβύλλειον εἶναι
 προαγόρευμα μὴ πρὶν ὑπακούσεσθαι Ῥωμαίοις Παρ-
 θυαίους, εἰ μὴ βασιλεὺς αὐτοῖς ἐπιστρατεύσειεν. καί
 τινες ἀπὸ τοῦδε ἐτόλμων λέγειν ὅτι χρὴ Ῥωμαίων
 5 μὲν αὐτόν, ὥσπερ ἦν, δικτάτορα καὶ αὐτοκράτορα
 καλεῖν, καὶ ὅσα ἄλλα ἐστὶν αὐτοῖς ἀντὶ βασιλείας ὀνό-
 ματα, τῶν δὲ ἐθνῶν, ὅσα Ῥωμαίοις ὑπήκοα, ἀντικρως
 ἀνειπεῖν βασιλέα. ὃ δὲ καὶ τότε παρητεῖτο, καὶ τὴν
 ἔξοδον ὅλως ἐπετάχυνεν, ἐπίφθορος ὢν ἐν τῇ πόλει.
 10 ἔξιέναι δ' αὐτόν μέλλοντα πρὸ τετάρτης ἡμέρας οἱ 111
 ἐχθροὶ κατέκανον ἐν τῷ βουλευτηρίῳ, εἴτε διὰ ζῆλον
 εὐτυχίας τε καὶ δυνάμεως ὑπερόγκου πάνυ γενομένης,
 εἴθ' ὡς ἔφασκον αὐτοί, τῆς πατρίου πολιτείας ἐπιθυ-
 μία, εὖ γὰρ ἤδεσαν αὐτόν, μὴ καὶ τάδε τὰ ἔθνη προσ-
 15 λαβῶν ἀναμφιλόγως γένοιτο βασιλεύς. ταύτης δὲ
 σκοπὸν ἠγοῦμαι τῆς προσθήκης ἀφορμὴν λαβεῖν ἐγχει-
 ρήσεως, ἐς ὄνομα μόνον αὐτοῖς διαφερούσης, ἔργῳ
 δὲ καὶ τοῦ δικτάτορος ὄντος ἀκριβῶς βασιλέως. συν-
 εστήσαντο δὲ τὴν ἐπιβουλήν μάλιστα δύο ἄνδρες, Μάρ-
 20 κός τε Βρούτος ὁ Καιπίων ἐπίκλην, Βρούτου τοῦ

1. ἄλλως AV. fort. locus primitus sic fuit conceptus: καὶ
 λόγος αὐτίς ἐφοίτα, . . . προαγόρευμα μὴ ἄλλως ὑπακούε. ||
 2. Ῥωμαίοις] Ῥωμαίων i. utrumque bonum || 9. ἐν debebat
 Musgr || 14. εὖ γὰρ] καὶ γὰρ ἔδεισαν μὴ vertit Gelen (Schw).
*iam enim abunde notum erat etsi Parthos non vicisset haud am-
 biguum tamen Romanorum futurum regem C* || 16. σκοπὸν i,
 σκοπῶν AV. nihil iuvat C. locus obscurus ita fort. corrigendus:
 <ἐκ> (Schw) ταύτης δὲ σκοπῶν <οὐχ> ἠγοῦμαι . . . ut neget scri-
 ptor probabile sibi videri regii nominis accessionem aggrediendi
 causam iis fuisse — ita quidem ipsi dictitabant — cum dictaturae
 inter et regni opes nullum nisi verbi discrimen intercedere ipsi
 non ignorarint || προθήκης A || fort. <αὐτοῦς τῆς> ἐγχειρ. ||
 18. τοῦ om. A || 20. Καιπίων Schw, καπίων libri

κατὰ Σύλλαν ἀνηρημένον παῖς, αὐτῷ τε Καίσαρι
 προσφυγῶν ἐκ τοῦ κατὰ Φάρσαλον ἀτοχήματος, καὶ
 Γάιος Κάσσιος ὁ τὰς τρεῖς κατὰ τὸν Ἑλλήσποντον
 ἐγχειρίσας τῷ Καίσαρι, οἶδε μὲν ἄμφω τῆς Πομ- 5
 πηίου μοίρας γεγονότε, τῶν δ' αὐτῷ Καίσαρι φιλά-
 των Δέκμος Βρούτος Ἄλβινος, ἅπαντες αἰεὶ παρὰ Καί-
 σαρι τιμῆς καὶ πίστεως χρηματίζοντες ἄξιοι· οἷς γε
 καὶ πράξεις ἐνεχείρισε μεγίστας, καὶ ἐπὶ τὸν ἐν Λιβύῃ
 πόλεμον ἀπιὼν στρατεύματα ἔδωκε καὶ τὴν Κελτικὴν
 ἐπέτρεψε, τὴν μὲν ὑπὲρ Ἄλπεων Δέκμῳ, τὴν δ' ἐντὸς 10
 112 Ἄλπεων Βρούτῳ. μέλλοντες δὲ ὁμοῦ τότε τῆς πόλεως
 στρατηγήσειν ὁ Βρούτος καὶ ὁ Κάσσιος, ἐς ἀλλήλους
 διήριζον περὶ τῆς καλουμένης πολιτικῆς στρατηγίας,
 ἢ τῶν ἄλλων προτιμᾶται, εἴτε τῷ ὄντι φιλοτιμούμενοι
 περὶ αὐτήν, εἴθ' ὑπόκρισις ἦν τοῦ μὴ πάντα συμπράσ- 15
 σειν ἀλλήλοις νομίζεσθαι. καὶ ὁ Καίσαρ αὐτοῖς δια-
 τῶν λέγεται πρὸς τοὺς φίλους εἶπεν ὡς τὰ μὲν δίκαια
 Κάσσιος ἀποφαίνοι, Βρούτῳ δ' αὐτὸς χαρίζοιτο. τοσῆδε
 ἐν ἅκασιν εὐνοίᾳ καὶ τιμῇ πρὸς τὸν ἄνδρα ἐχρῆτο.
 καὶ γὰρ αὐτῷ καὶ παῖς ἐνομιζέτο εἶναι, Σερειλίας 20
 τῆς Κάτωνος ἀδελφῆς ἐρασθείσης τοῦ Καίσαρος ὅτε
 ὁ Βρούτος ἐγένετο. διὸ καὶ νικῶν ἐν Φαρσάλῳ μετὰ
 σκουδῆς λέγεται τοῖς ἡγεμόσιν εἶπεν Βρούτον ὅση δύ-
 ναιτο περισώζειν. ἀλλ' εἴτε ἀχάριστος ὦν ὁ Βρούτος, εἴτε
 τὰ τῆς μητρὸς ἀμαρτήματα ἀγνοῶν ἢ ἀπιστῶν ἢ αἰδού- 25

3. κάσιος V, const. || 6. δέκιμος V, const., δέκιος a ||
 7. ἄξιοι] ἀξίως? ἀξιοὶ (γενόμενοι) const. Schw || 10. ὑπὲρ
 Ἄλπεων] ceteris in locis ὑπὲρ Ἄλπεις || 11. δὲ om. A || σῆς πό-
 λεως del.? || 18. Κάσιος Steph, κάσιων libri, vulgo. cf. Plut.
 Brut. 7, Caes. 62 || 20. αὐτῷ] αὐτοῦ Nauckius || 23. τοῖς (ἄφ'
 ἐαυτῶν) ἡγεμόσιν, ut est ap. Plut. Brut. 5?*

μενος, εἴτε φιλελεύθερος ὢν ἄγαν καὶ τὴν πατρίδα
 προτιμῶν, εἶθ' ἄτε ἔκγονος ὢν Βρούτου τοῦ πάλαι
 τοὺς βασιλέας ἐξελάσαντος ἐρεθιζόμενος καὶ ὄνειδιζό-
 μενος μάλιστα ἐς τοῦτο ὑπὸ τοῦ δήμου (πολλὰ γὰρ
 5 τοῖς ἀνδριᾶσι τοῦ πάλαι Βρούτου καὶ τῷ δικαστηρίῳ
 τοῦδε τοῦ Βρούτου τοιάδε ἐπεγράφετο λάθρα, " Βροῦτε
 δωροδοκεῖς, Βροῦτε νεκρὸς εἶ", ἢ " ὄφελές γε νῦν
 περιεῖναι", ἢ " ἀνάξιά σου τὰ ἔκγονα", ἢ " οὐδ' ἔκγο-
 νος εἶ σὺ τοῦδε"), ταῦτα καὶ τοιουτότροπα ἄλλα πολλα
 10 τὸν νεανίαν ἐξέκαυσεν ἐπὶ τὸ ἔργον ὡς ἑαυτοῦ προ-
 γονικόν. ἀκμάζοντος δ' ἔτι τοῦ περὶ τῆς βασιλείας 11
 λόγου, καὶ συνόδου μελλούσης ἔσεσθαι τῆς βουλῆς
 μετ' ὀλίγον, ὁ Κάσσιος ἐμβαλὼν τὴν χεῖρα τῷ Βρούτῳ
 " τί ποιήσομεν" ἔφη " παρὰ τὸ βουλευτήριον, ἂν οἱ
 15 κόλακες τοῦ Καίσαρος γνώμην περὶ βασιλείας προ-
 θῶσιν;" καὶ ὁ Βρούτος οὐκ ἔφη παρέσεσθαι τῷ βουλευ-
 τηρίῳ. ἐπανερομένου δὲ τοῦ Κασσίου " τί δ', ἂν
 ἡμᾶς καλῶσιν ὡς στρατηγούς, τί ποιήσομεν, ὧ ἄγαθὲ
 Βροῦτε"; " ἀμυνῶ τῇ πατρίδι" ἔφη " μέχρι θανάτου".
 20 καὶ ὁ Κάσσιος αὐτὸν ἀσπασάμενος " τίνα δ'" ἔφη
 " οὐ προσλήψη τῶν ἀρίστων, οὕτω φρονῶν; ἢ σοι
 δοκοῦσιν οἱ χειροτέχναι καὶ <οἱ> κάπηλοι καταγράφειν
 σου τὸ δικαστήριον [ἀσήμως] μᾶλλον ἢ οἱ Ῥωμαίων
 ἄριστοι, παρὰ μὲν τῶν ἄλλων στρατηγῶν θείας αἰτοῦν-

1. ἢ φιλελεύθ. V || 2. ἄτε Bekk, ὅτι libri || ἔκγονος i ||
 3. <τοῦ> τοὺς βασιλ.?? || 8. οὐδ'] οὐκ?? || 10. ἐξέκαυσαν i || 11.
 τῆς AB, om. Vi, potestque abesse || 16. καὶ ὁ Βρούτος om. V ||
 20. fort. τίνα" δ' ἔφη " οὐ distinguī praestat || 21. οὐ vertit C,
 coniecitque coll. Plut. Brut. 10 Cobet Mnemos. t. VII (a. 1879)
 p. 14. σὺ O i, vulgo || 22. οἱ addidi || 23. ἀσήμως om. C, recte,
 cf. Plut. Brut. ib. videtur lectoris alicuius adnotatio marginalis

τες ἱππων ἢ θηρίων, παρὰ δὲ σοῦ τὴν ἐλευθερίαν
 ὡς σὸν προγονικὸν ἔργον;” οἱ μὲν δὴ τάδε ἄρα ἐκ
 πολλοῦ διανοούμενοι τότε πρῶτον ἐς τὸ φανερὸν
 ἀλλήλοις προύφερον, καὶ τῶν ἰδίων ἐκότερος φίλων
 ἀπεπειρῶντο, καὶ τῶν αὐτοῦ Καίσαρος, οὓς εὐτολμο-⁵
 τάτους ἐκατέρων ἤδεσαν. καὶ συνήγειραν ἐκ μὲν τῶν
 σφετέρων ἀδελφῶ δύο, Καικίλιόν τε καὶ Βουκολιανόν,
 καὶ ἐπὶ τούτοις Ῥούβριον Ῥῆγα καὶ Κόιντον Λιγάριον
 καὶ Μάρκον Σπόριον καὶ Σερείλιον Γάλβαν καὶ Σέξ-
 τιον Νάσωνα καὶ Πόντιον Ἀκύλαν, τούσδε μὲν ἐκ¹⁰
 τῶν οἰκείων σφίσιν, ἐκ δὲ τῶν αὐτοῦ φίλων Καίσαρος
 Δέκμον τε, περὶ οὗ μοι προείρηται, καὶ Γάιον Κάσκαν
 καὶ Τρεβώνιον καὶ Τίλλιον Κίμβρον καὶ Μινοῦκιον
¹¹⁴ Βάσιλον. ὡς δὲ σφίσιν ἐδόκουν ἄλις ἔχειν, καὶ πλέο-
 σιν ἐκφέρειν οὐκ ἐδοκίμαζον, συνέθεντο μὲν ἀλλήλοις¹⁵
 ἄνευ τε ὄρκων καὶ ἄνευ σφαγίων, καὶ οὐδεὶς μετέθετο
 οὐδὲ προῦδωκε, καιρὸν δ' ἐζήτουν καὶ τόπον. ὁ μὲν
 δὴ καιρὸς ὑπερήπειγεν ὡς Καίσαρος ἐς τετάρτην ἡμέ-

2. 3. τάδε ἐκ πολλοῦ ἄρα? * || 7. κειλί. A, κικίλ. V || Βου-
 κολιανόν] cf. Drumann t. III p. 703 || 8. Ῥούβριον] Ῥουπίλιον
 conl. Willems 'le sénat' t. I p. 571 adn. 2 || ῥῆγα Vi, et A¹
 corr. ex ῥῆγα, Rigam C. ῥῆγαν (vel ῥοῦγαν) Schw, praeunte
 Glandorpio, vulgo. cf. Drumann ib. p. 711 adn. 1 || 9. Μάρ-
 κον Σπόριον] corrupta esse primus vidit Drumann ib. p. 711
 adn. 7 || Σερούτιον <Κάσκαν καὶ Σερούτιον> Γάλβαν Schw,
 vulgo, ut sint P. Servilius Casca et Ser. Sulpicius Galba. con-
 tra Drumann p. 701 adn. 22, quod a Caesaris partibus uterque
 steterit. Galba tamen Caesaris rebus non magnopere favisse
 videtur, itaque malim: Σέρσιον Σολπίκιον Γάλβαν || 12. Γάιον]
 imo Πόπλιον. cf. Drumann p. 698 adn. 86 || 13. τριβώνιον Oi
 recte C || Τίλλιον Κίμβρον Perizon. an. hist. p. 342 Harl., Atti-
 lium Cimbrum C, ἀτίλιον (ἀτίλλιον A) καὶ κίμβριον Oi || μιού-
 κιον (sic) A || 14. καὶ βάσ. libri, καὶ del. Perizon. ib. p. 340 ||
 βάσιλον V, βάσιλλον ceteri, vulgo. cf. Drumann p. 697. adn. 78

ραν ἐξιόντος ἐπὶ τὰς στρατείας, καὶ φυλακῆς αὐτὸν
 ἀντίκα περιεξούσης στρατιωτικῆς· χωρίον δ' ἐπενόουν
 τὸ βουλευτήριον ὡς τῶν βουλευτῶν, εἰ καὶ μὴ προ-
 μύθοιεν, προθύμως, ὅτε ἴδοιεν τὸ ἔργον, συνεπιληψο-
 5 μένων, ὃ καὶ περὶ Ῥωμύλον τυραννικὸν ἐκ βασιλικῶ
 γενόμενον ἐλέγχοτο συμβῆναι. δόξειεν τε τὸ ἔργον,
 ὥσπερ ἐκεῖνο, καὶ τόδε ἐν βουλευτηρίῳ γενόμενον
 οὐ κατ' ἐπιβουλήν ἀλλ' ὑπὲρ τῆς πόλεως πεπραχθεῖν.
 ἀκίνδυνόν τε, ὡς κοινόν, ἔσεσθαι παρὰ τῷ Καίσαρος
 10 στρατῷ· καὶ τὴν τιμὴν σφίσι μενεῖν, οὐκ ἀγνοουμένοις
 ὅτι ἤρξαν. διὰ μὲν δὴ ταῦτα τὸ βουλευτήριον ἐπελέ-
 γοντο πάντες ὁμαλῶς· περὶ δὲ τοῦ τρόπου διεφέροντο,
 οἱ μὲν καὶ Ἀντώνιον συναναιρεῖν ἀξιοῦντες, ὑπατόν
 τε ὄντα σὺν τῷ Καίσαρι καὶ φίλον αὐτοῦ δυνατώ-
 15 τατον καὶ τοῖς στρατιώταις γνωριμώτατον· ὁ δὲ Βροῦ-
 τος ἔλεγεν ἐπὶ μὲν τῷ Καίσαρι μόνῳ δόξαν οἴσεσθαι
 τυραννοκτόνων, ὡς βασιλέα ἀναιροῦντες, ἐπὶ δὲ τοῖς
 φίλοις αὐτοῦ ἐχθρῶν, ὡς Πομπηίου στασιῶται.

καὶ οἱ μὲν τῷδε μάλιστα ἀναπεισθέντες τὴν προσ-
 20 ιοῦσαν ἀντίκα τῆς βουλῆς σύνοδον ἐφύλασσον· ὁ δὲ 115
 Καῖσαρ πρὸ μιᾶς τοῦδε τοῦ βουλευτηρίου χωρῶν ἐπὶ
 δεῖπνον ἐς Λέπιδον τὸν ἵππαρχον, ἐπήγετο Δέκμον
 Βροῦτον Ἀλβῖνον ἐς τὸν πότον, καὶ λόγον ἐπὶ τῇ κύλικι
 προύθηκε, τίς ἄριστος ἀνθρώπων θάνατος, αἰρουμένων
 25 δὲ ἕτερα ἐτέρων αὐτὸς ἐκ πάντων ἐπήγει τὸν αἰφνίδιον.
 καὶ ὁ μὲν ὧδε προμαντεύετο ἑαυτῷ καὶ ἐλεσχήμευε

1. *ad exercitum esset profecturus* C || 8. ὑπὲρ: *ab* C || 9. 10.
 παρὰ τοῦ Κ. στρατοῦ? * || 16. μόνῳ *del.*? * || 17. ἀναιροῦντες] *cf.*
Stein ad Herod. III, 16 || 23. ἐς τὸν πότον BV, ἐς τὸ πότον a,
 ἐς τὸν (τὸ b) πόντον Abd. *ipsa verba molesta* || 25. ἕτερον
 ἕτερον Nauckius

περὶ τῶν ἐς τὴν αὖριον ἐσομένων· ἐπὶ δὲ τῷ πότῳ
 νυκτὸς αὐτῷ τὸ σῶμα νωθρὸν ἐγίνετο, καὶ ἡ γυνὴ
 Καλπουρνία ἐνύπνιον αἵματι πολλῷ καταρροόμενον
 ἰδοῦσα κατεκάλυε μὴ προελθεῖν. θυομένῳ τε πολλάκις
 ἦν τὰ σημεῖα φοβερά. καὶ πέμψειν ἔμελλεν Ἀντώνιον
 διαλύσοντα τὴν βουλήν. ἀλλὰ Δέκμος παρῶν ἐπεισε
 μὴ λαβεῖν ὑπεροψίας διαβολήν, αὐτὸν δὲ αὐτὴν ἐπ-
 ελθόντα διαλύσαι. καὶ ὁ μὲν ἐπὶ τοῦτο ἐκομίζετο φορεῖα,
 θεαί δ' ἦσαν ἐν τῷ Πομπηίου θεάτρῳ, καὶ βουλευ-
 τήριον ἔμελλε τῶν τις περὶ αὐτὸ οἴκων ἔσεσθαι, εἰωθὸς
 ἐπὶ ταῖς θεαῖς ᾧδε γίνεσθαι. οἱ δ' ἀμφὶ τὸν Βροῦ-
 τον ἔωθεν κατὰ τὴν στοὰν τὴν πρὸ τοῦ θεάτρου τοῖς
 δεομένοις σφῶν ὡς στρατηγῶν εὐσταθέστατα ἐχρημάτι-
 ζον, πυνθανόμενοι δὲ περὶ τῶν γιγνομένων ἱερῶν τῷ
 Καίσαρι καὶ τῆς ἀναθέσεως τοῦ βουλευτηρίου πάνυ
 ἠποροῦντο. καὶ τις, αὐτῶν ᾧδε ἐχόντων, τῆς Κάσκα
 χειρὸς λαβόμενος εἶπε “σὺ μὲν ὄντα με φίλον ἀπ-
 ἐκρυψας, Βροῦτος δ' ἀνήνεγκέ μοι”. καὶ ὁ μὲν Κάσκας
 ὑπὸ τοῦ συνειδότος ἄφνω ἐτεθορύβητο, ὁ δ' ἐπιμειδιά-
 σας ἔφη “πόθεν οὖν ἔσται σοι τὰ χρήματα τῆς ἀγο-
 ρανομίας;” καὶ ὁ Κάσκας ἀνήνεγκεν. αὐτὸν δὲ Βροῦ-
 τον καὶ Κάσσιον σύννους τε ὄντας καὶ συλλαλοῦντας
 ἀλλήλοις τῶν τις βουλευτῶν ἐπισπάσας, Ποπίλιος
 Δαίνας, ἔφη συνεύχεσθαι περὶ ὧν ἔχουσι κατὰ νοῦν,
 καὶ παρήνει ἐπιταχύνειν. οἱ δὲ ἐθορυβήθησαν μὲν,
 ὑπὸ δὲ ἐκπλήξεως ἐσιώπων.

1. ἐπὶ δὲ τῷδε τῷ πότῳ V || 5. πέμψειν*, πέμπειν Oi ||
 14. γιγνομένων] γενομένων?* || 19. τεθορύβητο Oi, ἐθορυβεῖτο
 Musgr || 20. ἔσται] ἔστι?* πόθεν ταχέως οὕτω πεπλοῦτησας;
 Plut. Brut. 15 || 22. σύννους τε ὄντας καὶ non vertit C || 23. Πο-
 πίλιος Schw, πούπλιος V Ci, πλούπλιος A

φερομένου δὲ ἤδη τοῦ Καίσαρος, τῶν οἰκείων τις 11
 αὐτῷ περὶ τῆσδε τῆς ἐπιβουλῆς μαθὼν ἔδει μηνύσων
 ὃ ἔμαθεν. καὶ ὃ μὲν εἰς Καλπουρνίαν ἦλθε, καὶ τοσόνδε
 μόνου εἰπὼν, ὅτι χρήζοι Καίσαρος ὑπὲρ ἔργων ἐπειγόν-
 5 των, ἀνέμενευ αὐτὸν ἐπανελθεῖν ἀπὸ τοῦ βουλευτη-
 ρίου, οὐκ εἰς τέλος ἄρα τὰ γιγνόμενα πάντα πεκυ-
 σμένος· ὃ δ' ἐν Κυρίῳ γεγονώς αὐτῷ ξένος Ἀρτεμίδωρος
 εἰς τὸ βουλευτήριον ἐσδραμὼν ἠύρεν ἄρτι ἀναιρού-
 μενον. ὑπὸ δ' ἄλλου καὶ βιβλίον περὶ τῆς ἐπιβουλῆς
 10 ἐπιδοθὲν αὐτῷ προθυομένῳ τοῦ βουλευτηρίου καὶ
 εὐθύς ἐσιόντι, μετὰ χεῖρας ἠύρεθη τεθνεώτος. ἄρτι
 δ' ἐκβαίνοντι τοῦ φορείου Λαίνας ὃ τοῖς ἀμφὶ τὸν
 Κάσσιον πρὸ ὀλίγου συνευξάμενος ἐντυχῶν διελέγετο
 ἰδίᾳ μετὰ σπουδῆς. καὶ τοὺς μὲν ἢ τε ὄψις αὐτίκα
 15 τοῦ γιγνομένου κατέπλησσε καὶ τὸ μῆκος τῆς ἐντεύξεως,
 καὶ διένευον ἀλλήλοις διαχρήσασθαι σφᾶς αὐτοὺς πρὸ
 συλλήψεως· προϊόντος δὲ τοῦ λόγου τὸν Λαίναν
 ὀρῶντες οὐ μηνύοντι μᾶλλον ἢ περὶ του δεομένου
 καὶ λιπαροῦντι εἰκότα, ἀνέφερον, ὡς δ' ἐπὶ τῷ λόγῳ
 20 καὶ ἀσπασάμενον εἶδον, ἀνεθάρρησαν. ἔθος δ' ἐστὶ
 τοῖς ἄρχουσιν εἰς τὴν βουλὴν ἐσιοῦσιν οἰωνύζεσθαι
 [προσιοῦσι]. καὶ πάλιν τῶν ἱερῶν ἦν τῷ Καίσαρι τὸ
 μὲν πρῶτον ἄνευ καρδίας, ἢ ὡς ἕτεροι λέγουσιν, ἢ
 κεφαλὴ τοῖς σπλάγγνοις ἔλειπεν. καὶ τοῦ μάντεως
 25 εἰπόντος θανάτου τὸ σημεῖον εἶναι, γελάσας ἔφη

1. τῶν οἰκείων
 ἔμ.] ἢ ἔμ.?* || 8. ἢ
 ἀνεθάρρησαν vel ἢ
 mihi nil nisi dicit
 23. μὲν mihi sua
 etiam τόδε

τοιούτον αὐτῷ καὶ περὶ Ἰβηρίαν γενέσθαι πολεμοῦντι Πομπηίῳ. ἀποκριναμένου δὲ τοῦ μάντεως ὅτι καὶ τότε κινδυνεύσειε λαμπρῶς καὶ νῦν ἐπιθανατώτερον εἶη τὸ σημεῖον, αὐτίς αὐτὸν ὁ Καῖσαρ ἐκέλευε θύεσθαι. καὶ οὐδενὸς οὐδ' ὡς καλλιερουμένου, τὴν βου-⁶ λὴν βραδύνουσαν αἰδούμενος, καὶ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ὡς φίλων ἐπειγόμενος, ἐσῆει τῶν ἱερῶν καταφρονήσας· χρῆν γὰρ ἂ ἐχρῆν Καίσαρι γενέσθαι.

217 οἱ δ' Ἀντώνιον μὲν πρὸ θυρῶν ἀποδιατρίβειν ἐν ὀμιλίᾳ Τρεβόνιον ἐξ ἑαυτῶν ὑπελίποντο, Καίσαρα δ' ¹⁰ ἐπὶ τοῦ θρόνου προκαθίσαντα περιέστησαν οἷα φίλοι, σὺν λεληθόσι ξιφιδίοις. καὶ αὐτῶν Τίλλιος μὲν Κίμβερ, ἐντυχῶν ἐς πρόσωπον, ἀδελφῷ φυγάδι κάθοδον ἤτει ἀνατιθεμένου δὲ καὶ ἀντιλέγοντος ὅλως τοῦ Καίσαρος, ὁ μὲν Κίμβερ αὐτοῦ τῆς πορφύρας ὡς ἔτι δεόμενος ¹⁵ ἐλάβετο, καὶ τὸ εἶμα περισπάσας ἐπὶ τὸν τράχηλον εἴλκε, βοῶν "τί βραδύνετε, ὦ φίλοι"; Κάσκας δ' ἐφεστῶς ὑπὲρ κεφαλῆς ἐπὶ τὴν σφαγὴν τὸ ξίφος ἤρρισε πρῶτος, παρολισθῶν δὲ ἐνέτεμε τὸ στῆθος. καὶ ὁ Καῖσαρ τό τε ἱμάτιον ἀπὸ τοῦ Κίμβερος ἐπι- ²⁰ σπάσας, καὶ τῆς χειρὸς τοῦ Κάσκα λαβόμενος, καὶ καταδραμῶν ἀπὸ τοῦ θρόνου καὶ ἐπιστραφεὶς τὸν Κάσκαν εἴλκυσε σὺν βίᾳ πολλῇ. οὕτω δ' ἔχοντος

1. αὐτῷ Steph, αὐτῷ Oi, vulgo || 3. ἐπιθανατώτερον Schw ex cap. 153, ἔτι πιθανώτερον (πειθαν. V) libri || 5. οὐδενὸς del.? * οὐδὲν Nauckius || 7. ἱερῶν OC, ἐχθρῶν i || 8. ἂ ἐχρῆν] τὸ χρεῶν Nauckius || 9. 10. ἐν ὀμιλίᾳ fort. spuria || 12. ἀτίλλιος Ab, ἀτίλιος Va, Attilius C || 14. ἀντιθεμένου i || 16. ἐπὶ τὸν τράχηλον] ἀπὸ τοῦ τραχήλου malim cum Schw. cf. Plut. Caes. 66, Brut. 17 (ubi ἀπὸ τῶν ὄμων pro ἐκ leg.), Cass. D. 44, 19, 4 || 18. ἐφεστῶς O, ἐπελθῶν i || ἐπὶ τῆς σφαγῆς i || 19. παρολισθῶν? * || ἀνέτεμε i || 21. τοῦ Κάσκα] αὐτοῦ vertit C

αὐτοῦ τὸ πλευρὸν ἕτερος, ὡς ἐπὶ συστροφῇ τεταμένον, διελαύνει ξιφιδίῳ· καὶ Κάσσιος ἐς τὸ πρόσωπον ἐπληξεν καὶ Βρούτος ἐς τὸν μηρὸν [ἐπάταξε] καὶ Βουκολιανὸς ἐς τὸ μετάφρενον, ὥστε τὸν Κάισαρα ἐπὶ μὲν τι σὺν ὄργῃ καὶ βοῇ, καθάπερ θηρίον, ἐς ἕκαστον αὐτῶν ἐπιστρέφασθαι, μετὰ δὲ τὴν Βρούτου πληγὴν, ... εἴτε ἀπογιγνώσκοντα ἤδη, τὸ ἱμάτιον περικαλύψασθαι, καὶ πεσεῖν εὐσχημόνως παρ' ἀνδριάντι Πομπηίου. οἱ δὲ καὶ ὡς ἐνύβριζον αὐτῷ πεσόντι, μέχρι τριῶν 10 ἐπὶ εἴκοσι πληγῶν· πολλοὶ τε διωδιζόμενοι μετὰ τῶν ξιφῶν ἀλλήλους ἐπληξαν.

ἐντελεσθέντος δὲ τοῖς φονεῦσι τοσοῦδε ἄγους ἐν 111 ἱερῷ χωρίῳ καὶ ἐς ἄνδρα ἱερὸν καὶ ἄσυλον, φυγὴ τε ἦν ἀνὰ τὸ βουλευτήριον ἀντίκα καὶ ἀνὰ τὴν πόλιν 15 ὅλην, καὶ ἐτρόθησάν τινες τῶν βουλευτῶν ἐν τῷδε τῷ θυρόβῳ, καὶ ἀπέθανον ἕτεροι. πολὺς δὲ καὶ ἄλλος ἀστῶν τε καὶ ξένων ἐγένετο φόνος, οὐ προβεβουλευμένος ἀλλ' οἷος ἐκ θυρόβου πολιτικοῦ καὶ ἀγνωσίας τῶν ἐπιλαβόντων. οἱ τε γὰρ μονομάχοι, ὀπλισμένοι 20 ἕωθεν ὡς ἐπὶ δὴ τινα θεῆς ἐπίδειξιν, ἐκ τοῦ θεάτρου διέθεον ἐς τὰ τοῦ βουλευτηρίου παραφράγματα, καὶ τὸ θέατρον ὑπὸ ἐκπλήξεως σὺν φόβῳ καὶ δρόμῳ διελύετο, τὰ τε ὄνια ἠρπάζετο. καὶ τὰς θύρας ἅπαντες ἀπέκλειον, καὶ ἀπὸ τῶν τεγῶν ἐς ἄμυναν ἠτοιμάζοντο. 25 Ἀντωνίος τε τὴν οἰκίαν ὠχύρου, τεκμαιρόμενος συν-

3. ἐπάταξε del. Nauckius || 6. post πληγὴν lacunam significavit Schw (εἴτε ἀπὸ τύχης εἴτε ὑπὸ τῶν κτενοντων ἀπασθεῖς Plat. Caes. 66) || 7. εἴτε] ueluti C || 8. παρ' ἀνδριάντα?* (ap. Plat. Caes. 66 παρὰ τὴν βίαν pro προς leg.) || 9. πεσόντι del. Nauckius || 10. διωδιζόμενοι A || 11. ἐπιλαβόντων A unde ἐπιλαβανόντων conii. Schw || ὀπλισάμενοι i || 20. ἐπὶ] ἐς?* || 21. ἐς] ἐπὶ?* || παραφράγματα conii. Musgr || 22. τρόμῳ V, bene || 24. ἠτοιμάζετο i

επιβουλεύεσθαι τῷ Καίσαρι. καὶ Λέπιδος ὁ Ἴππαρχος
 ἐν ἀγορᾷ μὲν ὧν ἐκύθητο τοῦ γεγονότος, ἐς δὲ τὴν
 ἐν τῷ ποταμῷ κῆσον διαδραμών, ἐνθα ἦν αὐτῷ τέλος
 στρατιωτῶν, ἐς τὸ πεδίον αὐτοῦς μεταβίβαξεν ὡς ἐτοιμο-
 πέρους ἕξων ἐς τὰ παραγγελλόμενα ὑπ' Ἀντωνίου·
 Ἀντωνίῳ γὰρ ἐξίστατο, φίλῳ τε τοῦ Καίσαρος ὄντι
 μᾶλλον καὶ ὑπάτῳ. καὶ αὐτοῖς σκεπτομένοις ὁρμὴ
 μὲν ἦν ἀμύνειν τῷ Καίσαρι τοιάδε παθόντι, τὴν δὲ
 βουλὴν πρὸς τῶν ἀνδροφόνων ἐσομένην ἐδεδοίκεσαν,
 καὶ το μέλλον ἔτι περιεσκόπων. ἀμφὶ δὲ αὐτῷ Καίσαρι
 στρατιωτικὸν μὲν οὐκ ἦν, οὐ γὰρ δορυφόροις ἠρέσκετο,
 ἣ δὲ τῆς ἡγεμονίας ὑπηρεσία μόνη καὶ αἱ πλείονες ἀρχαὶ
 καὶ πολὺς ὄμιλος ἄλλοι ἀστῶν καὶ ξένων καὶ πολὺς
 θεράπων καὶ ἐξελεύθερος αὐτὸν ἐπὶ τὸ βουλευτήριον ἐκ
 τῆς οἰκίας παρεπεπόμευσαν, ὧν ἀθρόως διαφυγόντων
 τρεῖς θεράποντες μόνοι παρέμειναν, οἳ τὸ σῶμα ἐς τὸ
 φρεῖον ἐνθήμενοι διεκόμισαν οἴκαδε ἀνωμάλως, οἷα
 τρεῖς, τὸν πρὸ ὀλίγου γῆς καὶ θαλάττης προστάτην.

οἳ δὲ σφαγεῖς ἐβούλοντο μὲν τι εἰπεῖν ἐν τῷ βου-
 λευτηρίῳ, εὐθενὸς δὲ παραμείναντος, τὰ ἱμάτια ταῖς
 λαιαῖς ὥσπερ ἀσπίδας περιπλεξάμενοι, καὶ τὰ ξίφη
 μετὰ τοῦ αἵματος ἔχοντες, ἐβοηδρόμουν βασιλέα καὶ
 τύραννον ἀνελεῖν. καὶ πῖλόν τις ἐπὶ δόρατος ἔφερε,
 σάμβολον ἐλευθερώσεως· ἐπὶ τε τὴν πατριὸν πολιτείαν
 παρεκάλουν, καὶ Βρούτου τοῦ πάλαι καὶ τῶν τότε

6. τὰ γὰρ V, unde possis δη γὰρ || 9. <ὡς> πρὸς?* || 12. ἣ
 δὲ τ. ἣ. ὑπηρεσία μόνη*, τῇ δὲ τ. ἣ. ὑπηρεσία μόνη libri ||
 22. μετὰ τοῦ αἵματος] μετὰ ἔτι αἵματος?* possis etiam ἡμα-
 γμένα ut illud glossema sit || 25. παρεκάλουν] πάντας παρ. C
 qui: universosque ad civilitatem (sic) patriam vocabant. ἐπὶ τὴν
 ἐλευθερίαν παρεκάλουν τοὺς πολίτας Plut. Brut. 18

σφίσιν ὁμωσομένων ἐπὶ τοῖς πάλαι βασιλεῦσιν ἀνεμίμησκον. συνέθεον δὲ αὐτοῖς τινὲς χρησάμενοι ξιφίδια, οἳ τοῦ ἔργου μὴ μετασχόντες προσεποιούντο τὴν δόξαν, Λέντλος τε ὁ Σπινθήρ καὶ Φαώνιος καὶ Ἀκουίνος καὶ Δολοβέλλας καὶ Μοῦρκος καὶ Πατίσκος· οἱ τῆς μὲν δόξης οὐ μετέσχον, τῆς δὲ τιμωρίας τοῖς ἁμαρτοῦσι συνέτυχον. τοῦ δήμου δὲ αὐτοῖς οὐ προσθέοντος ἠπόρουσαν καὶ ἐδεδοίκεσαν, τῇ μὲν βουλῇ, καὶ εἰ ἀντίκα ὑπ' ἀγνοίας καὶ θορύβου διέφυγε, θαρροῦν-
 10 τες ὅμως, συγγενέσι τε σφῶν καὶ φίλοις οὔσι, βαρυνόμενοις τε τὴν τυραννίδα ὁμοίως, τὸν δὲ δῆμον ὑφορώμενοι καὶ τοὺς ἐστρατευμένους τῷ Καίσαρι, πολλοὺς ἐν τῇ πόλει τότε παρόντας, τοὺς μὲν ἄρτι τῆς στρατείας ἀφειμένους καὶ ἐς κληρουχίας διατεταγμένους,
 15 τοὺς δὲ προαπωκισμένους μὲν, ἐς δὲ παραπομπὴν τοῦ Καίσαρος ἐξιόντος ἀφικμένους. Λέπιδόν τε ἐδεδοίκεσαν, καὶ τὸν ὑπὸ τῷ Λεπίδῳ στρατὸν ἐν τῇ πόλει, καὶ Ἀντώνιον ὑπατεύοντα, μὴ ἀντὶ τῆς βουλῆς τῷ δήμῳ μόνῳ χρώμενος ἐργάσαιτό τι δεινὸν αὐτούς.

20 οὕτω δ' ἔχοντες ἐς τὸ Καπιτώλιον σὺν τοῖς μονομάχοις ἀνέθορον. καὶ αὐτοῖς βουλευομένοις ἔδοξεν ἐπὶ τὰ πλήθη μισθώματα περιπέμπειν· ἤλπιζον γάρ, ἀρξάμενων τινῶν ἐπαινεῖν τὰ γεγενημένα, καὶ τοὺς ἄλλους συνεπιλήψεσθαι λογισμῷ τε τῆς ἐλευθερίας καὶ πόθῳ
 25 τῆς πολιτείας. ἔτι γὰρ ᾤοντο τὸν δῆμον εἶναι Ῥωμαῖον

1. ἐπὶ τοῖς πάλαι βασιλεῦσιν del. Nauckius. an ἐπὶ τοῖς πάλαι βασιλεύουσιν <ῶρων>? * || 4. Λέντλος] Borghesi op. I p. 186 sq. || 4. 5. Ἀκουίνιος. Glandorp, praeter rem || 5. πατίσκος O, πετίσκος iC. cf. Drumann t. I p. 82 adn. 12 || 7. 8. προσθέοντος i || 10. συγγενές τε bd, συγγενές δὲ a || 17. στρατὸν <ῶντα>? * || 19. μόνῳ mihi suspectum || αὐτούς? * || 21. βουλομένοις A || 25. τῆς πολιτείας] cf. infra cap. 188

ἀκριβῶς, οἶον ἐπὶ τοῦ πάλαι Βρούτου τὴν τότε βασιλείαν
καθαιροῦντος ἐπυθάνοντο γενέσθαι· καὶ οὐ συνίεσαν
δύο τάδε ἀλλήλοις ἐναντία προσδοκῶντες, φιλελευθέ-
ρους ὁμοῦ καὶ μισθωτοὺς σφίσιν ἔσεσθαι [χρησίμως]
τοὺς παρόντας. ὧν θάτερον εὐχερέστερον ἦν, διεφθα- 5
μένης ἐκ πολλοῦ τῆς πολιτείας. παμμυγές τε γὰρ ἐστὶν
ἤδη τὸ πλῆθος ὑπὸ ξενίας, καὶ ὁ ἐξελεύθερος αὐτοῖς
ἰσοπολίτης ἐστί, καὶ ὁ δουλεύων ἔτι τὸ σχῆμα τοῖς
δεσπόταις ὁμοίος· χωρὶς γὰρ τῆς βουλευτικῆς, ἢ ἄλλη
στολή τοῖς θεράπουσιν ἐστὶν ἐπίκοινος. τό τε σιτηρῆ- 10
σιον τοῖς πένησι χορηγούμενον ἐν μόνῃ Ῥώμῃ τὸν
ἀργὸν καὶ πτωχεύοντα καὶ ταχυεργὸν τῆς Ἰταλίας
λεῶν ἐς τὴν Ῥώμην ἐπάγεται. τό τε πλῆθος τῶν ἀπο-
στρατευομένων οὐ διαλυόμενον ἐς τὰς πατρίδας ἔτι ὡς
πάλαι καθ' ἓνα ἄνδρα, δέει τοῦ μὴ δικαίους πολέμους 15
ἐνίους πεπολεμηκένοι, κοινῇ δὲ ἐς κληρουχίας ἀδίκους
ἀλλοτριίας τε γῆς καὶ ἀλλοτριῶν οἰκιῶν ἐξιόν, ἄθρουν
τότε ἐστάθμευεν ἐν τοῖς ἱεροῖς καὶ τεμένεσιν ὑφ' ἐνὶ ση-
μαίῳ καὶ ὑφ' ἐνὶ ἄρχοντι τῆς ἀποικίας, τὰ μὲν ὄντα σφί-
σιν ὡς ἐπὶ ἔξοδον ἤδη διακαπρακότες, εὖωνοι δ' ἐς ὅ τι 20
121 μισθοῖντο. ὄθεν οὐ δυσχερῶς ἐκ τοσῶνδε καὶ τοιῶνδε

1. <τοῦ> τῆν? * || 4. χρησίμως tamquam adnotationem marginalem seclusi. χρησίμους C et Musgr || 5. τοὺς παρόντας non vertit C || εὐχερέστερον] *facillimum* C || 6. ἐστὶν] *malim ἦν cum Schw* || 8. ἐστί del.? * || ἔτι] *et seruius herilem quodammodo praefert imaginem* C, quasi ὁμοῦ τι legerit || 12. ταχυεργὸν i || 13. ἐπάγεται] ἐπάγεσθαι b. *malim ἐπῆκτο* || 13. 14. ἀποστρατευομένων] imo ἀπεστρατευμένων. *qui a militia soluti sunt* C || 14. διαλύετο vertit C || 15. δέει τοῦ μὴ] *διὰ τὸ μὴ coni. Musgr. sic enim iniusta propulsabant bella. uerum communiter* C || 16. ἐνίους ὡς πεπ. i. an σὺν ἐκείνῳ πεπ. vel sim.? * *possis etiam ἐκείνους πεπ. || ἀδίκους del. Nauckius* || 17. ἐξιόν ab || 20. ἐπὶ om. i || ἐπὶ ἔξοδον] ἐπ' ἐξόδῳ? * || εὖωνοι δ' <ὄντες> ἐς? *

ἀνδρῶν πλῆθος τι τοῖς ἀμφὶ τὸν Κάσσιον ἐς τὴν ἀγορὰν
 εὐθύς ἀγήγερτο· οἱ, καίπερ ὄντες ἔμμισθοι, τὰ μὲν γε-
 νόμενα ἐπαινεῖν οὐκ ἐθάρρουν, δεδιότες τὴν Καίσαρος
 δόξαν καὶ τὸ πρὸς τῶν ἐτέρων ἐσόμενον, ὡς δ' ἐπὶ συμ-
 5 φέροντι κοινῶ τὴν εἰρήνην ἐπεβόων, καὶ θαμινὰ τοὺς
 ἄρχοντας ὑπὲρ αὐτῆς παρεκάλουν, τέχνασμα τοῦτο ἐς
 τὴν τῶν ἀνδροφόνων σωτηρίαν ἐπινοοῦντες· οὐ γὰρ
 ἔσεσθαι τὴν εἰρήνην μὴ γενομένης αὐτοῖς ἀμνηστίας.
 ὧδε δὲ αὐτοῖς ἔχουσι πρῶτος ἐπιφαίνεται Κίννας στρα-
 10 τηγός, οἰκεῖος ὢν ἐξ ἐπιγαμίας τῷ Καίσαρι, καὶ παρὰ
 δόξαν ἐπελθὼν ἐς μέσους τὴν τε ἐσθῆτα τὴν στρατηγι-
 κὴν ἀπεδύσατο ὡς παρὰ τυράννου δεδομένης ὑπερ-
 ορῶν, καὶ τὸν Καίσαρα τύραννον ἐκάλει καὶ τοὺς ἀν-
 ελόντας τυραννοκτόνους, καὶ τὸ πεπραγμένον ἐσέμνυνεν
 15 ὡς ὁμοιότατον μάλιστα τῷ προγονικῷ, καὶ τοὺς ἄνδρας
 ὡς εὐεργέτας καλεῖν ἐκέλευεν ἐκ τοῦ Καπιτωλίου καὶ
 γεραίρειν. καὶ Κίννας μὲν οὕτως ἔλεξεν, οἱ δὲ τὸ καθα-
 ρὸν τοῦ πλήθους οὐχ ὁρῶντες ἐπιμιγνύμενον αὐτοῖς
 οὐκ ἐκάλουν τοὺς ἄνδρας, οὐδέ τι πλέον ἢ περὶ τῆς
 20 εἰρήνης μόνης αὐτίς παρεκάλουν. ἐπεὶ δὲ καὶ Δολο- 19
 βέλλας, νέος ἀνὴρ καὶ περιώνυμος, ὑπατεύειν ὑπ' αὐτοῦ
 Καίσαρος ἐς τὸ ἐπίλοιπον τοῦ ἔτους ἠρημένος, ὅτε ὁ
 Καίσαρ ἐξορμήσειε τῆς πόλεως, τὴν μὲν ὑπατον ἐσθῆτα
 ἠμφιέσατο καὶ τὰ σημεῖα τῆς ἀρχῆς περιεστήσατο, τὸν
 25 δὲ ταῦτά οἱ παρασχόντα δεύτερος ὧδε ἐλοιδώρει, καὶ
 συνεγνωκέναι τοῖς ἐπ' αὐτῷ βεβουλευμένοις ὑπεκρί-
 νετο, καὶ μόνης ἄκων τῆς χειρὸς ἀπολειφθῆναι (εἰσὶ

1. πλῆθος τε i || 6. ἐπ' αὐτὴν παρεκάλουν V || 6. 7. ἐς τὴν
 V (et sic em. Schw), ἐστὶν vel ἐστὶ ceteri || 11. ἐπελθὼν] παρ-
 ελθὼν Nauckius || 12. δεδομένην, delete ὑπερορῶν?* || 19. περὶ]
 ὑπὲρ?* || 21. <τε> ὑπ' ?*

δ' οἱ καὶ λέγουσιν αὐτὸν ἐσηγήσασθαι τὴν ἡμέραν θέ-
σθαι τῇ πόλει γενέθλιον), τότε δὴ καὶ οἱ μεμισθωμένοι
ἀνεθάρρουν ὡς καὶ στρατηγοῦ καὶ ὑπάτου σφίσι συγ-
γνωμόνων ὄντων, καὶ τοὺς ἀμφὶ τὸν Κάσσιον ἐκ τοῦ
ἱεροῦ κατεκάλουν. οἱ δὲ ἦδοντο μὲν τῷ Δολοβέλλα, 5
καὶ ἐνόμιζον ἄνδρα νέον καὶ γνώριμον καὶ ὑπάτου
ἔξειν ἐς ἐναντίωσιν Ἀντωνίου, κατήεσαν δὲ αὐτῶν μό-
νοι Κάσσιός τε καὶ Βροῦτος ὁ Μάρκος, ἡμαγμένος τὴν
χεῖρα· συγκατήνεγκαν γὰρ δὴ τὰς πληγὰς ἐπὶ τὸν Καί-
σαρα Κάσσιός τε καὶ Βροῦτος. ἐπεὶ δὲ παρῆλθον ἐς 10
τὸ μέσον, οὐδὲν ταπεινὸν οὐδέτερος εἶπεν, ἀλλ' ὡς
ἐπὶ καλοῖς ὁμολογουμένοις, ἀλλήλους ἐπήνουν καὶ τὴν
πόλιν ἰεμακάριζον, καὶ Δέκμῳ μάλιστα ἐμαρτύρουν ὅτι
τοὺς μονομάχους σφίσιν ἐν καιρῷ παράσχοι. τὸν τε
δῆμον ἐξώτρυνον ὅμοια τοῖς προγόνοις ἐργάσασθαι τοῖς 15
καθελοῦσι τοὺς βασιλέας, οὐκ ἐκ βίας ἄρχοντας ὥσπερ
ὁ Καῖσαρ, ἀλλ' ἡρημένους ὑπὸ νόμοις· Σέξτον τε Πομ-
πήιον, τὸν Πομπηίου Μάγνου τοῦ Καίσαρι ὑπὲρ τῆς
δημοκρατίας πεπολεμηκότος, καλεῖν ἠέλιον πολεμού-
μενον ἔτι πρὸς τῶν Καίσαρος στρατηγῶν ἐν Ἰβηρία, 20
καὶ τοὺς δημάρχους Καισήτιον καὶ Μάρυλλον, οἱ τὴν
ἀρχὴν ὑπὸ τοῦ Καίσαρος ἀφαιρεθέντες ἤλῳντο.

3 τοιάδε μὲν εἶπον οἱ περὶ τὸν Κάσσιον, καὶ ἐπαν-
ῆλθον αὐθις ἐς τὸ Καπιτώλιον· οὐ γὰρ ἐθάρρουν πω
τοῖς παροῦσιν. τῶν δ' οἰκείων σφίσι καὶ συγγενῶν τότε 25
πρῶτον ἐς τὸ ἱερὸν ἐλθεῖν πρὸς αὐτοὺς δυνηθέντων,

15. ἐργάσασθαι mihi dubium. expectabam φρονεῖν vel γι-
γνώσκειν || 18. ὑπὲρ Car. Stephanus, περὶ O, vulgo, om. i ||
19. καλεῖν] κατακαλεῖν? * || 21. Καισήτιον Schw ex C, σίττον
(σίτον V) Οἱ || μάρυλον V

ἠρέθησαν οἱ πρεσβεύοντες ὑπὲρ αὐτῶν ἐς Λέπιδόν τε
καὶ Ἀντώνιον ὁμονοίας περὶ καὶ προνοίας τῆς ἐλευ-
θερίας καὶ φειδοῦς τῶν ἐσομένων τῇ πατρίδι κακῶν,
εἰ μὴ συμφρονοῖεν. καὶ ἐδέοντο οἱ πεμφθέντες, οὐκ
6 ἐπαινοῦντες μὲν τὸ πεπραγμένον (οὐ γὰρ ἐθάραρον ἐν
φίλοις Καίσαρος), γενόμενον δ' ἀνεγκεῖν ἀξιοῦντες
ἐλέω τε τῶν δεδρακότων αὐτὸ οὐ κατὰ μῖσος ἀλλ' ἐπ'
εὐνοίᾳ τῆς πατρίδος, καὶ οἴκτῳ τῆς πόλεως, κενωμέ-
νης στάσεσιν ἤδη συνεχέσιν, εἰ καὶ τοὺς ὑπολοίπους
10 ἀγαθοὺς ἄνδρας ἢ μέλλουσα αἰτίαις διολεῖ. οὐδὲ γὰρ
ὄσιον, εἴ τις αὐτοῖς ἔστιν ἐχθρὰ πρὸς ἐνίους, ἐν τοῖς
δημοσίοις κινδύνοις ἐξερίζειν, πολὺ δὲ μᾶλλον ἐν τοῖς
κοινοῖς καὶ τὰ ἴδια καταθέσθαι, ἢ εἴ τις ἀνηκέστως
ἔχει, τὰ ἴδια ἐν τῷ παρόντι ἀναθέσθαι. Ἀντώνιος δὲ 12
15 καὶ Λέπιδος ἐβούλοντο μὲν ἀμύνειν Καίσαρι, ὥς μοι
προσίρηται, εἴτε φιλίας ἕνεκα εἴτε τῶν ὁμωμοσμένων,
εἴτε καὶ ἀρχῆς ὀρεγόμενοι, καὶ νομίζοντες εὐμαρέστερα
σφίσιν ἅπαντα ἔσεσθαι τοιῶνδε καὶ τοσῶνδε ἀνδρῶν
ἀθρόως ἐκποδῶν γενομένων· τοὺς δὲ φίλους καὶ συγ-
20 γενεῖς αὐτῶν ἐδεδοίκεσαν, καὶ τὴν ἄλλην βουλὴν ἐπιρ-
ρέπουσαν ἐς ἐκείνους, Δέκμον τε μάλιστα, τῆς ὁμόρου
Κελτικῆς ἠρημένον ὑπὸ Καίσαρος ἄρχειν, στρατὸν πο-
λὺν ἐχούσης. ἐδόκει δὲ παραδοκεῖν ἔτι τὰ γενησόμενα,
καὶ τεχνάζειν, εἰ δύναιτο περισπάσαι πρὸς ἑαυτοὺς
25 τὴν στρατιὰν τὴν Δέκμον, ἄθυμον ἤδη τοῖς ἀτρύτοις
πόνοις μεγενημένην. οὕτω δὲ δόξαν αὐτοῖς, ὁ Ἀντώ-

7. 8. ἐπ' εὐνοίᾳ] malim ἐπ' ἐλευθερώσει (vel etiam ἐπ'
ἐλευθερίᾳ). * ἐπὶ σωτηρίᾳ vel ἐπ' εὐσοίᾳ Nauckius || 10. διολεῖ*,
διολέσει Qi || 13. ἢ — 14. ἀναθέσθαι non vertit C || 23. δὲ]
δῆ? * || 24. δύναιτο VC, δύναιτο Ai || πρὸς ἑαυτὸν i || 25. τοῦ
δεκίμου Vi

νιος τοὺς εἰπόντας ἠμείψατο. “κατὰ μὲν ἐχθραν ἰδίαν οὐδὲν ἐργασόμεθα· ἔνεκα δὲ τοῦ μύσους καὶ ὧν Καίσαρι πάντες ὠμόσαμεν, φύλακες αὐτῷ τοῦ σώματος ἢ τιμωροὶ παθάντι τι ἔσεσθαι, εὖορκον ἦν τὸ ἄγος ἐξελαύνειν, καὶ μετ’ ὀλιγοτέρων καθαρῶν βιοῦν μᾶλλον ἢ πάντας ἐνόχους ὄντας ταῖς ἀραῖς. ἀλλὰ δι’ ὑμᾶς οἷς οὕτω δοκεῖ, σκεψόμεθα μεθ’ ὑμῶν ἐν τῷ βουλευτηρίῳ, καὶ νομιοῦμεν εὐαγὲς ἔσεσθαι τῇ πόλει ὃ τι ἂν κοινῇ δοκιμάζηται.”

25 ὁ μὲν ἀσφαλῶς οὕτως ἀπεκρίνατο, οἱ δὲ χάριν τε 10 ἤδεσαν, καὶ ἀπεχώρουν ἐν ἐλπίδι βεβαίῳ τὰ πάντα θέμενοι· τὴν γὰρ βουλήν σφίσι συμπράξειν ἐς πάντα ἐπεποίθεσαν. ὁ δὲ Ἀντώνιος τὰς μὲν ἀρχὰς ἐκέλευσε νυκτοφυλακεῖν τὴν πόλιν, ἐκ διαστήματος ἐν μέσῳ προκαθημένας ὥσπερ ἐν ἡμέρᾳ· καὶ ἦσαν πυραὶ πανταχοῦ 15 κατὰ τὸ ἄστυ. καὶ δι’ αὐτῶν ἔθεον ἀνὰ τὴν νύκτα πᾶσαν ἐς τὰς τῶν βουλευτῶν οἰκίας οἱ τῶν ἀνδροφόνων οἰκεῖοι, παρακαλοῦντες ὑπὲρ αὐτῶν καὶ ὑπὲρ τῆς πατρίου πολιτείας. ἀντιπαρέθεον δὲ καὶ οἱ τῶν κληρῶν ἡγεμόνες, ἀπειλοῦντες εἰ μὴ τις αὐτοῖς φυλάξει 20 τὰς κληρουχίας τὰς τε ἤδη δεδομένας καὶ τὰς ἐπηγγελμένας. ἤδη δὲ καὶ τῶν ἀστῶν ὁ καθαρώτατος λεῶς ἀνεθάρρει, τὴν ὀλιγότητα τῶν δεδρακότων πυνθόμενοι·

1. τοὺς εἰπόντας] τοὺς ἐλθόντας? *legatis* C || *exspectabas* ἠμείψατο <ὡδε> || 3. ἢ] καὶ *Nauckius* || 4. τι *add.* *Musgr et C:* *aut quippiam perpresso*, om. *Oi* || 6. ὑμᾶς V, ἡμᾶς *ceteri* || 9. δοκιμάζηται *Bekk.* *quod communis omnium consensu erit approbatum* C, δοκιμάσθηται A, δοκιμάσητε Vi || 10. ἀσφαλῶς] ἀσαφῶς?* *ni malis ἀπατηλῶς* || 11. τὰ πάντα θέμ.] τὰ παρόντα τιθέμ.* || 15. ἦσαν πυραὶ] ἦν πυρὰ? *ignes* C || 22. ὁ καθαρώτατος λεῶς] *ciuium pars sincerior* C, *bene* || 23. καὶ τὴν ὀλιγότη. AV || πυνθόμενοι AVC, πυνθανόμενοι i, *vulgo*

καὶ ἐς μνήμην τοῦ Καίσαρος ὑπεφέροντο, καὶ ταῖς γνώ-
 μαις διηροῦντο. τῆς δ' αὐτῆς νυκτὸς καὶ τὰ χρήματα
 τοῦ Καίσαρος καὶ τὰ ὑπομνήματα τῆς ἀρχῆς ἐς τὸν
 Ἀντώνιον μετεκομίζετο, εἴτε τῆς γυναικὸς αὐτὰ τῆς
 5 Καίσαρος ἐξ ἐπικινδύνου τότε οἰκίας ἐς ἀκινδυνότεραν
 τὴν Ἀντωνίου μεταφερούσης, εἴτε τοῦ Ἀντωνίου κε-
 λεύσαντος.

γιγνομένων δὲ τούτων, διάγραμμα νυκτὸς ἀνεγι- 124
 γνώσκετο Ἀντωνίου τὴν βουλὴν συγκαλοῦντος ἔτι πρὸ
 10 ἡμέρας ἐς τὸ τῆς γῆς ἱερὸν, ἀγχοτάτω μάλιστα ὄν τῆς
 οἰκίας Ἀντωνίου· οὔτε γὰρ ἐς τὸ βουλευτήριον ἐθάρρει
 κατελθεῖν, ὑποκείμενον τῷ Καπιτωλίῳ, μονομάχων ὄν-
 των ἐκείνοις συνεργῶν, οὔτε στρατιὰν ἐσαγαγὼν ἐς
 τὴν πόλιν διαταράξει. Λέπιδος δὲ ὁμῶς ἐσῆγαγεν. πλη-
 15 σιαζούσης δὲ τῆς ἡμέρας οἱ τε ἄλλοι βουλευταὶ συν-
 ἔθρον ἐς τὸ τῆς γῆς ἱερὸν καὶ Κίννας ὁ στρατηγός,
 αὐτίς ἐπικείμενος τὴν στρατηγικὴν ἐσθῆτα ἦν ἐχθρὸς
 ὡς τυράννου δόντος ἐξερρίφει. θεασάμενοι δ' αὐτόν
 τινες τῶν ἀδεκάστων καὶ τῶν ἐστρατευμένων τῷ Καί-
 20 σαρι, δι' ὀργῆς ἔχοντες ὅτι πρῶτος ἐπὶ τῷ Καίσαρι,
 καίπερ οἰκεῖος ὢν αὐτοῦ, βλασφήμως ἐδημηγόρησε,
 λίθοις ἔβαλλον καὶ ἐδίωκον· καὶ ἐς οἰκίαν τινὰ συμ-
 φυγόντα, ξύλα συμφέροντες, ἐμπρήσειν ἔμελλον, εἰ μὴ
 Λέπιδος μετὰ στρατιᾶς ἐπελθὼν ἐκώλυσεν.

25 τοῦτο μὲν δὴ πρῶτον ἔργον παρρησίας ἤρξεν ἐπὶ

1. ὑπεφέρετο iC || 2. διηροῦντο] *animosque exacerat* C, i. e. ἐπῆρτο || 3. 4. ἐς τὸν κάτωτος μετεκομ. i || 5. *malim aut* <ὡς> ἐξ ἐπικινδ. *scribi aut τὴν Ἀντωνίου deleri* || 12. *malim* <τῶν> μονομάχων || 13. *συνεργῶν*] *gladiatoribus apud coniuratos com-
 munitibus* C, quasi συνέδρων *legerit* || 13. 14. ἐς τὴν] τὴν Nauckius || 18. διδόντος V || ἐξερρίφει] ἀπερρίφει?* || 19. τῶν <τε> ἀδεκ.*

τῷ Καίσαρι, καὶ αὐτὸ κατέδεισαν οἷ τε μισθωτοὶ καὶ
 127 οἱ σφαγεῖς αὐτοί· ἐν δὲ τῷ βουλευτηρίῳ βραχὺ μὲν
 ἦν τὸ καθαρεῦον σπουδῆς βιαίου καὶ ἀγανακτοῦν, οἱ
 δὲ πλέονες σὺν παρασκευῇ ποικίλῃ τοῖς ἀνδροφόνους
 συνήρουν. καὶ πρῶτα μὲν αὐτοὺς ἀξιοπίστως ἤξιουν ⁵
 καὶ παρεῖναι σφίσι καὶ συνεδρεύειν, ἐξ ὑπευθύνων ἐς
 κριτὰς μεταφέροντες. καὶ ὁ Ἀντώνιος οὐκ ἐκώλυεν,
 εἰδὼς οὐκ ἐλευσομένους· οὐδὲ ἦλθον. εἶτα, ἐπὶ δια-
 πείρᾳ τῆς βουλῆς, οἱ μὲν αὐτῶν μάλα θρασέως τὸ
 πεπραγμένον ἐπήνουν ἄντικρυς, καὶ τοὺς ἄνδρας ἐκά- 10
 λουν τυραννοκτόνους καὶ γεραίρειν ἐκέλευον, οἱ δὲ τὰ
 μὲν γέρα περιήρουν ὡς οὐδὲ ἐκείνων δεομένων οὐδὲ
 ἐπὶ τῷδε αὐτὰ πραξάντων, εὐφημεῖν δὲ μόνον αὐτοὺς
 ἐδικαίουν ὡς εὐεργέτας· οἱ δὲ καὶ τὴν εὐφημίαν ὑπαν-
 ῆρουν, καὶ φείδεσθαι μόνον αὐτῶν ἤξιουν. καὶ οἱ 15
 μὲν τὰδε ἐτέχναζον, καὶ περιεώρων ὅ τι πρῶτον αὐτῶν
 ἐνδεξαμένη μάλιστα ἡ βουλή πρὸς τὰ λοιπὰ κατ' ὀλί-
 γον εὐεπιχείρητος αὐτοῖς ἔσοιτο· οἱ δὲ καθαρώτεροι
 τὸ μὲν ἔργον ὡς ἄγος ἀπεστρέφοντο, αἰδοῖ δὲ μεγά-
 λων οἴκων περισώζειν αὐτοὺς οὐκ ἐκώλυον, ἠγανάκτουν ²⁰
 δὲ εἰ καὶ τιμήσουσιν ὡς εὐεργέτας. οἱ δὲ ἀντέλεγον
 μὴ χρῆναι περισώζοντας φθονεῖν τῶν περισσῶν ἐς
 ἀσφάλειαν. ὡς δέ τις εἶπε τὴν τούτων τιμὴν ὕβριν
 Καίσαρι φέρειν, οὐκ εἶων ἔτι τὸν τεθνεῶτα τῶν περι-
 ὄντων προτιθέναι. ἑτέρου δὲ ἐγκρατῶς εἰπόντος ὅτι ²⁵
 χρὴ δύο τῶνδε πάντως τὸ ἕτερον, ἢ Καίσαρα τύραννον

4. παρασκ. πολλῇ V || 5. ἀξιοπίστους a || 12. ὡς οὐ δεομένων
 ἐκείνων Nauckius || 13. αὐτὰ] αὐτὸ?* || 13. 14. ἐδικαίουν αὐτοὺς
 V, bene || 14. 15. ὑπανήρουν] si sana vox, addenda lexicis. at ma-
 lim ἐπανήρουν || 16. 17. ὅ τι πρῶτον ἐνδ. μάλιστα αὐτῶν V. αὐτῶν
 om. i. ἐνδειξαμένη coni. Musgr, perperam || 18. αὐτοῖς*, αὐτοῖς O i

προαποφαίνειν ἢ τούτους ἐξ ἐλέου περισώζειν, τούτου
μόνου δεξάμενοι τὸ λεχθὲν οἱ ἕτεροι ἤτουν σφίσι ψῆ-
φον ἀναδοθῆναι περὶ τοῦ Καίσαρος ἐπὶ ὄρκῳ, καὶ εἰ
καθαρῶς ἐθέλουσι κρίναι, μηδέν' αὐτοῖς ἐπιθεῖναι τὰ
5 ἐξ ἀνάγκης ἐψηφισμένα ἄρχοντι ἤδη, ὧν οὐδὲν ἐκόν-
τας, οὐδὲ πρὶν ἢ δεῖσαι περὶ σφῶν αὐτῶν, ἀνηρημέ-
νου τε Πομπηίου καὶ ἐπὶ Πομπηίῳ μυρίων ἄλλων,
ψηφίσασθαι. ὁ δὲ Ἀντώνιος ἐφορῶν αὐτούς καὶ ἐφ- 128
εδρεύων, ἐπειδὴ λόγων ὕλην οὐκ ἄπορον οὐδὲ ἀναμ-
10 φίλογον εἶδεν ἐσφεραμένην, ἔγνω τὸ ἐνθύμημα αὐτῶν
οἰκείῳ φόβῳ καὶ φροντίδι περὶ σφῶν αὐτῶν διαχέαι.
εἰδὼς οὖν τῶν βουλευτῶν αὐτῶν πολὺ πλῆθος ἐς τε
τὰς ἀρχὰς τὰς ἐν ἄστει καὶ ἐς ἱερωσύνας καὶ ἔθνων ἢ
στρατοπέδων ἡγεμονίας ὑπὸ τοῦ Καίσαρος ἐς τὸ μέλ-
15 λον ἠρημένους (ὡς γὰρ ἐπὶ χρόνιου στρατείας ἐξιῶν
ἐπὶ πενταετὲς ἤρητο), σιωπὴν ὡς ὕπατος ἐπικηρύξας
ἔφη " τοῖς αἰτουῖσι περὶ Καίσαρος ψῆφον ἀνάγκη τάδε
προειδέναι, ὅτι ἄρχοντος μὲν αὐτοῦ καὶ αἰρετοῦ προ-
στάτου γενομένου τὰ πεπραγμένα καὶ δεδογμένα πάντα
20 κύρια μένει, δόξαντος δ' ἐπὶ βία τυραννῆσαι τό τε
σῶμα ἄταφον τῆς πατρίδος ὑπεροφίζεται καὶ τὰ πε-
πραγμένα πάντα ἀκυροῦνται. ἔστι δέ, ὡς ὄρω περιλαβεῖν,
ἐπὶ πᾶσαν ἀφικνούμενα γῆν καὶ θάλασσαν· καὶ τὰ
πολλὰ αὐτῶν οὐδὲ βουλομένοις ἡμῖν ὑπακούσεται, καὶ

2. μόνοι A || σφίσι del.?* nec vertit C || 3. καὶ del. Schw.
at ne sic quidem oratio plana || 4. μηδέν' αὐτοῖς*, μηδένα αὐ-
τοῖς Musgr, μηδέν αὐτοῖς libri || ἐπιθειάσαι Musgr, perperam ||
5. ἄρχοντι] ἄρχοντος?* || 6. ἐκόντας] ἐκόντες?* || 12. pro
πολὸν hab. πολλή A¹ in mg. || 17. qui sortes de Caesare denuo
emittendas censent C, i. e. (ἀναδοθῆναι) ἀνάγκη || 18. καὶ αἰ-
ρετοῦ] et praeside iuste electo C || 20. μενεῖ Did || 21. τῆς πατρί-
δος del.?* || 24. καὶ] ὡς Musgr

θεξω μετ' ὀλίγον. ὃ δ' ἐστὶ μόνον ἐφ' ἡμῖν, ὅτι καὶ
 περὶ μόνων ἐστὶν ἡμῶν, τοῦτο ὑμῖν προθήσω πρὸ τῶν
 ἄλλων, ὡς ἂν ἐν τῷ εὐμαρεῖ τὴν εἰκόνα τῶν δυσ-
 χειροτέρων προλάβοιτε. ἡμεῖς γὰρ αὐτοὶ σχεδὸν ἅπαν-
 τες οἱ μὲν ἤρξαμεν ὑπο τῷ Καίσαρι, οἱ δὲ ἔτι ἄρχομεν 5
 αἴρειτοὶ πρὸς ἐκείνου γενόμενοι, οἱ δὲ ἐς τὸ μέλλον
 ἄρχειν κεχειροτονήμεθα· ἐς γὰρ πενταετές, ὡς ἴστε,
 καὶ τὰ ἀστικά ἡμῖν καὶ τὰ ἐτήσια καὶ τὰς τῶν ἐθνῶν
 ἢ στρατοπέδων ἡγεμονίας διετάξατο. εἰ δὴ ταῦτα
 ὑμεῖς ἐκόντες ἀποθήσεσθε (ἐστὲ γὰρ ὑμεῖς τοῦδε μά- 10
 λιστα κύριοι), τότε πρῶτον ὑμᾶς ἀξιῶ κρῖναι, καὶ τὰ
 λοιπὰ ἐποίσω”.

119 ὃ μὲν δὴ τοιοῦτον αὐτοῖς, οὐ περὶ Καίσαρος ἀλλὰ
 περὶ σφῶν αὐτῶν, δαλὸν ἐξάψας ἠσύχαζεν· οἱ δ' εὐθύς
 ἀνεπήδων ἀθρόοι μετὰ βοῆς, οὐκ ἀξιοῦντες ἐπὶ χειρο- 15
 τονίαις ἄλλαις οὐδ' ἐπὶ τῷ δήμῳ γενέσθαι μᾶλλον ἢ
 βεβαίως ἔχειν ἢ ἔλαβον. τοῖς δὲ καὶ ἡλικίας τι νεώτε-
 ρον ἢ ἄλλη πρὸς χειροτονίαν ἐναντίωσις ὑποῦσα ἀν-
 ηρέθιζεν. καὶ τῶνδε αὐτὸς ὁ ὕπατος ἐξῆρχε Δολοβέλ-
 λας· οὐ γὰρ αὐτῷ δυνατὸν ἐφαίνετο κατ' ἔννομον 20
 χειροτονίαν ὑπατεῦσαι, πέντε καὶ εἴκοσιν ἐνιαυτῶν
 ὄντι. ὄξεϊα δὴ τοῦ χθὲς ὑποκριναμένου μετασχεῖν τῶν
 γεγονότων ἐγίνετο μεταβολή, λοιδορουμένου τοῖς πολ-
 λοις εἰ τοὺς ἀνδροφόνους τιμᾶν ἀξιοῦντες τοὺς ἄρ-
 χοντας σφῶν ἀτιμώσουσιν ἐς εὐπρέπειαν τῆς ἐκείνων 25

2. ἐστὶν ὑμῶν V || 3. ἐν om. V || 4. προλάβοιτε AV, λάβοιτε i,
 λάβητε Musgr || 6. γενόμενοι del. Nauckius || 7. ἄρχειν <ὑπ'
 αὐτοῦ> κεχειρ.* || 8. ἀστικά O, vulgo || ἡμῖν, ὁ suprascr. a
 m. 1, V, ὑμῖν ceteri, vulgo || καὶ τὰ ἔτη V. an καὶ τὰς ἱερα-
 τείας.* || καὶ τὰς] ἐς τὰς vertit C, male || 11. καὶ τὰ] κατὰ τὰ
 Nauckius || 17. τοῖς δὲ] τοὺς δὲ.* || 19. ὁ αὐτὸς ὕπατος V

σωτηρίας. οἱ δὲ αὐτόν τε τὸν Δολοβέλλαν καὶ τοὺς ἄλλους ἐπήλπιζον χάριν ἐκ τοῦ δήμου λαβόντες ἐς τὰς αὐτὰς ἀρχὰς ἀποφανεῖν αὐτίκα, καὶ οὐκ ἀρχόντων ἀλλαγὴν ἀλλὰ μόνης ἔσεσθαι χειροτονίας ἐπὶ τὸ νομιμώτερον ἐκ τοῦ μοναρχικοῦ· ὃ καὶ κόσμον αὐτοῖς οἴσειν, ἔν τε μοναρχία καὶ δημοκρατία τὰ ὅμοια προτιμωμένοις. καὶ τούτων ἔτι λεγομένων, ἔνιοι τῶν στρατηγῶν τὰς ἐσθῆτας ἐπὶ ἐνέδρα τῶν ἀντιλεγόντων ἀπετίθεντο ὡς καὶ αὐτοὶ μετὰ τῶν ἄλλων αὐτὰς ἀντιληψόμενοι νομιμώτερον. τοῖς δὲ ἢ τε ἐνέδρα κατεφαινετο, καὶ οὐδὲ κυρίους ἔτι τῆσδε τῆς χειροτονίας ἐσομένους ἤδεσαν.

ᾧδε δὲ ἔτι ἐχόντων, ὁ Ἀντώνιος καὶ ὁ Λέπιδος ἐκ τοῦ βουλευτηρίου προῆλθον· καὶ γάρ τινες αὐτοὺς ἐκ πολλοῦ συνδραμόντες ἐκάλουν. ὡς δὲ ᾤφθησαν ἐκ μετεώρου καὶ σιγῇ κεκραγόντων μόλις ἐγίνετο, εἷς μὲν τις ἐβόησεν, εἴτε κατὰ γνώμην ἰδίαν εἴτε παρεσκευασμένος, “φυλάσσεσθε παθεῖν ὅμοια”. καὶ ὁ Ἀντώνιος αὐτῷ παραλύσας τι τοῦ χιτωνίσκου θώρακα ἐντὸς ἐπεδείκνυεν, ὑπερεθίζων ἄρα τοὺς ὁρῶντας ὡς οὐκ ἐνὸν σώζεσθαι χωρὶς ὀπλων οὐδὲ ὑπάτοις. ἐπιβοώντων δ’ ἐτέρων τὸ πεπραγμένον ἐπεξιέναι, καὶ τῶν πλεόνων περὶ τῆς εἰρήνης παρακαλούντων, τοῖς μὲν περὶ τῆς

2. λαβόντας et 3. ἀποφανῆναι Gelenium secutus coni. Schw (debebat ἀποφανήσεσθαι). at nihil mutandum, cf. vs. 11. 12 || 2. ἐς om. V et ut vid. C || 5. νομιμώτερον Schw, νομικώτερον i, legalioretm C, μονιμώτερον O || 9. 10. ἀντιληψόμενοι] ἀναληψόμενοι? * || 11. τῆς om. A || 11. 12. ἐσομ. ἦδ. AVb¹d, ἦδ. ἐς. ab², vulgo || 16. ἐγίνετο] ἐγεγένητο vel etiam ἐγένετο? * || 19. αὐτῷ om. C, bene, ni αὐτίκα rescribi males. αὐτῷ Did || τι om. A || μὲν ἐντὸς i || 22. ἐτέρων Schw, ἐκατέρων libri || 23. περὶ] utrobique ὑπὲρ malim

εἰρήνης ἔφη “περὶ τούτου σκοποῦμεν, ὡς ἔσται τε καὶ
γενομένη διαμενεῖ· δυσεύρετον γὰρ ἤδη τὸ ἀσφαλὲς
αὐτῆς, ὅτι μηδὲ Καίσαρα ὠνήσαν ὄρκοι τοσοῖδε καὶ
ἀραί”. ἐς δὲ τοὺς ἐπεξιέναι παρακαλοῦντας ἐπιστρα-
φείς ἐπήνει μὲν ὡς εὐορκότερα καὶ εὐσεβέστερα αἵρου- 5
μένους, καὶ “αὐτὸς ἄν” ἔφη “συνετασσομένην ὑμῖν καὶ
τὰ αὐτὰ πρῶτος ἐβόων, εἰ μὴ ὑπατος ἦν, ᾧ τοῦ λεγο-
μένου συμφέρειν μᾶλλον ἢ τοῦ δικαίου μέλει· ὧδε γὰρ
ἡμῖν οἱ ἔνδον παραινουῖσιν. οὕτω δέ που καὶ Καίσαρ
αὐτός, οὓς εἶλε πολέμῳ τῶν πολιτῶν, διὰ τὸ συμ- 10
φέρον τῆς πόλεως περισώσας ὑπ’ αὐτῶν ἀπέθανεν”.

131 τοιαῦτα τοῦ Ἀντωνίου παρὰ μέρος τεχνάζοντος, οἱ
ἀμύνειν τοῖς γεγονόσιν ἀξιούντες Λέπιδον ἠξίουν ἀμύ-
νειν. Λεπίδου δέ τι μέλλοντος λέξειν, οἱ πόρρω συν-
εστῶτες κατελθεῖν αὐτὸν ἐς τὴν ἀγορὰν ἠξίουν, ἵνα 15
ὁμαλῶς ἅπαντες ἐπακούσειαν. καὶ ὁ μὲν εὐθύς ἦει,
νομίζων ἤδη τὸ πλῆθος τρέπεσθαι, καὶ ἐπὶ τὰ ἔμβολα
παρελθὼν ἔστενε καὶ ἔκλαιεν ἐν περιόπτῳ μέχρι πολ-
λοῦ, ἀνευεγκῶν δέ ποτε εἶπεν “ἐνταῦθα χθὲς μετὰ
Καίσαρος ἰστάμην, ἐνθα νῦν ἀναγκάζομαι ζητεῖν περὶ 20
Καίσαρος ἀνηρημένου τί βούλεσθε”. ἀναβοησάντων δὲ
πολλῶν “ἀμύνειν σε τῷ Καίσαρι”, ἀντανεβόησαν οἱ
μισθωτοὶ “τὴν εἰρήνην τῇ πόλει”. ὁ δὲ τούτοις μὲν
ἔφη “βουλόμεθα. ἀλλὰ ποίαν λέγετε εἰρήνην; ἢ ποίοις
ὄρκοις ἀσφαλῆς ἔσται; τοὺς μὲν γὰρ πατέρας πάντας 25
ὠμόσαμεν Καίσαρι, καὶ κατεπατήσαμεν, οἱ τῶν ὁμο-

1. εἰρ. <παρακαλοῦσιν> ἔφη? * τοῖς μὲν “εἰρήνης” ἔφη “πέρι
σκοποῦμεν” Nauckius || σκοπῶμεν iC || 3. ὅτι] ὅτε? * εἰ Nauckius ||
8. μέλ<ειν δ>εἶ? * || 9. ὑμῖν (sic) Did || 14. τι om. i || λέξειν*,
λέγειν Oi || 22. ἀντεβόησαν Nauckius || 24. ἦ] ἦ? * sed qualem
pacem dicitis et quibus firmatam sacramentis C

μοκότων ἄριστοι εἶναι λεγόμενοι". πρὸς δὲ τοὺς ἀμύ-
νειν ἀξιούοντας ἐπιστραφεῖς "ὁ μὲν Καῖσαρ ἡμῶν" ἔφη
"μεθέστηκεν, ἱερὸς τῷ ὄντι καὶ τίμιος ἀνὴρ, τὴν δὲ
πόλιν τοὺς ὑπολοίπους αἰδούμεθα βλάψαι. καὶ τάδε"
5 ἔφη "σκοποῦσιν ἡμῶν οἱ πρόβουλοι, καὶ δοκεῖ τοῖς
πλέοσιν". ἀνακραγόντων δὲ αὐτίς "ἐπέξιθι μόνος",
"βούλομαι" εἶπε, "καὶ εὖορκόν ἐστὶ μοι καὶ μόνῳ.
ἀλλ' οὐκ ἐμὲ καὶ ὑμᾶς βούλεσθαι δεῖ μόνους, οὐδὲ
μόνους ἀντιτεῖναι".

10 τοιαῦτα καὶ τοῦτον τεχνάζοντα οἱ μισθωτοὶ φιλό- 132
τιμον εἰδότες ἐπήνουν, καὶ ἤροῦντο ἐπὶ τὴν Καίσαρος
ἱερωσύνην. τοῦ δὲ ἤψατο μὲν ἢ ἡδονή, "μέμνησθε"
δὲ ἔφη "μοι τοῦδε καὶ ὕστερον, ἂν ἄξιός εἶναι δοκῶ".
μᾶλλον οὖν ἔτι παρησιᾶ διὰ τὴν ἱερωσύνην ὑπὲρ τῆς
15 εἰρήνης τῶν μισθωτῶν ἐνισταμένων, "ἀσεβὲς μὲν"
ἔφη "καὶ παράνομον, ἐργάσομαι δ' ὅμως ὃ βούλεσθε".
καὶ εἰπὼν ἐς τὸ βουλευτήριον ἀνέτρεχεν, ἐν ᾧ πάντα
τὸν χρόνον τόνδε ὁ Δολοβέλλας ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς ἐν-
ίστατο ἀσχημόνως. καὶ ὁ Ἀντώνιος ἀναμένων ἅμα
20 τὰ ἐν τῷ δήμῳ γιγνόμενα, σὺν γέλῳτι αὐτὸν ἐφρώρα·
καὶ γὰρ ἤστην διαφόρῳ. ὥς δὲ ἄλις ἔσχε τῆς ὄψεως,
καὶ οὐδ' ἐν τῷ δήμῳ τι ἐγεγένητο θερμότερον, τοὺς
μὲν οὖν ἄνδρας ἔγνω περισώζειν ὑπ' ἀνάγκης, ἐπι-

2. ὑμῶν vertit C || 4. καὶ τάδε] μετὰδε A. haec itaque pri-
mores e vobis perscrutantur si pluribus videtur C || 8. 9. οὐδὲ
μόνους om. A || 9. ἀντιτεῖναι*, ἀντιτιθέναι O i, contradicere C,
ἀντιτίθεσθαι con. Musgr || 11. ἤροῦντο] et ad sacerdotium Cae-
saris ineundum adhortantur C, quasi ἡρέθισον legerit || 12. ἢ
del.* || 14. aut μείζονι pro μᾶλλον expectabam aut μᾶλλον
οὖν ἔτι (καὶ μείζονι) παρησ. || 19. ἅμα] ἄρα?* || 21. ὥς δὲ
Schw, ὥστε libri || 23. οὖν debebat Schw. at Herodoteo more
(cf. Stein ad I, 132) positum est

κρύπτων τὴν ἀνάγκην καὶ ὡς ἐν βαρυτάτῃ χάριτι
 περισώζων, τὰ δὲ τῷ Καίσαρι πεπραγμένα κυροῦν
 συμβόλῳ καὶ τὰ βεβουλευμένα συντελεῖν. σιωπὴν τε
 133 κατακηρύξας αὐτίς ἔλεγεν "ἐγὼ περὶ μὲν τῶν ἁμαρ-
 τόντων πολιτῶν, ὧ ἄνδρες ὁμότιμοι, σκεπτομένοις 5
 ὑμῖν οὐδὲν ἐπεφθεγγόμην· περὶ δὲ Καίσαρος ἀντ'
 ἐκείνων ψῆφον αἰτοῦσιν ἐν ἐκ τῶν Καίσαρος ἔργων
 προύθηκα μέχρι νῦν, καὶ τοσοῦτους ἡμῖν τὸ ἐν ἀγῶ-
 νας ἤγειρεν, οὐκ ἀλόγως· εἰ γὰρ ἀποθησόμεθα τὰς
 ἀρχάς, ὁμολογήσομεν ἄνδρες τοσοῖδε καὶ τοιοῖδε ἀν- 10
 αξίως αὐτῶν τετυχημένοι. ὅσα δ' οὖν μηδὲ ὑπακούσεται
 ῥαδίως, ἐπισκέψασθε νῦν αὐτοί, καὶ συναριθμεῖτε κατὰ
 τε πόλεις καὶ κατὰ ἔθνη καὶ βασιλέας καὶ δυνάστας.
 πάντα γὰρ δὴ σχεδὸν εἶπειν, ὅσα ἐξ ἡοῦς ἐπὶ δύσιν
 ὁ Καίσαρ ἡμῖν ἐχειρώσατο δυνάμει καὶ κράτει, συν- 15
 εστήσατο νόμοις καὶ χάρισι καὶ φιλανθρωπίαις βεβαι-
 ωσάμενος· ὧν τίνας ὑποστήσεσθαι δοκεῖτε. ἀφαιρου-
 μένους ἂ ἔλαβον, εἰ μὴ πάντα ἐμπλήσαι πολέμων
 ἐθέλετε, οἳ τῇ πατρίδι ὡς ἀσθενεστάτῃ μάλιστα οὔσῃ
 τοὺς ἐναγεῖς περισώζειν ἀξιοῦτε; καὶ τὰ μὲν πορρωτέρω 20
 τοῖς τε δεινοῖς ἔτι καὶ τοῖς φόβοις ἀφεστηκότα ἐάσω·
 ἂ δὲ οὐκ ἀγχοῦ μόνον ἐστὶν ἡμῖν ἀλλὰ σύνοικα ἀνὰ
 τὴν Ἰταλίαν αὐτήν, τοὺς τὰ νικητήρια λαβόντας καὶ

1. ὡς ἐν βαρυτάτῃ <χρεία> χάριτι scripserim ex C, alii fort.
 ἐν βαθυτάτῃ χάριτι valent || 2. περισώζων Schw ex C: *necessi-*
tatem occulens quasi in re difficili ex gratia eos praeservaret,
 περισώζει AV, περισώζειν i || 4. μὲν om. V || 8. ἡμῖν AV, ὑμῖν iC,
 vulgo || 11. δ' om. i || ὑπακούσεται Schw, ἐπακούσεται (—ται,
 suprascr. ε V¹) AVi, ἐπηκούσατε vertit C || 12. αὐτοί Nauckius,
 αὐτὰ libri || 14. δύσει i, fort. ex δύσει deflexum || 15. in δυνά-
 μει κτέ. haesit Schw || 16. 17. βεβαιωσάμενος] ἐβεβαιώσατο? * ||
 20. 21. καὶ τὰ μὲν] haesit Schw || 22. ἡμῖν V¹ corr. ex ὑμῖν,
 ὑμῖν ceteri, vulgo

κατὰ πλῆθος ἅμα τοῖς ὄπλοις, ὡς ἐστρατεύοντο, ὑπὸ
 τῇ αὐτῇ συντάξει συνωκισμένους ὑπὸ Καίσαρος, ὧν
 ἔτι πολλαὶ μυριάδες εἰσὶν ἐν τῇ πόλει, τί νομίζετε
 πράξειν ἀφαιρουμένους ὧν εἰλήφασιν ἢ προσδοκῶσι
 5 λήψεσθαι πόλεων τε καὶ χωρίων; καὶ τοῦδε μὲν ὑμῖν
 καὶ ἡ παρελθοῦσα νύξ τὴν εἰκόνα ἔδειξε· δεομένοις
 γὰρ ὑμῖν ὑπὲρ τῶν ἀμαρτόντων ἀντιπαρέθεον ἐκείνοι
 μετ' ἀπειλῆς· τὸ δὲ σῶμα τοῦ Καίσαρος συρόμενον 134
 καὶ αἰκιζόμενον καὶ ἄταφον ριπτούμενον (καὶ γὰρ ταῦτα
 10 ἐκ τῶν νόμων τοῖς τυράννοις ἐπιτέτακται) περιόψεσθαι
 νομίζετε τοὺς ἐστρατευμένους αὐτῶ; καὶ τὰ Κελτῶν
 καὶ Βρεττανῶν νομιεῖν, ἃ εἰλήφασιν, ἔξειν βέβαια
 τοῦ δόντος ὑβριζομένου; τί δὲ τὸν δῆμον αὐτὸν ἐργά-
 σεσθαι; τί δὲ τοὺς Ἰταλιώτας; πόσον δὲ ὑμῖν ἔσεσθαι
 15 φθόνον παρὰ τε ἀνδρῶν καὶ θεῶν, ἐνυβρίζουσιν ἐς
 τὸν ὑμῖν τὴν ἡγεμονίαν μέχρι ὠκεανοῦ ἐπὶ τὴν ἄγνω-
 στον προαγαγόντα; καὶ οὐκ ἐν αἰτία καὶ καταγνώσει
 μᾶλλον ἔσεσθαι τὴν τοσῆνδε ἡμῶν ἀνωμαλίαν, εἰ τοὺς
 μὲν ὑπατον ἐν βουλευτηρίῳ καὶ ἱερὸν ἄνδρα ἐν ἱερῶ χω-
 20 ρίῳ, βουλῆς ἀγηγερμένης, ὑπ' ὄψεσι θεῶν κατακάνοντας
 τιμᾶν ἀξιόσομεν, ἀτιμοῦν δὲ τὸν καὶ τοῖς πολεμίοις δι'
 ἀρετὴν τίμιον; τούτων μὲν οὖν, ὡς οὔτε ὀσίων οὔτε
 ἐφ' ἡμῖν ὄντων, προλέγω πάμπαν ἀπέχεσθαι· γνώμην
 δὲ ἐσφέρω τὰ μὲν πεπραγμένα καὶ βεβουλευμένα τῶ
 25 Καίσαρι πάντα κυροῦν, τοὺς δὲ ἀμαρτόντας ἐπαινεῖν
 μὲν οὐδενὶ τρόπῳ (οὐ γὰρ ὄσιον οὐδὲ δίκαιον, οὐδὲ
 σύμφωνον ἔτι τῶ κυροῦν τὰ Καίσαρι πεπραγμένα),

1. ὡς ἐστρ. del.?* || 8. πολλαὶ μυριάδες] multa . . . millia C ||
 13. 14. ἐργάσεσθαι Steph, ἐργάσασθαι Oi || 16. prius τὴν om. A ||
 <καὶ> ἐπὶ?* ἐπὶ τὴν ἀγνωστον potius del. Nauckius || 18. ὑμῶν
 VC || 20. κατακτανόντας i || 25. 26. οὐδενὶ τρόπῳ μὲν ἐπαινεῖν V

περισώζειν δὲ ἐξ ἑλέου μόνον, εἰ ἐθέλοιτε, διὰ τοὺς οἰκείους αὐτῶν καὶ φίλους, εἰ δὴ καὶ τόδε αὐτὸ οἶδε λαμβάνειν ὑπὲρ ἐκείνων ὁμολογοῦεν ἐν χάριτος μέρει”.

135 τοιαῦτα εἰπόντος τοῦ Ἀντωνίου σὺν ἀνατάσει τε καὶ ὄρμῃ βαρυτέρα, γίνεται δόγμα, ἡσυχαζόντων ἤδη 5 καὶ ἀγαπώντων ἀπάντων, φόβου μὲν οὐκ εἶναι δίκας ἐπὶ τῷ Καίσαρι, κύρια δὲ εἶναι τὰ πεπραγμένα αὐτῷ πάντα καὶ ἐγνωσμένα, ἐπεὶ τῇ πόλει συμφέρει. ἐβιάσαντο γὰρ τόδε ἐς ἀσφάλειαν οἱ τῶν περισωζομένων οἰκεῖοι προστεθῆναι μάλιστα, ὡς οὐ δικαίως φυλασ- 10 σόμενα μᾶλλον ἢ διὰ χρεῖαν. καὶ ὁ Ἀντώνιος αὐτοῖς ἐς τοῦτο ἐνέδωκεν. ἐψηφισμένων δὲ τούτων, ὅσοι τῶν κληρούχων ἡγεμόνες ἦσαν, ἤξιουν ἴδιον περὶ σφῶν ἐπὶ τῷ κοινῷ δόγμα ἕτερον γενέσθαι, βεβαιοῦν αὐτῶν τὰς κληρουχίας. καὶ οὐκ ἐκώλυεν ὁ Ἀντώνιος, 15 ἐπιδεικνὺς τῇ βουλῇ τὸν φόβον. γίνεται μὲν δὴ καὶ τοῦτο, καὶ ἕτερον αὐτὸ περὶ τῶν ἐξιόντων ἐπὶ τὰς ἀποικίας ὁμοιον· Λεύκιον δὲ Πείσωνα, ὅτῳ τὰς διαθήκας ὁ Καῖσαρ παρετίθετο, τοῦτον ἤδη τὸν τρόπον τῆς βουλῆς διαλελυμένης τινὲς περιστάντες παρεκάλουν 20 μῆτε τὰς διαθήκας προφέρειν μῆτε θάπτειν τὸ σῶμα φανερώς, μὴ τι νεώτερον ἕτερον ἐκ τούτων γένοιτο. καὶ οὐ πειθόμενον ἠπέλλουν ἐσαγγελεῖν, ὅτι τὸν δῆμον οὐσίαν τηλικαύτην ἀφαιροῖτο γιγνομένην κοινήν, αὐθις

2. αὐτὸ] αὐτοὶ vertit C || 5. βαρυτέρα] βαρυτάτη? * || 13. ἦσαν] παρῆσαν? aderant C. 'qui armati aderant' Cic. ad Att. XIV, 14, 2 || 14. 15. βεβαιοῦν αὐτῶν Schw, et ita legit C ut vid., βεβαιούντων Oi || 16. ἐπιδεικνὺς] senatui trepidatione iniecta C || 17. 18. ἀποικίας Musgr, ἐποικίας Oi || 19. παρετίθετο] malim παρετέθειτο cum Bekk. παρέθετο Nauckius || 23. πειθόμενον a || ἐσαγγελεῖν*, ἐσαγγέλλειν Oi || 24. γιγνομένην] γενομένην? *

ἄρα ἐνσημαινόμενοι τὴν τυραννίδα. ἐκβοήσας οὖν ὁ 136
 Πείσων ὅτι μέγιστον, καὶ τοὺς ὑπάτους ἔτι παροῦσάν
 οἱ τὴν βουλήν ἀξιώσας συναγαγεῖν, εἶπεν "οἱ τύραν-
 νον λέγοντες ἕνα ἀνηρηκέναι τοσοῖδε ἡμῶν ἀνδ' ἐνός
 5 ἤδη τυραννοῦσιν· οἱ θάπτειν με κωλύουσι τὸν ἀρχι-
 ερέα, καὶ τὰς διαθήκας ἀπειλοῦσι προφέροντι, καὶ τὴν
 οὐσίαν δημεύουσιν αὐτίς ὡς τυράννου. καὶ τὰ μὲν
 ἐπὶ τούτοις αὐτῷ πεπραγμένα κεκύρωται· ἃ δὲ ἐφ'
 ἑαυτῷ κατέλιπεν, ἀκυροῦσιν, οὐ Βροῦτος ἔτι οὐδὲ
 10 Κάσσιος, ἀλλ' οἱ κάκείνους ἐς τόνδε τὸν ὄλεθρον
 ἐκριπίσαντες. τῆς μὲν οὖν ταφῆς ὑμεῖς ἐστὲ κύριαι,
 τῶν δὲ διαθηκῶν ἐγώ· καὶ οὔποτε ἃ ἐπιστεύθην προ-
 δώσω, πρὶν καμὲ τις ἐπανέλη". Θορύβου δὲ καὶ
 ἀγανακτήσεως γενομένης παρὰ πάντων, καὶ μάλιστα
 15 τῶν τι καὶ ἐλπίζόντων ἐκ τῶν διαθηκῶν αὐτοῖς ἔσε-
 σθαι, τὰς τε διαθήκας ἐς τὸ μέσον ἔδοξε προφέρειν,
 καὶ θάπτειν τὸν ἄνδρα δημοσίᾳ. καὶ ἐπὶ τοῖσδε ἡ βουλή
 διελύθη.

Βροῦτος δὲ καὶ Κάσσιος αἰσθόμενοι τῶν γεγονό- 137
 20 των ἐς τὸ πλῆθος περιέπεμπον, καὶ παρεκάλουν πρὸς
 αὐτοὺς ἀνελθεῖν ἐς τὸ Καπιτώλιον. συνδραμόντων
 δὲ ὀξέως πολλῶν ὁ Βροῦτος ἔλεγεν "ἐνταῦθα ὑμῖν ἐν-
 τυγχάνομεν, ὧ πολίται, οἱ χθὲς κατ' ἀγορὰν ἐντυχόν-
 τες, οὔτε ὡς ἐς ἱερὸν καταφυγόντες (οὐ γὰρ ἡμάρτομεν)
 25 οὔτε ὡς ἐπὶ κρημνόν, οἱ τὰ κατ' ἑαυτοὺς ἐπιτρέπομεν
 ὑμῖν· ἀλλὰ τὸ Κίβνα πάθος, ὀξύτερόν τε καὶ ἀλογώτε-

3. 4. οἱ τύρανοι V || 4. ἕνα deleverim || ἡμῶν] ἡμῖν fort.
 legit C qui: plures nobis pro uno effecti sunt tyranni || 7. δη-
 μεύουσιν] inter se partiri cupiunt C, i. e. διανέμονται || 13. πρὶν
 <ἄν> Nauckius || 15. τῶν τε i || αὐτοῖς*, αὐτοῖς libri || 21. αὐ-
 τοὺς*, αὐτοὺς libri

ρον αὐτῷ γενόμενον, οὕτως ἠνάγκασεν. ἡσθόμην δὲ
 τῶν ἐχθρῶν διαβαλλόντων ἡμᾶς ἐς ἐπιτορκίαν καὶ ἐς αἰ-
 τίαν ἀπορίας εἰρήνης ἀσφαλοῦς. ἃ δὴ περὶ τούτων ἔχο-
 μεν εἰπεῖν, ἐν ὑμῖν ἐροῦμεν, ὧ πολῖται, μεθ' ὧν καὶ
 τᾶλλα δημοκρατουμένων πράξομεν. ἐπειδὴ Γάιος Καῖ- 5
 σαρ ἐκ Γαλατίας ἐπὶ τὴν πατρίδα ἤλασε σὺν ὄπλοις
 πολεμίοις, καὶ Πομπήιος μὲν ὁ δημοκρατικώτατος ὑμῶν
 ἔπαθεν οἷα ἔπαθεν, ἐπὶ δ' αὐτῷ πλῆθος ἄλλο πολιτῶν
 ἀγαθῶν ἐς τε Λιβύην καὶ Ἰβηρίαν ἐλαννόμενοι δι-
 ωλώλεσαν, εἰκότως αὐτῷ δεδιότι καὶ βέβαιον ἔχοντι 10
 τὴν τυραννίδα ἀμνηστίαν αἰτοῦντι ἔδομεν, καὶ ὠμό-
 σαμεν ὑπὲρ αὐτῆς. εἰ δὲ ἡμῖν ὀμνύναι προσέταττεν οὐ
 τὰ παρελθόντα μόνον οἴσειν ἐγκρατῶς, ἀλλὰ δουλεύ-
 σειν ἐς τὸ μέλλον ἐκόντας, τί ἂν ἔπραξαν οἱ νῦν ἐπι-
 βουλεύοντες ἡμῖν; ἐγὼ μὲν γὰρ ὄντας γε Ῥωμαίους 15
 οἶμαι πολλάκις ἀποθανεῖν <ἂν> ἐλέσθαι μᾶλλον ἢ δου-
 λείειν ἐκόντας ἐπὶ ὄρκῳ. εἰ μὲν δὴ μηδὲν ἔτι ἐς δου-
 λείαν εἰργάζετο ὁ Καῖσαρ, ἐπιωρκήσαμεν· εἰ δὲ οὔτε
 τὰς ἀρχὰς τὰς ἐν ἄστει οὔτε τὰς τῶν ἔθνῶν ἡγεμο-
 νίας οὔτε στρατείας ἢ ἰερωσύνας ἢ κληρουχίας ἢ τιμὰς 20
 ἄλλας ὑμῖν ἀπέδωκεν, οὐδὲ προεβούλευεν ἢ βουλή περὶ
 οὐδενός, οὐδ' ὁ δῆμος ἐπεκύρου, ἀλλὰ πάνθ' ὁ Καῖ-
 σαρ ἦν ἄπασιν ἐξ ἐπιτάγματος, καὶ οὐδὲ κόρος αὐτῷ
 τοῦ κακοῦ τις ἐγίνετο οἷος ἐγένετο Σύλλα, ἀλλ' ὁ

2. ἐς ante ἐπιτορκ. om. A || 5. δημοκρατουμένων] <τὰ τῶν>
 δημ. conī. Steph. cum quibus et alia quae ad popularem statum
 pertinebant consulimus C || 7. ὑμῶν, ἢ suprascr. a m. 1, V,
 bene || 10. δεδιότι] δεδιότες vertit C, δεδίττοντι conī. Steph ||
 καὶ βέβαιον] καβέβαιον conī. Bekk, probabiliter, καὶ <οὐ> βέβ.
 Musgr. ceterum βεβαίαν V || 16. <ἂν>* || 20. στρατείας] στρατη-
 γίας? neque provinciarum praefecturas et exercituum C || 21. περὶ
 AV, ἐπὶ i, vulgo || 23. <ἐν> ἄπασιν conī. Schw || 24. οἷον A

μὲν τοὺς ἐχθροὺς καθελὼν ἀπέδωκεν ὑμῖν τὴν πολι-
 τείαν, ὃ δ' ἐπὶ ἄλλην στρατείαν χρόνιον ἀπιὼν ἐς
 πενταετὲς ὑμῶν τὰ ἀρχαιρέσια προελάμβανε, ποῖα ταῦτα
 ἦν ἐλευθερία, ἧς οὐδ' ἐλπὶς ὑπεφαίνετο ἔτι; τί δὲ οἱ
 5 τοῦ δήμου προστάται Καισήτιος καὶ Μάρυλλος; οὐχ
 ἱερὰν καὶ ἄσυλον ἄρχοντες ἀρχὴν ἐξηλαύνοντο σὺν
 ὕβρει; καὶ ὁ μὲν νόμος ὁ τῶν προγόνων καὶ ὁ ὄρκος
 οὐδ' ἐπάγεσθαι δίκην ἔτι οὔσι δημάρχοις ἐπιτρέπου-
 σιν· ὁ δὲ Καῖσαρ αὐτοὺς ἐξήλασεν, οὐδὲ δίκην ἐπ-
 10 αγαγών. πότεροι οὖν ἐς τοὺς ἀσύλους ἠμάρτανον; ἢ
 Καῖσαρ μὲν ἱερὸς καὶ ἄσυλος, ὅτῳ ταῦτα οὐχ ἐκόντες
 ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης, οὐδὲ πρὶν ἐπελθεῖν αὐτὸν ἐς τὴν
 πατρίδα σὺν ὄπλοις καὶ τοσοῦσδε καὶ τοιούσδε ἀγαθοὺς
 πολίτας κατακανεῖν, ἐθέμεθα· τὴν δὲ τῶν δημάρχων
 15 ἀρχὴν οὐχ ἱερὰν καὶ ἄσυλον οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν
 δημοκρατίᾳ χωρὶς ἀνάγκης ὤμοσάν τε καὶ ἐπηράσαντο
 ἐς αἰὲ ἐσεσθαι; ποῦ δὲ οἱ φόροι τῆς ἡγεμονίας καὶ
 λογισμοὶ συνεφέροντο; τίς δ' ἡμῶν ἀκόντων ἦνοιγε
 τὰ ταμειᾶ; τίς τῶν ἀψαύστων καὶ ἐπαράτων ἐκίνει
 20 χρημάτων, καὶ ἐτέρῳ δημάρχῳ κωλύοντι θάνατον
 ἠπειλεί;

ἀλλὰ τίς, φασίν, ἔτι ὄρκος ἐς ἀσφάλειαν εἰρήνης 19
 ἂν γένοιτο; εἰ μὲν οὐ τυραννήσει τις, οὐδὲ ὄρκων δεῖ·
 οὐδὲ γὰρ τοῖς πατέρεσιν ἡμῶν ἐθέησεν οὐδέποτε· εἰ δ'
 25 ἐπιθυμήσει τις ἄλλος τυραννίδος, οὐδὲν πιστόν ἐστι
 Ῥωμαίοις πρὸς τύραννον, οὐδ' εὖορκον. καὶ τάδε προ-

5. *Caesetius C*, σίτιος (σίτιος V) Οἱ || μάρυλος V || 9. 10. οὐδὲ
 δίκην ἐπαγαγών] fort. mutilus locus: οὔτε δ. ἐ. <οὔτε τῆς ἀρχῆς
 τὸ ὑπόλοιπον ἀναμείνας> vel sim.* cf. cap. 108 extr. || 11. μὲν
 <ἦν>? || 15. καὶ ἄσυλον <ἐροῦμεν ἦν> οἱ conii. Steph || 17. 18. καὶ
 <οἱ> λογισμοὶ?* || 19. 20. καὶ ἀθίκτων χρημάτων προσήφατο ad

λέγομεν ἔτι ὄντες ὑπὸ τῷ κινδύνῳ, καὶ προερούμεν ὑπὲρ τῆς πατρίδος αἰεὶ· καὶ γὰρ ὄντες ἐν ἀσφαλεῖ τιμῇ παρὰ Καίσαρι, τὴν πατρίδα τῆς ἡμετέρας τιμῆς προ-
ετιμήσαμεν.

διαβάλλουσι δ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ ταῖς κληρουχίαις, ἐρε- 5
θίζοντες ὑμᾶς. εἰ δὴ τινες τῶν ὄντισμένων ἢ οἰκισθη-
σομένων πάρεστε, χαρίσασθε μοι καὶ ἐπισημήνασθε
140 ἑαυτούς". ἐπισημηναμένων δὲ πολλῶν "εὖ γε" εἶπεν
"ὦ ἄνδρες, τοῖς ἄλλοις ἐποιήσατε συνελθόντες. χρὴ
δὲ ὑμᾶς τὰ εἰκότα τιμωμένους τε καὶ περιποιουμένους 10
ἐκ τῆς πατρίδος, τὰ ἴσα τὴν ἐκπέμπουσαν ἀντιγεραί-
ρειν. ὑμᾶς δὲ ὁ δῆμος ἔδωκεν ἐπὶ Κελτοὺς καὶ Βρετ-
τανοὺς τῷ Καίσαρι, καὶ ἀριστεύοντας ἔδει τιμῶν καὶ
ἀριστείων τυχεῖν. ὁ δὲ ὑμᾶς τοῖς ὄρκοις προλαβὼν
ἐπήγαγε μὲν ἐπὶ τὴν πόλιν μάλ' ἀβουλοῦντας, ἐπήγαγε 15
δὲ τοῖς ἀρίστοις τῶν πολιτῶν ἐς Λιβύην ὀκνοῦντας
ὁμοίως. εἰ μὲν δὴ μόνα ταῦτα ὑμῖν ἐπέπρακτο, ἠδεῖσθε
ἂν ἴσως ἐπὶ τοιούτοις αἰτεῖν ἀριστεῖα· ἐπεὶ δὲ οὐδεὶς
φθόνος ἢ χρόνος ἢ ἀνθρωπίνη λήθη τὰ ἐπὶ Κελτοῖς
καὶ Βρεττανοῖς ὑμῶν ἔργα σβέσει, ὑπὲρ τούτων ὑμῖν 20
ἔστι τὰ ἀριστεῖα. ἂ καὶ τοῖς πάλαι στρατευομένοις
ὁ δῆμος ἐδίδου, οἰκείων μὲν ἀνδρῶν ἢ ἀναμαρτήτων
οὐ ποτε γῆν ἀφαιρούμενος, οὐδ' ἑτέροις ἐπινέμων τὰ
ἀλλότρια, οὐδ' ἠγούμενος δεῖν ἀμείβεσθαι δι' ἀδικη-
μάτων. τῶν δὲ πολεμίων ὅτε κρατήσαιεν, οὐδὲ τού- 25
των ἅπασαν τὴν γῆν ἀφηροῦντο, ἀλλ' ἐμερίζοντο, καὶ
ἐς τὸ μέρος ὄντιζον τοὺς ἐστρατευμένους, φύλακας

6. 7. ἢ εἰσοικισθησομένων V, unde possis ἢ ἔτι οἰκ. || 12. δὲ
om. b || 18. ἐπεὶ — 21. ἀριστεῖα om. O, hab. iC || 21. τοῖς πάλαι
στρατευομένοις] πάλαι τοῖς ἐστρατευμένοις?*

εἶναι τῶν πεπολεμηκότων. καὶ οὐκ ἀρκούσης ἐνίοτε
 τῆς δορικτήτου γῆς καὶ τὴν δημοσίαν ἐπένεμον, ἢ
 ἐωνοῦντο ἐτέραν. οὕτω μὲν ὑμᾶς ὁ δῆμος συνώκιζεν
 ἀλύπως ἅπασι. Σύλλας δὲ καὶ Καῖσαρ οἱ σὺν ὄπλοις
 5 ἐς τὴν πατρίδα ὡς πολεμίαν ἐμβαλόντες, ἐπ' αὐτῇ τῇ
 πατρίδι φρουρῶν καὶ δορυφόρων δεόμενοι, οὔτε διέλυ-
 σαν ὑμᾶς ἐς τὰς πατρίδας, οὔτε γῆν ὑμῖν ἐωνοῦντο
 ἢ τὴν τῶν δεδημευμένων ἀνδρῶν ἐπένεμον, οὔτε τὰς
 τιμὰς τοῖς ἀφαιρουμένοις ἐς παρηγορίαν ἐδίδοσαν,
 10 πολλὰ μὲν ἐκ τῶν ταμείων ἔχοντες πολλὰ δὲ ἐκ τῶν
 δεδημευμένων, ἀλλὰ τὴν Ἰταλίαν οὐδὲν ἀμαρτοῦσαν
 οὐδὲ ἀδικοῦσαν, πολέμου νόμον καὶ ληστηρίου νόμον,
 τὴν τε γῆν ἀφηροῦντο καὶ οἰκίας καὶ τάφους καὶ
 ἱερά, ὧν οὐδὲ τοὺς ἀλλοφύλους πολεμίους ἀφηρούμεθα,
 15 ἀλλὰ δεκάτην αὐτοῖς μόνην καρπῶν ἐπετάσσομεν. οἱ δὲ
 δὲ ὑμῖν τὰ τῶν ὑμετέρων ὁμοειδῶν διένεμον, τῶν
 ἐπὶ Κελτοὺς ὑμᾶς αὐτῷ Καίσαρι στρατευσάντων καὶ
 προπεμψάντων καὶ εὐξαμένων πολλὰ κατὰ τῶν ὑμε-
 τέρων νικητηρίων. καὶ συνώκιζον ὑμᾶς ἐς ταῦτα
 20 ἀθρόους ὑπὸ σημείοις καὶ συντάξει στρατιωτικῇ, μήτε
 εἰρηνεύειν δυναμένους μήτε ἀδεεῖς εἶναι τῶν ἐξελα-
 θέντων· ὁ γὰρ ἀλώμενος καὶ τῶν ὄντων ἀφηρημένος
 ἔμελλεν ὑμῖν περὶ πολλῶν ἐφεδρεύσειν καιροφυλακῶν.
 τοῦτο δ' ἦν ὅπερ οἱ τύραννοι μάλιστα ἐβούλοντο, οὐ
 25 γῆν ὑμᾶς λαβεῖν, ἣν δὴ καὶ ἐτέρωθεν εἶχον παρασχεῖν,

2. τῆς δορ. γῆς καὶ τὴν δημοσ.] τῆς δορ. καὶ γῆν δημοσ.* ἢ
 pro καὶ τὴν Nauckius || 5. ὡς <ἐς> πολισμ.* || 8. ἢ τὴν — ἀνδρῶν
 temptare nolī || 10. ἐκ τοῦ ταμείου vertit C || 12. πολέμου νόμον
 καὶ ληστηρίου νόμον] πολεμίων, μᾶλλον δὲ ληστ. νόμον.* || 18. iure
 offendit Nauckius. an καὶ εὐξαμένων θεοῖς κατὰ [τῶν?] νικη-
 τηρίων.* cf. Schaefer ad Demosth. ep. 1, 16 || 23. περὶ πολλῶν]
 περιπολῶν coni. Musgr, speciose || ἐφεδρεύσειν*, ἐφεδρεύειν O i

ἀλλ' ὅπως ἐχθροὺς ἐφεδρεύοντας ἔχοντες ἀεὶ βέβαιοι
 φύλακες ἦτε τῆς ἀρχῆς τῆς ταῦτα ὑμῖν συναδικούσης·
 εὐνοια γὰρ ἐς τυράννους γίγνεται δορυφόρων ἐκ τοῦ
 συναδικεῖν καὶ συνδεδιέναι. καὶ τοῦτο, ὧ θεοί, συν-
 οικισμόν ἐκάλοιν, ὧ θρηῆνος ὁμοφύλων ἀνδρῶν ἐπῆν ⁵
 καὶ ἀνάστασις οὐδὲν ἀδικούντων. ἀλλ' ἐκεῖνοι μὲν
 ὑμᾶς ἐξεπίτηδες ἐχθροὺς ἐποίουν τοῖς ὁμοεθνεῖσιν ὑπὲρ
 τοῦ σφετέρου συμφέροντος· ἡμεῖς δέ, οὓς οἱ νῦν τῆς
 πατρίδος προστάται φασὶν ἐλέω περισώζειν, τήν τε
 γῆν ἱμῖν τήνδε αὐτήν ἐσαεὶ βεβαιοῦμεν καὶ βεβαιώσο- ¹⁰
 μεν, καὶ μάρτυρα τὸν θεὸν τῶνδε ποιούμεθα. καὶ
 ἔχετε καὶ ἔξετε ἃ εἰλήφατε· καὶ οὐ μὴ τις ὑμᾶς ἀφ-
 ἔληται ταῦτα, οὐ Βρούτος, οὐ Κάσσιος, οὐχ οἶδε πάντες,
 οἱ τῆς ὑμετέρας ἐλευθερίας προεκινδυνεύσαμεν. ὃ δ'
 ἐν τῷ ἔργῳ μόνον ἐστὶν ἐπίμεμπτον, ἰασόμεθα ἡμεῖς, ¹⁵
 διαλλακτῆριον ὑμῖν ἅμα ἐς τοὺς ὁμοεθνεῖς ἐσόμενον,
 καὶ ἡδιστον ἤδη πνυθόμενοις. [οἷς] τήν τιμὴν τῆσδε τῆς
 γῆς τοῖς ἀφηρημένοις ἡμεῖς ἐκ τῶν δημοσίων χρημάτων
 εὐθύς ἐκ πρώτης ἀφορμῆς ἀποδώσομεν, ἵνα μὴ βέβαιον
 ἔχητε μόνον ὑμεῖς τὴν κληρουχίαν, ἀλλὰ καὶ ἄφθονον". ²⁰

¹⁴² τοιαῦτα τοῦ Βρούτου λέγοντος ἀκροώμενοί τε ἔτι
 πάντες καὶ διαλυόμενοι κατὰ σφᾶς ἐπήνουν ὡς δικαιο-
 τατα, καὶ τοὺς ἄνδρας ὡς ἀκαταπλήκτους δὴ καὶ μά-
 λιστα φιλοδήμους ἐν θαύματι ἐποιοῦντο, καὶ ἐς εὐνοίαν
 πρὸς αὐτοὺς μετετίθεντο, καὶ ἐς τὴν ἐπιούσαν αὐτοῖς ²⁵
 συμπράξειν ἔμελλον. ἅμα δὲ ἡμέρα οἱ μὲν ὕπατοι τὸ

2. ταῦτα] ταῦτά coni. Schw || 11. τῶνδε* cum C: *testem*
horum. τόνδε AVi || 17. πειθόμενοις vertit C || οἷς del. Musgr,
 simul ἡμεῖς vs. 18. *inducens* || 18. τοῖς ἀφ.] τῆς ἀφηρημένης
 vertit C. fort. haec duo verba potius delenda et οἷς retinendum.
 τῆσδε quoque del. Nauckius

πλῆθος ἐς ἐκκλησίαν συνεκάλουν, καὶ ἀνεγιννώσκετο
 αὐτοῖς τὰ δόξαντα, καὶ Κικέρων πολὺ τῆς ἀμνηστίας
 ἐγκώμιον ἐπέλεγεν· οἱ δὲ ἠδόμενοι κατεκάλουν ἐκ τοῦ
 ἱεροῦ τοὺς ἀμφὶ τὸν Κάσσιον. καὶ οἶδε ἀναπέμπειν
 5 αὐτοῖς ἐν τοσῶδε ὄμηρα ἐκέλευον, καὶ ἀνεπέμποντο
 οἱ παῖδες Ἀντωνίου τε καὶ Λεπίδου. ὀφθέντων δὲ
 τῶν ἀμφὶ τὸν Βροῦτον κρότος ἦν καὶ βοή, καὶ τῶν
 ὑπάτων εἰπεῖν τι βουλομένων οὐκ ἀνασχόμενοι δεξιό-
 σασθαι αὐτοὺς καὶ συναλλαγῆναι πρότερον ἐκέλευον.
 10 καὶ γίννεται μὲν οὕτω, καὶ διεσεῖστο μάλιστα τοῖς ὑπά-
 τοις ἢ γνώμη ὑπὸ θεοῦς ἢ φθόνου, ὡς τῶν ἀνδρῶν
 καὶ τὰ ἄλλα αὐτοὺς ὑπεροισόντων ἐν τῇ πολιτείᾳ·
 διαδῆκται δὲ τοῦ Καίσαρος ὤφθησαν φερόμεναι, καὶ 143
 εὐθύς αὐτὰς τὸ πλῆθος ἐκέλευον ἀναγιννώσκειν. θετὸς
 15 μὲν δὴ τῷ Καίσαρι παῖς ἐγίννετο ἐν αὐταῖς ὁ τῆς
 ἀδελφῆς θυγατριδοῦς Ὀκτάκιος, τῷ δήμῳ δὲ ἦσαν
 ἐνδιαίτημα οἱ κῆποι δεδομένοι, καὶ κατ' ἄνδρα Ῥω-
 μαίων τῶν ὄντων ἔτι ἐν ἄστει πέντε καὶ ἑβδομήκοντα
 Ἀττικάι δραχμαί. καὶ ὑπεσαλεύετο αὐτίς ἐς ὄργην ὁ
 20 δῆμος, τυράννου μὲν κατηγορίας προπεπυσμένοι, δια-
 θήκας δὲ φιλοπόλιδος ἀνδρὸς ὀρώντες. οἰκτιστον δὲ
 ἐφάνη μάλιστα αὐτοῖς ὅτι τῶν ἀνδροφόνων Δέκμος
 ὁ Βροῦτος ἐν τοῖς δευτέροις κληρονόμοις ἐγγράπτο
 παῖς· ἔθος γάρ τι Ῥωμαίοις παραγράφειν τοῖς κληρο-

2. αὐτοῖς τὰ δόξαντα] *quae illis uideantur* C, i. e. τὰ αὐτοῖς
 δόξαντα || 3. 4. κατεκάλουν τοὺς ἀμφὶ τ. κ. ἐκ τ. ἱ. V || 5. αὐτοῖς*,
 αὐτοῖς libri || 12. αὐτοὺς] *malim αὐτοὺς* || 17. οἱ κῆποι ἐνδ. δε-
 δομ. i || *horti transtiberini* C, fort. ex Suet. Caes. 83 || 17. 18. Ῥω-
 μαίων iC, Ῥωμαίων AV || 18. ἔτι *mibi dubium* || *quinque et octua-*
ginta C, male || 20. προπεπυσμένοι Vi, προπεπωμένοι (unde προ-
 πεπομ. Bekk) A, *tyranni calumnia seductus* C || 22. ὅτι <εἰς> τῶν
 Nauckius || 24. παῖς non vertit C || γάρ τοι a b

νόμοις ἐτέρους, εἰ μὴ κληρονομοῖεν οἱ πρότεροι. ἐφ' ᾧ δὴ καὶ μᾶλλον συνσταράσσοντο, καὶ δεινὸν καὶ ἀθέμιστον ἠγοῦντο καὶ Δέκμον ἐπιβουλεύσαι Καίσαρι, παῖδα αὐτῷ γεγραμμένον εἶναι. ἐπεὶ δὲ καὶ Πείσωνος τὸ σῶμα φέροντος ἐς τὴν ἀγορὰν πληθὺς τε ἄπειρον ἔς φρουρὰν συνέδραμον σὺν ὄπλοις, καὶ μετὰ βοῆς καὶ πομπῆς δαψιλοῦς ἐπὶ τὰ ἔμβολα προυτέθη, οἰμωγή τε καὶ θρῆνος ἦν αὐθις ἐπὶ πλεῖστον, καὶ τὰ ὄπλα ἐπατάγονν οἱ ὠκλισμένοι, καὶ κατὰ μικρὸν ἐν μετανοίᾳ τῆς ἀμνηστίας ἐγίγνοντο. καὶ ὁ Ἀντώνιος ὧδε 10 ἔχοντας ἰδὼν οὐ μεθῆκεν, ἀλλ' ἠρημένος εἰπεῖν τὸν ἐπιτάφιον οἷα ὑπάτος ὑπάτου καὶ φίλος φίλου καὶ συγγενῆς συγγενοῦς (ἦν γὰρ δὴ Καίσαρι κατὰ μητέρα συγγενῆς) ἐτέχναξεν αὐθις, καὶ ἔλεγεν ὧδε.

144 "οὐκ ἄξιον, ᾧ πολῖται, τοσοῦδε ἀνδρὸς ἐπιτάφιον 15 ἔπαινον παρ' ἐμοῦ μᾶλλον, ἐνὸς ὄντος, ἢ παρὰ τῆς πατρίδος ὅλης [αὐτῷ] γενέσθαι. ὅσα δὴ τῆς ἀρετῆς αὐτὸν ἡμεῖς ἀγάμενοι πάντες ὁμαλῶς, ἢ τε βουλή καὶ μετ' αὐτῆς ὁ δῆμος, ἔτι περιόντι ἐψηφίσασθε, ὑμετέραν καὶ οὐκ Ἀντωνίου τάδε φωνὴν εἶναι τιθέμενος 20 ἀναγνώσομαι." καὶ ἀνεγίννωσκε τῷ μὲν προσώπῳ σοβαρῷ καὶ σκυθρωπῷ, τῇ φωνῇ δ' ἐνσημαινόμενος ἕκαστα, καὶ ἐφιστάμενος οἷς μάλιστα αὐτὸν ἐν τῷ ψηφίσματι ἐξεθείαζον, ἱερὸν καὶ ἄσυλον ἢ πατέρα πατρίδος ἢ εὐεργέτην ἢ προστατήν οἷον οὐχ ἕτερον 25 ὀνομάζοντες. ἐφ' ἑκάστῳ δὲ τούτων ὁ Ἀντώνιος τὴν

4. δὲ om. i || 7. ἐπὶ τὰ ἔμβολα] cf. ad p. 671, 11 || 13. μητέρα Schw, μέση Oi. sanguine coniunctus C || 17. αὐτῷ del. Nauckius et ego || γενέσθαι (sic) A || 18. ἡμεῖς] ὑμεῖς editiones veteres, bene, nisi ἐψηφίσασθε in ἐψηφισάμεθα mutari praestat

ὄψιν καὶ τὴν χεῖρα εἰς τὸ σῶμα τοῦ Καίσαρος ἐπι-
 στρέφων, ἐν παραβολῇ τοῦ λόγου τὸ ἔργον ἐπεδείκνυ.
 ἐπεφθέγγετο δὲ πού τι καὶ βραχὺ ἐκάστῳ, μεμιγμένον
 οἴκτῳ καὶ ἀγανακτήσει, ἐνθα μὲν τὸ ψήφισμα εἶποι
 5 πατέρα πατρίδος, ἐπιλέγων "τοῦτο ἐπικειίας ἐστὶ μαρ-
 τυρία." ἐνθα δ' ἦν ἱερὸς καὶ ἄσυλος, καὶ ἀπαθῆς
 καὶ ὅστις αὐτῷ καὶ ἕτερος προσφύγοι, "οὐχ ἕτερος"
 ἔφη "τῷδε προσφεύγων, ἀλλ' αὐτὸς ὑμῖν ὁ ἄσυλος
 καὶ ἱερὸς ἀνήρηται, οὐ βιασάμενος οἷα τύραννος λαβεῖν
 10 τὰσδε τὰς τιμάς, ἃς οὐδὲ ἤτησεν. ἀνελευθερώτατοι
 δὲ ἄρα ἡμεῖς, οἱ τοιάδε τοῖς ἀναξίοις οὐδὲ αἰτοῦσι
 δίδομεν. ἀλλ' ὑμεῖς ἡμῶν ὑπεραπολογεῖσθε ὡς οὐκ
 ἀνελευθέρων, ὧ πιστοὶ πολῖται, τοιαύτη καὶ νῦν πρὸς
 τεθνεῶτα χρώμενοι τιμῇ". καὶ αὐτίς ἀνεγίνωσκε 14b
 15 τοὺς ὄρκους, ἧ μὴν φυλάξειν Καίσαρα καὶ τὸ Καί-
 σαρος σῶμα παντὶ σθένει πάντας, ἧ εἰ τις ἐπιβουλεύ-
 σειεν, ἐξώλεις εἶναι τοὺς οὐκ ἀμύναντας αὐτῷ. ἐφ'
 ὅτῳ δὴ μάλιστα τὴν φωνὴν ἐπιτείνας, καὶ τὴν χεῖρα
 εἰς τὸ Καπιτώλιον ἀνασχών, "ἐγὼ μὲν" εἶπεν, "ὧ Ζεῦ
 20 πάτριε καὶ θεοί, ἔτοιμος ἀμύνειν ὡς ὄμοσα καὶ ἡρα-
 σάμην· ἐπεὶ δὲ τοῖς ὁμοτίμοις δοκεῖ συνοίσειν τὰ ἐγνω-
 σμένα, συνενεγκεῖν εὐχομαι". θορύβου δ' ἐκ τῆς
 βουλῆς ἐπὶ τῷδε μάλιστα, προφανῶς εἰς αὐτὴν εἰρη-
 μένῳ, γενομένου, ἐπικαταψήχων αὐτὴν ὁ Ἀντώνιος καὶ
 25 παλινφθῶν ἔφη "ἔοικεν, ὧ πολῖται, τὰ γεγενημένα
 ἀνδρῶν μὲν οὐδενός, ἀλλὰ του δαιμόνων ἔργα εἶναι.

6. ἐνθα δ' ἡ ἱερὸς A || 7. καὶ ante ἕτερος molestum || 15.
 16. τὸ τοῦ καίσαρος a || 17. εἶναι add. A² sup. vs., in B deletum
 est || ἀμύναντας Ai, ἀμυνοῦντας V. utrumque bonum || 24. ἐπι-
 καταψήχων AVd, ἐπικαταψύχων ab, paulisper se refrigerans C ||
 26. ἔργα] ἔργον? *

καὶ χρὴ τὸ παρὸν σκοπεῖν μᾶλλον ἢ τὸ γεγενημένον, ὡς ἐν ἀκμῇ μεγάλων ἐστὶ κινδύνων ἡμῖν τὰ μέλλοντα ἢ τὰ ὄντα, μὴ ἐς τὰς προτέρας στάσεις ὑπαχθῶμεν, καὶ ἐκτριφθῆ πᾶν ὃ τι λοιπὸν ἐστὶν εὐγενὲς τῇ πόλει. προπέμπωμεν οὖν τὸν ἱερὸν τόνδε ἐπὶ τοὺς εὐδαί- 5
μονας, τὸν νενομισμένον ὕμνον αὐτῷ καὶ θρηνον ἐπάδοντες”.

146 τοιάδε εἰπὼν τὴν ἐσθῆτα οἷά τις ἐνθους ἀνεσύρατο, καὶ περιζωσάμενος ἐς τὸ τῶν χειρῶν εὐκόλον τὸ λέχος ὡς ἐπὶ σκηνῆς περιέστη, κατακύπτων τε ἐς αὐτὸ καὶ 10
ἀνίσχων πρῶτα μὲν ὡς θεὸν οὐράνιον ὕμνει, καὶ ἐς πίστιν θεοῦ γενέσεως τὰς χεῖρας ἀνέτεινεν, ἐπιλέγων ὁμοῦ σὺν δρόμῳ φωνῆς πολέμους αὐτοῦ καὶ μάχας καὶ νίκας, καὶ ἔθνη ὅσα προσποιήσεται τῇ πατρίδι, καὶ λάφυρα ὅσα πέμψειεν, ἐν θαύματι αὐτῶν ἕκαστα ποι- 15
ούμενος, καὶ συνεχῶς ἐπιβοῶν “μόνος ὅθι ἀήττητος ἐκ πάντων τῶν ἐς χεῖρας αὐτῷ συνελθόντων. σὺ δ’” ἔφη “καὶ μόνος ἐκ τριακοσίων ἐτῶν ὑβρισμένη τῇ πατρίδι ἐπήμυνας, ἄγρια ἔθνη τὰ μόνα ἐς Ῥώμην ἐμβαλόντα καὶ μόνα ἐμπρήσαντα αὐτὴν ἐς γόνυ βαλῶν”. 20
πολλά τε ἄλλα ἐπιθειάσας, τὴν φωνὴν ἐς τὸ θρηνηῶδες ἐκ τοῦ λαμπροτέρου μετεποίει, καὶ ὡς φίλον ἄδικα παθόντα ᾠδύρετο καὶ ἔκλαιε, καὶ ἤρᾳτο τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἐθέλειν ἀντιδοῦναι τῆς Καίσαρος. εὐφορώτατα δὲ ἐς τὸ πάθος ἐκφερόμενος, τὸ σῶμα τοῦ Καίσαρος 25

2. μεγάλων] μειζόνων con. Schw. cum maius periculum nobis allatura videantur quae futura quam quae sunt praesentia C || ἐστὶν ἡμῖν κινδύνων V || 3. ἢ <καὶ> τὰ ὄντα con. Musgr. an κινδύνων ἡμῖν τῶν μὲν μελλόντων τῶν δὲ ἤδη ὄντων, vel simplicius κινδ. ἡμ. μελλόντων τε καὶ ἤδη ὄντων? * || 10. <καὶ> κατακύπτων τε? * || 15. 16. ποιούμενος ἕκαστα αὐτῶν 1

ἐγύμνου καὶ τὴν ἐσθῆτα ἐπὶ κομποῦ φερομένην ἀνέσει,
 λελακισμένην ὑπὸ τῶν πληγῶν καὶ κεφυρμένην αἵματι
 ἀντοκράτορος. ἐφ' οἷς ὁ δῆμος οἶα χορὸς αὐτῷ πενθι-
 μώτατα συνωδύρευτο, καὶ ἐκ τοῦ πένθους αὐθις ὀργῆς
 5 ἐνεπίμπλατο. ὡς δ' ἐπὶ τοῖς λόγοις ἕτεροι θρήνοι
 μετ' ᾠδῆς κατὰ πάτριον ἔθος ὑπὸ χορῶν ἐς αὐτὸν
 ἤδοντο, καὶ τὰ ἔργα αὐθις αὐτοῦ καὶ τὸ πάθος κατ-
 ἔλεγον, καὶ πού τῶν θρήνων αὐτὸς ὁ Καῖσαρ ἐδόκει
 λέγειν ὅσους εὖ ποιήσεις τῶν ἐχθρῶν ἐξ ὀνόματος,
 10 καὶ περὶ τῶν σφαγῶν αὐτῶν ἐπέλεγεν ὥσπερ ἐν
 θαύματι "ἐμὲ δὲ καὶ τούσδε περισῶσαι τοὺς κτενού-
 τὰς με", οὐκ ἔφερεν ἔτι ὁ δῆμος, ἐν παραλόγῳ ποιού-
 μενος τὸ πάντας αὐτοῦ τοὺς σφαγῆας, χωρὶς μόνου
 Δέκμου, αἰχμαλώτους ἐκ τῆς Πομπηίου στάσεως γενο-
 15 μένους, ἀντὶ κολάσεων ἐπ' ἀρχὰς καὶ ἡγεμονίας ἔθνῶν
 καὶ στρατοπέδων προαχθέντας ἐπιβουλεῦσαι, Δέκμον
 δὲ καὶ παῖδα αὐτῷ θετὸν ἀξιωθῆναι γενέσθαι.

ὧδε δὲ αὐτοῖς ἔχουσιν ἤδη, καὶ χειρῶν ἐγγύς οὐ- 147
 σιν, ἀνέσχε τις ὑπὲρ τὸ λέχος ἀνδρείκελον αὐτοῦ Καί-
 20 σαρος ἐκ κηροῦ πεποιημένον· τὸ μὲν γὰρ σῶμα, ὡς
 ὑπτίον ἐπὶ λέχους, οὐχ ἔωρᾶτο. τὸ δὲ ἀνδρείκελον ἐκ
 μηχανῆς ἐπεστρέφετο πάντη, καὶ σφαγαὶ τρεῖς καὶ εἰ-
 κοσιν ὥφθησαν ἀνά τε τὸ σῶμα πᾶν καὶ ἀνά τὸ
 πρόσωπον θηριωδῶς ἐς αὐτὸν γενόμεναι. τήνδε οὖν
 25 τὴν ὄψιν ὁ δῆμος οἰκτίστην σφίσι φανείσαν οὐκέτι
 ἐνεγκῶν ἀνώμωξάν τε, καὶ διαζωσάμενοι τὸ βουλευ-

4. συνωδύρευτο Vi, συνωδύρατο A || πένθους Musgr, ex
 luctu C, πάθους Oi || 5. ἐνεπίμπλατο, ἐν in ras., V || 7. 8. κατ-
 ἔλεγον] recensebat C || 15. <καὶ> ἀντὶ κολ. conl. Schw ex C ||
 17. αὐτὸν V || 20. 21. ὡς ὑπτίον <ὄν>? * || 22. σφαγαὶ] cf. infra
 IV c. 8

τήριον, ἔνθα ὁ Καῖσαρ ἀνήρητο, κατέφλεξαν, καὶ τοὺς ἀνδροφόνους ἐκφυγόντας πρὸ πολλοῦ περιθέοντες ἐξή-
 τουν, οὕτω δὴ μανιωδῶς ὑπ' ὀργῆς τε καὶ λύπης ὥστε
 τὸν δημαρχοῦντα Κίνναν ἐξ ὁμωνυμίας τοῦ στρατηγοῦ
 Κίννα τοῦ δημηγορήσαντος ἐπὶ τῷ Καίσαρι, οὐκ ἀνα- 5
 σχόμενοί τι περὶ τῆς ὁμωνυμίας οὐδ' ἀκοῦσαι, διέσπα-
 σαν θηριωδῶς, καὶ οὐδὲν αὐτοῦ μέρος ἐς ταφήν ἠύρεθῃ.
 πῦρ δ' ἐπὶ τὰς τῶν ἄλλων οἰκίας ἔφερον, καὶ καρτε-
 ρῶς αὐτοὺς ἐκείνων τε ἀμυνομένων καὶ τῶν γειτόνων
 δεομένων τοῦ μὲν πυρὸς ἀπέσχοντο, ὄπλα δ' ἠπέιλη- 10
 σαν ἐς τὴν ἐπιούσαν οἴσειν.

καὶ οἱ μὲν σφαγεῖς ἐξέφυγον ἐκ τῆς πόλεως δια-
 λαθόντες, ὁ δὲ δῆμος ἐπὶ τὸ λέχος τοῦ Καίσαρος ἐπανελ-
 θὼν ἔφερον αὐτὸ ἐς τὸ Καπιτώλιον ὡς εὐαγὲς θάψαι
 τε ἐν ἱερῷ καὶ μετὰ θεῶν θέσθαι. κωλυόμενοι δὲ ὑπὸ 15
 τῶν ἱερέων ἐς τὴν ἀγορὰν αὐτίς ἔθεσαν, ἔνθα τὸ πά-
 λαι Ῥωμαίοις ἔστι βασιλείον, καὶ ξύλα αὐτῷ καὶ βάρθρα
 ὅσα πολλὰ ἦν ἐν ἀγορᾷ, καὶ εἴ τι τοιουτότροπον ἄλλο,
 συνενεγκόντες, καὶ τὴν πομπὴν θαψιλεστάτην οὔσαν
 ἐπιβαλόντες, στεφάνους τε ἐνιοὶ παρ' ἑαυτῶν καὶ ἀρι- 20
 στεῖα πολλὰ ἐπιθέντες, ἐξῆψαν, καὶ τὴν νύκτα παν-
 δημὴ τῇ πυρᾷ παρέμενον, ἔνθα βωμὸς πρῶτος ἐτέθη,
 νῦν δ' ἐστὶ νεὸς αὐτοῦ Καίσαρος, θείων τιμῶν ἀξι-
 ούμενος. ὁ γάρ τοι θετὸς αὐτῷ παῖς Ὀκτάσιος, τό τε
 ὄνομα ἐς τὸν Καίσαρα μεταβαλὼν καὶ κατ' ἶχνος ἐκεί- 25

3. post λύπης videtur lacuna: adeoque intemperanter ex ira et dolore commotus est C || 13. ἐπὶ τὸ λέχος] ad Caesaris corpus denovo reversus C || 17. Ῥωμαίων i || ἔστι] ἦν τὸ? * quo in loco uetera romanorum regum uisabantur monumenta C || αὐτῷ] αὐτοῦ? * || 22. πρῶτος] πρῶτον? * || 23. 24. ἀξιούμενος] ἀξιουμένου? *

νου τῇ πολιτείᾳ προσιῶν, τὴν τε ἀρχὴν τὴν ἐπικρα-
 τοῦσαν ἔτι νῦν, ἐρριζωμένην ὑπ' ἐκείνου, μειζόνως
 ἐκρατύνατο, καὶ τὸν πατέρα τιμῶν ἰσοθέων ἠξίωσεν,
 ὧν δὴ καὶ νῦν, ἐξ ἐκείνου πρώτου, Ῥωμαῖοι τὸν ἐκά-
 5 στοτε τὴν ἀρχὴν τήνδε ἄρχοντα, ἦν μὴ τύχη τυραννι-
 κὸς ὧν ἢ ἐπίμεμπτος, ἀποθανόντα ἀξιούσιν, οἱ πρό-
 τερον οὐδὲ περιόντας αὐτοὺς ἔφερον καλεῖν βασιλέας.

οὕτω μὲν δὴ Γάιος Καῖσαρ ἐτελεύτησεν ἐν ἡμέραις 149
 αἷς καλοῦσιν εἰδοῖς Μαρτίαις, Ἀνθεστηριῶνος μάλιστα
 10 μέσου, ἦν τινα ἡμέραν αὐτὸν ὁ μάντις οὐ περιοίσειν
 προύλεγεν. ὁ δ' ἐπισκώπτων αὐτὸν ἔφη περὶ τὴν ἕω
 "πάρεισιν αἱ εἰδοί". καὶ ὁ μὲν οὐδὲν καταπλαγεὶς ἀπ-
 εκρίνατο "ἀλλ' οὐ παρεληλύθασιν," ὁ δὲ καὶ τοιῶνδε
 προαγορεύσεων αὐτῷ σὺν τοσῶδε τοῦ μάντεως θάρσει
 15 γενομένων, καὶ σημείων ὧν προεῖπον ἑτέρων ὑπεριδῶν
 προῆλθε καὶ ἐτελεύτησεν, ἔτος ἄγων ἕκτον ἐπὶ πεντή-
 κοντα, ἀνὴρ ἐπιτυχέστατος ἐς πάντα καὶ δαιμόνιος καὶ
 μεγαλοπράγμων, καὶ εἰκότως ἐξομοιούμενος Ἀλεξάν-
 δρῳ. ἄμφω γὰρ ἐγενέσθην φιλοτιμοτάτω τε πάντων
 20 καὶ πολεμικωτάτω καὶ τὰ δόξαντα ἐπελθεῖν ταχυτάτω,
 πρὸς τε κινδύνους παραβολωτάτω καὶ τοῦ σώματος
 ἀφειδεστάτω, καὶ οὐ στρατηγία πεποιδότε μᾶλλον ἢ
 τόλμη καὶ τύχη. ὧν ὁ μὲν ἄνυδρον τε πολλὴν ἐς Ἀμ-
 μωνος ᾤδευεν ᾧρα καύματος, καὶ τὸν Παμφύλιον κόλ-
 25 πον τῆς θαλάσσης ἀνακοπέισης διέτρεχε δαιμονίως, τὸ
 πέλαγος αὐτῷ τοῦ δαίμονος κατέχοντος ἔστε παρέλθοι,

5. 6. τυρ. ἢ ἐπιμ. ὧν i || 7. καλεῖν] καλεῖσθαι?* || 8. οὕτω] incipiunt EF codices || 9. 10. μάλιστα μέσου om. iC || 17. ἐς πάντα δαιμόνιος τε V || 19. ἐγενέσθη V, γενέσθη Fi || 25. καὶ τὸ AVi, καὶ om. EF. ceterum δαιμονίως mihi suspectum

καὶ καθ' ὄδον ὀδεύοντι ὕοντος. ἀπλώτου τε θαλάσσης ἐν Ἰνδοῖς ἀπεπείρασε, καὶ ἐπὶ κλίμακα πρῶτος ἀνέβη καὶ ἐς πολεμίων τεῖχος ἐσήλατο μόνος, καὶ τρισκαίδεκα τραύματα [μόνος] ὑπέστη· καὶ ἀήττητος αἰεὶ γενόμενος ἐνὶ σχεδὸν ἢ δύο ἔργοις ἕκαστον πόλεμον ἐξ- 5 ἤνυσε, τῆς μὲν Εὐρώπης πολλὰ βάρβαρα ἔλων καὶ τὴν Ἑλλάδα χειρωσάμενος, δυσαρκτότατον ἔθνος καὶ φιλελεύθερον, καὶ οὐδενὶ πρὸ αὐτοῦ πλην Φιλίππου κατ' εὐπρέπειαν ἐς ἡγεμονίαν πολέμου δόξασαν ὑπακούειν ἐπ' ὀλίγον· τὴν δὲ Ἀσίαν σχεδὸν εἰπεῖν ὅλην ἐπέδρα- 10 μεν. καὶ ὡς λόγῳ τὴν Ἀλεξάνδρου τύχην καὶ δύνάμιν εἰπεῖν, ὅσῃν εἶδε γῆν ἐκτήσατο, καὶ περὶ τῆς λοιπῆς ἐνθυμούμενός τε καὶ διανοούμενος ἀπέθανεν.

150

Καίσαρι δὲ ἢ τε Ἰόνιος θάλασσα εἶξε, χειμῶνος μέσου πλωτὴ καὶ εὐδῖος γενομένη, καὶ τὸν ἐσπέριον 15 ὠκεανὸν ἐπὶ Βρεττανούς διέπλευσεν, οὕτω γενόμενον ἐν πείρᾳ, κρημνοῖς τε τῶν Βρεττανῶν τοὺς κυβερνήτας ἐποκέλλοντας ἐκέλευε τὰς ναῦς περιαγνύναι. καὶ πρὸς ἄλλον κλύδωνα μόνος ἐν σκάφει σμικρῷ νυκτὸς ἐβιάζετο, καὶ τὸν κυβερνήτην ἐκέλευε προχέαι τὰ ἰστία καὶ 20 θαρρεῖν τῇ Καίσαρος τύχῃ μᾶλλον ἢ τῇ θαλάσῃ. ἐς τε πολεμίους προεπήδησε μόνος ἐκ πάντων δεδιότων πολλάκις, καὶ τριακοντάκις αὐτὸς ἐν Κελτοῖς μόνοις παρετάξατο, μέχρι τετρακόσια αὐτῶν ἐχειρώσατο ἔθνη, οὕτω δὴ τι Ῥωμαίοις ἐπίφοβα ὡς νόμῳ τῷ περὶ ἀστρα- 25

1. καθ' ὄδον] *exspectabas τὴν ἄνομβρον vel τὴν ἄνυδρον* ||
 4. μόνος *omisi cum C* || 6. <ἔθνη> ἔλων? * || 9. ἐς πολέμου ἡγεμονίαν *a* || *δοξάσασαν a, δοξάσαν Musgr, vel hoc vel δόξαν Schw* || 10. εἰπεῖν *om. EF* || 19. μικρῷ *F* || 21. μᾶλλον ἢ τῇ θαλ. *spuria?** || 22. ἐκ *del.?** || 23. τριακοντάκις] *trecenties C* || μόνοις *Musgr, μόνος libri praeter C qui om.* || 25. δὴ τι *Ai* (*cf. intpp. ad Herod. I, 163*), δὴ τοι *EF*, δὴ *V* || τῷ *EF*, τῶν *ceteri*

τείας ἱερέων καὶ γέροντων ἐγγραφῆναι "πλὴν εἰ μὴ
 Κελτικὸς πόλεμος ἐπίοι." τότε δὲ καὶ γέροντας καὶ
 ἱερέας στρατεύεσθαι. περὶ τε τὴν Ἀλεξάνδρειαν πολε-
 μῶν, καὶ ἀπολειφθεὶς ἐπὶ γεφύρας μόνος καὶ καιο-
 5 παθῶν, τὴν πορφύραν ἀπέριψε καὶ ἐς τὴν θάλασσαν
 ἐξήλατο, καὶ ζητούμενος ὑπὸ τῶν πολεμίων ἐν τῷ μυχῶ
 διενήχθη λαυθάνων ἐπὶ πολὺ, μόνην ἐκ διαστήματος
 ἀνίσχων τὴν ἀναπνοήν, μέχρι φιλλίᾳ νηὶ προσπελάσας
 ᾤρεξε τὰς χεῖρας καὶ ἑαυτὸν ἔδειξε καὶ περιοσώθη. ἐς
 10 δὲ τὰ ἐμφύλια τάδε ἦ διὰ δέος, καθάπερ αὐτὸς ἔλε-
 γεν, ἢ ἀρχῆς ἐπιθυμίᾳ συμπεσόν, στρατηγοῖς τοῖς καθ'
 αὐτὸν ἀρίστοις συνηνέχθη καὶ στρατοῖς πολλοῖς τε καὶ
 μεγάλοις, οὐ βαρβάρων ἔτι ἀλλὰ Ῥωμαίων ἀκμαζόντων
 μάλιστα εὐπραξίαις καὶ τύχαις. <καὶ> ἀπάντων ἐκρά-
 15 τησε, διὰ μιᾶς καὶ ὄδε πείρας ἐκάστων ἢ διὰ δύο, οὐ
 μὴν ἀηττήτου <αὐτῷ>, καθάπερ Ἀλεξάνδρῳ, τοῦ στρα-
 τοῦ γενομένου, ἐπεὶ καὶ ὑπὸ Κελτῶν ἠττώντο λαμ-
 πρῶς, ὅθ' ἡ μεγάλη σφᾶς συμφορὰ κατέλαβε Κόττα
 καὶ Τιτυρίου στρατηγούντων, καὶ ἐν Ἰβηρίᾳ Πετρήιος
 20 αὐτοὺς καὶ Ἀφράνιος συνέκλεισαν οἷα πολιορκουμένους,
 ἐν τε Δυρραχίῳ καὶ Λιβύῃ λαμπρῶς ἔφευγον, καὶ ἐν
 Ἰβηρίᾳ Πομπήιον τὸν νέον κατεπλάγησαν. ὁ δὲ Καί-
 σαρ αὐτὸς ἦν ἀκατάπληκτος καὶ ἐς παντὸς πολέμου

4. ἀπολειφθεὶς, η sup. εἰ a m. 1, V || 6. μυχῶ] βυθῶ supra
 cap. 90, quod fort. repositum oportuit || 8. τὴν <κεφαλὴν ἐς>
 ἀναπνοήν dubitanter coni. Schw. at cf. Diod. II, 12 || νηὶ φιλλίᾳ F ||
 11. συμπεσόν] ἐμπασόν? * || 11. 12. ἀρίστοις στρατ. τοῖς καθ' αὐ-
 τὸν E || καθ' αὐτὸν A || 13. βαρβάρων EFC, βαρβάρους Oi ||
 13. 14. ἀκμαζόντων <τότε> μάλ.? * || 14. καὶ add. Schw ||
 16. <αὐτῷ> * || 19. τιτυρίου EF, τιτιρίου V, et A¹ corr. ex
 τιτυρίου || πετρώνιος E || 20. συνέκλεισαν A, συνέκλασαν b ||
 21. ἔφευγον] ἔφυγον? *

τέλος ἀήττητος, τὴν τε Ῥωμαίων ἰσχὺν, γῆς ἤδη καὶ θαλάσσης ἐκ δύσεων ἐπὶ τὸν ποταμὸν Εὐφράτην κρατοῦσαν, ἐχειρώσατο βία καὶ φιλανθρωπία πολὺ βεβαιότερον καὶ πολὺ ἐγκρατέστερον Σύλλα, βασιλέα τε κῆτὸν ἀπέφηνεν ἀκόντων, εἰ καὶ τὴν προσηγορίαν οὐκ ἐδέχετο. καὶ πολέμους ἄλλους καὶ ὅδε διανοούμενος ἀνηρέθη.

151 συνέβη δ' αὐτοῖς καὶ τὰ στρατόπεδα ὁμοίως πρόθυμα μὲν ἐς ἄμφω καὶ μετὰ εὐνοίας γενέσθαι, καὶ ἐς μάχας θηριώδεσιν ἰοικότα, δυσπειθῆ δὲ πολλάκις ἐκατέρω 10 καὶ πολυστασίαστα διὰ τοὺς πόνους. ἀποθανόντας γε μὴν ὁμοίως ᾠδύραντο καὶ ἐπεπόθησαν καὶ θείων τιμῶν ἠξίωσαν. ἐγένοντο δὲ καὶ τὰ σώματα εὐφρεῖς ἄμφω καὶ καλοί. καὶ τὸ γένος ἐκ Διὸς ἦσθην ἐκάτερος, ὃ μὲν Αἰακίδης τε καὶ Ἡρακλείδης, ὃ δὲ ἄπ' 15 Ἀγγίσου τε καὶ Ἀφροδίτης. φιλονεικότατοι δὲ τοῖς ἐξερίζουσιν ὄντες, ταχύτατοι πρὸς διαλύσεις ἦσαν καὶ συγγνώμονες τοῖς ἄλοῦσιν, ἐπὶ δὲ τῇ συγγνώμῃ καὶ ὑπεργέται, καὶ οὐδὲν ἢ κρατῆσαι μόνον ἐνθυμούμενοι.

καὶ τὰδε μὲν ἐς τοσοῦτο συγκεκρίσθω, καίπερ οὐκ 20 ἐξ ἴσης δυνάμεως ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ὀρμήσαντος αὐτῶν ἐκατέρου, ἀλλὰ τοῦ μὲν ἐκ βασιλείας ἡσκημένης ὑπὸ Φιλίππου, τοῦ δ' ἐξ ἰδιωτείας, εὐγενοῦς μὲν καὶ περιφανοῦς, χρημάτων δὲ πάνυ ἐνδεοῦς. ἐγένοντο δὲ καὶ 25 σημείων τῶν ἐπὶ σφίσιν ἐκάτερος ὑπερόπτης, καὶ τοῖς

2. fort. ἐπὶ τὸν Εὐφρ. ποτ. hic et ceteris in locis reponendum || 9. μετὰ] μεστὰ? * || 10. θηριώδεσιν ἰοικότα] expectabas θηριώδη. cf. cap. 71 || 16. φιλονεικότατοι EF, φιλονεικότεροι ceteri, vulgo || 16. 17. ἐξερίζουσιν] ἐξερεθίζουσιν Musgr, vulgo. adversus irritantes C || 19. καὶ οὐδὲν] ἄτε οὐδὲν? * || 22. ἡσκημένης] ex regno iam adhaucto a Philippo C, i. e. ηὐξημένης ὑπὸ Φιλίππου

μάντεσι τὴν τελευτὴν προειποῦσιν οὐκ ἐχαλέπησαν, καὶ
 τὰ σημεῖα αὐτὰ ὁμοιά τε πολλάκις καὶ ἐς τὸ ὅμοιον
 ἀμφοῖν συνηνέχθη· ἐγένετο γὰρ ἑκατέρῳ δις ἄλοβα,
 καὶ τὰ μὲν πρῶτα κίνδυνον σφαλερὸν ὑπέδειξεν, Ἄλε-
 5 ξάνδρῳ μὲν ἐν Ὀξυδράκαις, ἐπὶ τὸ τῶν ἐχθρῶν τεῖχος
 ἀναβάντι πρὸ τῶν Μακεδόνων, καὶ τῆς κλίμακος συν-
 τριβείσης ἀπολειφθέντι τε ἄνω, καὶ ὑπὸ τόλμης ἐς τὸ
 ἐντὸς ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἐξαλομένῳ, καὶ πληγέντι τὰ
 στέρνα χαλεπῶς καὶ ἐς τὸν τράχηλον ὑπέρῳ βαρυτάτῳ,
 10 καὶ πίπτουσι ἤδη, καὶ περισωθέντι μόλις ὑπὸ τῶν
 Μακεδόνων ἀναρρηξάντων τὰς πύλας ὑπὸ δέους, Καί-
 σαρὶ δὲ ἐν Ἰβηρίᾳ, τοῦ στρατοῦ περιφόβου τε ὄντος
 ἐπὶ Πομπηίῳ τῷ νέῳ καὶ ὀκνοῦντος ἐς μάχην ἰέναι,
 προδραμόντι πάντων ἐς τὸ μεταίχμιον, καὶ διακόσια
 15 ἀναδεξαμένῳ δόρατα ἐς τὴν ἀσπίδα, μέχρι καὶ τόνδε
 ὁ στρατὸς ἐπιδραμῶν ὑπ' αἰδοῦς καὶ φόβου περιέσω-
 σεν. οὕτω μὲν αὐτοῖς τὰ πρῶτα ἄλοβα ἐς κίνδυνον
 ἦλθε θανάτου, τὰ δεύτερα δὲ ἐς τὸν θάνατον αὐτόν.
 Πειθαγόρας τε γὰρ ὁ μάντις Ἀπολλοδώρῳ δεδοικότε
 20 Ἀλέξανδρόν τε καὶ Ἡφαιστίωνα θυόμενος εἶπε μὴ δε-
 διέναι, ἐκποδῶν γὰρ ἀμφοτέρους ἀντίκα ἔσεσθαι· καὶ
 τελευτήσαντος εὐθύς Ἡφαιστίωνος ὁ Ἀπολλόδωρος
 ἔδεισε μὴ τις ἐπιβουλή γένοιτο κατὰ τοῦ βασιλέως, καὶ
 ἐξήνεγκεν αὐτῷ τὰ μαντεύματα. ὃ δὲ ἐπεμειδίασε, καὶ

1. 2. καὶ τὰ σημεῖα] dura orationis conformatio || 7. ἀπο-
 λειφθέντι EFC (cf. Plut. Alex. 63, Arrian. VI, 9), ἀποληφθέντι
 Ai, et V in quo tamen ει sup. η a m. 1 || τε om. A || 12. τε
 EF, γε AVi || 18. ἦλθε] ἦνεγκε;* locutio Herodotea || 19. πυθα-
 γόρας EFVaC. cf. Arrian. VII, 18 unde haec fluxisse viden-
 tur || Ἀπολλοδώρῳ (τῷ ἀδελφῷ)* || 20. θυόμενος] θυσάμενος;*
 sacrificio rite peracto C. cf. Arr. § 2 || 23. γένηται Va

Πειθαγόραν αὐτὸν ἤρετο ὃ τι λέγοι τὸ σημεῖον· τοῦ
 δὲ εἰπόντος ὅτι τὰ ὕστατα λέγει, αὐθις ἐπεμειδίασε,
 καὶ ἐπήνεσεν ὄμως Ἀπολλόδορον τε τῆς εὐνοίας καὶ
 τὸν μάντιν τῆς παρρησίας. Καίσαρι δ' ἐς τὸ ἔσχατον
 βουλευτήριον ἐσιόντι, καθά μοι πρὸ βραχέος εἴρηται, 5
 τὰ αὐτὰ σημεῖα γίνεσθαι· καὶ χλευάσας ἔφη τοιαῦτά
 οἱ καὶ περὶ Ἰβηρίαν γεγονέναι. τοῦ δὲ μάντεως εἰπόν-
 τος καὶ τότε αὐτὸν κινδυνεῦσαι καὶ νῦν ἐπιθανατώ-
 τερον ἔχειν τὸ σημεῖον, ἐνδούς τι πρὸς τὴν παρρησίαν
 ἐθύετο ὄμως αὐθις, μέχρι βραδυνόντων αὐτῷ τῶν 10
 ἱερῶν δυσχεράνας ἐσῆλθε καὶ ἀνηρέθη. τὸ δ' αὐτὸ
 καὶ Ἀλεξάνδρῳ συνέπεσεν. ἐπανιόντα γὰρ ἐξ Ἰνδῶν
 ἐς Βαβυλῶνα μετὰ τοῦ στρατοῦ, καὶ πλησιάζοντα ἤδη,
 παρεκάλουν οἱ Χαλδαῖοι τὴν ἔσοδον ἐπισχεῖν ἐν τῷ
 παρόντι. τοῦ δὲ τὸ λαμβεῖον εἰπόντος, ὅτι "μάν- 15
 τις ἄριστος ὅστις εἰκάζει καλῶς", δεύτερα γοῦν οἱ
 Χαλδαῖοι παρεκάλουν μὴ ἐς δύσιν ὄρῶντα μετὰ τῆς
 στρατιᾶς ἐσελθεῖν, ἀλλὰ περιοδεῦσαι καὶ τὴν πόλιν
 λαβεῖν πρὸς ἡλίου ἀνίσχοντα. ὃ δ' ἐς τοῦτο μὲν ἐν-
 δοῦναι λέγεται, καὶ ἐπιχειρῆσαι περιοδεῦσαι, λίμνη δὲ 20
 καὶ ἔλει δυσχεραίνων καταφρονῆσαι καὶ τοῦ δευτέρου
 μαντεύματος, καὶ ἐσελθεῖν ἐς δύσιν ὄρῶν. ἐσελθὼν
 γε μὴν, καὶ πλέων κατὰ τὸν Εὐφράτην ἐπὶ ποταμὸν
 Παλλακόπαν, ὃς τὸν Εὐφράτην ὑπολαμβάνων ἐς ἔλη
 καὶ λίμνας ἐκφέρει καὶ κωλύει τὴν Ἀσσυρίδα γῆν 25

1. πειθαγ. EFVC || 2. λέγοι i || 7. καὶ περὶ EF, περὶ ceteri ||
 8. fort. κινδυνεῦσαι <λαμπρῶς>, cf. cap. 116 || 8. 9. πιθανώ-
 τερον ut vid. vertit C || 10. ὄμως mihi dubium || 12 sq. cf. Arrian.
 VII, 16, 5 || 22 sq. cf. Arr. VII 21 || 23. ἐπὶ τὸν π. a || 24. Παλλα-
 κόπαν Arr., παλλακότηαν Abd, vulgo, παλλακότηαν FC, παλλά-
 κωταν a, παλακότηαν E, παλακότηαν V || 25. ἄσσυρίδα i

ἄρδην [καὶ] ἐπιπλέειν, — ἐπινοοῦντα δὴ τοῦτον διαχει-
 χίσαι τὸν ποταμόν, καὶ ἐπὶ τοῦτο ἐκπλέοντά φασιν
 ἐπιπαθῆσαι τοῖς Χαλδαίοις ὅτι σῶος ἐς Βαβυλῶνα
 ἐσέλθοι τε καὶ ἐκπλέοι. ἔμελλε δ' ἐπανελθῶν αὐτίκα
 5 ἐν αὐτῇ τεθνήξασθαι. ἐπιστάσασε δὲ καὶ ὁ Καῖσαρ
 ὅμοια· τοῦ γὰρ μάντεως αὐτῶ τὴν ἡμέραν τῆς τελευ-
 τῆς προειπόντος, ὅτι μὴ περιοίσει τὰς Μαρτίας εἰδούς,
 ἐλθούσης τῆς ἡμέρας ἔφη, τὸν μάντιν χλευάζων, ὅτι
 πάρεσιν αἱ εἰδοί· καὶ ἐν αὐταῖς ὅμως ἀπέθανεν. οὕτω
 10 μὲν δὴ καὶ σημεῖα τὰ περὶ σφῶν ἐχλεύασαν ὁμοίως,
 καὶ τοῖς προειποῦσιν αὐτὰ μάντεσιν οὐκ ἐχαλέπηναν,
 καὶ ἐάλωσαν ὅμως ὑπὸ τῷ λόγῳ τῶν μαντευμάτων.

ἐγένοντο δὲ καὶ ἐς ἐπιστήμην τῆς ἀρετῆς, τῆς τε 154
 πατρίου καὶ ἐλληνικῆς καὶ ξένης, φιλόκαλοι, τὰ μὲν
 15 Ἴνδῶν Ἀλέξανδρος ἐξετάζων τοὺς Βραχμᾶνας, οἱ δο-
 κοῦσιν Ἴνδῶν εἶναι μετεωρολόγοι τε καὶ σοφοὶ κατὰ
 Περσῶν οἱ Μάγοι, τὰ δὲ Αἰγυπτίων ὁ Καῖσαρ, ὅτε
 ἐν Αἰγύπτῳ γενόμενος καθίστατο Κλεοπάτραν. ὅθεν
 ἄρα καὶ τῶν εἰρηνικῶν πολλὰ Ῥωμαίοις διωρθώσατο,
 20 καὶ τὸν ἐνιαυτὸν ἀνώμαλον ἔτι ὄντα διὰ τοὺς ἔσθ'
 ὅτε μῆνας ἐμβολίμους (κατὰ γὰρ σελήνην αὐτοῖς ἠριθ-
 μεῖτο) ἐς τὸν τοῦ ἡλίου δρόμον μετέβαλεν, ὡς ἦγον

1. ἄρδην a || καὶ E, om. ceteri. et assyriam tellurem fere
 navigabilem ubique reddit C || ἐπιπλέειν] ipsa forma vitium
 proditur. nec satis facit Musgravii περιπλεῖν. an ἄρδην ἐπὶ
 πλέον;* de sententia cf. p. 427, 6 et Arr. § 4: εἰ δὴ τις μὴ
 ἀποφράξειε τὸν Παλλακόπαν αὐθις, . . . ἐκένωσεν ἂν τὸν
 Εὐφράτην ἐς αὐτόν, ὡς μηδ' ἐπάρδεσθαι ὑπ' αὐτοῦ τὴν Ἀσσυ-
 ρίαν γῆν. v. Droysen Hellen. I², 2 p. 328 || δὴ EF, δὲ Oi || 2. τοῦτο
 OC, τοῦτον EFi || 6. 7. τὴν ἡμ. τ. τελ. del.* || 9. ὅμως] similiter
 C i. e. ὁμοίως || 10. <τὰ> σημεῖα;* || 12. ὅμως] ὁμοίως;* || ὑπὸ
 τῶν λόγῳ (sic) A || 13. ἀρετῆς dubium Nauokio || 16. <οἱ> μετε-
 ωρολόγοι conl. Musgr || 19. Ῥωμαίοις om. EF || 22. ἦγον οἱ αἰγ. V

Αιγύπτιοι. συνέβη δὲ αὐτῷ καὶ τῶν ἐς τὸ σῶμα ἐπι-
 βουλευσάντων μηδένα διαφυγεῖν, ἀλλὰ τῷ παιδὶ δοῦ-
 ναι δίκην ἀξίαν, καθάπερ Ἀλεξάνδρῳ τοὺς Φίλιππον
 ἀνελόντας. ὅπως δὲ ἔδοσαν, αἱ ἐξῆς βίβλοι δεικνύουσιν.

ΕΜΦΤΑΙΩΝ Γ.

5

1 Οὕτω μὲν δὴ Γάιος Καῖσαρ, πλείστου Ῥωμαίοις
 ἄξιος ἐς τὴν ἡγεμονίαν γενόμενος, ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν
 ἀνήρητο καὶ ὑπὸ τοῦ δήμου ἐτέθραπτο· ἀπάντων δὲ
 αὐτοῦ τῶν σφαγέων δίκην δόντων, ὅπως οἱ περιφανέ-
 στατοι μάλιστα ἔδοσαν, ἦδε ἡ βίβλος καὶ ἡ μετὰ τήνδε 10
 ἐπιδειξουσιν, ἐπιλαμβάνουσαι καὶ ὅσα ἄλλα Ῥωμαίοις
 ἐμφύλια ἐς ἀλλήλους ἐγένετο ὁμοῦ.

2 Ἀντώνιον μὲν ἡ βουλὴ δι' αἰτίας εἶχεν ἐπὶ τοῖς
 ἐπιταφίοις τοῦ Καίσαρος, ὑφ' ὧν δὴ μάλιστα ὁ δῆμος
 ἐρεθισθεὶς ὑπερεῖδε τῆς ἄρτι ἐπεψηφισμένης ἀμνηστίας 15
 καὶ ἐπὶ τὰς οἰκίας τῶν σφαγέων σὺν πυρὶ ἔδραμον·
 ὃ δὲ αὐτὴν χαλεπαίνουσιν ἐνὶ τοιῷδε πολιτεύματι ἐς
 εὐνοίαν ἑαυτοῦ μετέβαλεν. Ἀμάτιος ἦν ὁ ψευδομάριος·
 Μαρίου γὰρ ὑπεκρίνετο υἱὸς εἶναι, καὶ διὰ Μάριον
 ὑπερήρεσκε τῷ δήμῳ. γιγνόμενος οὖν κατὰ τήνδε 20
 τὴν ὑπόκρισιν συγγενὴς τῷ Καίσαρι, ὑπερήλγει μάλι-
 στα αὐτοῦ τεθνεῶτος, καὶ βωμὸν ἐπωκοδόμει τῇ πυρᾷ,
 καὶ χεῖρα θρασυτέρων ἀνδρῶν εἶχε, καὶ φοβερός ἦν
 αἰεὶ τοῖς σφαγεῦσιν, ὧν οἱ μὲν ἄλλοι διεπεφεύγεσαν

11. ἐπιλαμβάνουσαι] συμπεριλαμβάνουσαι? * || 18. Ἀμάτιος
 ἦν] exordium epicum. sic Herodotus quoque I, 175. erat Ama-
 tius quidam prioris Marii falso filius qui parentis causa . . C ||
 20. γιγνόμενος] γενόμενος? * cum crederetur C

ἐκ τῆς πόλεως, καὶ ὅσοι παρ' αὐτοῦ Καίσαρος εἰλή-
 φεσαν ἡγεμονίας ἐθνῶν, ἀπεληλύθεσαν ἐπὶ τὰς ἡγεμο-
 νίας, Βροῦτος μὲν ὁ Δέκιμος ἐς τὴν ὄμορον τῆς Ἰτα-
 λίας Κελτικὴν, Τρεβόνιος δὲ ἐς τὴν Ἀσίαν τὴν περὶ
 5 Ἰωνίαν, Τίλλιος δὲ Κίμβερ ἐς Βιθυνίαν· Κάσσιος δὲ
 καὶ Βροῦτος ὁ Μάρκος, ὧν δὴ καὶ μάλιστα τῇ βουλῇ
 διέφερον, ἤρηντο μὲν καὶ οἶδε ὑπὸ τοῦ Καίσαρος ἐς
 τὸ μέλλον ἔτος ἡγεμονεύειν, Συρίας μὲν ὁ Κάσσιος
 καὶ Μακεδονίας ὁ Βροῦτος, ἔτι δὲ ὄντες ἀστικοὶ στρα-
 10 τηγοὶ ὑπ' ἀνάγκης καὶ διατάγμασιν οἷα στρατηγοὶ τοὺς
 κληρούχους ἐθεράπευον, ὅσοις τε ἄλλοις ἐπενόουν,
 καὶ τὰ κληρουχήματα συγχωροῦντες αὐτοῖς πιπράσκειν,
 τοῦ νόμου κωλύοντος ἐντὸς εἴκοσιν ἐτῶν ἀποδίδο-
 σθαι. τούτοις δὲ αὐτοῖς ὁ Ἀμάτιος, ὅτε συντύχοι,
 15 καὶ ἐνεδρεύσειν ἐλέγετο. τῷδε οὖν τῷ λόγῳ τῆς ἐνέ-
 δρας ὁ Ἀντώνιος ἐπιβαίνων, οἷα ὑπατος συλλαμβάνει
 καὶ κτείνει τὸν Ἀμάτιον χωρὶς δίκης, μάλα θρασέως·
 καὶ ἡ βουλὴ τὸ μὲν ἔργον ἐθαύμαζεν ὡς μέγα καὶ
 παράνομον, τὴν δὲ χρεῖαν αὐτοῦ προσεποιοῦντο ἡδιστα-
 20 οὐ γὰρ αὐτοῖς ἐδόκει ποτὲ χωρὶς τοιαῦσδε τόλμης
 ἀσφαλῆ τὰ κατὰ Βροῦτον καὶ Κάσσιον ἔσεσθαι. οἱ
 δὲ τοῦ Ἀματίου στασιῶται, καὶ ὁ ἄλλος δῆμος ἐπ'
 ἐκείνοις, πόθῳ τε τοῦ Ἀματίου καὶ ἀγανακτήσει τοῦ
 γεγονότος, ὅτι μάλιστα αὐτὸ ὁ Ἀντώνιος ἐπεπράχει

β. τίλλιος Oi, Tullius C || κίμπερ Af || 9. ἀστικοὶ Steph, ἀτι-
 κοὶ i, ἀστυκοὶ O || 10. <ὑπέμενον ἐν ᾧσται> ὑπ' ἀνάγκης conl.
 Schw. in V post στρατηγοὶ 6 litt. spat., in b 12 litt. ego aut
 <ὑπέμενον> ὑπ' ἀν. scripserim aut καὶ ante διατ. deleverim ||
 ὑπ' ἀνάγκη ΔV || 14. τούτοις δὲ αὐτοῖς O, σὺν αὐτοῖς δὲ i ||
 15. καὶ del. Nauckius || τῷδε] eadem constructione B. c. IV
 c. 9: ἐπιβησομένους ταῖς ἀπουσίαις ἡμῶν || 15. 16. τῆς ἐνέδρας
 del.?* || 22. στασιῶται Schw, στρατιῶται libri

ὑπὸ τοῦ δήμου τιμώμενος, οὐκ ἠξίου σφῶν κατα-
 φρονεῖν. τὴν ἀγορὰν οὖν καταλαβόντες ἐβόων καὶ
 τὸν Ἀντώνιον ἐβλασφήμουν, καὶ τὰς ἀρχὰς ἐκέλευον
 ἀντὶ Ἀματίου τὸν βωμὸν ἐκθεοῦν καὶ θύειν ἐπ' αὐ-
 τοῦ Καίσαρι πρώτους. ἐξελαυνόμενοι δ' ἐκ τῆς ἀγο- 5
 ρᾶς ὑπὸ στρατιωτῶν ἐπιπεμφθέντων ὑπὸ Ἀντωνίου
 μᾶλλον τε ἠγανάκτουν καὶ ἐκεκράγεσαν, καὶ ἔδρας
 ἔνιοι τῶν Καίσαρος ἀνδριάντων ἐπεδείκνυον ἀνηρη-
 μένων. ὡς δέ τις αὐτοῖς ἔφη καὶ τὸ ἐργαστήριον,
 ἔνθα οἱ ἀνδριάντες ἀνεσκευάζοντο, δεῖξιν, εὐθύς 10
 εἶποντο, καὶ ἰδόντες ἐνεπίμπρασαν, ἕως ἐτέρων ἐπι-
 πεμφθέντων ἐξ Ἀντωνίου ἀμυνόμενοι τε ἀνηρέθησαν
 ἔνιοι, καὶ συλληφθέντες ἕτεροι ἐκρεμάσθησαν, ὅσοι
 θεράποντες ἦσαν, οἱ δὲ ἐλεύθεροι κατὰ τοῦ κρημνοῦ
 κατερρίφησαν. 15

4 καὶ ὁ μὲν τάραχος ἐπέπαντο, μῖσος δὲ ἄρρητον ἐξ
 ἀρρήτου εὐνοίας τοῦ δήμου πρὸς τὸν Ἀντώνιον ἐγή-
 γερτο, ἡ βουλὴ δ' ἔχαιρον ὡς οὐκ ἂν ἐτέρως ἐν ἀδειῖ
 περὶ τῶν ἀμφὶ τὸν Βροῦτον γενόμενοι. ὡς δὲ καὶ
 Σέξτον Πομπήιον ὁ Ἀντώνιος, τὸν Πομπηίου Μάγνου 20
 περιποθήτου πᾶσιν ἔτι ὄντος, ἐσηγήσατο καλεῖν ἐξ
 Ἰβηρίας, πολεμούμενον ἔτι πρὸς τῶν Καίσαρος στρατη-
 γῶν, ἀντὶ τε τῆς πατρῴας οὐσίας ἰδεδημευμένης ἐκ
 τῶν κοινῶν αὐτῷ δοθῆναι μυριάδας Ἀττικῶν δραχμῶν
 πεντακισχιλίας, εἶναι δὲ καὶ στρατηγὸν ἤδη τῆς θαλάσ- 25

1. τιμώμενον i. fort. aliquid intercidit velut δήμου <τοσάδε
 ἄρτι> τιμώμενος || 5. πρώτους Musgr, πρώτως V b, et A¹ ex
 πρώτος ut vid., quam primum C, πρώτος af. fort. aliud latet ||
 8. 9. ἀνηρημένον vertit C || 10. οἱ ἄνδρες V || 16. 17. ἐξ ἀρί-
 στης εὐνοίας i || 21. ὄντος ἔτι V || καλεῖν] κατακαλεῖν? * || 22. τῶν
 BV, τὸν A, om. i || 25. πεντακισχιλίας] vicies et quinquagies

σης καθὼς ἦν καὶ ὁ πατήρ αὐτοῦ, καὶ ταῖς Ῥωμαίων
ναυσὶν αὐτίκα ταῖς πανταχοῦ χρῆσθαι ἐς τὰ ἐπείγοντα,
θαυμάζουσα ἕκαστα <τούτων> ἢ βουλή μετὰ προ-
θυμίας ἐξεδέχετο, καὶ τὸν Ἀντώνιον ἐπὶ ὄλην ἡνθή-
5 μουν ἡμέραν· οὐ γάρ τις αὐτοῖς ἐδόκει Μάγνου γενέ-
σθαι δημοκρατικώτερος, ὅθεν οὐδὲ περιποθητότερος
ἦν. ὃ τε Κάσσιος καὶ ὁ Βροῦτος, ἐκ τῆς στάσεως
ὄντε τῆς Μάγνου καὶ πᾶσι τότε τιμιωτάτω, τὴν σωτη-
ρίαν ἐδόκουν ἔξιν ἀσφαλῆ καὶ τὴν γνώμην ὧν ἐπε-
10 πράχουσαν ἐγκρατῆ, καὶ τὴν δημοκρατίαν ἐς τέλος
ἐπάξεσθαι, τῆς μοίρας σφῶν ἀνισχύουσης. ἃ καὶ Κικέ-
ρων συνεχῶς ἐπῆνει τὸν Ἀντώνιον· καὶ ἡ βουλή
συγγιγνώσκουσα αὐτῷ διὰ σφᾶς ἐπιβουλεύοντα τὸν
δῆμον ἔδωκε φρουρὰν περιστήσασθαι περὶ τὸ σῶμα,
15 ἐκ τῶν ἐστρατευμένων καὶ ἐπιδημούντων ἐαυτῷ κατα-
λέγοντα. ὃ δέ, εἴτε ἐς τοῦτο αὐτὸ πάντα πεπραχῶς, 5
εἴτε τὴν συντυχίαν ὡς εὐχρηστον ἀσπασάμενος, τὴν
φρουρὰν κατέλεγεν, ἀεὶ προστιθεὶς μέχρι ἐς ἑξακισ-
χιλίους, οὐκ ἐκ τῶν γενομένων ὀπλιτῶν, οὐς εὐμαρῶς
20 [ἄν] ἐν ταῖς χρεῖαις ᾔετο ἔξιν καὶ ἐτέρωθεν, ἀλλὰ
πάντας λοχαγοὺς ὡς ἡγεμονικούς τε καὶ ἐμπειροπολέ-
μους καὶ οἱ γνωρίμους ἐκ τῆς στρατείας τῆς ὑπὸ Καί-

decem mille (sic) drachmas Atticas C, Ciceronis (Phil. XIII, 5, 12) scilicet 'septiens miliens' expressurus. de ipsa pecunia v. Drumann t. IV p. 563 adn. 29 || 3. 4. μετὰ τοῦτον ἐξεδέχοντο i, in quibus non tam κρότου Musgravii latet quam τούτων, quod semel transpositum sua vice προθυμίας vocem expulit ipsumque in τοῦτον detortum est || 5. <τῆν> ἡμέραν? * || 5. 6. γενέσθαι μάγνου V || 6. 7. περιποθητότερός <τις> ἦν? * nisi <ἕτερος> ἦν males || 8. πᾶσι om. C: et tunc quidem in honore habiti || πᾶσι τιμιωτάτω, τότε τῆν? * || 9. ἔξιν] ἔχειν? * || 11. ἐπάξεσθαι] ἐκ-ανάξεσθαι con. Musgr || 19. γενομένων iC, γιν. AV || 20. ἄν seclusi || 22. καὶ οἱ vulgo cum AV

σαρι· ταξιαρχούς δ' αὐτοῖς ἐς τὸν πρόποντα κόσμον
ἐξ αὐτῶν ἐκείνων ἐπιστήσας ἤγευ ἐν τιμῇ, καὶ κοινω-
νοὺς ἐποιεῖτο τῶν φαναρῶν βουλευμάτων. ἡ δὲ βουλὴ
τό τε πλῆθος αὐτῶν καὶ τὴν ἐπίλεξιν ἐν ὑπονοίᾳ
τιθέμενοι συνεβούλευον τὴν φρουρὰν ὡς ἐπίφθονον 5
ἐς τὸ ἀρκοῦν ἐπαναγαγεῖν. ὃ δὲ ὑπισχνεῖτο ποιήσῃν,
ὄταν σβέσῃ τοῦ δήμου τὸ ταραχῶδες. ἐψηφισμένον
δ' εἶναι κύρια ὅσα Καίσαρι ἐπέπρακτό τε καὶ γενέ-
σθαι ἐβεβούλευτο, τὰ ὑπομνήματα τῶν βεβουλευμένων
ὁ Ἀντώνιος ἔχων, καὶ τὸν γραμματέα τοῦ Καίσαρος 10
Φαβέριον ἐς πάντα δι' πειθόμενον, διότι καὶ ὁ Καίσαρ
τὰ τοιαῦτα αἰτήματα ἐς τὸν Ἀντώνιον ἐξισὼν ἀντιτίθετο,
πολλὰ ἐς πολλῶν χάριν προσετίθει, καὶ ἔδωκετο
κόλπει καὶ δυνάσταις καὶ τοῖσδε τοῖς ἑαυτοῦ φρουροῖς·
καὶ ἐπεγράφετο μὲν πᾶσι τὰ Καίσαρος ὑπομνήματα, 15
τὴν δὲ χάριν οἱ λαβόντες ἤδεσαν Ἀντωνίῳ. τῷ δὲ αὐτῷ
τρόπῳ καὶ ἐς τὸ βουλευτήριον πολλοὺς κατέλεγε, καὶ
ἄλλα τῇ βουλῇ δι' ἀρεσκείας ἐπρασσεν, ἵνα μὴ φθονοῖεν
ἐτι τῆς φρουρᾶς.

6 καὶ Ἀντώνιος μὲν ἀμφὶ ταῦτα ἦν, ὁ δὲ Βροῦτος 20
καὶ ὁ Κάσσιος, οὔτε τινὸς παρὰ τοῦ δήμου σφίσειν ἢ
παρὰ τῶν ἐξεστρατευμένων εἰρηναίου φανέντος, οὔτε
τὴν ἐνέδραν Ἀματίου καὶ παρ' ἑτέρου ἂν αὐτοῖς ἀδύνα-

1. δ'] τ'?* || 5. Antonio consuluiit C, bene || 7. σβέσῃ] σβεσθῆ? quamprimum populi tumultus quiescisset C || ἐψηφισμέ-
νον coni. Musgr, male || 11. φάβριον V || 12. τὰ τοιαῦτα —
ἀνετ.] haec [omnia apud Antonium deposuerat C. aut vitium
aut lacuna sumenda || 15. πᾶσι τοῖς αἰτοῦσι τὰ καίσα. ὑπ. a, et
sic f nisi quod om. καίσαρος. ad singulos ea deposcentes scri-
bebat Antonius C || τὰ καίσαρος om. A || 20. μὲν ἀμφὶ τὸν φαβέ-
ριον ἦν af. unde possis μὲν καὶ φαβέριος ἀμφὶ ταῦτα ἦσαν.
dum haec ab Antonio Faberioque agitantur C || 23. ἐνεδραν
AVbf || αὐτοῖς*, αὐτοῖς Oi

τον ἡγούμενοι γενέσθαι, οὔτε τὸ ποικίλον Ἀντωνίου
 φέροντες ἀφόβως, ἤδη καὶ στρατιὰν ἔχοντος, οὔτε
 τὴν δημοκρατίαν βεβαιουμένην ἔργοις ὀφῶντες, ἀλλὰ
 καὶ ἐς τοῦτο ὑφορώμενοι τὸν Ἀντώνιον, Δέκμῳ μάλι-
 5 στα ἐπεποίθεσαν ἔχοντι ἐν πλευραῖς τρία τέλη στρα-
 τοῦ, καὶ πρὸς Τρεβώνιον ἐς τὴν Ἀσίαν καὶ πρὸς
 Τίλλιον ἐς Βιθυνίαν κρύφα ἔπεμπον, χρήματα ἀγείρειν
 ἀφανῶς καὶ στρατὸν περιβλέπεσθαι. αὐτοί τε ἠπεί-
 γοντο τῶν δεδομένων σφίσιν ὑπὸ τοῦ Καίσαρος ἔθνῶν
 10 λαβέσθαι. τοῦ χρόνου δὲ οὔπω συγχωροῦντος αὐτοῖς,
 ἀπρεπὲς ἡγούμενοι, τὴν ἐν ἄστει στρατηγίαν προ-
 λιπόντες ἀτελῆ, δόξαν ὑποπτον φιλαρχίας ἔθνῶν ἐνέγ-
 κασθαι, ἠροῦντο ὅμως ὑπ' ἀνάγκης τὸ ἐν μέσῳ διά-
 στημα διατριψαί ποι μᾶλλον ἰδιωτεύοντες ἢ ἐν ἄστει
 15 στρατηγεῖν, οὔτε ἀφόβως ἔχοντες οὔτε τὰ εἰκότα ἐφ'
 οἷς ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἐπεπράχεσαν τιμώμενοι. οὕτω
 δ' αὐτοῖς ἔχουσιν ἢ βουλὴ συνειδυῖα τὴν γνώμην,
 ἔδωκε σίτου τῇ πόλει φροντίσαι ἐξ ὅσης δύναιντο
 γῆς, μέχρι αὐτοῦς ὁ χρόνος τῶν ἔθνῶν τῆς στρατη-
 20 γίας καταλάβοι.

καὶ ἡ μὲν οὕτως ἐπραξεν ἵνα μὴ ποτε Βροῦτος ἢ
 Κάσιος φεύγειν δοκοῖεν· τοσῆδε αὐτῶν φροντίς ἦν
 ἄμα καὶ αἰδώς, ἐπεὶ καὶ τοῖς ἄλλοις σφαγεῦσι διὰ
 τούσδε μάλιστα συνελάμβανον· ἐξελθόντων δὲ τῆς πό-
 25 λεως τῶν ἀμφὶ τὸν Βροῦτον, ἐπὶ δυναστείας ὧν ὁ
 Ἀντώνιος ἤδη μοναρχικῆς ἀρχὴν ἔθνους καὶ στρατιᾶς
 αὐτῷ περιέβλεπεν. καὶ Συρίας μὲν ἐπεθύμει μάλιστα,

1. ἡγούμενον V || 5. ἐκ πλευρᾶς a || 7. τίλλιον V, ad Tullium
 C || χρήματα ἔπεμπον V || 12. ὑποπτον del.* || 14. ποι] που vel
 πη? * || 21. ἦ] καὶ?* || 22. δοκεῖεν i || αὐτῷ V || 25. τὸν om. B

οὐκ ἠγνόει δὲ ὢν δι' ὑπουοίας, καὶ μᾶλλον ἐσόμενος εἴ τι αἰτοίη· καὶ γὰρ αὐτῷ κρύφα Δολοβέλλαν τὸν ἕτερον ὕπατον ἐπήλειφεν ἐς ἐναντίωσιν ἢ βουλή, διάφορον ἀεὶ τῷ Ἀντωνίῳ γενόμενον. αὐτὸν οὖν τὸν Δολοβέλλαν ὁ Ἀντώνιος, νέον τε καὶ φιλότιμον εἰδώς, ἐπει- 5 σεν αἰτεῖν Συρίαν ἀντὶ Κασσίου καὶ τὸν ἐς Παρθυαίους κατειλεγμένον στρατόν, αἰτεῖν δὲ οὐ παρὰ τῆς βουλῆς (οὐ γὰρ ἐξῆν) ἀλλὰ παρὰ τοῦ δήμου. νόμῳ. καὶ ὁ μὲν ἠσθεὶς αὐτίκα προυτίθει τὸν νόμον, καὶ τῆς βουλῆς αἰτιωμένης αὐτὸν παραλύειν τὰ δόξαντα τῷ Καίσαρι, 10 τὸν μὲν ἐπὶ Παρθυαίους πόλεμον οὐδενὶ ἔφη ὑπὸ Καίσαρος ἐπιτετράφθαι, Κάσσιον δὲ τὸν Συρίας ἀξιωθέντα αὐτόν τι τῶν Καίσαρος πρότερον ἀλλάξαι, δόντα πωλεῖν τὰ κληρουχῆματα τοῖς λαβοῦσι πρὸ τῶν νενομισμένων εἴκοσιν ἐτῶν· καὶ αὐτὸς δὲ αἰδεῖσθαι 15 Συρίας οὐκ ἀξιούμενος, Δολοβέλλας ὢν, πρὸ Κασσίου. οἱ μὲν δὴ τῶν δημάρχων τινὰ Ἀσπρήναν ἐπεισαν ἐν τῇ χειροτονίᾳ ψεύσασθαι περὶ διοσημίας, ἐλπίσαντές τι καὶ Ἀντώνιον συμπράξειν, ὕπατόν τε ὄντα καὶ τῶν σημείων ἱερέα, καὶ διάφορον ἔτι νομιζόμενον εἶναι 20 τῷ Δολοβέλλᾳ· ὁ δ' Ἀντώνιος, ἔπει τῆς χειροτονίας οὔσης ὁ Ἀσπρήνας ἔφη διοσημίαν ἀπαίσιον γεγονέναι, ἔθους ὄντος ἑτέρους ἐπὶ τοῦτο πέμπεσθαι, πάνυ χαλεψάμενος τῷ Ἀσπρήνα τοῦ ψεύσματος τὰς φυλὰς ἐκέ- 8 λευε χειροτονεῖν περὶ τοῦ Δολοβέλλα. καὶ γίννεται 25

2. εἴ τι] *si prouinciam illam postulasset* C, bene || 5. εἰδώς] *intuens* C, i. e. *ιδών* || 7. post στρατόν *secuntur* in Oi: ἐπὶ τοὺς παρθυαίους, *quae delevit Schw cum C* || 8. οὐ γὰρ ἐξῆν] *quod fieri minime putabat* C || 11. οὐδὲν i || 15. εἰδεῖσθαι A, ἀδικεῖσθαι *coni.* Musgr. *possis etiam ἀνιᾶσθαι* || 23. ἔθος ὄντος f. *de re v.* Mommsen *Staatsr.* t. I² p. 108 adn. 2 || 24. φυλὰς VC, φυλακὰς Abf, κεφαλὰς a

μὲν οὕτω Συρίας ἡγεμῶν Δολοβέλλας, καὶ στρατηγὸς
 τοῦ πολέμου τοῦ πρὸς Παρθυαίους καὶ στρατιᾶς τῆς
 ἐς αὐτὸν ὑπὸ Καίσαρος κατειλεγμένης, ὅση [τε] περὶ
 Μακεδονίαν προεληλύθει, καὶ ὁ Ἀντώνιος τότε πρῶ-
 5 τὸν ἔγνωστο συμπράσσωσιν τῷ Δολοβέλλᾳ. γεγενη-
 μένων δὲ τῶνδε ἐν τῷ δήμῳ, τὴν βουλήν ὁ Ἀντώνιος
 ἤτει Μακεδονίαν, εὖ εἰδὼς ὅτι αἰδέσονται, μετὰ Συρίαν
 δοθεῖσαν Δολοβέλλᾳ, ἀντειπεῖν περὶ Μακεδονίας Ἀντω-
 νίῳ, καὶ ταῦτα γυμνῆς στρατοῦ γενομένης. καὶ ἔδοσαν
 10 μὲν ἄκουτες, καὶ ἐν θαύματι ἔχοντες ὅπως τὸν ἐν
 αὐτῇ στρατὸν προμεθῆκεν ὁ Ἀντώνιος τῷ Δολοβέλλᾳ,
 ἠγάπων δὲ ὅμως Δολοβέλλαν ἔχειν τὸν στρατὸν Ἀντω-
 νίου μᾶλλον. ἐν καιρῷ δὲ αὐτοὶ τὸν Ἀντώνιον τοῖς
 ἀμφὶ τὸν Κάσσιον ἀντήτουν ἕτερα ἔθνη, καὶ ἐδόθη
 15 Κυρήνη τε καὶ Κρήτη, ὡς δ' ἑτέροις δοκεῖ, τάδε μὲν
 ἀμφοτέρω Κασσίῳ, Βιθυνία δὲ Βρούτῳ.

τὰ μὲν δὴ γιννόμενα ἐν Ῥώμῃ τοιάδε ἦν, Ὀκτάκιος⁹
 δὲ ὁ τῆς ἀδελφῆς τοῦ Καίσαρος θυγατριδοῦς ἱππαρ-
 χος μὲν αὐτοῦ Καίσαρος ἐγεγένητο πρὸς ἕν ἔτος, ἐξ
 20 οὗ τήνδε τὴν τιμὴν ὁ Καίσαρ ἐς τοὺς φίλους περι-
 φέρων ἐτήσιον ἔσθ' ὅτε ἐποιεῖτο εἶναι, μειράκιον δὲ
 ἔτι ὦν ἐς Ἀπολλωνίαν τὴν ἐπὶ τοῦ Ἰουίου, παιδεύε-
 σθαί τε καὶ ἀσκειῖσθαι τὰ πολέμια, ἐπέπεμπετο ὑπὸ
 τοῦ Καίσαρος ὡς ἐς τοὺς πολεμίους ἐψόμενος αὐτῷ.
 25 καὶ αὐτὸν ἐν τῇ Ἀπολλωνίᾳ ἱππέων ἴλαι παραλλὰξ
 ἐκ Μακεδονίας ἐπιούσαι συσγύμναζον, καὶ τῶν ἡγε-

3. τε om. C. ὅση περὶ τε f || 9. στρατοῦ Gelen, στρατηγῷ
 Hibri || 12. 13. Ἀντωνίου μᾶλλον spuria? * || 13. τὸν Ἀντώνιον om.
 C || 18. ὁ om. i || 21. ἔσθ' ὅτε ἐποιεῖτο] ἔθετο? * || 23. ἐπέπεμπετο
 Bekk, praemissus fuit C, ἐπέμπετο Oi || 24. τοὺς πολεμίους]
 τὸν πόλεμον? *

μόνων τοῦ στρατοῦ τινὲς ὡς συγγενεὶ Καίσαρος θαμνὰ ἐπεφοίτων. γνῶσις τε ἐκ τούτων αὐτῷ καὶ εὖνοια παρὰ τοῦ στρατοῦ τις ἐγένετο, σὺν χάριτι δεξιου-
 μένω πάντας. ἔκτον δ' ἔχοντι μῆνα ἐν τῇ Ἀπολλωνίᾳ ἀγγέλλεται περὶ ἐσπέραν ὁ Καίσαρ ἀνηρημένος ἐν τῷ β
 βουλευτηρίῳ πρὸς τῶν φιλτάτων καὶ παρ' αὐτῷ δυνα-
 τωτάτων τότε μάλιστα. τῶν δὲ λοιπῶν οὐθενὸς ἀπαγγελ-
 θέντος πῶ, θεὸς αὐτὸν ἐπέχε καὶ ἄγνοια, εἴτε κοινὸν
 εἴη τῆς βουλῆς τὸ ἔργον εἴτε καὶ τῶν ἐργασαμένων
 ἰδιον, καὶ εἰ θίκην ἤδη τοῖς πλείοσι δεδώκοιεν, ἢ καὶ 10
 10 τοῦδε εἶεν, ἢ καὶ τὸ πλῆθος αὐτοῖς συνήδοιτο. ἐφ' οἷς οἱ
 φίλοι ἐκ Ῥώμης ὑπετίθεντο ταῦτα, ὥστε οἱ μὲν ἐς φυλα-
 κὴν τοῦ σώματος αὐτὸν ἠξίουεν ἐπὶ τὸν ἐν Μακεδονίᾳ
 στρατὸν καταφυγεῖν, καὶ ὅτε μάθοι μὴ κοινὸν εἶναι
 τὸ ἔργον, ἐπιδαρρήσαντα τοῖς ἐχθροῖς ἀμύνειν τῷ 15
 Καίσαρι· καὶ ἦσαν οἱ καὶ τῶν ἠγεμόνων αὐτὸν ἐλθόντα
 φυλάξειν ὑπεδέχοντο· ἢ δὲ μήτηρ καὶ Φίλιππος, ὃς
 εἶχεν αὐτήν, ἀπὸ Ῥώμης ἔγραφον μῆτε ἐπαίρεσθαι
 μῆτε θαρρεῖν πῶ, μεμνημένον οἷα Καίσαρ ὁ παντὸς
 ἐχθροῦ κρατήσας ὑπὸ τῶν φιλτάτων μάλιστα πάθοι, 20
 τὰ δὲ ἰδιωτικώτερα ὡς ἐν τοῖς παροῦσιν ἀκινδυνότερα
 αἰρεῖσθαι μᾶλλον, καὶ πρὸς σφᾶς ἐς Ῥώμην ἐπέτρε-
 σθαι φυλασσόμενον. οἷς Ὀκτάκιος ἐνδοῦς διὰ τὴν
 ἐπι ἄγνοιαν τῶν ἐπὶ τῷ θανάτῳ γενομένων, τοὺς ἠγε-

3. ἐγένετο A, ἐνεγένετο V i. cf. Schw ind. Gr. v. ἐγγίγνεται ||
 6. φιλτάτων <τε> καὶ? * || 9. καὶ del. Nauckius || 10. 11. ἢ καὶ
 τοῦδε εἶεν] ἢ καὶ δώσοιεν conl. Bekk, sententia quidem probabili,
 ἢ ἐπὶ τοῦδε εἶεν Musgr, ἢ καὶ τοῦδε ἐν δέει εἶεν Schw || 12. ἐκ
 Ῥώμης deleverim coll. Nic. Dam. v. Caes. c. 16 (F. H. G. t. III
 p. 435), <οἱ> ἐκ P. conl. Musgr || ὥστε om. V, bene si etiam ἠξίουεν
 inducas || ταῦτα molestum || 15. ἐπιδαρρήσαντα τοῖς ἐχθροῖς]
 hostibus timorem incutere C || 22. καὶ προσφορᾶς εἰς δ. AB

μόνας τοῦ στρατοῦ δεξιωσάμενος διέπλει τὸν Ἴόνιον, οὐκ ἐς τὸ Βρεντέσιον (οὐπω γάρ τινα τοῦ ἐκεῖθι στρατοῦ πείραν εἰληφῶς πάντα ἐφυλάσσετο) ἀλλ' ἐς ἑτέραν οὐ μακρὰν ἀπὸ τοῦ Βρεντεσίου πόλιν, ἐκτὸς οὐσαν ὁδοῦ, ἣ ὄνομα Λουπίαι. ἐνταῦθα οὖν ἐνηυλί-
 5 σατο διατρίβων. ὥς δέ οἱ τὰ τε ἀκριβέστερα περὶ τοῦ φόνου καὶ τοῦ δημοσίου πάθους, τῶν τε δια-
 θηκῶν καὶ τῶν ἐψηφισμένων ἦλθε τὰ ἀντίγραφα, οἱ μὲν
 ἔτι μᾶλλον αὐτὸν ἠξίουσαν τοὺς ἐχθροὺς Καίσαρος
 10 δεδιέναι, υἱὸν τε αὐτοῦ καὶ κληρονόμον ὄντα, καὶ
 παρήνουν ἅμα τῷ κλήρῳ τὴν θέσιν ἀπείρασθαι· ὃ δὲ
 καὶ ταῦτά οἱ, καὶ τὸ μὴ τιμωρεῖν αὐτὸν Καίσαρι,
 αἰσχρὸν ἠγούμενος ἐς τὸ Βρεντέσιον ἦει, προπέμψας
 καὶ διερευνησάμενος μή τις ἐκ τῶν φονέων ἐγκαθέξοιτο
 15 ἐνέδρα. ὥς δὲ αὐτῷ καὶ ὁ ἐνθάδε στρατός, οἷα Καί-
 σαρος υἱὸν δεξιούμενος, ἀπήντα, θαρρήσας ἔθνε, καὶ
 εὐθύς ὠνομάζετο Καῖσαρ. ἔθος γάρ τι Ῥωμαίοις
 τοὺς θετοὺς τὰ τῶν θεμένων ὀνόματα ἐπιλαμβάνειν.
 ὃ δὲ οὐκ ἐπέλαβεν, ἀλλὰ καὶ τὸ αὐτοῦ καὶ τὸ πα-
 20 τρῶν ὄλως ἐνήλλαξεν, ἀντὶ Ὀκταίου παιδὸς Ὀκταίου
 Καῖσαρ εἶναι καὶ Καίσαρος υἱός, καὶ διετέλεσεν οὕτω
 χρώμενος. εὐθύς τε ἐς αὐτὸν ἄθρον καὶ πανταχόθεν,
 ὥς <ἐς Καίσαρος> υἱόν, πλῆθος ἀνθρώπων συνέθεον,
 οἱ μὲν ἐκ φιλίας Καίσαρος, οἱ δὲ ἐξελεύθεροι καὶ
 25 θεράποντες αὐτοῦ, καὶ ἕτεροι στρατιῶται σὺν αὐτοῖς,

2. βρεντήσιον V, const. || 7. πάθους] πένθους <ἠγγελο>?* ||
 12. αὐτὸ i || 17. γάρ] δέ?* || 19. ἐπέλαβεν] ἐπέλαβε <μόνον>
 Budaeus cum C || καὶ τὸ αὐτοῦ om. C, καὶ τὸ ante πατρῶν
 om. A || 22. χρώμενος] χρηματίζων?* || ἐς αὐτὸν Ai, ὡς αὐτὸν V ||
 23. ueluti ad Caesaris filium C, unde supplevi || 25. <καὶ> στρα-
 τιῶται conl. Schw. totus locus negligenter compositus

οἱ μὲν ἀποσκευὰς ἢ χρήματα φέροντες ἐς τὴν Μακεδονίαν, οἱ δὲ ἕτερα χρήματα καὶ φόρους ἐξ ἔθνῶν ἄλλων ἐς τὸ Βρεντέσιον.

12 ὁ δὲ καὶ τῷ πλήθει τῶν ἐς αὐτὸν ἀφικνουμένων καὶ τῇ Καίσαρος αὐτοῦ δόξῃ τε καὶ τῇ πάντων ἐς ἐκεῖ- 5
νον εὐνοίᾳ θαρρῶν ᾧδευεν ἐς Ῥώμην, σὺν ἀξιολόγῳ πλήθει, αὐξομένῳ μᾶλλον ἐκάστης ἡμέρας οἷα χειμάρρῳ, φανεραῖς μὲν ἐπιβουλήσιν ὧν ἀμείνων διὰ τὸ πλῆθος, ἐνέδρας δὲ δι' αὐτὸ καὶ μάλιστα ὑφορώμενος, ἀρι-
γνώστων οἱ τῶν συνόντων σχεδὸν ὄντων ἀπάντων. 10
τὰ δὲ τῶν πόλεων τῶν μὲν ἄλλων οὐ πάντῃ πρὸς αὐτὸν ἦν ὁμαλὰ· οἱ δὲ τῷ Καίσαρι στρατευσάμενοί τε καὶ ἐς κληρουχίας διηρημένοι συνέτρεχον ἐκ τῶν ἀποικιῶν ἐπὶ χάριτι τοῦ μεираκίου, καὶ τὸν Καίσαρα ὠλοφύροντο, καὶ τὸν Ἀντώνιον ἐβλασφήμουν οὐκ ἐπ- 15
εξιόντα τηλικούτῳ μύσει, καὶ σφᾶς ἔλεγον, εἴ τις ἠγοῖτο, ἀμυνεῖν. οὗς ὁ Καίσαρ ἐπαινῶν, καὶ ἀνατιθέμενος ἐν τῷ παρόντι, ἀπέπεμπεν. ὄντι δ' αὐτῷ περὶ Ταρρακίνας, ἀπὸ τετρακοσίων πρὸς Ῥώμης σταδίων, ἀγγέλλεται Κάσσιός τε καὶ Βροῦτος ἀφηρημένοι πρὸς τῶν ὑπά- 20
των Συρίαν καὶ Μακεδονίαν, καὶ ἐς παρηγορίαν βραχύτερα ἕτερα Κυρήνην καὶ Κρήτην ἀντειληφότες, φυγάδων τε τινῶν κάθοδοι, καὶ Πομπηίου μετάκλησις, καὶ ἀπὸ τῶν Καίσαρος ὑπομνημάτων ἐς τε τὴν βουλήν
13 ἐγγραφαι τινῶν καὶ ἕτερα πολλὰ γιγνόμενα. ὡς δ' ἐς 25
τὴν πόλιν ἀφίκετο, ἡ μὲν μήτηρ αὐτοῦ καὶ Φίλιππος, ὅσοι τε ἄλλοι κηδεμόνες ἦσαν αὐτοῦ, ἐδεδοίκεσαν τὴν

9. δι' αὐτὸ <τοῦτο> Nauckius || 19. τριακοσίων vertit C ||
22. Κυρήνην καὶ Κρήτην spuria? * || 24. ἀπὸ] ἐκ? * || 25. γιγνό-
μενα] γενόμενα? *

τε τῆς βουλῆς ἐς τὸν Καίσαρα ἀλλοτριώσιν, καὶ τὸ
 δόγμα, μὴ εἶναι δίκας ἐπὶ Καίσαρι φόνου, καὶ τὴν
 Ἀντωνίου τότε δυναστεύοντος ἐς αὐτὸν ὑπεροφίαν,
 οὔτε ἀφικομένον πρὸς τὸν Καίσαρος υἱὸν ἐλθόντα,
 οὔτε προσπέμπαντος αὐτῷ· ὃ δὲ καὶ ταῦτ' ἐπράυνεν,
 αὐτὸς ἀπαντήσειν ἐς τὸν Ἀντώνιον εἰπὼν· οἷα νεώ-
 τερος ἐς πρεσβύτερον καὶ ἰδιώτης ἐς ὕπατον, καὶ τὴν
 βουλήν θεραπεύσειν τὰ εἰκότα. καὶ τὸ δόγμα ἔφη
 γενέσθαι μηδενὸς πω τοὺς ἀνδροφόνους διώκοντος·
 10 ἀλλ' ὅποτε θαρρήσας τις διώκοι, καὶ τὸν δῆμον ἐπι-
 κουφήσειν καὶ τὴν βουλήν ὡς ἐννόμῳ καὶ τοὺς θεοὺς
 ὡς δικαίῳ, καὶ τὸν Ἀντώνιον ἴσως. εἰ δὲ καὶ τοῦ
 κλήρου καὶ τῆς θέσεως ὑπερίδοι, ἐς τε τὸν Καίσαρα
 ἀμαρτήσεσθαι καὶ τὸν δῆμον ἀδικήσειν ἐς τὴν δια-
 15 νομήν. ἀπερρήγγυ τε λήγων τοῦ λόγου ὅτι μὴ κινδύ-
 νεύειν οἱ καλὸν εἶη μόνον, ἀλλὰ καὶ θνήσκειν, εἰ
 προκριθεὶς ἐκ πάντων ἐς τοσαῦτα ὑπὸ τοῦ Καίσαρος
 ἀντάξιός αὐτοῦ φαίνοιτο φιλοκινδυνωτάτου γεγονότος.
 τὰ τε τοῦ Ἀχιλλέως, ὑπόγυά οἱ τότε ὄντα μάλιστα,
 20 ἐς τὴν μητέρα ὥσπερ ἐς τὴν Θέτιν ἐπιστρεφόμενος
 ἔλεγεν, "αὐτίκα τεθναίην, ἐπεὶ οὐκ ἄρ' ἔμελλον ἑταίρῳ
 κτεινομένῳ ἐπαμῦναι". καὶ τότε εἰπὼν, Ἀχιλλεῖ μὲν
 ἔφη κόσμον ἀθάνατον ἐκ πάντων εἶναι τοῦτο τὸ ἔπος,
 καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ μάλιστα, αὐτὸς δ' ἀνεκάλει τὸν
 25 Καίσαρα οὐχ ἑταῖρον ἀλλὰ πατέρα, οὐδὲ συστρατιώτην

8. <τοῦ> τότε Nauckius || 12. ἴσως <συλλήψεσθαι>? * et An-
 tonium vicissim allaturos opem C || καὶ ante τοῦ om. b¹ || 18. ἀν-
 τάξιός vel ἄρα ἄξιός conī. Schw, ἀνάξιός libri || 20. ὥσπερ
 <ἐκεῖνος> ἐς conī. Schw. et sic vertit C. an ὥσπερ ἐς τινα
 Θέτιν? * || 21. αὐτίκα] Π. XVII, 98 || 22. ἐπαμῦναι Hom., ἐπ-
 αμύνειν O i || 24. αὐτοῦ] sibi uero hoc opus potissimum allatu-
 rum esse C

ἀλλ' αὐτοκράτορα, οὐδὲ πολέμου νόμῳ πεσόντα ἀλλ'
 14 ἀδελφίστως ἐν βουλευτηρίῳ κατακοπέντα. ἐφ' οἷς αὐτὸν
 ἢ μήτηρ, ἐς ἡδονὴν ἐκ τοῦ δέους ὑπαχθεῖσα, ἠσπάζετο
 ὡς μόνον ἄξιον Καίσαρος, καὶ λέγειν ἔτι ἐπισχοῦσα ἐπι-
 5 ἐσπερχεν ἐς τὰ ἐγνωσμένα σὺν τῇ τύχῃ. παρῆναι γε μᾶλλον
 ἔτι τέχνη καὶ ἀνεξικακία μᾶλλον ἢ φανερᾷ θρασύτητι
 πῶ χρῆσθαι. καὶ ὁ Καῖσαρ ἐπαινέσας, καὶ πράξειν
 ὑποσχόμενος οὕτως, αὐτίκα τῆς ἐσπέρας ἐς τοὺς φίλους
 περιέπεμπεν, ἐς ἕω συγκαλῶν ἕκαστον ἐς τὴν ἀγορὰν
 μετὰ πλήθους. ἔνθα Γάιον Ἀντώνιον τὸν ἀδελφὸν 10
 Ἀντωνίου, στρατηγοῦντα τῆς πόλεως, ὑπαντιάσας, ἔφη
 δέχεσθαι τὴν θέσιν τοῦ Καίσαρος· ἔθας γὰρ τι Ῥω-
 μαίοις τοὺς θετοὺς ἐπὶ μάρτυσι γίνεσθαι τοῖς στρα-
 τηγοῖς. ἀπογραψαμένῳ δὲ τῶν δημοσίων τὸ ῥῆμα,
 εὐθὺς ἐκ τῆς ἀγορᾶς ἐς τὸν Ἀντώνιον ἐχώρει. ὃ δὲ 15
 ἦν ἐν κήποις, οὓς ὁ Καῖσαρ αὐτῷ ἐδεδώθητο Πομ-
 πηίου γενομένους. διακριβῆς δὲ ἀμφὶ τὰς θύρας πλεί-
 ονος γενομένης ὁ μὲν Καῖσαρ καὶ τάδε ἐς ὑποψίαν
 Ἀντωνίου τῆς ἀλλοτριώσεως ἐτίθετο, ἐσκληθέντος δὲ
 ποτε ἦσαν προσαγορεύσεις τε καὶ περὶ ἀλλήλων πύσματα 20
 εἰκότα. ὡς δὲ ἤδη λέγειν ἔδει περὶ ὧν ἦσαν ἐν χρεῖα,
 25 ὁ Καῖσαρ εἶπεν " ἐγὼ δέ, πάτερ Ἀντώνιε (πατέρα γὰρ
 εἶναι σέ μοι δικαιούσιν αἷ τε Καίσαρος ἐς σέ εὐεργ-
 γεῖαι καὶ ἢ σὴ πρὸς ἐκείνον χάρις), τῶν σοι πεπραγ-
 μένων ἐπ' ἐκείνῳ τὰ μὲν ἐπαινω, καὶ χάριν αὐτῶν 25
 ὀφλήσω, τὰ δ' ἐπιμέμφομαι, καὶ λελέξεται μετὰ παρη-
 σίας, ἐς ἣν ἢ λύπη με προάγει. κτεινομένῳ μὲν οὐ

4. λέγειν] ἀντιλέγειν con. Schw || 6. ἔτι] ἐπὶ V || 12. γὰρ,
 omisso τι, V || 18. τάδε] τότε? * || 20. προαγορεύσεις i || 22. δέ
 om. f || 26. λέξεται V

παρῆς, τῶν φονέων σε περισπασάντων περὶ θύρας, ἐπεὶ περιέσωζες ἂν αὐτὸν ἢ συνεκινδύνευες ὅμοια παθεῖν· ὧν εἰ θάτερον ἐμελλεν ἔσεσθαι, καλῶς ὅτι μὴ παρῆς. ψηφίζομένων δὲ τινῶν αὐτοῖς ὡς ἐπὶ τυράννῳ
 5 γέρα, ἀντεῖπας ἐγκρατῶς· καὶ τοῦδέ σοι χάριν οἶδα λαμπράν, εἰ καὶ τοὺς ἄνδρας ἔγνωσ συναναλεῖν σε βεβουλευμένους, οὐχ ὡς ἡμεῖς ἠγούμεθα, τιμωρὸν ἐσόμενον Καίσαρι, ἀλλ' ὡς αὐτοὶ λέγουσι, τῆς τυραννίδος διάδοχον. ἅμα δ' οὐκ ἦσαν ἐκεῖνοι τυραννοκτόνοι,
 10 εἰ μὴ καὶ φονεῖς ἦσαν· διὸ καὶ ἐς τὸ Καπιτώλιον συνέφυγον ὡς ἐς ἱερὸν ἀμαρτόντες ἰκέται, ἢ ὡς ἐς ἀκρόπολιν ἐχθροί. πόθεν οὖν αὐτοῖς ἀμνηστία καὶ τὸ ἀνεύθυνον τοῦ φόνου, ἢ τῆς βουλῆς καὶ τοῦ δήμου εἰτινες ἐφθάρατο ὑπ' ἐκείνων; καὶ σὲ τὸ τῶν πλεόνων
 15 ὄρα ἔχρην, ὕπατον ὄντα. ἀλλὰ καὶ θάτερα βουλομένῳ σοι ἢ ἀρχὴ συνελάμβανε, τιμωρομένῳ τηλικούτον ἄγος, καὶ τοὺς πλανωμένους μεταδιδάσκοντι. σὺ δὲ καὶ ὄμηρα τῆς ἀδείας, οἰκειὰ αὐτοῦ σοῦ, τοῖς ἀνδροφόνοις ἔπεμψας ἐς τὸ Καπιτώλιον. ἀλλ' ἔστων καὶ
 20 ταῦτα οἱ διεφθαρμένοι σε βιάσασθαι. ὅτε μέντοι τῶν διαθηκῶν ἀναγνωσθεισῶν, καὶ αὐτοῦ σοῦ δίκαιον ἐπιτάφιον εἰπόντος, ὁ δῆμος ἐν ἀκριβεῖ Καίσαρος μνήμῃ γενόμενοι πῦρ ἐπ' αὐτοὺς ἔφερον, καὶ φεισάμενοι

2. περιέσωσας et συνεκινδύνευσας malebat Steph || 5. γέρα Schw ex C qui honores, γέρας Oi || 6. σοι V || 10. καὶ <ἄλλων> φονεῖς? * || 11. ἐς ante ἱερὸν om. i. ἢ ὡς ἐς ἱερὸν, ἀμαρτόντες καὶ ἰκέται, ἢ ἐς ἀκρ. ὡς ἐχθροί coni. Musgr. cf. II c. 137 || 13. ἢ] εἰ coni. Steph || 13. 14. εἴ τινες] μὴ τινὲς coni. idem || 14. τινες A²i, τις A¹VC || ἐφθάρατο VC || 19 sq. esto et haec a corruptis per vim a te extorta esse C. ἀλλ' ἔστω καὶ ταῦτα τοὺς διεφθαρμένους σὲ βιάσασθαι vel ἀλλ' ἔστω κ. τ. οἱ διεφθ. σε ἐβιάσαντο (βιάσαιντο Schw) coni. Steph || 21. δίκαιον] ut aequum fuit C, <ὡς> vel <ὡς γε> δίκ. coni. Steph

χάριν τῶν γειτόνων ἐς τὴν ἐπιούσαν ἤξειν ἐπὶ ὄπλα
 συνέθεντο, πῶς οὐχὶ τῷ δήμῳ συνέπραξας, καὶ ἐστρα-
 τήγησας τοῦ πυρὸς ἢ τῶν ὄπλων, ἢ δίκην γε τοῖς
 ἀνδροφόνους ἐπέγραψας, εἰ δίκης ἔδει κατ' αὐτοφώρων,
 16 καὶ φίλος ὢν Καίσαρι καὶ ὕπατος καὶ Ἀντώνιος; ἀλλὰ 5
 Μάριος μὲν ἐξ ἐπιτάγματος ἀνηρέθη κατὰ τὸ τῆς ἀρ-
 χῆς μέγεθος, ἀνδροφόνους δὲ ἐκφυγεῖν ὑπερεῖδες, καὶ
 ἐς ἡγεμονίας ἐνίους διαδραμεῖν, ἃς ἀθεμίστως ἔχουσι
 τὸν δόντα ἀνελόντες. Συρίαν μὲν δὴ καὶ Μακεδονίαν
 εὖ ποιοῦντες οἱ ὕπατοι, σὺ καὶ Δολοβέλλας, καθιστα- 10
 μένων ἄρτι τῶν πραγμάτων περιεσπάσατε ἐς ἑαυτούς.
 καὶ τοῦδέ σοι χάριν ἤδειν ἄν, εἰ μὴ αὐτίκα Κυρήνην
 καὶ Κρήτην αὐτοῖς ἐψηφίσασθε, καὶ φυγάδας ἠξιώσατε
 ἡγεμονίαις ἀεὶ κατ' ἐμοῦ δορυφορεῖσθαι, Δέκμον τε
 τὴν ἐγγὺς Κελτικὴν ὑπερεωρᾶτε ἔχοντα, καὶ τόνδε 15
 τοῖς ἄλλοις ὁμοίως αὐθέντην τοῦμοῦ πατρὸς γενό-
 μενον. ἀλλὰ καὶ τάδε τὴν βουλήν ἐρεῖ τις ἐγνωκέ-
 ναι. σὺ δ' ἐπεψήφισες, καὶ προουκάθησο τῆς βουλῆς,
 ᾧ μάλιστα πάντων ἤρμοξε διὰ σπαντὸν ἀντειπεῖν· τὸ
 γὰρ ἀμνηστίαν δοῦναι τὴν σωτηρίαν ἣν ἐκείνοις χαρι- 20
 ζομένων μόνον, τὸ δὲ ἡγεμονίας αὐτίς ψηφίσεσθαι
 καὶ γέρα ὑβρίζοντων Καίσαρα καὶ τὴν σὴν γνώμην
 ἀκυροῦντων.

ἐπὶ τάδε με δὴ τὸ πάθος ἐξήνεγκε, παρὰ τὸ ἀρμό-
 ζον ἴσως ἐμοὶ τῆς τε ἡλικίας καὶ τῆς πρὸς σὲ αἰδοῦς. 25

1. ἤξειν O, δις i. ὄπλα δ' ἠπείλησαν . . . οἴσειν II c. 147 ||
 4. αὐτοφώρων Vi, αὐτοφόρον (sic) A || 5. καὶ ante φίλος
 om. i || καίσαρα A, unde καίσαρος conii. Schw || 6. Amatius C ||
 7. malim <τούς> ἀνδροφ. || 11. ἐς om. i. ab illis abstulistiis
 C || 14. ἀεὶ] <ἐς> ἀεὶ? * || 15. ὑπερεωρᾶτε*, ὑπερωρᾶτε Bekk,
 ὑπερορᾶτε libri || 19. ᾧ] quo in loco C, i. e. οὗ || 21. αὐτίς]
 αὐτοῖς? *

εἴρηται δ' ὅμως <ὡς> ἐς ἀκριβέστατον φίλον Καίσαρι,
 καὶ πλείστης ὑπ' ἐκείνου τιμῆς καὶ δυνάμεως ἡξιωμέ-
 νον, καὶ τάχ' ἂν αὐτῷ καὶ θετὸν γενόμενον, εἰ ἦδει
 σε δεξόμενον Αἰνεάδην ἀντὶ Ἡρακλείδου γενέσθαι·
 5 τοῦτο γὰρ αὐτὸν . . . ἐνδοιάσαι, πολὺν τῆς διαδοχῆς
 λόγον ποιούμενον. ἐς δὲ τὸ μέλλον, ὦ Ἀντώνιε, πρὸς
 θεῶν τε φίλων καὶ πρὸς αὐτοῦ σοι Καίσαρος, εἰ μὲν
 τι καὶ τῶν γεγονότων μεταθέσθαι θέλεις (δύνασαι γὰρ
 εἰ θέλεις)· εἰ δὲ μή, τά γε λοιπὰ τοὺς φονέας ἀμυνο-
 10 μένω μοι μετὰ τοῦ δήμου καὶ τῶνδε τῶν ἔτι μοι πα-
 τρικῶν φίλων συνίστασθαι καὶ συνεργεῖν· εἰ δέ σε τῶν
 ἀνδρῶν τις ἢ τῆς βουλῆς αἰδῶς ἔχει, μὴ ἐπιβαρεῖν.
 καὶ τάδε μὲν ἀμφὶ τούτων· οἶσθα δ' ὅπως ἔχει μοι
 καὶ τὰ οἴκοι, δαπάνης τε ἐς τὴν διανομὴν ἣν ὁ πατήρ
 15 ἐκέλευσε τῷ δήμῳ δοθῆναι, καὶ ἐπέιξεως ἐς αὐτήν,
 ἵνα μὴ βραδύνων ἀχάριστος εἶναι δοκοίην, μηδ' ὅσοι
 καταλεχθέντες ἐς τὰς ἀποικίας ἐπιμένουσι τῇ πόλει,
 δι' ἐμὲ τρίβοιντο. ὅσα δὲ τῶν Καίσαρος εὐθέως ἐπὶ
 τῷ φόνῳ πρὸς σὲ μετενήνεκται ὡς ἐπ' ἀσφαλὲς ἐξ ἐπι-
 20 κινδύνου τότε οἰκίας, τὰ μὲν κειμήλια αὐτῶν καὶ τὸν
 ἄλλον ἅπαντα κόσμον ἔχειν ἀξιῶ σε, καὶ ὅσα ἂν ἐθέλης
 ἄλλα, παρ' ἡμῶν ἐπιλαβεῖν, ἐς δὲ τὴν διανομὴν ἀπο-
 δοῦναί μοι τὸ χρυσίον τὸ ἐπίσημον, ὃ συνηθροίκει
 μὲν ἐς τοὺς πολέμους ἐκεῖνος οὓς ἐπενόει, ἀρκέσει δ'

1. <ὡς> ἐς ἀκριβέστατον Steph, *dicam liberius ut ad ami-*
cum Caesaris C, ἐς ἀκριβέστερον Oi || 5. φασὶ supplebat Steph,
 οἶδα Schw, οἶμαι vel εἰκὸς Nauckius || 7. σοι] σε?* cf. Kock ad
 Arist. Nub. 784. πρὸς αὐτοῦ σοι <φίλου> Καίσαρος coni. Schw.
 totum locum refingebat Steph || 7. 8. μὲν τι Steph, *quippiam C*,
 μέντοι Oi || 8. θέλεις] θέλοις?* || 9. τά γε λοιπὰ Musgr, τά γε
 τὰ λ. Oi || 10. τῶνδε del. Nauckius || 14. καὶ del. idem || 15. ἐπέ-
 ιξεως] *quae sollicitudo amicorum adsit ne C* || 17. καταλεχθέντες i

ἔμοι νῦν ἔς τριάκοντα μυριάδας ἀνδρῶν μεριζόμενον. τὰ δὲ λοιπὰ τῆς δαπάνης, εἰ μὲν θαρρήσαιμί σοι, παρὰ σοῦ ἂν ἴσως ἢ διὰ σοῦ δανεισαίμην ἐκ τῶν δημοσίων χρημάτων, ἂν διδῶς· διαπεπράσεται δὲ αὐτίκα καὶ ἡ οὐσία”.

5

18 τοιαῦτα τοῦ Καίσαρος εἰπόντος ὁ Ἀντώνιος κατεπλάγη, τῆς τε παρρησίας καὶ τῆς εὐτολμίας παρὰ δόξαν οἱ πολλῆς καὶ παρ’ ἡλικίαν φανείσης. χαλεψάμενος δὲ τοῖς τε λόγοις οὐχ ὅσον ἔδει τὸ πρέπον ἔς αὐτὸν ἐσχηκόσι, καὶ μάλιστα τῶν χρημάτων τῇ ἀπαιτήσει, αὐστη- 10 ρότερον αὐτὸν ᾧδε ἠμείψατο. “εἰ μὲν ὁ Καῖσαρ σοι μετὰ κλήρου καὶ τῆς ἐπωνυμίας, ᾧ παῖ, καὶ τὴν ἡγεμονίαν κατέλιπεν, εἰκὸς σὲ τῶν κοινῶν τοὺς λογισμοὺς αἰτεῖν, καμὲ ὑπέχειν. εἰ δὲ οὐδενί πω Ῥωμαῖοι τὴν ἡγεμονίαν ἔδοσαν ἐκ διαδοχῆς, οὐδὲ τῶν βασιλέων, 15 οὓς ἐκβαλόντες ἐπώμοσαν μηδ’ ἄλλων ἔτι ἀνέξεσθαι (ὃ καὶ τῷ πατρὶ σου μάλιστα οἱ φονεῖς ἐπιλέγοντες φασὶν ἀνελεῖν αὐτὸν βασιλιζόμενον, οὐχ ἡγούμενον ἔτι), ἔμοι μὲν οὐδ’ ἀποκρίσεως δεῖ πρὸς σὲ περὶ τῶν κοινῶν, τῷ δ’ αὐτῷ λόγῳ καὶ σὲ κουφίζω, μὴ χάριν 20 ὀφείλειν ἡμῖν ἐπ’ αὐτοῖς. ἐπράσσετο γὰρ οὐ σοῦ χάριν ἀλλὰ τοῦ δήμου, πλὴν ἑνὸς τοῦ μεγίστου δὴ μάλιστα πάντων ἔς τε Καίσαρα καὶ σὲ ἔργου. εἰ γὰρ τοῦ κατ’ ἑμαυτὸν ἔνεκα ἀθεοῦς καὶ ἀνεπιφθόρου περιεῖδον ἐγὼ τιμὰς ψηφιζόμενας τοῖς φονεῦσιν ὡς τυραννοκτόνοις, 25 τύραννος ὁ Καῖσαρ ἐγίνετο, ᾧ μήτε δόξης μήτε τιμῆς τινὸς ἢ τῶν ἐγνωσμένων βεβαιώσεως ἔτι μετῆν. οὐ

4. δίδως AVi, corr. Schw || 12. μετὰ <τοῦ> κλήρου? * || 15. οὐδὲ] ἀπὸ con. Musgr, male || 26. τύραννος <ἂν> con. Steph

διαθήκας εἶχεν ἄν, οὐ παῖδα, οὐκ οὐσίαν, οὐκ αὐτὸ
 τὸ σῶμα ταφῆς ἀξιούμενον, οὐδὲ ἰδιώτου· ἄταφα γὰρ
 οἱ νόμοι τὰ σώματα τῶν τυράννων ὑπερορίζουσι, καὶ
 τὴν μνήμην ἀτιμοῦσι, καὶ δημεύουσι τὴν περιουσίαν.
 5 ὧν ἐγὼ δεδιῶς ἕκαστον ὑπερηγωνιζόμενῃ Καίσαρος, 19
 ἀθανάτου τε δόξης καὶ δημοσίας ταφῆς, οὐκ ἀκινδύ-
 νως οὐδ' ἀνεπιφθόνως ἐμαυτῶ, τυχεῖν, πρὸς τε ἄνδρας
 ταχυεργεῖς καὶ φόνου πλήρεις, καὶ ὡς ἑμαυθες, ἤδη καὶ
 ἐπ' ἐμὲ συνομοσμομένους, πρὸς τε τὴν βουλὴν ἀχθο-
 10 μένην σου τῶ πατρὶ τῆς ἀρχῆς. ἀλλὰ καὶ ταῦτα κιν-
 δυνεύειν καὶ παθεῖν ὀτιοῦν ἡρούμεν ἑκὼν μᾶλλον ἢ
 ἄταφον καὶ ἄτιμον γιγνόμενον περιιδεῖν Καίσαρα, ἄρι-
 στον ἀνδρῶν τῶν ἐφ' ἑαυτοῦ καὶ εὐτυχέστατον ἐς τὰ
 πλεῖστα, καὶ ἀξιοτιμότερον ἐκ πάντων ἐμοὶ γενόμενον.
 15 τοῖς δ' αὐτοῖς μου τοῖσδε κινδύνοις καὶ σὺ τὰ νῦν
 σοι παρόντα πάντα λαμπρὰ τῶν Καίσαρος ἔχεις, γένος
 ὄνομα ἀξίωμα περιουσίαν. ὧν σε δικαιότερον ἵν' ἐμοὶ
 χάριν εἰδέναι, μᾶλλον ἢ τὰ ἐκλειφθέντα ἐς τὴν τῆς
 βουλῆς παρηγορίαν ἢ ἐς ἀντίδοσιν τῶνδε ὧν ἔχρηζον,
 20 ἢ κατ' ἄλλας χρείας ἢ λογισμούς, ἐπιμέμφεσθαι προ-
 σβυτέρῳ νεώτερον ὄντα.

καὶ τάδε μὲν ἀρκέσει σοι περὶ τῶνδε εἰρῆσθαι,
 ἐνσημαίνῃ δὲ καὶ τῆς ἡγεμονίας με ἐπιθυμεῖν, οὐκ
 ἐπιθυμοῦντα μὲν, οὐκ ἀπάξιον δὲ ἡγούμενον εἶναι,
 25 καὶ ἄχθεσθαι μὴ τυχόντα τῶν διαθηκῶν τῶν Καίσα-

1. ἄν del.?* || 4. ἀτιμῶσι a || 9. συνομοσμομένους i, συν-
 ωμοσμένους AV, corr. Schw || 16. πάντα vulgo omittitur, fort.
 ex ab. sed malim παρόντα λαμπρὰ πάντα ἔχεις, Καίσαρος γέ-
 νος κτέ. τὰ Καίσαρ. pro τῶν K. maluerat Schw sed reprobavit
 postea || 25. μὴ τυχόντα <θέσεως ἐκ> τῶν διαθηκῶν conī. Steph,
 bene. et dolere existimas non consecutum fuisse Caesaris ad-
 optionem C, quasi μὴ τυχ. τῶν θέσεων τῶν K. invenerit

ρος, ὁμολογῶν μοι καὶ τὸ τῶν Ἡρακλειδῶν γένος ἀρ-
 20 κείν. περὶ δὲ τῶν σῶν χρεῶν, ἐθέλοντα μὲν σε ἐκ
 τῶν δημοσίων δανείσασθαι ἠγούμην ἂν εἰρωνείαν λέ-
 γειν, εἰ μὴ πιθανὸν ἦν ἔτι ἀγνοεῖν σε κενὰ πρὸς τοῦ
 πατρὸς ἀπολελειφθαι τὰ κοινὰ ταμιεῖα, τῶν προσόδων, 5
 ἐξ οὗ παρῆλθεν ἐπὶ τὴν ἀρχήν, ἐς αὐτὸν ἀντὶ τοῦ
 ταμιείου συμφερομένων, καὶ εὐρεθησομένων ἀντίκα ἐν
 τῇ Καίσαρος περιουσίᾳ, ὅταν αὐτὰ ζητεῖν ψηφισώμεθα.
 ἄδικον γὰρ οὐδὲν τοῦτο ἐς τὸν Καίσαρα ἔσται, τεθνε-
 ωτά τε ἤδη, καὶ οὐκ ἂν εἰπόντα ἄδικον εἶναι εἰ καὶ 10
 ζῶν ἠτεῖτο τοὺς λογισμούς, ἐπεὶ καὶ τῶν ἰδιωτῶν πολ-
 λοις ἀμφισβητοῦσί σοι καθ' ἓνα τῆς οὐσίας οὐκ ἀδήρι-
 τον αὐτὴν ἔχων γνώση. τῶν δὲ μετενεχθέντων πρὸς
 με χρημάτων οὔτε τὸ πλῆθος ἔστιν ὅσον εἰκάξεις, οὔτε
 τι νῦν ἔστι παρ' ἐμοί, πάντα τῶν ἐν ἀρχαῖς καὶ δυ- 15
 νάμει, πλὴν Δολοβέλλα καὶ τῶν ἐμῶν ἀδελφῶν, νει-
 μαμένων μὲν εὐθύς ὡς τυράννου, δι' ἐμὲ δὲ μετα-
 τεθέντων ἐς χάριν τῶν ὑπὲρ Καίσαρος ἐψηφισμένων,
 ἐπεὶ καὶ σὺ τὰ λοιπὰ φέρων οἴσεις, ἀντὶ τοῦ δήμου,
 τοῖς δυσχεραίνουσιν, ἂν σωφρονῆς. οἱ μὲν γὰρ ἐκπέμ- 20
 ψουσιν, ἂν σωφρονῶσι, τὸν δῆμον ἐπὶ τὰς ἀποικίας·
 ὁ δὲ δῆμός ἐστιν, ὥσπερ καὶ σὺ τῶν Ἑλληνικῶν ἀρτι-
 δίδακτος ὢν ἔμαθες, ἀστάθμητον ὥσπερ ἐν θαλάσῃ

1. ὁμολογῶν <ὄμως> μοι τὸ τῶν? * || τὸ om. A || 3. εἰρωνείαν
 Ai || 4. 5. τοῦ <σοῦ> πατρὸς Nauckius || 11. 12. aut πολλῶν τῶν
 id. ἀμφισβητούντων aut πολλοὶ ἀμφισβητοῦσί σοι . . . <καὶ> οὐκ
 conl. Steph. cum autem priuatorum plurimi de unaquaque eius
 facultate tecum decertabunt satis intelliges non . . . C. an ἀμφισβη-
 τοῦσί σοι τῆς οὐσίας καθ' ἓνα <δικασάμενος> (vel συνενεχθεὶς)
 οὐκ? * || 17. 18. μετατεθέντων Schw, et ita fort. C, μεταθέντων
 Oi, vulgo || 21. σωφρονῶσι] συμφρονῶσι b cui σοι addebat Schw.
 an σωφρονισθῶσι? * || 22. ὁ δὲ δῆμός ἐστι — p. 858, 1 ἀπῆλθεν
 expressa sunt ex Demosth. de f. leg. § 149, ubi v. Schaeef. et Dind.

κῦμα κινούμενον· ὃ μὲν ἦλθεν, ὃ δ' ἀπῆλθεν. ὧ λόγῳ
καὶ τῶν ἡμετέρων ἀεὶ τοὺς δημοκόπους ὁ δῆμος, ἐπὶ
πλεῖστον ἐξάρας, ἐς γόνυ ἔρριψεν”.

τούτων τοῖς πολλοῖς δυσχεράνας ὁ Καίσαρ ἐς ὕβριν ²¹
⁵ εἰρημένοις ἀπεχώρει, τὸν πατέρα ἀνακαλῶν θαμινὰ ἐξ
ὀνόματος, καὶ τὴν οὐσίαν ἐς προᾶσιν ἀντίκα προυτίθει
πᾶσαν, ὅση κατὰ τὸν κλῆρον ἐγίγνετο αὐτοῦ, προτρέ-
πων ἐπικουρεῖν οἱ τὸν δῆμον. ἐκ τῆσδε <δὲ> τῆς σπου-
δῆς, φανεραῖς τε τῆς Ἀντωνίου πρὸς αὐτὸν ἐχθρας
¹⁰ γενομένης, καὶ τῆς βουλῆς ζήτησιν εὐθύς εἶναι τῶν
δημοσίων χρημάτων ψηφισαμένης, οἱ πολλοὶ ἔδεισαν
ἐπὶ τῷ νέῳ Καίσαρι τῆς πατρῴας ἐς τοὺς στρατιώτας
καὶ τὸν δῆμον εὐνοίας οὔνεκα, καὶ τῆς νῦν ἐπὶ τῇ
χορηγίᾳ δημοκοπίας, καὶ περιουσίας, ἣ δὴ πάνυ αὐτῷ
¹⁵ πολλὴ προσελθοῦσα οὐκ ἐδόκει τοῖς πλείοσιν αὐτὸν ἐν
ιδιώτου μέτρῳ καθέξειν, ἐπὶ δὲ Ἀντωνίῳ μάλιστα, μὴ
τὸν Καίσαρα, νέον ἄνδρα καὶ ἔνδοξον καὶ πλούσιον,
ἔταιρισάμενος ὑφ' ἑαυτὸν εἶναι πρότερος ἄψαιτο τῆς
Καίσαρος δυναστείας. οἱ δὲ τοῖς τότε γιγνομένοις ἐφ-
²⁰ ἤδοντο, ὡς καὶ τῶν ἀνδρῶν ἀλλήλοις ἐμποδῶν ἐσομέ-
νων, καὶ τοῦ Καίσαρος πλούτου τῇ ζητήσῃ τῶν χρη-
μάτων ἀντίκα διαλυθησομένου, καὶ σφίσι τοῦ ταμείου
περιουσίας πλήρους ἐξ αὐτῆς ἐσομένου· τὰ γὰρ πολλὰ
τῶν κοινῶν εὐρήσειν παρὰ Καίσαρι. πολλοὶ τε αὐτῶν ²²
²⁵ ἐς δίκας τὸν Καίσαρα ὑπῆγον περὶ χωρίων, ἕτερος

4. fort. <ὡς> ἐς || 7. αὐτῷ Nauckius || 8. δὲ add. Schw inter-
punitque plene post δῆμον. possis etiam δῆμον ἐκ τ. τ. σπ. . .
ψηφισαμένης. <ῆς> οἱ πολλοὶ ἔδεισαν . . . nam plerique C ||
12. ἐπὶ Schw, περὶ Oi || 14. <τῆς> περιουσίας? * || 18. πρότερος]
αὐτός? * || 19. Καίσαρος susp. Nauckius || δὲ Steph, καὶ Oi, δὲ
καὶ Musgr || 24. εὐρήσειν] εὐρεθήσεσθαι? * || cap. XXII non vertit C

ἑτέρῳ ἐπιλέγοντες ἄλλα τε ἕκαστοι, καὶ τὸ κοινὸν ἐπὶ
 τοῖς πλείστοις, ἐκ προγραφῆς εἶναι τῶν δημευθέντων
 ἢ φυγόντων ἢ ἀναιρεθέντων. ἦγόν τε τὰς δίκας ἐπὶ
 τὸν Ἀντώνιον αὐτὸν ἢ τὸν ἕτερον ὕπατον Δολοβέλλαν.
 εἰ δέ τις καὶ ἐφ' ἑτέρας ἀρχῆς ἐδικάζετο, πανταχοῦ
 τὰ πολλὰ ὁμοίως ὁ Καῖσαρ ἐς χάριν Ἀντωνίου ἠτῶτο,
 τὰ τε ὠνήματα τῷ πατρὶ ἐκ τοῦ δημοσίου γενόμενα
 ἐπιδεικνύς, καὶ τὸ τελευταῖον ψήφισμα τὸ βεβαιοῦν τὰ
 Καίσαρι πεπραγμένα πάντα. ὕβρεις τε πολλαὶ παρὰ
 τὰς δίκας ἦσαν αὐτῷ, καὶ τὸ τῆς ζημίας προύκοπτεν
 ἐς ἄπειρον, ἔστε Πέδιον καὶ Πινάριον (οὔτοι γὰρ τὴν
 ἐκ τῶν Καίσαρος διαθηκῶν τοῦ κληρονόμου μοῖραν
 εἶχον) μέμψασθαι τῷ Ἀντωνίῳ περὶ τε σφῶν αὐτῶν
 καὶ περὶ τοῦ Καίσαρος ὡς ἄδικα πασχόντων παρὰ τὸ
 ψήφισμα τῆς βουλῆς. ᾤοντό τε αὐτὸν τὰ ἐς ὕβριν
 ἐκλύειν δεῖν μόνον, τὰ ἄλλα δὲ πάντα κυροῦν, ὅσα
 τῷ Καίσαρι πέπρακται. ὃ δὲ ὁμολόγει μὲν τὰ πρασσό-
 μενα ἴσως ἐναντίον ἔχειν τι τοῖς συνεψηφισμένοις, καὶ
 τὰ ἐψηφισμένα δ' ἔφη τοῖς τότε δόξασιν ἐναντίως γε-
 γράφθαι. μόνης γὰρ τῆς ἀμνηστίας ἐπειγούσης, τὸ
 μηδὲν ἀνατρέπειν τῶν προδιωκημένων οὐ τοῦ αὐτοῦ

7. <τὰ> τῷ?* <οὐκ> ἐκ τ. δ. conl. Schw, non recte opinor.
 imo videtur Octavianus emptionis instrumenta a scriba publico
 (δημόσιος: v. cap. 14) scripta protulisse. quae emptionis instru-
 menta fort. ὠνήματα dici potuerunt, sicuti adsignationis instru-
 menta p. 582, 11 κληρουχίαι appellantur. sin minus, possis τὰ
 τε ὠνή<ς γραμ>ματα <τὰ> vel sim. || 11. ἔστε Oī, ᾧστε scripsit
 Schw, imitationis Herodoteae immemor || τὴν] τινα aut τὴν
 <τετάρτην> conl. Schw, hoc probabiliter, cf. Suet. Caes. 83 ||
 12. τοῦ κληρονόμου] τοῦ κλήρου conl. Schw. possis etiam τῆς
 κληρονομίας || 16. δεῖν om. V || ὅσα Musgr, τὰ ὅσα Oī. καὶ ὅσα
 conl. Schw || 18. ἐναντίον i, ἐναντίως AV || 21 et p. 860, 1. οὐ
 τοῦ αὐτοῦ γε χάριν O, οὐ τοῦ αὐτοῦ δὲ χ. i. οὐ τοῦδε χάριν
 conl. Musgr. an οὐκ αὐτοῦ γε χ.?*

γε χάριν, οὐδ' ἐφ' ἅπασιν ἀπλῶς, μᾶλλον ἢ ἐς εὐπρέ-
 πειαν καὶ παρηγορίαν τοῦ δήμου, θορυβουμένου τού-
 τοις, ἐπιγραφῆναι. εἶναι δὲ δικαιότερον, τῇ γνώμῃ
 τοῦ ψηφίσματος μᾶλλον ἢ τῷ ῥήματι χρωμένους, μὴ
 5 παρὰ τὸ εἰκὸς ἀντιπράττειν ἀνδράσι τοσοῖσδε ἰδίων ἢ
 προγονικῶν κτήσεων κατὰ στάσιν ἐκπεσοῦσιν, ὑπὲρ
 νεανίσκου τοσόνδε πλοῦτον ἀλλότριόν τε καὶ οὐκ ἰδι-
 ωτικὸν παρ' ἐλπίδα λαβόντος, καὶ οὐκ ἐπιδεξίως ἀλλ'
 ἐς θρασύτητα τῇ τύχῃ χρωμένου. σφῶν μέντοι φεί-
 10 σεσθαι τὸ μέρος νειμαμένων πρὸς Καίσαρα. ὧδε μὲν
 ὁ Ἀντώνιος τοῖς ἀμφὶ τὸν Πινάριον ἀπεκρίνατο. καὶ
 εὐθὺς ἐνέμοντο, ἵνα μὴ καὶ τὸ μέρος ἐν ταῖς δίκαις
 προσαπόλοιτο, οὐ σφῶν ἕνεκα αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τότε
 τοῦ Καίσαρος· ἔμελλον γὰρ αὐτῷ μετ' οὐ πολὺ πάντα
 15 χαριεῖσθαι.

θέας δὲ πλησιαζούσης, ἣν ἔμελλεν ὑπὲρ Βρούτου 23
 στρατηγοῦντος ἐπιδώσειν Γάιος Ἀντώνιος ὁ ἀδελφὸς
 Ἀντωνίου, καὶ τᾶλλα τοῦ Βρούτου τῆς στρατηγίας ἐπι-
 τροπεύων ἀπόντος, παρασκευή τε ἦν ἐς αὐτὴν δαψιλῆς,
 20 καὶ ἐλπίς ἐν τῇ θεᾷ τὸν δῆμον ἐπικλασθέντα καλέσειν
 τοὺς ἀμφὶ τὸν Βρούτον. ὁ δὲ Καῖσαρ ἀντιθεραπεύων
 τὸ πλῆθος, ὅσον ἀργύριον ἐκ τῆς πράσεως ἐγίγνετο,
 αἰεὶ κατὰ μέρος τοῖς φυλάρχοις ἀνεδίδου νέμειν τοῖς
 φθάνουσι λαβεῖν· καὶ ἐς τὰ πωλητήρια περιῶν ἀπο-

1. ἐς Musgr, ὡς Oi || 2. 3. τούτοις O, τούτου i. τότε conl.
 Musgr, probabiliter || 4. 5. μὴ πτὰς τὸ (τὸ om. ab) εἰκὸς i || 9. τῇ
 τέχνῃ A || 13. τότε AV, τῶδε b¹f, τῶνδε a || 17. στρατηγοῦντος
 ἔτι δώσειν;* || 19. post δαψιλῆς fort. lacuna. apparatus abunde
 affuit (ac donariorum copia). spes quoque . . . C || 20. καλέσειν]
 κατακαλέσειν malim cum Schw. reuocaturum esse C || 22. πρά-
 σεως Steph, ex uenditione C, πράξεως Oi || 23. φιλάρχοις Ai (in
 f corr. m. 1)

κηρύσσειν ἔλεγεν ὅσου δύναιτο πάντα τοὺς πιπράσκον-
 τας ὀλιγίστου, διὰ τε τὰς δίκας ἀμφίβολα ἢ ἐπίφοβα
 εἶν' ὄντα, καὶ διὰ τὴν Καίσαρος σπουδὴν. ἄπερ αὐτῷ
 πάντα τὸν δῆμον ἐς εὐνοίαν ἤγειρε καὶ ἐς ἔλεον, ὡς
 ἀναξίω τοιάδε πάσχειν. ὡς δ' ἐπὶ τῇ κληρονομίᾳ καὶ
 τὴν ἰδίον αὐτοῦ περιουσίαν, ὅση τε παρὰ Ὀκταβίου
 τοῦ πατρὸς ἢ ἐτέρωθεν ἦν αὐτῷ, καὶ τὰ τῆς μητρὸς
 πάντα καὶ τὰ Φιλίππου, καὶ τὸ μέρος τοῦ κλήρου
 Πινάριον καὶ Πέδιον αἰτήσας, προύθηκεν ἐς τὴν δια-
 νέμησιν πιπράσκεσθαι, ὡς τῆς Καίσαρος περιουσίας 10
 οὐδ' ἐς τοῦτο μόνον ἀρκούσης διὰ τὰς ἐπηρείας, ὃ
 δῆμος οὐκέτι παρὰ τοῦ πρώτου Καίσαρος ἀλλὰ παρὰ
 τοῦδε αὐτοῦ τὴν ἐπίδοσιν λογιζόμενος εἶναι ἐκπαθῶς
 αὐτὸν ἠλέει, καὶ ἐπήνον ὧδε πάσχοντα καὶ ὧδε φιλο-
 τιμούμενον, δῆλοί τε ἦσαν οὐκ ἐς πολὺ τὴν ἐς αὐτὸν 15
 ἂν Ἀντωνίου ὕβριν ὑπεροψόμενοι. διέδειξαν δὲ παρὰ τὰς
 Βρούτου θεάς, πολυτελεστάτας δὴ γενομένας· ἐμμίσθων
 γὰρ τινῶν ἀνακραγόντων κατακαλεῖν Βροῦτόν τε καὶ
 Κάσσιον, ἐπεὶ τὸ λοιπὸν αὐτοῖς θέατρον συνεδημαγω-
 γεῖτο ἐς τὸν ἔλεον, ἐσέδραμον ἀθρόοι καὶ τὰς θεάς 20
 ἐπέσχον μέχρι τὴν ἀξίωσιν αὐτῶν σβέσαι.

Βροῦτος δὲ καὶ Κάσσιος, ἐπεὶ σφῶν τὰς ἐλπίδας
 τὰς ἐν ταῖς θεαῖς ὃ Καῖσαρ διέχεεν, ἔγνωσαν ἐς Συ-
 ρίαν καὶ Μακεδονίαν, ὡς πρὸ Ἀντωνίου καὶ Δολοβέλλα
 σφίσι ἐψηφισμένας, χωρεῖν καὶ βιάζεσθαι. καὶ τῶνδε 25
 φανερῶν γενομένων ἠπείγετο καὶ Δολοβέλλας ἐς τὴν

1. ἔλεγεν AV, ἐκέλευεν iC, vulgo || ὅσον i || τοὺς πιπρά-
 σκοντας ante ὅσον collocarim, del. Nauckius || 2. ἀμφίβολα —
 3. ὄντα insiticia puto || ἐπίφορα b || 23. ἐν] ἐπὶ Cobet Mnemos.
 t. VII (a. 1879) p. 23, inutiliter

Συρίαν, καὶ πρὸ Συρίας ἐς τὴν Ἀσίαν, ὡς χρηματι-
 ούμενος ἀπ' αὐτῆς. ὁ δ' Ἀντώνιος ἡγούμενος ἐς τὰ
 μέλλοντά οἱ δεήσειν δυνάμεως, τὴν ἐν Μακεδονίᾳ
 στρατιάν, ἀρετῇ τε οὖσαν ἀρίστην καὶ πλήθει μεγί-
 5 στην (ἔξ γὰρ ἦν τέλη, καὶ ὅσον ἄλλο πλῆθος αὐτοῖς
 τοξοτῶν καὶ ψιλῶν ἢ γυμνητῶν συνεξεύγνυτο, ἵππος
 τε πολλή καὶ παρασκευὴ κατὰ λόγον ἐντελής), δοκοῦντα
 προσήκειν Δολοβέλλα Συρίαν καὶ τὰ ἐς Παρθυαίους
 ἐπιτετραμμένῳ, διότι καὶ ὁ Καῖσαρ αὐτοῖς ἐς Παρθυ-
 10 αίους ἔμελλε χρήσεσθαι, πρὸς ἑαυτὸν ἐπενόει μετενεγ-
 κεῖν, ὅτι καὶ μάλιστα ἦν ἀγχοῦ τὸν Ἴόνιον περάσαντα
 εὐθύς ἐν τῇ Ἰταλίᾳ εἶναι. ἄφνω δὲ φήμη κατέσκηψε, 25
 Γέτας τὸν θάνατον τὸν Καίσαρος πνυθόμενους Μακε-
 δονίαν πορθεῖν ἐπιτρέχοντας, καὶ ὁ Ἀντώνιος τὴν
 15 βουλήν ἤτει τὸν στρατὸν ὡς Γέταις ἐπιθήσων δίκην·
 ἐς τε γὰρ Γέτας αὐτὸν πρὸ Παρθυαίων Καίσαρι
 παρεσκευάσθαι, καὶ τὰ Παρθυαίων ἡρεμεῖν ἐν τῷ
 παρόντι. ἡ μὲν οὖν βουλή τὴν φήμην ὑπενόει, καὶ
 τοὺς ἐπισκεψομένους ἐπεμψεν· ὁ δὲ Ἀντώνιος τὸν
 20 φόβον αὐτῶν καὶ τὴν ὑπόνοιαν ἐκλύων, ἐψηφίσατο
 μὴ ἐξεῖναί τῳ κατὰ μηδεμίαν αἰτίαν περὶ δικτάτορος
 ἀρχῆς <μήτε εἰπεῖν> μήτ' ἐπιψηφίζειν μήτε λαβεῖν
 διδομένην, ἢ τὸν ἐκ τῶνδὲ τινος ὑπεριδόντα νηπιονί
 πρὸς τῶν ἐντυχόντων ἀναιρεῖσθαι. καὶ τῷδε μάλιστα
 25 ἐλὼν τοὺς ἀκούοντας, καὶ τοῖς ὑπὲρ Δολοβέλλα πράτ-

6. ἢ γυμνητῶν glossema?* || 9. ἐπιτετραμμένα i || 10. χρή-
 σεσθαι*, χρῆσθαι libri || 11. ὅτι A, ὅτε Vi, ubi C || ἦν] ἐπὶ
 Musgr, inutiliter || τὸν ἀγχοῦ Ἴόνιον coni. Schw. an Ἴ. <ὄντα>?* ||
 20. ἐκλύων] ἐκλύσων?* || 21. τῳ i, πω AV || 22. μήτε εἰπεῖν in-
 seruit Mommsen Staatsr. t. II, 1² p. 685, 1 ex cap. 37. cf.
 etiam cap. 57 || 25. τοὺς ἀκούοντας] τοὺς ἀκοντας?*

τουσι συνθέμενος ἐν τέλος δώσειν, ἠρέθη τῆς ἐν Μακεδονίᾳ δυνάμεως εἶναι στρατηγὸς αὐτοκράτωρ. καὶ ὁ μὲν ἔχων ἅ ἐβούλετο, Γάιον τὸν ἀδελφὸν αὐτίκα σὺν ἐπείξει τὸ δόγμα φέροντα τῷ στρατῷ διεπέμπετο· οἱ δὲ ἐπισκέπται τῆς φήμης ἐπανελθόντες Γέτας ⁵ ἔλεγον οὐκ ἰδεῖν ἐν Μακεδονίᾳ, προσέθεσαν δέ, εἴτε ἀληθὲς εἴτε ὑπ' Ἀντωνίου διδαχθέντες, ὅτι θεός ἦν μὴ τῆς στρατιᾶς ποι μετελθούσης οἱ Γέται τὴν Μακεδονίαν ἐπιδράμοιεν.

²⁶ ὧδε μὲν εἶχε τὰ ἐν Ῥώμῃ, Κάσσιος δὲ καὶ Βροῦ- ¹⁰τος χρήματα καὶ στρατιὰν συνέλεγον, καὶ Τρεβώνιος ὁ τῆς Ἀσίας ἡγούμενος τὰς πόλεις αὐτοῖς ἐτείχιζε, καὶ Δολοβέλλαν ἐλθόντα οὐκ ἐδέχετο οὔτε Περγάμῳ οὔτε Σμύρῃ, ἀλλὰ μόνην ἀγορὰν ἔξω τείχους ὡς ὑπάτῳ προυτίθει. ἐπιχειροῦντος δ' ἐκείνου σὺν ὀργῇ ¹⁵ τοῖς τείχεσι καὶ οὐδὲν ἀνύοντος, ὁ Τρεβώνιος αὐτὸν ἔφη δέξασθαι Ἐφέσῳ, καὶ ἐς τὴν Ἔφεσον εὐθύς ἀπιόντι τοὺς ἐφεσομένους ἐκ διαστήματος ἔπεμπεν, οἱ νυκτὸς ἐπιγενομένης ἀπιόντα τὸν Δολοβέλλαν ὁρῶντες, καὶ οὐδὲν ἔτι ὑπονοοῦντες, ὀλίγους σφῶν ὑπολιπόντες ²⁰ ἔπεσθαι αὐτῷ, ἐς τὴν Σμύρναν ἐπανῆλθον. καὶ τοὺς ὀλίγους ὁ Δολοβέλλας ἐνεδρεύσας τε καὶ περιλαβὼν ἔκτεινε, καὶ ἦλθε τῆς αὐτῆς ἔτι νυκτὸς ἐς Σμύρναν, καὶ αὐτὴν ἀφύλακτον εὐρῶν εἶλε διὰ κλιμάκων. Τρεβώνιος δὲ τοῖς συλλαμβάνουσιν αὐτὸν ἔτι εὐναζόμενον ²⁵ ἠγείσθαι πρὸς Δολοβέλλαν ἐκέλευεν· ἔψασθαι γὰρ αὐτοῖς ἐκῶν. καὶ τις τῶν λοχαγῶν αὐτὸν ἐπισκώπτων ἠμείψατο "ἴθι σύ, δεῦρο τὴν κεφαλὴν καταλιπών·

4. φέροντα] φέρειν? * || 5. τῆς φήμης del. Nauckius || 5. 6. Γέτας (μὲν) ἔλεγον? * || 17. δέξασθαι Οἱ, corr. Musgr || 25. αὐτὸν Did

ἡμῖν γὰρ οὐ σὲ ἀλλὰ τὴν κεφαλὴν ἄγειν προστέτακται". καὶ τότε εἰπὼν εὐθύς ἀπέτεμε τὴν κεφαλὴν. ἅμα δὲ ἡμέρα Δολοβέλλας μὲν αὐτὴν προσέταξεν ἐπὶ τοῦ στρατηγικοῦ βήματος, ἔνθα ὁ Τρεβώνιος ἐχρημάτιζε, 5 προτεθῆναι· ἡ στρατιὰ δὲ σὺν ὀργῇ, καὶ ὁ οἰκειτικὸς ἄλλος ὄμιλος αὐτῆς, ἐπεὶ τοῦ φόνου Καίσαρος ὁ Τρεβώνιος μετεσχῆκει καὶ κτεινομένου τὸν Ἀντώνιον ἐν ὀμιλίᾳ περὶ θύρας τοῦ βουλευτηρίου περιεσπάκει, ἔς τε τὸ ἄλλο σῶμα αὐτοῦ ποικίλως ἐνύβριζον, καὶ τὴν 10 κεφαλὴν οἷα σφαῖραν ἐν λιθοστρώτῳ πόλει διαβάλλοντες ἐς ἀλλήλους ἐπὶ γέλωτι συνέχεόν τε καὶ συνέτριψαν. καὶ πρῶτος ὅδε τῶν φονέων δίκην τήνδε ἐδεδώκει.

ὁ δ' Ἀντώνιος ἐς τὴν Ἰταλίαν τὸν στρατὸν ἐκ τῆς 27 15 Μακεδονίας διενεγκεῖν ἐπενόει, καὶ προφάσεως ἄλλης ἐς τοῦτο ἀπορῶν ἠξίου τὴν βουλήν ἀντὶ τῆς Μακεδονίας ἐναλλάξαι οἱ τὴν ἐντὸς Ἄλπεων Κελτικὴν, ἣς ἠγεῖτο Δέκμος Βροῦτος Ἀλβῖνος, εἰδὼς μὲν ὅτι καὶ ὁ Καῖσαρ ἐκ τῆσδε τῆς Κελτικῆς ὀρμώμενος ἐκράτησε 20 Πομπηίου, ὡς δὲ τὸν στρατὸν δόξων οὐκ ἐς τὴν Ἰταλίαν ἀλλ' ἐς τὴν Κελτικὴν μετακαλεῖν. ἡ δὲ βουλή τήνδε τὴν Κελτικὴν ἀκρόπολιν ἐπὶ σφίσιν ἠγουμένη ἐδυσχέραινε τε, καὶ τῆς ἐνέδρας τότε πρῶτον ἤσθοντο, καὶ τὴν Μακεδονίαν δόντες αὐτῷ μετενόουν. ἰδίᾳ τε 25 αὐτῶν οἱ δυνατοὶ ἐπέστελλον τῷ Δέκμῳ τῆς ἀρχῆς ἐγκρατῶς ἔχεσθαι, καὶ στρατὸν ἄλλον καὶ χρήματα ἀγείρειν, εἰ πρὸς Ἀντωνίου βιάζοιτο· οὕτως ἐδεδοίκεσαν τε καὶ ἐν ὀργῇ τὸν Ἀντώνιον εἶχον. ὁ δὲ ἀντὶ

1. τὴν <σὴν> Nauckius || 6. αὐτῆς mihi dubium. temptavi: καὶ ὁ οἰκειτικὸς ὄμιλος ἅμ' αὐτῇ || 11. συνέχεόν τε] συνέχεάν τε? *

μὲν τῆς βουλῆς ἐπενόει τὸν δῆμον αἰτῆσαι νόμῳ τὴν Κελτικὴν, ᾧ τρόπῳ καὶ ὁ Καῖσαρ αὐτὴν πρότερον εἰλήφει καὶ Συρίαν Δολοβέλλας ὑπογύως, ἐς δὲ φόβον τῆς βουλῆς τὴν στρατιὰν ἐς τὸ Βρεντέσιον ἐκέλευε Γαῖῳ τὸν Ἴόνιον περᾶν αὐτίκα. 5

28 καὶ ὃ μὲν ἐμελλε ποιήσειν ὡς προσετέτακτο, θεαὶ δ' ἦσαν, ἃς Κριτώνιος ἀγορανομῶν ἐμελλε τελέσειν· καὶ ὁ Καῖσαρ ἐς τὰς θεάς τῷ πατρὶ τὸν τε χρυσοῦν θρόνον καὶ στέφανον παρεσκεύαζεν, ἅπερ αὐτῷ κατὰ πάσας θεάς ἐψηφίσαντο προτίθεσθαι. τοῦ Κριτωνίου 10 δὲ εἰπόντος οὐκ ἀνέξεσθαι τιμωμένου Καίσαρος ἐν ταῖς αὐτοῦ δαπάναις, ὁ Καῖσαρ αὐτὸν ἐς τὸν Ἀντώνιον ἤγεεν ὡς ὕπατον. Ἀντωνίου δὲ εἰπόντος ἐς τὴν βουλήν ἐπανοίσειν, χαλεπήνας ὁ Καῖσαρ "ἀνάφερε" εἶπεν· "ἐγὼ δὲ τὸν θρόνον, ἕως ἂν ἦ τὸ δόγμα, προ- 15 θήσω". καὶ ὁ Ἀντώνιος χαλεπήνας ἐκώλυσεν. ἐκώλυσε δὲ καὶ ἐν ταῖς ἐξῆς θεαῖς ἔτι παραλογώτερον, ἃς αὐτὸς ὁ Καῖσαρ ἐτέλει ἀνακειμένας ἐκ τοῦ πατρὸς Ἀφροδίτη γενετείρα, ὅτε περ αὐτῇ καὶ τὸν νεῶν ὁ πατήρ τὸν ἐν ἀγορᾷ ἅμα αὐτῇ ἀγορᾷ ἀντίθει. τότε 20 δὴ καὶ μάλιστα μῖσος ἤδη σαφὲς ἐκ πάντων ἐς τὸν Ἀντώνιον ἐγίνετο, ὡς οὐκ ἐς τὸν νῦν Καίσαρα φιλονεικοῦντα μᾶλλον ἢ ἐς τὸν πρότερον ὑβρίζοντα ἀχαρίστως. αὐτὸς τε ὁ Καῖσαρ μετὰ πλήθους, οἷα φρουρᾶς, τὸν δῆμον καὶ τοὺς εὐ τι παθόντας ὑπὸ τοῦ πατρὸς 25 καὶ τοὺς ἐκείνῳ στρατευσαμένους περιθέων ἐπιφθόνως

1. αἰτῆσαι νόμῳ τὸν δῆμον V || 3. ὑπογυῶς af, ὑπογυῖως Steph, vulgo || 9. καὶ <τὸν> στέφανον? * aureum solium et coronam auream C. στέφανον καὶ θρόνον V, sed corr. m. 1 litteris α et β supra positis || 10. τίθεσθαι a || 12. αὐτοῦ Steph, αὐτοῦ libri, vulgo || 20. τότε] ᾧ γε? *

ἰκέτευεν, οὗ μὲν αὐτοῦ τοιάδε καὶ τοσάδε πάσχοντος
 ὑπερορᾶν καὶ ἀμελεῖν ἐκόντος, Καίσαρι δὲ τῷ σφῶν
 αὐτοκράτορι καὶ εὐεργέτῃ ἀμύνειν ἀτιμουμένῳ πρὸς
 Ἀντωνίου ἀμύνειν δὲ καὶ σφίσιν αὐτοῖς οὐδὲν ἔξουσι
 5 βέβαιον ὧν εἰλήφασι παρὰ Καίσαρος, εἰ μὴδὲ αὐτῷ
 Καίσαρι μενεῖ τὰ ἐψηφισμένα βέβαια. Ἀντωνίου τε
 πανταχοῦ τῆς πόλεως ἐς τὰ ὑψηλὰ ἀναπηδῶν κατεβόα·
 “Καίσαρι μὲν δι’ ἐμὲ μῆτε ὀργίζεσθαι μῆτε ἐνυβρίζειν,
 εὐεργέτῃ σοῦ μάλιστα, ὧ Ἀντώνιε, ἐς τὰ μάλιστα
 10 γεγεννημένῳ· ἐμοὶ δὲ τῶν μὲν ὕβρεων, ἐς ὅσον θέλεις,
 ἐμφορεῖσθαι, τὴν δὲ τῆς οὐσίας ἀρπαγὴν ἐπισχεῖν
 μέχρι τοὺς πολίτας κομίσασθαι τὴν διανέμησιν, καὶ
 τὰ λοιπὰ πάντα ἔχειν· ἀρκέσειν γὰρ ἐμοὶ πενομένῳ
 τὴν τε τοῦ πατρὸς δόξαν, ἅν διαμένη, καὶ τὴν τοῦ
 15 δήμου διανέμησιν, ἔαν ἐάσης δοθῆναι”. ἐφ’ οἷς ἤδη 29
 παρὰ πάντων συνεχεῖς ἐγίνοντο καὶ φανεραὶ κατὰ
 τοῦ Ἀντωνίου βοαί. ἀπειλησαμένου δὲ αὐτοῦ τῷ
 Καίσαρι πικρότερον, καὶ τῆς ἀπειλῆς ἐξενεχθείσης ἐς
 τὸ φανερόν, ἔτι μᾶλλον ἅπαντες ὄρμηστο· καὶ οἱ τῆς
 20 φρουρᾶς Ἀντωνίου ταξίαρχοι, ἐστρατευμένοι τε Καί-
 σαρι τῷ προτέρῳ καὶ ἐς τὰ μέγιστα ὑπ’ Ἀντωνίου
 τότε προτιμώμενοι, τὴν ὕβριν αὐτὸν ἐπισχεῖν ἠξίου
 καὶ διὰ σφᾶς καὶ δι’ ἑαυτὸν, ὑπὸ Καίσαρι στρατευσά-
 μενον καὶ τῶνδε τῶν οἱ παρόντων ἀγαθῶν παρ’

1. οὗ μὲν αὐτοῦ a b C, οὗ μενούν αὐτοῦ (sic) A² in mg. ||
 2. ἐκόντες (debebat ἐκόντας) Schw ex C: ne se . . . ultro despi-
 cerent || 7. ἐς τὰ ὑψηλὰ τῆς πόλεως V || 9. ἐς τὰ μάλιστα] ἐς
 τὰ μέγιστα? * || 17. ἀπειλησαμένου] rescripserim διαπειλησαμέ-
 νου || 17. 18. πικρότερον τῷ καίσαρ. a || 19. ἅπαντες <ἐπαμύνειν>
 ὄρμηστο? * possis etiam simplicius ἅπαντες in ἀπαντᾶν mutare ||
 καὶ] quamoobrem C, quasi δι’ ἃ legerit

ἐκείνου τυχόντα. συγγιγνώσκων οὖν ὁ Ἀντώνιος ἀλη-
 θέσιν οὖσι τούτοις, καὶ τοὺς προφέροντας αὐτὰ αἰδού-
 μενος, ἤδη δέ τι καὶ τοῦ Καίσαρος αὐτοῦ διὰ τὸν
 δῆμον ἐς τὴν ἀλλαγὴν τῆς Κελτικῆς δεόμενος, ὡμο-
 λόγει τοῖς λεγομένοις, καὶ ἐπώμνυεν αὐτὰ καὶ οἱ πάνυ 5
 ἀβούλητα εἶναι, τῆς δὲ γνώμης τοῦ νεανίσκου ἔνεκεν
 μετατίθεσθαι, ἐπηρμένου τε ἐπαχθῶς ἔτι τηλικούθε
 ὄντος, καὶ οὐδὲν ἔχοντος αἰδέσιμον ἢ τίμιον ἐς πρεσβυ-
 τέρους τε καὶ ἐς ἄρχοντας. ἄπερ αὐτοῦ μὲν χάριν
 τοῦ νεανίσκου χρήζειν ἔτι νουθεσίας, σφῶν δὲ τῶν 10
 ταῦτα ἀξιούντων ἔνεκα αὐτὸς καθέξειν τῆς ὀργῆς
 καὶ ἐς τὴν προτέραν ἑαυτοῦ φύσιν τε καὶ γνώμην
 30 ἐπανήξειν, ἣν κἀκεῖνος ἀπέχηται τῆς ἀμετρίας. ταῦτα
 οἱ ταξίαρχοι ἀσπασάμενοι συνῆγον ἀμφοτέρους. οἱ
 δὲ ἐπεμέμφοντο ἀλλήλοις, καὶ συνέβαινον ἐς φιλίαν. 15
 ὃ τε νόμος ὁ περὶ τῆς Κελτικῆς προυγράφετο ἀντίκα,
 ὀρωδούσης πάνυ τῆς βουλῆς καὶ ἐπινοούσης, εἰ μὲν
 ὁ Ἀντώνιος αὐτὸν προβουλεύοι, κωλύειν προβουλεύο-
 μενον, εἰ δὲ ἀπροβούλευτον ἐς τὸν δῆμον ἐσφέροι,
 τοὺς δημάρχους ἐς κάλυσιν ἐπιπέμπειν. ἦσαν δ' οἱ 20
 καὶ τὸ ἔθνος ὅλως ἐλευθεροῦν ἡγεμονίας ἠξίου-
 οὔτως ἐδεδοίκεσαν ἀγχοῦ τὴν Κελτικὴν οὖσαν. ὁ δὲ
 Ἀντώνιος αὐτοῖς ἀντενεκάλει, εἰ Δέκμῳ μὲν αὐτὴν
 πιστεύουσι ὅτι Καίσαρα ἀπέκτεινεν, αὐτῷ δ' ἀπιστοῦ-
 σιν ὅτι οὐκ ἀπέκτεινε τὸν καταστρεψάμενον αὐτὴν 25
 καὶ κλίναντα ἐς γόνυ, ἀπορρίπτων ἤδη ταῦτα φανερῶς
 ἐς ἅπαντας ὡς ἐφηδομένους τοῖς γεγονόσιν. ἐλθούσης

7. μετατίθεσθαι] malim μεταθέσθαι cum Schw quamvis is
 illud postea tenuerit || 18. προβουλεύοι] singularis locutio ||
 24. αὐτῷ*, αὐτῷ libri

δὲ τῆς κυρίας ἡμέρας, ἣ μὲν βουλὴ τὴν λοχίτιν ἐνόμιζεν ἐκκλησίαν συλλεγήσεσθαι, οἱ δὲ νυκτὸς ἔτι τὴν ἀγορὰν περισχοινισάμενοι τὴν φυλέτιν ἐκάλουν, ἀπὸ συνθήματος ἐληλυθυῖαν. καὶ ὁ δημότης λεῶς ἀχθόμενος
 5 τῷ Ἀντωνίῳ, συνέπρασσε ὅμως διὰ τὸν Καίσαρα ἐφεστῶτα τοῖς περισχοινίσμασι καὶ δεόμενον. ἐδείτο δὲ μάλιστα μὲν ἵνα μὴ Δέκμος ἄρχοι χώρας τε ἐπικαίρου καὶ στρατιᾶς ἀνδροφόνος ὢν τοῦ πατρὸς, ἐπὶ δὲ τούτῳ καὶ ἐς χάριν Ἀντωνίου συνηλλαγμένου. προσ-
 10 ἐδόκα δὲ ἄρα τι καὶ αὐτὸς ἀντιλήψεσθαι παρ' Ἀντωνίου. διαφθαρέντων δὲ χρήμασι τῶν δημάρχων ὑπ' Ἀντωνίου, καὶ κατασιωπῶντων, ὁ νόμος ἐκυροῦτο, καὶ ὁ στρατὸς Ἀντωνίῳ μετ' αἰτίας εὐπρεποῦς ἤδη τὸν Ἰόνιον ἐπέρα.

15 τῶν δὲ δημάρχων τινὸς ἀποθανόντος, ἐς τὴν ἄλλου 31 χειροτονίαν ὁ Καίσαρ συνέπρασσε Φλαμινίῳ· καὶ ὁ δῆμος οἰόμενος αὐτὸν ἐπιθυμοῦντα τῆς ἀρχῆς διὰ τὸ νεώτερον τῆς ἡλικίας οὐ παραγγέλλειν, ἐπενόουν ἐν ταῖς χειροτονίαις δῆμαρχον ἀποφῆναι τὸν Καίσαρα. ἣ
 20 δὲ βουλὴ τῆς ἀνξήσεως ἐφθόνει, καὶ ἐδεδοίκει μὴ δημαρχῶν τοὺς φονέας τοῦ πατρὸς ἐπὶ τὸν δῆμον ἐς δίκην ἀπαγάγοι. Ἀντωνίος τε τῆς ἄρτι συγκειμένης πρὸς τὸν Καίσαρα φιλίας ὑπεριδῶν, εἴτε ἐς χάριν τῆς βουλῆς ἢ παρηγορίαν ἀχθομένης τῷ περὶ τῆς Κελτικῆς
 25 νόμῳ, εἴτε ἀπ' οἰκείας γνώμης, προὔγραφεν ὡς ὑπατος μηδενὶ Καίσαρα ἐγχειρεῖν παρανόμως, ἢ χρήσεσθαι

1. λοχίτιν Schw, φυλέτιν libri || 3. φυλέτιν Schw, 'λοχίτιν libri || 7. ἄρχη V || 8. ad στρατιᾶς fort. adiectivum intercidit || 9. <οἱ> συνηλλ.? cum eo conciliati C || 15. ἄλλου Musgr, in creationem alterius C, αὐτοῦ Oi || 20. <οἱ> ἐφθόνει?* || 22. ἀπαγάγοι] ἐπαγάγοι conl. Schw || 25. ἀποικίας γνώμη libri, corr. Schw

κατ' αὐτοῦ παντὶ μέτρῳ τῆς ἐξουσίας. ἀχαρίστου δ' ἐς τὸν Καίσαρα καὶ ὑβριστικῆς ἅμα ἐς αὐτὸν καὶ τὸν δῆμον τῆς προγραφῆς γενομένης, ὁ μὲν δῆμος διώργιστο, καὶ φιλονεικήσειν ἔμελλον ἐν ταῖς χειροτονίαις, ὥστε δεῖσαι τὸν Ἀντώνιον καὶ ἀνελεῖν τὴν χειροτονίαν, 5 τοῖς ὑπολοίποις τῶν δημάρχων ἀρκούμενον· ὁ δὲ Καίσαρ, ὡς σαφῶς ἐπιβουλευόμενος ἤδη, πολλοὺς περιέπεμπεν ἐς τε τὰς τοῦ πατρὸς ἀποικίδας πόλεις, ἐξαγγέλλειν ἅ πάσχοι, καὶ τὴν ἐκάστων γνώμην καταμανθάνειν, ἐπεμπε δὲ καὶ ἐς τὰ Ἀντωνίου στρατόπεδα 10 ἐπιμίγνυσθαι τινὰς ἀγορὰν φέροντας, καὶ ἐντυγχάνειν τοῖς θαρροῦσι μάλιστα, καὶ ἐς τὸ πλῆθος διαρριπτεῖν ἀφανῶς βιβλία.

32 καὶ ὁ μὲν ἀμφὶ ταῦτα ἦν, οἱ ταξίαρχοι δὲ αὐτίς παρ' Ἀντωνίου καιρὸν αἰτήσαντες ἔλεγον "ἡμεῖς, ὧ 15 Ἀντώνιε, καὶ ὅσοι ἄλλοι μετὰ σοῦ Καίσαρι στρατευσάμενοι τὴν τε ἡγεμονίαν αὐτῷ συνεστησάμεθα καὶ ἐς τὰ καθ' ἡμέραν αὐτῆς ὑπηρέται γινόμενοι διετελοῦμεν, ἔχθει μὲν ἴσῳ καὶ ἐπιβουλῇ τοὺς φονέας αὐτοῦ γιννώσκουμεν ἐς ἡμᾶς χρωμένους, καὶ τὴν βουλήν ἐκεί- 20 νοις ἐπιρρέπουσαν, τοῦ δήμου δ' ἐξελάσαντος αὐτοὺς ἀνεθαρρήσαμεν, οὐ πάντῃ τὰ Καίσαρος ὀρῶντες ἄφιλα οὐδὲ ἀμνήμονα οὐδὲ ἀχάριστα. τὴν δ' ἐς τὸ μέλλον ἀσφάλειαν εἶχομεν ἐν σοί, φίλῳ τε Καίσαρος ὄντι καὶ ἡγεμονικαυτάτῳ μετ' ἐκείνον ἐκ πάντων, καὶ ἄρχοντι 25 νῦν ἡμῶν καὶ ἐς τὰ μάλιστα ἐπιτηδείῳ. ἀναφνομένων

2. αὐτὸν καὶ non vertit C, fort. recte || 8. τοῦ πατρὸς αὐτοῦ a || 12. τοῖς θαρροῦσι] οἷς θαρροῦσι;* τοῖς θορυβοῦσι Nauckius || 18. γενομένοι διατελοῦμεν a || 20. γιννώσκουμεν] ἐγιγνώσκουμεν;* || 21. ἐπιρρέπουσαν*, ἐπιτρέπουσαν libri || 23. ἀμνήμονα] ἀμνημόνευτα?*

δὲ τῶν ἐχθρῶν, καὶ θρασέως ἔς τε Συρίαν καὶ Μακε-
 δονίαν βιαζομένων, καὶ χρήματα καὶ στρατιᾶς ἐφ' ἡμᾶς
 συνιστάντων, καὶ τῆς βουλῆς σοι Δέκμον ἐπαλειφού-
 σης, καὶ σοῦ τὰς φροντίδας ἔς τὴν Καίσαρος τοῦ
 5 νέου διαφορὰν δαπανῶντος, δέδιμεν εἰκότως μὴ ἔς
 τὸν μέλλοντα καὶ ὅσον οὐπω παρόντα πόλεμον ἢ στά-
 σις ὑμῶν τῷ πολέμῳ συνεπιθῆται, καὶ διαπραχθῆ
 τοῖς ἐχθροῖς καθ' ἡμῶν ἃ βούλονται. ὧν ἐνθυμηθέντα
 σε ἀξιοῦμεν, ὁσίας τε χάριν ἔς τὸν Καίσαρα καὶ φει-
 10 δοῦς ὑπὲρ ἡμῶν οὐδὲν ἐπιμέμπτων σοι γενομένων,
 καὶ πρὸ ἡμῶν αὐτοῦ σοῦ τῶν συμφερόντων οὔνεκα,
 ἕως ἔτι δύνασαι, Καίσαρι μὲν, ὅπερ ἀρκέσει μόνον,
 συνεπαμῦναι τοὺς φονέας τιμωρομένῳ, σὲ δὲ ἀντίκα
 δυναστεύειν, ἐν ἀμερίμῳ γενόμενόν τε καὶ ἡμᾶς
 15 γενέσθαι παρασκευάσαντα, τοὺς ὑπὲρ τε σφῶν αὐτῶν
 καὶ ὑπὲρ σοῦ δεδιότας”.

τοσαῦτα τοὺς ταξίαρχους εἰπόντας ὁ Ἀντώνιος ᾧδε 31
 ἠμείψατο. “ὄση μὲν εὐνοία καὶ σπουδῆ πρὸς Καί-
 σαρα περιόντα ἐχρώμην, φιλοκινδυνότατος ἐκ πάντων
 20 ἔς τὰς ἐκείνου χρείας γενόμενος, ἴστε σαφῶς, συστρα-
 τευσάμενοί τε καὶ τοῖς γιγνομένοις παρατυχόντες·
 ὄση δ' αὖ κακείνος ἔς ἐμὲ χάριτι καὶ προτιμήσει χρω-
 μένος διετέλει, οὐ μαρτυρεῖν ἐμὲ δίκαιον. ἄμφω δὲ
 ταῦτα καὶ οἱ φονεῖς εἰδότες συνετίθεντο καμὲ Καίσαρι
 25 συνανελεῖν, ὡς ἐμοῦ περιόντος οὐ καθέξοντες ὧν
 ἐπενόουν. καὶ ὅστις αὐτοὺς μετέπεισε τῆς γνώμης,

2. στρατιᾶς V, στρατιᾶν ceteri, vulgo || 12. μόνον] ἡμῖν? * |
 21. τοῖς, quod addebat Steph, legit C: qui una militantes his
 quae gesta sunt praesentes affuistis, om. Oi || 24. εἰδότες] in-
 tuentes C || 26. τῆς γνώμης spuria? *

οὐκ εὐνοία τῆς ἐμῆς σωτηρίας ἐπεισεν, ἀλλ' εὐπρεπεία
 τυραννοκτονίας, ὡς μὴ δοκῶσι πολλοὺς ὥσπερ ἐχθροὺς
 ἀλλ' ἓνα ἀνελεῖν ὡς τύραννον. τίς ἂν οὖν πιστεύ-
 σειεν ἐμὲ Καίσαρός τε ἀμελεῖν εὐεργέτου μοι γεγενη-
 μένου, καὶ προτιμᾶν τοὺς ἐχθροὺς ἐκείνου, καὶ τὸν 5
 φόνον ἐκόντα χαρίζεσθαι τοῖς ἐμοῖς ἐπιβούλοις, ὡς
 οἶεται Καῖσαρ ὁ νέος; πόθεν οὖν αὐτοῖς ἀμνηστία
 τοῦ φόνου καὶ ἡγεμονίαι; ταῦτα γὰρ ἐπικαλεῖν, ἀντι-
 34 τῆς βουλῆς, ἐμοὶ βούλεται. μάθετε ὡς ἐγένετο. Καί-
 σαρος ἐν τῷ βουλευτηρίῳ σφαγέντος ἄφνω, δέος ἐπ- 10
 ἔσχεν ἐκ πάντων δὴ μάλιστα πλειῆστον ἐμὲ φιλία τε
 αὐτοῦ Καίσαρος καὶ ἀγνοία τοῦ ἀκριβοῦς· οὐ γάρ πω
 τὴν συνθήκην ἐώρων, οὐδὲ ἐπὶ ὄσοις. ὁ δὲ δῆμος
 ἐθορυβεῖτο, καὶ οἱ σφαγεῖς σὺν μονομάχοις τὸ Καπι-
 τώλιον καταλαβόντες ἀπέκλειον, καὶ ἡ βουλή σὺν 15
 ἐκείνοις ἦν, ἣ καὶ νῦν ἐστὶ φανερώτερον, γέρα τε τοῖς
 ἀμελοῦσιν ὡς τυραννοκτόνοις ἐψηφίζετο. καὶ εἰ τύραν-
 νος ὁ Καῖσαρ ἐφάνη, ἡμῖν ὑπῆρχεν ἀπολέσθαι πᾶσιν
 ὡς τυράννου φίλοις. ὥδε δὴ με ἔχοντα θορύβου καὶ
 μερίμνης καὶ δέους, ὅτε οὐκ ἦν γνώμης παράδοξον 20
 οὐδὲ ἀπορηῆσαι, σκοποῦντες εὐρήσετε, ἔνθα μὲν ἔδει
 τόλμης, θρασύτατον, ἔνθα δὲ ὑποκρίσεως, εὐμήχανον.
 τὸ μὲν δὴ πρῶτον ἐκ πάντων καὶ τὰ λοιπὰ συνέχον
 ἦν ἀναιρεθῆναι τὰ γέρα τὰ ψηφιζόμενα τοῖς ἀνδρά-
 σιν· ὅπερ, ἀντιτάξας ἐμαυτὸν ἐγὼ τῇ τε βουλῇ καὶ 25
 τοῖς σφαγεῦσιν ἐγκρατῶς, ἔπραττον σὺν θράσει παρα-

1. οὐκ εὐνοία] οὐ προνοία? * || 2. τῆς τυραννοκτονίας AV ||
 6. ἐμοῖς] mire pro ἐμοὶ vel ἐμοῦ dictum || 8. ἡγεμονίαι Steph,
 provinciarum cura C, ἡγεμονία Oi || 13. οὐδὲ Nauckius, οὔτε Oi ||
 16. ἦ] ἦ conl. Bekk || ἐστὶ] ἔτι vertit C || 20. 21. ὅτε — ἀπορηῆσαι]
 ὄν γε οὐκ ἦν παράδοξον γνώμης ἀπορηῆσειν Nauckius

βόλῳ καὶ ἐπικινδύνῳ, τότε μόνον ἡγούμενος ἡμᾶς
 τοὺς Καίσαρος ἀσφαλῶς περιέσεσθαι, ὅταν μὴ Καίσαρ
 εἶναι δόξῃ τύραννος. τῷ δ' αὐτῷ δέει τῶν ἐχθρῶν
 καὶ τῆς βουλῆς αὐτῆς ἐχομένων, ὅτε μὴ Καίσαρ εἴη
 5 τύραννος, ἀνδροφονίας αὐτοὺς ἀλώσεσθαι, καὶ διὰ
 τοῦτο φιλονεικούντων, εἶξα τῆς ἀμνηστίας διδομένης
 ἀντὶ τῶν γερωῶν, ἵν' ὅσων ἐχρηξον ἀντιλάβοιμι. τὰ δὲ
 ἦν πόσα καὶ πηλίκα; μήτε τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Καί-
 σαρος ἀπηλείψθαι τὴν ἐμοὶ μάλιστα πάντων ἡδίστην,
 10 μήτε τὴν παρουσίαν δεδημεῦσθαι, μήτε τὴν θέσιν ἐφ'
 ἣ νῦν οὗτος γαυριᾶ διαλελύσθαι, μήτε τὰς διαθήκας
 ἀκύρους γενέσθαι, τό τε σῶμα τεθάψθαι βασιλικῶς,
 καὶ τιμὰς αὐτῷ τὰς πάλαι δεδομένας ἀθανάτους δια-
 μένειν, καὶ τὰ πεπραγμένα πάντα κύρια εἶναι, καὶ τὸν
 15 ἐκείνου παῖδα καὶ τοὺς φίλους ἡμᾶς καὶ στρατηγοὺς
 καὶ στρατιώτας ἐν ἀσφαλεῖ γενέσθαι σωτηρίᾳ καὶ ἐν-
 δόξῳ βίῳ ἀντὶ ἐπονιδίστου. ἄρ' ὑμῖν ὀλίγα ἢ σμικρὰ 35
 τῆς ἀμνηστίας τὴν βουλήν ἀνταιτῆσαι δοκῶ; ἢ δοῦναι
 ἂν αὐτὰ ἢ βουλήν χωρὶς τῆς ἀμνηστίας; ἦν μὲν δὴ
 20 καὶ καθαρῶς ἀντιδοῦναι τάδε τῶνδε ἄξιον, καὶ φείσα-
 σθαι σὺν ἀληθεῖ γνώμῃ φονέων ἀνδρῶν ὑπὲρ ἀθανά-
 του Καίσαρος δόξης καὶ ἡμῶν ἀσφαλοῦς σωτηρίας·
 οὐ μὲν ἐγὼ μετὰ τῆσδε τῆς γνώμης ἐποίουν, ἀλλ'
 ἀνατιθέμενος τὴν δίκην. ἐπεὶ γέ τοι τῆς βουλῆς ἐς
 25 ἂν πρῶτα ἐχρηξον ἐκράτησα, καὶ οἱ σφαγεῖς ὡς ἐν
 ἀμερίμνῳ μεθεῖντο, ἀνεθάρρησα, καὶ τὴν ἀμνηστίαν
 παρέλκον, οὐ ψηφίσμασιν ἢ δόγμασιν (οὐ γὰρ ἦν)
 ἀλλ' ἀσῆμῳ δημοκοπία, τὸ σῶμα τοῦ Καίσαρος ἐπὶ

13. 14. διαμένειν Steph, διαμενεῖν AVi || 18. ἀνταστῆσαι A ||
 20. τάδε Ai, ταῦτα V

προφάσει τῆς ταφῆς ἐς τὴν ἀγορὰν ἐκφέρων, καὶ τὰ
 τραύματα ἀπογυμνῶν, καὶ τὸ πλῆθος αὐτῶν καὶ τὴν
 ἐσθῆτα ἐπιδεικνὺς ἡμαγμένην τε καὶ κατακεκομμένην,
 καὶ τὴν ἀρετὴν καὶ τὸ φιλόδημον αὐτοῦ παλιλλογῶν
 ἐκπαθῶς ἐν μέσῳ, καὶ ὀδυρόμενος μὲν ὡς ἀνηρημένον ⁵
 κατακαλῶν δ' ὡς θεόν. τάδε γάρ μου τὰ ἔργα καὶ
 ῥήματα ἠρέθισε τὸν δῆμον, καὶ τὸ πῦρ ἤψε μετὰ τὴν
 ἀμνηστίαν, καὶ ἐς τὰς οἰκίας τῶν ἐχθρῶν ἔπεμψε, καὶ
 τοὺς ἄνδρας ἐξέβαλε τῆς πόλεως. τοῦτο δ' ὅπως ἀντι-
 πραττούσης καὶ λυπούμενης τῆς βουλῆς ἐγένετο, αὐ- ¹⁰
 τικά ἔδειξαν, ἐμὲ μὲν αἰτιώμενοι τῆς δημοκοπίας,
 τοὺς δὲ φονέας ἐκπέμψαντες ἐπὶ τὰς τῶν ἐθνῶν ἡγε-
 μονίας, Βροῦτον δὲ καὶ Κάσσιον ἐς Συρίαν καὶ Μακε-
 δονίαν, αἵ μεστὰὶ μεγάλων στρατῶν ἦσαν, ἐπείγασθαι
 καὶ πρὸ τοῦ δεδομένου χρόνου διδάξαντες ἐπὶ προ- ¹⁵
 φάσει φροντίδος σίτου. ἕτερον δὴ με δέος ἔτι μείζον
 ἐπελάμβανεν, οὐκ ἔχοντά πω στρατὸν ἴδιον οὐδένα,
 μὴ πρὸς ἐνόπλους τοσοῦσδε ἄνοπλοι καθιστώμεθα.
 καὶ ὁ σύναρχος ὑποπτος ἦν, ἐμοί τε διάφορος ὢν αἰεί,
 καὶ ὑποκρινόμενος ἐπιβουλεῦσαι τῷ Καίσαρι, καὶ τὴν ²⁰
³⁶ ἡμέραν τοῦ φόνου γενέσιον τῇ πόλει τιθέμενος. ὧδε
 δὲ ἀπορῶν, καὶ ἐπειγόμενος ἐξοπλίσαι τοὺς πολεμίους
 καὶ ἐς ἡμᾶς ἀντ' ἐκείνων τὰ ὄπλα μετενεγκεῖν, Ἀμά-
 τιον ἔκτεινα καὶ κατεκάλεσα Πομπήιον, ἵνα τοῖσδε
 αὐθις ἀλοῦσα ἡ βουλὴ πρὸς με μεταθοῖτο. καὶ οὐδ' ²⁵

3. κατακεκομμένην] διακεκ.?* || 4. παλιλλογῶν V || 9. ὅπως] ὅτι Nauckius || 11. τῆς ante δημοκ. del.?* || 15. διδάξαντες] διατάξαντες conl. Musgr, probabiliter || 20. ἐπιβουλεῦσαι] συνεπιβουλεῦσαι?* || 21. γενέσιον O, γενέσθαι ἐν i, in quo et γενέσιον et γενέθλιον latet. hoc repositum malim || 21. 22. ὧδε διαφορῶν af || 23. ἀντ'] ἀπ'?*

ὡς αὐτῇ πιστεύων ἔπεισα Συρίαν αἰτεῖν Δολοβέλλαν,
οὐ παρὰ τῆς βουλῆς ἀλλὰ παρὰ τοῦ δήμου νόμῳ, καὶ
συνέπραξα αἰτοῦντι, ἵνα τοῖς τε σφαγεῦσι Δολοβέλλας
ἐχθρὸς ἀντὶ φίλου γένοιτο, καὶ τοῖς βουλευταῖς αἰσχρὸν
5 ἢ μετὰ Δολοβέλλαν ἀντειπεῖν ἐμοὶ περὶ Μακεδονίας.
οὐ μέντ' ἄν οὐδ' ὡς μοι Μακεδονίαν ἔδοσαν, οὐδ'
ἐπὶ Δολοβέλλα, διὰ τὴν ἐν αὐτῇ στρατιάν, εἰ μὴ τὴν
στρατιάν προμεθῆκα τῷ Δολοβέλλα ὡς Συρίαν καὶ
τὰ ἐς Πάρθους διαλαχόντι. τοὺς δ' αὖ περὶ τὸν
10 Κάσσιον οὔτε Μακεδονίαν ἀφείλοντο ἂν οὔτε Συρίαν,
μὴ ἕτερα αὐτοῖς ἐς ἀσφάλειαν ἀντιλαμβάνοντες ἔθνη.
δεῆσαν οὖν ἀντιδοῦναι, θεάσασθε οἷα ἀνθ' οἷων καὶ
ὡς στρατοῦ γυμνὰ ἐδόθη, Κυρήνη τε καὶ Κρήτη· ὧν
καὶ οἱ ἐχθροὶ καταφρονοῦσιν οὐκ ἀσφαλῶν σφίσι
15 ὄντων, καὶ ἐς τὰ ἀφηρημένα βιάζονται. οὔτω μὲν δὴ
καὶ ὁ στρατὸς ἐς Δολοβέλλαν μετενήνεκτο ἀπὸ τῶν
ἐχθρῶν τέχναις καὶ μηχαναῖς καὶ ἀντιδόσεσιν ἑτέρων·
οὐ γάρ πω τῶν ὄπλων φανέντων ὑπὸ τοῖς νόμοις
ἔδει πράσσειν· γεγενημένων δὲ τῶνδε, καὶ τῶν ἐχθρῶν 37
20 ἕτερον στρατὸν ἀγειράντων, ἔδει μοι τοῦ περὶ τὴν
Μακεδονίαν στρατοῦ, καὶ προφάσεως ἠπόρου. φήμη
δὴ κατέσκηψε Γέτας Μακεδονίαν πορθεῖν. ἀπιστου-
μένης δὲ καὶ ταύτης, καὶ τῶν ἐπισκεψομένων ἀπ-
εσταλμένων, ἐσηγησάμην ἐγὼ περὶ τῆς δικτάτορος ἀρ-
25 χῆς μὴ ἐξεῖναι μήτε εἰπεῖν μήτε ἐπιψηφίσει, μήτε
λαβεῖν διδομένην· ᾧ δὴ μάλιστα ὑπαχθέντες ἔδοσαν

1. ἔπειτα i || τὸν δολοβ. a || 5. ἢ] εἴη?* || 6. οὐ] οὔτω V ||
8. προμεθῆκαν i || 11. ἀντιλαμβάνοντες] si nullas alias prouincias ad
securitatem eorum praeuissent C || 12. ἀντιδοῦναι <τι>? pro illis
alias tradere C || 14. <ὡς> οὐκ coni. Steph || 22. δὴ Bekk, δὲ libri ||
23. καὶ ante ταύτης om. V || 24. τῆς del.?* || 25. ἐξεῖναι <τω>?*

μοι τὸν στρατόν. καὶ ἐγὼ τότε πρῶτον ἑμαυτὸν ἡγη-
 σάμην ἰσόπαλον εἶναι τοῖς ἐχθροῖς, οὐ τοῖσδε τοῖς
 φανεροῖς, ὡς οἶεται Καῖσαρ, ἀλλὰ τοῖς πλέοσί τε καὶ
 δυνατωτέροις καὶ ἀφανέσιν ἔτι εἶναι θέλουσιν. ταῦτα
 δ' ἐργασαμένῳ μοι ἕτερος τῶν σφαγέων ἔλειπεν ἐν 5
 πλευραῖς, Βροῦτος ὁ Δέκμος, ἡγούμενος καὶ ὄδε χώ-
 ρας ἐπικαίρου καὶ στρατοῦ πολλοῦ· ὃν ἐγὼ καὶ θρασύ-
 τερον εἰδὼς τὴν Κελτικὴν ἀφηρούμην, ἐς εὐπρέπειαν
 ἔτι τῆς βουλῆς Μακεδονίαν ὑπισχνούμενος ἀντιδώσειν,
 γυμνὴν στρατοῦ γενομένην. ἀγανακτούσης δὲ τῆς 10
 βουλῆς, καὶ τὴν ἐνέδραν ἤδη καθορώσης, καὶ ἴστε
 οἷα καὶ ὅσα Δέκμῳ πολλῶν γραφόντων, καὶ ἐπαλει-
 φόντων ἤδη τοὺς μετ' ἐμὲ ὑπάτους, ἐγὼ θρασύτερον
 ἔτι τὸ μὲν ἔθνος, ἀντὶ τῆς βουλῆς, νόμῳ παρὰ τοῦ
 δήμου λαβεῖν ἐπενόησα, τὸν δὲ στρατὸν ἀπὸ τῆς 15
 Μακεδονίας ἐς τὸ Βρεντέσιον ἐπέφρων ὡς χρησόμενος
 δὴ ἐς τὰ ἐπείγοντα. καὶ σὺν θεοῖς εἰπεῖν, χρησόμεθα
 ὡς ἂν αἱ χρεῖαι καλῶσιν. οὕτως ἐκ πολλοῦ δέους
 τοῦ πρὶν ἡμᾶς ἐπισχόντος μετεβάλομεν ἐς τε ἀσφά-
 λειαν ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν ἐγκρατῆ καὶ ἐς θάρσος ἐπὶ 20
 τοὺς ἐχθρούς· ὧν ἐκφανέντων ἀνεφάνη καὶ ἡ τῶν
 πλεόνων ἐς τοὺς πολεμίους σπουδῆ. ὁρᾶτε γὰρ ὅση
 μὲν αὐτοῖς ἐστὶ μεταμέλεια τῶν ἐψηφισμένων, ὅσος
 δὲ ἀγὼν ἀφελέσθαι με τὴν Κελτικὴν ἤδη δεδομένην.
 ἴστε ἂν γράφουσι Δέκμῳ, καὶ ὅσα τοὺς ὑπάτους <τοὺς> 25
 μετ' ἐμὲ πείθουσι περὶ τῆς Κελτικῆς μεταψηφίσασθαι.

3. ὡς] οὕς? * ὡς οἶεται Καῖσαρ del. Nauckius || 5. ἔλειπεν i ||
 9. ἔτι τῆς βουλῆς] τῆς ἐπιβουλῆς con. Schw, bene. ἐπὶ τῆς βου-
 λῆς Musgr || 13. <ἐμοί> ἤδη? * || 18. ὡς ἂν] ὅταν con. Musgr ||
 20. αὐτῶν om. A || 25. ἴστε <δὲ> ἂ con. Schw || γράφωσι A || τοὺς
 add. Bekk. τοὺς μετ' ἐμὲ ὑπάτους voluerat Schw || 26. μεταψηφί-

ἀλλὰ σὺν θεοῖς τε πατράοις καὶ σὺν εὐσεβεῖ γνώμῃ καὶ σὺν ταῖς ὑμετέραις ἀνδραγαθίαις, μεθ' ὧν καὶ ὁ Καῖσαρ ἐκράτει, ἀμνηνοῦμεν αὐτῷ, τῷ τε σώματι ἐπεξιόντες καὶ τῇ γνώμῃ βοηθοῦντες.

5 ταῦτά μοι γιγνόμενα μὲν, ὧ̄ συστρατιῶται, ἔτι ἔχρηξον ἀπόρρητα εἶναι, γενόμενα δὲ ἐξενήνεκται πρὸς ὑμᾶς, οὓς ἐγὼ καὶ ἔργου καὶ λόγου κοινωνοῦς ἐς ἅπαντα τίθεμαι. καὶ τοῖς ἄλλοις, εἴ τινες αὐτὰ οὐ συνορῶσι, μεταφέρετε, πλὴν μόνου Καίσαρος ἀχαρίστως ἐς ἡμᾶς
10 ἔχοντος”.

τοιαῦτα τοῦ Ἀντωνίου διεξιόντος, παρέστη τοῖς 39
ταξίαρχοις αὐτὸν ἅπαντα μετ' ἐχθρας ἀκριβοῦς ἐς τοὺς ἀνδροφόνους, ἐπιτεχνάζοντα τῇ βουλῇ, πεποιημέ-
ναι. ἤξιουν δὲ καὶ ὡς τῷ Καίσαρι συναλλαγῆναι,
15 καὶ πείσαντες αὐτοὺς συνήλλασσον αὐτίς ἐν τῷ Καπι-
τωλίῳ. οὐ πολὺ δὲ ὕστερον ὁ Ἀντώνιος τῶν σωματο-
φυλάκων τινὰς ἐς τοὺς φίλους παρήγαγεν ὡς ὑπηρέτας
γενομένους ἐπιβουλεύοντος αὐτῷ τοῦ Καίσαρος, εἴτε
συκοφαντῶν, εἴτε τῷ ὄντι νομίσας, εἴτε περὶ τῶν ἐς
20 τὰ στρατόπεδα περιπεμφθέντων πνυθόμενος καὶ τὴν
ἐς τὸ ἔργον ἐπιβουλήν μεταφέρων ἐς τὸ σῶμα. ὃ τε
λόγος ἐκδραμῶν αὐτίκα θόρυβον ἤγειρε πάνδημον,
καὶ ἀγανάκτησις ἦν. ὀλίγοι μὲν γάρ, οἷς τι λογισμοῦ
βαθέος ἦν, ἤδεσαν Καίσαρι συμφέρειν Ἀντώνιον καὶ
25 βλάπτουτα ὅμως περιεῖναι, ἐπίφοβον ὄντα τοῖς φονεῦ-
σιν· ἀποθανόντος γὰρ ἀδεέστερον ἐκείνους ἅπασιν
ἐπιτολήσειν, βοηθουμένους μάλιστα ὑπὸ τῆς βουλῆς.

σεσθαι a, μεταψηφίσεσθε bf || 2. ἡμετέραις iC || 4. βοηθοῦντες del. Nauckius || 7. ἐς om. i || 8. οἳ τινες V || 12. ταξίαρχοις*, ταξίαρχαις Oi || αὐτὸν om. A || 14. <αὐτὸν> τῷ?* || 24. βαθέος] βάθος coni. Lennep || 26. ἐδεέστερον V

ὧδε μὲν εἵκαζον οἱ συνετώτεροι· τὸ δὲ πλεόν, ὄρῳν-
 τες οἷα καθ' ἐκάστην ἡμέραν ὁ Καῖσαρ ὑβριζόμενός
 τε καὶ ζημιούμενος πάσχοι, οὐκ ἄπιστον ἐτίθεντο τὴν
 διαβολήν, οὐδὲ ὄσιον ἢ ἀνεκτὸν ἐνόμιζον Ἀντώνιον
 ὑπατεύοντα ἐς τὸ σῶμα ἐπιβεβουλεῦσθαι. ὁ δὲ Καῖσαρ
 καὶ πρὸς οὕτως ἔχοντας ἐξέτρεχε σὺν ὀργῇ μανιώδει,
 καὶ ἐβόα αὐτὸς ἐπιβουλεύεσθαι πρὸς Ἀντωνίου ἐς τὴν
 παρὰ τῷ δήμῳ φιλίαν ἔτι οἱ μόνην οὔσαν· ἐπὶ τε
 τὰς θύρας τοῦ Ἀντωνίου δραμῶν τὰ αὐτὰ ἐβόα, καὶ
 θεοὺς ἐμαρτύρετο, καὶ ἄρας ἠρᾶτο πάσας, καὶ ἐς δίκην
 ἐλθεῖν προυκαλεῖτο. οὐδενὸς δὲ προϊόντος, “ἐν τοῖς
 φίλοις” ἔφη “δέχομαι τοῖς σοῖς κριθῆναι,” καὶ εἰπὼν
 ἐπέτρεχεν ἔσω. κωλυθεὶς δὲ αὐθις ᾤμωξε, καὶ ἐλοι-
 δορεῖτο αὐτῷ, καὶ τοῖς περὶ θύρας ἠγανάκτει κωλύουσι
 τὸν Ἀντώνιον ἐλεγχθῆναι. ἀπιὼν τε τὸν δῆμον ἐμαρ-
 τύρετο, εἴ τι πάθοι, πρὸς Ἀντωνίου δολοφονεῖσθαι.
 λεγομένων δὲ τῶνδε σὺν πάθει πολλῷ μετέπιπτε τὸ πλῆ-
 θος, καὶ τις αὐτοῖς τῆς πρὶν δόξης μετάνοια ἐνεγίγνετο.
 εἰσὶ δὲ οἱ καὶ τότε ἀπιστοῦντες ᾧκνον ἐκατέρῳ τὸ
 πιστὸν νέμειν, καὶ τινες ὑπόκρισιν ἀμφοῖν τὰ γιγνόμενα
 διέβαλλον εἶναι, συνθεμένων μὲν ἄρτι ἐν ἱερῷ, μηχαν-
 ωμένων δὲ ταῦτα ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς. οἱ δὲ αὐτὰ τὸν
 Ἀντώνιον ἠγοῦντο ἐπινοεῖν ἐς ἀφορμὴν φρουρᾶς πλεί-
 ονος, ἢ ἐς ἀλλοτριώσιν τῶν κληρουχιῶν Καίσαρι.

40 ὥς δὲ τῷ Καίσαρι ὑπὸ τῶν κρύφα ἀπεσταλμένων 25
 ἀπηγγέλθη τὸν ἐν Βρεντεσίῳ στρατὸν καὶ τοὺς ἀπ-

3. ἐτίθεντο Schw, ἐτίθετο Oi || 5. ἐπιβεβουλεῦσθαι] ἐπι-
 βουλεύεσθαι? *insidiis peti* C || 7. αὐτὸς — 9. ἐβόα om. V ||
 12. ἔφη om. V || 13. ἐπέτρεχεν] ἐσέτρεχεν?* || αὐθις ante ἐλοιδ.
collocandum?* || 14. <ὥς> κωλύουσι?* || 19. ἐκατέρῳ] θατέρῳ?* ||
 23. ἐπινοεῖν] ἐπινοῆσαι?* || 24. ἢ — Καίσαρι *confuse dicta*

φικισμένους ἐν ὀργῇ τὸν Ἀντώνιον ἔχειν ἀμελοῦντα τοῦ
 Καίσαρος φόνου, καὶ σφᾶς ἐπικουρήσειν, ἂν δύνων-
 ται, ὁ μὲν Ἀντώνιος ἐς τὸ Βρεντέσιον ἐξήει διὰ τάδε,
 δείσας δὲ ὁ Καίσαρ μὴ μετὰ τῆς στρατιᾶς ἐπανελθὼν
 5 ἀφρούρητον αὐτὸν λάβοι, χρήματα φέρων ἐς Καμπα-
 νίαν ἦει, πείσων τὰς πόλεις οἱ στρατεύεσθαι τὰς ὑπὸ
 τοῦ πατρὸς ὠκισμένας. καὶ ἔπεισε Καλατίαν πρώτην,
 ἐπὶ δ' ἐκείνην Κασιλῖνον, δύο τάσδε Καπύης ἐκατέρω-
 θεν· ἐπιδούς δ' ἐκάστῳ δραχμᾶς πεντακοσίας ἦγεν ἐς
 10 μυρίους ἄνδρας, οὔτε ὠπλισμένους ἐντελῶς οὔτε συν-
 τεταγμένους πῶ κατ' Ἰλας, ἀλλ' ὡς ἐς μόνην τοῦ σώ-
 ματος φυλακὴν, ὑφ' ἐνὶ σημείῳ. οἱ δὲ ἐν ἄστει τὸν
 Ἀντώνιον δεδιότες μετὰ στρατιᾶς ἐπανιόντα, ὡς ἐπύ-
 θοντο καὶ τὸν Καίσαρα μεθ' ἑτέρας προσιέναι, οἱ μὲν
 15 διπλασίως ἐδεδοίκεσαν, οἱ δ' ὡς χρησόμενοι κατ' Ἀν-
 τωνίου Καίσαρι ἠσμένιζον· οἱ δὲ αὐτῶν τὰς ἐν τῷ
 Καπιτωλίῳ διαλλαγὰς ἑωρακότες ὑπόκρισιν ἐνόμιζον
 εἶναι τὰ γιγνόμενα, καὶ ἀντίδοσιν Ἀντωνίῳ μὲν δυ-
 ναστείας Καίσαρι δὲ τῶν φονέων. ὧδε δὲ αὐτῶν θορυ- 41
 20 βουμένων, Κανούτιος ὁ δήμαρχος, ἐχθρὸς ὢν Ἀντωνίῳ
 καὶ παρ' αὐτὸν Καίσαρι φίλος, ὑπήντα τῷ Καίσαρι,
 καὶ τὴν γνώμην ἐκμαθὼν ἀπήγγελλε τῷ δήμῳ, μετ'
 ἐχθρας Ἀντωνίου σαφοῦς ἐπιέναι τὸν Καίσαρα, καὶ
 χρῆναι δεδιότας Ἀντώνιον ἐπὶ τυραννίδι τόνδε προσ-
 25 εταιρίσασθαι, στρατὸν ἄλλον οὐκ ἔχοντας ἐν τῷ παρ-

3. διὰ τάδε] διὰ τάχους Nauckius || 5. malim αὐτὸν || λάβη V ||
 7. κελατίαν libri, corr. Gelen || 8. Κασιλῖνον Gelen, καὶ σίλιον
 V Ci, καὶ κύλιον A || 9. ἐπιδούς] pollicitus C, male. an δια-
 δούς? * || ἦγεν] συνῆγεν? * in unum coegit C || 20. p. 879, 5. καρ-
 νούτιος O Ci || 21. καὶ παρ' αὐτὸν (αὐτῷ a)] καίπερ οὐ τῷ conl.
 Perizon. an hist. p. 55, praeter rem

όντι. ταῦτα δ' εἰπὼν ἐσῆγε τὸν Καίσαρα, ἀυλισάμενον
 πρὸ τοῦ ἄστεος ἀπὸ σταδίων πεντεκαίδεκα ἐν τῷ τοῦ
 Ἄρεως ἱερῷ. ὡς δὲ ἐσῆλθον, ὃ μὲν ἐς τὸν νεῶν τῶν
 Διοσκούρων παρῆλθε, καὶ τὸν νεῶν περιέστησαν οἱ
 στρατευόμενοι ξιφίδια ἀφανῶς περιεξωσμένοι, Κανού- 5
 τιος δὲ πρότερον ἐδημηγόρει κατὰ τοῦ Ἀντωνίου. ὃ δὲ
 καὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦς ὑπεμίμνησκε, καὶ ὧν αὐτὸς
 ὑπὸ Ἀντωνίου πάθοι, δι' ἃ καὶ τόνδε τὸν στρατὸν ἐς
 φυλακὴν εἶη συνειλεγμένος· ἔφη τε ἐς πάντα τῆς πα-
 τρίδος ὑπηρέτης καὶ κατήκοος ἔσεσθαι, καὶ ἐς τὰ νῦν 10
 πρὸς Ἀντώνιον ἔτοιμος. ὧδε δ' εἰπόντος αὐτοῦ, καὶ
 τὴν ἐκκλησίαν διαλύσαντος ἐπὶ τῷδε, ὁ στρατὸς ἡγού-
 μενος ἐς τὸ ἐναντίον ἐπὶ διαλλαγῆς Ἀντωνίου τε καὶ
 Καίσαρος ἀφίχθαι, ἢ ἐς μόνην γε φυλακὴν τοῦ Καί-
 σαρος καὶ τῶν φονέων ἄμυναν, ἤχθοντο τῇ κατ' Ἀν- 15
 τωνίου προαγορεύσει, στρατηγοῦ τε σφῶν γεγονότος
 καὶ ὄντος ὑπάτου. καὶ οἱ μὲν αὐτῶν ἐπανελθεῖν ἤτουν
 ἐς τὰ οἰκεῖα ὡς ὀπλιούμενοι· οὐ γὰρ ἄλλων ἢ τῶν
 ἰδίων ὀπλων ἀνέξεσθαι· οἱ δὲ καὶ τὸ ἀληθὲς ὑπέφαι-
 νον. ὁ δὲ Καῖσαρ ἠπόρητο μὲν, ἐς τὸ ἐναντίον ὧν 20
 προσεδόκησε μετενεχθεῖς· ἐλπίσας δ' αὐτῶν πειθοῖ μᾶλ-
 λον ἢ βίᾳ περιέσεσθαι, συνεχώρει ταῖς προφάσεσι, καὶ
 τοὺς μὲν ἐπὶ τὰ ὄπλα ἔπεμπε, τοὺς δὲ ἀπλῶς ἐς τὰ
 οἰκεῖα. πάντας δ', ἐπικρύπτων τὴν ἀχθηδόνα, ἐπήνει
 τῆς συνόδου καὶ ἐδωρεῖτο ἑτέραις δωρεαῖς, καὶ δαψι- 25
 λέστερον ἔτι ἀμείψασθαι ἔλεγεν, ἀεὶ χρώμενος ἐς τὰ
 ἐπείγοντα ὡς πατρικοῖς φίλοις μᾶλλον ἢ στρατιώταις.

1. ταῦτ' εἰπὼν? * || 3. ἄρεος libri, corr. Did || 5. ἀφανῶς] palam C, i. e. ἐμφανῶς || 6. πρότερος? * || 7. πατρὸς αὐτοῦ A || 16. προσαγορεύσει V || 17. ἤτουν] ἠξίουν? * || 23. ἔπεμπε] ἀπέπεμπε? * || 26. ἀμείψασθαι i

χιλίους μὲν δὴ μόνους ἢ τρισχιλίους τάδε λέγων ἐκ-
 ἐκλασεν ἐκ μυρίων οἱ παραμεῖναι (διαφέρονται γὰρ
 περὶ τοῦ ἀριθμοῦ)· οἱ δὲ λοιποὶ τότε μὲν ἐξήεσαν,
 ἀνεμιμνήσκοντο δ' ἀντίκα γεωργίας τε πόνων καὶ κερ-
 5 δῶν στρατείας, καὶ λόγων τῶν Καίσαρος, καὶ εὐπει-
 θείας αὐτοῦ πρὸς ἃ ἐβούλοντο, καὶ χαρίτων ὧν τε
 εἰλήφεσαν καὶ ὧν ἤλπιζον ἔτι λήψεσθαι. οἷόν τε ὄχλος
 ἀνώμαλος, μετενόουν, καὶ τῆς προφάσεως ἐς εὐπρέ-
 πειαν ἐπιβαίνοντες ὠπλίζοντο, καὶ πρὸς αὐτὸν ἐπανή-
 10 σαν. ὃ δὲ ἤδη μετὰ χρημάτων ἄλλων τήν τε Ῥάκενναν
 καὶ τὰ ἀγχοῦ πάντα περιήει, στρατεύων ἑτέρους ἐφ'
 ἑτέροις, καὶ πάντας ἐς Ἀρρήτιον ἐπεμπεν.

Ἀντωνίῳ δ' ἀφῖκτο μέσον ἐς τὸ Βρεντέσιον ἐκ πέντε
 τῶν ἐν Μακεδονίᾳ τελῶν τέσσαρα· ἐπιμεμφόμενοι δ'
 15 αὐτὸν οὐκ ἐπεξελθόντα τῷ φόνῳ Καίσαρος, χωρὶς εὐ-
 φημίας ἐς τὸ βῆμα παρέπεμπον ὡς περὶ τοῦδε σφίσι
 ἐκλογιούμενον πρώτου. ὃ δὲ αὐτοῖς χαλεπτόμενος τῆς
 σιωπῆς οὐ κατέσχευ, ἀλλ' ὠνειδίξε <μὲν> ἀχαριστίαν
 ἐκ Παρθυαίων ὑπὸ οὗ μετενεχθεῖσιν ἐς τὴν Ἰταλίαν
 20 καὶ οὐκ ἐπιμαρτυροῦσι τοιαῦσδε χάριτος, ἐμέμφετο δὲ
 ὅτι καὶ παρὰ μισρακίου προπετοῦς, ὧδε τὸν Καίσαρα
 καλῶν, ἄνδρας ἐπιπεμπομένους σφίσι ἐς διαφθορὰν
 οὐκ αὐτοὶ προσάγουσιν αὐτῷ. ἀλλὰ τούσδε μὲν αὐτὸς
 εὐρήσειν, τὸν δὲ στρατὸν ἄξειν ἐπὶ τὴν ἐψηφισμένην

3. ἐξήεσαν] ἀπήεσαν? * || 8. ἀγχώματος a, ἀσχώματος f ||
 12. ἀρρήτιον Ai, ἀρήτιον V, Arritium C || 13. μέσον] μόνον
 conl. Musgr. si quid mutandum, possis μὲν || 16. ἐς] ἐπὶ? * ||
 17. χαλεπτόμενος V, χαλεπόμενος Ai || 18. μὲν add. Bekk ||
 21. παρὰ add. Schw ex C: a iuvene proteruo quem Caesarem
 appellant, ἐπιπεμπομένου praeterea coniciens. an ὅτι ἐκ μισρ.? * ||
 22. διαφθορὰν Vf, διαφορὰν ACab || 23. malim αὐτῷ || 24. εὐ-
 ρεῖν vertit C || ἄξιον ἐπὶ i || ἐπιψηφισμ. i

οὐ χώραν εὐδαίμονα Κελτικήν, καὶ τοῖς παροῦσιν ἐκά-
 στῳ δοθήσεσθαι δραχμὰς ἑκατόν. οἱ δὲ ἐγέλασαν τῆς
 μικρολογίας, καὶ χαλεπήναντος αὐτοῦ μᾶλλον ἐθορύ-
 βουν καὶ διεδίδρασκον. ὁ δὲ ἐξανέστη τοσοῦτον εἰπὼν
 “μαθήσεσθε ἄρχεσθαι”. αἰτήσας δὲ παρὰ τῶν χιλι- 5
 ἄρχων τοὺς στασιώδεις (ἀνάγραπτος γάρ ἐστιν ἐν τοῖς
 Ῥωμαίων στρατοῖς αἰεὶ καθ’ ἓνα ἄνδρα ὁ τρόπος) δι-
 εκλήρωσε τῷ στρατιωτικῷ νόμῳ, καὶ οὐ τὸ δέκατον
 ἅπαν ἀλλὰ μέρος ἔκτεινε τοῦ δεκάτου, νομίζων σφᾶς
 ὧδε καταπλήξειν δι’ ὀλίγου. οἱ δὲ οὐκ ἐς φόβον μᾶλ- 10
 λον ἢ ἐς ὀργὴν ἀπὸ τοῦδε καὶ μῖσος ἐτρέποντο.

44 ταῦτα δ’ ὀρῶντες οὓς ὁ Καῖσαρ ἐπὶ διαφθορᾷ τῶνδε
 προεπεπόμφει, βιβλία πολλὰ τότε μάλιστα διερρίπτουν
 ἐς τὸ στρατόπεδον, ἀντὶ τῆς Ἀντωνίου μικρολογίας τε
 καὶ ὁμότητος ἐς τὴν Καίσαρος μνήμην τοῦ προτέρου 15
 καὶ βοήθειαν τοῦ νῦν καὶ χορηγίας δαψιλεῖς μετατίθε-
 σθαι. οὓς ὁ Ἀντώνιος μηνύμασί τε μεγάλοις ἐζήτει,
 καὶ ἀπειλαῖς, εἴ τις ἐπικρούπτοι. οὐδένα δὲ συλλαβὼν
 ἐχαλέπηεν ὡς τοῦ στρατοῦ σφᾶς ἐπικρούπτοντος. ἀπαγ-
 γελλομένων δὲ καὶ τῶν ἐν ταῖς ἀποικίαις τε καὶ ἐν 20
 Ῥώμῃ Καίσαρι πεπραγμένων ἐθορυβεῖτο. καὶ ἐπελθὼν
 αὐτὸς ἐπὶ τὸν στρατὸν ἔφη χαλεπήναι μὲν τῶν γεγο-
 νότων ὑπ’ ἀνάγκης στρατιωτικῆς ὀλίγοις ἀντὶ πλεόνων
 ὧν ἐκόλαξεν ὁ νόμος, αὐτοὺς δὲ εἰδέναι σαφῶς οὔτε
 ὧμὸν οὔτε μικρολόγον Ἀντώνιον. “ἀλλ’ ὁ μὲν φθόνος 25
 οὐχέσθω, κεκορεσμένος” ἔφη “καὶ τοῖς ἁμαρτήμασι καὶ
 ταῖς κολάσεσι· τὰς δὲ ἑκατόν δραχμὰς ὑμῖν οὐ δωρεάν
 (οὐ γὰρ τοῦτό γε τῆς Ἀντωνίου τύχης) ἀλλὰ τῆς πρῶ-

2. δοθήσεται i || 3. μικρολ. a b, vulgo || 6. ἐστιν] ἦν vertit C ||
 10. δι’ ὀλίγου] δι’ ὀλίγων? * || 11. ἐτρέποντο] ἐτράποντο? *

της πρὸς ὑμᾶς ἐντεύξεως προσαγορευτικὸν μᾶλλον [ἢ
 δωρεὰν] ἐκέλευσα δοθῆναι, καὶ χρῆ νόμῳ πατρίῳ τε
 καὶ στρατιωτικῷ καὶ ἐς τὰδε αὐτῷ καὶ ἐς πάντα εὐ-
 πειθεῖς ὑπάρχειν". ὁ μὲν οὕτως εἶπεν, οὐδέν τι ἔτι
 5 προσθεῖς τῇ δωρεᾷ τοῦ μὴ δοκεῖν ὁ στρατηγὸς ἠσθῆ-
 σθαι τοῦ στρατοῦ· οἳ δὲ ἐλάμβανον, εἴτε μεταγνόντες
 εἴτε καὶ δεδιότες. ὁ δὲ αὐτῶν τοὺς μὲν ταξίαρχους,
 εἴτε μηνίων ἔτι τῆς στάσεως εἶθ' ἑτέρως ὑπονοῶν,
 ἐνήλλασσε, τοὺς δὲ λοιποὺς καὶ τᾶλλα ἐν ταῖς χρεῖαις
 10 ἐδεξιοῦντο, καὶ προύπεμπεν ἀνὰ μέρος τὴν παραθαλάσ-
 σιον ὁδεύειν ἐπὶ Ἀριμίνου.

αὐτὸς δ' ἐπιλεξάμενος ἐκ πάντων στρατηγίδα σπει-
 48 ραν ἀνδρῶν ἀρίστων τὰ τε σώματα καὶ τὸν τρόπον,
 ᾧδευεν ἐς Ῥώμην ὡς ἐκεῖθεν ἐπὶ τὸ Ἀρίμινον ὁρμή-
 15 σων. ἐσῆει δὲ ἐς τὴν πόλιν σοβαρῶς, τὴν μὲν ἴλην
 πρὸ τοῦ ἄστεος στρατοπεδεύσας, τοὺς δ' ἀμφ' αὐτὸν
 ἔχων ὑπεξωσμένους καὶ τὴν οἰκίαν νυκτοφυλακοῦντας
 ἐνόπλους· συνθήματά τε αὐτοῖς ἐδίδοτο, καὶ αἱ φυλακαὶ
 παρὰ μέρος ἦσαν ὡς ἐν στρατοπέδῳ. συναγαγὼν δὲ
 20 τὴν βουλὴν ὡς μεμψόμενος Καίσαρι περὶ τῶν πεπραγ-
 μένων, ἐσιῶν ἤδη μανθάνει τῶν τεσσάρων τελῶν τὸ
 καλούμενον Ἄρειον κατὰ τὴν ὁδὸν ἐς Καίσαρα μετα-
 τεθεῖσθαι. καὶ αὐτῷ τὴν ἔσοδον ἐπισχόντι τε καὶ
 διαποροῦντι ἀγγέλλεται καὶ τὸ καλούμενον τέταρτον
 25 ὁμοίως τοῖς Ἀρείοις ἐς Καίσαρα μετατεθεῖσθαι. δια-
 ταραχθεῖς οὖν ἐσῆλθε μὲν ἐς τὸ βουλευτήριον, ὡς δ'

1. πρὸς V, ἐς Ai, vulgo || 1. 2. ἢ δωρεὰν seclusi || 3. ἐς
 τὰδε αὐτῷ] ἐς τόδε αὐτό? * nisi forte altius vitium latet || 4. τι
 om. i || 5. ὁ] ᾧ? * || 9. ἐνήλλασσε V, ἐνήλασσε i, ἐνήλασε A ||
 18. αἱ del.? *

ἐφ' ἕτερα αὐτοὺς συναγαγὼν μικρὰ διελέχθη, καὶ εὐθύς ἐπὶ τὰς πύλας ἐχώρει, καὶ ἀπὸ τῶν πυλῶν ἐπὶ Ἀλβην πόλιν ὡς μεταπείσων τοὺς ἀποστάντας. βαλλόμενος δ' ἀπὸ τοῦ τείχους ἀνέστρεφε, καὶ τοῖς ἄλλοις τέλεσι προσέπεμπεν ἀνὰ πεντακοσίας δραχμὰς ἑκάστῳ, καὶ 5 σὺν οἷς εἶχεν αὐτὸς ἐς Τίβυρον ἐξήει, σκευὴν ἔχων τὴν συνήθη τοῖς ἐπὶ τοὺς πολέμους ἐξιοῦσι· καὶ γὰρ ἤδη σαφὴς ἦν ὁ πόλεμος, Δέκμου τὴν Κελτικὴν οὐ
 46 μεθιέντος. δεῦρο δὲ ὄντι ἢ τε βουλὴ σχεδὸν ἅπασα καὶ τῶν ἱππέων τὸ πλεῖστον ἀφίκετο ἐπὶ τιμῇ, καὶ 10 ἀπὸ τοῦ δήμου τὸ ἀξιολογώτατον· οἱ καὶ καταλαβόντες αὐτὸν ὀρκοῦντα τοὺς παρόντας οἱ στρατιώτας καὶ τοὺς ἐκ τῶν πάλαι στρατευσαμένων συνδραμόντας (πολὺ γὰρ καὶ τοῦτο ἦν) συνώμνυον ἐκόντες οὐκ ἐκλείψειν τὴν ἐς Ἀντώνιον εὐνοϊάν τε καὶ πίστιν, ὡς ἀπορηῆσαι 15 τίνες ἦσαν οἱ πρὸ ὀλίγου παρὰ τὴν Καίσαρος ἐκκλησίαν τὸν Ἀντώνιον ἐβλασφήμουν.

ὁ μὲν δὴ λαμπρῶς οὕτως ἐς τὸ Ἀρίμνον προεπέμπετο, ὅθεν ἐστὶν ἡ τῆς Κελτικῆς ἀρχή. καὶ ὁ στρατὸς ἦν αὐτῷ, χωρὶς γε τῶν νεολέκτων, τρία τέλη τὰ ἐκ 20 Μακεδονίας μετάπεμπα (ἤδη γὰρ αὐτῷ καὶ τὸ λοιπὸν ἀφίκετο), ἐξεστρατευμένων δὲ ἕν, οἱ καὶ γηρῶντες ὁμῶς ἐδόκουν νεοσυλλόγων ἀμείνους ἐς τὸ διπλάσιον εἶναι. οὕτω μὲν Ἀντωνίῳ τέσσαρα ἐγίνετο τέλη γεγυμνασμένων ἀνδρῶν, καὶ ὅσον ἐξ ἔθους αὐτοῖς ἐπίκουρον ἄλλο 25 ἔπεται, καὶ ἡ τοῦ σώματος φρουρὰ καὶ τὰ νεόλεκτα.

7. ἐπὶ τοὺς πολέμους] *in hostes* C || 8. ὁ del.?* || 9. μεθιέντος i || 10. τὸ ἱππέων A || 19. ὅθεν] *quo in loco celticae provinciae initium adesse noscitur* C, ὅθι vertens || 20. χωρὶς, omisso γε, V || 22. ἐξεστρατευμένοι δὲ ἕνιοι καὶ γηρ. libri, corr. Schw nisi quod ἕν οἱ <εἰ> καὶ. εἰ om. Bekk || 23. <τῶν> νεοσυλλ.?*

Λεπιδός τε ἔχων ἐν Ἰβηρίᾳ τέσσαρα τέλη καὶ Ἀσίτιος
Πολλίων δύο, καὶ Πλάγκος ἐν τῇ ἑτέρᾳ Κελτικῇ τρία,
ἐδόκουν αἰρήσεσθαι τὰ Ἀντωνίου.

Καίσαρι δὲ ἦν δύο μὲν ὁμοίως ἀξιολογώτατα, τὰ 47
5 ἐς αὐτὸν ἀπὸ τοῦ Ἀντωνίου μεταστάντα, ἐν δὲ νεο-
συλλόγων, δύο δὲ ἐκ τῶν πρότερον ἐστρατευμένων,
οὐκ ἐντελῆ μὲν ταῦτα τοῖς ἀριθμοῖς οὐδὲ ταῖς ὀπλί-
σεσιν, ὑπὸ δὲ τῶν νεοσυλλόγων καὶ ταῦτα ἀναπληρού-
μενα. συναγαγὼν δ' ἅπαντας ἐς Ἄλβην ἐπέστειλε τῇ
10 βουλῇ. ἣ δὲ ἐφήδετο μὲν αὐτίς Καίσαρι, ὡς ἀπορεῖν
καὶ τότε τίνες ἦσαν οἱ προύπεμπον Ἀντώνιον· ἤχθοντο
δὲ τοῖς τέλεσιν οὐκ ἐς τὴν βουλήν ἀλλ' ἐς τὸν Καί-
σαρα μετελθοῦσιν. ἐπαινέσαντες δ' ὅμως αὐτούς τε
καὶ τὸν Καίσαρα, ἔφασαν ὀλίγον ὕστερον ὃ τι χρῆ
15 ποιεῖν αὐτοὺς ψηφιεῖσθαι, ὅταν αὐτοῖς αἱ νέαι ἀρχαὶ
ἐς τὰ πράγματα παρέλθωσιν. ἦν δὲ σαφὲς ὅτι χρήσον-
ται μὲν αὐτοῖς κατ' Ἀντωνίου· στρατὸν δὲ οὐδένα πω
ἔχοντες ἴδιον, οὐδὲ καταλέξει χωρὶς ὑπάτων δυνάμε-
νοι, ἐς τὰς νέας ἀρχὰς πάντα ἀντίθετο.

20 τῷ Καίσαρι δ' ὁ στρατὸς πελέκεάς τε καὶ ῥαβδο- 48
φόρους ἐσκευασμένους προσαγαγόντες, ἤξιουν ἑαυτὸν
ἀντιστράτηγον ἀποφῆναι πολέμου τε ἡγεμονεύοντα,
[καὶ] σφῶν ἀεὶ ὑπ' ἀρχουσι ταχθέντων. ὃ δὲ τὴν μὲν
τιμὴν ἐπήνει, τὸ δὲ ἔργον ἐς τὴν βουλήν ἀντίθετο·
25 καὶ βουλομένους ἐπὶ τοῦτο χωρεῖν ἀθρόους ἐκώλυε καὶ

4. ἀξιολ., τὰ*, τὰ ἀξιολ. libri || 8. ὑπὸ] ἀπὸ Nauckius ||
9. ἐπέτελλε i || 10. οἱ δὲ A || Καίσαρι Car. Steph et m. rec. in
mg. f, ἀντωνίῳ O Ci. aliquid intercidissee vidit Schw. an αὐ-
τίς <Καίσαρι ὡσπερ μικρῶ ἔμπροσθεν ἐφήδοντο> Ἀντωνίῳ;* ||
19. ἀντίθετο i || 20. 21. ῥαβδοφόρους] virgasque ex ordine pa-
ratas C || 23. καὶ seclusi. nec vertit C || 25. ἐς Ῥώμην vel simile
quid post χωρεῖν intercidissee videtur || ἀθρόως a

πρεσβευομένους ἐπεΐχεν, ὡς καὶ τῆς βουλῆς ψηφιο-
 μένης ταῦτα καθ' ἑαυτήν, καὶ μᾶλλον ἢν αἰσθωνται
 τὴν ὑμετέραν προθυμίαν καὶ τὸν ἐμὸν ὄκνον. δια-
 λυθέντων δὲ μόλις οὕτω, καὶ τῶν ἡγεμόνων ἐς ὑπερ-
 οψίαν αὐτὸν αἰτιωμένων, ἐξελογεῖτο αὐτοῖς τὴν βουλήν 5
 οὐκ εὐνοία πρὸς αὐτὸν ἀποκλίνειν μᾶλλον ἢ Ἀντωνίου
 δέει καὶ στρατιᾶς ἀπορία, "μέχρι καθέλωμεν ἡμεῖς
 Ἀντώνιον, καὶ οἱ σφαγεῖς φίλοι τε τῇ βουλῇ καὶ συγ-
 γενεῖς ὄντες δύναμιν αὐτοῖς συναγάγωσιν· ὧν αἰσθα-
 νόμενος ὑπηρετεῖν ὑποκρίνομαι. μὴ δὴ πρότεροι τὴν 10
 ὑπόκρισιν ἀποκαλύπτωμεν, ὡς προλαβοῦσι μὲν ἡμῖν
 τὴν ἀρχὴν ἐπικαλέσουσιν ὕβριν ἢ βίαν, αἰδεσθεῖσι δ'
 ἴσως ἐπιδώσουσιν αὐτοί, δέει μὴ παρ' ὑμῶν λάβοιμι".
 τοιάδε εἰπὼν ἐθεᾶτο γυμνάσια τῶν δύο τελῶν τῶν
 αὐτομολησάντων ἀπ' Ἀντωνίου, διαστάντων τε ἐς ἀλλή- 15
 λους καὶ δρώντων ἀφειδῶς ἔργα πολέμου πάντα πλὴν
 ἐς μόνον θάνατον. ἡσθεῖς οὖν τῇ θεᾷ, καὶ τῆς προ-
 φάσεως ἐπιβαίνων ἄσμενος, ἐτέρας αὐτῶν ἐκάστω
 πεντακοσίας δραχμᾶς ἐπεδίδου, καὶ εἴ τις πολέμου
 χρεῖα γένοιτο, νικῆσασιν ἐπηγγέλλετο πεντακισχιλίας 20
 ὧδε μὲν ὁ Καῖσαρ δαψιλείᾳ δωρεῶν τοὺς μισθοφόρους
 ἐκρατύνετο.

49 καὶ τάδε μὲν ἦν ἀνὰ τὴν Ἰταλίαν, ἐν δὲ τῇ Κελτικῇ
 τὸν Δέκιμον ὁ Ἀντώνιος ἐκέλευσεν ἐς Μακεδονίαν μετ-
 ιέναι, πειθόμενόν τε τῷ δήμῳ καὶ φειδόμενον ἑαυτοῦ. 25

1. καὶ ante τῆς del.? * || 3. 4. διαλυθέντων] *quibus uix tum facile repressis C*, fort. *καλυθέντων* vertens || 4. 5. ὑπεροψίαν] *duciibus praeterea suspicionis se insimulari conquerentibus C*, ἐς ὑποψίαν vertens || 5. αὐτὸν AB, αὐτῶν Vi || 6. αὐτὸν*, αὐτὸν libri. || ἀποκλινεῖν vertit C || 9. αὐτοῖς V || 11. ὡς Musgr, ὧν libri, vulgo || 20. γένοιτο om. V || 21. μὲν] καὶ? *

ὁ δὲ ἀντέπεμπεν αὐτῷ τὰ παρὰ τῆς βουλῆς οἱ κεκο-
 μισμένα γράμματα, ὡς οὐχὶ διὰ τὸν δῆμον εἶκειν οἱ
 πρέπον ἢ διὰ τὴν βουλὴν Ἀντωνίῳ μᾶλλον. Ἀντωνίου
 δ' αὐτῷ προθεσμίαν ὀρίζοντος μεθ' ἣν ὡς πολεμῖ
 5 χρήσεται, μακροτέραν ὁ Δέκμος ἐκέλευεν ὀρίζειν ἑαυτῷ,
 μὴ θᾶσσον γένοιτο τῇ βουλῇ πολέμιος. καὶ ὁ Ἀντώνιος
 εὐμαρῶς ἂν αὐτοῦ κρατήσας ἔτι ὄντος ἐν πεδίῳ, ἐπὶ
 τὰς πόλεις ἔκρινε προελθεῖν. αἱ δὲ αὐτὸν ἐδέχοντο. καὶ
 δείσας ὁ Δέκμος μὴ οὐδ' ἐσελθεῖν ἐς τινα αὐτῶν ἐπι-
 10 δύνηται, πλάσσεται γράμματα τῆς βουλῆς καλούσης
 αὐτὸν ἐς Ῥώμην σὺν τῷ στρατῷ· καὶ ἀναξεύξας ἐχώρει
 τὴν ἐπὶ τῆς Ἰταλίας, ὑποδεχομένων αὐτὸν ὡς ἀπίοντα
 πάντων, μέχρι Μουτίνην παροδεύων, πόλιν εὐδαίμονα,
 τὰς τε πύλας ἀπέκλειε καὶ τὰ τῶν Μουτιναίων ἐς τὰς
 15 τροφὰς συνέφερεν, ὑποξυγία τε ὅσα ἦν κατέδυνε καὶ
 ἔταρῖχεν, μὴ χρόνιος ἢ πολιορκία γένοιτο, καὶ τὸν
 Ἀντώνιον ὑπέμενεν. στρατιὰ δ' ἦν αὐτῷ μονομάχων
 τε πλῆθος καὶ ὀπλιτῶν τρία τέλη, ὧν ἐν μὲν ἦν ἀρι-
 στρατεύτων ἀνδρῶν ἔτι ἀπείρων, δύο δὲ ἄ καὶ πρό-
 20 τερον ὑπιστρατευμένα αὐτῷ πιστότατα ἦν. ὁ δ' Ἀντώ-
 νιος ἐπελθὼν αὐτῷ σὺν ὀργῇ τὴν Μουτίνην ἀπετάφρευε
 τε καὶ ἀπετείχιζεν.

καὶ Δέκμος μὲν ἐπολιορκεῖτο, ἐν δὲ τῇ Ῥώμῃ κατὰ
 τὴν ἐτήσιον νομηνίαν ὕπατοι γενόμενοι Ἰρτιός τε καὶ
 25 Πάνσας τὴν βουλὴν εὐθύς ἐπὶ ταῖς θυσίαις ἐν αὐτῷ
 τῷ ἱερῷ συνῆγον ἐπὶ Ἀντωνίῳ. Κικέρων μὲν δὴ καὶ
 οἱ Κικέρωνος φίλοι πολέμιον αὐτὸν ἠξίουσαν ἤδη ψηφί-

16. <δέει> μὴ Nauckius || 17. στρατιὰ] *copiae illi aderant
 haud contempnendae, gladiatorum manus ingens . . .* C || 18. ἐν
 om. V || 19. ἄ] ἄτε, *deleto* vs. 20 ἦν? * || 24. Ἰρτιος Vf, *const.*

σασθαι, τὴν Κελτικὴν ἀκούσης τῆς βουλῆς ἐς ἐπιτεί-
 χισμα τῆς πατρίδος βιαζόμενον ὄπλοις, καὶ τὸν ἐπὶ
 Θρακίας αὐτῷ δεδομένον στρατὸν ἐς τὴν Ἰταλίαν δι-
 αγαγόντα· ἐπελέγοντο δὲ καὶ τὴν ἄλλην αὐτοῦ μετὰ
 Καίσαρα προαίρεσιν, ἐν ἧς τῇ πόλει φανερώς δορυ-
 φορηθέντος ὑπὸ τοσῶνδε λοχαγῶν, καὶ περὶ τὴν οἰκίαν
 ὥσπερ ἄκραν ὄπλοις καὶ συνθήμασι κεχρημένου, καὶ
 τὰλλα σοβαρωτέρου σφίσι φανέντος ἢ κατὰ τὴν ἐτήσιον
 ἀρχὴν. Λεύκιος δὲ Πείσων ὁ τῷ Ἀντωνίῳ τὴν ἀπο-
 δημίαν ἐπιτροπεύων, ἀνὴρ ἐν τοῖς μάλιστα Ῥωμαίων 10
 ἐπιφανῆς, ὅσοι τε ἄλλοι τῷ Πείσωνι δι' αὐτὸν ἢ δι'
 Ἀντώνιον ἢ κατ' οἰκίαν γνώμην προσετίθεντο, καλεῖν
 αὐτὸν ἐς κρίσιν ἤξιαν, ὡς οὐ πάτριον σφίσι ἀκρί-
 του καταδικάζειν, οὐδ' εὐπρεπὲς τοῦ χθρὸς ὑπάτου τῆς
 ἐπιούσης ἡμέρας, οὗ γε μάλιστα συνεχεῖς ἐπαίνους 15
 ἄλλοι τε καὶ Κικέρων αὐτὸς εἶπε πολλάκις. ἡ δὲ
 βουλή τότε μὲν ἀγχώμαλοι ταῖς γνώμαις ἐς νύκτα
 περιῆλθον, ἅμα δ' ἔφαρ περὶ τῶν αὐτῶν ἐς τὸ βουλευ-
 τήριον συνελέγοντο· ἐνθα τῶν Κικερωνείων ἐπιβα-
 ρούντων ἐψήφιστο ἂν ὁ Ἀντώνιος πολέμιος, εἰ μὴ 20
 τῶν δημάρχων Σάλκιος ἐς τὴν ἐπιούσαν ἐκέλευσεν
 ἀναθέσθαι. ἔστι δὲ ἐν τοῖς ἄρχουσιν ὁ κωλύων ἀεὶ
 δυνατώτερος. οἱ μὲν δὴ Κικερωνεῖοι καὶ τούτῳ μάλα
 φορτικῶς ὠνειδίζόν τε καὶ ἐνύβριζον, καὶ τὸν δῆμον
 ἐδραμόντες ἠρέθιζον ἐπ' αὐτόν, καὶ τὸν Σάλκιον ἐς 25
 αὐτὸν ἐκάλουν. ὁ δὲ ἀκαταπλήκτως ἐξέτρεχεν, ἕως ἣ

2. 3. ἐπὶ Θρακίας] in Getas C || 17. 18. ἐς νύκτα περιῆλθον
 non intellego. expectabas <ὄντες> τὴν νύκτα ὑπερεβάλλοντο
 vel tale quid || 21. τῶν <τις> δημάρχων?* || 22. ἄρχουσιν] συν-
 ἄρχουσιν coni. Schw || 23. μὲν om. A || 24. ὠνειδίζόν τε καὶ
 verba addidi ex V

βουλή κατέσχε, δείσασα μὲν μεταπείσειε τὸν δῆμον ἐς
 μνήμην ἀγαθῶν Ἀντωνίου. οὐ γὰρ ἠγνόουν κατα-
 γιννώσκοντες ἀνδρὸς ἐπιφανοῦς πρὸ δίκης, οὐδ' ὅτι τὴν
 Κελτικὴν ὁ δῆμος αὐτῷ ἐδεδώκει· ἀλλ' ὑπὲρ τῶν σφα-
 5 γέων δεδιότες ὠργίζοντο πρῶτον μετὰ τὴν ἀμνηστίαν
 ἀνακινήσαντι τὰ κατ' αὐτούς. διὸ καὶ τῷ Καίσαρι
 ἐς αὐτὸν προκατεχρῶντο· καὶ ὁ Καῖσαρ οὐκ ἀγνοῶν
 ἤρεϊτο καὶ αὐτὸς ὅμως προκαθελεῖν τὸν Ἀντώνιον.
 τοιαῦδε μὲν ἡ βουλή γνώμη τὸν Ἀντώνιον εἶχεν ἐν
 10 ὀργῇ, ἀναθέμενοι δὲ τὴν ψῆφον ὡς ὁ δήμαρχος ἐκέ-
 λευεν, ἐψηφίσαντο ὅμως Δέκμον τε ἐπαινέσαι οὐκ
 ἐκστάντα Ἀντωνίῳ τῆς Κελτικῆς, καὶ τοῖς ὑπάτοις
 Ἰουλίῳ καὶ Πάνσῃ Καίσαρα συστρατηγεῖν οὐ νῦν ἔχει
 στρατοῦ, ἐπίχρυσόν τε αὐτοῦ εἰκόνα τεθῆναι, καὶ
 15 γνώμην αὐτὸν ἐσφέρειν ἐν τοῖς ὑπατικοῖς ἤδη, καὶ
 τὴν ὑπατείαν αὐτὴν μετιέναι τοῦ νόμου θᾶσσον ἐτῶν
 δέκα, ἕκ τε τοῦ δημοσίου δοθῆναι τοῖς τέλεσι τοῖς
 ἐς αὐτὸν ἀπὸ Ἀντωνίου μεταστᾶσιν ὅσον αὐτοῖς ὁ
 Καῖσαρ ἐπὶ τῇ νίκῃ δώσειν ὑπέσχετο. οἱ μὲν δὲ
 20 ταῦτα ψηφισάμενοι διελύθησαν, ὡς τὸν Ἀντώνιον
 ἔργῳ διὰ τῶνδε εἰδέναι πολέμιον ἐψηφισμένον, καὶ
 τὸν δήμαρχον ἐς τὴν ἐπιούσαν οὐδὲν ἔτι ἀντεροῦντα·
 Ἀντωνίου δὲ ἡ μήτηρ καὶ ἡ γυνὴ καὶ παῖς ἔτι μειρά-
 κιον, οἳ τε ἄλλοι οἰκεῖοι καὶ φίλοι, δι' ὅλης τῆς νυκτὸς
 25 ἐς τὰς τῶν δυνατῶν οἰκίας διέθεον ἰκετεύοντες, καὶ

5. πρῶτον] αὐτῷ Nauckius. an <αὐτῷ> πρῶτον? * || 6. τὰ
 om. A || 7. προκατεχρῶντο A, πρῶτα ἐχρῶντο a || 13. στρατη-
 γεῖν V || 15. ἐν τοῖς ὑπατικοῖς] cf. Willems 'le sénat' t. I p. 600
 adn. 4 || 17. δημοσίου Schw, δήμου libri || 19. ὑπέσχετο] ὑπέ-
 σχητο? * || 21. εἰδέναι] εἰδότες vel συνειδότες, deleto ὡς? * εἶναι
 Bekk, ἤδη coni. Schw || ἐψηφισμένον] ἐψηφισμένοι? * || 23. <ὁ>
 παῖς ἔτι <ῶν> μειρ.? * || 24. οἰκεῖοι φίλοι A

μεθ' ἡμέραν ἐς τὸ βουλευτήριον ἰόντας ἠνώχλουν, ῥιπτούμενοί τε πρὸ ποδῶν σὺν οἰμωγῇ καὶ ὀλολυγαῖς καὶ μελαίνῃ στολῇ παρὰ ταῖς θύραις ἐκβοῶντες. οἱ δὲ ὑπὸ τε τῆς φωνῆς καὶ [ὑπὸ] τῆς ὄψεως καὶ μεταβολῆς ἐς τοσοῦτον αἰφνιδίου γενομένης ἐκάμπτοντο. 5 δείσας δ' ὁ Κικέρων ἐβουληγόρησεν ὧδε.

82 “ ἂ μὲν ἔδει γινῶναι περὶ Ἀντωνίου, χθὲς ἔγνω-
 μεν· οἷς γὰρ αὐτοῦ τοὺς ἐχθροὺς ἐτιμῶμεν, τούτοις
 (αὐτὸν) ἐψηφισόμεθα εἶναι πολέμιον. Σάλκιον δὲ τὸν
 μόνον ἐμποδῶν γινόμενον ἢ πάντων εἶναι χρῆ συν- 10
 ετώτερον, ἢ φιλίᾳ τάδε πράσσειν ἢ τῶν ἐνεστῶτων
 ἀμαθία. ὧν τὸ μὲν αἰσχιστόν ἐστιν ἡμῖν, εἰ δόξομεν
 ἀσυνετώτεροι πάντες ἐνὸς εἶναι, τὸ δὲ αὐτῷ Σαλκίῳ,
 εἰ φιλίαν τῶν κοινῶν προτιμῶ· ἀμαθῶς δ' αὐτὸν
 ἔχοντα τῶν παρόντων ἔδει πιστεύειν ὑπάτοις ἀνθ' 15
 ἑαυτοῦ καὶ στρατηγοῖς καὶ δημάρχοις τοῖς συνάρχουσιν
 αὐτῷ καὶ τοῖς ἄλλοις βουλευταῖς, οἱ τοσοῖδε τὴν ἀξι-
 ωσίην τε καὶ τὸν ἀριθμὸν ὄντες, διὰ τε ἡλικίαν καὶ
 ἐμπειρίαν ὑπὲρ τὸν Σάλκιον, καταγιγνώσκομεν Ἀντω-
 νίου. ἔστι δ' ἐν τε χειροτονίαις καὶ δίκαις ἀεὶ τὸ 20
 πλεον δικαιότερον. εἰ δὲ καὶ νῦν ἔτι χρήξει τὰς
 αἰτίας μαθεῖν, λελέξεται διὰ βραχέος, ὡς ἐν ἀναμνήσει,
 τὰ μέγιστα αὐτῶν. τὰ χρήματα ἡμῶν Καίσαρος ἀπο-
 θανόντος ἐσφετερίσατο Ἀντώνιος. Μακεδονίας ἄρχειν
 παρ' ἡμῶν ἐπιτυχῶν ἐπὶ τὴν Κελτικὴν ὤρμησε χωρὶς 25

3. ἐκβοῶντες] ἐνεβόων?* || 4. ὑπὸ ante τῆς om. AV || 5. ἐκνάμ-
 πτοντο i || 7. χθὲς*, ἐχθὲς Oi || 9. αὐτὸν addidi. eundem
 hostem iudicauimus C || 10. γινόμε.] γενόμε.* et sic C ut vid. ||
 ἢ πάντας (πάντες f) κάμπαν εἶναι χρῆ af || 22. διὰ βραχέος]
 διὰ βραχέων?*

ἡμῶν. τὸν στρατὸν ἐπὶ Θρακίας λαβὼν ἀντὶ Θρακῶν
 ἐπήγαγεν ἡμῖν ἐς τὴν Ἰταλίαν. ἐκάτερα τούτων αἰτή-
 σας ἡμᾶς ἐπ' ἐνέδρα, καὶ οὐ λαβῶν, ἔπραξε δι' ἐαν-
 τοῦ. σπεῖραν ἐν Βρεντεσίῳ βασιλικὴν συνέταξεν ἀμφ'
 5 αὐτὸν εἶναι, καὶ φανερῶς αὐτὸν ἐν τῇ πόλει σιθηρο-
 φοροῦντες ἄνδρες ἐδορυφόρου τε καὶ ἐνυκτοφυλάκου
 ὑπὸ συνθήματι. ἦγεν ἐκ τοῦ Βρεντεσίου καὶ τὸν
 ἄλλον στρατὸν ἐς τὴν πόλιν ἅπαντα, συντομώτερον
 ἐφιέμενος ὢν ἐπενόει Καῖσαρ. Καῖσαρος δὲ αὐτὸν
 10 τοῦ νέου σὺν ἑτέρῳ στρατῷ φθάσαντος ἔδεισε, καὶ
 ἐς τὴν Κελτικὴν ἐτράπετα ὡς εὐχαιρον ἐφ' ἡμῖν
 ὀρμητήριον, ὅτι καὶ ὁ Καῖσαρ ἐκεῖθεν ὀρμώμενος
 ἐδυνάστευσεν ἡμῶν. τὴν στρατιὰν ἐπὶ ταῖσδε κατα- 53
 πλησσόμενος, ἵνα πρὸς μηδὲν αὐτῷ παρανομοῦντι
 15 κατοκνηῇ, διεκλήρωσεν ἐς θάνατον, οὐ στασιάσαντας
 ἢ φυλακὴν ἢ τάξιν ἐν πολέμῳ λιπόντας, ἐφ' ὧν
 μόνων ὁ στρατιωτικὸς νόμος τὴν οὕτως ἀμὴν ὄρισα
 τιμωρίαν, καὶ ὅμως αὐτῇ καὶ ἐπὶ τοῖσδε ὀλέγοι μόλις
 ἐν τοῖς πάνυ κινδύνοις ἐχρήσαντο ὑπ' ἀνάγκης· ὃ δὲ
 20 φωνῆς ἢ γέλωτος ἦγεν ἐς θάνατον τοὺς πολέτας, καὶ
 θάνατον οὐ τῶν ἐλεγχθέντων ἀλλὰ τῶν διαλαχόντων.
 τοιγαροῦν οἱ μὲν δυνήθεντες ἀπέστησαν αὐτοῦ, καὶ
 ὑμεῖς αὐτοῖς ὡς εὖ πράξασι δωρεὰς ἐχθρὰς ἐψηφίσασθε·
 οἱ δὲ οὐ δυνήθεντες ἀποδρᾶναι δεδιότες συναδικοῦσι,

1. ἐπὶ Θρακίας] *contra Getas* C || ἀντὶ Θρακῶν] *eorum loco*
 C || 9. ὧν ἐπένθει καῖσαρος O i, corr. Musgr. *quae Caesar con-*
cupisset C || 14. μηδὲν*, μηθὲν O i || 17. μόνων om. A C || 20. ἦγετο
 θάνατον i || τοὺς del.* || 20. 21. καὶ θάνατον *verba ex ditto-*
graphia orta participium aliquod velut καταδικάζων vel κατα-
γιγνώσκων expulisse mihi videntur. nil mutat Nauckius ||
 23. ἐχθρὰς V, χθρὰς A i, vulgo || 24. ἀποδρᾶσαι O

καὶ χωροῦσιν ἐπὶ χώραν ὑμετέραν πολέμιοι, καὶ πολι-
 ορκοῦσι στρατὸν ὑμέτερον καὶ στρατηγὸν ὑμέτερον,
 ᾧ γράφετε μὲν ὑμεῖς ἐμμένειν τῇ Κελτικῇ, Ἀντώνιος
 δ' ἐξιέναι καλεῦσι. πότερον οὖν ἡμεῖς Ἀντώνιον
 ψηφισόμεθα εἶναι πολέμιον, ἢ Ἀντώνιος ἡμᾶς ἤδη 5
 πολεμεῖ, καὶ ὁ δήμαρχος ἡμῶν ἔτι ἀγνοεῖ, μέχρι ἄρα
 Δέκμου πεσόντος ἢ τε χώρα τοσῆδε οὔσα καὶ ὁμορος
 ἡμῖν, καὶ ἐπὶ τῇ χώρᾳ ὁ Δέκμου στρατὸς ἐς τὰς καθ'
 ἡμῶν ἐλπίδας Ἀντωνίῳ προσγένηται. τότε γὰρ αὐτόν,
 ὡς ἔοικεν, ὁ δήμαρχος ψηφιεῖται πολέμιον [ὅταν ἡμῶν 10
 γένηται δυνατώτερος]".

64 ταῦτ' ἔτι τοῦ Κικέρωνος λέγοντος, οἱ φίλοι δορυ-
 βούντες ἀπαύστως οὐδενὶ ἀντειπεῖν ἐπέτρεπον, μέχρι
 Πείσωνος αὐτοῦ παρελθόντος ἢ τε ἄλλη βουλή κατ'
 αἰδῶ τοῦ ἀνδρὸς ἠσύχασε καὶ οἱ τοῦ Κικέρωνος 15
 ἠνέσχοντο. καὶ ἔλεγεν ὁ Πείσων "ὁ μὲν νόμος, ᾧ
 βουλή, δικαιοῖ τὸν εὐθυνόμενον αὐτὸν ἀκοῦσαί τε
 τῆς κατηγορίας καὶ ἀπολογησάμενον ὑπὲρ αὐτοῦ κρι-
 νεσθῆαι· καὶ τὸν δεινότατον εἰπεῖν Κικέρωνα ἐς ταῦτα
 προκαλοῦμαι. ἐπεὶ δὲ ὄκνεῖ μὲν παρόντος Ἀντωνίου 20
 κατηγορεῖν, ἀπόντος δ' ἐγκλήματά τινα εἶπεν ὡς μέγι-
 στα ἐκ πάντων καὶ ἀναμφίλογα ὄντα, παρῆλθον ἐγὼ
 δεῖξω αὐτὰ ψευδῆ βραχυτάταις ἀποκρίσεσιν. τὰ χρή-
 ματά φησιν Ἀντώνιον τὰ κοινὰ μετὰ τὴν Καίσαρος

1. 2. ὑμεστ., suprascr. η a m. 1, ter deinceps V. ἡμετέραν et
 (post στρατὸν) ἡμέτερον vertit C, tertium ὑμέτερον omittens.
 fort. verba στρατὸν ὑμέτ. καὶ ex dittographia nata sunt || 5. ἡμᾶς]
 imo ἡμῖν, nisi πολεμεῖ corruptum (velut ex πολιορκεῖ) || 6. ἡμῶν]
 ἐκὼν Bekk. videtur altius vitium latere. possis τιμῶν διατελέ-
 σει, μέχρι || 10. 11. seclusi || 12. ταῦτ' ἔτι] haec cum perorasset
 Cicero amici eius C || 21. ὡς O, ὡς i || 23. ἀποκρίσ.] ἀνακρίσ.*

τελευτήν σφετερίσασθαι, τοῦ μὲν νόμου τὸν κλέπτην
 οὐ πολέμιον ἀποφαίνοντος ἀλλ' ὠρισμένην δίκην ζημι-
 οῦντος, Βρούτου δὲ τοῦ Καίσαρα κτείναντος ἐν τῷ
 δήμῳ καὶ τότε κατηγορήσαντος ὅτι ὁ Καίσαρ τὰ χρή-
 5 ματα δευφόρησε καὶ κενὰ καταλέλοιπε τὰ ταμεία,
 Ἀντωνίου δὲ μετ' οὐ πολὺ ζητεῖν αὐτὰ ψηφισαμένου,
 καὶ ὑμῶν ἀποδεξαμένων τε τὴν γνώμην καὶ κεκυρω-
 κότων, καὶ γέρας τοῖς μηνύουσι δεκάτην ὑπεσχημένων,
 ἣν διπλασιάσομεν ἡμεῖς, εἴ τις Ἀντώνιον περὶ αὐτῶν
 10 ἔχοι τι διελέγχειν. καὶ τάδε μὲν περὶ τῶν χρημάτων·
 τὴν δὲ Κελτικὴν ἡγεμονίαν οὐκ ἐψηφισάμεθα μὲν
 ἡμεῖς Ἀντωνίῳ, ἔδωκε δὲ ὁ δῆμος νόμῳ, παρόντος
 αὐτοῦ Κικέρωνος, ᾧ τρόπῳ καὶ ἕτερα πολλάκις ἔδωκε
 καὶ τήνδε τὴν ἡγεμονίαν αὐτὴν Καίσαρι πάλαι. μέρος
 15 δ' ἐστὶ τοῦ νόμου τὸ Ἀντώνιον, τὴν δεδομένην οἱ
 μειόντα, Δέκμῳ μὴ παραχωροῦντι πολεμεῖν, καὶ τὸν
 στρατὸν ἀντὶ Θρακῶν οὐδὲν ἔτι κινουμένων ἐς τὴν
 Κελτικὴν ἐπὶ τὸν ἀντιλέγοντα μετάγειν. ἀλλὰ Κικέ-
 ρων Δέκμον μὲν οὐχ ἡγεῖται πολέμιον, ἐναντία τῷ
 20 νόμῳ τιθέμενον ὄπλα, Ἀντώνιον δὲ πολέμιον, τῷ
 νόμῳ συμμαχοῦντα. εἰ δὲ αὐτὸν αἰτιᾶται τὸν νόμον,
 τοὺς θεμένους αἰτιᾶται· οὓς ἔδει μεταπεῖθειν, οὐχὶ
 συνθέμενον ὑβρίζειν, οὐδὲ τὴν χώραν Δέκμῳ μὲν
 πιστεύειν, ὃν ὁ δῆμος ἐδίωξεν ἐπὶ τῷ φόνῳ, Ἀντωνίῳ

4. τότε f, de his C, τότε reliqui, vulgo || 9. ἦν] ὁ Nauckius ||
 9. 10. εἴ τις Ἀ. αὐτῶν ἔχοντά τι διελέγξει idem || 18. ἕτερα <ἑτέ-
 ροις> πολλάκις malim cum Schw ex C: quo more et alia ple-
 runque aliis tradidit || 15. τὸ Bekk, τὸν libri || τὴν δεδομένην
 om. V || 17. ἀντὶ Θρακῶν] adversus Getas C || 18. ἐπὶ τὸν ἀντι-
 λέγοντα] ἐπὶ τὸν ἀντιτείνοντα? * contra eum qui sibi obsistat C ||
 20. Ἀντ. δὲ πολέμ. <κρίνει> (vel ψηφίζεται)? Antonium vero
 hostem esse putat C. Ἀ. δὲ τὸν τῷ Nauckius

δὲ ἀπιστεῖν ὅ τι ὁ δῆμος ἔδωκεν. οὐ γὰρ εἶ βουλευομένων ἐστὶ διαστασιάζεσθαι πρὸς τὸν δῆμον ἐν καιροῖς μάλιστα ἐπικινδύνοις, οὐδὲ ἀμνημονεῖν ὅτι καὶ τότε αὐτὸ τοῦ δήμου πρότερον ἦν, τὸ κρίνειν τὰ φίλια καὶ πολέμια. μόνος γὰρ ἐκ τῶν πάλαι νόμων ὁ δῆμος ἀντοκράτωρ εἰρήνης πέρι καὶ πολέμου σκοπεῖν· ὧν μηδὲν ὁ δῆμος ἐπιστήσειε, μηδὲ ἐπιμηνίσειεν ἡμῖν, προστάτου λαβόμενος.

36 ἀλλ' ἔκτεινέ τινας τῶν στρατιωτῶν ὁ Ἀντώνιος. ἀντοκράτωρ γε ὧν, καὶ ἐς τοῦτο ὑφ' ὑμῶν κεχειροτονημένος. καὶ οὐδεὶς πω τῶνδε λόγον ὑπέσχευ ἀντοκράτωρ. οὐ γὰρ ἔκριναν οἱ νόμοι λυσιτελήσειν ἡμῖν τὸν ἄρχοντα τοῖς στρατευομένοις ὑπεύθυνον εἶναι· οὐδ' ἐστὶν ἀπειθείας τι χεῖρον ἐν στρατοπέδῳ, δι' ἣν καὶ νικῶντές τινες ἀνηρέθησαν, καὶ οὐδεὶς ἠΰθυνε τοὺς ἀνελόντας. οὐδὲ τῶν νῦν συγγενῆς οὐδεὶς ἀλλὰ Κικέρων ἐπιμέμφεται, καὶ φόνου κατηγορῶν πολέμιον κοινὸν ἀντὶ τῶν ὠρισμένων ἐπιτιμίων τοῖς φονεῦσι τίθεται. Ἀντωνίῳ δὲ τὸ στρατόπεδον ὅπως τε ἄτακτον ἦν καὶ ὅπως κατεφρόνει, δηλοῖ καὶ τὰ μεταστάντα <ἀπ'> αὐτοῦ δύο τέλη, ἃ ὑμεῖς μὲν ἐψηφίσασθε Ἀντωνίῳ στρατεύειν, αὐτομολήσαντα δὲ παρὰ τοὺς στρατιωτικοὺς νόμους, οὐ πρὸς ὑμᾶς ἀλλ' ἐς Καίσαρα, ὁ Κικέρων ὅμως ἐπήνεσε καὶ ἐκ τῶν κοινῶν

1. ὅ τι om. b. an ᾧ? cui populus eam tradidisset C || δῆμος] νόμος A² in mg. || οὐδὲ εἶ b || 1. 2. βουλευομένον vertit C || 6. 7. μηδὲν] μηδὲ coni. Schw. si quid mutandum malim μηδενί || 8. λαβόντος V || 10. ἡμῶν, ὑ sup. η a m. 1, V. a nobis C || 12. ἡμῖν reposui ex C, ὑμῖν ceteri || 13. τοῖς στρατοπέδοις a, et b in mg. || 14. hic fort. ἐν στρατοπέδοις corrigendum || 20. δῆλον (sic) V || 21. ἀπ' addidi || 22. στρατεύειν] στρατεύεσθαι?*

ἐχθρὸς ἐμισθοδότησε· καὶ μὴ ποτε ὑμᾶς λυπήσειε τὸ
 παράδειγμα. Κικέρωνα δὲ καὶ ἐς ἀνωμαλίαν ἐξέστησεν
 ἢ ἔχθρα· κατηγορεῖ γὰρ Ἀντωνίου τυραννίδα καὶ
 κόλασιν στρατιωτῶν, αἰεὶ τῶν ἐπιβουλευόντων τὰ στρα-
 5 τεύματα θεραπευόντων, οὐ κολαζόντων. ἐπεὶ δὲ οὐκ
 ᾤκησεν οὐδὲ τὴν ἄλλην Ἀντωνίου μετὰ Καίσαρα
 ἀρχὴν ὡς τυραννικὴν διαβαλεῖν, φέρε πύθωμαι καθ'
 ἕναστος ᾧδε. τίνα ἔκτεινεν ὡς τύραννος ἀκρίτον ὃ
 νῦν κινδυνεύων ἀκρίτως; τίνα δ' ἐξέβαλε τῆς πόλεως;
 10 τίνα δὲ ὑμῖν διέβαλεν; ἢ καθ' ἓνα μὲν τοιόσδε ἦν,
 ἐπεβούλευε δὲ πᾶσιν ὁμοῦ; πότε, ᾧ Κικέρων; ὅτε τὴν
 ἀμνηστίαν ἐκύρου τῶν γεγονότων; ἢ ὅτε μηδένα
 διώκεσθαι φόνου; ἢ ὅτε ζήτησιν εἶναι τῶν κοινῶν
 χρημάτων; ἢ ὅτε Πομπήιον τὸν Πομπηίου τοῦ ὑμε-
 15 τέρου κατεκάλει, καὶ τὴν πατρώαν ἐκ τῶν δημοσίων
 αὐτῷ διέλυε περιουσίαν; ἢ ὅτε τὸν Ψευδομάριον
 λαβὼν ἐπιβουλεύοντα ἀπέκτεινε, καὶ ἐπηνέσατε πάντες,
 καὶ τοῦτο μόνον δι' ὑμᾶς οὐ διέβαλε Κικέρων; ἢ ὅτε
 ἐψηφίζετο μὴ ἐσηγεῖσθαι περὶ δικτάτορος μηδένα μήτε
 20 ἐπιψηφίζειν, ἢ νηποινὶ πρὸς τοῦ θέλοντος ἀποθνή-
 σκειν; ταῦτα γὰρ ἐστὶν ἃ ἐπολιτεύσατο ἡμῖν Ἀντώνιος
 ἐν δύο μηνσίν, οἷς μόνοις ἐπέμεινε τῇ πόλει μετὰ
 Καίσαρα, ἄρτι μὲν τοῦ δήμου τοὺς φονέας διώκοντος,
 ἄρτι δὲ ὑμῶν δεδιότων ἐπὶ τοῖς ἐσομένοις· οὐ τίνα
 25 καιρόν, εἰ πονηρὸς ἦν, ἀμείνονα εἶχεν; ἀλλ' ἐς τὰ

2. καὶ ante ἐς om. Did || ἐξανέστησεν V || 3. τυραννίδα
 <τε>? * || 4. expectabas τῶν <τοῖς πολίταις> ἐπιβ. vel simile
 quid || 7. διαβαλεῖν (sic) A || 10. ὑμῖν AV, ἡμῖν iC, vulgo ||
 <οὐ> τοιόσδε Gelen || 11. οὐ pro ὁμοῦ legisse videtur C || 13. ma-
 lim <τοῦ> φόνου || 14. 15. τοῦ ἡμετέρου A || 16. διέλυσε i ||
 19. περὶ δικτάτορος <ἀρχῆς>? * || 20. ἐθέλοντος V || 22. μόνοις
 μόνος vertit C

ἐναντία οὐκ ἦρκει. πῶς; οὐ μόνος ἦρχεν ἀποδημή-
σαντος ἐπὶ Συρίας Δολοβέλλα; οὐ στρατὸν εἶχεν ἔτοι-
μου ἐν τῇ πόλει τὸν ὑφ' ἡμῶν αὐτῷ δεδομένον; οὐκ
ἐνυκτοφυλάκει τὴν πόλιν; οὐκ ἐνυκτοφυλακεῖτο διὰ
τὴν τῶν ἐχθρῶν ἐπιβουλήν; οὐ πρόφασιν εἶχε τὴν
σφαγὴν Καίσαρος, φίλου τέ οἱ καὶ εὐεργέτου ὄντος,
καὶ τῷ δήμῳ μάλιστα ὑπεραρέσκοντος; οὐχ ἑτέραν
εἶχεν οἰκίαν, ἐπιβεβουλευμένος ἐς τὸ σῶμα ὑπὸ τῶν
ἀνδρῶν; ὧν ἕκτεινε μὲν ἢ ἐφυγάδευσεν οὐδένα, συν-
έγνω δὲ ὅσον εἶχε μέτρον καλῶς, καὶ διδομένας αὐτοῖς
ἡγεμονίας οὐκ ἐφθόνησε δοθῆναι.

τὰ μὲν δὴ μέγιστα, ὧ Ῥωμαῖοι, καὶ ἀναμφίλογα
58 Κικέρωνος ἐς τὸν Ἀντώνιον ἐγκλήματα ὁρᾶτε· ἐπεὶ δέ
γε ἐπὶ τοῖς ἐγκλήμασι καὶ μαντεύματα ἐπάγουσιν ὡς
ὁ Ἀντώνιος ἐμελλε μὲν τὸν στρατὸν ἄξειν ἐπὶ τὴν
πόλιν, δείσειε δὲ προλαβόντος αὐτὴν ἑτέρῳ στρατῷ
Καίσαρος, πῶς οὖν, εἰ τὸ μελλῆσαι μόνον ἐστὶν ἀν-
δρὸς πολεμίου, τὸν ἐλθόντα καὶ παραστρατοπεδεύσαντα
ἡμῖν ἀσήμαντον οὐχ ἠγεῖται πολέμιον; πῶς δ', εἴπερ
ἠθέληεν ὁ Ἀντώνιος, οὐκ ἀφίκετο; ἢ τρισμυρίους ἔχων
20 συντεταγμένους ἔδεισε τρισχιλίους τοὺς ἀμφὶ τὸν Καί-
σαρα ὄντας ἀνόπλους ἀσυντάκτους, ἐς μόνας Καίσαρι
διαλλαγὰς συνελθόντας, καὶ εὐθὺς ὡς ἐγνωσαν πολε-
μῖν αἰφούμενον καταλιπόντας; εἰ δὲ μετὰ τρισμυρίων
ἐλθεῖν ἔδεισε, πῶς ἦλθε μετὰ μόνων χιλίων; μεθ' ὧν
25

1. ἦρκει Bekk, ἦρχε libri || 3. ὑφ' ἡμῶν legit C || 4. ἐνυκτο-
φυλακεῖτο] ἐδορυφορεῖτο? || 8. οἰκίαν libri, corr. Gelen et
Steph || 9. ἀνδρῶν] ἀνδροφόνων? cum hostium uereretur insi-
dias C || 12. ὧ Ῥωμαῖοι] exspectabas ὧ πατέρες || 14. γε] σε V ||
19. ἀσήμαντον fort. adnotatio marginalis: 'obscurum' || ἠγεῖ-
ται] ἠγεῖσθε? || 20. ἠθέληεν Musgr, ἦλθεν libri. ἠμελλεν scripsit
Bekk || 25. μόνων A

αὐτὸν ἐς τὸ Τίβυρον ἐξιόντα πόσοι προεπέμπομεν,
καὶ πόσοι συνώμνυμεν οὐχ ὀρκούμενοι; πόσους δὲ
Κικέρων ἐπαίνους ἐς τὴν πολιτείαν αὐτοῦ καὶ ἀρετὴν
ἀνάλισκε; πῶς δ' αὐτὸς Ἀντώνιος, εἴ τι τοιοῦτον ἐγί-
5 γνωσκε, τὰ ἐνέχυρα τὰ νῦν ὄντα πρὸ τοῦ βουλευτηρίου
κατέλιπεν ἡμῖν, μητέρα καὶ γυναῖκα καὶ μειράκιον
υἷόν; οἱ κλαίουσι καὶ δεδίασι νῦν οὐ τὴν Ἀντωνίου
πολιτείαν ἀλλὰ τὴν τῶν ἐχθρῶν δυναστείαν.

ταῦτα μὲν δὴ πρὸς ὑμᾶς ἐξενήνοχα δεῖγμα τῆς ⁶⁹
10 Ἀντωνίου τε ἀπολογίας καὶ Κικέρωνος μεταβολῆς·
παραίνεσιν δ' ἐπιθήσω τοῖς εὖ φρονούσι, μήτε ἐς
τὸν δῆμον μήτε ἐς Ἀντώνιον ἀμαρτάνειν, μηδὲ ἐχ-
θρας καὶ κινδύνους ἐπάγειν τοῖς κοινοῖς, νοσοῦσης
ἔτι τῆς πολιτείας καὶ ἀπορούσης τῶν ὀξέως ἀμυνούν-
15 των, δύναμιν δ' ἐν τῇ πόλει συστησαμένους πρὶν
θορυβῆσαί τι τῶν ἔξω, τὴν ἀρκέσουσαν, τότε τοῖς
ἐκάστοτε ἐπείγουσιν ἐφεδρεύειν, καὶ κρίνειν οὓς ἂν
ἐθέλητε, δυναμένους τὸ κεκριμένον τελεῖν. πῶς οὖν
ἔσται ταῦτα; ἐὰν Ἀντώνιον μὲν ἐῶμεν ἐς πρόφασιν
20 ἢ χάριν τοῦ δήμου τὴν Κελτικὴν ἔχειν, Δέκμον δὲ μετὰ
τριῶν ὧν ἔχει τελῶν ἐνθάδε καλῶμεν, καὶ ἀφικόμενον
ἐκπέμπωμεν ἐς Μακεδονίαν, τὰ τέλη κατασχόντες. εἰ
δὲ καὶ τὰ ἀπ' Ἀντωνίου μεταστάντα δύο πρὸς ἡμᾶς
μετέστη, καθάπερ φησὶ Κικέρων, καὶ τάδε καλῶμεν ἀπὸ
25 τοῦ Καίσαρος ἐς τὴν πόλιν. οὕτω γὰρ πέντε τελῶν ἡμῖν
ὑπαρχόντων ψηφίζοιμεθ' ἂν ὅ τι δοκιμάζοιμεν ἐγκρα-
τῶς, ἐς οὐδενὸς ἀνδρὸς ἐλπίδας αἰωρούμενοι.

9. δείγματα Nauckius || 10. διαβολῆς idem || 19. ἐς πρόφα-
σιν mire dictum || 20. ἔχειν om. A || 23. πρὸς ὑμᾶς A || 24. 25.
turbata. an: Κικέρων, ἀντὶ τοῦ Καίσαρος, καὶ τάδε καλῶμεν ἐς
τὴν πόλιν;* || 26. ἂν om. A

60 καὶ τὰδε μὲν εἴρηται τοῖς ἄνευ φθόρου καὶ φιλο-
 νεικίας ἀκροωμένοις· τοῖς δὲ ἀπερισκέπτως καὶ ἀπαρα-
 σκεύως δι' οἰκείαν ἐχθρὰν ἢ φιλονεικίαν ἐκθορυβοῦσιν
 ὑμᾶς κριτὰς παραινῶ μὴ ταχεῖς εἶναι, μηδὲ προπετεῖς
 ἐς ἄνδρας μεγίστους τε καὶ στρατιᾶς ἄρχοντας ἱκανῆς, 5
 μηδὲ ἄκοντας ἐμπολεμοῦν, ἀναμιμνησκομένους Μαρ-
 κίου τε τοῦ Κοριολανοῦ καὶ τὰ ἔναγχος δὴ ταῦτα
 Καίσαρος, ὃν στρατιᾶς ὁμοίως ἠγούμενον, καὶ σπου-
 δὰς ἀρίστας ἂν ἡμῖν γενομένας προτείνοντα, προπετῶς
 πολέμιον ψηφισάμενοι τῷ ὄντι πολέμιον ἠναγκάσαμεν 10
 γενέσθαι, φείδεσθαι δὲ καὶ τοῦ δήμου πρὸ βραχέος
 τοῖς φονεῦσι τοῖς Καίσαρος ἐπιδραμόντος, μὴ ἐς ὕβριν
 αὐτοῦ δοκῶμεν τοῖς μὲν ἡγεμονίας ἐθνῶν διδόναι,
 Δέκμον δὲ ἐπαινεῖν ὅτι τοῦ δήμου νόμον ἀκυροῖ,
 καὶ Ἀντώνιον πολέμιον κρίνειν ὅτι τὴν Κελτικὴν ἔλαβε 15
 παρὰ τοῦ δήμου. ὧν τοὺς μὲν εὖ βουλευομένους ἐνθυ-
 μείσθαι χρὴ ὑπὲρ τῶν ἔτι πλανωμένων, τοὺς δ' ὑπά-
 τους καὶ δημάρχους πλείονας κινδυνεύουσι τοῖς κοινοῖς
 γενέσθαι”.

61 ὧδε μὲν ὁ Πείσων ἀπελογεῖτο, καὶ ὠνειδίξεν ὁμοῦ 20
 καὶ ἐφόβει, καὶ σαφῶς αἴτιος ἐγένετο μὴ ψηφισθῆναι
 πολέμιον Ἀντώνιον. οὐ μὴν ἐκράτησε τῆς Κελτικῆς
 αὐτὸν ἄρχειν· οἱ γὰρ τῶν σφαγέων φίλοι τε καὶ συγ-
 γενεῖς ὑπὸ δέους ἐκώλυσαν, μὴ τοῦ πολέμου λυθέντος
 ἐπεξέλθοι τὸν φόνον, Καίσαρι συναλλαγείς· διὸ καὶ 25
 στασιάζειν ἀεὶ παρεσκεύαζον Καίσαρά τε καὶ Ἀντώ-

5. τε om. V || 10. ἠναγκάσαμεν Gelen et Musgr, ἠνάγκασαν
 Oi, coegistis C || 18. πλείονας] πλείονος conl. Schw. an ἡγεμό-
 νας 'viae duces'?* cf. p. 556, 11: (Φαναγορεῖς) ἡγεμόνες τοῖς
 ἄλλοις ἀποστάσεως ἐγένοντο || 24. ὑπὸ δέους spuria?*

νιον. ἐψηφίσαντο δ' Ἀντωνίῳ προαγορευῆσαι Μακε-
 δονίαν ἀντὶ τῆς Κελτικῆς ἔχειν· τὰς δὲ ἄλλας ἐντολάς,
 εἴτε λαθόντες εἴτ' ἐξεπίτηδες, Κικέρωνα συγγράψαι τε
 καὶ δοῦναι τοῖς πρεσβεύουσι προσέταξαν. ὃ δὲ τὴν
 5 γνώμην παραφέρων συνέγραφεν ὧδε, Μουτίνης Ἀντώ-
 νιον εὐθύς ἀπανίστασθαι καὶ Δέκμῳ τὴν Κελτικὴν
 μεθιέναι, ἐντὸς δὲ Ῥουβίκωνος ποταμοῦ, τοῦ τὴν
 Ἰταλίαν ὀρίζοντος ἀπὸ τῆς Κελτικῆς, ἡμέρα φητῆ γενό-
 μενον ἐπιτρέψαι τὰ καθ' ἑαυτὸν ἅπαντα τῇ βουλῇ.
 10 οὕτω μὲν φιλονείκως τε καὶ ψευδῶς <τὰς> ἐντολάς ὁ
 Κικέρων συνέγραφεν, οὐδεμιᾶς ἐχθρας τοσῆσδε ὑπού-
 σης, ἀλλ' ὡς ἔοικε, τοῦ δαιμονίου τὰ κοινὰ ἐς μετα-
 βολὴν ἐνοχλοῦντος καὶ αὐτῷ Κικέρωνι κακῶς ἐπινοοῦν-
 τος. ἄρτι δὲ καὶ τῶν Τρεβωνίου λειψάνων κομισθέντων
 15 καὶ τῆς ἐς αὐτὸν ὕβρεως γνωσθείσης ἀκριβέστερον,
 οὐ δυσχερῶς ἢ βουλὴ τὸν Δολοβέλλαν ἔκρινεν εἶναι
 πολέμιον.

οἱ δ' ἐς τὸν Ἀντώνιον ἀπεσταλμένοι πρέσβεις, ἀβ- 62
 δούμενοι τῶν ἐντολῶν τὸ ἀλλόκοτον, οὐδὲν μὲν ἔφα-
 20 σαν, αὐτὰς δ' ἐπέδοσαν αὐτῷ. καὶ ὁ Ἀντώνιος σὺν
 ὀργῇ πολλὰ ἔς τε τὴν βουλὴν καὶ τὸν Κικέρωνα ἀπερ-
 ρίπτει, θαυμάζων ὅτι Καίσαρα μὲν, τὸν τὰ μέγιστα
 ὠφελήσαντα τὴν ἀρχήν, ἡγοῦνται τύραννον ἢ βασιλέα,
 Κικέρωνα δὲ οὐ νομίζουσιν, ὃν Καίσαρ μὲν εἶλε πο-
 25 λέμῳ καὶ οὐκ ἀπέκτεινε, Κικέρων δὲ τοὺς ἐκείνου
 φονέας προτίθησι τῶν φίλων αὐτοῦ, καὶ Δέκμον Καί-
 σαρι μὲν ὄντα φίλον ἐμίσει, ἀνδροφόνον δὲ αὐτοῦ

1. δ'] δὴ? * || 3. λαθόντες] seu temere C. an ἀλόντες? * ||
 4. πρεσβεύουσι] πρεσβεύσουσι? * || 9. ἐπέτρεψε i || 10. τὰς add.
 Schw || 13. κακῶς] κακὸν? * || 14. τῶν τοῦ Τρεβωνίου i || 20. ἀπέ-
 δοσαν V

γενόμενον ἀγαπᾶ, καὶ τῷ μὲν παρ' οὐδενὸς μετὰ Καί-
 σαρα λαβόντι τὴν Κελτικὴν προστίθεται, τῷ δὲ παρὰ
 τοῦ δήμου λαβόντι πολεμεῖ. "τῶν τε ἐψηφισμένων μοι
 τελῶν τοῖς μὲν αὐτομολήσασι γέρα δίδωσι, τοῖς δὲ
 παραμείνασιν οὐ, διαφθείρων οὐκ ἐμοὶ μᾶλλον, ἀλλὰ
 τῇ πόλει, τὰ στρατιωτικά. καὶ τοῖς μὲν ἀνδροφόνοις
 ἀμνηστίαν ἔδωκεν, ἢ καὶ γὰρ συνεθέμην διὰ δύο ἄνδρας
 αἰδεσίμους· Ἀντώνιον δὲ καὶ Δολοβέλλαν ἡγεῖται πολε-
 μίους, ὅτι τῶν δεδομένων ἐχόμεθα. ἦδε γάρ ἐστιν ἡ
 ἀληθὴς αἰτία· κἂν ἀποστῶ τῆς Κελτικῆς, οὔτε πολέ- 10
 μιος οὔτε μόναρχός εἰμι. ταῦτα μέντοι μαρτύρομαι
 λύσειν τὴν οὐκ ἀγαπωμένην ἀμνηστίαν".

63 τοιάδε πολλὰ εἰπὼν ὁ Ἀντώνιος ἀντέγραφε τῷ δόγ-
 ματι τῇ μὲν βουλῇ πεισθῆναι ἂν ἐς ἅπαντα ὡς πατρίδι,
 Κικέρωνι δὲ τῷ συγγράψαντι τὰς ἐντολὰς πῶδε ἀποκρι- 15
 νεσθαι "ὁ δῆμος ἔδωκέ μοι τὴν Κελτικὴν νόμῳ, καὶ
 Δέκμον ἀπειθοῦντα τῷ νόμῳ μετελεύσομαι, καὶ τοῦ
 φόνου δίκας ἀπαιτήσω μόνον ὑπὲρ ἀπάντων, ἵνα καὶ
 ἡ βουλή καθαρεύσῃ ποτὲ τοῦ μύθους, ἐμπιπλαμένη
 νῦν διὰ Κικέρωνα Δέκμῳ βοηθοῦντα". τάδε μὲν ὁ 20
 Ἀντώνιος εἶπέ τε καὶ ἀντέγραψε, καὶ ἡ βουλή αὐτὸν
 αὐτίκα ἐψηφίζετο εἶναι πολέμιον, καὶ τὸν ὑπ' αὐτῷ
 στρατόν, εἰ μὴ ἀποσταῖεν αὐτοῦ· Μακεδονίας δὲ καὶ
 τῆς Ἰλλυρίδος αὐτῆς καὶ τῶν ἐν ἀμφοτέραις ὑπολοί-
 πων στρατῶν Μάρκον Βροῦτον ἄρχειν, μέχρι κατα- 25

2. προστίθεται V C, προτίθεται A i || τῷ δὲ] sibi uero C ||
 5. παραμένουσιν i || ἀλλὰ] ἢ Nauckius || 9. τῶν <ὕπὸ τοῦ δή-
 μου> δεδομ. ?* || 14. πεισθῆναι ἂν] mirum condiciones ab An-
 tonio propositas transiri || 15. τῷ om. a || 15. 16. ἀποκρίνασθαι V.
 ita retulit C || 22. ἐπ' αὐτῷ AV. omnemque cum eo exercitum
 C. fort. καὶ ἐπ' αὐτῷ τὸν στρατόν || 24. αὐτῆς post Μακεδονίας
 collocandum?*

σταίη τὰ κοινά. ὁ δὲ ἰδιόν τε εἶχεν ἤδη στρατὸν καὶ
 παρ' Ἀπουληίου τινὰ προσειλήφει, καὶ ναῦς εἶχε μα-
 κράς τε καὶ ὀλκάδας, καὶ χρημάτων ἐς μύρια καὶ ἑξα-
 κισχίλια τάλαντα, καὶ ὄπλα πολλά, ὅσα ἐν Δημητριάδι
 5 Γαίῳ Καίσαρι ἐκ πολλοῦ γιγνόμενα ἤρην· οἷς ἅπασιν
 αὐτὸν ἢ βουλὴ τότε ἐψηφίζετο ἐς τὰ συμφέροντα τῆς
 πατρίδος χρῆσθαι. ἐψηφίσαντο δὲ καὶ Κάσσιον ἄρχειν
 τε Συρίας καὶ πολεμεῖν Δολοβέλλα· τοὺς τε ἄλλους,
 ὅσοι τινὸς ἔθνους ἢ στρατοῦ Ῥωμαίων ἄρχουσιν ἀπὸ
 10 τῆς Ἰονίου θαλάσσης ἐπὶ τὴν ἕω, πάντας ὑπακούειν
 ἐς ὃ τι προστάσσοι Κάσσιος ἢ Βρούτος.

ὣδε μὲν ὀξέως σὺν ἀφορμῇ τοὺς ἀμφὶ τὸν Κάσσιον 64
 ἐξελάμπρουν. καὶ ὁ Καῖσαρ ἕκαστα μαθὼν ἠπόρητο,
 τὴν μὲν ἀμνηστίαν ἠγούμενος εὐπρέπειαν ἐσχηκέναι
 15 φιλανθρωπίας καὶ ἔλεον συγγενῶν ἀνδρῶν καὶ ὁμοτί-
 μων, καὶ τὰς βραχυτέρας ἡγεμονίας ἀσφάλειαν, Δέκμω
 τε τὴν Κελτικὴν βεβαιοῦντας Ἀντωνίῳ δόξαι περὶ τυ-
 ραννίδος διαφέρεισθαι, ᾧ προσποιήματι καὶ αὐτὸν ὑπ-
 ἀγέσθαι κατ' Ἀντωνίου· τὸ δὲ καὶ Δολοβέλλαν πολέμιον
 20 ψηφίσασθαι δι' ἓνα τῶν ἀνδροφόνων ἀναιρεθέντα, καὶ
 Βρούτῳ καὶ Κασσίῳ τὰς ἡγεμονίας ἐς τὰ μέγιστα ἔθνη
 διαλλάξαι, στρατόπεδά τε δοῦναι πολλὰ ἀθρόως καὶ
 χρήματα, καὶ ἡγεμόνας ἡγεμόνων ἀποφῆναι πάντων
 ὅσοι πέραν εἰσὶ τῆς Ἰονίου θαλάσσης, σαφῶς εἶναι τὴν
 25 μὲν Πομπηίου μοῖραν αὐξόντων, τὴν δὲ Καίσαρος καθ-

9. τινὸς Bekk, τινὲς libri, quod tenet Nauckius || 12. σὺν ἀφορμῇ] σὺν ὀρμῇ legit C *celeri impetu* vertens. ego σὺν de-
 leto ἀφορμαῖς legerim || 13. ἠπόρητο] ἠπόρειτο (sic) bf. habet
 tamen illud defensionem || 15. ἔλεον i || 17. τε A af, δὲ Vb.
 utrumque admitti potest || δόξαν i || 18. αὐτὸν*, αὐτὸν libri ||
 ὑπάγασθαι] ὑπαγαγέσθαι?*

αιρούντων. ἐνεθυμείτο δὲ καὶ τῆς ἐς αὐτὸν ὡς μειράκιον τέχνης, εἰκόνα μὲν αὐτῷ καὶ προεδρίαν παρασχόντων καὶ ἀντιστράτηγον ἀποφηνάντων, ἔργῳ δὲ ἴδιον αὐτοῦ τὸν στρατὸν ὄντα ἀφαιρουμένων· ὑπάτων γὰρ συστρατηγούντων οὐδὲν εἶναι τὸν ἀντιστράτηγον. τὰ 5 τε γέρα τοῖς ἀπὸ Ἀντωνίου μόνοις μεταστᾶσιν ἐψηφισμένα τοὺς αὐτῷ στρατευομένους ἀτιμοῦν· καὶ τὸν πόλεμον ὅλως αὐτῷ μὲν αἰσχύνην ἔχειν, ἔργῳ δὲ τὴν βουλήν ἀποχρησθαί οἱ κατ' Ἀντωνίου, μέχρι καθέλω- 65 σιν αὐτόν. ταῦτα λογιζόμενος ἐπέκρυπτε, καὶ θύων 10 ἐπὶ τῇ δεδομένῃ ἀρχῇ πρὸς τὸν στρατὸν ἔφη "καὶ τάδε μοι παρ' ὑμῶν, ᾧ συστρατιῶται, γέγονεν, οὐ νῦν ἀλλ ἐξ οὗ τὴν ἀρχὴν ἐδίδοτε· καὶ γὰρ ἡ βουλή δι' ὑμᾶς ἔδωκεν. ὥστε ἐμὲ καὶ τούτων ἴστε τὴν χάριν ὑμῖν ὀφλήσονται, καὶ ἦν οἱ θεοὶ παρέχωσιν εὐπραγεῖν, ἀπο- 15 δώσοντα ἀθρόως".

ὁ μὲν οὕτως τὸν στρατὸν οἰκειούμενος ὑπήγετο, τῶν δὲ ὑπάτων Πάνσας μὲν ἀνὰ τὴν Ἰταλίαν ἐξενάγει, Ἴρτιος δὲ τῷ Καίσαρι τὸν στρατὸν ἐμερίζετο, καὶ ὡς αὐτῷ παρὰ τῆς βουλῆς ἐν ἀπορρήτῳ ἐλέλεκτο, ἐς τὸ 20 μέρος ἦτει τὰ δύο τέλη τὰ παρὰ Ἀντωνίου μεταστάντα, εἰδὼς τάδε ὄντα τοῦ στρατοῦ τὸ ἀξιολογώτατον. καὶ ὁ μὲν Καῖσαρ ἅπαντα συνεχώρει, μερισάμενοι δὲ ἐχείμαζον μετ' ἀλλήλων. παροδεύοντος δὲ τοῦ χειμῶνος ἦδη Δέκμος μὲν ἔκαμνεν ὑπὸ λιμοῦ, Ἴρτιος δὲ καὶ 25 Καῖσαρ ἐς τὴν Μουτίνην ἐχώρουν, μὴ κάμνοντα τὸν

1. αὐτόν*, αὐτόν libri || 5. στρατηγούντων b¹ || 6. μεταστᾶσι μόνοις?* || 7 et 8. αὐτῷ*, αὐτῷ libri || 9. ἀποχρησθαί AV, ἀποχρήσασθαι i, vulgo || 10. ἀπέκρυπτε b¹ || 15. ὀφλήσαντα AV || 17. ἠπέιγετο pro ὑπήγετο V, errore frequenti || 19. τὸν om. V || 21. παρὰ] malim ἀπ'

Δέκμου στρατὸν ὁ Ἀντώνιος παραλάβοι. ἀκριβῶς δὲ τῆς Μουτίνης φυλασσομένης ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου, πανσυδὶ μὲν οὐ συνεπλέκοντο αὐτῷ, Πάνσαν περιμένοντες, ἵππομαχίαι δ' ἦσαν πυκναί, πολὺ μὲν πλείους ἵππέας ἔχοντος Ἀντωνίου· τοῦ πεδίου δὲ ἡ δυσχέρεια, διὰ χειμάρρους ἐκτεταφρευμένου, τὴν πλεονεξίαν τὸ πλῆθος ἀπεστέρει.

καὶ τάδε μὲν ἦν ἀμφὶ τῇ Μουτίνῃ, τὰ δ' ἐν Ῥώμῃ, 66 τῶν ὑπάτων οὐ παρόντων, ὁ Κικέρων ἤγεν ὑπὸ δημοκοπίας. καὶ συνεχεῖς ἦσαν ἐκκλησίαι, ὅπλα τε εἰργάζετο συναγαγὼν τοὺς δημιουργοὺς ἀμισθί, καὶ χρήματα συνέλεγε, καὶ βαρυτάτας ἐσφορὰς τοῖς Ἀντωνίου φίλοις ἐπετίθει. οἱ δὲ ἐτοίμως ἐσέφερον, ἐκλυόμενοι τὴν διαβολήν, μέχρι Πόπλιος Ὀεντίδιος, ἐστρατευμένος τε 15 Γαῖω Καίσαρι καὶ Ἀντωνίῳ φίλος ὢν, οὐκ ἤνεγκε τὴν βαρύτητα τοῦ Κικέρωνος, ἀλλ' ἐς τὰς Καίσαρος ἀποικίας ἐκδραμῶν ὡς γνώριμος δύο ἐς τὸν Ἀντώνιον ἀνεστράτευσε τέλη, καὶ ἐς τὴν Ῥώμην συλλαβεῖν Κικέρωνα ἠπείγετο. τότε μὲν δὴ θόρυβός τε ἦν ἄπλετος, 20 καὶ τέκνα καὶ γυναῖκας ὑπεξέφερον οἱ πλείους μετὰ δυσελπιστίας, καὶ ὁ Κικέρων τῆς πόλεως ἀπεδίδρασκεν. καὶ ὁ Ὀεντίδιος μαθὼν ἐς τὸν Ἀντώνιον ἀνέστρεφεν. διακλειόμενος δὲ ὑπὸ Καίσαρός τε καὶ Ἰρτίου ἐς τὴν Πικηνίτιδα παρῆλθε, καὶ τέλος ἄλλο συλλογίσας ἐφῆ- 25 ρεψε τοῖς ἐσομένοις. οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Καίσαρα, τοῦ Πάνσα μετὰ στρατιᾶς πλησιάζοντος, Καρσουλίου αὐτῷ

1. παραλάβη V || 2. 3. πανσυδὶ A, πασσυδὶ V, πανσυδεὶ i || 15. οὐκ] οὐκέτι? * || 17. ἐς τὸν Ἀντ. fort. huc illata ex vs. 22 || 17. 18. ἀνεστράτευσε] potius ἐστράτευσε || 19. δὴ om. i || 22. ἀνέστρεφεν] malim ἔστρεφεν || 23. δὲ] τὲ f || 24. πικηνίτιδα V, πικηνήτιδα Ai || 26. πάνσου i

προσέπεμπον ἄγοντα τὴν Καίσαρος στρατηγίδα τάξιν
καὶ τὸ Ἄρειον τέλος ἐς βοήθειαν τῆς διόδου τῶν στε-
νωῶν. ὁ δὲ Ἀντώνιος τῶν μὲν στενωῶν ὑπερεῖδεν ὡς
οὐδὲν πλέον ἢ κωλύσων ἐν αὐτοῖς, ἐπιθυμία δὲ ἀγῶ-
νος, οὐκ ἔχων τοῖς ἱππεῦσιν ἐλλαμπρύνασθαι διὰ τὸ 5
πεδῖον ἐλωδέστερον ὄν καὶ τεταφρευμένον, δύο ἐν-
ῆδρευσε τέλη τὰ ἄριστα ἐν τῷ ἔλει, τῆς ὁδοῦ, χειρο-
ποιήτου καὶ στενῆς οὔσης, ἐκατέρωθεν τῷ δόνακι κρύ-
67 πτῶν. Καρσουλήλου δὲ καὶ Πάνσα τὰ στενὰ νυκτὸς
διαδραμόντων, ἅμα δ' ἡμέρα μόνοις τοῖς Ἀρείοις καὶ 10
πέντε ἄλλαις τάξεσιν ἐς τὴν χειροποίητον ὁδὸν ἐσβα-
λόντων ἔτι καθαρεύουσαν πολεμίων, καὶ τὸ ἔλος ἐκατέ-
ρωθεν ὄν περισκεπτομένων, ὃ τε δόναξ διακινούμενος
ὑπωπτεύετο, καὶ ἀσπίς ἦδη πού καὶ κράνος ἐξέλαμπε,
καὶ ἡ στρατηγὶς Ἀντωνίου τάξις αὐτοῖς αἰφνίδιον ἐπ- 15
φαίνετο ἐκ τοῦ μετώπου. οἱ δ' Ἄρειοι περιειλημμένοι
τε πάντοθεν καὶ οὐδαμόσε διαδραμεῖν ἔχοντες ἐκέλευον
<τοὺς νεήλυδας>, εἰ παραγένοιτο, μὴ συνεφάπτεσθαι
σφίσι τῶν πόνων, ὡς μὴ συνταράξειαν αὐτοὺς ὑπὸ
ἀπειρίας, τῇ στρατηγίδι δὲ Ἀντωνίου τὴν Καίσαρος 20
στρατηγίδα ἀντέταξαν· αὐτοὶ δὲ ἐς δύο διαιρεθέντες
ἐνέβαινον ἐς ἑκάτερον ἔλος, καὶ αὐτοῖς ἐπεστάτου τῇ
μὲν ὁ Πάνσας τῇ δὲ ὁ Καρσουλήλιος. δίο δὲ τῶν ἐλῶν
ὄντων δύο ἦσαν οἱ πόλεμοι, τῇ διόδῳ εἰργόμενοι μὴ
γιγνώσκειν τὰ ἀλλήλων· καὶ κατὰ τὴν διόδον αὐτὴν 25

5. 6. διὰ τὸ τὸ πεδῖον V || 9. καὶ Πάνσα om. C, διαδραμόν-
τος et sic porro vertens. καὶ πάντα bf, καὶ πάντων a || 11.
12. ἐκβαλόντων b || 12. τὸ ἔλος <τὸ> Nauckius || 13. κινούμενος i ||
14. καὶ κράνος om. V || 16. post μετώπου lacuna videtur ||
18. τοὺς νεήλυδας ex C: eos qui aderant noviter electos add.
Schw || 19. αὐτοὺς*, αὐτοὺς libri || 22. ἔλος AV, τέλος iC ||
24. εἰργόμενοι bene habet

αἱ στρατηγίδες πόλεμον ἄλλον ἐφ' ἑαυτῶν ἐπολέμουν. γνώμη δὲ ἦν τοῖς μὲν Ἀντωνίου τοὺς Ἀρείους ἀμύνασθαι τῆς αὐτομολίας οἷα προδότας σφῶν γενομένους, τοῖς δ' Ἀρείοις ἐκείνους τῆς ὑπεροψίας τῶν ἐν Βρεν-
 5 τεσίῳ διεφθαρμένων. συνειδότες τε ἀλλήλοις τὸ κράτιστον ὡς εἶη τῆς ἑκατέρου στρατιᾶς, ἤλπιζον ἐν τῷδε τῷ ἔργῳ μόνῳ τὸν πόλεμον κρινεῖν. καὶ τοῖς μὲν αἰδῶς ἦν τὸ δύο τέλεσιν οὔσι δι' ἑνὸς ἡσσᾶσθαι, τοῖς δὲ φιλοτιμία μόνοις τῶν δύο κρατῆσαι.

10 οὕτω μὲν ἀλλήλοις ἐπήεσαν διωργισμένοι τε καὶ 68 φιλοτιμούμενοι σφίσι μᾶλλον ἢ τοῖς στρατηγοῖς, οἰκεῖον ἡγούμενοι τόδε ἔργον· ὑπὸ δὲ ἐμπειρίας οὔτε ἠλάλαξαν ὡς οὐκ ἐκπλήξοντες ἀλλήλους, οὔτε ἐν τῷ πόνῳ τις αὐτῶν ἀφῆκε φωνήν, οὔτε νικῶν οὔτε ἡσσωμένος. περι-
 15 ὁδους δὲ οὐκ ἔχοντες οὔτε δρόμους ὡς ἐν ἔλεσι καὶ τάφροις, ἀραρότως συνίσταντο, καὶ οὐδέτεροι τοὺς ἑτέρους ὄσασθαι δυνάμενοι τοῖς ξίφεσιν ὡς ἐν πάλη συνεπλέκοντο. πληγὴ τε οὐδεμία ἦν ἀργός, ἀλλὰ τραύματα καὶ φόνοι, καὶ στόνοι μόνον ἀντὶ βοῆς· ὃ τε πίπτων
 20 εὐθύς ὑπεξεφέρετο, καὶ ἄλλος ἀντικαθίστατο. παραινέσεων δὲ ἢ ἐπικελεύσεων οὐκ ἐδέοντο, δι' ἐμπειρίαν ἕκαστος ἑαυτοῦ στρατηγῶν. ὅτε δὲ καὶ κάμοιεν, ὡσπερ ἐν τοῖς γυμνικοῖς ἐς ἀναπνοὴν ὀλίγον ἀλλήλων διίσταντο, καὶ αὐθις συνεπλέκοντο. θάμβος τε ἦν τοῖς
 25 νεήλυσιν ἐπελθοῦσι, τοιάδε ἔργα σὺν εὐταξίᾳ καὶ σιωπῇ γιγνόμενα ἐφορῶσιν.

5. τε VCi, om. AB || 6. ὡς εἶη] ὡς εἶεν conl. Schw, bene. possis etiam οὔσι cum Nauckio || 8. δι' del. Nauckius || 12. τόδε <τὸ> ἔργον malebat Schw || 20. ὑπεξεφέρετο i || 20. 21. παραινέσεως A || 24. αὐθις O, εὐθύς i, utrumque vertit C

69 πονουμένων δὲ ὧδε πάντων ὑπὲρ φύσιν ἀνθρωπί-
 νην, ἢ μὲν στρατηγὸς ἢ Καίσαρος ἅπασα διεφθάρη,
 τῶν δὲ Ἀρείων οἱ μὲν ὑπὸ τῷ Καρσουλήῳ μᾶλλον
 ἐκράτουν τῶν κατὰ σφᾶς, οὐκ αἰσχρῶς ἀλλὰ κατ' ὀλί-
 γον ἐνδιδόντων, οἱ δὲ ὑπὸ τῷ Πάνσῃ τὸν αὐτὸν τρό- 5
 πον ἐβαροῦντο, διεκαρτέρουν δ' ὅμως ἐπ' ἴσης ἐκάτεροι,
 μέχρι Πάνσας ὀβελῶ τὴν λαγόνα τραθεῖς ἐς Βουωνίαν
 ἐξεφέρετο. τότε γὰρ οἱ κατ' αὐτὸν ἀνεχώρουν, ἐπὶ
 πόδα πρώτον, εἶτα μεταβαλόντες ὀξύτερον ὡς ἐν φυγῇ.
 καὶ οἱ νεήλυδες ἰδόντες ἔφευγον ἀτάκτως καὶ μετὰ 10
 βοῆς ἐς τὸ χαράκωμα, ὅπερ αὐτοῖς ἐξείργαστο ὁ ταμίας
 Τορκουᾶτος συνεστῶσης ἔτι τῆς μάχης, ὑπονοήσας ἐν
 χρεῖα γενήσεσθαι. οἱ μὲν δὴ νεήλυδες ἐς αὐτὸ ἀτά-
 κτως συνειλοῦντο, Ἴταλοὶ μὲν ὄντες ὁμοίως τοῖς Ἀρείοις·
 ἢ δὲ ἄσκησις ἄρα τοῦ γένους ἐς τοσοῦτον ἀρετῇ δια- 15
 φέρει. οἱ δὲ Ἀρειοὶ οὐκ ἐσῆλθον μὲν ἐς τὸ χαράκωμα
 αὐτοὶ ὑπὸ ἀδοξίας, ἀλλὰ παρ' αὐτὸ ἔστησαν· κατὰ-
 κοποὶ δὲ ὄντες ὄργων ὅμως, εἴ τις ἐπίοι, μέχρι τοῦ
 ἀναγκαίου τέλους διαγωνίσασθαι. Ἀντώνιος δὲ τῶν
 μὲν Ἀρείων ἀπέσχετο ὡς ἐπιπόνων, τοῖς δὲ νεήλυσιν 20
 ἐπιδραμῶν πολὺν εἰργάζετο φόνον.

70 Ἴρτιος δὲ ἐν Μουτίνῃ τῆς μάχης πυθόμενος, ἐξή-
 κοντα στάδια ἀπεχούσης, ἴετο δρόμῳ μετὰ τοῦ ἐτέρου
 τέλους τῶν ἀπὸ Ἀντωνίου μεταστάντων. ἤδη τε ἦν
 ὀψία δειλὴ, καὶ οἱ νικήσαντες τῶν Ἀντωνίου παιανί- 25
 ζοντες ἐπανήεσαν· καὶ αὐτοῖς ὁ Ἴρτιος ἀσυντάκτοις
 οὔσιν ἐπιφαίνεται συντεταγμένος ὀλοκλήρῳ τέλει καὶ

7. Πάνσας om. i. consul C || 13. ἐς τὸ αὐτὸ i || 15. ἀρετῇ
 spurium? || 18. ὄργων et ὄρμων B, ὄργμων A, ὄρμων Vi ||
 28. ἀπεχούσης] ἀπεχούση Nauckius

ἀπαθεί. οἱ δὲ συνετάχθησαν μὲν αὐθις ὑπ' ἀνάγκης, καὶ πολλὰ καὶ πρὸς τούσδε ἔργα λαμπρὰ ἐπεδείξαντο· οἷα δὲ ἀκμήτων ἤσσωτο κεκμηκότες, καὶ τὸ πλεῖστον αὐτῶν μάλιστα τὸ ἔργον Ἰρτίου διέφθειρε, καίπερ οὐ
 5 διώκοντος αὐτοὺς ὑπὸ φόβου τῶν ἐλῶν. καὶ τῆς ἐσπέρας ἤδη μελαινομένης διέλυσεν αὐτούς. καὶ τὸ ἔλος ἐπὶ πλεῖστον ἐπεπλήρωτο ὄπλων τε καὶ νεκρῶν καὶ ἀνδρῶν ἡμιθνήτων καὶ τετραμένων· οἱ δὲ καὶ ἐρρωμένοι σφῶν ὑπὸ τοῦ κόπου κατεφρόνουν. ἵππεις δὲ αὐτοὺς
 10 ἐξ Ἀντωνίου περιθέοντες, ὅσοι παρήσπιζον αὐτῷ, δι' ὄλης τῆς νυκτὸς ἀνελέγοντο, καὶ τοὺς μὲν ἀντὶ σφῶν αὐτῶν τοὺς δὲ σὺν ἑαυτοῖς ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀνετίθεντο, ἢ τῆς οὐρᾶς ἀντεχομένους παρεκάλουν παρατροχάζειν καὶ βοηθεῖν σφίσιν ἐς τὴν σωτηρίαν. ὧδε μὲν Ἀντωνίῳ
 15 καλῶς ἀγωνισαμένῳ διέφθαρτο ἡ ἰσχύς διὰ Ἰρτίου ἐπελθόντα. καὶ ἠῦλίσσατο ἐν κώμῃ παρὰ τὸ πεδῖον ἀχαράκτως· ἀγορὰ Κελτῶν ἢ κώμη καλεῖται. ἔπεσον δὲ τῶν μὲν ἄλλων ἀμφὶ τοὺς ἡμίσεας ἑκατέρων, καὶ ἡ στρατηγὶς ἢ Κάισαρος ἅπασα, Ἰρτίου δὲ ὀλίγοι.
 20 τῆς δ' ἐπιούσης ἀνεξεύγνυον ἐς τὰ ἐν τῇ Μουτίνῃ ⁷¹ στρατόπεδα πάντες. γνώμη δὲ ἦν Ἀντωνίῳ μὲν ἐπιτοσῶδε πταίσματι μὴ ἐπιχειρεῖν ἔτι τοῖς ἐχθροῖς μεγάλη μάχῃ, μηδ' ἐπιόντων ἀμύνεσθαι, διὰ δὲ τῶν ἱπέων τὰ ἐφήμερα μόνον αὐτοὺς ἐνοχλεῖν, μέχρι παραδοίῃ

2. καὶ ante πρὸς om. V || τοῦδε i || ἀπεδείξαντο i || 5. 6. καὶ <τὸ> τῆς ἐσπ. conī. Musgr, vix recte, etsi τοὺς δὲ νύξ διέλυσεν (Herod. VIII, 11) similiaque legantur. an: τῶν ἐλῶν καὶ τῆς ἐσπέρας ἤδη μελαινομένης. διελύθησαν οὖν ἐπὶ τοῖσδε. καὶ ...? * possis etiam ἐλῶν καὶ ... μελαινομένης. διαλυθέντων δὲ οὕτως αὐτῶν τὸ ἔλος || 8. καὶ] τε καὶ V || 17. ἀχαράκτως A. ἀχαράκωτος malim cum Schw || 20. ἐν] ἀμφί? * || 23. μὴ μηδ' A. fort. vitium latet || 24. παραδοίῃ*, παραδῶῃ libri

Δέκμος αὐτὸν ἐς ἔσχατον ἤδη λιμοῦ τετρυμένος, Ἰρτίω δὲ καὶ Καίσαρι διὰ τοῦτο μάλιστα [ἐς] τὴν μάχην ἐπειγεσθαι. ἐπεὶ δ' ἐκτάσσουσιν αὐτοῖς ὁ Ἀντώνιος οὐκ ἐπεξῆγεν, ἐς τὰ ἐπὶ θάτερα τῆς Μουτίνης ἀφυλακτότερα ὄντα διὰ δυσχέρειαν ἐχώρουν ὡς βιασόμενοι βαρεῖ 5 στρατῷ παρεσελθεῖν ἐς αὐτήν. καὶ ὁ Ἀντώνιος αὐτῶν ἐξήπτετο τοῖς ἰππεῦσι καὶ τότε μόνοις. ἀμυνομένων δὲ κἀκείνων αὐτὸν ἰππεῦσι μόνοις, καὶ τῆς ἄλλης στρατιᾶς χωρούσης ἐφ' ἃ ἐβούλοντο, δεισας ὁ Ἀντώνιος περὶ τῆς Μουτίνης ἐξῆγε δύο τέλη· οἱ δὲ ἠσθέντες ἐπ- 10 ἔστρεφον καὶ ἐμάχοντο. ἄλλα δὲ Ἀντωνίου τέλη καλοῦντος ἐκ τῶν ἄλλων στρατοπέδων, ὧν βραδέως ὡς ἐν αἰφνιδίῳ τε μετακλήσει καὶ μακρόθεν ἰόντων ἐκράτουν οἱ τοῦ Καίσαρος τῆς μάχης· Ἰρτιος δὲ καὶ ἐς τὸ στρατόπεδον ἐσήλατο τοῦ Ἀντωνίου, καὶ περὶ τὴν στρα- 15 τηγίδα σκηνην μαχόμενος ἔπεσεν. καὶ αὐτοῦ τό τε σῶμα· ὁ Καῖσαρ ἐσδραμῶν ἀνείλετο καὶ τοῦ στρατοπέδου κατέσχευ, ἕως μετ' ὀλίγον ἐξεώσθη πρὸς Ἀντωνίου. διενυκτέρευσαν δὲ καὶ ἐν τοῖς ὄπλοις ἑκάτεροι.

72 καὶ ὁ Ἀντώνιος δευτέρᾳ τῆδε συμπεσῶν πληγῇ, συν- 20 εβουλεύετο τοῖς φίλοις εὐθύς ἀπὸ τοῦ πόνου. καὶ τοῖς μὲν ἐδόκει τῆς προτέρας αὐτὸν γνώμης ἔχεσθαι, πολιορκοῦντα Μουτίνην καὶ ἐς μάχην οὐκ ἐπεξιόντα· τό τε γὰρ πάθος ὁμοιον ἀμφοῖν γεγονέναι, καὶ Ἰρτιον ἀνηρῆσθαι, καὶ Πάνσαν νοσεῖν, καὶ σφᾶς τοῖς ἰππεῦσι πλεο- 25

1. τετρυμένος Schw, τετρυμμ. Of, τεθρυμμ. a, τετριμμ. b ||
 2. ἐς seclusi. cf. Krueg. ad Thuc. III, 2, 2 || 3. 4. οὐκ ἐπεξ-
 ἦλθεν V || 5. διὰ <τὴν> δυσχ.?* || 6. παρελθεῖν V || 9. ἐβούλοντο]
 ἐκελεύοντο?* || 12. ὧν καὶ βραδέως i || 13. ἰόντων] ἐπιόντων?* ||
 15. ἐσήλατο V || 18. κατέσχευ] κατεῖχευ?* || 19. καὶ <τότε> ἐν
 con. Schw. fort. καὶ deleri praestat || 22. αὐτῶν V || 22. 23. πο-
 λιορκοῦντι i

νεκτεῖν, Μουτίνην τε ἐς ἔσχατον ἀφίχθαι λιμοῦ καὶ εὐθύς ἐνδώσειν. ὧδε μὲν ἤρθεσε τοῖς φίλοις, καὶ ἦν τὰ ἄριστα· ὁ δὲ Ἀντώνιος, ἤδη θεοῦ βλάπτοντος, ἐδεδοίκει μὴ ἐς τὴν Μουτίνην ὁ Καῖσαρ, ὥσπερ ἐχθρῆς, ἐπιχειρήσας ἐσθράμοι, ἢ αὐτὸν ἐπιχειρήσειε περιτειχίζειν, πλέον ἔχων τὸ ἐργάσιμον, "ἐν ᾧ καὶ τῶν ἱππέων" ἔφη "γιγνομένων ἡμῖν ἀχρήστων, ὑπερόψεται με Δέπιδος καὶ Πλάγκος ἠττώμενον. εἰ δὲ Μουτίνης ἐξανασταῖμεν, Ὀεντίδιός τε ἡμῖν ἀντίκα προσέσται, τρία τέλη 10 φέρων ἐκ τῆς Πικηνίτιδος καὶ Δέπιδος καὶ Πλάγκος ἐρωμένως οἱ συμμαχήσουσιν". ταῦτα ἔλεγεν οὐκ ἄτολμος ἐν τοῖς κινδύνοις ἀνὴρ, καὶ εἰπὼν εὐθύς ἀνίστατο, καὶ ὠδευεν ἐπὶ τῶν Ἀλπεων.

Δέκμῳ δὲ ἀπαλλαγέντι τῆς πολιορκίας ὁ φόβος ἐς 73 15 τὸν Καῖσαρα ἐνηλλάσσετο· τῶν γὰρ ὑπάτων ἐκποδῶν γενομένων ὡς ἐχθρὸν ἐδεδοίκει. τὰς τε οὖν γεφύρας τοῦ ποταμοῦ διέκοπτε πρὸ ἡμέρας, καὶ κελητίῳ τινὰς ἐς τὸν Καῖσαρα ἀποστέλλων ἐμαρτύρει μὲν ὡς αἰτία τῆς σωτηρίας, ἡξίου δὲ μέσον ἔχοντα τὸν ποταμὸν ἐς 20 λόγους οἱ συνελθεῖν ἐπὶ μάρτυσι τοῖς πολίταις· πείσειν γὰρ ὅτι δαιμόνιον αὐτὸν ἔβλαψεν, ἐς τὴν Καίσαρος ἐπιβουλήν ἐπηγμένον ὑφ' ἐτέρων. Καῖσαρος δὲ τοῖς ἠκούσιν ἀποκριναμένου τε πρὸς ὀργήν, καὶ τὴν χάριν ἣν δίδωσιν οἱ Δέκμος διωθουμένου ("οὐ γὰρ Δέκμον

3. θεοῦ βλάπτοντος ἤδη V, bene || 5. ἐπιχειρήσας] ἐπιβαρήσας? * || αὐτὸν] malim αὐτὸν || 6. ἐργάσιμον] cf. Steph. Thes. s. v., ἐργαστικὸν malebat Schw || 8. πλάγκος, πλάκος et πλάγκος hic et deinceps libri || 10. πικηνήτιδος Ai || 11. οἱ] cave me conicias. nobiscum depugnabunt C || 17. κελητίῳ τινὰς] κελητίφνας (κελλητ. AV) libri, corr. Schw post Gelen || 24. οὐ γὰρ ἢ οὐδὲ γὰρ V, bene, οὐ δὲ A

ἐγὼ πάρειμι περισώσων, ἀλλ' Ἀντωνίῳ πολεμήσων, ᾧ
 μοι καὶ συναλλαγῆναί ποτε θέμις· Δέκμῳ δὲ ἡ φύσις
 οὐδ' ἐς ὄψιν ἢ λόγους ἐλθεῖν ἐπιτρέπει, σωζέσθω μέν-
 τοι μέχρι τοῖς ἐν ἄστει δοκεῖ"), πυθόμενος τούτων ὁ
 Δέκμος ἔστη τε πρὸ τοῦ ποταμοῦ, καὶ καλῶν ὀνομαστὶ 5
 τὸν Καίσαρα, σὺν βοῇ τὰ γράμματα τῆς βουλῆς ἀν-
 εγίνωσκε διδούσης οἱ τὴν Κελτικὴν ἡγεμονίαν, ἀπ-
 ηγόρευέ τε Καίσαρι χωρὶς ὑπάτων μὴ περᾶν τὸν ποταμὸν
 ἐς ἀλλοτριαν ἡγεμονίαν, μηδὲ ἐπὶ Ἀντώνιον ἔτι χωρεῖν·
 αὐτὸς γὰρ αὐτὸν διώκων ἀρκέσειν. ὃ δὲ ἤδει μὲν ὑπὸ 10
 τῆς βουλῆς αὐτὸν ἐς τήνδε τὴν θρασύτητα αὐξανό-
 μενον, δυνηθεὶς δ' ἂν ἐκ προστάγματος ἐλεῖν ἐφείδετο
 ἔτι, καὶ πρὸς τὸν Πάνσαν ἐς Βουωνίαν τραπεὶς ἔγραφε
 τῇ βουλῇ περὶ ἀπάντων. ἔγραφε δὲ καὶ Πάνσας.

74 καὶ Κικέρων ἐν Ῥώμῃ τὰ μὲν ἐς τὸν δῆμον ἀνεγί- 15
 γνωσκεν ᾧς ὑπάτου, τὰ δὲ τοῦ Καίσαρος τῇ βουλῇ μό-
 νον· θυσίας τε ἐπ' Ἀντωνίῳ πεντήκοντα ἡμερῶν ἰκε-
 σίους ἐψηφίζετο, ὅσας οὔτε ἐπὶ Κελτοῖς οὔτε ἐπὶ ἄλλῳ
 πολέμῳ ποτὲ ἐψηφίσαντο Ῥωμαῖοι, καὶ τὸν στρατὸν
 τῶν ὑπάτων ἐδίδου Δέκμῳ καίπερ ἔτι Πάνσα περιόν- 20
 τος (ἤδη γὰρ ἀπεγινώσκετο), στρατηγὸν τε τὸν Δέ-
 κμον ἀπέφηνεν ἐπ' Ἀντωνίῳ μόνον εἶναι, καὶ εὐχὰς
 δημοσίας ἐποιεῖτο Δέκμον Ἀντωνίου περιγενέσθαι. το-
 σοῦτος ἦν οἷστρος αὐτῷ κατ' Ἀντωνίου καὶ ἀπειροκαλία.
 ἐβεβαίου τε αὐθις τοῖς δύο τέλεσι τοῖς ἀπὸ Ἀντωνίου 25
 μεταστᾶσι τὰς ἐκάστῳ προῦπεσχημένας παρὰ τοῦ κοινού

1. 2. ᾧ μὴ καὶ a || 15. τὰ μὲν <Πάνσα> ἐς con. Schw ||
 17. 18. [κεσίους Schw, ἐτησίους libri. praestat tamen fort.
 Nauckii χαριστηρίους || 18. ἐπὶ κελτικοῖς A. et sic fort. C le-
 git || 19. πολέμῳ] πολεμίῳ? * || 23. 24. τοσοῦτον i || 24. αὐτῷ]
 αὐτοῖς vertit C

Ῥωμαίων ἐπινικίους δραχμὰς πεντακισχιλίας ὡς ἤδη
νευικηκόσι, καὶ στέφανον αὐτοὺς ἐν ταῖς ἐορταῖς ἀεὶ
θαλλοῦ περιτίθεσθαι. περὶ δὲ Καίσαρος οὐδὲν ἦν ἐν
τοῖς γραφομένοις, οὐδὲ τοῦνομα ὄλως· οὕτως ἀντίκα
5 κατεφρονεῖτο ὡς Ἀντωνίου καθηρημένου. ἔγραφον δὲ
καὶ Λεπίδῳ καὶ Πλάγκῳ καὶ Ἀσινίῳ πολεμεῖν ὅπως
πλησιάσειαν Ἀντωνίῳ.

καὶ τάδε μὲν ἦν τὰ ἐν Ῥώμῃ, Πάνσας δ' ἐκ τοῦ 75
τραύματος ἀποθνήσκων Καίσαρά οἱ παρεστήσατο, καὶ
10 εἶπεν " ἐγὼ τῷ σῷ πατρὶ φίλος ἦν ὡς ἐμαυτῷ, ἀναιρε-
θέντι δὲ οὐκ εἶχον ἐπαμύνειν, οὐδὲ τοῖς πλείοσι μὴ
συνίστασθαι, οἷς γε δὴ καὶ σὺ καλῶς ποιῶν ὑπήκου-
σας, καίτοι στρατὸν ἔχων. δέισαντες δ' ἐν ἀρχῇ σὲ καὶ
Ἀντώνιον, φιλοτιμότατον κἀκεῖνον ἐς τὴν Καίσαρος
15 γνώμην φανέντα, διαφερομένοις ὑμῖν ἐφήσθησαν ὡς
ἐς ἀλλήλους συντριβησομένοις. ἐπεὶ δέ σε καὶ στρατοῦ
δεσπότην εἶδον, προσεποιούντο εὐπρεπέσι καὶ ἀσθενέσι
τιμαῖς οἷα μειράκιον. σοβαρωτέρου δέ σου καὶ ἐγκρατε-
στέρου τιμῆς τότε μάλιστα ὀφθέντος ὅτε τὴν ἀρχὴν
20 ὑπὸ τοῦ στρατοῦ σοι δεδομένην οὐκ ἐδέξω, διαταρά-
χθησαν, καὶ συστρατηγεῖν σε ἡμῖν ἀπέφηναν, ἵνα σου
τὰ δύο τέλη τὰ πρακτικώτερα ἀποσπάσωμεν, ἐλπίσαντες
ἠττηθέντος ὑμῶν τοῦ ἑτέρου τὸν ἕτερον ἀσθενέστερόν

2. αὐτοὺς i, αὐτοῖς AV || 3. θαλοῦ A || περιθέσθαι a. an
περικεῖσθαι? * || 6. πολεμεῖν] Πολλίωνι conl. Musgr || ὅπως] cum
C. an ὅπου? * || 7. πλησιάσει Ab, πλησιάσειεν conl. Schw ||
15. γνώμην] μνήμην? * 'factionis' notio quae γνώμη verbo ex-
primeretur (cf. V cap. 50 et Thuc. I, 113, 2) hic non apta ||
18. σοβαρωτέρου b¹f. 'superbiae' tamen hic vix locus. an σω-
φρονεστέρου? * || δέ om. A || 19. τιμῆς] γνώμης? * || 20. δεδομέ-
νην] διδομ.? * || 21. συστρατηγεῖν V

τε καὶ μόνον ἔσεσθαι, καὶ μετ' αὐτὸν ἤδη πᾶσαν τὴν
 Καίσαρος ἑταιρείαν καθελόντες ἀνάξειν τὴν Πομπηίου·
 76 τόδε γάρ ἐστιν αὐτοῖς τῆς γνώμης τὸ κεφάλαιον. ἐγὼ
 δὲ καὶ Ἴρτιος τὸ προστεταγμένον ἐποιοῦμεν μέχρι συ-
 στεῖλαι τὸν Ἀντώνιον ἐπιπολάζοντα ὑπεροψία· ἠττη- 5
 θέντα δὲ σοὶ συναλλάσσειν ἐπενοοῦμεν, ὡς τῇ Καίσαρος
 φιλίᾳ τόδε χαριστήριον ἔχοντες ἀποδοῦναι, καὶ μόνον
 τῇ μοίρᾳ χρησιμώτατον ἐσόμενον ἐς τὰ μέλλοντα. τοῦτο
 δ' οὐκ ἦν ἐκφέρειν σοὶ πρότερον, ἠττημένου δὲ νῦν
 Ἀντωνίου καὶ Ἴρτιου τεθνεῶτος, καὶ μὲ τοῦ χρεῶν ἀπ- 10
 άγοντος, ἐν καιρῷ λέλεκται, οὐχ ἵνα μοι γιγνώσκῃς
 χάριν ἀποθανόντι, ἀλλ' ἵνα σὺν δαιμονίᾳ μοίρᾳ γενό-
 μενος, ὡς τὰ ἔργα ὑποδείκνυσι, τὰ τε σαντῶ συμ-
 φέροντα γιγνώσκῃς καὶ τὴν ἐμὴν καὶ Ἴρτιου προαίρεσίν
 τε καὶ ἀνάγκην. τὸν μὲν οὖν στρατόν, ὃν ἡμῖν αὐτὸς 15
 ἔδωκας, εὐπροφάσιστον ἀποδοῦναί σοι, καὶ παραδίδωμι·
 τοὺς δὲ νεήλυδας εἰ μὲν καθέξεις λαβών, καὶ τούσδε
 σοὶ παραδώσω, εἰ δὲ τεθήπασί τὴν βουλήν ἀμέτρως,
 ὅτι καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν φύλακες ἡμῖν ἐπέμφθησαν
 εἶναι, καὶ τό τε ἔργον ἐπίφθονον ἔσται σοὶ καὶ πρὸ 20
 τοῦ δέοντος ἐξανίστησί σε, ὃ ταμίας παραλήψεται Τορ-
 κουᾶτος". ταῦτα εἰπών, καὶ τῷ ταμίᾳ τοὺς νεήλυδας
 ἐγχειρίσας, ἀπέθανεν. καὶ τούσδε μὲν ὃ ταμίας, καθὰ
 προσέτασεν ἡ βουλή, Δέκμῳ παρεδίδου, Ἴρτιον δὲ

1. μετ' αὐτὸν] *eoque modo* C, bene. μετ' αὐτοῦ *coni.*
 Musgr || 2. ἑταιρείαν Vbf, ἑταιρίαν Aa, vulgo || ἀνάξειν] *in*
maius aduicturos fore C, i. e. αὐξειν, quod ferri potest || τοῦ
 πομπηίου A || 7. ἔχοντες] ἐκόντες? * || 8. τῇ μοίρᾳ] *felicitati* (de-
 bebatur 'factioni') *tuas* C, bene || 13. ὑποδεικνύουσι i || 15. ὃν
 αὐτὸς ἡμῖν i || 18. τεθήπασί σε τ. β. f || 19. ἡμῖν] *malim ἡμῶν* ||
 20. τε del. Musgr. fort. *vocula post ἐπίφθονον collocanda* || 21. ἐξ-
 αναστήσει σε Nauckius || 24. προσέτασεν] *προσέταξεν?* *

καὶ Πάνσαν ὁ Καῖσαρ ἐπιφανῶς ἔθαπτε καὶ ἐς Ῥώμην ἔπεμπε μετὰ τιμῆς.

τῷ δ' αὐτῷ χρόνῳ περὶ τε Συρίαν καὶ Μακεδονίαν ⁷⁷ τοιάδε ἐγίγνετο. Γάιος Καῖσαρ ὅτε Συρίαν διώδευε, ⁵ τέλος ἐν αὐτῇ κατελελοίπει, τὰ ἐς Παρθυαίους ἤδη διανοούμενος. τούτου τὴν μὲν ἐπιμέλειαν Καικίλιος Βάσσοις εἶχε, τὸ δὲ ἀξίωμα Ἰούλιος Σέξτος, μειράκιον αὐτοῦ Καῖσαρος συγγενές, ὅπερ ἐκδιαιτώμενον ἐς τρυφὴν τὸ τέλος ἀσχημόνως ἐπήγετο πανταχοῦ. μεμψα- ¹⁰ μένῳ δὲ τῷ Βάσσῳ ποτὲ ἐνύβρισε· καὶ καλῶν αὐτὸν ὕστερον, ἐπεὶ βραδέως ὑπήκουσεν, ἄγειν ἐκέλευσεν ἔλκοντας. θορύβου δὲ καὶ πληγῶν γενομένων, ἡ στρατιὰ τὴν ὕβριν οὐ φέρουσα τὸν Ἰούλιον κατηκόντισεν. καὶ εὐθύς ἦν μετάνοια καὶ δέος ἐκ τοῦ Καῖσαρος. ¹⁵ συνομόσαντες οὖν, εἰ μὴ τις αὐτοῖς συγγνώμη καὶ πίστις γένοιτο, μέχρι θανάτου διαγωνιεῖσθαι, καὶ ἐς αὐτὸ Βάσσον ἀναγκάσαντες, ἄλλο συνέλεξαν τέλος καὶ συνεγύμνασαν. ὧδε μὲν τισὶ περὶ τοῦ Βάσσου δοκεῖ, Λίβωνι δ' ὅτι τῆς Πομπηίου στρατιᾶς γενόμενος, καὶ ²⁰ μετὰ τὴν ἦτταν ἰδιωτεύων ἐν Τύρῳ, διέφθειρέ τινας τοῦ τέλους, καὶ διεχρήσαντο τὸν Σέξτον, καὶ τῷ Βάσσῳ σφᾶς ἐνεχείρισαν. ὁποτέρως δ' ἐγένετο, Στάτιον Μοῦρ-

2. τὰ λείψανα vel τὰ ὁστᾶ desidero || 3 sq. — 18. συνεγύμνασαν eisdem fere verbis repetuntur infra IV cap. 58 || 7. 21. ξέστος (-ον) i || 8. αὐτοῦ τοῦ καίσ. V || συγγενές, ἔ ex ἡ a m. 1, A || 8. 9. ἐς τρυφὴν fort. post τέλος, ut infra, collocanda || 9. πανταχοῦ om. infra || 15. malim αὐτοῖς || 16. 17. ἐς αὐτὸ] ἐς ταῦτα infra. ἐς ταὐτὸ con. Perizon. anim. hist. p. 182 || 19. Λίβωνι] Λιβίῳ con. Perizon. p. 183, probaveruntque cum alii tum Peter H. R. r. t. I p. CCCLXVI. ego tamen ullam Appiani particulam ex Livio derivari posse non credo || 21. καὶ ante διεχρ. om. i, unde οἱ δὲ con. Perizon, οἱ Musgr || 22. ξέστιον μοῦλκον libri, corr. Perizon. eadem propemodum usque ad

κον οἶδε, μετὰ τριῶν τελῶν ἐπιπεμφθέντα σφίσιν ὑπὸ
 τοῦ Καίσαρος, ἐγκρατῶς ἀπεμάχοντο, ἕως ὃ Μοῦρκος
 ἐπεκαλεῖτο Μάρκιον Κρίσπον ἡγούμενον Βιθυνίας, καὶ
 ἀφίκετο αὐτῷ βοηθῶν ὃ Κρίσπος τέλεσιν ἄλλοις τρι-
 78 σίν. ὡς δὲ ὑπὸ τούτων ἐπολιορκοῦντο, ὃ Κάσσιος σὺν 5
 ἐπέξει καταλαβὼν τὰ τε τοῦ Βάσσου δύο τέλη παρ-
 ελάμβανεν αὐτίκα καὶ τὰ τῶν πολιορκούντων αὐτὸν
 ἕξ, φιλία τε παραδόντων καὶ ὡς ἀνθυπάτω κατηκόων
 γενομένων· ἐψήφιστο γάρ, ὥς μοι προεῖρηται, πάντας
 ὑπακούειν Κασσίῳ τε καὶ Βρούτῳ. ἄρτι δὲ καὶ Ἄλλη- 10
 νός, ὑπὸ Δολοβέλλα πεμφθεὶς ἐς Αἴγυπτον, ἐπανῆγεν
 ἕξ αὐτῆς τέσσαρα τέλη τῶν ἐκ τῆς ἡσσης Πομπηίου
 τε καὶ Κράσσου διαρριφέντων ἢ ὑπὸ Καίσαρος Κλεο-
 πάτρα καταλελειμμένων. καὶ αὐτὸν ὃ Κάσσιος οὐδὲν
 προπεπυσμένον ἐν τῇ Παλαιστίνῃ περιέλαβέ τε καὶ 15
 ἠνάγκασεν ἑαυτῷ προσθέσθαι, δείσαντα τοῖς τέσσαρσι
 μάχεσθαι πρὸς ὀκτώ. ὧδε μὲν δὴ Κάσσιος ἐκ παρα-
 δόξου δώδεκα τελῶν ἀθρόως ἐκράτει, καὶ Δολοβέλλαν
 ἐκ τῆς Ἀσίας σὺν δύο τέλεσιν ἐλθόντα τε καὶ ἐς Λαοδί-
 κειαν ὑπ' οἰκειότητος ἐσδεχθέντα περικαθήμενος ἐπο- 20
 λιόρκει. καὶ ἡ βουλή μαθοῦσα ἐφήδετο.

79 Μακεδονίας δὲ περὶ Γάιος Ἀντώνιος ὃ Ἀντωνίου
 Μάρκου ἀδελφὸς Βρούτῳ διεφέρετο καὶ ἐπολέμει, τέ-
 λος ἔχων ἐν ὀπλιτῶν· καὶ τὸν Βρούτον ἡσσωμένος

ἐκράτει 18. exstant infra IV, 58 et 59 || 1. εἶδε pro οἶδε A ||
 2. τοῦ om. V || μοῦρκος OCi || 3. μάρκιον Perizon, μινούκιον
 libri hic et infra || 4. βοηθῶν] βοηθήσων?* || 5. 6. σὺν ἐπ.
 καταλ.] cf. ad p. 471, 18 || 7. αὐτίκα <ἐκόντα>? ita infra ||
 10. 11. Ἄλληνηός Perizon, ἀλβινηός Oi, Albinus C || 11. ἐπαν-
 ῆξεν, γ sup. ξ a m. 1, V || 13. διαρριφθέντων b || 14. οὐδὲν i,
 οὐδὲ AV || 16. αὐτῷ i || 19. ἐλθόντα O, ἐλόντα i, progressum C.
 an ἐπελθόντα?* || τε om. V

ἐνήδρευσε. ὃ δ' ἐκφυγὼν ἀντενήδρευσε, καὶ οὐδὲν
 εἰργάσατο ἀποληφθέντας, ἀλλ' ἀσπάσασθαι τῷ ἰδίῳ
 στρατῷ τοὺς ἐναντίους προσέταξε· τῶν δὲ οὐκ ἀντ-
 ασπασαμένων οὐδὲ τὴν πείραν ἐνδεξαμένων, μεθῆκεν
 5 ἀπαθεῖς ἐκ τῆς ἐνέδρας ἀπιέναι. κατὰ δὲ ἄλλας ὁδοὺς
 περιελθὼν αὐθις ἐν ἀποκρήμνοις κατέστησε, καὶ πάλιν
 οὐκ ἐπεχείρησεν ἀλλ' ἠσπάσατο. οἱ δέ, ὡς πολιτῶν
 τε περιφειδόμενον καὶ τῆς δόξης ἄξιον ἧς εἶχεν ἐπὶ
 σοφίᾳ τε καὶ πραότητι, ἠγάσαντο καὶ ἀντησπάσαντο,
 10 καὶ ἐς αὐτὸν μετεβάλοντο. ἐπέτρεψε δὲ καὶ ὁ Γάιος
 ἑαυτόν, καὶ ἦν ἐν τιμῇ παρὰ Βρούτῳ, μέχρι τὸν στρα-
 τὸν πολλάκις διαφθείρων ἐλεγχθεὶς ἀνηρέθη. οὕτω
 μὲν δὴ καὶ Βρούτῳ μετὰ τῶν προτέρων στρατῶν ἐξ
 ἐγίνετο τέλη· καὶ Μακεδόνας ἐπαινῶν δύο τέλη κατ-
 15 ἐλέξεν ἐξ αὐτῶν, καὶ ἐς τὸν Ἰταλικὸν τρόπον καὶ τάδε
 ἐγυμνάζετο.

τοιαῦτα μὲν δὴ καὶ τὰ περὶ Συρίαν καὶ Μακεδο- 80
 νίαν ἦν· ἐν δὲ τῇ Ἰταλίᾳ ὁ Καῖσαρ ἐν ὕβρει θέμενος
 ἀντὶ οὗ Δέκμον ἠρῆσθαι στρατηγὸν ἐπ' Ἀντωνίῳ, τὴν
 20 μὲν ὀργὴν ἐπέκρυπτε, θρίαμβον δ' ἐπὶ τοῖς εἰργασμέ-
 νοις ἤτει. καταφρονούμενος δ' ὑπὸ τῆς βουλῆς ὡς
 πρεσβύτερα τῆς ἡλικίας ἐπινοῶν, ἔδεισε μὴ διαφθαρέν-
 τος Ἀντωνίου μᾶλλον ἔτι καταφρονηθεῖη, καὶ τὰς ἐς
 αὐτὸν συμβάσεις ἐπόθει, καθὰ καὶ Πάνσας αὐτῷ δι-
 25 εσήμαινε ἀποθνήσκων. τοὺς τε οὖν ἄλωμένους ἐκ τῆς

5. ἀπιέναι, ἀπ sup. vs. a m. 1, V || 6. κατέστησε] *emiciuit*
 C, *nescio quid secutus* || 13. στρατῶν] *ultra priorem exercitum*
 C, *bene. possis etiam στρατιωτῶν* || 14. ἐπαινῶν] cf. IV cap. 75.
qui in Macedonia transgressus C, *habetque μακεδονίας* f ||
 16. ἐγυμνάζετο] ἐγύμναζεν? * || 25. ἄλωμένους] ἄλωμένους ante
 Bekkerum. τοὺς διαφυγόντας ἐκ τῆς μάχης Cass. D. 46, 41, 5

ἐκείνου στρατιᾶς ἡγεμόνας ἢ στρατιώτας ἐφιλανθρω-
 πεύετο καὶ τοῖς ἰδίοις ἐγκατέλεγεν, ἢ τοὺς ἐθέλοντας
 αὐτῶν ἐς τὸν Ἀντώνιον ἐπεμπεν ὡς οὐ δι' ἐχθρας ἀν-
 ηκέστου πρὸς αὐτὸν ἰόντα· Ἐντιδίῳ τε τῷ Ἀντωνίου
 φίλῳ, μετὰ τριῶν τελευτῶν ὄντι, παραστρατοπεδεύσας καὶ 5
 δέος ἐμβαλὼν ἐπραξε μὲν οὐδὲν πολέμιον, ἐδίδου δὲ
 ὁμοίως συνεῖναι οἷ ἢ ἐς τὸν Ἀντώνιον ἀδεῶς ἀπιέναι
 μετὰ τοῦ στρατοῦ, καὶ μέμφεσθαι τῆς ἐς τὸ κοινὸν
 συμφέρον ἀγνωσίας. ὦν Ἐντιδίδιος συνεῖς ἐς τὸν Ἀν-
 τώνιον ἀπήει. ὁ δὲ Καῖσαρ καὶ Δέκιον, τῶν τινὰ ἡγε- 10
 μόνων Ἀντωνίου, περὶ Μουτίνην ληφθέντα διὰ τιμῆς
 ἄγων μεθῆκεν, εἰ θέλει, πρὸς τὸν Ἀντώνιον ἀπιέναι·
 καὶ πυνθανομένῳ περὶ τῆς ἐς τὸν Ἀντώνιον γνώμης,
 πολλὰ ἔφη σύμβολα τοῖς εὖ φρονουῦσιν ἐξενηνοχέειν,
 τοῖς δ' ἄφροσιν οὐδὲ τὰ πλείονα ἀρκέσειν. 15

81 Ἀντωνίῳ μὲν δὴ τάδε ὁ Καῖσαρ ἐνεσήμαινε, Λε-
 πίδῳ δὲ καὶ Ἀσινίῳ σαφέστερον ἔτι περὶ τῆς ἐς αὐτὸν
 ὕβρεως καὶ τῆς τῶν σφαγέων ἀθρόας προαγωγῆς ἐπ-
 ἔστειλεν, ἐκφοβῶν αὐτοὺς μὴ ἐς χάριν τῆς Πομπηιανῆς
 ἑταιρείας καθ' ἓνα τῶν Καίσαρος ἕκαστος ὅμοια Ἀν- 20
 τωνίῳ πάθοι, κακείνῳ δι' ἀφροσύνην καὶ ὑπεροψίαν
 τοῦδε τοῦ δέους τάδε παθόντι. ἠξίου τε ἐς μὲν εὐπρέ-
 πειαν τῆς βουλῆς εἶναι κατηκόους, ἐς δὲ τὸ σφέτερον
 ἀσφαλὲς συμφρονεῖν ἕως ἔτι δύνανται, καὶ ὄνειδίζειν
 ταῦτα Ἀντωνίῳ, μιμείσθαι τε τοὺς ὑπὸ σφίσιν ὀπλίτας 25

3. ἐπεμπεν] ἀπέπεμπεν? * || 4. ἰόντα] ἰών? * de ipsa locu-
 tione — cf. intpp. ad Herod. I, 169 et ad Thuc. I, 40, 3 —
 non erat quod Schw dubitaret coniceretque ὄντα || 7. συνεῖναι
 οἷ vulgo || 8. ἐμέμφετο Nauckius || 12. ἄγων] ἀγαγών? * || 14. τοῖς
 εὖ φρονουῦσιν] cf. cap. 59 in. || 17. αὐτὸν*, αὐτὸν Oi. in eorum
 contumeliam C || 20. ἑταιρείας Vi, ἑταιρίας A, vulgo || ὁμοίως
 ab, ὁμοίω f || 21. κακείνῳ — 22. παθόντι del. Nauckius

οὐ διαλυομένους οὐδ' ὅτε παύσαιντο τῶν στρατειῶν,
 ἵνα μὴ τοῖς ἐχθροῖς εἶεν εὐεπίθετοι, ἀλλ' ἀθρόοις ἐν
 ἀλλοτρίᾳ συνοικίζεσθαι διὰ τὴν ἰσχὺν μᾶλλον ἐθέλον-
 τας ἢ καθ' ἓνα τῶν πατρίδων ἀπολαύειν. τάδε μὲν
 5 ὁ Καῖσαρ Δελίδῳ τε ἐπέστειλε καὶ Ἀσινίῳ· Δέκμῳ δὲ
 ὁ ἀρχαῖος στρατὸς ἐνόσει πιμπλάμενος ἐκ λιποῦ, καὶ
 τὰς γαστέρας κατερρήγνυντο, ὃ τε νεοστράτευτος ἀγθ-
 μναστος ἔτι ἦν. Πλάγκος δὲ προσεγένετο μετὰ τοῦ οἰ-
 κείου στρατοῦ, καὶ ὁ Δέκμος ἐπέστειλε τῇ βουλῇ τὸν
 10 Ἀντώνιον ἀλώμενον κυνηγετήσκειν ναυτικῶν περὶ ἤδη
 γεγονότων. οἳ τε Πομπηϊανοὶ πνυθόμενοι θαυμαστοὶ 82
 ὅσοι διεφάνησαν, ἐκβοῶντες ἄρτι τὴν πάτριον ἐλευ-
 θερίαν ἀπειληθέναι. καὶ θυσίαι καθ' ἓνα ἦσαν, καὶ
 χειροτονίαι δέκα ἀνδρῶν ἐς εὐθυναν τῆς ἀρχῆς τῆς
 15 Ἀντωνίου. πρόσχημα δὲ τοῦτο ἦν ἐς ἀκύρωσιν τῶν ὑπὸ
 Καίσαρος διατεταγμένων· Ἀντώνιος γὰρ οὐδὲν αὐτὸς
 ἢ πάνυ σμικρά, πάντα δὲ ἐκ τῶν Καίσαρος ὑπομνη-
 μάτων διωκῆκει, καὶ τόδε σαφῶς εἰδυῖα ἢ βουλή τὰ
 μὲν τινα αὐτῶν ἐπὶ προφάσεσι διέλυσεν, ἀθρόα δὲ οὐ-
 20 τως ἤλπιζε διαλύσειν. οἳ μὲν δὴ δέκα προύγραφον,
 ὅτι τις λάβοι παρὰ τὴν ἀρχὴν Ἀντωνίου, πάντας
 ἀντίκα ἀπογράφεσθαι καὶ διδάσκειν· ἀπειλαί τε τοῖς

2. 3. ἐν ἀλλοτρίῳ i || 4. ἀπολαύειν <τε καὶ δεδιέναι> vel
 sim.?* || 4. 5. μὲν οὖν ὁ bf, bene || 6. πιμπλάμενος i, in A μ
 sup. vs. add. m. 1 || 8. δέ <οἱ>? huic Plancius . . accessit C ||
 10. ἀλώμενον Vf || ναυτικῶν — γεγ.] ναστίσκον περὶ ἤδη γεγο-
 νότα coni. Schw, ἀντίκα. ὧν περὶ ἤδη γεγονότων Tyrwhittus
 Did. praef. p. VII. an ἀντίκα τῶν μεγίστων περὶ ἤδη γεγο-
 νότων;* (sic IV cap. 9: τῶν δὲ μεγίστων ἡμῶν ἠνυσμένων). potest
 tamen fieri ut ad summas in quas Antonius fugiens incidere
 rei frumentariae angustias (cf. Plut. Ant. 17) ille adluserit || 11.
 12. θαυμαστοὶ ὅσοι] non erat quod in locutione haereret Schw ||
 12. διεφάνησαν] ἀνεφάνησαν Nauckius || 19. διέλυσεν <ἀεί>?*

ἀπειθοῦσιν ἐπετίθεντο. καὶ τὴν ὕπατον ἀρχὴν ἐς τὸ
λοιπὸν τοῦ ἔτους οἱ Πομπηϊανοὶ μετήεσαν ἀντὶ Ἰρτίου
τε καὶ Πάνσα· μετήει δὲ καὶ ὁ Καῖσαρ, οὐκ ἐς τὴν βου-
λὴν ἐτι πέμπων ἀλλ' ἐς τὸν Κικέρωνα ἰδίᾳ, καὶ αὐτὸν
παρεκάλει καὶ συνάρξαι, ὡς Κικέρωνα μὲν τὴν ἀρχὴν 5
διοικήσουσα πρεσβύτερόν τε καὶ ἐμπειρότερον ὄντα,
αὐτὸς δὲ τὴν ἐπωνυμίαν καρπωσόμενος μόνην ἐς ἀπό-
θεσιν τῶν ὄπλων εὐπρεπῆ, οὗ δὴ καὶ πρόηεν ἔνεκα
τὸν θρίαμβον αἰτῆσαι. Κικέρων μὲν δὴ τούτοις ἐπαρ-
θεὶς διὰ φιλαρχίαν, ἔλεγεν αἰσθῆσθαι σπονδῶν ἐν τοῖς 10
ἔξω στρατηγοῖς ὑπονοουμένων, καὶ συνεβούλευε θερα-
πεῦσαι τὸν ἄνδρα ὑβρισμένον καὶ στρατοῦ ἐτι ἄρχοντα
πολλοῦ, ἀνασχέσθαι τε παρ' ἡλικίαν ἄρχοντος ἐν τῇ
πόλει μᾶλλον ἢ μηνίοντος ἐν ὄπλοις· ὡς δ' ἂν τι μὴ
πράξειε παρὰ τὸ τῇ βουλῇ συμφέρον, ἐκέλευεν αὐτῷ 15
συνελέσθαι τῶν τινὰ πρεσβυτέρων ἔμφορα, τῆς ἐκεί-
νου νεότητος ἐγκρατῆ παιδαγωγόν. ἀλλὰ Κικέρωνα μὲν
ἢ τε βουλὴ τῆς φιλαρχίας ἐγέλασε, καὶ οἱ συγγενεῖς
μάλιστα τῶν σφαγέων ἐνέστησαν, δεδιότες μὴ αὐτοὺς
ὁ Καῖσαρ τίσαιτο ὑπατεύων· ὑπερθέσεων δὲ ἐπὶ τῇ 20
χειροτονίᾳ γιγνομένων ἐννόμων κατὰ ποικίλας αἰτίας,
ὁ Ἀντώνιος ἐν τῷ τέως τὰς Ἀλπεις ὑπερέβαλε, Κουλλεῶνα
πεῖσας τὸν ἐκ Λεπίδου φύλακα αὐτῶν, ἐπὶ τε
ποταμὸν ἦλθεν ἔνθα ἐστρατοπεδευμένος ἦν ὁ Λέπιδος,
καὶ οὔτε χάρακα περιεβάλετο οὔτε τάφρον' ὡς δὴ φίλῳ 25

2. 3. *Decimum* (sic) porro pompeiani . . . consulatum postulare suaserunt C, i. e. τοῦ ἔτους <Δέκμον> οἱ Π. μετ<ιέναι παρεκάλ>εσαν || 5. καὶ] οἱ vertit Schw || συνάρξαι — 6. τε καὶ om. A || 11. ὑπονοουμένων] ἐπινοουμένων? * ἐν praepositio tamen offendit || 15. ἐκέλευεν V || 20. 21. ἐπὶ <τούτοις> τῇ χειρ. con. Schw, vix recte || 22. 23. κουλλεῶνα Abf, κουλεῶνα Va. de ipso homine v. Borghesi t. II p. 209

παραστρατοπεδεύων. Διαπομπαὶ δὲ ἦσαν ἐς ἀλλήλους
 πικναί, Ἀντωνίου μὲν ὑπομιμνήσκοντος φιλίας τε καὶ
 χαρίτων ποικίλων, καὶ διδάσκοντος ὅτι μεθ' αὐτὸν
 ὁμοια πείσονται καθ' ἓνα πάντες οἱ τῆς Καίσαρος
 5 ἐγένοντο φιλίας, Λεπίδου δὲ τὴν μὲν βουλήν δεδιότος
 πολεμεῖν Ἀντωνίῳ κελεύουσας, ὑπισχνουμένου δ' ὅμως
 οὐ πολεμήσειν ἐκόντος. ὁ δὲ στρατὸς ὁ τοῦ Λεπίδου
 τό τε ἀξίωμα αἰδούμενοι τὸ Ἀντωνίου καὶ τῶν δια-
 πομπῶν αἰσθανόμενοι, καὶ τὴν ἀφέλειαν αὐτοῦ τῆς
 10 στρατοπεδείας ἀγάμενοι, ἐπεμίγνυντο τοῖς Ἀντωνίου
 λανθάνοντες, εἶτα φανερῶς οἷα πολίταις τε καὶ συστρα-
 τιώταις γενομένοις, τῶν τε χιλιάρχων κωλυόντων ὑπερ-
 εώρων, καὶ τὸν ποταμὸν ἐς εὐμάρειαν τῆς ἐπιμιξίας
 ναυσὶν ἐγεφύρουν· τό τε καλούμενον δέκατον τέλος,
 15 ἐξεναγνημένον ὑπὸ [τοῦ] Ἀντωνίου πάλαι, τὰ ἔνδον
 αὐτῷ παρεσκεύαζεν. ὧν αἰσθανόμενος Λατερήσιος, τῶν 84
 τις ἐκ τῆς βουλῆς ἐπιφανῶν, προηγόρευε τῷ Λεπίδῳ,
 καὶ ἀπιστοῦντα ἐκέλευε τὴν στρατιὰν ἐς πολλὰ διελόντα
 ἐκπέμψαι κατὰ δὴ τινὰς χρείας, ἐς ἐπίδειξιν ἢ τῆς προ-
 20 δοσίας ἢ τῆς πίστεως. καὶ ὁ Λέπιδος ἐς τρία διελῶν
 ἐκέλευε νυκτὸς ἐξορμᾶν ἐς φρουρὰν ταμιείων πλησια-
 ζόντων. οἱ δὲ ἀμφὶ τὴν ἐσχάτην φυλακὴν, ὡς ἐς τὴν
 ἔξοδον ὀπλισάμενοι, τὰ ἐρυμνὰ τοῦ στρατοπέδου κατ-
 ἔλαβον, καὶ τὰς πύλας ἀνεφῆγγον Ἀντωνίῳ. ὁ δ' ἐπὶ
 25 τὴν Λεπίδου σκηνὴν ἴετο δρόμῳ, τοῦ στρατοῦ παντὸς
 ἤδη τοῦ Λεπίδου παραπέμποντος αὐτόν, καὶ τὸν Λέπι-
 δον αἰτοῦντος εἰρήνην τε καὶ ἔλεον ἐς ἀτυχοῦντας

3. μεθ' αὐτόν*, μετ' αὐτόν libri || 6. Ἀντωνίῳ posui ex C,
 αὐτῷ Oi. ipsa confusio haud infrequens || 7. ἐκόντος] ἐκόντα
 coní. Musgr, at nil mutandum || 15. τοῦ om. AV || 21. ταμι-
 είων] ταμιῶν vertit C

πολίτας. ὁ μὲν δὴ Λέπιδος, ὡς εἶχεν, ἐκ τῆς εὐνῆς ἄξωστος ἐς αὐτοὺς ἐξέθορε, καὶ ὑπισχνεῖτο ποιήσειν, καὶ τὸν Ἀντώνιον ἠσπάζετο, καὶ ἐξελογεῖτο τῆς ἀνάγκης. οἱ δὲ αὐτὸν καὶ προσπεσεῖν Ἀντωνίῳ νομίζουσιν, ἄπρακτον μὲν ὄντα καὶ ἄτολμον, οὐ μὴν ἄπασι τοῖς συγ-
 γραφεῦσι πιστόν, οὐδ' ἐμοὶ πιθανόν· οὐ γάρ πώ τι αὐτῷ πολέμιον ἐς τὸν Ἀντώνιον ἐπέπρακτο, δέους ἄξιον. οὕτω μὲν ὁ Ἀντώνιος ἐς μέγα δυνάμεως αὐθις ἐπῆρτο καὶ τοῖς ἐχθροῖς ἦν ἐπιφοβώτατος· στρατὸν γὰρ εἶχεν ὃν τε ἐξανέστησε Μουτίνης, καὶ σὺν αὐτῷ λαμ-
 πρότατον ἱππικόν, τρία τε αὐτῷ τέλη κατὰ τὴν ὁδὸν προσεγεγένητο τὰ Ὑεντιδίου, καὶ Λέπιδος αὐτῷ σύμμαχος ἐγίγνετο ἐπτά ἔχων ὀπλιτικὰ τέλη καὶ πολὺν ὄμιλον ἄλλον καὶ παρασκευὴν ἀξιόλογον. καὶ τοῖσδε ὁ μὲν Λέπιδος ἐπωνομάζετο ἔτι, ὁ δὲ Ἀντώνιος ἅπαντα
 διώκει.

85 ἔξαγγελθέντων δὲ τῶνδε ἐς Ῥώμην θαυμαστὴ καὶ αἰφνίδιος ἦν αὐθις μεταβολή, τῶν μὲν ἐκ τῆς οὐ πρὸ πολλοῦ καταφρονησεως ἐς δέος, τῶν δὲ ἐς θάρσος ἀπὸ τοῦ δέους μεθισταμένων. αἱ τε προγραφαὶ τῶν δέκα
 ἀνδρῶν κατεσπῶντο σὺν ὕβρει, καὶ αἱ χειροτονίαι τῶν ὑπάτων ἐπείχοντο ἔτι μᾶλλον· ἢ τε βουλήν πάμπαν ἀποροῦσα, καὶ δεδιυῖα μὴ συνθοῖντο ἀλλήλοις ὃ τε Καῖσαρ καὶ ὁ Ἀντώνιος, ἔπεμπε μὲν ἐς Βροῦτόν τε καὶ Κάσσιον κρύφα ἀπὸ σφῶν Λεύκιον καὶ Πάνσαν ὡς
 25

3. ἐξελογεῖτο τῆς ἀνάγκης] suspectantur haec in Steph. Thes. v. ἐκλογεῖσθαι, incorrupta tamen puto || 5. μὲν] τε? * || 6. πώ] πον ab, πυς, ut vid., f || 22. πάμπαν Vi, πάντα AB || 23. δεδιυῖα] δεδοικυῖα V. et sic vulgarem formam alteri saepius esse substitutam admodum probabile est || 25. ὑπὸ σφῶν V || Λεύκιον] 'Luceius' (sic) Gelenio et Freinshemio suppl. Liv. CXIX, 52 est || Πάνσαν] cf. Willems 'le sénat' t. I p. 526

ἐπὶ θείας ἐς Ἑλλάδα ἐξιόντας, ἀμύνειν αὐτοῖς ἐς ὃ δύ-
 ναιτο, μετεκάλει δὲ ἐκ Λιβύης ἀπὸ τριῶν τῶν ὑπὸ
 Σέξτιον δύο τέλη, καὶ τὸ τρίτον ἐκέλευε Κορνηφικίῳ
 παραδοθῆναι, τῆς ἐτέρας ἄρχοντι Λιβύης καὶ τὰ τῆς
 5 βουλῆς φρονουῦντι, εἰδότες μὲν καὶ τούσδε Γαίῳ Καί-
 σαρι ἐστρατευμένους, καὶ τὰ ἐκείνου πάντα ὑπονοοῦν-
 τες· ἡ δὲ ἀπορία σφᾶς ὧδε ἤπειγεν, ἐπεὶ καὶ τὸν νέον
 Κάισαρα, δεδιότες μὴ συνδοῖτο Ἀντωνίῳ, στρατηγὸν
 αὐτίς ἐπ' Ἀντωνίῳ μάλ' ἀπρεπῶς ἐχειροτόνουν ἅμα
 10 Δέκμῳ.

ὁ δὲ Κάισαρ ἤδη τὸν στρατὸν ἐς ὄργην ὑπὲρ τε 86
 αὐτοῦ, ὡς συνεχῶς ὑβριζόμενος, ἀνεκίνει, καὶ ὑπὲρ
 σφῶν ἐκείνων, ἐπὶ δευτέραν στρατείαν πεμπομένων
 πρὶν ἐπὶ τῇ προτέρᾳ λαβεῖν τὰς πεντακισχιλίας δραχ-
 15 μᾶς, ὅσας αὐτοῖς ὑπέσχοντο δώσειν· ἐδίδασκε τε πέμ-
 ποντας αἰτεῖν. οἱ δ' ἐπεμπον τοὺς λοχαγούς. καὶ ἡ
 βουλή συνίει μὲν αὐτοὺς ἐς ταῦτα διδασκομένους, ἀπο-
 κρινεῖσθαι δὲ αὐτοῖς ἔφη δι' ἐτέρων πρέσβεων. καὶ
 ἐπεμπον οὓς ἐδίδαξαν τοῖς δύο τέλεσι τοῖς ἀπ' Ἀντω-
 20 νίου μεθεστηκόσιν ἐντυχεῖν ἄνευ τοῦ Καίσαρος, καὶ
 διδάσκειν μὴ ἐφ' ἐνὶ ποιεῖσθαι τὰς ἐλπίδας, ἀλλ' ἐπὶ
 τῇ βουλῇ τὸ κράτος ἀθάνατον ἐχούσῃ μόνῃ, χωρεῖν δὲ
 πρὸς Δέκμον, ἐνθα σφίσι τὰ χρήματα ἀπαντήσειν.
 ταῦτ' ἐπισκήψαντες λέγειν ἐσέφερον ἤδη τὸ ἥμισυ τῆς
 25 δωρεᾶς, καὶ δέκα ἄνδρας ἐς τὴν διανέμησιν ἐχειροτό-
 νουν, οἷς οὐδὲ ἐνδέκατον προσετίθεσαν εἶναι τὸν Καί-
 σαρα. οἱ μὲν δὴ πρέσβεις, οὐκ ἀνασχομένων τῶν δύο

1. αὐτοῖς] malim αὐτοῖς || 12. αὐτοῦ Did, αὐτοῦ libri || fort.
 ὑβριζόμενον || 15. ὑπέσχοντο] malim ὑπέσχηντο || 17. 18. ἀπο-
 κρινεσθαι i

τελῶν ἐντυχεῖν σφίσιν ἄνευ τοῦ Καίσαρος, ὑπέστρεφον
 ἄπρακτοι· ὁ δὲ Καῖσαρ οὐκέτι τοὺς λόγους καθίει δι'
 ἑτέρων, οὐδὲ μέλλειν ἠξίου, ἀλλ' αὐτὸς ἐς τὸν στρατὸν
 συνειλεγμένον ἐπελθὼν τὰ τε ὑβρίσματα ὅσα ἐς αὐτὸν
 ἐκ τῆς βουλῆς ἐγεγένητο κατέλεξε, καὶ τὴν ἐς πάντας ⁵
 τοὺς Γαίτου Καίσαρος ἐπιβουλήν, καθ' ἓνα καθαιρου-
 μένους, δεδιέναι τε αὐτοῖς περὶ σφῶν διεκελεύσατο,
 μεταφερομένοις ἐς τε πολέμιον τῆς μοίρας στρατηγὸν
 καὶ πολέμους ἑτέρους ἀφ' ἑτέρων, ἵν' ἢ ἐκφθαρεῖεν ἢ
 καὶ πρὸς ἀλλήλους στασιάσειαν· ἐπὶ γὰρ τῷδε καὶ τοῦ ¹⁰
 περὶ Μουτίνην ἔργου, κοινού γεγονότος, τὰ γέρα τοῖς
 δύο τέλεσι μόνοις δίδοσθαι, ἵν' αὐτοὺς ἐς ἔριν καὶ
⁸⁷στάσιν ἐμβάλοιν. "ἴστε δέ" ἔφη "καὶ ἐφ' οἷς ὁ Ἄν-
 τώνιος ἔναγχος ἠττήθη, οἷά τε τοὺς Πομπηιανοὺς ἐπύ-
 θεσθε ἐν ἄστει πεποικημένοι κατὰ τῶν τινὰς δωρεὰς ¹⁵
 παρὰ Καίσαρος εἰληφόντων. τί δὴ πιστὸν ἢ ὑμῖν ὧν
 ἐλάβετε παρ' ἐκείνου χωρίων τε καὶ χρημάτων, ἢ ἐμοὶ
 τῆς σωτηρίας, ὧδε ἐν τῇ βουλῇ δυναστευόντων τῶν
 οἰκείων τοῖς σφαγεῦσι; κἀγὼ μὲν ἐκδέξομαι τὸ τέλος,
 ὃ τι ἂν ἐπιγίγνηται μοι (καλὸν γάρ τι καὶ παθεῖν ²⁰
 πατρὶ ἐπικουροῦντα), ὑπὲρ δὲ ὑμῶν δέδια τοιῶνδε καὶ
 τοσῶνδε, κινδυνευόντων ἐς ἐμὴν καὶ τοῦ πατρὸς χάριν.
 ἴστε μὲν δὴ με καθαρεύοντα φιλοτιμίας, ἐξ οὗ στρα-
 τηεῖν μοι διδόντων ὑμῶν ὑπὸ σημείοις οὐκ ἐδεχόμεν·
 ἐν δὲ μόνον ὄρω νῦν ἀμφοτέροις σωτήριον, εἰ δι' ²⁵
 ὑμῶν ὕπατος ἀποδειχθεῖην. τὰ τε γὰρ παρὰ τοῦ πα-
 τρὸς ὑμῖν δοθέντα πάντα βέβαια ἔσται, ἀποικίαι τε

5. ἐς ἅπαντας a || 11. τὰ ἔργα i || 24. ἀπὸ σημείοις af,
 om. b || 25. ὄρω V Cf, ὄρων Aab || 26. τὰ τε γὰρ] τότε γὰρ
 τὰ τε? *

προσέσονται αἱ ἔτι ὀφειλόμεναι καὶ γέρα πάντα ἐντελῆ·
ἐγὼ τε τοὺς φονέας ὑπὸ δίκην ἀγαγών, τοὺς ἄλλους
ἂν ὑμῖν καταλύσαιμι πολέμους”.

ὧν λεγομένων ἢ τε στρατιὰ προθύμως ἐπεβόησε, 88
6 καὶ τοὺς λοχαγοὺς αὐτίκα ἔπεμπον αἰτήσοντας τὴν ἀρ-
χὴν τῷ Καίσαρι. ὑποκριναμένης δὲ τῆς βουλῆς τὴν
ἡλικίαν, ἔλεγον οἱ λοχαγοὶ ἃ ἐδιδάχθησαν, ὅτι καὶ πά-
λαι Κορβεῖνός τε ἄρξειε νεώτερος ὧν ἔτι, καὶ Σκιπίων
ὕστερον ὃ τε πρότερος καὶ ὁ δεύτερος, καὶ ἐκ τῆς νεό-
10 τητος ἐκάστου πολλὰ ὄναιτο ἢ πατρίς. τὰ τε ἔναγχος
ταῦτα καὶ Πομπήιον Μάγνον αὐτοῖς καὶ Δολοβέλλαν
προύφερον, αὐτῷ τε Καίσαρι ἤδη δεδόσθαι τὴν ἀρχὴν
μετιέναι θᾶσσον ἑτῶν δέκα. ταῦτα τῶν λοχαγῶν σὺν
πλέονι παρρησίᾳ λεγόντων, οὐκ ἀνασχόμενοί τινες τῶν
15 βουλευτῶν λοχαγοὺς ὄντας ὧδε παρρησιάζεσθαι, ἐπ-
έπλησσον ὡς θρασυνομένοις ὑπὲρ τὸ στρατιώταις πρέ-
πον. καὶ ὁ στρατὸς πνυθόμενος ἔτι μᾶλλον ὠργίζοντο,
καὶ ἄγειν σφᾶς εὐθύς ἐκέλευον ἐς τὴν πόλιν ὡς αὐτοὶ
χειροτονήσοντες αὐτὸν ἐξαιρέτῳ χειροτονίᾳ, Καίσαρος
20 υἱὸν ὄντα, πολλὰ τε τὸν πρότερον Καίσαρα ἀπαύστως
ἠυφῆμουν. ὧδε δὲ αὐτοὺς ὀρμῆς ἔχοντας ὁ Καῖσαρ
ιδὼν ἤγεεν εὐθύς ἀπὸ τῆς συνόδου, ὀκτὼ τέλη πεζῶν
καὶ ἵππου ἱκανὴν καὶ ὅσα ἄλλα τοῖς τέλεσι συνετάσσετο.
περάσας δὲ τὸν Ῥουβίκωνα ποταμὸν ἐκ τῆς Κελτικῆς
25 ἐς τὴν Ἰταλίαν, ὃν τινα αὐτοῦ καὶ ὁ πατήρ ὁμοίως ἐπὶ
τῷ πολιτικῷ πολέμῳ πρῶτον ἐπέρασεν, ἐς δύο πάντας

3. ὑμῖν] uobiscum C, quasi σὺν vel ἅμ' pro ἂν invenerit ||
4. ἢ τε] ἔτι ἢ? * || ἐπεβόησε] uocem extulit C, i. e. ἐξεβόησε vel
ἀνεβόησε || 8. σκηπίων AVf. Σκιπίωνες malebat Schw, vertitque
Scipiones C || 9. καὶ <ὅτι> ἐκ? * || 15. λοχαγοὺς — παρρησ. del.
Nauckius || 25. ὃν τινα] quemadmodum C || 26. πρῶτον non vertit C

διήρει, καὶ τὸ μὲν ἔπεσθαι κατὰ σχολὴν ἐκέλευσε, τὸ δὲ ἄμεινον ἐπιλεξάμενος ἐτρόχαζεν, ἐπειγόμενος ἔτι ἀπαρασκευάστους καταλαβεῖν. μέρους τε τῶν χρημάτων ὑπαντῶντος ἅ ἐς τὰ γέρα τοῖς στρατιώταις ἢ βουλὴ ἐπεπόμφει, δείσας ἐπὶ τοῖς μισθοφόροις ὁ Καῖσαρ προύπεμπε κρύφα τοὺς ἐκφοβήσοντας. καὶ οἱ μὲν ἔφευγον μετὰ τῶν χρημάτων, ἐς δὲ τὸ ἄστυ τῆς ἀγγελίας ἀφικομένης θόρυβος ἦν καὶ φόβος ἄπλετος, διαθεόντων τε ἀκόσμως, καὶ γυναῖα τινῶν ἢ παῖδας, ἢ ὅσα τιμιώτατα ἄλλα, ἐς ἀγροὺς ἢ τὰ ἐρυμνά τῆς πόλεως μεταφερόντων· οὐ γάρ πω σαφοῦς ὄντος ὅτι μόνης ὀρέγοιτο ὑπατείας, πολέμιον στρατὸν ἐπιέναι σὺν ὀργῇ πυνθανόμενοι ἐς πάντα ἐδεδοίκεσαν. ἢ βουλὴ δ' ἐξεπέπληκτο ἀμέτρως, οὐδεμιᾶς αὐτοῖς οὔσης ἐτοίμου δυνάμεως. ἀλλήλους τε, οἷον ἐν τοῖς φόβοις γίννεται, κατεμέμφοντο, οἱ μὲν ὅτι τὴν στρατιὰν αὐτὸν ἀφέλοινο τὴν ἐπὶ τὸν Ἀντώνιον ὑβριστικῶς, οἱ δὲ τῆς ἐς τὸν Θρίαμβον ὑπεροψίας, οὐκ ἄδικον ὄντα, οἱ δὲ τοῦ φθόνου τῆς διανεμήσεως τῶν χρημάτων, οἱ δὲ οὐδὲ ἐνδέκατον ἐπιγράψαντες· οἱ δὲ αὐτὰ τὰ ἄθλα, οὔτε ὀξέως οὔτε ἐντελῆ διδόμενα, τὴν στρατιὰν σφίσι ἐλεγον ἐκπολεμῶσαι. τῆς τε φιλονεικίας τὸ ἄκαιρον μάλιστα ἐμέμφοντο, Βρούτου μὲν καὶ Κασσίου πορρωτέρω τε ὄντων καὶ συνισταμένων ἔτι, ἐν δὲ πλευραῖς Ἀντωνίου καὶ Λεπίδου πολεμίων· οὓς ὅτε ἐνθυμηθεῖεν Καίσαρι συναλλαγῆσεσθαι, πάμπαν ἠκμαζεν ὁ φόβος. Κικέρων τε, ὃς τέως αὐτοῖς ἐπεπόλαζεν, οὐδὲ ἐφαίνετο.

90 ἀθρόα δὲ πάντων ἐς πάντα ἦν μετάθεσις, ἀντὶ μὲν

8. τε om. V || 9. τιμιώτατα] preciosiora C || 12. ἐπιέναι i, λέναι O || 27. οὐδὲν i

δισχιλίωv καὶ πεντακοσίωv δραχμῶv τὰς πεντακισ-
 χιλίας, ἀντὶ δὲ τῶv δύο τελῶv τοῖς ὀκτὼ δοθῆναι, Καί-
 σαρά τε αὐτοῖς ἀντὶ τῶv δέκα ἀνδρῶv διανέμειν, καὶ
 ἐς τὴν ὑπατον ἀρχὴν παραγγέλλειν ἀπόντα. πρέσβεις
 5 τε ἐξέτρεχον, οἳ τάδε φράσειν ἔμελλον αὐτῶ κατὰ σπου-
 δήν. ὧν ἄρτι τῆς πόλεως ἐκδραμόντων μετάνοια ἐν-
 ἐπιπτε τῇ βουλῇ, μὴ δεῖν οὕτως ἀνάδρως καταπεπλη-
 χθαι, μηδὲ ἑτέραν ἐνδέξασθαι τυραννίδα ἀναιμωτί,
 μηδὲ ἐθίσαι τοὺς ἀρχῆς ἐφιεμένους ἐκ βίας τυγχάνειν,
 10 μηδὲ τοὺς στρατευομένους ἐξ ἐπιτάγματος ἄρχειν τῆς
 πατρίδος, ὀπλισαμένους δὲ ἐκ τῶv ἐνόντων τοὺς νό-
 μους τοῖς ἐπιούσι προτείνειν· προσδοκᾶν γὰρ οὐδὲ
 ἐκείνους, νόμων προτεινομένων, ὄπλα τῇ πατρίδι ἐποί-
 σειν, εἰ δὲ φέροιεν, ἀνέχεσθαι τε πολιορκίας μέχρι
 15 Δέκμος ἢ Πλάγκος ἔλθοι, καὶ ἀμύνεσθαι μέχρι θανά-
 του μᾶλλον ἢ ἐκόντας ἐνδέξασθαι δουλείαν ἄνωθεν
 ἀδιόφθωτον. τά τε ἀρχαῖα Ῥωμαίων ἐπ' ἐλευθερίᾳ
 φρονήματα καὶ πάθη, πρὸς οὐδὲν ἐνδόντων ὑπὲρ ἐλευ-
 θερίας, ἀνελέγοντο. ἐπεὶ δὲ αὐτοῖς καὶ τὰ δύο τέλη 91
 20 τὰ ἐκ Λιβύης μετάπεμπα ἐς τὸν λιμένα αὐτῆς ἡμέρας
 ἀφίκετο, τοὺς θεοὺς σφᾶς ἔδοξαν ἐπὶ τὴν ἐλευθερίαν
 ἐποτρύνειν. ἡ μὲν δὴ μετάνοια ἐκεκύρωτο, καὶ μετ-
 εψηφίζετο ἅπαντα, Κικέρωνος αὐθις αὐτοῖς ἐπιφανέν-
 τος· ἡ τε στρατεύσιμος ἡλικία προεγράφετο πᾶσα, καὶ
 25 τὰ δύο τέλη τάδε τὰ ἐκ Λιβύης καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς
 ἵππεῖς χίλιοι, καὶ τέλος ἕτερον ὃ Πάνσας αὐτοῖς ὑπ-

3. αὐτοῖς] αὐτὸν Nauckius || 9. τοὺς A V, τῆς i || 14. εἰ δὲ
 φέροιεν] fort. εἰ δ' ἐπιφέροιεν. potest tamen illud defendi ||
 15. ἔλθοι] ἐπέλθοι? * || 16. ἐνδέξασθαι A V || 18. καὶ πρὸς a ||
 20. μεταπεμπα Bekk || 21. ἔδοξαν Schw, arbitrabantur C, ἔδο-
 ξεν Oi || 25. aut τάδε aut τὰ ἐκ Λιβύης del. Nauckius

ελελοίπει, πάντες οἶδε μερισθέντες οἷ μὲν τὸν λόφον τὸν καλούμενον Ἰάνουκλον, ἔνθα καὶ τὰ χρήματα ἐσώρευσαν, ἐφρούρουν, οἷ δὲ τὴν τοῦ ποταμοῦ γέφυραν, ἐπιδιηρημένων σφίσι τῶν στρατηγῶν τῶν κατὰ τὴν πόλιν· ἄλλοι δὲ αὐτοῖς τὰ ἐν τῷ λιμένι σκάφη καὶ ναῦς καὶ χρήματα ἠντρέπιζον, εἰ δεήσειεν ἠττωμένους φυγεῖν διὰ θαλάσσης. καὶ τάδε σὺν εὐθαρσεῖα πράσσοντες οὕτως ὀξέως ἤλπιζον ἀντικαταπλήξειν τὸν Καίσαρα, καὶ ἢ μεταπείσειν παρὰ σφῶν ἀντὶ τοῦ στρατεύματος αἰτεῖν τὴν ἀρχήν, ἢ ἐγκρατῶς ἀμυνεῖσθαι· τοὺς 10 τε τῆς ἐναντίας μοίρας νῦν γε μεταθήσεσθαι προσεδόκων, μέχρι περὶ τῆς ἐλευθερίας ἐστὶν ὁ ἀγών. τὴν δὲ μητέρα Καίσαρος καὶ τὴν ἀδελφὴν οὔτε φανερῶς οὔτε λάθρα ζητοῦντες ἠΰρισκον. ἐθορυβοῦντο οὖν αὐθις ὁμήρων μεγάλων ἀφηρημένοι· καὶ τῶν Καισα- 15 ριανῶν οὕπω σφίσιν ἐπικλωμένων, ὑπ' ἐκείνων αὐτὰς ᾧδε ἀκριβῶς ἐνόμιζον ἐπικρύπτεσθαι.

92 Καίσαρι δὲ ἔτι τῶν πρέσβεων ἐντυγχανόντων τὰ μετεψηφισμένα ἀγγέλλεται· καὶ αὐτὸν οἱ πρέσβεις ἀπολιπόντες ἀνέστρεφον ὑπ' αἰδοῦς. ὃ δὲ τῷ στρατῷ μᾶλλον 20 ἔτι παρωξυμένῳ κατὰ σπουδὴν ἐχώρει, σὺν φόβῳ μή τι πάθοιεν αἱ γυναῖκες· ἔς τε τὸν δῆμον τεθορυβημένον ἰππέας ἔπεμψεν ἀτρεμεῖν ἐπικελεύων, καὶ τεθιπότων πάντων τὰ πέραν τοῦ Κυριναλίου λόφου κατέλαβεν, οὐδενὸς ἐς χεῖρας ἐλθεῖν ἢ κωλύειν ὑποστάντος. 25 ἦν τε αὐθις ἑτέρα θαυμασίος ἄφνω μεταβολή, θεόντων

4. ἐπὶ διηρημένων i || 17. ὑποκρύπτεσθαι i || 21. παρωξυμένῳ f, παρωξυμένῳ AB, παροξυμένῳ V, παροξυνομένῳ ab || ἐχώρει <ἐς τὸ πρόσθεν>? * || 22. 23. τὸ θεορυβούμενον f || 24. κυριναλίου V, κυρεν. A, κυριεν. i. fort. scripsit κυριναλίου

ἐς αὐτὸν τῶν ἐπιφανῶν καὶ προσαγορευόντων· ἔθει δὲ
 καὶ ὁ δημότης λεῴς, καὶ τὴν εὐταξίαν τῶν στρατιωτῶν
 ὡς εἰρηνικὴν ἀπεδέχοντο. ὃ δὲ τὸν στρατὸν ἐνθαπερ
 ἦν ἀπολιπών, ἐχώρει τῆς ἐπιούσης πρὸς τὸ ἄστυ, φυ-
 5 λακὴν ἔχων ἀμφ' αὐτὸν ἱκανήν. οἱ δὲ καὶ τότε ὑπὴν-
 των δι' ὄλης τῆς ὁδοῦ κατὰ μέρη καὶ προσηγόρευον,
 οὐδὲν ἐνθέοντες ἢ φιλοφροσύνης ἢ θεραπείας ἀσθε-
 νοῦς. ἡ δὲ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ ἐν τῷ τῆς
 Ἑστίας ἱερῷ μετὰ τῶν ἱερῶν παρθένων ἠσπάσαντο.
 10 καὶ τὰ τρία τέλη, τῶν στρατηγῶν ὑπεριδόντα, πρὸς
 αὐτὸν ἐπρέσβευε καὶ μετετίθετο· καὶ τῶν στρατηγῶν
 οἱ ἡρχον αὐτῶν, Κορνοῦτος μὲν ἑαυτὸν ἔκτεινεν, οἱ δ'
 ἄλλοι σπονδῶν καὶ πίστεων ἔτυχον. Κικέρων τε τῶν
 σπονδῶν πυθόμενος ἔπραξε διὰ τῶν Καίσαρος φίλων
 15 ἐντυχεῖν αὐτῷ, καὶ ἐντυχῶν ἀπελογεῖτο, καὶ τὴν ἐσ-
 ἡγήσειν τῆς ὑπατείας ὑπερεπῆρεν, ἣν αὐτὸς ἐν τῇ βουλῇ
 πρότερον ἐσηγήσατο. ὃ δὲ τοσοῦτον ἀπεκρίνατο ἐπι-
 σκώπτων, ὅτι τῶν φίλων αὐτῷ τελευταῖος ἐντυγχάνοι.

νυκτὸς δ' ἄφνω δόξης γενομένης ὅτι δύο τέλη Καί- 93
 20 σαρος, τὸ τε Ἄρειον καὶ τὸ τέταρτον, μεταθοῖτο ἐς τὴν
 πόλιν ὡς δι' ἐνέδρας ἐπὶ τὴν πατρίδα ἐπαχθέντα, οἱ
 στρατηγοὶ καὶ ἡ βουλὴ πάμπαν ἀταλαιπώρως ἐπίστει-
 σαν, καίπερ ὄντος ἐγγυτάτω τοῦ στρατοῦ· νομίσαντές
 τε ἀνθέξειν αὐτοῖς οὖσιν ἀρίστοις πρὸς τὰ λοιπὰ τοῦ
 25 Καίσαρος, μέχρι τις ἐτέρωθεν αὐτοῖς ἰσχὺς ἐπιγένοιτο,
 νυκτὸς ἔτι Μάνιον Ἀκύλιον Κράσσον ἐς τὴν Πικηνί-

7. 8. ἀσθενοῦς] ἀηδοῦς? * *nullo obsequii quatuor in infimo
 genere omisso C* || 8. αὐτοῦ] αὐτὸν? * || 12. Κορνοῦτος] *Borghesi
 op. t. I p. 465* || 16. ἦν — 17. ἐσηγήσατο *del.?* * || 18. αὐτῷ] *malim
 αὐτῷ* || 21. πόλιν] *βουλὴν?* * || 25. αὐτοῖς] *malim αὐτοῖς* || 26. Μά-
 νιον *Gelen, μάλλον V i, μάλλιον A, om. C* || Ἀκύλιον] *Acilium C*

τιδα ἐξέπεμπον στρατὸν ἀθροίζειν, καὶ τῶν τινὰ δημάρ-
χων Ἀπουλήιον ἐς τὸν δῆμον ἐποιοῦν τὸ εὐαγγέλιον
ἐκφέρειν περιθέοντα. ἦ τε βουλή νυκτὸς ἐς τὸ βου-
λευτήριον συνέθεον, Κικέρωνος ἐπὶ ταῖς θύραις αὐτοὺς
δεξιουμένου. ψευδοῦς δὲ τῆς δόξης φανείσης ἐν φορείῳ 5
διέφυγεν.

94 ὁ δὲ Καῖσαρ ἐπιγελάσας αὐτοῖς τὸν μὲν στρατὸν
ἐγγυτέρω τῆς πόλεως προήγαγεν, ἐς τὸ πεδῖον τὸ κα-
λούμενον Ἄρειον, τῶν δὲ στρατηγῶν τότε μὲν οὐδένα
ἠμύνατο, οὐδὲ Κράσσον τὸν ἐς Πικήνην ἐκδραμόντα, 10
καίπερ οἱ προσαχθέντα ὡς εἶχε ληφθεῖς ἐν σχήματι
οἰκέτου, ἀλλὰ μεθῆκεν ἅπαντας ἐς δόξαν φιλανθρω-
πίας· οὐ πολὺ δὲ ὕστερον ἐπὶ θανάτῳ προυγράφησαν.
τὰ χρήματα δέ, ὅσα τε κοινὰ ἦν ἐν τῷ Ἰανούκῳ ἢ
ἐτέρωθι καὶ ἄλλα, συνενεχθῆναι κελεύσας, ὅποσα Κικέ- 15
ρωνος ἐσηγουμένου πρότερον αὐτοῖς ἐπεγέγραπτο, δι-
ένειμεν ἀνὰ δισχιλίας καὶ πεντακοσίας δραχμὰς τῷ
στρατῷ, καὶ τὸ ἐπίλοιπον ἐπιδώσειν ὑπέσχετο. καὶ τῆς
πόλεως ὑπεξῆλθε, μέχρι χειροτονήσαιεν ὑπάτους [αἰρε-
τούς]. αἰρεθεῖς δὲ αὐτὸς σὺν ᾧ περ ἐβούλετο Κοῖντῳ 20
Πεδίῳ, ὃς τὸ μέρος αὐτῷ ἐδεδώρητο τῆς Καίσαρος
κληρονομίας, ἐς τὴν πόλιν αὐθις ὡς ὕπατος ἐσῆει καὶ
ἔδυε, δαΰδεκά οἱ γυπῶν φανέντων, ὅσους φασὶ καὶ
Ῥωμύλῳ τὴν πόλιν οἰκίζοντι ὀφθῆναι. ἀπὸ δὲ τῶν
θυσιῶν ἑαυτὸν ἐσεποιεῖτο τῷ πατρὶ αὐθις κατὰ νόμον 25

2. ἐποιοῦν] *misere* C || 4. συνέθεον] *senatus conuenit* C, i. e. *συνήλθον*. videtur illud ex proximo περιθέοντα ortum || 10. ἐς πικηνην. O, ἐπὶ σκηνης iC || 12. ἅπαντας] ἀπαθεῖς? * || 14. τὰ δὲ χρήματα V || 15. συνεν. κελεύσ. post ἐπεγέγραπτο collo-canda? * || 16. αὐτοῖς] imo <τοῖς> ἀστοῖς || 19. 20. αἰρετούς, utpote αἰρεθεῖς vocabuli dittographiam, seclusi || 25. αὐθις] εὐθύς? *

κουριάτιον. ἔστι δ' ἐπὶ τοῦ δήμου γίνεσθαι τὴν θέ-
 σιν· κουρίας γὰρ ἐς μέρη τὰς φυλάς ἢ τοὺς δήμους
 διαιροῦντες καλοῦσιν, ὡς Ἑλληνες, εἰκάζοντι φάναι,
 φατρίας. ἐπινομώτατος δ' ἐστὶ Ῥωμαίοις ὁ τρόπος
 5 οὔτος ἐπὶ τῶν ἀπατόρων· καὶ δύνανται μάλιστα αὐτοὶ
 ἴσα τοῖς γνησίοις παισὶν ἄγειν τοὺς συγγενεῖς τῶν θε-
 μένων καὶ ἀπελευθέρους. Γαῖω δ' ἦν τὰ τε ἄλλα
 λαμπρὰ καὶ ἐξελεύθεροι πολλοὶ τε καὶ πλούσιοι, καὶ
 διὰ τόδ' ἴσως μάλιστα ὁ Καῖσαρ ἐπὶ τῇ προτέρᾳ θέσει,
 10 κατὰ διαθήκας οἱ γενομένη, καὶ τῆσδε ἐδεήθη.

νόμῳ δ' ἑτέρῳ ἀπέλυε μὴ εἶναι πολέμιον Δολο- 95
 βέλλαν, καὶ εἶναι φόνου δίκας ἐπὶ Καίσαρι. καὶ εὐθύς
 ἦσαν γραφαί, τῶν φίλων τοῦ Καίσαρος γραφομένων
 τοὺς μὲν αὐτόχειρας, τοὺς δὲ συνεγνωκέναι μόνον·
 15 καὶ γὰρ τοῦτο ἐνίοις ἐπεγράφη, καὶ τισιν οὐδ' ἐπι-
 δημήσασιν ὅτε ὁ Καῖσαρ ἐκτείνετο. πᾶσι δ' ὀρισθεί-
 σης ὑπὸ κηρύγματι μιᾶς ἡμέρας ἐς κρίσιν, ἐρήμην
 ἅπαντες ἐάλωσαν, ἐφορῶντος τὰ δικαστήρια τοῦ Καί-
 σαρος, καὶ τῶν δικαστῶν οὐδενὸς τὴν ἀπολύουσαν
 20 φέροντος, πλὴν ἑνὸς ἀνδρὸς τῶν ἐπιφανῶν, ὃς τότε
 μὲν οὐδ' αὐτός τι ἔπαθε, μικρὸν δ' ὕστερον ἐπὶ θά-
 νάτῳ μετὰ τῶν ἄλλων καὶ ὅδε προυγράφη. ἔδοξε δὲ
 ταῖσδε ταῖς ἡμέραις Κόιντος Γάλλιος, ἀδελφὸς Μάρ-
 κου Γαλλίου συνόντος Ἀντωνίου, τὴν πολιτικὴν στρα-

1. κουριάτιον Schw, κουράτιον Oi || 3. ὡς] ἄς Nauckius ||
 ἔλληνας a || 4. φατρίας Tolliana || ἐπινομώτατος] ἐννομώτατος,
 νομιμώτατος, ἐπιμονώτατος con. Schw. legalior C. mihi totum
 enuntiatum usque ad ἀπελευθέρους dubium est || 5. αὐτοὶ] ex-
 spectabas ἐνθ' ἐνδε οἱ θετοὶ || 7. malim καὶ <τοὺς> ἀπελ. || 10. οἱ
 om. i || 12. καὶ <ἔθετο> εἶναι con. Schw. an καὶ <τρίτῳ> εἶ-
 ναι;* || 21. μικρῶ V, bene || 23. γάλλως A, γάλος et 24. γάλλιον V

τηγίαν ἄρχων, αἰτῆσαι παρὰ Καίσαρος τὴν στρατηγίαν τῆς Λιβύης, καὶ οὕτω τυχῶν ἐπιβουλευῆσαι τῷ Καίσαρι. καὶ αὐτοῦ τὴν μὲν στρατηγίαν περιεῖλον οἱ σύναρχοι, τὴν δ' οἰκίαν διήρπασεν ὁ δῆμος, ἣ δὲ βουλή κατεγίγνωσκε θάνατον. ὁ δὲ Καίσαρ ἐς τὸν ἀδελφὸν 5 ἐκέλευσε χωρεῖν, καὶ δοκεῖ νεῶς ἐπιβάς οὐδαμοῦ ἔτι φανῆναι.

96 τοσάδε πράξας ὁ Καίσαρ ἐπενόει μὲν τὰς ἐς τὸν Ἀντώνιον διαλύσεις, πυνθανόμενος ἤδη τοῖς ἀμφὶ τὸν Βροῦτον εἴκοσι συνῆχθαι τέλη στρατοῦ καὶ χρήζων ἐπ' 10 αὐτὰ Ἀντωνίου, ἐξήει δὲ τῆς πόλεως ἐπὶ τὸν Ἰόνιον, καὶ σχολαίως ἀνεξεύγνυ, τὰ παρὰ τῆς βουλῆς ἐπιμένων. Πέδιος γὰρ αὐτὴν ἀποστάντος τοῦ Καίσαρος ἐπειθε τὰ ἐς ἀλλήλους μὴ δυσίατα ποιουμένους συναλλαγῆναι Λεπίδῳ τε καὶ Ἀντωνίῳ. οἱ δὲ προεώρων 15 μὲν ὅτι μὴ σφίσι, μηδ' ὑπὲρ τῆς πατρίδος, εἰσὶν αἱ διαλλαγαί, ἀλλ' ἐς συμμαχίαν Καίσαρι κατὰ Κασσίου τε καὶ Βρούτου, ἐπήνουν δ' ὅμως καὶ συνετίθεντο ὑπ' ἀνάγκης. καὶ τὰ πολέμια δόγματα Ἀντωνίου τε καὶ Λεπίδου καὶ τῶν ὑπ' αὐτοῖς στρατῶν κατελύετο, εἰρη- 20 ναία δὲ ἕτερα αὐτοῖς ἐπέμπετο. καὶ ὁ Καίσαρ αὐτοῖς συνήδετο γράφων, Ἀντωνίῳ δὲ καὶ βοηθὸς ἐπὶ Δέκμον ὑπισχνεῖτο ἦξειν, εἰ δέοιτο. οἱ δὲ ἀντεφιλοφρονοῦντο

2. καὶ οὕτω τυχῶν] καὶ οὐ τυχῶν;* καὶ ἀποτυχῶν conī. Bekk, καὶ οὕτως ἐντυχῶν Schw, Appianum scilicet cum Suet. Aug. 27 conciliaturus, adstipulante Wijnio 'de fide et auct. App.' (Groning. 1855) p. 63 sq., quia Augusti commentarios uterque secutus sit. quod tamen de Appiano perquam incertum. nec magis credibile — hac saltem in re — eum Asinio Polione intercedente illis usum esse, cf. Thouret Leipz. Stud. I p. 343 sq. || 19. <κατὰ> Ἀντ. conī. Schw, <τὰ κατ'> Ἀντ. Bekk. at cf. ad p. 259, 1 || 20. στρατῶν AV, στρατιωτῶν iC, vulgo

μὲν αὐτὸν ἄφνω καὶ ἐπήνουν, ὁ δ' Ἀντώνιος ἔγρα-
φεν αὐτὸς ἀποτίσεσθαι Δέκμον τε ὑπὲρ Καίσαρος καὶ
Πλάγκον ὑπὲρ ἑαυτοῦ, καὶ συμμίξειν Καίσαρι.

τοσάδε μὲν ἀλλήλοις ἐπέστειλαν, διώκοντι δὲ τῷ 97
5 Ἀντωνίῳ Δέκμον προσγίγνεται Πολλίων Ἀσίνιος ἄγων
δύο τέλη. καὶ Πλάγκῳ μὲν Ἀσίνιος ἔπραξε διαλλαγάς,
καὶ ὁ Πλάγκος σὺν τρισὶ τέλεσι μεθίστατο εἰς τὸν Ἀν-
τώνιον, ὥστε ἤδη βαρυντάτης δυνάμεως ἦρχεν ὁ Ἀντώ-
νιος· Δέκμῳ δὲ ἦν τέλη δέκα, ὧν τέσσαρα μὲν τὰ
10 ἐμπειροπολεμώτατα ὑπὸ λιμοῦ διέφθαρτο καὶ ἐνόσει
ἔτι, τὰ νεοστράτευτα δὲ ἦν ἕξ, ἀταλαίπωρα ἔτι καὶ
πόνων ἄπειρα. ἀπογνοὺς οὖν μάχεσθαι, φεύγειν ἔκρινε
πρὸς Βροῦτον εἰς Μακεδονίαν. ἔφευγε δ' οὐκ ἐπὶ τὰδε
τῶν Ἄλπεων, ἀλλ' εἰς Ῥάκενναν ἢ Ἀκυληίαν. ἐπεὶ δὲ
15 Καῖσαρ ὄθενε ταύτη, ἄλλην μακροτέραν ὁδὸν καὶ δύσ-
πορον ἐπενόει, τὸν τε Ῥῆνον περᾶσαι καὶ τὰ ἀγρι-
ώτερα τῶν βαρβάρων ὑπερελθεῖν. ὄθεν αὐτὸν ὑπὸ τε
τῆς ἀπορίας καὶ τοῦ καμάτου πρῶτοι μὲν οἱ νεοστρά-
τευτοι καταλιπόντες εἰς Καίσαρα ἐχώρουν, ἐπὶ δὲ ἐκεί-
20 νοις καὶ τὰ ἀρχαιότερα τέσσαρα εἰς Ἀντώνιον, καὶ ὁ
ἄλλος ὄμιλος ἤδη, χωρὶς τῶν σωματοφυλάκων ἱππέων
Κελτῶν. ὁ δὲ καὶ τούτων τοῖς ἐθέλουσιν ἐπιτρέψας
εἰς τὰ οἰκεία σφῶν ἀφίστασθαι, καὶ διαδοῦς ἐκ τοῦ
παρόντος ἔτι χρυσίου, μετὰ τριακοσίων τῶν παραμει-

1. ἄφνω] ἄμφω? * *adulabantur et vicissim collaudabant* C ||
5. Δέκμον om. A || 9. 10. τὰ ἐμπειροπολεμώτατα] *ceteris bellico-*
siores C || 11. τὰ νεοστρατεύματα A || 13. 14. οὐκ ἐπὶ τὰδε τῶν
Ἄλπεων] *non per superiora alpium* C || 14. Ἄλπεων εἰς Ῥ. ἢ Ἀκ.
ἀλλ', ἐπεὶ Καῖσαρ . . conl. Schw || *Aquileiamque* C || 16. 17. ἀγριώ-
τερα] ἀγριώτατα V. *utrumque bonum* || 17. ὄθεν] ὅτε? * || 21. ἤδη]
ἔτι? * || σωματοφυλάκων] σωματοφυλακούντων? * || 23. διαδοῦς]
viaticum quoque . . . impartitus est C

νάντων μόνων ἐπὶ τὸν Ῥήνον ἐφέρετο. δυσπόρου δ' ὄντος αὐτοῦ περᾶν σὺν ὀλίγοις, ἀπελείφθη καὶ ὑπὸ τῶνδε πλὴν δέκα μόνων. ἤλλαξε δὲ τὴν ἐσθῆτα ἐς τὸ Κελτικόν, ἐξεπιστάμενος ἅμα καὶ τὴν φωνήν, καὶ δι-
 εδίδρασκε σὺν ἐκείνοις οἷά τις Κελτός, οὐ τὴν μακρο- 5
 98 ζων διὰ τὴν ὀλιγότητα. ἀλοὺς δὲ ὑπὸ ληστῶν καὶ δεθεῖς ἤρτο μὲν ὅτου Κελτῶν δυνάστου τὸ ἔθνος εἶη, μαθὼν δ' ὅτι Καμίλου, πολλὰ πεποιηκῶς εὖ τὸν Κάμιλον, ἄγειν αὐτὸν αὐτοῖς ἐς τὸν Κάμιλον ἐκέλευεν. ὃ δὲ 10
 ἀχθέντα ἰδὼν ἐφιλοφρονεῖτο μὲν ἐς τὸ φανερόν, καὶ τοῖς δήσασιν ἐπεμέμφετο ὑπ' ἀγνοίας ἐνυβρίσασιν ἀνδρὶ τοσῶδε, κρύφα δ' ἐπέστελλεν Ἀντωνίῳ. καὶ ὁ Ἀντωνίος τι παθὼν ἐπὶ τῇ μεταβολῇ οὐχ ὑπέστη τὸν ἄνδρα ἰδεῖν, ἀλλ' ἐκέλευσε τῷ Καμίλῳ κτείναντα τὴν 15
 κεφαλὴν ἐς αὐτὸν ἐκπέμψαι· καὶ τὴν κεφαλὴν ἰδὼν ἐκέλευσε τοῖς παροῦσι θάψαι. τοῦτο Δέκμῳ τέλος ἦν, ἱππάρχῳ τε Καίσαρος γενομένῳ, καὶ ἄρξαντι τῆς παλαιᾶς Κελτικῆς ὑπ' ἐκείνῳ, καὶ ἐς τὸ μέλλον ἔτος ὑπατεύειν ὑπ' αὐτοῦ κεχειροτονημένῳ καὶ τῆς ἐτέρας 20
 Κελτικῆς ἄρχειν. καὶ δεύτερος τῶν σφαγέων οὗτος ἐπὶ Τρεβωνίῳ δίκην ἐδίδου μετ' ἐνιαυτόν που καὶ ἡμισυ τῆς ἀναιρέσεως. τῷ δ' αὐτῷ χρόνῳ καὶ Μινούκιος Βάσιλος, σφαγεὺς καὶ ὅδε Καίσαρος, ὑπὸ τῶν θεραπεόντων ἀνηρέθη, εὐνουχίζων τινὰς αὐτῶν ἐπὶ τιμωρίᾳ. 25

2. αὐτοῦ om. V || 3. δὲ] δῆ? * || 8. ἤρτο κελτῶν μὲν ὅτου δυνάστου V || 9. καμίλου, et sic deinceps, V, καμίλλου ceteri, vulgo. frequens nomen Celticum 'Camalus'. cf. Huebner Herm. t. XV (1880) p. 76 || 13. ὁ addidi ex AVf || 16. αὐτὸν*, αὐτὸν libri || 18. ἱππάρχῳ*, ἱππάρχη libri || 18. 19. παλαιᾶς] περαίας, si ipsum verbum admitti posset, mallet cum Schw || 23. Μινούκιος C, μινούτιος (μενούτ. A) AVi || 23. 24. Βάσιλος*, βάσιλλος libri

ΕΜΦΥΛΙΩΝ Δ.

Δύο μὲν δὴ Γαίου Καίσαρος φονεῖς οὕτω δίκην, 1
 ἐν ταῖς σφετέραις αὐτῶν στρατηγίαις ἐκπολεμηθέντες,
 ἐδεδώκεσαν, Τρεβόνιος ἐν τῇ Ἀσίᾳ καὶ Δέκμος ἐν τῇ
 5 Κελτικῇ· ὅπως δὲ ἔδοσαν Κάσσιός τε καὶ Βρούτος, οἱ
 καὶ μάλιστα τῆς ἐπιβουλῆς ἐπὶ τῷ Καίσαρι ἤρξαν, καὶ
 γῆς ἐκράτουν ἀπὸ Συρίας ἐπὶ Μακεδονίαν ἀπάσης, καὶ
 στρατὸς ἦν αὐτοῖς πολὺς ἰππικός τε καὶ ναυτικός, καὶ
 ὀπλιτῶν ὑπὲρ εἴκοσι τέλη, καὶ νῆες ὁμοῦ καὶ χρήματα,
 10 ἢ τετάρτη τῶν ἐμφυλίων ἦδε ὑποδείκνυσιν. ὁμοῦ δὲ
 τούτοις ἐγίνοντο αἱ ἐν Ῥώμῃ τῶν ἐπὶ θανάτῳ προ-
 γραφέντων ἔρευναί τε καὶ εὐρέσεις καὶ παθήματα πάμ-
 παν ἐπαχθῆ, οἷα οὕτε ἐπὶ Ἑλλήνων ἐν στάσεσιν ἢ
 πολέμοις οὕτ' ἐπὶ Ῥωμαίων αὐτῶν ἐμνημονεύετο γενέ-
 15 σθαι, πλὴν ἐπὶ μόνου Σύλλα τοῦ πρώτου τοὺς ἐχθροὺς
 ἐς θάνατον προγράψαντος. Μάριος μὲν γὰρ ἐξήτει,
 καὶ ἐκόλαζεν οὓς εὖροι· Σύλλας δὲ ἐπὶ μισθοῖς τε
 μεγάλοις καὶ κολάσεσι τῶν ἐπικρουσάντων ὁμοίαις τὸν
 ἐντυχόντα κτείνειν προέγραφεν. καὶ τὰ μὲν ἀμφὶ Μά-
 20 ριόν τε καὶ Σύλλαν ἐν τοῖς περὶ ἐκείνων προείρηται,
 τὰ δὲ ἐξῆς οὕτως ἐγένετο.

Καῖσαρ μὲν καὶ Ἀντώνιος ἐς φιλίαν ἀπ' ἐχθρας 2
 συνήεσαν ἀμφὶ Μουτίνην πόλιν, ἐς νησίδα τοῦ Λαβι-
 νίου ποταμοῦ βραχεῖάν τε καὶ ὑπτίαν, ἔχων ἑκάτερος
 25 ὀπλιτῶν τέλη πέντε· καὶ τάδε ἀλλήλοις ἀντικαθιστάντες

1. IV, 1—52 habent EF || 2. φωνῆς A || 6. μάλιστα om. B,
 post καίσαρι ponunt EFi || 10. ὁμοῦ] ἄμα? * ut illud sit ex
 vs. 9 repetitum || 12. εὐρέσεις] εὐρέσεις, αι sup. εὐ, E, αι εὐρέ-
 σεις Aa unde ἀναιρέσεις conī. Schw || 15. μόνον A || 17. οὓς ἂν
 εὖροι E || ἐπὶ Nauckius, ὑπὸ libri || 23. Μουτίνην] cf. Borghesi
 op. t. IV p. 99 || 25. ἀντικαθιστάντες] ἀντικαθίσαντες? *

ἐχώρουν σὺν τριακοσίοις ἑκάτερος ἐπὶ τὰς τοῦ ποτα-
 μοῦ γεφύρας. Λέπιδος δ' αὐτὸς προελθὼν διηρεῦνα
 τὴν νῆσον, καὶ τῇ χλαμύδι κατέσειεν ἦκειν ἑκάτερον.
 οἱ δὲ ἐπὶ τῶν γεφυρῶν τοὺς τριακοσίους μετὰ τῶν
 φίλων ἀπολιπόντες ἐς τὸ μέσον ἦεσαν ἐν περιόπτῳ, 5
 καὶ συνήδρευον οἱ τρεῖς, Καίσαρος ἐν μέσῳ διὰ τὴν
 ἀρχὴν προκαθίσαντος. δύο δὲ ἡμέραις ἔωθεν ἐς ἑσπέ-
 ραν συνιόντες τάδε ἔκριναν, ἀποθέσθαι μὲν τὴν ὑπα-
 τον ἀρχὴν Καίσαρα, καὶ Ὀυεντίδιον αὐτὴν ἐς τὸ λοιπὸν
 τοῦ ἔτους μεταλαβεῖν, καινὴν δὲ ἀρχὴν ἐς διόρθωσιν 10
 τῶν ἐμφυλίων νομοθετηθῆναι Λεπίδῳ τε καὶ Ἀντωνίῳ
 καὶ Καίσαρι, ἦν ἐπὶ πενταετὲς αὐτοὺς ἄρχειν, ἴσου
 ἰσχύουσαν ὑπάτοις· ὧδε γὰρ ἔδοξεν ἀντὶ δικτατόρων
 ὀνομάσαι, διὰ τὸ δόγμα ἴσως τὸ Ἀντωνίου κωλύον
 εἶναι γίνεσθαι δικτάτορα. τοὺς δὲ ἀποφῆναι μὲν ἀντίκα 15
 τῆς πόλεως ἄρχοντας ἐς τὰ ἐτήσια ἐπὶ τὴν πενταετίαν,
 τὰς δὲ ἡγεμονίας τῶν ἐθνῶν νειμαμένους, ἔχειν Ἀν-
 τώνιον μὲν τὴν Κελτικὴν ἅπασαν, ἄνευ τῆς συναφοῦς
 τοῖς Πυρηναίοις ὄρεσιν, ἦν παλαιὰν ἐκάλουν Κελτικὴν·
 ταύτης δὲ Λεπίδον ἄρχειν, καὶ Ἰβηρίας ἐπὶ ταύτῃ· 20
 Καίσαρι δὲ εἶναι Λιβύην καὶ Σαρδῶ καὶ Σικελίαν
 3 καὶ εἴ τις ἄλλη νῆσος ἐνταῦθα. ὧδε μὲν τὴν Ῥωμαίων
 ἡγεμονίαν οἱ τρεῖς ἐνείμαντο ἐφ' ἑαυτοῖς, τὰ πέραν
 ἄρα τοῦ Ἰουίου μόνα ὑπερθέμενοι διὰ Βρούτον καὶ
 Κάσσιον κρατοῦντας ἐτι αὐτῶν, Κασσίῳ δὲ καὶ Βρού- 25
 τῳ πολεμεῖν Ἀντωνιόν τε καὶ Καίσαρα· Λεπίδον γὰρ

2. αὐτὸς] αὐτῶν Nauckius || 5. ἐν περιόπτῳ post proxi-
 mum καὶ vs. 6 collocanda?* || 10. καὶ νῦν δὲ ἀρχὴν Ab ||
 12. αὐτοῦ i || 13. ἰσχυσαν i || 14. τοῦ ἀντων. Ff || <τὸ> κω-
 λῦον?* || 15. γενέσθαι b || 16. ἐς del.* || 17. 18. ἔχειν μὲν
 ἀντ. a || 23. ἐφ' ἑαυτοῖς] ἐφ' ἑαυτῶν?*

ὑπατεύειν ἐς τὸ μέλλον, κὰν τῇ πόλει διὰ τὰς ἐν αὐτῇ
 χρείας ὑπομένειν, ἡγεμονεύοντα τῆς Ἰβηρίας δι' ἐτέ-
 ρων· τοῦ δὲ Λεπίδου στρατοῦ τρία μὲν αὐτὸν Λέπι-
 δον ἔχειν ἐς τὰ ἐπὶ Ῥώμης, ἑπτὰ δὲ τέλη νείμασθαι
 5 Καίσαρα καὶ Ἀντώνιον, τρία μὲν Καίσαρα τέσσαρα
 δὲ Ἀντώνιον, ὡς ἂν ἐς τὸν πόλεμον αὐτῶν ἑκάτερος
 εἴκοσιν ἄγοι. ἐπελπίσαι δὲ ἤδη τὸν στρατὸν ἐς τὰ
 νικητήρια τοῦ πολέμου ἄλλαις τε δωρεαῖς, καὶ ἐς κατ-
 οικίαν δόσεσι τῶν Ἰταλικῶν πόλεων ὀκτωκαίδεκα, αἱ
 10 καὶ περιουσία καὶ ἐδάφει καὶ οἴκοις ἐς κάλλος δια-
 φέρουσαι ἔμελλον αὐτοῖς ἐδάφει καὶ οἴκοις αὐτῶ δια-
 νεμήσεσθαι, ὥσπερ αὐτοῖς ἀντὶ τῆς πολεμίας δορίληπτοι
 γενόμενοι. καὶ ἦσαν αἱ πόλεις ἄλλαι τε καὶ αἱ περι-
 φανεστάται μάλιστα αὐτῶν Καπύη καὶ Ῥήγιον καὶ
 15 Ἰβηρσία καὶ Βενεφεντὸς καὶ Νουκερία καὶ Ἀρίμινον
 καὶ Ἰππώνιον. οὕτω μὲν τὰ κάλλιστα τῆς Ἰταλίας τῶ
 στρατῶ διέγραφον, ἔδοξε δὲ σφίσι καὶ τοὺς ἰδίους
 ἐχθροὺς προανελεῖν, ἵνα μὴ ἐνοχλοῖεν αὐτοῖς τάδε
 καθισταμένοις καὶ πολεμοῦσι πόλεμον ἔκδημον. ταῦτα
 20 μὲν ἔδοξε, καὶ ταῦτα συνεγράψαντο, καὶ αὐτῶν ὁ Καί-
 σαρ ὡς ὑπατος ἀνέγνω τοῖς στρατοῖς τὰ λοιπὰ χωρὶς
 τῶν ἀποθανουμένων. οἱ δ' ἀκούσαντες ἐπαιώνισάν τε
 καὶ ἠσπάσαντο ἀλλήλους ἐπὶ διαλλαγῇ.

1. κὰν Bekk, καὶ libri. hoc servato ἐπιμένειν pro ὑπομ-
 conī. L. Dindorf in Thes. v. ὑπομ. scripsitque Duebner || 2. τῆς
 συρίας AV || 10. καὶ ἐδάφει EFi || 10. ἐς — 11. οἴκοις om. V ||
 11. 12. διανεμηθήσεσθαι F || 12. ἀντὶ] ἐκ conī. Schw. an potius
 γῆς pro τῆς? * || αὐτοῖς del. Nauckius || δορίληπτοι ab || 14. αὐ-
 τῶν μάλιστα F || καπύη A, ut alias || 15. νουκαιρία libri || ἀρί-
 μινον libri praeter V || 16. Ἰππώνιον forma ceteris locis utitur
 Appianus || 17. διέγραφον i || 18. αὐτοῖς] malim αὐτοῖς || 22. ἐπαι-
 ώνισάν τε EFV. cf. G. Dindorf in Thes. v. παιωνίζω

4 γιγνομένων δὲ τούτων τέρατα καὶ σημεῖα ἐν Ῥώμῃ
πολλὰ καὶ φοβερὰ ἦν. κύνες τε γὰρ ὠρούοντο ὁμαλῶς
οἷα λύκοι, σύμβολον ἀηδῆς, καὶ λύκοι τὴν ἀγορὰν δι-
έθειον, οὐκ ἐπιχωριάζον ἐν πόλει ζῶον, βοῦς τε φωνὴν
ἀφῆκεν ἀνθρώπου, καὶ βρέφος ἀρτίτοκου ἐφθέγγατο, 5
καὶ τῶν ξοάνων τὰ μὲν ἴδρου τὰ δὲ καὶ αἷμα ἴδρου,
ἀνδρῶν τε μεγάλαι βοαὶ καὶ κτύπος ὄπλων καὶ δρόμος
ἵππων οὐχ ὁρωμένων ἠκούετο. ἀμφὶ τε τὸν ἥλιον ἀηδῆ
σημεῖα πολλά, καὶ λιθῶδεις ἐγίνοντο ὑετοί, καὶ κε-
ραυνοὶ συνεχεῖς ἐς ἱερὰ καὶ ἀγάλματα ἐπιπτον. ἐφ' 10
οἷς ἢ μὲν βουλὴ θύτας καὶ μάντις συνῆγεν ἀπὸ
Τυρρηνίας· καὶ ὁ πρεσβύτατος αὐτῶν τὰς πάλαι βασι-
λείας ἐπανήξειν εἰπών, καὶ δουλεύσειν ἅπαντας χωρὶς
ἑαυτοῦ μόνου, τὸ στόμα κατέσχε καὶ τὸ πνεῦμα ἕως
ἀπέθανεν. 15

5 οἱ δὲ τρεῖς ἄνδρες ἐφ' ἑαυτῶν γενόμενοι τοὺς ἀπο-
θανουμένους συνέγραψον, τοὺς τε δυνατοὺς ὑφορώ-
μενοι καὶ τοὺς ἰδίους ἐχθροὺς καταλέγοντες, οἰκείους
τε σφῶν αὐτῶν ἢ φίλους ἐς τὴν ἀναίρεσιν ἀντιδιδόν-
τες ἀλλήλοις καὶ τότε καὶ ὕστερον. προσκατελέγοντο 20
γὰρ δὴ καὶ ἕτεροι μεθ' ἑτέρους, οἳ μὲν ἀπ' ἐχθρας,
οἳ δὲ μόνου προσκρούματος ἢ φιλίας ἐχθρῶν ἢ φίλων
ἐχθρας ἢ πλοῦτου διαφέροντος. ἐδέοντο γὰρ ἐς τὸν
πόλεμον χρημάτων πολλῶν, Βρούτῳ μὲν καὶ Κασσίῳ
τῶν ἀπὸ τῆς Ἀσίας φόρων δεδομένων τε καὶ προσ- 25
οδευομένων ἔτι καὶ βασιλέων καὶ σατραπῶν συμφερόν-
των, αὐτοὶ δ' ἐπὶ τῆς Εὐρώπης, καὶ μάλιστα τῆς Ἰτα-

1. γιγνομένων] *his peractis* C || 6. τὰ μὲν ἰδρωῖτα Nauckius ||
8. ἀηδῆ] *insolita signa* C, i. e. ἀήθη || 12. 13. τὰς πάλαι βασι-
λείας] *reges priscos* C || 21. καὶ ante ἕτεροι *molestum*. ἀεὶ
Nauckius || 22. προσκρούματος b || 25. διδομένων i

· λίας πολέμοις τε καὶ ἐσφοραῖς τετραμένης, ἀποροῦντες·
 δι' ἃ καὶ τοῖς δημόταις καὶ ταῖς γυναῖξι λήγοντες ἐπ-
 ἔγραψαν ἐσφορὰς βαρυτάτας, καὶ τέλη πράσεων καὶ
 μισθώσεων ἐπενόησαν. ἤδη δέ τις καὶ διὰ κάλλος
 5 ἐπαύλεως καὶ οἰκίας προεγράφη. καὶ ἐγένοντο πάντες
 οἱ θανάτου τε καὶ δημεύσεως κατεγνωσμένοι ἀπὸ μὲν
 τῆς βουλῆς ἀμφὶ τοὺς τριακοσίους, ἀπὸ δὲ τῶν καλου-
 μένων ἱππέων ἐς δισχιλίους. καὶ ἦσαν ἐν αὐτοῖς ἀδελ-
 φοὶ τε καὶ θεῖοι τῶν προγραφόντων καὶ τῶν ὑπ' αὐ-
 10 τοῖς ἡγεμόνων, ὅσοι τι τοῖς ἄρχουσιν ἢ τοῖς ἡγεμόσι
 προσεκεκρούκεσαν.

τὸ μὲν δὴ πλῆθος αὐτῶν ἀπὸ τῆς συνόδου διελθόν- 6
 τες ἐς Ῥώμην προγράψειν ἔμελλον, δώδεκα δὲ ἄνδρας,
 ἢ ὡς ἕτεροι λέγουσιν ἑπτακαίδεκα, τοὺς μάλιστα δυνα-
 15 τούς, ἐν οἷς ἦν καὶ Κικέρων, ἔδοξε προανελεῖν ἐπιπέμ-
 ψαντας ἄφνω. καὶ τῶνδε μὲν τέσσαρες αὐτίκα ἀνηρέ-
 θησαν ἐν ἐστιάσεσιν τε καὶ ὑπαντήσεσιν· ζητούμενων δὲ
 τῶν ἄλλων, καὶ ἐρευνημένων νεῶν τε καὶ οἰκιῶν,
 ἄφνω θόρυβος ἀνὰ τὴν νύκτα πᾶσαν ἦν καὶ βοαὶ καὶ
 20 διαδρομαὶ μετ' οἰμωγῆς ὡς ἐν ἀλισκομένῃ πόλει. τῷ
 γὰρ ἐγνωσθαι μὲν ἀνδρολήψια γίνεσθαι, μὴ προ-
 γεγράφθαι δὲ μηδένα τῶν προκατεγνωσμένων, πᾶς τις
 αὐτὸς ἠγεῖτο ζητεῖσθαι πρὸς τῶν περιθεόντων. οὕτω
 δὲ ἀπογιγνώσκοντες αὐτῶν, οἱ μὲν τὰ ἴδια οἱ δὲ τὰ

1. τετραμένης F, τετραμμ. A V bf, τετρανωμ. E, τετριμμ. a ||
 2. 3. ἐπέγραψαν Schw, ἐπέτρεψαν AEFVb, ἐπέστρεψαν af || 5. ἢ
 οἰκίας vertit Gelen || 9. τῶν προγραφόντων Eb || 9. 10. interpun-
 gebatur ante Bekkerum post προγραφόντων, non post ἡγεμό-
 νων || 10. τι] τε i, om. E || ἢ τοῖς <ἄλλοις> ἡγεμ. ex C conl.
 Schw || 15. καὶ ὁ κικέρων af || 15. 16. ἐπιπέμψαντες i || 16. con-
 festim qui eos interficerent romam praemisere C, i. e. ἄφνω <τοὺς
 σφάξοντας> || 22. μηδένα om. F || προκατεγνωσμ.] κατεγνωσμ.?[†]

κοινὰ ἐμπρήσειν ἔμελλον, θραῖσαι τι δεινὸν ἀλόγως
 κρούμενοι πρὶν παθεῖν· καὶ τάχα ἂν ἔθρασαν, εἰ μὴ
 Πέδιος αὐτοὺς ὁ ὕπατος, μετὰ κηρύκων περιθέων, ἐπ-
 ἤλπιζε περιμείναντας ἐς ἔω τὰ ἀκριβέστατα μαθεῖν.
 ἤμα δ' ἔω, παρὰ γνώμην τῶν τριῶν ἀνδρῶν, πρού- 5
 γραφεν ὁ Πέδιος τοὺς ἑπτακαίδεκα ὡς μόνους τε αἰτίους
 δόξαντας εἶναι τῶν ἐμφυλίων κακῶν καὶ μόνους κατ-
 εγνωσμένους, πίστεις τε τοῖς ἄλλοις δημοσίας ἐποιεῖτο,
 ἄγνοῶν τὰ ἐγνωσμένα. καὶ Πέδιος μὲν ἐκ καμάτου
 7 τῆς νυκτὸς ἐτελεύτησεν, ἐσῆεσαν δ' οἱ τρεῖς τρισὶν 10
 ἡμέραις, ἀνὰ μέρος ἕκαστος αὐτῶν, ὁ Καῖσάρ τε καὶ
 ὁ Ἀντώνιος καὶ ὁ Λέπιδος, σὺν ταῖς στρατηγίσι τάξεσι
 καὶ ὀπλιτῶν ἕκαστος ἐνὶ τέλει. ὡς δὲ ἐσῆλθον, ἀντίκα
 μὲν ἢ πόλις ἦν πλήρης ὀπλῶν τε καὶ σημείων δια-
 τεταγμένων ἐς τὰ ἐπίκαιρα, ἀντίκα δὲ ἐν μέσῳ τούτων 15
 ἦγετο ἐκκλησία, καὶ δήμαρχος Πόπλιος Τίτιος ἐνομο-
 θέτει καινὴν ἀρχὴν ἐπὶ καταστάσει τῶν παρόντων ἐς
 πενταετὲς εἶναι τριῶν ἀνδρῶν, Λεπίδου τε καὶ Ἀντω-
 νίου καὶ Καίσαρος, ἴσον ἰσχύουσαν ὑπάτοις, ἣν ἂν τις
 Ἑλλήνων ἀρμοστὰς ὀνομάσειεν, ὃ καὶ Λακεδαιμόνιοι 20
 τοῖς καθισταμένοις τὰ ὑπήκοα ἐτίθεντο ὄνομα, οὔτε
 διαστήματος ἐς δοκιμασίαν οὔτε κυρίας ἐς τὴν χειρο-
 τουρίαν ἡμέρας προτεθείσης· ἀλλ' ἀντίκα ἐκυροῦτο ὁ
 νόμος. καὶ νυκτὸς ἄλλων, ἐπὶ τοῖς ἑπτακαίδεκα, τριά-
 κοντα καὶ ἑκατὸν ἀνδρῶν προγραφαὶ κατὰ πολλὰ τῆς 25

1. εὐλόγως i. fort. δεινὸν ἀλόγως spuria sunt, cf. Thuc. I, 20, 3 || 2. ἔθρασαν] ἐνέπρησαν Nauckius || 4. ἐς om. A, fort. recte || τὰ ἀκριβέστατα] quoad diligentius cuncta percipissent C || 17. τῶν παρόντων] τῶν πραγμάτων? || 20. Ἑλλήνων] malim Ἑλληνιστὴ || ὀνομάσειεν] καλέσειεν F || 21. τοῖς ἀρτι καθισταμένοις A.V. an ἀρτι post τὰ collocari licet? interpolationis quidem caussa vix adparet

πόλεως προυτίθεντο, καὶ μετ' ὀλίγον ἄλλων πεντήκοντα
καὶ ἑκατόν. καὶ τὶς προσετίθετο τοῖς πίναξιν ἀεὶ τῶν
προσκαταγιγνωσκομένων ἢ τῶν προανηρημένων ὑπ'
ἀγνοίας, ἐς δόξαν τοῦ δικαίως ἀνηρηθῆσαι. διετέτακτό
5 τε πάντων τὰς κεφαλὰς ἐς τοὺς τρεῖς ἄνδρας ἐπὶ ῥητῶ
κέρδει φέρεσθαι· καὶ ἦν τὸ κέρδος ἐλευθέρῳ μὲν ἀργύ-
ριον, θεράποντι δὲ ἐλευθερία τε καὶ ἀργύριον. παρ-
έχειν δὲ ἐς ἔρευναν πάντας τὰ ἴδια, καὶ τὸν ὑποδεξά-
μενον ἢ κρύψαντα ἢ τὴν ἔρευναν οὐ παρασχόντα τοῖς
10 ἴσοις ἐνέχεσθαι. μηνύειν δὲ ἕκαστα τούτων τὸν ἐθέ-
λοντα ἐπὶ τοῖς ἴσοις κέρδεσιν.

καὶ εἶχεν οὕτως ἡ προγραφή. "Μάρκος Λέπιδος, 8
Μάρκος Ἀντώνιος, Ὀκτάειος Καῖσαρ, οἱ χειροτονηθέν-
τες ἀρμόσαι καὶ διορθῶσαι τὰ κοινά, οὕτω λέγουσιν.
15 εἰ μὴ δι' ἀπιστίαν οἱ πονηροὶ δεόμενοι μὲν ἦσαν ἐλεει-
νοί, τυχόντες δὲ ἐγίνοντο τῶν εὐεργετῶν ἐχθροί, εἴτα
ἐπίβουλοι, οὗτ' ἂν Γάιον Καῖσαρα ἀνηρήκεσαν οὓς
ἐκεῖνος δορὶ λαβὼν ἔσωσεν ἐλέῳ καὶ φίλους θέμενος
ἐπὶ ἀρχὰς καὶ τιμὰς καὶ δωρεὰς προήγαγεν ἀθρόως,
20 οὗτ' ἂν ἡμεῖς τοῖς ἐνυβρίσασι καὶ πολεμίους ἀναγρά-
ψασιν ἡμᾶς ὡς ἀθρόως ἠναγκαζόμεθα χρῆσθαι. νῦν
δέ, ἐξ ὧν ἐπιβεβουλευμέθα καὶ ἐξ ὧν Γάιος Καῖσαρ
ἔπαθεν, ἀτιθάσεντον ὀρῶντες τὴν κακίαν ὑπὸ φιλαν-
θρωπίας, προλαβεῖν τοὺς ἐχθροὺς ἢ παθεῖν αἰρούμεθα.
25 μὴ δὴ τις τὸ ἔργον ἄδικον ἢ ὠμὸν ἢ ἄμετρον ἠγεί-
σθω, ἐς τε Γάιον καὶ ἐς ἡμᾶς, οἷα πεπόνθαμεν, ὀρῶν.

8. προσκαταγ. Bekk, προκαταγ. libri. <οὐ> προκαταγ. conl.
Schw || προειρημένων i || 10. τὸν ante ἐθέλ. om. A || 21. ἀθρόως]
imo σκληρῶς, πικρῶς vel tale quid. ἀφειδῶς Nauckius || 22. ἐπι-
βεβ. <ἡμεῖς>? quae in nos moliantur C || ἐξ om. a b || 23. ἀτι-
θάσεντον i || 26. ὀρῶν] ἀφορῶν?*

Γάιον μὲν δὴ καὶ αὐτοκράτορα ὄντα καὶ ἄρχοντα ἱερῶν,
καὶ τὰ φοβερώτατα Ῥωμαίοις καθελόντα τε ἔθνη καὶ
κτησάμενον, καὶ πρῶτον ἀνδρῶν ὑπὲρ τοὺς Ἡρακλείους
ὄρους ἀπλώτου θαλάσσης ἀποπειράσαντα, καὶ Ῥωμαίοις
γῆν ἄγνωστον εὐρόντα, ἐν μέσῳ τῷ ἱερῷ λεγομένῳ ⁵
βουλευτηρίῳ, ὑπ' ὄψεσι θεῶν, κατέκανον, εἴκοσι καὶ
τρισὶ σφαγαῖς ἐνυβρίσαντες, οἱ πολέμῳ ληφθέντες ὑπ'
ἐκείνου καὶ περισωθέντες, κληρονόμοι τέτινες αὐτοῦ
τῆς οὐσίας ἐγγραφέντες εἶναι· οἱ λοιποὶ δὲ ἐπὶ τῷ
μύσει τῷδε τοὺς ἐναγεῖς ἀντὶ κολάσεων ἐπὶ ἀρχὰς καὶ ¹⁰
ἡγεμονίας ἐξέπεμψαν, αἷς ἐκεῖνοι χρώμενοι τὰ τε κοινὰ
τῶν χρημάτων ἤρπασαν, καὶ στρατὸν ἐξ αὐτῶν ἀγεί-
ρουσι καθ' ἡμῶν, καὶ ἕτερον αἰτοῦσι παρὰ βαρβάρων
ἀεὶ τῆς ἀρχῆς πολεμίων, τὰς τε ὑπὸ Ῥωμαίοις πόλεις
τὰς μὲν οὐ πείθοντες ἐνέπρησαν ἢ κατέσκαψαν ἢ κατ- ¹⁵
ῆρειψαν, τὰς δὲ καταπλήξαντες ἐπάγουσι τῇ πατρίδι
⁹ καθ' ἡμῶν. ἡμεῖς δὲ αὐτῶν τοὺς μὲν ἤδη τετιμω-
ρήμεθα, τοὺς δὲ λοιποὺς θεοῦ συνεπιλαμβάνοντος αὐ-
τίκα δίκην διδόντας ὄψεσθε. τῶν δὲ μεγίστων ἡμῖν
ἠνυσμένων καὶ ὑπὸ χερσὶν ὄντων, Ἰβηρίας τε καὶ Κελ- ²⁰
τικῆς καὶ τῶνδε τῶν οἴκοι, ἔν ἐστι λοιπὸν ἔτι ἔργον,
στρατεύειν ἐπὶ τοὺς πέραν θαλάσσης αὐτόχειρας Γαῖου.
μέλλουσι δὴ πόλεμον ὑπὲρ ὑμῶν ἐκδημον ἀγωνιεῖσθαι,
οὐκ ἀσφαλὲς οὔτε ἐς τὰ ἡμέτερα οὔτε ἐς τὰ ὑμέτερα
εἶναι δοκεῖ τοὺς ἄλλους ἐχθροὺς ὀπίσω καταλιπεῖν, ²⁵
ἐπιβησομένους ταῖς ἀπουσίαις ἡμῶν καὶ τὰ συμβαί-

1. ἄρχοντα ἱερῶν? * || 2. φοβερώτατα Did, φοβερώτερα
libri || 5. τὴν ἄγνωστον i || 9. ἐγγραφέντες] γραφέντες? * ||
11. χρώμενοι] abutentes C || 12. 13. ἐγείρουσι EF || 16. κατα-
πλήξ. — 18. τοὺς δὲ om. A || 21. λοιπὸν] λυπηρὸν iC || ἔτι om.
F || 23. ὑπὲρ ἡμῶν ab || 26. ἐπιβησ. ταῖς ἀπ.] cf. III cap. 3

νοντα τοῦ πολέμου καιροφυλακήσοντας, οὐδ' αὖ βρα-
 δύνειν διὰ τούσδε ἐν ἐπέξει τοςῆδε, μᾶλλον ἢ ἐκπο-
 δῶν αὐτοὺς ἀθρόως ποιήσασθαι, ἄρξαντάς γε τοῦ καθ'
 ἡμῶν πολέμου, ὅτε πολεμίους ἡμᾶς τε καὶ τοὺς ὑφ'
 5 ἡμῖν στρατοὺς ἐψηφίζοντο εἶναι. κάκεινοι μὲν τοςάσδε 10
 πολιτῶν μυριάδας ἡμῖν συναπάλλουν, οὔτε θεῶν νέμε-
 σιν οὔτε φθόρον ἀνθρώπων ὑφορώμενοι· ἡμεῖς δὲ
 πλήθει μὲν οὐδενὶ χαλεπανοῦμεν, οὐδὲ τοὺς ἐχθροὺς
 ἐπιλεξόμεθα πάντας ὅσοι διηνέχθησαν ἡμῖν ἢ ἐπεβού-
 10 λευσαν, οὐδὲ ἐκ πλούτου πάντως ἢ περιουσίας ἢ ἀξι-
 ώσεως, οὐδ' ὅσους ἕτερος πρὸ ἡμῶν αὐτοκράτωρ ἔκτεινε,
 τὴν πόλιν κάκεινος ἐν ἐμφυλίοις καθιστάμενος, ὃν εὐ-
 τυχῆ προσείπατε δι' εὐπραξίαν, καίπερ ἀνάγκης οὔσης
 τρισὶ πλέοκας ἐχθροὺς ἢ ἐνὶ εἶναι. ἀλλὰ μόνους δὲ
 15 τοὺς φαυλοτάτους τε καὶ πάντων αἰτιωτάτους, ἀμανού-
 μεθα. καὶ τόδε δι' ὑμᾶς οὐχ ἤσσον ἡμῶν· ἀνάγκη
 <μὲν> γὰρ ἡμῶν διαφορομένων ὑμᾶς πάντας ἐν μέσῳ
 δεινὰ πάσχειν, ἀνάγκη δέ τι καὶ τῷ στρατῷ γενέσθαι
 παραμύθιον ὑβρισμένῳ τε καὶ παρωξυμένῳ καὶ πολε-
 20 μίῳ πρὸς τῶν κοινῶν ἐχθρῶν ἀναγεγραμμένῳ. δυ-
 νηθέντες δ' ἄν, οὓς ἔγνωμεν, ἐξ ἐφόδου συλλαβεῖν,
 αἰρούμεθα προγράψαι μᾶλλον [ἢ ἀγνοοῦντας ἔτι συλ-
 λαβεῖν]· καὶ τόδε δι' ὑμᾶς, ἵνα μὴ ἐπὶ τοῖς ὀπλίταις ἢ
 διαωργισμένοις πλεονάζειν ἐς τοὺς ἀμενυθένους, ἀλλ'
 25 ἀπηριθμημένους καὶ ὠρισμένους ἔχοντες ὄνομαστί τῶν

p. 939, 26. p. 940, 1. τὰ τοῦ πολέμου καιροφ. Nauckius ||
 1. τῷ πολέμῳ AV, vulgo || 3. ἄρξαντός γε i || 4. 5. ἐφ' ἡμῖν i ||
 7. οὔτε φθόρον ἄ. ὑφ.] cf. p. 241, 20 || 10. ἢ ἐκ περιουσίας E ||
 12. ἐν οἱ. EF i || 15. αἰτίους F || 16. καὶ τότε V || 17. μὲν add.
 Bekk || πάντας] ὄντας? * || 19. παρωξυμ. EFV¹f, παρωξυμ. A et
 V¹ ex corr., παροξυνομ. ab || 22. ἢ — 23. συλλαβεῖν del. Nauckius

11 ἄλλων κατὰ πρόσταγμα ἀπέχωνται. ἀγαθῇ τύχῃ τοίνυν τῶν ὑπογεγραμμένων τῶδε τῷ διαγράμματι μηδὲς δεχέσθω μηδένα, μηδὲ κρυπτέτω, μηδὲ ἐκπεμπέτω ποι, μηδὲ πειθέσθω χρήμασιν. ὅς δ' ἂν ἢ σώσας ἢ ἐπικουρήσας ἢ συνειδῶς φανῆ, τοῦτον ἡμεῖς, οὐδεμίαν ὀυπολογισάμενοι πρόφασιν ἢ συγγνώμην, ἐν τοῖς προγεγραμμένοις τιθέμεθα. ἀναφερόντων δὲ τὰς κεφαλὰς οἱ κτείναντες ἐφ' ἡμᾶς, ὁ μὲν ἐλεύθερος ἐπὶ δισμυρίαις δραγμαῖς Ἀττικαῖς καὶ πεντακισχιλίαις ὑπὲρ ἐκάστης, ὁ δὲ δοῦλος ἐπ' ἐλευθερίᾳ τοῦ σώματος καὶ μυρίαις Ἀττικαῖς καὶ τῇ τοῦ δεσπότου πολιτείᾳ. τὰ δ' αὐτὰ καὶ ταῖς μηνύουσιν ἔσται. καὶ τῶν λαμβανόντων οὐδεὶς ἐγγεγράφεται τοῖς ὑπομνήμασιν ἡμῶν, ἵνα μὴ κατάδηλος ᾖ".

ὧδε μὲν εἶχεν ἡ προγραφή τῶν τριῶν ἀνδρῶν, ὅσον 15
 12 ἐς Ἑλλάδα γλώσσαν ἀπὸ Δακτύνης μεταβαλεῖν· πρῶτος δ' ἦν ἐν τοῖς προγράφοσι Δέπιδος, καὶ πρῶτος ἐν τοῖς προγραφομένοις ὁ ἀδελφὸς ὁ Δεπίδου Παῦλος, καὶ δεύτερος ἦν τῶν προγραφόντων Ἀντώνιος, καὶ δεύτερος τῶν προγραφομένων ὁ θεῖος ὁ Ἀντωνίου Δεύκιος, 20 οἷδε μὲν ὅτι πρῶτοι πολεμίους αὐτοὺς ἐψηφίσαντο. τρίτος δὲ καὶ τέταρτος ἦν τῶν ἐν ἑτέρῳ πίνακι προκειμένων ἐς τὸ μέλλον ὑπάτων Πλάγκου μὲν ὁ ἀδελφὸς Πλώσιος, Ἀσινίου δὲ ὁ πενθερὸς Κοῖντιος. καὶ οὐ κατ' ἀξίωσιν ἄρα μόνην οἷδε τῶν ἄλλων προύκειντο 25 μᾶλλον ἢ ἐς θάμβος καὶ δυσελπιστίαν, μηδένα ῥύσεσθαι τινα προσδοκᾶν. ἦν δὲ καὶ Θωράνιος ἐν τοῖς

4. ποιθέσθω a b || 8. ἐφ'] ἐς? * || 13. ἐγγράφεται F || 19. ὁ ἀντώνιος A || 21. αὐτοὺς om. A || 24. Πλώσιος] v. Borghesi op. I p. 202 sq. || Κοῖντιος Schw probabili utique coniectura, κείντος libri || 26. 27. ῥύσεσθαι EF, ῥύσασθαι OI, vulgo || 27. θωράν-

προγεγραμμένοις, λεγόμενος ὑπὸ τινῶν ἐπιτροπεῦσαι
 Καίσαρος. ἅμα δὲ ταῖς προγραφαῖς αἷ τε πύλαι κατεί-
 χοντο καὶ ὄσαι ἄλλαι τῆς πόλεως ἔξοδοί τε καὶ λιμένες
 ἢ ἔλη καὶ τέλματα, ἢ εἴ τι ἄλλο ἐς φυγὴν ὑποπτον
 5 ἦν ἢ ἐς λαθραίους καταφυγὰς· τὴν τε χώραν ἐπετέ-
 τραπτο τοῖς λοχαγοῖς ἐρευνᾶν περιθέουσι, καὶ ἐγίνετο
 πάντα ὁμοῦ.

εὐθύς οὖν ἦν ἀνά τε τὴν χώραν καὶ ἀνά τὴν πόλιν, 13
 ὡς ἕκαστός πη συνελαμβάνετο, ἀνδρολήψια αἰφνίδια
 10 πολλὰ καὶ τρόποι τῶν φόνων ποικίλοι, τῶν τε κεφα-
 λῶν ἀποτομαὶ τοῦ μισθοῦ χάριν ἐς ἐπίδειξιν, φυγαί
 τε ἀπρεπεῖς καὶ σχήματα ἄτοπα ἐκ τοῦ πρὶν περιφανοῦς.
 κατέδυνον γὰρ οἱ μὲν ἐς φρέατα, οἱ δὲ ἐς τὰς ὑπονό-
 μους τάφρους ἐπὶ τὰ ἀκάθαρτα, οἱ δὲ ἐς καπνώδεις
 15 ὑπωροφίας, ἢ τῶν τεγῶν ταῖς κεραμίσι βυομέναις ὑπ-
 ἐκάθηντο μετὰ σιγῆς βαθυτάτης. ἐδεδοίκεσαν γὰρ οὐχ
 ἦσσαν τῶν σφαγέων οἱ μὲν γυναῖκας ἢ παῖδας οὐκ
 εὐμενῶς σφίσιν ἔχοντας, οἱ δὲ ἐξελευθέρους τε καὶ
 θεράποντας, οἱ δὲ καὶ δανεισμάτων χρήστας ἢ χωρίων
 20 γείτονας ἐπιθυμία τῶν χωρίων. ἐπανάστασις γὰρ δὴ
 πάντων, ὅσα τέως ὑπουλα ἦν, ἀθρόα τότε ἐγίνετο,
 καὶ ἀθέμιστος μεταβολὴ βουλευτῶν ἀνδρῶν, ὑπάτων
 ἢ στρατηγῶν ἢ δημάρχων, ἔτι τάσδε τὰς ἀρχὰς μετ-
 ιόντων ἢ ἐν αὐταῖς γεγονότων, ἐς πόδας ἰδίου θερά-

νιος A. cf. Willems 'le sénat' I p. 467 qui recte eundem To-
 ranium ac cap. 18 intellegere videtur || 2. ταῖς γραφαῖς A ||
 5. λαθραίους, α sup. ους a m. 1, E || 5. 6. ἐπετέτραπτο] ἐπετέ-
 τακτο? iniunctum erat C || 8. ἦν om. A b || 15. βυομέναις] δυό-
 μενοι coni. Musgr. aut sub tectis tegulis operati C. ceterum ὑπ-
 ἐκάθ. βυομ. V || 20. ἐπιθυμία τῶν χωρίων spuria? * || 21. τότε]
 τε i || 22. ἀθέμιτος b || <ἦ> ὑπάτων et 23. <ἦ> ἔτι ex C coni.
 Schw || 23. ἐπὶ τάσδε i

ποντος ριπτούμενων σὺν ὀλοφύρσεσι, καὶ σωτήρα καὶ
 κύριον τὸν οἰκέτην τιθεμένων. οἰκτιστον δὲ ἦν ὅτε
 14 καὶ ταῦτα ὑποστάντες οὐκ ἔλεηθειεν. ἰδέα τε πᾶσα κακῶν
 ἦν, οὐχ ὡς ἐν στάσεσιν ἢ πόλεων καταλήψεσιν· οὐ
 γάρ, ὡς ἐν ἐκείνοις, τὸν μὲν ἀντιστασιώτην ἢ πολέμιον 5
 ἐδεδοίκεσαν, τοῖς δ' οἰκείοις σφᾶς ἐπέτρεπον, ἀλλὰ
 καὶ τούσδε τῶν σφαγέων μᾶλλον ἐδεδοίκεσαν, οὐδὲν
 μὲν αὐτοὺς ὡς ἐν πολέμῳ καὶ στάσει δεδιότας, σφίσι
 δὲ ἀντίκα γιγνομένους ἐξ οἰκείων πολεμίους ἢ δι'
 ὑπουλον ἔχθραν, ἢ ὑπὸ τῶν ἐπικεκηρυγμένων σφίσι 10
 γερωῶν, ἢ διὰ τὸν ἐν ταῖς οἰκίαις χρυσὸν τε καὶ ἄργυ-
 ρον. ἄπιστος γὰρ δὴ διὰ ταῦτα ἀθρόως ἕκαστος ἐς
 τὸν οἰκεῖον ἐγίγνετο, καὶ τὸ σφέτερον κέρδος τοῦ πρὸς
 αὐτὸν ἔλεου προτιθεῖ. ὁ δὲ πιστὸς ἢ εὐνους ἐδεδίει
 βοηθεῖν ἢ κρύπτειν ἢ συνειδέναί δι' ὠμότητα τῶν 15
 ἐπιτιμίων. ἔς τε τὸ ἔμπαλιν αὐτοῖς τοῦ πρώτου τῶν
 ἑπτακαίδεκα ἀνδρῶν δέους περιέστη. τότε μὲν γὰρ οὐ
 προγραφέντος οὐδενός, ἀλλὰ τινῶν ἄφνω συλλαμβανο-
 μένων πάντες ἐδεδοίκεσαν ὅμοια καὶ συνήσπιζον ἀλλή-
 λοις· ἐπὶ δὲ ταῖς προγραφαῖς οἳ μὲν ἀντίκα πᾶσιν 20
 ἔκδοτοι ἐγεγένηντο, οἳ δὲ ἐν ἀμερίμῳ περὶ σφῶν καὶ
 ἐπὶ κέρδει γενόμενοι τοὺς ἄλλους ἐπὶ μισθῷ τοῖς σφα-
 γεῦσιν ἐκυνηγέτουν. ὁ δὲ λοιπὸς ὄμιλος, οἳ μὲν τὰς
 οἰκίας τῶν ἀναιρουμένων διήρπαζον, καὶ τὸ κέρδος
 αὐτοὺς ἀπὸ τῆς συνέσεως τῶν παρόντων κακῶν ἐψυ- 25
 χαγῶγει· οἳ δὲ ἐμφρονέστεροί τε καὶ ἐπιεικεῖς ἔτεθή-

4. πόλεων Nauckius, πολέμου libri || 7. καὶ ante τῶν σφαγ.
 collocandum? || 8. αὐτοὺς] αὐτοῖς? || 15. δι' ὠμότητα iC, διὰ
 τὴν ὁμοιότητα F, δι' ὁμοιότητα AVE, quod fort. praeferrī de-
 buit || 22. ἐπὶ κέρδει] ἐπὶ κέρδους ἐλπιδι coni. Musgr || 25. συν-
 αινέσεως EFVi || 26. τε om. i

πεσαν ὑπ' ἐκπλήξεως, καὶ ἦν αὐτοῖς παραλογώτερον,
 ὅτε μάλιστα ἐνθυμηθεῖεν ὅτι τὰς μὲν ἄλλας πόλεις
 ἐλυμήναντο στάσεις καὶ περιέσωσαν ὁμόνοιαι, τὴν δὲ
 καὶ αἱ στάσεις τῶν ἀρχόντων προαπώλεσαν καὶ ἡ ὁμό-
 5 νοια τοιάδε ἐργάζεται. ἔθνησκον δὲ οἱ μὲν ἀμυνόμενοι 15
 τοὺς ἀναιροῦντας, οἱ δ' οὐκ ἀμυνόμενοι ὡς οὐχ ὑπὸ
 τῶνδε ἀδικούμενοι, εἰσὶ δ' οἱ καὶ σφᾶς αὐτοὺς λιμῶ
 τε ἐκουσίῳ δαπανῶντες καὶ βρόχοις χρώμενοι, καὶ τὰ
 σώματα καταποντοῦντες ἢ ρίπτοῦντες ἀπὸ τῶν τεγῶν,
 10 ἢ ἐς πῦρ ἐναλλόμενοι, ἢ τοῖς σφαγεῦσιν ὑπίσχοντες,
 ἢ καὶ μεταπεμπόμενοι βραδύνοντας, ἕτεροι δὲ κρυπτό-
 μενοι καὶ λιπαροῦντες ἀπρεπῶς, ἢ διωθόμενοι τὸ
 κακὸν ἢ ὠνούμενοι. οἱ δὲ καὶ παρὰ γνώμην τῶν
 τριῶν ἀνδρῶν, ὑπ' ἀγνοίας ἢ κατ' ἐπιβουλήν ἀπώλ-
 15 λυντο. καὶ δῆλος ἦν ὁ μὴ προγραφεῖς νέκυσ, ὅτε οἱ
 προσκέοιτο ἡ κεφαλή· τῶν γὰρ δὴ προγεγραμμένων ἐν
 ἀγορᾷ προτιθέντο παρὰ τοῖς βήμασιν, ἐνθα ἔδει κομί-
 σαντας ἀντιλαβεῖν τὰ ἀγαθὰ. ἴση δ' ἦν ἐτέρων σπουδὴ
 καὶ ἀρετὴ, γυναικῶν τε καὶ παιδίων καὶ ἀδελφῶν καὶ
 20 θεραπόντων, περισωζόντων τε καὶ συμμηχανωμένων
 πολλά, καὶ συναποθνησκόντων ὅτε μὴ τύχοιεν ὧν ἐπ-
 ενόουν· οἱ δὲ καὶ ἐπανήρουν σφᾶς ἀνηρημένοις. τῶν
 δὲ ἐκφυγόντων οἱ μὲν ὑπὸ ναυαγίων ἀπώλλυντο, ἐς
 πάντα σφίσι τῆς τύχης ἐπιβαρούσης, οἱ δὲ ἐπανήχθησαν
 25 ἐκ παραλόγων ἐπὶ τε ἀρχὰς τῆς πόλεως καὶ στρατηγίας
 πολέμων καὶ θριάμβους. οὕτως ὁ καιρὸς ἦν ἐκεῖνος
 ἐπίδειξις παραδοξολογίας.

3. καὶ περιέσωσαν — 4. ἀρχόντων A² in mg. || 13. ὠνούμενοι] desideravit aliquid Schw, non recte || 17. αἱ κεφαλαί, quod vertit C, desidero cum Schw || 18. τὰ ἀγαθὰ] τὰ ἀθλα vel τὰ γέρα? || 19. παιδίων] παίδων? || 20. μηχανωμένων Nauekius

16 καὶ τὰδε ἐγένετο οὐκ ἐν ἰδιώτιδι πόλει, οὐδὲ ἐν ἀσθενεὶ καὶ σμικρῷ βασιλείῳ· ἀλλὰ τὴν δυνατωτάτην καὶ τοσοῦτων ἔθνῶν καὶ γῆς καὶ θαλάσσης ἡγεμονίδα διέσειεν ὁ θεός, ἐκ πολλοῦ ἄρα ἐς τὴν νῦν καθιστάμενος εὐταξίαν. ἐγένετο μὲν οὖν τοιάδε ἔτερα ἐν αὐτῇ⁵ κατὰ τε Σύλλαν καὶ ἔτι πρὸ ἐκείνου Γάιον Μάριον, ὧν ὁμοίως τὰ γνωριμώτατα τῶν κακῶν ἐν τοῖς περὶ ἐκείνων ἀνελεξάμην, καὶ προσῆν ἐκείνοις ἀταφία· ταῦτα δὲ ἀξιώσει τε τῶν τριῶν ἀνδρῶν, καὶ τοῦ ἐνὸς αὐτῶν μάλιστα ἀρετῇ καὶ τύχῃ, τὴν ἀρχὴν συστησαμένου τε¹⁰ ἐς ἔδραν ἀσφαλῆ καὶ γένος καὶ ὄνομα τὸ νῦν ἄρχου ἀφ' ἑαυτοῦ καταλιπόντος, ἐπιφανέστερα. ὧν τὰ λαμπρὰ καὶ τὰ χείρω γενόμενα, ἐν μνήμῃ τε μᾶλλον ὄντα ὅτι καὶ τελευταῖα γέγονεν, ἐπελεύσομαι νῦν, οὐ πάντα (οὐ γὰρ ἀξιαφήγητον ἀναίρεσις ἀπλῆ καὶ φυγή, ἢ τῶν¹⁵ τριῶν ἀνδρῶν τισὶ συγγνότων ὕστερον ἐπάνοδος, ἢ ἐπανελθόντων ἀφανῆς καταβίωσις), ἀλλ' ὅσα παραλογώτατα ὄντα μάλιστ' ἂν ἐκπλήξῃς καὶ πιστεύειν ποιήσεις τοῖς προλεγομένοις. πολλὰ δ' ἐστὶ, καὶ πολλοὶ Ῥωμαίων ἐν πολλαῖς βίβλοις αὐτὰ συνέγραψαν ἐφ' ἑαυτῶν. ὀλίγα²⁰ δὲ ἐγὼ καθ' ἑκάστην ἰδέαν, ἐς πίστιν ἐκάστης καὶ ἐς εὐδαιμόνισμα τῶν νῦν παρόντων, ἐπὶ κεφαλαίου διὰ τὸ μῆκος ἀναγράψω.

17 ἤρξατο μὲν δὴ τὸ κακὸν ἐκ συντυχίας ἀπὸ τῶν ἐν

2. σμικρῷ βασιλείῳ et σμικρῶ βασιλείᾳ E¹ || 3. καὶ ante τοσοῦτων non vertit C, bene || καὶ γῆς om. EFCi || 4. ἐκ πολλοῦ] cf. intpp. ad Thuc. II, 89, 6. ἐκ πολλοῦ ἄρα <ταράχου> voluit Musgr || 5. μὲν om. A || 6. ἔτι non vertit C || <κατὰ Γάιον?*> || 7. τῶν κακῶν mihi suspecta || 9. ἀξιώσει τε] existimabit quispiam C || 10. <τεῦ> τὴν?*> || 13. τε molestum || 18. πιστεύειν V¹, πιστεύσειν AEF || 20. πολλοῖς i || 22. ἐπὶ κεφαλαί (sic) V || διὰ om. i

ἀρχαῖς ἔτι ὄντων, καὶ πρῶτος ἀνηρέθη δημαρχῶν Σάλ-
 ριος. Ἰερά δ' ἐστὶν ἡ ἀρχὴ καὶ ἄσυλος ἐκ τῶν νόμων,
 καὶ τὰ μέγιστα ἰσχυεν, ὡς καὶ τῶν ὑπάτων τινὰς ἐς
 τὰς φυλακὰς ἐμβαλεῖν. καὶ ἦν ὅδε ὁ δήμαρχος ὁ τὸν
 5 Ἀντώνιον ἐν μὲν ἀρχῇ κεκωλυκῶς εἶναι πολέμιον, ὕστε-
 ρον δὲ συμπεπραχῶς ἐς πάντα Κικέρωνι. πυθόμενος
 δὲ τῶν τριῶν ἀνδρῶν τῆς τε συμφρονήσεως καὶ τῆς
 ἐς τὴν πόλιν ἐπείξεως, τοὺς οἰκείους εἰστία ὡς οὐ πολ-
 λάκις αὐτοῖς ἔτι συνεσόμενος· ἐσδραμόντων δὲ ἐς τὸ
 10 συμπόσιον τῶν ὀπλιτῶν οἳ μὲν ἐξανίσταντο σὺν θο-
 ρύβῳ καὶ δέει, ὁ δὲ τῶν ὀπλιτῶν λοχαγὸς ἐκέλευεν
 ἡρεμεῖν κατακλιθέντας, τὸν δὲ Σάλριον, ὡς εἶχε, τῆς
 κόμης ἐπισπάσας ὑπὲρ τὴν τράπεζαν ἐς ὅσον ἐχρηξε,
 τὴν κεφαλὴν ἀπέτεμε, καὶ τοῖς ἔνδον αὐθις ἐκέλευεν
 15 ἀτρεμεῖν ὡς ἔχουσι, μὴ θορύβου γενομένου πάθοιεν
 ὅμοια. οἳ μὲν δὴ καὶ οἰχομένου τοῦ λοχαγοῦ τεθηπότες
 ἄναυδοι μέχρι βαθυτάτης νυκτὸς τῷ λοιπῷ τοῦ δημάρ-
 χου σώματι συγκατέκειντο· δεύτερος δ' ἀνὴρ ἔθνησκε
 στρατηγὸς Μινούκιος, ἀρχαιρεσιάζων μὲν ἐν ἀγορᾷ·
 20 πυθόμενος δὲ ἐπιέναι τοὺς ὀπλίτας ἀνεπήδησε, καὶ περι-
 θέων ἔτι καὶ ἐννοούμενος ὅποι διαλάθοι, τὴν ἐσθῆτα
 ἐνήλλασσεν ἐς τι τῶν ἐργαστηρίων ἐσδραμῶν, τοὺς
 ὑπηρέτας καὶ τὰ σημεῖα ἀποπέμψας. οἳ δὲ αἰδοῖ καὶ
 ἐλέῳ παραμένοντες, εὐμαρέστερον ἄκοντες ἐποίησαν
 25 τοῖς σφαγεῦσι τὸν στρατηγὸν εὐρεῖν.

Ἄνναλιν ἕτερον στρατηγόν, τῷ παιδὶ μετιόντι τα- 18

3. ἰσχυον E || καὶ] ἐκ b || 3. 4. ἐς τὰς φυλακὰς] ἐς τὴν φυ-
 λακὴν? * || 10. οἳ μὲν — 11. ὀπλιτῶν om. A || 18. δ' om. V ||
 21. ὅποι] ὅπη Nauckius || 26. p. 947, 4. ἄνναλιν (ἄναλιν V)
 libri, accentum corr. Bekk || στρατηγόν] cf. Willems 'le sénat'
 t. I p. 473, 125

μείαν συμπεριθέοντα καὶ τοὺς ψηφιομένους παρακαλοῦντα, οἳ τε συνόντες φίλοι καὶ οἱ τὰ σημεῖα τῆς ἀρχῆς φέροντες ἀπεδίδρασκον, πυθόμενοι προσγεγράφθαι τοῖς πίναξι τὸν Ἀννᾶλιν. ὃ δὲ ἐς πελάτην ἑαυτοῦ τινὰ φυγῶν, ᾧ βραχὺ καὶ εὐτελὲς ἦν τέγος ἐν προαστείῳ καὶ διὰ πάντα εὐκαταφρόνητον, ἐκρύπτετο ἀσφαλῶς, μέχρι τοὺς σφαγέας ὁ υἱὸς αὐτοῦ, τὴν φυγὴν ἐς τὸν πελάτην ὑποτοπήσας, ὠδήγησεν ὑπὸ τὸ τέγος, καὶ παρὰ τῶν τριῶν ἀνδρῶν τὴν τε οὐσίαν ἔλαβε τοῦ πατρὸς καὶ ἐς ἀγορανομίαν ἤρέθη. ἀναλύοντα δὲ 10 αὐτὸν ἐκ μέθης στρατιῶταί τι προσκρούσαντες ἔκτειναν, οἳ καὶ τὸν πατέρα ἀνηγήκεσαν.

Θουράνιος δὲ οὐ στρατηγῶν μὲν ἔτι, ἀλλ' ἐστρατηγηκώς, πατήρ δὲ νεανίου τὰ μὲν ἄλλα ἀκολάστου δυναστεύοντος δὲ παρ' Ἀντωνίῳ, τοὺς λοχαγοὺς ἠξίου 15 τὴν σφαγὴν ἐπισχεῖν οἱ πρὸς ὀλίγον, ἔστε αὐτὸν ὁ υἱὸς αἰτήσαιτο παρ' Ἀντωνίου. οἳ δ' ἐπιγελάσαντες "ἤτησεν" εἶπον, "ἀλλ' ἐπὶ θάτερα". καὶ συνεῖς ὁ πρεσβύτης ἕτερον αὐτίκα βραχύτατον ἤτει διάστημα, μέχρι οὐ τὴν θυγατέρα ἴδοι· ἰδὼν δὲ ἐκέλευε μὴ μετα- 20 σχεῖν τῶν πατρῶων, μὴ κἀκείνην ὁ ἀδελφὸς αἰτήσαιτο παρ' Ἀντωνίου. συνέβη δὲ καὶ τῷδε τὴν οὐσίαν ἐς αἰσχρὰ δαπανῆσαι, καὶ κλοπῆς ἀλόντι φυγεῖν ἐκ καταδίκης.

3. 4. προγεγράφθαι EFC || 5. ᾧ] ὡς EF || τὸ τέγος F || 8. ὑπὸ] ἐπὶ?* || 10. ἀναλύοντα] ἀλύοντα malebat Musgr || 11. στρατιῶταί τι προσκρ. ἔκτειναν] milites a casu obuii ac propellentes interemere C. προσκρούσαντα Nauckius || 13. Θουράνιος] Θωράνιος supra p. 941, 27. Thoranius Candidi ed. Venetam (a. 1477) habere quod Schw refert, in meo exemplo Thuranius expressum est. 'Toranius', o in ras., cod. Bernens. Valeri Max. IX, 11, 5 sec. Halmium || 18. εἶπον ἤτησεν F || ἀλλ' ἐ. θ.] verum pro filia dixere C || 19. αὐτίκα] αὐτοὺς?* ni males αὐτίς

Κικέρων δέ, ὃς μετὰ Γάιον Καίσαρα ἰσχυσεν ὅση 19
γένοιτο ἂν δημαγωγῷ μοναρχία, κατέγνωστο μὲν ἅμα
τῷ παιδὶ καὶ τῷ ἀδελφῷ καὶ τῷ παιδὶ τοῦ ἀδελφοῦ
καὶ πᾶσιν οἰκείοις τε καὶ στασιώταις καὶ φίλοις, φυ-
5 γῶν δὲ ἐπὶ σκάφους οὗτε ἔφερε τὴν ἀηθλίαν τοῦ κλύ-
δωτος, ἀλλ' ἐς ἴδιον χωρίον, ὃ καθ' ἱστορίαν τοῦδε
τοῦ πάθους εἶδον, ἀμφὶ Καιήτην πόλιν τῆς Ἰταλίας,
καταχθεις ἠρέμει. πλησιαζόντων δὲ τῶν ἐρευνωμένων
(τοῦτον γὰρ δὴ φιλοτιμότερα πάντων Ἀντωνίος τε ἐξή-
10 τει καὶ Ἀντωνία πάντες) ἐς τὸ δωμάτιον αὐτοῦ κόρα-
κες ἐσπᾶντες ἐκλαζον, ἐπεγείροντες ἀπο τοῦ ὕπνου,
καὶ τὸ ἱμάτιον ἀπέσυρον ἀπὸ τοῦ σώματος, ὥς οἱ
θεράποντες σημηνάμενοι τὸ γιννόμενον εἶναι σύμβο-
λον ἐκ τοῦ θεῶν, ἐς φορεῖον ἐσθέμενοι τὸν Κικέρωνα
15 αὐθις ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἤγον διὰ λόχμης βαθείας
λανθάνοντες. πολλῶν δὲ ἀνὰ μέρη διαθεόντων τε καὶ
πυνθανομένων εἶπεν Κικέρων ὁραθεῖη, οἱ μὲν ἄλλοι
ἐπ' εὐνοίᾳ καὶ ἐλέῳ πλεῖν αὐτὸν ἐξαναχθέντα ἔλεγον
ἤδη, σκυτοτόμος δὲ πελάτης Κλωδίου, πικροτάτου τῷ
20 Κικέρωνι ἐχθροῦ γεγονότος, Λαίνα τῷ λοχαγῷ σὺν
ὀλίγοις ὄντι τὴν ἀτραπὸν ἐδειξεν. ὃ δὲ ἐπέδραμέ τε,
καὶ θεράποντας ἰδὼν πολλὸν πλείους τῶν ἀμφ' αὐτὸν
ὀρμῶντας ἐς ἄμυναν, στρατηγικῶς μάλα ἀνεβόησεν
"ἐσελθέτωσαν ἐς τὸ χωρίον οἱ περὶ οὐρανὸν λοχαγοί".
25 τότε γὰρ οἱ μὲν θεράποντες ὡς ἐλευσομένων πλεόνων
κατεπλάγησαν, ὃ δὲ Λαίνας καὶ δίκην τινὰ διὰ τοῦ 20
Κικέρωνός ποτε κατωρθώκως, ἐκ τοῦ φορείου τὴν κε-

1. ἰσχυσεν] ἰσχυεν? * || 7. Καιήτην Schw, καπύην libri ||
11. ἀπὸ τοῦ ὕπνου molesta || 20. 26. p. 949, 6. λαίνας (-ας)
AVEFf

φαλήν ἐπισπάσας ἀπέτεμνεν, ἐς τρεῖς ἐπιπλήσσων καὶ ἐκδιαπρίζων ὑπ' ἀπειρίας. ἀπέτεμε δὲ καὶ τὴν χεῖρα, ἢ τοὺς κατ' Ἀντωνίου λόγους οἷα τυράννου συγγράφων, ἐς μίμημα τῶν Δημοσθένους, Φιλιππικοὺς ἐπέγραψεν. ἔθρον δὲ οἱ μὲν ἐπὶ ἵππων οἱ δὲ ἐπὶ νεῶν, 5 αὐτίκα τὸ εὐάγγελιον Ἀντωνίῳ διαφέροντες· καὶ ὁ Λαίνας ἐν ἀγορᾷ προκαθημένῳ τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν χεῖρα μακρόθεν ἀνέσειεν ἐπιδεικνύς. ὃ δὲ ἤσθη τε μάλιστα, καὶ τὸν λοχαγὸν ἐστεφάνωσε, καὶ πλέοσι τῶν ἄθλων ἐδωρήσατο πέντε καὶ εἴκοσι μυριάσιν Ἀττικῶν δραχμῶν 10 ὡς μέγιστον δὴ τόνδε πάντων ἐχθρὸν καὶ πολεμιώτατόν οἱ γενόμενον ἀνελόντι. ἡ κεφαλὴ δὲ τοῦ Κικέρωνος καὶ ἡ χεὶρ ἐν ἀγορᾷ τοῦ βήματος ἀπεκρέμαντο ἐπὶ πλεῖστον, ἔνθα πρότερον ὁ Κικέρων ἐδημηγόρει· καὶ πλείους ὀψόμενοι συνέθρον ἢ ἀκροώμενοι. λέγεται 15 δὲ καὶ ἐπὶ τῆς διαίτης ὁ Ἀντώνιος τὴν κεφαλὴν τοῦ Κικέρωνος θέσθαι πρὸ τῆς τραπέζης, μέχρι κόρον ἔσχε τῆς θείας τοῦ κακοῦ.

ὧδε μὲν δὴ Κικέρων, ἐπὶ τε λόγοις αἰόδιμος ἐς ἔτι νῦν ἀνὴρ, καὶ ὅτε ἦρχε τὴν ὑπατον ἀρχὴν ἐς τὰ μέ- 20 γιστα τῆ πατριδί γεγυνώς χρήσιμος, ἀνήρητο καὶ ἀνηρημένος ἐνυβρίζετο· ὃ δὲ παῖς ἐς τὴν Ἑλλάδα προπέσταλτο ἐς Βροῦτον. Κόιντος δὲ ὁ τοῦ Κικέρωνος ἀδελφός, ἅμα τῷ παιδί καταληφθεὶς, ἐδείτο τῶν σφαιγέων πρὸ τοῦ παιδὸς αὐτὸν ἀνελεῖν· τὰ δὲ ἐναντία 25

1. ἀποσπάσας F || 2. ἐκπρίζων F || 3. οἷα τυράννου del. Nauckius || 4. 5. ἐπέγραψεν] malim ἐπέγραψεν || 11. ἐχθρὸν AF, ἐχθρῶν iC, utrumque E et V || 12. δὲ om. V || 15. ἔθρον F || ἢ ἀκροώμενοι] exspectabas ἢ προτοῦ ἀκροασόμενοι || 16. ἐπὶ διαίτης?* || 16. 17. τὴν κεφαλὴν τοῦ Κικ. om. AV || 25. αὐτὸν*, αὐτὸν libri

καὶ τοῦ παιδὸς ἰκετεύοντες, οἱ σφαγεῖς ἔφασαν ἀμφοτέροις διαιτήσειν, καὶ διαλαβόντες ἕτερον ἕτεροι κατὰ σύνθημα φονεῖς ἀνεῖλον ὁμοῦ.

Ἐγνάτιοι δέ, πατήρ καὶ υἱός, συμφυέντες ἀλλήλοις ²¹ ⁵ διὰ μιᾶς πληγῆς ἀπέθανον· καὶ αὐτῶν αἱ κεφαλαὶ μὲν ἀπετέτμηντο, τὰ δὲ λοιπὰ σώματα ἔτι συνεπέπλεκτο. Βάλβος τὸν υἱόν, ἵνα μὴ βαδίζοντες ὁμοῦ φανεροὶ γένοιντο, προύπεμψεν ἐς φυγὴν ἐπὶ θάλασσαν, καὶ μετ' ὀλίγον εἶπετο ἐκ διαστήματος. ἔξαγγείλαντος δέ ¹⁰ τινος, εἴτε ἐξ ἐπιβουλήσ εἶθ' ὑπ' ἀγνοίας, τὸν υἱὸν συνειληφθῆαι, ἐπανῆλθε καὶ τοὺς σφαγέας μετεπέμψατο. συνέβη δὲ καὶ τὸν παῖδα ἀπολέσθαι ναυαγίῳ· οὕτω ταῖς τότε συμφοραῖς καὶ τὸ δαιμόνιον ἐπέκειτο. Ἄρρουντιος τὸν υἱόν, οὐχ ὑφιστάμενον φεύγειν χωρὶς αὐτοῦ, ¹⁵ μόλις ἐπεισεν ὡς νέον περισώζειν ἑαυτόν. καὶ τόνδε μὲν ἢ μήτηρ ἐπὶ τὰς πύλας προύπεμψε, καὶ ὑπέστρεψεν ἵνα ἀνηρημένον τὸν ἄνδρα θάψει· πυθομένη δὲ καὶ τὸν υἱὸν ὑπὸ τῆς θαλάσσης διεφθάρθαι, λιμῶ διεχρήσατο ἑαυτήν.

²⁰ αἶδε μὲν δὴ παίδων ἀγαθῶν καὶ κακῶν ἔστων εἰκόνες· ἀδελφοὶ δὲ δύο ὁμοῦ προγραφεύτες, οἷς ὄνομα ²² ἦν Λιγάριοι, ἐκρύπτοντο ὑπὸ ἱπνῶ, μέχρι τῶν θεραπόντων αὐτοὺς ἀνευρόντων ὃ μὲν ἀντίκα ἀνηρέθη, ὃ δὲ ἐκφυγών, ἐπεὶ τὸν ἀδελφὸν ἔγνω διεφθαρμένον, ²⁵ ἔρριψεν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τῆς γεφύρας ἐς τὸ

3. φονεῖς molestum || 4. Ἐγνάτιοι Schw, ἰγνάτιοι editiones veteres, γνάτιοι (γνάτιος b) libri. ceterum cf. Willems t. I p. 503 || 5. μὲν om. F || 7. βλάβος fC. v. Valer. M. V, 7, 3 || 13. 14. Ἄρρουντιος] ἀρουντιος V, ut adsolet. at cf. C. I. L. I n. 752—754 || 17. θάψει V || πυθανομένη (sic) A || 18. ἐπὶ τῆς θαλ. coni. Musgr || 20. ἔστων] sunt C || 21. δύο om. i || 22. λιγάριος b || 24. ἀποφυγών a || 25. ἑαυτόν V || ἀπὸ ταμοῦ (sic) A || ἀπὸ

ρεῦμα. καὶ αὐτὸν ἀλιέων περισχόντων ὡς οὐκ ἐναλό-
 μενον ἀλλὰ πεπτωκότα, ἐς πολὺ μὲν ἐφιλονεῖκει καὶ
 ἑαυτὸν ἐς τὸ ρεῦμα ἐώθει, ἡσσωμένος δὲ τῶν ἀλιέων
 περιεγίγνετο, καὶ “οὐκ ἐμέ” ἔφη “περισώζετε, ἀλλ’
 ἑαυτοὺς ἐμοὶ προγεγραμμένῳ συναπόλλυτε”. οἱ δὲ καὶ 5
 ὡς αὐτὸν οἰκτείραντες περιέσωζον, μέχρι τινὲς τῶν
 στρατιωτῶν, οἱ τὴν γέφυραν ἐτήρουν, ἰδόντες ἐπέδρα-
 μόν τε καὶ τὴν κεφαλὴν ἀπέτεμον. ἑτέρων δὲ ἀδελφῶν
 ὃ μὲν αὐτὸν ἔρριψε κατὰ τοῦ ρεύματος, καὶ θεράπων
 αὐτοῦ τὸ σῶμα ἀνεξήτει μέχρι πέμπτης ἡμέρας, εὐρῶν 10
 δέ, ἔτι γνωρίζεσθαι δυναμένου τὴν κεφαλὴν διὰ τὸ
 ἄθλον ἀπέκοψεν· τὸν δὲ ἕτερον ἐν κοπρῶνι κρυπτό-
 μενον ἕτερος ἐμήνυσε θεράπων, καὶ οἱ σφαγεῖς ἐσελθεῖν
 μὲν ἀπηξίωσαν, δόρασι δὲ περικεντοῦντες ἐξήγαγον,
 καὶ ὡς εἶχε, τὴν κεφαλὴν, οὐδὲ ἀπονίσπαντες, ἀπέκοψαν. 15
 ἕτερος δέ, τοῦ ἀδελφοῦ συλλαμβανομένου, προσδρα-
 μῶν ἀγνοία τοῦ καὶ αὐτὸς ἄμα ἐκείνῳ προγεγράφθαι,
 “ἐμέ” ἔφη “κτείνατε πρὸ τούτου”. καὶ ὁ λοχαγὸς ἔχων
 τὸ ἀκριβὲς ἀνάγραπτον, “εἰκότα ἀξιοῖς” ἔφη· “σὺ γὰρ
 πρὸ τούτου γέγραψαι,” καὶ εἰπὼν κατὰ τὴν τάξιν 20
 ἔκτεινεν ἄμφω.

23 ταῦτα μὲν δὴ καὶ ἀδελφῶν δείγματα· Λιγάριον δὲ
 ἢ γυνὴ κρύπτουσα, μίαν ἐς τὸ ἀπόρρητον ἐπηγάγετο
 τῆς τοῦ ποταμοῦ γεφύρας maluit Schw. se ex ponte proiecit in
 fluvium C || p. 950, 25 et p. 951, 1. ἐπὶ τὸ ρεῦμα F || 1. 2. ἐνα-
 λόμενον*, ἐναλλόμ. EFi, ἐναλλάμ. A, ἐναλάμ. V, vulgo || 2. ἀλλὰ
 πεπτωκότα] ἀλλ’ ἐμπεπτωκότα?* || 4. περιεγίγνετο καὶ del. Nau-
 ckius || περιεσώζετε a C || 5. συναπόλλυτε] condemnastis C ||
 9. ἔρριψεν αὐτὸν F || 10. ἀνεξήτει] ἐξήτει E, bene, si ἀνευρῶν
 pro εὐρῶν scribas || 11. δυναμένην?* || 15. οὐδὲ ἀπονίσπαντες
 ante τὴν κεφαλὴν collocanda?* || 22. ἀδελφῶν <ἔστω> δείγμα-
 τα?* || Λιγάριον] si nomen sanum, ἕτερον addendum cum Schw ||
 23. κρύπτουσα] κρύψασα?*

θεράπαιναν, προδοθεῖσα δ' ὑπ' αὐτῆς εἶπετο τῇ κεφαλῇ
 τοῦ ἀνδρὸς φερομένη, βοῶσα " ἐγὼ τοῦτον ὑπεδεξάμην,
 τὰ δ' ὅμοια τοῖς ὑποδεξαμένοις ἐστὶν ἐπιτίμια". καὶ
 οὐδενὸς αὐτὴν οὔτε ἀναιροῦντος οὔτε μηνύοντος, αὐ-
 5 ἄγγελος ἐς τοὺς ἄρχοντας ἦλθε καθ' ἑαυτῆς, κἀκείνων
 αὐτὴν διὰ τὴν φιλανδρίαν ὑπεριδόντων ἑαυτὴν ἀ-
 ἐκτεινε λιμῶ. καὶ τῆσδε μὲν ἐνθάδε ἐπεμνήσθη, ὅτι
 τὸν ἄνδρα περισώζουσα ἀπετύγγανέ τε καὶ συνεξήγαγεν
 ἑαυτήν· ὅσαι δ' ἐπέτυχον τῆς φιλανδρίας, ἐν τοῖς περι-
 10 σωθεῖσι τῶν ἀνδρῶν ἀναγράψω. ἕτεραι δὲ ἀθεμίστως
 ἐπεβούλευσαν τοῖς ἀνδράσιν. καὶ αὐτῶν ἐστὶν ἡ Σεπι-
 μίω μὲν ἐγεγάμητο, ὑπὸ δέ τινος Ἀντωνίου φίλου δι-
 εφθείρετο· ἐπειγομένη δὲ ἐκ μοιχείας ἐς γάμον ἐδεήθη
 <διὰ> τοῦ μοιχεύοντος αὐτὴν Ἀντωνίου, καὶ ὁ Σεπίμιος
 15 αὐτίκα τοῖς πίναξι προσετέθη. καὶ μαθὼν ἐς τῆς γυ-
 ναικὸς ὑπ' ἀγνοίας τῶν οἴκοι κακῶν ἔφευγεν. ἡ δέ,
 ὡς φιλοφρονουμένη, τὰς θύρας ἐπέκλεισε καὶ ἐτήρει
 τὸν ἄνδρα, ἕως οἱ σφαγεῖς παρεγένοντο· καὶ τῆς αὐτῆς
 ἡμέρας οἱ μὲν ἐκείνον ἀνήρουν, ἡ δὲ ἔθυε γάμους.
 20 Σάλαστος δὲ ἐκφυγὼν τε καὶ ἀπορούμενος ἦκε μὲν ἐς
 πόλιν νυκτός, ὅτε μάλιστα ἔδοξεν ἀμβλύνεσθαι τὸ δει-
 νόν, πεπραμένης δὲ τῆς οἰκίας μόνος αὐτὸν ὁ θυρω-
 ρὸς τῇ οἰκίᾳ συμπεπραμένος ἐπέγνων, καὶ ἐς τὸ ἑαυτοῦ
 οἶκημα ὑπεδέχετο, καὶ κρύψειν ἐπηγγέλλετο καὶ θρέψειν

4. αὐτὴν A V E F, αὐτῶν ἐστὶν i || 11. 12. σεπιμίω a C,
 σεπτουμίω ceteri. cf. Willems I p. 476 || 12. ἀντωνίου E F i ||
 14. διὰ ex C add. Schw || αὐτὴν] αὐτὸν con. Schw || σεπίμιος
 E a C, σεπτούμιος ceteri || 15. ἐς Bekk, ἐκ libri. ἐς τὴν γυναῖκα
 coniecerat Musgr || 16. ἔφευγεν] malim ἔφυγεν || 20. σάλαστος V.
 cf. Val. M. IX, 11, 7 || καὶ διαπορούμενος F || 22. πεπραμένης et 23.
 συμπεπρ.] πεπραγμ. et συμπεπραγμ. b. occlusa domo et ipse in ea
 pariter conclusus C, πεπραγμ. et συμπεπρ. vertens || 23. αὐτοῦ b

ἐξ ὧν ἐδύνατο. ὃ δὲ τὴν γυναῖκά οἱ καλέσαι προσέταξεν ἐκ τῆς ἐκείνης οἰκίας. ἢ δ' ὑποκρινάμενη μὲν ἐλθεῖν ἐπείγεσθαι, δεδιέναι δ' ὡς ἐν νυκτὶ καὶ θεραπεύουσα τὸ ὑποπτον, μεθ' ἡμέραν ἦξειν ἔφη. καὶ γενομένης ἡμέρας ἢ μὲν τοὺς σφαγέας μετήει, καὶ ὁ θυρωρὸς αὐτὴν ὡς βραδύνουσαν ἐς τὴν οἰκίαν ἀπέτρεχεν ἐπείξων· ὁ δὲ Σάλαστος οἰχομένου τοῦ θυρωροῦ, δείσας ὡς ἐς ἐνέδραν ἀπιόντος, ἐς τὸ τέγος ἀναδραμὼν ἐκαραδόκει τὸ γιγνόμενον, ἰδὼν δὲ οὐ τὸν θυρωρὸν ἀλλὰ τὴν γυναῖκα τοῖς σφαγεῦσιν ἠγουμένην, ἔρριψεν ἑαυτὸν ἀπὸ τοῦ τέγους. Φούλιον δὲ ἐς θεραπεύουσα φυγόντα παλλακευθείσης τε αὐτῷ καὶ ἀπηλευθερωμένης καὶ προῖκα ἐς γάμον ἐπιλαβούσης, ἢ τοσάδε εὖ παθοῦσα προύδωκε ζηλοτυπία τῆς μεθ' ἑαυτὴν τῷ Φουλίῳ γεγαμημένης.

τοσάδε μὲν δὴ καὶ γυναικῶν πονηρῶν ὑποδείγματα γεγράφθω· Στάτιος δὲ ὁ Σαυνίτης, πολλὰ Σαυνίταις ἐν τῷ συμμαχικῷ πολέμῳ κατειργασμένος, διὰ δὲ περιφάνειαν ἔργων καὶ διὰ πλοῦτον καὶ γένος ἐς τὸ Ῥωμαίων βουλευτήριον ἀνακεκλημένος, ὀγδοηκοντούτης ὧν ἦδη καὶ διὰ πλοῦτον προγεγραμμένος ἀνεπέτασε τὴν οἰκίαν τῷ τε δήμῳ καὶ τοῖς θεράπουσιν, ἐκφορεῖν ὅσα θέλοιν, τὰ δὲ καὶ αὐτὸς διερρίπτει, μέχρι κεκενωμένης ἐπικλείσας ἐνέπρησε καὶ ἀπώλετο, καὶ τὸ πῦρ

1. ἐδύνατο] δύναιτο coni. Schw. at cf. cap. 74 extr.: ὅσῃν ἔφθασεν || 2. ἢ δ'] totum enuntiatum mire compositum. ἢ δ' ὑποκρ. ἐπείγεσθαι μὲν ἐλθεῖν, δεδιέναι δ' ἐν νυκτὶ ὡς ταῖς θεραπεύουσαις ὃν ὑποπτον dubitanter Nauckius || 5. σφαγεῖς F || 7. ἐς om. Fi || 11. παλλακευθείσης A || 15. καὶ sup. vs. F¹, om. b || 16. Στάτιος] Πάπιος Wesseling ad Diod. t. II p. 539 quod multi probavere. at cf. Mommsen 'röm. Münzw.' p. 589sq. || 19. ἀνακεκλημένος] expectabam ἀνειλημμένος || 20. διὰ <τὸν> πλοῦτον? * || 22. 23. κεκενωμένης] κεκενωμένην? *

πολλὰ τῆς πόλεως ἄλλα ἐπενείματο. Καπίτων δὲ ἐς
πολὺ τὰς θύρας ὑπανοίγων τοὺς ἐσβιαζομένους καθ'
ἓνα ἀνήρει, ὑπὸ δὲ πολλῶν ἐπιβρισάντων εἰς ἀπέθανε
πολλοὺς ἀποκτείνας. Ὀετουλίνος δὲ χεῖρα ἤθροισε πολ-
5 λὴν ἀμφὶ τὸ Ῥήγιον, αὐτῶν τε τῶν προγεγραμμένων
ἀνδρῶν καὶ ὅσοι συνέφευγον αὐτοῖς, καὶ ἀπὸ τῶν ὀκτω-
καίδεκα πόλεων αἰ τοῖς στρατοῖς ἐπινίκια ἐπηγγελμένοι
πάνυ ἐδυσχέραινον. τούσδε οὖν ἔχων ὁ Ὀετουλίνος
ἀνήρει τῶν λοχαγῶν τοὺς διαθέοντας, μέχρι πεμφθέν-
10 τος ἐπ' αὐτὸν στρατοῦ πλέονος οὐδ' ὡς ἔληξεν, ἀλλ'
ἐς Σικελίαν πρὸς Πομπήιον, κρατοῦντά τε αὐτῆς καὶ
τοὺς φεύγοντας ὑποδεχόμενον, ἐπέρασεν. εἶτα ἐπολέ-
μει καρτερῶς, μέχρι πολλαῖς μάχαις ἠσσωμένος τὸν
μὲν υἱὸν καὶ ὅσοι τῶν προγεγραμμένων ἄλλοι <οί>
15 συνῆσαν ἐπὶ Μεσσήνης ἔπεμψεν, αὐτὸς δὲ ὡς εἶδε
πορθμενόμενον ἤδη τὸ σκάφος, ἐμπεσὼν τοῖς πολεμίοις
κατεκόπη.

Νάσων δὲ ὑπὸ ἐξελευθέρου, παιδικῶν οἱ γενομέ- 26
νου, προδοθεὶς ἤρπασε παρά του τῶν στρατιωτῶν ξί-
20 φος, καὶ τὸν προδότην μόνον ἀποκτείνας ἑαυτὸν τοῖς
σφαγεῦσιν ὑπέσχευ. φιλοδέσποτος δὲ οἰκέτης τὸν κε-
κτημένον ἐπὶ λόφου ἐκάθισε, καὶ αὐτὸς ἐπὶ θάλασσαν
ἦει μισθωσόμενος αὐτῷ σκάφος. ἐπανιών δὲ κτεινό-
μενόν τε εἶδε τὸν δεσπότην, καὶ ἀποψύχοντος ἤδη μέγα

1. πόλεως καὶ ἄλλα F || Καπίτων] Caprio C || 3. 4. εἰς ἀπέθ.
πολλοὺς] ἀπέθανεν εἰς πολλοὺς;* || 4. Vitulinus C || 8. ὁ ἔτου-
λίνος A. ὁ om. i || 12. ἐπέρασεν] ἐπρέσβευσεν vel ἔπεμψεν conl.
Schw. καρτερῶς <ἐν Σικελίᾳ> vertit C. videtur ante εἶτα la-
cuna esse* || 14. οἱ addidi. ἄλλοις b || 15. μεσσήνης AV b |
18. ἀπὸ i || 21. δέ <τις> οἰκέτης conl. Schw || 22. ἐκάθισε EF,
καθῆσε AVi, καθῖσε V corr. a m. 1 || 24. τε] ὡς;* et ἀποψύ-
χοντα?*

βοῶν "ἐπίμεινον ἐς βραχύ, ᾧ δέσποτα" εἶπε, καὶ κτείνει τὸν λοχαγὸν ἐμπροσθῶν ἄφνω. μετὰ δὲ ἐκεῖνον ἑαυτὸν ἐπαναιρῶν εἶπε τῷ δεσπότῃ "παραμύθιον ἔχεις". Δεύκιος δὲ δύο πιστοτάτοις ἀπελευθέροις χρυσίου δοῦς ἐπὶ θάλασσαν ἦει, διαδράντων δὲ ἐκείνων ὑπέστρεψε καταγιγνώσκων τοῦ βίου, καὶ ἑαυτὸν ἐμήνυσε τοῖς σφαγεῦσιν. Λαβιηνὸς δὲ ἐν ταῖς Σύλλα προγραφαῖς πολλοὺς τῶν τότε συλλαβῶν τε καὶ κτείνας, ἠδόξεσεν ἄρα εἰ μὴ τὰ ὅμοια γενναίως ἐνέγκοι, καὶ προσελθὼν τῆς οἰκίας ἐκαθέζετο ἐπὶ θρόνου, τοὺς σφαγέας περιμένων. 10 Κέστιος δὲ ἐν χωρίοις παρ' εὐνοῖς θεράπουσιν ἐκρύπτετο, λοχαγῶν δ' ἄσι σὺν ὅπλοις ἢ κεφαλαῖς διαθεόντων οὐκ ἔφερε τὸ μῆκος τοῦ φόβου, ἀλλ' ἔπεισε τοὺς θεράπουτας ἄψαι πυρᾶν, ἵνα ἔχοιεν λέγειν ὅτι Κέστιον ἀποθανόντα θάπτοιεν. καὶ οἱ μὲν ἐνεδρευθέντες ἤψαν, 15 ὃ δὲ ἐσήλατο ἐς αὐτήν. Ἀπώνιος δὲ ἀσφαλῶς ἑαυτὸν ἐπικρύψας οὐκ ἤνεγκε τὴν πονηρίαν τῆς διαίτης, ἀλλὰ προήγαγεν ἑαυτὸν ἐπὶ τὴν σφαγὴν. ἄλλος ἐν φανεροῦ καθῆστο ἐκὼν, καὶ βραδυνόντων τῶν σφαγέων ἀπήγξατο ἐν μέσῳ. 27 Δεύκιος δὲ ὁ Ἀσινίου τοῦ ὑπατεύου- 20 τος τότε πενθερός, φεύγων διὰ θαλάσσης, οὐ φέρων τοῦ χειμῶνος τὴν ἀηθλίαν ἔρριψεν ἑαυτὸν ἐς τὸ πέλαγος. Καισέννιον δὲ οἱ διώκοντες, ὑποφεύγοντά τε καὶ βοῶντα οὐ προγεγράφθαι ἀλλὰ διὰ τὰ χρήματα ἐπι-

1. ᾧ om. V || 2. ἐκεῖνον] ἐκείνω? * || 7. Λαβιηνός] λαβιῖνος EF. aliter de Labieno Macrobian. Sat. I, 11, unde aliquid de servorum eius virtute intercidisse putavit Schw. at fort. nomen corruptum est || 11. εὐνοῖς*, εὐνόοις libri || 12. ἢ κεφαλαῖς] capitibusque C || 14. ἄψαι πυρᾶν] ut pyram pararent atque incenderent C || 16. ἑαυτὸν ἀσφαλῶς F || 18. ἐπὶ σφαγὴν Nauckius || 23. Καισέννιον Schw quod tamen perquam incertum, καὶ σισίνιον (καὶ σισίνιον VCb) libri

βουλευέσθαι πρὸς αὐτῶν, ἐπὶ τὸν πίνακα ἀγαγόντες
 ἀναγινώσκειν ἑαυτοῦ τὸ ὄνομα ἐκέλευον, καὶ ἀνα-
 γινώσκοντα ἔκτειναν. Αἰμίλιος δὲ ἀγνοῶν ὅτι προ-
 γέγραπται, διωκόμενον ἄλλον ἰδὼν ἤρετο τὸν λοχαγὸν
 5 τὸν διώκοντα, τίς ὁ προγεγραμμένος εἶη· καὶ ὁ λοχα-
 γὸς τὸν Αἰμίλιον γνωρίσας "σὺ καὶ κεῖνος" εἶπε, καὶ
 τοὺς δύο ἀπέκτεινεν. Κίλλων δὲ ἐκ τοῦ βουλευτηρίου
 προϊὼν καὶ Δέκιος, ἐπεὶ τοῖς πίναξιν ἐπύθοντο σφῶν
 τὰ ὀνόματα προσγεγράφθαι, οὕτω τινὸς ἐπιόντος αὐ-
 10 τοῖς ἔφευγον ἀκόσμως διὰ πυλῶν, καὶ αὐτοὺς τοῖς
 ἀπαντῶσι τῶν λοχαγῶν αὐτὸς ὁ δρόμος ἐμήνυσεν.
 Ἰκέλιος δέ, ὃς ἐπὶ Βρούτῳ τε καὶ Κασσίῳ δικάζων,
 Καίσαρος τοῖς δικαστηρίοις μετὰ στρατιᾶς ἐφραστῶτος,
 καὶ τῶν ἄλλων δικαστῶν κρύφα τὴν καταδικάζουσαν
 15 φερόντων, μόνος τὴν ἀπολύουσαν ἤνεγκε φανερῶς,
 ἐκλαθόμενος τῆς μεγαλόφρονος ἐλευθεριότητος, νεκρὸν
 σῶμα ἐκκομιζόμενον ὑποστὰς τοῖς φέρουσι συνεβάσταξε
 τὸ λέχος. ἰδόντων δὲ τῶν φρουρούντων τὰς πύλας
 ὅτι πλεονάζουσιν οἱ νεκροφόροι παρὰ τὸ σῦνηθες ἐνὶ
 20 ἀνδρὶ, καὶ τοὺς μὲν φέροντας οὐχ ὑπονοούντων, τὸ
 δὲ λέχος ἐρευνωμένων, μὴ νεκρὸν τις ὑποκρίνοιτο, οἱ
 νεκροφόροι τὸν Ἰκέλιον ἤλεγχον οὐχ ὁμότεχνον σφίσειν
 ὄντα, ἐπιγνωσθέντα τε οἱ σφαγεῖς ἀπέκτειναν.

Ἐἄρος δ' ἀπελευθέρου προδιδόντος αὐτὸν ἀπέδρα, 28

1. πρὸς αὐτῶν non vertit C || 2. 3. ἀναγνόντα Nauckius ||
 3. 6. αἰμίλιος Vf || 5. αὐτὸν διώκοντα b || 6. σὺ ἐκεῖνος vertit
 C || 7. Κίλλων] κίλων, v sup. l a m. 1, V. Cillus C. cf. Borghesi
 t. II p. 161 || 8. 9. τὰ ὀνόματα σφῶν V || 9. προγεγράφθαι
 EF || 10. malim διὰ <τῶν> πυλῶν || 10. 11. τοῖς ἀπαντῶσι τ.
 λ.] *occurenti turmarum duci* C || 11. ἐμήνυεν b || 12. 22. Ἰκέ-
 λιος] ἰκέλιος V. Σηλίκιος corr. Willems 'le sénat' t. I p. 506 |
 16. ἐλευθεριότητος A

καὶ ὄρος ἐξ ὄρους ἀμείβων ἐς τὸ Μιντουρναίων ἔλος ἐνέπεσεν, ἐνθα ἑαυτὸν διαναπαύων ἡσύχαζεν. τῶν δὲ Μιντουρναίων ἐπὶ ζητήσῃ λησθηρίου τὸ ἔλος περιθεόντων, ἧ τε κόμη τοῦ δόνακος σαλευθεῖσα ἐνέφηγε τὸν Ὀἶρον, καὶ ληφθεὶς ἔλεγεν εἶναι ληστής, καὶ [ἐπὶ] 5 θανάτῳ καταδικαζόμενος ἠνείχετο. ὡς δὲ αὐτὸν ἐμελλον καὶ βασανιεῖν ἐς τοὺς συνεγνωκότας, οὐκ ἐνεγκῶν ἤδη τοῦτο ὡς ἀπρεπέστερον, “ἀπαγορεύω” φησὶν “ὑμῖν, ὦ Μιντουρναῖοι, ὑπατόν με γεγεννημένον, καὶ ὃ τοῖς νῦν ἄρχουσι τιμιώτερόν ἐστι, προγεγραμμένον, μήτε 10 βασανίζῃν μήτε ἀναιρεῖν ἔτι· εἰ γὰρ οὐκ ἐνὶ μοι διαφυγεῖν, ἄμεινον ὑπὸ τῶν ὁμοτίμων παθεῖν”. ἀπιστούντων δὲ τῶν Μιντουρναίων καὶ τὸν λόγον ὑπονοούντων, λοχαγὸς ἐπέγνω διαθέων, καὶ τὴν κεφαλὴν ἀπέτεμε, τὸ δὲ λοιπὸν σῶμα τοῖς Μιντουρναίοις 15 κατέλιπεν.

Λάργον ἕτεροι συνελάμβανον ἐν χωρίοις, οὐ Λάργον ἀλλ’ ἕτερον διώκοντες· οἰκτείραντες δ’ ὅτι μὴ ζητούμενος ἀλοίῃ, φεύγειν μεθῆκαν ἀνὰ τὴν ὕλην. ὃ δὲ ὑφ’ ἐτέρων διωκόμενος δρόμῳ τοὺς προτέρους κατ- 20 ἔλαβε, καὶ “ὑμεῖς” ἔφη “με κτείνατε μᾶλλον, οἱ ἐλεήσαντες, ἵνα τὸν μισθὸν ἀντὶ τούτων ὑμεῖς φέρησθε”.

ὃ μὲν δὴ ταύτην ἔδωκεν ἀμοιβὴν ἀποθνήσκων φιλ- 20 ἀνθρωπίας, Ῥοῦφος δὲ ἔχων συνοικίαν περικαλλῆ, γείτονα Φουλκίας τῆς γυναικὸς Ἀντωνίου, πάλαι μὲν 25 ἀξιούσῃ τῇ Φουλκίᾳ πρίασθαι τὴν οἰκίαν οὐ συνεχώ-

2. διαναπαύων] διαναπαύσων? * || 4. τε del.? * || 5. 6. καὶ ἐπὶ θ.] eoque modo condemnatus ducendatur C. ἐπὶ seclusi || 6. 7. δὲ καὶ αὐτὸν ἔμ. βασ. V || 8. ὑμῖν om. i || 8. 9. ὦ μιντ. ὑμῖν F || 12. παθεῖν] ἀποθανεῖν Nauckius || 13. καὶ τὸν λόγον] καὶ δόλον idem || 18. διώκοντες om. A || 21. μᾶλλον om. i

ρει, τότε δὲ καὶ δωρούμενος προεγράφη. καὶ τὴν κε-
 φαλήν ὁ μὲν Ἀντώνιος οἱ προσφερομένην οὐχ ἑαυτῷ
 προσήκειν εἰπὼν ἔπεμψεν εἰς τὴν γυναῖκα, ἣ δέ, ἀντὶ
 τῆς ἀγορᾶς, ἐκέλευσεν ἐπὶ τῆς συνοικίας προτεθῆναι.
 5 ἔπαυλιν ἕτερος εἶχε περικαλλῆ καὶ σύσκιον, ἄντρον τε
 καλὸν ἦν ἐν αὐτῇ καὶ βαθύ, καὶ τάχα διὰ ταῦτα καὶ
 προεγράφη. ἔτυχεν δὲ ἀναψύχων κατὰ τὸ ἄντρον, καὶ
 αὐτῷ τῶν σφαγέων ἔτι μακρόθεν ἐπιθεόντων θεράπων
 αὐτὸν εἰς τὸν μυχὸν τοῦ ἄντρον προπέμψας ἐνέδου τὸν
 10 τοῦ δεσπότητος χιτωνίσκον, καὶ ὑπεκρίνετο ἐκεῖνος εἶναι
 καὶ δεδιέναι· καὶ τάχ' ἂν ἐπέτυχεν ἀναιρεθεῖς, εἰ μὴ
 τῶν ὁμοδούλων τις ἐνέφηγε τὴν ἐνέδραν. ἀναιρεθέν-
 τος δὲ ὧδε τοῦ δεσπότητος, ὁ δῆμος ἀγανακτῶν παρὰ
 τοῖς ἄρχουσιν οὐκ ἐπαύετο, μέχρι τὸν μὲν ἐνδείξαντα
 15 κρεμασθῆναι, τὸν δὲ περισώσαντα ἐλευθερῶσαι ἐποίη-
 σεν. Ἀτέριον δὲ κρυπτόμενον θεράπων ἐμήνυσέ τε,
 καὶ ἐλεύθερος αὐτίκα γενόμενος ἀντωνεῖτο τοῖς παισὶν
 αὐτοῦ τὴν οὐσίαν, καὶ ἐνύβριξεν ἐπαχθῶς. οἱ δὲ αὐτῷ
 πανταχῆ μετὰ σιγῆς εἶποντο κλαίοντες, ἕως ὃ δῆμος
 20 ἠγανάκτησε, καὶ οἱ τρεῖς αὐτόν, ὡς πλεονάσαντα τῆς
 χρείας, ἀνεδούλωσαν τοῖς παισὶ τοῦ προγεγραμμένου.
 περὶ μὲν δὴ τοὺς ἄνδρας τοιάδε ἐγίνετο, ἦψατο 30
 δὲ καὶ ὀρφανῶν διὰ πλοῦτον ἢ τότε τύχη. καὶ ὁ μὲν
 εἰς διδασκάλου φοιτῶν αὐτῷ παιδαγωγῷ συνανηρέθη,
 25 τὸν παῖδα περισχομένῳ τε καὶ οὐ μεθιέντι· Ἀτίλιος

1. 2. καὶ τὴν μὲν κεφ. ὁ μὲν ἀντ. i || 2. μὲν om. E || προ-
 φερομένην O || 5. ἔπαυλον i || 6. τάχα] ταῦτα A || καὶ om. EF ||
 9. προπέμψας i || 10. ἐκεῖνος om. A || 13. ἀγανακτῶν] *populus
 pergrauiter id ferens rem ad principes detulit nec ante ab ira
 conquisiuit* . . C || 15. 16. ἐλευθερῶσαι ἐποίησεν] ἐλευθερωθῆναι
 conī. Bekk, bene || 16. Ἀτέριον] Borghesi t. V p. 121 || 19. μετὰ
 σιγῆς] κατ' ἴχνη Nauckius

δὲ ἄρτι τὴν τῶν τελείων περιθέμενος στολὴν ἦει μὲν, ὡς ἔθος ἐστί, σὺν πομπῇ φίλων ἐπὶ θυσίας ἐς τὰ ἱερά, ἄφνω δὲ ἐγγραφέντος αὐτοῦ τοῖς πίναξιν οἱ φίλοι καὶ οἱ θεράποντες διεδίδρασκον. ὁ δὲ μόνος καὶ ἔρημος ἐκ δαψιλοῦς παραπομπῆς ἐς τὴν μητέρα ἐχώρει. οὐ⁵ δεξαμένης δὲ αὐτὸν οὐδὲ ἐκείνης ὑπὸ θεούς, οὐκ ἀξιώσας ἔτι ἐς παῖραν ἐλθεῖν ἑτέρου μετὰ μητέρα, ἐς ὄρος ἐφυγεν· ὅθεν ὑπὸ λιμοῦ ἐς τὰ πεδινὰ κατελθὼν ἐλήφθη πρὸς ἀνδρὸς ληστεύειν τοὺς παροδεύοντας καὶ ἐπὶ ἔργῳ καταδεῖν εἰθισμένου. οἷα δὲ παῖς ἐκ τρυφῆς τὸν πό-¹⁰νον οὐκ ἐνεγκὼν ἐς τὴν ἀμαξιτὸν αὐταῖς χοινικίσι διέδρα, καὶ παροδεύουσι λοχαγοῖς ἑαυτὸν ἐμήνυσέ τε καὶ ἀνηρέθη.

³¹ γιγνομένων δὲ τούτων Λέπιδος ἐπὶ Ἰβηροσιν ἐθρο-
 ἄμβευε, καὶ προυτέθη διάγραμμα οὕτως ἔχον "ἀγαθῇ¹⁵
 τύχῃ προειρησθῶ πᾶσι καὶ πάσαις θύειν καὶ εὐωχεῖ-
 σθαι τὴν ἡμέραν τὴν παροῦσαν· ὅς δ' ἂν μὴ φαίνεται
 ταῦτα ποιῶν, ἐν τοῖς προγεγραμμένοις ἔσται". ὁ μὲν
 δὴ τὸν θρόμβον ἐς τὰ ἱερά ἀνῆγε, παραπεμπόντων
 αὐτὸν ἀπάντων μετὰ σχήματος Ἰλαροῦ καὶ γνώμης²⁰
 δυσμενοῦς· τῶν δὲ προγεγραμμένων τὰ μὲν ἐν ταῖς
 οἰκίαις διεφορεῖτο, καὶ οὐ πολὺς ἦν ὁ τὰ χωρία ὠνού-
 μενος, οἳ μὲν ἐπιβαρεῖν τοῖς ἡτυχηκόσιν αἰδούμενοι,
 καὶ οὐκ ἐν αἰσίῳ σφίσι τὰ ἐκείνων ἔσεσθαι νομίζου-
 τες, οὐδὲ ἀσφαλὲς ὅλως χρυσίου ἢ ἀργύριον ἔχοντας²⁵
 ὀρᾶσθαι, οὐδὲ τὰς ἐπικτήσεις νῦν ἀκινδύνους, πολὺ δὲ

3. ἄφνω δὲ ἐγγρ.] exortio rumore eum in tabulis proscriptum esse C || 14. γιγνομένων] γενομένων?*. cf. Cass. D. 47, 13 || 15. καὶ προυτέθη] et statim edictum C || 16. προσειρησθῶ i || 24. ἐν αἰσίῳ] ἐπ' αἰσίῳ?*

μᾶλλον τὰ ὄντα ἐπικίνδυνα. μόνοι δὲ οἱ διὰ θρασύτητα
 προδιόντες, ἄτε μόνοι, βραχυτάτου πάμπαν ὠνοῦντο.
 ὄθεν τοῖς ἄρχουσιν, ἐλπίσασιν ἐς τὰς τοῦ πολέμου
 παρασκευὰς τάδε ἀρκέσειν, ἐνέδει μυριάδων ἔτι δισ-
 5 μυρίων. καὶ τοῦτο ἐς τὸν δῆμον εἰπόντες προύγραφον ³²
 χιλίας καὶ τετρακοσίας γυναῖκας, αἱ μάλιστα πλούτῳ
 διέφερον· καὶ αὐτὰς ἔδει, τὰ ὄντα τιμωμένας, ἐσφέ-
 ρειν ἐς τὰς τοῦ πολέμου χρεῖας ὅσον ἐκάστην οἱ τρεῖς
 δοκιμάσειαν. ἐπέκειτό τε ταῖς ἀποκρυψαμέναις τι τῶν
 10 ὄντων ἢ τιμησαμέναις κακῶς ἐπιτίμια, καὶ τοῖς ταῦτα
 μηνύουσιν ἐλευθέροις τε καὶ δούλοις μήνυτρα. αἱ δὲ
 γυναῖκες ἔκριναν τῶν προσηκουσῶν τοῖς ἄρχουσι γυ-
 ναικῶν δεηθῆναι. τῆς μὲν δὴ Καίσαρος ἀδελφῆς οὐκ
 ἀπετύγχανον, οὐδὲ τῆς μητρὸς Ἀντωνίου· Φουλκίας
 15 δέ, τῆς γυναικὸς Ἀντωνίου, τῶν θυρῶν ἀπωθούμεναι
 χαλεπῶς τὴν ὕβριν ἤνεγκαν, καὶ ἐς τὴν ἀγορὰν ἐπὶ
 τὸ βῆμα τῶν ἀρχόντων ὠσάμεναι, δισταμένου τοῦ τε
 δήμου καὶ τῶν δορυφόρων, ἔλεγον, Ὁρτησίας ἐς τοῦτο
 προκεχειρισμένης, “ὃ μὲν ἤρμοξε δεομέναις ὑμῶν γυ-
 20 ναιξὶ τοιαῖσδε, ἐπὶ τὰς γυναῖκας ὑμῶν κατεφύγομεν· ὃ
 δὲ οὐκ ἤρμοξεν ὑπὸ Φουλκίας παθοῦσαι, ἐς τὴν ἀγο-
 ρὰν συνεώσμεθα ὑπ’ αὐτῆς. ὑμεῖς δ’ ἡμᾶς ἀφείλεσθε
 μὲν ἤδη γονέας τε καὶ παῖδας καὶ ἄνδρας καὶ ἀδελ-
 φούς, ἐπικαλοῦντες ὅτι πρὸς αὐτῶν ἠδίκησθε· εἰ δὲ
 25 καὶ τὰ χρήματα προσαφέλοισθε, περιστήσετε ἐς ἀπρέ-

1. μόνοι] ὀλίγοι? * || οἱ om. i || 8. ὅσον Schw, ὄσην libri ||
 17. δισταμένων AV, bene || 18. Ὁρτησίας vulgo, contra libros ||
 19. προκεχειρισμένης τῶν τότε προουχούση (sic) πασῶν V, quod
 additamentum genuinum esse potest. C ἔλεγον — προκεχ. ita
 vertit: *fari uelle dixerunt. Tunc Hortensia praeconis uoce ante
 alias proscripta* || 23. *patres uiros filios fratres* C

πειαν ἀναξίαν γένους καὶ τρόπων καὶ φύσεως γυναι-
 κείας. εἰ μὲν δὴ τι καὶ πρὸς ἡμῶν, οἷον ὑπὸ τῶν
 ἀνδρῶν, ἠδικῆσθαι φατε, προγράψατε καὶ ἡμᾶς ὡς
 ἐκείνους. εἰ δὲ οὐδένα ὑμῶν αἰ γυναῖκες οὔτε πολέ-
 μιον ἐψηφισάμεθα οὔτε καθείλομεν οἰκίαν, ἢ στρατὸν 5
 διεφθείραμεν ἢ ἐπηγάγομεν ἕτερον, ἢ ἀρχῆς ἢ τιμῆς
 τυχεῖν ἐκωλύσαμεν, τί κοινωνοῦμεν τῶν κολάσεων αἰ
 33 τῶν ἀδικημάτων οὐ μετασχοῦσαι; τί δὲ ἐσφέρομεν αἰ
 μήτε ἀρχῆς μήτε τιμῆς μήτε στρατηγίας μήτε τῆς πολι-
 τείας ὅλως, τῆς ὑμῖν ἐς τοσοῦτον ἤδη κακοῦ περι- 10
 μαχήτου, μετέχουσαι; ὅτι φατὲ πόλεμον εἶναι; καὶ πότε
 οὐ γεγόνασι πόλεμοι; καὶ πότε γυναῖκες συνεσήνεγκαν;
 ἄς ἢ μὲν φύσις ἀπολύει παρ' ἅπασιν ἀνθρώποις, αἰ
 δὲ μητέρες ἡμῶν ὑπὲρ τὴν φύσιν ἐσήνεγκάν ποτε ἅπαξ,
 ὅτε ἐκινδυνεύετε περὶ τῆ ἀρχῆ πάση καὶ περὶ αὐτῆ 15
 τῆ πόλει, Καρχηδονίων ἐνοχλοῦντων. καὶ τότε δὲ ἐσ-
 ἠνεγκαν ἐκοῦσαι, καὶ οὐκ ἀπὸ γῆς ἢ χωρίων ἢ προικὸς
 ἢ οἰκιῶν, ὧν χωρὶς ἀβιώτόν ἐστιν ἐλευθέραις, ἀλλ'
 ἀπὸ μόνων τῶν οἴκοι κόσμων, οὐδὲ τούτων τιμωμένων,
 οὐδὲ ὑπὸ μηνυταῖς ἢ κατηγοροῖς, οὐδὲ πρὸς ἀνάγκην 20
 ἢ βίαν, ἀλλ' ὅσον ἐβούλοντο αὐταί. τίς οὖν καὶ νῦν
 ἐστὶν ὑμῖν περὶ τῆς ἀρχῆς ἢ περὶ τῆς πατρίδος φό-
 βος; ἴτω τοίνυν ἢ Κελτῶν πόλεμος ἢ Παρθυαίων, καὶ
 οὐ χεῖρους ἐς σωτηρίαν ἐσόμεθα τῶν μητέρων. ἐς δὲ
 ἐμφυλίους πολέμους μήτε ἐσενέγκαιμὲν ποτε μήτε συμ- 25
 πράξαιμεν ὑμῖν κατ' ἀλλήλων. οὐδὲ γὰρ ἐπὶ Καίσαρος

8. οὐ] μὴ EF || ἐσφέρομεν] ἐσφέρομεν? * || 12. συνεισήνεγκαν
 V, εἰσήνεγκαν E, συνήνεγκαν ceteri, vulgo || 18. ἐλευθέραις A,
 ἐλευθέραι (-ρα) B, bene || 22. ὑμῖν] ἡμῖν? * || ἢ τῆς πατρίδος
 FV || 23. ἴτω] ἦτω F || 24. exspectabas ἐς σωτηρίαν <τῆς πατρί-
 δος> || 26. ὑμῖν υἱοῖς κατ' AB

ἢ Πομπηίου συνεφέρομεν, οὐδὲ Μάριος ἡμᾶς οὐδὲ Κίννας ἠνάγκασεν, οὐδὲ Σύλλας ὁ τυραννήσας τῆς πατρίδος· ὑμεῖς δὲ φατε καὶ καθίστασθαι τὴν πολιτείαν”.

τοιαῦτα τῆς Ὀρτησίας λεγούσης, οἱ τρεῖς ἠγανά-³⁴
⁵ πτουν εἰ γυναῖκες ἀνδρῶν ἡσυχάζόντων θρασυνοῦνται
 τε καὶ ἐκκλησιάζουσι, καὶ τὰ δρώμενα τοῖς ἄρχουσι
 ἐξετάσουσι, καὶ τῶν ἀνδρῶν στρατευομένων αὐταὶ οὐδὲ
 χρήματα ἐσοίσουσι. ἐκέλευόν τε τοῖς ὑπηρέταις ἐξωθεῖν
 αὐτὰς ἀπὸ τοῦ βήματος, μέχρι, βοῆς ἐξωθεν ἐκ τοῦ
¹⁰ πλήθους γενομένης, οἳ τε ὑπηρέται τὸ ἔργον ἐπέσχον
 καὶ οἱ ἄρχοντες ἔφασαν ἐς τὴν ὑστεραίαν ἀνατίθεσθαι.
 τῇ δ’ ὑστεραία τετρακοσίας μὲν ἀντὶ χιλίων καὶ τετρα-
 κοσίων προύγραφον ἀποτιμᾶσθαι τὰ ὄντα, τῶν δὲ ἀν-
 δρῶν πάντα τὸν ἔχοντα πλείους δέκα μυριάδων, ἀστὸν
¹⁵ ὁμοῦ καὶ ξένον καὶ ἀπελεύθερον καὶ ἱερέα καὶ παντα-
 εθνῆ, μηδενὸς ἀφιεμένου, καὶ τούσδε μεθ’ ὁμοίου φό-
 βου τῶν ἐπιτιμίων καὶ ὑπὸ μηνύμασιν ὁμοίοις, ἵνα
 πεντηκοστὴν μὲν τῶν ὄντων ἀντίκα θανείσαιεν αὐτοῖς,
 ἐνιαυτοῦ δὲ φόρον ἐς τὸν πόλεμον ἐσενέγκαιεν.

²⁰ ἐκ μὲν δὴ τῶν προσταγμάτων τοιαῦτα Ῥωμαίους³⁵
 ἐπεῖχεν, ὁ δὲ στρατὸς σὺν καταφρονήσει χείρονα ἐποί-
 ον. ὥς γὰρ τῶν ἀρχόντων ἐπὶ τοιοῖσδε ἔργοις ἐν σφίσι
 μόνον τὸ ἀσφαλὲς ἐχόντων, οἳ μὲν αὐτοὺς ἠτοῦντο τῶν
 δεδημευμένων οἰκίαν ἢ ἀγρὸν ἢ ἔπαυλιν ἢ ὄλον κλη-
²⁵ ρον, οἳ δ’ αὖ παῖδας ἀνδράσι θετοὺς γενέσθαι· οἳ δὲ

1. συνεφέρομεν] cf. cap. 5. ἐσεφέρομεν scripsit Bekk ||
 6. ἐκκλησιάζουσι ab || 8. τε] δὴ? * || ἐξωθεῖν] malim ἀπωθεῖν ||
 9. ἐξωθεν] dittographia vocabuli ἐξωθεῖν? * || 10. τὸ ἔργον ἐπ-
 ἐσχον] lictores se paulum continere C || 15. 16. πανταεθνῆ]
 παντοεθνῆ? * || 17. ὑπὸ μηνύμασιν Schw, ὑπομνήμασιν libri ||
 18. αὐτοῖς] malim αὐτοῖς || 25. παῖδες ἀνδράσι θετοὶ γεν.

ἀφ' ἑαυτῶν ἕτερα ἔδρων, κιννύντες τε τοὺς οὐ προγεγραμμένους καὶ οἰκίας οὐδὲν ὑπαιτίων διαφοροῦντες. ὥστε καὶ τοὺς ἄρχοντας προγράψαι τῶν ὑπᾶτων τὸν ἕτερον ἐπιστροφὴν τινα ποιήσασθαι τῶν ὑπὲρ τὸ πρόσταγμα γιγνομένων. ὃ δὲ τῶν μὲν ὀπλιτῶν ἔδεισεν ἄψασθαι, μὴ σφᾶς ἐφ' ἑαυτὸν παροξύνῃ, τῶν δὲ θεραπόντων τινάς, οἳ στήματι στρατιωτῶν συνεξημάρτανον ἐκείνοις, λαβὼν ἐκρέμασεν.

36 καὶ τὰ μὲν ἐς τέλος τῶν συμφορῶν τοῖς προγεγραμμένοις ἀπαντῶντα τοιάδε μάλιστα ἦν· ὅσα δὲ ἐκ παραλόγου τισὶν ἐγένετο ἐς τε τὴν σωτηρίαν ἀντίκα καὶ ἐς ἀξίωσιν ὑστερον, ἐμοί τε ἡδιον εἰπεῖν, καὶ τοῖς ἀκούουσιν ὠφελιμώτερον ἐς μηδὲν ἀποκάνοντας ἐλπίζειν περιέσεσθαι. αἱ μὲν οὖν φυγαὶ τοῖς δυναμένοις ἦσαν ἐς Κάσσιον ἢ Βροῦτον ἢ ἐς Λιβύην ἐπὶ Κορινθίαιον, καὶ τόνδε τῆς δημοκρατίας μεταποιούμενον· ὃ δὲ πολὺς ἐς Σικελίαν ἦει, γειτονεύουσαν τῆς Ἰταλίας, καὶ Πομπηίου σφᾶς προθύμως ὑποδεχομένου. λαμπροτάτην γὰρ δὴ σπουδὴν ἐς τοὺς ἀτυχοῦντας ὁ Πομπηῖος ἐν καιρῷ τότε ἔδειξε, κήρυκας τε περιπέμπων οἳ πάντας ἐς αὐτὸν ἐκάλουν, καὶ τοῖς περισώζουσιν αὐτοὺς ἐλευθέρους τε καὶ θεράπουσι προλέγων διπλάσια τῶν διδομένων τοῖς αἰρουῦσιν. λέμβοι τε αὐτοῦ καὶ στρογγύλα ὑπήντα τοῖς πλέουσι, καὶ τριήρεις τοὺς αἰγιαλοὺς ἐπέπλεον σημεῖά τε ἀνίσχουσαι τοῖς 25

coni. Bekk. fort. plura turbata, certe pro ἀνδράσι expectabas 'senes orbos'. Cass. D. 47, 17, 5: οἳ δὲ καὶ ἐς τὰ τῶν ζώντων ἔτι γερόντων τε καὶ ἀτέκνων γένη ἐσεβιάζοντο || 1. ἀφ'] ἐφ'?* || τε om. AF || 10. ἀπατῶντα A || 13. ἐς μηδὲν] recte offendit Schw. an ἐς <τὸ> μὴ ἀποκ.?* || 17. πολὺς*, πολλὸς libri || 18. καὶ molestam || 20. ἐν καιρῷ τῷδε a || 23. τοῖς αἰρουῦσιν] τοῖς ἀναιρουῦσιν?*

ἄλωμένοις καὶ τὸν ἐντυγχάνοντα περισώζουσαι. αὐτὸς
 τε τοῖς ἀφικνουμένοις ἀπήντα, καὶ ἐσθῆτος ἀντίκα καὶ
 κατασκευῆς ἐμερίζετο· τοῖς δὲ ἀξίοις καὶ ἐς στρατηγίας
 ἢ ναυαρχίας ἐχρῆτο. σπονδῶν τέ οἱ πρὸς τοὺς τρεῖς
 5 γιγνομένων ὕστερον, οὐ συνέθετο πρὶν καὶ τούσδε
 τοὺς ἐς αὐτὸν διαφυγόντας ἐς ταύτας περιλαβεῖν. ὁ
 μὲν δὴ χρησιμώτατος οὕτως ἀτυχούσῃ τῇ πατρίδι ἐγί-
 γνετο, καὶ δόξαν ἐκ τοῦδε ἀγαθήν, ἴδιον ἐπὶ τῇ πα-
 τρώᾳ καὶ οὐχ ἥσσονα τήνδε ἐκείνης, προσελάμβανεν·
 10 ἕτεροι δὲ ἐτέρως φυγόντες ἢ κρυπτόμενοι, μέχρι τῶν
 σπονδῶν, οἱ μὲν ἐν χωρίοις ἢ τάφοις οἱ δὲ ἐν αὐτῷ τῷ
 ἄστει, σὺν ἐπινοίαις οἰκτραῖς διεγένοντο. φιλανδρῖαι
 τε παράδοξοι γυναικῶν ᾤφθησαν, καὶ παίδων ἐς πατέ-
 ρας εὐνοιαὶ καὶ θεραπόντων ὑπὲρ φύσιν ἐς δεσπότας.
 15 καὶ τῶνδε ὅσα παραδοξότατα, ἀναγράψω.

Παῦλος ὁ ἀδελφὸς Λεπίδου, τῶν λοχαγῶν αὐτὸν 37
 ὡς ἀδελφὸν αὐτοκράτορος αἰδουμένων, ἐπ' ἀδείας ἐξ-
 ἐπλευσεν ἐς Βροῦτον, καὶ ἐς Μίλητον μετὰ Βροῦτον·
 ὅθεν οὐδὲ εἰρήνης ὕστερον γενομένης καλούμενος ἐπ-
 20 ανελθεῖν ἠξίωσεν. Λεύκιον δέ, τὸν Ἀντωνίου θεῖον,
 ἢ Ἀντωνίου μήτηρ ἀδελφὸν ὄντα εἶχεν, οὐδ' ἐπικρύ-
 πτουςα, αἰδουμένων ἐς πολὺ καὶ τήνδε τῶν λοχαγῶν
 ὡς μητέρα αὐτοκράτορος. βιαζομένων δ' ὕστερον ἐξ-
 ἔθορεν ἐς τὴν ἀγοράν, καὶ προκαθημένῳ τῷ Ἀντωνίῳ
 25 μετὰ τῶν συνάρχων ἔφη "ἐμαυτήν, ὧ αὐτοκράτορ, μη-

3. ἐς om. EF i || 4. τοὺς om. AB, in F sup. vs. add. m. 1 ||
 5. καὶ ante τούσδε addidi ex F || 6. ἐς ταύτας] ταύταις Nau-
 ckius || ταύτας] τάσδε E, in mg.: γρ. ταύτας || 8. ἴδιον] ἴδιαν
 conl. Musgr, non recte || 18. μετὰ Βροῦτον] malim μ. Βροῦτον
 ἀποθανόντα ut est cap. 51. μετὰ βρούτου E || 19. οὐδὲ om. A ||
 <καὶ> καλούμενος?* || 25. ἔφη om. V

νύω σοι Λεύκιον ὑποδεδέχθαι τε καὶ ἔχειν ἔτι, καὶ
 ἔξειν ἕως ἂν ἡμᾶς ὁμοῦ κατακάνης· τὰ γὰρ ὅμοια καὶ
 τοῖς ὑποδεδεγμένοις ἐπικεκλήρονται". ὁ δὲ αὐτὴν ἐπι-
 μεμψάμενος ὡς ἀδελφὴν μὲν ἀγαθὴν μητέρα δὲ οὐκ
 εὐγνώμονα (οὐ γὰρ νῦν χρῆναι περισώζειν Λεύκιον, 5
 ἀλλὰ κωλύειν ὅτε σου τὸν υἱὸν εἶναι πολέμιον ἐψηφί-
 ζετο), παρεσκεύασεν ὅμως Πλάγκον ὑπατεύοντα κἀθ-
 οδον τῷ Λευκίῳ ψηφίσασθαι.

38 Μεσσάλας δὲ ἐπιφανῆς [καὶ] νέος ἐς Βροῦτον ἔφυγε,
 καὶ αὐτοῦ δείσαντες οἱ τρεῖς τὸ φρόνημα προύγραψαν 10
 οὕτως "ἐπεὶ Μεσσάλαν ἀπέφηναν ἡμῖν οἱ προσήκοντες
 αὐτῷ μηδ' ἐπιδημεῖν ὅτε Γάιος Καῖσαρ ἀνηρεῖτο, ἐξ-
 ηρήσθω τῶν προγραφέντων ὁ Μεσσάλας". ὁ δὲ τὴν
 μὲν συγγνώμην οὐκ ἐδέξατο, Βρούτου δὲ καὶ Κασσίου
 περὶ Θράκην πεσόντων, καὶ τοῦ στρατοῦ πολλοῦ τε 15
 ἔτι ὄντος καὶ ναῦς καὶ χρήματα καὶ ἐλπίδας ἔχοντος
 οὐκ ἀσθενεῖς, ἄρχειν σφῶν τὸν Μεσσάλαν αἰρουμένων
 οὐκ ἀνασχόμενος, ἐπεισεν αὐτοὺς ἐνδόντας ἐπιβαρούση
 τῇ τύχῃ μεταστρατεύσασθαι τοῖς ἀμφὶ τὸν Ἀντώνιον.
 οἰκειότερος δὲ ὢν Ἀντωνίῳ συνῆν, μέχρι, κρατούσης 20
 Ἀντωνίου Κλεοπάτρας, ἐπιμεμψάμενος ἐς Καῖσαρα μετ-
 ἦλθεν. ὁ δὲ αὐτὸν ὑπατόν τε ἀπέφηνεν ἀντὶ αὐτοῦ
 Ἀντωνίου, ἀποχειροτονηθέντος ὅτε αὐθις ἐψηφίζετο
 εἶναι πολέμιος, καὶ περὶ Ἄκτιον ναυαρχήσαντα κατὰ

1. ὑποδέχεσθαι τε AV || 2. τὰ γὰρ] *paria enim his qui sus-
 cepere ac reis supplicia proposita a vobis sunt* C || 9. καὶ om.
 C: *illustris adolescens, delevitque etiam* Cobet *Mnemos. t. VII*
 (1879) p. 248 || 12. ἀνηρεῖτο Bekk, ἀνήρητο libri || 15. περὶ Θρά-
 κην] π. τὴν θρ. i. in Macedonia C, sed in mg.: 'Appianus
 dixit in Thracia' || 20. οἰκειότερος δὲ ὢν] οἰκειωθεῖς οὐν? * ||
 22. ὁ δὲ ὑπατόν τε αὐτὸν ἀπέφ. F, bene

του Ἄντωνίου στρατηγον ἐπεμψεν ἐπὶ Κελτοὺς ἀφιστα-
 μένους, καὶ νικήσαντι ἔδωκε θριαμβεῦσαι. Βύβλος
 δὲ ἐσπείσατο ἅμα τῷ Μεσσάλα, καὶ ἐναυάρχησεν Ἄν-
 τωνίῳ, διαλλαγὰς τε πολλάκις Ἄντωνίῳ καὶ Καίσαρι
 5 ἐς ἀλλήλους ἐπόρθμευσε, καὶ στρατηγὸς ἀπεδείχθη Συ-
 ρίας ὑπ' Ἄντωνίου, καὶ στρατηγῶν ἔτι αὐτῆς ἀπέθανεν.

Ἄχιλλιος δὲ ἔφευγε μὲν τῆς πόλεως λαθῶν, οἰκέτου 39
 δ' αὐτὸν ἐμφήναντος ὀπλίταις, τοὺς ὀπλίτας ἔπεισεν
 ἐλπίδι χρημάτων πλεόνων πέμψαι τινὰς ἀπὸ σφῶν πρὸς
 10 τὴν γυναῖκα μετὰ συμβόλων ὧν αὐτὸς ἐδίδου. ἡ δὲ
 τοῖς ἐλθοῦσι τὸν κόσμον αὐτῆς ἅπαντα προθεῖσα, ἔφη
 διδόναι μὲν ὡς ἀντιδώσουσιν ἃ ὑπέσχοντο, οὐκ εἰδέ-
 ναι δὲ εἰ ἀντιδώσουσιν. οὐ μὴν ἐψεύσθη τῆς φιλαν-
 δρίας· οἱ γὰρ ὀπλίται καὶ ναῦν ἐμίσθωσαν τῷ Ἄχιλλίῳ
 15 καὶ προύπεμψαν ἐς Σικελίαν. Λέντλος δέ, ἀξιούσης
 αὐτῷ συμφεύγειν τῆς γυναικὸς καὶ ἐς τοῦτο αὐτὸν
 ἐπιτηρούσης, οὐκ ἐθέλων αὐτὴν συγκινδυνεύειν ἑαυτῷ,
 λαθῶν ἔφυγεν ἐς Σικελίαν, στρατηγὸς δὲ ἀποδειχθεὶς
 ὑπὸ Πομπηίου ἐσήμηνεν ὅτι σῴζοιτο καὶ στρατηγοίη.
 20 ἡ δ' ὅπη γῆς ἐστὶν ὁ ἀνὴρ ἐπιγνοῦσα, τὴν μητέρα
 φυλάσσουσαν ἐξέφυγε καὶ ἦδε σὺν θεράπουσι δύο·
 μεθ' ὧν ὤδευεν ἐπιμόχθως καὶ εὐτελῶς οἷα θεράπαινα,
 μέχρι διέπλευσεν ἐς Μεσσήνην ἀπὸ Ῥηγίου περὶ ἐσπέ-
 ραν. καὶ οὐ δυσχερῶς τὴν στρατηγίδα σκηνὴν μαθοῦσα,

• 2. βίβουλος libri praeter V. de ipso homine v. Borghesi
 t. II p. 94 sq. || 4. διαλλ. — ἀντωνίῳ om. i || 7. ἔφευγε] ἐξ-
 ἔφυγε? * || 19. malim ἐσήμηνεν <αὐτῇ> || 20. ὅπη E, ὅποι ceteri,
 vulgo. ὅπου Nauckius || 21. σὺν θεραπ. δύο] 'famulari veste
 sumpta cum duabus ancillis totidemque servis' Valer. Max. VI,
 7, 3 || 23. μεσσήνην AVEf || 23. 24. περὶ ἐσπέραν] πρὸς ἐσπέραν
 F. latere videtur corruptela: certe temporis significatio vix
 apta. possis πρὸς τὸ στρατόπεδον

ἦρε τὸν Λέντλον οὐχ οἷα στρατηγόν, ἀλλ' ἐν χαμευ-
 νίῳ καὶ κόμη καὶ διαίτη πονηρᾷ πόθῳ τῆς γυναικός.
 40 Ἀπουληίῳ δὲ ἠπέλλησεν ἡ γυνὴ καταμηνύσειν αὐτόν,
 εἰ μόνος φεύγοι· καὶ ὃ μὲν ἄκων αὐτὴν ἐπήγετο, συν-
 ἤνεγκε δὲ ἐς τὴν φυγὴν αὐτῷ τὸ ἀνύποπτον, ἅμα γυ- 5
 ναικὶ καὶ θεράπουσι καὶ θεραπαίλαις ὀδεύοντι φανερωῶς.
 Ἄντιον δὲ ἡ γυνὴ στρωματοδέσμῳ κατείλησε, καὶ ἐπ-
 ἔθηκε τοῖς μισθοῦ φέρουσι, καὶ διήνεγκεν ἀπὸ τῆς
 οἰκίας ἐπὶ θάλασσαν, ὅθεν ἔφυγεν ἐς Σικελίαν. Ῥη-
 γίνον δὲ ἡ γυνὴ νυκτὸς ἐς ὑπόνομον λυμάτων καθῆκεν, 10
 ἐς ὃν ἡμέρας οὐχ ὑποστάντων ἐμβῆναι τῶν ὀπλιτῶν
 διὰ δυσοδμίαν, νυκτὸς ἄλλης ἐς ἀνθρακέα ἐσκεύασε,
 καὶ ὄνον ἀνθρακας φέροντα ἐλαύνειν ἔδωκεν· αὐτὴ
 δὲ ἐκ βραχέος διαστήματος ἤγειτο, φορεῖῳ φερομένη.
 τῶν δὲ ἀμφὶ τὰς πύλας ὀπλιτῶν τινὸς τὸ φορεῖον 15
 ὑπονοήσαντός τε καὶ ἐρευνημένου, δείσας ὁ Ῥηγίνος
 ἐπέδραμε, καὶ ὡς ὀδῶ χρώμενος, ἠξίου τὸν ὀπλίτην
 φείδεσθαι γυναικῶν. ὃ δὲ αὐτόν ὡς ἀνθρακέα μετ'
 ὀργῆς ἀμειβόμενος ἐγνώρισεν (ἐστράτευτο γὰρ ὑπ' αὐτῷ
 ποτὲ ἐν Συρίᾳ), καὶ "ἄπιθι χαίρων" εἶπεν "αὐτοκρά- 20
 τορ· τοῦτο γὰρ μοι προσήκει καὶ νῦν καλεῖν σε". Κο-
 πώνιον δὲ τὸ γύναιον ἤτησε παρ' Ἀντωνίου, σῶφρων
 μὲν οὔσα τέως, ἀτυχήματι δὲ τὸ ἀτύχημα ἰωμένη.
 41 Γέταν δὲ ὁ υἱὸς ἐν εὐρυχώρῳ τῆς οἰκίας ἔδοξε

5. αὐτῷ] αὐτὸ conī. Schw, bene si δέ <οί> ἐς scribas ||
 7. κατέδησε E, sed in mg.: γρ. κατείλησε || 8. διήνεγκεν] διήνεγ-
 κων? * || 8. 9. ἀπὸ τῆς οἰκίας non vertit C || 10. λημάτων i || 11. ἐμ-
 βῆναι τῶν ὀπλιτῶν οὐχ ὑποστάντων F || ἐκβῆναι i || 12. δυσοδ-
 μίαν BV, δυσοδιμίον (sic) A, δυσοσμίαν EF i. malim διὰ <τὴν>
 δυσοδμ. || ὡς ἀνθρ. a || 19. ἀμειψόμενος vertit C || ἐστράτευτο
 Bekk, ἐστρατεύετο libri || 20. 21. αὐτοκράτορ εἶπε F || 21. κα-
 λεῖν σε om. A || 21. 22. σκοπώνιον i || 23. δὲ <τότε> τό?

καίειν ὡς ἀπαγξάμενον, καὶ λαθῶν ἐν ἀγρῷ νεωνήτῳ
κατέλιπεν, ἔνθα ὁ πρεσβύτης μεταμορφῶν ἑαυτὸν ἐπεδή-
σατο διφθέραν ἐς τὸν ἕτερον ὀφθαλμόν. καὶ τῶν σπον-
δῶν γενομένων ἔλυσε τὴν διφθέραν, καὶ ὁ ὀφθαλμὸς
5 ὑπὸ τῆς ἀργίας ἐδεδαπάνητο. Ὅππιον δὲ ὁ υἱός, ὑπὸ
γῆρας ἀσθενεστάτου μένειν ἐθέλοντα, ἔφερεν ἐπὶ τοῦ
σώματος, ἕως ἐξήγαγέ τε διὰ τῶν πυλῶν καὶ τὸ λοι-
πὸν μέχρι Σικελίας ἄγων ἢ φέρων ἐκόμισεν, οὐδενὸς
ἄρα τὸ σχῆμα ὑπονοήσαντος ἢ ἐνυβρίσαντος, οἷόν που
10 καὶ τὸν Αἰνεΐαν γράφουσιν αἰδέσιμον τοῖς παλεμίοις
γενέσθαι, φέροντα τὸν πατέρα. καὶ τὸν νεανίαν ὁ
δῆμος ἐπαινῶν ὑστερον ἀπέφηνεν ἀγορανόμον· δεδη-
μευμένης δ' αὐτῷ τῆς οὐσίας οὐκ ἔχοντι τῆς ἀρχῆς
τὸ δαπάνημα οἷ τε χειροτέχνη τὰ ἐς τὴν ἀρχὴν ἀμισθὶ
15 συνειργάσαντο, καὶ τῶν θεωμένων ἕκαστος ἐπὶ τὴν
ὀρχήστραν ὅσον ἐβούλετο νόμισμα ἐρρίπτει, ἕως τὸν
ἄνδρα κατεπλούτισαν. Ἀρριανοῦ δὲ καὶ ἐν τῇ στήλῃ
ἐκεκόλαπτο ἐκ διαθηκῶν "τὸν ἐνθάδε κείμενον υἱὸς
οὐ προγραφεῖς προγραφέντα ἐκρυψέ τε καὶ συνέφυγε
20 καὶ περιέσωσεν". Μετέλλω δὲ ἦσθην υἱὸς τε καὶ πατήρ· 42
καὶ αὐτοῖν ὁ μὲν πατήρ στρατηγῶν Ἀντωνίῳ περὶ
"Ἀκτιον αἰχμάλωτος ἐάλω καὶ ἠγνοεῖτο, ὁ δὲ υἱὸς τῷ
Καίσαρι συνεστρατεύετο, καὶ ἐστρατηγῆκει καὶ ὄδε περὶ
τὸ Ἀκτιον. ἐν δὲ Σάμῳ διακρίνουσι τῷ Καίσαρι τοὺς
25 αἰχμαλώτους ὁ μὲν παῖς συνήδρευεν, ὁ δὲ πρεσβύτης

2. μεταμορφῶν] malim μεταμορφώσων || 3. ἐς τὸν ἕτερον
τῶν ὀφθαλμῶν V || 5. 6. ὑπὸ γῆρας ἀσθενέστατον καὶ μένειν
ἀξ. vertit C, bene || 6. 7. ἐπὶ τοῦ σώματος] exspectabas ἐπὶ
τῶν ὤμων. humeris extulit C || 12. <αὐτίκα> ἐπαινῶν? * || 14. τὰ
ἐς τὴν ἀρχὴν] exspectabam τὰ ἐς τὴν θείαν || 17. κατεπλούτη-
σαν Δ F || 18. <ὁ> υἱὸς? * || 20. Μετέλλω] cf. Willems 'Le sénat'
t. I p. 496, 206 || 23. συνεστρατεύετο] συνεστράτευστο Nauckius

ἤγετο κόμης τε ἔμπλεως καὶ δύης καὶ ῥύκου καὶ τῆς ἐκ τῶνδε μεταμορφώσεως. ὡς δὲ ἐν τῇ τάξει τῶν αἰχμαλώτων ὑπὸ τοῦ κήρυκος ἀνεκλήθη, ἀνέθορεν ὁ υἱὸς ἐκ τοῦ συνεδρίου, καὶ μόλις ἐπιγνοῦς τὸν πατέρα ἠσπάζετο σὺν οἰμωγῇ, ἐπισχῶν δὲ ποτε τοῦ θρήνου πρὸς τὸν Καῖσαρα ἔφη "οὗτος μὲν σοι πολέμιος γέγονεν, ὡς Καῖσαρ, ἐγὼ δὲ σύμμαχος· καὶ χρὴ τοῦτον μὲν σοι δοῦναι δίκην, ἐμὲ δὲ γέρας εὐρέσθαι. αἰτῶ δὴ σε τὸν πατέρα σῶζειν δι' ἐμέ, ἢ δι' ἐκείνον ἐμὲ συγκατακνεῖν". οἴκτου δὲ ἐξ ἀπάντων γενομένου, μεθῆκε σῶζεσθαι τὸν Μέτελλον ὁ Καῖσαρ, καίτοι πολεμιώτατον αὐτῷ γερόμενον, καὶ θωρεῶν πολλῶν, εἰ μεταθεῖτο πρὸς αὐτὸν ἀπ' Ἀντωνίου, πολλάκις ὑπεριδόντα.

⁴³ Μάρκον δὲ οἱ θεράποντες σὺν εὐνοίᾳ καὶ τύχῃ πάντα τὸν τῆς προγραφῆς χρόνον διεφύλαξαν ἔνδον ἐπὶ τῆς οἰκίας, μέχρι τῆς ἀδείας δοθείσης ὁ Μάρκος ἔξῃ τῆς οἰκίας ὡς ἀπὸ φυγῆς. Ἰρτιος δὲ σὺν τοῖς οἰκέταις ἐκφυγῶν τῆς πόλεως, διώθευε τὴν Ἰταλίαν ἐκλύων τε δεσμώτας καὶ συνάγων τοὺς ἀποδιδράσκοντας, καὶ πολίχνια θηῶν, ὀλίγα πρῶτον, εἶτα καὶ μεῖζω, μέχρι χειρὸς ἰκανῆς ἐκράτησε καὶ τὸ Βρεττίων ἔθνος ἐχειρώσατο, καὶ στρατοῦ πεμφθέντος ἐπ' αὐτόν, ἐς Πομπήιον μεθ' ὅσων εἶχε διέπλευσεν. Ῥεστίωνι δὲ οἰομένῳ μόνῳ φεύγειν οἰκέτης εἶπετο λανθάνων, ἀναθρεπτός μὲν αὐτοῦ Ῥεστίωνος καὶ πολλὰ πρότερον εὖ

8. 9. <ἦ> τὸν πατέρα? * || 11. ὁ καῖσαρ om. A || 14. Μάρκος] * Marcium' Gelen || 17. Ἰρτιος V, Ircius C. est C. Lucceius Hirrus (cf. Drumann t. III p. 479, 24), idem tamen error redit infra cap. 84 || 19. τε <τούς> δεσμ.? * || 19. 20. ἀποδιδράσκοντας] ἀποδράντας? * || 23. Ῥαιστίωνι libri, const. || δὲ om. ab || 24. 25. ἀναθρεπτός libri

παθῶν, διὰ δὲ μοχθηρίαν ὕστερον ἐστιγμένος. ἀνα-
 παυομένῳ δὲ ἐν ἔλει τῷ Ῥεστίωνι ἐπιστὰς ὁ θεράπων
 ἐξέπληξε μὲν αὐτίκα ὀφθαίς, δεδοικότι δὲ ἔφη οὐ τῶν
 παρόντων στιγμάτων αἰσθάνεσθαι μᾶλλον ἢ μνημο-
 5 νεύειν τῶν πρότερον εὐεργετημάτων. καὶ αὐτὸν ἐς τι
 σπήλαιον ἀναπαύσας εἰργάζετο, καὶ τροφὰς αὐτῷ συν-
 ἔλεγεν ὡς ἐδύνατο. ὑπονοίας δέ τινος ἀμφὶ τὸ σπή-
 λαιον τοῖς ἐγγύς ὀπλίταις περὶ τοῦ Ῥεστίωνος γενομέ-
 νης, καὶ χωρούντων ἐπ' αὐτόν, ὁ οἰκέτης εἶπετο συνεῖς,
 10 καὶ τινα πρεσβύτην προοδεύοντα προδραμῶν ἀπέκτεινε
 καὶ τὴν κεφαλὴν ἀπέτεμεν. ἐκπλαγέντων δὲ τῶν ὀπλιτῶν
 καὶ ὡς ἀνδροφόνου ὀδοιπόρου περισχόντων, "Ῥεστί-
 ωνα" ἔφη "ἔκτεινα, τὸν ἑμαυτοῦ δεσπότην, τάδε μοι τὰ
 στίγματα ἐγχαράξαντα". οἱ μὲν δὴ τὴν κεφαλὴν αὐτὸν
 15 ἀφελόμενοι διὰ τὸ γέρας, ἠπείγοντο μάτην ἐς τὸ ἄστυ,
 ὃ δὲ τὸν δεσπότην ἀναστήσας διέπλευσεν ἐς Σικελίαν.
 Ἄππιον δὲ ἀναπαυόμενον ἐν ἐπαύλει, τῶν ὀπλιτῶν 4
 ἐπιθεόντων, οἰκέτης τὴν ἑαυτοῦ ἐσθῆτα ἐνέδυσσε, καὶ
 αὐτὸς ἐς τὴν εὐνὴν οἷα δεσπότης ἀνακλιθεὶς ἐκὼν ἀπ-
 20 ἔθανεν ἀντὶ τοῦ δεσπότητος, παρεστῶτος ὡς οἰκέτου.
 Μενηνίου δὲ τὴν οἰκίαν καταλαβόντων ὀπλιτῶν, θερά-
 πων ἐς τὸ τοῦ δεσπότητος φορεῖον ἐνέβη καὶ ὑπὸ τῶν

3 sq. oratio directa apud C || 6. ἀναπαύσας] in speluncam
 abactum et quiescentem C || εἰργάζετο] egregie curavit C. 'abditum-
 que ministerio suo aluit' Macrob. Sat. I, 11 || 8. περὶ τοῦ Ῥε-
 στίωνος non vertit C, bene || 9. ἐπ' αὐτόν] malim ἐπ' αὐτό ||
 10. προοδεύοντα] παροδεύοντα malim cum C: praetergradien-
 tem || 12. ὀδοιπόρου del. Nauckius || 13. <τὸν> τάδε?* || 17. Ἄπ-
 πιον] Appionem C. cf. Borghesi t. II p. 181 qui eundem homi-
 nem atque Appium cap. 51 et Clodium V c. 2 intellegit. Πανο-
 πίωνα (vel Παναπίωνα) conii. Schw ex Val. Max. VI, 8, 6 ||
 19. ἀνακληθεὶς V || 21. μενοιρίου V, const. || <τῶν> ὀπλιτῶν
 Nauckius || 22. ὑπὸ <τοῦ δεσπότητος> τῶν?* cf. Cass. D. 47, 10, 3

ὁμοδούλων συνεργούντων ἐξεφέρετο, ἕως ὅδε μὲν ὡς
Μενήνιος ἐκὼν ἀνήρητο, Μενήνιος δὲ ἐς Σικελίαν δι-
έφυγεν. Ἰνίον δὲ ἀπελεύθερος αὐτοῦ Ἰνίου, Φιλή-
μων, οἰκίαν κεκτημένος λαμπράν, ἐν τῷ μεσαιτάτῳ τῆς
οἰκίας ἐκρυψεν ἐν λάρνακι, ἃς ἀπὸ σιδήρου ἐς χρη-⁵
μάτων ἢ βιβλίων ἔχουσι φυλακὴν· καὶ νυκτὸς ἔτρεφε
μέχρι τῶν σπονδῶν. ἕτερος δὲ ἀπελεύθερος τάφου
δεσπότης φυλάσσειν, τὸν δεσπότην προγραφέντα
ἐφύλασσειν ἐν τῷ τάφῳ μετὰ τοῦ πατρὸς.

Λουκρήτιος ἀλώμενος σὺν δυσὶ θεράπουσιν ἀγα-¹⁰
θοῖς, ὑπ' ἀπορίας τῶν τροφῶν ἦει πρὸς τὴν γυναῖκα,
φορεῖω φερόμενος ὑπὸ τῶν οἰκετῶν οἷά τις ἄρρωστος,
ἐς τὴν πόλιν. ἐνὸς δὲ τῶν φερόντων τὸ σκέλος συν-
τριβέντος, τῷ ἑτέρῳ τὴν χεῖρα ἐπιθεὶς ἦει. παρὰ δὲ
ταῖς πύλαις γενόμενος, ἐνθα αὐτοῦ καὶ ὁ πατήρ ὑπὸ¹⁵
Σύλλα προγραφεὶς ἐαλώκει, εἶδε λόχον ὀπλιτῶν ἐκτρέ-
χοντα, καὶ πρὸς τὸ συγκύρημα τοῦ τόπου καταπλαγεὶς
συνεκρύφθη μετὰ τοῦ θεράποντος ἐν τάφῳ. τυμβω-
ρύχων δὲ τοὺς τάφους ἐρευνωμένων, ὁ θεράπων ἑαυτὸν
τοῖς τυμβωρύχοις παρέσχε περιδύειν μέχρι Λουκρήτιον²⁰
ἐπὶ τὰς πύλας διαφυγεῖν. ἐκεῖ δὲ αὐτὸν ὁ Λουκρήτιος
περιμείνας τε, καὶ τῆς ἑαυτοῦ μερισάμενος ἐσθῆτος,
ἦκε πρὸς τὴν γυναῖκα, καὶ ὑπ' αὐτῆς ἐκρύπτετο ἐπὶ
διπλῆς ὀροφῆς μεταξὺ, μέχρι τινὲς αὐτὸν ἐρρύσαντο

2. ἀνηρεῖτο ab, ἀνηρητο f || 3. Ἰνίον Casaub. ad Suet.
Aug. 27, Ἰούνιον libri || αὐτοῦ τοῦ Ἰουνίου V || Ἰουνίου libri,
Ἰνίος Casaub. || 3. 4. Φιλοπολίμην pro Φιλήμων conl. idem ||
5. ἃς] οἷας Nauckius || 7. δὲ om. EFCi, potestque abesse ||
8. τὸν δεσπότην προγραφέντα] heram proscriptam C || 15. ἐνθα
καὶ ὁ πατήρ αὐτοῦ E || 23. ἐπὶ mihi dubium. 'inter cameram
et tectum cubiculi abditum' Valer. M. VI, 7, 2

παρὰ τῶν προγραψάντων. καὶ ὕστερον ἐπὶ εἰρήνης
 ὑπάτευσεν. Σέργιος δὲ ἐκρύφθη παρ' αὐτῷ Ἀντωνίῳ, 45
 μέχρι Πλάγκον ὑπατεύοντα ὁ Ἀντώνιος ἔπεισε κάθ-
 οδον αὐτῷ ψηφίσασθαι. καὶ ἐπὶ τῷδε ὁ Σέργιος ὕστε-
 ρον, ἐν τῇ Καίσαρος καὶ Ἀντωνίου στάσει, τῆς βουλῆς
 ψηφισομένης εἶναι πολέμιον τὸν Ἀντώνιον, μόνος τὴν
 ἀπολύουσαν ἔφερε φανερώς.

καὶ οἶδε μὲν οὕτως ἐσώζοντο, Πομπώνιος δὲ ἐς
 στρατηγοῦ σχῆμα κοσμήσας ἑαυτόν, καὶ τοὺς θεράπον-
 10 τας ἐς ὑπερέτας σκευάσας, τὴν πόλιν ὡς στρατηγὸς
 ὑπὸ φαρδούχοις διῆλθεν, ἐπιθλιβόντων αὐτὸν τῶν
 ὑπηρετῶν ἵνα μὴ γνωσθεῖη πρὸς ἑτέρου, καὶ παρὰ
 ταῖς πύλαις ὀχημάτων τε δημοσίων ἐπέβη καὶ τὴν Ἰτα-
 λίαν διώδευεν, ἀποδεχομένων αὐτὸν καὶ παραπεμπόν-
 15 των ἀπάντων οἷα στρατηγὸν ὑπὸ τῶν τριῶν ἀνδρῶν
 ἐπὶ σπουδᾶς ἐς Πομπήιον ἀπεσταλμένον, μέχρι καὶ
 δημοσία τριήρει διέπλευσε πρὸς ἐκεῖνον. Ἀπουλήσιος 46
 δὲ καὶ Ἀρρουντίος ὑποκριθέντες εἶναι λοχαγοί, καὶ
 τοὺς θεράποντας ἐς στρατιώτας σκευάσαντες, τὰς μὲν
 20 πύλας διέδραμον ὡς λοχαγοὶ διώκοντες ἑτέρους, τὴν
 δὲ λοιπὴν ὁδὸν διελόμενοι τοὺς δεσμώτας ἐξέλυον καὶ
 τοὺς ἀποδράντας συνέλεγον, μέχρι, χειρὸς ἱκανῆς ἑκα-
 τέρω γενομένης, σημεία τε ἦν ἦδη καὶ ὄπλα καὶ ὄψις
 στρατοῦ. χωρῶν δὲ ἐκότερος αὐτῶν ἐπὶ θάλασσαν,
 25 ἀμφὶ τινὶ λόφῳ σταθμεύουσι, μεγάλῳ δέει καθορῶν-

1. 2. malim <καὶ> ὑπάτευσεν || 8. Πομπώνιος} ad Sententiam Saturninum Vetulonem haec transfert Val. M. VII, 8, 9 || 11. αὐτῶν bf || 12. πρὸς ἑτέρων?* || 17. διέπλευσεν ὡς ἐκεῖνον V || 18. ἀρουντίος EV. cf. ad cap. 21 || 18. καὶ — 20. λοχαγοὶ opt. A || 22. ἀποδράντας Bekk, ἀποδράσαντας libri || 23. 24. ἦδη καὶ ὄψις στρατοῦ καὶ ὄπλα V

τες ἀλλήλους. Ἄμα δὲ ἔφ' περινεύοντες ἐκ τοῦ λόφου ἔδοξαν ἀλλήλους ἐκάτερος στρατὸν ἐπὶ σφᾶς ἐπιπαμφθέντα εἶναι, καὶ συμπλακέντες ἐμάχοντο, μέχρι ποτὲ ἔγνωσαν καὶ τὰ ὄπλα ἀπερρίπτον καὶ ὠλοφύροντο, καὶ τὴν τύχην ὡς ἐπιβαροῦσάν σφισιν ἐς ἅπαντα ἐπ-⁵ ἐμέμφοντο. διαπλεύσαντες δὲ ὁ μὲν ἐς Βρούτον ὁ δ' ἐς Πομπήιον, ὁ μὲν τῷ Πομπηίῳ συγκατῆλθεν, ὁ δὲ ἐστρατήγησε τῷ Βρούτῳ Βιδυνίας, καὶ Βρούτου πεσόντος Ἀντωνίῳ παραδοὺς Βιδυνίαν κατήχθη. Ἐντίδιον δὲ ἀπελεύθερος εὐθύς μὲν προγραφέντα κατέδησεν ὡς¹⁰ παραδώσαν τοῖς σφαγεῦσι, νυκτὸς δὲ τοὺς θεράποντας ἐπίσειε καὶ ἐσκεύασεν ἐς ὀπλίτας, καὶ τὸν δεσπότην ὡς λοχαγὸν ἐξήγαγε· τὴν τε ἄλλην Ἰταλίαν μέχρι Σικελίας διώδευσαν, καὶ συγκατέλυσαν πολλάκις ἑτέροις λοχαγοῖς, ζητοῦσιν Ἐντίδιον.

⁴⁷ ἕτερον ἐν τάφῳ κρύπτων ἀπελεύθερος, οὐ φέροντα φαντασίαν τάφου μετήγαγεν ἐς φαῦλον οἶκημα μισθωτόν. στρατιώτου δ' αὐτῷ παρακατοικισθέντος, οὐδὲ τοῦτον φέρων τὸν φόβον ἐς θαυμαστὴν τόλμαν ἐκ δειλίας μετέβαλε, καὶ κειράμενος ἤγειτο ἐν αὐτῇ Ῥώμῃ²⁰ διδασκαλείου μέχρι τῶν σπονδῶν. Ὀλούσιος δὲ ἀγο-

1. περινεύοντες suspectat Musgr. περινεύοντος ut vid. f ||
 2. ἀλλήλους] ἀλλήλοις conī. Schw. possis ἀλλήλους post ἔγνωσαν vs. 4 collocare, at ne sic quidem plana scriptura. || 7. 8. ὁ δὲ ἐστρατήγησε τῷ Βρούτῳ hab. Bekk. An. p. 174, 12 sed tamquam ex quinto B. C. libro desumpta || 8. βιδυνίῳ (sic) f || Βρούτου πεσόντος] Bruto in Macedonia devicto C || 9. κατήχθη] κατηνέχθη F || 12. ἐς Schw, ὡς libri || 15. ζητοῦσιν Schw ex C: qui illum inquirebant, ζητοῦντες libri Graeci, <ὡς> ζητοῦντες Musgr || 18. αὐτῷ] αὐτοῦ a, αὐτὸ bf || 19. τοῦτον] huius vicissim timorem C || 21. Ὀλούσιος] cf. praeter Val. Max. VII, 3, 8 Suid. vv. ἀγείρει, προῤῥάφη et σείστρον, quae ad Aelianum rettulit Bernhardt. cf. idem t. II p. 1764

ρανομῶν προεγράφη, καὶ φίλον ὀργιαστὴν τῆς Ἰσιδος ἔχων ἤτησε τὴν στολήν, καὶ τὰς ὀθόνας ἐνέδου τὰς ποδήρεις, καὶ τὴν τοῦ κυνὸς κεφαλὴν ἐπέθετο, καὶ διῆλθεν οὕτως ὀργιάζων αὐτῷ σχήματι ἐς Πομπήιον.

5 Σίτιον δὲ Καληνοί, πολίτην σφῶν ὄντα καὶ πολλὰ ἐς αὐτοὺς ἐκ περιουσίας δαψιλοῦς ἀναλώσαντα, ἐφύλασσαν, σιδηροφοροῦντές τε ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ τοῖς οἰκέταις ἀπειλοῦντες καὶ τοὺς στρατιώτας ἀπερύνοντες ἀπὸ τῶν τειχῶν, μέχρι, μαραινομένου τοῦ κακοῦ, καὶ ἐς
10 τοὺς τρεῖς ἐπρέσβευσαν ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ἔτυχον Σίτιον τῆς ἄλλης Ἰταλίας εἰργόμενον ἐν τῇ πατρίδι μένειν.

Σίτιος μὲν δὴ πρῶτος ἢ μόνος ἀνδρῶν ὅδε τῆς ξένης ἐφυγαδεύετο ἐν τῇ πατρίδι, Ἐάρρων δὲ ἦν φιλόσοφος τε καὶ ἱστορίας συγγραφεύς, ἐστρατευμένος τε
15 καλῶς καὶ ἐστρατηγηκῶς, καὶ ἴσως διὰ ταῦτα ὡς ἐχθρὸς μοναρχίας προεγράφη. φιλοτιμουμένων δὲ αὐτὸν ὑποδέξασθαι τῶν γνωρίμων, καὶ διεριζόντων ἐς ἀλλήλους, Καληνὸς ἐξενίκησε, καὶ εἶχεν ἐν ἐπαύλει, ἐνθα Ἀντώνιος ὅτε διοδεύοι κατήγετο· καὶ τὸν Ἐάρρωνα οὐδεὶς
20 ἔνδον ὄντα ἐνέφηνε θεράπων, οὔτε αὐτοῦ Ἐάρρωνος οὔτε Καληνοῦ.

Ἐεργίνιος δέ, ἀνὴρ ἠδύς εἰπεῖν, τοὺς οἰκέτας ἐδί-⁴⁸
δασκεν ὅτι κτείναντες μὲν αὐτὸν δι' ὀλίγα χρήματα οὐκ ἀσφαλῆ μύσους τε πίμπλονται καὶ φόβων ἐς ὕστε-
25 ρον μεγάλων, περισώσαντες δὲ δόξης τε εὐσεβοῦς καὶ ἐλπίδων ἀγαθῶν καὶ χρημάτων ὕστερον πολὺ πλεόνων τε καὶ ἀσφαλεστέρων. οἱ μὲν δὴ συνέφευγον ὡς ὁμο-

5. 10. 12. σίτιον V. de Caesetio cogitabat Schw || 13. Varro C, οὐαρίων libri Graeci, const. || 22. ἠδύς] δεινὸς E, qui tamen: γρ. ἠδύς || 24. μίσους a || πίμπλονται V, πίπλονται ceteri

δούλω, καὶ γνωρισθέντος αὐτοῦ παρὰ τὴν ὁδὸν πρὸς
 τοὺς ὀπλίτας ἀπεμάχοντο· ὃ δὲ ληφθεὶς ὑπὸ τῶν ὀπλι-
 τῶν ἐδίδασκε καὶ κείνους ὅτι κατὰ μὲν ἐχθραν αὐτὸν
 οὐκ ἀνελοῦσιν, ἀλλὰ χρημάτων οὖνεκα μόνων, χρή-
 ματα δὲ αὐτοῖς εἴη δικαιότερα καὶ πλέονα λαβεῖν ἐπὶ 5
 θάλασσαν ἐλθοῦσιν, “ἐνθα μοι τὸ γύναιον” ἔφη “ναῦν
 φέρουσα χρημάτων συνετάξατο”. καὶ αὐτῷ καὶ οἷδε
 πεισθέντες κατήεσαν ἐπὶ τὴν θάλασσαν. ἡ γυνὴ δὲ
 ἀφίκτο μὲν ἐπὶ τὴν ἦονα κατὰ τὸ συγκείμενον, βρα-
 δύνοντος δὲ τοῦ Ἐεργινίου, νομίσασα αὐτὸν ἐς Πομ- 10
 πῆιον προπεπλευκέναι ἀνήγετο, θεράποντα ὅμως ἐπὶ
 τῆς ἦονος ἐξαγγέλλειν ὑπολιποῦσα. καὶ ὁ θεράπων
 τὸν Ἐεργίνιον ἰδὼν ἀνέθορέ τε ὡς ἐς δεσπότην, καὶ
 τὴν ναῦν ἐδείκνυεν ὡς ὄρωμένην, καὶ τὴν γυναῖκα
 ἔφραζε καὶ τὰ χρήματα, καὶ αὐτὸς ἐφ’ ὅτῳ κατελείφθη. 15
 οἱ δὲ ἐπίστευον ἅπασιν ἤδη, καὶ τὸν Ἐεργίνιον ἀξιοῦντα
 σφᾶς περιμένειν ἔστε μετακληθεῖν τὸ γύναιον, ἢ συν-
 ελθεῖν οἱ πρὸς αὐτὴν ἐπὶ τὰ χρήματα, ἐσβάντες ἐς
 σκάφος παρέπεμπον ἐς Σικελίαν, ἐρέσσοντες φιλοπόνως·
 ἐκεῖ δὲ ἔτυχόν τε τῶν ἐπαγγελιωῶν, καὶ οὐκ ἀπέστη- 20
 σαν ἔτι θεραπεύοντες αὐτὸν μέχρι τῶν σπουδῶν.

Ῥέβιλον δὲ ναύκληρος ἐς τὴν ναῦν ὑποδεξάμενος
 ὡς διοίσων ἐς Σικελίαν, ἤτει χρήματα, μηνύσειν ἀπει-
 λῶν εἰ μὴ λάβοι. ὃ δέ, οἷόν τι καὶ Θεμιστοκλῆς
 φεύγων ἐποίησεν, ἀντηπεῖλει μηνύσειν ὅτι αὐτὸν ἐπὶ 25

6. 7. ναῦν φέρουσα χρημάτων] *navem pecuniis stipatam de-*
uehit C, unde γέμουσαν conī. Schw. idem φέρουσα (vel φέρου-
 σαν) χρήματα coniecit. plura tamen intercidisse videntur || 14. ὡς
 ὄρωμένην] *navem a longe recedentem illi ostendit* C. an ἔτι
 ὄρ.* || 15. καὶ τὰ χρήματα om. C || 20. τε om. i || τῶν om. A ||
 22. Ῥέβιλον Freinsh, ρεβοῦλον libri || 25. αὐτὸν] *malim αὐτὸν*

χρήμασιν ἄγοι, μέχρι δείσας ὁ ναύκληρος διέσωσεν ἐς Πομπήιον.

Μάρκος δὲ Βρούτῳ στρατηγῶν προεγγράπητο μὲν 49
καὶ ὄδε διὰ τόδε, ἠττωμένου δὲ τοῦ Βρούτου συλλαμ-
5 βανόμενος ὑπεκρίνατο εἶναι θεράπων, καὶ αὐτὸν ἀνή-
σατο Βαρβούλας. δεξιὸν δὲ ὄρωϊν ἐπέστησε τοῖς ὁμο-
δούλοις, καὶ χρήματα διοικεῖν ἔδωκεν. δεινὸν δὲ ἐν
ἅπασι καὶ συνετὸν ὄντα ὑπὲρ θεράποντος φύσιν ὑ-
ενόει, καὶ ἐπήλιζεν, εἰ τῶν προγεγραμμένων τις εἴη,
10 περισώσειν ὁμολογήσαντα. ἀπομαχόμενον δὲ ἰσχυρῶς,
καὶ γένος ἀναπλάσσοντα καὶ ὄνομα καὶ προτέροτος δε-
σπότης, ἐς Ῥώμην ἐπήγετο, ἐλπίσας ὀκνήσαι ἐς Ῥώμην
ἀφικέσθαι προγεγραμμένον. ὃ δὲ εἶπετο καὶ ὧς. περὶ
δὲ τὰς πύλας τῶν ὑπαντῶντων τις φίλων Βαρβούλα,
15 θεασάμενος τὸν Μάρκον ὡς οἰκέτην αὐτῷ παρεστῶτα,
κρύφα ἐμήνυσε τῷ Βαρβούλα. ὃ δὲ ἐδεήθη Καίσαρος
δι' Ἀγρίππα, καὶ ἀφείθη τῆς προγραφῆς ὁ Μάρκος,
καὶ φίλος ἐγίνετο Καίσαρι, καὶ μετ' οὗ πολὺ καὶ
στρατηγὸς ἦν ἐπὶ Ἀντωνίῳ περὶ Ἄκτιον. ἐστρατήγει δὲ
20 καὶ Ἀντωνίῳ Βαρβούλας, καὶ ἡ τύχη περιῆλθεν ἐς τὸ
ὅμοιον ἀρφοτέροις Βαρβούλας τε γὰρ ἠττηθέντος Ἀν-
τωνίου λαμβανόμενος ὑπεκρίνατο οἰκέτης εἶναι, καὶ ὁ
Μάρκος αὐτὸν ὡς ἀγνοῶν ἀνήσατο, ἐκθέμενος δὲ
ἅπαντα τῷ Καίσαρι ἠτησέ τε καὶ ἔτυχε τοῖς ὁμοίοις
25 τὸν Βαρβούλαν ἀμετάσθαι.

3. Μάρκος] M. Lollium cos. a. 788 intellegit Borghesi t. V p. 289 sq., Barbulamque eius collegam Q. Aemilium Lepidum. (varia alia idem coniectarat t. I p. 394 sq.) || 4. ἠττωμένου] ἠττημένου? || 13. ἀφικέσθαι*, ἀφίξασθαι libri || προγεγραμμένος EF i || 13. 14. περὶ δὴ ab || 14. τῶν ὑπαντῶντων τις Gelen, τῶν ὑπάτων τῶν τις libri || 20. καὶ ἡ — 21. Βαρβούλας in mg. A²

τοῖσδε μὲν οὖν ἡ συντυχία τῶν ὁμοίων καὶ ἐς τὸ
 ἔπειτα παρέμεινεν· ἤρξαν γὰρ τὴν ἐπώνυμον ἀρχὴν ἐν
 50 ἄσται οἱ δύο ὁμοῦ· Βαλβίνῳ δὲ ἐκφυγόντι καὶ κατ-
 ελθόντι σὺν Πομπηίῳ, καὶ ὑπατεύοντι οὐ πολὺ ὕστερον,
 Λέπιδος ἰδιώτης ὑπὸ Καίσαρος ἐκ δυνάστου γυνόμενος 5
 ὑπὸ τοιαῦσδε ἀνάγκης παρέστη. Μαικήνας ἐδίωκε τὸν
 Λεπίδου παῖδα βουλευσῶς ἐπὶ Καίσαρι, ἐδίωκε δὲ καὶ
 τὴν μητέρα τῷ παιδί· συνεγνωκέναι· Λεπίδου γὰρ αὐ-
 τοῦ ἄρα ὡς ἀσθενεῦς ὑπερσῶρα. τὸν μὲν δὴ παῖδα ὁ
 Μαικήνας ἐς Ἄκτιον ἔπεμπε τῷ Καίσαρι, τὴν δὲ μη- 10
 τέρα, ἵνα μὴ ἄγοιτο οὐσα γυνή, ἐγγύην ἦτει παρὰ τῷ
 ὑπάτῳ πρὸς Καίσαρα ἀφίξασθαι. οὐδενὸς δὲ τὴν ἐγ-
 γύην ὑφισταμένου, ὁ Λέπιδος ἀμφὶ τὰς Βαλβίνου θύρας
 ἐτρίβετο πολλάκις καὶ δικάζοντι παρίστατο, καὶ διωθου-
 μένων αὐτὸν ἐς πολὺ τῶν ὑπηρεστῶν μόλις εἶπεν "ἐμοὶ 15
 μὲν καὶ οἱ κατήγοροι μαρτυροῦσιν ἐπιείκειαν, οὐδὲ
 γυναικί με ἢ παιδί· συγγνωῖναι λέγοντες· σὲ δὲ οὐκ ἐγὼ
 μὲν προέγραψα, κάτω δέ εἰμι τῶν προγραφέντων. ἀλλ'
 ἐς τὴν ἀνθρώπειον τύχην ἀφορῶν καὶ ἐς ἐμὲ σοὶ παρ-
 εστῶτα, χάρισαί μοι τὴν γυναῖκα ἀπαντήσῃ ἐς Καί- 20
 σαρα ἐγγνωμένῳ, ἢ μετ' ἐκείνης ἀπελθεῖν δεομένῳ".
 ταῦτα ἔτι τοῦ Λεπίδου λέγοντος, οὐκ ἐνεγκῶν τὴν
 μεταβολὴν ὁ Βαλβῖνος ἀπέλυσε τῆς ἐγγύης τὴν γυναῖκα.
 51 Κικέρων δὲ ὁ Κικέρωνος προαπέσταλτο μὲν ὑπὸ τοῦ
 πατρὸς ἐς τὴν Ἑλλάδα, τοιαῦτε ἔσεσθαι προσδοκῶντος· 25

6. ὑπέστη a || 7. βουλευσῶς] ἐπιβουλευσῶς Waanowski
 ant. Rom. p. 138 adn. 1, inutiliter || 11. ἐγγύην ἦτει παρὰ] ἐγ-
 γυητὴν ἦτει παρέχειν (vel potius παρῶσχειν cum Nauckio)?*
 possunt et alia excogitari || 13. βαλβίνου h. l. A || 18. προ-
 γραφέντων E in mg., προγραψάντων libri ceteri || 21. ἀπελ-
 θεῖν] ἐλθεῖν?* || δεομ. E, δεδεμ. ceteri

ἀπὸ δὲ τῆς Ἑλλάδος ἐς Βροῦτον, καὶ μετὰ Βροῦτον ἀπο-
θανόντα ἐς Πομπήιον ἐλθὼν τιμῆς παρ' ἑκατέρῳ καὶ
στρατηγίας ἤξιοῦτο. ἐπὶ δ' ἐκείνοις αὐτὸν ὁ Καῖσαρ, ἐς
ἀπολογία τῆς Κικέρωνος ἐκδόσεως, ἱερὰ τε εὐθύς ἀ-
⁵ ἔφηνε καὶ ὕπατον οὐ πολὺ ὕστερον καὶ Συρίας στρατη-
γόν· καὶ τὴν Ἀντωνίου περὶ Ἄκτιον συμφορὰν ἐπιστα-
λεῖσαν ὑπὸ τοῦ Καίσαρος ὁ Κικέρων ὅδε ὑπατεύων ἀν-
έγνω τε τῷ δήμῳ καὶ προύθηκεν ἐπὶ τοῦ βήματος, ἔνθα
πρότερον ἢ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ προύκειτο κεφαλῇ. Ἄππιος
¹⁰ δὲ διένειμε τοῖς θεράπουσι τὰ ὄντα, καὶ μετ' αὐτῶν ἐς
Σικελίαν ἔπλει. χειμῶνος δὲ ἐπιλαβόντος, ἐπιβουλεύον-
τες οἱ θεράποντες τοῖς χρήμασιν ἐς σκάφος ἐνέθεντο
τὸν Ἄππιον, ὥς ἐς ἀσφαλεστέραν ἐλπίδα μεταφέροντες.
καὶ συνέβη τῷ μὲν ἐκ παραλόγου διαπλεῦσαι, τοῖς δὲ
¹⁵ ἀπολέσθαι τῆς νεῶς διαλυθείσης. Πόπλιος δὲ ὁ ταμίας
Βρούτου, τῶν ἀμφὶ τὸν Ἀντωνίου αὐτὸν πειθόντων
προδοῦναι Βροῦτον οὐκ ἀνασχόμενος, διὰ τόδε καὶ
προεγράφη, καὶ κατήχθη, καὶ Καίσαρι φίλος ἐγίνετο,
καὶ ἐπιόντι ποτὲ τῷ Καίσαρι προύθηκεν εἰκόνας Βρού-
²⁰ του, καὶ ἐπηνέθη καὶ ἐπὶ τῷδε ὑπὸ τοῦ Καίσαρος.

τὰ μὲν δη παρὰ δόξαν τισὶ τῶν προγραφεύτων ἐς
τε κίνδυνον καὶ σωτηρίαν γενόμενα, πολλὰ καὶ ἄλλα
παραλιπόντι, τοιάδε μάλιστα ἦν· γιγνομένων δὲ τού- ⁵²
των ἐν Ῥώμῃ, καὶ τὰ ὑπερόρια πάντα πολέμοις διὰ
²⁵ τήνδε τὴν στάσιν ἔδονεῖτο· καὶ τῶν πολέμων οἱ μεί-

8. προύθηκεν] *seditque* C, i. e. προυκάθητο || 9. κεφαλῇ] *caput manusque* C || Ἄππιος] cf. ad p. 970, 17 || 12. ἐνέθεντο A²EFi, ἀνέθ. A¹V || 15. Πόπλιος] L. Sestius sec. Cass. D. 53, 32, 4 | 17 sq. *admodum abrupta narratio* || 19. ἐπιόντι] ἐσιόντι conl. Schw || 23. παραλιπόντα b, ι corr. a m. 1 ex α A || γιγνομένων] *his igitur Romae gestis* C, male

ζους ἦσαν ἀμφί τε Λιβύην Κορνηφικίου πρὸς Σέξιτιον καὶ ἐν Συρία Κασσίου πρὸς Δολοβέλλαν καὶ περὶ Σικελίαν Πομπηίου. πάθη τε πολλὰ συνηνέχθη πόλεσιν ἐκ δοριαλωσίας, ὑπεριδόντι δὲ τῶν ἐλασσόνων, τὰ μέγιστα δὴ καὶ δι' ἀξίωσιν τῶν ἄλλων περιφανέστατα Λαοδικεῦσι καὶ Ταρσεῦσι καὶ Ῥοδίοις καὶ Παταρεῦσι καὶ Ξανθίοις. καὶ αὐτῶν ἕκαστα, ὡς ἐν κεφαλαίῳ συναγαγόντι φράσαι, τοιάδε ἦν.

53 Λιβύης Ῥωμαῖοι τὴν μὲν ἔτι καλοῦσι παλαιάν, ὅσην Καρχηδονίους ἀφείλοντο· ἦν δὲ Ἰόβας εἶχεν, ὕστερόν 10 τε ἔλαβον ἐπὶ Γαῖου Καίσαρος, καὶ διὰ τοῦτο νέαν προσαγορεύουσι Λιβύην· εἶη δ' αὖ τῆς Νομαδικῆς. Σέξιτιος οὖν ὑπὸ Καίσαρι τῆς νέας ἡγούμενος, ἦτει Κορνηφικίον ἐκστῆναί οἱ τῆς παλαιᾶς, ὡς Λιβύης ἀπάσης ἐν τῇ λήξει τῶν τριῶν ἀνδρῶν Καίσαρι νενεμη- 15 μένης. ὃ δὲ οὔτε τὴν λῆξιν ἔφη γιννώσκειν τῶν τριῶν ἐφ' ἑαυτῶν πεπονημένων, οὔτε τὴν ἀρχὴν παρὰ τῆς βουλῆς λαβὼν ἄλλῳ μεθήσειν χωρὶς αὐτῆς. ἐκ μὲν δὴ τούτων ἀλλήλοις ἐπολέμουν, στρατὸν δὲ εἶχεν ὃ μὲν βαρύν τε καὶ πλείονα, ὃ δὲ Σέξιτιος κουφότερόν τε καὶ 20 ὀλιγώτερον, ᾧ δὴ καὶ τὰ μεσόγεια τοῦ Κορνηφικίου περιῶν ἀφίστη, καὶ Ὀεντίδιον στρατηγὸν τοῦ Κορνηφικίου μετὰ πλειόνων ἐπελθόντα οἱ ἀπεμάχετο πολιορκούμενος. ἐδήου δὲ καὶ Λαίλιος, ἕτερος τοῦ Κορνη-

3. in Πομπηίου desinunt EF || 4. δὲ om. i || 9. ὅσῃς Did || 11. τε ἔλαβον] παρέλαβον? * nisi τε expungere males || 12. τῆς Νομαδικῆς] est autem Numidica C, unde Schw coni. ἡ Νομαδική vel Λιβύη Νομαδική, bene. cf. Marquardt 'röm. Staatsverw.' I p. 306 || 17. πεπονημένην ab² || οὔτε Bekk, οὐδὲ libri || 21. μεσόγεια*, μεσόγαια libri || 22. περιῶν af || 23. ἐπελθόντα οἱ*, cum pluribus in cum irrudentem C, ἐπελθόντων Oi, ἐπελθόντα Musgr, vulgo

φικίου στρατηγός, τὴν Σεξτίου Λιβύην, καὶ Κίρταν περικαθήμενος ἐπολιόρκει. καὶ πάντες ἐπρέσβευον περὶ 54
 συμμαχίας ἔς τε Ἀραβίωνα βασιλέα καὶ τοὺς καλου-
 μένους Σιττιανούς, οἳ ἀπὸ τοιαῦσδε συντυχίας οὕτως
 5 ὠνομάζοντο. Σίττιος ἐν Ῥώμῃ δίκην ἰδίαν οὐχ ὑποστὰς
 ἔφυγε, καὶ στρατὸν ἀγείρας ἔκ τε αὐτῆς Ἰταλίας καὶ
 Ἰβηρίας ἔς Λιβύην διέπλευσε, καὶ τοῖς Λιβύων βασι-
 λεῦσι πολεμοῦσιν ἀλλήλοις ἀνὰ μέρος συνεμάχει. αἰ
 δὲ οἷς προσθοῖτο νικῶντων, ὁ Σίττιος ἐπὶ ὀνόματος
 10 ἐγίνετο, καὶ ὁ στρατὸς αὐτῷ ἐγεγύμναστο λαμπρῶς.
 Γαῖω τε Καίσαρι διώκοντι τοὺς Πομπηιανούς ἐν Λιβύῃ
 συνεμάχησε, καὶ Σαβόρραν Ἰόβα στρατηγὸν διώνυμον
 ἀνείλε, καὶ γέρας τούτων ἔλαβε παρὰ Καίσαρος τὴν
 Μασανάσσου γῆν, οὐχ ἅπασαν ἀλλὰ τὸ κράτιστον αὐ-
 15 τῆς. Μασανάσσης δ' ἦν Ἀραβίωνος τοῦδε πατήρ, Ἰόβα
 σύμμαχος, καὶ αὐτοῦ τὴν χώραν ὁ Καίσαρ τῷδε τῷ
 Σιττίῳ καὶ Βόκχῳ Μαυρουσίῳ βασιλεῖ ἐδεδώρητο
 καὶ τὸ μέρος ὁ Σίττιος τοῖς ὑπ' αὐτὸν ἀνδράσιν ἐπι-
 διεῖλεν. Ἀραβίων δὲ τότε μὲν ἔς Ἰβηρίαν ἐξέφυγε πρὸς
 20 τοὺς παῖδας τοὺς Πομπηίου, Γαῖου δὲ Καίσαρος ἀν-
 αιρεθέντος ἔς Λιβύην ἐπανῆλθε, καὶ Λιβύων τινὰς αἰ
 τῷ νεωτέρῳ Πομπηίῳ πέμπων ἔς Ἰβηρίαν, καὶ γεγυμνα-
 σμένους ἀπολαμβάνων, Βόκχον ἀφήρητο τὴν χώραν
 καὶ Σίττιον ἀνηγήκει δόλῳ. εὔνους δὲ ὢν τοῖς Πομ-
 25 πηιανοῖς διὰ τάδε κατεγίνωσκεν αἰ τῆς μητρὸς ὡς

3. καὶ <ἔς> τοὺς? * || 5. ἴδιον i || 6. 7. malim καὶ <ἔξ> Ἰβηρ. ||
 12. σαβόρραν V, Soborram C || 13. παρὰ τοῦ καίσ. i || 14. 15. μα-
 σανάσσου (-ης) Ab, μασανάσσου V, μανάσσου Caf. Μασσανάσσου
 Bekk. eundem esse ac Masintham (Suet. Caes. 71) post alios
 censuit F. de Duhn 'de Menelai itinere Aegyptio' diss. Bonn.
 a. 1874 sent. contr. 10 || 20. τοὺς πομπηίου B, τοῦ πομπ. ceteri ||
 25. αἰ] exspectabas ὁμως αὐτῶν

ἀτυχούσης ἀμειλίκτως, καὶ Σεξτίῳ προσέθετο, εὐμενι-
ζόμενος δι' αὐτοῦ Καίσαρα. προσέθεντο δὲ καὶ οἱ
Σιττιανοί, κατ' εὐνοίαν οἶδε πατρώαν τοῦ Καίσαρος.

55 θαρρήσας οὖν ὁ Σεξτίος ἐξῆει τῆς πολιορκίας ἐς
μάχην, καὶ πεσόντος τοῦ Ἰεντιδίου, καὶ τοῦ στρατοῦ 5
φεύγοντος ὑπ' ἀναρχίας, εἶπετο κτείνων τε καὶ ζω-
γρῶν. καὶ τάδε μαθὼν ὁ Λαίλιος διέλυε τὴν τῆς Κίρ-
της πολιορκίαν, καὶ ἐχώρει πρὸς τὸν Κορνιφίκιον. ὁ
δὲ Σεξτίος ἐπαιρόμενος τοῖς γεγονόσιν ἐπ' αὐτὸν ἤδη
τὸν Κορνιφίκιον ἐς Ἰτύκην ἦει, καὶ ἀντεστρατοπέδευε 10
μετὰ πλειόνων ὄντι. Λαίλιον δὲ τοῦ Κορνιφικίου μετὰ
τῶν ἰππέων πέμψαντος ἐς τινα κατάσκειψιν, ὁ Σεξτίος
'Αραβίωνα ἐπεμψεν ἰππομαχεῖν τῷ Λαίλιῳ κατὰ μέτ-
ωπον, καὶ αὐτὸς ἦει μετὰ τῶν εὐζώνων ἐς τὰ πλάγια
τῆς ἰππομαχίας, καὶ ἐμβαλὼν ἐθορύβει, μέχρι τὸν Λαί- 15
λιον οὐχ ἡσσημένον πω δεῖσαι περὶ τῆς ἀναχωρήσεως
μὴ ἀποκλεισθεῖν, καὶ λόφον ἐν μέσῳ καταλαβεῖν, 'Αρα-
βίωνα δὲ ἀρτώμενον αὐτοῦ κτεῖναι τε πολλοὺς καὶ τὸν
λόφον περικυκλῶσαι. ὁρῶν δὲ ταῦτα ὁ Κορνιφίκιος
ἐξῆει τῷ πλέονι στρατῷ, βοηθήσων τῷ Λαίλιῳ· καὶ 20
τοῦδε μὲν ὁ Σεξτίος ὀπισθεν γενόμενος ἐξήπτετο συν-
τρέχων, καὶ αὐτὸν ἐπιστρεφόμενος ὁ Κορνιφίκιος ἀπ-
εμάχετο μάλα κακοπαθῶς. ὁ δὲ 'Αραβίων ἐν τούτῳ
πετροβάταις ἀνδράσιν ἀνέρπουσι διὰ κρημνῶν ἐς τὸ
στρατόπεδον τοῦ Κορνιφικίου παρέδου λαθῶν. καὶ Ῥώ- 25
σκιος μὲν ὁ φύλαξ τοῦ χάρακος ἀλισκομένου τῶν ὑπ-
ασπιστῶν τινὲ τὴν σφαγὴν ὑπέσχε καὶ ἀνηρέθη, ὁ δὲ

1. καὶ σιττίῳ i, *Sittio prioris filio* (sic) C || 4. θαρρήσας i,
vulgo || 7. 8. κίρτας i || 12. πέμψαντος] *praemittente* C || 18. κτεῖ-
ναι τε αὐτούς i || 24. ἀνέρπουσι] ἔρπουσιν A || 26. ἀλισκόμε-
νος? * || 27. ὑπέσχε AB, ὑπέστη Vi

Κορνηφίκιος τῇ μάχῃ κάμνων μετεπήδα πρὸς Λαίλιον ἐς τὸν κολωνόν, οὐκ εἰδώς πω περὶ τοῦ στρατοπέδου· μεταπηδῶντα δ' αὐτὸν οἱ τοῦ Ἀραβίωνος ἵππεις ἐπιδραμόντες ἔκτειναν. καὶ γιγνόμενα ταῦτα ὁ Λαίλιος ἀπὸ τοῦ λόφου καθορῶν ἑαυτὸν διεχρήσατο. τῶν δ' ἀρχόντων πεσόντων ὁ στρατὸς κατὰ μέρη διέφυγε· καὶ ὅσοι τῶν προγεγραμμένων ἦσαν παρὰ τῷ Κορνηφίῳ, οἱ μὲν ἐς Σικελίαν διέπλεον, οἱ δ' ὅπη δύναιντο ἕκαστος. ὁ δὲ Σέξτιος Ἀραβίωνα μὲν καὶ τοὺς Σιττιανούς ἐδώρειτο πολλοῖς λαφύροις, τὰς δὲ πόλεις τῷ Καίσαρι καθίστατο, συγγιγνώσκων ἀπάσαις.

τοῦτο μὲν δὴ τέλος ἦν τῷ περὶ Λιβύην Σεξτίου καὶ Κορνηφικίου πολέμῳ, βραχεὶ διὰ ταχυεργίαν δόξαντι εἶναι· τὰ δ' ἀμφὶ Κάσσιόν τε καὶ Βροῦτον, μικρὰ καὶ τῶν εἰρημένων ἀναλαμβάνοντι ἐς ὑπόμνημα, ἦν τοιαύδε. ἐπειδὴ Γάιος Καῖσαρ ἀνήρητο, οἱ μὲν σφαγεῖς αὐτοῦ τὸ Καπιτώλιον κατέλαβον, καὶ ψηφισθείσης αὐτοῖς ἀμνηστίας κατέβησαν. ὁ δὲ δῆμος ἐπὶ τῇ ἐκκομιδῇ τοῦ σώματος ἐν οἴκῳ Καίσαρος γενόμενος ἐξήτει τοὺς φονέας περιθέων. οἱ δὲ τότε μὲν ἠμύνοντο αὐτοὺς ἀπὸ τῶν τεγῶν, εὐθύς δὲ ἐξήεσαν αὐτῶν ὅσοι στρατηγεῖν ἔθνῶν ὑπὸ Καίσαρος αὐτοῦ ἐκεχειροτόνηντο. Κάσσιος δὲ καὶ Βροῦτος ἐστρατήγουν μὲν ἔτι τῆς πόλεως, ἤρηντο δὲ ἐπὶ τῇ στρατηγίᾳ καὶ οἶδε ὑπὸ Γαίου Καίσαρος ἠγεῖσθαι Συρίας μὲν ὁ Κάσσιος Μακεδονίας δὲ ὁ Βροῦτος. οὔτε δὲ ἄρχειν πω τῶν ἔθνῶν πρὸ τοῦ χρόνου δυνάμενοι, οὔτε τὸν ἐν ἄστει φόβον ὑπομένοντες, ἐξήεσαν ἔτι στρατηγοῦντες· καὶ αὐτοῖς ἐς εὐ-

πρέπειαν ἢ βουλὴ σίτου φροντίσαι προσέταξεν, ἵνα μὴ
 τὸ ἐν μέσῳ διάστημα φεύγειν νομίζοιεντο. οἰχομένων
 δὲ αὐτῶν, Συρία μὲν καὶ Μακεδονία ἐς τοὺς ὑπάτους
 Ἀντωνίων τε καὶ Δολοβέλλαν μετεψηφίζετο, τῆς βουλῆς
 πάνυ δυσχεραίνουσης, ἀντεδόθη δὲ ὅμως τοῖς ἀμφὶ 5
 τὸν Κάσσιον Κυρήνη τε καὶ Κρήτη ὧν ὑπεριδόντες
 ὡς βραχυτέρων ἐκεῖνοι στρατὸν καὶ χρήματα ἤγειρον
 ὡς ἐς Συρίαν καὶ Μακεδονίαν ἐσβαλοῦντες. καὶ οἱ
 58 μὲν ἦσαν ἐν τούτοις, Τρεβώνιον δὲ ἐν Ἀσίᾳ κτείναν-
 τος Δολοβέλλα, καὶ Δέκμον Ἀντωνίου πολιορκούντος 10
 ἐν Κελτοῖς, χαλεπαίνουσα ἢ βουλὴ Δολοβέλλαν μὲν
 καὶ Ἀντωνίων ἐψηφίσαντο εἶναι πολεμίους, Βρούτων
 δὲ καὶ Κάσσιον ἐς τὰς προτέρας ἡγεμονίας ἐπανήγα-
 γον, καὶ Βρούτῳ τὴν Ἰλλυρίδα προσέθεσαν, τοῖς τε
 ἄλλοις πᾶσιν ἐκέλευσαν, ὅσοι Ῥωμαίοις ἡγεμονεύουσιν 15
 ἔθνων ἢ στρατοπέδων ἀπὸ τοῦ Ἰονίου μέχρι Συρίας,
 ὑπακούειν ἐς ὃ τι κελεύοι Κάσσιος ἢ Βρούτος. ἐπὶ δὲ
 τούτοις Κάσσιος φθάνει Δολοβέλλαν ἐς τὴν Συρίαν
 ἐμβαλῶν, καὶ σημεῖα τῆς ἡγεμονίας ἀνέσχε, καὶ δώ-
 δεκα τέλη στρατοῦ Γαῖῳ Καίσαρι ἐκ πολλοῦ στρατενό- 20
 μενα καὶ γεγυμνασμένα προσέλαβεν ἀθρόως· οὗ τὸ
 μὲν ἐν αὐτῶν ὁ Καῖσαρ ἐν Συρίᾳ κατελελοίπει, τὰ
 ἐς Παρθυαίους ἤδη διανοούμενος, τὴν δὲ ἐπιμέλειαν
 αὐτοῦ ἐπετέτραπτο μὲν Καικίλιος Βάσσος, τὸ δὲ ἀξίωμα

5. 6. *ut Cyrenen Cassius administraret, Cretam Brutus C* ||
 11. *inter celtas obsidente ut a nobis praemissum est, conturbatus*
senatus . . . C || 17. *κελεύοι*] *sic in eadem caussa προστάσσοι*
Κάσσιος ἢ Βρούτος III, 63 || 20. 21. *στρατενόμενα*] *malim ἐστρα-*
τενόμενα || 21. *οὗ*] *καὶ coni. Schw, bene. quippe unum ex suis*
C. ceterum cf. III c. 77, 78, ubi eadem eisdem fere verbis con-
cepta referuntur || 24. *κεκίλιος ACi, κικίλιος V*

εἶχε νεανίας αὐτοῦ Καίσαρος συγγενής, Σέξτος Ἰούλιος. ἐκδιαιτώμενος δὲ ὁ Ἰούλιος τὸ τέλος ἐς τροφήν ἐπήγετο ἀσχημόνως, καὶ ἐπιμεεφομένῳ τῷ Βάσσῳ ποτὲ ἐνύβρισε· καὶ καλῶν ὕστερον, ἐπειδὴ βραδέως ὑπήκουεν, ἔργειν αὐτὸν ἐκέλευεν ἔλκοντας. θορύβου δὲ ἀσχήμονος καὶ πληγῶν ἐς τὸν Βάσσον γενομένων, οὐκ ἐνεγκοῦσα τὴν ὄψιν ἢ στρατιὰ τὸν Ἰούλιον συνηκόντισεν. καὶ εὐθύς ἦν μετάνοια καὶ δέος ἐκ τοῦ Καίσαρος. συνομόσαντες οὖν ἀλλήλοις, εἰ μὴ τις αὐτοῖς συγγνώμη καὶ 10 πίστις γένοιτο, διαγωνιεῖσθαι μέχρι θανάτου, τὸν Βάσσον ἐς ταῦτα συνηνάγκασαν. τέλος δὲ στρατεύσαντες ἕτερον συνεγύμναζον ἄμφω, καὶ Στάτιον Μοῦρκον, ὑπὸ Καίσαρος αὐτοῖς σὺν τρισὶ τέλεσιν ἐπιπεμφθέντα, γενναίως ἀπεμάχοντο. Μούρκῳ δ' ἦκεν ἐπίκουρος Μάρ- 15 κιος Κρίσπος ἐκ Βιδυνίας μετὰ τριῶν τελῶν ἄλλων, καὶ τὸν Βάσσον ἐπολιόρκουν ὁμοῦ πάντες ἕξ τέλεσιν ἤδη. Κάσσιος οὖν τήνδε τὴν πολιορκίαν σπουδῆ κατα- 59 λαβών, τὸν τε τοῦ Βάσσου στρατον αὐτίκα παρελάμβανεν ἐκόντα, καὶ ἐπ' ἐκείνῳ τὰ Μούρκου τέλη καὶ 20 Μαρκίου, κατὰ τε φιλίαν αὐτῷ παραδιδόντων καὶ κατὰ τὸ δόγμα τῆς βουλῆς ἐς πάντα ὑπακουόντων. ἄρτι δὲ καὶ Ἀλλιηνός, ὑπὲρ Δολοβέλλα πεμφθεὶς ἐς Αἴγυπτον, ἐπανῆγεν ἕξ αὐτῆς τέσσαρα τέλη τῶν ἀπὸ τῆς ἥσσης Πομπηίου τε καὶ Κράσσου διαριφέντων ἢ ὑπὲρ

9. αὐτοῖς] malim αὐτοῖς || 11. ἐς ταῦτα] ἐνταῦθα i. ἐς ταῦτα coni. Perizon. anim. hist. p. 182. supra fuit ἐς αὐτὸ || 12. Στάτιον Periz., σέξτιον libri || μοῦλκον V, const. || 14. 15. Μάρκιος Periz., μινούκιος libri, praeter V qui om. || 18. στρατὸν om. A || 19. τὰ Vi, τοῦ AB || 19. 20. καὶ <τὰ> Μαρκ.* || 20. μινουκίου libri || 22. ἀλιηνός V, Albinus C || 23. ἀπὸ] ἐκ supra, melius || 24. διαριφέντων Af, διαριφθέντων b

Καίσαρος Κλεοπάτρα καταλελειμμένων· καὶ αὐτὸν ὁ Κάσσιος ἐν τῇ Παλαιστίνῃ, τῶν ὄντων οὐ προπευσμένον, ἄφνω περιέλαβέ τε καὶ ἠνάγκασε προσθέσθαι οἱ καὶ παραδοῦναι τὸν στρατόν, δείσαντα τέσσαρσι τέλεσι μάχεσθαι πρὸς ὀκτώ. οὕτω μὲν ὁ Κάσσιος ἐκ 5 παραδόξου δώδεκα τελῶν ἀρίστων ἀθρόως ἐκράτει. καὶ αὐτῷ τινὲς καὶ Παρθυαίων ἱπποτοξόται συνεμάχουν, δόξαν ἔχοντι παρὰ τοῖς Παρθυαίοις ἕξ οὗ Κράσσω ταμιεύων ἐμφρονέστερος ἔδοξε τοῦ Κράσσου γενέσθαι.

10

60 Δολοβέλλας δὲ διέτριψε μὲν περὶ τὴν Ἰωνίαν, κτείνων Τρεβώνιον καὶ ταῖς πόλεσιν ἐπιβάλλων ἐσφοράς, καὶ ναυτικὸν ἀγείρων ἐπὶ μισθῷ διὰ Λευκίου Φίγλου παρὰ τε Ῥοδίων καὶ Λυκίων καὶ Παμφύλων καὶ ἐκ Κιλικίας· ὡς δέ οἱ τάδε ἔτοιμα ἦν, ἐπήει τῇ Συρίᾳ, 15 κατὰ μὲν τὴν γῆν αὐτὸς μετὰ δύο τελῶν, διὰ δὲ τῆς θαλάσσης ὁ Φίγλος. πυθόμενος δὲ τῆς Κασσίου στρατιᾶς, ἐς Λαοδίκειαν οἰκείως ἔχουσάν οἱ παρῆλθεν, ἐπὶ τε χερρονήσου συναρισμένην, καὶ τὰ ἐκ τῆς γῆς ὠχυρωμένην, καὶ ἐς τὸ πέλαγος ἔχουσαν ὄρμον, ὅθεν 20 ἔμελλεν εὐπορήσειν τε ἀγορᾶς ἀπὸ θαλάσσης καὶ ἀδεῶς ὅτε βούλοιο ἀποπλευσεῖσθαι. ὢν αἰσθανόμενος ὁ Κάσσιος, καὶ δεδιὼς μὴ αὐτὸν ὁ Δολοβέλλας διαφύγοι, τὸν τε ἰσθμὸν ἔχου διστάδιον ὄντα, λίθους καὶ πᾶσαν ὕλην ἕξ ἐπαύλεων καὶ προαστείων καὶ τάφων συμ- 25 φέρων, καὶ ἐπὶ ναῦς περιέπεμπεν ἕς τε Φοινίκην καὶ

2. οὐ] οὐδὲν supra i, bene (οὐδὲ illic AV) || 8. fort. adiectivum ad δόξαν pertinens intercidit || 11. 12. κτείνας vertit C || 14. παμφυλίων V || 22. ὅτε βούλοιο] quoue libuisset C: ὅποι β. || 24. ἔχον A¹b || 25. τάφων O, τάφρων iC

Λυκίαν καὶ Ῥόδον. ὑπεροφώμενος δὲ ὑπὸ τῶν ἄλλων 61
 πλὴν Σιδωνίων ἐπανήχθη τῷ Δολοβέλλα, καὶ κατέδυ-
 σαν μὲν ἑκατέρου νῆες ἱκαναί, πέντε δὲ αὐτοῖς ἀνδρά-
 σιν εἶλεν ὁ Δολοβέλλας. καὶ ὁ Κάσσιος αὐτίς ἐπεμ-
 5 πεν ἐς τοὺς ὑπεριδόντας αὐτοῦ, καὶ ἐς Κλεοπάτραν
 τὴν Αἰγύπτου βασιλίδα καὶ ἐς Σεραπίωνα τὸν ἐν Κύ-
 πρῳ τῇ Κλεοπάτρᾳ στρατηγοῦντα. Τύριοι μὲν δὴ καὶ
 Ἀράδιοι καὶ Σεραπίων, οὐδὲν τῆς Κλεοπάτρας προ-
 μαθῶν, ἐπεμψαν αὐτῷ ναῦς ὅσας εἶχον· ἡ βασιλὶς δὲ
 10 Κασσίῳ μὲν προύφερε λιμὸν ὁμοῦ καὶ λοιμὸν ἐνο-
 χλοῦντα τότε Αἰγύπτῳ, διὰ δὲ οἰκειότητα τοῦ προτέρου
 Καίσαρος συνέπρασσε τῷ Δολοβέλλα. καὶ ἀπὸ τῆσδε
 τῆς γνώμης αὐτῷ καὶ τὰ τέσσαρα τέλη προεπεπόμφει
 δι' Ἀλλιηνοῦ, καὶ στόλον ἄλλον ἔτοιμον εἶχεν ἐπαμύ-
 15 νειν, ἄνεμοι δὲ ἐπεῖχον. Ῥόδιοι δὲ καὶ Λύκιοι οὔτε
 Κασσίῳ οὔτε Βρούτῳ συμμαχήσειν ἔφασκον ἐς ἐμφύ-
 λια, ἐπεὶ καὶ Δολοβέλλα δοῦναι ναῦς προπομπούς, καὶ
 οὐκ εἰδέναι συμμαχοῦσας.

ἔτοιμασάμενος οὖν ὁ Κάσσιος αὐτίς ἐκ τῶν παρόν- 62
 20 των ἐπανήγετο δις τῷ Δολοβέλλα· καὶ τὸ μὲν πρῶτον
 ἀγχώμαλοι διεκρίθησαν ἀπ' ἀλλήλων, τῇ δὲ ἐξῆς ναυ-
 μαχίᾳ ἠσῶτο ὁ Δολοβέλλας, καὶ ὁ Κάσσιος, αἰρομένου
 τοῦ χώματος, ἔκοπτεν αὐτοῦ τὸ τεῖχος ἤδη καὶ ἐσά-
 λευεν. τὸν τε νυκτοφύλακα αὐτοῦ Μάρσον οὐ δυννη-

2. 3. κατέδυσαν] *et naues quidem abunde utriusque ad pugnam aderant* C: κατέπλευσαν μὲν ἑκατέρῳ || 4. αὐτίς om. A ||
 16. ἐς om. A || 17. ἐπεὶ δὲ καὶ α || προπομπούς <μόνον> aut ἄς
 pro καὶ conī. Musgr || 18. συμμαχοῦσας O, -συμμαχήσας ab, συμ-
 μαχήσειν f. *nullam tamen cum illo belli societatem inisse fate-
 bantur* C || 22. αἰρομένου A, αἰρ. Vf, αἰρουμ. ab || 23. αὐτοῦ
*vix sanum. αὐτὸ conī. Musgr, probabiliter. videtur tamen illud
 potius ex proximo versu illatum*

θεις διαφθεῖραι, διέφθειρε τοὺς ἡμεροφυλακοῦντας αὐτῷ λοχαγούς, καὶ ἀναπαυομένου τοῦ Μάρσου μεθ' ἡμέραν ἐσῆλθεν, ὑπανοιχθεισῶν αὐτῷ πυλίδων κατὰ μέρη πολλῶν. ἀλούσης δὲ τῆς πόλεως ὁ μὲν Δολοβέλλας προύτεινε τὴν κεφαλὴν τῷ σωματοφύλακι αὐ- 5 τοῦ, καὶ τεμόντα προσέταξε φέρειν Κασσίῳ σῶστρον ἴδιον· ὃ δὲ τεμῶν ἐπικατέσφαξεν ἑαυτόν. διεχρήσατο δὲ καὶ Μάρσος ἑαυτόν. ὁ δὲ Κάσσιος τὴν μὲν τοῦ Δολοβέλλα στρατιὰν ἐς ἑαυτὸν μεθώρκου, Λαοδικέων δὲ τὰ τε ἱερὰ καὶ τὰ κοινὰ ἐσύλα, καὶ τοὺς ἐπιφανεῖς 10 ἐκόλαξε, καὶ τοὺς λοιποὺς ἐσφοραῖς βαρυτάταις ἐξέτρουχε μέχρι τὴν πόλιν περιήνεγκεν ἐς ἔσχατον κακοῦ.

63 μετὰ δὲ Λαοδίκειαν ἐπ' Αἴγυπτον ὄρμα, πυνθανόμενος μὲν Κλεοπάτραν βαρεῖ στόλῳ διαπλευσεῖσθαι πρὸς τε Καίσαρα καὶ πρὸς Ἀντώνιον, ἐπινοῶν δὲ κω- 15 λῦσαι τε τὸν πλοῦν καὶ τίσασθαι τῆς γνώμης τὴν βασιλίδα, καὶ πρὸ τῶνδε αὐτὴν Αἴγυπτον ἐνθυμιζόμενος μάλιστα ἐν καιρῷ, τετρουμένην τε ὑπὸ λιμοῦ καὶ ξενικὸν στρατὸν οὐ πολὺν ἔχουσαν, ἄρτι τῶν Ἀλλη- 20 νοῦ στρατιωτῶν ἀποστάντων. οὕτω δὲ αὐτὸν ὁρμῆς καὶ ἐλπίδος ἔχοντα καὶ καιροῦ ὁ Βροῦτος ἐκάλει κατὰ σπουδὴν, ὡς ἤδη Καίσαρος καὶ Ἀντωνίου τὸν Ἴόνιον περῶντων. ἄκων μὲν δὲ Κάσσιος Αἴγυπτον ἐκ τῶν ἐλπίδων μεθίει, καὶ τοὺς Παρθυαίων ἵπποτοξότας ἀπέπεμπε τιμήσας, καὶ πρέσβεις πρὸς τὸν βασιλέα αὐτῶν 25 ἔστειλε περὶ μείζονος συμμαχίας, ἢ μετὰ τὸ ἔργον

5. 6. αὐτοῦ*, αὐτοῦ libri || 7. διεχρήσατο — 8. ἑαυτόν om. AV, hab. iC || 9. αὐτόν i || 11. ἐκόλαξε] ἐκόλαξε θανάτῳ infra cap. 73 || 15. alterum πρὸς del.* || 17. πρὸ τῶνδε] πρὸς τῶνδε conl. Musgr, bene || 18. τετρουμένην Schw, τετρουμένην Oi

ἀφικνουμένη Συρίαν τε καὶ πολλὰ τῶν ἐγγύς ἐθνῶν
μέχρι Ἰωνίας ἐπέδραμε, καὶ ἀνεχώρησεν. αὐτὸς δὲ ὁ
Κάσσιος τὸν μὲν ἀδελφιδοῦν ἐν Συρίᾳ μεθ' ἐνὸς τέ-
λους ἀπέλιπε, τοὺς δὲ ἱππέας προύπεμψεν ἐς Καππα-
5 δοκίαν, οἱ Ἀριοβαρζάνην τε ἄφνω κατέκανον ὡς ἐπι-
βουλεύοντα Κασσίῳ, καὶ χρήματα πολλὰ τὰ ἐκείνου
καὶ τὴν ἄλλην κατασκευὴν ἐς τὸν Κάσσιον ἐπανήγαγον.

Ταρσέων δ' ἐς στάσιν διηρημένων οἱ μὲν τὸν Κάσ- 64
σιον ἐστεφανώκεσαν ἐλθόντα πρότερον, οἱ δὲ τὸν Δολο-
10 βέλλαν ἐπελθόντα· ἀμφοτέρω δὲ τῷ τῆς πόλεως σχήματι
ταῦτα ἐπρασσον. καὶ παραλλὰξ αὐτῶν προτιμώντων
ἐκότερον, ὡς εὐμεταβόλῳ πόλει χαλεπῶς ἐχρῶντο ἐκ-
τεροι· Κάσσιος δὲ νικήσας Δολοβέλλαν καὶ ἐσφορὰν
ἐπέθηκεν αὐτοῖς χίλια καὶ πεντακόσια τάλαντα. οἱ δὲ
15 ἀποροῦντές τε καὶ ὑπὸ στρατιωτῶν ἐπειγόντων ἀ-
αιτούμενοι σὺν ὕβρει, τὰ τε κοινὰ ἀπεδίδοντο πάντα,
καὶ τὰ ἱερὰ ἐπὶ τοῖς κοινοῖς, ὅσα εἶχον ἐς πομπὰς ἢ
ἀναθήματα, ἔκοπτον. οὐδενὸς δὲ μέρους οὐδ' ὡς ἀν-
ομένου, ἐπώλουν αἱ ἀρχαὶ τὰ ἐλεύθερα· καὶ πρῶτα μὲν
20 ἦν παρθένου τε καὶ παῖδες, ἐπὶ δὲ γυναῖκες τε καὶ
γέροντες ἐλεεινοί, βραχυτάτου πάμπαν ὄνιοι, μετὰ δὲ
οἱ νέοι. καὶ διεχρῶντο οἱ πλέονες ἑαυτούς, ἕως ὧδε
ἔχοντας ὁ Κάσσιος ἐν Συρίᾳ ἐπανιῶν ᾤκτειφέ τε καὶ
τοῦ λοιποῦ τῶν ἐσφορῶν ἀπέλυσεν.

25 Τάρσος μὲν δὴ καὶ Λαοδίκεια τοιάδε ἐπεπόνθε-
σαν, Κάσσιος δὲ καὶ Βροῦτος συμβολήσαντες ἀλλήλων, 65

1. ἀφικνουμένη] malim ἀφικομένη || 5. 6. ἐπιβουλεύοντα
vertit C || 9. ἐστεφανώσαν AB || 10. ἐπανελθόντα A || 11. προτι-
μώντα A || 12. 13. ἐκότεροι] ἐκότερος?* || 18. οὐδενὸς δὲ μέ-
ρους] quibus nec sic sufficientibus ad ferenda onera C || 22. καὶ]
ex quibus C || 26. συμβολήσαντες A

Βρούτῳ μὲν ἐδόκει τὴν στρατιὰν ἀλίσαντε χωρεῖν ἐπὶ τὸ μείζον ἔργον εἰς Μακεδονίαν· τέλη τε γὰρ ἤδη τοῖς πολεμίοις εἰς τεσσαράκοντα εἶναι στρατοῦ, καὶ αὐτῶν διεληλυθέναι τὸν Ἰόνιον ὀκτώ· Κασσίῳ δὲ ἐδόκει τῶν μὲν πολεμίων ἔτι περιορᾶν ὡς τριφθησομένων ἐν σφί- 5 σιν ἐξ ἀπορίας διὰ τὸ πλῆθος, Ῥοδίους δὲ καὶ Λυκίους ἐξελεῖν, εὐνοὺς τε ὄντας ἐκείνοις καὶ ναυτικὸν ἔχοντας, ἵνα μὴ κατὰ νότου σφίσι γίνωνται παρὰ τὸ ἔργον. ἐπεὶ δὲ ἔδοξεν ὧδε, ἐχώρουν Βρούτος μὲν ἐπὶ Λυκίους, Κάσσιος δὲ ἐπὶ Ῥοδίους, τεθραμμένος τε ἐν 10 αὐτῇ καὶ πεπαιδευμένος τὰ Ἑλληνικά. ὡς δὲ κρατίστοις τὰ ναυτικὰ ἀνδράσι συνοισόμενος εἰς μάχην, τὰς ἰδίας ναῦς ἐπεσκεύαξε καὶ ἀνεπλήρου καὶ ἐγύμναζεν ἐν Μύνδῳ.

66 Ῥοδίων δὲ οἱ μὲν ἐν λόγῳ μᾶλλον ὄντες ἐδεδοί- 15 κεσαν, Ῥωμαίοις μέλλοντες εἰς χεῖρας ἵεναι, ὁ δὲ λεῶς ἐμεγαλοφρονεῖτο, ἐπεὶ οἱ καὶ παλαιῶν ἔργων πρὸς οὐχ ὁμοίους ἄνδρας ἐμνημόνευον. ναῦς τε καθεῖλκον τὰς ἀρίστας σφῶν τρεῖς καὶ τριάκοντα. καὶ τάδε πράσσοντες ἔπεμπόν τινας εἰς Μύνδον ὅμως, οἳ τὸν Κάσσιον 20 ἤξιουν μῆτε Ῥόδου καταφρονεῖν, πόλεως ἀμυναμένης αἰεὶ τοὺς καταφρονήσαντας, μῆτε συνθηκῶν αἰεὶ Ῥοδίοις εἶσι καὶ Ῥωμαίοις, ὅπλα μὴ φέρειν ἐπὶ ἀλλήλους· εἰ

3. 4. *et earum octo cum Cedicio et Norbano iam Ionium pertransisse aiebat* C. nomina ducum fort. interpolata ex cap. 87 in., ubi item *Cedicius* apud Candidum pro 'Decidio' || 5. *περιορᾶν*] ὑπερορᾶν? * || 9. *cum inter utrosque conuenisset diuisere copias. Brutus aduersus . . . profectus est* C, i. e. ὧδε <διελομένοι τὴν στρατιάν> ἐχώρουν, bene || 14. *Μύνδῳ*] *in Gnido* C, const. || 17. *οἱ* debebat Schw, vel *σφίσι* s. αὐτοῖς legebat, vel *ἐμνημόνευε*. in re incerta nihil novavi || 17. 18. *πρὸς οὐχ ὁμ. ἀνδρας*] *ad dissimiles illis viros* C

δέ τι περὶ συμμαχίας ἐπιμέμφοιτο, ἐθέλειν παρὰ τῆς
 Ῥωμαίων βουλῆς πυθέσθαι, καὶ κελευούσης ἔφασαν
 συμμαχήσειν. οἳ μὲν δὴ τοιάδε μάλιστα ἔλεγον, ὁ δὲ
 τὰ μὲν ἄλλα τὸν πόλεμον ἀντὶ λόγων ἔφη κρινεῖν, τὰς
 5 δὲ συνθήκας κελεύειν <μὲν> ὄπλα μὴ φέρειν ἐπ' ἀλλή-
 λους, καὶ ἐπενηνοχένοι Ῥοδίους Κασσίω, Δολοβέλλα
 συμμαχοῦντας, κελεύειν δὲ ἀλλήλοις συμμαχεῖν, Κασ-
 σίω δὲ δεομένω εἰρωνεύεσθαι περὶ τῆς Ῥωμαίων βου-
 λῆς, φευγούσης καὶ ἀλωμένης ἐν τῷ παρόντι διὰ τοὺς
 10 ἐν ἄστει τυράννους, οἳ δώσουσι μὲν αὐτοὶ δίκας, δώ-
 σουσι δὲ καὶ Ῥόδιοι τὰ ἐκείνων προτιμῶντες, ἣν μὴ
 θᾶσσον ἀνέχονται τῶν κελευομένων. ὧδε μὲν ὁ Κάσ-
 σιος αὐτοὺς ἠμείψατο, καὶ οἱ εὖ φρονοῦντες Ῥοδίων
 μᾶλλον ἐδεδοίκεσαν· τὸ δὲ πλῆθος ἐδημαγώγον Ἀλέ-
 15 ξανδρός τε καὶ Μνασέας, ἀναμιμνήσκοντες ὅτι καὶ
 Μιθριδάτης πλέοσι ναυσὶν ἐπιπλεύσειε τῇ Ῥόδῳ, καὶ
 Δημήτριος ἔτι πρὸ τοῦ Μιθριδάτου. οἳ μὲν δὴ τὸν
 Ἀλέξανδρον ἐκ τούτων εἶλοντο σφίσι προτανεύειν, ἥπερ
 ἐστὶν ἀρχὴ παρ' αὐτοῖς μάλιστα αὐτοκράτωρ, καὶ ναυ-
 20 αρχεῖν Μνασέαν, ἔπεμπον δ' ὅμως ἐς τὸν Κάσσιον ⁶⁷
 ἔτι πρεσβευτὴν Ἀρχέλαον, ὃς ἐν Ῥόδῳ τὰ Ἑλληνικὰ
 διδάσκαλος ἐγεγένητο τῷ Κασσίῳ, δεησόμενον ἤδη
 τόνδε τοῦ Κασσίου λιπαρέστερον. καὶ ἐδεῖτο, τῆς δε-
 ξιάς λαβόμενος, ὡς γνωρίμου. “μὴ πόλιν ἀναστήσης
 25 Ἑλληνίδα φιλέλλην ἀνὴρ, μὴ Ῥόδον φιλελεύθερος
 ἀνὴρ· μηδὲ αἰσχύνῃς ἀξίωμα Δώριον, οὐχ ἡσσημένον

2. ἔφασαν del. Nauckius || 5. μὲν add. Bekk || 8. τε περὶ
 libri, τε del. Bekk || 12. ἀνέχονται] ἀντέχονται conl. Musgr,
 inutiliter || 15. 20. Μνασέας] Manassem C || 16. Μιθριδάτης —
 17. πρὸ τοῦ om. A || 26. Δώριον] Δωρικόν conl. Schw, inutiliter

ἐξ οὗ γεγόναμεν, μηδὲ ἐκλάθη καλῆς ἱστορίας ἧς ἔμα-
 θες ἐν Ῥόδῳ τε καὶ ἐν Ῥώμῃ, ἐν Ῥόδῳ μὲν ὅσα Ῥό-
 διοι κατὰ πόλεις καὶ πρὸς βασιλέας, ἄλλους τε καὶ
 τοὺς μάλιστα ἀμάχους δόξαντας εἶναι, Δημήτριον καὶ
 Μιθριδάτην, ὑπὲρ ἐλευθερίας ἔπραξαν, ὑπὲρ ἧς δὴ ⁵
 καὶ σὺ φῆς τάδε κάμνειν· ἐν Ῥώμῃ δὲ ὅσα ὑμῖν αὐτοῖς
 καθ' ἑτέρων καὶ κατ' Ἀντιόχου τοῦ μεγάλου συνεμα-
 χήσαμεν, ὧν εἰσὶν ὑπὲρ ἡμῶν ἀνάγραπτοι στῆλαι παρ'
 ὑμῖν. τάδε μὲν δὴ καὶ γένους ἕνεκα καὶ ἀξιώσεως ἡμῶν,
 καὶ τύχης ἐς τὸ νῦν ἀδουλώτου, καὶ συμμαχίας καὶ ¹⁰
⁶⁸ προαιρέσεως ἐς ὑμᾶς ὧ Ῥωμαῖοι λελέχθω· πρὸς σέ δὲ
 ὧ Κάσσιε καὶ αἰδώς τις ἔστιν ἐξαιρετος ἐς τε τὴν πό-
 λιν καὶ τὴν ἐν αὐτῇ τροφήν τέ σου καὶ παιδευσιν καὶ
 διατριβήν, καὶ ἐστὶαν ἦν ὦκησας, καὶ τοῦμόν διδασκα-
 λεῖον αὐτό, καὶ ἐμέ, ἐλπίσαντα μὲν ἐς ἕτερα τούτοις ¹⁵
 ποτὲ ἐναβρυνεῖσθαι, νῦν δὲ ὑπὲρ τῆς πατρίδος αὐτὰ
 δαπανῶντα, ἵνα μηδ' αὐτῇ σοι πολεμεῖν ἀναγκάζεταιται
 πεπαιδευμένῳ τε ὑφ' αὐτῆς καὶ τεθραμμένῳ, μηδὲ γέ-
 νηται δυοῖν ὑπ' ἀνάγκης θάτερον, ἢ Ῥοδίους ἀπο-
 θανεῖν πάντας ἢ Κάσσιον ἠσσᾶσθαι. συμβουλεύω δὲ ²⁰
 ἐπὶ τῇ παρακλήσει, τοιῶνδὲ σε ὑπὲρ τῆς Ῥωμαίων
 πολιτείας ἀπτόμενον ἔργων θεοῦς ἡγεμόνας ἀεὶ ποι-
 εῖσθαι παντὸς ἔργου. θεοῦς δ' ὠμόσατε, ὅτε ἡμῖν
 ἔναγχος διὰ Γαῖου Καίσαρος συνετίθεσθε, καὶ σπον-

1. ἐξ οὗ γεγόναμεν οὐχ ἠσσημένον V || 3. κατὰ πόλεις] κατὰ πόλεων vel καὶ πρὸς πόλεις conl. Schw, bene. erga urbes regesque C || 8. quorum apud nos columnae a uobis inscriptae C: ὑφ' ὑμῶν et παρ' ἡμῖν || 11. πρὸς (πρὸ A) σέ] πρὸς σοῦ conl. Schw, bene || 12. ἐστίν] ἔστω;* || 14. διατριβήν Nauckius, λατρικὴν libri || 15. ἐλπίσαντα μὲν Steph, qui credidi C, ἔλπισον, τὰ μὲν Oi || 18. ὑφ' αὐτῆς AV, ὑπ' αὐτῆς i, vulgo || 20. πάντας posui ex C: Rhodios omnes, πάντως Oi || 21. σε om. b

δὰς ἐπὶ τοῖς ὄρκοις ἐσπένδετε, καὶ δεξιὰς ἐτίθεσθε, αἷ καὶ παρὰ πολεμίοις ἰσχύουσιν, οὐ παρὰ φίλοις καὶ τροφεῦσιν. φείδου δὲ ἐπὶ τοῖς θεοῖς καὶ δόξης τῆς κατ' ἀνθρώπους· ὡς οὐδὲν ἐστὶ συνθηκῶν παραβάσεως
 5 μᾶλλον ὃ τοὺς ἁμαρτάνοντας ἀπίστους ἐς ἅπαντα ποιεῖ καὶ φίλοις καὶ πολεμίοις”.

ταῦτ' εἰπὼν ὁ πρεσβύτης οὐ μεθίετο τῆς χειρός, ⁶⁹
 ἀλλ' ἐπεδάκρυεν αὐτῇ, ὡς ἐρυθριᾶσαι μὲν ἐπὶ τῷ στή-
 ματι τὸν Κάσσιον καὶ παθεῖν τι ὑπὸ αἰδοῦς, ὑφελόντα
 10 δὲ ὅμως εἰπεῖν “εἰ μὲν [οὖν] οὐ συνεβούλευσας Ῥο-
 δίοις μὴ ἀδικεῖν με, σύ με ἠδίκεις· εἰ δὲ διδάσκων
 οὐκ ἔπεισας, ἀμυνῶ σοι. ἠδικούμην δὲ δὴ πού σα-
 φῶς, τὸ μὲν πρῶτον ἀδίκημα συμμαχίαν αἰτῶν καὶ
 παρορώμενος ὑπὸ τῶν παιδευσάντων καὶ θρεψάντων,
 15 τὸ δὲ ἐξῆς προτιμώντων μου Δολοβέλλαν, ὃν οὐκ
 ἐπαίδευσαν οὐδὲ ἀνέθρεψαν, τὸ δὲ ἀνιαιρότερον, ἐμοῦ
 μὲν καὶ Βρούτου, καὶ ὅσων ὁρᾶτε ἀπὸ τῆς βουλῆς
 ἀρίστων ἀνδρῶν, φευγόντων τυραννίδα καὶ τὴν πα-
 τρίδα ἐλευθερούντων, ὧ Ῥόδιοι φιλελεύθεροι, Δολο-
 20 βέλλα δὲ αὐτὴν καταδουλοῦντος ἑτέροις, οἷς δὴ καὶ
 ὑμεῖς εὖνως ἔχοντες ὑποκρίνεσθε ἐξίστασθαι τοῖς ἐμ-
 φυλίοις ἡμῶν. ἐστὶ δὲ ἐμφύλια μὲν, εἰ καὶ ἡμεῖς δυ-
 ναστείας ὠρεγόμεθα, πόλεμος δὲ σαφῆς τὸ γιγνόμενόν
 ἐστὶ δημοκρατίας πρὸς μοναρχίαν. καὶ δημοκρατίαν

1. δεξιὰς ἐτίθεσθε] *ac dextras inuicem complexi estis* C. potest fieri ut ἐτίθεσθε ortum sit ex proximo συνετίθεσθε ||
 2. παρὰ ante φίλοις sup. vs. V¹. malim οὐ<χ ὅπως> παρὰ ||
 4. οὐδὲν ἔτι i || 7. πρεσβύτης, *eu* sup. ὕ a m. 1, V || 10. οὖν om. AV || 13. ἀδίκημα delendum?* || 16. ἀνιαιρότερον] ἀνιαιρότατον?* || 21. ὑμεῖς νῦν εὖνως i. fort. οἷς δὴ ὑμεῖς καὶ νῦν εὖν. || ἔχετε ab || 22. ἐστὶ] ἴν?* vel si males ἦν δ' ἄν

ἀβοήθητον καταλείπετε οἱ παρακαλοῦντες ὑπὲρ αὐτο-
 νομίας· φιλίαν τε Ῥωμαίοις προφέροντες, οὐκ ἐλεεῖτε
 ἀκρίτους ἐπὶ θανάτῳ καὶ δημεύσει προγραφομένους,
 ἀλλ' ὑποκρίνεσθε πεύσεσθαι τῆς βουλῆς τῆς ταῦτα
 πασχούσης καὶ οὐδὲ ἀμύνειν ἑαυτῇ πῶ δυναμένης. ἢ ⁵
 δ' ὑμῖν ἤδη προαπεκρίνατο, ἐν οἷς ἐψηφίσατο τοὺς
 70 ἀμφὶ τὴν ἕω πάντας ἀμύνειν ἑμοί τε καὶ Βρούτῳ. σὺ
 δέ, εἰ μὲν ποτε ἡμῖν περικτωμένοις τι συνεπράξατε,
 ὧν εὐεργεσίας καὶ μισθοὺς ἀντικεκόμισθ' ἐποι, κατα-
 λογίζῃ, ὅτι δὲ ἡμῖν ἐς τὴν ἐλευθερίαν καὶ σωτηρίαν ¹⁰
 ἀδικουμένοις οὐ συμμαχεῖτε, ἐπιλανθάνῃ· οὓς εἰκὸς
 ἦν, εἰ καὶ μηδὲν ἡμῖν ἐς ἀλλήλους ὑπῆρχεν, ἀλλὰ νῦν
 ἄρχειν ἐθέλοντάς ὑπερμαχῆσαι τῆς Ῥωμαίων δημοκρα-
 τίας, Δωριέας ὄντας. οἱ δ' ἀντὶ τοιούτων ἔργων καὶ
 λογισμῶν συνθήκας ἡμῖν προφέρετε, γενομένας μὲν ¹⁵
 ὑμῖν καὶ τάσδε πρὸς Γάιον Καίσαρα, τῆσδε τῆς μοναρχίας
 ἡγεμόνα· λέγουσι δ' ὅμως αἱ συνθῆκαι Ῥωμαίους
 καὶ Ῥοδίους ἐν ταῖς χρεῖαις ἀλλήλοις ἀμύνειν. ἀμύνατε
 οὖν ἐς τὰ μέγιστα κινδυνεύουσι Ῥωμαίοις. Κάσσιος
 ὑμῖν ἐστὶν ὁ τὰς συνθήκας τάσδε προφέρων καὶ ἐπὶ ²⁰
 συμμαχίαν καλῶν, Ῥωμαῖος ἀνὴρ καὶ Ῥωμαίων στρα-
 τηγός, ὃς φησι τὸ ψήφισμα τῆς βουλῆς, ἐν ᾧ πάντας
 ὑπακούειν ἡμῖν ἔταξε τοὺς τοῦ Ἰουίου πέραν. τὰ δ'
 αὐτὰ καὶ Βρούτος ὑμῖν προτείνει ψηφίσματα καὶ Πομπήιος
 τὴν θάλασσαν ὑπὸ τῆς βουλῆς ἐπιτετραμμένος, ²⁵
 τὰς δ' ἰκετείας ἐπὶ τοῖς ψηφίσμασι καὶ οἶδε πάντες,

1. καταλείπετε A || 2. Ῥωμαίοις] Ῥωμαίων?* || 2. 3. ἐλεεῖτε
 <τοὺς> ἀκρίτους?* || 13. ἄρχειν] ἀρχήν, ante ὑπῆρχεν collocan-
 dum?* || ἐθέλοντάς Schw, ἐθέλοντας libri || 16. <τόν> τῆσδε?* ||
 20. ὁ om. i || 25. <ὁ> τὴν?* || ὑπὸ τῆς βουλῆς om. A || 26. τὰς
 δ' οἰκετείας V || καὶ] expectabas ποιῶνται

ὅσοι φεύγουσιν ἀπὸ τῆς βουλῆς, οἱ μὲν ἐς ἐμὲ καὶ Βροῦτον οἱ δ' ἐς Πομπήιον. ἔστι δὲ δὴ πού τὸ συγκείμενον, Ῥωμαίοις Ῥοδίους βοηθεῖν, κἄν καθ' ἓνα χρήζωσιν. εἰ δὲ οὔτε στρατηγούς ἡμᾶς οὔτε Ῥωμαίους
 5 ἔτι, ἀλλὰ φυγάδας ἢ ξένους ἢ κατακρίτους, ὡς οἱ προγράφαντες λέγουσιν, ἡγεῖσθε, οἱ πρὸς ἡμᾶς ἔστιν ὑμῖν ἔτι, ἀλλὰ πρὸς Ῥωμαίους ὃ Ῥόδιοι τὰ συγκείμενα ἡμεῖς δὲ ξένοι καὶ ἀλλότριοι τῶν συνθηκῶν ὄντες πο-

10 τοιαῦτα μὲν ὁ Κάσσιος ἐπειρωνευσάμενος τὸν Ἀρχέλαον ἀπέλυεν, Ἀλέξανδρος δὲ καὶ Μνασέας οἱ Ῥο- 71
 δίων ἡγούμενοι ταῖς τριάκοντα καὶ τρισὶ ναυσὶν ἀνήγοντο ἐπὶ Κάσσιον ἐς Μύνδον ὡς προκαταπλήξοντες τῷ ἐπίπλω· καί τί πού καὶ κούφης εἶχον ἐλπίδος, ὅτι
 15 καὶ Μιθριδάτῃ ἐς Μύνδον ἐπιπλεύσαντες ἐδόκουν ἐς τὸ τοῦ πολέμου τέλος εὐτυχῆσαι. εἰρεσίᾳ δὲ ἐς ἐπίδειξιν χρώμενοι τὴν τε πρώτην ἡμέραν ηὔλισαντο ἐν Κνίδῳ, καὶ τῆς ἐπιούσης ἐπεφαίνοντο τοῖς ἀμφὶ τὸν
 Κάσσιον ἐκ τοῦ πελάγους. οἱ δὲ θαυμάσαντες ἀνταν-
 20 ἤγοντο, καὶ τὸ ἔργον ἦν ἑκατέρωθεν ἰσχύος τε καὶ δυνάμεως· Ῥόδιοι μὲν γὰρ ναυσὶ κούφαις διέπλεόν τε τοὺς πολεμίους ὀξέως καὶ περιέπλεον καὶ ἐπανόδοις ἐχρῶντο, Ῥωμαῖοι δὲ ἐπὶ νεῶν βαρυτέρων, ὅτε συμπλακεῖεν, ἀπὸ βαρυτέρας φύμης ἐπεβάρουν ὡσπερ ἐν

4. χρήζουσιν i || 6. πρὸς ὑμᾶς (sic) AV || 11. Μνασέας] Manases h. l. C || 12. τρισὶν, omisso ναυσὶν, A || 13. Μύνδον] Gnidum ubique pro 'Myndo' posuit C || 14. κούφης Musgr, κούφως libri. cf. Thuc. II, 51, 4 || 16. 17. ἐπίδειξιν] ἐπειξιν conl. Tyrwhittus Didot. praef. p. VII recepitque Bekk. at superbam Rhodiorum confidentiam tangit etiam Cass. D. 47, 33, 3 || 18. ἐπεφαίνοντο i || 20. 21. eratque ab utraque parte uirtutis ac potentiae insigne opus C || 20. τε τοῦ δυν. a b || 23. <ὄντες> ὅτε?*

πεζομαχία. τοῦ δὲ Κασσίου πλήθει νεῶν τὰς πολεμίας περιλαβόντος, οἱ μὲν Ῥόδιοι περιπλεῖν ἔτι καὶ διεκπλεῖν οὐκ ἐδύναντο, ἐμβάλλουσι δ' αὐτοῖς μόνον ἐκ τοῦ μετώπου καὶ ἀναχωροῦσιν | ἢ μὲν ἐμπειρία διέφθαρτο ὑπὸ τῆς στενοχωρίας κεκνικλευμένοις, αἱ δὲ ἔμβολαι καὶ ἀποσιμώσεις ἐς βαρυτέρας τὰς Ῥωμαίων ναῦς ἀσθενεῖς ἐγίνοντο, Ῥωμαίοις δ' ἦσαν ἐς κουφοτέρας εὔτονοι, μέχρι Ῥόδιαι μὲν τρεῖς αὐτοῖς ἀνδράσιν ἐλήφθησαν καὶ δύο ἀνερράγησάν τε καὶ κατέδυσαν, καὶ αἱ λοιπαὶ βεβλαμμέναι διέφυγον ἐς τὴν Ῥόδον, αἱ δὲ Ῥωμαίων ἅπασαι μὲν ἐπανῆλθον ἐς Μύνδον, ἐπεσκευάζοντο δὲ καὶ τούτων αἱ πλείονες βλαβεῖσαι.

⁷² τοῦτο μὲν δὴ τῆς ἐν Μύνδῳ Ῥωμαίων τε καὶ Ῥοδίων ναυμαχίας τέλος ἦν, καὶ αὐτὴν γιγνομένην ὁ Κάσσιος ἀπ' ὄρους καθεώρα· ὡς δὲ ἐπεσκεύασε τὰ σκάφη, διέπλευσεν ἐς Λώρυμα, Ῥοδίων τι φρούριον ἐν τῇ περαίᾳ, καὶ τὸ πεζὸν ἐς τὴν Ῥόδον διεβίβαζεν ἐπὶ ὀλκάδων ὑπὸ Φαννίῳ τε καὶ Λέντλῳ. αὐτὸς δὲ ἐπέπλει ταῖς ὀγδοήκοντα ναυσὶν ἐσκευασμέναις ἐς τὸ φοβερώτατον, καὶ περιστήσας τῇ Ῥόδῳ τὸ πεζὸν ὁμοῦ καὶ τὸ ναυτικὸν ἠσύχαζεν ὡς ἐνδωσόντων τι τῶν πολεμίων. οἱ δὲ ἐπανήχθησαν μὲν αὐθις εὐθαρσῶς, δύο δὲ καὶ τότε ναῦς ἀποβαλόντες συνεκλείσθησαν. καὶ ἀνάδραμόντες ἐπὶ τὰ τείχη πάντα τε ὄπλων ἐπλήρουν, καὶ ἀπεμάχοντο ὁμοῦ τοὺς περὶ τὸν Φάννιον ἀπὸ τῆς

2. 3. περιπλεῖν ἔτι καὶ διεκπλεῖν] *adnavigare et renavigare* C. ἔτι καὶ διεκπλεῖν om. A || 5. κεκνικλωμένοις Car. Steph || 9. κατέδυσαν] *vinculis iniectae* C: ἀνεδέθησαν || 18. Φαννίῳ] φανίῳ Vb. cf. de homine Borghesi op. t. I p. 287 || Λέντλῳ] id. ib. p. 186 sq. || 23. ἀποβαλόντες <ἐς τὴν πόλιν> συνεκλ.* || 25. et p. 996, 9. φάνιον (-ος) V

γῆς ἐνοχλοῦντας καὶ τὸν Κάσσιον τοῖς πρὸς θαλάσση
 τείχεσι τὸ ναυτικὸν οὐκ ἀνέτοιμον ἐς τειχομαχίαν ἐπ-
 αγαγόντα· ἐλπίζων γάρ τι τοιοῦτον, ἐπεφέρετο πύρ-
 ρους ἐπτυγμένους, οἱ τότε ἀνίσταντο. Ῥόδος μὲν δὴ
 5 δύο πείραις καμουῖσα ἔκ τε γῆς καὶ θαλάσσης ἐπολι-
 ορκεῖτο· καὶ οὐδέν, ὡς ἐν ἔργῳ ταχεῖ καὶ ἀδοκῆτῳ,
 παρεσκευάστο αὐτοῖς ἐς πολιορκίαν. ὅθεν ἦν εὐδὴλον
 ἀλώσεσθαι τάχιστα τὴν πόλιν ἢ χερσὶν ἢ λιμῶ· καὶ
 τάδε Ῥοδίων οἱ συνετώτεροι καθεώρων, καὶ Φάννιος
 10 αὐτοῖς καὶ Λέντλος διελέγοντο. γιγνομένων δ' ἔτι τού- 73
 των ἄφνω Κάσσιος ἦν ἐν μέσῃ τῇ πόλει μετ' ἐπιλέκτου
 στρατοῦ, βίας μὲν οὐδεμιᾶς φανείσης, οὐδὲ κλιμάκων
 ἔργου· εἵκαζον δὲ οἱ πολλοί, καὶ ἐδόκει γενέσθαι, τοὺς
 χαρίεντας αὐτῶ τῶν πολιτῶν ὑπανοῖξαι πυλίδας ἐλέφ
 15 τῆς πόλεως καὶ προμηθεῖα τροφῶν.

ὧδε μὲν ἐαλώκει Ῥόδος, καὶ Κάσσιος ἐν αὐτῇ προ-
 κάθητο ἐπὶ βήματος, καὶ δόρυ τῷ βήματι παρεστήσατο
 ὡς ἐπὶ δοριαλώτῳ. ἀτρεμεῖν τε κελεύσας τὸν στρατὸν
 ἀκριβῶς, καὶ θάνατον ἐπικηρύξας εἴ τις ἀρπάσειεν ἢ
 20 βιάσαιτό τι, αὐτὸς ἐξ ὀνόματος ἐκάλει Ῥοδίων ἐς πεν-
 τήκοντα ἄνδρας, καὶ ἀχθέντας ἐκόλαξε θανάτῳ ἑτέ-
 ροις δέ, ἀμφὶ τοὺς πέντε καὶ εἴκοσιν, οὐχ εὐρεθεῖσι
 φυγὴν ἐπέταττεν. χρήματα δὲ ὅσα ἦν ἢ χρυσὸς ἢ ἄρ-
 γυρος ἐν ἱεροῖς τε καὶ δημοσίοις, πάντα συλήσας ἐκέ-
 25 λευσε καὶ τὸν ἰδιωτικὸν ἐκφέρειν τοὺς κεκτημένους

2. ἀνέτοιμον <ὄν>? * || 3. fort. ἔσεσθαι ante ἐπεφέρετο ex-
 cidit || 6. ὡς ἐνεργῶ τάχει O i, sed C: *tanquam subito et inopinò*
opere || 13. ἔργον a || ἐδόκει] *expectabas* δοκεῖ. <ὄ> καὶ δοκεῖ
 Nauckius || 14. 15. καὶ ἐλέφ a || 15. προμηθεῖα τροφῶν] *haesit*
 Schw, non recte opinor || 18. δοριαλώτῳ] *δοριαλώταις*? * || 23. ἦν
 ἢ i, ἦν ἦν (sic) A, ἦν V || 24. 25. ἐκέλευσε post ἐκφέρειν posi-
 tum in V || 25. malim τὰ ἰδιωτικὰ

ἔς ἡμέραν ῥητήν· καὶ ἐπεκλήρυξε τοῖς μὲν ἐπικρύψασι
 θάνατον, τοῖς δὲ μηνύσασι δεκάτην, δούλοις δὲ καὶ
 ἐλευθερίαν. οἳ δ' ἐν μὲν ἀρχῇ πολλοὶ συνέκρυψαν, οὐκ
 ἔς τέλος ἐλπίζοντες ἀφίξεσθαι τὴν ἀπειλήν· διδομένων
 δὲ τῶν γερωῶν καὶ <κολαζομένων> τῶν μηνυομένων ⁵
 ἔδεισάν τε, καὶ προθεσμίαν ἕτεραν λαβόντες οἳ μὲν
 ἐκ γῆς ἀνώρουσον, οἳ δὲ ἐκ φρεάτων ἀνίμων, οἳ δὲ
 ἐξέφερον ἐκ τάφων πολὺ πλέονα τῶν προτέρων.

⁷⁴ αἱ μὲν δὴ Ῥοδίων συμφοραὶ τοιαῖδε ἦσαν, καὶ
 Δεύκιος Ἰᾶρος αὐτοῖς μετὰ φρουρᾶς ὑπελέλειπτο· ὁ ¹⁰
 δὲ Κάσσιος ἠδόμενος τῇ ταχυεργίᾳ τῆς ἀλώσεως καὶ
 τῷ πλήθει τῶν χρημάτων, ἐπέταπτεν ὅμως καὶ τοῖς
 ἄλλοις ἔθνεσι τῆς Ἀσίας ἅπασι φόρους ἐτῶν δέκα συμ-
 φέρειν. καὶ οἳ μὲν ἐπράσσοντο συντόνως, ἐξαγγέλλε-
 ται δ' αὐτῷ Κλεοπάτρα μέλλουσα διαπλεῖν μεγάλῳ ¹⁵
 στόλῳ καὶ παρασκευῇ βαρυτάτῃ πρὸς Καίσαρά τε καὶ
 Ἀντώνιον· τὰ γὰρ ἐκείνων αἰρουμένη καὶ τέως διὰ
 τὸν πρότερον Καίσαρα, τότε μᾶλλον ἠρεῖτο διὰ τὸν
 ἐκ Κασσίου φόβον. ὁ δὲ Μοῦρκον μετὰ τε ὀπλιτῶν
 ἀρίστου τέλους καὶ τοξοτῶν τινῶν, ἐπὶ νεῶν ἐξήκοντα ²⁰
 καταφράκτων, ἔς Πελοπόννησον ἔπεμπε ναυλοχεῖν περὶ
 Ταίναρον, περισυράμενον ἐκ τῆς Πελοποννήσου λείαν
 ὄσῃν ἔφθασεν.

⁷⁵ τὰ δ' ἀμφὶ Λυκίαν καὶ Βροῦτον, μικρὰ καὶ τῶν

1. μὲν om. O || ἔτι κρύψασι i || 5. κολαζομένων add. Schw,
 κτεινομένων Musgr || 8. τάφων i || 13. 14. συμφέρειν] *tributa*
imposuit. eaque confestim iussit afferre, quod ab illis serio per-
fectum est C || 15. διαπλεῖν] *malim διαπλευσεῖσθαι* || 18. ἠρεῖτο]
 ἠρητο f, fort. pro ἠρητο || 19. μοῦρκον V || 22. περισυράμενος
 O i, ex C corr. Schw. idem et φθάσει malebat (at cf. cap. 24)
 aut: ναυλοχεῖν <Κλεοπάτραν· καὶ ἐναυλόχει> π. T., περισυρά-
 μένος . .

ἀμφὶ τοῦτον ἐς ὑπόμνησιν ἀναλαμβάνοντι ἄνωθεν, ἣν
 τοιάδε. ἐπειδὴ παρ' Ἀπουληίου στρατιάν τέ τινα εἰλή-
 φει, ὅσην Ἀπουλήιος εἶχε, καὶ χρήματα ἐς ἑξακισχίλια
 καὶ μύρια τάλαντα, ὅσα ἐκ τῶν φόρων τῆς Ἀσίας
 5 συνείλεκτο, παρῆλθεν ἐς Βοιωτίαν. ψηφισαμένης δὲ
 αὐτῷ τῆς βουλῆς τοῖς τε χρήμασιν ἐς τὰ παρόντα χρῆ-
 σθαι καὶ Μακεδονίας ἄρχειν καὶ τῆς Ἰλλυρίδος ἐπὶ
 τῇ Μακεδονίᾳ, τὰ μὲν ἐν τοῖς Ἰλλυριοῖς τρία τέλη
 [τοῦ] στρατοῦ παραλαμβάνει, Ἰατινίου τοῦ πρότερον
 10 ἄρχοντος Ἰλλυριῶν παραδόντος, ἓν δὲ ἐκ Μακεδονίας
 ἀφείλετο Γάιον τὸν ἀδελφὸν Ἀντωνίου. τέσσαρα δ'
 ἐπὶ τούτοις ἄλλα συναγαγών, ὅκτω τὰ πάντα εἶχε,
 Γαῖω Καίσαρι τὰ πολλὰ αὐτῶν ἐστρατευμένα. εἶχε δὲ
 καὶ ἰππέων πλῆθος καὶ ψιλοὺς καὶ τοξότας, καὶ τοὺς
 15 Μακεδόνας ἐπαινῶν ἐς τὸν Ἰταλικὸν ἤσκει τρόπον.
 ἀγείροντι δὲ αὐτῷ στρατὸν ἔτι καὶ χρήματα συντυχία
 Θράκιος τοιάδε γίνεται. Πολεμοκρατία γυνή τινος
 τῶν βασιλίσκων, ἀναιρεθέντος αὐτῇ τοῦ ἀνδρὸς ὑπ'
 ἐχθρῶν δέισασα περὶ τῷ παιδί ἔτι ὄντι παιδίῳ, ἦκεν
 20 αὐτὸν φέρουσα καὶ ἐνεχείρισε Βρούτῳ, ἐνεχείρισε δὲ
 καὶ τοὺς τοῦ ἀνδρὸς θησαυρούς. ὃ δὲ τὸν μὲν παῖδα
 Κυζικηνοῖς ἀνατρέφειν παρέδωκε, μέχρι σχολάσειεν ἐπὶ
 τὴν βασιλείαν καταγαγεῖν, ἓν δὲ τοῖς θησαυροῖς ἦρε

6. αὐτῷ] αὐτὸν? * || 8. τοῖς om. a || 9. τοῦ susp. Schw ||
 οὐατενίου Va, οὐατενίου Abf || πρότερον] προτέρου V, qui
 tunc Illyrio praeerat C, bene. nisi potius 'prioris Caesaris'
 memoria lacuna absorpta est, cf. p. 357, 8 || 15. ἐπαινῶν] cf.
 p. 914, 14. non vertit C || 16. 17. in verbis συντυχία Θράκιος
 haesit Schw, vix iure || 18. βασιλίσκων Schw, reguli cuiusdam
 uxor C, βασιλικῶν Oi. de ipso homine deque puero v. Mommsen
 ephem. epigr. t. II p. 251 || 19. παιδίῳ Bekk, παιδί Oi. fort.
 tamen fuit μειρακίῳ

παράδοξον χρυσίου τε πλήθος καὶ ἀργύρου. καὶ τοῦτο
 76 μὲν ἔκοπτε καὶ νόμισμα ἐποίει· ὡς δὲ ἦλθέ τε ὁ Κάσ-
 σιος καὶ ἔδοξε Λυκίους καὶ Ῥοδίους προεξαίρειν, ἐτρά-
 πετο Λυκίων ἐπὶ Ξανθίους πρώτους. οἳ δὲ τὰ τε προ-
 ἄστεια σφῶν καθείλον, ἵνα μὴ ἐς κατάλυσιν αὐτοῖς ὁ 5
 Βροῦτος μῆδ' ἐς ὕλην ἔχη χρῆσθαι, καὶ τὴν πόλιν
 περιταφρεύσαντες ἀπεμάχοντο ἀπὸ τῆς τάφρου, τὸ μὲν
 βάθος οὔσης πεντήκοντα ποδῶν βαθυτέρας, τὸ δὲ πλά-
 τος κατὰ λόγον τοῦ βάθους, ὥστε παρ' αὐτὴν ἐστῶτες
 ἠκόντιζόν τε καὶ ἐτόξευον ὥσπερ ἐν μέσῳ ποταμὸν 10
 ἔχοντες ἀπέρατον. ὁ δὲ Βροῦτος αὐτὴν ἔχου βιαζόμε-
 νος, καὶ σκεπαστήρια τῶν ἐργαζομένων προυτίθει, καὶ
 τὸν στρατὸν ἐς ἡμέραν καὶ νύκτα ἐμέριζε, καὶ τὴν ὕλην
 μακρόθεν, ὥσπερ ἐν τοῖς ἀγῶσι, σὺν δρόμῳ καὶ βοῇ
 μετέφερον, οὐδὲν ἐκλείπων σπουδῆς καὶ πόνου. ὅθεν 15
 αὐτῷ τὸ ἔργον ἐλπισθὲν ἢ οὐκ ἔσεσθαι κωλύοντων
 <τῶν> πολεμίων, ἢ πολλοῖς μῆσι μόλις ἔσεσθαι, ὀλί-
 77 γαις ἡμέραις ἐξείργαστο, καὶ οἱ Ξάνθιοι κατακλεισθέν-
 τες ἐπολιορκοῦντο. καὶ αὐτοῖς ὁ Βροῦτος τοὺς μὲν ἐκ
 μηχανημάτων ἐς τὰ τείχη, τοὺς δὲ ἐκ ποδὸς ἐπῆγεν 20
 ἐπὶ τὰς πύλας, καὶ πάντα ἐνήλλασσε συνεχῶς. οἳ δὲ
 ἀκμῆσιν αἰεὶ κεκμηκότες συμφερόμενοι, καὶ τετρωμένοι
 πάντες, ὅμως ὑπέμενον ἕως σφίσιν αἰ ἐπάλξεις διέμε-
 νον. ὡς δὲ καὶ αὐταὶ κατεσύρησαν καὶ οἱ πύργοι διερ-
 ρώγεσαν, ὑποτοπήσας τὸ ἐσόμενον ὁ Βροῦτος ἐκέλευσε 25
 τὰς ἐφάδρους τῶν πυλῶν τάξεις ἀποστῆναι· καὶ οἱ
 Ξάνθιοι νομίσαντες ἀφυλαξίαν καὶ ἀμέλειαν εἶναι,

1. τε b, τι V a f, om. A || ἀργυρίου A || 11. ἀπέρατον
 Nauckius, ἀπέραντον libri || 14. ὥσπερ ἐν τοῖς ἀγῶσι malim
 cum Schw post βοῇ collocata || 17. τῶν addidi || 19. αὐτός A ||
 24. αὐταί*, et illa C, αὐταὶ O i

νυκτὸς ἐξέδραμον μετὰ λαμπάδων ἐπὶ τὰ μηχανήματα. ταχὺ δὲ ἐκ συνθήματος αὐτοῖς τῶν Ῥωμαίων ἐπιδραμόντων, συνέφευγον αὐθις ἐς τὰς πύλας· καὶ τῶν φυλάκων αὐτὰς προαποκλεισάντων ὑπὸ δέους μὴ συν-
 5 ἐσπέσοιεν οἱ πολέμιοι, φθόρος ἦν Ξανθίων πολὺς ἀμφιταῖς πύλαις ἀποκεκλεισμένων.

οὐ πολὺ δὲ ὕστερον ἐξέδραμον αὐθις οἱ λοιποὶ περὶ 78
 μεσημβρίαν, ἀναχωρούσης πάλιν τῆς τάξεως, καὶ ἐν-
 ἐπρησαν τὰ μηχανήματα ἅπαντα ἀθρόως. πεπετασμένων
 10 δ' αὐτοῖς τῶν πυλῶν διὰ τὸ πρότερον πάθος, συνέ-
 σέπεσον ἀμφὶ δισχιλίους μάλιστα Ῥωμαίων. καὶ ἐτέ-
 ροις δὲ ἐσωθιζομένοις ἀμφὶ τὴν ἔσοδον ἐπέπεσον αλ-
 φνίδιον αἱ πύλαι, εἶθ' ὑπὸ τοῦ Ξανθίων εἶτε καὶ
 αὐτομάτως τῶν χαλαστηρίων διαρραγέντων, ὥστε τῶν
 15 ἐσβιασμένων Ῥωμαίων τοὺς μὲν ἀπολέσθαι, τοὺς δὲ
 ἔνδον ἀποληφθῆναι, τὰς πύλας οὐ δυναμένους ἔτι ἀνα-
 σπάσαι, χωρὶς ἀνασπαστηρίων γενομένας. βαλλόμενοι
 δ' ἐν τοῖς στενωποῖς ἄνωθεν ὑπὸ τῶν Ξανθίων, βια-
 σάμενοί ποτε μόλις ἐς τὴν ἀγορὰν ἐγγὺς οὔσαν διέδρα-
 20 μον· κἀνταῦθα τῶν μὲν συμπλεκομένων σφίσι κρα-
 τοῦντες, τοξευόμενοι δὲ χαλεπῶς καὶ οὐδὲν ἔχοντες
 αὐτοὶ τόξον ἢ ἀκόντιον, παρὰ τὸ Σαρπηδόνειον, ἵνα
 μὴ κυκλωθεῖεν, διέδραμον. οἱ δ' ἔξω τείχους Ῥωμαῖοι
 περὶ τῶν ἔνδον ἀγανακτοῦντές τε καὶ δεδιότες, Βρού-

3. συνέφευγον] malim συνέφυγον || 5. πολὺς Va, πολλὺς f, πολλὸς ABb, vulgo || 6. ἀποκεκλεισμένων Va, ἀποκεκλειμένων Abf, vulgo || 7. 8. μετὰ μεσημβρίαν V || 8. ἀναχωρούσης] malim ἀναχωρησάσης || τῆς <ἐφέδρον> τάξεως? * || 11. καὶ μάλιστα A || 16. ἀπολειφθῆναι b || 16. 17. ἔτι ἀναπάῦσαι A || 20. 21. κἀνταῦθα — κρατοῦντες om. iC || 22. σαρπηδόνειον i, σαρπηδόνιον A, ει ex i V¹

ἄθροοι, δύνοντος ἄρτι τοῦ θεοῦ, μετ' ἀλαλαγῆς, ἵνα
 σύμβολον εἶη τοῖς ἐντὸς οὖσιν. ἀλούσης δὲ τῆς πόλεως 80
 οἱ Ξάνθιοι ἐς τὰς οἰκίας συνέτρεχον καὶ τὰ φίλτατα
 σφῶν κατέκαινον, ἐκόντα τὴν σφαγὴν ὑπέχοντα. οἰμω-
 5 γῆς δὲ γιγνομένης ὁ Βροῦτος νομίσας ἀρπαγὴν εἶναι
 τὸν στρατὸν ἀνεῖργε διὰ κηρύκων· ὡς δὲ ἔγνω τὸ
 γιγνόμενον, ᾤκτειρεν ἀνδρῶν φρόνημα φιλελεύθερον,
 καὶ σπονδὰς περιέπεμπεν. οἱ δὲ καὶ τοὺς φέροντας
 ἔβαλλον, καὶ τὰ σφέτερα πάντα ἀνελόντες ἐς πυρὰς
 10 προνενησμένας ἐν ταῖς οἰκίαις ἐπέθεσαν, καὶ τὸ πῦρ
 ἄψαντες ἑαυτοὺς ἐπικατέσφαξαν. Βροῦτος δὲ τῶν ἱερῶν
 περισώσας ὅσα ἐδύνατο, μόνους θεράποντας εἶλε Ξαν-
 θίων, καὶ ἐκ τῶν ἀνδρῶν γυναῖα ὀλίγα ἐλεύθερα καὶ
 ἄνδρας οὐδὲ ἐς ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα πάντας.
 15 Ξάνθιοι μὲν δὴ τρίτον ὑπὸ σφῶν αὐτῶν ἀπώλ-
 λυντο ἐλευθερίας οὖνεκα. καὶ γὰρ ἐπὶ Ἀρπάγου τοῦ
 Μήδου, Κύρω τῷ μεγάλῳ στρατηγοῦντος, ὧδε σφᾶς
 ἀντὶ δουλοσύνης διέφθειραν, καὶ τάφος Ξανθίοις ἢ
 πόλις ἀμεληθεῖσα ὑπὸ Ἀρπάγου τότε ἐγένετο· καὶ ἐπὶ
 20 Ἀλεξάνδρου τοῦ Φιλίππου φασὶν ὅμοια παθεῖν, οὐχ
 ὑποστάντας οὐδὲ Ἀλεξάνδρῳ μετὰ τοσῆσδε γῆς ἀρχὴν
 ὑπακοῦσαι. Βροῦτος δὲ ἐς Πάταρα ἀπὸ Ξάνθου κατήει, 81

1. μετ' ἀλλαγῆς i || 2. ἐκτὸς V || 3. τὰ φίλτερα VC || 4. κατέ-
 καινον AV, κατέκανον i, vulgo || 9. ἔβαλον A || 12. εἶλε legit
 C qui: cepit, εἶχε Oi, sed λ sup. χ V¹ || 13. ἀνδρῶν] ἄλλων
 vel ἀστῶν conl. Schw, illud bene. possis etiam καὶ ἐκ τῶν
 ἐλευθέρων γυναῖα ὀλίγα καὶ ἄνδρας . . . || 14. ἄνδρας AV, ἄναν-
 δρα iC || idem numerus ap. Plut. Brut. 31 || καὶ om. V || 15. τρί-
 τον] ter C || 16. 19. Ἀρπάγου Schw, ἀρπάλου libri || 19. ἀμε-
 ληθεῖσα] Herod. I 1 76: ἐσωθέντες δὲ καὶ κατειληθέντες ἐς τὸ
 ἄστυ κτέ. quid scripserit Appianus dubium, fort. ἀποκλει-
 σθεῖσα || τότε i, ποτὲ V, τότε ut vid. corr. A¹ in πότε. om C ||
 21. δὲ οὐδὲ ab || 22. ἐς Πάταρα] ad Patareas C

πόλιν εοικυῖαν ἐπινείῳ Ξανθίων, καὶ περιστήσας αὐ-
 τοῖς τὸν στρατὸν ἐκέλευσεν ἐς πάντα ὑπακούειν, ἢ τὰς
 Ξανθίων συμφορὰς προσδέχεσθαι· προσήγοντό τε αὐ-
 τοῖς οἱ Ξάνθιοι ὀδυρόμενοι τὰ σφέτερα, καὶ παραι-
 νοῦντες ἀμείνονα βουλεύσασθαι. Ξανθίοις δὲ οὐδὲν 5
 ἀποκριναμένων πῶ τῶν Παταρέων, ἐδίδου τὸ λοιπὸν
 αὐτοῖς τῆς ἡμέρας ἐς σκέψιν, καὶ ἀνεχώρει. ἅμα δὲ
 ἡμέρα προσῆγεν. οἱ δὲ ἀπὸ τε τῶν τειχῶν ἐβόων ὑπ-
 ακούειν ἐς ὃ τι βούλοιτο, καὶ τὰς πύλας ἀνεῴγνυον.
 ὃ δ' ἐσελθὼν ἔκτεινε μὲν οὐδένα, οὐδ' ἐξήλασε, χρυ- 10
 σὸν δὲ καὶ ἄργυρον ὅσον ἡ πόλις εἶχε συνενεγκῶν, ἐκέ-
 λευε καὶ τὸν ἰδιωτικὸν ἐκάστους ἐσφέρειν ὑπὸ ζημίαις
 καὶ μηνύμασιν οἷοις καὶ Κάσσιος ἐκήρυξεν ἐν Ῥόδῳ.
 καὶ οἱ μὲν ἐσέφερον, θεράπων δὲ τὸν δεσπότην ἐμή-
 νυσε χρυσίον κρύψαι, καὶ πεμφθέντι λοχαγῷ τὸ χρυ- 15
 σίον ἔδειξεν. ἀγομένων δὲ ἀπάντων ὁ μὲν δεσπότης
 ἐσιῶπα, ἡ δὲ ἐκείνου μήτηρ περισώζουσα τὸν υἱὸν
 εἶπετο, βοῶσα αὐτῇ τὸ χρυσίον κρύψαι. ὁ δὲ οἰκέτης,
 οὐδὲ ἀνερωτώμενος, τὴν μὲν ἤλεγχε ψευδομένην, τὸν
 δὲ κρύψαντα. καὶ ὁ Βροῦτος τὸν μὲν νεανίαν ἀπεδέ- 20
 ξατο τῆς σιωπῆς καὶ τὴν μητέρα τοῦ πάθους, καὶ μεθ-
 ἦκεν ἀμφοτέρους ἀπαθεῖς ἀπιέναι, τὸ χρυσίον φερο-
 μένους, τὸν δὲ οἰκέτην, ὡς πέρα τοῦ προστάγματος
 ἐπιβουλεύσαντα τοῖς δεσπότηαις, ἐκρέμασεν.

82 τῷ δ' αὐτῷ χρόνῳ καὶ Λέντλος, ἐπιπεμφθεὶς 25

11. συνενεγκῶν Bekk, συνεισενεγκῶν Of, συνεινεγκῶν b,
 συναγαγῶν a || 12. τῶν ἰδιωτικῶν O || ἐκάστου Vb || 15. πεμ-
 φθέντι] ἐπιπεμφθέντι? * praemisso C || 17. περισώζουσα] malim
 περισώσουσα || 23. προστάγματος Bekk, ultra praecceptum. C,
 πράγματος Oi, quod tamen fort. teneri potuit coll. cap. 29:
 ὡς πλεονάσαντα τῆς χρείας

Ἄνδριάκη Μυρέων ἐπινείω, τὴν τε ἄλυσιν ἔφηξε τοῦ
 λιμένος καὶ ἐς Μύρα ἀνήει. Μυρέων δὲ ἂ προσέτασσε
 δεχομένων, χρηματισάμενος ὁμοίως ἐς Βροῦτον ἐπ-
 ανήει. καὶ τὸ κοινὸν τὸ Λυκίων ἐς Βροῦτον ἐπρέσβευε,
 5 συμμαχήσειν τε ὑπισχνούμενοι καὶ ἐσοίσειν ὅσα δύ-
 ναιτο. ὃ δὲ αὐτοῖς ἐσφοράς τε ἐπέβαλε, καὶ Ξανθίων
 τοὺς ἐλευθέρους ἀπεδίδου τῇ πόλει, καὶ τὸ ναυτικὸν
 τὸ Λυκίων ἅμα ταῖς ἄλλαις ναυσὶν ἐκέλευε περιπλεῖν
 ἐς Ἄβυδον, ἐνθα καὶ τὸ πεζὸν αὐτὸς ἦγε καὶ Κάσιον
 10 ἐξ Ἰωνίας ἀνέμενευ, ὡς ἐς Σηστὸν ὁμοῦ διαβαλοῦντες.
 Μοῦρκος δὲ ἐν Πελοποννήσῳ ναυλοχῶν Κλεοπάτραν,
 ἐπειδὴ ἔμαθεν αὐτὴν ὑπὸ χειμῶνος ἀμφὶ τῇ Λιβύῃ
 βλαβεῖσαν, καὶ τὰ ναυάγια εἶδε μέχρι τῆς Λακωνικῆς
 ἐκφερόμενα, καὶ σὺν ἀρρωστία μόλις αὐτὴν ἐς τὰ ἑαν-
 15 τῆς ἐπανιοῦσαν, ἵνα μὴ δι' ἀπραξίας εἴη μετὰ τοσοῦδε
 στόλου, διέπλευσεν ἐπὶ Βρεντσίλου, καὶ ἐς τὴν ἐπι-
 κειμένην τῷ λιμένι νῆσον ὀρμισάμενος ἐκόλυε τὴν
 ὑπόλοιπον τῶν πολεμίων στρατιὰν ἢ ἀγορὰν ἐς Μακε-
 δονίαν περαιοῦσθαι. καὶ αὐτὸν ὁ Ἀντώνιος ἀπεμάχετο
 20 ναυσὶ μακραις, ὅσαις εἶχεν, ὀλίγαις ἀπεμάχετο δὲ καὶ
 πύργοις, οὓς ἐπῆγεν ἐπὶ σχεδιῶν, ὅτε τὸν στρατὸν
 ὀλκάσιν ἐκπέμποι κατὰ μέρη, πνεῦμα ἀπὸ τῆς γῆς πολὺ
 φυλάσσων, ἵνα μὴ καταλαμβάνοιντο ὑπὸ τοῦ Μούρκου.
 κακοπαθῶν δὲ ἐκάλει Καίσαρα, Πομπηίῳ Σέξτῳ κατὰ
 25 Σικελίαν περὶ αὐτῆς Σικελίας ναυμαχοῦντα.

ᾧδε δὲ εἶχε καὶ τὰ περὶ Πομπήιον. νεώτερος ὢν 83

1. Ἄνδριάκη] *Adriacum praemissus* C || 2. μύρα V || 5. ἐ-
 οίσειν A || 6. ἐπέβαλε] ἐπέβαλλε? * || 11. μοῦρκος V, const. || ἐν
 ἀμφί? * || 12. λιβύη iC, εὐβοία AB, εὐβοία V || 22. ἐκπέμπει b ||
 23. καταλαμβάνοιτο V

ὅδε τῶν Μάγνου Πομπηίου παίδων, ὑπερώφθη μὲν
 τὰ πρῶτα ὑπὸ Γαίου Καίσαρος περὶ Ἰβηρίαν ὡς οὐδὲν
 μέγα διὰ νεότητα καὶ ἀπειρίαν ἐργασόμενος, καὶ ἤλατο
 περὶ τὸν ὠκεανὸν ληστεύων σὺν ὀλίγοις καὶ λαυθάνων
 ὅτι εἶη Πομπήιος. πλεόνων δὲ ἐς τὸ ληστεύειν αὐτῷ 5
 συνιόντων, χεῖρ τε ἦν ἤδη καρτερὰ καὶ ἐξεφαίνετο
 Πομπήιος ὢν. καὶ ἀντίκα ὅσοι τοῦ πατρὸς ἢ τοῦ
 ἀδελφοῦ στρατιῶται γεγονότες ἤλῶντο, ὡς ἐς οἰκεῖον
 ἡγεμόνα συνέτρεχον, καὶ Ἀραβίων ἐκ Λιβύης ἀφίκετο
 αὐτῷ, ἀφηρημένος τὰ πατρῶα ὡς μοι προείρηται. ὧδε 10
 δὲ αὐτῷ πλήθους γενομένου, ἔργα τε ἦν ἤδη ληστη-
 ρίου δυνατώτερα, καὶ ὄνομα τοῦ Πομπηίου ἀνὰ ὅλην
 τὴν Ἰβηρίαν, εὐρυτάτην ἔθνῶν οὖσαν, περιθέοντός τε
 καὶ μεθιπταμένου, καὶ ἐς χεῖρας οὐχ ὑπομένοντος ἐλθεῖν
 τοῖς ἡγουμένοις αὐτῆς ὑπὸ Γαίῳ Καίσαρι. ὢν ὁ Γάιος 15
 πανθανόμενος ἔπεμπε σὺν στρατῷ πλέονι Καρρίναν
 ἐκπολεμήσοντα Πομπήιον. ὃ δὲ καὶ τούτῳ, κουφότε-
 ρος ὢν, ἐπεφαίνετο ἄφνω καὶ ἀφιπτάμενος ἠνώχλει,
 καὶ πόλεις ἤδη τινὰς ἤρει βραχυτέρας τε καὶ μείζους.
 84 καὶ ὁ Γάιος ἔπεμψε τῷ Καρρίνῃ διάδοχον Ἀσίνιον 20
 Πολλίωνα πολεμεῖν Πομπηίῳ. ὃν τινα πόλεμον αὐτῶν
 ὁμοίως διαφερόντων, ὃ τε Γάιος Καίσαρ ἀνηρέθη καὶ
 ἡ βουλὴ κατεκάλει Πομπήιον. ὃ δὲ ἐν Μασσαλία γενό-
 μενος περισκόπει ἔτι τὰ ἐν Ῥώμῃ. αἰρεθεὶς δὲ καὶ

3. ἤλατο f, ἤλλᾱτο V || 8. ἤλῶντο f, ἤλλῶντο V. *victi cesserunt* C: ἠσσωντο || 11. γενομένου] προσγενομένου? * || 13. <πάντων> ἔθνῶν? * ἔθνῶν om. V, male. cf. *quae dixi ann. phil. t. 119 (a. 1879) p. 822* || περιθέοντός τε] περιέθει ἐπιόντος τε vel sim.? * || 14. οὐχ] οὐκ i. *exspectabam* ἔσθ' ὅτε vel ἐνίστε || 15. αὐτῆς om. V || 18. ἐπεφαίνετο] ἐπιφαινώμενός τε conji. Schw || ἀφιπτάμενος] ἀφιπτώμενος A, *adiolans* C: ἐφιπτάμενος || 19. ἤρει om. A || 20. ἀσίνιον Af || 21. πολίωνα V

τῆς θαλάσσης ἄρχειν καθὰ ἤρχεν αὐτοῦ καὶ ὁ πατήρ,
 ἐς μὲν τὴν πόλιν οὐδ' ὡς ἀνῆλθεν, ὅσαι δὲ νῆες ἐν
 τοῖς λιμέσιν ἦσαν λαβὼν ἐξέπλευσε, σὺν αἷς εἶχεν ἀπὸ
 τῆς Ἰβηρίας. ἐπιγενομένης δὲ τῆς τῶν τριῶν ἀρχῆς
 5 ἐς Σικελίαν διέπλευσε, καὶ Βιθυνικὸν ἄρχοντα αὐτῆς,
 οὐ παριέντα οἱ τὴν νῆσον, ἐπολιόρκει, μέχρι προγρα-
 φέντες ἐπὶ θανάτῳ καὶ φυγόντες ἐκ Ῥώμης Ἴρτιός τε
 καὶ Φάννιος ἔπεισαν ἐκστῆναι Πομπηίῳ Βιθυνικὸν
 Σικελίας.

10 ὧδε μὲν ὁ Πομπήιος Σικελίας ἐκράτησε, καὶ ναῦς 85
 ἔχων καὶ νῆσον ἐπικειμένην τῇ Ἰταλίᾳ καὶ στρατὸν
 ἤδη πολύν, ὅσον τε πρότερον εἶχε καὶ ὅσον οἱ φεύ-
 γοντες ἐκ Ῥώμης ἐλεύθερον ἢ δοῦλον ἦγον ἢ αἱ πό-
 λεις ἐξ Ἰταλίας ἐπεμπον αὐτῷ, αἱ ἐς ἐπινίκια τοῖς
 15 στρατοῖς ἐπηγγελλόμεναι. ταῖς γὰρ δὴ γνώμαις αἶδε μά-
 λιστα τὴν νίκην τῶν τριῶν ἀνδρῶν ἀπηύχοντο, καὶ
 ὅσα δύναιντο κρύφα ἀντέπρασσον· ἀποδιδράσκοντές τε
 τῶν πατρίδων ὡς οὐκέτι πατρίδων οἱ δυνάμενοι συν-
 ἐφευγον ἐς Πομπήιον, ἀγχοτάτω τε ὄντα καὶ περι-
 20 φίλητον ἅπασιν ἐν τῷ τότε. παρῆσαν δ' αὐτῷ καὶ
 ναυτικοὶ ἄνδρες ἐκ Λιβύης καὶ Ἰβηρίας, ἔμπειροι θα-
 λάσσης, ὥστε καὶ ἠγεμόσι καὶ ναυσὶ καὶ πεζῷ καὶ
 χρήμασιν ὁ Πομπήιος ἐπῆρτο. καὶ τούτων ὁ Καῖσαρ
 ἐπήκοος ὢν ἔπεμπε Σαλκιδιηνὸν ἐπὶ νεῶν στόλου, Πομ-
 25 πῆιον ὡς εὐχερὲς ἔργου ἐξελεῖν παραπλέοντα· καὶ αὐ-
 τὸς ἦει διὰ τῆς Ἰταλίας ὡς αὐτῷ Σαλκιδιηνῶ συμβο-
 λήσων περὶ Ῥήγιον. Σαλκιδιηνῶ δ' ὁ Πομπήιος ἀπαντᾷ

7. Ἴρτιος AVf, Ircius C. cf. ad cap. 43 || 8. φάνιος, v a
 m. 1 sup. vs., A, φάνιος VC || 14. ἐς om. V || 17. ἐς ὅσα a ||
 24. σαλουιδηνὸν libri, const. || 26. αὐτῷ] τῷ?*

μεγάλῳ στόλῳ, καὶ πρὸ τοῦ πορθμοῦ ναυμαχίας ἀμφὶ τὸ Σκύλλαιον αὐτοῖς γενομένης αἱ μὲν τοῦ Πομπηίου νῆες, κουφότεραι τε οὔσαι καὶ ναυτικωτέρων ἀνδρῶν, ταχυτήτι καὶ ἐμπειρίᾳ προεῖχον, αἱ δὲ Ῥωμαίων ἄτε βαρύτεραι καὶ μείζους ἐμόχθουν. ὡς δ' ὁ συνήθης 5 τοῦ πορθμοῦ κλύδων ἐπεγίγνετο, καὶ διεσπᾶτο ἡ θάλασσα ἐφ' ἑκάτερα ὑπὸ τοῦ ῥοῦ, οἱ μὲν ἤσσον ἐμόχθουν ὑπὸ ἔθους τοῦ κλύδωνος, οἱ δ' ἀμφὶ τὸν Σαλειδιηνὸν οὔτε ἐστῶτες βεβαίως ὑπὸ ἀηθείας οὔτε τὰς κώπας ἔτι ἀναφέρειν δυνάμενοι οὔτε τὰ πηδάλια ἔχοντες 10 εὐπειθῆ συνεταράσσοντο, ὥστε, κλίνοντος ἐς δείλην ἐσπέραν ἤδη τοῦ θεοῦ, πρότερος ὁ Σαλειδιηνὸς ἀνεκάλει. ὑπεχώρει δὲ καὶ ὁ Πομπηῖος. νῆες δ' ἑκατέρων ἴσαι διεφθάρατο, καὶ τὰς λοιπὰς λελωβημένας τε καὶ πεπονημένας ὁ Σαλειδιηνὸς ἐπεσκεύαζεν, ὑποχωρή- 15 σας ἐς λιμένα πρὸ τοῦ πορθμοῦ Βαλαρόν.

86 ὁ δὲ Καῖσαρ ἐπελθὼν Ῥηγίνοις μὲν καὶ Ἴπκωνεῦσι μεγάλας πίστεις αὐτὸς ἔδωκεν ἀναλύσειν αὐτοὺς ἐκ τῶν ἐπινικίων (ἔδεδίει γὰρ ὄντας ἐπὶ τοῦ πορθμοῦ μάλιστα), καλοῦντος δ' αὐτὸν Ἀντωνίου κατὰ σπουδὴν 20 διέπλει πρὸς αὐτὸν ἐς τὸ Βρεντέσιον, ἐν ἀριστερᾷ ἔχων Σικελίαν καὶ Πομπήιον, καὶ Σικελίαν ὑπερθέμενος ἐν τῷ τότε. Μοῦρκος δὲ ἐπιόντος τοῦ Καίσαρος, ἵνα μὴ ἐν μέσῳ γένηται Ἀντωνίου τε καὶ Καίσαρος, μικρὸν ἀναχωρήσας τοῦ Βρεντεσίου, τὰς ὀκτάδας ἐφύλασσε 25

2. σκύλαιον libri || 3. ἀνδρῶν <ἐνότων>? * || 4. προεῖχον Nauckius, προῦχον libri || 16. Βαλαρόν] corruptum nomen censuerunt Claver et Drumann t. IV p. 566, 46, non recte. cum ad portum qui balearico mari imminet suos rediisset C || 18. αὐτοῖς ἔδ. V || 19. ἐδέδισε i || fort. τούτους intercudit || 22. καὶ ante Πομπήιον om. i. pervertit locum C || 25. βρεντησίου V, const. || ἐφύλασσον i

ἐν τῷ πόρῳ τὸν στρατὸν ἐς Μακεδονίαν ἐκ τοῦ Βρεν-
 τεσίῳ διαφερούσας. αἱ δὲ προεπέμποντο μὲν ὑπὸ
 τριήρων, πνεύματος δὲ πολλοῦ κατὰ θεὸν οἰκείου
 γενομένου διέπτησαν ἀδεῶς, οὐδὲν τῶν προπομπῶν
 5 δεηθεῖσαι. καὶ ὁ Μοῦρκος ἀχθόμενος ὄμως ἐφήδρευεν
 ἐπανιούσαις κεναῖς. αἱ δὲ καὶ τότε, καὶ αὐθις ἕτερον
 στρατὸν ἄγουσαι, διέπλεον ἰστίοις στρογγύλοις, μέχρι
 πᾶς ὁ στρατὸς καὶ ἐπ' αὐτῷ Καῖσάρ τε καὶ Ἀντώνιος
 διέπλευσαν. καὶ ὁ Μοῦρκος ὑπὸ τοῦ δαιμόνων βε-
 10 βλάφθαι νομίζων, ὑπέμενεν ὄμως τὰς ἐκ τῆς Ἰταλίας
 αὐτοῖς διαπλεύσας παρασκευὰς ἢ τροφὰς ἢ τὸν ἐπι-
 συλλεγόμενον στρατὸν βλάπτων ὅσα δύναίτο. καὶ αὐτῷ
 Δομίτιος Ἀηνόβαρβος ὑπὸ τῶν ἀμφὶ τὸν Κάσσιον ἐς
 τὸ αὐτὸ ἔργον, ὡς χρησιμώτατον δὴ, μετὰ νεῶν ἄλλων
 15 πεντήκοντα καὶ τέλους ἑτέρου καὶ τοξοτῶν ἐπέμφθη·
 ὡς γὰρ οὐκ ἔχουσι τοῖς ἀμφὶ τὸν Καῖσαρα τροφὰς δαψι-
 λεῖς ἐτέρωθεν, ἐδόκει τὰ ἐκ τῆς Ἰταλίας διακλείσειν.
 οἱ μὲν δὴ ναυσί τε μακρὰς ἑκατὸν καὶ τριάκοντα
 καὶ ὑπηρετικαῖς πλέοσι καὶ στρατῷ πολλῷ διαπλέοντες
 20 ἠνώχλουν, Δεκίδιος δὲ καὶ Νωρβανός, οὓς ὁ Καῖσαρ⁸⁷
 καὶ Ἀντώνιος μετὰ ὀκτὼ τελεῶν ἐς Μακεδονίαν προ-
 επεπόμφεσαν, ἐκ Μακεδονίας ἐχώρουν ἐπὶ Θράκης τῆς

1. <τὰς> τὸν? * || 3. οἰκείου] uento deinde plurimo ad uotum
 incumbente C. οὐρίου conl. Schw ind. Gr. v. οἰκεῖος. an πολλοῦ
 οἰκείου orta ex πλησιεστίου? * || 4. διέπτησαν AV, διεπήδησαν i ||
 5. ἐφήδρευεν i || 6. καὶ ante αὐθις om. AV || ἕτερον] reliquum
 tollentes exercitus C, bene || 11. 12. ἐπιλεγόμενον i || 12. βλά-
 πτων] βλάπτειν vel βλάψων? * || 13. δομίτιος ὁ ἀηνόβαρος V,
 δομ. ἀηνοβάραρος A, δομ. δ' ἦν ὁ βάρβαρος i. de ipso homine
 v. Borghesi op. t. II p. 50 sq. || 15. ἐπέμφθη] ἐφθη i || 16. οὐκ
 ἔχουσι] οὐχ ἔξουσι? * || 17. διακλείσειν] διακλείειν vel διακλεί-
 σαι? * || 19. διαπλέοντες VC, διαπλέοντας AB, διακλέοντα i ||
 20. Δεκίδιος Fabricius, κελίδιος AVf, κεδίκιος a b C

ὄρειον, χιλίους καὶ πεντακοσίους σταδίους, μέχρι πόλιν ὑπερβάντες Φιλίππους, τὰ στενὰ τὰ Κορκίλων καὶ Σαπαίων, τῆς Ῥασκουπόλιδος ὄντα ἀρχῆς, κατέλαβον, ἣ μόνῃ διελθεῖν ἔστιν ἐς τὴν Εὐρώπην ἐκ τῆς Ἀσίας τὴν γνώριμον ὁδόν. καὶ τοῦτο τοῖς ἀμφὶ τὸν Κάσσιον, ἕ ἐς Σηστὸν ἐξ Ἀβύθου περάσασι, πρῶτον ἀντεκεκρούκει. Ῥασκούπολις δὲ καὶ Ῥάσκος ἦστην ἀδελφῶ Θρακίῳ βασιλίῳ, μιᾶς ἄρχοντε χώρας, οἱ τότε τῇ γνώμῃ περὶ τῆς συμμαχίας διεφέροντο· καὶ Ῥάσκος μὲν τοῖς ἀμφὶ τὸν Ἀντώνιον συνεμάχει, Ῥασκούπολις δὲ τοῖς 10 ἀμφὶ τὸν Κάσσιον, τρισχιλίους ἰππέας ἔχων ἐκάτερος. πυνθανομένοις δὲ τοῖς ἀμφὶ τὸν Κάσσιον περὶ τῶν ὁδῶν ὁ Ῥασκούπολις ἔφη τὴν μὲν δι' Αἴνου καὶ Μαρωνείας ἐπίτομόν τε καὶ συνήθη καὶ λεωφόρον οὔσαν ἐπὶ τὰ Σαπαίων στενὰ ἄγειν, κατεχόντων δὲ αὐτὰ τῶν 15 πολεμίων ἀμήχανα ἐς δίοδον εἶναι, τὴν δὲ περίοδον 88 τριπλασίονά τε καὶ χαλεπὴν. οἱ δὲ τοὺς πολεμίους ὑπολαβόντες οὐκ ἐς κώλυσιν [μὲν] ὁδῶν αὐτοῖς ἀπαντᾶν, τροφῶν δὲ ἀπορία ἐς Θράκην ἀντὶ Μακεδονίας ὑπερβῆναι, ἐβάδιζον ἐπὶ Αἴνου καὶ Μαρωνείας, ὅθεν ἐπὶ 20 Λυσιμαχείας τε καὶ Καρδίας, αἱ τὸν ἰσθμὸν τῆς Θρακίου χερρονήσου διαλαμβάνουσιν ὥσπερ πύλαι, μετὰ

2. τὰ ante Κορκ. i, τῶν O, vulgo || Κορκίλων Wesseling, τορπιδῶν libri || 3. Σαπαίων] Sapeorum C, σαλαπαίων Oi || <καὶ Ῥάσκου> ὄντα? * || 8. βασιλίῳ Schw, βασιλικῶ libri || οἱ τότε] ὁπότε i || 10. δὲ τοὺς A || 11. τρισχιλίους — 12. Κάσσιον om. A || 11. 12. συνεμάχει post ἐκάτερος in i repetitum del. Schw || 15. σαλαπαίων i || 17. καὶ χαλεπὴν οἶδε· τοὺς δὲ πολ. i || 18. μὲν om. f, post ὁδῶν collocant ab || αὐτοῖς] malim αὐτοῖς || 19. 20. ὑπερβῆναι· ἐβάδιζον οὖν ἐπὶ i || 20. 21. corrupta. aut ἔωθεν ἀπὸ Λυσιμ. aut ἐβάδιζον <τὴν> ἐπὶ Αἴν. κ. Μαρ. ὁδὸν ἀπὸ Λυσ. coni. Schw, illud probabiliter

δὲ ἄλλην ἡμέραν ἐς τὸν Μέλανα κόλπον ἀφίκοντο. καὶ τὸν στρατὸν ἐξετάζουσιν αὐτοῖς ἐγένοντο πάντες ὀπλιτῶν ἑννεακαίδεκα τέλη, Βρούτου μὲν ὀκτῶ Κασσίου δὲ ἑννέα, ἐντελὲς οὐδέν, ἀλλ' ἐς δύο που τέλη μάλιστα ἀναπληρούμενα, ὡς γίνεσθαι μυριάδας ὀπλιτῶν ἀμφὶ τὰς ὀκτώ. ἱππεῖς δὲ ἦσαν Βρούτῳ μὲν Κελτοὶ καὶ Λυσιτανοὶ τετρακισχίλιοι, καὶ Θράκες καὶ Ἰλλυριοὶ Παρθηνοὶ καὶ Θεσσαλοὶ δισχίλιοι, Κασσίῳ δὲ Ἰβηρὲς τε καὶ Κελτοὶ δισχίλιοι, καὶ ἱποτοξόται Ἀραβὲς τε καὶ Μῆδοι καὶ Παρθναῖοι τετρακισχίλιοι. σύμμαχοι δὲ εἶποντο βασιλεῖς καὶ τετράρχαι Γαλατῶν τῶν ἐν Ἀσίᾳ, πεζὸν τε ἄγοντες πολὺν ἄλλον καὶ ἱππέας ὑπὲρ πεντακισχιλίους.

τοσῆδε μὲν στρατιὰ τοῖς ἀμφὶ τὸν Κάσσιον ἐπὶ τοῦ 89
 15 Μέλανος κόλπου διεκρίθη, καὶ τοσῆδε ἐχώρουν ἐπὶ τὸ ἔργον, τὴν λοιπὴν ἔχοντες ἐπὶ τῶν ἀλλαχόθι χρεῖων. καθήραντες δὲ αὐτὴν τοῖς νομιζομένοις, ἀνεπλήρουν τὰς ἐκ τῶν ἐπηγγελμένων τισὶν ὀφειλομένας ἔτι δωρεάς, πολλῆς μὲν περιουσίας χρημάτων πεφροντικότες,
 20 οἰκειούμενοι δὲ ταῖς δόσεσιν αὐτούς, Γαίῳ μάλιστα Καίσαρι τοὺς πλέονας ἐστρατευμένους, μή τις ἐς τὴν ὄψιν ἢ ὁμωνυμίαν τοῦ νέου Καίσαρος νεωτερίσειεν

4. ἐντελὲς — 5. ἀναπληρ.] *reliquas minime integras sed quae duas adimplerent* C || 4. ἑννέα] ἑνδεκα? * || <δ'> οὐδέν Nauckius || ἐς δύο] ἐς δωδέκα con. Schw ind. Gr. v. ἀναπληρόω, valde probabiliter. possis etiam ἐς τεσσαρεσκαίδεκα, i. e. ἐς ιδ || 6. *equitum numerus utrique par. Bruto Celtarum* C || 7. Ἰλλυριοὶ ABf. Ἰλλυριοὶ <τρισχιλιοὶ καὶ> con. Schw, probabiliter || 8. παρθναῖοι καὶ a || 9. ἄραβὲς τε i || 11. βασιλεῖς καὶ non vertit C || 12. πεζῶν AB || πολὴν (sic) ἄλλον A || 15. ἐχώρουν] ἐχρῶντο con. Musgr || 20. Γαίῳ — 21. ἐστρατ.] *praesertim eos qui sub Caio Caesare olim militauerant* C || 22. ἢ ὁμωνυμίαν Gelen, *ad conspectum aut appellationem* C, ἢ ὁμωνυμία (ὄμον. V) Oi

ἐλθόντος. καὶ αὐτίς ἔδοξε τούτου χάριν καὶ δημη-
γορῆσαι. βῆμά τε οὖν ἐπήχθη μέγα, καὶ οἱ στρατηγοὶ
μετὰ τῶν ἀπὸ τῆς βουλῆς μόνων ἐς αὐτὸ ἀναβάντες,
ὁ δὲ στρατὸς αὐτῶν, ὃ τε ἴδιος καὶ συμμαχικός, κάτω
περιστάντες, ἦδοντο εὐθύς ἐπὶ τῇ ὄψει τοῦ πλήθους 5
ἀλλήλων ἑκάτεροι, ἰσχυροτάτη σφίσι φανείσῃ· καὶ θάρ-
σος ἦν ἀμφοτέροις ἀντίκα καὶ ἐλπίς ἰσχυρά, τοσῶνδε
στρατηγοῦσιν. αὐτά τε πρῶτα πάντων τάδε τοῖς στρα-
τηγοῖς τὸν στρατὸν ἐς πίστιν συνῆγε· τίκτουσι γὰρ
εὐνοϊαν ἐλπίδες κοιναί. θροῦ δὲ ὡς ἐν τοσοῦτοις ὄντος 10
οἷ τε κήρυκες καὶ οἱ σαλπικταὶ σιωπὴν ἐποίουν, καὶ
γενομένης ποτὲ ὁ Κάσσιος (προεῖχε γὰρ ἡλικία) προ-
ελθὼν μικρὸν ἐκ τῆς τάξεως ἐς τὸ μέσον ἔλεξεν ὧδε.

90 “ὁ μὲν ἀγὼν πρῶτον ἡμᾶς, ὃ συστρατιῶται, κοι-
νὸς ὢν ἐς πίστιν ἀλλήλοις συνάγει· συνάπτει δὲ καὶ 15
ὅσα ὑμῖν ὑποσχόμενοι πάντα ἔδομεν, ὃ μεγίστη πίστις
ἐστὶ καὶ περὶ ὧν ἐς τὸ μέλλον ὑπισχνούμεθα. αἱ δὲ
ἐλπίδες εἰσὶν ἐν τῇ ἀρετῇ, ὑμῶν τε τῶν στρατευομέ-
νων καὶ ἡμῶν, οὓς ἐπὶ τοῦ βήματος τοῦδε ὁρᾶτε το-
σοῦσδε καὶ τοιούσδε ἄνδρας ἀπὸ τῆς βουλῆς. ἔστι δὲ 20
καὶ πλῆθος παρασκευῆς ὅσον ἴστε, σίτου τε καὶ ὄπλων
καὶ χρημάτων καὶ νεῶν καὶ συμμάχων κατὰ τε ἔθνη
καὶ βασιλέας. ὥστε τί χρὴ τῷ λόγῳ παρακαλεῖν ἐς προ-
θυμίαν τε καὶ ὁμόνοιαν, οὓς ἢ τε παρασκευὴ καὶ τὰ
ἔργα κοινὰ ὄντα συνάγει; περὶ δὲ ὧν διαβάλλουσιν 25

1. ἐλθόντος] ἐπελθόντος conl. Musgr, bene || αὐτίς] αὐ-
τοῖς? * || 2. ἐπήχθη] ἐπήρθη? * || 6 sq. καὶ θάρσος] audacia quo-
que et spes maxima accreuit omnibus tot in exercitu intuentibus
C. ἀμφοτέροις ad Cassium atque Brutum referendum || 10. θροῦ]
θοροῦβον a, θεοῦ vertit C || 12. προεῖχε Musgr, προῦχε libri ||
13. διὰ τὸ μέσον AB || 14. ἡμᾶς Gelen, ὑμᾶς libri || 20. δὲ om.
i || 22. κατὰ τε] καὶ τὰ τε AB || 23. τῷ del. Nauckius

ἡμᾶς δύο ἄνδρες ἐχθροί, ἔσθε μὲν αὐτὰ ἀκριβέστατα, καὶ δι' αὐτὸ συστρατεύεσθε ἡμῖν ἐτοίμως, δοκεῖ δὲ καὶ νῦν ἐπεξελεθεῖν ἔτι τὴν αἰτίαν, ἢ μάλιστα ἐπιθεί-
 5 ἰνυσι τοῦ πολέμου καλλίστην τε οὖσαν ἡμῖν καὶ δικαιο-
 6 τάτην τὴν πρόφασιν.

ἡμεῖς γὰρ Καίσαρα ἐν μὲν τοῖς πολέμοις συστρα-⁹¹
 τευόμενοι τε αὐτῷ μεθ' ὑμῶν καὶ στρατηγοῦντες ἐπὶ
 μέγα ἤρομεν καὶ φίλοι διετελοῦμεν ὄντες, ὥς μὴ δε-
 κελν αὐτὸν δι' ἐχθραν ὑφ' ἡμῶν ἐπιβεβουλεύσθαι. τὰ
 10 δὲ ἐς τὴν εἰρήνην ἐπίμεμπτος ἦν, οὐχ ἡμῖν τοῖς φίλοις,
 ἐπεὶ κὰν τούτοις προετιμῶμεθα, ἀλλὰ τοῖς νόμοις καὶ
 τῷ κόσμῳ τῆς πολιτείας, ὧν οὐδεὶς νόμος οὔτε ἀριστο-
 κρατικὸς κύριος οὔτε δημοτικὸς ἔτι ἦν· ἅπερ ἅπαντα
 οἱ πατέρες ἡμῶν ἤρμοσαν, ὅτε τοὺς βασιλέας ἐκβαλόν-
 15 τες ἐπώμοσαν καὶ ἐπηράσαντο οὐκ ἀνέξεσθαι βασιλέων
 ἐς τὸ μέλλον ἑτέρων. ᾧ τινὶ ὄρκῳ βοηθοῦντες οἱ τῶν
 ὁμομοκότων ἔκγονοι, καὶ τὰς ἀρὰς ἀπερύκοντες ἀφ'
 ἑαυτῶν, οὐχ ὑπεμείναμεν ἐς πολὺ περιιδεῖν ἓνα ἄνδρα,
 εἰ καὶ φίλος ἦν ἡμῖν καὶ χρήσιμος, τὰ τε κοινὰ χρή-
 20 ματα καὶ στρατόπεδα καὶ χειροτονίας ἀρχῶν ἀπὸ τοῦ
 δήμου καὶ ἡγεμονίας ἔθνων ἀπὸ τῆς βουλῆς ἐς ἑαυτὸν
 περιφέροντα, καὶ νόμον ἀντὶ τῶν νόμων καὶ κύριον
 ἀντὶ τοῦ δήμου καὶ αὐτοκράτορα ἀντὶ τῆς βουλῆς γι-
 γνόμενον ἐς ἅπαντα. ὧν ἴσως ὑμεῖς οὐκ ἀκριβῶς ἤσθ' ἀ-⁹²
 25 νεσθε, ἀλλὰ μόνην αὐτοῦ τὴν ἐν τοῖς πολέμοις ἀρετὴν
 ἑωρᾶτε. νῦν δὲ ῥαδίως τε ἂν καὶ ἐκ μόνου τοῦ περι

1. δύο ἄνδρες] *hi tres uiri* C || αὐτὰ] αὐτοὶ Nauckius || 3. ἔτι] ἐπὶ A || 5. τὴν *addidi ex f* || 6. 7. συστρατευόμενον τε AB || 7. στρατηγοῦντες] *συστρατηγοῦντες conl. Steph, perperam* || 12. ὧν] ἧς? * || 15. ἐπώμοσαν] ὤμοσαν? * || 18. ὑπεμείναμεν O, ὑπέμειναν iC || 22. νόμον] νόμων V, νόμους b² || 26. τε *del.*? *

ὑμᾶς μέρους καταμάθοιτε. ὁ γὰρ δῆμος ὑμεῖς ἐν μὲν
 τοῖς πολέμοις ὑπακούετε ἐς πάντα, ὡς κυρίοις, τοῖς
 στρατηγοῖς, τὸ δὲ κῦρος τόδε ἐν τοῖς εἰρηνηκοῖς ἐφ'
 ἡμῖν ἀντιλαμβάνετε· αὐτοί, προβουλευούσης μὲν τῆς
 βουλῆς, ἵνα μὴ σφαλείητε, κόνοντες δ' αὐτοὶ καὶ ψη- 5
 φιζόμενοι κατὰ φυλὰς ἢ λόχους, καὶ ἀποφαίνοντες
 ὑπάτους τε καὶ δημάρχους καὶ στρατηγούς, ἐπὶ δὲ ταῖς
 χειροτονίαις καὶ τὰ μέγιστα δικάζετε, κολάζοντες ἢ τι-
 μῶντες, ὅτε κολάσεως ἢ τιμῆς ἀξίως ἄρξαιμεν ὑμῶν.
 ἢ δὲ ἀντίδοσις ἦδε τὴν τε ἡγεμονίαν, ᾧ πολίται, ἐς 10
 εὐδαιμονίαν ἄκραν ὑπερήγαγε καὶ τοὺς ἀξιόους ἐτίμη-
 σε, καὶ οἱ τετιμημένοι χάριν εἶχον ὑμῖν. ἀπὸ ταύτης
 τῆς ἐξουσίας ὑπατον ἐποιήσασθε Σκιπίωνα, ὅτε αὐτῷ
 περὶ Λιβύην ἐμαρτυρήσατε· καὶ δημάρχους ἐποιεῖσθε
 ἀνὰ ἕτος ἕκαστον οὓς ἐβούλεσθε, διοισομένους ἡμῖν 15
 ὑπὲρ ὑμῶν εἰ δέοι. καὶ τί μοι καταλέγειν τὰ πολλά,
 93 ὅσα ἴστε; ἀλλ' οὐκ ἀφ' οὗ Καίσαρ ἐδυνάστευσεν, οὐκ
 ἀρχὴν τινά, οὐ στρατηγόν, οὐχ ὑπατον, οὐ δήμαρχον
 ἐχρηστονήσατε ἔτι, οὐκ ἐμαρτυρήσατε οὐδενί, οὐκ ἀμοι-
 βὴν εἶχετε δοῦναι μαρτυροῦντες. ἐν κεφαλαίῳ δὲ εἰ- 20
 πείν, οὐδὲ εἰς ὑμῖν χάριν ᾔφειλεν, οὐκ ἀρχῆς, οὐχ
 ἡγεμονίας, οὐκ εὐθυῶν, οὐ δίκης. ὃ δὲ οἴκτιστον
 ἀπάντων ἐγένετο, οὐδ' αὐτοῖς ἐδυνήθητε ἐπικουρῆσαι
 τοῖς δημάρχοις ὑμῶν ὑβριζομένοις, ἦν τινά ἴδιον ὑμῶν
 αὐτῶν ἀρχὴν ἐστήσασθε εἶναι καὶ ἱερὰν καὶ ἄσυλον 25

3. 4. ἐφ' ἡμῖν] ἐφ' ὑμῖν conl. Musgr, male || 5. σφαλείητε] σφαλήτε? * || 11. ὑπερήγαγε] προήγαγε? * || 14. ἐποιεῖσθε] ἐποι-
 ἦσατε a || 15. ἐβουλευσεσθε (sic) A || διοισ. ὑμῖν a || 16. τί μοι
 τί δεῖ? * || 17. ἀλλ' οὐκ] ἀλλ' ? * || 21. οὐδὲ εἰς (εἰς A) AV, οὐ-
 δεις i, vulgo || 24. ἴδιον Gelen, ἀἰδιον libri, quod fort. teneri
 potuit

ἀπεφήνατε, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀσύλους εἶδετε τὴν ἀρχὴν
τὴν ἄσυλον καὶ τὴν ἐσθῆτα τὴν ἱερὰν ἐς ὕβριν ἀφαι-
ρουμένους ἀκρίτους, ἀπὸ μόνου προστάγματος, ὅτι
ἔδοξαν ὑπὲρ ὑμῶν χαλεπῆναι τοῖς καὶ βασιλέα αὐτὸν
5 ἐθέλουσι προσαγορευῆσαι. ὃ καὶ μάλιστα ἐπαχθῶς ἤνεγ-
κεν ἡ βουλή δι' ὑμᾶς· ὑμετέρα γάρ, καὶ οἱ τῆς βου-
λῆς, ἐστὶν ἡ τῶν δημάρχων ἀρχή. ἐπιμέμψασθαι δὲ
σαφῶς οὐ δυναμένη τὸν ἄνδρα, οὐδ' ἐς κρίσιν ἐπαγα-
γεῖν, δι' ἰσχὺν στρατοπέδων, ἃ καὶ αὐτὰ τέως ὄντα
10 τῆς πόλεως, ἑαυτοῦ ἐπεποίητο ἴδια, τὸν ἔτι λοιπὸν
τρόπον ἀμύνασθαι τὴν τυραννίδα ἐπενόησεν, ἐς τὸ
σῶμα ἐπιβουλεύσασα. ἔδει δὲ τὴν μὲν γνώμην γενέ- 94
σθαι τῶν ἀρίστων, τὸ δὲ ἔργον ὀλίγων. ἐπεὶ δὲ ἐγέ-
νετο, αὐτίκα ἡ βουλή τὴν κοινὴν γνώμην ἐξέφηνε,
15 σαφῶς μὲν ὅτε καὶ γέρα τυραννοκτονικὰ ἐψηφίζοντο
εἶναι· ἐπισχόντος δὲ αὐτοὺς Ἀντωνίου καθ' ὑπόκρισιν
ἀταξίας, καὶ οὐδ' ἡμῶν ἀξιούντων διὰ γέρα τῆ πόλει
μᾶλλον ἢ δι' αὐτὴν τὴν πατρίδα βοηθεῖν, τοῦδε μὲν
ἀπέσχοντο, οὐκ ἐθέλοντες ἐφυβρίξειν τῷ Καίσαρι ἀλλὰ
20 μόνῃς τῆς τυραννίδος ἀπηλλάχθαι, ἀμνηστίαν δὲ ἀπάν-
των ἐψηφίσαντο εἶναι, καὶ σαφέστερον ἔτι φόνου μὴ
εἶναι δίκας. καὶ μετὰ μικρόν, Ἀντωνίου τὸ πλῆθος
ἐφ' ἡμῖν δημοκοπήσαντος, ἡ βουλή καὶ ἀρχὰς ἐθνῶν
τῶν μεγίστων καὶ ἡγεμονίας ἔδοσαν ἡμῖν, καὶ γῆς
25 ἀπέφηναν ἡγεῖσθαι πάσης ἀπὸ τοῦ Ἰουίου μέχρι Συ-

3. ἀπὸ μόνου προστ.] *ex unius mandato* C || 8. 9. ἐπαγαγεῖν] ἀπαγαγεῖν Nauckius. an ἀγαγεῖν? * || 10. τὸν ἐπίλοιπον V || 16. εἶναι] ἐνιοι coni. Musgr, *perperam* || αὐτοῖς i || 17. ἀταξίας a, *con-turbationis simulatione praestita* C, ἀταραξίας ceteri, vulgo ἡμῶν V¹ ex corr. et i, ὑμῶν AVC || 21. <τοῦ> φόνου coni. Steph || 25. ἀπάσης a

ρίας, πότερον ὡς ἐναγεῖς κολάζοντες, ἢ ὡς ἀνδροφόνους πορφύρα τε ἱερᾶ καὶ ῥάβδοις καὶ πελέκεσι περικοσμοῦντες; ᾧ λόγῳ καὶ Πομπήιον τὸν νέον, οὐδὲν μὲν ἐς ταῦτα συνειργασμένον, ὅτι δὲ μόνον Πομπηίου Μάγνου τοῦ πρώτου ὑπὲρ τῆς δημοκρατίας ἀγωνισαμένου παῖς, 5 καὶ ὅτι μικρὰ τὴν τυραννίδα ἠνώχλει λανθάνων περὶ Ἰβηρίαν, κατεκάλεσέ τε ἐκ τῆς φυγῆς, καὶ τὸ τίμημα αὐτῷ τῶν πατρῶων ἐκ τῶν κοινῶν ἔκριναν ἀποδοῦναι χρημάτων, καὶ θαλασσοκράτορα ἀπέφηναν, ἵνα κάκεινος ἀρχὴν τινα ἔχοι δημοκρατικὸς ᾧν. τί δὴ πλέον 10 ἔργον ἔτι τῆς βουλῆς ἢ σύμβολον ἐπιζητεῖτε τοῦ κατὰ γνώμην αὐτῆς πάντα πεπραχθαι, πλὴν ἢ λόγῳ μόνον ὑμῖν ἔτι ὁμολογῆσαι; ὃ καὶ αὐτὸ πράξουσιν, [καὶ ἐροῦσιν,] καὶ λέγοντες ἅμα ὑμᾶς ἀμείψονται μεγάλαις δωρεαῖς, 95 ὅταν εἰπεῖν καὶ ἀμείψασθαι δύνωνται. νῦν μὲν γὰρ 15 ὡς ἔχουσιν ἴστε. προγράφονται χωρὶς δίκης, καὶ τὰ ὄντα αὐτοῖς δημεύεται, καὶ κτείνονται χωρὶς καταδίκης ἐν οἰκίαις, ἐν στενωποῖς, ἐν ἱεροῖς, ὑπὸ στρατιωτῶν, ὑπὸ θεραπόντων, ὑπ' ἐχθρῶν, ἐκ μυχῶν. ἀνασπώμενοι καὶ διωκόμενοι πανταχῇ, τῶν νόμων τὸν ἐθέλοντα φεύγειν 20 ἐόντων. ἐς δὲ τὴν ἀγοράν, ἐς ἣν οὐδενὸς πολεμίου κεφαλὴν ἄλλ' ὄπλα μόνον καὶ ἔμβολα νεῶν ἐφέρομεν, ὑπᾶτων ἄρτι καὶ στρατηγῶν καὶ δημάρχων καὶ ἀγορανόμων καὶ ἱππέων κεφαλαὶ πρόκεινται· καὶ γέρα τούτων ἐστὶ τῶν κακῶν ὠρισμένα. τοῦτο γὰρ ἐπανάστασις [τίς] ἐστὶ 25

1. ἀνδροφόνους] *tyrannicidas* C: τυραννοφόνους, bene. πότερον ὡς ἀνδροφόνους κολάζ. ἢ ὡς ἐναγεῖς πορφ. conl. Schw || 5. ὑπὲρ Nauckius, περὶ Oi || <ἦν> παῖς? * || 9. χρημάτων *molestum* || 10. ἔχοι] ἔχη V || 13. del. Nauckius || 21. οὐδενὸς] οὐδὲ? * οὐδὲ πολεμίου οὐδενὸς Nauckius || 24. καὶ γέρα] *et huiusmodi facinora agentibus praemia constituta sunt* C || 25. τοῦτο mihi *dubium* || τις om. AV. cf. p. 942, 20 || 25. p. 1016, 1. ἐστὶ καὶ

πάντων ὅσα τέως ἦν ὑπουλα, καὶ ἀνδρολήφια αἰφρί-
 δια, καὶ μύση ποικίλα γυναικῶν τε καὶ υἱῶν καὶ ἀπ-
 ελευθέρων καὶ οἰκετῶν. ἐς τοσοῦτον ἤδη καὶ τοὺς
 τρόπους ἢ πόλις ἐπιτέτριπται. καὶ τῶνδε τοῖς πονη-
 5 ροῖς ἡγεμόνες εἰσὶν οἱ τρεῖς ἄνδρες, αὐτοὶ πρὸ τῶν
 ἄλλων ἀδελφοὺς καὶ θείους καὶ ἐπιτρόπους προγρά-
 ψαντες. λέγεται ποτε πρὸς τῶν ἀγριωτάτων βαρβάρων
 ἡ πόλις ἀλῶναι· καὶ οὐδενὸς ἀπέτεμνον οἱ Κελτοὶ κε-
 φαλάς, οὐδ' ἐνύβριξον ἀνηρημένοις, οὐδὲ πολεμοῦσιν
 10 ἔτι λαθεῖν ἢ φυγεῖν ἐφθόνουν. οὐδ' αὐτοὶ πῶ πόλιν
 οὐδέμειαν ὦν δορὶ ἐλάβομεν τοιαῦτα διεθήκαμεν, οὐδ'
 ἑτέρους ἐπυθόμεθα διαθεῖναι, οἷα νῦν οὐκ ἰδιῶτις πό-
 λις ἀλλ' ἡγεμονίς ἀδικεῖται πρὸς τῶν [αὐτήν] ἀρμόσαι
 καὶ διορθῶσαι τὰ κοινὰ κεχειροτονημένων. τί τοιοῦ-
 15 τον εἰργάσατο Ταρκύνιος; ὃν διὰ μιᾶς γυναικὸς ὕβριν,
 ἐξ ἔρωτος γενομένην, βασιλέα τε ὄντα ἐξέβαλον, καὶ
 βασιλεύεσθαι δι' ἑν ἔργον οὐκέτι ὑπέστησαν.

καὶ τάδε, ὧ πολῖται, πράσσοντες οἱ τρεῖς ἡμᾶς %
 ἐναγείς λέγουσι, καὶ φασὶ μὲν ἀμύνειν Καίσαρι, προ-
 20 γράφουσι δὲ τοὺς οὐδ' ἐπιδημοῦντας ὅτε ἀνηρεῖτο. ὦν
 καὶ οἶδε εἰσὶν οἱ πλείους οὓς ὄρατε, διὰ πλοῦτον ἢ
 γένος ἢ γνώμην δημοκρατικῆς διανοίας προγεγραμμέ-
 νοι. ὧ λόγῳ καὶ Πομπήιος μεθ' ἡμῶν προεγράφη,
 πόρρω μὲν ὦν περὶ Ἰβηρίαν ὅτε ἡμεῖς ἐδρῶμεν· ὅτι
 25 δ' ἐστὶ δημοκρατικοῦ πατρός, διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν
 ὑπὸ μὲν τῆς βουλῆς κατεκλήθη τε καὶ θαλασσοκράτωρ

πάντων b || 2. μίση a || 6. καὶ ἐπιτρόπους] *mutuo inter se* C ||
 7. (τῶν) βαρβάρων? * || 8. 9. κεφαλάς] (τὴν) κεφαλὴν? * || 13. (ἡ)
 ἡγεμονίς? * || αὐτήν *seclasi* || 16. τε ὄντα] ἑτεὸν ὄντα? * *regem*
adhuc C: ἔτι ὄντα || 20. ἀνηρεῖτο Bekk, ἀνήρητο libri || 22. γνώ-
 μην] δόξαν? * *aut popularis status uoluntatem* C

ἰγένετο, ὑπὸ δὲ τῶν τριῶν προεγράφη. τί δὲ γυναῖ-
 κες ἐπὶ Καίσαρι συνέγνωσαν αἱ ἐσφορὰς προεγράμ-
 μенаι; τί δὲ ὁ δῆμος ὁ μέχρι δέκα μυριάδων τιμᾶσθαι
 τὰ ὄντα κεκελευσμένος ὑπὸ μηνύμασι καὶ ζημίαις, ἢ
 τέλη καινὰ καὶ ἐσφορὰς ἐπιγράφουσιν; καὶ τάδε πράσ- 5
 σοντες οὐδ' ὡς ἀνεπλήρωσαν τοῖς στρατευομένοις σφίσι
 τὰς δωρεάς. ἡμεῖς δέ, οἷς ἀσεβὲς οὐδὲν εἰργασται, καὶ
 τὰ ἐπηγγελμένα δεδώκαμεν καὶ ἕτερα ἔτοιμα ἔχομεν ἐς
 ἀμοιβὰς μείζονας. οὕτως ἡμῖν καὶ τὸ δαιμόνιον, ὡς
 97 δίκαια πράσσουσι[ν], <συν>επιλαμβάνει. ἐπὶ δέ γε τῷ 10
 δαιμονίῳ καὶ τὰ πρὸς ἀνθρώπων ὄραῖν ἔχετε, ἐς τοὺς
 ὑμῶν πολίτας ἀποβλέποντες, οὓς εἶδετε μὲν στρατη-
 γοῦντας ὑμῶν πολλάκις καὶ ὑπατεύοντας καὶ ἐπαινου-
 μένους, ὄρατε δὲ πρὸς ἡμᾶς ὡς εὐαγεῖς καὶ δημοκρα-
 τικοὺς καταπεφευγότας καὶ τὰ ἡμέτερα ἠρημένους, καὶ 15
 συνευχομένους ἡμῖν ἐς τὰ λοιπὰ καὶ συναιρομένους.
 πολὺ γὰρ δικαιότερα ἡμεῖς γέρα τοῖς περισώσασιν αὐ-
 τοὺς ἐκηρύξαμεν ἢ ἐκεῖνοι τοῖς ἀναιροῦσιν· οὐδὲ
 ὄρασιν ἡμᾶς Γάιον μὲν, ὅτι ἡξίου μόνος ἄρχειν, ἀν-
 ηρηκότας, τοὺς δὲ τὴν ἐκείνου περιποιουμένους ἀρχὴν 20
 ὑπερορᾶν μέλλοντας, καὶ μὴ ἐς ἑαυτοὺς ἀλλ' ἐς τὸ μέ-
 σον τῷ δήμῳ προτιθέντας τὴν πολιτείαν κατὰ τὰ πά-

1. τί δὲ] τί δ' αἱ? * || 2. ἐσφορὰς Bekk, ἐς φορὰς libri.
 malim tamen <ἐς> ἐσφορὰς || 3. ὁ μέχρι δέκα μυρ.] cf. p. 962,
 14 || 4. 5. ᾧ <τε> τέλη? * || 8. 9. ἔχομεν, ἐπαμοιβὰς μείζ. A || 10. συν-
 επιλαμβάνει * || 11. 12. ἐς <τούσδε> τοὺς con. Schw. ego βουλευ-
 τὰς potius pro πολίτας rescripserim || 13. καὶ ὑπατεύοντας] plenius
 C: consules et ad summum dignitatis elatos gradum laudatos vi-
 ros nunc ad nos ut ad prios. . || 14. 15. δημο sup. ἀριστοκρατικοὺς
 V¹ || 17. τοῖς περισώσασιν] τοῖς περισώσουσιν con. Steph, in-
 utiliter || 19. μόνος ἄρχειν] μοναρχεῖν Nauckius || 21. <οὐχ> ὑπερ-
 ορᾶν con. Steph, bene || καὶ μὴ i, καὶ μὴ δὲ AV || ἐς αὐτοὺς i.
 <τούς> (hoc male) ἐς αὐτοὺς <περισπῶντας> con. Steph || 22. et

τρια. ὡς οὖν οὐκ ἀπὸ τῆς αὐτῆς γνώμης αἰρουμένων
πολεμεῖν ἑκατέρων, ἀλλὰ τῶν μὲν ὑπὲρ δυναστείας καὶ
τυραννίδος, ἣν ἐν ταῖς προγραφαῖς ἐπέδειξαν ἤδη,
ἡμῶν δὲ οὐδὲν ἄλλ' ἢ μόνον ἵνα τῆς πατρίδος ἐλευ-
5 θερωθείσης ἰδιωτεύοιμεν ὑπὸ τοῖς νόμοις, εἰκότως οἶδε
τε οἱ ἄνδρες καὶ πρὸ τούτων οἱ θεοὶ τὰ ἡμέτερα κρι-
νουσιν. μεγίστη δὲ ἐλπίς ἐν πολέμοις ἐστὶ τὸ δίκαιον.

μηδέ τῳ, εἰ Καίσαρος ἐγένετο στρατιώτης, ἐπὶ νοῦν 98
ἔτι ἴτω. οὐ γὰρ ἐκείνου γε ἡμεν οὐδὲ τότε, ἀλλὰ τῆς
10 πατρίδος, οὐδ' οἱ διδόμενοι μισθοὶ καὶ δωρεαὶ Καί-
σαρος ἦσαν ἀλλὰ τοῦ κοινοῦ, ἐπεὶ οὐδὲ νῦν ἐστὲ Κασ-
σίου στρατὸς οὐδὲ Βρούτου μᾶλλον ἢ Ῥωμαίων· ἡμεῖς
δ' ἐσμὲν ὑμῖν, <ὦ> συστρατιῶται, Ῥωμαίων στρατη-
γοί. καὶ εἰ τόδε καὶ οἱ πολεμοῦντες ἡμῖν ἐφρόνουν,
15 ἐνῆν ἀκινδύνως ἅπασι τὰ ὄπλα καταθέσθαι καὶ τοὺς
στρατοὺς πάντας ἀποδοῦναι τῇ πόλει, κἀκείνην ἐλέ-
σθαι τὰ συνοίσοντα· καὶ εἰ δέχονται ταῦτα, προκαλού-
μεθα. ἐπεὶ δὲ οὐ δέχονται, οὐδ' ἂν δέξαιντο ἔτι διὰ
τὰς προγραφὰς καὶ ὅσα ἄλλα ἔδρασαν, ἴωμεν, ὦ συστρα-
20 τιῶται, μετὰ τε πίστεως ὑγιούσας καὶ προθυμίας ἀδόλου
στρατευόμενοι Ῥωμαίων τῇ τε βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ
μόνοις ὑπὲρ ἐλευθερίας”.

ἀναβοησάντων δὲ πάντων “ἴωμεν”, καὶ εὐθύς ἄγειν 99

1. κατὰ τὰ πάτρια προγράφεται i, quem admodum patriis ex legi-
bus conscripta est C. προγράφεσθαι coni. Steph, περιγράφ. Musgr.
om. AV. videtur glossema ortum esse ex pro et γε. et pro qui-
dem referendum ad προτιθέντας pro quo alii, idque rectius,
τιθέντας vel κατατιθέντας legerint. sed totus locus vitium tra-
xit || 1. οὖν om. V || 6. 7. κρίνουσιν Schw, κρινούσιν libri || 8. μή
δὲ τῶν εἰς καίς. A || 10. δόμενοι (sic) i || 13. commate post ὑμῖν
distinxi et ὦ addidi || 18. δέξαιντο] δύναιντο? * || 20. μετὰ τε]
μετὰ V || 21. στρατευόμενοι AC, στρατευσόμενοι Vi || τε τῇ βουλῇ
V || 23. ἄγειν <σφᾶς>? *

ἀξιούντων, ἡσθεὶς ὁ Κάσσιος τῇ προθυμίᾳ κατεκήρυ-
 ξεν αὐθις σιωπὴν, καὶ αὐθις ἔλεγε "θεοὶ μὲν ὅσοι
 πολέμων δικαίων δεσπόται, τῆς πίστεως ὑμᾶς, ᾧ συ-
 στρατιῶται, καὶ προθυμίας ἀμείβονται· τὰ δ' ἐς ἀνθρω-
 πίνην [στρατηγῶν] πρόνοιαν ὅτι καὶ πλέονα καὶ ἀμεί- 5
 νονά ἐστὶν ἡμῖν ἢ τοῖς πολεμοῖς, μάθετε οὕτως. τέλη
 μὲν ὀπλιτῶν ἴσα αὐτοῖς ἀντεπάγομεν, πολλὰ καὶ ἐπὶ
 τῶν χρεῶν ἄλλα πολλαχοῦ καταλιπόντες· ἱππεῦσι δὲ
 καὶ ναυσὶ πολὺ προύχομεν, καὶ συμμάχοις βασιλεῦσί
 τε καὶ ἔθνεσι τοῖς μέχρι Μήδων καὶ Παρθυαίων. καὶ 10
 ἡμῖν μὲν ἐκ μετώπου μόνον εἰσὶ πολέμιοι, ἡμεῖς δ'
 αὐτῶν καὶ κατὰ νότου Πομπηϊόν τε ὁμογνώμονα
 ἡμῖν ἔχομεν ἐν Σικελίᾳ, καὶ Μοῦρκος ἐν τῷ Ἰονίῳ
 καὶ Ἀηνόβαρβος στόλῳ πολλῷ καὶ ὑπηρεσία δαψιλεῖ
 καὶ δύο τέλεσι στρατοῦ καὶ τοξόταις αἰεὶ διαπλέοντες 15
 ἐνοχλοῦσιν ἄλλα, καθαρεινότητος πολεμίων ἡμῖν τῆς
 ὀπισθεν γῆς καὶ θαλάσσης. χρήματά γε μὴν, ἃ τινες
 καλοῦσι νεῦρα πολέμου, τοῖς μὲν οὐκ ἐστὶν, οὐδ' ἀπ-
 ἔδωκάν πο τὰ ὑπεσχημένα τῷ στρατῷ, οὐδὲ κατὰ δόξαν
 ἀπήντησε τὰ τῶν προγραφῶν, οὐδενὸς τῶν ἐπιεικῶν 20
 ὠνουμένου χωρὶα ἐπίφθονα· οὐδ' ἐτέρωθεν εὐποροῦσι,
 τετραμένης στάσεσι καὶ ἐσφοραῖς καὶ προγραφαῖς τῆς
 Ἰταλίας. ἡμῖν δ' ἐκ πολλῆς φροντίδος καὶ τὰ παρόντα
 ἐστὶ δαψιλῆ, ὡς ἀντίκα ὑμῖν ἄλλα χαρίσασθαι, καὶ

2. alterum αὐθις molestum || ἔλεγε] malim ἔλεξε || 5. seclusi-
 mus Nauckius et ego || ὅτι καὶ*, καὶ ὅτι Oi, καὶ om. C || 10.
 Παρθυαίων <χρώμεθα>?* || 11. εἰσὶν οἱ πολέμιοι V || 13 sq. καὶ
 μοῦρκον ἐν τῷ Ἰονίῳ. καὶ ἦν ὁ νωρβανὸς στόλῳ.. iC || 14. ἀινο-
 βαρβος V, ἀηνοβάρβαρος A || 15. τοξόται iC || 16. 17. ἐνοχλοῦσιν.
 ἄλλα καθ. . . καὶ θαλάσσης, χρήματά γε μὴν Oi. corr. Schw,
 ἄλλα ex C adscito. haereō tamen in ἄλλα. an ὁμοῦ?* || 18. οὐκ
 ἐστὶν om. A || 22. τετραμένης Schw, τετραμένης Oi

ἕτερα πολλὰ ἐπὶ ταύτοις ἀπὸ τῶν ὀπισθεν ἔθνῶν προσ-
 οδεύεται συμφερόμενα. τρωφαι δέ, ὃ δυσπορώτατόν ἐστι 100
 στρατοῖς μεγάλοις, ἐκείνοις μὲν οὐκ εἰσί, πλὴν ἐκ μό-
 υης Μακεδονίας, ἔθνη οὐρείου, καὶ Θεσσαλίας, χέρρας
 5 βραχείας· καὶ τάδε χρὴ κατὰ γῆν αὐτοῖς φέρεσθαι κακο-
 παθοῦσιν. εἰ δ' ἐκ Λιβύης ἐπάγοντο ἢ Δευκανίας ἢ
 Ἰαπυγίας, διακλείσουσι πάντα Πουμπήϊός τε καὶ Μοῦρ-
 κος καὶ Δομίτιος. ἡμῖν δὲ καὶ εἰσὶ καὶ φέρονται καθ'
 ἐκάστην ἡμέραν ἀπόνως διὰ θαλάττης ἐκ τε νήσεων καὶ
 10 ἡπείρων ἀπασῶν, ὅσαι ἀπὸ Θράκης ἐπὶ ποταμὸν Εὐ-
 φράτην, καὶ τάδε ἀκωλύτως, οὐδενὸς ἡμῖν ὄντος ὀπι-
 σθεν ἐχθροῦ· ὥστ' ἐφ' ἡμῖν ἔσται καὶ ταχύνειν τὸ
 ἔργον καὶ ἐπὶ σχολῆς ἐκτρέχειν τοὺς πολεμίους λιμῶ.
 τοσάδε μὲν ὑμῖν καὶ τοιάδε ἐστίν, ὧ συστρατιῶται,
 15 παρ' ἀνθρωπίνης φροντίδος ἔτοιμα· τὰ δὲ λοιπὰ αὐ-
 τοῖς ἀνὰ λόγον ἀπαντήσεις παρά τε ὑμῶν καὶ παρά
 τῶν θεῶν. ἡμεῖς δ' ὑμῖν ἐπὶ τοῖς προτέροις ἀποδόντες
 ἅπαντα ὅσα ὑπεσχήμεθα, καὶ τὴν πίστιν ὑμῶν ἀμειψά-
 μενοι πλήθει δωρεῶν, ἀμειψόμεθα καὶ τὸ μείζον ἔργον
 20 ἀξίως αὐτοῦ κατὰ γνώμην θεῶν. καὶ νῦν δέ, ὅσον ἐς
 πρόθυμιαν, ἰοῦσιν ἐπὶ τὸ ἔργον ἤδη, συνόδου τῆσδε
 καὶ λόγων τῶνδε ἕνεκα, ἐπιδώσομεν εὐθὺς ἀπὸ τοῦδε
 τοῦ βήματος στρατιώτῃ μὲν χιλίας καὶ πεντακοσίας
 δραχμὰς Ἰταλικὰς, λοχαγῶ δὲ πενταπλάσιον, καὶ χιλι-
 25 ἄρχῳ δὲ τὸ ἀνάλογον”.

ταῦτα εἰπὼν, καὶ παρασκευάσας τὸν στρατὸν ἔργῳ 101

6. 7. ἢ Ἰαπυγίας] αὐτὴ *Apulia* C || 10. ὅσαι ἀπὸ *ex C cum Gelen Schw*, ὡς διὰ *Oi* || 16. ἀνὰ λόγον *a*, ἀνάλογον *ceteri* || 22. λόγον τῶνδε *A* || 24. 25. χιλιάρχῳ*, χιλιάρχῃ *Oi* || 26. παρασκευάσας] παροξύνσας?*

καὶ λόγῳ καὶ ὄψεσιν, διέλυε τὴν ἐκκλησίαν. οἱ δὲ ἐπο-
 μένους ἐπήρθησαν ἐπὶ πλείστον αὐτόν τε καὶ Βροῦτον,
 καὶ περὶ σφῶν ὅσα εἰκὸς ἦν ὑπισχνοῦντο. οἱ δὲ αὐταῖς
 τὴν ὄψιν αὐτίκα διηφίδμουν, καὶ ἕτερα ὑπὲρ αὐτὴν
 κατὰ προφάσεις πολλὰς τοῖς ἀρίστοις. τοὺς δὲ λαμβά-
 νοντας αἰεὶ κατὰ μέρη προσάεινον ἐς Δορίσκον, καὶ
 αὐτοὶ μετ' ὀλίγον ἐφείποντο. δύο δὲ αἰετοὶ καταπιά-
 ντες ἐς τῶν σημείων δύο αἰετοὺς ἀπ' ἀργύρου πεποιημέ-
 νους, ἐκόλαπτον αὐτούς, ἢ αἰετοῖς ἕτεροις δοκεῖ, περιέσκε-
 πον· καὶ παρεμένον, δημοσίας τε τροφῆς ὑπὸ τῶν
 στρατηγῶν ἤξιοντο, μέχρι πρὸ μιᾶς τῆς μάχης ἡμέ-
 ρας ἀπέπτυσαν.

δύο δ' ἡμέραις τὸν Μέλανα κόλπον περιοδεύσαντες
 ἐς Αἴνον ἀφίκοντο, καὶ ἐπὶ Αἴνῳ Δορίσκον τε καὶ ὅσα
 ἄλλα μέχρι Σερρείου ὄρους παράλια. τοῦ δὲ Σερρείου
 προύχοντος ἐς τὸ πέλαγος, αὐτοὶ μὲν ἐς τὰ μεσόγεια
 ἀνεχώρουν, Τίλλιον δὲ Κίμβρον μετὰ τοῦ ναυτικοῦ
 καὶ τέλους ὀπλιτῶν ἐνὸς καὶ τοξοτῶν τινῶν τὴν ἀκτὴν
 παραπλεῖν ἐπεμπον, ἢ κάλαι μὲν ἦν ἐρημοτάτη, καί-
 περ εὐγυῖος οὕσα, τῶν Θρακῶν οὔτε θαλάσση χρωμέ-
 νων οὔτε ἐς τὰ παράλια κατιόντων ὑπὸ δέους τῶν
 ἐπιπλεόντων· Ἑλλήνων δ' αὐτὴν, ἑτέρων τε καὶ Χαλ-
 κιδέων, καταλαβόντων, καὶ θαλάσση χρωμέναν, ἦνθει
 ταῖς ἐμπορίαις καὶ γεωργίαις, χαιρόντων σφίσι καὶ τῶν

1. καὶ λόγῳ om. b || 8. δύο αἰετοὺς AVf || 9. αὐτούς vertit
 C: se inuicem rostris unguibusque lacerantes, quod fort. reci-
 piendum erat || 9. 10. περιέσκεπον AV, περιέσκεπτον i, περι-
 σκέπτοντο legit C: se mutuo obseruantes ac manentes, bene ||
 14. <ἐς> Δορίσκον τε? || 15. σερείου bis V || δὲ om. i || 17. τίλιον
 V, Tullium C, const. || 19. παραπλεῖν*, περιπλεῖν libri || 20. εὐ-
 γυῖος* (sicut vs. 16. μεσόγεια* pro μεσόγεια), εὐγυῖος libri ||
 22. 23. p. 1022, 2. Χαλκιδέων] heraclidarum C

Θρακῶν διὰ τὴν τῶν ὠραίων ἄμειψιν, μέχρι Φίλιππος
 ὁ Ἀμύντου τοὺς τε ἄλλους καὶ Χαλκιδέας ἀνέστησεν,
 ὥς μηδὲν ἔτι πλὴν οἰκόπεδα μόνον ἱερῶν ὄρασθαι.
 τήνδε οὖν τὴν ἀκτὴν ἀνθις ἔρημον οὖσαν ὁ Τίλλιος
 5 παραπλέων, ὥς οἱ πρὸς τῶν ἀμφὶ τὸν Βροῦτον εἶρητο,
 στρατοπέδοις ἐπιτήδεια χωρία ἀνεμέτρει καὶ διέγραφε,
 καὶ ταῖς ναυσὶ κατὰ μέρη πρόσπλουν, ἵν' οἱ περὶ τὸν
 Νωρβανόν, ὥς ἀχρεῖον ἔτι τὸ τηρεῖν, τὰ στενὰ ἐκ-
 λίποιεν. καὶ ἐγένετο μὲν ὥς προσεδόκησαν· ὑπὸ γὰρ τῆς
 10 φαντασίας τῶν νεῶν ὁ Νωρβανὸς ἐπὶ τῶν Σαπαίων
 στενωῶν ἐθορυβήθη, καὶ ἐκάλει Δεκίδιον ἐκ τῶν Κορ-
 πίων κατὰ σπουδὴν ἐπικουρεῖν οἱ. καὶ ἐπεκούρει, τὰ
 δὲ τῶν Κορπίλων στενὰ ἐκλειφθέντα οἱ περὶ τὸν Βροῦ-
 τον διώδευον. ἐκφανείσης δὲ τῆς ἐνέδρας, ὁ Νωρβα- 108
 15 νὸς καὶ ὁ Δεκίδιος τὰ Σαπαίων κατεῖχον ἰσχυρῶς. καὶ
 πάλιν ἦν ἄπορα τοῖς ἀμφὶ τὸν Βροῦτον, ἀθυμία τε
 ἐνέπιπτε, μὴ δέοι σφᾶς ἧς ὑπερεωράκεσαν περιόδου
 νῦν ἄρχεσθαι καὶ ἀνακινεῖν τὰ ἠνυσμένα, ὅψε καὶ
 τοῦ χρόνου καὶ τῆς ὥρας γεγυότων. ὧδε δὲ αὐτοῖς
 20 ἔχουσιν ὁ Ῥασκούπολις ἔφη περίοδον εἶναι παρ' αὐτὸ
 τὸ τῶν Σαπαίων ὄρος, ἡμερῶν τριῶν, ἄβατον μὲν
 ἀνθρώποις ἐς τὸ νῦν ὑπὸ τε κρημνῶν καὶ ἀνυδρίας
 καὶ ὕλης πικνῆς· ἦν δὲ ἐθέλωσιν ὕδωρ τε ἐπάγεσθαι
 καὶ ὁδοποιεῖν στενὴν καὶ ἀντάρκη δίοδον, οὐ γνωσθή-
 25 σεσθαι μὲν διὰ τὴν συνηρέφειαν οὐδὲ οἰωνοῖς, τῇ τε-

1. ὠραίων AV, ὄρέων i, et C: montium || 6. στρατοπέδοις
 <τε>? * || 8. ἔτι Schw, ἐστὶ Oi, om. C || 11. στενωῶν <ῶν>? * ni ma-
 lis περὶ pro ἐπὶ || Δεκίδιον Schw, κεδίκιον Caf, κικίλιον V, καὶ
 δίκιον A, κιδίκιον b || 11. 12. et 13. τουρπίλων libri || 15. κελίσιος
 (κικ. V) Oi, Cedicius C || 16. ἄπορα] ἀπορία conl. Schw, praeter
 rem || 18. ἀρχεσθαι] ἔχεσθαι? * || ἠνυσμένα A || 21. τὸ om. b || 25.
 συνηρέφειαν L. Dindorf in Thes. s. v., συνηρεφίαν Oi, vulgo

τάρτη δὲ ἐπὶ Ἀρπησσὸν ποταμὸν ἤξειν, ἐκπίπτοντα ἐς
 τὸν Ἐβρον, ὅθεν ἡμέρας ἔτι μιᾶς ἐν Φιλίπποις ἔσε-
 σθαι, τοὺς πολεμίους περιλαβόντας ὡς ἀπειλῆφθαι
 τέλεον αὐτούς, καὶ οὐδὲ ἀναχώρησιν ἔξειν. τοῖς δὲ
 ἐδόκει τὰ λεγόμενα τῆς τε ἄλλης ἀπορίας οὕνεκα, καὶ 5
 ἐλπίδι μάλιστα τοῦ περιλήψεσθαι τοσόνδε στρατὸν πο-
 104 λεμίων. προπέμπουσιν οὖν μέρος, Λευκίῳ Βύβλῳ παρα-
 δόντες, ὁδοποιεῖν μετὰ τοῦ Ῥασκουπόλιδος. οἱ δ' ἐπι-
 μόχθως μὲν, ὅμως δὲ ἔπραττον αὐτὸ μετὰ ὀρμῆς καὶ
 προθυμίας, καὶ μᾶλλον ἐπεὶ τινες αὐτοῖς προπεμφθέν- 10
 τες ἐπανῆλθον, ἰδεῖν τὸν ποταμὸν ἐξ ἀπόπτου λέγοντες.
 τῇ δὲ τετάρτῃ κάμνοντες ὑπὸ τε κόπου καὶ δίψους,
 ἐπιλιπόντος ἤδη τι καὶ τοῦ ὕδατος ὃ ἐπήγοντο, ἀνέφε-
 ρον ὅτι τριήμερόν σφισι τὸ ἄνυδρον ἐλέγετο εἶναι, καὶ
 ἐν φόβῳ πανικῷ περὶ ἐνέδρας ἐγίννοντο, οὐκ ἀπιστοῦν- 15
 τες μὲν τοῖς προπεμφθεῖσι<ν> [τὸν ποταμὸν ἰδεῖν],
 ἠγούμενοι δὲ ἑτέραν ἄγεσθαι. καὶ ἠθύμουν καὶ ἐβόων,
 καὶ τὸν Ῥασκούπολιν, ὅτε ἴδοιεν περιθέοντα καὶ παρα-
 καλοῦντα, ἐλοιδόρουν καὶ ἐβαλλον. Βύβλου δὲ αὐτούς
 ἱκετεύοντος ἐκπονῆσαι τὰ λοιπὰ μετ' εὐφημίας, ὁ πο- 20
 ταμὸς περὶ ἑσπέραν ἑωρᾶτο τοῖς πρώτοις· καὶ βοῆς,
 ὡς εἰκός, λαμπρᾶς ἐπὶ τῇ χαρᾷ γενομένης, ἢ βοή, μετα-
 λαμβανόντων αὐτὴν τῶν κατόπιν ἐξῆς, ἐπὶ τοὺς ὑστά-
 τους περιήει. Βροῦτος δὲ καὶ Κάσσιος ἐπεὶ ἔμαθον,
 ἴεντο αὐτίκα δρόμῳ, διὰ τῆς τετμημένης τὸν ἄλλον 25
 στρατὸν ἄγοντες. οὐ μὲν ἔλαθόν γε τοὺς πολεμίους

1. ἀρπησσὸν Ai, ἀρπησὸν V, Arpressum C. cf. Leake 'Nor-
 thern Greece' t. III p. 216 || 2. Ἐβρον Gelen, ἔρμον libri ||
 12. δίψης, ους sup. ης a m. 1, V || 13. ἐπιλιπόντος V, ἐπιλοι-
 πόντος (sic) A, ἐπιλειπόντος (sic) i || 16. seclusi || 22. λαμπρᾶς]
 λαρᾶς b, super quod ab eadem m. λαμπρᾶς

ἐς τέλος, οὐδὲ περιέλαβον αὐτούς· ὁ γὰρ τοι Ῥάσκος
 ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ῥασκουπόλιδος, ἐκ τῆς βοῆς ὑπονοή-
 σας, ἐσκέψατο, καὶ τὸ γιγνόμενον ἰδὼν ἐθαύμασε μὲν
 ὁδὸν ἄνυδρον ἐλθόντος στρατοῦ τοσοῦδε, ἦν οὐδὲ
 5 θηρίον ᾗτο ὁδύσειν διὰ τοιαῦδε ὕλης, καὶ ἀνήγγειλε
 τοῖς ἀμφὶ τὸν Νωρβανόν, οἳ δὲ νυκτὸς ἔφευγον ἐκ
 τῶν Σαπαίων ἐκ' Ἀμφιπόλεως. καὶ οἱ Θράκες ἄμφω
 διὰ στόματος ἦσαν ἐν τοῖς στρατοῖς, ὃ μὲν ἀγνοου-
 μένην ἀγαγών, ὃ δ' οὐκ ἀγνοήσας. οἳ δ' ἀμφὶ τὸν 105
 10 Βροῦτον ἐκ παραλόγου τόλμης ἐς Φιλίππους περῆλθον,
 ἔνθα αὐτοῖς καὶ ὁ Τίλλιος ἐπικατήχθη καὶ πᾶς ὁ στρα-
 τὸς συνεληλύθει.

οἳ δὲ Φίλιπποι πόλις ἐστὶν ἣ Δάτος ὠνομάζετο κά-
 λαι, καὶ Κρηνίδες εἶτι πρὸ Δάτου· κρηναὶ γὰρ εἰσὶ περὶ
 15 τῷ λόφῳ ναμάτων πολλαί. Φίλιππος δὲ ὡς εὐφυὲς ἐπὶ
 Θράκης χωρίου ὠχύρωσέ τε καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ Φιλίππους
 προσεῖπεν. ἔστι δὲ ἡ πόλις ἐπὶ λόφου περικρήμνου,
 τοσαύτη τὸ μέγεθος ὅσον ἐστὶ τοῦ λόφου τὸ εὖρος·
 ἔχει δὲ πρὸς μὲν ἄρκτῳ δρυμοῦς, δι' ὧν ὁ Ῥασκού-
 20 πόλις ἦγαγε τοὺς ἀμφὶ τὸν Βροῦτον· πρὸς δὲ τῇ με-
 σημβρίᾳ ἔλος ἐστὶ, καὶ θάλασσα μετ' αὐτό, κατὰ δὲ
 τὴν ἕω τὰ στενὰ τὰ Σαπαίων τε καὶ Κορπίλων, ἐκ
 δὲ τῆς δύσεως πεδίον μέχρι Μυρκίνου τε καὶ Δρα-
 βήσκου καὶ ποταμοῦ Στυμόνος, τριακοσίων πον καὶ
 25 πευτήκοντα σταδίων, εὐφορον πάνυ καὶ καλόν, ἔνθα

3. ἐσκέψατο] ἐπεσκέψατο a, πε tamen inducta || 4. ἦν οὐδὲ
 om. A || 5. θηρίων ab || 6. ἔφευγον] malim ἔφυγον || 8. στρατοῖς]
 στρατηγοῖς AB || 14. Κρηνίδες Nauokius || πρὸ Δάτου] πρὸ τοῦ
 idem || 16. Θράκης AV, Θράκας iC, vulgo || 22. τὰ σαπαίων
 Vi, τῶν σαπ. A || κορπίλων libri || 23. Μυρκίνου Schw, μουρκίνου
 libri || 23. 24. Δραβήσκου Schw, δραβίσκου libri

καὶ τὸ πάθος τῆ Κόρη φασὶν ἀντιζομένη γενέσθαι, καὶ ποταμὸς ἔσσι Ζυγάκτης, ἐν ᾧ τοῦ θεοῦ περῶντος τὸ ἄρμα τὸν ζυγὸν ἄξει λέγουσι, καὶ τῷ ποταμῷ γενέσθαι τὸ ὄνομα. κατωφερὲς δ' ἐστὶ τὸ πεδίον, ὡς ἐπιθέξιον μὲν εἶναι τοῖς ἄνωθεν ὀρμῶσιν ἐκ τῶν Φιλίππων, 5 ἄναντες δὲ τοῖς ἐξ Ἀμφιπόλεως βιαζομένοις.

106 Φιλίππων μὲν οὖν ἐστὶν ἕτερος λόφος οὐ μακρῶν, ὃν Διονύσου λέγουσι, ἐν ᾧ καὶ τὰ χρυσεῖα ἔστι τὰ Ἄσυλα καλούμενα. ἀπὸ δὲ τούτου δέκα σταδίου προελθόντι δύο εἰσὶν ἄλλοι λόφοι, Φιλίππων μὲν αὐτῶν 10 ὅσον ὀκτωκαίδεκα σταδίου ἀφεστῶτες, ἀλλήλων δὲ ὅσον ὀκτώ, ἐν οἷς ἐστρατοπέδευσαν, Κάσσιος μὲν ἐπὶ τοῦ πρὸς μεσημβρίαν, Βροῦτος δὲ ἐπὶ τοῦ βορείου. καὶ τῶν ἀμφὶ τὸν Νωρβανὸν ὑποχωρούντων οὐκέτι προήεσαν· Ἀντώνιον τε γὰρ ἐπυνθάνοντο πλησιάζειν, 15 Καίσαρος ὑπολειμμένον διὰ νόσον ἐν Ἐπιδάμνῳ, καὶ τὸ πεδίον ἦν ἐναγωνίσασθαι καλόν, καὶ οἱ κρημνοὶ στρατοπεδεῦσαι. τὰ γὰρ ἑκατέρωθεν αὐτῶν, τῆ μὲν ἦν ἔλη καὶ λίμναι μέχρι τοῦ Στριμόνος, τῆ δὲ τὰ στενὰ καὶ ἀτριβῆ καὶ ἀνόδευτα· τὸ δὲ μέσον τῶν λόφων, τὰ 20 ὀκτὼ στάδια δίοδος ἦν ἐς τὴν Ἀσίαν τε καὶ Εὐρώπην καθάπερ πύλαι, καὶ αὐτὰ διστείχισαν ἀπὸ χάρακος ἐς χάρακα, καὶ πύλας ἐν μέσῳ κατέλιπον, ὡς εἶναι τὰ δύο στρατόπεδα. ἦν δὲ καὶ παρ' αὐτὸ ποταμὸς, ὃν Γάγγαν τινές, οἱ δὲ Γαγγίτην λέγουσι, καὶ θάλασσα 25

2. Ζυγάκτης] *Zygacus* C || 3. τὸ ζυγὸν i || ἄξει Nauckius || 8. χρυσεῖα Steph, χρυσεῖα Oi || 9. ἀπὸ δὲ τούτου Bekk, ἀπὸ δὲ φιλίππων libri. ἀπὸ δὲ Ἀσύλων ooni. Schw || 11. ὀκτωκαίδεκα] cf. Leske p. 222 || 18. στρατοπεδεῦσαι] ἐνστρατοπεδεῦσαι? * || 19. τὰ στενὰ] ἀπάτομα? * *ex alia angusta loca et impermeabilia* C || 20. 21. τὰ ὀκτὼ] ἀπὸ ὀκτὼ? * || 24. αὐτὸ Schw, αὐτὸν Oi, *iusta* C || 25. Γάγγαν] γάγαν A, γάγκαν V. fort. Ἄγγαν *rescribendum* ||

ὄπισθεν, ἐν ἣ καὶ τα ταμειᾶ καὶ ἐνορμίσματα ἐμελλον
ἔξειν. Θάσον μὲν δὴ ταμειῖον, ἀπὸ ἑκατὸν σταδίων
οὔσαν, ἐτίθεντο, ἐνόρμισμα δὲ ταῖς τριήρεσι Νέαν
πόλιν, ἀπὸ ἑβδομήκοντα σταδίων.

6 οἱ μὲν δὴ χαίροντες τῷ χωρίῳ τὰ στρατόπεδα ὠχύ-
ρουν, Ἀντώνιος δὲ ὤδευε μὲν σὺν τῷ στρατῷ μετ' 107
ἐπέξεως, τὴν Ἀμφίπολιν ἐθέλων ἐς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς
μάχης προλαβεῖν, ὡς δὲ αὐτὴν ἠῦρεν ὠχυρωμένην οἱ
πρὸς τῶν ἀμφὶ τὸν Νωρβανόν, ἦσθη, καὶ τὴν παρα-
10 σκευὴν ἐν αὐτῇ κατέλιπε μεθ' ἐνὸς τέλους, οὗ Πινάριος
ἠγεῖτο, αὐτὸς δὲ μάλα θρασέως πολὺ προελθὼν ἐστρα-
τοπέδευσεν ἐν τῷ πεδίῳ, σταδίους ὀκτὼ μόνους ἀπο-
σχῶν ἀπὸ τῶν πολεμίων. καὶ εὐθύς ἦν κατάδηλος ἡ
τῶν στρατοπέδων ἐλάττωσις τε καὶ πλεονεξία. οἱ μὲν
15 γὰρ ἦσαν ἐπὶ κολωνῶ, οἱ δ' ἐν πεδίῳ, καὶ οἱ μὲν
ἐξυλεύοντο ἀπὸ τῶν ὀρῶν, οἱ δ' ἀπὸ τοῦ ἔλους· καὶ
ὑδρεύοντο οἱ μὲν ἐκ ποταμοῦ, οἱ δ' ἐκ φρεάτων ὧν
αὐτίκα ὠρωρύχεσαν· τὴν τε ἀγορὰν οἱ μὲν ἀπ' ὀλί-
γων σταδίων ἐπήγοντο ἐκ Θάσου, οἱ δὲ ἀπὸ πεντή-
20 κοντα καὶ τριακοσίων ἐξ Ἀμφιπόλεως. ἐδόκει γε μὴν
ἐξ ἀνάγκης ὁ Ἀντώνιος ὧδε προᾶξαι, κολωνοῦ μὲν οὐ-
δενὸς ὄντος ἐτέρου, τὸ δ' ἄλλο πεδίον οἷα κοιλότερον
ἐκλιμνάζοντος ἐνίοτε τοῦ ποταμοῦ· παρ' ἧ καὶ τὰς πη-
γὰς τῶν ὀρυσσομένων φρεάτων γλυκείας τε καὶ δαψι-
25 λοῦς ὕδατος ἠῦρισκεν. τό γε μὴν τόλμημα, εἰ καὶ ἐξ

p. 1025, 25. Γαγγίτην] γαγίτην A. Ἀγγίτης Herodoto VII, 113 est, quae vera scriptura videtur || 1. τὰ del. Nauckius || 4. ἑβδομήκοντα] octoginta C || 7. ἐς τὴν] ἐς?* || 11. 12. ἐστρατοπέδευσεν V, ἐστρατοπέδευεν Ai, vulgo || 15. ἐπὶ κολωνῶ] ἐπὶ κολωνῶν?* || 20. τριακοσίων] διακοσίων con. Schw, probabiliter || ἐδόκει] fort. δοκεῖ || 23. παρ' ὧν ab || 25. τό τε γε μὴν ab

ἀπορίας ἐγένετο, κατέπλησσε τοὺς πολεμίους, ἐγγὺς οὕτω καὶ εὐθὺς ἐξ ἐφόδου σὺν καταφρονήσει παραστρατοπεδεύσαντος. φρούριά τε ἤγειρε πολλά, καὶ πάντα κατὰ σπουδὴν ὠχύρου τάφροις καὶ τείχεσι καὶ χαρακώμασιν. ὠχύρουν δὲ καὶ οἱ πολέμιοι ὅσα αὐτοῖς ἐνέλειπεν. ὁ δὲ Κάσσιος τὴν ὀρμὴν τοῦ Ἀντωνίου μανιώδη οὖσαν ὀρῶν, διετείχιζεν ὃ ἔτι μόνον αὐτοῖς ἔλειπεν ἔς τὸ ἔλος ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου, διὰ στενότητα ὑπεροφθέν, ὡς μηδὲν ἔτι ἀτείχιστον εἶναι πλὴν κατὰ πλευρὰς Βρούτῳ μὲν τὰ ἀπόκρημνα, Κασσίῳ δὲ 10 τὸ ἔλος καὶ τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῷ ἔλει· τὰ δὲ ἐν μέσῳ πάντα διείληπτο τάφρῳ καὶ χάρακι καὶ τείχει καὶ πύλαις.

108 οὕτω μὲν ὠχυροῦντο αὐτῶν ἑκάτεροι, καὶ ἐν τοσούτῳ μόνοις ἰππεῦσι καὶ ἀκροβολισμοῖς ἐπειρῶντο ἀλλήλων. ὡς δὲ ἐξείργαστο πάντα ὅσα ἐπενόουν, καὶ 15 ὁ Καῖσαρ ἀφίκτο, οὕπῳ μὲν ἐρρωμένος ἔς μάχην, φορεῖῳ δὲ ἐπὶ τὰς συντάξεις τοῦ στρατοῦ κομιζόμενος, οἱ μὲν ἀμφὶ τὸν Καῖσαρα εὐθὺς ἐξέτασσον ἔς μάχην, οἱ δ' ἀμφὶ τὸν Βρούτον ἀντεξέτασσον μὲν ἐπὶ τῶν ὑψηλοτέρων, οὐ κατήεσαν δέ· οὐ γὰρ ἐγνώκεσαν ἔς 20 τὴν μάχην ἐπείγεσθαι, ταῖς ἀγοραῖς ἐλπίζοντες ἐκτρύσειν τοὺς πολεμίους. ἦν δὲ τὰ μὲν περὶ ἑκατέροις ἐνεακαίδεκα ὀπλιτῶν τέλη, τοῖς μὲν ἀμφὶ τὸν Βρούτον ἐνδέοντα τοῖς ἀριθμοῖς, τοῖς δ' ἀμφὶ τὸν Καῖσαρα καὶ ἐπλεόναζον· ἰππεῖς δέ, ἅμα τοῖς ἑκατέρων Θρακίοις, 25 ἦσαν Καῖσαρι μὲν καὶ Ἀντωνίῳ μύριοι καὶ τρισχίλιοι,

3. ἤγειρε et 4. ὠχύρου Schw, ἤγειρον et ὠχύρουν libri || 6. ἐνέλειπεν i || 8. ἔλειπεν b || 12. τάφρῳ] fossis uallis muris portisque C, bene || 20. 21. ἔς τὴν μάχην] τὴν μάχην? * || 25. ἑκατέρωθεν post ἐπλεόναζον add. Oi, om. Schw cum C || ἑκατέρων et ἑκατέρωθεν ab

Βρούτῳ δὲ καὶ Κασσίῳ δισμύριοι. ὥστε πλήθει μὲν ἀνδρῶν καὶ θράσει καὶ ἀρετῇ στρατηγῶν καὶ ὄπλοις καὶ παρασκευῇ λαμπροτάτην ἑκατέρων παράταξιν ὀφθῆναι, ἄπρακτον δὲ ἐς πολλὰς ἡμέρας, οὐκ ἐπιθέλοντων συμ-
 5 πλέεσθαι τῶν ἀμφὶ τὸν Βρούτῳ, ἀλλὰ ταῖς ἀγοραῖς προεκτρέχειν τοὺς πολεμίους, αὐτοὶ μὲν ἔχοντες Ἀσίαν χορηγόν, καὶ ἐξ ἐγγίονος πάντα διὰ θαλάσσης πορ-
 ζόμενοι, τοῖς δὲ πολεμίσι οὐδὲν ὄν θαψιλῆς οὐδὲ οὐ-
 κελον· οὔτε γάρ τι δι' ἐμπόρων ἀπ' Αἰγύπτου λαβεῖν
 10 εἶχον, ὑπὸ λιμοῦ τῆς χώρας δεδαπανημένης, οὔτε ἐξ Ἰβηρίας ἢ Λιβύης διὰ Πομπήιον, οὔτε ἐκ τῆς Ἰταλίας διὰ Μοῦρκον καὶ Δομίτιον. οὐκ ἐς πολὺ δ' αὐτοῖς ἐμελλον ἀρκέσειν Μακεδονία τε καὶ Θεσσαλία, μόναι σφίσι ἐν τῷ τότε χορηγοῦσαι.

15 ὧν οἱ μὲν ἀμφὶ τὸν Βρούτῳ ἐνθυμούμενοι μά-
 λιστα διέτριβον· ὁ δὲ Ἀντώνιος αὐτὰ δεδιῶς ἐγνω-
 βιάσασθαι τοῖς ἀνδράσι ἐς μάχην, καὶ ἐπενόησεν εἰ
 δύναίτο βάσιμον τὸ ἔλος ἐργάσασθαι λαθῶν, ἵνα κατ-
 ὅπιν τῶν ἐχθρῶν ἐτι ἀγνοούντων γενόμενος τὴν ἀγο-
 20 ρὰν σφᾶς ἀφέλοιτο τὴν ἀπὸ τῆς Θάσου κομιζομένην.
 ἐκτάσσαν οὖν αὐθις ἐκάστοτε ἐς μάχην τὰ σημεῖα τοῦ
 στρατοῦ πάντα, ἵνα ὅλος ἐκτετάχθαι νομίζοιτο, μέρει
 τινὶ νυκτός τε καὶ ἡμέρας ἐκοπτεν ἐν τῷ ἔλει δίοδον
 στενὴν, κείρων τε τὸν δόνακα καὶ χῶμα ἐπιβάλλον,

3. λαμπροτάτην <τὴν> ἐκ.?^{*} || 6. τὴν ἀσίαν a b || 7. ἐξ ἐγγί-
 ονος Gelen et Schw, ἐξ ἐγγίων· ὡς Vi, ἐξ ἐγγίων·, i ex ei a
 m. 1, A (omisso ὡς, si recte notavi). ipsi Asiam propinquam
 admodum et necessaria exhibentem continerent uniuersa e pari
 quibus indigerent suscepturi C. an χορηγὸν ἐγγύον, καὶ πάν-
 τα?^{*} possis fortasse etiam χορηγόν, καὶ ἐγγύως πάντα ||
 16. αὐτὰ] malim ταῦτα || 19. ἀγνοούντων] ἀργούντων?^{*} || 24. καὶ

καὶ λίθους ἐκατέρωθεν, ἵνα μὴ τὸ χῶμα διαπίπτοι, τὰ δὲ βαθέα διεσταύρου καὶ ἐγεφύρου μετὰ σιωπῆς βαθυτάτης. ἀφηρείτο δὲ τὴν ὄψιν τοῦ ἔργου τοὺς πολεμίους ὁ πεφυκῶς ἔτι δόναξ ἀμφὶ τῇ διόδῳ. δέκα δ' ἡμέρας ἐργασάμενος ᾧδε ἐσέπεμψε λόχους ὀρθίους 5 νυκτὸς ἄφνω, καὶ τὰ ἐρυμνὰ τῶν ἐντὸς κατέλαβε, καὶ ἐχαράκωσε φρούρια ὁμοῦ πολλά. ὁ δὲ Κάσσιος κατεπλάγη μὲν τοῦ ἔργου τὴν ἐπίνοιάν τε καὶ κλοπὴν, ἀντεπινοῶν δὲ ἀποτεμέσθαι τὰ φρούρια τὸν Ἀντώνιον, διετείχιζε καὶ αὐτὸς ἐπικάρσιον τὸ ἔλος ἅπαν, 10 ἀρχόμενον ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου μέχρι τῆς θαλάσσης, κόπτων ὁμοίως καὶ γεφυρῶν, καὶ τὸν χάρακα τοῖς στεριφώμασιν ἐπιτιθεῖς, καὶ τὴν ὑπ' Ἀντωνίου γεγεννημένην διόδον ἀπολαμβάνων, ἵνα μήτε ἐκδραμεῖν ἐς αὐτὸν οἱ ἔνδον ἔτι δυνηθεῖεν, μήτε ἐκεῖνος αὐτοῖς. 15 ἐπιβοηθεῖν.

10 ταῦτα δὲ ὁ Ἀντώνιος ἰδὼν περὶ μεσημβρίαν, ὡς εἶχεν, αὐτίκα σὺν ὄρμῃ τε καὶ ὀργῇ τὸν στρατὸν τὸν ἴδιον, ἐπὶ θάτερα τεταγμένον, ἤγεν ἐπιστρέφων ἐς τὸ διατείχισμα τοῦ Κασσίου, μεταξὺ τοῦ ἔλους καὶ τοῦ 20 στρατοπέδου, σιδήρια φέρων καὶ κλίμακας, ὡς ἐξελὼν αὐτὸ [καὶ] παροδεύσων ἐς τὸ τοῦ Κασσίου στρατόπεδον. γιγνομένου δὲ αὐτῷ τοῦ δρόμου σὺν τόλμῃ πλαγίου τε καὶ πρὸς ἄναντες, κατ' αὐτὸ δὴ τὸ μεταίχμιον

χῶμα ἐπιβάλλον] vix sana. an κ. χ. <ἐγείρων> καὶ λίθους . . . . διαπίπτοι, ἐπιβάλλον;* || 1. διαπίπτοι] διαπίπτη V || 3. ἀφηρείτο*, celabat C, ἀφήρητο Oi || 4. malim δόναξ post διόδῳ transpositum || 6. τὰ ἐρυμνὰ] τινὰ ἐρ.* ἔρημα vertit C || 9. mira constructio. fort. ὑποτεμέσθαι scripsit || 15. ἐς om. i || 18. τε om. V || 22. καὶ omisi cum C: quasi effracto uallo in castra eius irrupturus et revocavi vs. 21 ἐξελὼν pro quo ἐξελῶν maluit Schw

τῶν στρατιῶν ἑκατέρων, περιήλγησαν οἱ τοῦ Βρούτου
στρατιῶται ἐπὶ τῇ ὕβρει, ᾧδε μάλα θρασέως αὐτοὺς
ὄντας ἐνόπλους ἐχθρῶν διαθεόντων, καὶ ἐπέδραμον
αὐτοῖς αὐτοκέλευστοι πρό τινος ἐκ τῶν ἡγεμόνων ἐπι-
5 τάγματος, καὶ ἔκτεινον οἷα πλαγίους ἀθρόως οὓς κατα-
λάβοιεν. ἀρξάμενοι δ' ἅπαξ ἔργου, καὶ τῷ Καίσαρος
στρατῷ τεταγμένῳ μάλιστα κατὰ σφᾶς ἐπέδραμον, καὶ
τρέψαντες ἐδίωκον, μέχρι καὶ τὸ στρατόπεδον ἐξεῖλον,
ὃ κοινὸν ἦν Ἀντωνίῳ τε καὶ Καίσαρι, Καίσαρος αὐ-
10 τοῦ δι' ἐνύπνιον ἔνδον οὐκ ὄντος, ἀλλὰ φυλαξαμένου
τὴν ἡμέραν, ὡς αὐτὸς ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν ἔγραψεν.

ὁ δὲ Ἀντώνιος ὄρῶν τὴν μάχην συνερρωγυῖαν, 11
ἦσθη μὲν ὡς ἀναγκάσας (πάνυ γὰρ ἐπὶ ταῖς ἀγοραῖς
ἐδεδίει), ἀναστρέφειν δὲ ἐς τὸ πεδίου οὐκ ἔκρινε, μὴ
15 τὴν φάλαγγα ἀνελίσσων ταράξειεν, ὡς ἀρξάμενος δ' εἶ-
χεν ὄρμησ, ἐχείτο δρόμῳ καὶ ἀνέβαινε, βαλλόμενός τε
καὶ χαλεπῶς, μέχρι βιαζόμενος ἐνέκυρσε τῇ φάλαγγι
τῇ Κασσίλου, τὴν τάξιν τὴν δεδομένην φυλασσούση καὶ
τὸ γιγνόμενον ὡς ἄλογον καταπεπληγμένη. ῥήξας δ'
20 αὐτὴν ὑπὸ τόλμης ἐπὶ τὸ διατείχισμα ᾧσμα τὸ μεταξὺ
τοῦ τε ἔλους καὶ τοῦ στρατοπέδου, τὸν τε χάρακα ἀνα-
σπῶν, καὶ τὴν τάφρον ἐγχωννύς, καὶ τὸ οἰκοδόμημα

1. στρατιῶν] στρατιωτῶν Aa. <τῶν> ἑκατέρων conl. Schw, inutiliter || 4. πρό τινος A, πρὸς τινος V Ci || 6. <τοῦ> ἔργου? * || 11. τὴν ἡμέραν] videtur corruptela subesse. vetuerat Artorii somnium Octavianum quamvis aegrotantem quieti in castris indulgere; itaque ante pugnam illinc excesserat (Plut. Brut. 41, Ant. 22). an τὴν ἐπιδημίαν? * ad ceterorum scriptorum qui ipsa pugnae Octavianum interfuisse volunt narrationem noli coniecturam conformare || 13. ἀναγκάσας] fort. obiectum intercidit || 15. ὡς ἀρξ. δ' AV, ὡς δραξάμενος δ' i, ὡς δ' ἀρξ. conl. Schw, vulgo || 16. ὄρμησ] ὄρησ a, et b in mg. || ἐχείτο AV, ἐφείτο i. ἴστο Nauckius

ὑπορύσσω, καὶ τοὺς ἐν ταῖς πύλαις καταφρονεύων, καὶ
 τὰ ἐπιπίπτοντα ἐκ τοῦ τείχους ὑπομένων, ἕως αὐτὸς
 μὲν ἐσήλατο διὰ τῶν πυλῶν ἔνδον, ἕτεροι δὲ ταῖς
 ὑπωφυλαῖς ἐσήλθον, οἳ δὲ καὶ τοῖς πεπτωκόσιν ἐπ-
 ἀνέβαινον. καὶ πάντα οὕτως ἐγίνετο ὀξέως ὥστε τοῖς ⁵
 τὸ ἔλος ἐργαζομένοις ἐπιβοηθοῦσιν ὑπήντων ἐβόησαν
 ἤδη τὸ διατείχισμα. τρεψάμενοι δὲ καὶ τούσδε σὺν
 ὄρμῃ βιαίῳ καὶ ἐς τὸ ἔλος κατώσαντες, ἐπανήεσαν ἐς
 αὐτὸ ἤδη τὸ στρατόπεδον τοῦ Κασσίου, μόνοι σὺν τῷ
 Ἀντωνίῳ ὅσοι τὸ διατείχισμα ὑπερῆλθον, τοῦ ἄλλου ¹⁰
¹² πλήθους ἑκατέρων ἐκτὸς ἀλλήλοις μαχομένου. τὸ δὲ
 στρατόπεδον ὡς ἐρυμνὸν ὀλίγοι πάμπαν ἐφύλασσαν·
 ὅθεν αὐτῶν εὐμαρῶς ἐκράτησεν ὁ Ἀντώνιος. ἤδη δὲ
 καὶ ὁ ἔξω τοῦ Κασσίου στρατὸς ἤσσαντο, καὶ τὴν κατά-
 ληψιν ἰδὼν τοῦ στρατοπέδου διεσκίδνατο ἀκόσμως. καὶ ¹⁵
 τὸ ἔργον ἦν ἐντελὲς ἑκατέροις καὶ ὅμοιον· Βροῦτός τε
 γὰρ τὸ λαιὸν τῶν πολεμίων ἐτέτραπτο καὶ τὸ στρατό-
 πεδον ἠρήκει, Ἀντωνίος τε Κασσίου κρατῶν σὺν ἀμη-
 χάνῳ τόλμῃ τὸ στρατόπεδον ἐπόρθει. φόνος τε ἦν
 ἑκατέρων ποικίλος· ὑπὸ δὲ μεγέθους πεδίου τε καὶ ²⁰
 κονιορτοῦ τὰ ἀλλήλων ἠγνόουν, μέχρι ποτὲ ἐπύθοντο
 καὶ τοὺς λοιποὺς ἀνεκάλουν. οἳ δὲ ἐπανήεσαν, ἀχθο-
 φόροις ἐοικότες μᾶλλον ἢ στρατιώταις· καὶ οὐδὲ τότε
 ἀλλήλων ἠσθάνοντο οὐδὲ καθεώρων, ἐπεὶ ρίψαντές γε
 ὅσα ἔφερον οἱ ἕτεροι μέγα ἂν εἰργάσαντο κατὰ τῶν ²⁵
 ἐτέρων, ἀσυντάκτως ὥδε ἀχθοφορούντων. τὸν δ' ἀριθ-

4. ἐσήλθον] ἐπῆλθον A || 12. ἐρυμνὸν] *quasi destituta* C:
 ἔρημον || 14. ὁ ἔξω] ἔξω ab || ἤσσαντο] *victi cesserant* C: ἤσσητο,
 bene || 15. ἀκόσμως] ἀσκόπως V || 18. κρατῶν] *malim κρατήσας* ||
 21. μέχρι ἐπύθοντο ποτε b¹. *donec se mutuo interrogantes* C ||
 23. καὶ οὐδὲ i, οὐδὲ AV

μὸν τῶν ἀποθανόντων εἰκάζουσι τῶν μὲν ἀμφὶ τὸν Κάσσιον ἐς ὀκτακισχιλίους σὺν τοῖς παρασπίζουσι θεράπουσι γενέσθαι, τῶν δ' ἀμφὶ τὸν Καίσαρα διπλασίονα.

Κάσσιος δὲ ἐξ οὗ τῶν διατειχισμάτων ἐξέωστο, καὶ 118
 5 οὐδὲ ἐσελθεῖν ἔτι εἶχεν ἐς τὸ στρατόπεδον, ἀνέδραμεν ἐς τὸν Φιλίππων λόφον, καὶ τὰ γυγνόμενα ἐφεώρα. οὐκ ἀκριβῶς δὲ αὐτὰ διὰ τὸν κονιορτὸν οὐδὲ πάντα ὄρων, ἀλλ' ἢ τὸ στρατόπεδον ἑαυτοῦ μόνον εἰλημμένον, ἐκέλευσε Πινδάρῳ τῷ ὑπασπιστῇ προσπεσεῖν οἱ
 10 καὶ διαφθεῖραι. διαμέλλοντος δ' ἔτι τοῦ Πινδάρου, προσέθει τις ἀγγελῶν οἱ Βρούτον ἐπὶ θάτερα νικᾶν καὶ τὸ στρατόπεδον τῶν πολεμίων πορθεῖν. ὃ δὲ τούτῳ μὲν τοσόνδε ἀπεκρίνατο “νικῶης, λέγε αὐτῷ, παντελῆ νίκην”, ἐς δὲ τὸν Πίνδαρον ἐπιστραφεὶς “τί βραδύ-
 15 νεις;” ἔφη, “τί τῆς ἐμῆς αἰσχύνης με οὐκ ἀπαλλάσσεις;” Πίνδαρος μὲν δὴ δεσπότην, ὑπέχοντα τὴν σφαγὴν, διεχρήσατο. καὶ τισιν οὕτως ἀποθανεῖν δοκεῖ Κάσσιον. ἕτεροι δὲ αὐτὸν οἴονται, προσιόντων ἐς εὐ-
 20 ἀγγέλιον ἰππέων Βρούτου, νομίσαντα εἶναι πολεμίους, πέμψαι τὸ ἀκριβὲς εἰσόμενον Τιτίνιον· τὸν δὲ τῶν ἰππέων, ὡς Κασσίου φίλον, περισχόντων τε σὺν ἡδονῇ καὶ ἐπὶ τῷδε καὶ ἀλαλαξάντων μέγα, τὸν Κάσσιον ἡγούμενον ἐς ἐχθροὺς ἐμπεσεῖν Τιτίνιον τοῦτο φάναι
 “περιεμένομεν φίλον ἀρπαζόμενον ἰδεῖν,” καὶ ἐς τινα
 25 σκηνὴν ὑποχωρῆσαι μετὰ τοῦ Πινδάρου, καὶ τὸν Πίν-

5. ἐσελθεῖν Vi, ἐπελθεῖν A, redire C: ἐπανελθεῖν (Schw) ||
 11. ἀγγελῶν οἱ*, ἀγγέλωνι A, ἀγγέλων i, ἀγγέλλων VC, ἀγγέλλων οἱ Schw, vulgo. nec οἱ valde desideraretur || 16. malim <τὸν> δεσπότην || 19. εἶναι καὶ πολεμίους A || 20. τὸν δὲ] τῶν δὲ V || 25. ὑποχωρῆσαι] ἀποχωρῆσαι a. ἀπεχώρησεν etiam Plut. Brut. 43

δαρον οὐκέτι φανῆναι. διὸ καὶ νομίζουσί τινες οὕτω κεκελευσμένον ἐργάσασθαι.

Κασσίω μὲν δὴ τέλος ἦν τοῦ βίου κατὰ τὴν αὐτοῦ Κασσίου γενέθλιον ἡμέραν, ὡδε τῆς μάχης γενέσθαι συμπεσούσης, καὶ Τιτίνιος, ὡς βραδύνας, ἑαυτὸν 5
 114 ἔκτεινε· Βροῦτος δὲ Κασσίου τὸν νέκυν περικλαίω, ἀνεκάλει τελευταῖον ἄνδρα Ῥωμαίων, ὡς οὐ τινος ἔτι τοιοῦδε ἐς ἀρετὴν ἐσομένου, ταχυεργίας τε αὐτῷ καὶ προπετείας ἐνεκάλει, καὶ ἐμακάριζεν ὁμοῦ φροντίδων καὶ ἀνίας ἀπηλλαγμένον, αἶ Βροῦτον ἐς ποῖον ἄρα 10
 τέλος ὀδηγοῦσιν; παραδοὺς δὲ τὸ σῶμα τοῖς φίλοις, ἔνθα λαθραίως θάψειαν, ἵνα μὴ καταδακρῦσειε τὸν στρατὸν ὀρῶντα, αὐτὸς ἄσιτός τε καὶ ἀτημέλητος ἀνὰ τὴν νύκτα πᾶσαν τὸ Κασσίου στρατόπεδον καθίστατο. ἅμα δ' ἡμέρα τῶν πολεμίων τὸν στρατὸν παρατασσόν- 15
 των ἐς μάχην, ἵνα μὴ δοκοῖεν ἡλασσωσθαι, συνεῖς τοῦ ἐνθυμήματος "ὀπλισώμεθα" ἔφη "καὶ ἡμεῖς, καὶ ἀνθυποκριθῶμεν ἐλάσσονα παθεῖν". ὡς δὲ παρέταξεν, οἱ μὲν ἀνεχώρουν, ὁ δὲ Βροῦτος ἐπιτωθᾶσας ἔφη τοῖς φίλοις "οἱ μὲν δὴ προκαλούμενοι ἡμᾶς ὡς κερμηκότας 20
 οὐδὲ ἀπεπείρασαν".

115 ἥ δὲ ἡμέρα τὴν μάχην ἐν Φιλίπποις συνέβαινε εἶναι, καὶ ἐν τῷ Ἰονίῳ τοιούδε πάθος ἄλλο ἐγένετο μέγα. Δομίτιος Καλκίνος ἐπὶ ὀλκάδων ἦγεν ὀπλιτῶν

4. ὡδε] ἥ δὲ con. Schw, constructione nulla. comet die qui natalis illi fuerat, in quo praelium incidit C. τότε Nauckius || 7. Ῥωμαίων V Ci et Plut. Brut. 44 (cf. Tac. A. IV, 34), Ῥωμαίων A, vulgo || 8. τε] δὲ malim cum Schw || 10. ἀνίας] ἀνοίας i || 12. ἔνθα λαθ. θάψειαν] ἐν Θάσῳ λαθ. θάψαι? * || 14. τὸ AV, τὸ τοῦ i, vulgo || 16. δοκεῖεν i || 18. ἐλάσσονα παθεῖν del. Nauckius || 22. <τὴν> ἐν? * || 24. Calvinus C, καλουηνὸς Oi

δύο τέλη Καίσαρι, καὶ τὸ διώνυμον ἦν αὐτῶν τὸ
 Ἄρειον, ὃ ἐπὶ τιμῇ τῆς ἀλκῆς ὠνόμαζον. ἦγε δὲ καὶ
 στρατηγίδα σπεῖραν ἐς δισχιλίους ἄνδρας, ἱππέων τε
 ἑλας τέσσαρας, καὶ ἕτερον πλῆθος ἐπειλεγμένον· καὶ
 5 τριήρεις αὐτοὺς παρέπεμπον ὀλίγαι. Μοῦρκος δ' αὐτοῖς
 καὶ Ἀηνόβαρβος ἑκατὸν καὶ τριάκοντα μακραῖς ὑπήντων.
 καὶ αὐτοὺς αἱ ὀλκάδες ἰστίῳ μὲν αἱ πρῶται διέφυγον
 ὀλίγαι, αἱ λοιπαὶ δέ, χαλάσαντος ἄφνω τοῦ πνεύματος,
 ἐν γαλήνῃ σταθερᾷ κατὰ τὸ πέλαγος ἤλῳντο, ὑπὸ του
 10 θεῶν ἐκδεδομέναι τοῖς πολεμίοις. ἐνέβαλλον γὰρ ἀδεῶς
 ἑκάστη καὶ ἀνεορήγνυον· οὐδὲ αἱ παραπέμπουσαι σφας
 τριήρεις ἐπικουρεῖν ἐδύναντο, διὰ τὴν ὀλιγότητα κυκλού-
 μεναι. ἔργα δ' ἦν τῶν κινδυνευόντων πολλὰ καὶ ποι-
 κίλα, ὅτε μὲν τὰ πλοῖα συναγόντων ἀπὸ κάλων σπουδῇ,
 15 καὶ κοντοῖς ἀρμοζόντων ἐς ἄλληλα, ἵνα μὴ διεκπλεῖν
 αὐτὰ ἔχοιεν οἱ πολέμιοι. ὅτε δὲ τούτου κρατήσειαν, ὁ
 μὲν Μοῦρκος αὐτοῖς ἐπέβαλλε τοξεύματα πυρός, οἱ δὲ
 τοὺς συνδέσμους ἀνέλκον ὀξέως καὶ ἀπέφευγον ἀλλή-
 λων διὰ τὸ πῦρ, αὐθίς τε ἐγίνοντο ταῖς τριήρεσιν
 20 ἐς περίπλουν καὶ ἐμβολὴν ἔτοιμοι. ἀγανακτοῦντες δὲ 116
 οἱ ἄνδρες, καὶ μάλιστα αὐτῶν οἱ Ἄρειοι, ὅτι κρείττους
 ὄντες ἀλκὴν δι' ἀπραξίας ἀπώλλυντο, οἱ μὲν πρὸ τοῦ
 πυρὸς ἑαυτοὺς ἀνήρουν, οἱ δὲ ἐς τὰς τριήρεις τῶν πο-
 λεμίων ἐναλλόμενοι τὰ μὲν ἔδρων τὰ δὲ ἔπασχον. νῆές
 25 τε ἡμίφλεκτοι μέχρι πολλοῦ περιέπλεον, ἄνδρας ἔχου-

1. αὐτῶν] αὐτῶ A || ἦν] ἐν aut <ἐν> ἦν conl. Musgr ||
 1. 2. τὸ ὃ Ἄρειον ἐπὶ Nauckius || 2. <ᾧδε> ὠνόμαζον? * || 4. ἐπει-
 λεγμένον] ἐπισυνειλεγμένον conl. Schw || 8. ὀλίγαι, αἱ sup. i a
 m. 1, V || 9. ἤλῳντο] ἤλῳντο Vf, *destitutae capiuntur* C || 10. ἐκ-
 δεδομέναι V, ἐκδεδομένοι A, ἐκδιδομένα i, vulgo || ἐνέβαλλον
 V, ἐνέβαλον Δi || 11. ἑκάστην b || 14. κάλων *revocavi cum Schw*
ex a, κάλω Bekk cum AVbf || 20. ἐκβολὴν A

σαι τοὺς μὲν ὑπὸ τοῦ πυρός τοὺς δ' ὑπο λιμοῦ καὶ
 δίψης δαπανωμένους· οἱ δὲ καὶ ἰστῶν ἢ σανίδων ἐχό-
 μενοι ἐς πέτρας ἢ ἀκτὰς ἐξεφέροντο ἐρήμους. καὶ εἰσὶν
 αὐτῶν οἱ καὶ περιεσώθησαν ἐκ παραλόγου· τινὲς δὲ
 καὶ ἐς πέντε διήρκεσαν ἡμέρας, λιχμώμενοι τὴν πίσ- 5
 σαν, ἢ ἰστίων ἢ κάλων διαμασώμενοι, μέχρι σφᾶς ὁ
 κλύδων ἐξήνεγκεν ἐπὶ τὴν γῆν. πολὺ δ' ἦν ὃ καὶ τοῖς
 πολεμίοις ἑαυτὸ ἐπέτρεπεν, ὑπὸ τῶν συμφορῶν ἠσώ-
 μενον. ἐπέτρεψαν δὲ καὶ τῶν τριήρων ἑπτακαίδεκα.
 καὶ τοὺς μὲν ἄνδρας οἱ περὶ Μοῦρκον ἐς ἑαυτοὺς 10
 μεθώρκουν, ὁ δὲ στρατηγὸς αὐτῶν Καλκίνος ἐπὶ τῆς
 ἑαυτοῦ νεῶς ἐπανῆλθεν ἐς τὸ Βρεντέσιον ἡμέρα πέμ-
 πτη, δόξας ἀπολωλέναι.

τοιοῦτο μὲν δὴ πάθος τῆς αὐτῆς ἡμέρας τῇ περὶ
 Φιλίππους μάχῃ κατὰ τὸν Ἰόνιον ἐπεγίγνετο, εἴτε ναυ- 15
 ἄγιον εἴτε ναυμαχίαν ὀνομάσαι χρή· καὶ ἐξέπλησσε τὸ
 117 συγκύρημα τῶν ἔργων ὕστερον ἐπιγνωσθέν. ὁ δὲ Βροῦ-
 τος τὸν στρατὸν ἐς ἐκκλησίαν συναγαγὼν ἔλεξεν ὧδε.
 "οὐδὲν ἔστιν, ᾧ συστρατιῶται, παρὰ τὸν ἐχθρὸς ἀγῶνα,
 ἐν ᾧ μὴ κρείσσους ἐγένεσθε τῶν πολεμίων. τῆς τε γὰρ 20
 μάχης ἤρξατε προθύμως, εἰ καὶ χωρὶς παραγγέλματος·
 καὶ τὸ τέταρτον τέλος, ὃ περιώνυμον αὐτοῖς ὄν ἐπεπί-
 στευτο τὸ κέρως, διεφθείρατε ἅπαν, καὶ τοὺς ἐπιτεταγ-
 μένους αὐτῷ μέχρι τοῦ στρατοπέδου· καὶ τὸ στρατό-

2. ἰστῶν] ἰστίων a²b² || 5. λιχμώμενοι libri, corr. Steph ||
 6. διαμασώμενοι V || 8. ἑαυτῶ V || 10. ἐς αὐτοὺς (vel αὐτοὺς) i ||
 11. Caluinus C, καλουηνός Oi || 16. ἐξέπλησσε BV, ἐξέπλησε A,
 ἐξέπληξε i || 19. χθρὸς AV || 23. διεφθείρατε AV, διεφθείρετε i ||
 24sq. στρατοπέδου <συνηλάσατε> προτροπάδην· καὶ τὸ στρ. αὐτὸ
 εἴλετε καὶ διηρπάσατε? scilicet προτροπάδην coniecero pro
 πρότερον (quadruplum C) p. 1036, 1 et transposuerim. possis

πεδον αὐτὸ εἴλετε πρότερον καὶ διηρπάσατε· ὡς πρού-
 χειν τάδε παρὰ πολὺ τῆς ἐπὶ τοῦ λαιοῦ βλάβης ἡμῶν.
 δυνηθέντες δ' ἄν ὄλον ἐργάσασθαι τὸ ἔργον, ἀρπάσαι
 μᾶλλον εἴλεσθε ἢ κτείνειν τοὺς ἡσσωμένους· οἱ γὰρ
 5 πλέονες ὑμῶν τοὺς πολεμίους παροδεύοντες ἐπὶ τὰ τῶν
 πολεμίων ὤρμων. καὶ ἐν τῷδε αὖ πάλιν οἱ μὲν διήρ-
 πασαν δύο τῶν ἡμετέρων στρατοπέδων ὄντων τὸ ἔτε-
 ρον, ἡμεῖς δὲ ἐκείνων ἅπαντα ἔχομεν, ὡς καὶ τῷδε
 τὴν ἐπίκτησιν τῆς βλάβης διπλασίονα εἶναι. καὶ τὰ μὲν
 10 ἐν τῇ μάχῃ πλεονεκτήματα τοσαῦτα· ὅσα δὲ ἕτερα πρού-
 χομεν αὐτῶν, ἔχετε καὶ παρὰ τῶν αἰχμαλώτων μανθά-
 νειν, περὶ τε ἀπορίας σίτου καὶ ἐπιτιμῆσεως αὐτοῦ καὶ
 κομιδῆς κακοπαθοῦς καὶ παρ' ὀλίγον ἤδη σαφοῦς ἐπι-
 λείψεως. οὔτε γὰρ ἐκ Σικελίας ἢ Σαρδόνος ἢ Διβύης
 15 ἢ Ἰβηρίας ἔστιν αὐτοῖς λαβεῖν διὰ Πομπήιον καὶ Μοῦρ-
 κον καὶ Ἀηνόβαρβον, ναυσὶν ἐξήκοντα καὶ διακοσίαις
 ἀποκλείοντας αὐτοῖς τὸ πέλαγος· Μακεδονίαν τε ἐξ-
 αναλώκασιν ἤδη, καὶ ἐκ μόνης ἄρτι Θεσσαλίας ἔχου-
 σιν, ἢ ἐς πόσον αὐτοῖς ἔτι ἀρκέσει; ὅταν οὖν αὐτοὺς 118
 20 ἐπειγομένους ἐς μάχην μάλιστα ἴδητε, τότε ἡγεῖσθε
 διωκομένους ὑπὸ λιμοῦ τὸν ἐν χερσὶ θάνατον αἰρεῖ-
 σθαι. ἡμεῖς δ' ἀντιμηχανησώμεθα αὐτοῖς τὸν λιμὸν
 ἡμῶν προπολεμεῖν, ἵν' ἀσθενεστέροις καὶ τετραυμένοις
 ἐντύχοιμεν ὅτε χρή. μηδ' ἐκφερώμεθα ταῖς προθυμίαις
 25 παρὰ καιρόν, μηδὲ βραδυτῆτά τις ἡγείσθω τὴν ἐμ-
 tamen etiam πρότεροι ut Brutiani milites Antonii Octaviani-
 que castra prius cepisse dicantur quam Antoniani Cassiana ||
 3. ἐργάσασθαι] ἐξεργάσασθαι? * || 6. κτήματα vel tale quid post
 πολεμίων desidero || post ὤρμων fort. lacuna: idem enim fe-
 cisse hostes dicendi erant || 8. καὶ] κἄν? * || 13. 14. ἐπιλήψεως i ||
 20. ἡγεῖσθε V, ἡγεῖσθαι Ai. utrumque bonum || 23. τετραυμένοις
 Schw, τετραυμένοις libri || 25. ἢ ταχυτῆτα post ἐμπειρίαν libri,

πειρίαν, ἐς τὴν ὀπίσω θάλασσαν ἀφορῶν, ἢ τοσαύτας ἡμῖν ὑπηρεσίας καὶ τροφὰς ἐπιπέμπουσα δίδωσιν ἀκινδύνου νίκης ἐπιτυχεῖν, ἣν ὑπομένητε καὶ μὴ ἀδοξῆτε εἰ προσπαίξονται τε ἡμῖν καὶ προκαλοῦνται, οὐκ ἀμείνονες ὄντες, ὡς διέδειξε τὸ χθὲς ἔργον, ἀλλὰ ἕτερον 5 δέος ἰώμενοι. τὴν δὲ προθυμίαν, ἣς νῦν ὑμᾶς ἀξιῶ κρατεῖν, ἀθρόαν ἀπόδοτε ὅταν αἰτῶμεν. ἐγὼ δ' ὑμῖν τὰ νικητήρια ἐντελῆ μὲν, ὅταν οἱ θεοὶ κρίνωσιν, ἐπὶ ἐντελέσι τοῖς ἔργοις διαλύσομαι· νῦν δὲ τῆς ἐχθρῆς ἀρετῆς ἀνὰ χιλίας ἐκάστῳ στρατιώτῃ δραχμὰς ἐπι- 10 δίδωμι, καὶ τοῖς ἡγεμόσιν ὑμῶν ἀνὰ λόγον”.

ὁ μὲν οὕτως εἶπε, καὶ ἀντίκα διεμέτρει τὴν δωρεὰν κατὰ τέλη· δοκεῖ δέ τισι καὶ Λακεδαιμόνα καὶ Θεσσαλονίκην ἐς διαρπαγὴν αὐτοῖς δώσειν ὑποσχέσθαι· 119 ὁ δὲ Καῖσαρ καὶ ὁ Ἀντώνιος εἰδότες οὐ μαχοῦμενον 15 ἐκόντα τὸν Βροῦτον, τοὺς ἰδίους συνῆγον, καὶ ὁ Ἀντώνιος ἔλεξε “τὸ χθὲς ἔργον, ὃ ἄνδρες, τοῖς μὲν λόγοις οἶδα ὅτι καὶ οἱ πολέμιοι μερίζονται, ὡς διώξαντές τινας ἡμῶν καὶ τὸ στρατόπεδον διαρπάσαντες, ἔργῳ δὲ ἐπιδείξουσιν ἅπαν ὑμέτερον· ὑπισχνοῦμαι γὰρ ὑμῖν 20 οὔτε αὔριον οὔτε ταῖς ἐπιούσαις ἐκόντας αὐτοὺς ἐς μάχην ἦξειν. <ὁ> σαφεστάτη πίστις ἐστὶ τῆς ἐχθρῆς ἠσθησῆς καὶ φόβου, ὅταν, ὡσπερ ἐν τοῖς γυμνικοῖς, ἀφ-

del. Musgr, defendit Schw μάλλον ante ἢ subintellegens || 4. προσπαίξονται Cobet 'nov. lect.' p. 261 et 'misc. crit.' p. 345, προσπαίξονται (προπ. a) libri. cf. p. 684, 20: ἀδοξοῦντες εἰ χρόνιος αὐτοῖς ἔσται πόλεμος μονομάχων. vulgo vs. 3. ante καὶ μὴ interpungebatur unde ἀδοξεῖτε voluit Cobet || τε addidi ex AV || 5. χθὲς*, ἐχθὲς libri || 11. ἀνὰ λόγον*, ἀνάλογον libri || 13. 14. καὶ Θεσσ.] et Thessalonicam urbes incliytas C || 15. μαχοῦμενον A || 17. ἐχθὲς libri || 22. ὁ add. Gelen et Steph

ιστῶνται τοῦ ἀγῶνος οἱ ἐλάττονες· οὐ γὰρ ἐς τοῦτό γε
 στρατὸν ἤγειρον τοσόνδε, ἵνα τῶν Θρακῶν ἐρημίαν
 οἰκῶσι διατειχίσαντες. ἀλλὰ [καὶ] αὐτὴν διετείχισαν
 μὲν ἔτι προσιόντων ὑμῶν διὰ δέος, ἐλθόντων δὲ ἐνοι-
 5 κοῦσι διὰ τὴν ἐχθρὸς ἦσαν· ἐφ' ἣ καὶ τῶν στρατηγῶν
 ὁ πρεσβύτερός τε καὶ ἐμπειρότερος, πάντα ἀπογνοῦς
 ἑαυτὸν διεχρήσατο, ὃ καὶ αὐτὸ μέγιστη συμφορῶν ἐστὶν
 ἀπόδειξις. ὅταν οὖν ἡμῶν αὐτοὺς προκαλουμένων μὴ
 δέχωνται, μηδὲ καταβαίνωσιν ἀπὸ τῶν ὄρων ἀλλ' ἀντι
 10 τῶν χειρῶν πιστεύωσι τοῖς κρημνοῖς, τότε μοι θαρ-
 ροῦντες ὑμεῖς, ὧ ἄνδρες Ῥωμαῖοι, συναναγκάσατε αὐ-
 τοὺς αὐθις ὡσπερ ἐχθρὸς ἠναγκάσατε, αἰσχρὸν ἡγού-
 μενοι δεδιότων ἐλασσοῦσθαι καὶ ὀκνούντων ἀπέχεσθαι
 καὶ τειχῶν ἄνδρες ὄντες ἀσθενέστεροι γενέσθαι. οὐ
 15 γὰρ ἤλθομέν γε καὶ ἡμεῖς ἐν πεδίῳ βιώσοντες, οὐδ'
 ἔστι βραδύνουσιν οὐδὲν αὐταρκές. ἀλλὰ δεῖ τοῖς εὐ-
 φρονοῦσι τοὺς μὲν πολέμους ὀξεῖς τὴν δὲ εἰρήνην ἐπι-
 μήκιστον εἶναι. τοὺς μὲν οὖν καιροὺς καὶ τὰ ἐς τοῦ 120
 τον ἔργα ἐπιμηχανησόμεθα ἡμεῖς, οὐ μεμπτοὶ καὶ τῆς
 20 ἐχθρῆς ὀρμῆς τε καὶ μηχανῆς ὑμῖν γενόμενοι· τὴν δ'
 ἀρετὴν ὑμεῖς, ὅταν αἰτῆσθε, ἀποδίδοτε τοῖς στρατη-
 γοῖς. μηδὲ ἄχθεσθε τῆς ἐχθρῆς ἀρπαγῆς, μηδ' ἐπ' ὀλί-
 γον· οὐ γὰρ ἐν οἷς ἔχομεν ἐστὶ τὸ πλουτεῖν, ἀλλ' ἐν
 τῷ κρατεῖν ταῖς δυνάμεσιν, ὃ καὶ τὰ χθρῆς ἀφαιρεθέντα,
 25 ἔτι ὄντα παρὰ τοῖς πολεμίοις σῶα, καὶ τὰ πολέμια αὐτὰ
 ἐπ' ἐκείνοις κρατοῦσιν ἡμῖν ἀποδώσει. καὶ εἰ ἐπειγό-

2. τῶν Θρακῶν] τὴν Θρ.* || 3. καὶ om. Vb, A¹ add. sup.
 vs. || αὐτὴν] αὐτοὺς conl. Steph, male || 15. 16. οὐδ' ἔστι] οὐδ'
 ἔτι i || 17. 18. ἐπι τι μήκιστον A || 18. 19. ἐς τοῦτον] ἐς τούτους
 conl. Steph, ἐς τοῦτο Schw. an ἐκ τούτων?* || 19. ἐπιμηχανησώ-
 μεθα i || 24. et p. 1039, 2. ἐχθρῆς libri || 26. εἰ εὐχόμεθα Nauckius

μεθ' αὐτὰ λαβεῖν, ἐπειγόμεθα ἐπὶ τὴν μάχην. ἱκανὰ δὲ καὶ χθὲς ἀντειλήφασμεν αὐτῶν, καὶ τῶν ἡμετέρων ἴσως ἱκανώτερα· οἱ μὲν γὰρ ἐκ τῆς Ἀσίας πάνθ' ὅσα ἐβιάσαντο καὶ ἤρπασαν ἐπήγοντο, ὑμεῖς δ', ὡς ἐκ πατρίδος ἰόντες, τὰ μὲν θαυσιλέστερα οἴκοι ὑπελίπεσθε, 5 τὰ δ' ἀναγκαῖα μόνα ἐπήγεσθε. εἰ δέ τι καὶ θαυσιλὲς ἦν, ἡμέτερον ἦν τῶν στρατηγῶν, οἱ πάντα ἐσμέν ὑπὲρ τῆς ὑμετέρας νίκης ἐπιδιδόναι πρόθυμοι. καὶ τῆς τοιαύτης δ' ὅμως ζημίας ὑμῖν ἔνεκα ἐπιδώσομεν νικητήρια, δραχμὰς ἑκάστῳ στρατιώτῃ πεντακισχιλίας, λοχαγῷ δὲ 10 πεντάκις τοσαύτας, χιλιάρχῳ δὲ τὸ διπλάσιον τοῦ λοχαγοῦ".

121 τοιαῦτα εἰπὼν τῆς ἐπιούσης πάλιν ἐξέτασεν. καὶ οὐ κατιόντων οὐδὲ τότε τῶν πολεμίων, ὁ μὲν Ἀντώνιος ἐβαρυνθύμει, καὶ ἐξέτασεν αἰεὶ, ὁ δὲ Βρούτος τοῦ 15 στρατοῦ τὸ μὲν εἶχε συντεταγμένον, μὴ ἀναγκασθεῖν μάχεσθαι, τῷ δὲ τὰς ὁδοὺς τῆς κομιδῆς τῶν ἀναγκαίων διελάμβανεν. λόφος δὲ ἦν ἀγχοτάτω τοῦ Κασσίου στρατοπέδου, δυσχερὴς μὲν ὑπ' ἐχθρῶν καταληφθῆναι, διὰ τὴν ἐγγύτητα ἐστοξεύεσθαι δυναμένων· ὁ δὲ Κάσσιος 20 αὐτὸν ὅμως ἐφρούρει, μὴ καὶ παρὰ δόξαν ἐπιτολμήσειέ τις. ἐκλειφθέντα δὲ ὑπὸ τοῦ Βρούτου κατέλαβον οἱ περὶ τὸν Καίσαρα νυκτὸς τέτρασι τέλεσιν, ἐπαγόμενοι γέρρα πολλὰ καὶ διφθέρας ἐς προβολὴν τοῖς τοξεύμασιν. ὡς δὲ κατέσχον, ἄλλα τέλη δέκα μετ- 25 εστρατοπέδου ὑπὲρ πέντε σταδίους ἀπιοῦσιν ἐπὶ τὴν

1. λαβεῖν] ἀναλαβεῖν? * || 4. ἡμεῖς (sic) AV || 8. ἡμετέρας i || 11. πεντάκι i || χιλιάρχῳ*, χιλιάρχῃ libri || 16. μὴ] εἰ Nauckius || 23. τέτρασι O, τέσσαρσι i || 24. γέρρα] γέρα i || 26. ἀπιοῦσιν] per quinque stadia distantes C: ἀλλήλων ἀποσχόντα. latet corruptela

θάλασσαν, καὶ ὑπὲρ ἄλλους τέσσαρας δύο, ὡς τῷδε
 τῷ τρόπῳ προελευσόμενοι μέχρι θαλάσσης, καὶ ἢ παρ'
 αὐτὴν ἄρα τὴν θάλασσαν ἢ διὰ τῶν ἐλῶν, ἢ ὄν τινα
 τρόπον ἄλλον ἐπενόουν, βιασόμενοι, καὶ τὴν ἀγορὰν
 5 ἀποκλείοντες τῶν πολεμίων. καὶ ὁ Βροῦτος αὐτοῖς
 ἀντεμηχανᾶτο, ἄλλα τε καὶ φρούρια ἀντικαθιστὰς τοῖς
 ἐκείνων στρατοπέδοις. τὸ δὲ ἔργον ἤπειγε τοὺς ἀμφὶ 122
 τὸν Καίσαρα, καὶ λιμὸς ἦν ἤδη σαφής, ἔς τε μέγεθος
 καὶ δέος ἐκάστης ἡμέρας ἐπεγίγνετο. οὔτε γὰρ ἐκ Θεσσα-
 10 λίας αὐτοῖς ἔτι τὰ ἀρκοῦντα ἐκομίζετο, οὔτε τις ἦν
 ἐλπίς ἐκ θαλάσσης, ναυκρατούντων πανταχῆ τῶν πο-
 λεμίων· τῆς τε ἔναγχος περὶ τὸν Ἰόνιον συμφορᾶς
 ἐξηγγελμένης ἔς ἑκατέρους ἤδη, μᾶλλον ἐδεδοίκεσαν
 αὐτὰ τε καὶ τὸν χειμῶνα προσιόντα, ὡς ἐν πεδίῳ πη-
 15 λώδει σταθμεύοντες. ὧν ἐνθυμούμενοι τέλος μὲν ὀπι-
 τῶν ἐς Ἀχαΐαν ἐξέπεμψαν, ἀγείρειν τὰ ἐντυγχάνοντα
 πάντα, καὶ πέμπειν σφίσι κατὰ σπουδὴν· οὐκ ἀνεχό-
 μενοι δὲ κινδύνου τοσοῦδε προσιόντος οὔτε τῶν ἄλλων
 ἐπιτεχνήσεων οὔτε ἐν τῷ πεδίῳ λοιπὸν ἐκτάσσειν, παρὰ
 20 τὸ τείχισμα τῶν ἐχθρῶν ἀνέβαινον μετὰ βοῆς, καὶ τὸν
 Βροῦτον ἐκάλουν ἐς μάχην, ἐπισκώπτοντες ἅμα καὶ
 λοιδοροῦντες, καὶ ἐγνωκότες οὐ πολιορκίας τρόπῳ μᾶλ-
 λον ἢ μανιώδει φορᾶ μὴ βουλομένῳ συμπλέεσθαι.

τῷ δὲ αὐτῷ μὲν ἔγνωστο τὰ ἀπ' ἀρχῆς, καὶ μᾶλλον 123
 25 ἔτι πυνθανομένῳ περὶ τε τοῦ λιμοῦ καὶ περὶ τῆς κατὰ
 τὸν Ἰόνιον εὐπρωξίας, καὶ τῶν πολεμίων ὀρῶντι τὴν

1. ἄλλους corruptum || τῷδε] δὲ i || 8. ἔς τε — 9. ἐπεγ.]
 obscura. certe pro ἐπεγίγνετο (ἐπεγίν. AVf, ἐπιγιγν. b) exspe-
 ctabas ἐπέτεινεν vel tale quid || 10. 11. τις ἐλπίς ἦν a, ἦν om. f ||
 19. 20. παρὰ τὸ τείχισμα Gelen et Musgr, iuxta hostilem murum
 C, τὸ παρατείχισμα Oi, παρὰ τὸ περιτείχισμα conl. Schw

ἐκ τῆς ἀπορίας ἀπόνοιαν· καὶ ἤρειτο πολιορκίας καὶ ἄλλου παντὸς ἀνέχεσθαι μᾶλλον ἢ ἐς χεῖρας ἰέναι ἀνδράσιν ἐπειγομένοις ὑπὸ λιμοῦ καὶ ἀπογιγνώσκουσιν ἐκ τῶν ἄλλων ἑαυτούς, καὶ ἐν μόναις ταῖς χερσὶ τὴν ἐλπίδα ἔχουσιν. ὁ δὲ στρατὸς οὐχ ὁμοίως εἶχεν ὑπ' 5 ἀφροσύνης, ἀλλ' ἐδυσφόρου γυναικῶν τρόπον ἐνθου μετ' ἀπραξίας καὶ φόβου κατακεκλεισμένοι. ἐδυσχέραινον δὲ καὶ οἱ ἡγεμόνες αὐτῶν, ἐπαινοῦντες μὲν τὸ ἐνθύμημα τοῦ Βρούτου, νομίζοντες δὲ καὶ θᾶσσον ἐπικρατήσειν τῶν πολεμίων μετὰ προθύμου στρατοῦ. αἰ- 10 τιον δὲ τούτων ἦν αὐτὸ τὸ Βρούτου ἐπιεικῆ καὶ φιλόφρονα ἐς ἅπαντας εἶναι, καὶ ἀνόμοιον Κασσίω ἀυστηρῶ καὶ ἀρχικῶ περὶ πάντα γεγενημένῳ· ὅθεν ἐκείνῳ μὲν ἐξ ἐπιτάγματος ὑπήκουον, οὐ παραστρατηγοῦντες, οὐδὲ τὰς αἰτίας μανθάνοντες, οὐδὲ εὐθύνοντες ὅτε καὶ μά- 15 θοιεν, Βρούτῳ δὲ οὐδὲν ἄλλ' ἢ συστρατηγεῖν ἠξίουν διὰ πραῦτητα. τέλος δὲ τοῦ στρατοῦ φανερώτερον ἤδη κατὰ ἴλας καὶ κατὰ συστάσεις διαπυνθανομένου "τί κατέγνωκεν ἡμῶν ὁ στρατηγός; τί ἔναγχος ἡμάρτομεν οἱ νικήσαντες, οἱ διώξαντες, οἱ τοὺς καθ' ἡμᾶς πολε- 20 μίους κατακαυόντες, οἱ τὸ στρατόπεδον αὐτῶν ἐλόντες;" Βρούτος ἐκὼν ἡμέλει, καὶ ἐς ἐκκλησίαν οὐ συνῆγε, μὴ ἀπρεπέστερον ὑπὸ τοῦ πλήθους ἀλογίστως ἐκβιασθεῖη, καὶ μάλιστα μισθοφόρων, οἷς ἐστὶν αἰεὶ, καθὰ καὶ τοῖς εὐχερέσιν οἰκέταις ἐς ἑτέρους δεσπό- 25 τας, ἐλπίς ἐς σωτηρίαν ἢ ἐς τὸ ἀντίπαλον μεταβολή.

17. διὰ <τὴν> πραῦτητα (vel πραότητα)?* || 23. ἀλογίστως] ἀλογίστου cum Gelen coni. Schw, vel ἀλογίστων. ne indecentius a multitudine ad ea quae irrationabilia erant cogi uideretur C || 26. ἐς τὸ ἀντίπαλον iC, ἐς τὸν (τὸ V) ἀντώνιον O

ἐνοχλούντων δὲ αὐτῶ καὶ τῶν ἡγεμόνων, καὶ κελευόν- 124
 των νῦν μὲν ἀποχρήσασθαι τοῦ στρατοῦ τῇ προθυμίᾳ,
 τάχα τι λαμπρὸν ἐργασομένου, ἦν δ' ἀντιπίπτῃ τι παρὰ
 τὴν μάχην, ἐπανιέναι πάλιν ἐς τὰ τείχη καὶ προβάλλε-
 5 σθαι τὰ αὐτὰ χαρακώματα, χαλεπήνας ὁ Βροῦτος τοῖσδε
 μάλιστα ἡγεμόσιν οὔσι, καὶ περιαλήσας ὅτι τὸν αὐτὸν
 οἱ κίνδυνον ἐπικείμενοι συμφέρονται τῶ στρατῶ κου-
 φόνως, ἀμφίβολον καὶ ὀξείαν τύχην προτιθέντι νίκης
 ἀκινδύνου, εἶξεν ἐπ' οἰκείῳ καὶ σφῶν ἐκείνων ὀλέθρῳ,
 10 τοσόνδε ἐπιμεμψάμενος αὐτοῖς "εἰκάμεν ὡς Πομπήιος
 Μάγνος πολεμήσειν, οὐ στρατηγοῦντες ἔτι μᾶλλον ἢ
 στρατηγούμενοι". καὶ μοι δοκεῖ τόδε μόνον ἐξαιρεῖν,
 ἐπικρύπτων ὃ ἐδεδοίκει μάλιστα, μὴ ὁ στρατός, οἷα
 τοῦ πάλαι Καίσαρος γεγονώς, ἀγανακτήσειέ τε καὶ
 15 μεταβάλοιτο· ὅπερ ἐξ ἀρχῆς αὐτός τε καὶ Κάσσιος
 ὑφορώμενοι, ἐς οὐδὲν ἔργον αὐτοῖς πρόφασιν ἀγανα-
 κτήσεως ἐπὶ σφίσιν ἐδίδουν.

ὧδε μὲν δὴ καὶ ὁ Βροῦτος ἐξῆγεν ἄκων καὶ ἐς 125
 τάξεις διεκόσμηε πρὸ τοῦ τείχους, καὶ ἐδίδασκε μὴ
 20 πολὺ προύχειν τοῦ λόφου, ἵν' αὐτοῖς ἢ τε ἀναχώρη-
 σις, εἰ δεήσειεν, εὐχερῆς εἴη, καὶ τὰ ἐς τοὺς πολεμίους
 ἀφιέμενα ἐπιδέξια. ἦν δὲ ἐκατέρωθεν παρακέλευσίς τε
 πάντων ἐς ἀλλήλους καὶ φρόνημα ἐπὶ τῶ ἔργῳ μέγα
 καὶ θρασύτης ὑπὲρ λόγον ἀναγκαῖον, τοῖς μὲν ὑπὸ
 25 δέους λιμοῦ, τοῖς δὲ ὑπ' αἰδοῦς δικαίας, βιασαμένοις
 τὸν στρατηγὸν ἀναβαλλόμενον ἔτι, μὴ χείροσιν ὦν

1. ἐνοχλούντων] *instantibus deinde pertinacius ducibus et exercituum primoribus* C || 4. 5. προβαλέσθαι V || 11. πολεμήσειν] *malim πολεμεῖν* || 15. μεταβάλοιτο i, μεταβάλλοιτο O || καὶ ὁ κάσσιος af || 17. ἐδίδουν b, ἐνεδίδουν *reliqui, vulgo* || 24. in ἀναγκαῖον *haereō cum Nauckio*

ὑπέσχοντο ὀφθῆναι, μηδὲ ἀσθενεστέροις ὧν ἐθρασύ-
 νοντο, μηδὲ προπετείας ὑπευθύνους μᾶλλον ἢ ἀξιεπαί-
 νοις εὐβουλίας. ἃ καὶ ὁ Βροῦτος αὐτοῖς, ἐπὶ ἵππου
 περιθέων, σοβαρῶ τῶ προσώπῳ προενέφαινε καὶ δι'
 ὀλίγων ὑπεμίμησεν, ὅσων ὁ καιρὸς ἐδίδου· “ὕμεῖς 5
 ἠθέλησατε μάχεσθαι, ὑμεῖς με ἐτέρως . . . ἔχοντα νικᾶν
 ἐβιάσασθε. μὴ δὴ ψεύσησθε τῆς ἐλπίδος μήτε ἐμὲ μήτε
 αὐτούς. ἔχετε καὶ λόφον σύμμαχον, καὶ τὰ κατὰ νό-
 του πάντα ἴδια. οἱ πολέμιοι δ' εἰσὶν ἐν ἀμφιβόλῳ·
 μεταξὺ γάρ εἰσιν ὑμῶν τε καὶ λιμοῦ”. ὁ μὲν τοιαῦτα 10
 λέγων διετρόχαζε, καὶ αὐτὸν αἱ τάξεις ἐπήλπιζον καὶ
 126 μετὰ βοῆς παρέπεμπον εὐφήμου· ὁ δὲ Καῖσαρ καὶ ὁ
 Ἀντώνιος τοὺς ἰδίους περιθέοντες τὴν τε δεξιὰν ὄρε-
 γον ἐφ' οὓς παραγένοιτο, καὶ σοβαρώτερον ἔτι οἶδε
 ἐπέσπερχον αὐτούς, καὶ τὸν λιμὸν οὐκ ἐπέκρυπτον ὡς 15
 εὐκαιρον ἐς εὐτολμίαν προφέρειν. “ἠϋρομεν, ὧ ἄνδρες,
 τοὺς πολεμίους· ἔχομεν οὓς ἐζητοῦμεν ἔξω τείχους λα-
 βεῖν. μὴ δὴ τις ὑμῶν τὴν ἰδίαν πρόκλησιν καταισχύνῃ,
 μηδὲ τῆς ἀπειλῆς ἐλάττων γένηται· μηδὲ λιμόν, ὅλε-
 θρον ἀμήχανόν τε καὶ ἐπώδυνον, ἔληται μᾶλλον ἢ πο- 20
 λεμίων τείχη καὶ σώματα, ἃ καὶ τόλμαις ἐνδίδωσι καὶ
 σιδήρῳ καὶ ἀπονοίᾳ. ἔχει δὲ ἡμῖν ἐπιείξεως ὧδε τὰ

4. περιθέων Bekk, παραθέων libri (*insigni prouectus equo*
 C) || 5. ὅσων AV, ὅσον i, vulgo || 6. ἠθέλησατε ab || ἐτέρως . . .
 ἔχοντα] significavi lacunam, explendam eam ex C: *uos pugnam*
elegistis o milites, uos aliter censentem et uictoriam in manibus
habentem ad bellum compulstis, i. e.: ὑμεῖς με ἐτέρως <γιγνώ-
σκοντα καὶ ἐν χερσίν> ἔχοντα <τὴν> νίκην ἐβιάσασθε || 8. αὐ-
 τούς V, αὐτούς Ai, vulgo || 11. διετρόχαζε] interpolavit C: *uer-*
tebat cursum, uir aetatis suae praestantissimus, quem omnes
ordines . . || 14. οὓς Abf, et V¹ ex corr., οἷς V¹a || ἔτι om. V ||
 16. ἐς om. i || προφέρειν] προσφέρειν V || 21. τείχη] τύχη f

παρόντα ὡς μηδὲν ἐς τὴν ἐπιούσαν ἡμέραν ἀνατίθε-
σθαι, ἀλλὰ τήμερον περὶ ἀπάντων διακριθῆναι μέχρι
νίκης ἐντελοῦς ἢ εὐγενοῦς θανάτου. νικῶσι δ' ἔστι
λαβεῖν, διὰ μιᾶς ἡμέρας καὶ δι' ἐνὸς ἔργου, τροφᾶς
5 καὶ χρήματα καὶ ναῦς καὶ στρατόπεδα καὶ τὰ νικητή-
ρια παρ' ἡμῶν. ἔσται δὲ ταῦτα, ἣν πρῶτον μὲν ἐμ-
βάλλοντες αὐτοῖς μνημονεύωμεν τῶν ἐπειγόντων, εἶτα
παραρρήξαντες εὐθύς ἀποκλείωμεν ἀπὸ τῶν πυλῶν, ἐς
δὲ τοὺς κρημνοὺς ἢ τὰ πεδία περιωθῶμεν, ἵνα μὴ ὁ
10 πόλεμος αὐθις ἀναφύοιτο, μηδὲ ἐς τὴν ἀργίαν πάλιν
οἱ ἐχθροὶ διαδιδράσκοιεν, οἳ δι' ἀσθένειαν, μόνοι δὴ
πολεμίων, οὐκ ἐν τῷ μάχεσθαι τὰς ἐλπίδας ἔχουσιν
ἀλλ' ἐν τῷ μὴ μάχεσθαι".

οὕτω μὲν ὁ Καῖσαρ καὶ ὁ Ἀντώνιος παρώτρυνον 127
15 ἐφ' οὓς παραγένοιτο. καὶ πᾶσιν ἦν αἰδῶς ἀξίοις τε
φανῆναι τῶν στρατηγῶν καὶ τὴν ἀπορίαν ἐκφυγεῖν,
ὑπεραυξηθεῖσαν ἐκ παραλόγου διὰ τὰ ἐν τῷ Ἰονίῳ
γεγόμενα. ἠροῦντό τε ἐν ἔργῳ καὶ ἐν ἐλπίσιν, εἰ θεοί,
τὶ παθεῖν μᾶλλον ἢ ὑπὸ ἀμηχάνου κακοῦ δαπανώμενοι.
20 ᾧδε δὲ ἐχόντων αὐτῶν, καὶ πρὸς τὸν ἐγγὺς αὐτὰ ἐκ-
φέροντος ἐκάστου, ὁ θυμὸς ἀμφοτέρων ἠϋξέτο μάλιστα
καὶ ἐνεπίμπλαντο τόλμης ἀκαταπλήκτου. οὐδὲν τε ἐν
τῷ παρόντι ἀλλήλων ὅτι ἦσαν πολῖται οὐδὲ ἐπεμέ-
μνηντο, ἀλλ' ὡς ἐκ φύσεως καὶ γένους ἐχθροῖς ἐπηπεί-
25 λουν. οὕτως ἢ παραυτίκα ὀργὴ τὸν λογισμὸν αὐτοῖς
καὶ τὴν φύσιν ἔσβεσεν. ἐπεμαντεύοντο δὲ ὁμαλῶς ἐκά-

1. μηδὲν] μηδὲ? * || 2. τήμερον*, σήμερον libri || 6. 7. ἐμ-
βάλλοντες*, cum primum in illos impetu feremur C, ἐμβαλλόντες
Ab, ἐμβαλόντες Vaf, vulgo || 14. καὶ AV, τε καὶ i, vulgo ||
19. ὑπὸ (λιμοῦ) ἀμ. κακ. legisse videtur C: ab inexcogitata
famis nece

τεροι τήνδε τήν ἡμέραν ἐν τῷδε τῷ ἔργῳ πάντα τὰ Ῥωμαίων πράγματα κρινεῖν. καὶ ἐκρίθη.

128

ἤδη δὲ τῆς ἡμέρας ἀμφὶ τήνδε τήν παρασκευὴν ἐς ἐνάτην ὥραν δεδαπανημένης, ἄετοὶ δύο ἐς τὸ μεταίχμιον συμπεσόντες ἀλλήλοις ἐπολέμουν· καὶ ἦν σιγὴ ⁵ βαθυτάτη. φυγόντος δὲ τοῦ κατὰ Βρούτον, βοή τε παρὰ τῶν πολεμίων ὄξεια ἠγέρθη καὶ τὰ σημεῖα ἐκατέρωθεν ἐπῆρτο, καὶ ἔφοδος ἦν σοβαρά τε καὶ ἀπηνής. τοξευμάτων μὲν δὴ καὶ λίθων ἢ ἀκοντισμάτων ὀλίγον αὐτοῖς ἐδέησε πολέμου νόμῳ, ἐπεὶ οὐδὲ τῇ ἄλλῃ τέχνῃ ¹⁰ καὶ τάξει τῶν ἔργων ἐχρῶντο, ἀλλὰ γυμνοῖς τοῖς ξίφεσι συμπλεκόμενοι ἔκοπτόν τε καὶ ἐκόπτοντο, καὶ ἀλλήλους ἐξεώθουν ἀπὸ τῆς τάξεως, οἱ μὲν περὶ σωτηρίας μᾶλλον ἢ νίκης, οἱ δὲ περὶ νίκης καὶ παρηγορίας στρατηγοῦ βεβιασμένου <μαχόμενοι>. φόνος δὲ ¹⁵ ἦν καὶ στόνος πολὺς, καὶ τὰ μὲν σώματα αὐτοῖς ὑπεξεφέρετο, ἕτεροι δὲ ἀντικαθίσταντο ἐκ τῶν ἐπιτεταγμένων. οἱ στρατηγοὶ δὲ σφᾶς, περιθέοντες καὶ ὀρώμενοι πανταχοῦ, ταῖς τε ὀρμαῖς ἀνέφερον, καὶ παρεκάλουν πονοῦντας ἔτι προσπονήσαι, καὶ τοὺς κεκμηκότας ἐν- ²⁰ ἤλλασσον, ὥστε ὁ θυμὸς αἰεὶ τοῖς ἐπὶ τοῦ μετώπου καινὸς ἦν. τέλος δὲ οἱ τοῦ Καίσαρος, εἴτε διὰ θεός τοῦ λιμοῦ εἴτε δι' αὐτοῦ Καίσαρος εὐτυχίαν (οὐ γὰρ

1. ἐν] ne ἐνὶ conicias cf. p. 904, 6 || 4. ἐνάτην A, ἐννάτην Vi || 4. 5. ἐς τὸ μεταίχμιον] ἀετοὺς δύο συμπεσόντας ἀλλήλους ἐν μεταίχμιῳ τῶν στρατοπέδων μάχεσθαι Plut. Brut. 48 ex P. Volumnio || 6. κατὰ βρούτον b || 8. ἐπῆρτο] malim ἐπήρτο || 10. ἐδέησε] ἐμέλησε? * || 11. τοῖς om. b || 13. ἐξεώθουν Oi, corr. Nauckius || ἀπὸ] ἐκ? * || 15. μαχόμενοι addidi ex C: acriter pugnantes || 16. αὐτοῖς] αὐτίκα? * || 19. ταῖς τε] ad impetum cogebant. laborantes quoque nomine inuocabant et ut amplius labori assisterent hortabantur C. videtur ὀνομαστὶ post παρεκάλουν intercidisse || 23. διὰ τὴν Καίσαρ. Nauckius

ἐπίμεμπτοί γε ἦσαν οὐδὲ οἱ Βρούτειοι), τὴν φάλαγγα τῶν ἐχθρῶν ἐκίνουν ὥσπερ τι μηχανήμα τῶν βαρυντάτων ἀνατρέποντες. οἱ δ' ἀνεωθοῦντο μὲν ἐπὶ πόδας ἐς τὸ ὀπίσω βάδην ἔτι καὶ μετὰ φρονήματος· ὡς δὲ
 5 αὐτοῖς καὶ ἡ σύνταξις ἤδη παρελέλυτο, ὀξύτερον ὑπεχώρουν, καὶ τῶν ἐπιτεταγμένων σφίσι δευτέρων καὶ τρίτων συνυποχωρούντων, μισγόμενοι πάντες ἀλλήλοις ἀκόσμως ἐθλίβοντο ὑπὸ σφῶν καὶ τῶν πολεμίων ἀπαύστως αὐτοῖς ἐπικειμένων, ἕως ἔφευγον ἤδη σαφῶς. καὶ
 10 οἱ τοῦ Καίσαρος τότε μάλιστα τοῦ παρηγγελμένου σφίσιν ἐγκρατῶς ἐχόμενοι, τὰς πύλας προελάμβανον σφόδρα ἐπικινδύνως (ἄνωθεν τε γὰρ ἐβάλλοντο καὶ ἐκ τοῦ μετώπου), μέχρι πολλοὺς ἐσδραμεῖν ἐκώλυσαν, οἱ διέφυγον ἐπὶ τε τὴν θάλασσαν καὶ ἐς τὰ ὄρη διὰ τοῦ
 15 ποταμοῦ τοῦ Ζυγάκτου.

γενομένης δὲ τῆς τροπῆς τὸ λοιπὸν ἔργον οἱ στρα- 129
 τηγοὶ διηροῦντο, Καῖσαρ μὲν αἰρεῖν τοὺς ἐκπίπτοντας ἐκ τοῦ στρατοπέδου, καὶ αὐτὸ φυλάσσειν τὸ στρατόπεδον· ὁ δὲ Ἀντώνιος πάντα ἦν καὶ πᾶσιν ἐνέπιπτε,
 20 τοῖς τε φεύγουσι καὶ τοῖς ἔτι συνεστῶσι καὶ τοῖς ἄλλοις στρατοπέδοις αὐτῶν, ὄρμη τε ὑπερηφάνῳ πάντα ἐβιάζετο ὁμοῦ. καὶ περὶ τοῖς ἡγεμόσι δείσας, μὴ αὐτὸν διαφυγόντες αὐθις ἕτερον στρατὸν ἀγείρειαν, τοὺς ἰππέας ἐξέπεμπεν ἐπὶ τὰς ὁδοὺς τε καὶ ἐκβολὰς τῆς
 25 μάχης, αἰρεῖν τοὺς ἀποδιδράσκοντας· οἱ διελόμενοι τὸ

3. ἐπὶ πόδας] ἐπὶ πόδα? * || 4. καὶ μετὰ φρονήματος] *quamquam . . . rursusque cum audacia se conuerterent* C: κ. μ. φρ. ἐπιστρέφοντες || 13. πολλοὺς] <τοὺς> πολεμίους? * || 15. Ζυγάκτου] *per Zygaci fluenta amnis* C || 19. πάντα ἦν] *omni in loco aderat* C: πάντη ἦν || 22. αὐτὸν] *malim αὐτὸν*

ἔργον ἀνά τε τὸ ὄρος ἐφέροντο σὺν τῷ [Θρακίῳ] Ῥά-
 σκῳ, δι' ἐμπειρίαν ὁδῶν συναπεσταλμένῳ, καὶ τὰ χαρα-
 κώματα καὶ κρημνοὺς περιστάντες τοὺς ἐκφεύγοντας
 ἐκνηγέτουν καὶ τοὺς ἐντὸς ἐφρούρουν. οἱ δὲ Βροῦτον
 αὐτὸν ἐδίωκον. καὶ αὐτοὺς ἀσχέτως ἔχοντας τοῦ δρό- 5
 μου Λουκίλιος ἰδὼν ὑπέστη, καὶ ὡς Βροῦτος ὢν ἡξίου
 πρὸς Ἀντώνιον ἀντὶ τοῦ Καίσαρος ἀναχθῆναι· ᾧ δὲ
 καὶ μάλιστα εἶναι Βροῦτος ἐνομίσθη, τὸν ἀδιάλλακτον
 ἐχθρὸν ἐκκλίνων. ἀγομένου δὲ αὐτοῦ πνθόμενος ὁ Ἀν-
 τώνιος ἀπήντα σὺν ἐπιστάσει, τὴν τύχην ὁμοῦ καὶ τὸ 10
 ἀξίωμα τάνδρὸς καὶ ἀρετὴν ἐνθυμούμενος, ὅπως Βροῦ-
 τον ὑποδέξαιτο. πλησιάσαντι δ' ὁ Λουκίλιος ἐντυχὼν
 μάλα θρασέως εἶπε "Βροῦτος μὲν οὐχ ἐάλωκεν, οὐδὲ
 ἀλώσεται ποτε πρὸς κακίας ἀρετῆ· ἐγὼ δὲ τούσδε ἀπα-
 τήσας ᾧδὲ σοὶ πάρειμι". καὶ ὁ Ἀντώνιος τοὺς ἱππέας 15
 ἰδὼν αἰδουμένους παρηγόρει, καὶ "οὐ μείονά μοι τήνδε
 ἄγραν" εἶπεν "ἀλλ' ἀμείνονα ἧς ἐνομίζετε ἐθηρεύσατε,
 ὅσῳ κρείττον ἐχθροῦ φίλος". καὶ τὸν Λουκίλιον τότε
 μὲν τινι τῶν φίλων ἔδωκε θεραπεύειν, ὕστερον δὲ
 αὐτὸς ἔχων ἐχρῆτο ὡς πιστῷ. 20

180 ὁ δὲ Βροῦτος ἀναφεύγει μὲν ἐς τὰ ὄρη σὺν ἱκανῷ
 πλήθει, ὡς νυκτὸς ἐς τὸ στρατόπεδον ὑποστρέψων ἢ

1. ἔργον O, ὄρος iC || Θρακίῳ] θρασκίῳ f, om. C. seclusi
 ut dittographiam ex proximo Ῥάσκῳ ortam || 1. 2. Ῥάσκῳ] ρού-
 σκῳ V || 5. αὐτὸν om. V || 6. Λουκίλιος] Lucilius C, λουκῖνος
 AV, λουκίλλιος (λουκίλλος b) λουκῖνος i (ex dittographia). cf.
 Plut. Brut. 50 et Ant. 69 || 6. ὢν — 8. Βροῦτος om. A || 9. πνθό-
 μενος AV, πνθανόμενος i || 11. καὶ <τὴν> ἀρετὴν? * || 12. ὑπο-
 δέξαιτο AVb, ἀποδέξαιτο af, bene || 12. 18. Lucilius C, λου-
 κῖνος Oi || 15. ᾧδὲ] ὅδε f, om. C || 17. ἧς ἐνομίζετε] ἀλλ' εὖ
 ἴστε κρείττονα τῆς ζητουμένης ἄγρας ἡρηκότες Plut. Brut. 50 ||
 18. κρείττον A, κρείττων V Ci || 18. 19. τότε μὲν τῶν φίλων
 ἔδωκέ τινι V

καταβησόμενος ἐπὶ τὴν θάλασσαν· ἐπεὶ δὲ περιείληπτο πάντα φυλακαῖς, διενυκτέρευεν ἔνοπλος μετὰ πάντων. καὶ φασὶν αὐτὸν εἰς τοὺς ἀστέρας ἀναβλέποντα εἶπειν "Ζεῦ, μὴ λάθοι σε τῶνδ' ὅς αἴτιος κακῶν", ἐνσημαι-
 5 νόμενον ἄρα τὸν Ἀντώνιον. ὃ καὶ αὐτὸν Ἀντωνίου φασιν ὕστερον ἐν τοῖς ἰδίοις κινδύνοις μεταγιγνώσκοντα εἶπειν, ὅτι συνεξετάζεσθαι Κασσίω καὶ Βρούτῳ δυνάμενος ὑπηρέτης γένοιτο Ὀκταίου. τότε γε μὴν καὶ ὁ Ἀντώνιος ἔνοπλος ἐπὶ τῶν φυλακτηρίων ἀντι-
 10 διενυκτέρευε τῷ Βρούτῳ, χάρακα περιθήμενος ἐκ νεκρῶν σωμάτων καὶ λαφύρων συμφορηθέντων. ὁ δὲ Καῖσαρ εἰς μέσσην νύκτα πονηθεὶς ἀνεχώρησε διὰ τὴν νόσον, Νωρβανῶ φυλάσσειν παραδοὺς τὸ στρατόπεδον.

Βρούτος δὲ καὶ τῆς ἐπιούσης ὄρῶν τὰς ἐφεδρείας 131
 15 τῶν ἐχθρῶν ἐπιμενούσας, ἔχων οὐ πλήρη τέσσαρα τέλη συναναβάντα οἱ, αὐτὸς μὲν ἐπελθεῖν ἐπ' αὐτοὺς ἐφυλάξατο, τοὺς δὲ ἡγουμένους αὐτῶν, αἰδουμένους τε τὸ ἁμάρτημα καὶ μετανοοῦντας, ἔπεμπεν ἀποπειράσοντας αὐτῶν, εἰ ἐθελήσουσιν ᾧσασθαι διὰ τῶν ἐφεδρειῶν
 20 καὶ ἀναλαβεῖν τὰ ἴδια, ἔτι φυλασσόμενα ὑπὸ τῶν οἰκείων ὑπολελειμμένων. οἱ δὲ ἀβουλότατα μὲν εἰς τὸ ἔργον ὀρμήσαντες, εὐψυχότατοι δὲ τὸ μέχρι πλείστου γενόμενοι, τότε, βλάπτοντος ἤδη τοῦ θεοῦ, τῷ στρατηγῶ σφῶν ἀπεκρίναντο ἀναξίως βουλευέσθαι περὶ
 25 αὐτοῦ· αὐτοὶ γάρ, τῆς τύχης πολλάκις πεπειραμένοι, οὐκ ἀνατρέψειν τὴν ἔτι λοιπὴν διαλλαγῶν ἐλπίδα. καὶ ὁ Βρούτος εἰς τοὺς φίλους εἰπὼν "οὐδὲν οὖν ἔτι εἰμί

4. Zeū] Eur. Med. 332 || λάθη V || 4. 5. ἐνσημαινόμενος Oī, corr. Bekk || 7. συνεξετάζεσθαι] συναριθμείσθαι Plut. Brut. 29 || 8. γε ab, om. AVf || 22. 23. πλείστου <παρ' αὐτὸ> γεν.*

τῇ πατρίδι χρήσιμος, ὧδε καὶ τούτων ἔχόντων", ἐκάλει Στράτωνα τὸν Ἑπειρώτην, ὄντα φίλον ἑαυτῷ, καὶ ἐγχειρεῖν ἐκέλευε τῷ σώματι. τούτου δὲ ἔτι βουλευέσθαι παραινοῦντος, ἐκάλει τινὰ τῶν οἰκετῶν. καὶ ὁ Στράτων "οὐκ ἀπορήσεις" εἶπεν, "ὦ Βροῦτε, φίλου μᾶλλον ἢ οἰκετῶν ἐς τὰ ὕστατα προστάγματα, εἰ ἤδη κέκριται". καὶ εἰπὼν ἐνήρειςε ταῖς λαγόσι τοῦ Βρούτου τὸ ξίφος, οὔτε ἀποστραφέντος οὔτε ἐνδόντος.

132 ὧδε μὲν δὴ Κάσσιος καὶ Βρούτος ἐθνησκέτην, ἄνδρε Ῥωμαίων εὐγενεστάτω τε καὶ περιφανεστάτω καὶ 10 ἐς ἀρετὴν ἀδηρίτω, χωρὶς ἄγους ἐνός, ὧ γε καὶ Γάιος Καῖσαρ, ὄντε τῆς Μάγνου Πομπηίου μοίρας, ἐκ μὲν ἐχθροῖν καὶ πολεμίον ἐποιήσατο φίλω, ἐκ δὲ φίλον ἤγεν ὡς υἱῷ. καὶ ἡ βουλή περιποθήτω τε εἶχεν ἀεὶ καὶ ἀτυχήσαντε ἐλεεινῷ, δυοῖν τε τούτοις ἔνεκα πᾶσιν 15 ἀμνηστίαν ἐτίθετο, καὶ φυγόντοις αὐτοῖς ἐπεμψεν ἡγεμονίας, ἵνα μὴ φυγάδες εἶεν, οὐκ ἀμελοῦσα μὲν Γαίου Καίσαρος, οὐδὲ ἐφηδομένη τοῖς γεγονόσιν, ὅπου καὶ ζῶντα τῆς ἀρετῆς καὶ τύχης ἐθαύμαζε, καὶ ἀποθανόντα ἔθαπτε δημοσίᾳ, καὶ ἐκύρου τὰ ἔργα ἀθάνατα εἶναι, 20 ἀρχὰς τε καὶ ἡγεμονίας ἐς πολὺ ἐκ τῶν ὑπογραφῶν ἐποίει τῶν Καίσαρος, οὐδὲν ἡγουμένη κρεῖσσον εὐρήσειν ὧν ἐκεῖνος ἐνόησεν. ἀλλ' ἡ περὶ τώδε τῷ ἄνδρι σπουδὴ, καὶ δέος τὸ ὑπὲρ αὐτοῖς, προήγαγεν αὐτὴν ἐς ὑπεροψίαν διαβολῆς· οὕτως ἅπασιν ἐγενέσθην τιμῶ. 25 ἐγενέσθην δὲ καὶ τῶν φυγόντων τοῖς ἀρίστοις τιμιω-

7. ταῖς] τοῖς a || 10. Ῥωμαίων non vertit C || 13. ἐκ δὲ Bekk, ἐκ τε libri || 16. ἐπεμψεν] ἐπέτρψεεν? * || 21. καὶ ἀρχὰς καὶ af || 25. ὑπεροψίαν Schw, ὑποψίαν libri || 26. φυγόντων] φυγαδευσάντων? *

τέρω Πομπηίου, πλησιάζοντος καὶ οὐκ ἀδιάλλακτον
 ἔχοντος αἰτίαν, πορρωτέρω τε ὄντε αὐτῷ καὶ ἀδια-
 λάκτω. ἐπεὶ γε μὴν ἔργων ἐδέησε, δυοῖν οὐδὲ ὄλαιν 133
 ἔτοιν στρατιάν τε συνέλεξαν ὑπὲρ εἴκοσιν ὀπλιτῶν τέλη
 5 καὶ ἰππέας ἀμφὶ τοὺς δισμυρίους καὶ ναῦς μακρὰς ὑπὲρ
 τὰς διακοσίας, τήν τε ἄλλην παρασκευὴν ἀξιόλογον
 καὶ χρήματα ἄπειρα, καὶ παρ' ἐκόντων καὶ παρ' ἀκόν-
 των, πολέμους τε ἐπολέμησαν ἔθνεσι καὶ πόλεσι [καὶ]
 τῶν ἀντιστασιωτῶν πολλοῖς, καὶ κατώρθουν. ἔθνῶν
 10 τε ἐκράτησαν ἀπὸ Μακεδονίας μέχρι Εὐφράτου. καὶ
 ὅσοις ἐπολέμησαν, ἐς συμμαχίαν αὐτοῖς ἔπεισαν καὶ
 βεβαιοτάτοις ἐχρήσαντο. ἐχρήσαντο δὲ καὶ βασιλεῦσι
 καὶ δυνάσταις, καὶ Παρθυαίοις καίπερ οὖσιν ἐχθροῖς
 ἐς τὰ βραχύτερα· ἐπὶ δὲ τὸ μείζον ἔργον οὐκ ἀνέμει-
 15 ναν ἐρχομένους, ἵνα μὴ βάρβαρον καὶ ἀντίπαλον ἔθνος
 ἐθίσειαν ἐπὶ Ῥωμαίοις. ὃ δὲ δὴ μάλιστα πάντων ἀδο-
 κητότατον ἦν, ὁ στρατὸς ὁ πλείων ὅδε Γαίτου Καίσα-
 ρος ἐγεγένητο, καὶ δαιμονίως αὐτὸν εὐνοίας καὶ σπου-
 δῆς ἔχοντα ἐς ἐκεῖνον μετέπεισαν οἱ σφαγεῖς οἷδε τοῦ
 20 Καίσαρος, καὶ ἐπὶ τὸν τοῦ Καίσαρος υἱὸν ἔσποντο
 αὐτοῖς πιστότερον ἢ Ἀντωνίῳ τῷ Καίσαρος συναγω-
 νιστῇ τε καὶ συνάρχῳ· οὐ γάρ τις αὐτῶν Βρούτον ἢ
 Κάσσιον οὐδὲ ἠσσωμένους ἀπέλιπεν, οἱ Ἀντώνιον ἀμφὶ
 τὸ Βρεντέσιον καὶ πρὸ πείρας ἀπολιπόντες· ἦν τε πρό-
 25 φασις αὐτοῖς τῶν πόνων, καὶ ἐπὶ Πομπηίου καὶ νῦν,

8. καὶ seclusi || 9. πολλοῖς] malim πολλαῖς || 10. Εὐφράτου
 <πάντων>? * || 11. ὅσοις*, ὅσους libri || αὐτοῖς Bekk, αὐτοῖς V¹
 corr., et af, αὐτοῦς AV¹b || 15. καὶ posui ex C: *aduersamque*
 (*gentem*), ἢ Oi || 22. οὐ γάρ τις — 23. ἀπέλιπεν post ἀπολιπόν-
 τες (vs. 24) collocari distinctionemque post συνάρχῳ deleri vo-
 luit Schw, praeter rem

οὐχ ὑπὲρ σφῶν αὐτῶν ἀλλ' ὑπὲρ δημοκρατίας, ὀνό-
ματος εὐειδοῦς μὲν ἀλυσιτελοῦς δὲ αἰεί. σφῶν τε αὐ-
τῶν, ὅτε μηδὲν ἐδόκουν ἔτι εἶναι χρήσιμοι τῇ πατρίδι,
ἄμφω κατεφρόνησαν ὁμοίως. ἐν δὲ ταῖς φροντίσι καὶ
πόνοις ὁ μὲν Κάσσιος ἀμεταστρεπτί, καθάπερ ἐς τὸν 5
ἀγωνιστὴν οἱ μονομαχοῦντες, ἐς μόνον τὸν πόλεμον
ἀφεώρα· ὁ δὲ Βροῦτος, ὅπῃ γίγνοιτο, καὶ φιλοθεάμων
ἦν καὶ φιλήκοος, ἄτε καὶ φιλοσοφήσας οὐκ ἀγεννώς.

134 ἀλλὰ καὶ τοιοῖσδε οὖσιν αὐτοῖς ἀντίθετον ἐς ἅπαντα
ἦν τὸ ἄγος τὸ ἐς Καίσαρα. ὃ γε οὐδὲ ἀπλοῦν ἄγος 10
ἦν, οὐδὲ ἐν ὀλίγῳ· καὶ γὰρ ἐς φίλον ἐρίγνετο παρα-
λόγως, καὶ ἐς εὐεργέτην ἐκ πολέμου περισώσαντα
ἀχαρίστως, καὶ ἐς αὐτοκράτορα ἀθεμίστως, καὶ ἐν
βουλευτηρίῳ, καὶ ἐς ἱερέα καὶ ἱερὰν ἐσθῆτα ἐπικείμε-
νον, καὶ δυνάστην μὲν οἶον οὐχ ἕτερον, χρησιμώτατον 15
δὲ ὑπὲρ ἅπαντας τῇ τε πατρίδι καὶ τῇ ἡγεμονίᾳ γενό-
μενον. ἃ καὶ τὸ δαιμόνιον αὐτοῖς ἄρα ἐνεμέσησε, καὶ
προεσήμηνε πολλάκις. Κασσίῳ τε γὰρ τὸν στρατὸν
καθαίροντι ὁ ῥαβδοῦχος ἀνεστραμμένον τὸν στέφανον
ἐπέδηκε· καὶ Νίκη, χρυσοῦν ἀνάθημα Κασσίου, κατ- 20
έπεσεν, ὄρνεά τε πολλὰ ὑπὲρ τὸ στρατόπεδον αὐτοῦ
καθήμενα κλαγγὴν οὐδεμίαν ἠφίει, καὶ μελισσῶν ἐπ-

2. ἀλυσιτελοῦς] οὐ λυσιτελοῦς conl. Schw, vix recte || 5. πό-
νοις] μόνους i || 6. ἀγωνιστὴν] ἀνταγωνιστὴν conl. Schw, bene
si pro πόλεμον rescribas πολέμιον. possis etiam, hoc si nolis,
ἀγῶνα || 7. ὅπῃ] ὅποι V || 9. τοιοῖσδε] τοῖσδε A || ἀντίθετον]
ἀντιθετέον?* ἀντίπαλον Nauckius || 10. ἦν ante τὸ del.??* || 11.
12. παραλόγως] praeter aequum iustumque C: παρανόμως? ||
17. ἐνεμέση τε καὶ ab, unde ἐνεμέσησέ τε καὶ Steph || 19.
ἀνεστραμμένον] κατεστραμμένον Plut. Brut. 39, τραπέντα πάλ-
ιν (imo πάλιν τραπέντα; τραπέμπαλιν L. Dind.) Cass. D. 47,
40, 7 || 21. ὄρνεά τε <σαρκοφάγα> (vel νεκροφάγα) πολλά?*
cf. Plut. et Cass. D. ib. || 22. καθήμενα] πετόμενα?* || κλαγγὴν

εκάθηντο συνεχεῖς ἔσμοί. Βρούτον δὲ ἐν τε Σάμῳ γενε-
θλιάζοντά φασι παρὰ τὸν πότον, οὐδὲ εὐχερῆ πρὸς
τὰ τοιαῦτα ὄντα, ἀλόγως τότε τὸ ἔπος ἀναβοῆσαι
"ἀλλὰ με μοῖρ' ὀλοή και Λητοῦς ἔκτανεν υἱός". μέλ-
6 λοντα δὲ περᾶν ἐκ τῆς Ἀσίας ἐς τὴν Εὐρώπην σὺν
τῷ στρατῷ, νυκτὸς ἐγρηγορότα, μαραινομένου τοῦ φω-
τὸς ὄψιν ἰδεῖν ἐφεστῶσάν οἱ παράλογον, και πυθέσθαι
μὲν εὐθαρσῶς ὅς τις ἀνθρώπων ἢ θεῶν εἴη, τὸ δὲ
φάσμα εἰπεῖν "ὁ σὸς ᾧ Βρούτε δαίμων κακός· ὀφθῆ-
10 σομαι δέ σοι και ἐν Φιλίπποις". και ὀφθῆναι φασιν
<αὐθις> αὐτῷ πρὸ τῆς τελευταίας μάχης. ἐξιόντι δὲ
τῷ στρατῷ πρὸ τῶν πυλῶν αἰθίοψ ὑπήντησε· και
τόνδε μὲν ὡς οἰάνισμα φαῦλον ὁ στρατὸς ἀντίκα συν-
έκοψε, δαιμόνια δ' ἦν αὐτοῖς ἄρα και τάδε, [ἐς] Κάσ-
15 σιον μὲν ἐν ἀμφηρίστῳ νίκη πάντα ἀλόγως ἀπογνῶναι,
Βρούτον δὲ εὐβούλου βραδυτῆτος ἐκβιασθῆναι, και ἐς
χειρας ἐλθεῖν ἀνδράσι διωκομένοις ὑπὸ λιμοῦ θαψι-
λῶς αὐτὸν ἔχοντα ἀγορᾶς και ναυκρατοῦντα, και τότε
παθεῖν ὑπὸ τῶν οἰκείων μᾶλλον ἢ τῶν πολεμίων. και
20 μὴν πολλάκις ἀγῶνων μετασχόντες ἐν μὲν ταῖς μάχαις
οὐδὲν ἔπαθον, ἄμφω δ' αὐτῶν ἐγένοντο αὐθένται καθ-
άπερ ἐγένοντο τοῦ Καίσαρος.

Κάσσιος μὲν δὴ και Βρούτος τοιάνδε δίκην ἔδε-

οὐδεμίαν] *moestum clangorem edidere* C. an ἀηδῆ? * δεινόν τέ τι
και φρικῶδες κλάζοντές τε και τρίζοντες Cass. D. || 2. πότον O,
πόντον iC || οὐδὲ] οὐ δῆ? * || 4. ἀλλὰ] Hom. II. XVI, 849 ||
11. αὐτῷ] αὐτῷ <αὐθις> con. Schw ex C: *iterum illi apparuisse*
praetuli <αὐθις> αὐτῷ || 12. πυλῶν αὐθις ὑπήντησεν αἰθίοψ i ||
14. ἐς del. Bekk cum C, ὡς con. Schw, ἐς K. μὲν <τὸ> Musgr ||
15. ἀλόγως O, εὐλόγως i, om. C, fort. recte || 22. ἐγένοντο ante
τοῦ om. V || 23. δῆ om. i

135 δώκεσαν. καὶ Βρούτων Ἀντώνιος ἀνευρών περιέβαλέ
 τε τῇ ἀρίστῃ φοινικίδι εὐθύς, καὶ καύσας τὰ λείψανα
 τῇ μητρὶ Σεργιλίᾳ ἔπεμψεν. ὁ δὲ σὺν τῷ Βρούτῳ στρα-
 τός, ὅτε ἐπύθοντο τεθνάναι Βρούτων, πρέσβεις ἐς Καί-
 σαρα καὶ Ἀντώνιον ἔπεμπον, καὶ συγγνώμης ἔτυχον, 5
 καὶ ἐς τὰ στρατεύματα αὐτῶν διηρέθησαν, καὶ ἦσαν
 ἀμφὶ τοὺς μυρίους καὶ τετρακισχιλίους. παρέδοσαν δ'
 ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἑαυτοὺς καὶ οἱ κατὰ τὰ φρούρια, πολλὰ
 ὄντα. τὰ δὲ φρούρια αὐτὰ καὶ τὸ στρατόπεδον ἐδόθη
 τοῖς Καίσαρος καὶ Ἀντωνίου στρατοῖς διαρπάσαι. τῶν 10
 δ' ἀμφὶ τὸν Βρούτων ἀνδρῶν ἐπιφανῶν οἱ μὲν ἐν
 ταῖς μάχαις ἀπέθανον, οἱ δὲ αὐτοὺς ἐξήγαγον ὁμοίως
 τοῖς στρατηγοῖς, οἱ δὲ καὶ ἐξεπίτηδες ἐμαχέσαντο μέχρι
 θανάτου· ὧν ἦν Λεύκιός τε Κάσσιος ὁ ἀδελφιδοῦς αὐ-
 τοῦ Κασσίου καὶ Κάτων ὁ Κάτωνος, ἐμπίπτων ὅδε τοῖς 15
 πολεμίοις πολλάκις, εἶθ' ὑποχωρούντων ἀναλύσας τὸ
 κράνος, ἵνα ἢ γνώριμος ἢ εὐβλητος ἢ ἀμφοτέρω εἶη.
 Λαβεῶν δὲ ἐπὶ σοφίᾳ γνώριμος, ὁ πατὴρ Λαβεῶνος
 τοῦ κατ' ἐμπειρίαν νόμων ἔτι νῦν περιωνύμου, βόθρον
 ἐν τῇ σκηνῇ τὸ μέγεθος αὐτάρκη σώματι ὀρυζάμενος, 20
 καὶ τὰ λοιπὰ τοῖς θεράπουσιν ἐντειλάμενος, ἐπέσκηψε
 τῇ γυναικὶ καὶ τοῖς παισὶ περὶ ὧν ἐβούλετο, καὶ τὰ
 γράμματα φέρειν ἔδωκε τοῖς οἰκέταις· τοῦ δὲ πιστο-
 τάτου τῆς δεξιᾶς λαβόμενος, καὶ περιστρέψας αὐτὸν
 ὡς ἔθος ἐστὶ Ῥωμαίοις ἐλευθεροῦν, ἐπιστρεφομένῳ 25
 ξίφος ἔδωκε καὶ τὴν σφαγὴν ὑπέσχευ. καὶ τῷδε μὲν
 136 ἢ σκηνηὶ τάφος ἐγένετο, Ῥάσκος δὲ ὁ Θραῦξ ἐπανήγα-

1. ἀνευρών] εὐρών V. ἀνευρών etiam Plut. Brut. 53 || περι-
 έβαλλέ τε A || 2. τῇ ἀρίστῃ <τῶν ἑαυτοῦ> φοιν.??* cf. Plut. Br.
 58, Ant. 22, Val. M. V, 1, 11 || 8. 9. πολλὰ ὄντα] malim πολλοὶ
 ὄντες || 20. αὐτάρκη, ει sup. η a m. 1, V

γεν ἐκ τῶν ὄρω̄ν πολλούς, καὶ γέρας ἤτησέ τε καὶ
 ἔλαβε σώζεσθαι τὸν ἀδελφὸν ἑαυτοῦ Ῥασκούπολιν· ᾧ
 καὶ διεδείχθη ὅτι οὐδ' ἀπ' ἀρχῆς ἀλλήλοις οἶδε οἱ
 Θραῖκες διεφέροντο, ἀλλὰ δύο στρατοπέδων μεγάλων
 5 τε καὶ ἀμφηρίστων περὶ τὴν ἐκείνων γῆν συμφερο-
 μένων τὸ ἄδηλον τῆς τύχης ἐμερίσαντο, ἵνα ὁ νικῶν
 περισώζοι τὸν ἡσσωμένον. Πορκία δ' ἡ Βρούτου μὲν
 γυνὴ Κάτωνος δὲ ἀδελφὴ τοῦ νεωτέρου, ἐπεῖτε ἀμ-
 φοῖν ᾧδε ἀποθανόντων ἐπύθτετο, φυλασσομένη πρὸς
 10 τῶν οἰκείων πάνυ ἐγκρατῶς, ἐσχάρας πυρὸς ἐνεχθεί-
 σης ἀρπάσασα τῶν ἀνθρώκων κατέπιεν. ὅσοι δ' ἄλλοι
 τῶν ἐπιφανῶν ἐς Θάσον διέφυγον, οἱ μὲν αὐτῶν ἐξ-
 ἐπλευσαν, οἱ δὲ ἐπέτρεψαν ἑαυτούς, ἅμα τῷ λοιπῷ
 στρατῷ, τῶν ὁμοτίμων Μεσσάλα τε Κορρινίῳ καὶ Δευ-
 15 κίῳ Βύβλῳ, ὅ τι βουλεύσονται περὶ σφῶν, ποιεῖν περὶ
 ἀπάντων. οἱ δὲ συνθέμενοι τοῖς περὶ τὸν Ἀντώνιον,
 Ἀντωνίῳ διαπλεύσαντι ἐς τὴν Θάσον παρέδοσαν ὅσα
 ἦν ἐν Θάσῳ χρήματά τε καὶ ὄπλα καὶ τροφαὶ δαψι-
 λεῖς καὶ ἄλλη παρασκευὴ πολλή.
 20 οὕτω μὲν δὴ Καίσαρί τε καὶ Ἀντωνίῳ διὰ τόλμης 137
 ἐπισφαλοῦς καὶ δυοῖν πεζομαχίαιν τηλικούτον ἔργον
 ἤνυστο, οἷον οὐχ ἕτερον ἐγένετο πρὸ ἐκείνου. οὕτε
 γὰρ στρατὸς τοσοῦτος ἢ τοιοῦτος ἐς χεῖρας πρότερον
 ἦλθε Ῥωμαίων ἐκατέρωθεν, οὐχ ὑπὸ συντάξει πολιτικῇ
 25 στρατευσαμένων ἀλλ' ἀριστίνδην ἐπειλεγμένων, οὐδ'

3. 4. οἱ Θραῖκες del. Nauckius || 7. περισώζοι] περισώζη V ||
 10. 11. ἐνεχθείσης] ἐσενεχθ. conl. Bekk || 13. ἐπέτρεψαν] ἐπ-
 ετρέψαντες (sic) V || 14. μεσσ. τε καὶ κορουνίῳ Oī, Messalae
 Cornificio C. corr. Schw || 24. 25. ὑπὸ συντάξει πολιτικῇ στρα-
 τευσαμένων AV, non civili more instructa C, ὑπὸ συντ. πολι-
 τικῷ στρατευμάτων i, unde στρατευομένων Musgr || 25. ἐπειλεγ-
 μένων V, ἐπιλεγμ. Af, ἐπιλελεγμ. ab, vulgo

ἀπειροπολέμων ἔτι ἄλλ' ἐκ πολλοῦ γεγυμνασμένων, ἐπί
 τε σφᾶς καὶ οὐκ ἀλλόφυλα ἢ βάρβαρα ἔθνη τρεπομένων.
 ἀλλὰ καὶ γλώσσης μιᾶς ὄντες καὶ τέχνης πολέμων μιᾶς,
 καὶ ἀσκήσεως καὶ καρτερίας ὁμοίας, δυσκαταγώνιστοι
 παρ' αὐτὸ ἦσαν ἀλλήλοις. οὐδὲ ὄρμη καὶ τόλμη τοσῆδέ 5
 τινες ἐχρήσαντο ἐν πολέμῳ, πολῖταί τε ὄντες ἀλλήλων καὶ
 οἰκεῖοι, καὶ συστρατιῶται γενόμενοι. τεκμήριον δέ, ὅτι
 τῶν νεκρῶν ὁ ἀριθμὸς, ἐπανίσουμένης ἑκατέρας μάχης,
 οὐκ ἐλάσσων ἔδοξεν οὐδὲ παρὰ τοῖς νικῶσιν εἶναι.

138 ὁ δὲ στρατὸς ὁ Ἀντωνίου καὶ Καίσαρος τὸν τῶν 10
 στρατηγῶν λόγον ἐπηλήθευσαν, διὰ μιᾶς ἡμέρας καὶ
 δι' ἐνὸς ἔργου κίνδυνον ἔσχατον λιμοῦ καὶ δέος ἀπω-
 λείας ἐς εὐπορίαν δαψιλῆ καὶ σωτηρίαν ἀσφαλῆ καὶ
 νίκην εὐκλεῆ μεταβαλόντες. ἀπήντησέ γε μὴν αὐτοῖς καὶ
 ὁ συνιόντες ἐς τὴν μάχην ἐπεμαντεύσαντο Ῥωμαίοις 15
 ἐκρίθη γὰρ αὐτῶν ἡ πολιτεία παρ' ἐκεῖνο τὸ ἔργον μά-
 λιστα, καὶ οὐκ ἐπανῆλθεν ἐς δημοκρατίαν ἔτι, οὐδὲ πό-
 νων αὐτοῖς ἐς ἀλλήλους ἐδέησεν ὁμοίων, χωρὶς γε τῆς
 μετ' οὐ πολὺ Ἀντωνίου καὶ Καίσαρος στάσεως, ὑστάτης
 Ῥωμαίοις γενομένης. τὰ δ' ἐν μέσῳ μετὰ Βρούτου ὑπό 20
 τε Πομπηίου καὶ τῶν διαφυγόντων Κασσίου καὶ Βρούτου
 φίλων, λείψανα τοσῆσδε παρασκευῆς μεγάλα ἐχόντων,
 οὔτε ταῖς τόλμαις ὅμοια ἔτι ἐγίννετο, οὔτε ταῖς τῶν ἀν-
 δρῶν ἢ πόλεων ἢ στρατῶν ἐς τοὺς ἡγεμόνας ὄρμαῖς· οὐ
 γὰρ τις αὐτοῖς τῶν ἐπιφανῶν ἔτι, οὐδ' ἡ βουλή, οὐδὲ 25
 ἡ δόξα αὕτη, ὡς ἐς Κάσσιόν τε καὶ Βρούτον, ἀπήντα.

2. τραπομένων, ε sup. α a m. 1, V || 5. οὐδὲ Nauckius,
 οὔτε Oi || 12. κίνδυνον ἔσχατον om. V || 14. εὐκλεᾶ Nauckius ||
 15. ἐπεμαντεύσαντο V, et ut vid. C, ἐπεμαντεύσατο Ai || 17. οὐκ
 om. iC || 24. στρατῶν] στρατηγῶν af || 26. αὕτη ὡς] αὐτή, ὄση? *
 neque gloria ipsa ut C

ΕΜΦΥΛΙΩΝ Ε.

Μετὰ δὲ τὸν Κασσίου καὶ Βρούτου θάνατον ὁ μὲν ¹
 Καίσαρ ἐπὶ τῆς Ἰταλίας ἦει, ὁ δὲ Ἀντώνιος ἐς τὴν
 Ἀσίαν, ἐνθα αὐτῷ συμβάλλει Κλεοπάτρα βασιλὶς Αἴ-
⁵ γύπτου, καὶ εὐθύς ὀφθείσα ἐκράτει. ὁ δὲ ἔρωσ ὄδε
 αὐτοῖς τε ἐκείνοις ἐς ἔσχατον ἔληξε κακοῦ, καὶ ὅλη
 Αἰγύπτῳ ἐπ' ἐκείνοις. ὄθεν ἂν τι καὶ Αἰγύπτιον εἴη
 τῆσδε τῆς βίβλου μέρος, ὀλίγον τε καὶ οὐκ ἄξιον ἐπι-
 γραφῆς πω, διὸ δὴ καὶ τοῖς ἐμφυλίοις πολὺ πλείοσιν
¹⁰ οὔσιν ἐπίμικτον. ἐγίνετο γὰρ δὴ καὶ μετὰ Κάσσιόν
 τε καὶ Βρούτον ἕτερα ἐμφύλια ὅμοια, στρατηγοῦ μὲν
 οὔθενος ὄντος ἐπὶ πᾶσιν ὡσπερ ἐκείνοις, κατὰ μέρος
 δὲ ἐτέρων, μέχρι Πομπηίος τε Σέξτος, ὁ νεώτερος παῖς
 Πομπηίου Μάγνου, λοιπὸς ὢν ἔτι τῆσδε τῆς στάσεως,
¹⁵ τοῖς ἀμφὶ τὸν Βρούτον ἐπανηρέθη, καὶ Δέπιδος ἐξέπεσε
 τοῦ μέρους τῆς ἡγεμονίας, καὶ ἡ Ῥωμαίων ἀρχὴ πᾶσα
 περιῆλθεν ἐς δύο μόνον, Ἀντωνιόν τε καὶ Καίσαρα.
 ἐγίνετο δὲ αὐτῶν ἕκαστα οὕτως.

Κάσσιος ὁ Παρμησίος ἐπὶ κλην ὑπελέλειπτο μὲν ²
²⁰ ὑπὸ Κασσίου καὶ Βρούτου περὶ τὴν Ἀσίαν ἐπὶ νεῶν
 καὶ στρατοῦ, χρήματα ἐκλέγειν. Κασσίου δὲ ἀποθανόν-
 τος οὔδεν ἐλπίζων ὅμοιον ἐν Βρούτῳ, Ῥοδίων ἐπ-
 ελέξατο ναῦς τριάκοντα, ὅσας ἐνόμιζε πληρώσειν, καὶ

6. ἐς om. A || 6. 7. ὅλη Αἰγύπτῳ Schw ex C, ἐς ὅλην αἰ-
 γυπτον Oi || 7. αἰγύπτιον O, αἰγυπτον bf, αἰγυπτος aC || 8. τε]
 δὲ C et Musgr || 9. διὸ δὴ O, διὸ δὲ i. διότι conī. Schw ||
 10. οὔσιν] οὐδ' ὡς A || ἐπίμικτον] ἐπιμικτέον conī. Musgr, male ||
 12. ὄντος οὔθενος V || ἐκείνοις] ἐκείνων?* ἐκείνοι conī. Schw ||
 14. ἔτι Schw ind. Gr. v. λοιπός, ἐπὶ libri, vulgo || 16. ἅπαντα
 a || 17. μόνον] μόνους i || 19. παρμησίος A || 20. ἐπὶ νεῶν] quo
 naues et exercitum et pecunias colligeret C || 21. ἐπιλέγειν A ||
 22. ἐν] ἔσεσθαι?* || 23. ναῦς*, νῆας libri

τὰς λοιπὰς διέπρησε χωρὶς τῆς ἱερᾶς, ἵνα μὴ δύναιντο νεωτερίσαι. καὶ ὁ μὲν τάδε πράξας ἀνήγετο ταῖς τε ἰδίαις καὶ ταῖς τριάκοντα, Κλώδιος δὲ ἐκ Βρούτου πεμφθεὶς ἐς Ῥόδον ἐπὶ νεῶν τρισκαίδεκα, τοὺς Ῥοδίους νεωτερίζοντας εὐρών (έτεθνήκει γὰρ ἤδη καὶ ὁ Βροῦ-⁵τος) ἐξήγαγε τὴν φρουράν, οὖσαν ὀπλιτῶν τρισχιλίων, καὶ ἐς τὸν Παρμήσιον ἐχώρει. ἀφίκετο δὲ αὐτοῖς καὶ Τουρούλιος, ἑτέρας ναῦς ἔχων πολλὰς καὶ χρήματα, ὅσα προεξείλεκτο ἀπὸ τῆς Ῥόδου. ἐς δὲ τὸ ναυτικὸν τοῦτο, ὡς ἐς ἤδη τινὰ ἰσχύν, συνέθεον ὅσοι ἦσαν¹⁰ κατὰ μέρη τῆς Ἀσίας ἐπὶ τῶν ὑπηγεσιῶν, καὶ αὐτὸ ὀπλίταις τε ἐξ ὧν ἐδύναντο ἐπλήρουν καὶ ἐρέταις ἐκ θεραπόντων ἢ δεσμωτῶν, ἐπιπλέοντες δὲ ταῖς νήσοις καὶ ἀπὸ τῶν νησιωτῶν. ἦλθον δ' ἐς αὐτοὺς καὶ Κικέρων ὁ Κικέρωνος καὶ ὅσοι ἄλλοι τῶν ἐπιφανῶν¹⁵ ἐκ τῆς Θάσου διεπεφεύγεσαν. καὶ ταχὺ πλῆθος ἦν καὶ σύνταξις ἀξιόχρεως ἡγεμόνων τε καὶ στρατοῦ καὶ νεῶν. προσλαβόντες δὲ καὶ Λέπιδον μεθ' ἑτέρας δυνάμεως, ἢ Βρούτῳ καθίστατο Κρήτην, πρὸς Μούρκον καὶ Δομίτιον Ἀηνόβαρβον ἐπὶ μεγάλης δυνάμεως ὄντας ἐς τὸν²⁰ Ἰόνιον διέπλεον. καὶ αὐτῶν οἱ μὲν ἅμα τῷ Μούρκῳ διέπλευσαν ἐς Σικελίαν, καὶ τὴν ἰσχὺν Πομπηίῳ Σέξτῳ συνῆψαν, οἱ δὲ κατέμειναν παρὰ Ἀηνοβάρβῳ, καὶ τιν' αἴρεσιν ἐφ' ἑαυτῶν καθίσταντο.

τοιιάδε μὲν ἐκ τῶν λειψάνων τῆς παρασκευῆς Κασ-²⁵

3. Κλώδιος] cf. ad p. 970, 17 || 8. Τουρούλιος Glandorp, τοροῦλος libri || 12. ἐπλήρουν V, ἀνεπλήρουν Ai || 18. Λέπιδον] Borghesi op. t. IV p. 69 sq., t. V p. 288 sq. || 19. ἢ Oi, ἢ Schw. 'quas (copias) Bruto ad Cretam attribuerat' C || 22. τὴν ἰσχὺν] potentiam non mediocrem C: τιν' ἰσχὺν vertens? || 28. τιν' scripsi ex C: factionem quandam separatim per se fecerant, τὴν Oi

σίου τε καὶ Βρούτου πρῶτα συνίστατο, ὁ δὲ Καίσαρ 3
 καὶ ὁ Ἀντώνιος ἐπὶ τῇ νίκῃ τῇ περὶ Φιλίππους ἔθνόν
 τε λαμπρῶς καὶ τὸν στρατὸν ἐπήνουν. καὶ ἐς τὴν δό-
 σιν τῶν ἐπινικίων ὃ μὲν ἐς τὴν Ἰταλίαν ἐχώρει, τὴν
 5 τε γῆν αὐτοῖς διανεμήσων καὶ ἐς τὰς ἀποικίας κατα-
 λέξων (ὧδε γὰρ αὐτὸς εἴλετο διὰ τὴν ἄρρωστίαν), ὁ
 δὲ Ἀντώνιος ἐς τὰ πέραν ἔθνη, συλλέξων τὰ χρήματα
 ὅσα αὐτοῖς ὑπέσχηντο. διενείμαντο δὲ αὐθις ὅσα καὶ
 πρότερον ἔθνη, καὶ ἐπελάμβανον τὰ Λεπίδου· τὴν
 10 τε γὰρ Κελτικὴν τὴν ἐντὸς Ἄλπεων ἐδόκει Καίσαρος
 ἀξιοῦντος αὐτόνομον ἀφιέναι, γνώμη τοῦ προτέρου
 Καίσαρος, ὃ τε Λέπιδος διεβάλλετο τὰ πράγματα Πομ-
 πηίῳ προδιδόναι. καὶ ὦριστο, εἰ Καίσαρι ψευδῆς ἢ
 διαβολὴ φανεῖη, ἕτερα ἀντιδοῦναι τῷ Λεπίδῳ. ἀφίεσαν
 15 δὲ καὶ τῆς στρατείας τοὺς ἐντελῆ χρόνον ἐστρατευμέ-
 νους, χωρὶς ὀκτακισχιλίων, οὓς δεηθέντας ἔτι στρατεύ-
 εσθαι σφίσιν ἀποδεξάμενοι διείλοντο καὶ συνελόχισαν
 ἐς στρατηγίδας τάξεις. ὁ δὲ λοιπὸς αὐτοῖς στρατὸς
 ἐγένετο, σὺν τοῖς μεταθεμένοις ἀπὸ Βρούτου, τέλη
 20 πεξῶν ἔνδεκα καὶ ἵππεις μύριοι καὶ τετρακισχίλιοι. καὶ
 ἔσχεν αὐτῶν ὁ μὲν Ἀντώνιος διὰ τὴν ἀποδημίαν ἕξ
 τέλη καὶ ἵππείας μυρίους, ὁ δὲ Καίσαρ ἵππείας τετρα-
 κισχιλίους καὶ τέλη πέντε· καὶ τῶνδε δὲ αὐτῶν Ἀντων-
 νίῳ <δύο ἔδωκεν>, ἀντιληψόμενος ἐκ τῶν ὑπὸ Καληνῶ
 25 τοῦ Ἀντωνίου κατὰ τὴν Ἰταλίαν ὑπολελειμμένων.

5. ἀποικίας Musgr, οἰκίας libri || 8. ὑπέσχηντο] ὑπέσχοιτο
 V || 12. τὰ πράγματα coni. Bekk (eiusque immemor ego act.
 soc. Lips. t. VI p. 349), τὰ παρὰ libri. τὰ παρ' αὐτῶν (sic)
 voluerat Schw || 15. δὲ καὶ Vi, δὲ A, vulgo || στρατείας] στρα-
 τηγίας i || 17. ἀποδεξάμενοι] 'collaudatos' || 18. ἐς <τὰς>
 στρατ.* || 24. δύο ἔδωκεν add. Schw coll. cap. 12 et Cass. D.
 48, 2, 3 || 25. τοῦ Ἀντωνίου] τῷ Ἀντωνίῳ?*

4 ὁ μὲν δὴ Καῖσαρ ἐπὶ τὸν Ἰόνιον ἦει, ὁ δὲ Ἀντώ-
 νιος ἐν Ἐφέσῳ γενόμενος τῇ θεῷ μεγαλοπρεπῶς ἔθνε,
 καὶ τοὺς καταφυγόντας ἐκ τῆς Βρούτου καὶ Κασσίου
 συμφορᾶς ἐς τὸ ἱερὸν ἱκέτας ἀπέλυε, χωρὶς Πετρωνίου
 συνεγνωκότος ἐπὶ τῷ φόνῳ Καίσαρος, καὶ Κοῖντου 5
 προδόντος ἐν Λαοδικείᾳ Κασσίῳ Δολοβέλλαν. τοὺς δὲ
 Ἕλληνας, καὶ ὅσα ἄλλα ἔθνη τὴν ἀμφὶ τὸ Πέργαμον
 Ἀσίαν νέμονται, κατὰ τε πρεσβείας παρόντας ἐπὶ συν-
 θέσει καὶ μετακεκλημένους συναγαγὼν ἔλεξεν ὧδε.
 “Ὑμᾶς ἡμῖν, ὧ ἄνδρες Ἕλληνες, Ἀτταλος ὁ βασιλεὺς 10
 ὑμῶν ἐν διαθήκαις ἀπέλιπε, καὶ εὐθύς ἀμείνονες ὑμῖν
 ἤμεν Ἀττάλου· οὓς γὰρ ἐτελεῖτε φόρους Ἀττάλῳ, μεθ-
 ἤκαμεν ὑμῖν, μέχρι, δημοκόπων ἀνδρῶν καὶ παρ’ ἡμῖν
 γενομένων, ἐδέησε φόρων. ἐπεὶ δὲ ἐδέησεν, οὐ πρὸς
 τὰ τιμήματα ὑμῖν ἐπεθήκαμεν, ὡς ἂν ἡμεῖς ἀκίνδυνον 15
 φόρον ἐκλέγοιμεν, ἀλλὰ μέρη φέρειν τῶν ἐκάστοτε καρ-
 πῶν ἐπετάξαμεν, ἵνα καὶ τῶν ἐναντίων κοινωνῶμεν
 ὑμῖν. τῶν δὲ ταῦτα παρὰ τῆς βουλῆς μισθουμένων
 ἐνυβριζόντων ὑμῖν καὶ πολὺ πλείονα αἰτούντων, Γάιος
 Καῖσαρ τῶν μὲν χρημάτων τὰ τρίτα ὑμῖν ἀνήκεν ὧν 20
 ἐκείνοις ἐφέρετε, τὰς δ’ ὕβρεις ἔπαυσεν· ὑμῖν γὰρ τοὺς
 φόρους ἐπέτρεψεν ἀγείρειν παρὰ τῶν γεωργούντων.
 καὶ τόνδε τοιόνδε ὄντα οἱ χρηστοὶ τῶν ἡμετέρων πολι-
 τῶν τύραννον ἐκάλουν, καὶ ὑμεῖς αὐτοῖς συνετελεῖτε
 χρήματα πολλά, σφαγεῦσί τε οὔσι τοῦ ὑμετέρου εὐερ- 25

8. 9. ἐπὶ συνθέσει] *foederum causa* C: ἐ. συνθέσεις. ἐπὶ
 συνήσει *dubitanter coni.* Schw, ἐπὶ συνησθήσει *coni.* Bekk ad
 cap. 69 non recte provocans: nam illic id vocabulum ex συν-
 θέσει corruptum est, formatioque omnino non Graeca. an ἐπὶ
 συναντήσει?* || 14. ἐπεὶ δὲ ἐδέησεν i, om. V, δὲ ἐδέησεν om. AC ||
 17. τῶν ἐναντ.] τῶν τῶν ἐν. V. fort. latet vitium || 19. αἰτούν-
 των] ἀπαιτούντων V || 25. οὔσιν ὑμετέρου Did et Bekk, errore

γέτου, καὶ καθ' ἡμῶν τῶν τιμωρούντων ἐκείνῳ. τῆς ⁵
 δὲ δικαίας τύχης οὐχ ὡς ἐβούλεσθε, ἀλλ' ὡς ἦν ἄξιον,
 κρινάσης τὸν πόλεμον, εἰ μὲν ὡς συναγωνισταῖς τῶν
 πολεμίων ἔδει χρῆσθαι, κολάσεως ὑμῖν ἔδει, ἐπεὶ δὲ
⁵ ἐκόντες πιστεύομεν ὑμᾶς κατ' ἀνάγκην τάδε πεποιη-
 κέναι, τῶν μὲν μειζόνων ἀφίεμεν, χρημάτων δὲ ἡμῖν
 δεῖ καὶ γῆς καὶ πόλεων ἐς τὰ νικητήρια τοῦ στρατοῦ,
 τέλη δὲ ἐστὶν ὀκτὼ καὶ εἴκοσιν ὀπλιτῶν, ἃ μετὰ τῶν
 συντασσομένων εἰσὶ μυριάδες ἀνδρῶν ὑπὲρ ἑπτακαί-
¹⁰ δεκα, καὶ τούτων ἀνευθεν οἱ ἵππεις καὶ ἕτερος ὄμιλος
 ἑτέροῦ στρατοῦ. ἐκ μὲν δὴ τοῦ πλήθους τῶν ἀνδρῶν
 τὸ πλήθος τῆς χρείας συνορᾶν δύνασθε. τὴν δὲ γῆν
 καὶ τὰς πόλεις αὐτοῖς διαδώσων ὁ Καῖσαρ ἄπεισιν ἐς
 τὴν Ἰταλίαν, εἰ χρὴ τῷ λόγῳ τὸ ἔργον εἰπεῖν, ἀνα-
¹⁵ στήσων τὴν Ἰταλίαν. ὑμᾶς δ', ἵνα μὴ γῆς καὶ πόλεων
 καὶ οἰκιῶν καὶ ἱερῶν καὶ τάφων ἀνίστησθε, ἐς τὰ
 χρήματα ἐλογισάμεθα, οὐδὲ ἐς ἅπαντα (οὐδὲ γὰρ ἂν
 δύναισθε) ἀλλὰ μέρος αὐτῶν καὶ βραχύτατον, ὃ καὶ
 πυθομένους ὑμᾶς ἀγαπήσειν οἶομαι. ἃ γὰρ ἔδοτε τοῖς
²⁰ ἡμετέροις ἐχθροῖς ἐν ἔτεσι δύο (ἔδοτε δὲ φόρους [ὡς]
 δέκα ἐτῶν), ταῦτα λαβεῖν ἀρκέσει μόνα, ἀλλ' ἐνὶ ἔτει
 ἐπείγουσι γὰρ αἱ χρεῖαι. συνείσι δὲ τῆς χάριτος ὑμῖν
 τοσοῦτον ἂν ἐπέποιμι, ὅτι μηδενὸς ἀμαρτήματος ἴσον
 ἐπιτίμιον ὀρίζεται".

5. ἐκόντες] ἐκόντες A, non libenter C, unde ἄκοντας vel
 <οὐχ> ἐκόντας coni. Schw. an ἀκούοντες? * || 10. ἕτερος ὄμιλος]
electa multitudo C: ἐπλέκτος vel ἐκυριτος ὄμ. (Schw) || 13. 14.
 ἐς τὴν Ἰταλίαν del. Nauckius || 14. <ἦ> εἰ χρὴ ἀπλῶ λόγῳ? * ||
 20. ὡς cum C seclusi || 22. δὲ vel τε Schw, γὰρ Oi. sic enim ne-
 cessitas et conscientia uestrae cogit caritatis C: συνειδόσι τε
 (Schw) || 23. ἂν AVb¹f, γὰρ ab² || μηδενὸς <ὑμετέρου> ἀμ. ma-
 lim cum Gelen

6 ὁ μὲν οὕτως εἶπεν, ἐς ὀκτὼ καὶ εἴκοσι τέλη πεζῶν τὴν χάριν περιφέρων, ὅτι, οἶμαι, τρία καὶ τεσσαράκοντα ἦν αὐτοῖς ὅτε ἐν Μουτίνῃ συνηλλάσσοντο ἀλλήλοις καὶ τάδε ὑπισχνουῖντο, ὁ δὲ πόλεμος αὐτὰ ἐς τοσοῦτον ὑπενηνόχει· οἱ δὲ Ἕλληνες ἔτι λέγοντος αὐτοῦ ταῦτα 5 ἐρρίπτουν ἑαυτοὺς ἐς τὸ ἔδαφος, ἀνάγκην καὶ βίαν ἐς αὐτοὺς ἐκ Βρούτου καὶ Κασσίου γενομένης ἐπιλέγοντες οὐκ ἐπιτιμίων ἀξίας εἶναι ἀλλ' ἐλέου, δόντες δ' ἂν τοῖς εὐεργέταις ἐκόντες ἀπορεῖν διὰ τοὺς πολεμίους, οἷς οὐ τὰ χρήματα μόνον ἀλλὰ καὶ τὰ σκεύη καὶ τοὺς 10 κόσμους ἐσενεγκεῖν ἀντὶ τῶν χρημάτων, τοὺς δὲ αὐτὰ παρὰ σφίσιν ἐς νόμισμα χαλκεῦσαι. καὶ τέλος παρακαλοῦντες ἔτυχον ἑννέα ἐτῶν φόρους ἐσενεγκεῖν ἔτεσι δύο. βασιλεῦσι δὲ καὶ δυνάσταις καὶ πόλεσιν ἐλευθέραις ἄλλα ἐς τὴν ἐκάστων δύναμιν ἐπετάχθη. 15

7 περιμόντι δ' αὐτῷ τὰ ἔθνη Λεύκιός τε ὁ Κασσίου ἀδελφός, καὶ ὅσοι ἄλλοι τῶν δεδιότων, ἐπεὶ τῆς ἐν Ἐφέσῳ συγγνώμης ἐπύθοντο, ἰκέται προσήεσαν. καὶ ἀπέλυε πάντας, πλὴν τοὺς συνεγνωκότας ἐπὶ [τῷ] φόρῳ [τοῦ] Καίσαρος· τούτοις γὰρ δὴ μόνοις ἀδιάλλακτος 20 ἦν. παρηγόρει δὲ καὶ τῶν πόλεων τὰς μάλιστα δεινὰ παθούσας, Λυκίους μὲν ἀτελεῖς φόρων ἀφιείς καὶ Ξάνθον οἰκίξειν παραινῶν, Ροδίους δὲ διδοὺς Ἄνδρον τε καὶ Τῆνον καὶ Νάξον καὶ Μύνδον, ἃς οὐ πολὺ ὕστερον ἀφηρέθησαν ὡς σκληρότερον ἄρχοντες. Λαοδικέας 25 δὲ καὶ Ταρσέας ἐλευθέρους ἠφίει καὶ ἀτελεῖς φόρων·

2. οἶμαι] εἰ καὶ conl. Schw, et 4. ὁ δὴ πόλ. || 6. 7. ἐς αὐτοὺς*, ἐς αὐτοὺς libri || 8. ἀξίους a || 11. ἐσενεγκεῖν A, ἀνενεγκεῖν a || 13. ἐπενεγκεῖν A || 15. ἐς] κατὰ Nauckius || 17. ἐπεὶ] ἐπὶ b, quod aut deletum aut in ἔτι mutatum voluit Musgr || 19. τῷ et 20. τοῦ seclusi cum AV || 24. Μύνδον] Gnidium C

καὶ Ταρσέων τοὺς πεπραμένους ἀπέλυε τῆς δουλείας
 διατάγματι. Ἀθηναίοις δ' ἐς αὐτὸν ἐλθοῦσι μετὰ Τῆ-
 νον Αἴγιναν ἔδωκε καὶ Ἴκον καὶ Κέω καὶ Σκίαθον
 καὶ Πεπάρηθον. ἐπιπαριῶν δὲ Φρυγίαν τε καὶ Μυ-
 5 σίαν καὶ Γαλάτας τοὺς ἐν Ἀσίᾳ, Καππαδοκίαν τε καὶ
 Κιλικίαν καὶ Συρίαν τὴν κοίλην καὶ Παλαιστίνην καὶ
 τὴν Ἰτουραίαν καὶ ὅσα ἄλλα γένη Σύρων, ἅπασιν ἐσφο-
 ρὰς ἐπέβαλλε βαρείας, καὶ διήτα πόλεσι καὶ βασιλεῦσιν,
 ἐν μὲν Καππαδοκίᾳ Ἀριαράθῃ τε καὶ Σισίνῃ, ὧν τῷ
 10 Σισίνῃ συνέπραξεν ἐς τὴν βασιλείαν, καλῆς οἱ φανεί-
 σης τῆς μητρὸς τοῦ Σισίνου Γλαφύρας· ἐν δὲ Συρίᾳ
 τοὺς κατὰ πόλεις ἐξήρει τυράννους.

καὶ ἐν Κιλικίᾳ πρὸς αὐτὸν ἐλθούσης Κλεοπάτρας 8
 ἐμέμψατο μὲν ὡς οὐ μετασχούσης τῶν ἐπὶ Καίσαρι
 15 πόνων, τῆς δὲ οὐκ ἀπολογουμένης μᾶλλον ἢ κατα-
 λογιζομένης αὐτοῖς ὅτι καὶ τὰ παρὰ οἱ τέσσαρα τέλη
 πρὸς Δολοβέλλαν ἀντίκα πέμψειε, καὶ στόλον ἄλλον
 ἔτοιμον ἔχουσα κωλυθείη ὑπὸ τε ἀνέμου καὶ αὐτοῦ
 Δολοβέλλα ταχύτερας ἤσσης τυχόντος, Κασσίῳ τε δις
 20 ἀπειλοῦντι μὴ συμμαχήσειε, καὶ σφίσιν ἐκείνοις πολε-

2. 3. μετὰ Τῆνον] *ultra Tenum C. explicabat ad simili-
 tudinem Homericarum locutionum ἐρχεσθαι μεθ' ὄρωρ al. Bur-
 sian 'Jen. Lit. Zeit.' 1876 p. 181. Ἐρέτριαν latere suspicatur
 Wachsmuth 'Stadt Athen' t. I p. 664 adn. 1, cui infirma op-
 posuit Stark ad Hermannii St. A. § 176, 15. ego illos Antonium
 adulaturos Ephesum venisse puto — neque obstat prior eius
 Atheniensis commoratio, Plut. Ant. 23 — itaque μετὰ ταινιῶν
 scripserim || 7. Ἰτουραίαν] *τουραίωνα iC, Ἰτουραίων Musgr ||
 8. ἐπέβαλε AV || 9. 10. 11. σισίνη (-ου) V, Sysino C, σισίννη (-ου)
 Ai, vulgo. huc traxit Schw Bekk. An. p. 173, 33 (supra p. 370,
 25), ubi item simplex littera || 11. Γλαφύρας Schw, καὶ γλαφυ-
 ρὰς A, καὶ γλαφυρὰς Vi || 12. πόλεις VC, πόλει A, πόλιν i || 14.
 μετασχούσης] *μετασχούση?** || 15. 16. καταλογιζομένοις A || 16. αὐ-
 τοῖς] *αὐτῷ?** 'cum illi enumeraret' || τὰ om. i || 19. τυχόντι i**

μοῦσιν ἐς τὸν Ἴόνιον αὐτὴ τὸν στόλον ἔχουσα πλεύσειε
 μετὰ παρασκευῆς βαρυτάτης, οὔτε δείσασα Κάσσιον
 οὔτε φυλαξαμένη Μοῦρκον ναυλοχοῦντα, μέχρι χειμῶν
 τά τε ἄλλα διελυμήνατο καὶ αὐτὴν ἐς νόσον ἐνέβαλεν,
 ἧς δὴ χάριν οὐδ' ὕστερον ἐπαναχθῆναι νενικηκότων 5
 ἦδη, ὃ Ἀντώνιος ἐπὶ τῇ ὄψει τὴν σύνεσιν καταπλαγείς
 εὐθύς αὐτῆς μεираκιωδῶς ἐαλώκει, καίπερ ἔτη τεσσαρά-
 κοντα γεγυῶς, λεγόμενος μὲν ὑγρότατος ἐς ταῦτα ἀεὶ
 φῦναι, λεγόμενος δ' ἐς ταύτην καὶ πάλαι παῖδα ἔτι
 οὔσαν ἐρέθισμά τι τῆς ὄψεως λαβεῖν, ὅτε ἐπὶ τὴν 10
 Ἀλεξάνδρειαν Γαβινίῳ στρατεύοντι νέος ἱππαρχῶν εἶ-
 9 πετο. εὐθύς οὖν Ἀντωνίῳ μὲν ἢ περὶ ἅπαντα τέως
 ἐπιμέλεια ἀθρόα ἠμβλύνητο, Κλεοπάτρα δ' ὅ τι προσ-
 τάξεις ἐγίννητο, οὐ διακριδὸν ἔτι περὶ τῶν ὀσίων ἢ
 δικαίων, ἐπεὶ καὶ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς Ἀρσινόην, ἱκέτιν 15
 οὔσαν ἐν Μιλήτῳ τῆς Λευκοφρυηνῆς Ἀρτέμιδος, πέμ-
 ψας ὃ Ἀντώνιος ἀνεῖλε, καὶ Σεραπίωνα τὸν ἐν Κύπρῳ
 στρατηγὸν αὐτῆς, συμμαχήσαντα Κασσίῳ, Τυρίων ὄντα
 ἱκέτην ἐκέλευσε τοὺς Τυρίους ἐκδοῦναι τῇ Κλεοπάτρῳ,
 ἐκδοῦναι δὲ καὶ Ἀραδίους ἕτερον ἱκέτην, ὃν τινα, 20
 Πτολεμαίου τοῦ ἀδελφοῦ τῆς Κλεοπάτρας ἀφανοῦς ἐν
 τῇ πρὸς Καίσαρα κατὰ τὸν Νεῖλον ναυμαχίᾳ γενομένου,
 οἱ Ἀράδιοι εἶχον λέγοντα Πτολεμαῖον εἶναι. καὶ τὸν ἐν
 Ἐφέσῳ δὲ τῆς Ἀρτέμιδος ἱερέα, ὃν Μεγάβυζον ἠγοῦνται,
 ὑποδεξάμενόν ποτε τὴν Ἀρσινόην ὡς βασιλίδα ἀχθῆ- 25
 ναι μὲν ἐκέλευσεν, Ἐφεσίων δ' αὐτὴν Κλεοπάτραν
 ἱκετευσάντων μεθῆκεν. οὕτω μὲν ὃ Ἀντώνιος ἐνήλ-

1. ἔχουσα] ἄγουσα? * || πλεύσειε] *adnauigasset* C: προσπλεύ-
 σεις || 6. ὃ δὲ ἀντ. i || 10. <ἐκ> τῆς ὀ. Nauckius || 16. λευκοφρυη-
 νῆς b f C, λευκοφρυηνῆς a, λευκοφρύνῆς Δ V, vulgo || 17. ὃ om. V

λακτο ταχέως, καὶ τὸ πάθος αὐτῷ τοῦτο ἀρχὴ καὶ τέλος τῶν ἔπειτα κακῶν ἐγένετο. ἀποπλευσάσης δὲ τῆς Κλεοπάτρας ἐς τὰ οἰκεία, ὁ Ἀντώνιος ἔπεμπε τοὺς ἱππέας Πάλμυρα πόλιν, οὐ μακρὰν οὖσαν ἀπὸ Εὐφράτου, διαρπάσαι, μικρὰ μὲν ἐπικαλῶν αὐτοῖς, ὅτι Ῥωμαίων καὶ Παρθυαίων ὄντες ἐφόριοι ἐς ἑκατέρους ἐπιδεξίως εἶχον (ἔμποροι γὰρ ὄντες κομίζουσι μὲν ἐκ Περσῶν τὰ Ἰνδικὰ ἢ Ἀράβια, διατίθενται δ' ἐν τῇ Ῥωμαίων), ἔργῳ δ' ἐπινοῶν τοὺς ἱππέας περιουσιάσαι.

10 Παλμυρηνῶν δὲ προμαθόντων, καὶ τὰ ἀναγκαῖα ἐς τὸ πέραν τοῦ ποταμοῦ μετενεγκάντων τε, καὶ ἐπὶ τῆς ὄχθης, εἴ τις ἐπιχειροίη, σκευασαμένων τόξοις, πρὸς ἅ πεφύκασιν ἐξαιρέτως, οἱ ἱππεῖς τὴν πόλιν κενὴν καταλαμβάνοντες ὑπέστρεψαν, οὔτε ἐς χεῖρας ἔλθόντες οὔτε

15 τι λαβόντες. καὶ δοκεῖ τόδε τὸ ἔργον Ἀντωνίῳ τὸν 10 μετ' οὐ πολὺ Παρθικὸν πόλεμον ἐξάψαι, πολλῶν ἐκ Συρίας τυράννων ἐς αὐτοὺς συμφυγόντων. ἡ γὰρ Συρία μέχρι μὲν ἐπ' Ἀντίοχον τὸν εὐσεβῆ καὶ τὸν τοῦ εὐσεβοῦς υἱὸν Ἀντίοχον ὑπὸ τῶν ἐκ Σελεύκου τοῦ

20 Νικάτορος ἐβασιλεύετο, ὡς μοι περὶ Σύρων λέγοντι εἴρηται· Πομπηίου δ' αὐτὴν Ῥωμαίοις προσλαβόντος, καὶ στρατηγὸν αὐτῇ Σκαῦρον ἀποδείξαντος, ἡ βουλὴ μετὰ Σκαῦρον ἔπεμψεν ἑτέρους καὶ Γαβίνιον τὸν Ἀλεξανδρεῦσι πολεμήσαντα, ἐπὶ δὲ Γαβινίῳ Κράσσον τὸν

25 ἐν Παρθυαίοις ἀποθανόντα, καὶ Βύβλον ἐπὶ τῷ Κράσσῳ. παρὰ δὲ τὴν Γαίτου Καίσαρος ἄρα τελευταίην καὶ

2. δὲ] γὰρ aC || 4. Πάλμυρα] πάλμυραν i || 6. ἐφόριοι] ἐφοροι i || ἑκατέρους] ἑκατέρας i || 9. περιουσιάσαι] redit vocabulum infra cap. 75 || 10. Παλμυρηνῶν] παλμυρηναίων i || 14. 15. οὔτε τι Bekk, οὐδέ τι libri || 15. τὸ om. A || 19. τῶν*, ab his qui C, τοῖς Oi || 23. <τε> καὶ Nauckius || 24. πολεμήσαντα f

στάσιν ἐπ' αὐτῇ κατὰ πόλεις ὑπὸ τυράννων εἶχετο, συλ-
 λαμβανόντων τοῖς τυράννοις τῶν Παρθυαίων· ἐσέβα-
 λον γὰρ δὴ καὶ ἐς τὴν Συρίαν οἱ Παρθυαῖοι μετὰ
 τὴν Κράσσου συμφορὰν, καὶ συνέπραξαν τοῖς τυράν-
 νοις. οὗς ὁ Ἀντώνιος ἐξελαύνων ὑποφεύγοντας ἐς
 τὴν Παρθυηνήν, καὶ τοῖς πλήθεσιν ἐπιβάλλων ἐσφο-
 ρὰς βαρυντάτας, καὶ ἐς Παλμυρηνοὺς τάδε ἁμαρτῶν,
 οὐδ' ἐπέμεινε συστῆσαι τὴν χώραν θορυβουμένην, ἀλλὰ
 τὸν στρατὸν ἐς τὰ ἔθνη διελὼν χειμάσοντα αὐτὸς ἐς
 Αἴγυπτον ἦει πρὸς Κλεοπάτραν.

11 ἢ δὲ αὐτὸν ἐπεδέχετο λαμπρῶς. καὶ ὁ μὲν ἐχεί-
 μαξεν ἐνταῦθα, ἄνευ σημείων ἡγεμονίας, ἰδιώτου σχῆμα
 καὶ βίον ἔχων, εἶθ' ὡς ἐν ἀλλοτρίᾳ τε ἀρχῇ καὶ βασι-
 λευούσῃ πόλει, εἴτε τὴν χειμασίαν ὡς πανήγυριν ἄγων,
 ἐπεὶ καὶ φροντίδας ἀπετέθειτο καὶ ἡγεμόνων θεραπείαν, 15
 καὶ στολὴν εἶχε τετράγωνον Ἑλληνικὴν ἀντὶ τῆς πα-
 τρίου, καὶ ὑπόδημα ἦν αὐτῷ λευκὸν Ἀττικόν, ὃ καὶ
 Ἀθηναίων ἔχουσι ἱερεῖς καὶ Ἀλεξανδρέων, καὶ κα-
 λοῦσι φαικάσιον. ἔξοδοί τε ἦσαν αὐτῷ ἐς ἱερὰ ἢ γυμνά-
 σια, ἢ φιλολόγων διατριβαὶ μόναι, καὶ δίαιτα μεθ' 20
 Ἑλλήνων ὑπὸ Κλεοπάτρα, ἣ δὴ καὶ μάλιστα τὴν ἐπι-
 δημίαν ἀνετίθει. καὶ τὰ μὲν περὶ Ἀντώνιον ἦν τοιάδε,
 12 Καίσαρι δὲ ἐς τὴν Ρώμην ἐπανιόντι ἢ τε νόσος αὐθις
 ἦκμαξεν ἐν Βρεντεσίῳ μάλιστα ἐπικινδύνως, καὶ φήμη
 διήνεγκεν αὐτὸν καὶ τεθνάναι. θάσας δ' ἐσῆλθεν ἐς 25
 τὴν πόλιν, καὶ τοῖς Ἀντωνίου τὰ γράμματα ἐδείκνυ

1. στάσιν <τὴν> ἐπ' ?* || 11. ἐπεδέχετο Obf, ὑπεδ. a, vulgo ||
 13. 14. βασιλευούσῃ] βασιλευομένη? * || 14. ἄγων] ἄξων? * ||
 15. ἀπετέθειτο] ἀπετίθειτο V || ἡγεμόνων θεραπείαν] est 'arma-
 tum ducum praesidium' || 20. ἢ φιλολ.] καὶ φιλ.? * || 21. Κλεο-
 πάτρα Schw, κλεοπάτρα Oi

τὰ Ἀντωνίου. οἱ δὲ Καληνόν τε προσέτασσαν ἀποδοῦναι τὰ δύο τέλη τῷ Καίσαρι, καὶ ἐς Λιβύην ἐπέστελλον Σεξτίω Λιβύης καὶ αὐτὸν Καίσαρι ἀποστῆναι. καὶ οἱ μὲν οὕτως ἐποίουν, ὁ δὲ Καίσαρ οὐδὲν ἀν-
 5 ἤκεστον ἀμαρτεῖν δόξαντι Λεπίδῳ Λιβύην ἀντὶ τῶν προτέρων ἔθνων ἐνήλλασσε, καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ἐπὶ ταῖς προγραφαῖς δεδημευμένων διεπίπρασκεν. καταλέγοντι δ' αὐτῷ τὸν στρατὸν ἐς τὰς ἀποικίας καὶ τὴν γῆν ἐπινέμοντι δυσεργές ἦν. οἱ τε γὰρ στρατιῶται τὰς
 10 πόλεις ἦτουν αἰ αὐτοῖς ἀριστίνδην ἦσαν ἐπειλεγμένοι πρὸ τοῦ πολέμου, καὶ αἱ πόλεις ἤξιον τὴν Ἰταλίαν ἄπασαν ἐπινείμασθαι τὸ ἔργον, ἢ ἐν ἄλλαις διαλαχεῖν, τῆς τε γῆς τιμὴν τοὺς δωρουμένους ἦτουν, καὶ ἀργύριον οὐκ ἦν, ἀλλὰ συνιόντες ἀνὰ μέρος ἐς τὴν Ῥώμην
 15 οἱ τε νέοι καὶ γέροντες, ἢ αἱ γυναῖκες ἅμα τοῖς παιδίσι, ἐς τὴν ἀγορὰν ἢ τὰ ἱερά, ἐθρήνουν, οὐδὲν μὲν ἀδικῆσαι λέγοντες, Ἰταλιῶται δὲ ὄντες ἀνίστασθαι γῆς τε καὶ ἐστίας οἷα δορίληπτοι. ἐφ' οἷς οἱ Ῥωμαῖοι συνήχθοντο καὶ ἐπεδάκρουν, καὶ μάλιστα ὅτε ἐνθυμηθεῖεν
 20 οὐκ ὑπὲρ τῆς πόλεως ἀλλ' ἐπὶ σφίσι αὐτοῖς καὶ τῇ μεταβολῇ τῆς πολιτείας τὸν τε πόλεμον γεγονότα καὶ τὰ ἐπινίκια διδόμενα, καὶ τὰς ἀποικίας συνισταμένας τοῦ μηδ' αὐθις ἀνακῦψαι τὴν δημοκρατίαν, παρφικισμένων τοῖς ἄρχουσι μισθοφόρων ἐτοίμων ἐς ὃ τι
 25 χρήζοιεν. ὁ δὲ Καίσαρ ταῖς πόλεσιν ἐξελογεῖτο τὴν 13 ἀνάγκην, καὶ ἐδόκουν οὐδ' ὡς ἀρκέσειν. οὐδ' ἦρκουν,

3. αὐτὸν] τοῦ b¹f, τῷ a b³ || 12. ἐν ἄλλαις] ἐν ἀλλήλαις vel σὺν ἄλλαις conl. Schw, illud probabiliter || 14. post ἀλλὰ lacuna?* || 18. 19. συνήχθοντο] συνήχροντο, priore o corr. a m. 1 ex ω, A, συνηχέοντο B || 23. μηδ'] malim μὴ vel μήποτε'

ἀλλ' ὁ στρατὸς καὶ τοῖς γείτοσιν ἐπέβαινε σὺν ὕβρει, πλεονά τε τῶν διδομένων σφίσι περισπώμενοι καὶ τὸ ἄμεινον ἐκλεγόμενοι. οὐδὲ ἐπιπλήσσοντος αὐτοῖς καὶ δωρουμένου πολλὰ ἄλλα τοῦ Καίσαρος ἐπαύοντο, ἐπεὶ καὶ τῶν ἀρχόντων, ὡς δεομένων σφῶν ἐς τὸ ἐγκρατὲς τῆς ἀρχῆς, κατεφρόνουσαν. καὶ γὰρ αὐτοῖς ἡ πενταετία παρώδευε, καὶ τὸ ἀσφαλὲς ἡ χρεία συνῆγεν ἀμφοτέροις παρ' ἀλλήλων, τοῖς μὲν ἡγεμόσιν ἐς τὴν ἀρχὴν παρὰ τοῦ στρατοῦ, τῷ στρατῷ δὲ ἐς τὴν ἐπικράτησιν ὧν ἔλαβον, ἡ τῶν δεδωκότων ἀρχὴ παραμένουσα. ὡς γὰρ 10 αὐτῶν οὐ βεβαίως <ἐπικρατήσοντες εἰ μὴ βεβαίως> ἄρχοιεν οἱ δόντες, ὑπερεμάχουν ἀπ' εὐνοίας ἀναγκαίου. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα τοῖς ἀπορουμένοις αὐτῶν ἐδωρεῖτο, δανειζόμενος ἐκ τῶν ἱερῶν, ὁ Καίσαρ. ὅθεν τὴν γνώμην ὁ στρατὸς ἐς αὐτὸν ἐπέστρεφε, καὶ πλείων ὑπήντα 15 χάρις ὡς γῆν ἅμα καὶ πόλεις καὶ χρήματα καὶ οἰκήματα δωρουμένῳ, καὶ καταβοωμένῳ μὲν ἐπιφθόνως ὑπὸ τῶν ἀφαιρουμένων, φέροντι δὲ τὴν ὕβριν ἐς χάριν τοῦ στρατοῦ.

14 ταῦτα δὲ ὁρῶν ὃ τε ἀδελφὸς ὁ τοῦ Ἀντωνίου Λεύκιος Ἀντώνιος, ὑπατεύων τότε, καὶ ἡ γυνὴ τοῦ Ἀντωνίου Φουλκία, καὶ ὁ τῆς ἀποδημίας ἐπιτροπεύων τῷ Ἀντωνίῳ Μάνιος, ἵνα μὴ Καίσαρος δόξειε τὸ ἔργον ἅπαν εἶναι, μηδὲ μόνος αὐτοῦ τὴν χάριν ἀποφέροιτο, μηδ' ἔρημος ὁ Ἀντώνιος εὐνοίας στρατιωτῶν γένοιτο, 25 τὰς κατοικίσεις ἐτέχναζον ἐς τὴν ἐπιδημίαν Ἀντωνίου

2. διδομένων AVf, δεδομ. ab, vulgo || 2. 3. τὰ ἀμείνονα Nauckius || 9. τῷ δὲ στρατῷ af || 11. οὐ om. AV || ἐπικρατήσοντες εἰ μὴ βεβαίως add. Schw || 12. ὑπερεμάχουν <αὐτῶν> ἀπ' ?* || 20. ὁρῶν] mente repetentes C || 22. τῆς ἀποδημίας] <τὰ> τῆς ἀπ. coni. Schw t. III p. 136. an τὴν ἀποδημίαν?*

διατρίβειν. οὐ δυνατοῦ δὲ φαινομένου διὰ τὸν στρα-
 τὸν ἐπείγοντα, τοὺς οἰκιστὰς τῶν Ἀντωνίου τελῶν
 ἠξίουν Καίσαρα παρὰ σφῶν λαβεῖν, τῆς μὲν συνθήκης
 Ἀντωνίου μόνῳ Καίσαρι διδούσης, ἐπιμεμφόμενοι δὲ
 5 ὡς οὐ παρόντι τῷ Ἀντωνίῳ. καὶ ἐς τὸν στρατὸν αὐτοὶ
 τὴν τε Φουλιαν παράγοντες καὶ τὰ παιδιά τὰ Ἀντω-
 νίου, μάλα ἐπιφθόνως ἰκέτευον ἵμῃ περιδεῖν Ἀντώνιον
 ἢ δόξης ἢ χάριτος ἢ ἐς αὐτοὺς ὑπηρεσίας ἀφαιρού-
 μενον. ἠκμαζε δὲ ἐν τῷ τότε μάλιστα τὸ κλέος τὸ
 10 Ἀντωνίου καὶ παρὰ τῷ στρατῷ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις
 ἄπασιν· τὸ γὰρ ἔργον τὸ ἐν Φιλίπποις διὰ τὴν τότε
 Καίσαρος ἀρρωστίαν ἅπαν ἠγοῦντο Ἀντωνίου γεγο-
 νέναι. ὁ δὲ Καίσαρ οὐκ ἠγνόει μὲν ἀδικούμενος ἐς
 τὰ συγκείμενα, εἶξε δὲ ἐς χάριν Ἀντωνίου. καὶ οἷ μὲν
 15 τοὺς οἰκιστὰς ἐπὶ τοῖς Ἀντωνίου τέλεσιν ἀπέφαινον,
 οἱ δὲ οἰκισταὶ τοῖς στρατιώταις, ἵνα τι καὶ δοκοῖεν
 εὐνούστεροι τοῦ Καίσαρος ἐς αὐτοὺς εἶναι, συνεχώρουν
 ἔτι πλέον ἀδικεῖν. ἄλλο δὲ πλῆθος ἦν ἐτέρων πόλεων,
 αἱ ταῖς νενεμημέναις γειτουεύουσαι τε καὶ πολλὰ πρὸς
 20 τῶν στρατιωτῶν ἀδικούμεναι κατεβόων τοῦ Καίσαρος,
 ἀδικωτέρας εἶναι τὰς ἀποικίσεις τῶν προγραφῶν· τὰς
 μὲν γὰρ ἐπὶ ἐχθροῖς, τὰς δὲ ἐπὶ μηδὲν ἀδικοῦσι γίνε-
 σθαι. ὁ δὲ Καίσαρ οὐκ ἠγνόει μὲν ἀδικουμένους, 15
 ἀμήχανα δ' ἦν αὐτῷ· οὔτε γὰρ ἀργύριον ἦν ἐς τιμὴν

b. ὡς οὐ παρόντι O, ὡς οὐ παραδόντι (παροδόντι f) afC,
 ὡς προδόντι b. ὡς <ἐνυβρίζοντι> (vel ἐπιτολμῶντι) οὐ παρόντι
 conl. Bekk. an ὡς <παρακλέπτοντι τὴν τοῦ στρατοῦ εὐνοίαν>
 οὐ παρόντι? *sententiam praeiuit Schw || 8. ἢ χάριτος τῆς ἐς
 αὐτοὺς malim cum Schw || 14. εἶξε V bf || 15. ἀπέφηναν V, sed
 in mg. m. 1: γρ. ἀπέφαινον || 16. τι] τοι V, i sup. οι a m. 1 ||
 18. δὲ V, δὴ Ai, vulgo

τῆς γῆς δίδοσθαι τοῖς γεωργοῖς, οὔτε ἀναβάλλεσθαι τὰ ἐπινίκια διὰ τοὺς ἔτι πολέμους, Πομπηίου μὲν ἐν τῇ θαλάσῃ κρατοῦντος καὶ τὴν πόλιν κλείοντος ἐς λιμὸν, Ἀηνοβάροβου δὲ καὶ Μούρκου στρατὸν καὶ ναῦς ἄλλας ἀγειρόντων, ἀθυμοτέρων δὲ ἐς τὰ ἐσόμενα ὄντων 5 εἰ μὴ τὰ πρότερα ἐπινίκια λάβοιεν. πολὺ δ' ἦν καὶ τὸ παροδεύειν σφίσιν ἤδη τὴν τῆς ἀρχῆς πενταετίαν, καὶ χρήζειν αὐτοῖς εὐνοίας στρατοῦ. διόπερ αὐτῶν καὶ τῆς ὕβρεως ἢ καταφρονήσεως ἐν τῷ τότε ἐκὼν ὑπερ-εώρα. ἐν γέ τοι τῷ θεάτρῳ, παρόντος αὐτοῦ, στρατιώ- 10 τῆς ἀπορῶν οἰκείας ἔδρας παρῆλθεν ἐς τοὺς καλουμένους ἱππέας· καὶ ὁ μὲν δῆμος ἐπεσημήνατο, καὶ ὁ Καῖσαρ τὸν στρατιώτην ἀνέστησεν, ὁ δὲ στρατὸς ἠγανάκτησε, καὶ περιστάντες αὐτὸν ἀποχωροῦντα τοῦ θεά-τρον τὸν στρατιώτην ἀπήτουν, οὐχ ὀρώμενον ἠγού- 15 μενοι διεφθάρθαι. ἐπελθόντα δὲ ἐνόμιζον ἐκ τοῦ δεσμοτηρίου νῦν προαχθῆναι, ἀρνούμενόν τε καὶ τὰ γεγονότα διηγούμενον ψεύδεσθαι διδαχθέντα ἔλεγον, καὶ ἐλοιδόρουν ὡς τὰ κοινὰ προδιδόντα.

καὶ τὸ μὲν ἐν τῷ θεάτρῳ γεγόμενον τοιούτῳ ἦν, 20 16 κεκλημένοι δ' ἐπὶ νέμησιν τότε γῆς ἐς τὸ πεδῖον τὸ Ἄρειον ὑπὸ σπουδῆς ἔτι νυκτὸς ἀφίκοντο, καὶ βραδύτερον αὐτοῖς τοῦ Καίσαρος ἐπιόντος ἠγανάκτουν. Νώ-

2. διὰ τοὺς ἔτι π.] cf. Krueg. ad Thuc. II, 42, 3 || πολέμους] πολεμίους b¹fC || 3. κλείοντος] ἀποκλείοντος? * *famem indicente urbi* C || 5. συναγειρόντων a || ἀθυμοτέρων] *despectiores* C: ἀτιμοτέρων (Schw) || ἐς τὰ ἐσόμενα ὄντων AV, ἐς τὰ τῶν ἐσ. ὁ. ἰ. ἀθ. δὲ ἐς ταῦτα ἐσομένων αὐτῶν conl. Musgr, ἀθ. δὲ ἐς τὰ λοιπὰ ἐσομένων τῶν στρατιωτῶν conl. Schw. an ἀθ. δὲ τῶν στρατιωτῶν ἐσομένων? * || 8. χρήζειν] χρήζων ἰ. an ἔχρηζον? * || 10. τοι] V in mg. a m. 1: τῷ || 13. στρατὸς] στρατηγός AV, *confusione frequentissima* || 21. τότε] ποτε conl. Musgr. an τῆς? * || γῆς V, τῆς reliqui

νιος δὲ λοχαγὸς ἐπέπλησσεν αὐτοῖς σὺν παρρησίᾳ, τό-
 τε πρέπον τοῖς ἀρχομένοις ἐς τὸν ἄρχοντα προφέρων,
 καὶ τὴν Καίσαρος ἀσθένειαν, οὐχ ὑπεροψίαν. οἱ δὲ
 αὐτὸν τὰ μὲν πρῶτα ἔσκωπτον ὡς κόλακα, πλέονος
 δὲ ἐκατέρωθεν τοῦ διεφεθίσματος γενομένου ἐλοιδόρουν
 τε καὶ ἔβαλλον, καὶ φεύγοντα ἐδίωκον, ἕς τε τὸν ποτα-
 μὸν ἐξαλόμενον ἐξερούσαντες ἔκανον, καὶ ἔρριψαν ἔνθα
 παροδεύσειν ὁ Καῖσαρ ἔμελλεν. οἱ μὲν δὴ φίλοι τῷ
 Καίσαρι παρήνουν μηδὲ ἐπελθεῖν ἐς αὐτούς, ἀλλ' ἐκ-
 10 στήναι μανιώδει φορᾷ· ὃ δ' ἐπήει μὲν, ἀναθρέψειν
 ἔτι μᾶλλον αὐτῶν ἠγούμενος τὸ μανιωδες εἰ μὴ ἀφ-
 ἴκοιτο, καὶ τὸν Νώνιον ἰδὼν ἐξέκλινεν, ὡς δὲ ὀλίγων
 ταῦτα δρασάντων ἐπεμέμφοτο, καὶ ἐς τὸ μέλλον ἀλλή-
 λων φείδεσθαι παρήνει, καὶ τὴν γῆν διένεμε, καὶ δω-
 15 ρεᾶς αἰτεῖν τοῖς ἀξίοις ἐπέτρεπε, καὶ τῶν οὐκ ἀξίων
 ἐνίοις ἐδίδου παρὰ γνώμην, μέχρι τὸ πλῆθος ἐκπλαγὲν
 αὐτοῦ τῆς βαρύτητος μετενόει καὶ ἠδεῖτο, καὶ κατ-
 ερίγνωσκον αὐτῶν, καὶ τοὺς ἐς τὸν Νώνιον ἀμαρτόντας
 ἠξίουσαν ἀνευρόντα κολάσαι, ὃ δὲ καὶ γιννώσκειν αὐ-
 20 τοὺς ἔφη, καὶ κολάσειν αὐτῷ τῷ συνειδότει σφῶν μόνῳ
 καὶ τῇ παρ' ὑμῶν καταγνώσει. οἱ δὲ συγγνώμης τε
 ὁμοῦ καὶ τιμῆς καὶ δωρεῶν ἀξιοθέντες εὐθύς αὐτὸν
 ἠὺφήμουν ἐκ μεταβολῆς.

6. ἔβαλλον] ἔβαλον A || 7. ἐξαλόμενον] ἐσαλόμενον? * || ἐξερού-
 σαντες (ἐξερούσ. Nauckius) ἔκανον Gelen et Schw, ἐξείρουσάν τε
 ἐκεῖνον AV, ἐξείρουσάν (ἐξείρουσάν a, ἐξίρουσάν b) τ' ἐς ἐκεῖνον i ||
 9. μηδὲ] μὴ? * || 11. μᾶλλον αὐτῶν V, αὐτῶν μᾶλλον A, αὐτῶν
 post μανιωδες collocant i || 14. παρήνει] *adhortatus est nulla-
 que interiecta mora agros* . . C, bene || διένεμε] διένειμε Af ||
 16. ἐκπλαγὲν, πλαγ in ras. a m. 1, A || 17. τῆς βαρύτητος] τὴν
 πρᾶότητα? * τῆς βαθύτητος conl. Musgr. ceterum commate post
 βαρύτ. distinguunt libri

17 καὶ δύο μὲν εἰκόνες ἐκ πλεόνων αἶδε ἔστων τῆς τότε δυσαρχίας· αἴτιον δ' ἦν, ὅτι καὶ οἱ στρατηγοὶ ἀχειροτόνητοι ἦσαν οἱ πλείους ὡς ἐν ἐμφυλίοις, καὶ οἱ στρατοὶ αὐτῶν οὐ τοῖς πατρίοις ἔθεσιν ἐκ καταλόγου συνήγοντο, οὐδ' ἐπὶ χρεία τῆς πατρίδος, οὐδὲ τῷ δημοσίῳ στρατευόμενοι μᾶλλον ἢ τοῖς συνάγουσιν αὐτοὺς μόνοις, οὐδὲ τούτοις ὑπ' ἀνάγκη νόμων ἀλλ' ὑποσχέσεσιν ἰδίαις, οὐδὲ ἐπὶ πολεμίους κοινούς ἀλλ' ἰδίους ἐχθρούς, οὐδὲ ἐπὶ ξένους ἀλλὰ πολίτας καὶ ὁμοτίμους. τάδε γὰρ πάντα αὐτοῖς τὸν στρατιωτικὸν φόβον ἐξέλυεν, οὔτε στρατεύεσθαι νομίζουσι μᾶλλον ἢ βοηθεῖν οἰκείᾳ χάριτι καὶ γνώμῃ, καὶ τοὺς ἄρχοντας ἡγουμένους ὑπ' ἀνάγκης αὐτῶν ἐς τὰ ἴδια ἐπιδείσθαι. τό τε αὐτομολεῖν πάλαι Ῥωμαίοις ἀδιάλλακτον ὄν, τότε καὶ δωρεῶν ἠξιούτο· καὶ ἐπρασσον αὐτὸ οἷ τε στρατοὶ κατὰ πλῆθος καὶ τῶν ἐπιφανῶν ἀνδρῶν ἔνιοι, νομίζοντες οὐκ αὐτομολίαν εἶναι τὴν ἐς τὰ ὅμοια μεταβολήν. ὅμοια γὰρ δὴ πάντα ἦν, καὶ οὐδὲ ἕτερα αὐτῶν ἐς ἐχθραν κοινήν Ῥωμαίοις ἀπεκέκριτο· ἢ τε τῶν στρατηγῶν ὑπόκρισις μία, ὡς ἀπάντων ἐς τὰ συμφέροντα τῇ πατρίδι βοηθοῦντων, εὐχερσετέρους ἐποίει πρὸς τὴν μεταβολήν ὡς πανταχοῦ τῇ πατρίδι βοηθοῦντας. ἀ καὶ οἱ στρατηγοὶ συνιέντες ἔφερον, ὡς οὐ νόμῳ μᾶλλον αὐτῶν ἄρχοντες ἢ ταῖς δωρεαῖς.

1. αἶδε ἔστων] ἔστων αἶδε V || 5. ἐπὶ χρείας b || 6. στρατευόμενοι] ἐστρατεύοντο?* || 7. ἀνάγκη] ἀνάγκην V || 13. ἀνάγκης] ἀνάγκη BV || αὐτῶν*, αὐτῶν libri || 16. 17. νομίζοντες οὐκ] οὐ νομ.* || 19. Ῥωμαίοις] Ῥωμαίων?* || 20. μία <οὔσα> ὡς?* οὔσα πάντων pro ὡς ἀπ. voluerat Musgr || 21. βοηθοῦντων O nisi quod in A ὡν a m. 1 corr. in ας, βοηθεῖν i || εὐχερσετέρους — 22. βοηθοῦντας om. A

οὕτω μὲν ἐς στάσεις τότε πάντα, καὶ ἐς δυσαρχίαν
 τοῖς στασιάρχοις τὰ στρατόπεδα, ἐτέτραπτο, τὴν δὲ 18
 Ῥώμην λιμὸς ἐπέβη, οὔτε τῆς θαλάσσης τι αὐτοῖς
 φερούσης διὰ Πομπήιον, οὔτε τῆς Ἰταλίας διὰ τοὺς
 5 πολέμους γεωργουμένης. ὃ δὲ καὶ γένοιτο, ἐς τοὺς
 στρατοὺς ἔδαπανᾶτο. ἐκλώπευόν τε οἱ πολλοὶ νυκτὸς
 ἐν τῇ πόλει, καὶ κλοπῆς ἔτι βιαιότερον ἠνώχλουν, καὶ
 ἠνώχλουν ἀδεῶς, καὶ ἡ δόξα ἐς τοὺς στρατιώτας ἐφέ-
 ρετο. ὁ δὲ λεῶς ἀπέκλειε τὰ ἐργαστήρια καὶ τὰς
 10 ἀρχὰς ἐξανίστη, ὡς οὔτε ἀρχῶν οὔτε τεχνῶν χρῆζον-
 τες ἐν ἀπορούσῃ καὶ ληστευομένῃ πόλει.

Λευκίῳ δὲ ὄντι δημοτικῷ, καὶ δυσχεραίνοντι τῇ 19
 τῶν τριῶν ἀρχῇ οὐδὲ ἐπὶ τῷ χρόνῳ παύσεσθαι νομι-
 ζομένη, προσκρούσματα ἐς τὸν Καίσαρα ἐγίνετο καὶ
 15 διαφορὰ μείζους. τοὺς τε γεωργοὺς, ὅσοι τῆς γῆς
 ἀφηροῦντο, ἰκέτας γιγνομένους τῶν δυνατῶν ἐκάστου
 μόνος ὑπεδέχετο καὶ βοηθήσειν ὑπισχνεῖτο, κἀκείνων
 ὑπισχνουμένων ἀμυνεῖν ἐς ὃ κελεύοι. ὅθεν αὐτὸν ὁ
 στρατὸς ὁ Ἀντωνίου κατεμέμφετο καὶ ὁ Καῖσαρ ὡς
 20 ἀντιπράσσοντα Ἀντωνίῳ, καὶ Φουλκίᾳ ὡς πολεμοποι-
 οῦντα ἐν ἀκαίρῳ, μέχρι τὴν Φουλκίαν ὁ Μάνιος παν-
 ούργως μετεδίδαξεν ὡς εἰρηνευομένης μὲν τῆς Ἰταλίας
 ἐπιμενεῖν Ἀντώνιον Κλεοπάτρα, πολεμουμένης δ' ἀφ-
 ἴξεσθαι κατὰ τάχος. τότε γὰρ δὴ γυναικὸς τι παθοῦσα
 25 ἡ Φουλκία τὸν Λεύκιον ἐπέτριβεν ἐς τὴν διαφορὰν.

2. στασιάρχοις AV, στασιάρχαις i, vulgo || 6. οἱ πολλοὶ] πολλοὶ? || 7. βιαιότερον] βιώτερον bf || 8. 9. ἐφέρετο] ἐφε-
 ρεν? || 13. ἐπὶ τῷ χρόνῳ] ἐπὶ del.? || τῷ χρόνῳ est τῇ πεντα-
 ετία || 17. ὑπεδέχετο] ἀπεδ.? || 18. ἀμυνεῖν*, ἀμόνειν libri ||
 κελεύοι] κελεύει A || 20. φουλβίαν iC || 20. 21. πολεμοποιούσαν
 A² in mg., iC || 24. γυναικὸς τι] γυναικεῖον τι conl. Musgr

ἐξιόντος δὲ τοῦ Καίσαρος ἐς τὰ λοιπὰ τῶν κατοικίσεων,
 ἔπεμπεν ἐφομένους αὐτῷ τοὺς Ἀντωνίου παῖδας ἅμα
 τῷ Δευκίῳ, ὡς μηδὲν ἐκ τῆς ὄψεως ὁ Καίσαρ ἐν τῷ
 στρατῷ πλέον ἔχοι. ἱππέων δὲ Καίσαρος ἐκτρεχόντων
 ἐπὶ τὴν Βρεττίων ἡὸνα πορθουμένην ὑπὸ Πομπηίου, ⁵
 δόξας ὁ Λεύκιος ἢ ὑποκρινάμενος ἐφ' ἑαυτὸν καὶ τοὺς
 Ἀντωνίου παῖδας τόδε τὸ ἱππικὸν ἀπεστάλθαι, διέδρα-
 μεν ἐς τὰς Ἀντωνίου κατοικίας, συλλεγόμενος φρουρὰν
 τῷ σώματι, καὶ τὸν Καίσαρα τῷ στρατῷ διέβαλλεν ἐς
 ἀπιστίαν πρὸς Ἀντώνιον. ὃ δὲ ἀντεδίδασκεν αὐτοὺς ¹⁰
 ὅτι αὐτῷ μὲν καὶ Ἀντωνίῳ πάντα εἶναι φίλια καὶ
 κοινά, Λεύκιον δὲ ὑφ' ἑτέρας γνώμης αὐτοὺς πολεμο-
 ποιεῖν ἐς ἀλλήλους, ἀντιπράσσοντα τῇ τῶν τριῶν ἀρχῇ,
 δι' ἣν οἱ στρατευόμενοι τὰς ἀποικίας ἔχουσι βεβαίους·
 καὶ τοὺς ἱππέας εἶναι καὶ νῦν ἐν Βρεττίοις τὰ ἐντε- ¹⁵
²⁰ ταλμένα φυλάσσοντας. ὧν οἱ ἡγεμόνες τοῦ στρατοῦ
 πυνθανόμενοι διήτησαν αὐτοῖς ἐν Τεανῷ, καὶ συν-
 ἤλλαξαν ἐπὶ τοῖσδε, τοὺς μὲν ὑπάτους τὰ πάτρια δι-
 οικεῖν μὴ κωλυομένους ὑπὸ τῶν τριῶν ἀνδρῶν, μηδενὶ
 δὲ γῆν ὑπὲρ τοὺς στρατευσαμένους ἐν Φιλίπποις ἐπι- ²⁰
 νέμεσθαι, τὰ δὲ χρήματα τῶν δεδημευμένων καὶ τιμὰς
 τῶν ἔτι πιπρασκομένων καὶ τὸν στρατὸν Ἀντωνίου
 τὸν περὶ τὴν Ἰταλίαν ἐπ' ἴσης διανέμεσθαι, καὶ μηδέ-
 τερον αὐτῶν ἔτι καταλέγειν ἐκ τῆς Ἰταλίας, στρατεύ-
 οντι δὲ ἐπὶ Πομπήιον τῷ Καίσαρι δύο συμμαχεῖν τέλη ²⁵

1. κατοικήσεων A || 5. et 15. Βρεττίων*, βρηττίων V, βρουτ-
 τίων Ai, vulgo || 8. συλλεγόμενος] expectabas συλλεξόμενος ||
 11. αὐτῷ*, αὐτῷ libri || 14. στρατευόμενοι] imo ἐστρατευμένοι ||
 βεβαίους] βεβαίως?* || 17. αὐτοῖς V b, αὐτῷ ACaf || τεάνῳ Oi,
 Τεανῳ Bekk || 20. στρατευομένους V || 21. τὰ δὲ Bekk, τὰ τε
 libri || καὶ <τὰς> τιμὰς?* || 22. καὶ del. Nauckius || 23. τοῖς περὶ i

παρ' Ἀντωνίου, ἀνεῶχθαι δὲ τὰς Ἄλπεις τοῖς ὑπὸ
Καίσαρος πεμπομένοις ἐς τὴν Ἰβηρίαν, καὶ μὴ κωλύειν
αὐτοὺς ἔτι Ἀσίνιον Πολλίωνα, Λεύκιον δὲ ἐπὶ τοῖσδε
συνηλλαγμένον ἀποθέσθαι τὴν φρουρὰν τοῦ σώματος
5 καὶ πολιτεύειν ἀδεῶς.

τάδε μὲν ἦν ἃ συνέθεντο ἀλλήλοις διὰ τῶν ἡγεμό-
νων τοῦ στρατοῦ, ἐπράχθη γε μὴν αὐτῶν δύο μόνα
τὰ τελευτάτα· καὶ Σαλυδιηνὸς ἀκωλύτως ὑπερῆλθε
τὰς Ἄλπεις. οὐ γιγνομένων δὲ τῶν ἄλλων ἢ βραδυ- 21
10 νότων, ἐς Πραινεστὸν ἀνεχώρει Λεύκιος, δεδιέναι
λέγων Καίσαρα διὰ τὴν ἀρχὴν δορυφορούμενον, αὐτὸς
ἀφρούρητος ᾧν. ἀνεχώρει δὲ καὶ Φουλβία πρὸς Λεύ-
κιον, ἥδη λέγουσα περὶ τοῖς τέκνοις τὸν Λέπιδον δεδι-
έναι· τοῦτον γὰρ ἀντὶ τοῦ Καίσαρος προτιίθει. καὶ
15 τάδε μὲν ἐγράφετο παρ' ἑκατέρων Ἀντωνίου, καὶ φίλοι
μετὰ τῶν γραμμάτων ἐς αὐτὸν ἐπέμποντο, οἱ διδάξειν
ἔμελλον περὶ ἐκάστων· καὶ οὐχ ἠῦρον, ἐρευνώμενος,
ὅ τι σαφῶς ἀντεγράφετο αὐτοῖς. οἱ δὲ τῶν στρατῶν
ἡγεμόνες συνομόσαντες κρινεῖν τοῖς ἄρχουσιν αὐτοῖς
20 ὃ δοκοίη δίκαιον εἶναι, καὶ τοὺς ἀπειθοῦντας ἐς αὐτὸ
συναναγκάσειν, ἐκάλουν ἐπὶ ταῦτα τοὺς περὶ Λεύκιον.
οὐ δεξαμένων δ' ἐκείνων, ὁ Καίσαρ ἐπιφθόνως αὐτοῖς
ἐν τε τοῖς ἡγεμόσι τοῦ στρατοῦ καὶ παρὰ τοῖς Ῥω-

3. ἀσίνιον Δi || πολίωνα V || 8. ἀκωλύτως ὑπερῆλθε*, ἄκων
αὐτῶ (αὐτοῖς V) συμπεριῆλθε Oi. ἄγων pro ἄκων conl. Schw,
totum tamen locum mutilum ratus. *Salvidenus licet inuito eo
Alpes transgressus est C* || 10. Πραινεστὸν Schw, *Preneste C*,
πραινεστὸν Oi, const., Πραίνεστον Bekk || 12. 13. πρὸς Λεύκιον
Schw, πρὸς λέπιδον O. ἀνεχ. δὲ καὶ φουλβία λέπιδον εἶναι
λέγουσα περὶ τοῖς τέκνοις δεδιέναι iC || 13. τὸν λέπιδον induxit
A¹, om. V || 18. ὃ τι] εἴ τι?* || 19. κρινεῖν] κρίνειν i || 22. αὐ-
τοῖς V, αὐτοὺς Ai, vulgo

μαίων ἀρίστοις ἐπεμέμφετο. οἱ δὲ ἐξέθεον ἐς τὸν
 Λεύκιον, καὶ παρεκάλουν οἰκτεῖραι μὲν ἐπὶ τοῖς ἐμφυ-
 λίοις τὴν πόλιν καὶ τὴν Ἰταλίαν, δέξασθαι δὲ κοινήν
 οἱ τὴν κρίσιν ἢ ἐπὶ σφῶν ἢ ἐπὶ τῶν ἡγεμόνων γενέ-
 22 σθαι. αἰδουμένου δὲ τοῦ Λευκίου τὰ τε λεγόμενα καὶ 5
 τοὺς λέγοντας, ὁ Μάνιος μάλα θρασέως ἔφη τὸν μὲν
 Ἀντώνιον οὐδὲν ἄλλ' ἢ χρήματα μόνα ἀγείρειν ἐν
 ξένοις ἀνδράσι, τὸν δὲ Καίσαρα καὶ τὴν στρατιὰν καὶ
 τὰ ἐπίκαιρα τῆς Ἰταλίας ταῖς θεραπαίαις προκαταλαμ-
 βάνειν· τὴν τε γὰρ Κελτικὴν Ἀντωνίῳ πρότερον δεδο- 10
 μένην ἐλευθεροῦν μετ' ἑξαπάτης Ἀντωνίου, καὶ τὴν
 Ἰταλίαν σχεδὸν ἅπασαν ἀντὶ μόνων ὀκτωκαίδεκα πό-
 λεων τοῖς ἐστρατευμένοις καταγράφειν, τέσσαρσί τε καὶ
 τριάκοντα τέλεσιν ἀντὶ ὀκτὼ καὶ εἴκοσι τῶν συμμαχη-
 σάντων ἐπινέμειν οὐ γῆν μόνην ἀλλὰ καὶ τὰ ἐκ τῶν 15
 ἱερῶν χρήματα, συλλέγοντα μὲν ὡς ἐπὶ Πομπήϊον, ἐφ'
 ὃν οὐδέ πω παρατάττεται λιμωττούσης ὧδε τῆς πόλεως,
 διαιροῦντα δὲ τοῖς στρατοῖς ἐς θεραπείαν κατ' Ἀντω-
 νίου, καὶ τὰ δεδημευμένα οὐ πιπράσκοντα μᾶλλον ἢ
 δωρούμενον αὐτοῖς. χρῆναι δέ, εἰ τῷ ὄντι εἰρηνεύειν 20
 ἐθέλοι, τῶν μὲν ἤδη διωκημένων ὑποσχεῖν λόγον, ἐς
 δὲ τὸ μέλλον, ἃ ἂν κοινῇ βουλευομένοις δοκῇ, μόνα
 πράσσειν. οὕτω μὲν θρασέως ὁ Μάνιος ἡξίου μήτε
 τὸν Καίσαρά τινος εἶναι κύριον ἔργου μήτε τὴν Ἀν-
 τωνίου συνθήκην βέβαιον, ὠρισμένον τῶν ἐγκεχειρι- 25

1. ἐπεμέμφετο Vi, ἐπέμφετο (sic) A, ἐμέμφετο Schw, vulgo || 3. 4. κοινήν οἱ Schw (κοινήν οἱ Bekk), κοινωνὸν ᾧ Oi, aliquem quoque eligeret qui medius inter eos et imperatores eorum iudicaret C. ego κοινῶ νόμῳ (s. λόγῳ) vel tale quid latere puto || 15. τὰ om. V || 21. ἐθέλοι AV, ἐθέλει i, bene || 25. ὠρισμένον A, ὠρισμένου Vi

σμένων ἐκάτερον αὐτοκράτορα εἶναι, καὶ τὸ πρᾶσσό-
μενον ὑπ' ἀλλήλων εἶναι κύριον. πανταχόθεν οὖν ὁ
Καῖσαρ ἑώρα πολεμησεύοντας αὐτούς, καὶ παρεσκευά-
ζοντο αὐτῶν ἐκάτεροι.

5 δύο δὲ στρατοῦ τέλη τὰ εἰς Ἀγκῶνα πόλιν ᾠκι- 23
σμένα, Καίσαρί τε ὄντα πατρῶα καὶ ἐστρατευμένα Ἀν-
τωνίῳ, τῆς τε ἰδίας παρασκευῆς αὐτῶν πυθόμενοι καὶ
τὴν εἰς ἐκάτερον σφῶν οἰκειότητα αἰδούμενοι πρέσβεις
ἔπεμψαν εἰς Ῥώμην, οἳ ἔμελλον ἐκατέρων εἰς διαλύ-
10 σεις δεήσεσθαι. Καίσαρος δ' αὐτοῖς εἰπόντος οὐκ Ἀν-
τωνίῳ πολεμεῖν ἀλλ' ὑπὸ Λευκίου πολεμείσθαι, συμ-
βαλόντες οἱ πρέσβεις τοῖς ἡγεμόσι τοῦδε τοῦ στρατοῦ,
κοινηῇ πάντες εἰς Λεύκιον ἐπρέσβευον, ἀξιοῦντες αὐτὸν
εἰς δίκην Καίσαρι συνεσελθεῖν· δῆλοί τε ἦσαν ὁ πρᾶ-
15 ξειν ἔμελλον, εἰ μὴ τὴν κρίσιν ὑποδέχοιτο. δεξαμένων
δὲ τῶν ἀμφὶ τὸν Λεύκιον, χωρίον τε ὄριστο τῇ δίκῃ
Γάβιοι πόλις ἐν μέσῳ Ῥώμης τε καὶ Πραϊνεστοῦ, καὶ
συνέδριον τοῖς κρίνουσιν ἐγίγνετο, καὶ βήματα ἐν μέσῳ
δύο τοῖς ἔρουσιν ὡς ἐν δίκῃ. πρότερος δ' ὁ Καῖσαρ
20 ἐλθὼν ἱππέας ἔπεμψεν εἰς τὴν πάροδον τοῦ Λευκίου,
ἐρευνησομένους ἄρα μή τις ποθεν ὄρῳτο ἐνέδρα. καὶ
οἱ ἱππεῖς οἷδε ἑτέροις ἱππεῦσι τοῦ Λευκίου, προδρό-

3. ἑώρα] *omnino itaque Caesar se ab his oppugnari intuens non nihil verebatur et se uterque eorum praeparabat* C || 5. δὲ τοῦ στρατοῦ i, male || 6. ἐστρατευμένων f || 7. ἰδίας vix sanum. latere videtur σπουδαίας vel tale quid || 11. 12. συμβαλόντες Va, συμβαλλόντες (sic) Af, συμβάλλοντες b || 12. τοῦδε non vertit C: *exercituum primores allocuti ad Lucium oratores destinant*, suspectavitque Schw. an τοῦ τῆδε (sc. Romae) στρατοῦ? * || 13. ἐπρέσβευον] ἔπεμπον b²C (12. τοῖς ἡγεμόσι — 13. ἐπρέσβευον om. a, εἰς Λεύκιον — 16. Λεύκιον om. b¹) || 14. συνεσελθεῖν A, συνελθεῖν Vi

μοις ἄρα ἢ καὶ τοῖσδε κατασκόποις, συμβαλόντες ἔκτει-
 νάν τινας αὐτῶν. καὶ ἀνεχώρησε δείσας ὁ Λεύκιος,
 ὡς ἔλεγεν, ἐπιβουλήν· καλούμενός τε ὑπὸ τῶν ἡγε-
 μόνων τοῦ στρατοῦ, παραπέμψειν αὐτὸν ὑπισχνου-
 μένων, οὐκέτι ἐπείδετο. 5

24 οὕτω μὲν ἦσαν αἱ διαλύσεις ἄπρακτοι, καὶ πολε-
 μεῖν ἐγνώκεσαν, καὶ διαγράμμασιν ἤδη πικροῖς κατ'
 ἀλλήλων ἐχρῶντο. στρατὸς δὲ ἦν Λευκίῳ μὲν ὀπλιτῶν
 ἕξ τέλη, ὅσα αὐτὸς ἐς τὴν ὑπατείαν ἐλθὼν ἐστράτευσε,
 καὶ τὰ Ἀντωνίου ἕνδεκα ἕτερα, ὧν ἐστρατήγει Καλη- 10
 νός, σύμπαντα ταῦτα ἀνὰ τὴν Ἰταλίαν· Καίσαρι δὲ
 ἐν μὲν Καπύῃ τέσσαρα ἦν τέλη, καὶ περὶ αὐτὸν αἱ
 στρατηγίδες, ἕξ δὲ ἕτερα Σαλκιδιηνὸς ἦγεν ἐξ Ἰβη-
 ρίας. καὶ χρήματα ἦν Λευκίῳ μὲν ἐξ ἔθνῶν τῶν ὑπὸ
 τὸν Ἀντώνιον οὐ πολεμουμένων, Καίσαρι δέ, ἃ εἰλή- 15
 χει, πάντα χωρὶς Σαρδοῦς ἐπολεμεῖτο, ὅθεν ἐκ τῶν
 ἱερῶν ἐδανείζετο, σὺν χάριτι ἀποδώσειν ὑπισχνούμε-
 νος, ἀπὸ τε Ῥώμης ἐκ τοῦ Καπιτωλίου καὶ ἀπὸ Ἀν-
 τίου καὶ Λανουρίου καὶ Νεμοῦς καὶ Τίβυρος, ἐν αἷς
 μάλιστα πόλεσι καὶ νῦν εἰσὶ θησαυροὶ χρημάτων ἱερῶν 20
 θαψιλεῖς.

25 ἐτετάρακτο δὲ αὐτῷ καὶ τὰ τῆς Ἰταλίας ἔξω. Πομ-
 πῆιος γὰρ ἐκ τῶν προγραφῶν καὶ κατοικίσεων τοῦ
 στρατοῦ καὶ τῆσδε τῆς Λευκίου διαφορᾶς ἐπὶ μέγα δό-
 ξης καὶ δυνάμεως ἦρτο. οἱ γὰρ περὶ σφῶν δεδιότες 25

9. ἐλθὼν] παρελθὼν? * || 13. 14. ἐξ Ἰβηρίας] ἐς Ἰβηρίαν
 malim cum Schw || 16. ἐπολεμεῖτο Schw, ἢ ἐπ. Vbf, ἢ ἐπ.
 ACa. etiam de lacuna potest cum Schw cogitari || 18. 19. Ἀν-
 τίου Car. Steph, ἀντωνίου libri || 19. Λανουρίου Gelen, λιβα-
 νούβιος libri. Λαυινίου conii. Car. Steph. fort. utrumque latet.
 de Lavinio v. Marquardt 'r. Staatsverwaltung' t. III p. 457 sq. ||
 Νέμους Nauckius || τίβυρις AB || 22. malim καὶ τὰ ἔξω τῆς Ἰτ.

ἢ τὰ ὄντα ἀφαιρούμενοι ἢ τὴν πολιτείαν ὄλως ἀπο-
στρεφόμενοι ἐς αὐτὸν ἐχώρουν μάλιστα· καὶ ἡ ἄλλη
νεότης ὠρμημένη στρατεύεσθαι διὰ τὰ κέρδη, καὶ οὐ-
δὲν ἡγούμενοι διαφέρειν ὑφ' ὅτῳ στρατεύονται, Ῥω-
5 μαίοις πανταχοῦ συστρατευόμενοι, μᾶλλον ἐς τὸν Πομ-
πήιον ἐχώρουν ὡς δικαιότερα αἰρούμενον. ἐγεγένητό
τε πλούσιος ἐκ τῆς θαλασσίου λείας, καὶ ναῦς εἶχε
πολλὰς καὶ πληρώματα ἐντελῆ. Μοῦρκός τε ἀφῖκτο
αὐτῷ δύο ἄγων στρατοῦ τέλη καὶ τοξότας πεντακοσίους
10 καὶ χρήματα πολλὰ καὶ ναῦς ὀγδοήκοντα· καὶ τὸν ἄλλον
στρατὸν ἐκ Κεφαλληνίας μετεπέμπετο. ὄθεν τισὶ δοκεῖ
τότε ὁ Πομπήιος ἐπελθὼν εὐμαρῶς ἂν τῆς Ἰταλίας
κρατῆσαι, ὑπὸ τε λιμοῦ καὶ στάσεως διεφθαρμένης καὶ
ἐς αὐτὸν ἀφορώσης. ἀλλὰ Πομπηίῳ μὲν ὑπ' ἀφρο-
15 σύνης οὐκ ἐπιχειρεῖν ἀλλ' ἀμύνεσθαι μόνον ἐδόκει,
μέχρι καὶ τοῦδε ἡσσαν ἐγένετο· ἐν δὲ Λιβύῃ Σέξτιος,²⁶
ὑπαρχος Ἀντωνίου, παρεδεδώκει μὲν ἄρτι τὸν στρατὸν,
ὑπὸ Λευκίου κεκελευσμένος, Φάγγωνι τῷ Καίσαρος,
ἐπισταλὲν δὲ αὐθις ἀναλαμβάνειν αὐτὸν οὐκ ἀποδιδόντι
20 τῷ Φάγγωνι ἐπολέμει, συναγαγὼν τινὰς τῶν ἀπεστρα-
τευμένων καὶ Λιβύων πλῆθος ἄλλο καὶ ἑτέρους παρὰ
τῶν βασιλέων. ἠττηθέντων δὲ τῶν κερῶν ἑκατέρων,
καὶ ληφθέντων τῶν στρατοπέδων, ὁ Φάγγων ἡγού-
μενος ἐκ προδοσίας τάδε παθεῖν αὐτὸν διεχρήσατο. καὶ

4. στρατεύονται] στρατεύονται? * || 5. <γε> παντ. Nauckius ||
συστρατευόμενοι] συστρατευσόμενοι? * || 6. <τὰ> δικ. Nauckius ||
11. κεφαλληνίας f || 17. ὑπαρχος Ἀντωνίου suspectavit Schw.
ἵππαρχος vertit C || 18. 23. Φάγγωνι] Fagioni C || 19. ἐπισταλὲν
Vaf, ἐπισταμὲν A, ἐπισταλῶ b. ἐπισταλεῖς Car. Steph, vulgo ||
22. ἑκατέρων] cf. Cass. D. 48, 23, 2. vulgo male de uno Fan-
gonis exercitu accipiunt. possis, si malis, ἑκατέρου || 23. τῶν
ante στρατ. om. i

Λιβύης μὲν αὐτίς ὁ Σέξτιος ἑκατέρας ἐκράτει, Βόκχον δὲ τὸν Μαυρουσίω βασιλέα Λεύκιος ἐπεισε πολεμεῖν Καρρίνα τῷ τὴν Ἰβηρίαν ἐπιτροπεύοντι τῷ Καίσαρι. Ἀηνόβαρβός τε ἑβδομήκοντα ναυσὶ καὶ στρατοῦ δύο τέλεσι καὶ τοξόταις καὶ σφενδονήταις τισὶ καὶ ψιλοῖς, καὶ μονομάχοις περιπλέων τὸν Ἰόνιον, ἐπόρθει τὰ τοῖς τρισὶν ἀνδράσιν ὑπήκοα, ἔς τε τὸ Βρεντέσιον ἐπιπλεύσας τῶν Καίσαρος τριήρων τὰς μὲν εἶλε τὰς δὲ ἐνέπηρε, καὶ τοὺς Βρεντεσίους ἔς τὰ τείχη κατέκλεισε, καὶ τὴν χώραν προυνόμευεν. 10

27 ὁ δὲ Καίσαρ ἔς τὸ Βρεντέσιον στρατιωτῶν τέλος ἐπεμπε, καὶ Σαλειδιηνὸν κατὰ σπουδὴν ἐκ τῆς ἐς Ἰβηρίαν ὁδοῦ μετεκάλει. τοὺς τε στρατολογήσοντας σφίσι ἀνὰ τὴν Ἰταλίαν ὁ Καίσαρ καὶ ὁ Λεύκιος περιέπεμπον· πειραὶ τε τούτων τῶν ξεναγῶν ἦσαν ἔς 15 ἀλλήλους βραχύτεραι καὶ μείζους, καὶ ἐνέδραι πολλάκις. ἡ δὲ εὐνοία τῶν Ἰταλῶν ἔς τὸν Λεύκιον παρὰ πολὺ ἐποίει, ὥς ὑπὲρ σφῶν τοῖς κληρουχομένοις πολεμοῦντα. καὶ οὐχ αἱ καταγραφόμεναι τῷ στρατῷ πόλεις ἔτι μόναι, ἀλλ' ἡ Ἰταλία σχεδὸν ἅπασα ἀνίστατο, φοβουμένη 20 τὰ ὅμοια· τοὺς τε τῷ Καίσαρι κηραμένους ἐκ τῶν ἱερῶν χρημάτων ἐκβάλλοντες ἐκ τῶν πόλεων ἢ ἀναιροῦντες, τὰ τείχη σφῶν δια χειρὸς εἶχον, καὶ πρὸς τὸν Λεύκιον ἐχώρουν. ἐχώρουν δὲ καὶ οἱ κατοικιζόμενοι τῶν στρατιωτῶν ἔς τὸν Καίσαρα, ὥς ἔς οἰκεῖον ἤδη πόλε- 25 μον ὑπὲρ σφῶν ἐκάτεροι διαιρούμενοι.

1. Βόκχον] Βόγον conl. Fabric. ad Cass. D. 48, 45, 1 t. V p. 572 ed. Sturz || 3. καρρίναν (sic) V || 4. ἑβδομήκοντα] octoginta C || 7. ἔς τε] ἔστε Bekk. at. tum malim ἔστ' ἐπὶ τὸ || 16. <τε> καὶ μείζ. Nauckius || 18. κληρουχομένοις] κληρουχοῦσι? * || 21. κηραμένους V, κηραμένους ut vid. B, χρωμένους Ai

καὶ τῶνδε γιγνομένων ὁ Καῖσαρ ὅμως ἔτι τήν τε 28
 βουλὴν καὶ τοὺς καλουμένους ἱππέας συναγαγὼν ἔλε-
 γεν ᾧδε. "καταγιγνώσκονται μὲν, εὖ οἶδα, ὑπὸ τῶν
 περὶ Λεύκιον, οὐκ ἀμυνόμενος αὐτούς, ἐς ἀσθένειαν
 5. ἢ ἀτολμίαν, ἃ καὶ νῦν μου καταγνώσκονται διὰ τήνδε
 τήν σύνοδον ὑμῶν· ἐμοὶ δὲ ἔρρωται μὲν ὁ στρατός,
 ὅσος τέ μοι συναδικεῖται τήν κληρουχίαν ἀφαιρούμενος
 ὑπὸ Λευκίου, καὶ ὁ ἄλλος ὃν ἔχω, ἔρρωται δὲ καὶ τὰ
 λοιπά, πλὴν τῆς γνώμης μόνης. οὐ γὰρ ἠδύ μοι πολε-
 10 μεῖν ἐμφυλίους πολέμους χωρὶς ἀνάγκης βαρείας, οὐδὲ
 καταχρησθῆναι τῶν πολιτῶν τοῖς ἔτι λοιποῖς κατ' ἀλλή-
 λων, καὶ μάλιστα τοῦδε τοῦ ἐμφυλίου οὐκ ἐκ Μακε-
 δονίας ὑμῖν ἢ Θράκης ἀκουσθησομένου, ἀλλ' ἐν αὐτῇ
 τῇ Ἰταλίᾳ γενησομένου, ἣν πόσα χρὴ χωρὶς τῶν ἀπολλυ-
 15 μένων ἀνδρῶν κακοπαθῆσαι, γιγνομένην στάδιον ἡμῖν.
 ἐγὼ μὲν δὴ διὰ τάδε ὀκνῶ, καὶ νῦν ἔτι μαρτύρομαι
 μηδὲν ἀδικεῖν Ἀντώνιον, μηδὲ ἀδικεῖσθαι πρὸς Ἀντω-
 νίου· ὑμᾶς δὲ ἐλέγξει τοὺς ἀμφὶ τὸν Λεύκιον τάδε
 δι' ὑμᾶς αὐτούς, καὶ συναλλάξει μοι, παρακαλῶ. καὶ
 20 εἰ μὴ πείθοιντο μηδὲ νῦν, ἐκείνοις μὲν ἀντίκα δείξω
 τὰ μέχρι νῦν εὐβουλίαν, οὐ δειλίαν οὔσαν, ὑμᾶς δὲ
 καὶ παρ' ὑμῖν αὐτοῖς καὶ πρὸς Ἀντώνιον ἀξιῶ μάρ-
 τυρας εἶναι μοι, καὶ συνίστασθαι διὰ τὴν ὑπεροψίαν
 Λευκίου".

25 ταῦτ' εἶπεν ὁ Καῖσαρ. καὶ τούτων οἱ μὲν δὴ πάλιν 29
 ἐς τὸν Πραινεστὸν ἐξέτρεχον· καὶ ὁ Λεύκιος τοσόνδε
 εἶπεν, ὅτι καὶ τῶν ἔργων ἤδη προειλήφασιν ἀμφοτέ-

2. 3. ἐλεξεν Nauckius || 3. καταγιγνώσκονται, μαι sup. vs.
 a m. 2, A, καταγιγνώσκονται a || 25. τούτων] αὐτῶν? * || 26. τὸν
 Schw, τὸ libri

ροι, καὶ ὁ Καῖσαρ ὑποκρίνεται, τέλος ἄρτι πέμψας ἐς τὸ Βρεντέσιον κωλύειν Ἀντώνιον ἐπανιόντα. ὁ δὲ Μά-
 νιος καὶ ἐπιστολὴν ἐδείκνυ τοῦ Ἀντωνίου, εἴτε πλασά-
 μενος εἴτε ἀληθῆ, πολεμεῖν, εἴαν τις αὐτοῦ τὴν ἀξίωσιν
 καθαιρῆ. ἐρομένων δὲ τῶν ἀπὸ τῆς βουλῆς εἰ καθ- 5
 αιροῖτό τι τῆς ἀξιώσεως Ἀντωνίου, καὶ προκαλουμένων
 ἐς δίκην περὶ τοῦδε, ἕτερα αὖ πολλὰ ἐσοφίζετο ὁ Μά-
 νιος, ἕως οὐ μὲν ἀπῆλθον ἄπρακτοι, καὶ οὐ συνῆλθον
 ἐς τὴν ἀπόκρισιν τῷ Καίσαρι, εἴτε καθ' ἑαυτὸν ἀπαγ-
 γείλας ἕκαστος, εἴτε δι' ἑτέραν γνώμην, εἴτε ὑπὸ αἰ- 10
 δοῦς· ὁ δὲ πόλεμος ἀνέφκτο, καὶ ὁ Καῖσαρ ἐπ' αὐτὸν
 ἐξῆει, φύλακα τῆς Ῥώμης Λέπιδον σὺν δύο τέλεσι κατα-
 λιπών. οἱ δὲ πολλοὶ τῶν ἐπιφανῶν τότε μάλιστα ἐπ-
 εδείκνυον οὐκ ἀρέσκεσθαι τῇ τῶν τριῶν ἀρχῇ· ἐς γὰρ
 τὸν Λεύκιον ἐχώρουν. 15

30 καὶ ἦν τὰ κεφάλαια τοῦ πολέμου τοιάδε. Λευκίου
 μὲν δὴ δύο τέλη περὶ Ἀλβην ἐστασίασε, καὶ τοὺς ἄρ-
 χοντας ἐκβαλόντα ἐς ἀπόστασιν ἐχώρει· ἐπειγομένων
 δὲ ἐς αὐτὰ Καίσαρός τε καὶ Λευκίου, φθάσας τὸν Καί-
 σαρα ὁ Λεύκιος ἀνεσώσατο αὐτὰ χρήμασί τε πολλοῖς 20
 καὶ ὑποσχέσεσι μεγάλαις. Φουρνίου δ' ἄλλον στρατὸν
 ἄγοντος τῷ Λευκίῳ, ὁ Καῖσαρ ἐξῆπτετο τῆς οὐραγίας·
 ἐς δὲ λόφον ἀναδραμόντι τῷ Φουρνίῳ, καὶ νυκτὸς ἐς
 ὁμογνώμονα πόλιν ἐπειγομένῳ Σεντίαν, νυκτὸς μὲν
 οὐχ ἔσπετο ὁ Καῖσαρ, ἐνέδραν ὑποπτεύων, ἡμέρας 25
 δὲ τὴν τε Σεντίαν ὁμοῦ καὶ τὸ τοῦ Φουρνίου στρατό-
 πεδον ἐπολιόρκει. Λεύκιος δὲ ἐς Ῥώμην ἐπειγόμενος

4. hac sententia ante πολεμεῖν add. C || αὐτοῦ] malim αὐ-
 τοῦ || 5. 6. καθαιροῖτό τι] καθαιρειτό τι i || 16. τοιάδε] τάδε? * ||
 21. 23. 26. φερμίον libri, corr. Gelen || 23. φερμίῳ b || 25. ἐνέ-
 δραν Vi, ἐνέδρας A, vulgo || 26. φορμίον A

τρεις μὲν τάξεις προύπεμψεν, αἱ νυκτὸς ἔλαθον ἐς
 τὴν πόλιν ἐσδραμοῦσαι, αὐτὸς δὲ σὺν πολλῷ στρατῷ
 καὶ ἵππεῦσι καὶ μονομάχοις εἶπετο. καὶ αὐτὸν Νωνίου
 τοῦ φύλακος τῶν πυλῶν δεξαμένου τε καὶ τὸν ὑφ'
 5 αὐτῷ στρατὸν ἐγχειρίσαντος, ὁ μὲν Λέπιδος ἐς Καί-
 σαρα ἔφυγεν, ὁ δὲ Λεύκιος Ῥωμαίοις ἐδημηγόρει, Καί-
 σαρα μὲν καὶ Λέπιδον αὐτίκα δώσειν δίκην ἀρχῆς
 βιαίου, τὸν δὲ ἀδελφὸν αὐτὴν ἐκόντα ἀποθήσεσθαι
 καὶ ὑπατείαν ἀλλάξεσθαι, νομιμωτέραν ἀρχὴν παρα-
 10 νόμου καὶ πάτριον ἀντὶ τῆς τυραννικῆς.

καὶ ὃ μὲν τάδε εἰπὼν, ἠδομένων ἀπάντων καὶ 31
 ἠγουμένων ἤδη λελύσθαι τὴν τῶν τριῶν ἀρχὴν, αὐτο-
 κράτωρ ὑπὸ τοῦ δήμου προσαγορευθεὶς ἐπὶ τὸν Καί-
 σαρα ἔχώρει, καὶ στρατὸν ἠθροίξεν ἄλλον ἐκ τῶν
 15 ἀποικίδων Ἀντωνίου πόλεων, καὶ αὐτὰς ἐκρατύνατο.
 αἱ δὲ δι' εὐνοίας μὲν ἦσαν Ἀντωνίῳ, Βαρβάτιος δὲ ὁ
 Ἀντωνίου ταμίης, Ἀντωνίῳ τι προσκρούσας καὶ διὰ
 ταῦτ' ἐπανιῶν, ἔλεγε πυνθανομένοις τὸν Ἀντώνιον
 χαλεπαίνειν τοῖς πολεμοῦσι τῷ Καίσαρι κατὰ τῆς κοι-
 20 νῆς σφῶν δυναστείας. καὶ οἱ μὲν, ὅσοι μὴ τῆς ἐξ-
 ἀπάτης ἦσθοντο τῆς Βαρβατίου, ἐς τὸν Καίσαρα ἀπὸ
 τοῦ Λευκίου μετετίθεντο· ὁ δὲ Λεύκιος ὑπήντα Σαλ-
 κιδιηνῶ, μετὰ στρατοῦ πολλοῦ πρὸς Καίσαρα ἐκ Κελ-
 τῶν ἐπανιόντι. καὶ εἶποντο τῷ Σαλκιδιηνῶ Ἀσίνιός

3. 4. Νωνίου τοῦ] νωνίου τε b, γ. τε τοῦ af || 4. τε om.
 af || 6. ἔφυγεν a, ἔφευγεν ceteri, vulgo || 9. ἀλλάξεσθαι Vi || 9.
 10. παρανόμου deleverim || 10. πάτριον] πατρίκιον b¹ || ἀντὶ τῆς
 τυραννικῆς debebat Musgr || τῆς] τοῦ i || 15. ἀποικίδων Musgr
 et Schw (hic praeterea ἀποίκων coni.), ἀποικιῶν libri || 16. Βαρ-
 βάτιος] cf. Borghesi t. I p. 428 sq. Βαρβάτος male Ursinus,
 contra quem Drumann t. I p. 406 || 21. τῆς editiones veteres,
 τοῦ AVf

τε καὶ Ἰεντίδιος, Ἀντωνίου στρατηγοὶ καὶ οἶδε, κωλύ-
 οντες αὐτὸν εἰς τὸ πρόσθεν ἵεναι. Ἀγρίππας δέ, φίλ-
 τατος Καῖσαρι, δείσας περὶ τῷ Σαλκιδιηνῶ μὴ κυκλω-
 θεῖη, Σούτριον κατέλαβε χωρίον τι χρήσιμον τῷ Λευκίῳ,
 νομίσας τὸν Λεύκιον ἀπὸ τοῦ Σαλκιδιηνοῦ περισπά- 5
 σειν ἐφ' ἑαυτὸν, καὶ οἷ τὸν Σαλκιδιηνὸν βοηθήσειν,
 κατόπιν τοῦ Λευκίου γενόμενον. καὶ τάδε μὲν, ὡς
 προσεδόκησεν ὁ Ἀγρίππας, ἐγίνετο ἅπαντα· ὁ δὲ Λεύ-
 κιος ἀποτυχῶν ὧν ἐπενόει, πρὸς Ἀσίνιον καὶ Ἰεντίδιον
 ἦει, ἐνοχλούντων αὐτὸν ἐκατέρωθεν Σαλκιδιηνοῦ τε 10
 καὶ Ἀγρίππου, καὶ φυλασσόντων ὅτε μάλιστα περι-
 32 λάβοιεν ἐν τοῖς στενοῖς. ἐκφανείσης δὲ παρ' αὐτὰ
 τῆς ἐπιβουλῆς, ὁ Λεύκιος οὐ θαρρῶν ἀμφοτέροις ἐκατέ-
 ρωθεν οὖσιν εἰς χεῖρας ἵεναι εἰς Περυσίαν παρῆλθεν,
 ἔχυρὰν πόλιν, καὶ παρ' αὐτὴν ἐστρατοπέδευσε, τοὺς 15
 περὶ τὸν Ἰεντίδιον περιμένων. ὁμοῦ δ' αὐτὸν τε καὶ
 τὴν Περυσίαν ὁ Ἀγρίππας καὶ ὁ Σαλκιδιηνὸς καὶ ὁ
 Καῖσαρ ἐπελθὼν τρισὶ στρατοπέδοις ἐκυκλώσαντο· καὶ
 τὸν ἄλλου στρατὸν ὁ Καῖσαρ ἐκάλει πανταχόθεν κατὰ
 σπουδὴν ὡς ἐπὶ τοῦτο δὴ κεφάλαιον τοῦ πολέμου, ἐν 20
 ᾧ Λεύκιον εἶχε περιειλημμένον. προύπεμπε δὲ καὶ
 ἑτέρους, ἐμποδῶν εἶναι τοῖς ἀμφὶ τὸν Ἰεντίδιον ἐπ-
 ιοῦσιν. οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ διὰ σφῶν ὄκνον ἐπείγεσθαι,
 τὸν τε πόλεμον ἀποδοκιμάζοντες ὅλως, καὶ τὴν Ἀντω-
 νίου γνώμην οὐκ ἐπιστάμενοι, καὶ τὴν ἡγεμονίαν τῆς 25
 στρατιᾶς οὐ παριέντες ἀλλήλοις κατ' ἀξίωσιν οὐδέτερος.
 ὁ δὲ Λεύκιος οὔτ' εἰς μάχην ἦει τοῖς περικαθημένοις,

3. περὶ Schw, ἐπὶ libri || 4. Σούτριον Cluver, σούβριον
 libri || 15. ἔχυρὰν] ὄχυρὰν a, vulgo || 18. ἐπελθὼν] conicerem
 ἐπελθόντες ni Octavianum postremum advenisse constaret. cf.
 Cass. D. 48, 14, 1 || 20. δὴ τὸ κεφ. V || 27. ὁ δὲ] οὐδὲ A

ἀμείνοσι καὶ πλέοσιν οὔσι καὶ γεγυμνασμένοις νεο-
στράτευτον ἔχων τὸ πλεόν, οὔτε ἐς ὁδοιπορίαν, ἐν-
οχλησόντων αὐτὸν ὁμοῦ τοσῶνδε. Μάνιον δὲ ἐς τὸν
Ἰδεντίδιον καὶ Ἀσίνιον ἔπεμπεν, ἐπείγειν αὐτοὺς βοη-
5 θεῖν πολιορκουμένῳ Λευκίῳ, καὶ Τισηνὸν μετὰ τετρα-
κισχιλίων ἱππέων, λεηλατεῖν τὰ Καίσαρος, ἵν' ἀνασταίῃ.
αὐτὸς δὲ παρηλθεὺς ἐς τὴν Περυσίαν ὡς ἐν ἐχυρᾷ πόλει
χειμάσων, εἰ δέοι, μέχρι τοὺς περὶ τὸν Ἰδεντίδιον
ἀφικέσθαι.

10 καὶ ὁ Καῖσαρ ἀντίκα μετὰ σπουδῆς ἄπαντι τῷ 33
στρατῷ τὴν Περυσίαν ἀπετείχιζε χάρακι καὶ τάφρῳ,
πεντήκοντα καὶ ἕξ σταδίους περιῶν διὰ τὸ τῆς πόλεως
λοφῶδες, καὶ σκέλη μακρὰ ἐπὶ τὸν Τίβεριν ἐκτείνων,
ἵνα τι ἐς τὴν Περυσίαν μὴ ἐσφέροιτο. ἀντεπονείτο γε
15 μὴν καὶ ὁ Λεύκιος, ἐτέροις ὁμοίοις χαρακώμασι καὶ
τάφροις τὴν πέζαν ὀχυρούμενος τοῦ λόφου. καὶ Φουλ-
κία Ἰδεντίδιον καὶ Ἀσίνιον καὶ Ἀτήιον καὶ Καληνὸν
ἐκ τῆς Κελτικῆς ἤπειγε βοηθεῖν Λευκίῳ, καὶ στρατὸν
ἄλλον ἀγείρασα Πλάγκον ἔπεμπεν ἄγειν Λευκίῳ. Πλάγ-
20 κος μὲν δὴ τέλος τοῦ Καίσαρος ἐς Ῥώμην ὁδεῦον δι-
έφθειρεν· Ἀσινίου δὲ καὶ Ἰδεντιδίου σὺν μὲν ὄκνῳ καὶ
διχονοίᾳ τῆς Ἀντωνίου γνώμης, διὰ δὲ Φουλκίαν ὁμῶς
καὶ διὰ Μάνιον ἐς τὸν Λεύκιον ἰόντων καὶ τοὺς ἀπο-
κλείοντας βιαζομένων, ὁ Καῖσαρ ὑπήντα σὺν Ἀγρίππᾳ,
25 φυλακὴν τῆς Περυσίας καταλιπών. οἱ δὲ οὔτε πῶ συμ-

3. ὁμοῦ om. V || 4. 5. βοηθεῖν om. V || 5. Λευκίῳ non vertit
C || Τισηνὸν Schw, τίσινον AV, τίσιννον i, Tissinium C ||
7. ἐχυρᾷ V, ὀχυρᾷ Ai, vulgo || 11. ἀπετείχιζε a || 12. περιῶν]
περιλαβῶν? * complexus C || 14. ἵνα μή τι ἐς τ. Π. ἐσφ. Nau-
ckius || 17. Ateium C, στήιον AVi. cf. Willems 'le sénat' t. I
p. 536 || 22. διχονοία <δι' ἄγνοιαν> τῆς? * possis etiam d. <καὶ
ἄγνοία> τῆς || 25. οὔτε Bekk, οὐδέ libri

βαλόντες ἀλλήλοις οὔτε σὺν προθυμῖα χωροῦντες, ὁ μὲν αὐτῶν ἐς Ῥάκενναν, ὁ δ' ἐς Ἀρίμινον, ὁ δὲ Πλάγκος ἐς Σπωλήτιον συνέφυγον. καὶ ὁ Καῖσαρ αὐτῶν ἐκάστῳ στρατὸν ἐπιστήσας, ἵνα μὴ πρὸς ἀλλήλους συνέλθοιεν, ἐς τὴν Περυσίαν ἐπανῆλθε, καὶ μετὰ σπουδῆς τὰς τάφρους προσεσταύρου, καὶ ἐδιπλασίαζε τὸ βάθος καὶ πλάτος ὡς τριάκοντα πόδας ἀμφοτέρωθεν εἶναι, τό τε περιτείχισμα ὕψους, καὶ πύργους ἐπ' αὐτοῦ ξυλλίλους δι' ἑξήκοντα ποδῶν ἴσθη χιλίους καὶ πεντακοσίους· καὶ ἐπάλξεις τε ἦσαν αὐτῶν πυκναί, καὶ ἡ ἄλλη παρασκευὴ πᾶσα διμέτωπος, ἕς τε τοὺς πολιορκουμένους καὶ εἴ τις ἔξωθεν ἐπίοι. ἐγένετο δὲ ταῦτα σὺν πείραις πολλαῖς καὶ μάχαις, ἀκοντίσαι μὲν ἀμεινόνων ὄντων τῶν Καίσαρος, συμπλέκεσθαι δὲ τῶν Λευκίου μονομάχων· καὶ πολλοὺς ἔκτεινον συμπλεκόμενοι. 15

34 ὡς δὲ ἐξείργαστο πάντα τῷ Καίσαρι, λιρὸς ἦπτετο τοῦ Λευκίου, καὶ τὸ κακὸν ἠκμαζεν ἀγρίως ἅτε μηδὲν αὐτοῦ μηδὲ τῆς πόλεως προπαρεσκευασμένης. ὧν ἱ Καῖσαρ αἰσθόμενος ἀκριβεστέρως τὰς φυλακὰς ἐποίει. νουμηνίας δὲ ἔτους ἐς τὴν ἐπιούσαν ἡμέραν οὔσης, φυλάξας ὁ Λεύκιος τὴν ἑορτὴν ὡς ἀμελείας τοῖς πολεμίοις αἰτίαν, ἐξέθορε νυκτὸς ἐπὶ τὰς πύλας αὐτῶν ὡς διεκπαίσων αὐτοὺς καὶ στρατιὰν ἐπαξόμενος ἑτέραν· πολλὴ γὰρ ἦν αὐτῶν πολλαχοῦ. ταχὺ δὲ τοῦ πλησίον ἐφεδρεύοντος τέλους καὶ τοῦ Καίσαρος αὐτοῦ σὺν ταῖς στρατηγίσι σπείραις ἐπιδραμόντων, ὁ Λεύκιος μάλα 25

3. Σπωλήτιον] πωλήτιον (πωλίτιον V ex corr. et a) libri ||
 6. προσεσταύρου] προσεσταύρου a || 8. ἐπ' αὐτοῦ] ἐξ αὐτοῦ i ||
 17. ἀγρίως AB, ἀθρόως Vi, et C qui: dietim || 19. αἰσθόμενος Vi, αἰσθανόμενος A, vulgo

προθύμως ἀγωνιζόμενος ἀνεώσθη. τῶν δ' αὐτῶν ἡμε-
 ρῶν ἐν Ῥώμῃ, τοῦ σίτου τοῖς στρατευομένοις φυλασ-
 σομένου, τὸ πλῆθος τῷ πολέμῳ καὶ τῇ νίκῃ φανερώς
 ἐπηρῶντο, καὶ ἐς τὰς οἰκίας ἐστρέχοντες ἐπὶ ἐρεῦνῃ
 5 σίτου, ὅσα εὔροιεν ἤρπαζον.

οἱ δ' ἀμφὶ τὸν Ὀεντίδιον αἰδούμενοι λιμῶ κα- 35
 μνοντα Λεύκιον περιορᾶν, ἐχώρουν ἐς αὐτὸν ἅπαντες,
 βιαζόμενοι τοὺς Καίσαρος πανταχόθεν αὐτοὺς περι-
 κειμένους καὶ ἐνοχλοῦντας. ὑπαντώντων δ' αὐτοῖς
 10 Ἀγρίππου τε καὶ Σαλβιδιηνοῦ μετὰ δυνάμεως ἔτι πλεί-
 ονος, ἔδεισαν μὴ κνκλωθεῖεν, καὶ ἐς Φουλκίνιον τι
 χωρίον ἐξέκλιναν, ἐξήκοντα καὶ ἑκατὸν σταδίους τῆς
 Περυσίας διεστηκός· ἐνθα αὐτοὺς τῶν ἀμφὶ τὸν Ἀγρίπ-
 παν περικαθημένων πυρὰ πολλὰ ἤγειραν, σύμβολα τῷ
 15 Λευκίῳ. καὶ γνώμην ἐποιοῦντο Ὀεντίδιος μὲν καὶ
 Ἀσίνιος βαδίζειν καὶ ὡς μαχοῦμενοι, Πλάγκος δὲ ἔσε-
 σθαι μέσους Καίσαρός τε καὶ Ἀγρίππου, χρῆναι δ'
 ἔτι παραδοκεῖν τὰ γιγνόμενα· καὶ ἐκράτει λέγων ὁ
 Πλάγκος. οἱ δ' ἐν τῇ Περυσίᾳ τὰ μὲν πυρὰ ἰδόντες
 20 ἤδοντο, τῶν δ' ἀνδρῶν βραδυνόντων εἵκασαν καὶ τούσ-
 δε ἐνοχλεῖσθαι, καὶ παυσάμενου τοῦ πυρὸς διεφθάρ-
 θαι. ὁ δὲ Λεύκιος, τοῦ λιμοῦ πιέζοντος, ἐνυκτομάχησεν
 αὐτίς ἐκ πρώτης φυλακῆς ἐς ἕω, περὶ ἅπαν τὸ περι-
 τείχισμα· καὶ οὐ δυναθῆεις ἀνέθορεν αὐτίς ἐς τὴν Περυ-
 σίαν, καὶ τας ὑπολοίπους συλλογισάμενος τροφὰς ἀπέπει-
 δίδοσθαι τοῖς θεράπουσι, καὶ ἐφύλασσεν αὐτοὺς μηδ'

6. 7. κάμνοντα λιμῶ i || 8. τοὺς Καίσαρος] τοῦ καίσ. A, unde
 τοὺς τοῦ K. conī. Schw || αὐτοὺς] αὐτὸν conī. Musgr || 11. τι
 AV, τε i || 14. πολλὰ πυρὰ V || 16. μαχοῦμενοι] malim μαχό-
 μενοι || 24. οὐ] malim οὐδὲν cum Schw, ni infinitivus intercidit

ἐκφυγεῖν, ἵνα μὴ γνωριμώτερον γένοιτο τοῖς πολεμίοις τὸ δεινόν. ἤλῳντο οὖν οἱ θεράποντες κατὰ πλῆθος, καὶ κατέπιπτον ἔν τε αὐτῇ τῇ πόλει καὶ μέχρι τοῦ σφετέρου διατειχίσματος, πόαν εἶ τινα εὔροισεν ἢ φυλλάδα χλωράν, νεμόμενοι. καὶ τοὺς ἀποψύχοντας ὁ 5 Λεύκιος ἐς τάφρους ἐπιμήκεις κατώρυσσεν, ἵνα μήτε καιομένων ἐπίδηλον τοῖς ἐχθροῖς γένοιτο, μήτε σηπομένων ἀτμὸς καὶ νόσος.

36 ἐπεὶ δὲ οὔτε τοῦ λιμοῦ τι τέλος ἦν οὔτε τῶν θανάτων, ἀχθόμενοι τοῖς γιγνομένοις οἱ ὀπλίται παρεκάλουν 10 τὸν Λεύκιον αὐθις ἀποπειρᾶσαι τῶν τειχῶν, ὡς διακόψοντες αὐτὰ πάντως. ὃ δὲ τὴν ὀρμὴν ἀποδεξάμενος, "οὐκ ἀξίως" ἔφη "πρώην τῆς παρούσης ἀνάγκης ἠγωνισάμεθα", καὶ νῦν ἢ παραδιδόναι σφᾶς, ἢ τοῦτο χειρόν ἠγουμένους θανάτου, μάχεσθαι μέχρι θανάτου. 15 δεξαμένων δὲ προθύμως ἀπάντων, καὶ ἵνα μή τις ὡς ἐν νυκτὶ πρόφασις γένοιτο, κατὰ φῶς ἄγειν σφᾶς κελυόντων, ὁ Λεύκιος ἤγε πρὸ ἡμέρας. σίδηρόν τε τειχομάχον εἶχον πολύν, καὶ κλίμακας ἐς εἶδη πάντα διασκευασμένας. ἐφέρετο δὲ καὶ τάφρων ἐγχωστήρια ὄργανα 20 καὶ πύργοι πτυκτοὶ σανίδας ἐς τὰ τεῖχη μεθιέντες, καὶ βέλη παντοῖα καὶ λίθοι, καὶ γέρρα τοῖς σκόλοψιν ἐπιρριπτεῖσθαι. προσπεσόντες δὲ μεθ' ὀρμῆς βιαίου τὴν τάφρον ἐνέχωσαν καὶ τοὺς σταυροὺς ὑπερέβησαν, καὶ τοῖς τείχεσι προσελθόντες οἱ μὲν ὑπώρυσσον, οἱ δὲ 25 τὰς κλίμακας ἐπῆγον οἱ δὲ τοὺς πύργους ἐνεχείρουν

2. ἤλῳντο Af, ἠλλῳντο, λ a m. 1 sup. λ, V || 3. κατέπιπτον] κατέκνυπτον? * || 5. νεμόμενοι] σκεπτόμενοι? * || 21. πτυκτοὶ] πτυκτοὶ af, πηκτοὶ edidit Steph de conl. || 22. λίθοι] λίθους i || 26. ἐνεχείρουν f, ἐνεχύρουν AV, om. C. ἐπεχείρουν ut vid. ab

τε ὁμοῦ καὶ ἠμύνοντο λίθοις καὶ τοξεύμασι καὶ μολι-
 βδαίναις, σὺν πολλῇ θανάτου καταφρονήσει. καὶ τάδε
 ἐγίγνετο κατὰ μέρη πολλά· ἐπειδὴ δέ τινας . . . ἐς πολλὰ
 διαιρουμένοις τοῖς πολεμίοις, ἀσθενέστερα πάντα ἦν.
 5 ἔκταθεισῶν δέ που τῶν σανίδων ἐς τὸ τεῖχος, βία τότε 37
 μάλιστα ἐπικίνδυνος ἦν τῶν Λευκιανῶν ἐπὶ ταῖς σανίδι
 μαχομένων, καὶ βέλη πλάγια πάντοθεν ἦν ἐς αὐτοὺς
 καὶ ἀκόντια. ἐβιάσαντο δὲ ὅμως, καὶ ἐς τὸ τεῖχος ἐξ-
 ἤλαντο ὀλίγοι, καὶ αὐτοῖς εἶποντο ἕτεροι· καὶ τάχ' ἄν
 10 τι ἐξείργαστο αὐτοῖς μετ' ἀπονοίας, εἰ μὴ, γνωσθέντος
 οὐ πολλὰ εἶναι τὰ τοιαῦτα μηχανήματα, οἱ ἄριστοι
 τῶν Καίσαρος ἐφεδρειῶν ἀκμηῆτες ἐπήγοντο κεκμηκό-
 σιν. τότε γὰρ δὴ τῶν τειχῶν αὐτοὺς κατήρειψαν καὶ
 τὰ μηχανήματα συνέτριψαν, καὶ ἔβαλλον ἄνωθεν ἤδη
 15 σὺν καταφρονήσει. τοῖς δὲ τὰ μὲν ὄπλα καὶ τὰ σώ-
 ματα ὅλα συνεκέκοπτο, καὶ βοή σφᾶς ἐπελελοίπει, παφ-
 ἔμενον δ' ὅμως τῇ προθυμίᾳ. ὡς δὲ καὶ τὰ νεκρὰ
 τῶν ἐπὶ τοῦ τείχους ἀνηρημένων ἐσκυλευμένα κάτω
 διερριπτεῖτο, τὴν ὕβριν οὐκ ἔφερον, ἀλλ' ἀνετρέποντο
 20 ὑπὸ τῆς ὄψεως, καὶ μικρὸν ἔστησαν ἀποροῦντες ὥσπερ
 ἐν τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσιν οἱ διαναπαυόμενοι. ὧδε δὲ
 αὐτοὺς ἔχοντας ἑλεῶν ὁ Λεύκιος ἐκάλει τῇ σάλπιγγι
 ἀναχωρεῖν. ἡσθέντων δὲ τῶν Καίσαρος ἐπὶ τῷδε, καὶ
 τὰ ὄπλα παταγησάντων οἷον ἐπὶ νίκη, ἐρεθισθέντες οἱ

3. δέ τινας . . . Schw, qui τινας simul deleri et vs. 5. δὴ
 που legi voluit, improbabiliter. fort. in ἐπ. δέ τινας κτέ. latet
 εὐβλητοὶ δ' ὄντες ἐς πολλὰ διαιρούμενοι τοῖς πολ. vel tale quid.
 in anacolutho haerere noli || 5. τότε] τε? * || 6. Λευκιανῶν (τῶν)
 ἐπὶ? * || 14. ἔβαλλον] ἔβαλον editiones veteres de con. || 16. ὅλα]
 ὄλλα A, simul C: ἅμα vel ὁμοῦ || βοή] βοῆ f. πνοῆ vel βία
 con. Musgr

τοῦ Λευκίου τὰς κλίμακας αὐθις ἀρπάσαντες (οὐ γὰρ ἔτι πύργους εἶχον) ἔφερον ἐς τὰ τείχη μετ' ἀπονοίας, οὐδὲν ἔτι βλάπτοντες· οὐ γὰρ ἐδύναντο. περιθέων δ' αὐτοὺς ὁ Λεύκιος ἐδεῖτο μὴ ψυχομαχεῖν ἔτι, καὶ οἰμώζοντας ἀπῆγεν ἄκοντας.

5

38 τὸ μὲν δὴ τέλος τῆσδε τῆς τειχομαχίας, ἐκθυμοτάτης γενομένης, ἐς τοῦτο ἐτελεύτα· ὁ δὲ Καῖσαρ, ἵνα μὴ αὐθις ἐπιτολμήσειαν· οἱ πολέμιοι τοῖς τείχεσι, τὴν στρατιάν, ὅση τοῖς γιγνομένοις ἐφήδρευε, παρ' αὐτὸ τὸ τεῖχος ἴδρυσε, καὶ ἐδίδαξεν ἀναπηδᾶν ἐς τὸ τεῖχος 10 ἄλλους ἀλλαχοῦ κατὰ σύνθημα σάλπιγγος. συνεχῶς τε ἀνεπήδων οὐδενὸς ἐπείγοντος, ἵνα διδαχὴ τε σφίσι καὶ φόβος εἴη τοῖς πολεμίοις. ἀθυμία δὲ ἐπέιχε τοὺς τοῦ Λευκίου, καὶ ὅπερ ἐν τοῖς τοιοῦτοις εἶωθε γίνεσθαι, τῆς φυλακῆς οἱ φύλακες ἡμέλουν· ἐκ δὲ τῆς 15 ἀμελείας αὐτομολίαι πολλῶν ἐγίνοντο, καὶ οὐχ οἱ ἀφανέστεροι τοῦτο μόνοι, ἀλλὰ καὶ τῶν ἡγεμονικῶν τινὲς ἔδρων. ἐνεδίδου τε ὁ Λεύκιος ἤδη πρὸς διαλύσεις ἐλέω τοσοῦδε πλήθους ἀπολλυμένου, ἐχθρῶν δὲ τινῶν Καῖσαρος περὶ σφῶν δεδιότων ἔτι ἐπέιχεν. 20 ὡς δὲ ὁ Καῖσαρ ᾤφθη τοὺς αὐτομόλους φιλανθρωπῶς ἐκδεχόμενος, καὶ πλείων ὁρμὴ πᾶσιν ἐς τὰς διαλύσεις ἐγίννετο, δέος ἤπτετο τοῦ Λευκίου, μὴ ἀντιλέγων ἐκδοθείη. 39 γενομένης οὖν τινὸς ἐς τοῦτο πείρας καὶ ἐλπίδος οὐκ ἀηδοῦς, τὸν στρατὸν συναγαγὼν ἔλεξεν ὧδε. 25 “γνώμη μὲν ἦν μοι τὴν πάτριον ὑμῖν ἀποδοῦναι πολι-

4. 5. οἰμ. ἀπ. ἄκοντας] *suspirantes inuitosque* C || 9. ὅση τ. γ. ἐφ.] *exercitum omnem qui gestis rebus interfuerat* C || 14. ἐν τοῖς τοιοῦτοις] ἐν τούτοις i || 20. δεδιότων <αἰδοῖ> ἔτι vel sim.?* || 25. οὐκ ἀηδοῦς] *nec incerta spe* C

τείαν, ᾧ συστρατιῶται, τυραννίδα τὴν τῶν τριῶν [ἀν-
 δρῶν] ἀρχὴν ὀρῶντι, καὶ οὐδ' ἐφ' ἧ συνέστη προφάσει,
 Κασσίου καὶ Βρούτου τεθνεώτων διαλυθεῖσαν. Λεπί-
 δου γὰρ τὸ μέρος τῆς ἀρχῆς ἀφηρημένου, καὶ Ἀντωνίου
 5 πορρωτάτω χρήματα συλλέγοντος, εἰς οὗτος ἅπαντα
 πρὸς τὴν ἑαυτοῦ γνώμην διώκει, τὰ δὲ πάτρια Ῥω-
 μαίοις πρόσχημα μόνον ἦν καὶ γέλως. ἅπερ ἐγὼ μετα-
 βάλλειν ἐς τὴν ἄνωθεν ἐλευθερίαν τε καὶ δημοκρατίαν
 ἐπινοῶν, ἠξίου τῶν ἐπινικίων διαδοθέντων ἐκλυθῆ-
 10 ναι τὴν μοναρχίαν. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἔπειθον, ἐπειρώμην
 ἐπὶ τῆς ἐμῆς ἀρχῆς καταναγκάσαι. ὃ δέ με τῷ στρατῷ
 διέβαλλε, κωλύειν τὰς κληρουχίας ἐλέω τῶν γεωργῶν·
 καὶ τὴν διαβολὴν ἐγὼ τήνδε ἠγνόησα ἐπὶ πλείστον.
 ἀλλ' οὐδὲ ἐπιγνοῦς ἐπίστευσά τινα πιστεύσειν, ὀρῶντα
 15 τοὺς οἰκιστὰς καὶ παρ' ἐμοῦ δεδομένους, οἳ μεριεῖν
 ἔμελλον ὑμῖν τὰς κληρουχίας. ἀλλ' ἐδημαγωγῆσε γάρ
 τινος ἢ διαβολῆς, καὶ πρὸς ἐκείνον ὄχοντο πολεμήσον-
 τες ἡμῖν, ὡς νομίζουσι, σὺν χρόνῳ δ' εἴσονται στρατευ-
 σάμενοι καθ' αὐτῶν. ὑμῖν δ' ἐγὼ μαρτυρῶ μὲν ἐλο-
 20 μένοις τὰ ἀμείνονα καὶ ὑπὲρ δύναμιν κακοπαθήσασιν,
 ἠττήμεθα δὲ οὐχ ὑπὸ τῶν πολεμίων ἀλλὰ τοῦ λιμοῦ,
 ᾧ δὴ καὶ πρὸς τῶν ἡμετέρων στρατηγῶν ἐγκαταλελείμ-
 μεθα. ἐμοὶ μὲν δὴ καλῶς εἶχεν ἀγωνίσασθαι μέχρι
 τοῦ τελευταίου δαίμονος ὑπὲρ τῆς πατρίδος· καλὸν
 25 γάρ μοι τὸν ἔπαινον ἐπὶ τῇ γνώμῃ καὶ τὸ τέλος ἐποίει
 οὐχ ὑφίσταμαι δὲ δι' ὑμᾶς, οὓς τῆς ἐμῆς προτίθημι

1. τὴν om. b || 1. 2. ἀνδρῶν omisi cum V || 7. 8. μεταβαλ-
 λειν (sic) f || 14. πιστεύσειν om. afC || ὀρῶν iC || 15. τοὺς fort.
 ex praecedenti syllaba ta ortum || 18. δ' εἴσονται V, δ' εἴσαν-
 τας AB, δεισαντες Ci (in mg. f² δὲ εἴσοντες) || 19. αὐτῶν V,
 αὐτῶν A, ἑαυτῶν B, vulgo, ἑαυτοῦς i || 22. ὑμετέρων A

εὐκλείας. πέμψω δὴ πρὸς τὸν κεκρατηκότα, καὶ δεήσομαι ἔμοι μὲν ἀντὶ πάντων ὑμῶν ἐς ὃ θέλει καταχρησασθαι μόνω, ὑμῖν δὲ ἀντ' ἑμοῦ ἀμνηστίαν δοῦναι, πολίταις τε οὖσιν αὐτοῦ καὶ στρατιώταις ποτὲ γενομένοις, καὶ οὐδὲ νῦν ἀδικοῦσιν, οὐδὲ πολεμήσασιν ἄνευ καλῆς αἰτίας, οὐδὲ ἡσσημένοις πολέμῳ μᾶλλον ἢ λιμῷ”.

40 ὁ μὲν οὕτως εἶπε, καὶ εὐθύς ἔπεμπε τρεῖς ἐπιλεξάμενος ἐκ τῶν ἀρίστων· ἡ δὲ πληθὺς ἀνώμωζον; οἱ μὲν ἑαυτῶν χάριν, οἱ δὲ τοῦ στρατηγοῦ, γνώμη μὲν ὁμοῦ σφίσιν ἀρίστου καὶ δημοκρατικοῦ φανέντος, ὑπὸ δ' ἐσχάτης ἀνάγκης ἡττημένου. οἱ δὲ τρεῖς ἐντυχόντες τῷ Καίσαρι ἀνεμίμνησκον τοῦ γένους τῶν στρατῶν ἐνὸς ἑκατέροις ὄντος, καὶ στρατειῶν ὁμοῦ γενομένων, καὶ φιλίας τῶν ἐπιφανῶν, καὶ ἀρετῆς προγόνων οὐκ ἐς ἀνήκεστον τὰς διαφορὰς προαγαγόντων· ὅσα τε εἰκὸς ἦν ἄλλα ἐπαγωγὰ, τούτοις ὅμοια, ἔλεγον. ὁ δὲ Καῖσαρ εἰδὼς τῶν πολεμίων τοὺς μὲν ἀπειροπολέμους ἔτι τοὺς δὲ κληρούχους γεγυμνασμένους, ἔφη τεχνάζων τοῖς ὑπ' Ἀντωνίῳ στρατευσαμένοις διδόναι τὴν ἀμνηστίαν, ὡς χάριν ἐκείνῳ φέρων, τοὺς δ' ἄλλους ἐπιτρέπειν σφᾶς ἑαυτῷ προσέτασεν. ταῦτα μὲν εἶπεν ἅπασιν, ἰδίᾳ δὲ ἓνα τῶν τριῶν ἀπολαβῶν, Φούρνιον, ἐς μείζονα φιλανθρωπίαν ἐπήλπισε τοὺς περὶ Λεύκιον καὶ τοὺς ἄλλους, χωρὶς τῶν ἰδίῳ ἐχθρῶν ἑαυτοῦ.

41 οἶδε οὖν οἱ τοῦ Καίσαρος ἐχθροί, τὴν ἰδίᾳ γενο-

2. ἐς ὃ] ἐς ὃ τι Nauckius || 3. ὑμῖν τὲ V || 12. ἡττημένου] ἡττωμένου V || 13. τῶν στρατηγῶν b || 16. προαγαγόντων] προαγόντων? || 22. προσέτασεν] προστάσσειν vertit C || 22. 23. εἶπεν (ἐν) ἅπασιν conl. Schw, in conspectu omnium C || 25. ἑαυτοῦ] αὐτοῦ V || 26. ἰδίᾳ] ἰδίαν i

μένην έντευξιν τοῦ Φουρνίου ὑπονοοῦντες ἐπὶ σφίσι
 γενέσθαι, αὐτόν τε τὸν Φούρνιον ἐλοιδόρουν ἐπαν-
 ελθόντα, καὶ τὸν Λεύκιον ἠξίουν ἢ σπονδὰς αὐδὶς αἰ-
 τεῖν ὁμοίας ἄπασιν, ἢ πολεμεῖν μέχρι θανάτου· οὐ γὰρ
 5 ἰδίον τι τὸν πόλεμον, ἀλλὰ κοινὸν ὑπὲρ τῆς πατρί-
 δος γεγυέναι. καὶ ὁ Λεύκιος ἐπήνηι μὲν ἐλεῶν ἄν-
 δρας ὁμοτίμους, καὶ πέμψειν ἔλεγεν ἑτέρους, οὐδένα
 δὲ εἰπὼν ἀμείνονα ἔχειν ἑαυτοῦ, εὐθύς ἄνευ κήρυκος
 ἦει· προθεόντων αὐτοῦ δρόμῳ τῶν ἀπαγγελούντων
 10 Καίσαρι κατιέναι Λεύκιον. ὃ δὲ αὐτίκα ὑπήντα. ἐω-
 ρῶντο οὖν ἀλλήλοις ἤδη μετὰ τῶν φίλων, καὶ περι-
 φανεῖς ἦσαν ἀπὸ τῶν σημείων καὶ τῆς στολῆς οὔσης
 ἐκατέρῳ στρατηγικῆς. καὶ ὁ Λεύκιος ἀποθέμενος τοὺς
 φίλους ἦει σὺν δύο βαβδούχοις μόνοις, ἐπιδεικνὺς ἅμα
 15 τὴν γνώμην ἀπὸ τοῦ σχήματος· καὶ ὁ Καῖσαρ συνιεὶς
 ἀντεμιμείτο ἐς δαίγμα καὶ ὄθε τῆς ἐς τὸν Λεύκιον
 εὐνοίας ἐσομένης. ὡς δὲ σπεύδοντα εἶδε τὸν Λεύκιον
 παρελθεῖν ἐς τὸ Καίσαρος χαράκωμα, ἵνα καὶ τῷδε
 φαίνοιτο ἑαυτὸν ἐπιτρέπων ἤδη, προλαβὼν ὁ Καῖσαρ
 20 ἐξῆλθε τοῦ χαρακώματος, ἵν' ἐλεύθερον εἴη τῷ Λευκίῳ
 βουλευέσθαι τε καὶ κρίνειν ἔτι περὶ αὐτοῦ. τοιάδε
 ἀλλήλοις προσιόντες ἀπὸ τε τῆς στολῆς καὶ τῶν σχη-
 μάτων προαπεδείκνυντο. ὡς δὲ ἐπὶ τὴν τάφρον ἀφ-
 25 ἴκοντο, προσηγόρευσάν τε ἀλλήλους, καὶ ὁ Λεύκιος ἔφη
 "εἰ μὲν ξένος ὢν ἐπολέμησα, ὦ Καῖσαρ, αἰσχρὰν ἂν

5. τὸν πόλεμον] τὸν πολέμιον vertit C || 12. σημείων] ὁμοίων
 i || 13. ἀποθέμενος] videtur lacuna. an ἀποθέμενος <τὴν στρα-
 τηγικὴν στολὴν καὶ ἀποπεμφάμενος> τοὺς φίλους;* || 14. ἅμα]
 ἄρα;* || 15. συνιεὶς A, συνεὶς Vi || 22. 23. τῶν σχημάτων] malim
 τοῦ σχήματος || 24. Lucius prior haec loqui orsus est C || 25. ξέ-
 νος ὢν] exspectabas: εἰ μὲν σοι ξένῳ ὄντι

τὴν τοιαύτην ἦσαν ἡγούμην, καὶ αἰσχίονα ἔτι τὴν
 παράδοσιν· καὶ τῆσδε τῆς αἰσχύνης, εἶχον ἀπαλλαγὴν
 εὐκόλον παρ' ἑμαυτοῦ. ἐπεὶ δὲ πολίτη διηνέχθη καὶ
 ὁμοτίμῳ, καὶ ὑπὲρ τῆς πατρίδος, οὐκ αἰσχρὸν ἡγοῦμαι
 μετὰ τοιαῦσδε προφάσεως ὑπὸ τοιοῦδε ἡσσησθαι. καὶ 5
 τάδε λέγω οὐ παραιτούμενος παθεῖν ὅ τι θέλοις (διὰ
 γὰρ σοι τοῦτο ἐς τὸ στρατόπεδον τὸ σὸν ἄνευ σπον-
 δῶν ἰέμην), ἀλλ' ἵνα τοῖς ἄλλοις αἰτήσω συγγνώμην
 δικαίαν τε καὶ τοῖς σοῖς πράγμασι συμφέρουσαν. δεῖ
 δέ με, τοῦτο ἐπιδεικνύντα, διελεῖν τὸν λόγον, ὑπὲρ 10
 τε ἐκείνων καὶ ὑπὲρ ἑμαυτοῦ, ἵνα μόνον ἐμὲ τῶν γεγο-
 νότων αἴτιον ἐπιγνοῦς ἐς ἐμὲ τὴν ὀργὴν συναγάγης.
 μὴ νομίσης δὲ ἐλεγχθῆσεσθαι μετὰ παρρησίας (ἄκαιρον
 γὰρ) ἀλλὰ μετ' ἀληθείας, ἧς οὐκ ἔνι μοι χωρὶς εἰπεῖν.

43 ἐγὼ τὸν πρὸς σὲ πόλεμον ἡράμην οὐχ ἵνα σε καθ- 15
 ελῶν διαδέξωμαι τὴν ἡγεμονίαν, ἀλλ' ἵνα τὴν ἀριστο-
 κρατίαν ἀναλάβω τῇ πατρίδι, λελυμένην ὑπὸ τῆς τῶν
 τριῶν ἀρχῆς, ὡς οὐδ' ἂν αὐτὸς ἀντείοις· καὶ γὰρ ὅτε
 συνίστασθε αὐτήν, ὁμολογοῦντες εἶναι παράνομον, ὡς
 ἀναγκαίαν καὶ πρόσκαιρον ἐτίθεσθε, Κασσίου καὶ 20
 Βρούτου περιόντων ἔτι, καὶ ὑμῶν ἐκείνοις οὐ δυνα-
 μένων συναλλαγῆναι. ἀποθανόντων δὲ ἐκείνων οἱ τὸ
 τῆς στάσεως κεφάλαιον ἦσαν, καὶ τῶν ὑπολοίπων, εἴ
 τινα λείψανα ἔστιν, οὐ τῇ πολιτείᾳ πολεμούντων ἀλλ'
 ἡμᾶς δεδιότων, ἐπὶ δὲ τούτῳ καὶ τῆς πενταετίας παρ- 25

7. σοι AB, τοι Vi, vulgo || 8. ἰέμην A, ἰέμην Vi || 12. ὀργὴν] ὀρμὴν A || 14. ἧς οὐκ ἔνι] sed ut veritati potius innitar quae nemini me excepto nota est C || 19. <ὅμως> ὡς conii. Steph || 20. πρόσ-
 καιρον] πρὸς καιρὸν maluit idem, praeter rem || 23. καὶ τῶν
 ὑπολ.] aliorumque reliquiis si quae extiterant penitus extinctis,
 non bellantium illa respublica sed vos formidantium visa est C

ιούσης, ἀνακῦψαι τὰς ἀρχὰς ἐπὶ τὰ πάτρια ἠξίουν, οὐ
 προτιμῶν οὐδὲ τὸν ἀδελφὸν τῆς πατρίδος, ἀλλ' ἐπι-
 ζῶν μὲν ἐπανελθόντα πείσειν ἐκόντα, ἐπειγόμενος δὲ
 ἐπὶ τῆς ἐμῆς ἀρχῆς γενέσθαι. καὶ εἰ κατῆρξας σύ, μό-
 5 νος ἂν καὶ τὴν δόξαν εἶχες. ἐπεὶ δὲ δὴ σε οὐκ ἐπει-
 θον, ᾧμην ἐλθὼν ἐπὶ Ῥώμην καὶ ἀναγκάσαι, πολίτης
 τε ὢν καὶ γνώριμος καὶ ὕπατος. αἱ μὲν αἰτίαι δι' ἃς
 ἐπολέμησα, αὐταὶ μόναι, καὶ οὔτε ὁ ἀδελφὸς οὔτε Μά-
 νιος οὔτε Φουλκία, οὔτε ἡ κληρουχία τῶν ἐν Φιλίπποις
 10 πεπολεμηκότων, οὔτε ἔλεος τῶν γεωργῶν τὰ κτήματα
 ἀφαιρουμένων, ἐπεὶ καγὼ τοῖς τοῦ ἀδελφοῦ τέλεσιν
 οἰκιστὰς ἔδωκα, οἳ τὰ τῶν γεωργῶν ἀφαιρούμενοι τοῖς
 στρατευσαμένοις διένεμον. ἀλλὰ με σύ τήνδε τὴν δια-
 βολὴν αὐτοῖς διέβαλλες, τὴν αἰτίαν τοῦ πολέμου μετα-
 15 φέρων ἐπὶ τὴν κληρουχίαν ἀπὸ σαντοῦ, καὶ τῶδε μά-
 λιστα αὐτοὺς ἐλὼν ἐμοῦ κεκράτηκας· ἀνεπείσθησαν
 γὰρ πολεμεῖσθαί τε ὑπ' ἐμοῦ καὶ ἀμύνεσθαί με ἀδι-
 κοῦντα. τεχνάζειν μὲν δὴ σε ἔδει πολεμοῦντα· νική-
 σαντα δέ, εἰ μὲν ἐχθρὸς εἶ τῆς πατρίδος, καμὲ ἠγεῖ-
 20 σθαι πολέμιον, ἃ ἔδοξα συνοίσειν αὐτῇ βουλευθέντα
 μὲν, οὐ δυνηθέντα δὲ διὰ λιμόν.

λέγω δὲ ταῦτα ἐγὼ ἐγχειρίζων μὲν ἑμαυτὸν σοι, 44
 καθάπερ εἶπον, ἐς ὃ τι θέλοις, ὑποδεικνύς δὲ οἷα καὶ
 πρότερον καὶ νῦν ἐφρόνησα περὶ σοῦ καὶ φρονῶν ἔτι

4. malim <ταῦτα> γενέσθαι || 6. ἐλθὼν ἐπὶ Ῥώμην] libenter
 equidem ἐ. ἐ. Ῥώμην cum Musgravio scriberem, at vix licebit ||
 καὶ] καὶν? * ni males ἀναγκάσειν || 10. ἔλ. γεωργῶν τῶν τὰ Nau-
 ckius || 14. διέβαλλες] διέβαλες V || 16. κεκράτηκας AV, κεκρατή-
 κασιν iC || 17. με <δεῖν> coni. Steph || 18. 19. νικήσαντα AV, νι-
 κῆσαι iC. unde possis νικήσας ut ἠγεῖσθαι vice imperativi posi-
 tum sit || 19. 20. lacunam statuit Nauckius || 21. μὲν addidi ex
 AV || οὐ δυνηθέντα om. iC || 24. πρότερον ἐφρόνησα περὶ σοῦ

μόνος ἀφικόμην. καὶ περὶ μὲν ἐμοῦ τοσαῦτα, περὶ δὲ τῶν φίλων καὶ τοῦ στρατοῦ παντός, εἰ μὲν οὐχ ὑποπεύσεις με λέγοντα, συμβουλεύω τὰ σοὶ μάλιστα ὠφελιμώτατα, μηδὲν δεινὸν αὐτοὺς ἐργάσασθαι διὰ τὴν ἐμὴν καὶ [τὴν] σὴν φιλονεικίαν, μηδὲ ἄνθρωπον ὄντα καὶ 5 τύχῃ χρώμενον, οὐ βεβαίῳ πράγματι, κωλύσαι τοὺς κινδυνεύειν ἐν τύχαις ἢ χρεΐαις ἐθελήσοντάς ποτε ὑπὲρ σοῦ, μαθόντας ἐκ τοῦδε τοῦ σοῦ νόμου δυσέλπιστον σώζεσθαι μὴ κατορθοῦσιν. εἰ δὲ ὑποπτος ἢ ἄπιστος ἐχθροῦ πᾶσα συμβουλή, οὐκ ὀκνῶ καὶ παρακαλεῖν σε 10 μὴ τοὺς φίλους τίνυσθαι τῆς ἐμῆς ἁμαρτίας καὶ τύχης, ἀλλ' ἐς ἐμὲ συναγαγεῖν πάντα, τὸν πάντων αἴτιον. ἀφ' ἧς δὴ γνώμης αὐτοὺς ὑπελιπόμην, ἵνα μὴ δόξαιμι, σοὶ τάδε λέγων ἐκείνων ἀκουόντων, ὑπὲρ ἐμαυτοῦ τεχνάζων εἰπεῖν".

15

45 τοιαῦτα δὲ εἰπόντος τοῦ Λευκίου καὶ σιωπήσαντος, ὁ Καῖσαρ ἔλεξεν "ἄσπονδον μὲν σε κατιόντα πρὸς ἐμὲ ὄρω, ὃ Λεύκιε, ὑπήντησα τῶν ἐμῶν ἐρυμάτων ἔτι ἐκτὸς ὄντι κατὰ σπουδὴν, ἵνα ἔτι κύριος ὢν σεαυτοῦ βουλεύοιο, καὶ λέγοις καὶ πράττοις ἃ νομίζεις σοὶ συν- 20 οίσειν. ἐπεὶ δ', ὅπερ ἐστὶ τῶν ἀδικεῖν ὁμολογούντων, σεαυτὸν ἡμῖν ἐπιτρέπεις, οὐδὲν ἔτι δέομαι διελέγχειν ὅσα σὺν τέχνῃ μου κατεψεύσω. ἐξ ἀρχῆς δέ με βλάψαι ἐλόμενος καὶ νῦν ἔβλαψας. σπονδὰς γάρ μοι τιθέμενος,

καὶ νῦν φρονῶν ἔτι Nauckius || 3. συμβουλεύω i, συμβουλεύσω OC, vulgo || 5. τὴν ante σὴν om. i || 6. κολάσαι V¹ || 7. ἐθελήσαντάς ποτε i || 9. <τὸ> σώζεσθαι? * || 11. τίνυσθαι f, τίνυσθαι ceteri, vulgo || 16. δὲ del.? * || 19. ὄντι Schw, ὄντα libri quod frustra defendebat Lobeck ad Aiac. 802 p. 351² de toto loco falsa referens || 23. βλάψαι*, βλάψειν Oi || 24. μοι om. AV, fort. recte

ἔτυχες ἂν ἠδικημένου καὶ νενικηκότος· ἄσπονδον δὲ
 σαυτὸν τε καὶ τοὺς φίλους ἐπιτρέπων ἡμῖν καὶ τὸν
 στρατὸν, ἀφαιρῆ μὲν πᾶσαν ὀργήν, ἀφαιρῆ δὲ καὶ τὴν
 ἐξουσίαν ἣν σπενδόμενος ἂν ἔδωκας ὑπ' ἀνάγκης. συμ-
 5 πλέκεται γὰρ οἷς ἄξιον ὑμᾶς παθεῖν τὸ προσῆκον
 ὧν ἐμὲ δίκαιόν ἐστι ποιεῖν· ὃ δὴ προτιμήσω διὰ τε
 τοὺς θεοὺς καὶ δι' ἑμαυτὸν καὶ διὰ σέ, ὦ Λεύκιε, καὶ
 οὐ ψεύσω σε τῆς προσδοκίας, ἣν ἔχων περὶ ἐμ[αυτ]οῦ
 κατελήλυθας”.

10 ταῦτα μὲν ἔλεξαν ἀλλήλοις, ὡς ἐκ τῶν ὑπομνημά-
 των ἦν ἐς τὸ δυνατὸν τῆσδε τῆς φωνῆς μεταβαλεῖν
 τεκμαιρομένῳ τῆς γνώμης τῶν λελεγμένων. καὶ δι-
 εκρίθησαν, ὃ μὲν Καῖσαρ ἐν ἐπαίνῳ καὶ θαύματι τὸν
 Λεύκιον ἔχων, οὐδὲν ὡς ἐν συμφοραῖς ἀγεννὲς οὐδ'
 15 ἀσύνητον εἰπόντα, ὃ δὲ Λεύκιος τὸν Καίσαρα τοῦ τε
 ἠθους καὶ βραχυλογίας. οἱ λοιποὶ δ' ἐτεκμαίροντο
 τῶν εἰρημένων ἐκ τῆς ὄψεως ἑκατέρων.

καὶ ὁ Λεύκιος ἔπεμπε τοὺς χιλιάρχους τὸ σύνθημα 46
 τῷ στρατῷ ληψομένους παρὰ τοῦ Καίσαρος. οἱ δὲ
 20 ἔφερον αὐτῷ τὸν ἀριθμὸν τοῦ στρατοῦ, καθὰ καὶ νῦν
 ἔθος ἐστὶ τὸν αἰτοῦντα τὸ σύνθημα χιλίαρχον ἐπι-
 διδόναι τῷ βασιλεῖ βιβλίον ἐφήμερον τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ
 παρόντος. οἱ μὲν δὴ τὸ σύνθημα λαβόντες τὰς φυλα-
 κὰς ἔτι διὰ χειρὸς εἶχον, οὕτω κελεύσαντος αὐτοῦ
 25 Καίσαρος, νυκτοφυλακεῖν ἑκατέρους τὰ ἴδια· ἅμα δὲ
 ἡμέρα ὃ μὲν Καῖσαρ ἔθνευ, ὃ δὲ Λεύκιος αὐτῷ τὸν
 στρατὸν ἔπεμπε, τὰ μὲν ὄπλα φέροντα, ἐσκευασμένον

4. ἔδωκας Schw, ἔδωκα libri || 5. 6. τὸ προσῆκον ὧν] haereo
 cum Nauckio. προσῆκον deiebat Musgr || 8. ἐμοῦ Nauckius || 10.
 11. exspectabas τῶν ὑπομνημάτων <τῶν Καίσαρος> || 16. malim
 καὶ <τῆς> βραχυλογίας || 17. ἑκατέρων] ἑκατέρου?*

δ' ὡς ἐν ὁδοιπορίᾳ. οἱ δὲ τὸν Καίσαρα πόρρωθεν
 ὡς αὐτοκράτορα ἠσπάσαντο, καὶ ἔστησαν ἐν μέρει κατὰ
 τέλος οὗ προσέταξεν ὁ Καίσαρ, ἐφ' ἑαυτῶν, οἳ τε κλη-
 ροῦχοι καὶ οἱ νεοστράτευτοι κεχωρισμένοι. ὁ δὲ Καίσαρ
 ἐκτελεσθείσης τῆς θυσίας, στεψάμενος δάφνη, συμβόλῳ 5
 νίκης, προυκάθητο ἐπὶ βήματος, καὶ προσέταξε μὲν
 ἅπασιν θέσθαι τὰ ὄπλα ἐνθά εἰστήμεσαν, θεμένων δὲ
 τοὺς κληροῦχους ἐκέλευσεν ἐγγυτέρω προσελθεῖν, δι-
 εγνωκῶς ἄρα ὀνειδίσαι τῆς ἀχαριστίας καὶ φοβῆσαι.
 προέγνωστο δὲ μέλλων ὧδε ποιήσειν, καὶ ὁ στρατὸς 10
 ὁ τοῦ Καίσαρος, εἴτε ἐξεπίτηδες, οἷα προδιδάσκονται
 πολλάκις, εἴτε ὑπὸ πάθους ὡς πρὸς οἰκείους ἄνδρας,
 ἀκρατεῖς τῆς δεδομένης σφίσι τάξεως γενόμενοι, προσ-
 ιοῦσι τοῖς Λευκιανοῖς οἷα συνεστρατευμένοις ποτὲ περι-
 χυθέντες ἠσπάζοντο καὶ συνέκλαιον, καὶ τὸν Καίσαρα 15
 ὑπὲρ αὐτῶν παρεκάλουν, καὶ οὔτε βοῶντες ἔτι ἐπαύ-
 οντο οὔτε συμπλεκόμενοι, κοινωνούντων ἑκατέρους τοῦ
 πάθους ἤδη καὶ τῶν νεοστρατεῦτων· οὐδὲ ἦν τι δια-
 47 κειρισμένον ἔτι οὐδ' εὐκριτον. ὅθεν οὐδὲ ὁ Καίσαρ
 ἔτι τῆς γνώμης ἐκράτει, ἀλλὰ μόλις τὴν βοήν κατα- 20
 παύσας εἶπε τοῖς ἰδίους "ὕμεις μὲν, ὧ̄ συστρατιῶται,
 οὕτως αἰεὶ μοι προσενήνεχθε ὡς μηδενὸς ἀτυχήσαι παρ'
 ἐμοῦ δύνασθαι· ἐγὼ δὲ τοὺς μὲν νεοστρατεῦτους ὑπ'
 ἀνάγκης ἐστρατεῦσθαι Λευκίῳ νομίζω, τουτωνὶ δὲ τῶν
 συνεστρατευμένων τε πολλάκις ὑμῖν καὶ νῦν ὑφ' ὑμῶν 25
 σωζομένων ἐπενόουν πυθέσθαι, τί παθόντες ἐξ ἡμῶν,

1. et ueluti in agmine ad iter apparatus C: ὡς ἐς ὁδοι-
 πορίαν || 2. 3. κατὰ τέλη? * || 5. δάφνη συμβόλῳ AV, δάφνην
 συμβόλων B, δάφνη σύμβολον i || 12. potest fieri ut post
 πολλάκις οἱ στρατιῶται vel tale quid interciderit || 22. ἀτυχή-
 σαι] εὐτυχήσαι i

- ἢ τίνος χάριτος οὐκ ἀξιοθύντες, ἢ τί μείζον παρ' ἑτέρου προσδοκῶντες, ἐναντία ὄπλα ἤσαντο καὶ ἐμοὶ καὶ ὑμῖν καὶ ἑαυτοῖς; ἃ γὰρ ἔκαμνον ἐγώ, πάντα ἦν ὑπὲρ τῆς κληρουχίας, ἧς τοῦ μέρους καὶ τούτοις μετῆν.
- 5 καὶ εἰ συγχωρεῖτέ μοι, καὶ νῦν πεύσομαι". οὐκ ἐπι-
 τρεπόντων δὲ ἀλλ' ἀπαύστως παρακαλούντων, "συγ-
 χωρῶ ὑμῖν ὅσα βούλεσθε" ἔφη, "καὶ ἀφείσθωσαν ἀπα-
 θεῖς τῶν ἡμαρτημένων, ἂν ἐς τὸ μέλλον ὑμῖν ὁμοια
 φρουρῶσιν". ὑπισχνουμένων δ' ἑκατέρων βοαί τε καὶ
- 10 χάριτες ἦσαν ἐς τὸν Καίσαρα· καὶ τισιν αὐτῶν ἐπ-
 ἔτρεψέ τινας καὶ ὑποδέξασθαι, τὸ δὲ πλῆθος ἐκέλευε
 σκηνοῦν ἐνθα περ εἰστήκεσαν ἄποθεν, ἕως ὃ Καῖσαρ
 αὐτοῖς πόλεις τε ἐς χειμασίαν καὶ τοὺς ἀπάξοντας ἐς
 τὰς πόλεις δοίη.
- 15 καθεζόμενος δ' ἐπὶ τοῦ βήματος ἐκάλει τὸν Λεύ- 48
 κιον ἐκ τῆς Περυσίας μετὰ τῶν ἐν τέλει Ῥωμαίων.
 καὶ κατήεσαν πολλοὶ μὲν ἀπὸ τῆς βουλῆς, πολλοὶ δὲ
 ἀπὸ τῶν καλουμένων ἱππέων, ἐν ὄψει πάντες οἰκτρᾶ
 καὶ ὀξεία μεταβολῇ. ἅμα δὲ ἐξήεσαν οὗτοι τῆς Περυ-
 20 σίας, καὶ φρουρὰ τὴν πόλιν περιέστη. ἐπεὶ δὲ ἀφ-
 ἴκοντο, Λεύκιον μὲν ὃ Καῖσαρ ἑαυτῷ παρεστήσατο,
 τῶν δὲ ἄλλων τοὺς μὲν οἱ φίλοι Καίσαρος τοὺς δὲ οἱ
 λοχαγοὶ διέλαβον, προδεδιδαγμένοι πάντες ἐς τιμὴν
 ἀπάγειν ἅμα καὶ φυλακὴν ἄσημον. τοὺς δὲ Περυσίους
 25 ἀπὸ τοῦ τείχους παρακαλοῦντας ἐκέλευσεν ἤκειν, ἄνευ
1. 2. παρ' ἑτέρου] *ab aliis* C || 2. καὶ ante ἐμοὶ addidi ex
 V || 8. ἂν om. AB || 12. ἄποθεν] *eo loco in quo prius consede-
 rant* C: ἄνωθεν, bene. 'C fort. non ἄνωθεν sed πρόσθεν red-
 didit' Nauckius || 13. 14. ἐς τὰς πόλεις *molesta* || 18. 19. ἐν
 ὄψει] *aspectu moesto et miserando ut in subita mutatione per-
 sistentes* C, optime: ἐν ὄψει οἰκτρᾶ καὶ <ἐλεεινῇ ὡς ἐν> ὀξεία
 μ. || 20. καὶ ante φρουρὰ om. i

τῆς βουλῆς μόνης· καὶ ἐλθοῦσι συνέγνω. οἱ δὲ βου-
 λενταὶ τότε μὲν φύλαξι παρεδόθησαν, μετ' οὐ πολὺ
 δὲ ἀνηρέθησαν, χωρὶς Αἰμιλίου Λευκίου, ὃς ἐν Ῥώμῃ
 δικάζων ἐπὶ τῷ φόνοῦ Γαίου Καίσαρος τὴν καταδικά-
 ζουσαν ἤνεγκε φανερώς, καὶ πάντας φέρειν ἐκέλευεν 5
 49 ὡς ἐκλυομένους μύσος. τὴν δὲ Περυσίαν αὐτὴν ἐγνώκει
 μὲν ὁ Καῖσαρ ἐς διαρπαγὴν ἐπιτρέψαι τῷ στρατῷ,
 Κέστιος δὲ τις αὐτῶν ὑπομαργότερος, ἐν Μακεδονίᾳ
 πεπολεμηκῶς καὶ ἐκ τοῦδε Μακεδονικὸν αὐτὸν ὀνο-
 μάζων, ἐνεπρήσθη τὴν οἰκίαν καὶ ἑαυτὸν ἐς τὸ πῦρ ἐν- 10
 ἔβαλε, καὶ ἄνεμοι τὴν φλόγα ὑπολαβόντες περιήνεγκαν
 ἐς ὅλην Περυσίαν, καὶ ἐνεπρήσθη χωρὶς τοῦ Ἡφαι-
 στείου μόνου. τότε μὲν δὴ τῇ Περυσίᾳ τέλος ἦν,
 δόξαν ἀρχαιότητος ἐχούση καὶ ἀξιώσεως· ὑπὸ γὰρ Τυρ-
 ρηνῶν πάλαι φασὶν αὐτὴν ἐν ταῖς πρώταις δώδεκα 15
 πόλεσιν ἐν Ἰταλίᾳ γενέσθαι. διὸ καὶ τὴν Ἥραν ἔσεβον,
 οἷα Τυρρηνοί· τότε δὲ ὅσοι τὰ λείψανα τῆς πόλεως
 διέλαχον, τὸν Ἥφαιστον σφίσις ἐθεντο θεὸν εἶναι
 πάτριον ἀντὶ τῆς Ἥρας. τῆς δ' ἐπιούσης ὁ μὲν Καῖσαρ
 ἐσπένδετο ἅπασιν, ὁ δὲ στρατὸς οὐκ ἐπαύετο ἐπὶ τισὶ 20
 50 θορυβῶν ἕως ἀνηρέθησαν· καὶ ἦσαν οἱ μάλιστα Καί-
 σαρος ἐχθροί, Κανούτιός τε καὶ Γάιος Φλάβιος καὶ
 Κλώδιος ὁ Βιδυνικὸς καὶ ἕτεροι.

τοῦτο μὲν δὴ τέλος ἦν τῆς ἐν Περυσίᾳ Λευκίου
 πολιορκίας, καὶ ὁ πόλεμος ᾧδε ἐξελέλυτο, χαλεπώτατός 25
 50 τε καὶ χρόνιος ἐλπισθεὶς ἔσεσθαι τῇ Ἰταλίᾳ. καὶ γὰρ

6. <τὸ> μύσος? * || 8. αὐτῶν] noli ἀστῶν conicere || 20. 21. θορυ-
 βῶν ἐπὶ τισιν V || 21. καὶ i, οἱ AV || 22. Canutius C, κανούντιος
 AVi || 22. καὶ ante Φλάβιος libri, del. Gelen. de ipso homine
 v. Borghesi t. I p. 170 || 23. Κλώδιος ὁ Βιδυ.] Borghesi t. II
 p. 73 || 25. ᾧδε] ὅδε f || 26. καὶ γὰρ] γὰρ A

Ἀσίτιος ἀντίκα καὶ Πλάγκος καὶ Ὀεντίδιος καὶ Κράσ-
 σος καὶ Ἀτήιος, καὶ ὅσοι τῆσδε τῆς γνώμης ὄντες
 ἕτεροι στρατὸν εἶχον οὐκ εὐκαταφρόνητον ἀλλ' ἐς τρισ-
 καίδεκα τέλη γεγυμνασμένα καὶ ἰππέας ἑξακισχιλίους
 5 ἐπὶ πεντακοσίοις, ἠγούμενοι τὸ κεφάλαιον τοῦ πολέμου
 Λεύκιον γεγονέναι ἐπὶ θάλασσαν ἦσαν, ἕτερος ἐτέρας
 ὁδοῦς, οἱ μὲν ἐς Βρεντέσιον οἱ δ' ἐπὶ Ραβέννης οἱ
 δ' ἐς Τάραντα, καὶ οἱ μὲν ἐς Μοῦρκον ἢ Ἀγνὸβαρβον
 οἱ δὲ ἐς Ἀντώνιον, διωκόντων αὐτοὺς τῶν Καίσαρος
 10 φίλων καὶ σπονδὰς προτεινόντων, καὶ οὐκ ἐθέλουσι
 ἐνοχλούντων τὰ περὶ μάλιστα ὧν δὴ καὶ μόνων Ἀγρίπ-
 πας ἐπεισε μεταθέσθαι δύο τέλη Πλάγκου, ἀποληφθέντα
 ἐν Καμερία. ἔφευγε δὲ καὶ Φουλκία μετὰ τῶν τέκνων
 ἐς Δικαιάρχειαν καὶ ἀπὸ Δικαιαρχείας ἐς τὸ Βρεντέ-
 15 σιον, μετὰ τρισχιλίων ἰππέων, οἱ αὐτῇ παρὰ τῶν στρα-
 τηγῶν πομποὶ ἀπεστάλησαν. ἐν δὲ τῷ Βρεντεσίῳ νεῶν
 πέντε μακρῶν ἐκ Μακεδονίας οἱ μεταπέμπτων γενο-
 μένων ἐπιβᾶσα ἀνήγετο. καὶ αὐτῇ Πλάγκος συνέπλει,
 τὸν ἔτι λοιπὸν αὐτοῦ στρατὸν ἐκλιπὼν ὑπὸ δειλίας
 20 οἱ δὲ Ὀεντίδιον σφῶν εἴλοντο ἄρχειν. Ἀσίτιος δὲ
 Ἀγνοβάρβῳ συνετίθετο φιλίαν εἶναι πρὸς Ἀντώνιον
 καὶ ἐπέστελλον ἄμφω τάδε τῷ Ἀντωνίῳ, καὶ ἀποβάσεις
 αὐτῷ καὶ ἀγορὰν ὡς ἀντίκα ἦξοντι ἠντρέπιζον ἀνὰ
 τὴν Ἰταλίαν.
 25 ἄλλῳ δ' Ἀντωνίου στρατῷ πολλῷ περὶ Ἄλπεις, οὗ 51

1. 2. Κράσος] v. Willems 'le sénat' t. I p. 535 || 4. τέλη] μέρη i || ἑξακισχιλίους] χιλίους vertit C || 6. ἕτερος <καθ'> ἕτ. ὁδ.??* || 11. καὶ μόνων] ex his solus Agrippas C || 12. ἀποληφθέντα] ἀπολειφθέντα VC || 19. αὐτοῦ*, αὐτοῦ libri || 23. ἐντρέπιζον Car. Steph, εὐτρέπιζων a, εὐπρέπιζον ceteri || 25. Ἄλπεις <ὄντι> οὗ??*

Φούφιος Καληνὸς ἠγεῖτο, ὁ Καῖσαρ ἐπεβούλευεν, ἤδη μὲν τὸν Ἀντώνιον ὑπονοῶν, ἐλπίζων δὲ ἢ φίλῳ ἔτι ὄντι φυλάξειν, ἢ πολεμοῦντος μεγάλην ἰσχὺν προσλήψεσθαι. διαμέλλοντος δὲ ὄμως ἔτι αὐτοῦ, καὶ τὸ εὐπρεπὲς περιορωμένου, ὁ Καληνὸς ἐτελεύτησε· καὶ ὁ Καῖσαρ, 5 ὡς ἐς ἀμφοτέρωθεν πρόφασιν εὐρών, ἤει καὶ παρελάμβανε τὸν τε στρατὸν καὶ τὴν Κελτικὴν ἐπ' αὐτῷ καὶ Ἰβηρίαν, καὶ τὰςδε οὖσας ὑπὸ Ἀντωνίῳ, Φουφίου τοῦ παιδὸς Καληνοῦ καταπλαγέντος τε αὐτὸν καὶ παραδόντος ἅπαντα ἀμαχί. 10

ὁ μὲν δὴ Καῖσαρ ἐνὶ τῷδε ἔργῳ ἔνδεκα τέλη στρατοῦ καὶ χώρας τοσάσδε λαβών, τοὺς ἠγεμόνας αὐτῶν παρέλυε τῆς ἀρχῆς, καὶ ἰδίους ἐπιστήσας ἐς Ῥώμην 52 ἀνέστρεφεν· ὁ δὲ Ἀντώνιος χειμῶνος μὲν ἔτι τοὺς πρέσβεις κατεῖχε τοὺς ἀπὸ τῶν κληρουχιῶν πρὸς αὐτὸν 15 ἐλθόντας, ἔτι ἐπικρύπτων ἃ ἐφρόνει, ἤρι δ' ἐκ μὲν Ἀλεξανδρείας ἐς Τύρον ᾤδευεν, ἐκ δὲ Τύρου διαπλέων ἐπὶ Κύπρου καὶ Ῥόδου καὶ Ἀσίας ἤσθετο τῶν ἐν τῇ Περυσίᾳ γεγονότων, καὶ τὸν ἀδελφὸν ἐμέμφετο καὶ Φουλσίαν, καὶ μάλιστα πάντων Μάνιον. Φουλσίαν 20 μὲν οὖν ἠΰρεν ἐν Ἀθήναις, ἐκ Βρεντεσίου φυγοῦσαν· Ἰουλίαν δ' αὐτῷ τὴν μητέρα Πομπήιος, ἐς αὐτὸν διαφυγοῦσαν, ἔπεμπεν ἐκ Σικελίας ἐπὶ νεῶν μακρῶν, καὶ παρέπεμπον αὐτὴν οἱ τῶν ἀμφὶ τὸν Πομπήιον ἄριστοι,

1. φούφιος ABC, φούβιος V, φίφιος f, φίφος b, φίλιος a || 3. ὄντι] ὄντα b, om. Aa || 6. ὡς om. a, ἐς om. b || 7. 8. καὶ Ἰβηρίαν] κατ' Ἰβηρίαν coni. Lange A. R. t. III² p. 569 adn. 5 Galliam Narbonensem recuperaturus. quae ita dici ut potuerit — exspectabas certe <τὴν> κατ' Ἰβ. — ipsum tamen scriptorem plures provincias posuisse demonstrant verba καὶ τὰςδε οὖσας et vs. 12. χώρας τοσάσδε. memoriae igitur error sumendus || 8. Φουφίου] φουβίου V, φουλβίου a || 16. ἔτι] εἶτε i || 24. οἱ

Λεύκιός τε Λίβων ὁ κηδεστὴς τοῦ Πομπηίου καὶ Σατουρνίνος καὶ ἕτεροι, ὅσοι χρῆζοντες τῆς Ἀντωνίου μεγαλοπραγίας, ἠξίουσαν αὐτὸν συναλλαγέντα Πομπηίῳ σύμμαχον ἐπὶ Καίσαρι λαβεῖν Πομπηίον. ὁ δὲ αὐτοῖς
 5 ἀπεκρίνατο χάριν μὲν ἐπὶ τῇ μητρὶ γιγνώσκειν Πομπηίῳ, καὶ ἀποτίσειν ἐν χρόνῳ, αὐτὸς δέ, εἰ μὲν πολεμοίῃ Καίσαρι, χρήσεσθαι Πομπηίῳ συμμάχῳ, εἰ δ' ἐμμένοι τοῖς πρὸς αὐτὸν ὁμολογημένοις ὁ Καῖσαρ, πειράσεσθαι καὶ Πομπηίον Καίσαρι συναλλάξαι.

10 ὁ μὲν ὧδε ἀπεκρίνατο, ὁ δὲ Καῖσαρ ἐς Ῥώμην ἀπὸ 53 Κελτῶν ἐπανιῶν ἦσθετο μὲν τῶν ἐς Ἀθήνας διαπεπλεκτότων, τὸ δὲ τῆς ἀποκρίσεως ἀκριβὲς ἄρα οὐκ εἰδώς, ἐξώτρυνε τοὺς κληρούχους ἐπὶ τὸν Ἀντώνιον ὡς κατὰ ἄγοντα μετὰ τῶν γεωργῶν Πομπηίον, ὧν αὐτοὶ τὰ χωρία
 15 ἔχουσιν· ἐς γὰρ δὴ Πομπηίον οἱ πλεόνες τῶν γεωργῶν ἐπεφεύγесαν. καὶ πιθανοῦ τοῦ διερεθίσματος ὄντος, οὐδ' ὡς οἱ κληροῦχοι προθύμως ἐπὶ τὸν Ἀντώνιον ἐστράτευον· οὕτως ἢ δόξα τῶν ἐν Φιλίπποις γεγονότων ἐδημαγῶγει τὸν Ἀντώνιον. ὁ δὲ Καῖσαρ Ἀντωνίου μὲν
 20 καὶ Πομπηίου καὶ Ἀηνοβάρβου κατὰ πλῆθος ὀπλιτῶν ὑπεροίσειν ἐνόμιζεν (ἦρχε γὰρ τελῶν ἐς τότε τεσσαράκοντα πλεόνων), ναῦν δὲ οὐδεμίαν ἔχων, οὐδὲ καιρὸν ἐς ναυπηγίαν, ὠρρώθει, ναῦς ἐκείνων ἔχόντων πεντακοσίας, μὴ τὴν Ἰταλίαν περιπλέοντες ἐς λιμὸν περι-
 25 ενέγκαιεν. ὧν ἐνθυμούμενος (ἐλέλετο δὲ αὐτῷ περὶ

fort. cum Nauckio post Πομπηίον collocandum || 1. 2. Σατουρνίνος] Borghesi t. II p. 275 || 4. ἐπὶ καίσαρι i, ε. καίσαρος AB, ε. καίσαρα V || 6. 7. πολεμοίῃ] πολεμῶῃ i || 7. χρήσασθαι i || 8. αὐτὸν] malim αὐτὸν || 9. πειράσασθαι b¹ || 12. ἄρα οὐκ εἰδώς ἀκριβὲς V || 14. μετὰ] μὲν i || τῶν om. a || 16. ὑπεφεύγесαν A || 21. ἐνόμιζον ABb

πολλῶν παρθένων ἐς γάμον) ἐπέστειλλε Μαικήνα συν-
 θέσθαι Σκριβωνία τῇ Λίβωνος ἀδελφῇ, τοῦ κηδεύον-
 τος Πομπηίῳ, ἵν' ἔχοι καὶ τήνδε ἀφορμὴν ἐς διαλύσεις
 εἰ θεήσειεν. καὶ πυθόμενος ὁ Λίβων ἐπέστειλλε τοῖς
 οἰκείοις ἐγγυᾶν αὐτὴν τῷ Καίσαρι προθύμως. ὁ δὲ 5
 Καῖσαρ τῶν Ἀντωνίου φίλων καὶ στρατῶν ὄσους
 ὑπώπτευε, διέπεμπεν ἐπὶ προφάσεων ἄλλους ἀλλαχοῦ,
 καὶ Λέπιδον ἐς τὴν ἐψηφισμένην αὐτῷ Λιβύην, ἄγοντα
 54 τῶν Ἀντωνίου τελῶν τὰ ὑποπτότατα ἕξ. Λεύκιον δὲ
 καλέσας ἐπήγει μὲν ἐς φιλαδελφίαν, εἰ τῇ Ἀντωνίου 10
 γνώμη ὑπομεμενηκῶς ἴδιον τὸ ἀμάρτημα ποιοῖτο, ὠνει-
 διξε δὲ ἐς ἀχαριστίαν, εἰ τοιούτου τυχὼν αὐτοῦ μηδὲ
 νῦν ὁμολογοίη περὶ Ἀντωνίου, σαφῶς ἤδη καὶ Πομ-
 πηίῳ συνθέσθαι λεγομένου. "ἐγὼ δέ σοι πιστεύω"
 ἔφη "Καληνοῦ τελευτήσαντος τὰ τε ἔθνη τὰ ὑπ' αὐτῷ 15
 καὶ τὸν στρατόν, ἵνα μὴ ἄναρχος εἴη, διὰ τῶν ἐμαν-
 τοῦ φίλων διώκουν Ἀντωνίῳ. ἀλλὰ νῦν ἐκφανείσης
 τῆς ἐνέδρας, ἐκεῖνά τε ἐμαντοῦ πάντα ποιῶμαι, καὶ
 σοὶ πρὸς τὸν ἀδελφὸν ἀπιέναι θέλοντι συγχωρῶ μετ'
 ἀδείας". ὁ μὲν οὕτως εἶπεν, εἴτε πειρώμενος τοῦ 20
 Λευκίου, εἴτε τὸ λεχθὲν ἐκπεσεῖν ἐθέλων ἐς τὸν Ἀν-
 τώνιον· ὁ δέ, οἷα καὶ πρότερον, εἶπε "Φουλκίας μὲν
 ἡσθόμην οὔσης μοναρχικῆς, ἐγὼ δὲ συνεχρώμην τοῖς
 τοῦ ἀδελφοῦ στρατοῖς ἐς τὴν ἀπάντων ὑμῶν καθάρσε-
 σιν. καὶ νῦν, εἰ μὲν ἐπὶ καταλύσει τῆς μοναρχίας 25
 ἔρχοιτο ὁ ἀδελφός, καὶ φανερῶς καὶ λαθῶν οἰλήσομαι

1. μονικήνα AB, μαικήνα A² in mg. || 7. ἀλλαχοῖ Nau-
 ckius || 11. ὑπομεμενηκῶς] ὑπομενηκῶς i. ὑπηρετηκῶς conl.
 Musgr, ἐπιμεμενηκῶς L. Dindorf in Thes. v. ὑπομένειν || ποι-
 εῖτο Bi || 12. αὐτοῦ*, αὐτοῦ libri praeter b, qui om.

πρὸς αὐτόν, ἀγωνιούμενος αὐθις ὑπὲρ τῆς πατρίδος
 πρὸς σέ, καίπερ ἤδη μοι γενόμενον εὐεργέτην. εἰ δ'
 ἐπιλέγοιτο κάκεινος καὶ διακρίνοι τοὺς συμμαρχή-
 σοντας αὐτῷ, πολεμήσω σὺν σοὶ πρὸς αὐτόν, ἕως ἂν
 5 ἡγῶμαι μηδὲ σὲ μοναρχίαν καθίστασθαι· τὸ γὰρ τῆς
 πατρίδος αἰὲ προθήσω καὶ χάριτος καὶ γένους". ὧδε
 μὲν ὁ Λεύκιος εἶπεν, ὁ δὲ Καῖσαρ αὐτόν καὶ τέως ἐν
 θαύματι ἄγων, οὐκ ἔφη μὲν οὐδὲ βουλόμενον ἐπάξε-
 σθαι κατ' ἀδελφοῦ, πιστεύσειν δὲ ὡς τοιῷδε ἀνδρὶ
 10 πᾶσαν Ἰβηρίαν καὶ τὸν ἐν αὐτῇ στρατόν, ὑποστρατη-
 γούντων αὐτῷ τῶν νῦν ἡγουμένων αὐτῆς Πεδουκαίου
 τε καὶ Λευκίου.

οὕτω μὲν δη καὶ Λεύκιον ὁ Καῖσαρ ἀπέπεμπε σὺν
 τιμῇ, καὶ διὰ τῶν ὑποστρατηγῶν ἐφύλασσε ἀφανῶς·
 15 Ἀντώνιος δὲ Φουλκίαν μὲν ἐν Σικυῶνι νοσηλευομένην 55
 ἀπέλιπεν, ἀπὸ δὲ Κερκύρας ἐς τὸν Ἰόνιον ἔπλει, στρατῷ
 μὲν οἱ πολλῷ, ναυσὶ δὲ διακοσίαις, ἃς ἐν Ἀσίᾳ ἐπε-
 ποίητο. πυνθόμενος δ' Ἀηνόβαρβον ἀπαντᾶν αὐτῷ
 ναυσὶ καὶ στρατῷ πολλῷ, οὐ δοκοῦντά τισιν οὐδ' ἐπὶ
 20 ταῖς διαπεμφθείσαις σπονδαῖς εἶναι βέβαιον (ἦν γὰρ
 Ἀηνόβαρβος τῶν κατεγνωσμένων τε ἐκ δίκης ἐπὶ Γαῖῳ
 Καίσαρι φόνου καὶ προγεγραμμένων ἐπὶ τῇ καταδίκῃ,
 καὶ ἐν Φιλίπποις Ἀντωνίῳ καὶ Καίσαρι πεπολεμηκό-
 των), ὅμως ἔπλει, πέντε ναυσὶν ἐπιβάς ταῖς ἀρίσταις,
 25 ἵνα φαίνοιτο πιστεύων, καὶ τὰς λοιπὰς ἐκ διαστήματος
 ἔπεσθαι κελεύσας. καθορωμένου δὲ ἤδη τοῦ Ἀηνο-

3. 4. συμμαρχήσοντας] συμμαχήσοντας V || 4. αὐτῷ Nau-
 ckius, αὐτῷ Oi || 5. ἡγῶμαι Schw, ἐγῶμαι libri || 11. αὐτῇ σπεν-
 δουκαίου i || 12. Λευκίου corruptum nisi nomen gentilicium vel
 cognomen intercidit || 15. μὲν om. V || 16. videtur ante ἀπὸ lacuna
 esse || κερκύρας V, κορκύρας Ai, vulgo || 18. αὐτῷ] malim αὐτῷ

βάροβου παντί τε τῷ στρατῷ καὶ παντὶ τῷ στόλῳ μετ' ὀξείας εἰρεσίας προσπλέοντος, ἔδεισεν ὁ Πλάγκος Ἀντωνίῳ παρεστῶς, καὶ ἐπισχεῖν αὐτὸν ἠξίου τὸν πλοῦν, καὶ προπέμψαι τινὰς ἐς πείραν ὡς πρὸς ἀμφίβολον ἄνδρα. ὃ δὲ εἰπὼν αἰρεῖσθαι παρασπονδούμενος ἀπο- 5 θανεῖν μᾶλλον ἢ σώζεσθαι δειλὸς ὀφθεῖς, ἔπλει. πλησίον τε ἦσαν ἀλλήλων ἤδη, καὶ αἱ ναυαρχίδες ἐκ τῶν σημείων ἐφαίνοντο καὶ ἀλλήλαις προσέπλεον· καὶ τῶν ῥαβδούχων ὁ ἠγούμενος Ἀντωνίῳ, κατὰ τὴν προῶραν, ὥσπερ ἔθος ἐστίν, ἐστῶς, εἴτε ἐκλαθόμενος ὅτι ἀμφί- 10 βολος ἀνὴρ καὶ στρατοῦ κἀκεῖνος ἠγούμενος ἰδίου προσπλέοι, εἴτε ἀπ' εὐγενεστέρου φρονήματος, ὡς ὑπηκόοις ἢ ἐλάσσοσιν ἀνδράσιν ὑπαντῶσι, προσέταξε καθελεῖν τὸ σημεῖον. οἱ δὲ καθήρουν τε, καὶ τὴν ναῦν ἐς τὰ πλάγια τῆς Ἀντωνίου νεῶς περιέστρεφον. ὡς δὲ καὶ 15 συνιδόντες ἀλλήλους ἠσπάσαντο, καὶ ὁ στρατὸς ὁ τοῦ Ἀηνοβάροβου τὸν Ἀντώνιον ἠγεμόνα προσεῖπεν, ὁ μὲν Πλάγκος ἀνεθάρρει μόλις, ὁ δὲ Ἀντώνιος ἐς τὴν ἑαυτοῦ ναῦν τὸν Ἀηνόβαροβον ἀναδεξάμενος ἐς Παλόεντα κατέπλευσεν, ἔνθα ἦν Ἀηνοβάροβος καὶ τὸ πεζόν. καὶ 20 ὁ Ἀηνόβαροβος τῆς σκηνηῆς ἐξίστατο Ἀντωνίῳ.

56 ἐντεῦθεν ἐπὶ Βρεντεσίου διέπλεον, φυλασσομένου πρὸς πέντε Καίσαρος τάξεων. καὶ οἱ Βρεντέσιοι τὰς πύλας ἀπέκλειον, Ἀηνοβάροβος μὲν ὡς ἐκ πολλοῦ πολεμῖος, Ἀντωνίῳ δὲ ὡς πολέμιον ἐπάγοντι. ὃ δὲ ἀγανα- 25 κτῶν, καὶ ἠγούμενος εἶναι τάδε καλλωπίσματα, τὸ δ'

19. ἐς Παλόεντα] 'Valetium' intellegit Freinsheim suppl. Liv. 127, 16 adstipulante Drumanno t. I p. 419 adn. 42. in Epiro tamen potius locus quaerendus, sive Palaeste fuit sive Πηλώδης λιμὴν || 23. πέντε non vertit C

ἀληθῆς ἀποκλείεσθαι πρὸς τῶν Καίσαρος φρουρῶν
 γνώμη Καίσαρος, διετάφρευε τῆς πόλεως τὸν ἰσθμὸν
 καὶ ἀπετείχιζεν. ἔστι δ' ἡ πόλις χερρόνησος ἐν μνηοει-
 δεῖ λιμένι, καὶ οὐκ ἦν ἔτι τοῖς ἐξ ἠπείρου προσελθεῖν
 5 ἀνάντει λόφῳ, διατετμημένῳ τε καὶ διαστειχισμένῳ. ὁ
 δὲ Ἄντωνιος καὶ τὸν λιμένα μέγαν ὄντα φρουρίοις
 πυκνοῖς περιεφράξατο, καὶ τὰς νήσους τὰς ἐν αὐτῷ.
 ἔς τε τὰ παράλια τῆς Ἰταλίας περιέπεμπεν, οἷς εἰρητο
 τὰ εὐκαιρὰ καταλαμβάνειν. ἐκέλευε δὲ καὶ Πομπήιον
 10 ἐπιπλεῖν τῇ Ἰταλίᾳ, καὶ δρᾶν ὅ τι δύναίτο. ὁ δὲ ἄσμε-
 νος ἀντίκα Μηνόδαρον σὺν ναυσὶ πολλαῖς καὶ στρα-
 τοῦ τέσσαρσι τέλεσιν ἐπέμψας, Σαρδῶ Καίσαρος οὔσαν
 καὶ τὰ ἐν αὐτῇ δύο τέλη περιέσπασε, τὴν συμφροσύ-
 νην Ἀντωνίου καταπλαγένας. τῆς δὲ Ἰταλίας Σιποῦντα
 15 μὲν τῆς Ἀύσονίας οἱ Ἀντωνίου κατέλαβον, Θουρίους
 δὲ καὶ Κωνσεντίαν Πομπήιος ἐπολιόρκει, καὶ τὴν χώ-
 ραν ἐπενέμετο τοῖς ἰππεῦσιν.

ὁ δὲ Καῖσαρ, ὄξείας καὶ πανταχοῦ τῆς ἐπιχειρήσεως⁵⁷
 γενομένης, ἔς μὲν τὴν Αὐσονίδα ἐπέμπευ Ἀγρίππαν,
 20 ἐπικουρεῖν τοῖς πονουμένοις. καὶ ὁ Ἀγρίππας τοῖς ἐν
 ἰδῶ κληρούχοις ἤγεν, ἐκ διαστήματος ἐπομένους ὡς
 ἐπὶ Πομπήιον ἰόντας· μαθόντες δὲ Ἀντωνίου γνώμη
 τὰ γιγνόμενα εἶναι, ἀνέστρεφον ἀντίκα διαλανθάνον-
 τες. καὶ τοῦτο μάλιστα κατέπληξε τὸν Καῖσαρα. ὁδεύων
 25 δ' ὅμως ἔς τὸ Βρεντέσιον αὐτὸς μεθ' ἑτέρου στρατοῦ,
 τοῖς κληρούχοις αὐτοῖς ἐνετύγχανε καὶ μετεδίδασκε, καὶ

1. πρὸς τῶν Καίσαρ. φρουρῶν non vertit C, fort. recte ||
 2. τὸν ἰσθμὸν τῆς πόλεως V || 9. ἐκέλευον AV || 14. Σιποῦντα
 Cluver, σιγιοῦντα libri || 15. Αὐσονίας] malim Αὐσονίδος || οἱ
 τοῦ ἀντωνίου AV || 17. ἐπενέμετο] ἐπένεμε i

τοὺς ὑφ' ἑαυτοῦ συναφισμένους ἤγεν, αἰδουμένους, καὶ γνώμην ἐν ἀπορρήτῳ ποιουμένους Ἀντώνιον καὶ Καίσαρα συναλλάσσειν, εἰ δ' ὁ Ἀντώνιος ἀπειθῶν πολεμοίῃ, Καίσαρι ἀμύνειν. ὁ δὲ Καίσαρ ἐν μὲν Καννσίῳ τινὰς ἡμέρας ἐνοσηλεύετο, παντὶ δὲ ὧν ἐτι κρείστων Ἀντωνίου κατὰ τὸ πλῆθος, ἠὔρε. τὸ Βρεντέσιον ἀποτετειχισμένον, καὶ οὐδὲν ἄλλ' ἢ παρεστρατοπέδευε καὶ τοῖς γιγνομένοις ἐφήδρευεν.

58 ὁ δ' Ἀντώνιος ἐκράτει μὲν τοῖς ὀχυρώμασιν ὡς πολὺν μείονα ἔχων ἀσφαλῶς ἀπομάχεσθαι, ἐκάλει δὲ 10 τὸν στρατὸν ἐκ Μακεδονίας κατὰ σπουδὴν, καὶ ἐτέχναξεν ἐσπέρας ἀφανῶς ἀνάγεσθαι ναῦς μακράς τε καὶ στρογγύλας ἰδιωτικοῦ πλῆθους, οἱ μεθ' ἡμέραν ἄλλοι μετ' ἄλλους κατέπλεον ὀπλισμένοι καθάπερ ἐκ Μακεδονίας ἐπιόντες, ἐφορῶντος αὐτῶν τὸν ἐπίπλου τοῦ 15 Καίσαρος. ἤδη δ' αὐτῷ καὶ τὰ μηχανήματα ἐγεγένητο, καὶ ἐπιχειρήσειν ἔμελλε τοῖς Βρεντεσίοις, ἀχθομένου τοῦ Καίσαρος ὅτι μὴ εἶχεν ἐπαμύνειν. περὶ δὲ ἐσπέραν ἑκατέροις ἀγγέλλεται Σιποῦντα μὲν Ἀγρίαπας ἀναλαβῶν, Πομπήιος δὲ Θούριων μὲν ἀπεωσμένος, Κωνσεν- 20 τίαν δ' ἐτι περικαθήμενος· ἐφ' οἷς ὁ Ἀντώνιος ἐδυσχέραινεν. ὡς δὲ καὶ Σερβίλιος ἀπηγγέλθη προσιῶν τῷ Καίσαρι μετὰ χιλίων καὶ πεντακοσίων ἰππέων, οὐ κατασχὼν τῆς ὀρμῆς ὁ Ἀντώνιος, εὐθύς ἀπὸ τοῦ δείπνου, μεθ' ὧν ἠὔρεν ἐτοίμων φίλων καὶ ἰππέων τετρακοσίων, 25.

5. παντὶ] πάντως con. Bekk || 6. κατὰ τὸ] κατὰ γε? * || 10. μείονα ΔV, πλέονα iC || 16. αὐτῷ] αὐτῶν i || 19. ἑκατέροις] nisi de militibus intellegatur malim ἑκατέρῳ || Σιποῦντα Cluver, σιμοῦντα libri || 20. 21. κωνσεντίαν ΔV || 23. πεντακοσίων O, διακοσίων iC || 24. τῆς ὀρμῆς] τῆς ὀργῆς? * frequens admodum ea confusio

μάλα θρασέως ἐπειχθεὶς ἐπέπεσε τοῖς χιλίοις καὶ πεντα-
 κοσίοις εὐναζομένοις ἔτι περὶ πόλιν Ἰρίαν, καὶ ἐκπλή-
 ξας ἄμαχλ παρέλαβέ τε, καὶ αὐτῆς ἡμέρας ἐς τὸ Βρεν-
 τέσιον ἐπανήγαγεν. οὕτω τὸν Ἀντώνιον ὡς ἄμαχον
 5 ἐκ τῆς ἐν Φιλίπποις δόξης ἔτι κατεπεπλήγεσαν. αἶ τε 59
 στρατηγίδες αὐτοῦ τάξεις, ὑπὸ τῆσδε τῆς δόξης ἐπ-
 αιρόμεναι, προσεπέλαζον τῷ χάρακι τῷ Καίσαρος κατὰ
 μέρη, καὶ τοὺς συνεστρατευμένους σφίσιν ὠνειδίζον εἰ
 πολεμήσοντες ἤκοιεν Ἀντωνίῳ τῷ πάντας αὐτοὺς περι-
 10 σῶσαντι ἐν Φιλίπποις. τῶν δὲ ἀντεπικαλούντων ὅτι
 αὐτοὶ σφίσιν ἤκουσι πολεμήσοντες, λόγοι συνισταμέ-
 νων ἐγίννοντο, καὶ τὰ ἐγκλήματα ἀλλήλοις προύφερον,
 οἱ μὲν τὴν ἀπόκλεισιν τοῦ Βρεντεσίου καὶ τὴν ἀφαί-
 ρεσιν τοῦ Καληνοῦ στρατοῦ, οἱ δὲ τὴν ἀποτείχισιν τοῦ
 15 Βρεντεσίου καὶ πολιορκίαν, καὶ τὴν τῆς Αὔσονίδος
 καταδρομὴν, καὶ τὸ συνθέσθαι μὲν Ἀηνοβάρβῳ σφαγεῖ
 Γαῖου Καίσαρος, συνθέσθαι δὲ Πομπηίῳ κοινῷ πολε-
 μίῳ. καὶ τέλος οἱ τοῦ Καίσαρος τὴν γνώμην σφῶν
 τοῖς ἑτέροις ἀνεκάλυπτον, ὅτι Καίσαρι συνέλθοιεν οὐκ
 20 ἀμνημονοῦντες Ἀντωνίου τῆς ἀρετῆς ἀλλὰ διαλλαγὰς
 ἐπινοοῦντες ἀμφοτέροις, ἢ Ἀντώνιον ἀπειθοῦντα καὶ
 πολεμοῦντα ἀμννούμενοι. καὶ τάδε καὶ αὐτοὶ προσ-
 πελάζοντες τοῖς Ἀντωνίου χαρακώμασι προύλεγον.

γιγνομένων δὲ τούτων ἀγγέλλεται Φουλκία τεθνε-
 25 ῶσα, λεγομένη μὲν ἐπὶ ταῖς Ἀντωνίου μέμψεσιν ἀθυ-
 μῆσαι καὶ ἐς τὴν νόσον ἐμπεσεῖν, νομιζομένη δὲ καὶ

7. τοῦ καίσαρος AV || 10. ἀντεπικαλούντων] ἀντεπεγαλ. V.
 unde malim ἀντεγαλ. || 14. ἀποτείχισιν Car. Steph, ἀπόκλεισιν
 libri || 14. 15. τοῦ Βρεντεσίου delectat Musgr || 18. ἐς τὴν γνώ-
 μην i || 21. ἢ] οὐ A || 22. καὶ αὐτοὶ] αὐτὰ? * et haec etiam C ||
 26. ἐς τὴν νόσον] ἐς νόσον? *

τὴν νόσον ἐκοῦσα ἐπιτρίψαι διὰ τὴν ὀργὴν Ἀντωνίου· νοσοῦσάν τε γὰρ αὐτὴν ἀπελελοίπει, καὶ οὐδὲ ἀπολείπων ἐωράκει. ἐδόκει δ' ἀμφοτέροις ἐς πολλὰ συνόισιν ὁ θάνατος, γυναιίου φιλοπράγμονος ἀπηλλαγμένοις, ἢ διὰ τὸν Κλεοπάτρας ζῆλον ἐξεργάσισε τοσόνδε 5 πόλεμον. τό γε μὴν πάθος ἀσθενῶς ἤνεγκεν ὁ Ἀντώνιος, ἡγούμενός τι καὶ αἴτιος γεγονέναι.

60 Λεύκιος δὲ ἦν Κοκκήιος ἐκατέρω φίλος, καὶ ὑπὸ Καίσαρος ἐς Φοινίκην τοῦ προτέρου θέρους πρὸς τὸν Ἀντώνιον ἀπέσταλτο μετὰ Καικίνα, ἐπανιόντος δὲ τοῦ 10 Καικίνα παρ' Ἀντωνίου κατέμενευ. οὗτος τότε ὁ Κοκκήιος, τὸν καιρὸν οὐ μεθεὶς, ὑπεκρίνατο μεταπεμφθῆναι πρὸς Καίσαρος ἀσπασόμενος αὐτόν. συγχαροῦντος δ' ἀπιέναι τοῦ Ἀντωνίου, πειρώμενος ἤρετο εἴ τι καὶ αὐτὸς ὁ Ἀντώνιος ἐπιστέλλει τῷ Καίσαρι, κεκομισμέ- 15 νος δι' αὐτοῦ Κοκκήιου γράμματα. καὶ ὁ Ἀντώνιος "νῦν μὲν" ἔφη "τί ἂν ἀλλήλοις γράφοιμεν, ὄντες ἐχθροί, εἰ μὴ κακῶς ἀγορεύοιμεν ἀλλήλους; ἀντέγραψα δὲ τοῖς πάλαι διὰ Καικίνα· καὶ εἰ βούλει, λάβε τὰ ἀντίγραφα". ὁ μὲν οὕτως ἐπεχλεύασεν, ὁ δὲ Κοκκήιος 20 οὐκ εἶα πω τὸν Καίσαρα καλεῖν ἐχθρόν, ἐς τε Λεύκιον καὶ τοὺς ἄλλους Ἀντωνίου φίλους τοιόνδε γεγενημένον. ὁ δὲ "ἐκ Βρεντεσίου με" φησὶν "ἀποκλείων, καὶ τὰ ἐμὰ ἔθνη καὶ τὸν Καληνοῦ στρατὸν ἀφαιρούμενος, ἔτι τοῖς φίλοις ἐστὶν εὔνους μόνοις, οὐδὲ τοὺς φίλους 25

2. τε om. V || ἀπολέλοιπε A || 2. 3. ἀπολείπων] ἀποπλέων? * || 8. Λεύκιος] cf. Borghesi t. I p. 433 sq. || 10. 11. Καικίνα Schw, Cecina C, κεκήνα Abf, μαικήνα V, κεκίνα a || 13. ἀσπασ.] videtur lacuna || 19. κεκύνα A, ceteri ut vs. 10 || 23. <ὁ> ἐκ Βρεντ.* et ἐμέ pro με? ille qui e Brundisio inquit me excluderet C || 25. μόνοις] hic amicis benivolus solum tibi apparet C || οὐδὲ τοὺς φίλους] οὗς οὐδὲ coni. Musgr

ἔμοι περισώζειν ἔοικεν, ἀλλὰ ταῖς εὐεργεσίαις ἐχθροποιεῖν". καὶ ὁ Κοκκήσιος, ἃ μὲν ἐπεμέμφετο μαθὼν, οὐδὲν δὲ ἔτι ὀξυτέραν φύσιν ἐπερεθίσας, ᾤχετο πρὸς τὸν Καίσαρα. ὃ δὲ αὐτὸν ἰδὼν ἐν θαύματι ἐποιεῖτο 61
 5 ὅτι μὴ θᾶσσον ἔλθοι. "οὐ γάρ" ἔφη "καὶ τὸν σὸν ἀδελφόν, ἵν' ἐχθρὸς ἦς μοι, περιέσωσα". ὃ δέ "πῶς" ἔφη "τοὺς μὲν ἐχθροὺς φίλους ποιῆ, τοὺς δὲ φίλους ἐχθροὺς ἀποκαλεῖς τε καὶ τὸν στρατὸν ἀφαιρῆ καὶ τὰ ἔθνη"; καὶ ὁ Καῖσαρ "οὐ γάρ" ἔφη "Καληνοῦ τελευ-
 10 τήσαντος ἐχρῆν ἐπὶ μειρακίῳ τῷ Καληνοῦ παιδί γενέσθαι τοσαύτας ἀφορμὰς, ἀπόντος ἔτι Ἀντωνίου· αἷς καὶ Λεύκιος <ἄν> ἐπαρθεῖς ἐμάνη, καὶ Ἀσίτιος καὶ Ἀηνοβαρβος γειτονεύοντες ἐχρῶντο <ἄν> καθ' ἡμῶν. ἐπεὶ καὶ τὰ Πλάγκου τέλη κατὰ σπουδὴν κατέλαβον, ἵνα μὴ
 15 οἴχοιτο πρὸς Πομπήιον· οἱ γοῦν ἵππεῖς αὐτῶν διέπλευσαν ἐς Σικελίαν". καὶ ὁ Κοκκήσιος "ἐτέρως" ἔφη "τάδε λογοποιούμενα οὐδὲ Ἀντώνιος ἐπίστευεν, ἕως ἄρα ἀπεκλείσθη τοῦ Βρεντεσίου καθάπερ πολέμιος". καὶ ὁ Καῖσαρ οὐδὲν μὲν αὐτὸς ἔφη περὶ τοῦδε προστάξει
 20 (οὐδὲ γὰρ προμαθεῖν προσπλέοντα, οὐδ' ἀφικέσθαι μετὰ πολεμίων προσδοκῆσαι), Βρεντεσίους δὲ αὐτοὺς καὶ τὸν ὑπολελειμμένον αὐτοῖς διὰ τὰς Ἀηνοβάβρου

5. 6. τὸν σὸν ἀδελφόν] est M. Cocceius Nerva L. Antonii proq. cf. Borghesi t. I p. 435 sq. || 6. περιέσωσα ἵν' ἐ. ἦς μοι V || 7. μὲν] δὲ B || 7. ποιῆ — 8. ἐχθροὺς om. BCi || 9. οὐ γάρ] ἢ γάρ coni. Musgr || 12. 13. ἄν, quod ad ἐχρῶντο iam Schw desiderabat, bis addidi ex C: *desacuiret et uterentur* || 12. ἐπαρθεῖς BV, ἐπαθτεῖς A, irritatus C, ἀνιαθτεῖς af, ἀνισθτεῖς b, in quo ipsum illud ἄν inest. ἄν αὐθτεῖς coni. Musgr. fort. ἄν αὐθτεῖς ἐπαρθτεῖς fuit || 17. ad λογοποιούμενα fort. verbum finitum ex-cidit || ἄρα*, ἄν libri. νῦν scripsit Bekk || 20. ἀφικέσθαι] malim ἀφίξεσθαι. οὐδ' <ἄν> ἀφικ. Nauckius

καταδρομὰς ταξίαρχον αὐτοκελεύστους ἀποκλείσαι τὸν Ἀντώνιον, συνθέμενον μὲν ἐχθρῶ κοινῶ Πομπηίῳ, ἐπαγαγόντα δὲ Ἀηνόβαρβον φονέα τοῦ ἐμοῦ πατρός, ψήφῳ καὶ κρίσει καὶ προγραφῇ κατεγνωσμένον, καὶ πολιορκήσαντα μὲν τὸ Βρεντέσιον μετὰ Φιλίππους, 5 πολιορκοῦντα δὲ ἔτι τὸν Ἰόνιον ἐν κύκλῳ, ἐμπρήσαντα 62 δὲ τὰς ἐμὰς ναῦς, καὶ τὴν Ἰταλίαν λεηλατήσαντα. ὃ δὲ “σπένδεσθαι μὲν” ἔφη “συνεχωρήσατε ἀλλήλοις, πρὸς οὓς ἂν ἐθέλητε· καὶ οὐδενὶ τῶν ἀνδροφόνων Ἀντώνιος ἐσπείσατο, οὐδὲν ἔλασσον ἢ αὐτὸς σὺ τὸν σὸν 10 πατέρα τιμῶν. Ἀηνόβαρβος δὲ οὐκ ἔστι τῶν ἀνδροφόνων, ἢ δὲ ψῆφος αὐτῶ κατ’ ὀργὴν ἐπῆκται· οὐδὲ γὰρ τῆς βουλῆς πῶ τότε μετεῖχεν. εἰ δ’ ὡς φίλῳ Βρούτου μὴ συγγνωῖναι νομίζοιμεν, οὐκ ἂν φθάνοιμεν ὀλίγου δεῖν ἅπασι χαλεπαίνοντες; Πομπηίῳ δὲ οὐ συν- 15 ἔθετο μὲν συμμαχήσειν ὁ Ἀντώνιος, πολεμούμενος δ’ ὑπὸ σοῦ προσλήψεσθαι σύμμαχον, ἢ καὶ σοὶ συναλλάξαι, οὐδὲν ἀνήκεστον οὐδ’ ἐκείνον εἰργασμένον. σὺ δὲ καὶ τῶνδε τὴν αἰτίαν ἔχεις· εἰ γὰρ οὐκ ἐπολεμήθη κατὰ τὴν Ἰταλίαν, οὐδ’ ἂν οὗτοι πρεσβεύεσθαι ταῦτα 20 πρὸς τὸν Ἀντώνιον ἐθάρρουν”. καὶ ὁ Καῖσαρ ἔτι ἐπικαλῶν “τὴν μὲν Ἰταλίαν” ἔφη, “κάμῃ σὺν αὐτῇ, Μάνιος καὶ Φουλκία καὶ Λεύκιος ἐπολέμουν· ὁ δὲ Πομπήιος οὐ πρότερον ἀλλὰ νῦν, Ἀντωνίῳ θαρρῶν, ἐπιβέβηκε τῆς παραλίου”. καὶ ὁ Κοκκήιος “οὐκ Ἀντωνίῳ 25 θαρρῶν” εἶπεν, “ἀλλ’ ὑπ’ Ἀντωνίου πεμφθεῖς. οὐ γὰρ

6. πολιορκοῦντα] *depraedantem* C: πορθεοῦντα? || 12. ἢ δὲ AV, οὐδὲ iC || 13. οὐδ’ εἰ δ’ ὡς i || 15. *posui interrogandi signum* || 21. 22. ἐπικαλῶν i, ἐπεγκαλῶν AV, unde malim ἐγκαλῶν || 22. τὴν — αὐτῇ corrupta puto, nisi mendum in ἐπολέμουν latet pro quo possis ἐξεπολέμουν

ἐπικρούσω σε ὅτι καὶ τὴν ἑλλην Ἰταλίαν ἐπιδραμεῖται
 ναυτικῶ πολλῶ ναυτικὸν οὐκ ἔχουσαν, εἰ μὴ διαλύ-
 σεσθε ὑμεῖς". ὁ δὲ Καῖσαρ (οὐ γὰρ ἀμελῶς ἤκουσε
 τοῦ τεχνάσματος) ἐπισχῶν ὀλίγον εἶπεν "ἀλλ' οὐ χαι-
 5 ρήσει Πομπήιος, κακὸς κακῶς καὶ νῦν ἐκ Θουρίων
 ἐξελαθεῖς". καὶ ὁ Κοκκήιος τὰ ἀμφίλογα πάντα κατ-
 ιδὼν, ἐπῆγε τὸν Φουλκίας θάνατον καὶ τρόπον αὐτοῦ,
 ὅτι πρὸς τὴν ὄργην Ἀντωνίου δυσχεράνασά τε νοσή-
 σειε καὶ τὴν νόσον ἐπιτρέψειεν ὑπὸ τῆς δυσθυμίας,
 10 οὐκ ἰδόντος αὐτὴν οὐδὲ νοσοῦσαν Ἀντωνίου, ὡς αἴτιον
 τῆ γυναικὶ θανάτου γενόμενον· ἐκποδῶν δὲ κἀκείνης
 γενομένης, οὐδενὸς ὑμῖν ἐνδεῖν ἔτι ἔφη "πρὸς ἀλλή-
 λους πλὴν ἀληθεῦσαι περὶ ὧν ὑπενοήσατε".

οὕτω καθομιλῶν τὸν Καῖσαρα ὁ Κοκκήιος ἐκείνην 63
 15 τε τὴν ἡμέραν ἐξενίζετο παρ' αὐτῶ, καὶ ἐδεῖτο ἐπιστεί-
 λαί τι τῶ Ἀντωνίῳ, νεώτερον ὄντα πρεσβυτέρῳ. ὁ δὲ
 πολεμοῦντι μὲν ἔτι οὐκ ἔφη γράψειν· οὐδὲ γὰρ ἐκεί-
 νον· μέμψασθαι δ' αὐτοῦ τῆ μητρὶ ὅτι συγγενῆς οὔσα,
 καὶ προτιμηθεῖσα ἐκ πάντων ὑφ' αὐτοῦ, φύγοι τὴν
 20 Ἰταλίαν καθάπερ οὐ τευξομένη πάντων ὡς παρ' υἱοῦ.
 ὧδε μὲν καὶ ὁ Καῖσαρ ἐτέχναζε, καὶ ἐπέστελλε τῆ
 Ἰουλίᾳ. ἐξιώντι δὲ τοῦ στρατοπέδου τῶ Κοκκηίῳ πολλοὶ
 τῶν ταξιάρχων καὶ . . τὴν γνώμην ἐξέφερον τοῦ στρα-
 τοῦ. ὁ δὲ καὶ τᾶλλα καὶ τόδε αὐτὸ τῶ Ἀντωνίῳ μετ-

7. <τὸν> τρόπον?* || 8. 9. τε νοσήσειε] fort. νοσήσειέ τε ||
 11. γενόμενον] γενέσθαι?* potest tamen etiam lacuna sumi ||
 12. ἐνδεῖν] ἐνδεῖ Bekk praeter rem || 13. ὑπενοήσατε] quae sub-
 dubitatis C || 18. μέμψασθαι i || 19. ὑφ' αὐτοῦ*, ὑπ' αὐτοῦ libri ||
 23. καὶ A, om. Vi. multi ex praefectis et ordinum primoribus
 C: πολλοὶ τῶν ἡγεμόνων καὶ ταξιαρχῶν καὶ τ. γν. (Schw). ma-
 lim πολλοὶ τῶν ταξιαρχῶν καὶ ἡγεμόνων τ. γν.

έφεραν, ἵνα εἰδείη πολεμήσοντας οὐ συντιθεμένω. συν-
 βούλευεν οὖν Πομπήιον μὲν εἰς Σικελίαν ἐξ ὧν ἐπόρθει
 μετακαλεῖν, Ἀηνόβαρβον δὲ ποι πέμψειν ἕως αἰ συν-
 θῆκαι γένοιτο. παρακαλούσης δὲ καὶ τῆς μητρὸς εἰς
 ταῦτα τὸν Ἀντώνιον (γένει γὰρ ἦν ἐκ τῶν Ἰουλίων),⁵
 ἤσχύνετο Ἀντώνιος εἰ μὴ γενομένων τῶν συμβάσεων
 τὸν Πομπήιον αὐτῷ εἰς συμμαχίαν καλοῖη. τῆς δὲ μη-
 τρὸς οὐκ ἀπελπίζούσης αὐτὰς ἔσεσθαι, καὶ Κοκκηίου
 ἰσχυριζομένου τε περὶ αὐτῶν καὶ ἐλπίζομένου τι πλεον
 εἶδέναι, ὁ Ἀντώνιος ἐνεδίδου, καὶ τὸν Πομπήιον¹⁰
 ἀναχωρεῖν ἐκέλευεν εἰς Σικελίαν ὡς ἐπιμελησόμενος
 τῶν συγκειμένων, καὶ Ἀηνόβαρβον ἔπεμψεν ἡγεῖσθαι
 Βιθυνίας.

64 ὧν ὁ στρατὸς ὁ τοῦ Καίσαρος αἰσθανόμενοι πρέ-
 σβεις εἶλοντο τοὺς αὐτοὺς εἰς ἀμφοτέρους, οἳ τὰ μὲν¹⁵
 ἐγκλήματα αὐτῶν ἐπέσχον ὡς οὐ κρῖναι σφίσιν ἀλλὰ
 διαλλάξαι μόνον ἠρημένοι, σφίσι δ' αὐτοῖς προσελόμε-
 νοι Κοκκήιον μὲν ὡς κοινὸν ἀμφοῖν, ἐκ δὲ τῶν Ἀν-
 τωνίου Πολλίωνα, καὶ Μαικήναν ἐκ τῶν Καίσαρος,
 ἔγνωσαν Καίσαρι καὶ Ἀντωνίῳ πρὸς ἀλλήλους ἀμνη-²⁰
 στίαν εἶναι τῶν γεγονότων καὶ φιλίαν εἰς τὸ μέλλον.
 ὑπογύως δὲ Μαρκέλλου τεθνεῶτος, ὃς τὴν ἀδελφὴν
 Καίσαρος εἶχεν Ὀκτασίαν, ἐδικαίουν οἱ διαλλακταὶ τὴν
 Ὀκτασίαν Ἀντωνίῳ τὸν Καίσαρα ἐγγυῆσαι. καὶ ὁ μὲν
 ἀντίνα ἠγγύα, καὶ ἠσπάζοντο ἀλλήλους, καὶ βραὶ παρὰ²⁵
 τοῦ στρατοῦ καὶ εὐφημίαι πρὸς ἑκάτερον αὐτῶν ἦσαν

11. 12. exspectabas ὡς ἐπιμελησόμενος <αὐτὸς> || 15. εἰς om.
 V || 16. ἐπέσχον] οὐκ εἶων ἐξελέγχειν οἱ φίλοι τὴν πρόφασιν
 Plat. Ant. 30 || 18. κοινὸν ἀμφοῖν <φίλον>? illud esset 'utri-
 que aequum' || 19. μονικήναν A, sed in mg. m. 2: μαικήναν ||
 22. μαρκέλλου δὲ ὑπογύως V, bene

ἄπανστοι δι' ὅλης τε τῆς ἡμέρας καὶ ἀνὰ τὴν νύκτα
 πᾶσαν· ὁ δὲ Καῖσαρ καὶ ὁ Ἀντώνιος τὴν Ῥωμαίων ⁶⁵
 αὐθις ἀρχὴν ἐφ' ἑαυτῶν ἐμερίσαντο ἄπασαν, ὄρον μὲν
 εἶναι σφίσι Σκόδραν πόλιν τῆς Ἰλλυρίδος, ἐν μέσῳ
 5 τοῦ Ἰουίου μυχοῦ μάλιστα δοκοῦσαν εἶναι, ταύτης δ'
 ἔχειν τὰ μὲν πρὸς ἕω πάντα τὸν Ἀντώνιον ἔδνη τε
 καὶ νήσους ἕως ἐπὶ ποταμὸν Εὐφράτην ἄνω, τὰ δὲ
 ἐς δύσιν τὸν Καίσαρα μέχρι ὠκεανοῦ. Λιβύης δὲ Λέ-
 πιδον ἄρχειν, καθὰ Καῖσαρ ἐδεδώκει. πολεμεῖν δὲ
 10 Πομπηίῳ μὲν Καίσαρα, εἰ μὴ τι συμβαίνοι, Παρθυ-
 αίοις δὲ Ἀντώνιον, ἀμυνόμενον τῆς ἐς Κράσσον παρα-
 σπονδῆσεως. Ἀηνοβάρβῳ δ' εἶναι πρὸς Καίσαρα συμ-
 βάσεις τὰς πρὸς Ἀντώνιον γενομένας. στρατὸν δὲ ἐκ
 τῆς Ἰταλίας προσκαταλέγειν ἀκωλύτως ἴσον ἑκάτερον.
 15 αἶδε μὲν ἦσαν αἱ τελευταῖαι Καίσαρι τε καὶ Ἀντω-
 νίῳ γενόμεναι συμβάσεις. καὶ εὐθύς ἐς τὰ ἐπείγοντα
 τοὺς φίλους ἑκάτερος αὐτῶν περιέπεμπεν, Ὀεντίδιον
 μὲν ἐς τὴν Ἀσίαν Ἀντώνιος, ἀναστέλλειν Παρθυαίους
 τε καὶ Λαβιηνὸν τὸν Λαβιηνοῦ, μετὰ τῶν Παρθυαίων
 20 ἐν ταῖσδε ταῖς ἀσχολίαις Συρίαν τε καὶ τὰ μέχρι τῆς
 Ἰωνίας ἐπιδραμόντα. ἃ μὲν δὴ Λαβιηνός τε καὶ Παρ-
 θυαῖοι δράσαντες ἔπαθον, ἡ Παρθικὴ δηλώσει γραφή·
 Ἐλενον δὲ στρατηγὸν Καίσαρος, σὺν ὄρμηϊ κατασχόντα ⁶⁶
 Σαρδοῦς, αὐθις ἐξέβαλε τῆς Σαρδοῦς Μηνόδωρος ὁ
 25 Πομπηίου, καὶ τῷδε μάλιστα χαλεπαίνων ὁ Καῖσαρ οὐκ
 ἐδέχετο τὰς πείρας Ἀντωνίου συνάγοντος αὐτῷ Πομ-

4. Σκόδραν πόλιν Palmerius, κοδρόπολιν libri || 7. ἐπὶ τὸν ποτ. i || 10. εἰ μὴ τι συμβαίνοι] ni una convenirent C || 11. ἀμυνόμενον] ἀμυνόμενον? * || 14. ἴσον ἀκωλύτως V || 20. ταῖσδε om. A || 22. δράσαντες ἔπαθον] ἔδρασαν τε καὶ ἔπαθον? * || Παρθικὴ Schw, παρθυικὴ libri

πήριον. ἐς δὲ Ῥώμην παρελθόντες ἐτέλουν τοὺς γάμους. καὶ ὁ Ἀντώνιος Μάνιον μὲν ἔκτεινεν ὡς ἐρεθίσαντά τε Φουλκίαν ἐπὶ διαβολῇ Κλεοπάτρας καὶ τοσῶνδε αἴτιον γενόμενον, Καίσαρι δὲ ἐνέφηγε Σαλκιδιηνόν, τὸν ἡγούμενον τῷ Καίσαρι τοῦ περὶ Ῥοδανὸν στρατοῦ, 5 ἀπόστασιν ἰδίᾳ βουλευῆσαι, καὶ οἱ περὶ τοῦδε προσπέμψαι περικαθημένῳ τὸ Βρεντέσιον. καὶ ὁ μὲν τότε ἐξεῖπεν οὐ πρὸς πάντων ἐπαινούμενον, εὐφυῆς ὢν ἄρα καὶ ταχὺς ἐς εὐνοίαν· ὁ δὲ Καῖσαρ ἀντίκα τὸν Σαλκιδιηνόν ἐκάλει κατὰ σπουδὴν ὡς ἐπὶ δὴ τι μό- 10 νου χρήζων καὶ εὐθύς ἐκπέμψων αὐτίς ἐς τὸν στρατόν, καὶ ἐλθόντα ἔκτεινε διελέγξας, καὶ τὸν ὑπ' αὐτῷ στρατὸν ὡς ὑποπτον ὄντα ἔχειν ἔδωκεν Ἀντωνίῳ.

67 Ῥωμαίους δ' ὁ λιμὸς ἐπίεξεν, οὔτε τῶν ἐφῶν ἐμπόρων ἐπιπλεόντων δέει Πομπηίου καὶ Σικελίας, οὔτε 15 τῶν ἐκ δύσεως διὰ Σαρδῶ καὶ Κύρνον ἐχομένας ὑπὸ τῶν Πομπηίου, οὔτ' ἐκ τῆς περαιίας Λιβύης διὰ τοὺς αὐτοὺς ἐκατέρωθεν ναυκρατοῦντας. ἐπετετίμητο δὴ πάντα, καὶ τῶνδε τὴν αἰτίαν ἐς τὴν ἔριν τῶν ἡγεμόνων ἀναφέροντες ἐβλασφήμουν αὐτοὺς καὶ ἐς διαλύσεις 20 πρὸς Πομπήιον ἐπέσπερχον. οὐκ ἐνδιδόντος δὲ τοῦ Καίσαρος οὐδ' ὧς, ὁ Ἀντώνιος αὐτὸν ἠέλιου ταχύνειν γε τὸν πόλεμον διὰ τὴν ἀπορίαν. χρημάτων δ' ἐς αὐτὸν οὐκ ὄντων, προυτέθη διάγραμμα, ἐσφέρειν ἐπὶ μὲν τοῖς θεράπουσι τοὺς κεκτημένους ὑπὲρ ἐκάστου τὸ 25 ἥμισυ τῶν πέντε καὶ εἴκοσι δραχμῶν <τῶν> ὠρισμέ-

6. ἰδίῳ b || 8. ἐπαινούμενον] ἐπαινούμενος conl. Schw || 13. ἔδωκεν] ἐδόκουν i (in f en sup. ουν a m. 2) || 15. καὶ Σικ. | κρατοῦντος Σικ.* || 17. τῶν] τοῦ V, sed suprascr. a m. 1 τῶν || 26. τῶν add. Bekk

νων ἐς τὸν πόλεμον τὸν Κασσίου τε καὶ Βρούτου,
 ἐσφέρειν δὲ καὶ μοῖραν τοὺς ἐκ διαθήκης τι καρπου-
 μένους. τοῦτο τὸ γράμμα σὺν ὄρμηι μανιώδει καθείλεν
 ὁ δῆμος, ἀγανακτῶν εἰ τὰ κοινὰ ταμιεῖα κενωρότερες
 5 καὶ τὰ ἔθνη σεσυληρότερες, καὶ τὴν Ἰταλίαν αὐτὴν ἐσφο-
 ραῖς καὶ τέλεσι καὶ ἡμεύσεσι καταβαρήσαντες, οὐκ
 ἐς πολέμους οὐδ' ἐς ἐπίκτητον ἀρχήν, ἀλλ' ἐς ἰδίους
 ἐχθροὺς ὑπὲρ οἰκείας δυναστείας, ὑπὲρ ἧς δὴ καὶ προ-
 γραφὰς καὶ σφαγὰς καὶ λιμὸν ἐκ τῶνδε πανώδυνου
 10 γεγονέναι, ἔτι καὶ τὰ λοιπὰ περιδύοιεν αὐτούς. συν-
 ιστάμενοί τε ἐβόων, καὶ τοὺς οὐ συνισταμένους ἔβαλ-
 λον, καὶ ἠπέλλουν διαρπάσειν αὐτῶν τὰς οἰκίας καὶ
 καταπρήσειν, ἕως τὸ μὲν πλῆθος ἅπαν ἠρέθιστο, ὁ δὲ 68
 Καῖσαρ σὺν τοῖς φίλοις καὶ ὀλίγοις ὑπασπισταῖς ἐς
 15 μέσους ἦλθεν, ἐντυχεῖν τε βουλόμενος καὶ τὴν μέμψιν
 ἐκλογίσασθαι. οἱ δὲ αὐτὸν εὐθύς ὀφθέντα ἔβαλλόν τε
 ἀφειδῶς πάνυ, καὶ οὐδ' ὑπομένοντα καὶ ἑαυτὸν ἐμ-
 παρέχοντα καὶ τιτρωσκόμενον ἠδοῦντο. πυθόμενος δ'
 ὁ Ἀντώνιος ἐβόηθει κατὰ σπουδήν. οἱ δὲ καὶ τούδε,
 20 κατιόντα τὴν Ἰσρὰν ὁδόν, οὐκ ἔβαλλον μὲν ὡς ἔτοιμον
 ἐς τὰς Πομπηίου διαλύσεις, ἀναχωρεῖν δὲ ἐκέλευον.
 καὶ οὐ πειθόμενον, τότε ἔβαλλον. ὃ δὲ ὀπλίτας πλέο-
 νας, οἱ ἦσαν ἔξω τοῦ τείχους, ἐκάλει. καὶ οὐ παριέν-
 των οὐδ' ἕως αὐτόν, οἱ μὲν ὀπλίται διαιρεθέντες ἐς

2. τι] τε i || 4. εἰ (οἱ) τὰ? *questus eos qui C* || 7. πολέμους] *πολεμίους?** || ἐπίκτητον ἀρχήν] *expectabas ἐπίκτησιν ἀρχῆς* ||
 9. ἐκ τῶνδε] *corrupta* || 10. περιδύοιεν *Musgr*, *περιδεύοιεν i*,
περιοδεύοιεν O. et adhuc residua inter se partiti cuperent C ||
 αὐτούς] *malim αὐτούς* || 14. σὺν τοῖς φ.] *cum quibusdam ex*
amicorum numero C || 16. ἐκλογίσασθαι] *ἐκλογήσασθαι Budaevs*,
vulgo. at cf. Schw t. III p. 687 || 23. 24. κατιόντων i || 24. οὐ-
 τόν i, αὐτῶν *AVC*

τὰ πλάγια τῆς ὁδοῦ καὶ τῆς ἀγορᾶς, ἐπεχείρουν ἐκ τῶν στενωπῶν καὶ τὸν ἐντυχόντα ἀνήρουν· οἱ δ' οὐκ-
 ἔτι εὐμαρῶς οὐδὲ φυγεῖν ἐδύναντο, βεβυσμένοι τε
 ὑπὸ πλήθους καὶ διαδρομὴν οὐκέτι ἔχοντες, ἀλλὰ φό-
 νος ἦν καὶ τραύματα, καὶ ἀπὸ τῶν τεγῶν οἰκισαὶ 5
 καὶ βοαί. καὶ ὁ Ἀντώνιος μόλις τε παρήλθε, καὶ τοῦ
 κινδύνου τὸν Καίσαρα περιφανῶς δὴ τότε μάλιστα
 οὗτος ἐξείλετο καὶ ἐς τὴν οἰκίαν περιέσωσεν. δια-
 φυγόντος δέ ποτε τοῦ πλήθους τὰ νεκρά, ἵνα μὴ
 ἐνοχλοῖη θεωρούμενα, ἐς τὸν ποταμὸν ἀπερριπτεῖτο 10
 καὶ ἕτερον πένθος ἦν ὁραμένων ἀνὰ τὸ ρεῦμα, καὶ
 περιδυνόντων αὐτὰ τῶν στρατιωτῶν, καὶ ὅσοι μετ' αὐ-
 τῶν κακοῦργοι τὰ εὐσχήμονα μάλιστα ὡς οἰκισαὶ ἔφε-
 ρον. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐπαύετο σὺν φόβῳ τε καὶ μίσει
 τῶν ἡγουμένων, ὁ δὲ λιμὸς ἤκμαζε, καὶ ὁ δῆμος ἔστρενε 15
 καὶ ἠσύχαζεν.

69 ὁ δ' Ἀντώνιος ἐδίδασκε τοὺς Λίβωνος οἰκίους Λί-
 βωνα καλεῖν ἐκ Σικελίας ἐπὶ συνησθήσει τοῦ κήδους,
 ἐργασόμενόν τι καὶ μείζον· τὸ δ' ἀσφαλὲς τῷ Λίβωνι
 ἀνεδέχετο αὐτός. οἱ μὲν δὴ ταχέως ἐπέστειλλον, καὶ ὁ 20
 Πομπηῖος τῷ Λίβωνι συνεχώρει. ἀφικόμενος δὲ ὁ Λί-
 βων ἐς νῆσον ὠρμίσθη τὰς Πιθηκούσας, ἣ νῦν ἐστὶν
 Αἰναρία. καὶ μαθὼν ὁ δῆμος αὐτίς ἠθροίζετο, καὶ

4. οὐκέτι] οὐκ V, bene || 4. 5. caedes igitur immensa oritur, plagas undique et ab tectis . . C || 9. ποτε om. V || 10. ἐνοχλοῖη Schw, ἐνοχλοῖ AV, ἐνοχλῆ i || 13. ἀσχήμονα O || 13. 14. ἔφερον] ἐφέροντο?* || 18. ἐπὶ συνησθήσει] ex generi consensu C. ἐπὶ συνθέσει con. Musgr, recte opinor, ex Appiani quidem narratione, a qua discrepat Cass. D. 48, 16, 8 iam priore anno Scriboniam ductam esse referens. illud certe non Graecum || 20. ἀπέστειλλον i || 21. ἀφικόμενος] ἀναγαγόμενος?*

παρεκάλει σὺν ὀλοφύρσει τὸν Καίσαρα πέμψαι Λίβωνι πίστιν, πρεσβεύειν ἐθέλοντι πρὸς αὐτὸν ὑπὲρ εἰρήνης. καὶ ὁ μὲν ἄκων ἐπεμπεν, ὁ δὲ δῆμος καὶ Μουκίαν τὴν μητέρα τοῦ Πομπηίου, καταπρήσειν ἀπειλοῦντες, ἔξεπεμπον ἐργασομένην διαλύσεις. Λίβων μὲν δὴ συνεῖς τῶν ἐχθρῶν ἐνδιδόντων, ἤξιου τοὺς ἡγεμόνας αὐτοὺς συνελθεῖν ὡς ἀλλήλοις ἐνδώσοντας ὅ τι ἂν δοκῆ· βιασαμένου δὲ καὶ ἐς τοῦτο τοῦ δήμου, ἐξήεσαν ἐς Βαίτας ὁ Καῖσαρ καὶ ὁ Ἀντώνιος.

10 Πομπήιον δὲ οἱ μὲν ἄλλοι πάντες ὁμαλῶς ἐπειθον 70 ἐς τὴν εἰρήνην, Μηνόθωρος δὲ ἀπὸ Σαρδοῦς ἐπέστειλεν ἢ πολεμεῖν ἐγκρατῶς ἢ βραδύνειν ἔτι, ὡς τοῦ λιμοῦ σφῶν προπολεμοῦντος, καὶ τῶν συμβάσεων, εἰ καὶ δοκοίη, κρεισσόνων ἐσομένων· Μοῦρκόν τε τούτοις 15 ἐνιστάμενον ὑποβλέπειν ἐκέλευεν ὡς ἀρχὴν αὐτῷ περικτώμενον. ὁ δὲ καὶ τέως τὸν Μοῦρκον διὰ τε ἀξίωμα καὶ γνώμην ἐγκρατῆ βαρυνόμενος, ἔτι μᾶλλον ἐκ τῶνδε ἀπερρίπτει, καὶ οὐδὲν ἦν ὅ τι Μούρκῳ προσεῖχεν, ἕως ὁ μὲν Μοῦρκος ἀχθόμενος ἐς Συρακούσας ὑπεχώρει, 20 καὶ τινὰς ἰδὼν φύλακας ἐπομένους ἐκ Πομπηίου, φανερῶς αὐτὸν ἐν τοῖς φύλαξιν ἐλοιδόρει. ὁ δὲ χιλίαρχον καὶ λοχαγὸν αὐτοῦ Μούρκου διαφθείρας ἐπεμψεν ἀνελεῖν αὐτόν, καὶ φάσκειν ὑπὸ θεραπόντων ἀνηρῆσθαι· ἐς τε πίστιν τῆς ὑποκρίσεως τοὺς θεράποντας 25 ἐσταύρου. οὐ μὴν ἐλάνθανε δεύτερον ἐπὶ Βιθυνικῷ τόδε μύσος ἐργασάμενος, περὶ ἄνδρα καὶ τὰ πολέμια λαμπρόν, καὶ τῆς αἰρέσεως ἐγκρατῆ φίλον ἀπ' ἀρχῆς,

6. αὐτοὺς] αὐτῷ? *duces ut ad se uenirent adhortatus est*
 C || 13. 14. εἰ καὶ] εἰ δὴ?* || 14. δοκοίη i || τε] δὲ b² in mg. ||
 20. καὶ τινὰς <οἱ> ἰδὼν?* || 22. ἐπεμψεν] ἐπεισεν?*

καὶ ἐς αὐτὸν Πομπήιον εὐεργέτην τε ἐν Ἰβηρίᾳ γενόμενον καὶ ἐκόντα ἐλθόντα ἐς Σικελίαν.

71 Μοῦρκος μὲν δὴ ἐτεθνήκει, τῶν δ' ἄλλων τὸν Πομπήιον ἐς τὰς διαλύσεις ἐπειγόντων, καὶ τὸν Μηνόδωρον διαβαλλόντων ἐς φιλαρχίαν ὡς οὐκ εὐνοία τοῦ 5 δεσπότητος μάλλον ἢ ὅπως αὐτὸς ἄρχοι στρατοῦ καὶ χώρας ἐνιστάμενον, ἐνδοῦς ὁ Πομπήιος ἐς τὴν Αἰναρίαν διέπλει ναυσὶ πολλαῖς ἀρίσταις, ἐξήρους λαμπρᾶς ἐπιβεβηκώς. καὶ Δικαιάρχειαν μὲν οὕτω σοβαρῶς παρέπλευσε περὶ ἐσπέραν, ἐφορώντων τῶν πολεμίων· ἅμα 10 δὲ ἔφ, καταπηχθέντων σταυρῶν ἐξ ὀλίγου διαστήματος ἐν τῇ θαλάσῃ, σανίδες τοῖς σταυροῖς ἐπετέθησαν, καὶ διὰ τῶνδε τῶν καταστρωμάτων ὁ μὲν Καῖσαρ καὶ ὁ Ἀντώνιος παρήλθον ἐς τὸ πρὸς τῇ γῆ πεποιημένον, ὁ δὲ Πομπήιος καὶ ὁ Λίβων ἐς τὸ πελαγιώτερον, ὀλί- 15 γου ρεύματος αὐτοὺς διείργοντος μὴ κεκραγότας ἀλλήλων ἀκούειν. ἐπεὶ δὲ ὁ μὲν Πομπήιος ἐπὶ κοινωσίᾳ τῆς ἀρχῆς ἤκειν ᾧετο ἀντὶ Δελίδου, οἱ δὲ ὡς κάθοδον αὐτῶ δώσοντες μόνην, τότε μὲν ἐπ' οὐδενὶ ἔργῳ διεκρίθησαν, διαπομπαὶ δὲ συχναὶ τῶν φίλων ἦσαν ἐπὶ 20 ποικίλαις ἐκατέρων προκλήσεσιν. ἦται δ' ὁ Πομπήιος τῶν προγεγραμμένων τε καὶ οἱ συνόντων τοῖς μὲν ἀνδροφόνοις Γαῖου Καίσαρος φυγὴν ἄδολον, τοῖς δὲ λοιποῖς κάθοδόν τε ἐντιμον καὶ τὰς οὐσίας ἄς ἀναλώκεσαν. ἐπειγόμενοι δὲ ἐς τὰς συμβάσεις ὑπὸ τε τοῦ 25

2. καὶ ἐκόντα καὶ ἐλθόντα i || 3. in hunc modum perit C || 7. fort. <ταῖς σπονδαῖς> ἐνιστάμενον || 13. καὶ διὰ] per quas (asseret) inferius additis stramentis Caesar . . C. καὶ δύο scripsit Schw. ego διὰ deleverim || 16. αὐτοῖς i || μὴ] <ὥστε> vel <ὡς> μὴ conī. Schw. an <τοῦ> μὴ? * ne ad inuicem clamantes audirentur C, male || 18. ἦκει· ᾧετο A. ἦκειν om. V || 24. 25. ἄς ἀναλώκεσαν] quam (substantiam) perdidissent C, bene: ἄς

λιμοῦ καὶ ὑπὸ τοῦ δήμου, ἐς τὸ τέταρτον μόλις ἐνεδί-
 δουν ὡς ὠνησόμενοι παρὰ τῶν ἐχόντων· καὶ τρεῖς προ-
 γεγραμμένοις αὐτοῖς περὶ τούτων ἐπέστελλον, ἐλαίζον-
 τες αὐτοῖς αὐτοὺς ἀγαπήσειν. οἱ δὲ ἐδέχοντο πάντα,
 5 ἐπεὶ καὶ Πομπήιον αὐτὸν ἐδεδοίκεσαν ἤδη διὰ τὸ
 Μούρκου μύσος· καὶ προσιόντες τῷ Πομπηίῳ συν-
 θέσθαι παρεκάλουν, ὅτε καὶ τὴν ἐσθῆτα κατερορήξατο ὁ
 Πομπήιος ὡς καὶ τῶνδε προδιδόντων αὐτὸν ὧν προ-
 μάχεται, καὶ θαμινὰ τὸν Μηνόθωρον ὡς στρατηγικὸν
 10 καὶ μόνον εὔνου ἀνεκάλει. Μουκίας δὲ αὐτὸν τῆς 72
 μητρὸς καὶ Ἰουλίας τῆς γυναικὸς ἐναγυσσῶν, αὐθις
 οἱ τρεῖς συνῆλθον ἐς τὸ ἀμφίκλυστον Δικαιορχέων
 χῶμα, περιορμουσῶν τῶν φυλακίδων νεῶν, καὶ συν-
 ἔβησαν ἐπὶ τοῖσδε, λελύσθαι μὲν τὸν πόλεμον αὐτοῖς
 15 καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, καὶ τὰς ἐμπορίας
 ἀκωλύτους εἶναι πανταχοῦ, Πομπήιον δὲ τὰς φρουρὰς
 ἐξαγαγεῖν ὅσαι κατὰ τὴν Ἰταλίαν εἰσὶ, καὶ μηκέτι τοὺς
 ἀποδιδράσκοντας οἰκέτας ὑποδέχεσθαι, μηδ' ἐφορμεῖν
 ναυσὶ τὴν ἀκτὴν τῆς Ἰταλίας, ἄρχειν δὲ Σαρδοῦς καὶ
 20 Σικελίας καὶ Κύρνου καὶ ὅσων ἄλλαν εἶχεν ἐς τότε
 νήσων, ἐς ὅσον ἄρχοισιν τῶν ἐτέρων Ἀπτωνίος τε καὶ
 Καῖσαρ, πέμποντα Ῥωμαίοις τὸν ἐκ πολλοῦ τεταγμένον
 αὐταῖς φέρειν σῖτον, ἐπιλαβεῖν δὲ καὶ Πελοπόννησον

ἀπωλώλεκεσαν. ἃς ἀπόλεσαν vel ἀπωλέκεσαν (sic) conl. Schw
 1. ὑπὸ τοῦ] τοῦ V || 4. αὐτοῖς ante αὐτοὺς del.?* || 6. μύσος
 μῖσος A² a b² || 11. Ἰουλίας recte susp. Schw. magis etiam inter-
 polavit C: *Mucia ac Iulia Antoni matre compellentibus. debe-*
bat Σικριβανίας || 12. ἐς τὸ] ἐς τι conl. Schw, praeter rem ||
Δικαιορχέων Musgr et Schw, δὴ καὶ ἀρχαῖον libri || 19. τῆς
 ἀκτὴν] τῆ ἀκτῆ malim cum Musgr, ni potius in ἐφορμεῖν men-
 dum quaerendum. possis μηδὲ πορθεῖν || 20. εἶχεν] ἔχει?* || ἐς
 τότε] ἐκ τότε A || 21. ἐς ante ὅσον cum b om. Bekk

ἐπὶ ταύταις, ὑπατεῦσαι δ' ἀπόντα δι' ὅτου κρίνοι τῶν φίλων, καὶ τῆς μεγίστης ἱερωσύνης ἐς τοὺς ἱερέας ἐγγραφῆναι. καὶ τάδε μὲν εἶναι Πομπηίῳ, κάθοδον δὲ τοῖς ἔτι φεύγουσι τῶν ἐπιφανῶν, πλὴν εἴ τις ἐπὶ τῷ φόρῳ Γαῖου Καίσαρος ψήφῳ καὶ κρίσει κατέγνωσται·⁵ καὶ τῆς περιουσίας τοῖς μὲν ἄλλοις, ὅσοι κατὰ φόβον ἔφρευγον καὶ τὰ ὄντα αὐτοῖς ἐκ βίας ἀπωλώλει, τὸ ἐντελὲς ἀποδοθῆναι χωρὶς ἐπίπλων, τοῖς δὲ προγεγραμμένοις μοῖραν τετάρτην. καὶ τῶν ἐστρατευμένων τῷ Πομπηίῳ τοὺς μὲν οἰκέτας ἐλευθέρους εἶναι, τοῖς δ'¹⁰ ἐλευθέροις, ὅτε παύσαιντο τῆς στρατείας, τὰ αὐτὰ δοθῆναι γέρα τοῖς ἐστρατευμένοις Καίσαρι τε καὶ Ἀντωνίῳ.

⁷³ ἐς ταῦτα συνέβησαν, καὶ ταῦτα συνεγράψαντο καὶ ἐσημήναντο καὶ ταῖς ἱεραῖς παρθένοις φυλάσσειν ἐπέμψαν ἐς Ῥώμην. ἐξένιζον δ' ἀλλήλους ἀντίκα, περὶ τῆς¹⁵ τάξεως διαλαχόντες, πρῶτος μὲν ἐπὶ ἐξήρους Πομπήιος περιωρισμένης ἐς τὸ χῶμα, ταῖς δὲ ἐξῆς Ἀντωνιός τε καὶ Καίσαρ, σκηνοποιησάμενοι καὶ οἶδε ἐπὶ τοῦ χώματος, πρόφασιν μὲν ὡς ἅπαντες ἐπὶ ἀκτῆς ἐστιῶντο, τάχα δ' ἐς ἀσφάλειαν ἀνύποπτον. οὐδὲ γὰρ οὐδ' ὡς²⁰ εἶχον ἀμελῶς, ἀλλ' αἶ τε νῆες αὐτοῖς παρώρμον καὶ οἱ φύλακες περιειστήκεσαν, καὶ οἱ περὶ τὸ δεῖπνον αὐτὸ ἀφανῶς εἶχον ὑπεξωσμένα ξιφίδια. λέγεται δὲ Μηνόδορος ἐστιωμένων ἐν τῇ νηὶ τῶν ἀνδρῶν πέμψαι Πομπηίῳ, προτρέπων αὐτὸν ἐπιθέσθαι τοῖς ἀν-²⁵δράσι, καὶ τίσασθαι μὲν τῆς ἐς τὸν πατέρα καὶ τὸν ἀδελφὸν ἀμαρτίας, ἀναλαβεῖν δὲ τὴν ἀρχὴν τὴν πατρῴαν δι' ὄξυτάτης ἀφορμῆς· ἐπιμελήσεσθαι γὰρ αὐτὸς

28. ἀφορμῆς] ὄρμης?*

ἐν ταῖς ναυσὶν ὧν μηδένα διαφυγεῖν. ὃ δ' ἀποκρίνασθαι τοῦ γένους ἅμα καὶ τῆς χρείας ἀξίως "εἶθε Μηνόδωρον ἦν ἐργάσασθαι ταῦτα χωρὶς ἐμοῦ." Μηνοδώρω γὰρ ἀρμόξειν ἐπιορκεῖν, οὐ Πομπηίω. ἤρμοσαν δ' ἐν
 5 τῷδε τῷ δείπνῳ τὴν Πομπηίου θυγατέρα, Λίβωνος οὔσαν θυγατριδῆν, Μαρκέλλῳ τῷ προγόνῳ μὲν Ἀντωνίου ἀδελφιδῷ δὲ Καίσαρος. ἀπέφηναν δὲ τῆς ἐπιούσης ὑπάτους ἐς τετραετὲς Ἀντώνιον μὲν καὶ Λίβωνα
 10 πρῶτους, ἀντικαθιστάντος ὁμοίως Ἀντωνίου ὃν ἂν βούλοιο, ἐπὶ δ' ἐκείνοις Καίσαρά τε καὶ Πομπήιον, εἶτα Ἀηνόβαρβον καὶ Σόσιον, εἴτ' αὐτίς Ἀντώνιον τε καὶ Καίσαρα, τρίτον δὴ τότε μέλλοντας ὑπατεύσειν, καὶ ἐλπίζομένους τότε καὶ ἀποδώσειν τῷ δήμῳ τὴν πολιτείαν.

15 τάδε μὲν ἔπραξαν, καὶ διακριθέντες ἀλλήλων ὃ μὲν 74 ἐς Σικελίαν ἔπλει, Καίσαρ δὲ καὶ Ἀντώνιος ὄδευον ἐς Ῥώμην. πυθόμεναι δὲ ἦ τε πόλις καὶ ἦ Ἰταλία, ἐπαιώνιζον αὐτίκα ἅπαντες ὡς ἐπὶ εἰρήνῃ, πολέμου τε ἀπαλλαγέντες ἐπιχωρίου καὶ ξεναγήσεως υἱῶν καὶ
 20 φρουρῶν ὕβρεως καὶ θεραπόντων αὐτομολίας καὶ λεηλασίας πεδίων καὶ γεωργίας ἀργίας, ὑπὲρ ἅπαντα δὲ τοῦ λιμοῦ, πῖσαντος αὐτοὺς ἐς ἔσχατον, ὥστε παροδεύουσιν αὐτοῖς οἷα σωτῆρσιν ἐγίγνοντο θυσῖαι· καὶ τὸ ἄστυ
 25 ἐμελλεν ὑποδέξεσθαι περιφανῶς, εἰ μὴ νυκτός, ἐκκλίνοντες τὸ φορτικόν, ἔλαθον ἐς τὴν Ῥώμην ἐσελθόντες. μόνοι δὲ ἤχθοντο ὅσοι τὰ τῶν ἐλευσομένων σὺν Πομ-

6. προγόνῳ] προγονῷ Bekk || 8. ἐς τετραετὲς] haesit Willems 'le sénat' t. I p. 607 adn. 1, iniuria || 9. ἀντικαθιστάντος] exspectabas ἀντικαταστήσοντος || 9. 10. ὃν τινα ἂν βούληται Nauckius || 11. σόσιον V, σόσιον ceteri, vulgo || 18. ἐπαιώνιζον V || 24. ὑποδέξεσθαι*, ὑποδέξασθαι libri || 25. ἐπελθόντες i

πήρω χωρία ἐκεκληρουχήκεσαν, ἡγούμενοι σφίσι τοὺς γεωμόρους ἀδιαλλάκτους ἐχθροὺς παροικήσειν, καὶ εἴ ποτε δυνηθεῖεν, ἐπιθήσεσθαι. οἱ δ' ἀμφὶ τὸν Πομπήϊον φυγάδες αὐτίκα, χωρὶς ὀλίγων, οἱ πλείους ἐν τῇ Δικαιαρχείᾳ τὸν Πομπήϊον ἀσπασάμενοι κατέπλεον ἐς τὴν Ἑρώμην. καὶ ἑτέρα τοῦ πλήθους ἦν ἡδονὴ καὶ βοαὶ ποικίλαι, τοσῶνδε οὕτως ἐπιφανῶν ἕξ ἀέλπτου περισεσωσμένων.

75 ἐπὶ δὲ τούτοις ὁ μὲν Καῖσαρ ἐς τὴν Κελτικὴν ἐξώρμα ταρασσομένην, ὁ δὲ Ἀντώνιος ἐπὶ τὸν πόλεμον τῶν Παρθυαίων. καὶ αὐτῷ τῆς βουλῆς ψηφισαμένης εἶναι κύρια ὅσα ἐπραξέ τε καὶ πράξει, αὐτίς στρατηγούς πανταχῇ περιέπεμπε, καὶ τὰλλα ὡς ἐπενόει πάντα διεκόσμει. ἴσθη δὲ πη καὶ βασιλέας, οὓς δοκιμάσειεν, ἐπὶ φόροις ἄρα τεταγμένοις, Πόντου μὲν Δαρεῖον τὸν Φαρνάκους τοῦ Μιθριδάτου, Ἰδουμαίων δὲ καὶ Σαμαρέων Ἡρώδην, Ἀμύνταν δὲ Πισιδῶν, καὶ Πολέμωνα μέρους Κιλικίας, καὶ ἑτέρους ἐς ἕτερα ἔθνη. τὸν δὲ στρατόν, ὅσος ἔμελλεν αὐτῷ συγχειμάσειν, περιουσιάσαι τε βουλόμενος καὶ γυμνάσαι, τοὺς μὲν αὐτῶν ἐπὶ Παρθηνοὺς ἐπεμπεν, Ἰλλυρικὸν ἔθνος Ἐπιδάμνω πάροικον, προθυμοτάτους γενομένους Βρούτῳ, τοὺς δ' ἐπὶ Δαρδανέας, ἕτερον Ἰλλυριῶν γένος, αἰὲ Μακεδονίαν ἐπιτρέχοντας· τοὺς δ' ἐν Ἠπειρῷ μένειν ἐκέλευεν,

4. 5. δικαιορχία i || 7. τοσ. οὕτως ἐπιφανῶν] tot praeclaris uiris tam insperate salutē redditis C, bene: τοσ. ἐπιφ. ἕξ ἀέλπτου οὕτω περισ. || 12. πράξει*, πράξειεν AV, vulgo, πράξοιεν i || 14. εἴσθη i || πη AV, ποι i || 16. Ἰδουμαίων] Ἰουδαίων conl. Musgr || 19. συγχειμάσειν] συμμαχήσειν V. latet aliud || 19. 20. πειουσιάσαι] cf. cap. 9 || 21. Παρθηνοὺς Schw, παρθυηνοὺς Aaf, Parthienos C, παρθυαίους b

ως ἂν ἐν κύκλῳ πάντας ἔχη, μέλλων αὐτὸς ἐν Ἀθήναις χειμάσειν. ἔπειπε δὲ καὶ Φούριον ἐς Λιβύην, τὰ ὑπὲρ Σεξτίῳ τέλη τέσσαρα ἄξοντα ἐπὶ Παρθυαίους· οὐ γάρ ποῦ ἐπέπυστο αὐτὰ Λέπιδον ἀφηρησθαι Σεξτίου.

5 ταῦτα διαθόμενος ἐχείμαξεν ἐν ταῖς Ἀθήναις μετὰ 76 τῆς Ὀκτασίας καθὰ καὶ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ μετὰ τῆς Κλεοπάτρας, τὰ μὲν ἐκ τῶν στρατοπέδων ἐπιστελλόμενα ἐφορῶν μόνα, ἀφέλειαν δὲ ἰδιωτικὴν αὐθις ἐξ ἡγεμονίας καὶ σχῆμα τετράγωνον ἔχων καὶ ὑπόδημα Ἀττι-
10 κὸν καὶ θύρας ἡρεμούσας. ἔξοδοί τε ἦσαν ὁμοίως ἄνευ σημείων αὐτῷ, σὺν δύο φίλοις καὶ σὺν ἀκολουθοῖς δύο, ἐς διδασκάλων διατριβὰς ἢ ἀκροάσεις. καὶ τὸ δεῖπνον ἦν Ἑλληνικόν, καὶ μεθ' Ἑλλήνων ἢ γυμνασία, πανηγύρεις τε σὺν θυμηδία μετὰ τῆς Ὀκτασίας·
15 πολὺς γάρ καὶ ἐς τήνδε ἐρρήη, ταχὺς ὢν ἐς ἔρωτας γυναικῶν. λήγοντος δὲ τοῦ χειμῶνος, ὥσπερ ἑτέρῳ γενομένῳ, ἢ τε ἐσθῆς αὐθις καὶ μετὰ τῆς ἐσθῆτος ἢ ὄψις ἐνηλλάσσετο, καὶ πλῆθος ἦν ἀμφὶ τὰς θύρας ἀντίκα σημείων τε καὶ ἡγεμόνων καὶ δορυφόρων, καὶ
20 φόβου πάντα μεστὰ καὶ καταπλήξεως· πρεσβεῖαί τε ἐσ-εδέχοντο, αἱ δὲ τέως ἡρέμουν κεκελευσμένοι, καὶ δίκαι διεκρίνοντο, καὶ νῆες καθείλκοντο, καὶ ἡ ἄλλη παρασκευὴ πᾶσα συνεκινεῖτο.

καὶ Ἀντώνιος μὲν ἀμφὶ ταῦτα ἦν, Καίσαρι δὲ καὶ 77
25 Πομπηίῳ διελύθησαν αἱ γενόμεναι σπονδαί, κατὰ μὲν αἰτίας, ὡς ὑπενόειτο, ἑτέρας, αἱ δὲ ἐς τὸ φανερὸν ὑπὸ τοῦ Καίσαρος ἐκφερόμεναι αἶδε ἦσαν. Πελοπόννη-

1. ἔχοι i || 13. 14. γυμνασία Musgr, χειμασία Ai, συμμαχία V || 14. πανηγ. τελεῶν σὺν θ. i, unde παν. τε θεῶν σὺν θ. conl. Musgr || 26. ἐπενόειτο i

στον Ἀντώνιος μὲν ἐδίδου Πομπηίῳ, κελεύων, ὅσα ἔτι
 ὄφειλον αὐτῷ Πελοποννήσιοι δόντα ἢ αὐτὸν ἀναδεξά-
 μενον ἀποδώσειν παραλαβεῖν, ἢ περιμεῖναι τὴν πρᾶξιν
 αὐτῶν. ὃ δὲ οὐκ ἐδέχετο μὲν ἐπὶ τοῖσδε τὴν χώραν,
 ἡγούμενος αὐτῷ σὺν τοῖς ὀφλήμασι δεδόσθαι· χαλε- 5
 παίμων δέ, ὡς ὁ Καῖσαρ ἔλεγεν, εἴτε ἐπὶ τούτοις εἴτε
 κατὰ γνώμην ἄπιστον, εἶθ' ὑπὸ ζήλου τῶν ἐτέρων
 μεγάλους στρατοὺς ἐχόντων, εἴτε Μηνοδώρου διερεθί-
 ζοντος αὐτὸν ἀνοχὰς μᾶλλον ἢ βεβαίους σπονδὰς εἶναι
 νομίζειν, ναῦς ἄλλας ἐποιεῖτο καὶ ἐρέτας συνέλεγε, καὶ 10
 τῷ στρατῷ ποτὲ ἐδημηγόρησε χρῆναι παντὸς οὔνεκα
 παρασκευάζεσθαι. ληστήριά τε αὐτίς ἀφανῆ τὴν θάλασ-
 σαν ἠνώχλει, καὶ μικρὸν ἢ οὐδὲν ἄκος τοῦ λιμοῦ
 ἐγεγένητο Ῥωμαίοις, ὥστε ἐβόων οὐκ ἀπαλλαγὴν τῶν
 κακῶν ἀλλ' ἐπίληψιν τετάρτου τυράννου κατὰ σπον- 15
 δὰς γεγονέναι. καὶ ὁ Καῖσάρ τινα ληστήρια συλλαβὼν
 ἐβασάνιζεν, οἱ Πομπήιον σφᾶς ἔλεγον ἐπιπέμψαι· καὶ
 τάδε αὐτὰ ὁ Καῖσαρ τῷ δήμῳ προσέφερε, καὶ ἐπέστει-
 λεν αὐτῷ Πομπηίῳ. ὃ δὲ ἐξελογεῖτο μὲν ὑπὲρ τούτων,
 ἀντενεκάλει δὲ Πελοποννήσου χάριν. 20

78 ὅσοι δὲ τῶν ἐπιφανῶν ἦσαν ἔτι παρὰ τῷ Πομπηίῳ,
 ὀφῶντες αὐτὸν αἰεὶ πειθόμενον τοῖς ἀπελευθέροις, δι-
 ἐφθειραν ἐνίους τῶν ἀπελευθέρων, εἴτε ἀπὸ σφῶν αὐ-
 τῶν εἴτε ἐς χάριν Καίσαρος, ἐξοτρύνειν ἐπὶ Μηνοδώ-
 ρῳ, Κύρῳ καὶ Σαρδοῦς ἔτι ἄρχοντι, τὸν δεσπότην. 25

2. ὄφειλον AV, ὄφελον i || 5. αὐτῷ*, αὐτῷ libri || 6. δέ] δή?
itaque C || 7. γνώμην] γνώμης coni. Musgr. *uel quod mente mi-*
nus fideret C || 15. 16. malim κατὰ <τὰς> σπονδὰς || 18. προσ-
 ἔφερε i, προύφερε AV, vulgo || τῷ <τε> δήμῳ Nauckius || 24.
 25. ἐξοτρ. ἐπὶ Μην. Κύρῳ καὶ Σαρδοῦς ἔτι ἄρχοντι, τὸν
 δεσπ. scripsi ex V. ἐξ. ἐπὶ μην. καίσαρα ὡς ἔτι ἄρχ. τὸν δεσπ. i,

οὐ δὲ καὶ αὐτοί, φθόνῳ τῆς Μηννοδώρου δυνάμεως, ἐκόντες ἐποίουν. καὶ Πομπήιος μὲν ἐς ἀλλοτριώσιν ὑπήγετο τοῦ Μηννοδώρου, τῶν δ' αὐτῶν ἡμερῶν Φιλᾶδελφος ὁ Καίσαρος ἀπελεύθερος πρὸς τὸν Μηννόδωρον
 5 διέπλευσε σίτου κομιδῆς ἔνεκα, καὶ Μικυλίων ὁ πιστότατος τῷ Μηννοδώρῳ πρὸς Καίσαρα περὶ αὐτομολίας τοῦ Μηννοδώρου· ὑπισχνεῖτο δὲ ἐγχειριεῖν Σαρδῶ καὶ Κύρνον καὶ τρία τέλη στρατοῦ καὶ ψιλῶν πλῆθος ἕτερον. καὶ τότε ὃν ἔργον εἴτε Φιλαδέλφου εἴτε τῶν ἐς
 10 Μηννόδωρον παρὰ Πομπηίου διαβολῶν, ὁ Καίσαρ οὐκ εὐθύς μὲν, ἐδέξατο δ' ὅμως, ἡγούμενος ἔργῳ τὴν εἰρήνην λελύσθαι. καὶ Ἀντώνιον ἐξ Ἀθηνῶν ἐς τὸ Βρεντέσιον ἐς ἡμέραν φητὴν παρεκάλει, συμβουλευσόμενος αὐτῷ περὶ τοῦδε τοῦ πολέμου· ναῦς τε μακρὰς ἐκ
 15 Ῥαβέννης καὶ στρατὸν ἐκ τῆς Κελτικῆς καὶ παρασκευὴν ἄλλην ἐς τὸ Βρεντέσιον καὶ ἐς Δικαιάρχειαν ὀξέως περιέπεμπεν, ὡς ἐκατέρωθεν ἐπιπλευσόμενος τῇ Σικελίᾳ, ἣν Ἀντωνίῳ συνδοκῆ. ὃ δὲ ἦλθε μὲν ἐς τὴν
 79 τεταγμένην ἡμέραν σὺν ὀλίγοις, Καίσαρα δὲ οὐχ εὐρῶν
 20 οὐ περιέμεινεν, εἴτε τὴν γνώμην τοῦ πολέμου μεμψάμενος ὡς παράσπονδον, εἴτε τὴν Καίσαρος παρασκευὴν ἰδὼν πολλὴν οὔσαν (οὐ γάρ ποτε αὐτοὺς ἀνέπαυε φό-

ἐξ. ἐπὶ μηννοδώρου δυνάμεως mediis omissis A. ut in Menodorum irritarent quasi dominium in servum adhortantes C. ἐξ. ἐπὶ Μην., ὡς ἐπὶ ἄρχοντι, τὸν δεσπ. Schw, vulgo || 5. ἔνεκα V, οὔνεκα Ai, vulgo || 6. τῷ Vaf, τῶν A. locum pervertit C || 8. ψιλῶν Schw, φίλων libri || 9. ὃν] ὃν A. om. a || τῶν om. i || 10. παρὰ Πομπηίου] παρὰ Πομπηίῳ vel πρὸς Πομπήιον conl. Schw ind. Gr. v. διαβολή || 13. παρεκάλει] nisi παρεῖναι vel tale quid interciderit malim ἐκάλει || 17. ἐπιπλευσοῦμ.* || 17. 18. τῇ Σικελίᾳ] Siciliam Pompeiumque iniuasurus C || 21. παράσπονδον] παράνομον V, sed in mg. m. 1: γρ. παράσπονδον. παρασπόνδου Nauckius || 22. αὐτοὺς] αὐτὸν vertit C || ἀνέπαυσε A

βων ἢ τῆς μοναρχίας ἐπιθυμία), εἴτε τι σημεῖον δει-
 δισάμενος. τῶν γὰρ περικοιμωμένων αὐτοῦ τῇ σκηνηῇ
 πρὸς θηρίων τις ἠύρεθῃ δεδαπανημένος, ἄνευ τοῦ
 προσώπου μόνου, καθάπερ ἐς ἐπίδειξιν παραλελειμμέ-
 νου, οὔτε τι βοήσας οὔτε τινὸς τῶν συναναπαυομένων 5
 ἤσθημένου· καὶ λόκον ἔλεγον οἱ Βρεντέσιοι πρὸ ἕω
 φανῆναι τῶν σκηνωμάτων ἐκθέοντα. ἔγραφέ γε μὴν
 τῷ Καίσαρι μὴ λύειν τὰ συγκείμενα, καὶ ἠπειλεῖ Μην-
 νόδωρον ἀπάξειν ὡς ἐαυτοῦ δραπέτην· ἐγγγένητο γὰρ
 Πομπηίου Μάγνου, τὴν δὲ τοῦ Μάγνου περιουσίαν ὁ 10
 Ἄντωνιος ἐώνητο νόμῳ πιπρασκομένην ὡς πολεμίου.

80 ὁ δὲ Καίσαρ ἐπεμψε <μὲν> ἐς Σαρδόνα καὶ Κύρνον
 τοὺς παραληψομένους ἃ Μηνόδωρος ἐνεχείριζεν, ἐκρα-
 τύνατο δὲ τὰ παράλια τῆς Ἰταλίας φρουρίοις πολλοῖς,
 μὴ αὐτίς αὐτὰ ὁ Πομπηῖος ἐπιθράμοι. τριήρεις δὲ 15
 ἑτέρας ἐν Ῥώμῃ καὶ ἐν Ῥαβέννῃ προσέτασσε γίνεσθαι,
 καὶ στρατὸν πολὺν ἐκ τῆς Ἰλλυρίδος μεταπέμπετο·
 Μηνόδωρόν τε ἐλθόντα ἐλεύθερον εὐθύς ἀπέφηεν
 ἐξ ἀπελευθέρου, καὶ ὦν αὐτὸς ἠγάγε νεῶν ἐπέτρεπεν
 ἠγείσθαι, ὑποστρατηγοῦντα τῷ ναυάρχῳ Καλισιῳ. 20
 ταῦτα μὲν δὴ καθιστάμενος ὁ Καίσαρ, καὶ παρασκευὴν
 ἐτι πλέονα συνάγων, ἐβράδυνε, καὶ τὸν Ἄντωνιον οὐ
 περιμεύοντα ἐμέμφετο, τὴν δ' οὔσαν ἤδη παρασκευὴν

1. 2. δεδιξάμενος Nauckius || 3. τις εὐρέθη AV, εὐρέθη τις i, vulgo. fort. τις post τῶν γὰρ collocandum || 4. 5. παραλελ. O, δεδαπανημένου iC. περιλελ. Nauckius || 5. οὔτε τι βοήσας om. A || 6. πρὸς ἕω Va || 7. γε] τε A || 8. 9. Μηνოდώρω vertit C: Menodoro quoque ne abiret (sic) ut seruo eius fugitivus comminatus est || 12. ἐπεμψεν b, ἐπεμπεν ceteri, vulgo || μὲν addidi || 13. 14. ἐκρατύνατο V, ἐκρατύνετο Ai, vulgo || 20. καλουησίω V, const. de ipso homine v. Willems 'le sénat' t. I p. 563 sq. || 22. συναγαγὼν i || <ὡς> οὐ;* || 23. τὴν δ' οὔσαν ἤδη παρ.] apparatus autem omnem

ἐκέλευε Κορνηφίκιον ἐκ Ῥαθέννης μεταγαγεῖν ἐς Τά-
 ραντα. Κορνηφικίῳ μὲν δὴ χειμῶν περιπλέοντι ἐπι-
 γίννεται, καὶ μόνη τῶν νεῶν ἢ ναυαρχὸς ἢ γενομένη
 Καίσαρι διεφθάρη· καὶ ἔδοξε τοῦτ' ἐς τὰ μέλλοντα
 5 σημῆναι. ἐπιπολαζούσης δὲ ὑπονοίας ἔτι ὡς παρα-
 σπόνδως ὁ πόλεμος ὄδε γίννοιτο, τὴν ὑπόνοιαν ὁ Καί-
 σαρ ἐκλύων ἐπέστειλλε τῇ πόλει καὶ τὸν στρατὸν αὐτὸς
 ἐδίδασκεν ὅτι τὰς σπονδὰς ὁ Πομπήιος ληστεύων τὴν
 θάλασσαν ἀναλύσειε, καὶ τοῦθ' οἱ λησταὶ κατείποιεν
 10 αὐτοῦ, κατείποι δὲ καὶ Μηνόδωρος τὴν ὄλην γνώμην,
 μάθοι δὲ καὶ Ἀντώνιος, καὶ διὰ τοῦτο Πελοπόννησον
 οὐ δοίη.

ὡς δὲ αὐτῷ τὰ ἐν χερσὶν ἔτοιμα ἐγεγένητο, ἐπέπλει 81
 τῇ Σικελίᾳ, αὐτὸς μὲν ἐκ Τάραντος, Καλεισίος δὲ Σα-
 15 βίνος καὶ Μηνόδωρος ἀπὸ Τυρρηνίας· περιήει δὲ καὶ
 τὸ πεζὸν ἐς Ῥήγιον, καὶ μετὰ σπουδῆς ἐταχύνετο ἅπαν-
 τα. ὁ δὲ Πομπήιος τῆς μὲν αὐτομολίας τοῦ Μηνωδώ-
 ρου, ἐπιπλέοντος ἤδη Καίσαρος, ἤσθετο, πρὸς δὲ τὸν
 ἐκατέρωθεν ἐπίπλουν αὐτὸς μὲν ὑπέμεινεν ἐν Μεσσήνῃ
 20 τὸν Καίσαρα, Καλεισίῳ δὲ καὶ Μηνωδώρῳ τὸν ἐχθι-
 στον τῷ Μηνωδώρῳ μάλιστα τῶν ἐξελευθέρων ἑαυτοῦ
 Μενεκράτῃ προσέτασσεν ἅπαντᾶν ἐπὶ στόλου πολλοῦ.
 ὄδε οὖν ὁ Μενεκράτης ἐπιφαίνεται τοῖς πολεμίοις περὶ
 δείλην ἐσπέραν πελάγιος. καὶ οἱ μὲν ἐς τὸν κόλπον
 25 τὸν ὑπὲρ Κύμης συνέφυγον καὶ τὴν νύκτα ἀνεπαύοντο,
 καὶ Μενεκράτης ἐς Αἰναρίαν παρῆλθεν· ἡοῦς δὲ ἀρ-

cum in unum contulisset Cornificium . . . . imperat || 7. ἐκλύων] *malim ἐκλύσων* || <τε> τῇ Nauckius || 9. λύσειε *idem* || 9. 10. κατείποιεν αὐτοῦ] *idque piratas sibi retulisse* C || 11. ὁ ἀντώνιος b || 15. περιήει] *accelerare iubet* C || 19. μεσσήνη h. l. libri praeter b² et C || 21. τῷ] τῶν A || 23. ὄδε] ὡδε (sic) f, om. C

χομένης οἱ μὲν τὸν κόλπον ἐν χροῶ παρα τὴν γῆν αὐ-
 τὴν μηνοειδεῖ στόλῳ παρέπλεον, ἵνα μὴ αὐτοὺς διεκπλέ-
 οισεν οἱ πολέμιοι, ὁ δὲ Μενεκράτης αὐτοῖς αὐθις ἐπι-
 φαίνεται τε, καὶ εὐθὺς ἐπλησίαζεν ὑπὸ φύμης καὶ
 τάχους· δρᾶν δὲ οὐκ ἀναγομένους ἐς τὸ πέλαγος οὐδὲν 5
 μέγα ἔχων, ἐς τὴν γῆν ἐγχρίμπτων ἐξεώθει. οἱ δὲ
 ἐξώκελλόν τε ὁμοῦ καὶ τὰς ἐμβολὰς ἀπεμάχοντο. ἦν
 δὲ τοῖς μὲν ἐς τὸ πέλαγος ἀναχώρησις τε καὶ ἐφόρ-
 μησις ὅτε βούλοιντο, καὶ σκαφῶν ἑτέρων ἀλλαγὴ παρα
 μέρος· οἱ δὲ ἔκαμνον ἔκ τε τῶν πετρῶν ἐφ' ἃς ἐπώκελ- 10
 λον, καὶ ὑπὸ τῆς ἀκινησίας τῶν νεῶν· πεζομαχεῖν γὰρ
 πρὸς ναυμαχοῦντας ἐφέκεσαν, οὔτε ἐκκλίνειν οὔτε διώ-
 κειν ἔχοντες.

82 ἐν δὲ τούτῳ Μηνόδωρος καὶ Μενεκράτης καθορῶ-
 σιν ἀλλήλους, καὶ τὸν ἄλλον πόνον ἀφέντες ἀντίκα 15
 μετ' ὀργῆς καὶ βοῆς ἀλλήλοις ἐπέπλεον, ἐν τῷδε τὴν
 νίκην καὶ τὸ κεφάλαιον τοῦ πολέμου τιθέμενοι, ἐν ᾧ
 τις αὐτῶν κρατήσῃν ἔμελλεν. αἱ μὲν δὴ νῆες ἀλλή-
 λαις ὑπὸ φύμης ἐνέπεσον, καὶ συνέτριψαν ἢ μὲν τὸν
 ἐμβολον τῆς Μηνοδώρου νεώς, ἢ δὲ τὸν ταρσὸν τῆς 20
 Μενεκράτους· ἐπεὶ δὲ αὐταῖς ἐκατέρωθεν χεῖρες ἐπεβλή-
 θησαν σιδηραῖ, τῶν μὲν νεῶν οὐδὲν ἔτι ἔργον ἦν,
 συνεστηκυίας ἐκατέρας, οἱ δὲ ἄνδρες, ὥσπερ ἐν γῆ,
 πόνου καὶ ἀρετῆς οὐδὲν ἀπέλειπον. ἀκόντια τε γὰρ
 ἦν ἀθρόα καὶ λίθοι καὶ τοξεύματα ἐπ' ἀπλήλους, καὶ 25

2. μηνοειδῆ i || αὐτοὺς Schw, αὐτοῦ libri || 4. φύμης Schw, φύμης libri || 12. 13. οὔτε ἐκκλ. οὔτε διώκ. Ci (praeter b¹), οὔτε δ. οὔτε ἐ. AVb¹, vulgo || 22. σιδηραῖ V, σιδηραὶ A, σιδηραῖς i || ἔργον AVf, τὸ ἔργον vulgo || 24. ἀπέλειπον AV, ἀπέλιπον i || 25. τοξεύματα καὶ λίθοι vertit C

ἐπὶ τὰς ναῦς καταρράκτας ἐρρίπτουν ἐς τὸ ἐπιέναι δι'
 αὐτῶν. ὑψηλοτέρας δ' οὔσης τῆς Μηνοδώρου νεώς,
 οἳ τε καταρράκται τοῖς τολμῶσιν ἦσαν εὐεπιβατώτεροι
 καὶ τὰ βαλλόμενα, ὡς ἀφ' ὑψηλοῦ, βιαίότερα. τεθνεώ-
 5 των δ' ἤδη πολλῶν, καὶ τῶν ὑπολοίπων κατατετρα-
 μένων, ὁ μὲν Μηνόδωρος ὀβελῶ τὸν βραχίονα ἐτρώθη,
 καὶ ὁ ὀβελὸς ἐξηρέθη, ὁ δὲ Μενεκράτης τὸν μηρὸν
 ἀκοντίφ πολυγλώχινι Ἰβηρικῶ ὀλοσιδήρῳ, καὶ οὐκ ἦν
 ἐξελεῖν αὐτὸ σὺν ἐπέξει. ἀχρεῖος οὖν ὁ Μενεκράτης
 10 ἐς μάχην γενόμενος ἐπέμενε καὶ ὣς, τοὺς ἄλλους ἐπ-
 οτρύνων, μέχρι λαμβανομένης τῆς νεώς ἐς τὸν βυθὸν
 τοῦ πελάγους ἑαυτὸν ἔρριψεν. καὶ τὴν μὲν ναῦν ὁ
 Μηνόδωρος ἀνεδήσατο, καὶ ἐς τὴν γῆν ἀπέπλευσεν,
 οὐδὲν ἔτι δρᾶν οὐδ' ἐκεῖνος δυνάμενος. καὶ τὸ μὲν 83
 15 λαιὸν τῆς ναυμαχίας οὕτως ἐπεπράγει. ἐκ δὲ τοῦ δεξιοῦ
 Καλισίσιος μὲν, διαπλέων ἐς τὸ λαιὸν, ἀπετέμετό τινας
 τῶν Μενεκράτους νεῶν, καὶ ἐκφυγούσας ἐς τὸ πέλα-
 γος ἐδίωκε, Δημοχάρης δ' ὁ τοῦ Μενεκράτους συν-
 εξελεύθερός τε καὶ ὑποστράτηγος, ταῖς λοιπαῖς τοῦ
 20 Καλισιίου συμπεσῶν, τὰς μὲν ἐς φυγὴν ἐτρέπετο, τὰς
 δὲ ἐς πέτρας συνήραξε, καὶ τῶν ἀνδρῶν ἐξαλομένων
 ἐνεπίμπρα τὰ σκάφη, μέχρι Καλισίσιος ἐκ τῆς διώξεως
 ἐπανιῶν τὰς τε φευγούσας τῶν ἰδίων ἐπανήγαγε καὶ

4. βαλλόμενα] καλούμενα i || 9. αὐτὸ] αὐτὸν, ν sup. vs. a
 m. 1, A, αὐτῶ a || 12. πελάγος i || 14. 15. τὸ μὲν λαιὸν editio-
 nes veteres, τὸν λαιὸν b¹, τὸ παλαιὸν ab², τὸ λαιὸν Of, vulgo ||
 15. ἐπεπράγει*, ἐπεπράχει libri. item p. 485, 25 ἐπεπράγεσαν
 pro ἐπεπράχεσαν reponendum et p. 44, 4: ὁ μὲν δὲ Πύρρος
 οὕτως ἐπεπράχει κακῶς scribendum ἐπεπράγει, nisi forte illic
 ipse eclogarius peccavit. cf. Cobet obs. in Dionys. Hal. p. 184sq. ||
 16. ἀπετέμετο a || 18. 19. συνελεύθερός τε A || 20. συμπεσῶν]
 ἔμπεσῶν?* || 21. ἐξαλλομένων V

τὰς ἐμπιπραμένας ἐκώλυσεν. καὶ νυκτὸς ἐπιλαβούσης
 ἠύλισαντο πάντες ἔνθα καὶ τῆς προτέρας.

ἡ μὲν δὴ ναυμαχία ἐς τοῦτο ἐτελεύτα, καὶ προὔχεν
 ἐν αὐτῇ τὰ Πομπηίου παρὰ πολὺ. Δημοχάρης δὲ βαρυ-
 θυμῶν ἐπὶ τῷ θανάτῳ Μενεκράτους ὡς ἐπὶ ἥττη με- 5
 γίστη (δύο γὰρ οἶδε ἦσαν μάλιστα τῷ Πομπηίῳ θαλάσ-
 σης ἐργάται, Μενεκράτης τε καὶ Μηνόδορος), ἅπαντα
 μεθεὶς ἐκ χειρῶν εὐθύς ἐς Σικελίαν ἐπλεῖ, καθάπερ
 οὐ τὸ Μενεκράτους σῶμα καὶ ναῦν μίαν, ἀλλὰ τὸν
 84 στόλον ὅλον ἀποβαλὼν. ὁ δὲ Καλισίσιος ἕως μὲν ἐπι- 10
 πλευσεῖσθαι τὸν Δημοχάρην προσεδόκα, παρέμενεν ἐν-
 θαπερ ὄρμιστο, ναυμαχεῖν οὐ δυνάμενος· αἶ τε γὰρ
 κράτιςται τῶν νεῶν αὐτῷ διωλώλεσαν, καὶ αἱ ἕτεραι
 πρὸς ναυμαχίαν εἶχον ἀχρείως· ἐπεὶ δὲ ἔμαθεν οἰχό-
 μενον ἐς Σικελίαν, ἐπεσνεύαξε τὰς ναῦς καὶ παρέπλεῖ 15
 τὴν γῆν, τοὺς κόλπους ἐξελίσσων. ὁ δὲ Καῖσαρ ἐκ
 μὲν Τάραντος ἐς τὸ Ῥήγιον διεπεπλεύκει ναυσὶ πολ-
 λαῖς καὶ στρατῷ πολλῷ, καὶ Πομπήιον περὶ Μεσσήνην
 κατειλήφει ναῦς ἔχοντα τεσσαράκοντα μόνας, ὥστε
 αὐτῷ παρήνουν οἱ φίλοι, ὡς ἐν καιρῷ μάλιστα, ἐπι- 20
 θέσθαι τῷ Πομπηίῳ μετὰ τοσοῦδε στόλου, ναῦς ἔχοντι
 ὀλίγας, μέχρι τὸ λοιπὸν ἐκείνῳ ναυτικὸν οὐ πάρεστιν.
 ὃ δ' οὐκ ἐπέιδετο, Καλισίσιον περιμένων, [καὶ] λέγων
 οὐκ εὐβουλον εἶναι τὸ ριψοκίνδυνον, ἔνθα συμμαχίαν
 ἄλλην προσδοκῶν. ὡς δὲ Δημοχάρης ἐς Μεσσήνην 25

1. τὰς ἐμπιπρ.] *ignemque a ceteris inhiiduit* C. τὰς <ἐπιμει-
 νάσας> ἐμπιπρ. vel sim. Nauckius || 3. προὔχεν] *confert* Nauckius
 p. 750, 9; 1007, 4; 1011, 12: *ut toties mutatum non oportuerit* || 8. ἐκ
 χειρῶν Tyrwhittus praef. Did. p. VII, ἐκ κέρων O i, ex acie C. loci
 nomen latere autumaverat Schw || 17. διεπεπλεύκει O, ἐπεπλεύ-
 κει i || 18. μεσσήνην V, const. || 20. αὐτῷ om. AB || 23. καὶ omisi cum
 C || 24. ἔνθα] *Eoque modo auxilia suorum intentus exspectabat* C

κατέπλευσεν, ὁ μὲν Πομπήιος αὐτόν τε Δημοχάρην
καὶ Ἀπολλοφάνην, καὶ τόνδε ἀπελεύθερον ἑαυτοῦ, ναυ-
άρχους ἀπέφηνεν ἀντὶ Μηνοδώρου καὶ Μενεκράτους,
ὁ δὲ Καῖσαρ περὶ τῶν συμβεβηκότων ἀμφὶ τῇ Κύμῃ 85
5 πυθόμενος ἐξέπλει τὸν πορθμὸν, ὑπαντήσων τῷ Καλ-
μισίῳ. ἀνύσαντι δ' αὐτῷ τοῦ πόρου τὸ πλεόν, καὶ
Στυλίδα ἤδη παραπλέοντι καὶ εἰς τὸ Σκύλλαιον ἐπι-
κάμπτοντι, ἐκθορῶν ἐκ τῆς Μεσσήνης ὁ Πομπήιος
ἐξήπτετο τῶν ὑστάτων, καὶ τὰς πρόπλους ἐδίωκε, καὶ
10 πᾶσαις ἐνέβαλλε, καὶ εἰς μάχην προυκαλεῖτο. αἱ δέ, καί-
περ ἐνοχλούμεναι, εἰς μὲν ναυμαχίαν οὐκ ἐπέστρεφον,
Καῖσαρος οὐκ ἐῶντος, εἴτε δείσαντος ἐν στενῷ ναυ-
μαχεῖν, εἴτ' ἐπιμένοντος οἷς ἀπ' ἀρχῆς διεγνώκει, μὴ
ναυμαχεῖν δίχα τοῦ Καμισίου· γνώμη δὲ αὐτοῦ παρὰ
15 τε τὴν γῆν ὑπεχώρουν ἅπασαι, καὶ ἐπ' ἀγκυρῶν ἐσά-
λευον, καὶ κατὰ πρῶραν ἀπεμάχοντο τοὺς ἐπιόντας.
Δημοχάρους δ' ἐπιστήσαντος δύο ναῦς περὶ ἐκάστην
ἐθορυβοῦντο ἤδη, πρὸς τε τὰς πέτρας ἀρασσόμεναι
καὶ πρὸς ἀλλήλας, θαλάσσης τε ἐνεπίμπλαντο· καὶ δι-
20 εφθείροντο μετ' ἀργίας καὶ αἶδε ὥσπερ αἱ περὶ Κύ-
μην, ὄρμουσαί τε καὶ ἐμβαλλόμεναι πρὸς ἐχθρῶν ἐπι-
πλεόντων καὶ ἀναχωρούντων. ὁ μὲν δὲ Καῖσαρ ἐξήλατο 86
τῆς νεῶς ἐπὶ τὰς πέτρας, καὶ τοὺς ἐκνέοντας ἐκ τῆς
θαλάσσης ἀνελάμβανε καὶ εἰς τὸ ὄρος ἄνω παρέπεμπε·

6. δ' non vertit C || 7. σκύλλαιον V i || 7. 8. παρακάμπτοντι, ἐπι
sup. παρα a m. 1, V || 10. ἐνέβαλλε V || 11. ναυμαχίαν] ναυαρχίαν i ||
17. περὶ] ad C: πρὸς || 18. ἀρασσόμεναι scripsi ex C: tumultu
concitatae aliae ad petras deferuntur. ἀρασσόμενοι AV i || 19. ἀλλή-
λας AV, ἀλλήλους i, vulgo || 20. μετ' ἀργίας] per inertiam C: ὑπ'
ἀργ.; || 22. post ἀναχωρούντων in i interpolata haec: ἐμελλ'
(ἐμελλε a) ἐπεὶ οὐδέπω κακὸν γ' ἀπώλετο, quae C quoque legisse
videtur. secluserit Schw cum O. 'est versus Soph. Phil. 446' Nauckius

Κορνηφίκιος δὲ καὶ ὅσοι ἄλλοι στρατηγοὶ ἦσαν αὐτοῦ, παρακαλέσαντες ἀλλήλους, ἄνευ προστάγματος ἀπέρρηξαν τὰ ἀγκύρια, καὶ ἀνήχθησαν ἐπὶ τοὺς πολεμίους, ὡς δέον τι δρωῶντας παθεῖν μᾶλλον ἢ ἐστῶτας ἀμαχί τοῖς ἐπιχειροῦσι προκειῖσθαι. τόλμη τε παραβόλῳ πρῶ- 5 του ὁ Κορνηφίκιος τὴν ναυαρχίδα τοῦ Δημοχάρους κατέσεισε καὶ εἶλεν. καὶ Δημοχάρης μὲν ἐς ἑτέραν ἐξήλατο, τοιούτου δὲ ὄντος τοῦ πόνου καὶ τοῦ φθόρου ἐπεφαίνοντο ἐκ πόντου προσπλέοντες ἤδη Καλισίσιός τε καὶ Μηνόδαρος. καὶ αὐτοὺς οἱ μὲν τοῦ Καίσαρος 10 οὐχ ἐώρων, οὔτε ἀπὸ γῆς οὔτε ἐκ θαλάσσης, πελαγιώτεροι δὲ ὄντες οἱ τοῦ Πομπηίου κατείδον, καὶ ιδόντες ἀνεχώρουν· συνεσκόταξε γὰρ ἤδη, καὶ κεκμηκότες ἀκμῆσιν οὐκ ἐθάρρουν συμπλέεσθαι.

τοῦτο μὲν δὴ συγκύρημα τοῖς ὑπολοίποις ἐκ τοῦ 15 87 τέως ἀχρείου χρηστὸν ἐπιγίγνεται· νυκτὸς δὲ ἐπιλαβούσης οἱ μὲν ἐκ τῶν νεῶν ἐκπεσόντες ἐς τὰ ὄρη συνέφευγον, καὶ πυρὰ πολλὰ ἔκαιον σύμβολα τοῖς ἔτι οὔσιν ἐν τῇ θαλάσῃ, καὶ διενυκτέρευον οὕτως ἄσιτοι καὶ ἀθεράπευτοι καὶ πάντων ἐνδεεῖς. καὶ αὐτοὺς ὁ 20 Καῖσαρ ὁμοίως ἔχων παρεκάλει, περιθέων, ἐς τὴν ἕω κακοπαθῆσαι. ταλαιπωρουμένῳ δὲ αὐτῷ περὶ ταῦτα Καλισίσιος μὲν οὐδ' ὡς ἐγιννώσκετο προσπλέον, οὐδὲ ἀπὸ τῶν νεῶν τι χρηστὸν ἐγίγνετο, ἀσχολουμένων περὶ τὰ ναυάγια· ὑπὸ δὲ ἑτέρου δαίμονος ἀγαθοῦ τὸ τρισκαι- 25

1. Κορνηφίκιος] κορνήφιος V || 2. παρακαλέσαντες] παρα-
κελεύσαντες b || 2. 3. ἀπέρρηξαν AV, ἀπέρριψαν i || 5. προκειῖσθαι
O, προκειμένους i || 13. 14. κεκμηκότες ἀκμῆτες i || 15. <τὸ>
συγκ. ?* || 16. δὲ] quippe C || 19. οὕτως] eodem C: αὐτοῦ || 20. αὐ-
τοὺς] αὐτὸς b || 24. ἀσχολουμένων AV, ἀσχολουμένῳ iC || περὶ
Musgr, ὑπὲρ libri || 25. ἑτέρου] fortunae benignitate quadam C

δέκατον τέλος ἐπλησίαζε διὰ τῶν ὄρων, καὶ περὶ τοῦ
κακοῦ πνυθόμενοι τοὺς κρημνοὺς, τῷ πυρὶ τῆς ὁδοῦ
τεκμαιρόμενοι, διέδραμον, καὶ καταλαβόντες τὸν αὐτο-
κράτορα σφῶν καὶ τοὺς συμφυγόντας ὧδε ἔχοντας κα-
5 μάτου καὶ τροφῶν ἀπορίας, ἐθεράπευον ἄλλους ἄλλοι
διαλαβόντες, οἱ δὲ ταξίαρχοι τὸν αὐτοκράτορα ἐς αὐτο-
σχέδιον σκηνην ἐσαγαγόντες, οὐδενὸς τῶν οἰκετῶν
αὐτῷ θεραπευτήρων παρόντων, ὡς ἐν νυκτὶ καὶ το-
σῶδε ταράχῃ διερριμμένων. περιπέμψας δ' εὐθὺς παν-
10 ταχῆ τοὺς ἐξαγγελοῦντας ὅτι σῶζοιτο, πνυθάνεται Καλ-
κίσιον σὺν ταῖς πρόπλοις καταπλέοντα, καὶ ὡς ἐπὶ δύο
χρηστοῖς καὶ ἀδοκῆτοις ἀνεπαύετο.

ἄμα δ' ἡμέρα τὴν θάλασσαν ἐφορῶν ἐθεᾶτο ναῦς 88
ἐμπερησμένας τε καὶ ἡμιφλέκτους ἔτι καὶ ἡμικαύστους,
15 ἄλλας τε λελυμένας, ἰστιῶν τε ὁμοῦ καὶ πηδαλίων καὶ
σκευῶν ἔμπλεων τὸ πέλαγος, καὶ τῶν ἔτι σωζομένων
τὰ πολλὰ πεπονηκότα. προστησάμενος οὖν τὸν Καλκι-
σίου στόλον, ἐπεσκεύαζε τὰ ἐπείγοντα τῶν σκαφῶν
πλαγιάσας, ἡρεμούντων καὶ τῶν πολεμίων, εἴτε διὰ
20 Καλκίσιον, εἴτε αὐθις ἀναγομένοις ἐπιθέσθαι διεγνω-
κότων. ὧδε δὲ ἔχόντων ἑκατέρων, ἐκ μέσης ἡμέρας
νότος ἐμπεσὼν ἤγειρε κῦμα βίαιον ἐν ῥοώδει καὶ στενῷ
χωρίῳ. Πομπήιος μὲν οὖν ἐν Μεσσήνῃ λιμένων ἐν-
δον ἦν, αἱ δὲ τοῦ Καίσαρος νῆες αὐθις περὶ τραχεῖαν
25 ἀκτὴν καὶ δύσορμον ἀρασσόμεναι ταῖς τε πέτραις καὶ

5. ἄλλοι iC, ἄλλη AV, fort. recte || 7. οἰκετῶν] οἰκείων vertit Schw || 8. θεραπευτήρος παρόντος Nauckius || 11. πρόπλοις AV, προπόλοις i, om. C || 15. λελυμένας] derelictas C: λελειμμένας (Schw) || 16. ἔμπλεων, o ex ω a m. 1, A || 18. aut lacunam post ἐπείγοντα statui aut illud in ἐπίλοιπα mutari voluit Schw, neutrum necessario || 19. πλαγιάσας] πελαγίσας coni. Schw, praeter rem || 24. περὶ] ἐπὶ V

ἀλλήλαις ἐπεφέροντο, οὐδὲ τῶν πληρωμάτων σφίσειν
 89 ὥστε διακρατεῖν ἐντελῶν ὄντων. Μηνόδαφος μὲν οὖν
 ἀρχόμενον τὸ δεινὸν ἐλπίσας πλεονάσειν, ἐς τὸ πελα-
 γιώτερον ἀνήχθη καὶ ἐπ' ἀγκυρῶν διεσάλευεν· ἀσθενέ-
 στερον δὲ ἔχων τὸ κύμα διὰ τὸν βυθόν, εἰρεσία ὄμως ⁵
 καὶ πρὸς τόδε ἐνίστατο καρτεροῦ μη παραφέρεσθαι. καὶ
 τινες αὐτὸν ἐμιμοῦντο ἕτεροι. τὸ δὲ λοιπὸν πλῆθος,
 οἰόμενοι ταχέως τὸ πνεῦμα ἐνδώσειν ὡς ἐν ἡρι, τὰς
 ναῦς ἐκατέρωθεν ἀγκύραις ἔκ τε τοῦ πελάγους καὶ ἀπὸ
 τῆς γῆς διεκράτουν, καὶ κουντοῖς ἐξεώθουν ἀπ' ἀλλή- ¹⁰
 λων. τραχυτέρου δὲ τοῦ πνεύματος γενομένου συν-
 κέχυτο πάντα καὶ συνετρίβοντο αἱ νῆες, τὰς ἀγκύρας
 ἀπορρηγνύουσαι καὶ ἐς τὴν γῆν ἐπ' ἀλλήλας τινασσό-
 μεναι. βοή τε ἦν παμμιγῆς δεδιότων ὁμοῦ καὶ οἰω-
 ζόντων καὶ παρακελευόντων ἀλλήλοις ἐς ἀνήκοον· οὐ ¹⁵
 γὰρ ἐφικνοῦντο ἔτι τῶν λεγομένων, οὐδὲ κυβερνήτης
 ἰδιώτου διέφερεν οὔτε κατ' ἐπιστήμην οὔτε προστάσ-
 σων. ἀλλ' ὁ φθόρος ἦν ὅμοιος ἐν τε ταῖς ναυσὶν αὐ-
 ταῖς, καὶ ὅτε τις αὐτῶν ἐκπέσοι κύματι καὶ κλύθωνι
 καὶ ξύλοις ἀρασσομένων· ἔγρεμε γὰρ ἡ θάλασσα ἰστίων ²⁰
 καὶ ξύλων καὶ ἀνδρῶν καὶ νεκρῶν. εἰ δέ τις καὶ τάδε
 διαφυγὼν ἐκνήχαιτο ἐπὶ τὴν γῆν, συνηράσσοντο καὶ
 οἶδε ἐπὶ τὰς πέτρας ὑπὸ τοῦ κύματος. ὡς δὲ καὶ τὸ
 σπάσμα τὴν θάλασσαν ἐλάμβανεν ὃ συνήθως ἐπιγίγνε-
 ται τῷδε τῷ πορθμῷ, τοὺς μὲν ἀήθεις καὶ τόδε ἐξ- ²⁵
 ἐπλησσε, τὰ δὲ σκάφη τότε μάλιστα περιφερόμενα

6. πρὸς τόδε i, πρὸς τῷδε AV, et C: praeterea || <τοῦ> μῆ? * || 13.
 ἐπ' ἀλλήλας V, ἀπ' ἀλλήλας A, ἐπ' ἀλλήλαις af, ἀπαλλήλαις b. <καὶ>
 ἐπ' ἀλλήλας conl. Schw. ad terram delatae ad littus colliduntur C:
 ἐπὶ σπιλάδας? || 15. ἐς ἀνήκοον ἀλλήλους (ἀλλήλοις a) i || 17. ἰδιώ-
 του] a remige C || 20. ἰστίων] ἰστῶν conl. Schw || 26. περιφερόμενα i

συνέπιπτεν ἀλλήλοις. καὶ τὸ πνεῦμα ἐς νύκτα χαλε-
 πώτερον ἐγίνετο, ὥστε μηδὲ κατὰ φῶς ἔτι ἀλλ' ἐν
 σκότῳ διόλλυσθαι. οἰμωγαί τε ἀνὰ τὴν νύκτα πᾶσαν 90
 ἦσαν, καὶ τῶν οἰκείων μετακλήσεις ἀνά τε τὴν γῆν
 5 διαθεόντων καὶ τοὺς ἐν τῇ θαλάσῃ καλούντων ἐξ
 ὀνόματος, καὶ θρηνούντων, ὅτε μὴ ἐπακούσειαν, ὡς
 ἀπολωλότας· ἔμπαλιν τε ἐτέρων ἀνὰ τὸ πέλαγος ὑπερ-
 κυπτόντων τὸ κῦμα, καὶ ἐς βοήθειαν τοὺς ἐν τῇ γῆ
 παρακαλούντων. ἀμήχανα δὲ πάντα ἦν ἑκατέροις· καὶ
 10 οὐχ ἡ θάλασσα μόνη τοῖς ἐς αὐτὴν ἐσελθοῦσι καὶ ὄσοι
 τῶν νεῶν ἐπεβεβήκεσαν ἔτι, ἀλλὰ καὶ ἡ γῆ τοῦ κλύ-
 δωνος οὐχ ἦσσαν ἦν ἀπορωτέρα, μὴ σφᾶς τὸ κῦμα
 συναράξειεν ἐπὶ τὰς πέτρας. ἐμόχθουν τε χειμῶνι τῶν
 πώποτε μάλιστα καινοτρόπῳ, γῆς ὄντες ἀγχοτάτω καὶ
 15 τὴν γῆν δεδιότες, καὶ οὔτε ἐκφυγεῖν αὐτὴν ἔχοντες
 ἐς τὸ πέλαγος οὔτε ὄσον ἀλλήλων διαστῆναι· ἡ γὰρ
 στενότης ἡ τοῦ χωρίου, καὶ τὸ φύσει δυσέξοδον αὐτοῦ,
 καὶ κλύδων ἐπιπεσῶν, καὶ τὸ πνεῦμα ὑπὸ τῶν περι-
 κειμένων ὄρῶν ἐς θυέλλας περικλώμενον, καὶ ὁ τοῦ
 20 βυθοῦ σπασμὸς ἐπὶ πάντα εἰλούμενος οὔτε μένειν οὔτε
 φεύγειν ἐπέτρεπεν. τό τε σκότος ἠνώχλει νυκτὸς μάλ-
 ιστα μελαίνης. ὄθεν ἔθνησκον οὐδὲ καθορῶντες ἀλλή-
 λους ἔτι, οἳ μὲν θορυβούμενοι καὶ βοῶντες, οἳ δ' ἐφ'
 ἡσυχίας παριέμενοι καὶ τὸ δεινὸν ἐκδεχόμενοι, καὶ

1. συνέπιπτεν ἀλλήλοις] rates . . in unum ferebantur con-
 terebanturque C, bene || 8. ἐν γῆ i || 11. post ἔτι verbum aut
 legit aut addidit C: aut naues inscenderant terrorem afferebat ||
 καὶ non vertit C || 13. τε] τὰ i || 14. καινοτρόπῳ Musgr, καινω-
 τρόπῳ libri || 16. ὄσον Vi, om. AB. aut in medio consistere
 potentes C || 18. malim <ὁ> κλύδων || 21. 22. νυκτὸς <ἐς τὰ> μάλ-
 ιστα μελ.* || 24. alii taciti casum sustinentes C, ut παριέμενοι
 καὶ non verterit

συνεργοῦντες ἐς αὐτὸ ἔνιοι ὡς ἀπολούμενοι πάντως. γενόμενον γὰρ τὸ κακὸν κρεῖσσον ἐπινοίας καὶ τὴν ἐκ τῶν παραλόγων αὐτοῦς ἐλπίδα ἀφηρεῖτο, μέχρι ποτὲ ἄφνω τὸ πνεῦμα προσιούσης ἡμέρας διελύετο καὶ μεθ' ἡλίου ἐπιτολὴν πάμπαν ἐμαραίνετο. καὶ τὸ κῦμα ὅμως 5 καὶ τότε, τοῦ πνεύματος ἐκλυθέντος, ἐπὶ πολὺ ἐτραχύνετο. καὶ τὸ δεινὸν οὐδ' ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων ποτὲ τηλικούτον ἐμνημονεύετο γενέσθαι. γενόμενον δὲ ἔθους τε καὶ νόμου κρεῖσσον διέφθειρε τῶν Καίσαρος νεῶν καὶ ἀνδρῶν τὸ πλεόν. 10

91 ὃ δὲ καὶ τῆς προτεραίας ἡμέρας πολλὰ τῷ πολέμῳ βλαβεῖς, καὶ δύο τοῖσδε συμπτώμασιν ὁμοῦ συνενεχθεῖς, ἐπὶ τὸ Ἰππώνειον εὐθύς ἦει διὰ τῶν ὄρων νυκτὸς αὐτῆς ἐκείνης κατὰ σπουδὴν, οὐχ ὑφιστάμενος τὴν συμφορὰν, ἐν ᾧ μηδὲν εἶχεν ἐπικουρεῖν. καὶ φίλοις καὶ 15 στρατηγοῖς ἐπέστελλε πᾶσι διὰ χειρὸς εἶναι, μὴ τις αὐτῷ καὶ ἐτέρωθεν, ὡς ἐν κατοπραγία, γένοιτο ἐπιβουλή. περιέπεμπε δὲ καὶ ἐς τὴν ἀκτὴν ἄπασαν τῆς Ἰταλίας τὰ παρόντα πεξά, μὴ ἐπιτολμήσειε καὶ τῇ γῆ διὰ τὴν εὐτυχίαν ὁ Πομπήιος. ὃ δὲ οὔτε περὶ τῆς 20 γῆς ἐνενόησεν, οὔτε τοῖς λειψάνοις τοῦ ναυαγίου παροῦσιν ἢ ἀπιούσιν καταστάντος τοῦ κλύδωνος ἐπεχείρησεν, ἀλλ' ὑπερείδεν ἐκ τῶν δυνατῶν διαζωννυμένους τὰ σκάφη καὶ ἀνέμῳ διαπλέοντας ἐς τὸ Ἰππώνειον, εἴτε τὴν συμφορὰν ἀρκεῖν οἱ νομίζων, εἴτ' ἄπειρος ὢν 25 νίκημ ἐπεξελεθεῖν, εἶθ', ὥσπερ εἴρηται μοι καὶ ἐτέρωθι,

6. ἐπὶ πολὺ AV, ἐς πολὺ i || 7. ἐγχωρίων AV, ἐπιχωρίων bf, vulgo, χωρίων a || 8. 9. ἔθους τε καὶ νόμου] consuetudine et opinione C || 14. 15. οὐχ . . . ἐν ᾧ] tantae rei cladem haud intueri sustinens cui nihil praesidii ferre poterat C || 23. διαζωννυμένους] cf. Boeckh 'Seeurkunden' p. 136

ἐπιχειρεῖν ὄλως μαλακὸς ὢν, καὶ μόνον ἐγνωκῶς ἀμύ-
νεσθαι τοὺς ἐπιπλέοντας.

Καίσαρι δὲ οὐδ' ἐς ἡμισυ τῶν νεῶν περιεσώθη, 92
καὶ τοῦτο σφόδρα κεπονηκός. καταλιπὼν δ' ὄμως αὐ-
6 τοῦ τινὰς ἐπιμελεῖσθαι, ἐπὶ Καμπανίαν ἦει δυσφορῶν·
οὔτε γὰρ ἄλλας ναῦς εἶχε, δεόμενος πολλῶν, οὔτε χρό-
νον ἐς ναυπηγίαν, ἐπειγόμενος ὑπὸ τοῦ λιμοῦ, καὶ τοῦ
δήμου περὶ συμβάσεων αὐθις ἐνοχλήσαντος καὶ τὸν
πόλεμον ἐπιτωθάσαντος ὡς παράσπονδον. χρημάτων
10 τ' ἐχρηξε καὶ ἠπόρει, Ῥωμαίων οὔτε ἐσφερόντων οὔτε
τοὺς πόρους ἐώντων οὓς ἐπινόησειεν. δεινὸς δὲ ὢν ἀεὶ
τὸ συμφέρον συνιδεῖν, ἐπεμπε Μαικήναν ἐς Ἀντώνιον,
μεταδιδάξοντα περὶ ὧν ἔναγχος ἐπεμέμφοντο ἀλλήλοις,
καὶ ἐς συμμαχίαν ὑπαξόμενον. εἰ δὲ μὴ πείσειεν, ἐπ-
15 ενόει τοὺς ὀπλίτας ὀκλάσιν ἐπιβήσας ἐς Σικελίαν πε-
ραιοῦν, καὶ τὴν θάλασσαν μεθεῖς κατὰ γῆν τὸν πόλεμον
συνίστασθαι. οὕτω δ' ἀθύμως ἔχοντι αὐτῷ ἀγγέλλεται
ὁ Ἀντώνιος συνθέμενος συμμαχήσειν, καὶ νίκη κατὰ
Κελτῶν τῶν Ἀνιτανῶν ἐπιφανής, ἣν Ἀγρίππας ἄγων
20 ἐφάνη. οἳ τε φίλοι καὶ τῶν πόλεῶν τινες αὐτῷ ναῦς
ὑπισχνοῦντο καὶ ἐποίουν.

ὃ μὲν δὴ καὶ τῆς λύπης ἀνίη, καὶ λαμπροτέραν

9. ἐπιτωθάσαντος mihi dubium || 10. 11. neque tributa quae
meditatus erat sustinentibus C: οὔτε τοὺς φόρους οὓς ἐπενόησαν
ὑπομενόντων || 13. μεταδιδάξοντα V, μεταδιδάξαντα Ai || 19. τῶν
ἀνυληιτανῶν V || 19. 20. ἦν ἀγρ. ἄγων ἐφάνη (sic) A. uictoriam....
ab Agrippa perillustrem in bello habitam (intelligit). protinus
itaque amici . . C. ἦν ἀγρ. ἀγωνιζόμενος ἐφάνη conī. Musgr,
improbabiliter. videtur plurium verborum lacuna esse: certe
missum fuisse in Aquitanos Agrippam ne verbulo quidem signi-
ficaverat scriptor, novissima illius mentione cap. 58 facta ||
22. καὶ non vertit C ut vid. || ἀνῆει i, ἀνίει Musgr

93 τῆς προτέρας παρασκευῆν συνεπήγνυτο· ἀρχομένου δ' ἤρος ὁ μὲν Ἀντώνιος ἐξ Ἀθηνῶν ἐς Τάραντα διέπλει ναυσὶ τριακοσίαις, τῷ Καίσαρι συμμαχήσων ὡς ὑπέσχητο, ὃ δ' ἐνήλλακτο τὴν γνώμην, καὶ ἐς τὰς ἔτι γιγνομένας αὐτῷ ναῦς ἀνεβάλλετο. καλούμενος δὲ αὐ- 5 θις ὡς ἐπὶ ἔτοιμα καὶ ἀρκοῦντα τὰ Ἀντωνίου, ἐτέρας ἀσχολίας προύφερε, καὶ δῆλος ἦν ἢ αὐθις ἐπιμεμφόμενός τι τῷ Ἀντωνίῳ, ἢ τῆς συμμαχίας διὰ τὴν εὐπορίαν τὴν οἰκείαν ὑπερορῶν. χαλεπαίνων δ' ὁ Ἀντώνιος ἐπέμενευ ὅμως, καὶ αὐθις αὐτὸν ἐκάλει· τῇ τε 10 γὰρ χορηγία τοῦ ναυτικοῦ κάμνων, καὶ στρατοῦ χρήζων ἐπὶ Παρθυαλοῦς Ἰταλοῦ, Καίσαρι τὰς ναῦς ἐπενόει διαλλάξαι, εἰρημένον μὲν ἐν ταῖς συνθήκαις ἐκότερον ξενολογεῖν ἐκ τῆς Ἰταλίας, δυσχερὲς δ' ἐσόμενον αὐτῷ Καίσαρος τὴν Ἰταλίαν εἰληχότος. Ὀκτακία οὖν ἐχώρει 15 πρὸς Καίσαρα διαιτήσουσα αὐτοῖς. καὶ ὁ μὲν ἐγκαταλειψθεῖς τοῖς κινδύνοις ἔλεγε τοῖς ἐν πορθμῷ καταλαβοῦσιν, ἢ δὲ ἐκλελύσθαι τοῦτο διὰ Μαικίνα. ὃ δὲ τὸν Ἀντώνιον ἔφη καὶ Καλλίαν ἀπελεύθερον ἐς Λέπιδον ἐκπέμψαι, συντιθέμενον τῷ Λεπίδῳ κατὰ Καίσα- 20 ρος, ἢ δὲ συνειδέναί Καλλίαν περὶ γάμων ἀπεσταλμένον· βουλευθῆναι γὰρ Ἀντώνιον πρὸ τῶν Παρθικῶν ἐκδεδόσθαι τὴν θυγατέρα τῷ παιδὶ Λεπίδου, καθάπερ ὠμολόγητο. καὶ τάδε μὲν ἢ Ὀκτακία, Ἀντώνιος δὲ καὶ τὸν Καλλίαν ἔπεμπευ, ἐς βάσανον τῷ Καίσαρι 25 διδούς· ὃ δὲ οὐκ ἐδέξατο μὲν, ἀφίξεσθαι δὲ ἔφη καὶ

1. παρασκευῆν* cum C, παρασκευῆς AVi || 5. αὐτῷ*, αὐτῷ libri || 13. εἰρημένων, o sup. ω a m. 2, A || 14. αὐτῷ Schw, αὐτοῖς libri || 15. καίσαρος OC (καὶ βαρὺ ante καίσαρ. in mg. add. A²), καὶ βαρὺ i || 17. τοῖς ἐν <τῷ> πορθμῷ <αὐτὸν> καταλ.*

συμμῖξειν Ἀντωνίῳ μεταξὺ Μεταποντίου καὶ Τάραντος,
 μέσον ἔχων ποταμὸν τὸν ἐπώνυμον. κατὰ δαίμονα δ' 94
 ἀμφοτέρων προσιόντων τῷ ρεύματι, Ἀντώνιος ἐκ τῆς
 ἀπήνης καταθορῶν ἔς τι τῶν παρορμούντων σκαφῶν
 5 ἐσήλατο μόνος καὶ ἐπέρα πρὸς τὸν Καῖσαρα, πιστεύων
 ὡς φίλῳ. καὶ ὁ Καῖσαρ ἰδὼν ἀντεμιμεῖτο, καὶ ξυμ-
 βάλλουσιν ἀλλήλοις κατὰ τὸ ρεῦμα, καὶ διήριζον, ἐκά-
 τερος ἐκβῆναι βουλόμενος ἔς τὴν ὄχθην τοῦ ἑτέρου.
 ἐνῖκα δὲ ὁ Καῖσαρ ὡς καὶ πρὸς τὴν Ὀκτακίαν ἦξων
 10 ἐς Τάραντα, ἐπὶ τε τῆς ἀπήνης Ἀντωνίου συνήδρευεν
 αὐτῷ, καὶ ἐν Τάραντι ἔς τὴν καταγωγὴν αὐτοῦ παρ-
 ῆλθέ τε ἀφύλακτος, καὶ τὴν νύκτα ὁμοίως ἀνεπαύετο
 χωρὶς δορυφόρων παρ' αὐτῷ. τὰ δ' ὅμοια καὶ παρ'
 Ἀντωνίου τῆς ἐπιούσης ἐπεδείκνυτο. οὕτως αὐτοῖς ἦν
 15 συνεχῆς ἢ μεταβολή, πρὸς τε τὰς ὑπονοίας διὰ φιλ-
 αρχίαν, καὶ ἐς τὰς πίστεις ὑπὸ χρείας.

τὸν μὲν οὖν ἐπίπλουν τὸν ἐπὶ Πομπήιον ὁ Καῖσαρ 95
 ἐς νέωτα ἀνεβάλετο· ὁ δ' Ἀντώνιος ἐπιμένειν διὰ Παρ-
 θναίους οὐ δυνάμενος, ἀντέδοσαν ὁμῶς ἀλλήλοις, Καί-
 20 σαρι μὲν ὁ Ἀντώνιος ναῦς ἑκατὸν εἴκοσιν, ἃς αὐτίκα
 πέμψας ἐς Τάραντα παρέδωκεν, Ἀντωνίῳ δὲ ὁ Καῖσαρ
 δισμυρίους Ἰταλοὺς ὀπλίτας, οὓς ἐπιπέμψειν ὑπισχνεῖτο.
 ἐδωρήσατο δὲ καὶ Ὀκτακία τὸν ἀδελφόν, αἰτήσασα
 παρ' Ἀντωνίου, δέκα φασήλοις τριηριτικοῖς, ἐπιμίκτοις

2. ἐπώνυμον Schw ex C, εὐώνυμον AVi || 3. expectabas
 ἀμφοτέρων <ἄμα> προσ. <ἄμα> ἀμφ. Nauckius || 10. ἀπήνης]
 in Antonii rira penes eum simul constitit C || 14. ἐπεδ.] ἐπι-
 δείκνυτο A, ἀπεδείκνυτο a || 16. ἐς om. V || 18. ἀνεβάλετο V,
 ἀνεβάλλετο Ai, vulgo || 22. δισμυρίους] duo mille C || 24. τρι-
 ηριτικοῖς Ai (cf. Boeckh 'Seurk.' p. 416 vs. 106), τριηρετικοῖς
 V, vulgo. malim tamen τριηριτικοῖς cum L. Dindorfio in Thes. s. v.

ἐκ τε φορτίδων νεῶν καὶ μακρῶν, καὶ τὴν Ὀκτασίαν
ὁ Καῖσαρ χιλίοις λογάσι σωματοφύλαξιν, οὓς ἐπιλέξαιτο
Ἀντώνιος. ἐπεὶ δὲ ὁ χρόνος αὐτοῖς ἔληγε τῆς ἀρχῆς
ἢ τοῖς τρισὶν ἐψηφιστο ἀνδράσιν, ἑτέραν ἑαυτοῖς ὄρι-
ξον πενταετίαν, οὐδὲν ἔτι τοῦ δήμου δεηθέντες. 5

οὕτω μὲν οὖν διεκρίθησαν ἀπ' ἀλλήλων, καὶ ὁ
Ἀντώνιος εὐθύς ἐς τὴν Συρίαν ἠπέιγετο, τὴν Ὀκτα-
σίαν παρὰ τῷ ἀδελφῷ καταλιπὼν μετὰ θυγατρὸς ἤδη
96 γενομένης αὐτοῖς. Μηνόδωρος δέ, εἴτε τις ὢν φύσει
παλιμπροδότης, εἴτε δείσας τὴν ποτε ἀπειλήν Ἀντω- 10
νίου, ἀπάξειν αὐτὸν εἰπόντος ὡς ἀνδράποδον πολεμο-
ποιόν, εἴτε ἐλασσόνων ἀξιουῖσθαι νομίζων παρ' ἃ προσ-
εδόκησεν, εἴτε τῶν ἄλλων αὐτὸν ἐξελευθέρων τοῦ
Πομπηίου συνεχῶς ὄνειδιζόντων ἐς ἀπιστίαν δεσπότου
καὶ παρακαλούντων ἐπανελθεῖν Μενεκράτους ἀποθα- 15
νόντος, πίστιν αἰτήσας καὶ λαβὼν ἠύτομόλησε πρὸς
Πομπήιον σὺν ἑπτὰ ναυσί, Καλισίσιον τὸν ναύαρχον
τοῦ Καίσαρος διαλαθών. ἐφ' ᾧ τὸν Καλισίσιον ὁ Καῖσαρ
παρέλυσε τῆς ναυαρχίας, καὶ ἀντικατέστησεν Ἀγρίππαν.

ἐπεὶ δ' ἔτοιμος ἦν ὁ στόλος, ἐκάθαιρεν αὐτὸν ὁ 20
Καῖσαρ ὧδε. οἱ μὲν βωμοὶ ψαύουσι τῆς θαλάσσης,
καὶ ἡ πληθὺς αὐτοῦς περιέστηκε κατὰ ναῦν μετὰ σιω-
πῆς βαθυτάτης· οἱ δὲ ἱεροουργοὶ θύουσι μὲν ἐστῶτες
ἐπὶ τῇ θαλάσῃ, καὶ τρεῖς ἐπὶ σκαφῶν περιφέρουσιν
ἀνὰ τὸν στόλον τὰ καθάρσια, συμπεριπλεόντων αὐτοῖς 25
τῶν στρατηγῶν, καὶ ἐπαρωμένων ἐς τάδε τὰ καθάρ-

3. αὐτοῖς molestum || 4. ἐψηφιστο] ἐπεψηφιστο i || τοῖς ἀν-
δράσιν V || 6. οὕτω Schw ex C: eoque modo, οὔτοι (sic) Aab,
οὔτοι Vf || 15. τιμοκράτους i || Μενεκρ. <μάλιστα> ἀποθ.* ||
19. παρέλυσε*, ἀπέλυσε libri || 22. κατὰ ναῦν] per naves C ||
24. ἐπὶ] sacerdotes in mari considentes C, bene

σια, ἀντὶ τοῦ στόλου, τὰ ἀπαίσια τραπήναι. νείμαν-
τες δὲ αὐτά, μέρος ἐς τὴν θάλασσαν ἀπορρίπτουσι καὶ
μέρος ἐς τοὺς βωμοὺς ἐπιθέντες ἄπτουσι, καὶ ὁ λεὼς
ἐπευφημεῖ.

5 οὕτω μὲν Ῥωμαῖοι τὰ ναυτικὰ καθαίρουσθ· ἐμελλε 97
δ' ὁ μὲν Καῖσαρ ἐκ Δικαιαρχείας, ὁ δὲ Λέπιδος ἐκ
Λιβύης, Ταῦρος δ' ἐκ Τάραντος ἐπιπλευσεῖσθαι τῇ
Σικελίᾳ, ὡς ἂν αὐτὴν ἐξ ἡοῦς ὁμοῦ καὶ δύσεως καὶ
μεσημβρίας περιλάβοιεν. καὶ τῆς ἀναγωγῆς τοῦ Καί-
10 σαρος ἡ ἡμέρα προείρητο πᾶσι, καὶ ἦν δεκάτη τροπῶν
θερινῶν, ἦν τινα Ῥωμαῖοι νομηνίαν ἔχουσι τοῦ μη-
νὸς ὃν ἐπὶ τιμῇ τοῦ Καίσαρος τοῦ προτέρου Ἰούλιον
ἀντὶ Κυντιλίου καλοῦσιν. τήνδε μὲν ὁ Καῖσαρ ᾤρισε
τὴν ἡμέραν, αἰσιούμενος ἴσως διὰ τὸν πατέρα νικη-
15 φόρον ἀεὶ γενόμενον· ὁ δὲ Πομπήιος Λεπίδῳ μὲν
ἀντέταττε Πλέννιον ἐν Λιλυβαίῳ, τέλος ὀπλιτῶν ἔχοντα
καὶ ἄλλο πλῆθος ἐσκευασμένον κούφως, τὴν δὲ πρὸς
ἕω καὶ δύσιν ἀκτὴν τῆς Σικελίας πᾶσαν ἐφρούρει, καὶ
νήσους μάλιστα Λιπάραν τε καὶ Κοσσύραν, ἵνα μήτε
20 Κοσσύρα Λεπίδῳ μήτε Λιπάρᾳ Καίσαρι ἐνορμίσματα
ἢ ναύσταθμα γένοιτο εὐκαιρᾷ ἐπὶ τῇ Σικελίᾳ. τὸ δ'
ἄριστον τοῦ ναυτικοῦ ἐν Μεσσήνῃ συνείχεν, ἐφεδρεῦον
ὄπη δεήσειεν.

οὕτω μὲν ἐκάτεροι παρασκευῆς εἶχον, γενομένης 98
25 δὲ τῆς νομηνίας ἀνήγοντο πάντες ἅμα ἡοί, Λέπιδος
μὲν ἐκ Λιβύης χιλίαις ὀκτάσι καὶ μακροῖς ἑβδομήκοντα

5. Ῥωμαῖοι] <οί> P. conl. Schw, inutiliter || 8. αὐτὴν AV,
αὐτὸν iC, vulgo || 9. 10. τοῦ Καίσαρος del.* || 11. ἔχουσι]
ἄγουσι?* || 16. Πλέννιον] πλένιον V, Plinium C, uterque const.
cf. Klein 'Verwaltungsbeamte' t. I, 1 p. 136 || 22. μεσσηνη AVf ||
26. ἑβδομήκοντα] octuaginta C

καὶ τέλεσι στρατοῦ δώδεκα καὶ ἱππεῦσι Νομάσι πεντα-
 κισχιλίοις καὶ ἑτέρα παρασκευῇ πολλῇ, Ταῦρος δ' ἐκ
 Τάραντος ταῖς Ἀντωνίου ναυσὶν ἐξ ἑκατὸν καὶ τριά-
 κοντα δύο μόναις καὶ ἑκατόν, ἐπεὶ τῶν λοιπῶν οἱ
 ἐρέται χειμῶνος ἐτεθνήκεσαν, ὁ δὲ Καῖσαρ ἐκ Δικαι- 5
 αρχείας, θύων ἅμα καὶ σπένδων ἀπὸ τῆς ναυαρχίδος
 νεῶς ἐς τὸ πέλαγος ἀνέμοις εὐδίοις καὶ ἀσφαλείῳ Πο-
 σειδῶνι καὶ ἀκύμονι θαλάσῃ, συλλήπτορας αὐτῷ κατ'
 ἐχθρῶν πατρῶων γενέσθαι. πρόπλοι δ' αὐτῷ τινὲς
 τοὺς μυχοὺς τῆς θαλάσσης διηρέων, καὶ Ἄππιος 10
 μετὰ πλήθους νεῶν ὀπισθοφυλακῶν εἶπετο. τρίτη δὲ
 τῆς ἀναγωγῆς ἡμέρᾳ νότος ἐμπεσὼν Λεπίδου μὲν ὀλ-
 κάδας ἀνέτρεψε πολλάς, ὠρμίσθη δὲ ὄμως ἐς Σικελίαν,
 καὶ Πλέννιον ἐν Λιλυβαίῳ πολιορκῶν τινὰς τῶν πό-
 λεων ὑπήγετο καὶ ἑτέρας ἐβιάζετο. Ταῦρος δὲ ἀρχομέ- 15
 νου τοῦ πνεύματος ἐς Τάραντα ἐπαλινδρομεῖ. Ἀππίου
 δ' ἄρτι τὸ Ἀθηναίων ἄκρον περιπλέοντος αἱ μὲν συν-
 ετρίβοντο τῶν νεῶν ἀμφὶ ταῖς πέτραις, αἱ δ' ἐς τέλ-
 ματα ἐξώκελλον ὑπὸ φύμης, αἱ δὲ καὶ διερρίφησαν
 οὐκ ἀσινεῖς. ὁ δὲ Καῖσαρ ἀρχομένου μὲν τοῦ χειμῶ- 20
 νος ἐς τὸν Ἐλεάτην κόλπον ἐρυμνὸν ὄντα συνεπεφεύ-
 γει, χωρὶς ἐξήρους μιᾶς, ἣ περὶ τῆ ἄκρᾳ διελύθη·
 λιβὸς δὲ τὸν νότον μεταλαβόντος ὁ κόλπος ἐκνῆατο,
 ἐς τὴν ἐσπέραν ἀνεφγμένος, καὶ οὔτε ἐκπλεῦσαι δυνα-
 τὸν ἦν ἔτι πρὸς ἐναντίον τοῦ κόλπου τὸ πνεῦμα, οὔτε 25

5. <ὕπὸ> χειμῶνος con. Schw ex C: *ex tempestate* || 7. ἀσφα-
 λείῳ i, ἀσφαλίῳ AV || 8. αὐτῷ*, αὐτῷ libri || 9. πρόπλοι A¹BV,
 πρόπλου A²i || 11. ὀπισθοφυλακῶν VC, ὀπισθοφυλάκων Ai,
 vulgo || 12. 13. ἀνέτρεψεν ὀλκάδας πολλάς V || 13. ἐς σικελίαν Ai,
 ἐν σικελίᾳ V || 14. πλένιον h. l. A || 16. ἐπαλινδρομεῖ A || 17. ἀθη-
 ναίων V, ἀθηναίων A, vulgo, ἀθηναίων iC || 21. Ἐλεάτην Claver,
 et Schw ex C, ἐλαίτην AVi || 25. τοῦ κόλπου post ἔτι collocaverim

κῶπαι κατεῖχον οὔτε ἄγκυραι, ἀλλ' ἐς ἀλλήλας ἢ ἐς τὰς πέτρας ἐνηράσσοντο αἱ νῆες. καὶ νυκτὸς ἦν ἔτι τὸ δεινὸν ἀτοπώτερον.

ἐνδόντος δέ ποτε τοῦ κακοῦ, τὰ νεκρὰ ἔθαπτεν ὁ 99
 5 Καῖσαρ καὶ τοὺς τραυματίας ἐθεράπευε, καὶ τοὺς ἐκ-
 νέοντας ἐνέδυε καὶ ὤπλιζεν ἑτέροις ὄπλοις, καὶ τὸν στό-
 λον ἅπαντα ἐκ τῶν ἐνόντων ἀνελάμβανεν. διεφθάρατο
 δ' αὐτῷ νῆες βαρεῖαι μὲν ἕξ, κουφότεραι δὲ ἕξ καὶ
 εἴκοσι, λιβυρνίδες δὲ ἔτι πλείους. καὶ ἐς τὰδε διορ-
 10 θούμενα τριάκοντα ἡμέρας ἀναλώσειν ἔμελλεν, ἤδη
 τοῦ θέρους προκόπτοντος· ὅθεν ἦν ἄριστον αὐτῷ τὸν
 πόλεμον ἐς τὸ μέλλον θέρους ἀναβαλέσθαι. ἐνοχλουμέ-
 νου δὲ τοῦ δήμου ταῖς ἀπορίαις, ἐπεσκεύαζε τὰς ναῦς
 ἐς τὴν γῆν ἀνέλκων μετ' ἐπιέξεως, καὶ τὰ πληροῦστα
 15 τῶν διεφθαρμένων ἐς τὰς παρὰ Ταύρω ναῦς κενὰς
 ἐξέπεμπεν. ὡς δὲ ἐπὶ συμφορᾷ μείζονι, Μαικίηναν μὲν
 ἐς Ῥώμην ἐξέπεμπε διὰ τοὺς ἐπτοημένους ἔτι πρὸς τὴν
 μνήμην Πομπηίου Μάγνου· οὐ γὰρ αὐτοὺς ἐξέλειπεν
 ἢ δόξα τοῦ ἀνδρὸς τούτου· τοὺς δὲ κληρούχους αὐτὸς
 20 ἀνὰ τὴν Ἰταλίαν ἐπέτρεχε καὶ ἐκ τοῦ φόβου τῶν γε-
 γονότων ἀνελάμβανεν. διέδραμε δὲ καὶ ἐς Τάραντα,
 καὶ τὸ ναυτικὸν εἶδε τὸ ὑπὸ Ταύρω, καὶ ἐς Ἰππώ-
 νειον ἦλθε, καὶ τὰ περὶ παρηγόρησε, καὶ τὴν τῶν
 νεῶν ἐπισκευὴν ἐπέσπερχεν. καὶ πλησίον ἦν ἤδη καὶ
 25 ὁ δεύτερος ἐς Σικελίαν ἐπίπλους.

ὁ δὲ Πομπήιος οὐδ' ἐπὶ τοιαῦδε εὐκαιρίᾳ τοσοῖσδε 100

2. ἐνηράσσοντο] συνηράσσοντο?* || 3. ἀτοπώτερον] ἀπορώ-
 τερον?* ἀπορώτερον τὸ δεινόν Nauckius || 10. ἤδη — 11. προ-
 κόπτοντος non vertit C || 12. ἀναβάλλεσθαι a || 15. ναῦς mo-
 lestum || 18. ἐξέλειπεν] malim ἐξέλειπεν || 22. εἶδε] ἐπείδε?*

ναυαγίοις ἐπιχειρεῖν ἠέλου, ἀλλ' ἔθνε μόνον θαλάσση
 καὶ Ποσειδῶνι, καὶ υἱὸς αὐτῶν ὑφίστατο καλεῖσθαι,
 παιδόμενος οὐκ ἄνευ θεοῦ δις οὕτω θέρους πταῖσαι
 τοὺς πολεμίους. φασὶ δ' αὐτόν, ὑπὸ τῶνδε χαυνού-
 μενον, καὶ τὴν συνήθη τοῖς αὐτοκράτορσι χλαμύδα ἐκ 5
 φοινικῆς ἐς κυανῆν μεταλλάξαι, ἐσποιούμενον ἄρα <ἐαυ-
 τόν> τῷ Ποσειδῶνι. ἐλπίσας δ' ἀναξεύξειν τὸν Καί-
 σαρα, ὡς ἐπύθετο ναυπηγούμενον τε καὶ ἐπιπλευσού-
 μενον αὐθις αὐτοῦ θέρους, ἐξεπλήσσετο μὲν ὡς ἀμάχῳ
 γνώμῃ καὶ παρασκευῇ πολεμῶν, Μηνόδωρον δὲ μετὰ 10
 νεῶν ἑπτὰ ὧν ἤγαγεν, ἔπεμπε κατασκευόμενον τὰ νεώλ-
 κια τοῦ Καίσαρος καὶ δράσοντα ὅ τι καὶ δύναιτο. ὁ
 δὲ καὶ τέως ἀχθόμενος οὐκ ἀποδοθείσης αὐτῷ τῆς ναυ-
 αρχίας, καὶ τότε αἰσθόμενος ὅτι σὺν ὑποψία μόνων
 ἠξίωτο ὧν ἤγαγε νεῶν, ἐπεβούλευεν αὐθις αὐτομολίαν. 15
 101 ἐπινοῶν δὲ πρότερον, ὡς ἐς πάντα οἱ συνοῖσον, ἀνδρα-
 γαθίσασθαι, διέδωκε τοῖς συμπλέουσιν ὅσον εἶχε χρυ-
 σίον, καὶ διέπλευσεν εἰρεσία τρισὶν ἡμέραις πεντα-
 κοσίους ἐπὶ χιλίοις σταδίους, καὶ τοῖς προφύλαξι τῶν
 ναυπηγουμένων Καίσαρι νεῶν οἷα σκηπτὸς ἀφανῶς 20
 ἐμπύπτων καὶ ἐς ἀφανὲς ἀναχωρῶν ἤρει κατὰ δύο καὶ
 τρεῖς ναῦς τῶν φυλακίδων, καὶ τὰς ὀλκάδας, αἷ τὸν
 σῆτον ἔφερον, ὀρμούσας ἢ παραπλεύσας κατέδυεν ἢ
 ἀνεδείτο ἢ ἐνεπίμπρη. θορύβου δὲ πάντα μεστὰ διὰ
 Μηνόδωρον ἦν, Καίσαρος ἀπόντος ἔτι καὶ Ἀγρίππα· 25
 καὶ γὰρ οὗτος ἐπὶ ὕλην ἐπεπόρευτο. γαυρούμενος δὲ

6. 7. ἐαυτὸν addidi || 14. μόνων] μόνον A || 16. 17. ἀνδρα-
 γαθίσασθαι] *verum per prius intra se meditatus quemadmodum
 ad omnia sibi fides redderet qui illum sequebantur* C, quasi τοὺς
 ἄνδρας ἐταιρίσασθαι legerit || 17. συμπλέουσιν V i, πλέουσιν AB ||
 20. οἷα σκηπτοφανῶς i

ὁ Μηνόδαρος ἐξώκειλέ ποτε τὴν ναῦν ἐκὼν ἐς ἔρμα
 γῆς ἀπαλὸν σὺν καταφρονήσει, καὶ ὑπεκρίνετο αὐτὴν
 ὑπο τοῦ πηλοῦ κατέχεσθαι, μέχρι, τῶν πολεμίων ἐκ
 τῶν ὄρων καθορώντων καὶ καταθορόντων ὡς ἐπὶ Μη-
 5 νοδώρου θήραν ἔτοιμον, ἀνακρουσάμενος ᾤχετο σὺν
 γέλωτι, καὶ τὸν στρατὸν τοῦ Καίσαρος ἀνία κατεῖχε
 σὺν θαύματι. ὡς δὲ ἱκανῶς ἐπεδέδεικτο οἷος ἐχθρὸς
 τε καὶ φίλος εἶη, Ῥέβιλον μὲν ἐλὼν, ἄνδρα ἀπὸ βου-
 λῆς, μεθῆκε, μνώμενος ἤδη τὸ μέλλον, Μινδίῳ δὲ 102
 10 Μαρκέλλῳ, τῶν ἐταίρων τινὶ τῶν Καίσαρος, φίλος ἐν
 τῇ προτέρᾳ γεγονὼς αὐτομολία, τοῖς μὲν ἀμφ' αὐτὸν
 ἔφη τὸν Μίνδιον βουλεύειν αὐτομολίαν καὶ προδοσίαν,
 τοῖς δὲ πολεμίοις προσπελάσας ἠξίου Μίνδιον αὐτῷ
 συνελθεῖν ἐς τινα νησίδα ἐπὶ λόγοις συνοίσουσιν. καὶ
 15 συνελθόντι ἔλεγεν, οὐδενὸς ἀκούοντος ἑτέρου, φυγεῖν
 μὲν ἐς Πομπήιον ὑβριζόμενος ὑπὸ τοῦ τότε ναυάρχου
 Καλισιίου, τὴν δὲ ναυαρχίαν Ἀγρίππου μεταλαβόντος
 ἐπανελύσεσθαι πρὸς Καίσαρα οὐδὲν ἀδικοῦντα, εἰ
 πίστιν αὐτῷ κομίσειεν ὁ Μίνδιος παρὰ Μεσσάλα τοῦ
 20 τὴν ἀποδημίαν Ἀγρίππα διοικοῦντος. ἔφη δ' ἐπανελθὼν
 μὲν ἰάσεσθαι λαμπροῖς τὸ ἀμάρτημα ἔργοις, μέχρι δὲ
 τῶν πίστεων λυμανεῖσθαι τινα τῶν Καίσαρος ὁμοίως
 ἐς τὸ ἀνύποπτον. καὶ ὁ μὲν αὐθις ἐλυμαίνετο, Μεσσά-
 λας δ' ἐνεδοίασε μὲν ὡς ἐπὶ αἰσχρῷ, ἐνέδωκε δ' ὄμως,

2. αὐτὴν] *segue C* || 4. καθορώντων καὶ καταθορόντων *scripsi ex C: donec hostes e montibus conspicati ad eum ueluti ad praedam paratam decurrere, καθορώντων V, καθορώντων a, καταθορόντων Abf, vulgo* || 4. 5. Μηνοδώρου *molestum* || 8. ῥέβιλλον *libri, vulgo* || 13. αὐτῷ*, αὐτῷ *libri* || 18. ἀδικοῦντα] *a quo nihil mali pertulisset C, bene* || 20. Ἀγρίππα*, Ἀγρίππα *vulgo* || ἔφη δὲ *παρελθὼν i* || 21. ἰάσεσθαι *AC, ἰάσασθαι Vi (in V. σα sup. va. a m. 1)* || 22. τινα τῶν] *τὰ τοῦ?**

εἴτε πολέμου ταῦτ' εἶναι νομίζων ἀνάγκας, εἴτε καὶ τῆς Καίσαρος γνώμης τι προμαθῶν ἢ τεκμηράμενος. καὶ Μηνόδωρος μὲν αὐθις ἠὺτομόλει, καὶ τὸν Καίσαρα ἐλθόντα προσπίπτων ἠξίου συγγνωῶναι μὴ λέγουσι τὰς αἰτίας τῆς φυγῆς· ὃ δὲ ἐς μὲν σωτηρίαν αὐτῷ⁵ συνεγίνωσκε διὰ τὰς σπονδάς, καὶ ἀφανῶς ἐφυλάσσετο, τοὺς δὲ τριητάρχους αὐτοῦ μεθίει χωροῦντας ὅποι θέλοιεν.

103 ἑτοίμου δὲ τοῦ στόλου γενομένου αὐθις ὁ Καῖσαρ ἀνήγετο, καὶ ἐς Ἰππώνειον παραπλεύσας δύο μὲν τέλη¹⁰ πεζῶν Μεσσάλαν ἔχοντα περᾶν ἐκέλευσεν ἐς Σικελίαν ἐπὶ τὸ Λεπίδου στρατόπεδον, καὶ σταθμεύειν ἐς τὸν κόλπον διελθόντα τὸν εὐθὺν Ταυρομενίου, τρία δ' ἐπεμπευ ἐπὶ Στυλίδα καὶ πορθμὸν ἄκρον, ἐφεδρεύειν τοῖς ἐσομένοις· Ταῦρον δ' ἐς τὸ Σκυλάκιον ὄρος,¹⁵ ὃ πέραν ἐστὶ Ταυρομενίου, περιπλεῖν ἐκ Τάραντος ἐκέλευεν. καὶ ὃ μὲν περιέπλει διεσκευασμένος ἐς μάχην ὁμοῦ καὶ εἰρεσίαν· καὶ τὰ περὶ αὐτῷ παρωμάρτει, προερευνώντων τὴν τε γῆν ἰππέων καὶ λιβυρνίδων τὴν θάλασσαν. καὶ ὁ Καῖσαρ ὧδε ἔχοντι ἐξ Ἰππωνείου²⁰ ἐπιδραμὸν ἐπιφαίνεται κατὰ τὸ Σκυλάκιον, καὶ τὴν εὐταξίαν ἀποδεξάμενος ἐπανῆλθεν ἐς τὸ Ἰππώνειον. ὃ δὲ Πομπήιος, ὡς μοι προείρηται, τὰς τε ἐς τὴν νῆσον

6. 7. ἐφυλάσσετο] ἐφύλασεν αὐτὸν conl. Musgr || 7. χωροῦντας] χωρεῖν?* || 10. δύο τέλη μὲν ab, ut vid. de ipsis rebus v. Drumann t. IV p. 579 sq., qui tamen vix recte plures Appianum fontes indiscriminatim secutum esse putat || 12. καὶ σταθμεύειν — 13. εὐθὺν Ταυρομενίου post ἐκέλευεν (vs. 16. 17.) transposuerim. offendit iam Schw. ita Messalae reditum praeteriisse scriptor putandus erit || 13. ταυρομενείου i, const. || 14. στυλίδα A || 16. Ταυρομενίου certo corruptum. expectabas Κρότωνος quod posuit Drumann

ἀποβάσεις ἐφύλασσαν ἀπάσας, καὶ τὰς ναῦς ἐν Μεσσήνῃ συνείχεν ὡς βοηθήσων ὅποι δεήσειεν.

καὶ οἱ μὲν ἐν τούτῳ παρασκευῆς ἦσαν, Λεπίδῳ δ' 104
 αὐτίς ἐκ Λιβύης ἦγον αἱ ὀλκάδες τὰ λοιπὰ τοῦ στρα-
 5 τοῦ τέλη τέσσαρα. καὶ αὐταῖς ὑπήντα πελάγιος ἐκ
 Πομπηίου Παπίας, καὶ διέφθειρεν ὡς φίλους δεχο-
 μένας· ᾤοντο γὰρ σφίσι τὰς Λεπίδου συναντᾶν. αἱ
 δὲ βραδέως τε ὑπὸ τοῦ Λεπίδου καθείλκοντο, καὶ ὕστε-
 ρον αὐτὰς προσιούσας αἱ ὀλκάδες ὡς καὶ τάσδε ἄλλας
 10 πολεμίας ἐξέκλιναν, ἕως αἱ μὲν ἐκαύθησαν, αἱ δ' ἐλή-
 φθησαν, αἱ δ' ἀνετράπησαν, αἱ δ' ἐς Λιβύην ἀνέπλευ-
 σαν. τοῦ δὲ στρατοῦ δύο μὲν τέλη διώλετο ἐν τῇ
 θαλάσῃ, καὶ εἴ τινες αὐτῶν ἐξενήχοντο, καὶ τούσδε
 Τισιηνὸς ὁ τοῦ Πομπηίου στρατηγὸς ἐκνέοντας ἐπὶ
 15 τὴν γῆν διέφθειρεν· οἱ δὲ λοιποὶ πρὸς Λεπίδον κατ-
 ἤχθησαν, οἱ μὲν αὐτίκα οἱ δ' ὕστερον. καὶ Παπίας
 ἀπέπλευσε πρὸς Πομπήιον.

ὁ δὲ Καῖσαρ ἐς μὲν Στρογγύλην, ἣ τῶν πέντε νή- 105
 σων ἐστὶ τῶν Αἰόλου, παντὶ τῷ στόλῳ διέπλευσεν ἐξ
 20 Ἰππωνείου, προερευνωμένης αὐτῷ τῆς θαλάσσης· στρα-
 τὸν δὲ ἐπὶ μετώπου τῆς Σικελίας πλέονα ἰδὼν ἐν τε
 Πελωριάδι καὶ Μύλαις καὶ Τυνδαρίδι, εἶκασεν αὐτὸν
 παρεῖναι Πομπήιον, καὶ τὰ μὲν ἐνθάδε Ἀγρίππα δια-
 στρατηγεῖν ἐπέτρεψεν, αὐτὸς δὲ ἐς τὸ Ἰππώνειον αὐτίς
 25 ἀπέπλει, καὶ ἐς τὸ [τοῦ] Ταύρου στρατόπεδον ἐξ Ἰππω-
 νείου σὺν τρισὶ τέλεσι μετὰ Μεσσάλα διετρόχαζεν, ὡς

1. 2. μεσσήνη A || 2. ὅποι] ὅπη V || 6. Παπίας] v. Drumann
 p. 579, 8 || 14. Τισιηνὸς Schw, τισίνηνος ACi, τισίνιος V ||
 17. ἀπέπλευσε] ἀνέπλευσε?* || 22. μυλαῖς AVi || 25. ἀπέπλει]
 ἐπέπλει a || τοῦ om. V

Ταυρομένιον αἰρήσων ἀπόντος ἔτι τοῦ Πομπηίου, καὶ
 τὰς ἐμβολὰς αὐτῷ διχόθεν παρέξων. Ἀγρίππας μὲν οὖν
 ἀπὸ Στρογγύλης ἐς Ἱερὰν διέπλει, καὶ τῶν Πομπηίου
 φρουρῶν αὐτὸν οὐχ ὑποστάντων εἶλε τὴν Ἱερὰν, καὶ
 τῆς ἐπιούσης ἐμελλεν ἐπιχειρήσειν ἐς Μύλας Δημο- 5
 χάρει τῷ Πομπηίου, τεσσαράκοντα ναῦς ἔχοντι· ὁ δὲ
 Πομπήιος τὸ βλαιοῦν ὑφορώμενος τοῦ Ἀγρίππα, ἔπεμπε
 τῷ Δημοχάρει ναῦς ἄλλας πέντε καὶ τεσσαράκοντα
 ἀπὸ Μεσσήνης ἐξελεύθερον ἄγοντα Ἀπολλοφάνη, καὶ
 106 αὐτὸς ἐφείπετο ἄλλαις ἑβδομήκοντα. Ἀγρίππας δ' ἔτι 10
 νυκτὸς ἐξ Ἱερᾶς ἀνήγετο ταῖς ἡμίσεσι τῶν νεῶν ὡς
 Παπία μόνῳ ναυμαχίσων. ἐπεὶ δὲ καὶ τὰς Ἀπολλο-
 φάνους εἶδε καὶ τὰς ἑβδομήκοντα ἐτέρωθι, Καίσαρι
 μὲν ἀντίκα ἐδήλου Πομπήιον ἐπὶ τῶν Μυλῶν εἶναι
 σὺν τῷ πλέονι ναυτικῷ, τὰς δὲ βαρείας αὐτὸς ἤγε κατὰ 15
 μέσον, καὶ τὸν ἄλλον στόλον ἐξ Ἱερᾶς ἐκάλει κατὰ
 σπουδὴν. ἐσκεύαστο δ' ἀμφοτέροις πάντα λαμπρῶς,
 καὶ πύργους ἐπὶ τῶν νεῶν εἶχον κατὰ τε πρῶραν καὶ
 κατὰ πρύμναν. ὡς δὲ αὐτοῖς αἶ τε παρακελεύσεις, οἷας
 εἰκὸς ἦν, ἐγεγένηντο, καὶ τὰ σημεῖα κατὰ ναῦν ἦρτο, 20
 ἐξώρμων ἐπ' ἀλλήλους, οἳ μὲν κατὰ μέτωπον οἳ δ' ἐς
 περικύκλωσιν, σὺν τε βοῇ καὶ ῥοθίῳ νεῶν καὶ κατα-
 πλήξει ποικίλῃ. ἦν δὲ καὶ τὰ σκάφη Πομπηίῳ μὲν
 βραχύτερα καὶ κοῦφα καὶ ὀξέα ἐς τὰς ἐφορμήσεις τε
 καὶ περίπλους, Καίσαρι δὲ μείζω καὶ βαρύτερα καὶ 25
 παρ' αὐτὸ καὶ βραδύτερα, βιαιότερα δὲ ὅμως ἐμπεσεῖν,

5. ἐς μυλάς AVbf. an ἐν Μύλαις? * || 10. 13. ἑβδομήκοντα] octoginta C || 14. Μυλῶν] μυχῶν libri || 20. κατὰ ναῦν ἦρτο BVf, κατὰ ναῦ ἦν τὸ A, κατὰ ναῦς ἦρτο ab, vulgo || 21. ἐξώρμων] ὄρμων? * || 26. ὅμως] ὁμοῦ? *

καὶ τρωθῆναι δυσπαθέστερα. τῶν τε ἀνδρῶν οἱ μὲν
ναυτικώτεροι τῶν Καίσαρος ἦσαν, οἱ δὲ σθεναρώτεροι.
καὶ κατὰ λόγον οἱ μὲν οὐκ ἐμβολαῖς ἀλλὰ μόναις περι-
όδοις ἐπλεονέκτου, καὶ ταρσοὺς τῶν μειζόνων ἢ πη-
5 δάλια ἀνέκλων ἢ κώπας ἀνέκοπτον, ἢ ἀπεχώριζον ὅλως
τὰ σκάφη καὶ ἐβλαπτον ἐμβολῆς οὐχ ἦσσαν· οἱ δὲ τοῦ
Καίσαρος αὐτὰς ἐμβολαῖς ὡς βραχυτέρας ἀνέκοπτον ἢ
κατέσειον ἢ διερρήγνυον, <καὶ> ὅτε συμπλακεῖεν, ἐβαλ-
λόν τε ὡς ταπεινοτέρας ἀφ' ὑψηλοῦ, καὶ κόρακας ἢ χει-
10 ρας σιδηρᾶς εὐκολώτερον ἐπερρίπτου. οἱ δὲ ὅτε βια-
σθεῖεν, ἐξήλλοντο ἐς τὸ πέλαγος. καὶ τούσδε μὲν τὰ
ὑπηρετικὰ τοῦ Πομπηίου περιπλέοντα ἀνελάμβανεν, ὁ 107
δὲ Ἀγρίππας ἴετο μάλιστα εὐθὺ τοῦ Παπίου, καὶ αὐτῷ
κατὰ τὴν ἐπωτίδα ἐμπεσὼν κατέσεισε τὴν ναῦν καὶ ἐς τὰ
15 κοῖλα ἀνέρρηξεν· ἢ δὲ τοὺς τε ἐν τοῖς πύργοις ἀπεσεί-
σατο καὶ τὴν θάλασσαν ἀθρόως ἐδέχετο, καὶ τῶν ἐρε-
τῶν οἱ μὲν θαλαμίαι πάντες ἀπελήφθησαν, οἱ δ' ἕτεροι
τὸ κατάστροφμα ἀναρρήξαντες ἐξενήχοντο. Παπίας δὲ
ἐς τὴν παρορμουῖσαν ἀναληφθεὶς αὐθις ἐπήγει τοῖς πο-
20 λεμίοις. καὶ ὁ Πομπήιος ἐξ ὄρους ἐφορῶν τὰς μὲν
ιδίας μικρὰ ἐπωφελούσας, καὶ ψιλουμένας τῶν ἐπιβα-
τῶν ὅτε συμπλακεῖεν, Ἀγρίππα δὲ τὸν ἕτερον στόλον
ἐξ Ἰερᾶς προσπλέοντα, ἀναχωρεῖν ἐσήμηνε σὺν κόσμῳ·
καὶ ἀνεχώρου ἐπιόντες τε καὶ ἀναστρέφοντες αἰεὶ κατ'

2. 3. σθεναρώτεροι (ἀσθ. b) κατὰ λόγον· οἱ μὲν i || 5. ἀπεχώ-
ριζον AV, *tetrahebant* C, ἀπεχώρου i. ὑπεχώρου con. Musgr.
an ἠκρωτηρίαζον;* || 7. αὐτὰς AVC, αὐταῖς i, vulgo || 8. καὶ
ante ὅτε ex C add. Schw || 15. 16. C vertit: ἀνέρρηξε τοὺς τε . .
ἀπεσείσατο. ἢ δὲ τὴν θ. || 17. θαλαμίαι] θαλαμίται Steph, θα-
λάμιοι Bayfius || 20. ἐφορῶν AV, ἀφορῶν i || 22. ἕτερον AV, ἱε-
ρὸν i, om. C

ὀλίγον. Ἀγρίππα δ' ἐπιβαρήσαντος αὐτοῖς ἔφευγον, οὐκ ἐς τοὺς αἰγιαλούς, ἀλλ' ὅσα τῆς θαλάσσης οἱ ποτα-
 108 μοὶ τεναγώδη ἐπεποιήκεσαν. καὶ Ἀγρίππας, κωλυόντων αὐτὸν τῶν κυβερνητῶν μεγάλαις ναυσὶν ἐς ὀλίγον ὕδωρ ἐπιπλεῖν, πελάγιος ἐπ' ἀγκυρῶν ἐσάλευεν ὡς ἐφορμιού- 5
 μενος τοῖς πολεμίοις, καὶ νυκτομαχήσων εἰ δέοι. τῶν φίλων δ' αὐτῷ παραινούντων μὴ ἀλόγῳ θυμῷ συμ-
 φέρεσθαι, μηδὲ τὸν στρατὸν ἐκτρύχειν ἀγρυπνία καὶ πόνῳ, μηδὲ πιστεύειν πολυχείμωνι θαλάσση, μόλις ἐσπέρας ἀνεξεύγνυ. καὶ οἱ Πομπηϊανοὶ ἐς τοὺς λιμέ- 10
 νας παρέπλεον, τριάκοντα μὲν τῶν σφετέρων νεῶν ἀποβαλόντες, πέντε δὲ καταδύσαντες τῶν πολεμίων, καὶ βλάβαντες ἄλλα ἱκανά, καὶ βλαβέντες ὅμοια. καὶ αὐτοὺς ὁ Πομπήϊος ἐπαινῶν ὅτι τηλικαύταις ναυσὶν ἀντέσχον, τειχομαχῆσαι μᾶλλον ἔφασκεν ἢ ναυμαχῆ- 15
 σαι, καὶ ὡς νενικηκότας ἐδωρεῖτο, καὶ ἐπήλπιζεν ἐν τῷ πορθμῷ διὰ τὸν ῥοῦν κουφοτέρους ὄντας περιέσε-
 σθαι, καὶ αὐτὸς ἔφη τι προσθήσειν ἐς τὸ τῶν νεῶν ὕψος.

τοῦτο μὲν δὴ τῆς ναυμαχίας τέλος ἦν τῆς περὶ 20
 109 Μύλας Ἀγρίππα καὶ Παπία γενομένης· τὸν δὲ Καίσαρα ὁ Πομπήϊος, ὥσπερ ἦν, ὑπολαβὼν ἐς τὸ Ταύρου στρατό-
 πεδον οἴχεσθαι καὶ ἐπιχειρήσειν τῷ Ταυρομενίῳ, μετὰ δειπνον εὐθύς ἐς Μεσσήνην περιέπλει, μέρος ἐν ταῖς Μύλαις ὑπολιπὼν, ἵν' αὐτὸν ὁ Ἀγρίππας ἔτι παρεῖναι 25
 νομίζοι. Ἀγρίππας μὲν δὴ διαναπαύσας τὸν στρατὸν ἐς ὅσον ἤπειγεν, ἐς Τυνδαρίδα ἐνδιδομένην ἔπλει· καὶ

7. 8. συμφέρεσθαι ΔV, συνεισφέρεσθαι i || 8. neue exercitum vigilia laboreque confectum ulterius contereret C || 9. πολυχείμωνι Schw, πολυχείμονι ΔV, πολὺ ἀχείμονι iC || 25. ἔτι] denique C: αὐθις

παρῆλθε μὲν ἔσω, μαχομένων δὲ λαμπρῶς τῶν φρου-
 ρῶν ἐξεώσθη. προσεχώρησαν δ' ἕτεραι πόλεις αὐτῷ,
 καὶ φρουρὰς ἐδέξαντο· καὶ αὐτὸς ἐπανῆλθεν εἰς Ἱεράν.
 ὁ δὲ Καίσαρ ἤδη μὲν εἰς Λευκόπετραν ἐκ τοῦ Σκυλα-
 5 κίου διεπεπλεύκει, μαθὼν ἔτι ἀκριβέστερον ὅτι ὁ Πομ-
 πῆιος ἐκ Μεσσήνης εἰς Μύλας οἴχοιτο δι' Ἀγρίππαν·
 ἐκ δὲ Λευκοπέτρας ἐμελλε νυκτὸς περᾶν ὑπὲρ τὸν
 πορθμὸν εἰς τὸ Ταυρομένιον. πυθόμενος δὲ περὶ τῆς
 ναυμαχίας, μετέγνων μὴ κλέπτειν ἔτι τὸν διάπλουον νενι-
 10 κηκῶς, ἀλλὰ κατὰ φῶς θαρροῦντι τῷ στρατῷ περαι-
 οὔσθαι· καὶ γὰρ ἔτι πάντως ἤγειτο Πομπῆιον Ἀγρίππα
 παραμένειν. κατασκεψάμενος οὖν ἡμέρας τὸ πέλαγος
 ἐκ τῶν ὄρῶν, ἐπεὶ καθαρὸν ἔγνω πολεμίων, ἔπλει
 στρατὸν ἔχων ὅσον αἱ νῆες ἐδέχοντο, Μεσσάλαν ἐπὶ
 15 τοῦ λοιποῦ καταλιπὼν, ἕως ἐπ' αὐτὸν αἱ νῆες ἐπανέλ-
 θοιεν. ἐλθὼν δ' ἐπὶ τὸ Ταυρομένιον προσέπεμψε μὲν
 ὡς ὑπαξόμενος αὐτό, οὐ δεξαμένων δὲ τῶν φρουρῶν
 παρέπλει τὸν ποταμὸν τὸν Ὀνοβάλαν καὶ τὸ ἱερὸν τὸ
 Ἀφροδίσιον, καὶ ὤρμίσατο εἰς τὸν ἀρχηγέτην [Ναξίων
 20 τὸν θεόν] ὡς χάρακα θησόμενος ἐνταῦθα καὶ ἀποπει-
 ράσων τοῦ Ταυρομενίου. ὁ δὲ ἀρχηγέτης Ἀπόλλωνος
 ἀγαλμάτιόν ἐστιν, ὃ πρῶτον ἐστήσαντο Ναξίων οἱ εἰς
 Σικελίαν ἀπωκισμένοι. ἐνταῦθα τῆς νεῶς ἐκβαίνων ὁ 110

3. εἰς Ἱέραν (sic) Dorn Seiffen sec. Blok 'Sex. Pomp. M.'
 p. 47 adn. 3, εἰς ἐσπέραν libri || 6. οἴχοιτο] οἴχεται A || 7. malim
 περάσειν τὸν || 11. 12. Ἀγρίππα παραμένειν] Agrippam opperiri
 C: Ἀγρίππαν περιμένειν || 12. οὖν AV, γοῦν i, vulgo || 15. 16.
 ἐπανέλθοιεν Musgr, donec ad eum naues rediissent C, ἐπέλθοιεν
 Oi || 17. ὡς ὁ ὑπαξ. b, copias veluti ingressurus emisit C ||
 19. ὤρμήσατο V || 19. 20. Ναξίων (ἀξιῶν Oi, om. C) τὸν θεόν
 del. Schw. cf. Thuc. VI, 3, 1 || 22. ὃ — 23. ἀπωκισμένοι cor-
 rupta puto. possis ὃ ἐστ. Νάξιοι οἱ πρῶτοι <Ἑλλήνων> εἰς Σικ.
 ἀπ. quamquam tum potius Χαλκιδεῖς expectabas

Καῖσαρ ὤλισθε καὶ ἔπεσε, καὶ ἀνέδραμε δι' αὐτοῦ. καὶ αὐτῷ καθισταμένῳ ἔτι τὸ στρατόπεδον Πομπήιος ἐπέπλει στόλῳ πολλῷ, θαῦμα ἀδόκητον· ᾧετο γὰρ αὐτὸν ἐκπεπολεμηῆσθαι πρὸς Ἀγρίππα. παρήλαυνε δὲ τῷ Πομπηίῳ καὶ <ἡ> ἵππος, ἐς τάχος διερίζουσα τῷ ναυ-⁵ τικῷ, καὶ τὰ περὶ ἐτέρωθεν ἐφαίνετο, ὥστε δεῖσαι μὲν ἅπαντας, ἐν μέσῳ τριῶν στρατῶν πολεμίων γενομένους, δεῖσαι δὲ τὸν Καῖσαρα, Μεσσάλαν οὐκ ἔχοντα μεταπέμψασθαι. οἱ μὲν οὖν ἱππεῖς εὐθύς ἠνώχλουν οἱ Πομπηίου χαρακοποιουμένους ἔτι τοὺς τοῦ Καῖσαρος·¹⁰ εἰ δὲ ἐπὶ τοῖς ἱππεῦσιν οἱ περὶ καὶ τὸ ναυτικὸν ἐφώρμησε, τάχ' ἂν τι μεῖζον ἐξήνυστο τῷ Πομπηίῳ. νῦν δὲ ἀπίστως τε πολέμου, καὶ ὑπ' ἀγνοίας τοῦ θορύβου τῶν Καῖσαρος, καὶ ὄκνου μὴ μάχης περὶ δειλίην ἐσπέραν ἄρχειν, οἱ μὲν αὐτῶν ἐς Κόκκυνον ἄκραν ὠρμί-¹⁵ σαντο, οἱ περὶ δ' οὐκ ἀξιοῦντες ἀγχοῦ τῶν πολεμίων στρατοπεδεύειν ἐς Φοίνικα πόλιν ἀνεχώρουν. καὶ νυκτὸς οἱ μὲν ἀνεπαύοντο, οἱ δὲ τοῦ Καῖσαρος τὸν μὲν χάρακα ἐτέλουν, ὑπὸ δὲ κόπου καὶ ἀγρυπνίας ἐς τὴν μάχην ἐβλάπτοντο. τέλη δ' ἦν αὐτῷ τρία, καὶ ἱππεῖς χωρὶς²⁰ ἵππων πεντακόσιοι, καὶ κοῦφοι χίλιοι, καὶ κληροῦχοι σύμμαχοι χωρὶς καταλόγου δισχίλιοι, καὶ ναυτικὴ δύναμις ἐπὶ τούτοις.

111 τὰ μὲν οὖν περὶ πάντα Κορνιφικίῳ παραδοὺς ὁ Καῖσαρ ἐκέλευσε τοὺς κατὰ τὴν γῆν πολεμίους ἀπο-²⁵

1. δι' αὐτοῦ] δι' αὐτὸ vertit C || 4. ἐκπεπολεμηῆσθαι A, -ᾧσθαι Vaf, -εἰσθαι b || 5. ἡ addidi || 13. ἀπίστως πολέμου] alias fere ἀπειροπολέμους || 15. κόκκυνον Ai, κόκκινον V, in *Coccineum montem* C. locus ignotus: Holm 'Gesch. Sicil.' t. I p. 332 prom. S. Alessio intellegit || 17. στρατεύειν V || 22. χωρὶς καταλόγου] *exceptis qui ex ordine descripti fuerant* C: χωρὶς τῶν ἐκ καταλόγου || 25. τὴν om. i

μάχεσθαι, καὶ πράσσειν ὅ τι ἐπείγοι· αὐτὸς δὲ ταῖς ναυσὶν ἔτι πρὸ ἡμέρας ἀνήγετο ἐς τὸ πέλαγος, μὴ καὶ τοῦδε αὐτὸν ἀποκλείσαιεν οἱ πολέμιοι. καὶ τὸ μὲν δεξιὸν ἐπέτρεπε Τιτινίῳ τὸ δὲ λαίον Καρκίῳ, λιβυρ-
 5 νίδος δὲ αὐτὸς ἐπέβαινε, καὶ περιέπλει πάντας παρακαλῶν· ἐπὶ δὲ τῇ παρακλήσει τὰ στρατηγικὰ σημεῖα, ὡς ἐν κινδύνῳ μάλιστα ὄν, ἀπέθετο. ἐπαναχθέντος δὲ τοῦ Πομπηίου δις μὲν ἐπεχείρησαν ἀλλήλοις, καὶ τὸ ἔργον ἐς νύκτα ἐτελεύτησεν. ἀλισκομένων δὲ καὶ
 10 πιμπραμένων τῶν Καίσαρος νεῶν, αἱ μὲν ἀράμεναι τὰ βραχέα τῶν ἰστιῶν ἀπέπλεον ἐς τὴν Ἰταλίαν, τῶν παραγγελμάτων καταφρονοῦσαι· καὶ αὐτὰς ἐπ' ὀλίγον οἱ τοῦ Πομπηίου διώξαντες ἐπὶ τὰς ὑπολοίπους ἀνέστρεψαν, καὶ τῶνδε τὰς μὲν ἤρουν ὁμοίως, τὰς δὲ ἐνεπίμ-
 15 πρασαν. ὅσοι δ' ἐξ αὐτῶν ἐς τὴν γῆν ἐξενήχοντο, τοὺς μὲν οἱ ἱππεῖς οἱ τοῦ Πομπηίου διέφθειρον ἢ συνελάμβανον, οἱ δ' ἐς τὸ τοῦ Κορνηφικίου στρατόπεδον ἀνεπήδων, καὶ αὐτοῖς ὁ Κορνηφίκιος ἐπιθέου-
 σιν ἐπεκούρει, τοὺς κούφους ἐπέμπων μόνους· οὐ
 20 γὰρ εὐκαιρὸν ἐδόκει κινεῖν φάλαγγα δύσθυμον ἀντικαθημένων πεζῶν μεγαλοφρονουμένων, ὡς εἰκὸς ἦν, ἐπὶ νίκη.

Καίσαρα δ' ἐν τοῖς ὑπηρετικοῖς ἐς πολὺ τῆς νυκτὸς 112 ἀνακωχεύοντα, καὶ βουλευόμενον εἴτε ἐς Κορνηφίκιον

4. Καρκίῳ] corruptum: Drumann t. IV p. 581, 14. Carcino C || 7. μάλιστα] μεγίστῳ;* || 8. ἐπεχείρουν, ἦσαν sup. ονν a m. 1, V || 10. τῶν] τινῶν aut <πολλῶν> τῶν conl. Schw, numerum post πιμπρ. excidisse putavit Musgr || 13. ἐπὶ AV, ἐτι i || 13. 14. ἀνέστρεψαν V et Schw, ἀνέτρεψαν ACi || 14. ὁμοίως non vertit C, bene || 19. ἐπεκούρει Schw, ἐπεχείρει libri. nisi potius — id quod Schw quoque putavit — post ἀνεπήδων aliquid intercidit

ἐπανέλθοι διὰ μέσων τοσῶνδε ναυαγίων εἴτε ἐς Μεσσά-
 λαν διαφύγοι, θεὸς ἐς τὸν Ἀβάλαν λιμένα παρήνευκε
 μεθ' ἐνὸς ὄπλοφόρου, χωρὶς φίλων τε καὶ ὑπασπιστῶν
 καὶ θεραπόντων. καὶ τινες ἐκ τῶν ὄρῶν ἐς πύστιν τῶν
 γεγονότων καταθέοντες ἠΰρον αὐτὸν τό τε σῶμα καὶ 5
 τὴν ψυχὴν ἐσταλμένον, καὶ ἐς ἀκάτιον ἐξ ἀκατίου
 μεταφέροντες, ἵνα διαλάθοι, μετεκόμισαν ἐς Μεσσάλαν
 οὐ μακρὰν ὄντα. ὃ δὲ εὐθύς, ἔτι ἀθεράπευτος, ἐς τε
 Κορνηφικίον ἔστελλε λιβυρνίδα, καὶ πανταχοῦ διὰ τῶν
 ὄρῶν περιέπεμπεν ὅτι σῶζοιτο, Κορνηφικίῳ τε πάντα 10
 ἐπικουρεῖν ἐκέλευε, καὶ αὐτὸς ἔγραφεν αὐτίκα πέμψειν
 βοήθειαν. θεραπεύσας δὲ τὸ σῶμα καὶ ἀναπαυσάμενος
 ὀλίγον ἐς Στυλίδα νυκτὸς ἐξῆει, παραπεμπόμενος ὑπὶ
 τοῦ Μεσσάλα, πρὸς Καρρίναν τρία ἔχοντα ἐπὶ τοῦ πρό-
 πλου τέλη· καὶ τῶδε μὲν ἐκέλευσε διαπλεῖν ἐς Λιπά- 15
 ραν, ἔνθα καὶ αὐτὸς ἔμελλε διαπλευσεῖσθαι, Ἀγρίππαν
 δὲ γράφων ἠξίου κινδυνεύοντι Κορνηφικίῳ πέμψειν
 Λαρώνιον μετὰ στρατιᾶς ὀξέως. Μαικῆναν δ' αὖθις
 ἐς Ῥώμην ἔπεμπε δια τοὺς νεωτερίζοντας· καὶ τινες
 παρακινουῦντες ἐκολάσθησαν. καὶ Μεσσάλαν ἐς Δικαι- 20
 ἀρχειαν ἔπεμπε, ἄγειν τὸ πρῶτον καλούμενον τέλος
 113 ἐς Ἰππώνειον. Μεσσάλας δὲ οὗτος ἦν ὃν οἱ τρεῖς ἐπὶ
 θανάτῳ προυγεγράφεσαν ἐν Ῥώμῃ, καὶ χρήματα τῶ

2. Ἀβάλαν] ἄβλαν a. v. Drumann ib. p. 582, 16 || 4. ἐς πύ-
 στιν Aab, ἐς πύστιν Vf, et C qui: quidam itaque e montibus
 casum suspicati et ad rei fidem accurrentes || 6. ἐσταλμένον] tor-
 rentem C || 9. ἔστελλε Vf, ἔστελε Aab || 10. περιέπ. <τοὺς ἀγγε-
 λοῦντας> ὅτι;* || 13. παραπεμπόμενος] ad Styliadam nocte pro-
 cessit et ad Carrinam qui tres legiones sub Messala continebat
 per nuncios imperat ut Liparam . . . C || 14. καρρίναν V || 14.
 15. ἐπὶ τοῦ πρόπλου] ἐπὶ τοῦ παράπλου conl. Schw. an ἐ. τ.
 πορθμοῦ? *

κτείναντι καὶ ἐλευθερίαν ἐπεκεκηρύχυσαν· ὃ δὲ πρὸς Κάσσιον καὶ Βρούτον φηγών, ἀποθανόντων ἐκείνων τὸν στόλον ἐπὶ σπονδαῖς Ἀντωνίῳ παρεδεδώκει. καὶ μοι τοῦτο ἀναμνησαί νῦν ἔδοξεν ἐς ζήλωμα τῆς Ῥωμαίων ἀρετῆς, ἵπου Μεσσάλας μόνον ἔχων ἐν τοσῆδε συμφορᾷ τὸν προγράψαντα, ἐθεράπευεν ὡς αὐτοκράτορα καὶ περιέσωζεν.

Κορνηφίκιος δὲ ἀποτρέφασθαι μὲν ἐκ τοῦ χάρακος εὐμαρῶς εἶχε τοὺς πολεμίους, κινδυνεύων δ' ἐξ ἀπορίας ἐς μάχην ἐξέτασσε καὶ προυκαλεῖτο. Πομπηίου δὲ οὐ συμπλεκομένου μὲν ἀνδράσιν ἐν μόνῃ τῇ μάχῃ τὴν ἐλπίδα ἔχουσι, παραστήσεσθαι δ' αὐτοὺς τῷ λιμῷ προσδοκῶντος, ᾧδενεν ὁ Κορνηφίκιος, ἐν μέσῳ τοὺς ἀπὸ τῶν νεῶν διαφυγόντας ἀνόπλους ἔχων, βαλλόμενός τε καὶ χαλεπῶς, ἐν μὲν τοῖς πεδινοῖς ὑπὸ τῶν ἱππέων, ἐν δὲ τοῖς τραχέσιν ὑπὸ τῶν ψιλῶν τε καὶ κούφων, οἱ Νομάδες <καὶ> Αἰβυες ὄντες ἠκόντιζόν τε ἐπὶ πλεῖστον καὶ τοὺς ἐπεκθέοντας ὑπέφευγον. τετάρτη δ' ἡμέρα μόλις ἐπὶ τὴν ἄνυδρον γῆν ἀφίκοντο, ἣν θύακα πυρὸς λέγουσι, ποτὲ μέχρι θαλάσσης κατιοῦσαν, ἐπικλύσαι καὶ σβέσαι τὰ ἐν αὐτῇ νάματα· καὶ αὐτὴν οἱ μὲν ἐπιχώριοι μόνῃς ὀδεύουσι νυκτός, πνιγώδη τε οὔσαν ἀπ' ἐκείνου καὶ κονιορτοῦ σποδῶδους γέμουσαν, οἱ δ' ἀμφὶ τὸν Κορνηφίκιον οὔτε νυκτὸς ἐθάρρουν, ἐν ἀσελήνῳ

8. ἐκ] ἀπὸ? * || 12. παραστήσεσθαι a, -ασθαι ceteri || 14. ἀνόπλους Gelen et Musgr, ἀνάπλους libri. cf. Cass. D. 49, 6, 4 || 15. καὶ ante χαλεπῶς om. V, male || 17. καὶ addidi ex C || 20. ποτὲ V et Schw, τότε Ai || κατιοῦσαν AV, οἶαν τε οὔσαν i. C locum pervertit. κατιόντα con. Schw sed retractavit ipse. an εὐθενούσαν? * possis etiam <γεωργεῖσθαι> οἶαν τε οὔσαν || 21. νάματα B b || 22. 23. ἐπ' ἐκείνου i

μάλιστα, ἵεναι δι' ἀπειρίαν ὁδῶν καὶ ἐνέδρας, οὔτε
 ἡμέρας ὑπέμενον, ἀλλ' ἀπεπνίγοντο καὶ τὰς βάσεις ὡς
 ἐν θέρει καὶ καύματι ὑπεκαίοντο, μάλιστα οἱ γυμνοί.
 βραδύνειν τε οὐ δυνάμενοι διὰ τὴν δίψαν ἐνοχλοῦ-
 σαν, οὐδένα ἔτι τῶν βαλλόντων αὐτοὺς ἐπεξήεσαν, ⁵
 ἀλλ' ἐτιτρώσκοντο ἀφυλάκτως. ἐπεὶ δὲ καὶ τὰς ἐξόδους
 τῆς διακεκαυμένης ἕτεροι κατεῖχον πολέμιοι, ἀμελήσαν-
 τες τῶν ἀσθενεστέρων τε καὶ γυμνῶν ἀνεπήδων ἐς
 τοὺς ἀνέγκας οἱ δυνάμενοι τόλμη παραβόλῳ, καὶ ἐβιά-
 ζοντο τοὺς πολεμίους ἐς ὅσον εἶχον δυνάμεως. κατ- ¹⁰
 εχομένων δὲ καὶ τῶν ἐξῆς ἀνέγκων, ἀπεγίγνωσκον αὐ-
 τῶν ἤδη, καὶ μεθείντο ὑπὸ δίψης καὶ θέρους καὶ κό-
 που. προτρέποντος δὲ αὐτοὺς τοῦ Κορυμφικίου, καὶ
 πηγὴν πλησίον οὔσαν ἐπιδεικνύντος, οἱ μὲν αὐτίς
 ἐβιάζοντο, πολλοὺς ἀπὸ σφῶν ἀπολλύντες, ἕτεροι δὲ ¹⁵
 τὴν πηγὴν κατεῖχον πολέμιοι, καὶ παντελῆς ἤδη τοὺς
¹¹⁵ τοῦ Κορυμφικίου κατεῖχεν ἀθυμία, καὶ παρίεντο. ὧδε
 δὲ αὐτοῖς ἔχουσι Λαρώνιος ἐπιφαίνεται μακρόθεν, ὑπ'
 Ἀγρίππου σὺν τρισὶ τέλεσι πεμφθεῖς, οὔπω μὲν ἐνθη-
 λος ὦν ὅτι φίλος εἶη· ὑπὸ δὲ ἐλπίδος αἰεὶ τοιοῦτον ²⁰
 ἔσεσθαι προσδοκῶντες, ἀνέφερον αὐτίς αὐτῶν. ὡς δὲ
 καὶ τοὺς πολεμίους εἶδον τὸ ὕδωρ ἀπολιπόντας, ἵνα
 μὴ γένοιτο ἐχθρῶν ἐν μέσῳ, ἀνέκραγον μὲν ὑπὸ ἡθο-
 νῆς ὅσον ἔσθενον, ἀντιβοήσαντος δ' αὐτοῖς τοῦ Λαρω-
 νίου δρόμῳ τὴν πηγὴν κατέλαβον. καὶ ὑπὸ μὲν τῶν ²⁵
 ἡγεμόνων ἐκωλύοντο πίνειν ἀθρόως· ὅσοι δὲ ἡμέλη-
 σαν, ἔπινον ὁμοῦ καὶ ἀπέθνησκον.

δ. οὐδένα] malim οὐθενι || 17. κατέσχεν Nauckius || 21. αὐ-
 τῶν] αὐτῶν V. delendum nisi forte οἱ πλείστοι vel tale quid
 intercidit || 25. μὲν om. V.

οὕτω μὲν ἐξ ἀέλιπτον Κορνηφίμιος καὶ τοῦ στρατοῦ
 τὸ φθάσαν μέρος περιεσώθη πρὸς Ἀγρίππαν ἐς Μύ-
 λας· ἄρτι δὲ ὁ Ἀγρίππας Τυνδαρίδα εἰλήφει, τροφῶν 116
 μεστὸν χωρίον, καὶ εὐφυῶς ἐς πόλεμον ἐκ τῆς θαλάσ-
 5 σης ἔχον, καὶ ὁ Καῖσαρ ἐς αὐτὸ τὰ περὶ καὶ τοὺς
 ἰππέας διεβίβαζεν. ἐγένοντό τε αὐτῷ πάντες ἐν Σικε-
 λία ὀπλιτῶν μὲν ἐς εἴκοσι καὶ ἐν τέλος, ἰππεῖς δὲ
 δισμύριοι καὶ κοῦφοι πλείους τῶν πεντακισχιλίων. Μύ-
 λας δ' ἔτι καὶ τὰ ἐκ Μυλῶν ἐπὶ τε Ναυλόχους καὶ
 10 Πελωριάδα, καὶ τὰ παράλια πάντα, φρουραὶ Πομπηίου
 κατείχον, αἱ φόβῳ μάλιστα Ἀγρίππου πῦρ διηνεκὲς
 ἔκαιον ὡς ἐμπρήσοντες τοὺς ἐπιπλέοντας. ἐκράτει δὲ
 καὶ τῶν στενῶν ἐκατέρων ὁ Πομπήιος. ἀμφὶ δὲ τὸ
 Ταυρομένιον καὶ περὶ Μύλας τὰς περιόδους τῶν ὄρων
 15 ἀπετείχιζε, καὶ τὸν Καῖσαρα ἐκ Τυνδαρίδος ἐς τὸ πρό-
 σθεν ἰόντα ἠνώχλει, μὴ συμπλεκόμενον. Ἀγρίππου δὲ
 νομισθέντος ἐπιπλεῖν ἐς Πελωριάδα μετεπήδησεν, ἐκλι-
 πῶν τὰ στενὰ περὶ Μύλας· καὶ ὁ Καῖσαρ αὐτῶν τε
 κατέσχε καὶ Μυλῶν καὶ Ἀρτεμισίου, πολίχνης βραχυ-
 20 τάτης, ἐν ἣ φασὶ τὰς ἡλίου βοῦς γενέσθαι καὶ τὸν
 ὕπνον Ὀδυσσεῖ. ψευδοῦς δὲ τῆς Ἀγρίππου δόξης φα- 117
 νεΐσης, ὁ Πομπήιος ἤσθεις τῶν στενῶν ἀφηρημένος
 καὶ Τισιηνὸν ἐκάλει μετὰ τοῦ στρατοῦ. Τισιηνῷ δ' ὁ
 Καῖσαρ ὑπήντα, καὶ διημάρτανε τῆς ὁδοῦ περὶ ὄρος

2. 3. ἐς Μύλας deleverim || 3. ὁ om. V || 8. τῶν om. i ||
 9. Ναυλόχους] ναυάρχους i || 10. καὶ ante τὰ del. Cluver, debebat
 καὶ τὰ inducere || 11. διηνεκῶς b || 13. δὲ] τε vertit C, bene ||
 14. τὰς V, τοὺς A, καὶ iC. unde malim ὁ Πομπήιος ἀμφὶ τε . . .
 Μύλας. καὶ τὰς περ. || 18. <τὰ> περὶ? de ipsis locis v. Holm
 'Gesch. Sic.' t. I p. 14 et p. 334 || 20. τὰς] τοὺς b || 21. Ulyxis
 somnium C || 22. ἤσθεις] ἤσθετο ut vid. legit C, unde ἤχθετο
 malim cum Schw. ἠνιάθη coi. Musgr

τὸ Μυκόνιον, ἐνθα ἄσκητος ἐννεπύρευσεν· ὄμβρου τε πολλοῦ καταρραγέντος, οἷος ἐν φθινοπώρῳ γίννεται, τῶν ὀπλοφόρων τινὲς τὴν νύκτα πᾶσαν ἀσπίδα Κελτικὴν ὑπερέσχον αὐτοῦ. ἐγένοντο δὲ καὶ βρόμοι τῆς Αἴτνης σκληροὶ καὶ μυκῆματα μακρὰ καὶ σέλα περι- 5 λάμποντα τὴν στρατιάν, ὥστε τοὺς μὲν Γερμανοὺς ἐξ εὐνίων ἀναπηδᾶν ὑπὸ δέους, τοὺς δέ, ἀκοῆ τῶν περὶ τῆς Αἴτνης λεγομένων, οὐκ ἀπιστεῖν ἐν τοσοῖσδε παραδόξοις ἐμπεσεῖσθαι σφίσι καὶ τὸν θύακα. μετὰ δὲ τοῦτο τὴν Παλαιστηνῶν γῆν ἔκειρε, καὶ Λέπιδος αὐτῷ συν- 10 ἦντετο σιτολογῶν, καὶ Μεσσήνη παρεστρατοπέδευον ἀμφοτέρω.

118 γιγνομένων δ' ἂν' ὄλην τὴν Σικελίαν ἀψιμαχιῶν πολλῶν, ἔργου δὲ μείζονος οὐδενός, Ταῦρον ὁ Καῖσαρ ἐπεμψε τὰς ἀγορὰς τοῦ Πομπηίου περικόπτειν καὶ τὰς 15 πόλεις τὰς χορηγούσας προκαταλαμβάνειν. καὶ τῷδε μάλιστα κάμνων ὁ Πομπήιος ἔκρινε μάχην μείζονι κριθῆναι περὶ ἀπάντων. τὰ μὲν δὴ περὶ τοῦ Καίσαρος ἐδέδει, ταῖς δὲ ναυσὶν ἐπαιρόμενος ἤρετο πέμπων εἰ δέχοιτο ναυμαχίᾳ κριθῆναι. ὃ δὲ ὠρρώδει μὲν τὰ 20 ἐνάλια πάντα, οὐ σὺν τύχῃ μέχρι δεῦρο κεχρημένος αὐτοῖς, αἰσχρὸν δὲ νομίσας ἀντειπεῖν ἐδέχετο. καὶ ὠρίζετο αὐτοῖς ἡμέρα ἐς ἣν τριακόσiai νῆες ἑκατέρῳ ἰδίᾳ παρεσκευάζοντο, βέλη τε παντοῖα φέρουσαι καὶ πύργους καὶ μηχανὰς ὅσας ἐπενόουν. ἐπενόει δὲ καὶ τὸν 25 καλούμενον ἄρπαγα ὁ Ἀγρίππας, ξύλον πεντάπηχον σι-

1. Μυκόνιον] μυκόνιον V || 5. σέλα O, σέλατα i || 7. εὐνίων i, εὐνέων O || 10. Παλαιστηνῶν] Ἀβακαινίνων Cluver. cf. tamen Holm t. I p. 91 coll. p. 367 || 13. 14. malim ἀψιμαχιῶν <μὲν> πολλῶν || 16. malim τὰς χορηγούσας <αὐτῷ> || 19. δὲ] τε ab || 23. ἑκατέρῳ i, ἑκατέρων AV || ἰδίᾳ om. b

δῆρῳ περιβεβλημένον, κρίκους ἔχον περὶ κεφαλᾶς ἑκα-
 τέρας· τῶν δὲ κρίκων εἶχετο τοῦ μὲν ὁ ἄρπαξ, σιδήριον
 καμπύλον, τοῦ δὲ καλωδία πολλά, μηχαναῖς ἐπισπώ-
 μενα τὸν ἄρπαγα, ὅτε τῆς πολεμίας νεῶς ἐκ καταπέλτου
 5 λάβοιτο.

ἐλθούσης δὲ τῆς ἡμέρας πρῶτα μὲν ἦν ἐρετῶν 119
 ἄμιλλα καὶ βοή, καὶ βέλη τὰ μὲν ἐκ μηχανῆς τὰ δ'
 ἀπὸ χειρῶν, ὅσα λίθοι καὶ πυρφόρα καὶ τοξεύματα.
 μετὰ δὲ αἱ νῆες αὐταὶ συνεροήγγυντο ἀλλήλαις, αἱ μὲν
 10 ἐς τὰ πλάγια, αἱ δὲ κατ' ἐπωτίδας, αἱ δὲ ἐπὶ τοὺς
 ἐμβόλους, ἐνθα μάλιστα εἰσιν αἱ πληγαὶ βίαιοι τινάξαι
 τε τοὺς ἐπιβάτας καὶ τὴν ναῦν ἀργοτέραν ἐργάσασθαι.
 ἄλλαι δὲ ἀλλήλας διεξέπλεον, βάλλουσαι τε καὶ ἀκοντί-
 ζουσαι· καὶ τὰ ὑψηρικὰ τοὺς ἐκπίπτοντας ἀνελάμ-
 15 βανεν. ἔργα τε χειρῶν ἦν καὶ βία ναυτῶν, καὶ τέχνη
 κυβερνητῶν καὶ βοαί, καὶ στρατηγῶν παρακελεύσεις,
 καὶ μηχανήματα πάντα. ἠὺδοκίμει δὲ μάλιστα ὁ ἄρ-
 παξ, ἐκ τε πολλοῦ ταῖς ναυσὶ διὰ κουφότητα ἐμπίπτων,
 καὶ ἐμπηγνύμενος ὅτε μάλιστα ὑπὸ τῶν καλωδίων ἐφ-
 20 ἔλκοιτο ὀπίσω· κοπήναί τε ὑπὸ τῶν βλαπτομένων οὐκ
 ἦν εὖπορος διὰ σίδηρον τὸν περιέχοντα, καὶ τὸ μῆκος
 αὐτοῦ δυσεφικτότατα τοῖς κόπτουσι τὰ καλωδία ἐποίει·
 οὐδὲ τὸ μηχανήμα πῶ προέγνωστο, ὡς δρέπανα δόρασι
 περιθέσθαι. ἔν δ' ἐπενόουν ὡς ἐν ἀδοκῆτῳ, τὴν ναῦν
 25 κρούοντες ἐπὶ πρύμναν, ἀντισπᾶν. τὸ δ' αὐτὸ ποι-

8. ὅσα] οἷα conl. Musgr || 11. ἐνθα] quo ex loco C || 12. ἀρ-
 γοτέραν] exspectabam ἀχρεῖον || 13. ἀλλήλας A, ἀλλήλαις Vi ||
 18. malim διὰ <τὴν> κουφ. || 21. εὖπορος i, εὐπόρος AV ||
 22. δυσεφικτότατα Schw, et longitudo eius inaccessibleem ad se-
 candos funes praebebat aditum C, δυσεφικτότατον Oi || 23. δρέ-
 πανον i || 25. κρούοντες ἔ. πρ.] v. Stein ad Herod. VIII, 84

ούντων καὶ τῶν πολεμίων, ἴση μὲν ἦν ἡ βία τῶν ἀνδρῶν, ὁ δὲ ἄρπαξ ἐποίει τὸ ἴδιον.

120 ὅτε μὲν οὖν προσπελάσειαν αἱ νῆες, ἐμάχοντο παντοίως, καὶ ἐς ἀλλήλους μεθήλλοντο. καὶ διαγνῶναι τὸν πολέμιον οὐκ ἦν ἔτι ὁμοίως εὐπορον· ὅπλοις τε γὰρ ὡς 5 τὰ πολλὰ τοῖς αὐτοῖς ἐχρῶντο, καὶ φωνῇ σχεδὸν ἅπαντες Ἴταλῇ, τὰ τε συνθήματα μιγνυμένων ἐς ἀμφοτέρους ἐξενήνεκτο, καὶ ἐκ τοῦδε μάλιστα ἐνέδραι πολλὰ καὶ ποικίλαι παρ' ἀμφοῖν, καὶ ἀπιστία πρὸς τοὺς λέγοντας αὐτὰ ἐπεγίγνετο, ἀγνωσία τε πάντας ἀλλήλων 10 ἐπεῖχεν ὡς ἐν πολέμῳ καὶ θαλάσῃ γεμούσῃ φόνων τε καὶ ὀπλων καὶ ναυαγίων. οὐ γάρ τινα πείραν ἔλιπον, ὅτι μὴ μόνον τὸ πῦρ· τούτου δὲ μετὰ τοὺς πρώτους ἐπίπλους ἐφείσαντο διὰ τὰς συμπλοκάς. ὁ δὲ πεζὸς 15 ἑκατέρων στρατὸς ἀπὸ τῆς γῆς μετὰ φόβου καὶ σπουδῆς ἐς τὴν θάλασσαν ἀφεώρων, ὡς ἐν τῇδε καὶ αὐτοὶ περὶ τῆς σφῶν σωτηρίας τὴν ἐλπίδα ἔχοντες. διέκρινόν γε μὴν οὐδέν, οὐδ' ἐδύναντο, καὶ μάλιστα περισκοποῦντες, οἷα νεῶν ἑξακοσίων ἐπὶ μήκιστον ἐκτεταγμένων, καὶ τῆς οἰμωγῆς ἐναλλασσομένης ἀνὰ μέρος ἑκα- 20 τέρωθεν.

121 μόλις δέ ποτε ταῖς χροιαῖς τῶν πύργων, αἷς δὴ μόναίς διέφερον ἀλλήλων, ὁ Ἀγρίππας συνεῖς πλέονας ἀπολωλέναι τοῦ Πομπηίου ναῦς, ἐθάρονε τοὺς συν-

3. 4. παντοίως] *omni ex parte* C || 5. πολέμιον] πόλεμον Vab². *auctius* C: *nec facile hostes inter se dignosci quidam paribus adsistentibus copiis et eisdem ut plurimum crassantibus armis* || 10. ἐγίγνετο a || 11. ὡς ἐν πολέμῳ καὶ non vertit C. *mendum latere putavit Schw.* an ὡς ἐν πόλῳ <τε> καί? || 12. οὐ γάρ τι ἀπείρατον Nauckius || 17. σφῶν AV, σφετέρων i, fort. pro σφετέρως || 19. ἐπιμήμιστον (sic) AB, περὶ μήκιστον V, qui in mg. a m. 1: γρ. ἐπὶ

όντας ώς ἤδη κατορθούοντας, καὶ τοῖς πολεμίοις αὐθις
 ἔμπεσών ἐπέκειτο ἀπαύστως, μέχρι βιασθέντες ὅσοι
 μάλιστα κατ' αὐτὸν ἦσαν, τοὺς τε πύργους κατέρριψαν,
 καὶ τὰς ναῦς ἐπιστρέψαντες ἐς τὸν πορθμὸν ἔφευγον.
 5 καὶ ἔφθασαν ἐσδραμεῖν ἑπτακαίδεκα νῆες. αἱ δὲ λοιπαί,
 διακλείσαντος αὐτὰς τοῦ Ἀγρίππου, αἱ μὲν ἐξώκελλον
 ἐς τὴν γῆν διωκόμεναι, καὶ συνεξώκελλον αὐταῖς ὑπὸ
 ὄρμῆς οἱ διώκοντες, ἢ ὀρμιζόμενας ἀπέσπων ἢ ἐνεπίμ-
 πρασαν· ὅσαι δὲ ἔτι κατὰ τὸ πέλαγος ἐμάχοντο, τὰ περὶ
 10 αὐτὰς γιγνόμενα κατιδοῦσαι παρεδίδοσαν ἑαυτὰς τοῖς
 πολεμίοις. καὶ ὁ τοῦ Καίσαρος στρατὸς ἐπινίμιον ἠλά-
 λαξεν ἐν τῇ θαλάσῃ, καὶ ὁ πεζὸς ἀντεβόησεν ἐπὶ τῆς
 γῆς. οἱ Πομπηίου δ' ἀνφώωξαν, καὶ αὐτὸς ἐκ τῶν Ναυ-
 λόχων ἀναθορῶν ἐς τὴν Μεσσήνην ἠπειέγετο, οὐδὲν
 15 ὑπ' ἐκπλήξεως περὶ τῶν πεζῶν οὐδ' ἐπισκῆψας· ὅθεν
 καὶ τούσδε ὁ Καῖσαρ Τισιηνοῦ παραδιδόντος ὑποσπόν-
 δους ἐδέχετο, καὶ τοὺς ἱππέας ἐπ' αὐτοῖς, τῶν ἱπάρ-
 χων παραδιδόντων. κατέδυσαν δὲ ἐν τῷ πόνῳ νῆες
 Καίσαρος μὲν τρεῖς, Πομπηίου δὲ ὀκτὼ καὶ εἴκοσι,
 20 καὶ αἱ λοιπαὶ κατεφλέχθησαν ἢ ἐλήφθησαν ἢ ἐς τὴν
 γῆν ὀκέλλουσαι συνετριβήσαν· αἱ δὲ ἑπτακαίδεκα μό-
 ναι διέφυγον.

καὶ ὁ Πομπήιος ἐν ὁδῷ περὶ τῆς μεταγνώμης τοῦ 122
 πεζοῦ πυθόμενος, τὴν τε ἐσθῆτα ἠλλαξεν ἐς ἰδιώτην
 25 ἀπ' αὐτοκράτορος, καὶ προύπεμψεν ἐς Μεσσήνην ἐς τὰς
 ναῦς ἐντίθεσθαι τὰ δυνατὰ· παρεσκευάστω δὲ ἅπαντα

4. ἐπιστρέψαντες] ἐπιτρέψαντες i || 5. ἐσδραμεῖν] προσδρα-
 μεῖν i || 7. ἐς τὴν — συνεξώκελλον O, om. iC. || 12. ὁ πεζὸς]
 Herodoteum || 12. 13. ἐπὶ τῆς γῆς] e terra C: ἀπὸ τ. γ. || 17.
 18. ἱπάρχων] ὑπάρχων Ab

ἐκ πολλοῦ. Πλέννιον τε ἐκ Διλυβαίου, μεθ' ὧν εἶχεν ὀκτὼ τελῶν, ἐκάλει κατὰ σπουδὴν ὡς μετὰ τῶνδε φευξόμενος. καὶ Πλέννιος μὲν ἠπειγέτο πρὸς αὐτόν, αὐτομολούντων δὲ ἐτέρων, φίλων τε καὶ φρουρίων καὶ στρατῶν, καὶ τῶν πολεμίων ἐς τὸν πορθμὸν ἐσπλέοντων, 5 οὐκ ἀναμείνας οὐδὲ Πλέννιον ὁ Πομπήιος ἐν πόλει καλῶς τετειχισμένη, ἔφρουγεν ἐκ τῆς Μεσσήνης ἐπὶ τῶν ἑπτακαίδεκα νεῶν ἐς Ἀντώνιον ὡς ἐξ ὁμοίων αὐτῷ τὴν μητέρα περισεσσωκός. καὶ ὁ Πλέννιος αὐτὸν οὐ καταλαβὼν ἐς τὴν Μεσσήνην παρῆλθε, καὶ κατείχε τῆς 10 πόλεως. ὁ δὲ Καῖσαρ αὐτὸς μὲν ἔμεινεν ἐν τῷ περὶ Ναυλόχους στρατοπέδῳ, Ἀγρίππαν δ' ἐκέλευσε τῇ Μεσσήνῃ παρακαθέζεσθαι· καὶ παρεκάθητο σὺν Λεπίδῳ. Πλεννίου δὲ πρεσβευομένου περὶ σπονδῶν Ἀγρίππας μὲν ἠξίου περιμένειν Καίσαρα ἐς ἔω, Λέπιδος δὲ ἐδί- 15 δου τὰς σπονδάς, καὶ τὸν τοῦ Πλεννίου στρατὸν οἰκειούμενος αὐτῷ συνεχώρει διαρπάσαι τὴν πόλιν μετὰ τοῦ ἄλλου στρατοῦ.

καὶ οἱ μὲν ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ, περὶ ἧς δὴ καὶ μόνης παρεκάλουν, κέρδος ἀδόκητον εὐρόμενοι, τὴν Μεσσή- 20 νην ὅλη τῇ νυκτὶ μετὰ τῶν Λεπίδου διήρπαζον, καὶ μετεστρατεύοντο τῷ Λεπίδῳ· ὁ δὲ σὺν τούτοις ἔχων 123 δύο καὶ εἴκοσι τέλη πεζῶν καὶ ἱππέας πολλοὺς ἐπῆρτο, καὶ κρατήσειν ἐδόκει Σικελίας, πρόφασιν ἔχων ὅτι πρῶτος ἐπιβαίη τῆς νήσου καὶ πλέονας πόλεις ἐπαγά- 25 γοιτο. ἐς τε τὰ φρούρια αὐτίκα περιέπεμπε τοὺς παρὰ τοῦ Καίσαρος ἐλευσομένους μὴ προσίεσθαι, καὶ τὰ στενὰ πάντα ἐκρατύνετο. ὁ δὲ Καῖσαρ ἦλθε μὲν τῆς

2. ὀκτὼ] v. Drumann I p. 21 || 16. τοῦ om. a || 17. αὐτῷ*, ἑαυτῷ libri || 20. εὐράμενοι V

ἐπιούσης, καὶ ἐμέμφετο τῷ Λεπίδῳ διὰ τῶν φίλων, οἱ
σύμμαχον αὐτὸν ἔφασκον ἔλθειν Καίσαρι εἰς Σικελίαν,
οὐχ ἑαυτῷ κατακτησόμενον αὐτήν. ὃ δὲ ἀντενεκάλει
τῆς προτέρας τάξεως ἀφηρησθαι, καὶ μόνον ἔχειν αὐ-
5 τὴν Καίσαρα, βουλομένῳ τε νῦν ἀντιδιδόναι Λιβύην
καὶ Σικελίαν ὑπὲρ ἐκείνης. χαλεπαίνων δ' ὁ Καίσαρ
ἦλθε μὲν καὶ αὐτὸς ὑπ' ὀργῆς, ὄνειδιῶν τὸν Λέπιδον
εἰς ἀχαριστίαν, διαπειλησάμενοι δὲ ἀλλήλοις διέστη-
σαν, καὶ αὐτίκα αἱ τε φυλακαὶ διασφιδήθησαν καὶ αἱ νῆες
10 ᾠρμου ἐκ' ἀγκυραῶν· ἐλέχθη γὰρ αὐτὰς ἐπινοεῖν ὁ
Λέπιδος ἐμπρησάσθαι. ὃ δὲ στρατὸς ἤχθετο εἰ πολεμήσου- 124
σιν αὐτίκῃς ἐμφύλιον πόλεμον ἕτερον, καὶ οὐ ποτε σφᾶς
ἐπιλείψουσιν αἱ στάσεις. οὐ μὴν ἐν ὁμοίῳ Καίσαρα
καὶ Λέπιδον ἐτίθειτο, οὐδὲ οἱ τῷ Λεπίδῳ στρατευόμε-
15 νοι, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀρετῆς τὸν Καίσαρα ἐθαύμαζον,
καὶ τὴν ἀργίαν συνήδεσαν Λεπίδῳ, καὶ τῆς ἀραγαγῆς
αὐτὸν ἐπεμέμφοντο αὐτῆς, εἰς τὸ ἴσον τοῖς ἠσσημένοις
καταστάντες. ὧν ὁ Καίσαρ πυνθανόμενος περιέπεμπε
τοὺς τὰ συμφέροντα παραινέσοντας κρύφα ἐκάστοις.
20 ὡς δὲ αὐτῷ διεφθάρατο πολλοί, καὶ μάλιστα οἱ γενό-
μενοι τοῦ Πομπηίου διὰ δέος τοῦ μήπω τὰς σπονδὰς
βεβαίους σφίσιν, εἰ μὴ συνθεῖτο ὁ Καίσαρ, εἶναι,

2. ἔφασκον αὐτὸν i || καίσαρι ἔλθειν εἰς συμμαχίαν V ||
3. οὐχ ἑαυτῷ i, οὐχὶ αὐτῷ V, οὐχὶ αὐτῷ A || 8. 9. διέστησαν
AVC, ἐπέστησαν B, συνέστησαν i || 10. ἐπινοῶν a || 11. ἐμπρη-
σαι i, ἐμπρήσειν O, vulgo || 16. 17. ἀρετ. αὐτοῖς V || 17. αὐτῆς
εἰς τὸ ἴσον τῆς ἠσσημένης κατ. i, αὐτῆς ἐν (sic) τὸ ἴσον τῆς ἠσση-
μένοις (sic) A. αὐτοὶ pro αὐτῆς con. Musgr et Schw. ac de ra-
pinis eius conquerentes se earum causa haud impares victis esse
fatebantur C || 20. πολλοί Ai, οἱ πολλοί V, plurimi C || 21. μήπω]
neutiquam C. an μηδαμῶς? || 22. εἰ μὴ συνθ. ὁ K.] ni Caesari
coirent C

ἀγνοοῦντος ἔτι ταῦτα τοῦ Λεπίδου δι' ἀπραξίαν ὁ Καί-
 σαρ ἐπῆλθεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον αὐτοῦ σὺν ἱππεῦσι
 πολλοῖς, οὓς πρὸ τοῦ χάρακος καταλιπὼν ἐσῆει μετ'
 ὀλίγων, καὶ παριῶν ἐπεμαρτύρετο ἐκάστους ἄκων ἐς
 πόλεμον καθίστασθαι. ἀσπαζομένων δ' αὐτὸν ὡς αὐτο- 5
 κράτορα τῶν ὁρώντων, οἱ Πομπηϊανοὶ πρῶτοι συν-
 ἔθειον, ὅσοι διεφθάρατο, καὶ συγγνώμην σφίσι παρεκά-
 λουν. ὃ δ' ἔλεγε θαυμάζειν εἰ συγγνώμην αἰτοῦντες
 οὐ πράσσουν οὐπω τὰ σφίσιν αὐτοῖς συνοίοντα. οἱ
 δὲ συνέντες ἀντίκα ἤρπαζον τὰ σημεῖα καὶ ἐς τὸν Καί- 10
 125 σαρα μετέφερον, καὶ σκηναὺς ἔλυον ἕτεροι. καὶ τοῦ
 θορύβου Λέπιδος αἰσθόμενος ἐξέθορε τῆς σκηνῆς ἐπὶ
 τὰ ὄπλα. βολαί τε ἦσαν ἤδη, καὶ τῶν ὀπλοφόρων τις
 τῶν Καίσαρος ἔπιπτε, καὶ αὐτὸς ὁ Καῖσαρ ἐς τὸν θώ-
 ρακα ἐβλήθη· τὸ δὲ βέλος οὐκ ἐξέλειτο ἐπὶ τὸν χροῶτα, 15
 ἀλλὰ δρόμῳ διέφυγεν ἐπὶ τοὺς ἱππέας. Λεπίδου δέ τι
 φρούριον ἐπετάθασε τῷ δρόμῳ· καὶ οὐκ ἀνέσχεν ὁ
 Καῖσαρ ὑπ' ὀργῆς πρὶν ἐξελεῖν αὐτὸ σὺν τοῖς ἱππεῦσι
 καὶ καθελεῖν. ἑτέρων δ' αὖ φρουρίων ἡγεμόνες, οἱ μὲν
 ἀντίκα οἱ δὲ νυκτός, μετετίθεντο ἐκ Λεπίδου πρὸς Καί- 20
 σαρα, οἱ μὲν ἄνευ τινὸς πείρας, οἱ δὲ καὶ ἐς ὑπόκρι-
 σιν ὑπὸ ἱππέων μικρὰ ἐνοχληθέντες. εἰσὶ δ' οἱ τὰς
 προσβολὰς ἔτι ὑπέμενον καὶ ἀπεκρούοντο· καὶ γὰρ ὁ
 Λέπιδος περιέπεμπεν ἐς πάντα ἐπικούρους. καὶ αὐτῶν
 δὲ τῶν ἐπικούρων μεθισταμένων ἢ λοιπῆ τοῦ Λεπίδου 25
 στρατιά, καὶ εἴ τις εὖνους ἔτι ἦν, ἐτρέπετο τῇ γνώμῃ.

4. ἐκάστους i, ἐκάστοις AV || 6. τῶν ὁρώντων] *qui aderant*
 O: τῶν παρόντων || 7. ὅσοι διεφθ.] *quicumque a Caesare prae*
aliis corrupti fuerant C. *possis* προδιεφθάρατο || 11. *malim*
 <τὰς> σκηναὺς || 16. ἀλλὰ] *ipse* C. *videtur lacuna* || 18. ἐξελεῖν]
 ἐπελθεῖν Nauckius || σὺν del.?* || 24. καὶ ante αὐτῶν del.?*

καὶ πρῶτοι μὲν αὐτοῖς οἱ Πομπηϊανοί, ὅσοι ἔτι ἦσαν
 παρ' αὐτῶ, μετεπήδων κατὰ μέρη· Λεπίδου δ' ἐς κώ-
 λυσιν αὐτοῖς τοὺς ἑτέροισ ἐφοπλίσαντος, οἱ ἐπὶ κωλύμη
 τῶν ἄλλων ὀπλισάμενοι τὰ ἑαυτῶν ἐπήγοντο σημεῖα,
 5 καὶ σὺν τοῖς ἑτέροις ἐχώρουν πρὸς τὸν Καίσαρα. Λέ-
 πιδος δ' αὐτοῖς ἀπιούσιν ἠπεῖλει καὶ ἐδείτο, καὶ τῶν
 σημείων εἶχετο, καὶ οὐ μεθήσειν ἔλεγε, μέχρι τῶν φε-
 ρόντων αὐτά τις εἶπε μεθήσειν ἀποθανόντα, καὶ δει-
 σασ μεθήκεν. οἱ δὲ ἱππεῖς τελευταῖοι χωροῦντες ἐπέμ- 126
 10 ψάν τινα πευσόμενον τοῦ Καίσαρος εἰ κτείνωσι Λέπι-
 δον, οὐκέτι ὄντα αὐτοκράτορα· ὃ δὲ ἀπέειπεν. οὕτω
 Λέπιδος ἀδοκῆτῳ πάντων ἀπιστία συμπεσῶν, ἔρημος
 ἐκ τύχης τοσῆσδε καὶ στρατοῦ τοσοῦδε ἐγίγνετο ἐν
 βραχεῖ. καὶ τὸ σχῆμα ἀλλάξας ἔθει πρὸς τὸν Καίσαρα
 15 δρόμῳ, συντρεχόντων ὡς ἐπὶ θεῶ τῶν ὄρώντων. ὃ δὲ
 Καῖσαρ ὑπανέστη τε αὐτῶ προσθέοντι, καὶ προσπεσεῖν
 ἐθέλοντα κωλύσας ἐπεμψεν ἐς Ῥώμην, ἐφ' οὐπερ ἦν
 σχήματος, ἰδιώτην ἀπ' αὐτοκράτορος, οὐδὲν ἔτι πλὴν
 ἱερέα ἧς εἶχεν ἱερωσύνης.
 20 ὃ μὲν δὴ καὶ αὐτοκράτῳ πολλάκις καὶ τῶν τριῶν
 ἀνδρῶν γενόμενος, ἄρχοντάς τε ἀποφήνας, καὶ προ-
 γράψας ἐπὶ θανάτῳ τοσοῦσδε ὁμοτίμους, ἰδιωτεύων καὶ
 ἐνίοις τῶν προγραφέντων ἄρχουσιν ὕστερον παριστά-
 25 μενος διεβίωσεν. Πομπήϊον δὲ ὃ μὲν Καῖσαρ οὐκ ἐδίω- 127
 κεν, οὐδ' ἑτέροις ἐπέτρεπε διώκειν, εἴτε ὡς ἐς ἄλλο-
 τριαν ἀρχὴν τὴν Ἀντωνίου φυλασσόμενος ἐμβαλεῖν,
 εἴτε καραδοκῶν τὸ μέλλον καὶ τὰ ἐς αὐτὸν ἐσόμενα
 ἐξ Ἀντωνίου, καὶ πρόφασιν ἕξων διαφορᾶς, εἰ μὴ δι-

3. κωλύμη*, κώλυμα libri || 10. πευσόμενον a b, πευσόμενοι Of, vulgo || κτενοῦσι Musgr || 18. ἰδιώτην ἀπ' αὐτοκράτορος spuria?*

καὶα γίννοιτο (οὐ γὰρ ἀνύποπτοί γε ἦσαν ἐκ πολλοῦ διὰ φιλαρχίαν, ὅτε τοὺς ἄλλους ἐξέλοιεν, ἀλλήλοις διεριεῖν), εἶθ', ὡς αὐτὸς ἔλεγεν ὕστερον ὁ Καῖσαρ, ὅτι μὴ γίννοιτο τοῦ πατρὸς ἀνδροφόνος ὁ Πομπήιος. τὴν δὲ στρατιὰν συνῆγε, καὶ ἐγένετο αὐτῷ τέλη μὲν 5 ὀπλιτῶν πέντε καὶ τεσσαράκοντα καὶ ἱππεῖς δισμύριοι καὶ πεντακισχίλιοι, κοῦφοι δὲ τῶν ἱππέων ὑπὲρ ἡμιολίους, μακραι τε νῆες ἑξακόσiai· τὸ δὲ τῶν φορτίδων πλῆθος, καίπερ ὄν ἄπειρον, τοῖς δεσπόταις διέπεμπεν. καὶ τὸν στρατὸν ἐπινικίοις ἐδώκειτο, τὰ μὲν ἤδη διδοὺς 10 τὰ δὲ ὑπισχνούμενος, στεφάνους τε καὶ τιμᾶς ἄπασιν ἔνεμε, καὶ συγγνώμην τοῖς ἡγεμόσιν ἐδίδου τοῦ Πομπηίου.

28 ζήλου δὲ αὐτῷ γέμοντι ἐπὶ τούτοις τὸ δαιμόνιον ἐνεμέσῃσε τοῦ ζήλου, καὶ ὁ στρατὸς ἐστασίασεν, ὁ οἰ- 15 κείος αὐτοῦ μάλιστα, ἀπολυθῆναι τε τῆς στρατείας ἐπειγόμενοι, καὶ γέρα λαβεῖν ὅμοια τοῖς ἐν Φιλίπποις ἀγωνισαμένοις. ὃ δὲ ἤδει μὲν οὐχ ὅμοιον ἐκείνῳ τόνδε τὸν ἀγῶνα, ὑπισχνεῖτο δ' ὅμως τὰ ἄξια δώσειν σὺν τοῖς ὑπ' Ἀντωνίῳ στρατευομένοις, ὅτε κακεῖνος ἀφ- 20 ἱκῆται. περὶ δὲ τῆς στρατείας ὑπεμίμνησκε σὺν ἀπειλῇ τῶν πατρίων νόμων τε καὶ ὄρκων καὶ κολάσεων. οὐκ εὐπειθῶς δὲ ἀκροωμένων ὑφῆκε τῆς ἀπειλῆς, ἵνα μὴ τις ἐκ τῶν νεολήπτων στρατῶν ἐπιγένοιτο θόρυβος, καὶ ἔλεγεν ἐν καιρῷ τε ἀπολύσειν σὺν Ἀντωνίῳ, καὶ 25 ἄξειν νῦν οὐκ ἐπ' ἐμφύλια ἔτι, πεπαυμένα σὺν τύχῃ

3. διερίσειν O i || αὐτὸς ὕστερον ἔλεγεν ab || 6. καὶ ἱππεῖς δὲ δισμ. i || 9. καίπερ fort. delendum || διέπεμπε O, διέπεμψε i. malim ἀπέπεμπε || 15. τοῦ ζήλου deleverim || 21. στρατείας Vi, de disciplina militari C male vertens, ἀστρατείας A, vulgo. similia in utraque lingua saepius obscurata sunt

χρηστῆ, ἐπὶ δ' Ἰλλυριοὺς καὶ ἕτερα ἔθνη βάρβαρα,
 σαλεύοντα τὴν μόλις κτηθεῖσαν εἰρήνην, ὅθεν κατα-
 πλουτιεῖν αὐτούς. οἳ δ' οὐκ ἔφασαν αὐτοῖς στρατεύ-
 σεσθαι πρὶν τῶν προτέρων λαβεῖν γέρα τε καὶ τιμὰς.
 5 ὁ δὲ οὐκ ἔφη τὰς τιμὰς οὐδὲ νῦν ἀνατίθεσθαι, πολ-
 λὰς δὲ δούς προστιθέναι στεφάνους ἔτι τοῖς τέλεσιν
 ἄλλους, καὶ λοχαγοῖς καὶ χιλιάρχοις περιπορφύρους
 ἐσθῆτας, καὶ βουλευτικὴν ἐν ταῖς πατρίσιν ἀξίωσιν.
 ἔτι δὲ αὐτοῦ τοιαύδε προστιθέντος ἕτερα, ὑπεφώνησε
 10 χιλιάρχος Ὀφίλλιος στεφάνους μὲν καὶ πορφύραν εἶναι
 παισὶν ἀθύρματα, στρατοῦ δὲ γέρα χωρία καὶ χρήματα.
 καὶ τοῦ πλήθους ἐπιβοήσαντος ὅτι ὀρθῶς λέγοι, ὁ μὲν
 Καῖσαρ ἀπέστη τοῦ βήματος δυσχεραίνων, οἳ δὲ ἀμφὶ
 τὸν χιλιάρχον ἦσαν ἐπαινοῦντές τε καὶ τοῖς οὐ συν-
 15 ισταμένοις αὐτῷ λοιδορούμενοι. ὁ δ' ἔφη καὶ μόνος
 ἀρκέσειν ἐπὶ οὕτω δικαίοις. ἀλλ' ὁ μὲν τότε εἰπὼν ἐς
 τὴν ἐπιούσαν ἀφανῆς ἦν, καὶ οὐδ' ὅ τι γένοιτο ἐγι-
 γνώσκετο· ὁ δὲ στρατὸς οὐκέτι μὲν, ὑπὸ δέους, οὐδεὶς 12
 καθ' ἓνα ἐφθέγγετο, κοινῇ δ' ἐβόων, ἀπὰ μέρη συν-
 20 ιστάμενοι, ἀφεσθῆναι τῶν στρατειῶν. ὁ δὲ Καῖσαρ αὐ-
 τῶν τοὺς μὲν ἄρχοντας ἐξωμίλει ποικίλως, τῶν δ' ἐν
 Φιλίπποις καὶ Μουτίνῃ στρατευσαμένων, ὡς χρονω-
 τέρων ἄρα ὄντων, ἐδίδου τοῖς θέλουσιν ἀποστρατεύ-
 εσθαι. καὶ γενομένους ἐς δισμυροὺς εὐθύς ἀπέλυε, καὶ

2. κτηθεῖσαν] κτησθεῖσαν A, fort. pro κτισθεῖσαν || 3. ἔφα-
 σαν] ἔφθασαν Ab || 3. 4. στρατεύεσθαι libri, corr. Schw || 9.
 προστιθέντος AV, προτιθέντος iC || 10. Ὀφίλλιος] ὀφίλλιος Ai,
 ὀφίλιος V, Hoffilius C || 11. δὲ γέρα Steph, δ' ἕτερα Oi. C ob-
 scurus || 14. ἦσαν] ἦσαν h. e. 'canebant' edidit Schw, ἦσαν
 tamen cum Musgr praeferens ni lacuna statueretur. at videtur
 prava Xenophontis imitatio subesse. cf. Steph. Thes. v. ἀμφί ||
 20. τῶν στρατειῶν] malim τῆς στρατείας || 23. 24. ἀποστρατεύεσθαι

ἔξέπεμπε τῆς νῆσου, μὴ διαφθείραιεν <τοὺς> ἑτέρους, τοσόνδε τοῖς ἐκ Μουτίνης μόνοις ἐπειπών, ὅτι σφίσιν ἀποδώσει τὰ τότε ὑπεσχημένα καίπερ οὕτως ἀπολυθεῖσιν. ἐς δὲ τὸ ἄλλο πλῆθος ἐπελθὼν τοὺς μὲν ἀποστάντας ἐμαρτύρετο τῆς ἐπιτοκίας, οὐ κατὰ γνώμην τοῦ 5 αὐτοκράτορος τῆς στρατείας ἀπολυθέντας, τοὺς δὲ παρόντας ἐπῆνει, καὶ ἐπήλπιζεν ἀπολύσειν μὲν ταχέως, ὅτε μηδενὶ μετανοήσει, καταπλουτιεῖν δὲ ἀπολύων, καὶ νῦν ἐπιδιδόναι δραχμὰς πεντακοσίας ἐκάστῳ. τοιάδε εἰπὼν Σικελίᾳ μὲν ἐπέβαλλεν ἐσφορὰν χίλια τάλαντα 10 καὶ ἑξακόσια, στρατηγοὺς δ' ἀπέφαινε Λιβύης καὶ Σικελίας, καὶ στρατὸν ἐς ἑκατέραν διήρει, καὶ τὰς ναῦς τὰς Ἀντωνίου διέπεμπεν ἐς Τάραντα, καὶ τοῦ λοιποῦ στρατοῦ τὸν μὲν προύπεμπεν ἐς τὴν Ἰταλίαν ἐπὶ νεῶν, τὸν δ' ἐπαγόμενος αὐτὸς ἐκ τῆς νῆσου διεπέρα. 15

130 ἔρχομένῳ δ' ἢ τε βουλή τιμᾶς ἐψηφίσατο ἀμέτρος, ἃν αὐτὸν ἐποίουν κριτήν, ἢ πάσας λαβεῖν ἢ ὅσας δοκιμάσειε· καὶ ὑπῆντων ὅτι πορρωτάτω καὶ αὐτοὶ καὶ ὁ δῆμος ἐστεφανωμένοι, ἐς τε τὰ ἱερὰ καὶ ἐκ τῶν ἱερῶν ἐς τὴν οἰκίαν ἀπιόντα παρέπεμπον. τῆς δ' ἐπιούσης 20 αὐτὸς ἐβουληγόρησέ τε καὶ ἐδημηγόρησε, τὰ ἔργα καὶ τὴν πολιτείαν ἑαυτοῦ τὴν ἀπ' ἀρχῆς ἐς τότε καταλέγων· καὶ τὰ εἰρημένα συγγράψας τὸ βιβλίον ἐξέδωκεν. κατήγγελλέ τε εἰρήνην καὶ εὐθυμίαν, ἐς τέλος τῶν ἐμφυλίων ἀνηρημένων, καὶ τῶν ἐσφορῶν τοὺς ἔτι ὀφεί- 25

Schw, ἀντιστρατεύεσθαι i, ἀποστρατεύσασθαι, ε sup. α α m. 1, V, ἀποστρατεύσεσθαι A, vulgo, ἀντιστρατεύσασθαι et -σεσθαι B || 1. τοὺς ante ἑτέρους addidi ex C: ceteros || 10. ἐπέβαλλεν i, ἐπέβαλεν AV || 14. ἐπὶ <τῶν> νεῶν conl. Schw || 22. ἐς τότε] ἐς <τὸ> τότε conl. Schw || 24. κατήγγελλε AVf, κατήγγελε (-ηλε b) a, κατήγγειλε Steph || εὐθυμίαν] εὐθυμίαν?*

λοντας ἀπέλυε, καὶ φόρων τελώνας τε, καὶ τοὺς τὰ μισθώματα ἔχοντας ὧν ἔτι ὀφείλοιν. ἐκ δὲ τῶν ἐψηφισμένων τιμῶν ἐδέχετο πομπήν, ἐτήσιόν τε ἱερομηνίαν εἶναι καθ' ἃς ἡμέρας ἐνίκα, καὶ ἐπὶ κίονος ἐν ἀγορᾷ χρυσοῦς ἐστάναι μετὰ σχήματος οὐπερ ἔχων ἐσῆλθε, περικειμένων τῷ κίονι νεῶν ἐμβόλων. καὶ ἔστηκεν ἡ εἰκῶν, ἐπιγραφὴν ἔχουσα ὅτι τὴν εἰρήνην ἐστασιασμένην ἐκ πολλοῦ συνέστησε κατὰ τε γῆν καὶ θάλασσαν. τοῦ δὲ δήμου τὴν μεγίστην ἱεροσύνην ἐς αὐτὸν ἐκ 191
 10 Λεπίδου μεταφέροντος, ἣν ἕνα ἔχειν νενόμισται μέχρι θανάτου, οὐκ ἐδέχετο, καὶ κτείνειν τὸν Λέπιδον ὡς πολέμιον κελευόντων οὐκ ἠνείχeto.

ἐς δὲ τὰ στρατόπεδα πάντα σεσημασμένας ἐπεμψεν ἐπιστολάς, ἐντελλόμενος ἡμέρα μιᾷ πάντας ἀνειλήσαστας αὐτὰς ἐπιχειρεῖν τοῖς κεκελευσμένοις. καὶ ἦν τὰ 15 ἐπεσταλμένα περὶ τῶν θεραπεόντων, ὅσοι παρὰ τὴν στάσιν ἀποδράντες ἐστρατεύοντο, καὶ αὐτοῖς τὴν ἐλευθερίαν ἠτήκει Πομπήιος, καὶ ἡ βουλή καὶ αἱ συνθήκαι ἐδεδώκεσαν. οἱ δὲ μιᾶς ἡμέρας συνελαμβάνοντο, 20 καὶ ἀχθέντας αὐτοὺς ἐς Ῥώμην ὁ Καῖσαρ ἀπέδωκεν αὐτῶν τε Ῥωμαίων καὶ Ἰταλῶν τοῖς δεσπόταις ἢ διαδόχοις αὐτῶν, ἀπέδωκε δὲ καὶ Σικελιώταις. ὅσους δ' οὐκ ἦν ὁ ληψόμενος, ἔπεινε παρὰ ταῖς πόλεσιν αὐταῖς ὧν ἀπέδρασαν.

4. ἐπὶ κίονος Bekk, ἐπινίκιος Oi, aureumque trophæum C: ἐπινίκιον χρυσοῦν. ἐπὶ κίονι Ursinus. cf. Frandsen 'Agrippa' p. 207 || 5. χρύσεος Oi || 6. περικειμένω i || νεῶν Schw, νεῶν libri || ἔστηκεν] ἔστη μὲν b. an ἔστηκε <καὶ νῦν>?* || 10. ἦν ἕνα] ἦν τὸν ἔχοντα?* || 11. οὐκ ἐδέχετο om. V || 17. ἀποδράντες*, ἀποδράσαντες Oi || ἐστρατεύοντο] ἐστράτευντο?* || 18. πομπήιος καὶ ἡ βουλή, καὶ . . . distinguunt Oi, corr. Schw cum C: senatus uero ex foedere sancisset

132

τοῦτο μὲν δὴ τῶν τότε στάσεων ἐδόκει τέλος εἶναι. καὶ ἦν ὁ Καῖσαρ ἐτῶν ἐς τότε ὀκτὼ καὶ εἴκοσι, καὶ αὐτὸν αἱ πόλεις τοῖς σφετέροις θεοῖς συνίδρουν. ληστευομένης δὲ κατὰ συστάσεις τῆς τε Ῥώμης αὐτῆς καὶ τῆς Ἰταλίας περιφανῶς, καὶ τῶν γιγνομένων ἀρ-⁵παγῆ μετὰ τόλμης ἢ ληστεία λανθανούση μᾶλλον ἐοικότων, Σαβῖνος ὑπὸ Καίσαρος αἰρεθεὶς ἐς διόρθωσιν πολὺν μὲν εἰργάσατο φθόρον τῶν ἀλισκομένων, ἐνιαυτῷ δ' ὅμως ἐς εἰρήνην ἀφύλακτον ἅπαντα περιήγαγεν. καὶ ἐξ ἐκείνου φασὶ παραμεῖναι τὸ τῆς στρατιᾶς τῶν¹⁰ νυκτοφυλάκων ἔθος τε καὶ εἶδος. θαυμαζόμενος δὲ ὁ Καῖσαρ ἐπὶ τῷδε ὀξέως οὕτως ἐξ ἀδοκίτου διορθωμένῳ, πολλὰ τῆς πολιτείας ἐφίει τοῖς ἐτησίοις ἄρχουσι διοικεῖν κατὰ τὰ πάτρια, καὶ γραμματεῖα ὅσα τῆς στάσεως σύμβολα ἔκαιε, [καὶ τὴν ἐντελῆ πολιτείαν ἔλεγεν¹⁵ ἀποδώσειν, εἰ παραγένεοιτο ἐκ Παρθυαίων Ἀντώνιος] πείθεσθαι γὰρ κἀκεῖνον ἐθέλειν ἀποθέσθαι τὴν ἀρχήν, τῶν ἐμφυλίων καταπεπανυμένων. ἐφ' οἷς αὐτὸν εὐφημοῦντες εἶλοντο δήμαρχον ἐς αἰεὶ, διηνεκεὶ ἄρα ἀρχῆ προτρέποντες τῆς προτέρας ἀποστῆναι. ὃ δὲ ἐδέξατο²⁰ μὲν καὶ τήνδε, Ἀντωνίῳ δὲ ἐφ' ἑαυτοῦ περὶ τῆς ἀρχῆς ἐπέστελλεν. ὃ δὲ καὶ Βύβλον ἀπιόντα πρὸς αὐτὸν ἐντυχεῖν ἐδίδασκεν· ἐς δὲ τὰ ἔθνη τοὺς ἡγεμόνας αὐτὸς ὁμοίως ἐπεμπε, καὶ ἐς Ἰλλυριοὺς ἐπενόει συστρατεύειν.

5. Ἰταλίας Schw praef. ed. Did. p. VII, σικελίας libri || 9. ὅμως] eodem anno C. ὅλωσ con. Schw. latet aliud. an ὁμοῦ vel ὁμοῦ τι? * || 10. στρατιᾶς AV, στρατίας b, στρατείας af. ne in ipso verbo offendas cf. Hirschfeld 'Verwalt.' t. I p. 144 adn. 1 || 14. τῆς] τινὸς vertit C || 22. ὃ δὲ] ὡς con. Musgr 'connectendum cum praecedentibus' || καὶ non vertit C || πρὸς αὐτὸν mihi dubia || 23. ἐς δὲ] ἐς τε? *

Πομπήιος δ' ἐκ μὲν Σικελίας ἄκρα Λακινία προσ- 133
 ἔσχε, καὶ τὸ ἱερὸν τῆς Ἥρας πλουτοῦν ἀναθήμασιν
 ἐσύλησε, φεύγων ἐς Ἀντώνιον· ἐς δὲ Μιτυλήνην κατα-
 χθεις διέτριβεν, ἔνθα αὐτὸν ἔτι παῖδα μετὰ τῆς μητρὸς
 5 ὑπεξέθετο ὁ πατήρ Γαῖω Καίσαρι πολεμῶν, καὶ ἠττη-
 θεις ἀνέλαβεν. Ἀντωνίου δὲ πολεμοῦντος ἐν Μηδία
 Μήδοις τε καὶ Παρθυαίοις, γνώμην ὁ Πομπήιος ἐποι-
 εῖτο ἑαυτὸν ἐπανελθόντι ἐπιτρέψαι. ἐπεὶ δ' ἐπύθετο
 ἡσσησθαι Ἀντώνιον, καὶ τὸ συμβὰν ἢ φήμη ὁμοίως
 10 μετέφερον, αὐθις ἦν ἐν ἐλπίσιν ὡς ἢ διαδεξόμενος
 Ἀντώνιον, εἰ τέθνηκεν, ἢ μεριούμενος ἐπανελθόντι·
 ἐνθύμιός τε οἱ συνεχῆς ἦν Λαβιηνὸς οὐ πρὸ πολλοῦ
 τὴν Ἀσίαν ἐπιδραμών. ὧδε δὲ ἔχοντι ἀγγέλλεται Ἀν-
 τώνιος ἐς Ἀλεξάνδρειαν ἐπανελθών. καὶ τεχνάζων
 15 ἔτι ἐπ' ἀμφοτέρα διεπρεσβεύετο πρὸς αὐτόν, ἐπιτρέπων
 ἐκεῖνω, καὶ φίλον εἶναι διδοῦς καὶ σύμμαχον, ἔργω
 δὲ τὰ Ἀντωνίου κατασκευτόμενος. ἐς τε Θράκην καὶ
 ἐς τὸν Πόντον ἔπεμπεν ἑτέρους κρύφα πρὸς τοὺς ἑκα-
 τέρων δυνάστας, ἐπινοῶν, εἰ μὴ κρατεῖ τῶν ἐνθυ-
 20 μουμένων, διὰ τοῦ Πόντου φυγεῖν ἐς Ἀρμενίαν. ἔπεμπε
 δὲ καὶ ἐς Παρθυαίους, ἐλπίσας ἐς τὰ λοιπὰ τοῦ πολέ-
 μου τοῦ πρὸς Ἀντώνιον αὐτοὺς δέξασθαι προθύμως
 στρατηγὸν Ῥωμαίων τε καὶ παῖδα Μάγνου μάλιστα.
 τὰς τε ναῦς ἐπεσκεύαζε, καὶ τὸν ἐν αὐταῖς στρατὸν

4. αὐτὸν <ὄντα>. ἔτι παῖδα? * || 9. 10. ὁμοίως μετέφερον] recte
 haesit Musgr. an μειζόνως μετέφερον? * cf. p. 521, 6. *idque la-*
tius uulgarer fama C || 11. ἢ μεριούμενος] *aut cum eo diuisurus*
imperium C, bene || 12. ἐνθύμιος i, ἐνθύμιον AV, ἐνθύμοι B ||
 15. 16. ἐπιτρέπων <ἑαυτὸν> ἐκεῖνω? * || 19. κρατεῖ A a b, κρατοῖ
 Vf || 19. 20. τῶν ἐνθυμουμένων] cf. Kühner gr. Gr. t. II² p. 106 ||
 22. δέξασθαι V, δέξασθαι Ai, vulgo

ἐγύμναζεν, ὑποκρινόμενος ἢ δεδιέναι Καίσαρα ἢ Ἀντωνίω· τὰ δὲ παρασκευάζειν.

134 ὁ δὲ Ἀντώνιος πυνθόμενος μὲν εὐθὺς ἀμφὶ τοῦ Πομπηίου, στρατηγὸν ἐπ' αὐτῷ Τίτον ἤρητο, καὶ ναῦς καὶ στρατὸν ἐκ Συρίας λαβόντα ἐκέλευε πολεμοῦντι μὲν τῷ Πομπηίῳ πολέμειν κατὰ κράτος· ἐπιτρέποντα δὲ αὐτὸν Ἀντωνίῳ μετὰ τιμῆς ἄγειν· ἐλθοῦσι δὲ τοῖς πρέσβεσιν ἐχρημάτιξεν, ἀγγέλλουσιν οὕτως·
 ἡμᾶς Πομπήιος ἐπεμψεν οὐκ ἀπόρῳ μὲν εἰς Ἰβηρίαν, εἰ πολεμεῖν ἐγνώσκει, διαπλευῖσαι, φρίην τοῦσαν αὐτῷ παρόθεν, καὶ συλλαβοῦσαν ἐπι ὄντι μεωτέρῳ, καὶ κατλοῦσαν ἐπὶ ταῦτα καὶ νῦν, αἰρούμενος δὲ εἰρηνεύειν τε σὺν σοί· καὶ πολεμεῖν, εἰ θεήσαιεν, ὑπὸ σοί· καὶ τὰ δὲ οὐ νῦν πρῶτον, ἀλλ' ἔτι κρατῶν Σικελίας καὶ τὴν Ἰταλίαν πορθῶν, ὅτε σοὶ τὴν σὺν μητέρα παρὶ σάσας ἔπεμπε, προύτεινεν· καὶ εἰ ἐδέξω, οὐτ' ἂν ὁ Πομπήιος ἐξέπσει Σικελίας (οὐ γὰρ ἂν Καίσαρι τὰς ναῦς κατ' αὐτοῦ παρέσχε), οὐτ' ἂν σὺ ἤττησο ἐν Παρθυαίοις, Καίσαρός σοι τὸν στρατὸν οὐ πέμψαντος ὃν συνέθετο· ἐκράτεις δ' ἂν ἤδη, πρὸς οἷς εἶχες, καὶ τῆς Ἰταλίας, οὐ δεξάμενον· θε εἰ σε ταῦτα, ἐν καιρῷ τότε μάλιστα ἂν σοὶ μενόμενα, ἀξιοὶ καὶ νῦν μὴ πολλὰ κίς ὑπὸ Καίσαρος ἐκεδρευθῆναι λόγοις τε καὶ τῷ γενομένῳ κήδει, μνημονεύοντα ὅτι Πομπηίῳ τε κηδεύων μετὰ συνθήκας ἐπολέμησεν ἄνευ προφάσεως, καὶ Δέπι- 25

β. εὐθὺς μὲν V || 4. ἐπ' αὐτῷ AV.b, ἐπ' αὐτὸν af, vulgo || ἤρητο] *elegit* C: ἤρειτο || 8. τοῖς πρέσβεσιν ἐχρημάτιξε *lex. Vindob. p. 190, 8 N. et Suid. v. χρηματίζει (ἐχρηματίσε ibi cod. A), quae huc, non ad p. 409, 3, referre debebam. cf. etiam mutila Bachmanni An. I. p. 417, 4 et Cramerii An. Par. IV. p. 176, 27 || ἐχρημάτιζον-i || ἀγγέλλουσιν] an λέγουσιν? * || 9. totam orationem pervertit C || 20. πρὸς non-vertit C || 25. malim μετὰ <τὰς> συνθήκας*

δον κοινωνὸν ὄντα τῆς ἀρχῆς τὸ μέρος ἀφείλετο, καὶ
 οὐδέτερα αὐτῶν ἐνείματό σοι. λοιπὸς δ' ἐς τὴν περι- 135
 πόθητον αὐτῷ μοναρχίαν σὺ νῦν ὑπολείπη· ἤδη γάρ
 σοι καὶ ἐν χερσὶν ἦν, εἰ μὴ Πομπήιος ἔτι ἦν ἐν μέσῳ.
 5 καὶ τὰδε εἰπὸς μὲν καὶ σὲ προορᾶν ἐπὶ σεαυτοῦ, προ-
 φέρει δέ σοι καὶ Πομπήιος ὑπ' εὐνοίας, αἰρούμενος
 ἄνδρα ἄκακον καὶ μεγαλόφρονα ἀντὶ ὑπούλου τε καὶ
 δολεροῦ καὶ φιλοτέχνου. οὐδὲ ἐπιμέμφεται σοι τῆς
 δόσεως τῶν νεῶν, ἃς ἐπ' αὐτὸν Καίσαρι ἔδωκας ὑπ'
 10 ἀνάγκης, ἀντιλαβεῖν στρατὸν ἐς Παρθυαίους δεόμενος,
 ἀλλ' ὑπομιμνήσκει, τὸν οὐ πεμφθέντα στρατὸν προ-
 φέρων. συνελόντι δὲ εἶπεν, Πομπήιος ἑαυτὸν ἐπι-
 τρέπει σοι μετὰ τῶν νεῶν ἃς ἔτι ἔχει, καὶ τοῦ στρατοῦ,
 πιστοτάτου γε ὄντος αὐτῷ καὶ οὐδ' ἐν τῇ φυγῇ κατα-
 15 λιπόντος, εἰρηνεύοντι μὲν μέγα κλέος, εἰ τὸν Μάγνου
 παῖδα περισώξοις, πολεμοῦντι δὲ ποῖραν ἱκανὴν ἐς τὸν
 ἐσόμενον πόλεμον, ὅσον οὕτω παρόντα."

τοιαῦτα τῶν πρέσβων εἰπόντων, ὁ Ἀντώνιος τὰς 136
 ἐντολὰς αὐτοῖς ἐξέφερεν ἃς ἐντείλαιτο Τιτίῳ· καὶ εἰ
 20 τῷ ὄντι ταῦτα φρονοίῃ Πομπήιος, ἤξειν αὐτὸν ἔφρασκε
 παραπεμπόμενον ὑπὸ Τιτίου. ἅμα δὲ ταῦτα ἐγίνετο,
 καὶ οἱ πεμφθέντες ἐς Παρθυαίους ὑπὸ τοῦ Πομπηίου
 ἐλήφθησαν ὑπὸ τῶν Ἀντωνίου στρατηγῶν καὶ ἐς Ἀλε-
 ξάνδρειαν ἤχθησαν. καὶ ὁ Ἀντώνιος ἕκαστα μαθὼν
 25 ἐκάλει τοὺς τοῦ Πομπηίου πρέσβεις, καὶ τοὺς ληφθέν-
 τας αὐτοῖς ὑπεδείκνυεν. οἱ δὲ καὶ ὡς παρηγοῦντο

3. σὺ οὐ νῦν i, ex dittographia || 4. ἐν χερσὶν ἦν] ἐς χει-
 ρας ἦει? * || 5. 6. προφέρει] sese offert C || 9. 10. κατ' ἀνάγκην
 a || 13. ἔτι] ἤδη? * haesit iam Schw || 14. αὐτὸν ad καταλιπόν-
 τος desideravit Steph || 17. <καὶ> ὅσον οὕτω coni. Steph

νέον ἄνδρα ἐν συμφοραῖς ἐσχάταις, ὑπὸ δέους, εἰ ἄρα μὴ προσοίτο φιλίως αὐτὸν ὁ Ἀντώνιος, ἀναγκασθέντα καὶ τῶν αἰεὶ Ῥωμαίοις ἐχθίστων ἀποπειρᾶσαι· δηλώσειν τ' αὐτὸν ἀντίκα, ὅτε μάθοι τὰ Ἀντωνίου, μηδὲν ἔτι πείρας ἢ μηχανῆς [ἐτέρας] δεόμενον. οἷς ὁ Ἀντώνιος ^δ ἐπίστευσεν, ὦν καὶ τὰ ἄλλα αἰεὶ τὸ φρόνημα ἀπλοῦς καὶ μέγας καὶ ἄκακος.

137

ἐν τούτῳ δὲ Φούριος ὁ τῆς Ἀσίας ἡγούμενος Ἀντωνίῳ τὸν Πομπήιον ἐλθόντα μὲν καὶ ἀτρεμοῦντα ἐδέχετο, οὔτε κωλύειν ἀξιόμαχος ὦν οὔτε πω τὴν γνώ- ¹⁰ μην εἰδὼς τὴν Ἀντωνίου· γυμνάζοντα δὲ τὸν στρατὸν ὄρων κατέλεγέ τινας ἐκ τῶν ὑπηκόων, καὶ Ἀηνόβαρβον ἄρχοντα γείτονος στρατοῦ καὶ Ἀμύνταν ἐτέρωθεν ἐκάλει κατὰ σπουδὴν. συνελθόντων δ' ὀξέως, ὁ Πομπήιος ἐμέμφετο εἰ πολέμιον ἡγοῦνται τὸν πρέσβεις ἐς ¹⁵ αὐτὸν ἀπεσταλκότα καὶ τὰ παρ' ἐκείνου περιμένοντα. καὶ ταῦτα λέγων Ἀηνόβαρβον ὅμως ἐπενόει συλλαβεῖν ἐκ προδοσίας. Κουρίου τινὸς τῶν ἀμφὶ τὸν Ἀηνόβαρβον, ἐλπίζων ἐς ἀντίδοσιν αὐτοῦ μεγάλην ἔξειν μοῖραν Ἀηνόβαρβον. γνωσθείσης δ' οὖν τῆς προδοσίας, Κού- ²⁰ ριος μὲν ἐν τοῖς παροῦσι Ῥωμαίων ἐλεγχθεὶς ἀπέθανε, Πομπήιος δὲ Θεόδωρον ἐξελεύθερον, ὃς μόνος οἱ συνήδει τὸ βούλευμα, ὡς ἐξειπόντα ἔκτεινεν. οὐκέτι δὲ τοὺς ἀμφὶ τὸν Φούριον λήσειν ἐλπίσας, Λάμψακον

δ. ἐτέρας omisi cum O || 15. 16. ἐς αὐτὸν AV, ἑαυτὸν i, ἐς Ἀντώνιον coni. Schw. qui legatos se suaque dedentes ad Antonium misisset C, bene || 19. ἐς ἀντίδοσιν αὐτοῦ] sperans ad eius restitutionem Eneobarbum magna ex parte conferre posse C. recte haesit Schw. ego αὐτοῦ deleverim, nisi forte παρ' Ἀντωνίῳ vel tale quid latet || 20. δ' om. i || 21. ἐν τοῖς παροῦσι Ῥωμ.] inter primos romanorum deprehensus C

ἐκ προδοσίας κατέλαβεν, ἣ πολλοὺς εἶχεν Ἰταλοὺς ἐξ
 ἐποικίσεως Γαίου Καίσαρος, καὶ μισθοῖς μεγάλους εὐδὺν
 ἐστράτευε τοὺς Ἰταλοὺς. ἤδη δὲ ἔχων ἰππέας τε δια-
 κοσίους καὶ πεζοὺς τρία πέλῃ, ἐπεχείρησε Κυζίκω κατὰ
 5 τε γῆν καὶ διὰ θαλάσσης. οἱ δὲ αὐτὸν ἐκατέρωθεν
 ἀπεκρούσαντο· καὶ γὰρ τὸς ἦν ἐν τῇ Κυζίκῳ στρατὸς
 οὐ πολὺς Ἀντωνίου, φύλακες τῶν ἐκεῖ τροφόμενων
 αὐτῷ μονομάχων. ἔς δὲ τὸν Ἀχαιῶν λιμένα ἐπίπυελ-
 θὼν ἐπιτολόγει· Φουρνίον δὲ οὐκ ἀρχοῦτος μὲν χειρῶν, 138
 10 αἰεὶ δ' αὐτῷ παρὰ στρατοπεδείουτος δὲν ἰππεῦσι πολ-
 λοῖς, καὶ σιτολόγειν οὐκ ἑαυτὸς οὐδὲ προσποιεῖσθαι
 τὰς πόλεις, ὃ Ἰομπήιος ἰππέας οὐκ ἔχων, ἐπεχείρησε
 τῷ τοῦ Φουρνίου στρατοπέδῳ κατὰ μέτωπον καὶ κατ-
 ὄπιν ἐκ περιόδου λαθῶν. ὅθεν ὁ Φούρνιος ἐς τὸν
 15 Ἰομπήιον ἐπεστραμμένος ὑπὸ τῶν ὀπισθεν ἐξεβλήθη
 τοῦ στρατοπέδου· καὶ φεύγοντάς αὐτοὺς διὰ τοῦ Σια-
 μανδρίου πεδίου διώκων ὁ Ἰομπήιος ἐπέκρινε πολλοὺς·
 καὶ γὰρ ἦν τὸ πεδίου ὑγρὸν ἐξ ὀμβρῶν. οἱ δὲ περι-
 σωθέντες τότε μὲν ὑπεχώρου, οὐκ ὄντες ἀξιόμαχοι.
 20 προσδεχομένων δὲ ἀπὸ τε Μυσίας καὶ τῆς Προποντίδος
 καὶ ἐτέρωθεν, οἱ πενόμενοι διὰ τὰς συνεχεῖς ἐσφορὰς
 ἐμισθοφόρουσαν ἀσμένως τῷ Ἰομπήιῳ, κατὰ δόξαν μὲ-

1. 2. ἐξ ἐποικίσεως V || 4. πεζοὺς] *peititum legionibus* C, bene ||
 7. καὶ φύλακες *vertit* C || 13. 14. κατὰ μέτωπον καὶ om. O, καὶ
 κατόπιν om. C, κατόπιν om. i. *ordinavit* Schw || 15. ἦν ante
 ἐπεστραμ. i, om. O || 18. ὑγρὸν] *lubricus admodum ac madi-
 dus campus* C: ὀλισθηρὸν καὶ ὑγρ. || 20. προσδεχ. κτέ.] *mendosa
 ac mutila putarunt* Musgr. et Schw. *id eum in Mysis Pro-
 pontide ac aliis finitimijs in locis vulgaritur, egenti tenuisque*
 C, quasi πυνθανομένων δὲ τῶν ἀπὸ τε ... *legerit. mihi nil nisi
 ἐπιπορρίαν ('supplementum' Gelen) post ἐτέρωθεν excidisse vi-
 detur* || 21. οἱ Schw, οἱ AVi

λιστα τῆς ἐν Ἀχαιῶν λιμένι γενομένης νύκτες. Ἰππικῶν
 δ' ἀπορῶν ὁ Πομπήσιος, καὶ παρ' αὐτο βλαπτόμενος
 ἐν ταῖς προνομαῖς, ἐπέδρατο ἰλην ἱππέων Ἰταλικὴν ἐς
 Ἀντωνίου χωρεῖν, ὑπ' Ὀκταβίας χειμεριζούσης ἐν Ἀθή-
 ναις ἀπεσταλμένην· καὶ εὐθὺς ἐπαμπέ τινας ἐς δια- 6
 φθορὰν τῆς ἰλης μετὰ χρυσίου. ἀλλὰ τούσδε μὲν ὁ τῆς
 Μακεδονίας ἠγαύμενος Ἀντωνίῳ συνέλαβε, καὶ τὸ χρυ-
 139 σίου τοῖς ἱππεῦσι διένειμεν· ὁ δὲ Πομπήσιος Νίκαιάν
 τε καὶ Νικομήδειαν καταλαβὼν ἐχορηματίζετο λαμπρῶς,
 καὶ ἐς μεγάλα ταχέως αὐτῷ πάντα ἠΰξετο παρ' ἐλπίδα. 10
 Φουρμίῳ δὲ οὐ μακρὰν παραστρατοπεδεύοντι πρῶται
 μὲν ἦκου ἐκ Σικελίας, ἦρος ἀρχομένου, νῆες ἑβδομή-
 κοντα, ὅσαι περισσώθησαν ἐξ ὅσων Ἀντώνιος ἐκεχρή-
 κει κατὰ Πομπηίου Καίσαρι (μετὰ γὰρ τὸ Σικελικὸν
 ἔργον αὐτὰς ὁ Καῖσαρ ἀπέλυσεν), ἦκε δὲ καὶ ἐκ Συρίας 15
 Τίτιος ἑτέρας ἑκατὸν εἴκοσι ναυσὶ καὶ στρατῷ πολλῷ,
 καὶ κατῆραν ἅπαντες ἐς Προκόννησον. δεισας οὖν ὁ
 Πομπήσιος τὰς ναῦς ἐπέπησε καὶ τοὺς ἐρέτας ὥπλισεν,
 ὡς ἄμεινον ὁμοῦ πάσι κατὰ τὴν γῆν συνοισόμενος.
 Κάσσιος δὲ ὁ Παρμησίος καὶ Νασίδιος καὶ Σατορ- 20
 νίμος καὶ Θέρμος καὶ Ἀντίστιος, ὅσοι τε ἄλλοι τῶν
 ἀξιολόγων ἐτι τῷ Πομπηίῳ παρῆσαν φίλοι, καὶ ὁ τιμιώ-
 ταιος αὐτῶν Φάννιος, καὶ ὁ κηδεστὴς αὐτοῦ Πομπηίου
 Δίβων, ὡς εἶδον αὐτὸν οὐδὲ Τίτιου παρόντος, ὅτῳ τὰ
 περὶ αὐτὸν Ἀντώνιος ἐπέτρεπε, κενύμενον τοῦ πρὸς 25

12. μὲν οὖν ἦμον i || 12. 13. ἑβδομήκοντα] octoginta C ||
 13. ἐξ ὧν Nauckius || 19. συνοισόμενος libri, corr. Musgr ||
 21. Ἀντίστιος] cf. Willems 'le sénat' t. I p. 529, 346 || 23. αὐ-
 τῶν ABC; αὐτῷ Vi quod ferri potest || Φάννιος] cf. ad p. 995, 18.
 ceterum φάνιος AV || 24. οὐδὲ Schw, οὔτε AVi || 25. ἐπέτρεπε
 Schw, ἐπιτρέπε (sic) A, ἐπιτρέπει Vi. malim ἐπετετρόφει (vel
 -άφει). iniunxerat C

τὸν ἀμείνονα πολέμου, ἀπέγνῳσαν αὐτοῦ καὶ πράξαν-
τες ὑπὲρ ἑαυτῶν πίστιν ἐς Ἀντώνιον μετῆλθον.

ὁ δ' ἔρημος ὢν ἤδη φίλων ἐς τὰ μεσόγεια τῆς 140
Βιθυνίας ἀνεχώρει, λεγόμενος ἐς Ἀρμενίους ἐπείγε-
σθαι. καὶ αὐτὸν νυκτὸς ἀναξεύξαντα ἀφανῶς ἐδίωκεν
ὁ τε Φούρνιος καὶ ὁ Τίτιος, καὶ ἐπ' ἐκείνοισι Ἀμύντας.
συντόνῳ δὲ δρόμῳ περὶ ἑσπέραν καταλαβόντες ἐστρατο-
πέδευσαν ἕκαστος ἐφ' ἑαυτοῦ περὶ λόφῳ τινί, ἄνευ
τάφρου καὶ χάρακος, ὡς ἐν ἑσπέρα καὶ κόπῳ. ὧδε
10 δὲ αὐτοῖς ἔχουσιν ὁ Πομπήσιος νυκτὸς ἐπέθετο πελτα-
σταῖς τρισχιλίαις, καὶ πολλοὺς ἔκτεινεν εὐναζομένους
ἔτι καὶ ἀναπηδῶντας· οἱ δὲ καὶ γυμνοὶ πάμπαν αἰσχρῶς
ἔφευγον. καὶ δοκεῖ τότε ὁ Πομπήσιος ἅπαντι τῷ στρατῷ
νυκτὸς ἐπελθῶν, ἢ τῆς γε τροπῆς γενομένης ἐπαγαγῶν,
15 τάχ' ἂν αὐτῶν ἐντελῶς ἐπικρατῆσαι. νῦν δ' ὁ μὲν
καὶ ταῦτα θεοῦ βλάπτουτος ὑπερεῖδε, καὶ οὐδὲν ἐπ'
ἔργῳ τοιῶδε πλέον ἢ αὐθις ἐς τὸ μεσόγειον ἐχώρει·
οἱ δ' ἀλισθενέστες εἶποντο, καὶ σιτολογοῦντα ἠνώχλουν,
ἕως κινδυνεύων ὑπὸ τῆς ἀπορίας ἠξίωσεν ἐς λόγους
20 ἐλθεῖν Φουρνίῳ, φίλῳ τε Μάγνου γεγενημένῳ, καὶ
ἀξιῶσει προύχοντι τῶν ἄλλων, καὶ βεβαιότερῳ τὸν
τρόπον. ποταμὸν δ' ἐν μέσῳ λαβὼν ἔλεγε μὲν ὅτι 141
πρεσβεύσαιτο πρὸς Ἀντώνιον, ἐπετίθει δ' ὅτι τροφῶν
ἐν τοσοῦτῳ δεόμενος, καὶ ἀμελούμενος ὑπ' αὐτῶν,
25 τάδε ἐργάσαιτο. "ὕμεις δὲ εἰ μὲν Ἀντωνίου γνώμη
πολεμεῖτέ μοι, καθὼς ὁ Ἀντώνιος ὑπὲρ ἑαυτοῦ βου-
λεύεται, τὸν ἐπιόντα πόλεμον οὐ προορῶν· εἰ δὲ τὴν
Ἀντωνίου γνώμην φθάνετε, μαρτύρομαι καὶ παρακαλῶ

περιμείναι τὴν πρεσβείαν μου τὴν εἰς Ἀντώνιον ἀπ-
 εσταλμένην, ἢ λαβόντας ἄγειν ἤδη πρὸς αὐτόν. ἐπι-
 τρέψω δ' ἐμαυτὸν ἐγὼ σοὶ μόνῳ, Φούρνιε, τοσοῦτον
 εἰς πίστιν αἰτήσας, ὅτι με σῶον ἄξεις εἰς Ἀντώνιον."
 ὁ μὲν οὕτως εἶπεν, Ἀντανίῳ τε θαρραῶν ὡς ἀγαθῷ ὁ
 τὴν φύσιν, καὶ μόνῳ τὰ ἐν μέσῳ θεδιώσ· ὁ δὲ Φούρ-
 νιος αὐτὸν οὕτως ἠμείψατο. "ἐπιτρέποντος μὲν ἦν
 ἑαυτὸν Ἀντανίῳ χωρεῖν εἰς αὐτὸν ἐξ ἀρχῆς, ἢ περι-
 μένειν ἀτρεμοῦντα ἐν Μιτυλήνῃ τὰς ἀποκρίσεις, πολε-
 μοῦντος δέ, ἃ κεκόηκας ἅπαντα· τί γὰρ αὐτὰ δεῖ πρὸς 10
 εἰδότα λέγειν; εἰ δὲ νῦν μετέγνωκας, μὴ συγκροῦειν
 μὲν ἡμᾶς τοὺς στρατηγούς εἰς ἀλλήλους, Τίτῳ δὲ
 σαυτὸν ἐπιτρέπειν. Τίτῳ γὰρ ἐπιτέτραπται τὰ περὶ
 σὲ ὑπ' Ἀντανίου· καὶ πίστιν ἦν αἰτεῖς παρ' ἡμῶν,
 ἐνὶ σοὶ καὶ Τίτιον αἰτεῖν. κεκέλευσται δ' ὑπ' Ἀνω- 15
 νίου πολεμοῦντα μὲν σε κατακαεῖν, ἐγκριζόντα δὲ
 142 πέμπειν εἰς αὐτὸν ἐντίμως". ὁ δὲ Πομπήιος Τίτῳ
 μὲν ἀχαριστίας ὠργίζετο, τὸν πόλεμον τόνδε ὑποδεξα-
 μένῳ πολεμήσειν πρὸς αὐτόν· ἀλόντα γὰρ αὐτὸν αἰχμά-
 λωτον περισσεσώκει. ἐπὶ δὲ τῇ ὀργῇ καὶ ἠδύξει Πομ- 20
 πήιος ὦν ἐπὶ Τίτῳ γενέσθαι, οὐκ ἐπιφανεῖ πάνυ ἀνδρὶ,
 καὶ ὑπώπτευσεν αὐτὸν ὡς οὐ βέβαιον, εἰς τε τὸν τρόπον
 ὑπονοῶν, καὶ τινα συγγιγνώσκων εἰς αὐτὸν ὕβριν πα-
 λαιὰν πρὸ τῆς εὐεργεσίας. Φουρνίῳ δ' αὐθις ἑαυτὸν
 ἐπέτρπε, καὶ δέξασθαι παρεκάλει. ὡς δ' οὐκ ἐπειθεν, 25
 ὁ δὲ καὶ Ἀμύντα ἔλεγεν ἑαυτὸν ἐπιτρέψειν. τοῦ Φουρ-

5. εἰπὼν V || 11. μὴ et 12. μὲν om. V || 13. 14. τὰ πρὸς σὲ
 ὑπὲρ ἀντωνίου i || 15. κεκέλευται AB || 16. 17. ἐγκριζόντα δὲ
 <ἑαυτὸν>? * || 23. εἰς αὐτὸν] ἑαυτῷ? * || 24. δ'] δὴ? * || 26. ὁ
 δὲ] ὅδε ab || ἑαυτῷ V

νίου δὲ φήσαντος οὐδ' Ἀμύνταν ἂν φέξασθαι· τότε
 ὕβριν ἔχον ἐς τὸν ἐξ Ἀντωρίου τὸ πᾶν ἐπιτετραμμένον,
 διελύθησαν· καὶ τοῖς μὲν ἀμφὶ τὸν Φούρνιον δόξα
 ἦν ὅτι ὁ Πομπήιος ἐξ ἀπορίας τῶν παρόντων· εἰσὶν
 5 ἐς τὴν ἐκιοῦσαν ἡμέραν ἐκδώσει τῷ Τίτῳ· ὁ δὲ νυκτὸς
 τὰ συνήθη κυρὰ καίεσθαι καταλαπών, καὶ τοὺς σαλ-
 πικτὰς σημαίνειν τὰ διαστήματα τῆς νυκτὸς ὥσπερ ἦν
 ἔθος, ἔλαθε μετὰ τῶν εὐζώνων ὑπεξεληθῶν τοῦ στρατο-
 πέδου, οἷς οὐδὲ αὐτοῖς προείπεν οἱ χωρήσειν ἔμελλεν.
 10 ἐπενόει δ' ἐπὶ θάλασσαν ἔλθων ἐμπερῆσαι τὸ τοῦ Τίτου
 ναυτικόν· καὶ τάχ' ἂν ἔδρασεν, εἰ μὴ Σκαῦρος· αὐτο-
 μολήσας ἀπ' αὐτοῦ τὴν μὲν ἕξουδον ἐμήνυσε καὶ τὴν
 ὁδὸν ἦν ἐφέρετο, τὴν δ' ἐπίνοϊαν οὐκ ἤδρα· τότε δὴ
 χίλιοις καὶ πεντάκοσίοις ἱππεῦσιν Ἀμύντας ἐδίωκε τὸν
 15 Πομπήιον ἱππέας οὐκ ἔχοντα· καὶ ἐς τὸν Ἀμύνταν
 οἱ τοῦ Πομπηίου πλησιάσαντα μετεχώρουν, οἱ μὲν
 ἀποδιδράσκοντες, οἱ δὲ καὶ φανερώως· μονούμενος οὖν
 ὁ Πομπήιος, καὶ δεδιώς ἤδη τὰ οικεῖα, εἰντοῦ ἀνευ-
 σκοιδῶν ἐνεχείρισεν Ἀμύντα ὁ Τίτῳ μετὰ σπουδαῖα
 20 ἀδοξήσας.

οὕτω μὲν ἐάλω Πομπήιος Σέξτος ὁ λοιπὸς εἰς πατρὸς 143
 Πομπηίου Μάγνου νεώτερος μὲν ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἀπο-
 λατθεὶς, καὶ ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ μειράκιον ἤδη, λαθῶν
 δ' ἐπ' ἐκείνοις ἐς πολὺ, καὶ κρύφα ληστεῶν ἐν Ἰβηρίᾳ,
 25 μέχρι πολλῶν συνδραμόντων· ἐς αὐτὸν ἐπιγνωσθέντα
 εἶναι Πομπηίου παῖδα, ἐλήστευέ τε φανερώτερον καὶ
 μετὰ Γάιον Καίσαρα ἐπολέμησεν ἐγκρατῶς, καὶ στρατὸν

1. τότε] cum (eiuscripturum esse) C || 3. μὲν om. V || 5. ἐκ-
 δώσει] ἐκδώσει i || 8. ἔθος <ἐπιτάξας>, ἔλαθε? || 11. Σκαῦ-
 ρος] v. Borghesi t. II p. 191 || 16. πλησιάσαντα] πλησιάσαντες V.

ἤμετρος πολύν, καὶ ναῦς καὶ χρήματα καὶ νήσους εἶλε,
καὶ θαλασσοκράτωρ τῆς ἀμφὲ τὰς δύοσις θαλάσσης
ἐγένετο, καὶ τὴν Ἰταλίαν περιήνεγκεν εἰς λιμὸν καὶ
τοὺς ἐχθροὺς εἰς συμβάσεις ἃς ἤθελεν. τὸ δὲ μέγιστον,
ἐπίκουρος ἐν ταῖς προγραφαῖς τῇ πόλει πηνάκισθρα
πασχούση γενόμενος περιέσωσεν ἄνδρας ἀρίστους τε
καὶ πολλούς, οἳ τότε δι' αὐτὸν ἦσαν ἐν τῇ πατρίδι.
ὑπὸ δὲ δυσόβλαβείας αὐτὸς οὐ ποτε ἐπεχείρησε τοῖς
πολεμίοις, πολλὰ τῆς τύχης εὐκαιρὰ παρεχούσης, ἀλλ'
ἠμόνετο μόνον. 10

144 καὶ Πομπήιος μὲν τοιούτῳ γενόμενος ἐαλάκει, Τι-
τιος δὲ τὸν μὲν στρατὸν αὐτοῦ μετεστράτευσεν Ἀν-
τωνίῳ, αὐτὸν δὲ Πομπήιον, τεσσαρακοστὸν ἔτος βιοῦντα,
ἐν Μιλήτῳ κατέκαπεν, εἴτε δι' αὐτοῦ, μηνίων ἄρα τῆς
ποτὲ ὕβρεως καὶ ἀχάριστος εἰς τὴν ἔπειτα εὐεργεσίαν 15
γενόμενος, εἴτε καὶ ἐπιστεῖλαντος Ἀντωνίου. εἰσὶ δ'
οἱ Πλάγκον, οὐκ Ἀντώνιον λέγοντες ἐπιστεῖλαι, ἄρ-
χοντα Συρίας, καὶ ταῖς ἐπιστολαῖς ἐπιτετραμμένον εἰς
τὰ ἐπείγοντα ἐπιγράφειν τὸν Ἀντώνιον καὶ τῇ σφρα-
γίδι χρῆσθαι. καὶ Πλάγκον δὲ γράψαι νομίζουσιν οἱ 20
μὲν συνειδότης Ἀντωνίου, καὶ αἰδουμένου γράψαι διὰ
ὄνομα τοῦ Πομπηίου καὶ διὰ Κλεοπάτραν εὖνως ἔχου-
σαν τῷ Πομπηίῳ διὰ τὸν πατέρα Μάγνον, οἱ δὲ αὐτὸν
ἐφ' ἑαυτοῦ Πλάγκον, τάδε αὐτὰ συνιδόντα, καὶ φυλα-
ξάμενον μὴ τὴν ἔτι οὖσαν Ἀντωνίου καὶ Καίσαρος εἰς 25

13. δὲ τὸν πομπήιον a || 16. 17. εἰσὶ δ' οἱ . . . λέγουσιν
Bekk || 17. καὶ νομίζουσιν ante ἄρχοντα libri, del. idem || 18. ἐπι-
τετραμμένον] ἐπιτεταγμένον a || 19. γράφειν ἀντώνιον V || 21. αἰ-
δούμενον i || 24. ἐφ'] ἀφ' dubitanter coni. Schw, praeter rem ||
συνιδόντα] συνιδότα b. an συνειδότα? * || 25. τὴν ἔτι οὖσαν*,
τὴν αἰτίαν libri

ἀλλήλους αἰδῶ Πομπήιος καὶ Κλεοπάτρα Πομπηίῳ
συνεργοῦσα ἀνατρέψαιεν.

ἀλλὰ Πομπήιος μὲν ἐτεθνήκει, Ἀντώνιος δὲ αὐτίς 145
ἐς Ἀρμενίαν ἐστράτευσε, καὶ ὁ Καῖσαρ ἐπὶ Ἰλλυριούς,
οἱ τὴν Ἰταλίαν ἐλήστευον, οἱ μὲν οὐχ ὑπακούσαντές
πρὸς Ῥωμαίων, οἱ δ' ἐν τοῖς ἐμφυλίοις ἀποστάντες.
καὶ μοι ἔδοξε τὰ Ἰλλυρικά, οὔτε ἀκριβῶς γενόμενά
μοι γνώριμα, οὔτε συντελοῦντα μῆκος ἰδίας συγγρα-
φῆς, οὔτε χώραν ἔχοντα ἐτέρωθεν λεχθῆναι, τοῦ χρόνου
10 καθ' ὃν ἐλήφθησαν συνάγοντος αὐτὰ ἐς τέλος, προ-
αναγράψαι, καὶ ὑποθεῖναι ἐντὰ τῇ ὁμορφῇ Μακεδονικῇ.

1. αἰδῶ*, διδῶ libri praeter C qui διδῶ Πομπήιος καὶ non
vertit. μὴ τὴν αἰτίαν . . . ἐς ἀλλήλους Πομπήιος . . . ἀνατρέ-
ψαιεν, delete verbo διδῶ, conii. Schw || 2. ἀνατρέψαιεν i, ἀνα-
τρέψειεν A, bene si commata post Πομπήιος et συνεργοῦσα
ponantur, ἀνατρέψειεν BV || 4. ἐστράτευσε a, ἐστράτευσε ceteri,
vulgo || 9. 10. τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἐλήφθησαν· ἔδοξε δὲ συν-
άγοντος i (in a ἔδοξε δὲ notata). ἐπὶ τὸν χρόνον . . . συνάγοντι
conii. Dominicus (cf. ad p. 119) p. 14 adn. 36 coll. Pllyr. cap. 30,
ἀπὸ τοῦ χρόνου : . συνάγοντι conii. Schw, bene si pro ἐλήφθη-
σαν scribas ἐξήφθη || 10. 11. προαναγράψαι, σ sup. vs. a m. 2, A

FRAGMENTA.

---

1. *Περὶ Ῥώμου καὶ Ῥωμύλου.*

1 Ἀλούσης Τροίας ὀγδόῃ τοῦ Δεκεμβρίου μηνὸς φεύ-
 γων Αἰνείας εἰς τὴν Ἴθην διῆλθε τοὺς Ἀχαιοὺς συγ-
 χωροῦντας αὐτῷ βασιτάζοντι εἰδῶλα καὶ γένος. οἱ δὲ 5
 λέγουσιν ὡς οὐ τὴν ὄψιν αὐτῶν συνευεγκεῖν, ἀλλ' ὅτι
 πολλάκις εἰσηγήσατο τοῖς βαρβάροις ἀποδοῦναι τὴν
 Ἑλένην τοῖς Ἀχαιοῖς. ἐκεῖ δὲ Φρυγῶν χεῖρα συλλέξας
 ἀπῆλθεν εἰς Λαυρεντὸν καὶ ἐγγυησάμενος τὴν Λα-
 κινίαν θυγατέρα Λατίνου βασιλέως τῶν Ἀβοριγίνων 10
 κτίζει πόλιν καὶ ὀνομάζει αὐτὴν Λακίνιον ἐκ τῆς γυναι-
 κός. καὶ τρίτῳ ἔτει τελευτήσαντος Λατίνου διαδεξάμενος
 τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ κηδεστοῦ ὀνομάζει τοὺς Ἀβοριγίνας
 Λατίνους. καὶ τρίτῳ δ' αὖ πάλιν ἔτει Ῥουτούλων
 βασιλεὺς Μεξέντιος συμβαλὼν μετ' αὐτοῦ πόλεμον διὰ 15
 τὸ προσγγεγνηῆσθαι αὐτῷ τὴν Λακινίαν ἀναιρεῖ Αἰ-
 2 νείαν. βασιλεύει οὖν ἀντ' αὐτοῦ Ἀσκάνιος. καὶ τὸ
 Λακίνιον ὑπεριδὼν ὡς εὐτελὲς ἑτέραν ᾤκισεν ὑπὸ τὸ
 ὄρος τὸ Ἀλβανὸν ὀνομάσας Ἄλβην, ἣν δυναστεύσασαν

3. Ἀλούσης — 8. συλλέξας ex Appiano excerpta esse non
 puto || 4. διῆλθε*, διελθεῖν Treu, διέλθοι cod. || 4. 5. συγχοροῦν-
 τας Treu, συγχοροῦντι cod. || 6. αὐτῶν] αὐτῷ?* || 9. 10. λαίου-
 νίαν cod. || 10. ἀβορηγίνων cod. || 11. λαοίνιαν cod., corr. Treu ||
 13. ἀβορηγίνας cod., Ἀβοριγίνας Treu || 14. καὶ del. Nauckius ||
 18. ᾤκισεν Treu, ᾤκησεν cod.

ἔτη τριακόσια ἀνείλον Ῥωμαῖοι ὡς μηδὲ οἰκόπεδον
 αὐτῆς καταλειφθῆναι. διαδέχεται δὲ τοῦτον Σίλλιος τρί-
 τον· εἶτα τέταρτον Αἰνείας ἄλλος· τοῦτον πέμπτον Λατ-
 νος· τὸν δὲ ἕκτον Κάπυς· εἶτα ἑβδομον Κάπετος· μεθ'
 5 ὃν ὄγδοον Τιβερίνος. ἑνάτην <μετὰ> τοῦτον Ἀγρίππας·
 δέκατον μετ' αὐτὸν Ῥομύλος. ἐνδέκατον εἶτα Ἀσεντι-
 νος· μεθ' ὃν δωδέκατον Πρόκας καὶ τρισκαιδέκατον
 Νεμέτωρ καὶ Ἀμούλιος. τούτων ὁ πατήρ Νεμέτορι ὡς 3
 πρεσβυτέρῳ τὴν ἀρχὴν κατέλαβεν· Ἀμούλιος δὲ ὁ ἀδελ-
 10 φὸς παρωσάμενος αὐτὸν ἐβασίλευσεν· ὑποκτείνων δὲ
 τὴν τίσιν Ἐχέστην μὲν τὸν υἱὸν τοῦ ἀπωσάμενου ἀνα-
 ρεῖ ἐν κρηνησῶν, τῆς δὲ ἀδελφῆς αὐτοῦ δεδωῖς, πατὴρ
 εἰ τεκνογονήσοι, τέρπειαν καθίστησι. ἢ δὲ ἔγκτος γενε-
 μένη, ὡς ἔφη, ὑπὸ Ἰφρέως ἐν τῇ κρηνῇ αὐτοῦ ὑδρευο-
 15 μένη γεννᾷ Ῥῶμον καὶ Ῥομύλον. ταύτην οὖν καθ-
 εἶρξας ὁ Ἀμούλιος τοὺς παῖδας δίδωσι φαρῆμαι εἰς τὸν
 Τίβεριν, τμηκᾶδε Θύβριον ὀνομαζόμενον· φερόντων δὲ
 τῶν παραλαβόντων τοὺς παῖδας εἰς τοῦ παπαρόν, οὗτοι
 δὲ ποιμένες ἦσαν, καὶ θεμέντων τὸν γαυλὸν εἰς τὸ πρῶ-
 20 του ἐν ποσίν ὕδαρ· ἐκλιπνιάσαντες τοῦ ποταμοῦ καὶ
 ἀναχωρησάντων ὑπέρρει τὸ ὕδαρ καὶ ἦν ἐπὶ τοῦ ξηροῦ
 τὰ βρέφη, καὶ λύκαινα εἰς τοῦ γαυλοῦ ἐμβᾶσα ἔτρο-
 φεν ἢ Λευρεντῆ γυνὴ Φαιστώλου ποιμένος . . . . .
 τούτων ἀνδρουμένω ἐπὶ ληστείῳ καὶ τὸν Ῥῶμον ἐπι-
 25 χειροῦντα χωρίοις Νεμέτωρος συλλαβόντες ἀνήγον πρὸς
 τὸν Ἀμούλιον.

1. τριακόσια] cf. Mommsen r. Chronol. p. 158. || 2. Σίλλιος
 Τρεῦ, σιλόνιος cod. || 5. ἑνάτην <μετὰ> Nauckius, 6. cod. ||
 Ἀγρίππας Τρεῦ, ἀγρόππας cod. (ut Photii A. supra. p. 16, 5) ||
 6. 7. ἀσεντινος cod. || 28. lactinam significavit Τρεῦ. etiam pro-
 xima post ἀνδρουμ. manca

4 ὁ δὲ Νεμέτορα τῷ ἀδελφῷ ὡς ὑπ' αὐτοῦ ἀγρο-
 θέντι απέστειλεν, ὡς ἂν καταγνώσθεντα κολάσαι· ἀλλ'
 ὁ μὲν ἐς τὴν ὄψιν τοῦ μερακίου ἰδὼν καὶ τὸν χρό-
 νον τῆς ἐκείσεως συγκρίνων καὶ τὰ ἄλλα εἰς ὑπόψιν
 τοῦ κληθῆντος μενόμενος ἐξήταξεν αὐτὸν περὶ τῆς ἀνα- 6
 τρεφῆς· ὁ δὲ Ῥωμύλος φοβηθεὶς κατὰ παρὰ Φαιστύλου
 μεθῶν τὰ περὶ ἑαυτοῦ καὶ τοῦ ἀδελφοῦ τῆς τε μη-
 τρός ὡς εἴη καθειργμένη, χεῖρα ποιμένων ἄλλιας ἐπι-
 πίπτει· σὺν αὐτοῖς, καὶ τὸν Ἀμούλιον ἀποκτείναντες
 ἀποφάνουσιν Ἀλβανούς· Νεμέτορα βασιλέα, αὐτοὶ δὲ 10
 πόλιν ἐκτίσαν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ, παρ' ὃν ἐκτεθέντες
 ἐτρέφοντο καὶ τραφέντες ἐλήστευον, ἣν καὶ ὠνόμασαν
 Ῥώμην, τὴν τε καὶ Τετραγώνου λεγόμενην, ὅτι δέκα
 ἕξ σταδίων ἦν ἀπὸ τῆς ἡ περιμέτρος, ἐκάστης πλευρᾶς
 τέσσαρα στάδια ἐχούσης· Excerpta anonymi Byzantini 15
 ex cod. Paris. suppl. Gr. 607. A. ed. M. Treu (prog.
 Ohlau a. 1880) p. 36, 10.

2. ἀνεξέγγνη· ἀνέστρεφεν· Ἀππιανός· ὁ δὲ μετὰ
 πολλῆς ἀείας ἀνεξέγγνη· Suid. v. ἀνεξέγγνη,

3. ἐγγχρόουσι· οὐκ πρό πολλοῦ χρόνου συνεθερισῶν. 20
 Ἀππιανός· κατέφρόνουσιν τῶν παιδῶν· εἰτι ἐγγχρόουσι
 οὐσῶν. idem v. ἐγγχρόων.

4. ἐδοκίμαξεν· ἐκρίνε· . . . Ἀππιανός· ὁ δὲ ἐπὶ τὰς
 οἰκίας χωρῶν συνελάμβανεν ὅσους ἐδοκίμαξεν· ἀντὶ
 τοῦ, ἐκρίνεν ἐτάσεως εἶναι ἀξίους. idem v. ἐδοκίμαξεν. 25

8. καθειργμένη Treu, καθειργμένη αὐτ. (sic) cod. || ἄλλιας
 (Ἄλβη) ἐπιπίπτει? || 11. παρ' ὃν Treu, παρὸν cod. || 13. 14. δέκα
 ἕξ Nauckius, δεκατρεσάρων cod. ἐκαδέκα volueram ego || 18.
 fragmenta Suidiana pleraque omnia ad libros novem priores,
 utpote ex excerptis Constantinianis fere desumpta, referendā
 sunt || 23. ὁ δὲ] ad Pyrrhum dubitanter rettulit Schw, ut haec
 ex libro Samnitico excerpta sint

5. ἐπαφρόδιτος. ἐπίχαρις, ἡδύς. Ἀππιανός· καὶ τὴν ἐν πᾶσιν ἐπαφροδισίαν ὑπερεπαίρων ἐσεμνολόγει περὶ αὐτοῦ. id. v. ἐπαφρόδιτος.

6. θησαυρούς. Ἀππιανός· ὄπλα τε πολλὰ καὶ σίτον ἠτοιμάζετο καὶ θησαυρούς ἐποίει. idem v. θησαυρούς.

7. Ἰλαρός. εὐχαρις, ἀστεῖος, ἡδύς. Ἀππιανός· σὺν βοῇ Ἰλαρῶ καὶ θορύβῳ χρηστῶ παρέπεμπον αὐτὸν καὶ θαρρεῖν ἐκέλευον. id. v. Ἰλαρός.

[8. οἷ. περισπωμένως, ἀντὶ τοῦ ἑαυτῶ ... Ἀππιανός·
10 ἐπεὶ δὲ ἦν οἷ τὸ κακὸν τέχνης κρείττον καὶ μέντοι καὶ ἐπικουρίας τῆς ἐκ θνητῶν συμμάχων δυνατώτερον. idem v. οἷ.]

9. οἰστρεῖ, ἐρεθίζει, ἐκμαίνει. Ἀππιανός· τῶ ὄντι πᾶσιν οἰστρώδης ἐνέπιπτεν ὄρμη καὶ προθυμία κατὰ
15 τῶν βαρβάρων. idem v. οἰστρεῖ.

10. πιθανούς. Ἀππιανός· ἓνα δ' αὐτῶν πιστὸν καὶ πιθανὸν εἰς τὸ ἔργον, ἐντυχόντα τοῖς ὑπάτοις ἐν ἀπορρήτῳ, πίστιν αἰτῆσαι. idem v. πιθανούς.

11. πρόσριζα. σὺν ταῖς ῥίζαις. Ἀππιανός· τὰ δένδρα
20 ἔκοπτον πρόσριζα τοῦ μὴ πάλιν φῦναι. idem v. πρόσριζα.

12. ὤσατο ἑαυτόν. κατέβαλεν ἀπὸ τοῦ ἵππου. Ἀππιανός·

2. ὑπερεπαίρων Schw, ὑπεραίρων codd. || 9. Aeliani fragmentum putavit Bernhardt t. II, 2 p. 1257: Appiano certe haec non conveniunt. 'cf. Aeliani fr. 41 p. 202, 28 ed. Teubn.' Nauckius || 20. ἔκοπτον Bernh, ἔκοπτε et ἔκοπταν codd. || πρόσριζα Nauckius || 21. turbata: v. interpretes. ita fere haec redintegrandae videntur: ὤσατο ἑαυτόν· <ἐς μέσους ὤρμησε τοὺς πολεμίους>. ἢ παρενέβαλεν ἐς κίνδυνον ἑαυτόν. Ἀππιανός· ὤσατο ἑαυτόν καὶ κατέβαλεν <αὐτόν?> ἀπὸ τοῦ ἵππου, οὐ μὴν . . . συνασπιστῶν. — — ex Suidianis praeterea ad Appianum rettulerunt Gaisford fr. v. λόγος (t. II, 1 p. 625 Bernh.) et Kuesterus fr. v. ναῦς (t. II, 1 p. 939). utrumque tamen cur Arriano eripiat non video

νός· οὐ μὴν ἔφθασε τρωῶσαι, συναρπασάντων αὐτὸν τῶν συνασπιστῶν. ἢ παρενέβαλεν εἰς κίνδυνον ἑαυτὸν. idem v. ὤσατο ἑαυτόν.

13. χρηματίζων· ὁ αὐτὸς (i. e. Ἀππιανὸς) δευτέρῳ Αἰγυπτιακῶν· πρεσβείαις ὁ Καῖσαρ ἐχρημάτισεν. Bekk. s An. p. 179, 21.

14. ἐπισκῆπτω . . ἐπὶ δὲ τοῦ παρακαλεῖν πρὸς αἰτιατικῆν. Ἀππιανὸς τρίτῳ Αἰγυπτιακῶν· ἐπισκῆπτω σε τῆς ἀξιώσεως. ib. p. 139, 29.

15. χρῶμαι. τὸ κατὰ χρῆσίν τι λαβεῖν, αἰτιατικῆ. 10 Ἀππιανὸς κ'· ἃς δὲ ἐχρησάμην παρὰ Ἀντωνίου ναῦς. ib. p. 179, 19.

16. συνηδόμενοι. γενικῆ. Ἀππιανὸς τετάρτῳ Αἰγυπτιακῶν· συνηδόμενοι τῶν γεγονότων. ib. p. 174, 14.

17. τούτου δὲ τοῦ χρησμοῦ μέμνηται καὶ Ἀππιανὸς 15 ἐν τῷ εἰκοστῷ· δευτέρῳ λόγῳ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἱστορίας αὐτοῦ. Zonar. XI, 16 t. III p. 50, 15 ed. Dind.

18. (Τραιανὸς) ἐστράτευσε μέντοι ἐπὶ Δᾶκας, ἢ Δακούς κατὰ Ἰωνας, ὡς ὁ Ἀππιανὸς ἐν τῷ εἰκοστῷ τρίτῳ λόγῳ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἱστορίας φησί. Zon. XI, 21 t. III 20 p. 65, 27 ed. Dind.

19. περὶ Ἀράβων μαντείας. Ἀππιανὸς φησι τῷ τέλει τοῦ κδ' βιβλίου. φεύγοντί μοί ποτε τοὺς Ἰουδαίους

4. non huc, sed ad B. C. V cap. 134 lex. Vindob. p. 190, 8 N. et Suid. v. χρηματίζει referendi || 8. ἀππίωνος cod. || αἰγυπτος cod. || 11. Ἀππ. κ' Schw, ipse tamen Aegypt. l. I intellegens, cum potius sit tertius. ἀππ. ἔκτῳ cod. || 14. cf. ad Maced. fr. 17. αἰγυπτίαν cod. || 15. agitur de oraculo quo secundum Iosephum Vespasiano imperium orbis portendebatur. ceterum cf. Ad. Schmidt ap. Dind. t. VI p. XLVII sq. || 18. cf. Schmidt ib. p. XLVI || 22. primus e codice non indicato edidit E. Miller revue archéol. a. 1869 p. 102 (cf. idem ib. a. 1873 I p. 41 sq.), unde repetiit

ἀνὰ τὸν πόλεμον τὸν ἐν Αἰγύπτῳ γενόμενον· καὶ ἰόντι
 διὰ τῆς Πισφαιίας Ἀραβίας ἐπὶ ποταμόν, ἐνθα με σκά-
 φος περιμένον ἔμελλε διοίσειν ἐς Πηλούσιον, Ἄραφ
 ἀνὴρ δ' ἤγειτό μοι τῆς ὁδοῦ νυκτός, οἰομένῳ πλησίον
 εἶναι τοῦ σκάφους κρωζούσης ἄρτι πρὸς τὴν κορώνης
 ἔφη συνταραχθεὶς "πεπλανήμεθα". καὶ κρωζούσης αὐ-
 θις εἶπεν "ἄγαν πεπλανήμεθα". θοροβουμένῳ δέ μοι
 καὶ ἀκροποῦντι εἰ τις ὁδοιπόρος ὄφθῆσκε καὶ αὐδάνα
 ὄρωντι ὡς ἐν ὄρθρῳ ἔτι πολλῶ καὶ γῆ πολεμονμένη,
 10 τὸ πρῶτον ὁ Ἄραφ τοῦ ὄρνείου πυνθόμενος εἶπεν ἡσθεὶς
 "ἐπὶ συμφέροντι πεπλανήμεθα καὶ ἐχόμεθα τῆς ὁδοῦ".
 ἐγὼ δὲ ἐγέλων μὲν εἰ καὶ νῦν ἐξόμεθα τῆς πλανώσης,
 καὶ ἀπεγίνωσκον ἑμαυτοῦ, πάντη πολέμων ὄντων, οὐκ
 ὄν μοι δυνατόν οὐδ' ἀναστρέψαι διὰ τοὺς ὀπισθεν,
 15 οὓς δὴ καὶ φεύγων ἤρχομαι, ὑπὸ δ' ἀπορίας εἰκόμην
 ἐκδοῦν ἑμαυτὸν τῷ μαντεύματι· οὕτω δὲ ἔχοντί μοι
 παρὰ δόξαν ἕτερος ποταμὸς ἐκφαίνεται ὁ ἀγχοτάτω
 μάλιστα τοῦ Πηλουσίου καὶ τριήρης ἐς τὸ Πηλούσιον
 παραπλέουσα, ἧς ἐπιβὰς διασωζόμεν· τὸ σκάφος δὲ
 20 ὃ με ἐν τῷ ἑτέρῳ ποταμῷ ὑπέμεινεν, ὑπὸ Ἰουδαίων
 ἐλήφθη· τοσοῦτον ἀνάμην τῆς τύχης καὶ τασοῦτον
 ἐθαύμασα τοῦ μαντεύματος· οὗτοι μὲν οὖν εἰσι θρη-
 σκευτικοί, μαντικοί, γαστροί, φαρμάκων ἐπιστήμονες,

C. Mueller F. H. G. V, 1 p. LXV. ex suo codice edidit. Treu
 p. 87, 80, quem fere secutus sum || 4. δ' ἤγειτο*, δηγ. cod. ||
 7. θωροβ. cod. Milleri || 11. ἐξόμεθα Nauokius || 12. νῦν om.
 Mill. || πλανωμένης Mill. ἐγὼ δὲ διατέλουν· μὲν <δεδοικώς μὴ>
 ἐξόμεθα vel ἐγὼ δὲ ἐγέλων μὲν, εἰ καὶ <δεδοικώς μὴ> ἐξ-
 comi. Mueller || 18. πάντη*, πάντων cod. || 15. δ' δὲ Mill. ||
 17. ἐκφαίνεται] ἐπιφ. ?* || 20. με*, μὲν cod. || malim ὑπέμεινεν ||
 21. 22. secutus sum Millerum. Treu ex suo cod. edidit: τοσοῦ-
 του ἀνάμην καὶ τασοῦτον ἐθαύμ.

οὐς εἰκὸς ἐν Αἰγύπτῳ γῆν εὐρόντας ἀγαθὴν [οἷα γεωργούς] καὶ ἔθνος ὁμοίως θεοσεβές τε καὶ μαντικὸν καὶ φαρμάκων οὐκ ἄπειρον οὐδ' ἄστρον ἐμμεῖναι χαίροντας ὡς παρ' ὁμοίοις.

20. ἄρχω. γενικῇ . . Ἀππιανὸς δὲ δοτικῇ διεχρήσατο ὁ Νέρων, ὅτε ἤρχε Ῥωμαίοις. Bekk. An. p. 120, 24.

21. ἀμελητέα. γενικῇ τὸ πρᾶγμα . . Ἀππιανός· ἀλλήλων ἡμέλουν. ib. p. 129, 26.

22. ἐξέδραμεν. γενικῇ. Ἀππιανός· ἐξέδραμε τοῦ δανειστοῦ. ib. p. 146, 5. 10

23. κουφίζω καὶ ἐπικουφίζω. γενικῇ. Ἀππιανός· ὅσα δὲ ὁμῶς ἐπικουφιεῖ τῆς ἀνίας, αἰτεῖτε καὶ λαμβάνετε προσιόντες. ib. p. 154, 17.

24. συμπλεκόμενος. δοτικῇ. ὁ αὐτός (i. e. Ἀππιανός)· συμπλεκόμενος αὐτῇ. ib. p. 174, 9. 15

1. εἰκὸς et εὐρόντες cod., itemque Millerianus. corr. Mill. et Treu || 1. 2. οἷα γεωργούς seclusi || 3 sq. incertae sedis fragmenta || 12. προσλαμβάνετε in Appiano edidit Bekk, errore opinor

Index nominum.

Pr. significat Prooemium; R.: librum de Regibus; It.: l. Italicum; Sa.: l. Samniticum; G.: l. Gallicum; Si.: l. Siculum; H.: l. Hispanicum; A.: l. Hannibalicum; Pu.: l. Punicum; Nu.: Numidica; Ma.: l. Macedonicum; Il.: l. Illyricum; Sy.: l. Syriacum; Mi.: l. Mithridaticum; fr.: fragmenta. Numeri Romani Arabicis iuncti ad Bella Civilia spectant, velut I, 12 est: B. c. I cap. 12. — In notandis fragmentorum segmentis haec ratio inita est ut v. c. Sa. 10, 1; 11 sit fr. Sa. 10 § 1 et fr. 11; deinde ut Sa. 10, 1. 2 sit fr. Sa. 10 § 1 et 2; denique ut Sa. 10; 11 sit fr. Sa. 10 et 11.

Abacaenini ? V, 117 <i>Ἀβάλας</i> portus V, 112 Aborigines R. 1; fr. I, 1 Abrupolis Ma. 11, 2. 6 Abydus Sy. 21; 23; 28; Mi. 56; IV, 82; 87 Academia Mi. 30 Acarnanes II, 70 Acarnania Ma. 11, 4; Sy. 16; Mi. 95 Acerrae I, 42; 45; Acerrani Pu. 63 Achaei Ma. 7; Sy. 26; 31; Mi. 29; Ach. Scythici Mi. 67 sq.; 102; 116; mythici Sy. 63; fr. I, 1 Achaeorum portus (<i>Ἀχαιῶν λιμὴν</i>) Sy. 23; Mi. 77; V, 137; 138 Achaia Mi. 96; IV, 122; oppida Sy. 57 Achilles II, 84; 90; 101	Achilles III, 13; Achilleae preces It. 8 Acholla Pu. 94 Acilius proscriptus IV, 38 M.' Acilius Crassus III, 93; 94 L. Acilius I, 41 M.' Acilius Glabrio Sy. 17 sq. Actium Si. 6; I, 5; 6; IV, 38; 42; 49; 50; 51 Adana Mi. 96 Adramytteni Mi. 23 Aeacides II, 151 Aeculanum I, 51 Aedui G. 16; 21 Aetes Mi. 103 Aegaeum mare Pr. 2; 3; Mi. 95 Aegina V, 7 Aegyptiaca Appiani hist. Mi. 114; I, 6; cf. II, 90; V, 1; talenta Pr. 10; triumphus II, 101; mare Pr. 2; 5 Aegyptii I, 4; II, 154

- Aegyptus** Pr. 1; 9; 10; 14; Si. 1; Pu. 136; Ma. 3; 4, 1. 2; 11, 4; Il. 30; Sy. 1; 4; 48; 50—54; 62; 66; Mi. 13; 16; 111; 114; 120; 121; I, 4; 5; 6; 102; 103; II, 24; 49; 71; 88; 84; 89; 90; 154; III, 78; IV, 59; 61; 63; 108; V, 1; 10; fr. 19
Aemilianus v. Fabius Maximus Aemilianus
Aemilius proscriptus IV, 27
L. Aemilius Perasinus V, 48
(L.) Aemilius (Barbula) Sa. 7, 2
(M.) Aemilius Lepidus H. 80sq.
(M.) Aemilius Lepidus I, 94; 105—108; 113
M. Aemilius Lepidus (triumvir) I, 5; II, 41; 48; 107; 115; 118; 123; 124; 126; 130 sq.; 142; III, 46; 72; 74; 81; 83; 84; 89; 96; IV 2 sq.; IV, 31; 37; 50; V, 1; 3; 12; 21; 29; 30; 39; 53; 65; 71; 75; 93; 97; 98; 103; 104; 117; 122sq.; 131; 134
M. Aemilius Lepidus triumviri f. II, 142; IV, 50; V, 93
Aemilius Papus G. 1, 2 v. adn.
L. Aemilius (Paullus) A. 17sq.
L. Aemilius Paullus H. 65; Pu. 101; Ma. 19; Il. 9; Sy. 29
L. Aemilius Paullus triumviri frater II, 26; 27; IV, 12; 37
(P. Aemilius) Lepidus eius f. V, 2
L. Aemilius Regillus Sy. 26; 27
Aenaria ins. V, 69; 71; 81
Aeneades III, 16
Aeneas R. 1; I, 97; II, 68; IV, 41; fr. I, 1
Aeneas Silvius R. 1; fr. 1, 2
Aenus IV 87; 88; 101
Aeoles Sy. 1; 12; II, 89
Aeolis Sy. 23; 25; adi. Sy. 29
Aeolus V, 105
Aequi A. 39; Pu. 58
Aesculapii aedes Pu. 130; Mi. 23; 60; *στέμματα* Pu. 130
Aesepus Mi. 76
Aesernia I, 41; 51
Aesis I, 87
Aethiopes Pr. 1; 4; 9; Pu. 71; Nu. 5; *Aethiops* IV, 134
Aetna V, 117
Aetoli Ma. 3; 4, 2; 8; 9; 11; 12; Sy. 12—23; II, 70
Aetolia Sy. 21; 23; Mi. 30
T. Afranius (non Lafrenius) I, 40; 47
Afranius II, 42; 43; 65; 76; 97; 150
Afri (*Ἰβυες*) Pr. 1; 12; Si. 2, 3; H. 4; 5; 12 al.; A. 4; 22; 28 al.; Pu. 1; 4; Il. 4; II, 96; 101; V, 26; 113
Africa (*Λιβύη*) Pr. 4; 5; 9; 12; Si. 1; 2, 3; H. 4; 9; 14; 29; 67; 89; Pu. 1 sq.; Nu. 2; Ma. 1; Sy. 11; 31; Mi. 16; 95; 121; I, 5; 24; 62; 77; 80; 92; 95; 96; 108; II, 18; 44; 46; 83; 87; 92; 93; 94; 95; 100; 103; 111, 137; 140; 150; III, 85; 91; 95; IV, 2; 36; 52—56; 82; 84; 85; 92; 100; 108; 117; V, 12; 26; 53; 65; 67; 75; 97; 98; 104; 123; 129; *ἡ ἑτέρα Λιβύη* III, 85; *ἡ παλαιὰ et ἡ νέα Λιβύη* IV, 53
Africanum bellum H. 4; triumphus II, 101
Africanus (cogn.) H. 98; Pu. 98; Sy. 29
Agamemno Mi. 53; II, 67
Agari Mi. 88
Ἄγασις Pu. 70
Agathocles Sa. 11; Pu. 14; 110
Agathocles Lysimachi f. Sy. 64
Agrianes Il. 14

- Agrippa Silvius R. 1; fr. 1, 2
 Agrippa Il. 20; IV, 49; V,
 31—35; 50; 57; 58; 92; 96;
 101 sq.
 Agron Il. 7
 Ajax Il, 81
 Alba A. 39; III, 45; 47; V,
 30; Albenses A. 39
 Alba (Longa) R. 1; Pu. 89;
 fr. 1, 2; Albani Sa. 1, 2; A.
 39; fr. 1, 4; Albanus ager I,
 92; mons I, 69; fr. 1, 2
 Albani (in Asia) Mi. 103; 114;
 116; 117
 P. Albinovanus I, 60; 62; 91
 Albinus I, 93
 A. Albinus (fort. Allienus) II, 48
 Alcetas Sy. 52
 Alexander Aegyptiorum rex
 Mi. 23; I, 102; eius filius
 Alexander I, 102
 Alexander Aetolus Ma. 9
 Alexander (Balas) Sy. 67; 68;
 70; eius f. Alexander Sy.
 68; 70
 Alexander Lysimachi f. Sy. 64
 Alexander Magnus Pr. 1; 8;
 9; 10; Il. 3; 14; Sy. 1; 10;
 13; 19; 32; 52; 54—57; 61;
 63; 64; 70; Mi. 8; 20; 83;
 89; 117; I, 5; II, 149 sq.; IV,
 80; eius drachmae Si. 2, 2
 Alexander Megalopolitanus Sy.
 18
 Alexander Nicomedi insidiatus
 Mi. 57
 Alexander Paphlago Mi. 76; 77
 Alexander Rhodius IV, 66; 71
 Alexandreschata Sy. 57
 Alexandria Pr. 1; Sy. 66; Mi.
 33; II, 89; 91; 150; V, 8;
 52; 76; 133; 136; Alexandrini
 Sy. 51; I, 102; II, 89; 90;
 V, 10; 11
 Alexandria ad Granicum Sy. 29
 Alexandropolis Sy. 57
 Allienus III, 78; IV, 59; 61.
 v. Albinus
 Allobroges G. 1, 4; 12; II, 4
 Alor fluvius II, 56 v. adn.
 Alpes. G. 2; 13; H. 13; 14;
 A. 4; 6; 8; 52; Il. 1; 4; 10;
 15—18; 21; Sy. 10; Mi. 102;
 I, 92; 107; 109; 117; II, 7;
 26; 30; 31; 32; 70; III, 27;
 72; 83; 97; V, 20; 51
 Amastris opp. Mi. 11; 12; 82
 Amatius III, 2; 3; 6; 36
 Amazones Mi. 69; 78; 83; 103
 Ambo H. 46
 Ambracia Ma. 3; Sy. 17
 Amisus Mi. 8; 78; 88; 120;
 II, 91; Amiseni Mi. 78; 83
 Ammo II, 149; Ammonii Pr. 1
 Amnius fl. Mi. 18
 Amphilocheium Argos Sy. 63
 Amphipolis IV, 105; 107; (in
 Asia) Sy. 57
 Amulius R. 1; fr. 1, 2, 3, 4
 Amynander Ma. 3; 8; Sy. 13;
 14; 17
 Amyntas Philippi pater Pr. 8;
 10; IV, 102
 Amyntas V, 75; 137; 140; 142
 Anagnia Sa. 10, 2
 Q. Ancharius I, 73
 Anchises R. 1; II, 151
 Ancona V, 23
 Ancus Hostilius R. 2
 Ancus Marcius R. 2
 Andan opp. Pu. 24
 Andriaca IV, 82
 Andriscus Pu. 135
 Androcottus Sy. 55
 Andronicus Ma. 16
 Andronicus Pergamenus Mi.
 4; 5
 Andrus ins. V, 7
 Anicius Il. 9
 Anio fl. A. 38 sq.

- Anthesterion II, 149
 Anticato Caesaris II, 99
 Anticragus Mi. 96
 Antigonus Sy. 53; 54; 55;
 Mi. 9
 Antiochia sub Libano Sy. 57;
 Antiochiae sedecim ib.
 Antiochis Antiochi M. f. Sy. 5
 Antiochus I Soter Sy. 59 sq., 65
 Antiochus II Deus Sy. 1; 65; 66
 Antiochus III Magnus Pu. 134;
 Ma. 4, 1. 2; 9, 5. 6; 11, 8;
 Sy. 1 sq., 66; Mi. 23; 62;
 IV, 67
 Antiochus IV Epiphanes Ma. 11,
 4; Sy. 4; 39; 45; 46; 47; 66
 Antiochus V Eupator Sy. 46; 66
 Antiochus VII Sidetes Sy. 68
 Antiochus VIII Grypus Sy.
 68; 69
 Antiochus IX Cyzicenus Sy.
 68; 69
 Antiochus X Pius Sy. 48; 70;
 Mi. 105; 106; V, 10
 Antiochus Asiaticus Pii f. Sy.
 49; 70; V, 10
 Antiochus Commagenus Mi.
 106; 114; 117; II, 49
 Antipater Sy. 52; 53; 62; Mi. 8
 C. Antipater I, 91
 P. Antistius I, 88
 Antistius V, 139
 Antium opp. I, 69; V, 24
 Antius proscriptus IV, 40
 C. Antonius Ciceronis collega
 II, 7
 C. Antonius triumviri frater
 II, 41; 47; III, 14; 23; 25;
 27; 79; IV, 75
 L. Antonius triumviri frater
 V, 14 sq.; 54; V, 60; 61; 62
 M. Antonius (orator) I, 32;
 72; 73
 M. Antonius Creticus Si. 6
 M. Antonius triumvir Pr. 14;
 Si. 6; II. 12; 13; 16; 17; 19;
 28; Mi. 121; I, 5; 6; II, 33;
 41; 58; 59; 76; 107; 109;
 114 sq. 142; 146; III, 2 sq.;
 IV, 2 sq.; V, 1 sq.
 Antyllus I, 25 v. adn.
 Aous fl. ? II, 56 v. adn.
 Apama Sy. 13
 Apamea Bithyniae Mi. 19; 77;
 Apamenses Mi. 77; Phrygiae
 Sy. 36; 39; Syriae Sy. 57;
 Apameae tres ib.
 Apenninus mons A. 8; I, 117
 Apio Mi. 121; I, 111
 Apollo Pu. 127; II. 4; 30; Sy.
 12; V, 109; Ἀπολλώνιον Pu.
 133; Ἀπόλλωνος ἄκρα Pu. 34
 Apollodorus II, 152
 Apollonia Illyriae II. 8; Sy. 17;
 II, 54; 55; 59; 64; III, 9;
 Apolloniatae II, 54.
 Apollonia Moesiae II. 30 v. adn.,
 Asiae Sy. 57
 Apollophanes V, 84; 105; 106
 Aponius IV, 26
 Appianus Alexandrinus Pr. 15
 Appia via I, 69
 Appius (Clodius?) IV, 44; 51;
 cf. V, 2
 Appius Octaviani leg. V, 98
 Apsar Nu. 5
 Apsarus fl. Mi. 101
 Apuleius latro H. 68
 Apuleius tr. pl. III, 93; IV, 40
 Apuleius III, 63; IV, 46; 75
 Apuleius Saturninus I, 28 sq.
 Apulia II, 2
 L. (Apustius) Ma. 4, 2
 Aquileia II. 18; III, 97
 M.' Aquillius Mi. 57; I, 22
 M.' Aquillius Mi. 11; 17; 19
 sq.; 112; 113
 M.' Aquillius Crassus III, 93; 94
 Aquinus II, 119
 Aquitani V, 92

- Arabes** Pr. 2; 9; Sy. 32; 51; 55; Mi. 106; 114; II, 71; IV, 88; fr. 19; τὰ Ἀράβια V, 9
Arabia Petraea fr. 19
Arabio IV, 54; 56; 83
Arachosia Sy. 55
Aradii IV, 61; V, 9
Araxes Mi. 103
Arcades Sy. 41
Arcathias Mi. 17; 18; 35; 41
Archelaus Mithridatis dux Mi. 17; 18; 27 sq.; 64
Archelaus Comanorum sacerdos Mi. 114; 121
Archelaus Rhodius IV, 67 sq.
Ardea II, 50; **Ardeates** It. 8
Ardiei II. 3; 10
Areacidae Pu. 33
Aretas Mi. 106; 117
Arethusa opp. Sy. 57
Arevaci H. 45; 46; 48; 50; 51; 66; 76; 94; 99
Arganthonius H. 2; 63
Argeadae Ma. 2; Sy. 63
Argonautae Sy. 63; Mi. 101; 103
Argivus A. 31
Argos oppida Sy. 63
Argyrippa v. Arpi
Ariarathes Mi. 8
Ariarathes Ma. 11, 4; Sy. 5; 32; 42
Ariarathes Sy. 47
Ariarathes Mi. 10
Ariarathes Mithridatis f. Mi. 15
Ariarathes II, 71; V, 7
Aricia I, 69
Aridaeus Sy. 52; 54
Ariminum A. 12; I, 67; 87; 90; 91; II, 35; III, 44 sq., IV, 3; V, 33
Ariobarzanes Sy. 48; Mi. 10 sq.; 56; 57; 58; 60; 64; 66; 67; 105; 114; I, 103
Ariobarzanes IV, 63
Ariovistus G. 1, 3; 16; 17
Aristander Sy. 64
Aristarchus Mi. 114
Aristides Sy. 41
Aristion Mi. 28—39
Aristo Sy. 8
Aristobulus Iudaeorum rex Sy. 50; Mi. 106; 117
Aristonicus Mi. 12; 62; I, 17
Armenia Pr. 2; 4; Sy. 49; 55; 57; Mi. 17; 67; 88; 90; 101; 104; 105; 114 sq.; II, 49; V, 133; 145
Armenii et Armenius Pr. 2; Sy. 45; 66; Mi. 13; 15; 19; 69; 87; 105; 114; 117; 119; II, 71; V, 140
Arpi (Argyrippa) A. 31
Arretium I, 91 (v. adn.); III, 42
Arrianus proscriptus IV, 42
Arruntius proscriptus IV, 21; alius IV, 46
Arsa opp. H. 70
Arsaces Mi. 15
Arsinoe Cleopatrae soror V, 9
Artaphernes Mithridatis f. Mi. 108; 117
Artavasdes II, 71
Artaxata Mi. 104
Artaxias Sy. 45; 66
Artemidorus II, 116
Ἀρτεμίδωρον V, 116
Arthetaurus Ma. 11, 2, 6
Artoces Mi. 108; 117
Arupini II. 16
Asander Mi. 120
Ascanius B. 1; fr. 1, 2
Asclepiodotus Mi. 48
Asculum I, 38; 47; 48; **Asculani** I, 38 sq.; **Apuli** I, 52
Asellio I, 54
Asia Pr. 4; 8; 9; Ma. 9, 5; 11, 1, 4; Sy. passim; Mi. passim; I, 22; 55; 56; 64; 68; 75; 76; 91; II, 89; 90; 92;

- 149; III, 2; 6; 24; 26; 78;
 IV, 1; 5; 58; 74; 75; 87;
 106; 108; 120; 134; V, 1; 2;
 4; 7; 52; 55; 65; 133; 137;
 Ἀσιαρὴ συγγραφή Appiani
 II, 92; Ἀσίας γῆ Mi. 3
 Asinius Pollio II, 40; 45; 46;
 82; III, 46; 74; 81; 97; IV,
 12; 27; 84; V, 20; 31; 32;
 33; 35; 50; 61; 64
 Ἀσπίς (Clupea) opp. Pu. 3; 110
 Assyria Sy. 56; II, 153; Assyrii
 Pr. 9; Pu. 87; 132
 Asprenas III, 7
 Astacus opp. Sy. 57
 Astapa opp. H. 33; Asta-
 penses ib.
 Asyla aurifodinae IV, 106
 Atabyrius Iuppiter Mi. 26
 Ateius V, 33; 50
 Atella A. 49; Atellani ib.
 Athamanes Ma. 3; 8; Sy. 13; 17
 Athamania Sy. 17
 Athenae Ma. 4, 1; Sy. 45; 68;
 Mi. 38; 39; V, 52; 53; 75;
 76; 78; 93; 138
 Athenienses Pr. 8; A. 39; Pu.
 87; Ma. 4, 2; 7; Mi. 28 sq.;
 59; 83; II, 15; 50; 70; 75;
 88; V, 7; 11
 Athenio Mi. 59
 Atilius A. 5
 Atilius proscriptus IV, 30
 P. Atilius leg. Pompei Mi. 95
 (M.) Atilius Regulus Si. 2, 1;
 Pu. 3; 4; 63
 (M.) Atilius (Regulus) cos. A. 16
 Atilius Serranus I, 72
 (A.) Atilius (Serranus) Sy. 22
 M. Atilius (Serranus) H. 58; 59
 Atintani II. 7; 8
 P. Atius Varus II, 44; 45; 46;
 87; 105
 Atlas mons Nu. 5
 Atridae Sy. 63
 Attalus I Ma. 4, 1. 2; Sy.
 38; 44
 Attalus II Sy. 5; 36; 45; Mi.
 3 sq.
 Attalus III Philometor Mi. 62;
 V, 4
 Attalus Paphlagoniae tetrarcha
 Mi. 114
 Attica Ma. 4, 1; Mi. 30; 35; 95
 Atticus adi. Mi. 8; 31; 83; 94;
 116; II, 102; 143; III, 4;
 IV, 11; 20; V, 11; 76
 Attidius senator Mi. 90
 Attius (fort. Attius Tullius)
 It. 5, 4
 Auarus H. 95
 Audax H. 71 (74)
 Avendeatae II. 16
 Aventinus mons I, 26
 Aventinus Silvius B. 1; fr. 1, 2
 Augustus Octaviani cogn. I, 5
 Aulonia opp. A. 49
 Aurelia Orestilla II, 2
 Aurelius v. Cotta
 Ausonia V, 56; 57; 59
 Autariates II. 2—5
 Autariens II. 2
 Autolycus Mi. 83
 Autronius Paetus II. 28
 Axinium opp. H. 47
 Babylo Sy. 45; 47; 53; 54;
 56; II, 153
 Babylonia Sy. 53 sq.
 Babylonii Sy. 1
 Bacchus IV, 106
 Bacchus eunuchus Mi. 82
 Bactri Sy. 55
 Baebius Sy. 16
 Baebius II. 13
 C. Baebius I, 48
 M. Baebius I, 72
 Baecor H. 65
 Baetis fl. H. 72 (75); 73 (71)
 v. adn.

- Baeturia** H. 68
Baetyca (imo *Baecula*) H. 24
Bagoas Mi. 10
Bagrada fl. II, 45
Baiae V, 69
Balarus portus IV, 85
Balbinus (L. Saenius?) IV, 50
Balbus proscriptus IV, 21
Baleares insulae IV, 50; funditores Pu. 40
Banno Tigillas Pu. 82; 86
Barathrum Magnum Pu. 109
Barba Mi. 77
Barbatius (M. Philippus?) V, 31
Barbula IV, 49 v. adn.
Barca v. *Hamilcar*
Basillus Mi. 50
Bassus v. *Caecilius Bassus*
Bastarnae (*Βαστάρναι*) Ma. 11, 1; II, 4; 22; Mi. 15; 69; 71
Bastitani H. 66
Bathiatae II, 16
Bebrycia Mi. 1
Belgae G. 1, 4
Belgeda opp. H. 100
Belli H. 44; 48; 50; 63; 66
Beneventum A. 37; IV, 3; *Beneventini* A. 36
Berenice Antiochi II uxor Sy. 65
Bernice opp. Mi. 4
Berrhoea opp. Sy. 57
Bessi II, 16
Bestia I, 37
L. Bestia II, 3
M. Bibulus (*Caesaris collega*) Sy. 51; II, 9 sq.; 49; V, 10
L. Bibulus IV, 38; 104; 136; V, 132
Biesius H. 47
Bithyas Pu. 111; 114; 120. v. *Diogenes*
Bithyas fl. Mi. 1
Bithyni Pr. 2; Sy. 23; Mi. 1; 4—7; 13; 16; 18; 19; 41; 112; 118; II, 71
Bithynia Sy. 11; Mi. 1; 2; 4; 6; 7; 10; 11; 17; 60; 68; 71; 75; 77; 95; 112; 121; I, 55; 111; III, 2; 6; 8; 77; IV, 46; 58; V, 63; 140
(A. Pompeius) Bithynicus IV, 84; V, 70
Bithynicus v. *Clodius Bithynicus*
Bithys Mi. 1
Bitoitus G. 12
Bitoitus Mi. 111
Blastophoenices H. 56
Blatius A. 45 sq.
Blitor Sy. 53
Bocchus Nu. 4; 5
Bocchus II, 96; IV, 54
Bocchus (fort. *Bogud*) V, 26
Boeoti Ma. 8; 11, 1. 7; II, 70; 75
Boeotia Mi. 29; 30; 41; 51; 95; II, 49; IV, 75
Boii G. 1, 1; A. 5; 8
Bomilcar Pu. 24
Bomilcar Nu. 1
Bononia III, 69; 73
Bosporiani Mi. 64
Bosporus Mi. 67; 78; 83; 101; 113; 114; 119; 120; II, 92
Bostar A. 43
Bovianum I, 51
Bovillae II, 21
Bracari H. 74 (72)
Brachmanes II, 154
Brennus G. 3
Briges II, 39
Britanni Pr. 9; G. 19; H. 1; II, 17; 32; 73; 134; 140; 150
Britannia Pr. 5; G. 1, 5
Britomaris Sa. 6; G. 11
Βριτόνης G. 21 v. adn.
Brundusini I, 79; V, 26; 56; 58; 61
Brundisium A. 34; Ma. 11, 6; 19; II, 12; Sy. 17; 43; Mi.

- 51; 93; 95; 116; I, 79; 84; 120; II, 38; 40; 47; 48; 52; 56; 59; III, 10; 11; 27; 37; 40; 43; 52; 56; 67; IV, 82; 86; 116; 133; V, 12; 26; 27; 29; 50; 52; 56—61; 66; 78; 79
- Bruttii Sa. 10, 1; A. 44; 49; 54; 56 sq.; Pu. 47; 58; IV, 43; V, 19
- Bruttius (Sura) Mi. 29
- Brutus expulsor regum II, 112; 119; 120
- Brutus Damasippus I, 88; 92
- (M. Iunius) Brutus I, 60; II, 111
- D. Brutus Albinus II. 19; II, 48; 111; 113; 115; 122; 124; 143; 146; III, 2; 6; 16; 27; 30; 32; 37; 38; 45; 49; 50; 51; 53; 55; 59; 60; 61 sq.; 71; 73; 74; 76; 80; 81; 85; 86; 90; 96 sq.; IV, 1
- M. Brutus Caepio II. 13; I, 4; II, 111—115; 117; 122; 136; 137; 141; 142; III, 2—8; 12; 23; 24; 26; 35; 54; 63; 64; 78; 79; 85; 89; 96; 97; IV, 1; 3; 5; 20; 27; 36; 37; 38; 46; 49; 51; 57 sq.; 75 sq.; 131 sq.; V, 1; 2; 4; 6; 39; 43; 62; 67; 75; 113; of *Βροῦτιοῦ* IV, 128
- Iunius Brutus v. Iunius
- Bucilianus v. Caecilius
- Buteo H. 84 v. adn.
- Byrsa Pu. 1; 2; 117; 126; 128; 130; 135
- Byzantium Mi. 1; 17; Byzantii Ma. 11, 1. 7; Sy. 6; 12; 29
- Cabira opp. Mi. 78; 79
- Caecilius Bucilianus II, 113; 117; frater eius II, 113
- Caecilius H. 81
- Caecilius Bassus III, 77; 78; IV, 58; 59
- Caecilius Metellus (Delmaticus) II. 10; 11
- (L. Caecilius) Metellus tr. pl. II, 41
- (Q. Caecilius) Metellus Creticus Si. 6
- (Q.) Caecilius Metellus (Macedonicus) H. 76
- Q. Caecilius Metellus (Numidicus) Nu. 2; 3; I, 28 sq.
- Q. Caecilius Metellus Pius H. 101; I, 33; 53; 68; 69; 80; 81; 85; 86; 87; 88; 89; 91; 92; 97; 103; 108; 110 sq.; 121
- Metellus Nepos Mi. 95
- Metelli duo IV, 42
- Caecina V, 60
- Caedicius G. 5
- M. Caelius tr. pl. II, 22
- Caepio v. M. Brutus Caepio et Servilius
- Caesar v. Iulius Caesar et Octavianus
- Caesariani v. Iulius Caesar
- Caesarus H. 56
- Caesennius IV, 27 v. adn.
- Caesetius tr. pl. II, 108; 122; 138
- Caieta IV, 19
- Calaguris I, 112
- Calatia III, 40
- Calatis II. 30
- Caleni IV, 47
- Calenus IV, 47; V, 3; 12; 24; 33; 51; 54; 59; 60; 61
- Calenus eius f. V, 51
- Calidius Mi. 65
- Callaici H. 70
- Callias Antonii lib. V, 93
- Callidromus Sy. 17; 18; 19
- Calliope opp. Sy. 57
- Callipolis opp. Graeciae Sy. 21; Syriae Sy. 57
- Calor fl. A. 36

- Calpurnia Caesaris uxor** II, 14; 115; 116
(L.) Calpurnius Piso H. 56; Pu. 109 sq.
(L. Calpurnius) Piso G. 1, 3
L. (Calpurnius) Piso socer Caesaris II, 14; 135; 136; 143; III, 50; 54; 61
(L.) Calpurnius Piso (Frugi) H. 99
(Q.) Calpurnius Piso H. 83
Calvinus v. Domitius Calvinus
C. Calvisius Sabinus II, 60 (ubi v. adn.); V, 80—88; 96; 102
Calycadnus prom. Sy. 39
Cambaei II. 16
Camera opp. V, 50
Camillus It. 8; G. 1, 1. 2; 5; A. 8; II, 50; eius f. G. 1, 2
Camilus III, 98 v. adn.
Campani Sa. 1, 1; A. 36; 37; 49; Pu. 58
Campania Sa. 10, 2; A. 39; III, 40; V, 92
campus Martius v. Martius
Cannae A. 17 sq.; 24; 25; 31; 53; I, 52
Cantabri H. 80
C. Canuleius tr. pl. I, 33 v. adn.
Canusium A. 24; 26; I, 52; 84 (v. adn.); V, 57; **Canusini** I, 42
Canutius tr. pl. III, 41; V, 49
Capetus Silvius R. 1; fr. 1, 2
Capito proscriptus IV, 25
Capitolium G. 1, 1; 4; 6; H. 23; Ma. 9, 4; Pu. 66; 75; Sy. 39; 40; Mi. 117; I, 2; 15; 16; 17; 24; 25; 32; 73; 83; 86; II, 120; 121; 123; 126; 137; 145; 148; III, 15; 34; 39; 40; IV, 57; V, 24
Cappadoces Pr. 2; Sy. 5; 32; 34; 42; 47; Mi. 8; 10; 30; 41; 117; 118; II, 49; 71
Cappadocia Sy. 53; 55; 57; Mi. 8—17; 56; 57; 60; 64; 66; 67; 68; 80; 81; 91; 105; 112; 114; 115; 116; I, 103; IV, 63; V, 7; **Seleucis** Sy. 55
Capua A. 36 sq.; 43; I, 56; 63; 64; 65; 84; 86; 116; 120; II, 10; 29; 31; 37; 38; III, 40; IV, 3; V, 24. **Capuani** A. 36 sq.; I, 90
Capys R. 1
Capys Silvius R. 1; fr. 1, 2
Caravis opp. H. 43
Caraunius H. 94
Carbo, Carboniani v. Papirius Carbo
Carchedon Carthaginis conditor Pu. 1
Carcinus V, 111 v. adn.
Cardia IV, 88
Cardianus Mi. 8
Cares Sy. 44; I, 97
Caria Pr. 2; Sy. 52; Mi. 118
Carmo (Καρμάωρη) H. 25; 27; 58
Carni II. 16
Carpessus H. 2; 63
Carpetani H. 51; **Carpetania** H. 64; 70; 83
Carrinas Carbonis leg. I, 87; 90; 92; 93
Carrinas IV, 83; 84; V, 26; 112
Carsuleius (Carfulenus) III, 66; 67; 69
Καρθαία II, 105. v. **Carpessus**
Carthaginienses Pr. 12; Sa. 11; 12; Si. 1 sq.; H. 3 sq.; A. 1 sq.; Pu. 1 sq.; Mi. 10; IV, 33; 53. **Carthaginensis Apiani historia** Pr. 14
Carthago Pr. 1; 12; Si. 2, 1; H. 5; 65; Pu. 1 sq.; Sy. 7; 8; 10; 11; 40; I, 19; 24
Carthago Spartagena (vel Nova) H. 12; 19; 20 sq.; 28; 34; 72 (75)

- Carthalo A. 49
 Carthalo Pu. 68; 74
 Carus H. 45
 C. (fort. P.) Casca II, 113 (v. adn.); 115
 P. Casca II, 117
 Casilinum III, 40
 Casius mons II, 84; 89
 Caspium mare Mi. 103
 Cassander Antipatri f. Sy. 53
 Cassius (Hemina) G. 6 v. adn.
 C. Cassius (Longinus) II. 13; I, 4; II, 4; 87—90; 111 sq.; 121; 122; 123; 136; 137; 141; 142; III, 2—8; 12; 24; 26; 35; 36; 63; 64; 78; 85; 89; 96; IV, 1; 3; 5; 27; 36; 38; 52; 57 sq. 87 sq.; 121; 123; 124; 130; 132 sq.; V, 1; 2; 4; 6; 8; 9; 39; 43; 67; 113
 L. Cassius Cai frater V, 7
 L. Cassius Cai ex fratre nepos IV, 135
 L. Cassius alter Cai ex fratre nepos IV, 63
 (L.) Cassius G. 1, 3
 L. (imo C.) Cassius I, 28 v. adn.
 L. Cassius Asiae praefectus Mi. 11; 17; 19; 24; 112
 Q. Cassius tr. pl. II, 33; 43
 Cassius Parmensis V, 2; 139
 Castabala opp. Mi. 105
 Castor Phanagor. Mi. 108; 114
 Castulo (*Καστολόν*) H. 16; (*Κάσταξ*) H. 32; incolae, ib.
 Catilina II, 2—7
 Porcius Cato I, 50
 Cato (Censorius) H. 39 sq.; Pu. 65; 69; Sy. 18; 19; Mi. 6
 Cato (Uticensis) G. 18; II, 6—8; 11 sq.; 23; 40; 41; 87; 95; 98; 101; 112
 Cato eius f. II, 100; IV, 135; 136
 Cato liber Ciceronis II, 99
 Catulus v. Lutatius
 Cauca opp. H. 51; *Καυκαῖοι* H. 51 sq.; 89
 Caucaenus H. 57
 Caucasus mons Pr. 4; 9; Mi. 103
 Caudium Sa. 4, 3. 5
 Caunii Mi. 23
Καυνικὸν πνεῦμα Mi. 26
 Gea ins. V, 7
 Celaenae Sy. 36
 Celtæ v. Galli
 Celtiberi Pr. 3; H. 1; 2; 3; 28; 31; 43; 44; 46; 47; 50; 51; 54; 100; A. 4; 20; 22; 30; 52; 53; Pu. 68; 71; I, 89; 108; 112; II, 87; 103
 Celtiberia H. 56
Κελτός Polyphemi f. II. 2
 Censorinus v. Marcius Censorinus
 Centenius A. 9; 10; 11; 17
 Cephallenia V, 25
 Ceraunii montes II, 54
 Cereris aedes I, 78
 Cestius Macedonicus V, 49
 Cestius proscriptus IV, 26
 P. Cethegus I, 60; 62; 80
 Cethegus Catilinae socius II, 2 sq.; 15
 Chaeronea Mi. 29; 42; 45
 Chalcedo Mi. 52; 71
 Chalcidenses Sy. 21; IV, 102
 Chalcis Ma. 8; Sy. 16; 20; 29; Mi. 31; 34; 42; 45; 50
 Chalcis Syriae Sy. 57
 Chaldaei II, 153
 Chalybes Mi. 69
 Chaones II. 1
 Charis opp. Sy. 57
 Chersonesus Pr. 2; Sy. 1; 6; 21; 28; 29; 37; 38; 43; Mi. 13; IV, 88; opp. Mi. 108
 Chii Mi. 46; 47; 48; 56; 61; adi. 25

- Chius Ma. 4, 1; Sy. 22
 Chilo (*Κίλλων*) proscriptus IV, 27
 Chotene Mi. 101; Choteni ib.
 Cicero v. Tullius
 Cilices Pr. 2; Sy. 32; 50; 92; 96; 117; II, 49; *Κιλίκιοι πύλαι* Sy. 54
 Cilicia Sy. 1; 2; 22; 48; 50; 69; Mi. 8; 57; 75; 92; 96; 97; 105; 106; 112; 115; 116; 118; 119; I, 77; II, 71; 83; IV, 60; V, 7; 8; 75
 Cilla opp. Pu. 40
 Cimber v. Tillius Cimber
 Cimbri G. 1, 4; 14; H. 99; II, 4; I, 29; Cimbricus I, 67; 74; 77
 Cinambri II. 16
 Cineas Sa. 10; 11
 L. Cornelius Cinna H. 101; Mi. 51; 60; I, 64—81; II, 4; IV, 33
 (L. Cornelius) Cinna praetor II, 121; 126; 137; 147
 Cinna (C. Helvius) tr. pl. II, 147
 Cinna senator H. 81
 Cirrha Ma. 11, 4
 Cirta Nu. 4; Pu. 27; 106; II, 96; IV, 53; 55
 Claudia Quinta A. 56
 Claudius gentis Appiae auctor R. 12
 Appius Claudius Caecus Sa. 10
 Appius Claudius cos. A. 37; 40
 Appius Claudius tr. mil. I, 68
 (App.) Claudius Pulcher cos. I, 103
 Claudius Asellus A. 37
 Claudius Marcellus v. Marcellus
 Claudius (Nero) H. 17
 Ti. Claudius Nero Mi. 95; II, 5
 Claudius Paulus G. I, 3 v. adn.
 Clazomenae Mi. 63
 Clemporus II. 7
 Clementia (*Ἐπιείκεια*) II, 106
 Cleopatra Syra Antiochi M. f. Sy. 5
 Cleopatra Demetrii Nic. uxor Sy. 68
 Cleopatra Alexandri Aegyptiavia Mi. 23; 115; 117
 Cleopatra Mithridatis f. Mi. 108
 Cleopatra I, 6; II, 71; 84; 90; 102; III, 78; IV, 38; 59; 61; 63; 74; 82; V, 1; 8—11; 19; 59; 66, 76; 144
 Clisthenes Lesbicus Mi. 48
 Clodius Bithynicus V, 49
 Clodius Pulcher Si. 7; II, 14—24; IV, 19
 Clodius v. Appius
 Cloelius Ma. 18, 2. 3
 L. Cluentius I, 50
 Clupea v. Aspis
 Clusium I, 89; 92; Clusini G. 2
 Cn. [imo L.] (Cornelius) Sy. 3
 Cnidus II, 116; IV, 71
 Cnossus opp. Si. 6
 L. Cocceius (Nerva) V, 60—64
Κόκκυνος ἄκρα V, 110 v. adn.
 Coelesyria Pr. 2; Sy. 1; 5; 50; 53; Mi. 106; 115; 117; 118; V, 7
 Colchi Pr. 4; 63; Mi. 15; 64; 67; 101; 103; 114; 117
Κολένδα opp. H. 99; *Κολενδαῖς* H. 99; 100
 Collina porta I, 58; 67; 93
 Columna Rhegia (*Στολίς*) V, 85; 103; 112
 Comana Mi. 64; 82; 114; 121
 Cominius H. 43
 Commageni II, 49; Commagenus (Antiochus) Mi. 106; 114; 117
 Complega opp. H. 42; 43
 Concordiae templum Mi. 23; I, 26

- Conistorgis opp. H.** 57; 58
Connoba latro H. 68
Cononeus A. 32; 33
Consentia A. 56; V, 56; 58
Coplanium H. 88
Coponius proscriptus IV, 40
Coralli Mi. 69
Corax mons Sy. 21
Corcyra Ma. 1; 19; II, 7; 8; II, 40; 71; 83; 87; V, 55
Corcyraei II. 16; II, 39
Corduba H. 65; 66; II, 104; 105
Corfinium II, 38
Corinthus Pu. 136; Ma. 7; 8
Coriolanus v. Marcius
Cornelia Gracchorum mater I, 17; 20
Cornelia Pompei uxor II, 83
Cornelii I, 100; 104; tres II, 4
Cornelius Sa. 1, 1
Cn. Cornelius Hispanus Pu. 80
Cn. [imo L.] (Cornelius) Sy. 3
Cornelius II. 14 v. adn.
Cornelius Nu. 5
Cornelius v. Cinna; Dolabella, Lentulus, Scipio, Sulla
Q. Cornificius III, 85; IV, 36; 53 sq.
Cornificius V, 80; 86; 111 sq.
Cornutus I, 73.
Cornutus III, 92
Corpili IV, 87; 102; 105
Corsica (Κύρνος) Pr. 5; Mi. 95; V, 67; 72; 78; 80
Corvinus v. Valerius
Coruncanus Sa. 10, 2
Coruncanus II. 7
Cos ins. Mi. 23; I, 102; **Coi Mi.** 23; 115; 117; I, 102
C. Cosconius I, 52
Cossyra ins. I, 96; V, 97
Cothon portus Pu. 127
(C. Aurelius) Cotta I, 87
(L.) Aurelius Cotta I, 22
L. (Aurelius) Cotta II. 10
(M. Aurelius) Cotta Mi. 71; 112
Cotta Caesaris leg. II, 29; 150
Cragus Mi. 96
Crassinius (imo Crastinus) II, 82
Crassus v. M.' Aquilius Crassus M. Licinius Crassus Sy. 51; I, 90; 118 sq.; II, 9; 10; 18; 29; 49; 83; 110; III, 78; IV, 59; V, 10; 65
(M.) Licinius Crassus II, 41; V, 50
(P. Licinius) Crassus II, 18
(P.) Licinius Crassus A. 55; 56
(P. Licinius) Crassus Ma. 12
(P. Licinius) Crassus I, 69; 72; filius I, 72
Licinius Crassus I, 40; 41
Craterus Mithridatis dux Mi. 17
Cremona opp. A. 7
Crenides opp. IV, 105
Creta Pr. 5; Si. 6; II, 6; I, 111; III, 8; 12; 16; 36; IV, 57; V, 2
Cretenses Si. 6; Sy. 32; I, 111; II, 49; 71
Creticus (cogn.) Si. 6
Creusa R. 1
T. Crispinus A. 50; 51
Crispus v. Sallustius Crispus et Marcius Cr.
Critias Mi. 28
Critonius aedilis III, 28
Crixus I, 116; 117
Croesus Pu. 28
Croto opp. A. 57
Crotoniata II, 4
Culleo (Q. Terentius) III, 83
Cumae I, 49; 104; V, 81; 85
Cunei pop. H. 57; 58; 68
Curio Mi. 60
Curio tr. pl. II, 26—33; 41; 44 sq.
(Curius) Dentatus Sa. 5
Curius latro H. 68

- Curius proditor V, 137
 Q. Curius II, 3
 Cyclades ins. Pr. 5; Ma. 4, 1
 Cyclops II. 2
 Cydonia Si. 6
 Cyme opp. Sy. 25
 Cynocephalæ Sy. 16
 Cyprii Mi. 92; II, 71
 Κύπρις I, 97
 Cyprus Pr. 5; 9; Ma. 4, 1;
 Sy. 4; 52; 54; Mi. 56; 95;
 111; II, 23; IV, 61; V, 9; 52
 Cypsela Mi. 56
 Cyrene Pr. 1; Ma. 4, 1; Mi. 121;
 I, 111; III, 8; 12; 16; 36;
 IV, 57; Cyrenæi Pu. 106
 Cynus fl. Mi. 108.
 Cyrus maior Pu. 28; IV, 80
 Cyrus Mithridatis f. Mi. 117.
 Cyzicenus v. Antiochus
 Cyzicus Mi. 72—76; 80; 85;
 V, 137; Cyziceni Sy. 12;
 Mi. 78—76; IV, 75

 Daae Sy. 32
 Dacamas Numida Pu. 41
 Daci Pr. 4; II. 22; 23; fr. 18
 Daesitiatae II. 17
 Dalmatae II. 11; 12; 17; 24—28
 Damagoras Rhodius Mi. 25
 Damasippus v. Brutus Dama-
 sippus
 Damocritus Aetolus Sy. 21
 Danuvius fl. II. 22
 Daortho II. 2
 Dardani II. 2; 5; 14; 22; Mi.
 55; V, 75
 Dardanus II. 2
 Darius Hystaspis f. Pr. 8; Mi.
 112; 115; 116
 Darius (Codomannus) Mi. 8
 Darius Medus Mi. 106; 117
 Darius Mithridatis f. Mi. 108;
 117
 Darius Ponti rex V, 75

 Darsi II. 2
 Dasius A. 31
 Dasius A. 45 sq.
 Dassaretii II. 2
 Dassaro II. 2
 Datus opp. IV, 105
 Daunia A. 31; Daunii Sa.
 4, 1; 10, 1
 December mensis II, 48; fr. 1, 1
 (L.) Decidius Saxa Sy. 51;
 IV, 87; 102; 103
 Décimus v. D. Brutus
 Decius Sa. 1, 1
 Decius Sa. 9
 Decius Antonii dux III, 80
 Decius proscriptus IV, 27
 Deiotarus Mi. 75; 114; II, 71
 Delium Sy. 12; 15
 Delminium II. 11
 Delphi It. 8; A. 27; Ma. 11, 4.
 7; 19; II. 4; Mi. 112; I, 97;
 Δελφικὸν ἱερόν II. 5
 Delus Mi. 28; I, 37
 Demetrius Ma. 8; Sy. 29; Mi.
 29; III, 63
 Demetrius Antigoni f. (Polior-
 cetes) Sy. 54; IV, 66; 67
 Demetrius Nicator Sy. 67—69
 Demetrius Pharius II. 7; 8
 Demetrius Philippi f. Ma. 9, 2.
 5. 6; Sy. 20
 Demetrius Soter Sy. 45—47; 67
 Demochares V, 83—86; 105
 Demosthenes Sa. 10, 1; H. 39;
 II, 15; 16; IV, 20
 Dentatus v. Curius
 Derbani II. 28
 Diana II, 60; V, 9; Ἀρτυσίον
 Mi. 28; I, 26
 T. Didius H. 99 sq.; I, 40
 Dido Pu. 1
 Didymæus Sy. 56
 Diegylis Mi. 6
 Dindymus mons Mi. 75; 76
 Diocles Mi. 78

- Diodotus Sy. 68; 70
 Diogenes (Bithyas?) Pu. 126
 Diogenes Archelai f. Mi. 49
 Diomedes A. 31; Sy. 68; Mi. 1;
 53; II, 20
 Dionysius eunuchus Mi. 76; 77
 Dionysopolis Il. 30
 Dionysus Mithridatis cogn. Mi.
 10; 113
 Diophanes Sy. 26
 Dioscura Mi. 101 v. adn.
 Dioscuri Mi. 101; 103; I, 25;
 54; 64; III, 41
 Ditalco H. 71 (74)
 Docleatae Il. 16
 (Cn.) Cornelius Dolabella I,
 100
 (P.) Cornelius (Dolabella) Sa. 6;
 7, 1; G. 11
 P. Cornelius Dolabella II, 41;
 47; 119; 122; 129; 132; III,
 7; 8; 16; 20; 22; 24—27;
 36; 57; 61—64; 78; 88;
 95; IV, 52; 57 sq.; 66; 69;
 V, 4; 8
 Dolopes Ma. 11, 6; II, 70
 Cn. Domitius Sy. 30 sq.
 Cn. Domitius (Ahenobarbus)
 G. 12
 (Cn.) Domitius Ahenobarbus
 IV, 86; 99; 108; 115; 117;
 V, 2; 15; 26; 50; 53; 55;
 56; 59; 61—65; 73; 137
 L. Domitius (Ahenobarbus)
 I, 88
 L. Domitius Ahenobarbus II,
 17; 32; 38; 41; 76; 82
 (Cn.) Domitius (Calvinus) Sa. 6;
 G. 11
 (Cn.) Domitius Calvinus Mi.
 120; II, 76; 91; IV, 115; 116
 Dorienses IV, 70; *Δώριον ἀξι-
 ωμα* IV, 67
 Doriscus opp. IV, 101
 Dorsuo (*Δόρσων*) G. 6
 Dorylaeus Mi. 17; 49
 Drabescus opp. IV, 105
 Dromichaetes Mi. 32; 41
 Drusus v. Livius
 Durius fl. H. 55; 73 (71);
 74 (72); 91
 Dyme Mi. 96
 Dyrrhachium Il, 39; 40; 54;
 55; 56; 60; 64; 65; 67;
 71—73; 150; incolae Il, 39
 Dyrrhachus Il, 39
 Echinades ins. Pr. 5
 Edessa Sy. 57
 Egestus R. 1; fr. 1, 3
 Egnatii IV, 21
 Marius Egnatius v. Marius
Ἐγνατία opp. H. 68
 Elaea Sy. 26; 30; 38
 Elatea Sy. 20
 Eleates sinus V, 98
 Eleusis Mi. 30; 33
 Elymaei Sy. 32; Elymaeus
 adi. Sy. 66
 Emporiae H. 7; 40; Emporia
 Punica Pu. 72; 79
 Enchelees Il. 2; Enchelys ib.
 Eneti Mi. 55
 Enipeus Il, 75
 Epaminondas Sy. 41
 Epaphroditus, Sulla, I, 97
 Ephesii Mi. 21; 23; 48; 61
 Ephesus Sy. 4; 6; 9; 12; 20;
 22; 24; 25; 27; Mi. 21; 61;
 116; III, 26; V, 4; 7; 9
 Epicureus adi. Mi. 28
 Epicydes Si. 3
 Epidamnii Il. 7
 Epidamnus rex II, 39
 Epidamnus opp. Il. 7; 13; II,
 39; IV, 106; V, 75
 Epidaurus Mi. 54
 Epiphania Mi. 96
 Epirotae Sa. 10, 3; Ma. 5;
 Sy. 10; IV, 131

- Epirus Sa. 7, 2; 8; 10, 1. 3;
 A. 26; Ma. 11, 4; II. 7; Sy.
 43; Mi. 4; II, 38—40; V, 75
 Erasistratus Sy. 59 sq.
 Eridanus v. Padus
 Erisane opp. H. 69
 Erius Asinius I, 40
 Erythea opp. II, 39
 Erythrae opp. Mi. 46
 Esquilina porta I, 58; Esqui-
 linum forum ib.
 Etruria (*Τυρρηνία*) Sa. 6; 10, 2;
 H. 14; A. 5; 8—10; Pu. 9;
 Mi. 93; I, 50; 67; II, 2; 41;
 IV, 4; ▼, 81
 Etrusci (*Τυρρηνοί*) R. 1; Sa. 6;
 G. 11; Pu. 58; 66; I, 36; 49;
 67; V, 49; Etruscus adi. Pr. 3;
 5; H. 1; Pu. 66; I, 109
 Euboea Antiochi M. uxor Sy. 20
 Euboea ins. Pr. 5; Sy. 12;
 Mi. 29; 95; Euboenses Ma. 8;
 Euboica talenta Si. 2, 2; Pu.
 54; 59; Sy. 38
 Eudorus Rhodius Sy. 27
 Eumachus Mi. 46; 75
 Eumenes Cardianus Sy. 53; Mi. 8
 Eumenes Pergami rex Ma. 9, 5;
 11; 18; Sy. 5; 22; 25; 26;
 31; 33; 34; 36; 38; 44; 45;
 Mi. 55; 62
 Eupatoria Mi. 78; 115
 Eupatra Mi. 108; 117
 Euphrates fl. Pr. 2; 4; 9; Sy.
 1; 48; 50; 55; 56; 62; Mi. 68;
 84; 101; 105; 106; 116; 118;
 119; 121; II, 71; 150; 153;
 IV, 100; 133; V, 9; 65
 Euripus Mi. 45
 Europa Pr. 3; 4; 9; II. 6;
 Sy. 1; 2; 3; 6; 15; 38; 53;
 56; 63; 65; Mi. 13; 58; 69;
 101; IV, 5; 87; 106; 134;
 Europaei Mi. 107; Europaeus
 adi. H. 1; Mi. 101
 Eurydice Antipatri f. Sy. 62
 Euryleon R. 1
 Euxinus Pontus Mi. 47; 118;
 121; II, 51
 Faberius III, 5
 Fabii tres G. 2; 3
 Q. Fabius G. 2
 (M.) Fabius (Adrianus) Mi.
 88; 112
 Fabius Maximus dictator A.
 11 sq.; 31
 (Q.) Fabius Maximus Aemi-
 lianus Ma. 19; H. 65; 67; 90
 Fabius Maximus (Allobrogicus)
 G. 1, 2 v. adn.
 Fabius Maximus Servilianus
 H. 67 sq.
 Q. Fabius (Pictor) A. 27
 Fabius Sanga II, 4
 Fabricius Sa. 9 (v. adn.);
 10, 3
 Faesulae II, 2; 3
 Falærinus mons I, 47
 Fango V, 26
 Fannius Laelii gener H. 67
 L. Fannius ad Mithridatem
 missus Mi. 68
 Fannius proscriptus IV, 72;
 84; V, 139
 Faventia opp. I, 91
 Favonius II, 37; 119
 Faustulus fr. 1, 3. 4
 Faustus Sullae f. I, 106
 Fidei templum I, 16
 L. Figulus IV, 60
 Figulus Marcius v. Marcius
 (C. Flavius) Fimbria Mi. 51 sq.;
 59 sq.; 64; 72; 112
 Flavius Fimbria I, 91
 Firmum opp. I, 47
 Flaccus Aemilii Lepidi leg.
 H. 81
 (M.) Fulvius Flaccus I, 18 sq.;
 34; eius filius I, 26

- (Q.) Fulvius Flaccus H. 42
v. adn.
(Q.) Fulvius Flaccus A. 37;
40 sq.
(C. Valerius) Flaccus H. 100
L. Valerius Flaccus Mi. 51 sq.;
I, 75
Valerius Flaccus interrex I, 98
C. Flaminius cos. A. 8 sq.; 17
Flaminius III, 31
Flaminius v. Quintius
Flamma II, 46
Flavius Lucanus A. 35
C. Flavius V, 49
Φόβος Pu. 21
Fonteius I, 38 v. adn.
Forum Gallorum (ἀγορὰ Κελ-
τῶν) III, 70
fossae Punicae (Φοινικίδες τά-
φοροι) Pu. 32; 54; 59
Fregellae Sa. 4, 1; Fregel-
lani ib.
Frentani I, 39
Fufius Calenus v. Calenus
Fulginium opp. V, 35
Fulvia II, 3
Fulvia Antonii uxor IV, 29;
32; V, 14 sq.; 21 sq.; 33; 43;
50; 52; 54; 55; 59; 62; 66
Fulvius proscriptus IV, 24
(Cn.) Fulvius (Centumalus) A. 48
Q. Fulvius Flaccus v. Flaccus
(Ser.) Fulvius Flaccus II. 10
(Q. Fulvius) Nobilior H. 45 sq.;
80
Furius A. 27
Furius H. 83
P. Furius tr. pl. I, 33
Furnius V, 30; 40; 41; 75;
137 sq.
Gabii R. 8; V, 23
A. Gabinius II. 12; 25; 27; 28;
Sy. 51; Mi. 66; II, 14; 24;
49; 58; 59; V, 8; 10
Gades H. 5; 28; 31; 37; 59;
65; A. 2
Gaetuli Nu. 5
Galas II. 2
Galatea II. 2
Galatae Pr. 2; H. 1; II. 2; Sy.
6; 32; 34; 42; 50; 65; Mi.
11; 17; 41; 46; 58; 114; II,
71; IV, 88; V, 7. cf. Galli
Galatia Mi. 17; 46; 65; 68;
112; 118; Galaticus Mi. 75
P. Sulpicius (Galba) Ma. 3; 4,
2; 7
Ser. Galba H. 58 sq.
Ser. Galba H. 99
Ser. Sulpicius Galba II, 113
v. adn.
Galba Sullae leg. Mi. 48 v.
adn.; I, 47
Galli (Κελτοί, Γάλλοι) Pr. 3;
4; It. 8; 9; G. 1, 1 sq.; Si.
2, 3; H. 1; 2; 4; 13; 28; 37;
39; A. 4; 8; 10 al.; Pu. 5; 7;
17 al.; II. 2; 4; 5; 8; 12; 15;
29; Mi. 109; 111; 112; 119;
I, 29; 42; 50; 61; 62; 74;
92; 109; 117; II, 17; 32; 41;
49; 50; 70; 73; 101; 134;
140; 141; 150; III, 74; 97;
IV, 33; 38; 58; 88; 95; V,
31; 53; 92
Gallia (Κελτική) G. 1, 2; A.
4; 5; I, 4; 29; 66; 86; 107;
II, 4; 7 al.; III, 2; 27; 29 al.;
IV, 1; 2; 9; V, 3; 22; 33;
51; 75; 78; Gallia vetus III,
98; IV, 2
Gallicus (Κελτικός) Pr. 14 (Ap-
piani historia); It. 8; G. 1, 1;
A. 5; II. 15; Mi. 95; II, 41;
150; III, 97; V, 117
M. Gallius III, 95
Q. Gallius III, 95
Gallograeci Mi. 114. v. Galatae
Ganga (Gangites) fl. IV, 106

- Garganus mons I, 117
 Gaza Sy. 54
 L. Gellius Mi. 95
 Gemella opp. H. 68
 Geminus v. Tanusius
 Genthius Ma. 18; Il. 9
 Genucius v. ad Sa. 9
 Germani G. 1, 3; 16; 17; II, 64; V, 117; Germanica gens G. 18
 Geronia opp. A. 15; 16
 Geta (Hosidius) proscriptus IV, 41
 Getae Pr. 4; Il. 3; 4; 13; Ma. 18; II, 110; III, 25; 37
 Gisco H. 16; 24; Pu. 9; 10
 Glaber v. Varinius
 Glabrio v. Acilius
 Glanis fl. I, 89
 Glaphyra V, 7
 Glaucia I, 28 sq.
 Glintidiones Il. 16
 Gnidus v. Cnidus
 Gomphi opp. II, 64
 Gordius Mi. 65
 Gordyene Mi. 105
 Gracchus v. Sempronius
 Graecia Pr. 3; 8; 10; H. 65; Pu. 135; Ma. 3; 4, 2 al.; Il. 5; Sy. 7; 12 al.; Mi. 16; 92; 112; 118; I, 76; II, 70; 149; III, 85; IV, 20; 51; Magna Sa. 7, 1
 Graecus subst. et adi. Pr. 5; 8; 12; 13; 14; Sa. 10, 1; G. 2; H. 2; 7; 39; 63; A. 2; 8; Pu. 2; 67; 85; Ma. 8; 9 al.; Il. 1; 5; 6; 14; 30; Sy. 2; 6 al.; Mi. 1; 15; 28 al.; I, 54; 99; II, 39; 70; 71; III, 20; 94; IV, 1; 7; 11; 65; 67; 102; V, 4; 6; 11; 76; Appiani liber Sy. 2; Mi. 11
 Granicus fl. Sy. 29
 Granii Cn. et Q. I, 60, cf. 62
 Grumentum opp. I, 41
 Gulussa Pu. 70; 73; 106; 108; 109; 111; 126
 Gutta Campanus I, 90
 Hadrianus imp. H. 38; Sy. 50; I, 38; II, 86
 Hadrumetum Pu. 33; 47; 94; II, 95
 Haemus mons Mi. 69
 Halys Sy. 42; Mi. 62; 65
 Hamilcar Barcas Si. 2, 3; H. 4; 5; 8; 24; A. 2; 3
 Hamilcar ναύαρχος Pu. 24; 30
 Hamilcar ὁ Σαυλίτης Pu. 68; 70
 Hannibal Hamilcaris f. H. 6; 8 sq.; 17; 18; 28; 56; A. 1 sq.; Pu. 2; 6; 7; 9; 15; 23; 31 sq.; Ma. 1; Sy. 4; 7 sq.; Mi. 109; I, 109; 112; Appiani Hannibalica historia Pr. 14; H. 14; Pu. 2
 Hannibal ὁ ψάρε Pu. 68
 Hanno H. 31
 Hanno Hannibalis ἀδελφιδουῶς A. 20; 29; 33; 34; 36 sq.
 Hanno ἑππαρχος Pu. 14
 Hanno Λεῦκος Pu. 108
 Hanno Bomilcaris f. Pu. 24; 29; 30; 31; 38
 Hanno ὁ μέγας H. 4; 5; Pu. 34; 49; 68
 Harpagus Cyri dux IV, 80
 Harpalus Persei leg. Ma. 11, 3
 Harpessus fl. IV, 103
 Hasdrubal βοήθαρχος Pu. 70 sq.; 93 sq.
 Hasdrubal classi praef. A. 58; Pu. 34
 Hasdrubal Gisconis f. H. 16; 24 sq.; 30; 37; Pu. 9; 10; 13; 14 sq.; 38
 Hasdrubal Hamilcaris gener H. 4—8; A. 2 sq.
 Hasdrubal Hannibalis frater

- H. 13; 15; 16; 24; 28; A. 4;
 16; 52
 Hasdrubal Hoedus (Ἑριφός) Pu.
 34; 49
 Hasdrubal Masinissae nepos
 Pu. 93; 111
 Haterius proscriptus IV, 29
 Hebraei II, 71
 Hebrus fl. IV, 103
 Hecatompylus opp. Sy. 57
 Hegesianax Sy. 6
 Helena fr. 1, 1
 Helenus Octaviani dux V, 66
 Heliodorus Sy. 45
 Hellespontii Sy. 1; II, 71
 Hellespontus Pr. 2; Ma. 9, 5;
 Sy. 6; 28; 29; Sy. 37; 42;
 53; 62; 63; Mi. 95; II, 88;
 89; 111
 Helvetii G. 1, 3; 15
 M. Helvius H. 39
 M. Helvius II. 21
 Heniochi Mi. 69; 102; 116
 Hephaestio Sy. 57; II, 152
 Heraclea Italiae A. 35; Thes-
 saliae Sy. 18; Ponti Mi. 82
 Heraclida II, 151; III, 16; 19
 Heraclides Byzantius Sy. 29
 Heraclides Timarchi frater Sy.
 45; 47
 Heraea opp. Sy. 57
 Hercules H. 2; 65; Sy. 10; Mi.
 83; 103; II, 39; 76; Herculis
 columnae Pr. 1; 3; H. 1; 57;
 Mi. 93; 94; 95; 119; 121; II,
 73; IV, 8
 Herdonia (Ἐρδονία) opp. A. 48
 Herennius Brundusinus Ma. 11,
 7. 8
 Hermocrates Mithridatis dux
 Mi. 70
 Herodes V, 75
 Hiempsal I, 62; 80
 Hiera ins. V, 105—107
 Hiero Si. 2, 1; 3
 Hiero II. 20 v. adn.
 Hieronymus Cardianus Mi. 8
 Hierosolyma Sy. 50; Mi. 106
 Himilco Phameas Pu. 97; 100;
 107 sq.
 Hippagreta opp. Pu. 110; 111;
 incolae Pu. 110
 Hippasini II. 16
 Hippo opp. Pu. 30; 135
 Hippocrates Syracusanus Si.
 3; 4
 Hirpini I, 39; 51
 Hirtius (imo C. Luceius Hirrus)
 proscr. IV, 43; 84
 Hirtius cos. III, 50; 51; 65 sq.;
 76; 82
 Hispani (Ἰβηρῆς) Pr. 12; H.
 1 sq.; Pu. 29; 30; 46; 47;
 48; 68; 134; II. 15; Mi. 101;
 121; I, 108; 114; II, 8; 73;
 87; 103; IV, 31; 88
 Hispania (Ἰβηρία, Ἰσπανία) Pr.
 3; H. 1 sq.; 102; A. 1 sq.;
 Pu. 2; 6; 10; 15; 17; 31; 39;
 57; 62; 63; 67; 72; 86; 134;
 Ma. 1; Sy. 10; Mi. 68; 70;
 95; 109; 112; 116; 119; I, 80;
 84; 86; 89; 97; 107—114;
 119; II, 1; 8; 18; 38—44;
 48; 65; 87; 103; 107; 116;
 122; 137; 150; 152; III, 4;
 46; IV, 2; 3; 9; 54; 83;
 84; 85; 94; 96; 108; 117; V,
 20; 24; 26; 27; 51; 54; 70;
 134; 143
 Hispanus adi. Appiani liber
 Pr. 14; H. 4; A. 1; 4; Pu.
 2; — I, 121; II, 109; V, 82
 Homerus Mi. 1
 Horatius (Cocles) R. 10
 Hortensia IV, 32; 34
 Hortensius Sullae leg. Mi. 43
 (Q.) Hortensius II, 99
 (Q.) Hortensius (Hortalus) II, 41
 Hostilius R. 6

- Hostilius Mancinus H. 79—88
 Hydrus II, 40
 Hypaepeni Mi. 48
 Hypsaeus II, 24
 Hyrcania Sy. 55
 Hystaspes Mi. 112; 115; 116

 Ianiculum I, 68; 71; 91; 94
 Iapudes II. 10; 14; 16; 17; 18;
 19; 21; 22
 Iapyges A. 35; 45; 49; I,
 39; 53
 Iapygia A. 15; 17; 36; 55; I,
 42; IV, 100
 Iasus Mi. 63
 Iazyges Mi. 69
 Iberi Asiatici Mi. 101; 103;
 114; 117; Ἰβηρία ἢ ἑώρα
 Mi. 116
 Iberi v. Hispani
 Iberus fl. H. 7; 10; 41; 42; A.
 2; 3; Pu. 6; I, 111
 Icilius v. Selicius
 Icus ins. V, 7
 Ida Pu. 71; fr. 1, 1
 Idumaei Mi. 106; V, 75
 Ilerda II, 42
 Ilienses Mi. 53; 61
 Ilium R. 1; Pu. 1; 132; Sy.
 63; Mi. 1; 53; II, 20; 81
 Illyricum Ma. 18, 1; II. passim;
 II, 32; 41; 47; 59; III, 68;
 IV, 58; 75; V, 65; 80
 Illyricus adi. II. passim; II, 39;
 V, 75; 145
 Illyrii Pr. 3; A. 17; Ma. 11,
 2; 18, 1; II. passim; II, 39;
 59; IV, 75; 88; V, 75; 128;
 132; 145
 Illyrius Polyphemi f. II. 2
 Ilurgia H. 32 v. adn.
 Ilus II, 68
 Indi A. 41; Pu. 71; Sy. 55;
 56; 57; Mi. 89; II, 149; 153;
 154; τὰ Ἰνδινά V, 9
 Indibilis H. 37; 38
 Indus fl. Sy. 55
 Intercatia opp. H. 53; incolae
 H. 54
 internum mare Pr. 5; 9
 Interphrurini II. 16
 Io Mi. 101
 Iones Sy. 1; 12; II, 71; 89;
 fr. 18
 Ionia Pr. 2; 3; 9; Ma. 4, 1;
 18, 3; Sy. 6; 51; Mi. 20; 21;
 118; I, 76; II, 49; III, 2; IV,
 60; 63; 82; V, 65
 Ionicus Pr. 4; Pu. 96; Sy. 29
 Ionium mare Pr. 3; 5; 14; A.
 8; 12; Pu. 87; II. 1; 3; 7; 8;
 12; Sy. 15; 16; 63; Mi. 95;
 112; I, 5; 49; 50; 66; 109;
 II, 38; 41; 49; 110; 150; III,
 9; 10; 24; 27; 30; 63; 64;
 96; IV, 3; 58; 63; 65; 94;
 99; 115; 116; 122; 123; 127;
 V, 2; 4; 8; 26; 55; 61; 65
 Ionius Dyrrhachi f. II, 39
 Ipsus Sy. 55
 Isauri Mi. 75
 Isis Mi. 27; IV, 47
 Issa II. 7; incolae ib.
 Ister fl. Pr. 4; Ma. 18, 1. 2;
 II. 1; 3; 5; 6; 14; 22; Mi.
 15; 69
 Ister opp. II. 30
 Istri pop. II. 8
 Isthmia Ma. 9, 3. 4
 Itali, Italia passim
 Italica opp. H. 38; 66
 Itucca opp. H. 66; 67
 Ituraea V, 7; Ituraei Mi. 106
 Iuba II, 44; 45; 46; 83; 87;
 95; 96; 100; 101; IV, 53; 54
 Iuba minor II, 101
 C. Iudacilius (fort. Vidacilius)
 I, 40; 47; 48
 Iudaei Sy. 50; Mi. 106; 114;
 117; II, 90; fr. 19

- Ingurtha H. 89; Nu. 1; 3—5;
 I, 42; 77
 Iulia gens II, 68; V, 63
 Iulia Antonii mater V, 52; 63
 Iulia Sex. Pompei uxor V, 72
 v. adn.
 Iulius mensis II, 106; V, 97
 Sex. [imo L.] Iulius Caesar
 I, 40 sq.; 48
 L. Iulius Caesar I, 72
 C. Iulius Caesar I, 72
 L. Iulius Caesar Antonii avun-
 culus IV, 12; 37
 C. Iulius Caesar Pr. 6; 14;
 G. 1, 2 sq.; 15 sq.; Si. 7; H.
 102; Pu. 136; Il. 12; 13; 15;
 29; Mi. 120; 121; I, 4—6;
 104; II, 1; 15; 17; 23; 25 sq.;
 III, 1—17; 21; 22; 24—44;
 50; 52; 54—66; 75—78;
 81—88; 94; 95; 98; IV, 1;
 8; 9; 19; 33; 38; 53; 54;
 57; 58; 59; 61; 68; 70; 74;
 75; 83; 84; 89; 91; 93; 94;
 96—98; 124; 132—134; V,
 3; 4; 7—10; 48; 55; 59; 71;
 72; 97; 133; V, 137; 143.
 Caesariani III, 91
 Iulius Caesar Octavianus v.
 Octavianus
 Sex. Iulius III, 77; IV, 58
 Sex. [imo D.] Iunius Brutus
 H. 73 (71) sq.; 80 sq.; 99
 Iuno Mi. 101; V, 49; 133
 Iuppiter It. 8; Pu. 13; 71; 85;
 A. 56; Mi. 1; 7; 26; 66; 70;
 75; I, 70; 74; II, 11; 145;
 151; IV, 130

 Labeones pater et filius IV,
 135
 Labienus Caesaris leg. G. 1, 3;
 15; II, 62; 87; 95; 105;
 V, 65
 Labienus eius f. V, 65; 133
 Labienus proscriptus IV, 26
 v. adn.
 Laedaemon Pu. 4; IV, 118
 Lacedaemonii (*Λακεδαιμόνιοι*
 et *Λάκωνες*) Pr. 4; Pu. 3; 4;
 112; Ma. 7; Sy. 12; 14; 18;
 41; Mi. 29; II, 70; IV, 7; 118
 Laconicus Sy. 41; IV, 82
 Lacinium prom. Sa. 7, 1; V, 133
 Laelius Scipionis maioris leg.
 H. 25; 26; 29; Pu. 26; 28;
 41; 44; 48
 C. Laelius Scipionis minoris
 leg. H. 67; Pu. 126; 127
 Laelius Cornificii leg. IV, 53;
 55; 56
 Laenas (Popillius) IV, 19; 20
 M. Laetorius I, 60; 62
 Laevinus Sa. 10, 2
 T. Lafrenius v. Afranius
 Lagidae Mi. 121; I, 111
 M. Lamponius I, 40; 41; 90; 93
 Lampsaceni Sy. 2; Mi. 76;
 Lampsacus Sy. 29; Mi. 76;
 V, 137
 Lanassa Sa. 11
 Lanuvium I, 69; II, 20; V, 24
 (ubi v. adn.)
 Laodice Seleuci Nicatoris mater
 Sy. 57
 Laodice Antiochi M. f. Sy. 4
 Laodice Antiochi Dei uxor
 Sy. 65; 66
 Laodicea Phoenices Sy. 57; ad
 Lycum Mi. 20; incolae ib.,
 (et 117?); Syriae Sy. 46; III,
 78; IV, 60; 63; 64; V, 4;
 incolae IV, 52; 62; V, 7
 Laodiceae quinque Sy. 57
 Laomedon Syriae praef. Sy. 52;
 Mi. 9
 Largus proscr. IV, 28
 Larinates I, 52
 Larissa Thessaliae Sy. 16; 81;
 83; Syriae Sy. 57

- Laronius V, 112; 115
 Lasthenes Si. 6
 Laterensis III, 48
 Latii ius II, 26
 Latini R. 1; 13; It. 5, 1; Pu.
 58; I, 23; fr. 1, 1; Latina
 lingua IV, 11
 Latinus Faunus R. 1; fr. 1, 1
 Latinus Silvius R. 1; fr. 1, 2
 Latona Mi. 27; IV, 134
 Lavinia R. 1; fr. 1, 1
 Lavinium opp. R. 1; fr. 1, 1. 2
 Lavinius fl. IV, 2
 Laurentia fr. 1, 3
 Laurentum opp. R. 1; fr. 1, 1
 Lauro opp. I, 109
 Lemnus Mi. 77
 Cn. Cornelius Lentulus Pu.
 56; 62
 M. [imo Cn.] Cornelius (Len-
 tulus) Pu. 63
 P. Cornelius (Lentulus) Pu. 62 sq.
 (L. Cornelius) Lentulus (Crus)
 II, 33; 76
 Lentulus (Cruscellio) proscrip-
 tus IV, 39
 (Cn. Cornelius) Lentulus Mar-
 cellinus Sy. 51; Mi. 95
 (P. Cornelius) Lentulus Spinther
 II, 119; IV, 72; 82
 (P.) Cornelius Lentulus (Sura)
 II, 2 sq.; 15
 Cn. Lentulus Mi. 95
 P. Lentulus I, 40; 72
 Leonidas Spartiata Sy. 18
 Leontini Si. 3
 Λεόντων κεφαλαί Mi. 19
 Leptines Sy. 46; 47
 Leptis opp. Pu. 94
 Λήθης ποταμός H. 73 (71);
 74 (72)
 Lesbos Pr. 5; Lesbii Mi. 48
 Λευκιανοί (L. Antonii milites)
 V, 37; 46
 Leuco H. 46
 Leucopetra prom. V, 109
 Leucophryene Diana V, 9
 Leucosyri Mi. 69
 Leuctra Sy. 41
 Libanus mons Sy. 57
 Libo scriptor III, 77 v. adn.
 L. Libo Sex. Pompei socer
 V, 52; 53; 69; 71; 73; 139
 Liburni Il. 3; 12; 16; 25;
 II, 39; Liburnia I, 77; 78
 Liburnides Il. 3; II, 39
 Λιβύη v. Africa
 Λίβυσσος fl. Sy. 11
 Licinius v. Crassus et Lucullus
 Q. Ligarius II, 113
 Ligarii duo IV, 22; tertius
 IV, 23
 Ligures H. 37; A. 54; Pu. 7;
 17; 23; 31; 32; 40; 44; 54;
 59; Nu. 3
 Liguria Pu. 9; I, 80
 Ligusticum mare Mi. 95
 Lilybaeum prom. II, 95; V,
 97; 98; 122
 Lipara ins. V, 97; 112
 Liris fl. I, 39; 43
 Lissus opp. II. 7
 Litennon Numantinus H. 50
 Liternus fl. I, 39
 Livius Tarento praef. A. 23
 (Livius) Drusus cos. Pu. 112
 Livius classi praef. Sy. 22—25
 Livius Drusus tr. pl. I, 23
 Livius Drusus tr. pl. I, 35—38
 Locha opp. Pu. 15; incolae ib.
 Locri Ma. 8; epizephyrii Sa. 12;
 A. 55
 L. Lollius Pompei leg. Mi. 95
 M. Lollius v. Marcus
 Longus v. Sempronius
 Loryma IV, 72
 Lucani Sa. 10, 1; A. 35; 37;
 38; 43; 49; I, 39; 51; 53;
 91; Lucania IV, 100; Lucanus
 I, 93

- Luceria v. Nuceria
 Lucilius IV, 129
 Lucius (Apustius) Ma. 4, 2
 Lucius III, 85 v. adn.
 Lucius (Quintius) IV, 27
 Lucius V, 54 v. adn.
 Lucii (Fannius et Magius)
 Mi. 68; 70
 Lucretius Ofella I, 88; 90;
 93; 94; 101
 Lucretius (Vespillo) II, 54;
 IV, 44
 Lucullea Mi. 76
 (L.) Licinius Lucullus H. 49 sq.;
 59 sq.; 89; Pu. 71
 L. Licinius Lucullus Sy. 49;
 Mi. 33; 51; 56; 68; 72 sq.;
 112; I, 120; II, 9
 M. Licinius Lucullus II. 30; I, 92
 Lunae aedes I, 78
 Lupercalia II, 109
 Lupiae opp. III, 10
 Lusitani H. 24 (v. adn.);
 56—59; 67; 100; I, 114;
 IV, 88
 Lusitania H. 59; 60; 68; 73
 (71); I, 110; 111
 Lusones H. 42; 79
 Lutatius Si. 2, 1
 Lutatius Catulus I, 74
 Q. Lutatius Catulus I, 105; 107
 Lutia opp. H. 94 v. adn.
 Lutus II. 20 v. adn.
 Lycia Sy. 4; 53; Mi. 20; 25;
 95; IV, 60; 75
 Lycii Pr. 2; Sy. 32; 44; Mi.
 21; 24; 27; 61; 62; IV, 60;
 61; 65; 76 sq.; V, 7
 Lycomedes Mi. 121
 Lycus fl. Mi. 20
 Lydi Pr. 2; Pu. 66; II, 71;
 Lydia Mi. 118; Lydius II, 74;
 Lydus Pu. 28
 Lysias Antiochi M. legatus
 Sy. 6
 Lysias Antiochi Eupatoris edu-
 cator Sy. 46; 47
 Lysimachia opp. Sy. 1; 3;
 21; 28; 29; 37; 38; 62; 63;
 IV, 88; Lysimachenses Sy. 1;
 28; 64
 Lysimachus rex Sy. 1; 53; 55;
 62; 64; *Λυσιμάχαιον ἱερόν*
 Sy. 64
 Macedones Pr. 3; 9; 10; Sa.
 10, 1; H. 39; 65; Pu. 132;
 134; 135; Ma. passim; II. 1;
 9; 14; Sy. 2; 13; 16 al.; Mi.
 8; 9; 41; 55; 89; 102; 117;
 II, 75; 152; III, 79; IV, 75
 Macedonia Pr. 12; H. 65; Pu.
 111; Ma. 9, 2. 5; 11, 1. 6;
 II. 1; 5; 12; 13; Sy. 16; Mi.
 29; 35; 41; 55; 58; 95; 102;
 112; 118; I, 76; 79; II, 49;
 52; 55; 60; III, 2; 8—12;
 16; 24; 25; 27; 32; 35; 36;
 37; 43; 46; 49; 52; 59; 61;
 63; 77; 79; 80; 97; IV, 1;
 57; 65; 75; 82; 86; 87; 88;
 100; 108; 117; 133; V, 28;
 49; 50; 58; 75; 138
 Macedonica Appiani hist. Pr.
 12; 14; V, 145
 Macedonicus v. Cestius
 Machares Mithridatis f. Mi. 67;
 78; 83; 101; 102; 113
 Maecenas IV, 50; V, 53; 64;
 92; 93; 99; 112
 Maedi II. 5; Maedus II. 2
 Maeotis Mi. 15; 101; 102;
 103; 119
 Magadates (imo Bagadates)
 Sy. 48; 49
 Magdalses Nu. 5
 Magi Sy. 58; II, 154
 L. Magius Mi. 68; 72
 Magnesia ad Maeandrum Mi.
 61; incolae Mi. 21; ad Sipy-

- lum Mi. 21; Thessaliae Mi. 29; incolae Ma. 8
 Magnopolis Mi. 115
 Mago Hannibalis frater H. 24; 25; 27; 31; 32; 34; 37; A. 20; 54; Pu. 7; 9; 23; 31; 32; 49; 54; 59
 Mago H. 16; 19; 22
 Mago ἑπάρχος Pu. 15
 Maharbal A. 10 sq.; 20; 21
 Malia opp. H. 77; Μαλιεῖς ib.
 Maliacus sinus Ma. 8
 Mallus opp. Mi. 96
 Mamercus Sa. 1, 1 v. adn.
 Mamertini Sa. 9
 Mancaeus Mi. 84 (v. adn.); 86
 L. Mancinus Pu. 110; 113 sq.
 M.' Manilius H. 56; Pu. 75; 97 sq.
 Manius v. Acilius Glabrio et Aquillius
 Manius Antonii procurator V, 14 sq.; 19; 22; 29; 32; 33; 43; 52; 62; 66
 A. Manlius Nu. 4
 C. Manlius II, 2; 3
 L. Manlius Mi. 71
 M. Manlius It. 9
 Manlius Torquatus Sa. 2; 3
 Manlius Torquatus Mi. 95
 Manlius Vulso Sy. 39; 42 sq.
 Manlius A. 5
 Maratho A. 39
 (M.) Claudius Marcellus Si. 4; 5; H. 17; A. 27; 50 sq.
 (M.) Claudius Marcellus H. 48 sq.
 Marcellus I, 40
 (M. Claudius) Marcellus cos. a. 51 II, 25; 26
 (C.) Claudius Marcellus cos. a. 50 II, 26—31; V, 64
 (C. Claudius) Marcellus cos. a. 49 II, 33
 Marcellus Antonii privignus V, 73
 Mindius Marcellus v. Mindius
 Marcia Catonis uxor II, 99
 Marcius Scipionis leg. H. 26; 31 sq.
 C. Marcius Hispanus homo H. 66
 (C.) Marcius Censorinus I, 71; 88; 90; 92; 93
 L. Marcius Censorinus Pu. 75; 80; 86; 90; 97 sq.
 Marcius Coriolanus It. 2 sq.; I, 1; III, 60
 Marcius Crispus III; 77; IV, 58; 59
 (C.) Marcius Figulus II, 11
 (L.) Marcius Philippus Sy. 51; II, 99
 (Q.) Marcius Philippus Ma. 17
 Marcus proscr. IV, 43; alius IV, 49 v. adn.
 Marcus lacus Pr. 1
 C. Marius Pr. 14; G. 1, 2; Nu. 4; 5; II, 4; Mi. 51; 60; I, 29—75; 80; 87; 96; 121; II, 36; III, 2; IV, 1; 16; 33
 Marius iunior I, 60; 62; 87—90; 94; 98; 101
 C. Marius (Gratidianus?) I, 65
 M. Marius H. 100
 Marius Egnatius I, 40 sq.; 45
 Marius i. e. Amatius III, 16
 Marmaridae Pr. 1
 Maronea Syriae Sy. 57; Thraciae IV, 87; 88
 Marrucini I, 39; 52
 Mars R. 1; Pu. 133; I, 97; II, 68; III, 41; fr. 1, 3
 Marsi I, 39; 46; 50; 52
 Marsus (Octavius) IV, 62
 Marthama opp. Pu. 55
 Martia legio (τὸ Ἄρειον τέλος vel οἱ Ἄρειοι) III, 45; 66 sq.; 93; IV, 115; 116
 Martiae Idus II, 149; 153
 Martius campus I, 57; 89; 106; 107; II, 92; III, 94; V, 16

- Marullus tr. pl. II, 108; 122; 138
 Masinissa H. 25; 27; 37; 46;
 89; Pu. 10—105; 111; Nu. 4;
 Ma. 11, 4; Mi. 55
 Masinissa IV, 54 v. adn.
 Massathes Pu. 44
 Massilia H. 40; II, 47; IV, 84;
 Massilienses It. 8; H. 14
 Massylii Pu. 10; 17; 26; 27; 32
 Mastanabal Pu. 106; 111
 Mauri (*Μαυρούσιοι*) Pr. 1; 4;
 Pu. 40; 106; 111; II. 4; I,
 42; 50; II, 44; 96; IV, 54;
 V, 26; *Μαυρούσιον ὄρος* Nu. 5
 Mazaca opp. Mi. 115
 Medi, Mēdus Pr. 9; Pu. 87;
 132; Sy. 3; 53; Mi. 106; 114;
 117; IV, 80; 88; 99; V, 133
 Media Sy. 1; 53; 55; V, 133
 Megabates II, 71
 Megabyzus V, 9
 Megalopolis Sy. 13
 Megara Mi. 30; Carthaginis
 pars Pu. 117; 135
μέλας κόλπος IV, 88; 89; 101
 Melitenses II. 16
 Memmius I, 32
 Memmius II, 24
 Menander Laodicensis Mi. 117
 Menas Mi. 4; 5
 Mendis v. Myndis
 Menecrates V, 81—84; 96
 Menenius proscriptus IV, 44
 Menippus Sy. 6
 Menodorus V, 56; 66; 70; 71;
 73; 77 sq.; 96; 100 sq.
 Menophanes Mi. 110
 Meromenni II. 16
 L. (Cornelius) Merula I, 65—67;
 70; 74
 Mesembria opp. II. 30
 Mesopolitae (fort. Mesotmoli-
 tae) Mi. 48
 Mesopotamia Sy. 48; 53; 55;
 57; Mi. 114
 Mesotylus Pu. 33
 Messala Corvinus II. 17; IV,
 38; 136; V, 102—113
 Messana Sa. 9; II, 95; IV, 25;
 39; V, 81; 84; 85; 88; 97;
 103; 105; 109; 117; 121; 122
 Messenii Sy. 41
 Metapontum A. 33; incolae
 A. 35; V, 93
 Metellus v. Caecilius
 Metulum II. 19; 21; incolae
 II. 19; 20; 21
 Mezentius fr. 1, 1
 Micipsa H. 67; Pu. 70; 106; 111
 Micylio V, 78
 Micythio Sy. 12
 Milesii Sy. 65; Miletus IV, 37;
 V, 9; 144
 Milo (Annius) II, 16; 20—24; 48
 C. Milonius I, 65
 Mindius Marcellus V, 102
 Minerva Pu. 133; Mi. 53; prom.
 (*Ἀθηναίων*) V, 98
 Minturnae I, 61; 62; Mintur-
 nenses IV, 28
 Minucius II, 54
 Minucius II, 60
 Minucius IV, 17
 Minucius Basilus II, 113; III, 98
 Minucius Rufus A. 12 sq.
 Minucius Rufus Mi. 17
 (Q.) Minucius Thermus H. 39;
 Pu. 36; 44; Sy. 39
 Minurus H. 71 (74)
 Mithraas Mi. 10
 Mithridates *κρίστης* Mi. 9; 112
 Mithridates V Euergetes Mi. 10
 Mithridates VI Dionysus Eu-
 pator (Magnus) Si. 6; II. 30;
 Sy. 48—50; Mi. 9 sq.; I,
 55—57; 63; 75; 77; 80; 102;
 111; 120; II, 1; 91; IV, 66;
 67; 71; V, 75; *Μιθριδάτειος*
 Si. 6; Sy. 48; Mi. 18 al.; I,
 55; 56; 99; 101; II, 9

- Mithridates Magni f. Mi.** 64
Mithridates Parthorum rex
 Sy. 51
Mithridates Pergamenus Mi. 121
Mithridatis Mi. 111
Mithrobarzanes Mi. 84
Mitylene Mi. 21; 52; II, 83;
 V, 133; 141
Mitylenaei Ma. 3; Sy. 52
Mnaseas Rhodius IV, 66; 71
Moentini Il. 16 v. adn.
Moesi (Mysol) Pr. 3; II. 6; 29; 30
Molistomus Il. 4
Molossi Sa. 11
Monime Mithridatis M. uxor
 Mi. 21; 48
Mopsuestia Sy. 69
Mucia Sex. Pompei mater V,
 69; 72
Mucius Scaevola pont. max.
 I, 88
Mummius Achaicus H. 56 sq.;
 Pu. 135; I, 37 v. adn.
Q. Mummius tr. pl. I, 13
Munatius Mi. 34
Murcinus opp. IV, 105
Murcus II, 119
(L.) Statius Murcus III, 77;
 IV, 58; 59; 74; 82; 86; 99;
 100; 108; 115—117; V, 2;
 8; 15; 25; 50; 70; 71
Murena Mi. 32; 43; 64 sq.;
 93; 112
Mutilus v. C. Papius Mutilus
Mutina III, 49; 61; 65; 66;
 70; 71; 72; 80; 84; 86; IV,
 2; V, 6; 129; **Mutinenses**
 III, 49
Myconius mons V, 117
Mylae V, 105—116
Myndis (vulgo Mendis) Sy. 33
Myndus IV, 65; 66; 71; 72;
 V, 7
Mynnio Mi. 48
Myonnesus Sy. 27; 28
Myra opp. IV, 82; incolae ib.
Myrtoum mare Pr. 5
Mysi Pr. 2; Sy. 32; **Mysia Mi.**
 20; 118; V, 7; 138; **Mysius**
Olympus Sy. 42
Nabataei Mi. 106; **Nabataeus**
 Mi. 107
Nabis tyrannus Ma. 7
Narce opp. Pu. 33; 34
Naresii Il. 16
Naro fl. Il. 11
Nasica v. Scipio Nasica
Nasidius V, 139
Sextius Naso II, 113
Naso proscriptus IV; 26
Naulochi V, 116; 121; 122
Naxii V, 109
Naxus V, 7
Neapolis I, 89; **Macedoniae IV,**
 106; **Neapolitani Sa.** 4, 5
Nemanes Armenius Mi. 19
Nemea Mi. 112
Nemesis Pu. 85; II, 90
Nemus V, 24
Neoptolemus Mithridatis dux
 Mi. 17—19; 34
Nepheris opp. Pu. 102; 108;
 111; 126
Neptunus Pu. 13; 71; **Mi.** 70;
 II, 39; V, 98; 100
Nergobriga (Nertobriga) opp.
 H. 50
Nergobriges (Nertobriges) H. 48
(C. Claudius) Nero A. 52
Ti. Claudius Nero v. Claudius
Nero imp. fr. 20
Nervii G. 1, 4
Nicaea Mi. 6; 77; V, 139
Nicander pirata Sy. 24; 25
Nicanor Sy. 55; 57; **Mi.** 8
Nicator Seleuci I cogn. Sy. 57
Nicatorion Sy. 63
Nicephorion Sy. 57
Nicephorion Mi. 3

- Nicias a Perseo interfectus
 Ma. 16
 Nicomedes Prusiae f. Mi. 4 sq.
 Nicomedes Philopator Mi. 7;
 10 sq.; 56—60; 71; I, 111
 Nicomedes ultimus Mi. 7 (v.
 adn.)
 Nicomedia Mi. 7; 52; 76;
 V, 139
 Nicopolis Sy. 57; Mi. 105; 115
 Nilus Pr. 1; II, 90; 101; V, 9
 Nimis fl. H. 74 (72) v. adn.
 Nobilior v. Fulvius
 Nola I, 42; 50; 65; Nolani
 I, 50
 Nomades v. Numidae
 Nonius centurio V, 16
 Nonius Fimbriae familiaris
 Mi. 59
 Nonius portarum custos V, 30
 Nonius tr. pl. I, 28
 Norba opp. I, 94
 C. Norbanus I, 82—86; 91;
 94; 96
 Norbanus IV, 87; 102—107; 180
 Norici G. 18; II, 6; 29
 Novum Comum II, 26; in-
 colae ib.
 Nuceria A. 49; Pu. 63; I, 42;
 II, 38; IV, 3
 Nudus Mi. 71 v. adn.
 Numa Pompilius R. 2; Mi. 22
 Numantia H. 46; 50; 76 sq.;
 Numantini ib.
 Numantinum bellum H. 66
 Numantinus cogn. H. 98
 Numidae Pr. 1; Si. 2, 3; H.
 4; 15; 25; 46; 67; A. 2; 35;
 40; 50; 57; Pu. 9—12 al.;
 II, 4; I, 42; 62; 77; 80; II,
 44; 45; 87; 96; V, 98; 113
 Numidia Pr. 1; IV, 53
 Numidicus Pu. 23; 41
 Numitor R. 1; fr. 1, 2, 3, 4
 C. Numitorius I, 72
 Nymphaeum Mi. 108
 Nymphaeum II, 59
 Nyssa Mithridatis f. Mi. 111
 Obucula opp. H. 68 v. adn.
 Oceanus Pr. 3; 4; 5; 9; H. 1;
 7; 28
 Ὀκλίη opp. H. 57
 Ὀκίλις opp. H. 47; 48
 Octavia στροά II, 28
 Octavia Octaviani soror V, 64;
 76; 93—95; 138
 Octavianus Pr. 14; Si. 6; H.
 102; A. 13; Pu. 136; II, 13 sq.;
 Sy. 50; Mi. 105; 121; I, 5;
 6; II, 143; 148; III, 9 sq.
 Octavius Scipionis leg. Pu. 41;
 44; 49
 (C.) Octavius Octaviani pater
 III, 11; 23
 (Cn.) Octavius cos. I, 64; 66—71
 Cn. Octavius in Syriam missus
 Sy. 46; 47
 M. Octavius tr. pl. I, 12 sq.
 (M.) Octavius Pompei leg. II, 47
 Odessus opp. II, 30
 Oenandenses IV, 79
 Oenomaus gladiator I, 116
 Ofella v. Lucretius Ofella
 Ofilius tr. mil. V, 128
 Olcabas Scytha Mi. 79
 Olophernes Sy. 47
 Olthaces Colchus Mi. 117
 Olympia Mi. 54; I, 99
 Olympias Alexandri M. mater
 Sy. 54
 Olympus Mysius Sy. 42
 Onobala fl. V, 109
 Onomarchus It. 8
 Opimius cos. I, 25; 26
 Q. Oppius Mi. 17; 20; 112
 Oppius proscriptus IV, 41
 Oppius tr. mil. H. 78
 Orchomenus Mi. 49; 54
 Orestea Sy. 63

- Oricum opp. II, 54—56
 Orodes Sy. 51
 Oroezes Mi. 103; 117
 Oropus Syriae Sy. 57
 Ὀρόσκοπα opp. Pu. 70
 Orsabaris Mithridatis f. Mi. 117
 Orso v. Urso
 Ostia I, 67; 88
 Oxathres Mithridatis f. Mi. 108; 117
 Oxthracæ opp. H. 58
 Oxyaei II. 16
 Oxydracæ II, 152
 Oxynta Iugurthæ f. I, 42

 Pachium Mi. 19
 Padus fl. (olim Eridanus) H. 39; A. 5; 7; 8; 10; II. 8; I, 86; 109; II, 17
 Paeligni I, 39
 Paeon II. 2
 Paeones Pr. 3; II. 1; 3; 5; 14; 17; 22; 23; 29; Mi. 102
 Paetus v. Autronius
 Palaesteni V, 117 v. adn.
 Palaestina Sy. 50; Mi. 106; 115; 117; 118; III, 78; IV, 59; V, 7; Palaestinenses Pr. 2
 Palarii II. 10
 Palatium II. 30
 Pallacopa canalis II, 153
 Palladium Mi. 53
 Pallantia H. 55; 80—88; I, 112; Pallantii H. 55; 82; 88
 Palmyra V, 9; Palmyreni Pr. 2; V, 9; 10
 Paloeis portus V, 55 v. adn.
 Pamphyli Pr. 2; Sy. 32; Mi. 92; II, 49; 71; IV, 60; Pamphylium mare Pr. 2; sinus Pr. 9; II, 149
 Pamphylia Sy. 22; 28; 53; Mi. 8; 20; 56; 95
 Panares Si. 6
 Pandusa Tiberius II. 10

 Pannonii v. Paeones
 Pannonius II. 2
 Pansa consul III, 50; 51; 65—76; 80; 82; 91
 Pansa III, 85 v. adn.
 Panticapæum Mi. 107; 120
 Paphlago, Paphlagones Mi. 21; 23; 76; II, 71
 Paphlagonia Mi. 17; 18; 56; 58; 68; 70; 112; 114; 118
 Papias V, 104 (v. adn.); 106; 107
 (C.) Papirius Carbo I, 18
 (C.) Papirius Carbo (Arvina) I, 88
 (Cn.) Papirius Carbo G. 13
 (Cn.) Papirius Carbo I, 67—96; 98; 108; οἱ Καρβόνειοι I, 90—93
 C. Papius Mutilus I, 40; 42; 51
 Parium opp. Mi. 76
 Partheni II. 2; IV, 88; V, 75
 Parthi II. 13; Sy. 48; 51; 55; 65; 67; 68; Mi. 15; 87; 104; 105; 106; II, 18; 83; 110; III, 24; 25; 36; 43; 77; IV, 33; 58; 59; 63; 88; 99; 133; V, 9; 10; 65; 75; 93; 95; 132—136; Parthicus adi. II, 49; V, 10; 93; Parthicus Appiani liber Sy. 51; II, 18; V, 65
 Partho II. 2
 Parthus opp. Pu. 39
 Parthyene Sy. 1; 57; II, 18; V, 10
 Pasargadae Mi. 66
 Patara Mi. 27; IV, 52; 81;
 Patarenses IV, 81
 Patiscus II, 119 v. adn.
 Patrae I, 79
 Paulus v. Aemilius
 Pausimachus Rhodius Sy. 23; 24
 Q. Pedius III, 22; 23; 94; 96; IV, 6
 Sex. Peducaeus II, 48; V, 54

- Pella Syriae Sy. 57
 Pelopidas Thebanus Sy. 41
 Pelopidas Mithridatis dux Mi. 12; 14—16; 27
 Peloponnesii Mi. 30; II, 75;
 Peloponnesius Sy. 63
 Peloponnesus Ma. 8; Mi. 95;
 I, 79; II, 49; 70; IV, 74; 82;
 V, 72; 76; 80
 Pelorias V, 105; 116
 Pelusium Pr. 1; fr. 19
 Peparethus ins. V, 7
 Perdiccas Sy. 52; 57; Mi. 8
 Pergameni, Pergamenus Sy. 26;
 Mi. 23; 48; 121
 Pergamus Ma. 4, 1; 11, 1;
 Sy. 5; 26; 63; Mi. 3; 19; 21;
 52; 56; 60; 118; III, 26; V, 4
 Pericleus adi. Mi. 30
 Perinthus Sy. 57
 C. Perpenna I, 40; 41
 (M.) Perpenna Ma. 18, 1
 (M.) Perpenna H. 101; I,
 107—115; II, 1
 Perrhaebi Ma. 11, 1; II. 2
 Perrhaebus II. 2
 Persae Pr. 9; Pu. 87; 132; Sy.
 52; 55; 61; Mi. 66; 112; I,
 54; II, 102; 154; V, 9
 Perseus Macedonum rex H. 65;
 Pu. 111; II. 9; Ma. 11 sq.;
 Sy. 29; 44; Mi. 2
 Persicus adi. Pr. 9; Pu. 2;
 Mi. 9; 83
 Pertheenatae II. 16
 Perugia V, 32 sq.; 49; 52;
 Perusini V, 48
 Pessinus opp. A. 56
 Petelia opp. A. 57; Petelini
 A. 29; 57; 60
 Petilius Ma. 18, 1
 Petreius II, 42; 43; 95; 100;
 101; 150
 Petronius V, 4
 Phameas v. Himilco
 Phanagoria Mi. 108; incolae
 Mi. 108; 113; 114; 120
 Pharnaces Mi. 110—121; II, 87;
 88; 91; 92; 101; V, 75
 Pharsalus II, 64; 65; 75; 82;
 87; 88; 92; 102; 103; 111;
 112; Pharsalius Sy. 64
 Pharos ins. II. 7; 8
 Phila opp. Ma. 18, 3
 Philadelphus Octaviani lib.
 V, 78
 Philemo IV, 44 v. adn.
 Philetaerus Sy. 5
 Philetaerus Sy. 63
 Philippi opp. IV, 87; 103;
 105 sq.; V, 2; 14; 20; 43;
 53; 55; 58; 59; 61; 128; 129
 Philippus Alexandri M. pater
 Pr. 8—10; Ma. 2; II. 3; 14;
 Sy. 13; 19; 32; 54; II, 149;
 151; 154; IV, 80; 102; 105;
 Φιλίππειον γένος Sy. 52; Φιλίπ-
 πικοί λόγοι IV, 20
 Philippus Aridaeus v. Aridaeus
 Philippus Macedonum rex H.
 39; Ma. 1—10; 12; II. 8; 9;
 Sy. 2; 3; 12; 14 sq.; 43
 Philippus ἐλεφαντάρχης Sy. 33
 Philippus Alexandri Megalo-
 politae f. Sy. 13; 17
 Philippus Octaviani vitricus
 III, 10; 13; 23
 Philippus v. Marcius Philippus
 Philocharis Sa. 7, 1
 Philoctetes Mi. 77
 Philonides Sa. 7, 2
 Philopoemen Monimae pater
 Mi. 21; 48
 Philotimus Mi. 48
 Phocaea opp. Sy. 22; 25
 Phocenses Sy. 21
 Phocicum bellum It. 8
 Phocis Ma. 8; Mi. 41
 Phoenices Pr. 2; H. 2; 23;
 Pu. 1; 2

- Phoenice Sy. 22; 50; 53; Mi. 13; 56; 95; 106; 118; II, 71; IV, 60; V, 60
 Phoenix opp. V, 110
 Phoenix Mithridatis dux Mi. 79
 Phraates Sy. 67; 68
 Phraates Mi. 104; 106
 Phryges Pr. 2; A. 56; Sy. 32; Mi. 11; 19; 41; II, 39; 71; fr. 1, 1; Phrygius adi. II, 74
 Phrygia A. 56; Sy. 39; 53; 55; 62; Mi. 11—13; 15; 19; 20; 56; 65; 75; 76; 112; 118; I, 55; V, 7
 Phrygius fl. Sy. 30
 Picentini Sa. 6; G. 11; I, 39
 Picenum I, 80; 117; II, 2; III, 66; 72; 93; 94
 Pietas II, 104
 Pinarius (L. Scarpo) III, 22; 23; IV, 107
 Pindarus Cassii armiger IV, 113
 Pinnes II. 7; 8
 Piraeus Sy. 22; Mi. 29 sq.; I, 79
 Pisidae Pr. 2; Sy. 9; 12; 32; Mi. 75; II, 49; 71; V, 75
 Pisistratus Cyzicenus Mi. 78
 Piso v. Calpurnius et Pupius
 Pitane opp. Mi. 52
 Pithagoras vates II, 152
 Pithecusae V, 69
 Placentia A. 5; 7; I, 92; II, 47; 48
 Plancus (L. Munatius) III, 46; 72; 74; 81; 90; 96; 97; IV, 12; 37; 45; V, 33; 35; 50; 55; 61; 144
 Plataeenses A. 39
 Plato Sy. 41; II, 98; 99
 C. Plautius H. 64
 Πλειστίνη λίμνη A. 9; 11
 Pleminius A. 55
 Plennius (Plin.) V, 97; 98; 122
 (L.) Plotius (Plancus) IV, 12
 Plotius Varus Mi. 95
 Poediculi I, 52
 Polemo Cilix V, 75
 Polemocratia IV, 75
 Pbllio v. Asinius
 Polybius Pu. 132
 Polyphemus II. 2
 Polyxenidas Rhodius Sy. 14; 17; 21—24; 27
 Q. Pompeadius I, 40 (v. adn.); 44; 53
 Pompeiani I, 39; Pompeiani montes I, 50
 Pompeiopolis Mi. 115
 A. Pompeius v. Bithynicus
 Cn. Pompeius Magni pater I, 40; 47; 50; 52; 63; 66 sq.; 80
 Cn. Pompeius Magnus Pr. 14, Si. 6; H. 101; Pu. 136; II, 12; 13; 15; Sy. 49; 50; 70
 Mi. 68; 91; 94 sq.; I, 4; 40; 80; 87; 88; 90; 92; 95; 96; 108; 112 sq.; II, 1; 9; 10; 12; 16 sq.; III, 4; 14; 27; 57; 64; 75; 77; 78; 88; IV, 33; 59; 83; 94; 124; 132; 138; V, 1; 10; 79; 99; 133; 135; 140; 143; 144; Pompeiani III, 81; 82; 87; IV, 54
 Cn. Pompeius Magni f. II, 87; 100; 103 sq.; 116; 150; 152
 Q. Pompeius A. f. H. 65; 76 sq.; 83
 Q. Pompeius (Rufus) I, 56 sq. 63; 64
 Q. Pompeius eius f. I, 56
 S. Pompeius Magni f. II, 105; 122; III, 4; 12; 36; 57; IV, 25; 36; 39; 43—48; 50—52; 70; 82 sq.; 94; 96; 99; 100; 108; 117; 132; 138; V, 1; 2; 15; 18; 19; 20; 22; 25; 52 sq.; Pompeiani V, 108; 124; 125
 Pomponius tr. pl. Sa. 2
 Pomponius praef. eq. Mi. 79
 Pomponius proscriptus IV, 45 v. adn.

- M. Pomponius Pompei leg. Mi. 95
 Ponticus adi. Il. 6; Sy. 48; Mi. passim; II, 101
 C. Pontilius I, 40 v. adn.
 Pontius (Samnis) Sa. 4, 2 sq.
 Pontius Aquila II, 113
 Pontius Telesinus I, 90; 93
 Pontus regnum Si. 6; Mi. passim; I, 55; 80; II, 1; 87; 91; V, 75; 133
 Pontus Pr. 2; 3; 4; Mi. passim; II, 49. v. Euxinus
 C. Popillius Laenas Sy. 66
 (M.) Popillius (Laenas) G. 1, 2
 M. Popillius Laenas H. 79
 Popillius Laenas senator II, 115; 116
 C. Popillius Mi. 17
 C. Popillius v. Laenas
 Poplicola It. 5, 2
 Porcia IV, 136
 Poseni Il. 21
 Postumius (L. Megellus) Sa. 7, 2
 Postumius (Sp. Albinus) Sa. 4, 6
 Postumius Caesaris leg. II, 58; 59
 Postumius lictor II, 12
 Pothinus II, 84; 86; 90; 101
 Praeneste I, 65; 87; 88; 90—94; 98; 101; V, 21; 23; 29
 Praenestini I, 87; 94
 Presenteius I, 41
 Priamus R. 1; Pu. 132
 Procas Silvius R. 1; fr. 1, 2
 Proconnesus V, 139
 Prometheus Mi. 103
 Promona opp. Il. 12; 25—27
 Propontis Pr. 2; Mi. 95; V, 138
 Proserpina Sa. 12; A. 55; Mi. 75; IV, 105
 Prusias Sy. 11; 23; Mi. 2 sq.
 Prusias opp. Mi. 77
 Pseudomarius III, 57 v. Amatius
 Ptolemaei Mi. 115
 Ptolemaeus I Lagi Si. 1; Sy. 50—54; 56; 62; I, 103
 Ptolemaeus II Philadelphus Si. 1; Sy. 65; cf. Pr. 10
 Ptolemaeus III Euergetes Sy. 65
 Ptolemaeus IV Philopator Ma. 3; 4, 1 (v. adn.); Sy. 1—5; 38 (v. ad Sy. 1)
 Ptolemaeus VI Philometor Ma. 11, 4; Sy. 66—68
 Ptolemaeus XI Auletes Sy. 51; cf. Mi. 111; 114
 Ptolemaeus ultimus II, 84; V, 9
 Ptolemaeus Apio v. Apio
 Ptolemaeus Ceraunus Sy. 62; 63
 Ptolemaeus Cypri rex II, 23
 Publius M. Bruti quaestor IV, 51 v. adn.
 Punicus H. 56
 (M.) Pupius Piso Mi. 95 v. adn.
 Puteoli (*Δικαιάρχεια*) V, 50; 71; 74; 78; 97; 98; 112; incolae V, 72
 Pygmalio Pu. 1
 Pylus Pu. 112
 Pyrenaeus mons H. 1; 2; 17; 28; A. 4; Il. 4; I, 110; 111; IV, 2
 Pyrissaei Il. 16
 Pyrrhus Sa. 7, 2 sq.; A. 26; Pu. 58; Il. 7; Sy. 10
 Pythagorei Mi. 28
 Pytho Mi. 54
 Quadrata (*ἡ Τετραγώνος*) fr. 1, 4
 Quinta v. Claudia Quinta
 Quintilis mensis II, 106; V, 97
 L. Quintius Asinii socer IV, 12; 27
 T. Quintius (Pennus) G. 1, 1
 L. Quintius (Flamininus) Ma. 7
 T. Quintius Flamininus Ma. 5 sq.; Sy. 2; 11; 21
 Quintius H. 66 v. adn.

- Quintus Dolabellae proditor
     V, 4
 Quirinalis collis III, 92

 Ravenna I, 89; 92; II, 32; III,
     42; 97; V, 33; 50; 78; 80
 Rebilus proscriptus IV, 48
 Rebilus senator V, 101
 Regia Appiani historia Pr. 14
 Regillum opp. R. 12
 Regillus v. Aemilius Regillus
 Regulus v. Atilius Regulus
 Remus (*Ῥῆμος*) R. 1; fr. 1, 3
 Restio (Antius) IV, 43
 Rex cogn. II, 108
 Rex v. Rubrius
 Rhaeti II. 6; 29
 Rhascupolis IV, 87; 103—105;
     136
 Rhascus IV, 87; 104; 129; 136
 Rhea Silvia R. 1
 Rheginus (C. Antistius) IV, 40
 Rhegium Sa. 9; 12; A. 44;
     II, 95; IV, 3; 25; 39; 85;
     V, 81; 84; Rhegini Sa. 9;
     IV, 86
 Rhegia Columna v. Columna
 Rhenus fl. Pr. 3; 4; G. 1, 5;
     2; 16; II, 32; III, 97
 Rhesus Mi. 1
 Rhetogenes Numantinus H. 94
 Rhodanus fl. G. 15; I, 109;
     V, 66
 Rhodii Ma. 4, 1. 2; 7; 8; 11, 2.
     3; 17; Sy. 12; 22; 23; 25;
     27; 28; 44; Mi. 22 sq.; 33;
     61; 62; I, 91; II, 71; 83;
     89; IV, 52; 60; 61; 65 sq.;
     V, 2; 7; Rhodus Pr. 5; Pu. 65;
     Sy. 27; 68; Mi. 19; 27; 33;
     46; 56; I, 91; II, 89; IV,
     60; 66 sq.; 81; V, 2; 52
 Rhodogune Sy. 67
 Rhodope mons Mi. 69
 Rhoeteum Sy. 23

 Rhyndacus fl. Mi. 75
 Roma, Romani passim
 Romulus R. 1; 2; 5; Pu. 112;
     II, 114; III, 94; fr. 1, 3, 4
 Romulus Silvius R. 1; fr. 1, 2
 Romus v. Remus
 Roscius IV, 56
 Rubico fl. II, 35; III, 61; 88
 Rubrius tr. pl. I, 14
 Rubrius Rex II, 113 v. adn.
 Rufus (Caesetius) IV, 29
 Rufus v. Minucius et Rutilius
 Rullus v. Servilius Rullus
 P. Rutilius Rufus I, 40; 43; 44
 Rutilius Rufus rerum scriptor
     H. 88
 Rutilius Mi. 60
 Rutuli R. 1; fr. 1, 1

 Sabini R. 5; 12; Sa. 6; G. 11;
     Pu. 58
 Sabinus V, 81; 132
 Saburra II, 45; IV, 54
 Sacer mons I, 1
 Sacriportus (*ἱερός λιμὴν*) I, 87
 Sagontia opp. I, 110
 Saguntum H. 19; 72 (75); Sa-
     guntini H. 7; 10 sq.; A. 2;
     3; Pu. 6; 63
 Salapia opp. A. 45; I, 52; in-
     colae A. 51
 Salassi II. 17; 18
 Salassus (Vettius) proscriptus
     IV, 24
 Salernum opp. I, 42
 Salinator (M. Livius) A. 52
 Salinator I, 22
 Sallustius Crispus II, 92; 100
 Salona opp. II. 11
 Salvidienus IV, 85; V, 20; 24;
     27; 31; 32; 35; 66
 Salvius tr. pl. III, 50—52; IV, 17
 Salyes G. 12
 Samaritani V, 75
 Samnites Pr. 14; Sa. 1 sq.;

- H. 83; Pu. 58; Mi. 112; I, 39; 51—53; 68; 87; 92—94; IV, 25; Samnitica Appiani historia Pr. 14
 Samnium I, 90; 119
 Samothrace Pu. 71; Ma. 18, 1; Mi. 63; Samothracius Mi. 63
 Samus Ma. 4, 1; Sy. 24; 25; Mi. 63; IV, 42; 134; Samius II, 84
 Sandrocottus v. Androcottus
 Sanga v. Fabius Sanga
 Sangarius fl. Mi. 19
 Sapaesi IV, 87; 102—105
 Sardes Sy. 29; 36
 Sardinia Pr. 5; H. 4; A. 8; 54; Pu. 2; 5; 17; 86; Mi. 95; I, 107; II, 40; 41; II, 48; 54; IV, 2; 117; V, 24; 56; 66; 67; 70; 72; 78; 80
 Sarmatae, Sauromatae Mi. 15; 19; 57; 69; 120
 Sarpedonis aedes IV, 78; 79
 Sarpedonium prom. Sy. 39
 Sarus fl. Sy. 4
 Saturnalia (Κρόνια) Sa. 10, 3
 Saturni aedes I, 31
 Saturnia opp. I, 89
 Saturninus v. Apuleius Saturninus
 Saturninus (Cn. Sentius Vetulo) V, 52; 139
 Saufeius quaestor I, 32
 Saus fl. II. 22
 Saxa v. Decidius Saxa
 Scaeva centurio II, 60
 Scaevola v. Mucius Scaevola
 Scamandrius campus V, 138
 Scapula II, 87; 105
 Scarphia opp. Sy. 19
 Scato v. Vettius
 Scaurus (M. Aemilius) Sy. 51; II, 24; V, 10
 Scaurus eius f. ut vid. V, 142
 Sciathus ins. Mi. 29; V, 7
 P. Cornelius Scipio H. 14 sq.; A. 5 sq.; Pu. 6
 Cn. Cornelius Scipio eius frater (unde Επιπλώνες H. 16; 17; 19; 23; 29) H. 14 sq.; A. 5; 56; Pu. 6
 P. Cornelius Scipio Africanus maior H. 18 sq.; A. 55; 56; Pu. 2; 6 sq.; Sy. 9 sq.; 21 sq.; 40; 41; I, 17; II, 44; III, 88; eius f. Sy. 29 v. adn.
 L. (Corn.) Scipio (Asiaticus) H. 29; Sy. 21 sq.
 P. Corn. Scipio Africanus minor H. 49; 53; 54; 84 sq.; Pu. 2; 71; 98 sq.; Ma. 19; I, 19—24; III, 88; IV, 92
 (P. Cornelius) Scipio Nasica A. 56
 P. (Corn.) Scipio Nasica Pu. 69; I, 28
 (P.) Corn. Scipio Nasica P. 80; I, 16
 L. (Corn.) Scipio (Asiaticus) II. 5 (v. adn.); I, 41; 82; 85; 86; 95
 L. (Corn. Scipio Asiagenus) eius f. I, 85; 86
 L. [imo Q.] Scipio Pompei socer II, 24; 25; 65; 76; 87; 95—97; 100; 101
 Scipio tr. mil. A. 26
 Scodra opp. V, 65
 Scordisci II. 3; 5; Scordiscus II. 2
 Scoroba mons Mi. 19
 Σκότιον ὄρος Mi. 120
 Scribonia V, 53
 Scylacium V, 108; 109
 Scyllaeum IV, 85; V, 85
 Scythae Sy. 57; Mi. 13; 15; 41; 57; 69; 78; 79; 101; 108; 109; 112; 116; 117; 119; 120; Scythicus Mi. 88; 102
 Sedetania H. 77

- Segesta Il. 23; Segestani Il. 10; 17; 22—24; ἡ Σεγαστική Il. 22
 Segida opp. H. 44; Segidenses H. 45
 Selene Sy. 69
 Seleucia novem Sy. 57
 Seleucia ad mare Sy. 4; 57; 58; 63
 Seleucia ad Tigrim Sy. 57—59
 Seleucia Mesopotamiae castellum Mi. 114
 Seleucidae Sy. 48; 49; 50; 65; 70
 Σελεύκειον γένος Sy. 67
 Seleucis (Cappadocia) Sy. 55
 Seleucis Mi. 117 v. adn.
 Seleucus I Nicator Sy. 1; 53 sq.; 67; 70; V, 10
 Seleucus II Callinicus Sy. 1; 66
 Seleucus III (Ceraunus) Sy. 66
 Seleucus IV (Philopator) Sy. 3; 14; 26; 33; 45; 46; 66 (of Σελεύκειοι Sy. 26)
 Seleucus V Sy. 68; 69
 Seleucus VI (Epiphanes) Sy. 69
 Selicius IV, 27 v. adn.
 Sempronia Corneliae f. I, 20
 Sempronius [imo Septimius] Pompei percussor II, 84; 85
 Cn. Sempronius A. 28
 C. Sempronius Gracchus Pu. 136; I, 13; 18; 21 sq.; 34
 Ti. Sempronius Gracchus H. 43; 44; 48
 Ti. Sempronius Gracchus A. 35
 Ti. Sempronius Gracchus tr. pl. I, 2; 3; 6; 9 sq.; 27; 32; 33; 121; eius filius subditivus I, 32; 33
 Ti. Sempronius Longus H. 14; A. 6; 8
 (C.) Sempronius Tuditanus H. 39
 (C. Sempronius) Tuditanus Il. 10; I, 19
 P. Sempronius (Tuditanus) A. 26
 Sena (Σῆναι) opp. A. 52; I, 88
 Senones Sa. 6; G. 11
 Sentia opp. V, 30
 Septimius proscriptus IV, 23
 Septimius v. Sempronius
 Serapio IV, 61; V, 9
 Sergius proscriptus IV, 45
 Serranus Pu. 114; cf. Atilii
 Serrium prom. IV, 101; 102
 Q. Sertorius H. 101; Mi. 68; 70; 72; 76; 112; I, 65; 67; 69; 80; 85; 86; 97; 107 sq.; 114; 115; II, 1
 Servilia Catonis soror II, 112; IV, 135
 C. Servilius procos. I, 38 v. adn.
 (Q. Servilius) Caepio H. 70 sq.
 Q. (Servilius) Caepio I, 40; 44
 (Servilius) Caepio II, 14
 Cn. Servilius (Geminus) A. 8; 10; 12; 16; 18; 19; 22 sq.
 (P.) Servilius (Vatia) Isauricus Mi. 93; I, 103
 P. (Servilius) Isauricus II, 48
 (P. Servilius) Rullus V, 58
 (Servilius) v. Casca
 Servius Tullius R. 2; Pu. 112; I, 59
 Sestus opp. Sy. 21; 23; IV, 82; 87
 Setia (Σήτιον) I, 87
 Setuvia Il. 27
 Sextilius Mi. 84
 P. Sextilius Africae propr. I, 62
 Sextius II, 24
 T. Sextius III, 85; IV, 52 sq.; V, 12; 26; 75
 Sextius Naso v. Naso
 Sibyllini libri A. 56; Ma. 2; Sy. 51; II, 24; 110; cf. R. 9
 Sicilia Pr. 5; 8; 12; Sa. 11; 12; Si. 1; 2, 2 sq.; H. 3; 4; 99; A. 2; 3; 6; 8; 27; 50;

- 55; Pu. 2; 4 al.; Ma. 1; Mi. 59; 93; 95; I, 9; 35; 76; 95; 96; 118; II, 40; 41; 44; 48; 54; IV, 2; 25; 36; 39—48; 51; 52; 56; IV, 82; 84—86; 99; 117; V, 2; 52; 61; 63; 67; 69; 70; 72; 74; 78; 81; 83; 84; 92; 97 sq.; 133; 134; 139
- Siculus subst. et adi. Pr. 3; 5; Sa. 9; 12; Si. 4; H. 4; Pu. 3; 8; 110; V, 131; 139; Siculus Appiani liber Pr. 14; H. 3; Pu. 2; 4
- Sicoris fl. II, 42; 43
- Sicyon V, 55
- Sidetæ Pu. 123
- Sidicini Sa. 4; 5
- Sidonii IV, 61; adi. Sy. 27
- Silanus (M. Iunius) H. 26; 28; 32
- Silanus (D. Iunius) II, 5
- Silvius R. 1; fr. 1, 2
- Sinope Mi. 78; 83; 113; 120; Sinopenses Mi. 83
- Sinorega Mi. 101, v. adn.
- Sinti Mi. 55
- Sintricus Mi. 104 v. adn.
- Sipuntum opp. (*Σιποῦς*) V, 56; 58
- Sipylus mons Sy. 30
- L. (Cornelius) Sisenna Mi. 95
- Sisines II. 30; V, 7
- Sittius proscriptus IV, 47
- Sittius exul IV, 54; *οἱ Σιττιανοί* IV, 54; 56
- Smyrna Sy. 29; III, 26; Smyrnenses Sy. 2; Mi. 48
- Sobadacus Scythæ Mi. 79
- Socrates Sy. 41
- Socrates Chrestus Mi. 10; 13; 57
- Sogdiana Sy. 55
- Sol (*Ἥλιος*) Ma. 11, 4; V, 116
- Soli opp. Mi. 115
- Sophene Mi. 105
- Sophocles II, 85
- Sophoniba Pu. 27; 28
- Sosius V, 73
- Sotira opp. Sy. 57
- Sparta Sy. 41
- Spartacus Mi. 109; I, 116—120; Spartacius adi. I, 118; 119
- Spinther v. Lentulus Spinther
- Spoletium V, 33; Spoletini campi I, 90
- Sporades insulæ Pr. 5
- M. Spurius II, 113 v. adn.
- Staberius II, 54
- Stabiae I, 42
- Statilius II, 4
- Statilius Taurus II. 27; 97—99; 103; 105; 109; 118
- Statius (non Papius) Samnis IV, 25
- Statius Murcus v. Murcus
- Strato Epirota IV, 131
- Stratonice Seleuci Nicatoris uxor Sy. 59 sq.
- Stratonice Mithridatis uxor Mi. 107
- Stratonicea opp. Sy. 57; Mi. 21
- Stratoniceis Mithridatis uxor Mi. 27
- Strongyle ins. V, 105
- Strymo fl. IV, 105; 106
- Stylis v. Columna Rhegia
- Suba Numida Pu. 70
- Subura I, 58
- Sucro opp. I, 110
- Suessæ opp. I, 85; 86; 108
- Suevi G. 18
- Sugambri G. 1, 4
- Sulla (L. Cornelius) Pr. 14; H. 101; Nu. 4; 5; Mi. 22 sq.; 92; 112; I, 3; 4; 6; 40; 46 (v. adn.); 50; 51; 55 sq.; 121; II, 1; 2; 4; II, 29; 36; 41; 94; 107; 111; 138; 140; 150; IV, 1; 16; 26; 33
- Sullanus adi. Mi. 83; I, 89; 105; 107; 108; II, 2

- P. (Corn.) Sulla II, 76
 Sulpicius v. Galba
 C. Sulpicius dictator G. 1, 1
 P. Sulpicius tr. pl. I, 55—60
 Sura v. Bruttius Sura
 Sutrium opp. V, 31
 Synodium opp. II, 27
 Syphax H. 15; 16; 29 sq.;
 Pu. 10—28; 33; 59; 106;
 Nu. 4
 Syracusae Si. 3; 4; V, 70;
 Syracusani Si. 2, 2; 3; Pu. 14
 Syri Sy. passim; Mi. 62; 92;
 V, 7; 10
 Syria Pr. 2; II, 13; Sy. passim;
 Mi. 9; 13; 16; 33; 105; 106;
 107; 108; 116; 118; I, 5;
 103; II, 18; 29; 60; 71; 84;
 91; III, 2; 7; 8; 12; 16; 24;
 27; 32; 35; 36; 57; 63; 77;
 80; IV, 1; 38; 40; 51; 52;
 57; 58; 60; 63; 64; 94; V,
 10; 65; 95; 134; 139; 144.
 v. Palaestina
 Syrius adi. Sy. passim; II, 74
 Syrtes Pr. 1
- Taenarum prom. IV, 74
 Tagus fl. H. 51; 57; 64; 73 (71)
 Talabriga opp. H. 75 (73); in-
 colae ib.
 Talaura Mi. 115
 Tanais fl. Mi. 15
 Tanginus latro H. 77
 Tapyri Sy. 55
 Taras fl. V, 93
 Tarentini Sa. 7, 1 sq.; 10, 3;
 11; A. 33 sq.
 Tarentum Sa. 7, 1 sq.; A.
 32 sq.; 49; Sy. 15; II, 40;
 V, 50; 80; 81; 84; 93—99;
 103; 129
 Tarquinius (Priscus) R. 2
 L. Tarquinius (Superbus) R.
 2, 11; 12; IV, 95
- Tarsus opp. IV, 64; Tarsenses
 IV, 52; 64; V, 7
 Tartessus H. 2; 63
 Tattius Sabinus R. 3; 4; 5;
 It. 5, 4
 Taulantii Il. 2; 16; 24; II, 39
 Taulas Il. 2
 Taurasia A. 5
 Taureas A. 37
 Tauri Mi. 15; 69
 Taurisci Il. 16
 Tauromenium V, 103; 105;
 109; 116; Tauromenii Si. 5
 Taurus v. Statilius Taurus
 Taurus mons Sy. 29; 38; Mi.
 62; 106; I, 97
 Tautalus H. 72 (75)
 Taxiles II, 71
 Taxiles Mi. 70; 72
 Teanum opp. A. 27; I, 45;
 85; V, 20
 Tectosagi Sy. 32; 42
 Tegea Syriae opp. Sy. 57
 Τειχιόυς mons Sy. 17; 18
 Telamo Aiakis pater II, 81
 Telesinus v. Pontius Telesinus
 Telluris aedes II, 126
 Telmisenses Mi. 24
 Tempe Sy. 16
 Tencteri G. 1, 4; 18
 Tenus ins. V, 7
 (C.) Terentius Varro A. 17 sq.
 (M.) Terentius Varro Mi. 95;
 II, 9; IV, 47
 Terentius Varro quaestor H. 56^r
 Tergestum opp. II, 18
 Termentia opp. (Τεμεντία et
 Τεμενσιός) H. 76 sq.; 99; Ter-
 mentini H. 77
 Terponus opp. II, 18
 Terracina opp. Sa. 1, 2; III, 12
 Testimus Dalmata Il. 26; 27
 Teutones G. 1, 4; 13
 Thais Sa. 7, 1
 Thapsus Pu. 94

- Thasus ins. IV, 106; 107; 109; 136; V, 2
 Thebae Sy. 13; Mi. 30; Thebani, Thebanus Pr. 8; H. 2; Sy. 13; 41; 54
 Themiscyra opp. Mi. 78; incolae ib.
 Themistocles IV, 48
 Theodorus Sex. Pompei lib. V, 137
 Theodosia Mi. 108; 120
 Theodotus II, 84; 90
 Theophilus Paphlago Mi. 23
 Thermodon fl. Mi. 69; 78
 Thermopylae Sy. 17; 38; Mi. 41
 Thermus v. Minucius (M. Minucius) Thermus propr. Mi. 52
 (Q. Minucius?) Thermus V, 139
 Thespienses Mi. 29
 Thesproti Il. 1
 Thessali, Thessalus Sa. 10, 1; Ma. 11, 1; 12; Sy. 14; 16; II, 88; IV, 88
 Thessalia Pr. 3; Ma. 11, 4; 18, 3; 19; Sy. 2; 13; 16; 17; 43; Mi. 30; 41; 51; 95; I, 4; II, 52; 64; IV, 100; 108; 117; 122
 Thessalonica IV, 118
 Thetis III, 13
 Thoas Aetolus Sy. 12
 Tholus opp. Pu. 18
 Thon opp. Pu. 47
 Thorax Sy. 64
 Sp. Thorius tr. pl. I, 27
 Thraces, Thrax Pr. 3; Nu. 3; Ma. 9, 5; Il. 1; Sy. 1; 6; 23; 43; Mi. 1; 6; 13; 15; 41; 57; 69; I, 116; II, 49; 71; III, 50; 52; 55; IV, 88; 102; 104; 119; 136
 Θράκη Bithyis mater Mi. 1
 Thracia Ma. 9, 5; 11, 1. 5; Il. 1; Sy. 1; 3; 6; 14; 28; 38; 43; 53; 55; Mi. 1; 56; 95; 102; IV, 38; 87; 88; 100; V, 28; 133
 Thracius adi. Mi. 119; IV, 75; 87; 88; 108
 Thucydides II, 39
 Thurii opp. A. 49; 50; 57; I, 117; V, 56; 58; 62; Thurini Sa. 7, 1; A. 34; 35
 Thyatira Sy. 30
 Tiberinus Silvius R. 1; fr. 1, 2
 Tiberis fl. (olim Θύβρις) R. 1; A. 56; I, 67; V, 33; fr. 1, 3
 Tiberius imperator Il. 30
 Ti. Nero v. Claudius
 Ti. Pandusa v. Pandusa
 Tibur opp. I, 65; III, 45; 58; V, 24
 Tigillas v. Banno
 Tigranes II Sy. 48; 49; 69; 70; Mi. 15; 67; 78; 82 sq.; 104 sq.; 114; 117; eius pater Tigranes Sy. 48
 Tigranes Tigranis II f. Mi. 104; 105; 117
 Tigranocerta Mi. 67; 84—86
 Tigris fl. Sy. 57; 58
 Tigurini G. 1, 3; 15
 (L.) Tillius Cimber II, 113; 117; III, 2; 6; IV, 102; 105
 Timarchus Babyloni praef. Sy. 45; 47
 Timarchus Milesiorum tyrannus Sy. 65
 Timotheus medicus Mi. 89
 Tisaeum Thessaliae mons Mi. 35
 Tisia opp. A. 44; incolae ib.
 Tisienus V, 32; 104; 117; 121
 Titinius centurio IV, 113
 Titinius Octaviani leg. V, 111
 (M.) Titius V, 134; 136; 139 sq.
 P. Titius tr. pl. IV, 7
 Titthi H. 44; 48; 50; 63; 66
 Titurius Caesaris leg. II, 29; 150
 Tolistoboi Sy. 32; 42

- Τόλμα* Pu. 21
 Toranius IV, 12 (v. adn.); 18
 Torquatus v. Manlius
 Torquatus Pansae quaestor III, 69; 76
 Tracheotae Cilices Mi. 92
 Traianus H. 38; II, 90
 Tralliani Sy. 32; Mi. 23; 48
 Trebatius Samnis I, 52 v. adn.
 Trebia fl. A. 6
 Trebonius percussor Caesaris II, 113; 117; III, 2; 6; 26; 61; 98; IV, 1; 58; 60
 Triarius Luculli leg. Mi. 77; 88; 112; 120
 Triballi II. 3
 Triballus II. 2
 Tribola opp. H. 62; 63
 Tricaranon II, 9
 Tricorii G. 1, 3
 Trocmi Sy. 32; 42
 Troia R. 1; Mi. 67; 102; fr. 1;
 Troianus R. 1; Pu. 71; Mi. 53
 Trypho (Diodotus) Sy. 68
 Trypho eunuchus Mi. 108
 Tuditanus v. Sempronius Tuditanus
 Tullius v. Servius Tullius
 M. Tullius Cicero II, 2 sq.; 12; 15; 16; 20; 36; 99; 142; III, 4; 50; 51; 54; 55—63; 66; 74; 82; 89; 91—94; IV, 6; 17; 19; 20; 51; V, 2; *οἱ Κικερῶννιοι* III, 50; 51
 M. Tullius Cicero M. f. IV, 51; V, 2
 Q. Tullius Cicero G. 20; IV, 20
 M. Tullius (Decula) I, 100
 Tullus v. Volcatius Tullus
 Tunes opp. Si. 2, 3
 Turbuletæ H. 10
 Turdetani H. 55; Turdetania H. 16; 59; 61
 Turpilius Nu. 3
 Turullius V, 2
 Tyndaris opp. V, 105; 109; 116
 Tyrius, Tyrii H. 2; Pu. 1; Sy. 8; II, 83; IV, 61; V, 9
 Tyrrheni v. Etrusci
 Tyrus Pu. 1; 89; III, 77; V, 52
Τύσνα Pu. 68
 Vaccaeii H. 51; 55; 59; 80 sq.; 87
 Vagenses Nu. 3
 Valeria Poplicolæ f. It. 5, 2
 L. Valerius tr. mil. Sy. 18
 (M.) Valerius (Corvinus) Sa. 1, 1 sq.; G. 10; III, 88
 Valerius Messala I, 40
 Valerius Messala v. Messala
 P. Valerius I, 116 v. adn.
 Q. Valerius II, 40; 41
 Valerius v. Flaccus
 Vardei v. Ardiei
 Varinius Glaber I, 116
 M. Varius [imo Marius] Mi. 68; 76; 77
 Q. Varius tr. pl. I, 37
 Varro v. M. Terentius Varro
 Varus fl. II, 43
 Varus v. Atius et Plotius Varus (C. Cassius) Varus IV, 28
 L. Varus IV, 74
 P. Vatinius II. 13; II, 14 v. adn.; IV, 75
 Vei opp. It. 8
 Venafrum opp. I, 41
 Veneti Mi. 55
 Ventidius proscriptus IV, 46
 Ventidius Cornificii leg. IV, 53; 55
 P. Ventidius (Bassus) III, 66; 72; 80; 84; IV, 2; V, 31; 32; 33; 35; 50; 65
 Venus (*Ἀφροδίτη*) H. 64; I, 97; II, 68; 69; 76; 102; 104; 151; III, 28; Veneris aedes I, 93; V, 109; Veneris mons (*Ἀφροδίσιον ὄρος*) H. 66; Venus Elymaea Sy. 66

- Venusia A. 50; I, 42; IV, 3;
 Venusini I, 39; 42; 52
 Vercingetorix v. adn. ad G. 21
 Vermina Syphacis f. Pu. 33; 59
 Versus Dalmatarum dux II. 25
 Vespasianus Sy. 50
 Vesta G. 6; Mi. 23; I, 54; III, 92
 Vestini I, 39; 52
 Vesuvius (*Βέσβιον ὄρος*) I, 116
 C. Vetilius H. 61 sq.
 Vettius II, 12
 P. Vettius Scato I, 40 sq. v.
 adn.; 47
 Vettones H. 56; 58; 70
 Vetulinus proscriptus IV, 25
 Veturia Coriolani mater It. 5, 2
 Veturius cos. Sa. 4, 6
 Vetus (C. Antistius) II. 17
 Vibo opp. (*Ἰππώνειον* v. adn.
 ad IV, 3) IV, 3; V, 91; 99;
 103; 105; 112; Vibonenses
 IV, 86
 Vidacilius v. Iudacilius
 (L. Villius) Annalis IV, 18
 Vinus proscriptus IV, 44 v. adn.
 Virginius (Verg.) proscriptus
 IV, 48
 Viriathus H. 60 sq.
 Ulyxes Mi. 53; V, 116
 Umbri A. 9; I, 36; 49
 Vola II. 20 v. adn.
 Volcatius Tullus II. 27
 Volsci R. 1; It. 3 sq.; Pu. 58; I, 1
 Volumnia Coriolani uxor It. 5, 2
 (M.) Volusius proscriptus IV, 47
 Uria opp. V, 58; ἡ Οὐριτανή
 I, 89
 Urso opp. (*Ὀρσων*) H. 16; 65
 Usipetes G. 1, 4; 18
 Utica opp. Si. 2, 3; Pu. 13;
 14; 16; 18; 30; 75; 77; 80;
 94; 110; 113; 114; 135; II,
 44—46; 95; 98; 100; IV, 55;
 Uticenses Pu. 25; 78; 113;
 II, 98—100
 Vulcanus H. 45; V, 49; tem-
 plum V, 49
 Vulso v. Manlius Vulso
 Vulturcius II, 4

 Xanthippus Lacedaemonius Pu.
 3; 4
 Xanthus opp. V, 7; Xanthii
 IV, 52; 76 sq.
 Xenophanes Philippi legatus
 Ma. 1
 Xerxes Persarum rex Sy. 18
 Xerxes Mithridatis f. Mi. 108;
 117
 Xiphares Mithridatis f. Mi.
 108; 117

 Zacynthus Mi. 45; Zacynthii
 H. 7
 Zama Pu. 36
 Zenobius Mithridatis dux Mi.
 46—48
 Zeuxis Antiochi M. dux Sy. 33
 Zorus Pu. 1
 Zygactes fl. IV, 105; 128

Frontinus	Mk. 1 50	Plinius et Gargilius	Mk. 2 70
Jajus	" 2 70	Poetae latini min. Vol. I—III.	
Jellius, 2 voll.	" 3 30	Porphyron	" 4 20
Hieronymus de viris illustr.	" 2 40	Propertii carmina.	" — 60
Historia Apollonii regis Tyri	" 1 —	Quintiliani inst., 2 voll.	" 2 40
Horatii carmina	" 1 —	Quintiliani inst., lib. X	" — 30
Hygini Grom. liber	" — 75	Rutilius Namatianus	" — 75
Incert. auct. de Const. Magno.	" — 60	Sallustius	" — 45
Jurisprudentiae anteiust. reliq.	" 6 75	Scriptores hist. Aug., 2 voll.	" 5 10
Justinianus	" 1 —	Senecae opera philos., 3 voll.	" 7 80
Justinus	" — 90	Senecae tragoediae	" 4 50
Juvenalis satirae	" — 45	Seneca rhetor	" 4 50
Livii opera, 6 voll. (à 1 Mark)	" 6 —	Statius. Vol. I. Silvae	" 1 80
Lucretius	" 1 50	— Vol. II. Fasc. I. Achilleis	" — 75
Macrobius	" 5 40	Suetonius	" 1 50
Martialis epigrammata	" 1 50	Taciti opera, 2 voll.	" 2 40
Martianus Capella	" 4 50	— libri minores	" — 45
Mela, Pomponius	" 1 20	Terenti comoediae	" 1 20
Metrologici scriptores, 2 voll.	" 5 10	Tibulli carmina	" — 30
Mureti scripta selecta, 2 voll.	" 2 40	Ulpianus	" — 75
Nividii opera, 3 voll.	" 2 90	Valerius Flaccus	" 1 50
Naegyrici latini	" 3 60	Valerius Maximus	" 3 75
Nersius	" — 30	Velleius Paterculus ed. Halm	" 1 —
Thaedri fabulae	" — 30	Vegetius	" 3 —
Plauti comoediae, 2 voll.	" 2 70	Virgili opera	" 1 35
Plini epistolae	" 1 20	— Bucolica et Georgica.	" — 45
Plinii nat. hist., 6 voll.	" 13 20	— Aeneis	" — 90

Schulausgaben griechischer und lateinischer Klassiker mit deutschen erklärenden Anmerkungen.

	Mk. Pf.
Aeschylus' Agamemnon. Von Rob. Enger und Gilbert. 2. Aufl.	2 25
— Perser. Von W. S. Teuffel. 2. Aufl.	1 20
— Prometheus. Von N. Wecklein. 2. Aufl.	1 80
Anthologie aus den Lyrikern der Griechen. Von E. Buchholz. 2 Bdchn.	3 —
Aristophanes, die Wolken. Von W. S. Teuffel	1 50
Arrian's Anabasis. Von Dr. K. Abicht. 2 Hefte. Mit 1 Karte.	4 05
Caesars commentarii de bello Gallico. Von A. Doberenz. 7. Aufl.	2 25
— — de bello civili. Von A. Doberenz. 4. Aufl.	1 80
Chrestomathia Ciceroniana. Von C. F. Lüders. 2. Aufl.	2 70
Ciceronis de officiis libri tres. Von J. v. Gruber. 3. Aufl.	1 50
— Laelius. Von G. Lahmeyer. 4. Aufl.	— 60
— Cato major. Von G. Lahmeyer 4. Aufl.	— 60
— Cato major. Von C. Meissner	— 45
— Somnium Scipionis. Von C. Meissner. 2. Aufl.	— 45
— Tusculanarum disp. libri V. Von O. Heine. 2. Aufl.	2 25
— de finibus bonorum et malorum. Von H. Holstein	2 70
— Rede für Cn. Plancius. Von E. Köpke. 2. Aufl.	1 20
— Rede für P. Sestius. Von H. A. Koch u. A. Eberhard. 2. Aufl.	— 90
— Rede für Sex. Roscius. Von Fr. Richter u. A. Fleckeisen. 2. Aufl.	— 90
— Rede für T. Annius Milo. Von Fr. Richter u. Eberhard. 3. Aufl.	— 90
— divinatio in Q. Caecilius. Von Fr. Richter	— 45
— Rede gegen C. Verres. IV. Bch. Von Fr. Richter u. Eberhard. 2. Aufl.	1 20
— — V. Buch. Von Fr. Richter u. Eberhard. 2. Aufl.	1 20
— — für P. Sulla. Von Fr. Richter	— 60
— Reden gegen L. Catilina. Von Fr. Richter u. A. Eberhard. 3. Aufl.	1 —
— — f. Marcellus, Ligarius u. Deiotarus. V. Fr. Richter u. Eberh. 2. Aufl.	— 90
— Rede für L. Murena. Von H. A. Koch	— 75
— — üb. d. Imper. d. Cn. Pompejus. Von Fr. Richter u. Eberhard. 2. Aufl.	— 60
— Erste und zweite Philippische Rede. Von Koch u. Eberhard. 2. Aufl.	— 90
— Rede f. d. Dichter Archias. Von Fr. Richter u. A. Eberhard. 2. Aufl.	— 45
— de oratore. Von K. W. Piderit. 5. Aufl. Von Adler.	4 50
— Orator. Von K. W. Piderit. 2. Aufl.	2 —
— Brutus de claris oratoribus. Von K. W. Piderit. 2. Aufl.	2 25
— Partitiones oratoriae. Von K. W. Piderit	1 —
— Ausgewählte Briefe. Von Josef Frey. 2. Aufl.	2 25
Cornelius Nepos. Von J. Siebelis u. Jancovius. 9. Aufl.	1 20
Curtius Rufus. Von Th. Vogel. I. Bändchen. Buch III—V. 2. Aufl.	2 10
— — II. Bändchen. Buch VI—X. Mit 1 Karte. 2. Aufl.	2 25
Demosthenes' neun philippische Reden. Von C. Rehdantz. 1. Heft. 6. Aufl.	1 20
— — 2. Heft. I. Abth. 4. Aufl. M. 1. 50., II. Abth. Indices. 3. Aufl.	1 80
Die Regie, die Römische. Von B. Volz. 2. Aufl.	1 80
Heripides' Phoenissen. Von G. Kinkel	— 75

Euripides' Medea. Von N. Wecklein. 2. Aufl.	1	50
— Iphigenia im Taurierland. Von N. Wecklein	1	50
— die Bacchen. Von N. Wecklein	1	50
Herodotes. Von Dr. K. Abicht. I. Band. 3. Aufl. 1. Heft. Buch I. nebst Einleitung und Uebersicht über den Dialekt 1 Mk. 80 Pf. 2. Heft. Buch II	1	50
— II. Band. Buch III. u. IV. 2. Aufl.	2	40
— III. Band. Buch V. u. VI. 2. Aufl. IV. Band. Buch VII. 2. Aufl. &	1	80
— V. Band. Buch VIII. u. IX. 2. Aufl. Mit 2 Karten	1	80
Homer's Odyssee. Von K. Fr. Ameis und O. Hentze. 2 Bände in 4 Heften. 6. u. 7. Aufl. Jedes Heft & 6 Gesänge	1	35
— — Anhang. 1. Heft 1 Mk. 50 Pf. 2., 3. u. 4. Heft	&	1 20
— Ilias. V. K. Fr. Ameis. 1. u. 2. Hft. & 90 Pf. 3. u. 4. Hft. u. II. Bd. 1. u. 2. Hft. &	1	20
— — Anhang. 1. Heft 1 Mk. 50 Pf. 2. Heft 75 Pf. 3., 4. u. 5. Heft &	1	20
Homer's Ilias. Von J. La Roche. 6 Hefte, je 4 Gesänge. 1—6. Heft. 2. Aufl. &	1	50
Horaz, Oden und Epoden. Von C. W. Nauck. 10. Aufl.	2	25
— Satiren und Episteln. Von G. T. A. Krüger. 9. Aufl.	2	70
— Sermonen. Von A. Th. H. Fritzsche. 2 Bände	4	40
Isocrates' ausgewählte Reden. Von O. Schneider. I. Bdchn.: Demonious. Euagoras, Areopagiticus. 2. Aufl.	1	20
— — II. Bändchen: Panegyricus und Philippus. 2. Aufl.	1	50
Livi, Titi, ab urbe condita liber I. Von M. Müller	1	—
— — liber II. Von M. Müller	1	50
— — lib. XXI (2. Aufl.) u. XXII. Von L. Wölfflin. Jedes Buch &	1	20
— — lib. XXIV. Von J. Müller. 1. — Buch XXV von dems.	1	20
— — lib. XXVI. Von F. Friedersdorff	1	20
Lucian, ausgewählte Dialoge. Von C. Jacobitz. I. Bdchn.: Traum. Timon. Prometheus. Charon. 2. Aufl.	1	—
— — II. Bdchn.: Die Todtengespräche. Göttergespräche. Der Hahn	1	20
— — III. Bdchn.: Demonax. Der Fischer. Anacharsis	1	20
Lykurgos. Von C. Rehdantz	2	25
Lysias' ausgewählte Reden. Von H. Frohberger. I—III. Bändchen	7	50
— — kleinere Ausgabe in 1 Band [oder 2 Heften & 1 Mk. 50 Pf.]	3	—
Ovid's Metamorphosen. Von J. Siebelis. 2 Hefte. 10. u. 9. Aufl.	1	50
— Fasten. Von H. Peter. 2. Aufl. 2 Hefte	3	60
Phaedri fabulae. Von J. Siebelis. 5. Aufl. Von F. A. Eckstein	—	75
Plato's ausgewählte Schriften. I. Bändchen: Die Vertheidigungsrede des Sokrates. Kriton. Von Chr. Cron. 7. Aufl.	1	—
— — II. Bändchen: Gorgias. Von J. Deuschle. 3. Aufl.	1	80
— — — Anhang	—	90
— — III. Bändchen: Laches. Von Chr. Cron. 3. Aufl.	—	60
— — III. Bändchen, 2. Heft: Euthyphron. Von M. Wohlrab. 2. Aufl. —	45	
— — IV. Bändchen: Protagoras. Von J. Deuschle. 3. Aufl.	1	20
— — V. Bändchen: Symposion von Hug	3	—
— — VI. Bändchen: Phaedon von Wohlrab	1	50
Plautus' ausgewählte Komödien. Von E. J. Brix. I. Trinummus. 3. Aufl. 1	20	
— — II. Bändchen: Captivi. 3. Aufl. III. Bändchen: Menaechni. 3. Aufl. &	1	—
— — IV. Bändchen: Miles gloriosus	1	50
Plutarch's Biographien. Von O. Siefert. I. Bd.: Philopoemen u. Flaminius —	90	
— — II. Bändchen: Timoleon und Pyrrhos. 2. Aufl.	1	50
— — III. Bändchen: Themistocles und Pericles. Von Fr. Blass	1	20
— — IV. Bändchen: Aristides und Cato. Von Fr. Blass	—	90
— — V. Bändchen: Agis und Kleomenes. Von Fr. Blass	—	90
— — VI. Bändchen: Tiberius u. Gajus Grachus. Von Fr. Blass.	—	90
Quintilliani institutionis orat. liber X. Von Dr. G. T. A. Krüger. 2. Aufl. —	75	
Sophokles. Von Gust. Wolff. I—IV. Theil: Aias. 2. Aufl. — Elektra. 3. Aufl. — Antigona. 3. Aufl. — König Oidipus. (Von L. Beller mann)	&	1 20
Supplementum lectionis Graecae. Von C. A. J. Hoffmann	1	50
Tacitus' Historien. Von K. Heraeus. 2. u. 3. Aufl. 2 Bde.	&	1 80
— Annalen. Von A. A. Draeger. 2. u. 3. Aufl. 2 Bände	4	60
— Agricola. Von A. A. Draeger. 3. Aufl.	—	60
— Dialektus de oratoribus. Von G. Andresen. 2. Aufl.	—	20
Terenti Hauton Timorumenos. Von W. Wagner. Phormio. Von Dziatzko. &	1	20
— Phormio. Von Dziatzko	1	20
Theokrit's Idyllen. Von A. T. H. Fritzsche. 3. Aufl. Von Hiller.	2	20
Thukydides. Von G. Böhme. 3. u. 4. Aufl. 4 Hefte. Jedes Heft	&	1 80
Vergil's Aeneide. Von K. Kappes. 4 Hefte. (I.—III. Heft 2. Aufl.)	&	1 20
— Bucolica und Georgica. Von K. Kappes	1	20
Xenophon's Anabasis. Von F. Vollbrecht. 6. Aufl. 2 Bde.	&	1 80
— Cyropädie. Von L. Breitenbach. 3. Aufl. 2 Hefte.	&	1 20
— Griechische Geschichte. Von B. Büchschütz. 3. Aufl. 2 Hefte &	1	20
— Memorabilien. Von E. Kühner. 2. Aufl.	1	20

